H

Consilia domi-
ni Guidonis pape cũ repertorio.

Consilia singularia

et quorũ materia quotidie in practica in
omnibꝰ curijs tam ecclesiasticis q̃ secula-
ribꝰ versatur: per bone memorie quõdam
dñm Guidonẽ Pape. ll. doctorem ꝛ par-
lamenti dalphinalis consiliarium: tempo
re quo ante adeptũ officium annis trigin
taquinqꝫ practicauerat edita: ꝛ ex eiꝰ pro-
prijs typis sumpta: ac nuperrime castiga
ta: in quibus scdm veras iuris vtriusqꝫ cõ
clusiones ꝛ determinationes quicquid di
ctum parlamentum dalphinale: ꝛ Tholo
sane questiones decidunt: late venti
latum cõperiet lector. Ple-
raqꝫ summaria paucis
id de quo hoc in
opere tra
ctat
explicãtia Consilijs ipsis
nõ indecẽter prepo
sita sunt.

*

1533

Repertoriū Consilio. do. Guido. pape.

Repertorium alphabeticum Consiliorum domini Guidonis pape.

De litera A.

De littera.B.

De litera. C.

De litera D.

De litera E.

¶De litera F.

De litera H.

De litera I.

¶De litera. L.

¶ De litera. M.

De litera. N.

De litera. O.

De litera Q.

De litera R.

De litera S.

¶ De litera T.

¶De litera V.

FINIS.

Consilia singularia et quorũ materia quotidie in practica in omnibus curijs tam ecclesiasticis q̃ secularibus versatur per bone memorie quõdam dñm Guidonem pape legum doctorem et parlamenti dalphinalis consiliarium: tempore quo ante adeptum officium annis triginta quinq; practicauerat edita: et ex eius proprijs tpis sumpta: in quibus scdm veras iuris vtriusq; conclusiones et determinationes quicquid dictum parlamentum dalphinale: rota quoq; et Tholosane questiones decidunt: late ventilatũ comperiet lector.

¶ Summarium.

1 Uintenum quid/cui/a quibus et pro quo seu ad quid debeatur.
2 Usus loquendi seu intelligendi communis etiam a iudicante seruandus.
3 Argumentum ab ethimologia vocabuli est validum.
4 Menia vintena dicuntur.
5 Uintenum qñ et a quo et pro quo exigi possit.
6 Uintenum debetur vt menia reparentur.
7 Reparatio meniorum vrbis ad quem spectet.
8 Negatorie natura que sit.
9 Possessio exigendi vintenum an acquiratur longo tpe.
10 Testis deponens de possessione triginta annorum et alius de quadraginta.
11 Possessio a dño contra subditos violenta presumitur.
12 Metus inter dñm et subditos cadere presumitur.
13 Tallia per dominum a subditis exacta quando sit communi iuri contraria.
14 Talliam nulla probata causa petens contra ius cõe facit.
15 Possessio contra ius commune habita non firmatur tempore longissimo.
16 Prestationem annuam longo acquiri tempore qualiter intelligendum.
17 Possessio lõga mala fide obtenta nõ tribuit ius in re possessa.
18 Titulus assertus an probet possessionem.

¶ Consilium primum.

a In actione negatoria[a] per hoies vniuersitatis loci et mandamenti capelle prope Auinionez intentate ꝯ nobilem et potentẽ virũ dñm archirollũ nullitem dñm dicti loci capelle dicti hoiesin eorum supplicatione in pcessu in venerabili curia parlamẽti dalphina. vẽtilato inserto fol. xlj. Sup quo tpe pcessus fuit exordi⁹: iũctis articulis ipsoꝝ hoim insertis in eodẽ pcessu. fol. lx. ṽso. Et alijs articulis ipsoꝝ hoim lsertis l ipso. fo. clxxiiij. ipi hoies petũt et ꝯcludũt ad duo ꝯ dictũ dñz capelle. ¶ Primo nãq; petũt dicti hoies pnunciari et declarari nullũ ius cõpetere dicto dño

[a] ¶ In actione negatoria. de materia negatoria etiã scripsi infra in lxxx. et xl. ꝯsiliorum meoꝝ.

capelle exigendi ⁊ levādi vintenū bladoꝝ ⁊ vini in dicto man
damēto capelle a dictis hoibus ⁊ ipsi dño inhiberi ne decete-
ro exigat. Cū ipse dñs non noceat de aliquo titulo per eū pre-
tenso. ¶ Scdō petunt dicti hoies ꝓnunciari ipsos non teneri
ad solutionem cuiusdā pretense annue tallie. xxv. flore. ⁊ eidez
dño inhiberi vt supra decetero exigat ab ipsis hoib⁹. Cū etiaz
nō doceat ipse dñs de aliquo ꝑtenso titulo ꝓut in cōclusione li
belli dictoꝝ hoim inserta in processu. fo. clxxvij. latius cōtinet.
¶ Modo videndū est si dicti hoies de iure bene petant vt eis-
dem dicta duo adiudicari debeāt in diffinitione dicti ꝓcessus.
1 ¶ † Quo ad primū qd eisdem hoibus adiudicari debeat nega
a toria vt nō soluant decetero dictū vintenū[a] ꝓbatur. Nam vin
tenum qd per dictū dñm petitur vcꝫ vicesima pars bladorum
et vini scdm cōem vsum loquendi ⁊ intellectuꝫ hoim dicti loci
capelle ⁊ aliorum locoꝝ presentis patrie dalph. debetur ⁊ solui
tur pro reparatione murorū villarum. Et exinde ipsi muri no-
men vinteni sumpserunt a dicta vicesima parte dictorum fru-
ctuum q̄ pro ipsorum murorū reparatione huiusmodi soluitur
et vintena nuncupantur ipsi muri sine menia villarū de com-
muni intelligentia hominuꝫ deponunt testes pro parte dicto
rum hominum examinati super quarto ⁊ quito articuloꝝ ipsoꝝ
2 hoim insertoꝝ in processu. fo. clxxxix. † Qui cōis vsus loquēdi ⁊
intelligendi hoim est attendendus ⁊ seruandus etiā in iudi-
cando. l. j. ⁊ ibi Bar. ⁊ in. l. labeo. ff. de supellec. leg. ⁊ idem Bar.
in. l. j. C. de digni. lib. xij. Et plene ponit Ange. de are. ff. de no.
ope. nūcia. super rubrica ⁊ ibi dicit ipse de aretio qd debet arti-
culari de cōi vsu loquendi: qꝛ quandoqꝫ significatio verbi im-
propriatur ex communi vsu loquēdi vt ibi dicit ipse de aretio.
3 ¶ † Est enim bona argumentatio in iure ab ethimologia seu
significatione vocabuli insti. de tutel. §. j. ⁊ in §. tutores. ⁊ insti.
de test. in prin. ⁊ no. extra de test. in. c. ij. in prin. Et ita habetur
tex. in simili. in. l. si ager. §. fi. ff. de ver. sig. vbi tributum dicitur
a tribuēdo. Et donum a donando. l. inter donū. ff. de verbo. sig.
¶ Et similiter de vocabulo iudex quasi ius dicēs. in. c. forus. §.
iudex. extra de ver. sig. ¶ Itez similiter de verbo possessio quasi
pedū positio in. l. j. in prin. ff. de acqui. pos. Et silr in mutuo q̄si
de meo tuū in. l. ij. §. appellata. ff. si cer. pe. ¶ Item silr in excom
municatione quasi extra cōmunionem: vt no. extra de sen. excō.
in. c. placet. Sic etiam dr cōsuetudo quasi cōis assuetudo: vt ꝓ-
4 batur in decre. j. di. cōsuetudo ibi vocatur aūt ⁊c. ¶ † Silr etiā
menia vulgariter dicūtur ⁊ appellanť vintena a vinteno: seu
vicesima parte dictoꝝ fructuum qd ꝑ ipsoꝝ refectione aut cō-
structione soluiť: ⁊ istud est cōueniens vt nomen sit cōsonans
rei prout esse dꝫ in. l. defensores. la. ij. C. de defensori. ciuitatis.
5 ¶ † Et cū ex tenore dicti processus appareat nulla esse menia
in dictis loco ⁊ mandamento capelle. Adeo qd tpe guerrarum
est necesse qd ipsi homines se ⁊ eorum bona ponant et retra-
hant in alienis locis et castris videlicet in locis et castris su-
riaci et belligarde vt deponunt testes dictorum hominum vi-
delicet secundus et quartus et plures alij examinati super

a ¶ Dictū vintenū. de vinteno ēt scripsi l decisionib⁹ parlamenti. q. vij. et . qō. ccclxxij.

quarto articulo⁊ ipso⁊ hoim in pcessu Isertor.f.lx.ibo. Seq̃tur propterea q̃ dictus dñs capelle exigere nititur dictū vintenum bladorum ⁊ vini sine aliqua occasione siue causa. Cū in dicto loco capelle non sint aliqua menia occasione quorū dictum vintenum solui debet vt deponunt dicti testes. Ideo venit inhibendum eidem domino ne decetero ipsum vintenū exigat cum cessante causa cessare debeat effectus cause in.l.cū tale.§.legato.cum ibi not.de condi.⁊ demon.⁊ facit.c.cū ces-
6 sante.in prin.extra de appel.cū si. ¶ † Preterea ⁊ secundo fundatur intentio dicto⁊ hoim lege scripta q: cū ibi non sint menia.i.vinteni reparādi nō debent ipsi homines cogi cōtribuere in dicto vinteno per dictum dominū capelle petito: q: lex p̄supponit q̃ menia reparētur: vel q̃ de nouo fiant ad hoc q̃ incole p vinteno idest pro reparatione menium aliquid soluant. Ita dicit tex.in.l.omnes puinciarum rectores.C.de operibus publicis. Sed dictum vintenum non petitur p dicta reparatione igitur ⁊c.
7 ¶ † Preterea ex alio ⁊ tertio capite male petit ipse dominus capelle dictum vintenum: quia reparatio vinteni.i.menium ville de iure non spectat ad dominum loci: sed ad incolas pertinet reficere muros castri vel ville: eorum expensis pro viribus singulorū in dicta.l.omnes puinciarum rectores.⁊.l.turres. C.de oper.publi.licet habitent extra muros: dummodo habitent infra territorium vel mandamentum talis castri: vt not. Jo.and.in addi.Spec.in titu.de censibus.§. nunc dicendum. ibi erat alia questio de castro vel villa ⁊c. ¶ Hinc est q̃ dicunt docto. q̃ custodia clauium ville non spectat ad dominum immo ad consules talis ville vel castri p dictam.l.turres.
8 ¶ † Quarto quia dictus dominus capelle non probauit per tenorem dicti processus quod ipse habeat titulum dictum vintenum exigendi a dictis hominibus ⁊ sibi appropriandi ⁊ imbursandi. ideo debet succumbere in hac causa negatoria. Quia de natura negatorie actionis sufficit agenti negare ius parti aduerse competere in.l.ij. in principio. ⁊.l. loci tempus .§.competit.ff.si serui.vendice.⁊ in.§.eque.institu.de actioni. Et nisi ipse aduersarius probet sibi ius competere debet succumbere: vt ponit Specu.in titu.de iure emphi.in.§. non solum.ver.lxiiij.⁊ Bart.in.l.j.§.ij. ibi vlterius quero.ff.de aqua quot.⁊ estiua.
9 ¶ † Et si quispiam diceret q̃ dictus dominus capelle in suo proposito inserto in pcessu folio.lxxij.verso.allegat se et eius predecessores fuisse et esse in possessione seu quasi dictum vintenum exigendi a dictis hominibus tanti temporis spacio q̃ de contrario memoria hominis non existit quod tempus habetur loco cōstituti.l.hoc iure.§.ductus aque.ff.de aqua quotidia.et estiua. Istud non obstat quia testes pro parte ipsius domini capelle examinati inserti in processu fol.c.verso. non deponunt de tanto tpe q̃ memoria hominis non existat: vt p3 in lectura ipso⁊ testium: igitur ⁊c. ¶ Quod tēpus qualiter p-
a betur[a] de iure facit mentionem Inno.in.c. si diligenti. extra

a ¶ Quod tēpus qualiter probetur.de pbatione rei antique. vide que dixi. j.I lxxxviij. ɔsiliorū meo⁊ Sui.

de prescrip. Et scripsi in decisionibus parlamenti.q.ccclvj.
10 ¶ † Et si dicat q̄d dicti testes domini capelle videnť deponere
aliqui de triginta ⁊ alij de.l.annis q̄d viderūt exigere dictum
vintenū a dicto dño capelle ⁊ suis predecessoribꝰ. Istud adhuc
nō obstat qm̄ illa possessio seu quasi que per dictū dñm capelle
pretendiť est cōtra ius commune: q2 nō ad ipsum dñm capelle
pertinet reparatio neq3 cura seu sollicitudo reparationis me-
nium siue vintenorū si q̄ ibi essent. Sȝ ad dictos hoies incolas
iuxta.d.l.oēs ꝓuinciarū rectores.⁊.l.turres.C.d̄ ope.pub.ideo
dicta asserta possessio seu q̄si sine titulo nō p̄buit ei cām p̄scri-
bēdi exigēdi dictū vintenū.q2 in hoc casu qn̄ possessio est,cōtra
ius,et sine titulo requiriť ad acquisitionē talis iuris tm̄ tp̄s q
a de cōtrario memoria hois nō existat: nec sufficeret bona fides [a]
per.c j.de p̄scrip.li.vj. Ita etiā dicūt ⁊ tenēt hen.boych. Host.et
doc.in.c.ꝑuenit.extra de cēsi.immo hoc casu: q2 hec quasi pos-
sessio est cōtra ius: mala fides p̄sumiť: vt dicit bar.in.l.j.§.ij.in
penul.q. Ibi doc.rep̄hēdūt dy.⁊c.ff.de iti.actuq3 pri. Et ex tali
quasi possessione non p̄sumiť ipse dñs capelle ius hr̄e in dicto
vinteno: vt dicit Bar.in.l.j.§.ij.circa p̄n.ibi.quero q̄d ꝓdest ⁊c.
ff.de iti.actuq3 priua. Sȝ dictus dñs capelle nō ꝓbauit tm̄ tp̄s
q̄d de cōtrario hois memoria non existat nec ius habere i dicto
vinteno.igitur ⁊c.

> a ¶ Nec suf-
> ficeret bona
> fides de hac
> materia vi-
> de.j.cōs.cl.⁊
> cōs.lxv.

11 ¶ † Preterea ex aduerso allegať possessio,seu quasi a dño potēte
cōtra subditos qui sunt simplices homines vi de eorū simplici-
tate deponūt eorum testes examinati super quinto suorum ar-
ticulorum insertorum in processu.folio.lx.verso. Que possessio
propterea fuit ⁊ presumitur violēta: ⁊ ideo nō est p̄sumendū q
ipsi hoies soluerint iure seruitutis: vt dicit Inno.in.c.bone.le.
ij.extra de postu.p̄la.quē sequiť Jo.fab.l.d.§.eque.insti.de act.
vbi dicit q si poiēs vsus est supra nō potentis quod presumiť
12 violētia. † Et alibi dicit Innoc. q inter dominum et subditos
presumitur metus.ideo non currit prescriptio contra subditos
in.c.si diligēti.super verbo titulus circa medium.extra de pre-
scrip.maxime vt dicit Johā.fab.in dicto.§.eque.quando domi-
nus gagiabat vel arrestabat subditos: prout in casu presentis
processus per quem processum probatur quod ipse dominus
capelle pro solutione dicti vinteni hactenus obtinenda facie-
bat dictos homines eius subditos constitui in arresto perso-
b nali [b] donec soluissent dictū vintenum.ita fatetur ipse dominꝰ
capelle respōdēdo nono articulorū dictorū hominū.folio.lxiij.
Et deponunt etiam testes hincinde examinati.ideo talis vio-
lenta possessio censeri debet nullius efficacie pro quo.l.siquis
diuturno.ibi non vi ⁊c.ff.quemadmo.serui.ven.

> b ¶ In arre-
> sto p̄sonali.
> de hoc etiam
> tetigi.j.cōs.
> lxv. in scd̄o
> p̄enidētiali:
> ⁊ etiā consi-
> lio.xcj.

¶ Quo autem ad secundam petitionem respectu dicte asserte
tallie.xxv.floreñ.dicēdum est sententiam fore ferendam in ne-
gatoria pro dictis hominibus contra dictum eorum dominū.
Tum primo quia dominus dictus non docet de aliquo pretē-
so titulo cuius pretextu sibi competat exactio ipsius tallie. Tū
quia dicti homines non sunt talliabiles ipsi dño capelle: sed
liberi et franchi a tali pretensa seruitute talliandi et tales esse

franchi a tali pretensa seruitute talliandi presumuntur in.l. altius.C.de serui.et aqua et not.Inno.in.c.bone.lo.ij.extra de post.prela.et in.c.licet.extra de probatio.circa finem.Maxime quia per processum non apparet de contrario:et de his que nõ sunt:et non apparent idem est iudicium.l.ij.et.l.lege rutilia polla.ff.de contrahen.emp.et vend.cum simili.

13 ¶ † Tum quia dicta pretensa possessio per dictum dominum capelle:respectu etiam dicte asserte tallie allegata est contra ius commune duplici consideratione.Primo quia aut ipse dominus petit dictam talliam pro altero quatuor casuum regalium videlicet pro filia maritanda.pro noua militia.pro redẽptione domini.aut pro terra emenda.Et tamen in nullo dictorum casuum dicti homines tenẽtur iuuare dominũ de iure. vt dicit et tenet Cy.in.l.ij.C.que sit longa consue.Cum etiam dicti homines non sunt vasalli dicti domini. Sed simpliciter eius homines iurisditionabiles.Et ex hoc preterea etiam nõ tenẽtur dictum dominum iuuare quia illa questio de homine. si iuuare debeat dominum loquitur in vasallo.

14 ¶†Secunda consideratio est etiam quia est contra ius commune [a] dicta asserta quasi possessio domini capelle dictam talliam percipiendi quia ipse dominus capelle nullam causam in processu declarauit neque iustificauit per testes aut instrumẽta quare sibi debeatur dicta asserta tallia.Et sic est contra ius commune quod petat sine causa in.l.j.§.certa.ff.de excep doli. Si ergo:si pro quia possessio seu quasi per dictum dominum capelle legata sit cõtra communne quia de re prohibita de iure peti per rationes proxime declaratas.Sequitur propterea qd sua possessio seu quasi percipiendi dictam talliam etiam si probata foret de tempore.xxx.vel.xl.annorum non prebuit eidem domino capelle causam ipsam talliam prescribendi per dictũ. c.j.de prescrip.lib.vj.Sed requirebatur possessio tanti temporis quod de contrario memoria hominis non existeret vt in.d. c.j.i.fi.Que tamen possessio tanti temporis quod de contrario memoria hominis non fuit probata p dictũ dñm capelle vt patet in processu:ideo obtinere debent dicti homines in actione negatoria contra dictum dominum capelle etiam respectu dicte tallie.

15 ¶†Nec obstat si obijciatur quod dictus dominus capelle probauit possessionem seu quasi dictum vintenum et talliam percipiendi longo tempore a dictis hominibus:quia ad istud obiectum respondetur multis modis.Primo quod dicta sua possessio est contra ius commune.Ideo non sufficit longum neque longissimum tempus sed requiritur tantum tempus quod de contrario hominis memoria non habeatur vt supra proxime allegaui.Secundo quia ipse dominus capelle non probauit plene ipsum possessorium vt ex lectura dictorum testium apparere potest.Tertio quia in seruitutibus [b] personalibus prout in casu isto.et similiter in realibus non dicitur quis possidere donec post denegationem solutionis vel in realibus post prohibitionem domini predij seruiẽtis quia antequam ista videt potius

a ¶Contra ius cõmune Hic de possessione que est cõtra ius de qua etiã tetigi in decisionibus plamẽti questione vi.et.xxxi.circa.fi.et.q.ccccccxxix.

b ¶In seruitutibus. Hic qñ acqrat possessio. seu qsi i iuribus icorpalibus vt in seruitutib9 et similib9. de quo etiã plene dixi l apparatu meo statuti dalphiñ.si quis p lras in glo.super verbo vel qñ si.in fi.

Societas quot

¶De litera T.

De litera V.

FINIS.

Consilia singularia ꝛ quoꝝ materia quotidie in practica.in omnibus curijs iam ecclesiasticis ꝙ secularibus versatur per bone memorie quondam dñm Guidonem pape legum doctorem ꝛ parlamenti dalphinalis consiliarium: tempore quo ante adeptum officium annis triginta quinꝙ practicauerat edita: et ex eius proprijs tꝑis sumpta: in quibus scdm veras iuris vtriusꝙ conclusiones ꝛ determinationes quicquid dictum parlamentum dalphinale: rota quoꝙ et Tholosane questiones decidunt: late ventilatū comperiet lector.

Summarium.

1 Uintenum quid/cui/a quibus et pro quo seu ad quid debeatur.
2 Usus loquendi seu intelligendi communis etiam a iudicante seruandus.
3 Argumentum ab ethimologia vocabuli est validum.
4 Menia vintena dicuntur.
5 Uintenum qñ ꝛ a quo ꝛ pro quo exigi possit.
6 Uintenum debetur:vt menia reparentur.
7 Reparatio meniorum vrbis ad quem spectet.
8 Negatorie natura que sit.
9 Possessio exigendi vintenum an acquiratur longo tpe.
10 Testis deponens de possessione triginta annorum ꝛ alius de quadraginta.
11 Possessio a dño contra subditos violenta presumitur.
12 Metus inter dñm ꝛ subditos cadere presumitur.
13 Tallia per dominum a subditis exacta quando sit communi iuri contraria.
14 Talliam nulla probata causa petens contra ius cõe facit.
15 Possessio contra ius commune habita non firmatur tempore longissimo.
16 Prestationem annuam longo acquiri tempore qualiter intelligendum.
17 Possessio lõga mala fide obtenta nõ tribuit ius in re possessa.
18 Titulus assertus an probet possessionem.

Consilium primum.

In actione negatoria[a] per hoies vniuersitatis loci ꝛ mandamenti capelle prope Auinionez intentate ꝯ nobilem ꝛ potentē virū dñm archirollū militem dñm dicti loci capelle dicti hoies in eorum supplicatione in pcessu in venerabili curia parlamēti dalphina. vētilato inserto fol.xlj. Sup quo tpe pcessus fuit exordit⁹: iūctis articulis ipsoꝝ hoim insertis in codē pcessu.fol.lx. v̄so. Et alijs articulis ipsoꝝ hoim insertis i ipso.fo.clxxiij.ipi hoies petūt ꝛ ꝯcludūt ad dno ꝯ dictū dñz capelle. Primo nāꝙ petūt dicti hoies pnunciari ꝛ declarari nullū ius cōpetere dicto dño

[a] In actione negatoria, de materia negatoria etiā scripsi infra in lxxx.ꝛ.xj. ꝯsilioꝝ meoꝝ.

capelle exigendi & levādi vintenū bladorum & vini in dicto mandamēto capelle a dictis hoibus & ipsi dño inhiberi ne decetero exigat. Cū ipse dñs non noceat de aliquo titulo per eū pretenso. ¶ Scdō petunt dicti hoies pnunciari ipsos non teneri ad solutionem cuiusdā pretense annue tallie. xxv. flore. & eidem dño inhiberi vt supra decetero exigat ab ipsis hoib⁹. Cū etiam nō doceat ipse dñs de aliquo ptenso titulo put in cōclusione libelli dictorum hoim inserta in processu. fo. clxxvij. latius cōtinet. ¶ Modo videndū est si dicti hoies de iure bene petant vt eisdem dicta duo adiudicari debeāt in diffinitione dicti pcessus.

1 ¶ † Quo ad primū qd eisdem hoibus adiudicari debeat negatoria vt nō soluant decetero dictū vintenū[a] pbatur. Nam vintenum qd per dictū dñm petitur vz vicesima pars bladorum et vini scdm cōem vsum loquendi & intellectū hoim dicti loci capelle & aliorum locorum presentis patrie dalph. debetur & soluitur pro reparatione murorū villarum. Et exinde ipsi muri nomen vinteni sumpserunt a dicta vicesima parte dictorum fructuum q̄ pro ipsorum murorū reparatione huiusmodi soluitur et vintena nuncupantur ipsi muri siue menia villarū de communi intelligentia hominū deponunt testes pro parte dictorum hominum examinati super quarto & q̄nto articulorum ipsorum

2 hoim insertorum in processu. fo. clxxxix. † Qui cōis vsus loquēdi & intelligendi hoim est attendendus & seruandus etiā in iudicando. l. j. & ibi Bar. & in. l. labeo. ff. de supellec. leg. & idem Bar. in. l. j. C. de digni. lib. xij. Et plene ponit Auge. de are. ff. de no. ope. nūcia. super rubrica & ibi dicit ipse de aretio qd debet articulari de cōi vsu loquendi: q: quandoque significatio verbi impropriatur ex communi vsu loquēdi vt ibi dicit ipse de aretio.

3 ¶ † Est enim bona argumentatio in iure ab ethimologia seu significatione vocabuli insti. de tutel. §. j. & in §. tutores. & insti. de test. in prin. & no. extra de test. in. c. ij. in prin. Et ita habetur ter. in simili. in. l. si ager. §. fi. ff. de ver. sig. vbi tributum dicitur a tribuēdo. Et donum a donando. l. inter donū. ff. de verbo. sig. ¶ Et similiter de vocabulo iudex quasi ius dicēs. in. c. forus. §. iudex. extra de ver. sig. ¶ Item similiter de verbo possessio quasi pedū positio in. l. j. in prin. ff. de acqui. pos. Et silr in mutuo q̄si de meo tuū in. l. ij. §. appellata. ff. si cer. pe. ¶ Item silr in excommunicatione quasi extra cōmunionem: vt no. extra de sen. excō. in. c. placet. Sic etiam dr cōsuetudo quasi cōis assuetudo: vt pbatur in decre. j. di. cōsuetudo ibi vocatur aūt &c.

4 ¶ † Silr etiā menia vulgariter dicūtur & appellant vintena a vinteno: seu vicesima parte dictorum fructuum qd p ipsorum refectione aut cōstructione soluit: & istud est cōueniens vt nomen sit cōsonans rei prout esse dz in. l. defensores. la. ij. C. de defensori. ciuitatis.

5 ¶ † Et cū ex tenore dicti processus appareat nulla esse menia in dictis loco & mandamento capelle. Adeo qd tpe guerrarum est necesse qd ipsi homines se & eorum bona ponant et retrahant in alienis locis et castris videlicet in locis et castris suriaci et belligarde vt deponunt testes dictorum hominum videlicet secundus et quartus et plures alij examinati super

a ¶ Dictū vintenū. de vinteno dixi et scripsi i decisionib⁹ parlamenti. q. vij. et. qd. ccclxxij.

quarto articulorum ipsorum hominum in processu insertorum.f.lx.verbo. Sequitur propterea quod dictus dominus capelle exigere nititur dictum vintenum bladorum et vini sine aliqua occasione siue causa. Cum in dicto loco capelle non sint aliqua menia occasione quorum dictum vintenum solui debet vt deponunt dicti testes. Ideo venit inhibendum eidem domino ne decetero ipsum vintenum exigat cum cessante causa cessare debeat effectus cause in.l.cum tale.§.legato.cum ibi not.de condi.et demon.et facit.c.cum cessante.in prin.extra de appel.cum si. ¶† Preterea et secundo fundatur intentio dictorum hominum lege scripta: quia cum ibi non sint menia.i.vinteni reparandi non debent ipsi homines cogi contribuere in dicto vinteno per dictum dominum capelle petito: quia lex presupponit quod menia repararentur: vel quod de nouo fiant ad hoc quod incole pro vinteno idest pro reparatione menium aliquid soluant. Ita dicit tex.in.l.omnes prouinciarum rectores.C.de operibus publicis. Sed dictum vintenum non petitur pro dicta reparatione igitur etc.

6

7 ¶† Preterea ex alio et tertio capite male petit ipse dominus capelle dictum vintenum: quia reparatio vinteni.i.menium ville de iure non spectat ad dominum loci: sed ad incolas pertinet reficere muros castri vel ville: eorum expensis pro viribus singulorum in dicta.l.omnes prouinciarum rectores.et.l.turres. C.de oper.publi.licet habitent extra muros: dummodo habitent infra territorium vel mandamentum talis castri: vt not. Jo.and.in addi.Spec.in titu.de censibus.§.nunc dicendum. ibi erat alia questio de castro vel villa etc. ¶ Hinc est quod dicunt docto. quod custodia clauium ville non spectat ad dominum immo ad consules talis ville vel castri per dictam.l.turres.

8 ¶† Quarto quia dictus dominus capelle non probauit per tenorem dicti processus quod ipse habeat titulum dictum vintenum exigendi a dictis hominibus et sibi appropriandi et imbursandi. ideo debet succumbere in hac causa negatoria. Quia de natura negatorie actionis sufficit agenti negare ius parti aduerse competere in.l.ij.in principio.et.l.loci tempus.§.competit.ff.si serui.vendice.et in.§.eque.institu.de actioni. Et nisi ipse aduersarius probet sibi ius competere debet succumbere: vt ponit Specu.in titu.de iure emphi.in.§.non solum.ver.lxiiij.et Bart.in.l.j.§.ij.ibi vlterius quero.ff.de aqua quot.et estiua.

9 ¶† Et si quispiam diceret quod dictus dominus capelle in suo proposito inserto in processu folio.lxxij.verso.allegat se et eius predecessores fuisse et esse in possessione seu quasi dictum vintenum exigendi a dictis hominibus tanti temporis spacio quod de contrario memoria hominis non existit quod tempus habetur loco constituti.l.hoc iure.§.ductus aque.ff.de aqua quotidia.et estiua. Istud non obstat quia testes pro parte ipsius domini capelle examinati inserti in processu fol.c.verso. non deponunt de tanto tempore quod memoria hominis non existat: vt patet in lectura ipsorum testium: igitur etc. ¶ Quod tempus qualiter probetur[a] de iure facit mentionem Inno.in.c.si diligenti. extra

a ¶ Quod tempus qualiter probetur.de probatione rei antique. vide que dixi.j.li lxxxviij.consiliorum meorum Gui.

de prescrip. Et scripsi in decisionibus parlamenti.q.ccclvj.
10 ¶ † Et si dicat̃ qd̃ dicti testes domini capelle vident̃ deponere
aliqui de triginta ꝛ alij de.l.annis qd̃ viderũt exigere dictum
vintenũ a dicto dño capelle ꝛ suis predecessorib⁹. Istud ad huc
nõ obstat qm̃ illa possessio seu quasi que per dictũ dñm capelle
pretendit̃ est cõtra ius commune: qꝛ nõ ad ipsum dñm capelle
pertinet reparatio neqꝫ cura seu sollicitudo reparationis me=
nium siue vintenorũ si q̃ ibi essent. Sꝫ ad dictos hoies incolas
iuxta.d.l.oẽs ꝓuinciarũ rectores.ꝛ.l.turres.C.de ope.pub.ideo
dicta asserta possessio seu quasi sine titulo nõ ꝓbuit ei cãm ꝑscri=
bẽdi exigẽdi dictũ vintenũ.qꝛ in hoc casu qñ possessio est cõtra
ius: et sine titulo requirit̃ ad acquisitionẽ talis iuris tm̃ tp̃s qꝙ
a de cõtrario memoria hois nõ existat: nec sufficeret bona fides[a]
per.c.j.de ꝑscrip.li.vj. Ita etiã dicũt ꝛ tenẽt hen.boych. Host. et
doc.in.c.ꝓuenit.extra de cẽsi.imino hoc casu: qꝛ hec quasi pos=
sessio est cõtra ius: mala fides ꝑsumit̃: vt dicit bar.in.l.j.§.ij.in
penul.q. Ibi doc.rep̃hẽdũt dy.ꝛc.ff.de iti.actuqꝫ pri. Et ex tali
quasi possessione non ꝑsumit̃ ipse dñs capelle ius hr̃e in dicto
vinteno: vt dicit Bar.in.l.j.§.ij.circa pñ.ibi.quero qd̃ ꝓdest ꝛc.
ff.de iti.actuqꝫ priua. Sꝫ dictus dñs capelle nõ ꝓbauit tm̃ tp̃s
qd̃ de cõtrario hois memoria non existat nec ius habere i dicto
vinteno.igitur ꝛc.

a ¶ Nec suf ficeret bona fides de hac materia vide.j.cõs.cl.ꝛ cõs.lxv.

11 ¶ † Preterea ex aduerso allegat̃ possessio seu quasi a dño potẽte
cõtra subditos qui sunt simplices homines vt de eorũ simplici
tate deponũt eorum testes examinati super quinto suorum ar=
ticulorum insertorum in processu.folio.lx.verso. Que possessio
propterea fuit ꝛ presumitur violẽta: ꝛ ideo nõ est ꝑsumendũ qꝙ
ipsi hoies soluerint iure seruitutis: vt dicit Inno.in.c.bone.lo.
ij.extra de postu.p̃la.quẽ sequit̃ Jo.fab.i.d.§.eque.insti.de act.
vbi dicit qꝙ si potẽs vsus est supra nõ potentis, quod presumit̃
12 violẽtia. † Et alibi dicit Innoc.qꝙ inter dominum et subditos
presumitur metus.ideo non currit prescriptio contra subditos
in.c.si diligẽti.super verbo tirulus circa medium.extra de pre=
scrip.maxime vt dicit Johã.fab.in dicto.§.eque.quando domi
nus gagiabat vel arrestabat subditos: prout in casu presentis
processus per quem processum probatur.quod ipse dominus
capelle pro solutione dicti vinteni hactenus obtinenda facie=
bat dictos homines eius subditos constitui in arresto perso=
b nali[b] donec soluissent dictũ vintenum.ita fatetur ipse domin⁹
capelle respõdẽdo nono articulorũ dictorũ hominũ.folio.lxiij.
Et deponunt etiam testes hincinde examinati.ideo talis vio
lenta possessio censeri debet nullius efficacie pro quo.l.si quis
diuturno.ibi non vi ꝛc.ff.quemadmo.serui.ven.

b ¶ In arre sto ꝑsonali. de hoc etiã tetigi.j.cõs.lxv.in scdo ꝑeuidẽtiali: ꝛ etiã consi lio.xcj.

¶ Quo autem ad secundam petitionem respectu dicte asserte
tallie.xxv.florẽn.dicẽdum est sententiam fore ferendam in ne=
gatoria pro dictis hominibus contra dictum eorum dominũ.
Tum primo quia dominus dictus non docet de aliquo pretẽ=
so titulo cuius pretextu sibi competat exactio ipsius tallie. Tũ
quia dicti homines non sunt talliabiles ipsi dño capelle: sed
liberi et franchi a tali pretensa seruitute talliandi et tales esse

franchi a tali pretensa seruitute talliandi presumuntur in .l. altius. C. de serui. et aqua z not. Inno. in .c. bone. lo. ij. extra de post. prela. et in .c. licet. extra de probatio. circa finem. Maxime quia per processum non apparet de contrario: z de his que nō sunt: et non apparent idem est iudicium. l. ij. et. l. lege rutilia polla. ff. de contrahen. emp. z vend. cum simili.

13 ¶ † Cum quia dicta pretensa possessio per dictum dominum capelle: respectu etiam dicte asserte tallie allegata est contra ius commune duplici consideratione. Primo quia aut ipse dominus petit dictam talliam pro altero quatuor casuum regalium videlicet pro filia maritanda. pro noua militia. pro redēptione domini. aut pro terra emenda. Et tamen in nullo dictorum casuum dicti homines tenētur iuuare dominū de iure. vt dicit et tenet Cy. in. l. ij. C. que sit longa consue. Cum etiam dicti homines non sunt vasalli dicti domini. Sed simpliciter eius homines iurisditionabiles. Et ex hoc preterea etiam nō tenētur dictum dominum iuuare quia illa questio de homine. si iuuare debeat dominum loquitur in vasallo.

14 ¶ † Secunda consideratio est etiam quia est contra ius com-
a mune [a] dicta asserta quasi possessio domini capelle dictam talliam percipiendi quia ipse dominus capelle nullam causam in processu declarauit neqȝ iustificauit per testes aut instrumēta quare sibi debeatur dicta asserta tallia. Et sic est contra ius commune quod petat sine causa in. l. j. §. certa. ff. de excep doli. Si ergo: si pro quia possessio seu quasi per dictum dominum capelle legata sit cōtra commune quia de re prohibita de iure peti per rationes proxime declaratas. Sequitur propterea qȝ sua possessio seu quasi percipiendi dictam talliam etiam si probata foret de tempore. xxx. vel. xl. annorum non prebuit eidem domino capelle causam ipsam talliam prescribendi per dictū. c. j. de prescrip. lib. vj. Sed requirebatur possessio tanti temporis quod de contrario memoria hominis non existeret vt in. d. c. j. i. fi. Que tamen possessio tanti temporis quod de contrario memoria hominis non fuit probata p dictū dñm capelle vt patet in processu: ideo obtinere debent dicti homines in actione negatoria contra dictum dominum capelle etiam respectu dicte tallie.

15 ¶ † Nec obstat si obijciatur quod dictus dominus capelle probauit possessionem seu quasi dictum vintenum z talliam percipiendi longo tempore a dictis hominibus: quia ad istud obiectum respondetur multis modis. Primo quod dicta sua possessio est contra ius commune. Ideo non sufficit longum neqȝ longissimum tempus sed requiritur tantum tempus quod de contrario hominis memoria non habeatur vt supra proxime allegaui. Secundo quia ipse dominus capelle non probauit plene ipsum possessorium vt ex lectura dictorū testium appa-
b rere potest. Tertio quia in seruitutibus [b] personalibus prout in casu isto. et similiter in realibus non dicitur quis possidere donec post denegationem solutionis vel in realibus post prohibitionem domini predij seruiētis quia ante istā videt potius

a ¶ Contra ius cōmune hic de possessione que est cōtra ius de q̄ etiā tetigi in decisioni bus parlamēti questione vi. z. xxxi. circa. fi. z. q. cccc. cccc xxix.

b ¶ In seruitutibus. hic q̄ñ acquirat possessio, seu q̄si i iuri bus icorpalibus vt in seruitutib[9] et similib[9]. de quo etiā plene dixi i apparatu meo statuti dalphiñ. si quis p lr̃as in glo. super verbo vel q̄si. in fi.

prestatio vel transitus per fundum alienum fieri causa curialitatis et gratie quam iure servitutis: ideo tali acquiri nõ pñt nisi iure servitutis[a] probentur facta fuisse. ista ponit plene Innocen. in. c. bone lo. ij. extra de postu. prela. et in. ca. si diligenti. extra de prescrip. et faciunt no. per gl. ordi. in. l. qui liminib9. ff. de servi. vrba. predio. ¶ Hinc est quod dicunt docto. Quod gl.

a ¶ Iure servitutis. Si istud possit pbari iurim vide in singularibus meis. folio ccxxv.

16 in. l. cum de in rem verso. ff. de vsuris. † Que dicit longo tẽpore acquiri annuam prestationem: debent intelligi si post denegationem prestationis annue dominus cui soluebat compulerit denegantem et post compulsionem denegans soluitur longo tempore tũc eñ ex illo tempore incipit possidere seu quasi ius annue prestationis quia ex tunc iure servitutis videt̃ solutio fieri et nõ ante. Sed dictus dominus capelle illud extremũ non probauit igitur dici non potest de iure ipsum dominũ capelle fuisse in quasi possessiõe dictam talliam et vintenum exigendi nisi a tempore inchoationis dicti processus quo processu pendente post denegationem dictorum hominum iudex burgũdij reintegrauit dictũ dominum capelle in quasi possession e dictorum vinteni et tallie donec de meritis dicti processus super negatoria esset cognitum.

17 ¶ † Tertio ad premissum obiectum de possessorio partis aduerse. respondetur quod dictus dominus capelle nõ allegauit in processu nec declarauit pretẽsum titulũ sine pẽnsam causaʒ quare debeat sibi solui dictum vintenum per eum petitũ ideo ex sua pretensa longa possessione non fuit sibi ius quesitũ de cetero dictum vintenum exigendi posito et non concesso quod dicta possessio non fuisset contra ius commune: quia in servitutibus personalibus[b] vt in casu de quo hic agitur dʒ causa in processu allegari in specie licet nõ probetur: puta ex tali cõtractu mihi debetur talis annua prestatio: aliter sola longa possessio non sufficeret vt dicunt gloss. et doc. in dicta. l. cum de in rem verso. ff. de vsuris. Idem glo. Dy. et Bartho. in. l. litibus. ff. de agrico. et censi. Cynus Petrus et Baldus in. l. si certis annis. C. de pactis. Idem tenet Ang. in dicta. l. si certis annis. in sua repetitione vbi dicit quod communis opinio legistarum et canonistarum est quod allegetur causa vera cum concursu et prescriptione longi temporis secundum legistas et longissimi secundum canonistas. et alibi dicit Barto. quod cautus aduocatus debet asserere in libello annuam prestationem sibi deberi ex stipulatione: et tunc sufficeret probare annuam prestationem dicto tempore fuisse solutam ita dicit ipse in dicta. l. si certis annis. Idem etiam tenet Jo. fa. in. §. dicto. §. eque instit. de acti. vbi dicit quod non sufficeret tempus per se. nisi esset tantum tempus cuius memoria hominis non existeret in contrarium nisi allegaretur causa idonea: et ita vidi iudicari in dicta curia parlamenti vt plene scripsi in decisionibus dicte curie. qõ. ccccviij. Et hec dicta sufficiant respectu vinteni de quo nulla causa nullusve titulus ex aduerso in processu allegatur.

b ¶ Quia l b servitutib9. personalib9 de hoc plenius tetigi in decisioni b9 onne par lamenti. qõ. cccxvij.

18 ¶ † Et si ex aduerso dicatur quod saltim respectu dicte asserte tallie. xxv. flore. allegatur in processu assertus titulus: videlicet

qđ dicti hoies dictā tallīā dicto dño capelle circa.xxv.āni sunt elapsi recognouerunt. Ad hoc respondetur primo qđ hoc non probat dictus dominus capelle per testes nec alia documēta. ¶ Secundo respondetur qđ illa pretensa causa non est sufficiē ter allegata quia ipse dñs capelle non allegat neq₃ declarat ex qua causa siue ex quo titulo dicti homines dictam pretensam talliam eidem recognouerūt facere debuisset: q₂ posset esse ta-
a lis recognitio que si esset facta sine causa [a] nō valeret iuxta dictam.l.j.§.certa cum ibi no.ff.de excep.doli. ¶ Et cū₃ ipse dñs capelle nō allegauerit causam sufficientē nō valet eius allegatio vt dicit Bal.in.d.l.si certis annis dicēs aut nulla causa allegatur ⁊ nulla presumitur. Aut allegatur sed est minus sufficiens, non valet ⁊ ita dicit ibi Bal. Ita qđ sententia est fienda pro dictis hoibus contra dictū dñm capelle in negatoria per dictos hoies intentata. Et eidē dño capelle inhibēdū ne decetero dictā tallīā ⁊ vintenū exigat a dictis hoibus causis ⁊ iuribus super plene deductis ⁊ allegatis. ¶ Et ita de iure dicēdū videtur mihi Guidoni pape legis doctori..

¶ Summarium.

1 ☞ Iuramentū₃ calumnie si requirat̄ eo nō prestito processus annullatur.
2 Processus agitatus siue vel vltra mandati limites est nullus.
3 Mandatarius seu procurator mandato finito agere nō debet.
4 Substitutus nil agere potest mādato seu officio vel potestate principalis substituētis extincta.et nu.5.
6 Sententia ⁊ processus annullātur si de calumnia nō iuretur.
7 Uocans in ius temere in expensis damnatur.
8 Uictus victori condemnatur in expēsis in causa appellatiōis.

¶ Consilium.ij.

Processus dudum diffinitus per dominum Ioā nem ardissonis: olim officialem Grationop̄.inter dominum Ioannem perrerij capellanū asserium procuratorē capituli beate Marie Gratio-
b nop̄.agētem [b] ex vna parte. Et Ioannem ⁊ Frāciscū₃ coyreti fratres reos ex altera in manibus Ioānis robondi alias noveracti. Et sentētia inde secuta sunt nulli vitioq₃ nullitatis subiacent causis subscriptis.
1 ¶ † Prio q₂ dicti rei petierūt in dicto ꝓcessu iurā calūnie [c] p̄sta
c ri in eo₂ cōparatiōe incipiēte deliberādo ⁊c.inserto fo.xxvij.in ꝓcessu prime instātie.⁊ q₂ nō fuit p̄stitū ꝓcessus ipse fuit ⁊ est nullus ⁊ vitio subiacet nullitatis vt dicit glo.Ioan.an.in.c.j.de iuramento calumnie.lib.vj.super verbo annullandus ibi: quam intellige si fuit exactum ⁊c. Id expresse tenet Archid.in d.c.j.super dicto verbo annullandus. Idem etiam tenet Spe.in titu.de iuramento calumnie.in.§.sequitur.versi. et non ⁊c. Idem etiam tenet glo.in.l.prolatam.C.de sen.et interloc. om. iudi. Ad idem tenet Bar.quem sequitur Angelus de aretio in l.in prouinciali.§.qui opus lo.ij.fi.de operis no.nuncia. Et qđ iuramentum calumnie erat primo prestandū per dictum dñm Ioannem perrerij quia erat autor vt dicit Odof.in.l.ij.§.fina.

a ¶ Sine cā de ꝯfessione siue cā scripsi i singularibus meis. fol. lxxxviij. verso.

b ¶ Agētē₃: an ille q̄ venit ad rescīdēdū sniam ꝯ se latā dicat̄ reus vel actor: vide Bar.in.l.de pupillo.§.si ꝓcurator. ff. d noui ope. nū. vide de hac materia j.l.xcj.ꝯsilio rū meo₂. et cxiiij.ꝯsilio.

b ¶ Iuramētū calumnie.de materia iuramēti calūnie vide ple.ꝑ Io. ferrarij i tit. forma libelli.i actōe reali sup̄ v̄bo.ꝑ iurm calumnie ⁊c.⁊ scripsi i notabilibus meis. fo. cxcix. Et vide de materia.j. consi.viij.

C.de iur.cal ũ.nec est reo aliquid imputandum si non prestiterit in.vj. suorum articulorum incipientium rationibus ₇c.nec tale iuramẽtum calumnie potest quacunq; consuetudine euacuari quin debeat prestari in.c.ceterum in fi.extra de iuramen.calum. ¶ Et ex quo dictus processus erat et est nullus. Sequitur quod sententia inde lata etiam vitio nullitatis subiacet tanquam accessoria: vt dicit Specu.in titu.de senten.§.penultimo versicu.item et est nulla ratione processus ₇c.

2 ¶ † Secũdo subiacent dicti processus et sententia vitio nullitatis quia licet dictus dominus Joannes perrerij haberet mandatũ limitatum a.d.c.in iudicio agendi sex annis durantibus in dicto instrumento procurationis declaratis tantum inchoandis die vltima mensis Octobris.millesimo.cccclvij. Et simili die finiendis vt legitur in ipso instrumento procurationis inserto in processu prime instantie.fo.iij.verso. Tamen dictus dominus Joãnes perrerij incepit agere in dicto processu diffinito.die.ix.mensis Februarij.M.cccclxiij. Et sic finitis dictis sex annis. ideo egit sine mandato quia non habuit vires dictum mandatum finitis dictis sex annis virtute etiam dicte dictionis tãtum in dicto instrumento procurationis adiecte: que dictio tantum cum habeat excludere innuit qđ post illos sex annos dictus dominus Joannes perrerij nõ posset agere in iudicio ita dicit Archi.in.c.statutũ.super verbo tantũmodo de preben.lib.vj. Quia illa dictio tantum sonat in negatiuam in.c.cum ecclesia sutrina extra de causa pos.₇ proprie.₇ in.c.cum contingat extra de offi.deleg.₇ pro-

3 batur in.l.₇ post editum.in prin.ibi verum instantia tantũ ₇c.ff.de iudic. † Et ideo cum fuisset finitum dictum eius mandatum nõn debuit agere saltim sine nouo mandato: quia fines mandati sunt seruandi et non excedendi per.l.diligenter.ff.mandati.₇.c.cũ dilecta.in fi.extra de resc. Et per consequens dictus processus fuit et est nullus tanq; factus cum falso procuratore per tex.in.l.licet.in fi.C.de procurato. Et que exceptio falsi procuratoris cum reddat iudiciũ retro nullum potest etiam post sententiam opponi tex.est in nostra presentia in fi.extra de procura.quia procuratorium validũ est de substãtia iudicũ ₇ processus. Quo deficiente oĩa gesta redduntur nulla vt plene per Inno.in.c.cũ in iure peritus extra de offi.delega.

4 ¶ † Nec valet substitutio quam fecit dictus dominus Joãnes perrerij de Joãne luyrie qui vt substitutus dicti domini perrerij asserti procuratoris capituli dictum processum prime instantie conduxit. ¶ Quia lȝ ipse luyrie fuerit substitutus infra dictos sex annos: eius tamen substitutoris potestas expirata fuit finitis dictis sex annis sicut potestas principalis dicti dñi Joãnis perrerij.per c.venerabilẽ.in fi.extra de offi.deleg.q: nemo plus iuris in alium trãsferre põt q̃ sibi competat in.c.nemo potest.de reg.iur.lib.vj. Sed potestas dicti dñi Joãnis perrerij fuit expirata per lapsum dictorum sex annorum.vt.s̃.in secũda ratione declaraui igitur ₇c.

5 ¶ † Preterea est attendendũ qđ dictus dñs Joannes perrerij in citatiõe super qua processus prime instãtie fuit exorditus inserta in ipso processu prime instantie.fo.iij.₇ in sua petitione inserta.fo.xxj.verso. Fatetur finitũ fuisse eiꝰ mãdatum.ibi dum dicit olim procuratorũ anniuersariorũ: quia illud verbũ olim et similiter verbũ quondã de proprio significato significant tempus preteritũ: vt dicit Ang de are.in.l.j.§.opus nouum.ff.de no.ope.nun.

6 ¶ † Ex quibus propterea apparet dictũ processum et sententiam vitio nullitatis subiacere ex duobus capitulis supra declaratis. Primo quia non fuit iuratũ de calũnia. Scđo q: erat finitũ mandatũ dicti dñi Joãnis perrerij tpe inchoatiõis processus dicte prime instãtie. Et de qua nullitate snie vos dñe offi-

a cialis cognoscere debetis per.l.j.in fi.C.de sen.ex peri.recitā dis.et in.c.dilecto.et ibi doc.extra de appel.Et q̄ nullitas sententie non transit in rem iudicatam vsq; ad.xxx.annos:vt di-
b cunt Bar.& doc.in.l.si expressis.ff.de appel.Et licet glo.[b] in.l.iiij.§.fi.C.de accu.dicat qd iudex superior cognoscit de nullitate.Hoc est verum quando causa per appellationē ad superiorē est deuoluta quia aliter superior vez d̄ns officialis Uienen. non potuisset de hac causa nullitatis cognoscere cum non fuerit ad eum per appellationem causa deuoluta. Ita dicit Inn. in.d.c.dilecto.de appel.quē sequitur Pe.Ja.in ti.de consti.pecu.in fi.super forma nullitatis snie.ibi.Item recte pronunciat appellationem &c.Idem etiam dicit & tenet Fran.de zabarellis in cle.si appellationem.de appel.
7 ¶†Et debet dictus dominus Joānes perrerij in expensis dictorum coyretorum fratrum etiam respectu dicte prime instantie condemnari:quia ipse dominus Joannes perrerij temere in ius vocauit dictos coyretos fratres post finitū eius mandatum.per.l.eum quez temere.ff.de iudi.& aut.qui semel.C.quomodo et quando iudex.
8 ¶†Et similiter etiam debet condemnari ipse perrerij in expēsis dictorū coyretoꝝ in scda instātia factis cū dicta sentētia tāquā nulla veniat reuocāda.Ideo dz ipse perrerij in expēsis dictorū coyretoꝝ ɔdēnari per tex.in.l.properādū.§.finaūt alterutra.C.de iudic.Et pro hoc facit qd dicūt Inn.& Jo.an.vez qd in cā appellatiōis vict[9] victori ɔdēnat in expēsis.in.c.finē.extra de dolo & contu.Maxime in casu isto cū dictus d̄ns Joannes perrerij sciret ab initio se fouere malā causam qz agebat si ne mādato:nō iurauerat de calūnia vt plene per Ang.de are. in.l.negociorū.ff.de appel.& tetigi in decisionib[9] parlamēti.q. cxxxvij.¶Cetera suppleat immēsa peritia d̄ni ius dicturi.

a ¶Cognoscere. Quis dēat d̄ nullitate cognoscere tetigi iati[o].j.ɔsi.x. vid gl.& doc. in.l.si accusatorib[9].C. de accusa.vide in singularib[9]meis. fo.lix.verso. in.§.& no.

b ¶Et licet gl. vide.j.cō si.ix.

¶Summarium.

1 Rei vendicatio contra quem dari possit.
2 Reus per actorē interrogari debet si rem petitā possideat.
3 Actore reū negante conuincēte:locū hz lex finalis.ff.de rei vē.
4 Lex finalis.ff.de rei ven.quando locū habeat.

¶Consilium.iij.

L Ex fi.ff.de rei ven.ex aduerso allegata non hz locum in causa de qua hic agit in hac curia parlamēti inter venerabilē virū d̄nm priorē scti Laurentij Grationop.agētē ex vna parte & colinū pidosij reum & se defendentem ex altera causis et rationibus subscriptis.

¶Primo quia dictus colinus in sua cedula vltimo in hac cā tradita incipiente.Et si pn̄s causa &c.Nō negauit se tenere dictam domū sed dicit & confessus fuit & ex abūdāti iterato iudicialiter fatetur qd ipse colinus tenet domū in suppositione dicti d̄ni prioris cōfrōtatā locario noīe sibi dndū facto per rōdonum gentilis d̄nm vtilē dicte domus. cōtra quē colinum reuz propterea dictā domū tenentē posset ipse d̄ns prior intentare realē actionē si que sibi cōpeteret:qz reales actiones dātur nō

solum contra possidentem sed etiam contra tenentem rem siue detinentem in l.officium.in fi.ff.de rei vendi.et ponit Joan.ferrarij in titu. forma interrogatoriorum que est prima rubrica sui libri in gloss.super verbo vel etiam detentor.

1 ¶ †Et dicit Innocen.qd rei vendicatio etiam datur non solum contra possidentem:sed etiam contra illum qui habet solam detentionem rei in.c.quoniam.§. penulti.extra vt lite non contestata.Plus dicit alibi ipse dominus Innocen. qd si locatores vel deponentes vel cōmodantes venirent ad defendendum qd contra ipsos non daretur rei vendicatio.ita dicit ipse in.c.cum super.in medio magne glo.extra de re iudi.Ex quibus propterea recte concluditur qd ipse colinus non incidit in penam dicte.l.fina.:quia non negauit sed confessus fuit et fatetur se dictam domum titulo locati tenere:et sic contra eum tanquam contra tenentem posset in rem actio intentari si que competeret ipsi domino.priori:quod tamen negatur.

2 ¶ †Secundo quia ad hoc vt locū habeat.d.l.fi.ff.de rei ven.requiritur qd.reus fuerit primo interrogatus per actorem si rem petitā possidebat vel ne per tex. in.l.qui petitorio.in prin.ff.de rei ven.et hoc probatur etiam in.l. qui seruum.§. qui in iure interrogatus.ff.de interrog.act. Et quod reus debeat primo interrogari vult glos.in.c.penulti.extra de iuramen.calum.in glos. super verbo interrogationibus.ibi reus debet interrogari etc imo plus vult Bar.in.d.l.fi. ff. de rei ven.quod actor debet facere suum interrogatorium cum comminatione quod nisi veritatem respondeat priuetur possessione.tunc enim officium iudicis quod est executiuum talis cōminationis reus priuabitur possessione si veritatem neget.Ita dicit ibi Bar.Uel saltim vt locum habeat dicta.l.fi.ff.de rei ven.oportet quod iudex reum interroget si possideat rem petitam vt dicit glo. in.d.l.fi.super verbo possideat.in princip.Sed dictus dominus prior nullum interrogatorium in hac causa fecit dicto colino reo si teneat dictā domū. Nec similiter hec venerabilis curia parlamenti aliquod interrogatorium super hoc fecit dicto reo. igitur locum non habet in hac causa dicta.l.fina.ff. de rei vendi.

3 ¶ †Tertio quia vt locum habeat dicta.l.fina.ff.de rei vendi. oportet qd actor conuincat reum negantem probando quod ipse reus possideat rem petitam aliter non habet locum.d.l. si ex aduerso allegata ita ibi dicit tex.circa fi.d.l.fi. ibi ita vt si posset aduersarius conuincere rem ab aduersario possideri etc.Sed dictus dominus prior actor nullas probatiōes fecit in hac causa quod dictus colinus reus possideat dictam domum igitur etc. imo nec prodessent eius pretense probationes si quas circa hoc facere vellet cum ipse colinus reus fateatur dictam domum tenere et hoc sufficit dicto domino priori:vt possit intentare actionem in rem si que sibi competeret contra dictum reum iuribus et rationibus supra in prima ratione allegatis:posito quod ipse colinus dictam domum teneat titulo conductionis per.d.l.officium.ibi vel qui conduxerit.ff.de rei ven.ipse enim colinus reus ex abundanti declarauit et declarat dictam domum tenere titulo conductionis licet ad ipsam declarationē fiendam non teneretur iuxta.l.cogi C.de peti.here.et ponit Joan.ferrarij in propria materia in titu de interrog.que est prima rubrica sui libri in glo.super verbo item quo iure.Sed illam declarationem fecit videlicet quod tenet ipsam domum tanquam conductor eiusdem vt cognoscat ipse dn̄s prior non posse ad commissum contra dictum reum experiri cum ipse reus non fuerit versatus circa dictam rem emphytheoticariam aliter quam a iure sit permissum:quia quicquid fuerit relatū dicto domino priori ipse colinus dictam domum nūquam emit sed eam tenet titulo locationis predicte.

4 ¶ Preterea et quarto. d. l. fi.[a] loquitur quando agitur contra a possidentes/quo casu si neget et conuincatur possidere priuabitur possessione: vt declarat text. in. d. l. fi. ibi ab alio possideri rem: sed quando agitur contra illum qui non possidet sed hz solam detentionē vt in casu nostro nō habet locum. d. l. fi. quia cum sit odiosa non dz vltra casum suum extendi in ca. odia. de reg. iur. li. vj. cum si.

5 ¶ Nec militant ex aduerso allegata in quadam schedula dicti dñi prioris incipiēte cū colinus &c. quia illa procedunt vbi reus interrogatus negaret rem tenere: sed vbi reus fatetur, se tenere: ideo in casu nostro non debet actor mitti in possessionē per iura et rationes ac auctoritates doctorum supra late declaratas. ¶ Quibus propterea consideratis comparet corā vobis in magnifico dalphinali parlamento prouidus vir petrus mialo procuratorio nomine dicti colini rei et petit per vos magnificū dalphinale parlamentum pronunciari: et declarari petita per dictum dominum priorem in dicta sua cedula incipiente. cum colinus &c. fieri non debere: videlicet ipsum dominum priorē non esse mittendum in possessionem dicte domus ipsum dñm priorem ratione retardati et frustrati processus dicti colini rei condemnandorum al's sibi debitam iusticiam ministrari.

a ¶ Preterea et quarto. d. l. fi. De materia. d. l. fi. ff. de rei vē. et scripsi in singularibus meis l. §. circa materiaz &c. fo. cliij. et fo. et folio. cxxxv.

¶ Summarium.

1 ☞ Attētata post appellationē ab interlocutoria nō reuocātur.
2 Ordinatio quelibet in executione sententie diffinitiue interlocutoria dicitur.
3 Attētata post appellationē iniustā an sint reuocāda. et nu. 4.
5 Attenta post appellationē desertā an sint reuocanda.
6 Ordinariā viā eligens non potest ad extraordinariā recurrere.
7 Cessio actionū in commodū fit cessionarū.
8 Rescriptū annullat si in eo causa iusta nō exprimatur.
9 Rescriptum octo casibus dicitur nullum.

¶ Consilium. iiij.

b Quod nō debeat reuocari[b] missio in possessionem iurisditionis molendinorū paratoriorū et banni vini loci sancti albani de quibus in hac cā agit contra modū attētati in preiudiciū appellationis: vt pretēdit dñs grenihan: nec al's faciūt rōnes sequētes que ad partem per mediū allegationum iuris tradit dominus Guido pape.

1 ¶ Prima q: qn̄ nō appellat a diffinitiua: sz ab interlocutoria vt in casu isto attētata post talē appellationē ab interlocutoria nō reuocant donec cognito de cā appellationis nisi forte attētatū post inhibitiones tex. est ad literam in. c. nō solū. ibi illa vero q post &c. de appel. li. vj. Sed constat ex productis in dicta causa appellationis qd dictus dñs grenihani non appellauit neqz supplicauit a sentētijs diffinitiuis de quorū executionib' agit vt deductum fuit in. viij. articulorū dicti dñi Guido. incipiētiū procedēdo &c. in processu traditorū. Sed tm̄mō appellauit a pronūciatiōe dicti iudicis buxi q pnūciauit sup executione ipsorum q pnūciatio ē qdā interlocutoria nec reperit fuisse inhibitū: igit &c.

b ¶ Qd nō debeat reuocari: l scō principali dicte cāe dictaui alias iuris allegatiōes q sūt. j. cōsil. lxxxiij. l scōa parte consiliorū meorum: et lati'. j. cons. clxxviij. in tertia parte consiliorum meorum.

2 ¶ † Et qd dicta ordinatio buri sit interlocutoria[a] patet quia ois pnunciatio ant ordinatio facta in executione snie diffinitiue: vt in casu isto est interlocutoria[b] vt dicit Barto. in. l. ij. ff. de appel. recipiedis in. iij. col. & Pe. Ja. ide expresse dicit in tit. de act. in factu ex re indicata in. §. sed quid erit preses vel alter iu dex nuttu3 &c. Ibi licet secus sit cu appellatur a diffinitiua &c. facit etiam qd dicit Bart. post Dy. in. d. l. ij. ff. de ap. recipiedis. et in. l. si finita. §. iulianus. & in. §. si forte. ff. de dam. infec. vbi dicunt & tenent qd snia super missione in possessionem ex secudo decreto est interlocutoria licet tribuat ius: ita etia dicit Odof. in aut. q in prouincia. §. vbi de crimine agi oporteat. Et qd ordinatio missionis in possessionem bonoru inquantoru de quib9 in hac ca agitur etia3 sit interlocutoria fatetur dns grenihani in quoda suo rescripto inserto in pcessu. fo. cccvj. verso. in quo rescripto appellat ordinationem & no sententia diffinitiuam.

3 ¶ † Et posito[c] qd fuisset a diffinitiua appellatu prout non fuit adhuc no deberent attentata si q essent reuocari cu ex actis appareat dictam appellatione dni grenihani esse iniusta & absqz grauamine fuisse interiectam: pro quo facit qd notabiliter ponit Inno. in. c. pastoralis. super verbo suspedatur. ibi: sed si no est dubiu sed certum appellatione iniustam exequatur sententiam iudices &c. extra de offi. deleg. ¶ Hoc etia idem not. ff. nil no. ap. pen. in glo. Item qd si patenter appareat &c. qua glos. ibi sequitur Bar. Sed ex actis cause presentis apparet euidenter dictam appellatione dni grenihani esse iniustam & absqz grauamine fuisse interiectam vt plene fuit declaratu in. xv. dictoru articulorum dicti dni Guido. incipientium pcedendo: igit &c.

4 ¶ † Facit etiam ad premissa qd dicit Jo. mo. in. c. cupientes. in. §. pen. de elec. lib. vj. vbi dicit qd qn est appellatu a diffinitiua et no est inhibitum qd executio snie no reuocatur per iudicem appellationis qn costat appellatione nullam vel iniustam: ita ita dicit ibi ipse Jo. mo. Et ideo cu no fuerit inhibitu dicto dno Guidoni in dicta ca appellationis. Et costat ex pcessu dictam appellatione dni grenihani esse iniusta & sine grauamine interiectam: vt fuit declaratu in dicto. xv. articuloru dicti domini Guido. incipientiu pcedendo &c. Merito dicendu est attentata si ita dici mereantur non fore reuocanda & in hoc residet Jo. no. Jo. mo. glo. & Bar. in locis prealleg.

5 ¶ † Preterea[d] hoc ide fuit determinatum vbi constat ex actis pcessus de desertione appellationis per decisione rote p regulam dolo petit &c. & per. l. si his a quo. ff. vt in pos. le. Hodie constat hodie agatur. extra de re iudi. c. cum olim. & de resti. spo. c. literas. Sed costat dictam appellatione dni grenihani fuisse & esse desertam: igit &c. Et qd ipsa fuerit & sit deserta plene & clare fuit deductum in. xvij. xviij. xix. et. xx. dictorum articulorum domini Guidonis incipientium procedendo &c.

¶ Preterea etia3 legitur in dicto processu cause appellationis dictus dns grenihani durante dicto pcessu cause appellationis non petijt dicta pretensa attentata reuocari sed tantumodo suam petitionem in ca fecit petedo pnunciari male indica-

a ¶ Interlocutoria. De hoc vid j. osil. xlvij. Et iste articul9 magis late extedit j. os. lxxxiij. io hic iteratur: alie rones q sut in dicto osilio.

b ¶ Est interlocutoria. ordinatioes q fiut in executione iudicati dicuntur interlocutorie & no diffinitiue.

c ¶ Et posito. de hac materia vide late. j. co sil. lxvj.

d ¶ Preterea. vide de hac materia attentatoria l trac. meo de ap. in. xij. q. & in nota. meis. fol. cliij. in §. circa materiam.

tum'q p eū bñ fuisse appellatū: sup qua petitione dictus dñs guido litē fuit ptestatus: q in ipsa cā vsq ad pclusionē q renūtiationē q assignationē ad definiendū inclusiue fuit pcessum.
6 †Ex quo infert q cū ipse.d.grenihani elegerit viā ordinariā[a]
8 petēdo cognosci de pncipali negotio nō pōt ppterea post dictā assignationē ad diffiniendū recurrere ad viā extraordinariā nec aliqd dz reuocari ex officio iudicis donec de meritis cause pncipalis fuerit cognitū. q ita se obtinuisse dicit Spe.in ti. de ap.§.pe.v.sed pone pe cu.q c.quē sequit Archi.in.d.c.nō solū.ibi nota q facta est petitio qua petit snia tāq iniusta reuocari q c.certe circa ptensa attētata nō dz audiri ipse.d.grenihani attento vt supra q fuit in dicta cā appellationis renuntiatū q cōclusum: q pclo q renūtiatio valde obstat q nō debeat audiri ipse dñs Grenihani ad pdicta postulata p eū iuxta.c. cū dilectus.extra de fide instru.in pn.Et alibi dicit Innoc. q vbi in cā est cōclusum nulle sunt partes iudicis nisi in pnunciando sniam q est clausus pcessus adeo q nulla allegatio deinceps fieri dz nec in iure nec in facto: fm Inno.in.c.pastoralis.extra de accusa.

a Uiā ordinariā. vide de hoc.J. psil. cxxiij.

¶Ulterius etiam attendant dñationes vestre q dictus dñs grenihani de anno domini millesimo.cccc xl. q die.xxij. mēsis martij: pendente isto processu donauit.cessit et remisit nobili girando adhemarij eius filio presenti q stipulāti pro se q suis liberis q heredibus tanq bene merito q cōtemplatione futuri matrimonij inter cetera alia vz oia bona mobilia q immobilia iura res q actiones q rationes que q quas q quidqd iuris vel actionis habere ptēdebat in dicto loco q mandamēto sancti albani: de dictis bonis donator se deuestiendo et dictum eius filiū donatariū q cessionariū inuestiendo nihil iuris q actionis sibi retinendo: sed penitus in ipsum cessionariū transferendo cū iuramento q retentione vsusfructus pro vna die vt latius constat in instrumento in pcessu pducto q inserto fo.cccxlv.verso put etiā fuerunt opposita in dicta cā per dictū dñm Guidonē in suis alijs articulis incipiētibus vt appareat vobis q c.maxime in.xxxiij.q.xxxv.ipsoq articuloq.

¶Ex quibus donatione cessione q remissione ppterea infert q cum ipse dñs grenihani alteri cesserit iura q actiones que sibi cōpetere ptendebat in dictis bonis de quibus agere dz ipse dñs grenihani repelli a petitis p eū in hac cā cū ipse reperiri nitat sine actione.
7 †Et est ratio[b] fm Bar.q Doc. q qn fit
b aliqua cessio actionū ipsa fit in cōmodū cessionarij q qui cessionarius habet vtilē actionē que prefert directe. ita notabiliter ponit q tenet Bar.post Jaco.de are.q Old.in.l. facta.§.heres ibi quero de questione notabili q c.ff. ad treb.

b ¶Et est ratio. d hac materia vid Odofr. l. de bitores.C.d excep. q per glo.ff. de pcur. l.j.

8 ¶†Nec releuatur ipse dñs grenihani per rescriptū suū datū ferri ppe cathalanum die octaua mensis Junij. M.cccc xlv. in processu producto in quo rescripto mandatur dicta pretensa attentata reuocari q ipsum dñm grenihani reponi in possessione dictoq bonoq: qm non obstat rescriptum dicto domino guidoni: nec debet obseruari dicto domino grenihani causis

9 subscriptis. ¶ Primo: quia ipse dñs grenihani tacuit in dicto suo rescripto q dicta bona per prius quinq anni erant tunc elapsi donasset & remisisset dicto giraudo eius filio contemplatione matrimonij. Si enim dictã remissionẽ bonorum alteri factã expressisset principi: ipse princeps dñs noster tale rescriptũ eidẽ dño grenihani nullũ ius in dictis bonis habenti nunq verisimiliter cõcessisset. ¶ Secũdo etiã q ibi tacuit ipse dñs grenihani q dicta eius appellatio esset inualida iniusta & a nullo grauamine interiecta put erat & est vt plene fuit declaratum in .xv. & .xvj. dictorum articulorum dñi Guidonis incipientiũ pcedendo &c. ¶ Tertio q ipse dñs grenihani in dicto suo rescripto tacuit q dicta sua appellatio esset deserta put tñ erat: & est q desertione etiã causante nõ debent attẽtata si que forent reuocari vt plene declaratur supra in tertio & quarto capitulis. ¶ Quarto q ipse dñs grenihani tacuit de rescripto per dictũ dominum Guidonẽ impetrato in quo mãdatur dicta appellatio deserta pnunciari vt in .xviij. articulorum dictorum dñi Guidonis incipientiũ pcedendo &c. Etiã fuit deductũ. ¶ Quinto etiã q ipse dñs grenihani ibi in dicto suo rescripto tacuit de alio rescripto dicti dñi Guidonis inserto in dicta cã appellationis fo. cxiij. in quo vobis mandatur q de causa appellationis vna cũ negotio principali diffiniatis. Et sic simul & semel de vtroq debetis cognoscere & nõ separatim attento maxime q in pmptu vobis constat de inualida & deserta appellatione dicti dñi grenihani p regulã hodie pstat hodie agat vt. s. etiã in quinto capitulo fuit dictum. ¶ Sexto q ipse dñs grenihani tacuit in dicto suo rescripto q ipse elegerit viã ordinariã & q ipse non põt de iure redire ad viã extraordinariã vt. s. in .vj. caplo fuit declaratũ. ¶ Itẽ etiã & septimo q ibi tacuit q fuisset renuntiatũ & conclusum in dicta cã appellationis. ¶ Octauo q dñs noster rex modernus annuũ suũ postea declarauit. ¶ Qd dictũ rescriptũ datũ ferri dicto dño grenihani concessit ex inaduertentia: vt pz in rescripto dicto domino guidoni postea concesso gratiouo pol. die .xix. mensis septẽbris. Anno dñi. M. cccel. tertio in processu producto et inserto fol. ccclxx. verso. Et sic cũ dictũ rescriptuz dñi grenihani non pcesserit ex certa scientia principis sed erronee per inaduertentiã. Sequit ppterea ipm rescriptum eidem dño grenihani non fore obseruandum: q qui errat nõ consentit: iura sunt vulgata. Et sic p premissa pz clare dicta ptensa attentata nõ fore reuocanda. Sed dictam cãm appellationis ante omnia fore terminandã & diffiniendam.

¶ Summarium.

1 Expense reparationum quando repeti possint.
2 Pignus liberatur solutione facta de fructibus.
3 Compensatio non fit de specie ad quantitatem.
4 Obscura seu liquidata non compensantur.

¶ Consilium .v.

Impediri non dz cursus literarum taxe expensarum honeste mulieris ludouice chaballie vxoris Joan. de fabrica & consortum suorum taxatarum per hanc venerabilem curiam parlamenti contra Joan. plouerij. Sed debet executiue in bonis dicti plouerij iam inchoata perfici non obstante compensatione per dictuz plouerij opposita causis et rationibus subscriptis.

1 ¶ Et primo quia pretensas expensas et reparationes in suis articulis declaratas quas idem plouerij pretendit in martineto in suis articulis mentionato fecit: si fecisse constet quod tamen negatur tanq in re sua propria vt fatetur idem plouerij in secundo suorum articulorum: ideo si fecerit idem plouerij

rij quod debuit nō datur sibi actio ad repetendū in.l. alimēta. C.de nego. gest. cū si. Et qd non deberet haberi ratio de dictis pretensis expēsis reparationū medio tpe ante restitutionē dicti martineti factis hoc probat tex.ad literam in simili in auf. qui res.in prin.C.de sac.san.eccl.hinc est qd alibi dicit Bar.qd emphiteota hic tenetur ad meliorationē si res ad manus dñi perueniat:non poterit repetere meliorāmenta in.l.imperator. ff.de in diem adiectione.

2 ¶†Scdo quia dicta ludouica caballie ⁊ liberi dicti de fabrica tenēt dictam medietatē martineti iure hypothecevt legitur in snia in processu producta ⁊ facta eisdem creditorib⁹ solutione super fructib⁹ dicte rei hypothecate ipsa res venict restituēda dicto plonerij in.c.j.⁊.ij.⁊ in.c.conquestus.extra de vsur.q: per solutionem factā de fructib⁹ liberat̄ ipso iure pignus in.l.j.C. de distrac.pig.⁊.l.j.⁊.ij.C.de pigno.act.⁊ no.in dicto.c.j.de vsuris.in glo.super verbo expensis.

3 ¶†Tertio q: dictus plonerij in dictis snis articulis deducit fieri fecisse in dicto martineto arborē cū rota mallij⁊ certas alias reparationes in quibus nō cadit cōpensatio cū pecunia sit per dictā ludouicam ⁊ cōsortes petita:q: de specie ad quātitatē nō

a fit cōpensatio[a].sed de quātitate ad quantitatē tantummodo in.l.si conuenerit.la.ij.circa prin.ff.de pig.ac.cum si.

a ¶Cōpensatio. odof. ī3 i.l.fi.C.de cōpēsa. ing ŷbo obseruāda φ fiat cōpēsatio cū pecunia vbi petit̄ pecunia p valore rei.

4 ¶†Quarto q: dicta ludouica ⁊ cōsortes petunt liquidū et iudicato curie parlamēti.illa vero que per dictū plonerij petunt̄ cōpensari nō sunt liquida sed obscura.nec de proximo liquidāda sine declaranda q: duo anni sunt elapsi qd dictus plonerij dictam compensationem fieri petijt in hoc processu et tamen nihil liquidauit.igitur audiri non debet iuxta ea que legūtur et no.in.l.fina.C.de compensatio.

¶Summarium.

1 ☞Supplicatio super missione in possessionē quando recte cōcludere dicatur.
2 Legitimatio quid operetur.⁊ nu.seq.
5 Legitima vbi capi debeat ⁊ de quibus.
6 Filius vel filia non presumitur scire fideicommissum in testamento relictum.
7 Uerba notariorum:nobis predictis notarijs stipulantib⁹ ⁊c. quid operentur.
8 Dos mulieri conseruari debet iudicis officio.

¶Consilium.vj.

Recolende memorie dominus Rodulph⁹ de grueria comes gruerie ab humanis decessit.Relictis sibi ⁊ supstitib⁹ Katherina: Joanna: guillemeta ⁊ antonio liberis naturalib⁹ ⁊ legitimis.Rodulphi filij sui predefuncti. ¶Qui rodulph⁹ an⁹ p̄dc̄dit ab intestato decessisse.Nihilominus dict⁹ auto

nius totum comitatum occupauit & tenuit vsq; ad eius mortem. Ipse tñ antonius temporibus eius vite de anno curreñ. M.cccc.xij. matrimonio collocauit dictam Joannam dñam brissiaci. ¶ Et pro omnibus iuribus preteritis fraterchijs portionibus & summis alijs: siue quantitatibus sibi Joanne per dictum Rodulphũ eiꝰ patrẽ in testõ vel ex ꝓ dote: iure institõis aut alis datis vł relictis eidẽ; Joãne nũc vel in futurũ cõpetentibus & cõpetere seu ptinere debentibꝰ in bonis & hereditatibꝰ dicti quondam rodulphi eius patris & dñe dautre eiꝰ matris. Ita qđ dicta Joanna vigore huius cõstitutionis quitare debeat dicto antonio eius fratri omnia iura ipsi Joanne nunc et in futurum cõpetentia. in bonis paternalibus & maternalibus excepta legali echeuta. In dotem dedit & constituit dicte Joanne domine brissiaci vez quinq; milia floreñ.

¶ Item & que quinq; millia floreñ. dotalia dictꝰ antonius comes soluere promisit & conuenit dicto humberto de greley a domino brissiaci eiꝰ viro. ¶ Item postea dicta Joanna dicta bona paterna & materna quittauit prout conuenerat. ¶ Successiue etiam dictus antoniꝰ comes de anno curreñ. M.cccc.xvij. matrimonio collocauit dictam guillemettam eius sororem cũ comite valeñ. ¶ Et eidem guillemete in dotem constituit septem milia floreñ. videlicet pro omni iure/actione/parte/portione/successione & requisitione sibi guillemeite cõpetentibus: cõpeterẽq; quomodolibet valentibus. in bonis suis paternis et maternis ac fratrum & sororum iam defunctorum legali echeuta dũtaxat sibi salua. ¶ Et quam dotem dictus antonius comes gruerie soluere promisit dicto comiti valeñ. eius viro. ¶ Katherina vero ab humanis decessit relicto Joanne de vergeyo eius filio ac herede. ¶ Item qđ postea de anno dñi. M.cccc.lxxiij. dicta guillemetta comitissa valeñ. de dictis septez militibus floreñ. dotalibꝰ mortuo dicto eius viro dedit & remisit dicto antonio comiti gruerie eius fratri videlicet quinq; milia. ¶ Et voluit qđ si dictus antonius comes eius frater decederet sine liberis naturalibꝰ & legitimis: duo millia ex dictis quinq; millibꝰ deuenirent dicte Joan. domine brissiaci eius sorori. ¶ Et vltra dicta comitissa valeñ. dedit dicte Joanne dñe brissiaci de dictis septem millibus floreñ. dotalibus. videlicet duo millia vt de dictis donationibus constat instrumẽto recepto per stephanum de cruce quod exhibetur. ¶ Postea vero tractu temporis adueniẽtis ab humanis decessit dictus antonius comes gruerie relictis sibi et superstitibus Francisco & Joanne eius liberis naturalibus tantum seu bastardis. Item qđ dictus antonius comes dictos suos bastardos legitimari fecit & eos heredes instituit. ¶ Sed an legitimatio fieri potuerit ex valeat poterit videri: ex tenore processus vertentis coram dño duce sabaudie. de quo infra fiet mentio. ¶ Mortuo vero dicto antonio comite gruerie dicti Joanna domina brissiaci & Joannes de vergeyo filiꝰ dicte Katherine. S. in. xj. c. nominatus: eorum supplicationem obtulerunt coram dicto dño duce sabaudie super qua processus fuit & est fundatus. ¶ Et in effectu dicti Joanna & Joannes pretendentes dictum Rodalphum anno ab intestato decessisse petũt se mitti in possessionem dicti totius comitatus gruerie per mortem etiã dicte guillemete comitisse valẽ. ab intestato defuncte. ¶ Item & fuerunt citati dicti bastardi legitimati responsuri supplicationibus coram dicto dño duce sabaudie coraz quo causa adhuc pendet indecisa. ¶ Nunc vero dicta Joanna domina brissiaci vult et intendit petere dictam suam dotem & quatuor millia floreñ. sibi donatorum per dictam comitissam valeñ. de sua dote. vt supra in. xij. xiij. & xiiij. cap. fit mentio. ¶ Item & dictas quantitates dotium petere intẽdit dicta Joanna domina brissiaci vltra dictuz comitatum & semp in dicta causa comitatum persistere intendit. ideo ex premissis & alijs ex dicto processu resultantibus oriũtur

dubia

dubia que sequuntur: super quibus videatur quid iuris et scribatur.

¶ Dubia. ¶ Primo utrum dicta supplicatio super dicto comitatu oblata recte concludat in eo quod petitur missio in possessionem. ¶ Secundo quia petitur missio totius comitatus: et tamen sunt aliqua detrahenda que non petunt detrahi in dicta supplicatione: quid erit agendum in processu. ¶ Tertio an potuerunt legitimari dicti bastardi et valeat legitimatio dictorum bastardorum in preiudicium dictorum supplicantium: quia si legitimatio valeret dictorum bastardorum portio dicti antonii eorum patris qui eos heredes instituit pertineret eisdem bastardis et sic plus peterent dicti Joan. et Joannes supplicantes: in processu tamen dicti supplicantes pretendunt dictam legitimationem nova fuisse aut fieri non potuisse ut in processu latius continetur qui exhibet. ¶ Quarto an dicta domina bussiaci una cum dicto comitatu possit petere dictas dotes et facit dubium. Primo quia dicta domina bussiaci petendo a dictis bastardis legitimatis qui dictum comitatum possident dictas suas dotes actione personali confitebitur eos esse heredes dicti antonii eorum patris. Et tamen in dicto processu super comitatu negat dicta domina bussiaci eos esse heredes dicti antonii. Secundo facit dubium quia dicte dotes fuerunt constitute pro omni parte iure portione fraterna etc. Et ideo acceptando dictas dotes forte viderentur renunciare dicto comitatui per eam in dicta supplicatione petita. ¶ Quinto et posito quod dicte dotes una cum dicto comitatu possent peti: an actio dicte domine bussiaci competat attento quod dicta dos fuit sibi solum promissa: sed dicto eius quondam viro et dos dicte domine comitisse valen. comiti valen. per. l. si pro te pater etc.

¶ Sexto an evenerit conditio sub qua dicta domina comitissa valen. dedit dicte domine bussiaci duo millia floren. de quibus supra in. xii. c. fit mentio: attento quod dictus antonius comes non decessit sine liberis legitimis quia fuerunt legitimati dicti bastardi. Et si sufficiat fieri industrialiter quod naturaliter fieri oportet attento quod ibi non dicitur ex legitimo matrimonio procreatis etc. quia et si dicta remissione hec verba fuissent adiecta forte res fuisset magis clara. ¶ Cetera vero supplicantes in facto et in iure: immense peritie dominorum qui presens negocium cum processu visitabunt et scribent in iure super quolibet dubio prout eis de iure videbitur et fuerit necessarium.

¶ Ultra factum preiacens supponendum videtur ante omnia: ad ipsius maiorem declarationem. Quod rodulphus pater dicti domini antonii ac prefate domine Joanne in testamento nuncupativo per eum condito dictum antonium filium suum unicum: ex post militem effectum heredem instituit universalem certis pecuniarum quantitatibus dicte domine Joanne katherine et guillemette filiabus suis pro dotibus suis relictis. Et casu quo dictus antonius moreretur sine heredibus a suo corpore legitime procreatis dictas filias suas aut saltem prenominatam dominam Joannam sibi substituit. Que katherina et guillemetta patre suo iam defuncto decesserunt et prius quam prenominatus dominus antonius. Et ita substitutio si de eisdem fuerit facta cecidit ac expiravit. l. si ex pluribus. ff. de suis et le. heredi. Deinde decessit etiam noviter dictus dominus antonius superstite relicta prenominata domina Joanna que pretendit substitutionem ipsam locum habere in sui personam: et ita hereditatem dicti sui patris ad se pertinere: insurgit questio utrum bene dicat. et credo quod sic: supposito tamen quod testamentum ipsum fuerit de iure a consuetudine patrie validum: non obstante legitimatione de nobilibus Francisco et Joanne filiis naturalibus dicti domini quondam antonii per serenissimum principem dominum sigismundum: romanorum imperatorem facta: et in processu iam dicto producta. Sicut alias satis plene scripsisse recolo in quodam consilio ad opus dicte domine Joanne facto. Ad quod brevitatis causa sufficiat remissio.

1 ¶†Quo sic presupposito venio ad responsionem dubiorum ex
facto preiacenti elicitorum. Et quo ad primum et secundum quod a
primo dependet visa supplicatione pro parte ipsius dñe Joan
ne et nobilis Joannis de vergeyo Illustri principi domino sa-
baudie duci oblata. Super qua iam dictus processus reperitur
exorditus et cõclusione ipsius considerata in qua petierunt se
vt legitimos successores in possessionem comitatus de grueria
et aliorum bonorum feudalium poni ac induci. Credo conclu-
sionem talis supplicationis non procedere de iure. et est ratio:
quia ipsi supplicantes non sunt nec dici merentur legitimi suc
cessores dicti domini antonij. Sed sunt legitimi successores
eiusdem dicti franciscus et ioannes eius filij ac heredes in au
tent. de heredi. ab intesta. in. princip. col. ix. Et transumptiue
in autentica in successione et. l. iij. de suis et legi. heredi. Licet
ab exordio sue natiuitatis naturales dumtaxat fuerunt etiam
et non legitimi: postq̃ ex post dicto domino antonio viuente et
2 de ipsius consensu fuerunt legitimati. †Que legitimatio[a] tan
a tum operatur et fuit operata ac si fuissent nati legitimi. l. fi. ff.
de nata. resti. Quia per eam tales naturales legitimati plenũ
ius succedendi fuerunt consequuti. ac si legitime fuissent nati.
in auten. quib. mod. na. effi. sui. §. illud. col. vij. Et remouit
obstaculum quod tunc erat in personis suis et ipsos reduxit
ad ius nature. sicut probant dicta iura. ita nota. in simili. in. l.
manumissiones. ff. de iusti. et iure. facit bene. l. siquis. §. penul.
ff. de iniusto. rup. et. irri. te. Istud etiam tenent Barto. et pe. de
muris. in. l. gallus. §. et quid si tantum. vbi istam pertractant
materiam. ff. de libe. et post. Cõsiderato quod talis legitimatio
per iam dictum imperatorem facta et patre dictorum liberorũ
consentiẽte bene ac iuridice processit: prout ex tenore eiusdem
clare potest videri. Et ideo circa ipsius impugnationem fru-
stratorium esset insistere. ¶ Et cum ex tenore iam dicti proces-
sus appareat dictum dominum antonium tunc comitem no-
torie et possessorem ipsius comitatus ac castrorum eiusdem in
suo nuncupatiuo testamento per eum ciuiliter ac iuridice cõ-
dito dictos filios suos naturales: sic vt dictum est legitimatos
heredes vniuersaliter instituisse ipsosq̃ sibi successisse. Sequit
et est verum dicere dictos dominam ioannam et ioannem sup
plicantes agere non debuisse nec potuisse prout et quemad-
modum egerunt. Cum dicti domini antonij non sint heredes
nec dici possint eiusdem legitimi successores. vt supra dictũ est
Et quia etiã quãdiu locus est successioni ex testo nõ est locus suc-
cessioni ab intestato. l. q̃diu. la. ij. et. l. illud. ff. de acq. here. et. l.
q̃din. ff. de reg. iur. Per que infertur potest colligi dictis primo
et secundo dubijs sufficiẽter fuisse responsum. ac etiã tertio du
bio de legitimatione mentionem faciente que bene ac iuridice
3 processit vt dictum est. ¶ Uerũ si dicta dña ioanna virtute sub-
stitutionis iam dicte agere vellet et petere hereditatem dicti
quõdã patris sibi restitui per iam dictos liberos naturales si-
cut dictum est: legitimatos ac heredes institutos re aut saltim
verbo detractis detrahendis iuxta. l. restituta. ff. ad trebellia.

a ¶ Que legitimatio. De legitimatione liberorũ vide bar. in. l. gall[9]. §. s. ff. de liber. et posth.

l.j.z.l.etsi in scriptura.iuncta glo.C.eo.ti.hoc ipsa facere posset postq̃ a substitutione de eadem facta,non est nec dici posset per dictos legitimatos exclusa lz ab aliquibus verba substitutionis non bene ponderantibus contrariũ fuerit opinatum.Quod tñ opinionẽ nõ credo de iure ꝓcedere ꝑ rõnes tactas z allegatas in ꝯsilio iam dicto.Ad qd ꝑut.§.sufficiat remissio.¶†Sed veniendo
4 ad quartum dubiũ in quo de duabus dotibus petẽdis mentio habet.Est presciendum ꝓ ipsius aliquali declaratione ꝗ pater dicte domine ioanne tempore mortis sue quatuor dũtaxat habebat liberos videlicet ipsam ioannam katherinam guillelmetam z dictum dominum antonium quorum liberorũ legitima ascendebat ad trientem hoc est ad quatuor vncias.Et ita pro quolibet dictorum liberorum ad vnam vnciam in aut.de trien.z semis.circa princi.
5 co.iij.z transsumptiue in aut.nouissi.C.de inoffic.testa.†Que legitima in qua nullum grauamen potuit opponi.l.quoniam in prioribus.C.de inoffi.test.capi,debet z accipere cre.alie.ac funeris impensa deductis.l.papinianus cõtra veterem.§.iiij.ff.eo.ti.¶Quo sic ꝓsupposito si pecunie quantitates ꝓ dotib⁹ dictarum Jo.z guillelmete:constitute ascendant ad legitimã cuiuslibet ipsarum.Tunc isto casu.d.domina ioanna fideicommissum sibi relictum qd ascẽdit ad.viij.vncias,petere potest a predictis francisco z ioanne heredibus dicti.domini antonij fratris sui virtute substitutionis sibi de eadem facte ꝓut dictum fuit.§.z vltra dictum fideicommissum petere potest ab heredibus iã dictis id quod restat sibi ad soluendum de dote sua.¶Exulterius petere potest duo milia floreñ.sibi per dictam dominam guilelmetam sororem suam de dote sibi constituta,donata.l.j.z.l.hered.C.de here.actio.l.in extraneos.C.de do.Ipsa quartam partem illius quod excedit legitimas petere duntaxat potest ab ipsis heredibus z non vltra:vt.d.l.ij.allega.Ita ergo si quantitates ꝓ dotibus iam dictis constitute excedant legitimas suas de ducentis florenis quod sic ponitur gratia exempli.dicta domina ioanna petere non poterit ab heredibus fratris sui nisi quinquaginta florenos.Et ita quartam partẽ dũtaxat causantibus z obstantibus fideicommissis iam dicto z quarte trebellianice retentione:si tamen detrahi expresse non fuerit prohibita.l.j.l.irritum autem.sed cum testamento.C.ad.l.falcid.cum simi.¶Nec obstat: si opponatur dicte domine ioanne de quittantia per eam facta z cum iuramento.z ita;fidei commissum iam dictum petere non posse.l.qui res.§.aream.ff.de solut.l.queritur.§.si venditor.ff.de edil.edic.
6 ¶†Pro cuius obiectus responsione est aduertendum filius vel filia fideicommissum relictum in testamento non presumitur ipsum scire nisi de contrario doceatur.l.eius qui in prouincia.§.fina.ff.si cer.pe.l.quesitum.ff.de acquir.re.domi.Quod sic tenet Bar.in.l.qui rome.§.duo fratres.in questio.que incipit.Quarto quero zc.ff.de verbo.ob.dicta domina in quittantia per eam facta certificata non fuit de dicto fideicommisso qd ꝓbabiliter habuit ignorare sicut probant iura allega.Considerato etiam ꝗ ipsa heres vniuersalis non fuit instituta.Sequitur ꝓpterea dicere tale fideicommissum non fuisse per eam remissum:nec quittantiam ꝑ eam factã porrigi ad tale fideicommissum quod ignorabat z quod nondum venenerat.Et est ratio quia nemo videtur renuntiare illi iuri qd ignorabat.l.mater.ff.de inof.tes.ẽt iuramẽto interueniẽte:qz non porrigitur ad ea de quibus non est cogitatũ.l.si.ff.q̃ sat.co.z.l.fi.C.de nõ nu.pe.Ita ẽt voluit dicere gl.posita sup v̄bo miẽte.in.c.ad nostrã.lo.iij.extra d̄ iureiu.Et refert Cy.do.Py.sic ꝯsuluisse.iij.l.ij.de resc.vẽ.Et alibi dicit gl.or.ꝗ illiciq iuri,suo renũtiat:illud dz scire aliꝰ v̄r ei renũtiare.in aut.q̃o opo:.epi.z reli.cler.ad ordi.perdu.§.igitur gl.posita sup verbo interroget.que ibi multa

iura allegat colum.j.Quid plura.Istam partem tenet expresse Bar.in.d.§.duo fratres.in.q.que incipit.Quinto quero pone. in diuisione dictum est remisit vnus alteri in parte sua omne ius presens seu futurum: et testamento seu ab intestato iure fideicommissi vel alio quocunque modo an hec verba sufficiant ad remissionem fideicommissi:et ibi determinat quod non.Si igitur:si pro: quia dicta domina ioanna tale fideicommissum non censeatur remisisse virtute quittantie per eam facte. Sequitur et est verū dicere ipsum petere posse et libere debere iuribus in contrarium allegatis non obstātibus que loquuntur in illo qui de iure suo certificatus ipsum remittit. ¶ Ex quibus sic deductis apparet esse responsum dicto quarto dubio.

¶Respectu autem quinti in quo mentio habetur de.l.si et pro te.C.de iure dotium.potest responderi dupliciter.

7 ¶†Primo quod notarij fuerunt stipulati ad opus dicte domine ioanne.Quod apparet dum in instrumento dotali dicitur. Nobis predictis notarijs vt supra stipulañ.et recipieñ.&c.Que verba debent effectum validum operari etiam respectu dicte Joanne aliter superflue fuissent posita:quod tamen non est dicendum.l.si quando.ff.de lega.primo.

¶Secūdo qz dicta.l.d. hac materia dicte.l.si p te pater plene ēt scripsi i decisiōibus parlamēti. q.ccclxxv.

8 ¶Secundo quia dicta.l.ª si pro te procedit vbi maritus viueret. Sed ipso defuncto subest equitas quod ipsa dotem suā petere possit.De qua equitate videtur textus in.l.prima.§. videamus ibi equissimum nobis visum est &c.et.§.ac cedit ibi tunc presumatur mulierem ipsam stipulationem fecisse &c.C.de rei vxo. actione.iuncto.c.dilecti filij.dum in eo dicitur prouideatur attētius ne ita subtiliter sicut a multis fieri solet cuiusmodi actio intentetur inquiratis.Sed simpliciter et pure factum ipsum et rei veritatem secundum formam canonum et sanctorum patrū instituta inuestigare curetis extra de iudi.in acti.Et de hoc videtur vna gloss.in.l.si socer.§.lucius ibi vel melius etiam non legata dote &c.ff.solu.matri.

8 ¶†Et maxime iudicis officio nobili implorato.Cui congruit vt dos mulieri cōseruetur nec ea destituatur l.j.ff.so.matrimo. iuncto.§.accedit alleg. ¶ Posset tamen ex abundanti cautella procurari vt heres mariti dicte domine ioanne actionem eidē ad causam talis promissionis competeñ.sibi cedat.l.prima sic .§.j.versi.et si debitor.et.l.legatum.lo.j.ff.de leg.j.vt cesset obiectus qui de dicta.l.si pro te fieri posset. Et hoc de isto dubio.

¶Ceterum quia dicti Franciscus et Joannes legitimati fuerūt patre viuente ac consentiente.Et per imperatorem:que legitimatio bene ac iuridice processit vt dictum est Constat quod cōditio de qua in sexto dubio fit mentio non euenit.Et ita per cōsequens duo millia floreñ.ibidem mentionata:per dictam dominam iohannam non possunt peti.Cum aliud sit dicere sine liberis legitimis.et aliud sit dicere: sine liberis a suo corpore legitime procreatis prout in consilio iam dicto fuit declaratū. Et hoc de isto dubio.igitur &c.

¶Summarium.

1 Reo recusante actoris positionibus respōdere an possit iudex

eas pro confessatis habere.
2 Reus contumax qua actione compellatur comparere.

Consilium.vij.

a Si reus recusat et non vult respondere positionibus actoris questio est in iure si iudex possit habere tales positiones pro cõfessatis.[a] Et conclusio doctorum est ista: quia aut iudex reo petenti et competenti precepit quod respondeat positionibus actoris et tunc si ille nolit respondere debent haberi pro confessatis tales positiones.in.c.fin.in pn. de confes.lib.vi.vbi autem iudex non precipit reo quod respondeat:sed mandat per nuncium eum citari responsurum positionibus actorum: tunc eo casu etiam si reus non venerit [b] et responderit non debent haberi positiones pro confessatis.ita dicit et tenet Ioan.an.in dicto.c.fi.in glo.super verbo iussusque a iudice.quia maior est contumacia illius qui iussus per iudicem non vult respondere:quam illius qui citatur per nũcium vel literas vt ibi dicit Ioan.and.licet aliqui dicere voluerint contrarium vt ibi refert ipse Ioan.andre. Et pro opinione Ioan.and.facit bene textus in dicto.c.fi.in fi.ibi verum si antequam &c. Et ideo in causa coram vobis domino offi.gratianopol.vertente inter petrum.Ioannẽ.alias tissoti agentem:et perrerij alias blondelli reum bene fuit processum: quia etiam non fuerunt positiones dicti actoris habite pro confessatis cũ solũ per nunciũ & literas vestras fuisset ipse reus citat[us] respõsurus positionibus dicti actoris.

2 Sed modo videndum est quo remedio erit subueniendũ dicto actori contra dictum reũ qui citatus per literas vestras responsurus dictis positionibus actoris comparere coram vobis contempsit et contẽnit. Ad hoc questitum videtur respondendum quod si res petita per dictum actorem fuisset res in qua potuisset mitti in possessionem debuissetis:vos domine officia.concedere literas missionis in possessionem rei petite. Sed quia res petita nõ est res in qua fieri posset missio in possessionem. Bene et iuridice processistis ad excommunicationẽ ita dicit notabiliter glo.in.c.prout in glo.fi.in fi.de dolo & contumacia.in antiquis.et facit pro hoc tex.in.c.quoniam frequẽter.in §.fina.extra.vt lit.non contesta.ibi vel in contumaciam est ecclesiastica sententia proferenda.ita vidi &c. Et hoc etiam comprobat stilus presentis curie secundum quem cõtra tales contumaces etiam post lit.contesta.proceditur ad excommunicationem vt veniant responsuri. qui stilus pro lege debet seruari.l.si quando in fi.C.de iniurijs.et ibi bonus textus pro stilo curiarum.

a Pro confessatis.vid Ci.in.l.ij.C. de iuramento calũnie vbi arguit an et quando si debeãt haberi pro cõfessatis.

b Si reus non venerit qualiter sit procedẽdũ cõtra cõtumaces in ciuilibus vel criminalibus causis vide reportata doctorum in libro meo paruo rubeo. fo.cvij. sup.c.veritatis.extra de dol.et cõtumacia.

Summariũ.

1 Sententia quando dicatur nulliter lata.
2 Iudex a quo quando dicat[ur] nulliter iudicasse.
3 Solutio eris alieni scz debitoris ad quem spectat.
4 Sententia nonnunquam dicitur nulla ratione condemnationis

expensarum.

5 Actor rem explorare debet antequã agat: quia non excusabit eum ignorantia.

6 Judex ad quẽ an possit de iniquitate sententie cognoscere.

Consilium.viij.

a Copñtis processus ꝯ borelli ꝛ fuit definit᷑ iste pcessus pdictũ officialẽ ꝛ puincialẽ pcessus prie istãtie null᷑ dfectu iuramẽti calum.

b Q ð sũ iuramẽtũ. ð hac materia vide q̃ scripsi. s. p̃xia scðo cõsilio.

c Idẽ etiã tꝫ Bar. ma3 teriam iura mẽti calum nie plene tractat bar. i.l. sequitur op᷑.§.si alte no. noie. ff. ð opis no. nũ.

8 Ex tenore presentis processus a cause appellatiõis vertentis corã vobis venerabili ꝛ egregio viro domino officiali. Vieñ. inter Joan. et Fran. coirei fratres appellantes ex vna parte et per Joan. borelli appellantẽ ex altera apparet manifeste per dominum officialẽ gratiõnopol. a quo nulliter et inique sententiatum fuisse. Et propterea sententiam a qua fore ex eisdem actis per vos egregium dominum officialem vieñ. annullandam et reuocandam causis et rationibus sequentibus.

1 † Et primo quod dicta sententia fuerit nulliter lata ptꝫ q2 dicti coireti appellantes in eorum compartitione incipiente. vos venerabilis et egregie domine officialis ꝛc. in prima instantia tradita petierunt iuramentum calumnie in prima instantia prestari alias fuerunt protestati ipsi coireti de nullitate actoris et agendorum. vt latius in ipsa cedula continetur.

b Quod tamen iuramentum b calumnie dictus Joh. borelli per se nec eius procuratorem prestare voluit ideo dictus processus prime instantie fuit nullus ꝛ subiacet vitio nullitatis vt dicit glo. Joan. and. in. c. j. de iura calum. lib. vj. super verbo annullandus. Idem etiam tenet Specu. in ti. de iuramẽto calumnie in. §. sequitur. versi. ꝛ no. ꝛc. Idem etiam tenet gloss. in. l. prolatum. C. de senten. ꝛ interlocutoria omnium iudicum. Idẽ

c etiam tenet Bar. c quem loquitur An. de Are. doc. nouissimus in. l. in prouinciali. §. qui opus. lo. ij. ff. de oper. noui nnntiatio. Et quod quidem iuramentum calumnie erat primo prestãdum per dictum Jo borelli qui erat actor vt dicit Odoffre. in l. ij. §. ñ. C. de iuramẽto calum. Et ex quo dictus processus erat nullus. Sequitur quod sententia inde lata etiam vitio nullitatis subiacet tanquam accessoria vt dicit Spe. in ti. de snia. §. penul. versi. Item est nulla ratione nullitatis ꝛc.

2 † Ex quibus propterea apparet dictum dominum officialẽ a quo nulliter iudicasse. Quia ipse debebat pronunciare processum coram eo factum nullum ipsum Joan. borelli actorem in expẽsis dictorum coyretorum reorũ condemnare. pro quo. l. properãdum. §. sin autem alterutra. C. de iudi. facit etiam. l. eũ quem temere. ff. eodem. faciunt etiam que habentur per Innocentium in capitulo fin. de dolo et contumacia.

Inique etiam et indebite iudicauit dictus dominus officialis a quo in eo quod cõdemnauit dictos coyretos fratres reos ad soluendum dicto borelli. x. floreñ. auri. q2 non debuit ipsos condemnasse: nisi in. vij. flore. cum dimidio auri. quod sic clare demõstro: q2 totale pretensum debitũ escendit ad. lx. flo. auri. Et sunt tres heredes substituti per fideicõmissum vt fatetur

pars aduersa in suo libello articulato in prima instātia tradito: videlicet glanda margarita & desiderius gonterij. qui tres substituti seu eorum heredes de dicto totali debito non debēt soluere nisi tres quartas partes videlicet. xlv. florenorum. et sic quilibet ipsorum trium substitutorum. xv. floren. auri: quia residuum: videlicet quartam partem totius dicti debiti. lx. floren. et sic alios. xv. floren. auri soluere debet heres rogatus qui nominatur in quinto articulorum dicti libelli in prima instātia oblati.

5 ¶ † Quia solutio fienda eris alieni videlicet debitoris pertinet ad fideicommissarium pro tribus partibus [a] et heredi rogato pro quarta parte vt legitur et nota. in. l. j. C. ad trebellia.

b ¶ Solutio vero legatorum [b] spectat fiēda insolidum per fideicommissarium nisi heres fuisset rogatus restituere hereditatem deductis legatis: quo casu datur electio heredi per. l. cogi. §. inde queritur. ff. ad trebel. vel nisi appareat alia voluntas defuncti: puta quando iniunxit heredi nominatim onus legatorum vt dicit Odoffredus in dicta. l. fina. C. ad trebel. in fiñ. facit. l. prima. §. fina. et ibi glo. not. in glos. magna quam communiter sequuntur doctores ff. eodem titu. Idem etiam tenēt C. petrus Odoffred. et Bald. in. l. ij. C. eodem titu. ad trebel. Ideo dicti coyreti in plus fuerunt condemnati quā debeant: quia non sunt heredes dicte glaude nisi pro semisse seu medietate: vt patet in actis principalibus: et colligitur ex tenore dicte sententie a qua: et ideo non debent soluere nisi medietatem dictorum. xv. floren. et sic. vij. floren. cum dimidio.

4 ¶ † Similiter etiam respectu condemnationis expensarum inique et iniuste processit dictus dominus officialis a quo. quia ex quo ipse dominus officialis in sua sententia cognouit quod ipse Joannes borelli actor plus quantitate petierat quā sibi deberetur ipse dominus officialis debuisset ipsum boreli actorem in omnibus expensis dictorum coyretorum reorum condemnare iuxta. c. vnicum. extra de plus petitio.

c ¶ Nec potest dicta sententia [c] a qua excusari ab iniquitate ex eo quod ipse dominus officialis a quo in dicta sententia pretendit quod Joanneta mater dictorum coyretorum se declarauit heredem pro semisse tertie partis petri coyreti testamentorum debitorum principalis solummodo die sabbati. xxiij. mensis Junij proxime lapsi.

¶ Quia uno et per ante fuerat declarata heres pro semisse dicte glaude et eius filie heredis substitute in tertia parte dicti petri de vauris testamentorum in responsione quam fecerāt ipsi coyreti rei respondendo. xj. articulorum dicti libelli partis aduerse in prima instantia traditi.

5 ¶ † Et sic etiā dicta Joāneta se declarauit heredē pro semisse tertie partis dicti testatoris per mediā personā dicte glaude eius quodā filie etiā ante inchoationē cause principalis: vt late fuit dictū et declaratū l. v. vj. vij. & viij. articulis libelli appellatorij in hac causa appellationis oblati vt ibi clare videri potest: ita quod dictus Joānes boreli actor originaliter nō pōt se excusare pre-

a ¶ Pro tribus partibus. idē dicit Jo. ferrarij in ti. libelli quomodo agitur et substōne sup verbo et per fideicōmissum.

b ¶ Legatoris. De mō solonis debitoris & legatoris fiendo per heredē rogatū et fideicōmissariū de quo ēt tetigi in decisionibus plameti. ccccxcvj. & q. ccccvj. & §. consilio. vj.

c ¶ Nec pōt dicta snia. vide in cōsi. clij.

tertu ignorantie: quia actor qui potest agere quando vult debet prius rem diligenter explorare et de suis iuribus et de modo agendi inquirere et se informare q̄ꝫ agat et reum in iudicio trahat iuxta.l.qui in alterius in.§.fi.in fine.ff.de reg.iur.

6 ¶Sed aduertendum quia dictus dominus officialis ad quē nō poterit neqꝫ debebit super iniquitate dicte sentētie cognoscere et sine pronunciare. Sed tantūmodo super nullitate ipsi⁹ quia cum ipsa sententia sit nulla: et sic careat fundamento nō potest quicꝫ validū super ea pronunciari.arg.in.l.legi.ibi cū altera superior pars ⁊c.ff.de exceptione rei iudicate.

¶Summarium.

1 ☞Societas quando inter fratres contracta dicatur.

2 Societas non cōtrahitur inter fratres non cōicātes sibi lucra sua etiam si bona paterna maneāt indiuisa.

3 Bona per vnum fratrum acquisita anveniant in diuisione cū bonis paternis.

¶Consilium.ix.

a 1 Si duo fratres [a] in facto tali mihi tradito nolati a morte patris citra qui decessit: circa.xx. anni sunt elapsi stetissent simul in domo paterna cōmuniter viuēdo super bonis paternis absqꝫ diuisione ipsorum bonorum lucra eorum ipsi fratres sibi communicando: fuisset saltim tacite cō-

b tracta societas [b] inter eos et acquisita per alterum fratrū fuissent cōia. Ita concludūt Bald. et doc. in.l.si patruus.C.cōia vtriusqꝫ iudici. ⁊ in.l.filie.C.familie herciscunde.

2 ¶†Sed quia in dicto facto tali presupponitur qđ stephanus alter fratrum statim post decessum patris discessit ab hac patria Dalph. et fuit in remotis partibus.xviij.annis vsqꝫ nunc absqꝫ negociando et communicando eius lucra dicto Joanni eius fratri. dico quod non debet presumi fuisse societas cōtracta inter dictos duos fratres licet bona eorum paterna remanserunt indiuisa ⁊ communia dictis.xviij.annis. quia vno negociante et alio non vt in casu posito: non potest presumi societas contracta secundum Barto.in.l.tytio.§.altero.ff.de administra.tuto.

3 ¶†Ex quo infero aliud quod bona per dictum Joannē acquisita

c [c] licet traxerit moram super bonis paternis non debent poni in diuisione cum alijs bonis paternis: sed remanere debent precipua dicto Joanni cū non fuerit inter eos contracta societas sm̄ Bal. vbi.s. Et de hoc reputo casum in.l.cū duob⁹.§.papinianus quoqꝫ.ff.pro socio.

a ¶Si duo fr̄es. Vide ꝺ hac materia scripta p dn̄z Petrū pape i quodā paruo libro meo coopto pelle rubea. fo. xcix. verso.

b ¶Tacite cōtracta societas. de societate i tacite ꝫcta iter duos fr̄es. vide q̄ plenī⁹ dixi.j.cōsilio.xx.

c ¶Per dictū Jo. acq̄sita. de bonis acq̄sitis per alterꝫ fratrū durāte cōione vide que scripsi in singlarib⁹ meis fo.ccxliij.

¶Summarium.

1 ☞Causa appellationis quando infra primum fatale terminari dicatur.

2 Fatale scđm quando denegetur et quando concedatur.

3 Appellatione deserta lapsu fatalium desert deseritur.

4 Appellans quando ad iudicem a quo et quare redire debeat.

5 Iudex appellationum super desertione appellationis cognoscere debet.
6 Sententia prima ratificatur per lapsum temporis.

Consilium. x.

In presenti causa appellationis coram vobis egregio viro dno iudice appellationis & nullitatem totius Dalph. pedēte ad diffiniendū inter Antonium fardelli temere appellantem ex vna parte & nobilem Mariam vxorem honorabilis viri magistri Anthonij vitalis appellātem ex altera pronūciare debetis dictā appellationem Antonij fardelli esse desertam.

Et propterea vos cognoscere non posse de, exaduersa pretensa nullitate de qua pretenditur in. v. vj. et. vij. articulorum dicti fardelli in processu insertorum folio. xxvij. causis & rationibus subscriptis.

1 †Primo quia dictus fardelli non fuit prosequutus dictam suam appellationem nec fecerit eam diffiniri infra primū fatale a iure introductum [a] imo licet dicta nobilis Maria appellata seu eius procurator infra dictum primum fatale petierit diffiniri in causa et fuerit assignatum ad diffiniendū bina vice primo in processu folio. xxxv. verso. Et secundo in processu. folio. lxxv. ipse tamen fardelli appellās dictis duabus vicibus interrupit predictas duas assignationes ad diffiniendum vt legitur in processu: ita quod culpa & defectu dicti Fardelli dicta causa appellationis non potuit terminari infra dictū primum fatale. ideo dicta appellatio est deserta & remanet sententia a qua siue reintegratio rata et firma. in aut. ei qui appellat C. de tempo. appel. & legitur & no. in. c. cum sit romana. de app.

2 †Nec debet concedi dicto fardelli appellanti secundum fatale. Tum primo quia non constat de aliquo impedimēto qd habuit ipse appellans in dicto primo fatali: imo de contrario apparet per processum: quia licet fuerit assignatum bina vice in primo fatali ad diffiniendum: ipse tamen appellans diffinitionē dicte cause interrupit vt in precedenti articulo declarat.

b Quia sine impedimento [b] non debet 2m fatale decerni: vt dicunt doct. in dicta auten. ei qui. et probat ibi tex. Tum quia et si ipse fardelli habuisset in primo fatali aliquod impedimētum: ipse tamen fardelli non reperitur per discursum processus petijsse secundum fatale: ideo non debetis eidem officiario vestrum impartiri cum non petatur. l. iiij. §. hoc autem iudicium. ff. de damno infecto. cum similibus. Tum quia et si ipse appellans de presenti peteret secundum fatale sibi decerni non possetis ei concedere quia ipsum secūdum fatale etiā est elapsum et quatuor menses et vltra vt patet ex processu.

5 †Et ideo cum dicta appellatio per lapsum dictorum fatalium fuerit et sit deserta non potestis vos domine iudex appellationum de exaduerso pretensa nullitate [c] reintegrationis a qua dicitur appellatum cognoscere quia cum ipse appellans permiserit deserere eius appellationem lapsu dictorum fata-

a Ā iure introductū. de materia ista vid q ple. di xi I tractatu meo de appellatiōib'.

b Sine impedimento. fatalia vhr fuisse introducta ab imperatore p vtilitate reipu blice.

c De pten sa nullitate. Si dserta appellatiōe poterit index appel. d nullitate cognoscere d materia appel. & desertio. vid J. cōsil. lxxvj. et. lxxvij.

a ¶ Nullitas de hoc vide etiã .J. con si.xxxviij.et consi.clxxxv.
b ¶ Et vi appellationis.vide glo.et doc.in.l.si accusatoribus.C. de accusatio. et in consilio.ij.
c ¶ Super desertione.exceptio desertionis appellãtis impedit processus et a sola de ea est cognoscendũ vt per Spe.in ti.de excep.in dicto ver.sed prius.et do iudex app. ante ola exa minare et co gnoscere an ad eũ sit iu risditio de- uoluta ex ta li appellone vt ibi et l.c.ro mana.§.sive ro.de appel. lib.vj.q: alr fieret iniuria iudici a quo cui pertinet cognitio vbi negociũ pn cipale vl ap pellatio est deserta.

linum videtur etiam renunciasse prosequutioni dicte nullita- tis:cum ipsa nullitas veniat accessorie ad causam appella- tionis.l.j in fin.C.quando prouo.non est neces. ¶ Sublata er- go appellatione que est principalis debet esse sublata nulli- tas [a] vt accessoria in.l.cum principalis.ff.de regulis iuris . et in , c. accessorium . de regulis iuris . libro sexto . ¶ Et istam partem tenet in proprijs terminis Franciscus de zabarel- lis Cardinalis florentinus vulgariter nuncupatus in cle- menti.si appellationem.de appellatio. quia dicit ipse de nul- litate cognosci debet coram ordinario.in.c.dilecto.de appella: et in clemen.prima.de iudi. Sed ex vi appellationis [b] cogno- scit iudex ad quem de nullitate vt dicit Innocen.in dicto.c.di lecto.ergo sublata appellatione cognoscit solus ordinarius. ita dicit ibi dictus domi.Cardina. Et vt al's audiui idem te- nent domini de rota . Et fortificantur premissa quia vitiato ex- presso etiam censetur vitiatum tacitum iuxta not. per glos.in l.si fundi sub conditione in.§.si pater . super verbo sola. ff. de legatis primo.et ibi aliqui doctores nouissimi sequuntur opi. dicti domini cardinalis:et quod deserta appellatione desera- tur nullitas simul intentata.dicit Joan.ferrarij in titu. forma appellatio.ab interloquutoria in glo.super verbis in his scri- ptis prouocat etc.

4 ¶ † Quid ergo debet facere appellans,dico quod debet redire ad iudicem a quo qui potest de dicta pretensa nullitate cogno scere.l.j.in fi.C.de sententijs ex periculo recitan.etiam vsq; ad xxx.annos , vt per Bartol. in.l.si expressim. ff. de appellatio. Et idem sentit quod appellãs debet redire ad iudicem a quo dictus dominus Cardinalis in dicta clementi. si appellatio- nem.in fine.

b ¶ Esset nl la. Deserta s appellatiõe c iudex appel lationũ non põt de meri tis cause pn cipalis co- gnoscere vi- de lati.J.jin cõs.xxxviij.et hoc etiã teti gi in decisio nibus parla menti.q:que stione.xj.

¶ Debetis tamen vos domine iudex appellationum pronũ- ciare et sententiare super desertione [c] dicte appellationis cau samq; et partes iudici a quo remittere pro in ipsa causa proce dendo secundum formam statuti Dalphina . si quis per litte- ras . non autem debetis pronunciare super negocio princi- pali si bene: vel male fiunt per iudicem a quo processum . ¶ Quia si pronunciaretis super dicto negocio principali sen- tentia vestra esset nulla [b] tanquam lata post desertionem ap- pellationis et sic a non habente iurisditionem:ita dicit et te- net Bald.in libro feud.in titu.quo tempore miles inuesti.pe- tere debeat in.§.fina.Idem tenet Oldrad.de laude per.l.ij.in fi.C.de tempo.appellatio.Quia cum appellatio ex tempore re- cipiat resolutionem et interim interitum . ideo lapsis fatali- bus extinguitur appellatio vt not.docto.in.l. cum antiquio- ribus super ver.mortales.C.de tempo.appella.vnde decisum

est hodie in cle.si appellatione.de appella.post appellationem desertam per negligentiam appellantis qui neglexit appellationem introducere vel prosequi infra tempus statutum a iure vel ab homine:et supplet ibi gloss. quam sequuntur Pau.de eleaza.et docto.processum omnino non valere etiam si ambo scilicet appellans et appellatus processerint in causa ipsius appellationis Nec ex tali processu valida potest sequi sententia per quã alteri priori sententie a qua fuerat appellatum derogetur:ratio quam gloss. recitando dictũ Hostien.ponit ibidem:†quia lapsus temporis ratificat ipsam primam sententiã et facit haberi perinde ac si non fuisset appellatum ita quod si sententia inde feratur super negocio principali per quam infirmaretur prima sententia esset ipso iure nulla tanquam a non suo iudice et tanquam contra rem iudicatam prolata vt per gloss.et docto. in dicta clemen. Nec valet talis sententia etiam ad excipiendum secundum Bald.et alios doctores.in dicta autenti. et qui appellat.et faciũt not.per cano.in ca.ex ratione.de appella.vbi dicit collec.quod licet Joan. andr. in dicta cle. si appellationem teneat quod in hoc casu potest appellatus coram iudice ad quem petere pronunciari appellationem desertam et sententiam transiuisse in rem iudicatam: ipse tamen de hoc dubitat: quia talis iudex ad quem iam desinit esse iudex. Nisi diceretur quod iurisdictionem habet pretextu ipsius deserte appellationis:que quãtũ ad hoc dũtaxat durat:quia quo ad aliud non valeret quod pronunciaret cum appareat eum radicitus iurisditionem non habere quia per desertionem appellationis iurisdictio reuertitur ad priorem iudicem iudicem a quo.l.si contra.et.l. quoniam.C.de appella.licet iudex cause appellationis possit talem appellantem in expensis condemnare.argumen. in.l. properandum.§. illo proculdubio.C. de iudi.et not.per Salyce.et doct.in.l.eos.C.de appella.et per Joan.and. in.c. in presentia.eodem titulo.lo.ij.

¶Summarium.

1 ☞Contractus/pactum/conuentio et societas super successionibꝰ iam quesitis iniri possunt.
2 Pacisci seu contrahi an liceat super successione viuentis.
3 Pacta de successione futura quando valeant.
4 Legatum an et quando liberam testamenti factionem impediat.

¶Consilium.xi.

Viso tenore cuiusdam instrumenti et quarundã pactionum initarum et factarum inter nobilem et potentem virum guillermũ bochagũ et eius vxorem: ex vna parte. Et nobilem et potentem virum aymarium de grolea ex parte altera:videtur mihi dictas conuentiones esse validas et firmas et de iure tenere. Nam vt ex tenore earum apparet fuerunt facte dicte conuentiones et societas inita super iuribus iam eis quocunq; titulo siue quacunq; successione quesitis in bonis et hereditatibus domini quondam et domine brissiaci que fuerunt auus et auia predictorum aymari et marie vxoris dicti domini de bochagio ac etiam in bonis que goffredus quondam tenebat que fuerunt predictorum domini et domine brissiaci et sic non sunt de futura successione et per consequens valent et tenent cum non sint illicita nec contra legem facta: imo de iure permissa. lege prima. in principio. et. l. iurisgentium.§. pretor ait.ff. de pactis.et.ff.de hered.vel actio.vendi.quasi per totum titu l.fa-

pit.l.de fideicommisso.C.de transact.et.l.j.et.ij.C.de pact. pro quo facit.l.iij.§.de illo pro socio.

3 ¶Ex quib⁹ omnibus satis cōcluditur posse libere contrahere pacisci et cōuenire ac etiam societatem inire sup successionibus iuribus et hereditatibus iam quesitis:proni faciebant dicti cō trahentes. ¶Nec obstat si dicatur qd inter cetera facta fiebat pactum de donationibus cessionibus et successionibus factis et fiēdis:et sic ppter verba predicta factis:et fiendis et verbū successione:videbatur qd fieret de eius futura successione que de iure videtur reprobata iuxta.l.fi.C.de pactis. Quia quo ad veritatem pactum per eos initum et societas inita non est de iure reprobatum seu reprobata. Nam inter eos pactum non fiebat de succedendo illi domino soffredo dño brissiaci sed solum de communicando ea que eis vel alteri eorum peruenire possent de bonis que ex predictis pactis in instrumento contentis dictorum āni et anie et bonis dicti soffredi ad eos vel aliquē ipsos venire possent:et tale pactū est de iure permissum.notauit glo. in.l.si quis seruum.ff.de actio.emp.

2 ¶†Et posito qd aliqualiter pacta inter predictos inita loquūtur de successione dicti soffredi hoc est comprehensum sub vniuersitate aliorum pactorum et ex quadam sequela iurium iam acquisitorum:vt patet ex tenore dicti instrumenti. Et sic licet

a ¶Per se et pncipaliter hic qñ⁹ pactū de futura successione.

a per se et principaliter non liceret super successione viuētis paciscí et conuenire:tamen per modum sequele et vniuersitatis licet.l.in modicis.ff.de contrahen.emp.et.l.ij.§.illud potest.ff. de here.vel act.vendi.maxime per modum societatis.l.iij.§.illo.ff.pro socio.

3 ¶†Item presupposito qd loquuntur pacta de quibus in dicto instrumento agitur in aliqua parte de successione soffredi viuentis non propter hoc minus valent alia pacta presupposito sed non concesso qd quo ad istam partem non valerent.arg. in.l.si ex falsis.C.de transac. Nam reuera si verba bene inspiciantur.l.fi.alle.non vendicat in hoc casu sibi locum:quia illa loquitur quando fiebat pactum inter illos qui spem habebāt proximam succedendi:et in casu qd ab intestato posset eis obuenire hereditas:quia tunc reprobatur propter periculū ne tractaret de morte viuentis.in casu tamen nostro non fiebat pactum per proximiores ab intestato cum eos precederēt filie dicti soffredi. Nec de hereditate legitima:sed de hereditate seu successione dicti soffredi si ipse ordinaret seu disponeret quod perueniret sua successio ad eos vel ad alterum ipsorum ppter verba in pacto apposita factis vel faciendis per ipsum dominum brissiaci in quo cessat periculum mortis:quia si ipse non ordinaret vel instituerет nihil per mortem lucrari possunt:et sic cessat ratio dicte.l.fina.C.de pactis.et per consequens ipsa lex.argumen.in.l.adigere.§.quis.ff.de iure patrona. ¶Quod confirmatur per finem dicte.l.fi.vbi permittit valere pactum si ille de cuius hereditate agit cōsentiat. ¶Item predicta lex loquitur cū sit pactū de successione ad quam paciscentes possent venire preter et cōtra voluntatē illius de cuius hereditate

pacifcentur partes. Non de fucceffione vniuerfali ad quam non poffunt pacifcentes venire fine eius voluntate: vt. s. eft dictum.

4 ¶ † Nec loquitur de legato de quo in prefenti caufa agitur: fed folum de fucceffione vniuerfali: quia in legato ceffat ratio quam glof. ponit et docto. in d. l. fina. videlicet quia propter legatum dicto aymaro factum non impeditur libera teftamenti factio: non obftante legato fecit teftamentum et valet. et fic cũ ceffet ratio in cafu noftro ceffat dictus. §. quis. Et fic licet pactum vel pacta in dicto inftrumento contenta effent prout non funt reprobata vt. s. dictũ eft: quo ad fucceffionem vniuerfalem dicti goffredi: non tamen quo ad legatũ dicto aymaro facto: et fic illud legatum caftri venire debet in focietatem per dictas partes inita virtute verbi donationis. cum legatum fit donatio. l. legatum. ff. de lega. ij. Et propter verba quocunque alio titulo quod comprehendit omnes modos acquirendi etiam lucratiuos et legata propter fententie generalitatem et propter verbum donationum precedens. et fic trahit fe ad fimilia. et comprehendit. argu. l. ij. §. quefitum cum ibi nota. ff. fi quis cautio. et c. que generaliter. de procura. lib. vj. Et fic non obftat. l. adiecit. ff. pro focio. quia loquitur quando erat facta focietas queftus in qua non comprehenduntur legata et donationes. cum verbum queftus folum comprehendat acquifita per operas. fed non negatur ibi quin focietas coiri poffit fuper legatis et donationibus vt faciebant dicte partes: pro quo. §. de illo. s. alle.

¶ Summarium.

1 Donatio non infirmatur ftipulationis defectu.
2 Donatio quando dicatur propter nuptias et quando valeat.
3 Pars contractus dicitur quod incta contractum apponitur.
4 Pactum nudum quod incontinenti apponitur precedentem actionem informare dicitur.
5 Conuentio veftitur optime iuramento.
6 Obligatio naturalis nafcitur fi vt liberi nafcituri fuccedant nafcantur.
7 Conuentio quod donata ad liberos deueniat an valeat nemine pro liberis ftipulante.
8 Dos fiue donatio quando ad eum redeat a quo profecta eft.
9 Dos et donationes propter nuptias soluto matrimonio ad patrem redeunt a quo funt profecta.

¶ Confilium. xij.

Ex facti narratione colligitur videndum principaliter fi ex donatione per dominum petrum berengarij dominum quondam mergiarum facta contemplatione tunc futuri matrimonij raymundo eius filio: et liberis ex ipfo matrimonio procreandis fus fuerit quefitum nobili ioanni nepoti quondam ex dicto matrimonio poftea nato. Aduerfus que opponuntur tria principaliter. Primo quod in dicta donatione non interuenit ftipulatio: et quod fuit facta inter patrem et filium. Secundo quod refpectu liberorum nafcendorum nulla interuenit ftipulatio. Tertio quod bona donata reuerfa fuerunt ad dominum petrũ donantem qui fuperuixit dicto raymundo.

1 ¶ † Ad primum dubium dicendum eft dictam donationem non effe inualidam defectu ftipulationis cũ ex nudo pacto donationis autoritate legis oritur actio fiue conditio ex illa. l. fi quis argentum. C. de donatio. et ibi probatur in. §. fina. et notatur per Bar. in. l. legitima. ff. de pactis. et in. l. j. ff. de verborum obligatio. Nota etiam per Innocent. in capitu. veniens. extra de tranfactio. Tum quia dicta donatio facta fuit contemplatione futuri matrimo-

a ¶ Futuri matrimonij de donatione propter nuptias facta inter patrē & filium de quo vid. que plene dixi in decisionibus parlamenti. q. cxlv.

a nij a que preterea valet licet inter patrem & filium: & ex ea fuit translatum dominium. l. ij. cum ibi notatis per glo. C. de inof. dona. & l. pomponius philadelphus. ff. famil. hercis. Et ibi notatur & per Azo. in summa. C. de bonis que liberis. ¶ Licet regulariter donatio de patre in filium iuris impossibilitate sine repugnantia nō valeat. l. si quis pro uo. ff. de fideiusso. cum similibus.

2 ¶ † Ad secundum dubium dico q licet in illa cōuentione adiecta in dicta donatione propter nuptias: ibi: ita tamen & taliter q in ipsis castris & locis & redditibus supradictis liberi masculi nascituri a dicto raymundo & aleysia eius vxore predicta succedere debeant &c. Non interuenisset vt dicitur stipulatio pro dictis liberis nascituris: fuit tamen dicta conuentio vestita coherentia dicte alterius donationis sicut videmus de pacto nudo quod vestitur coherentia contractus in. l. iurisgentium. §. quinimmo. ff. de pactis. ¶ Attento q dicta conuentio iuxta dictum contractum alterius donationis dicto raymundo facte fuit incontinenti apposita. secus tamen si ex interuallo adiecta fuisset. l. legem. C. de pactis. & in. d. §. quinimmo.

3 ¶ † Et ratio diuersitatis est: quia quādo apponit incontinenti iuxta contractum: tunc dicitur pars contractus vt videtur velle dicere tex. in dicto. §. quinimmo. ibi dum dicitur bone fidei insunt &c. intelligo insunt sicut pars suo toto. Et ita datur actio ex eo contractu iuxta. l. tenetur. §. primo. ff. de actio. empti. & l. fundi partem. ff. de cōtrahenda emptione. ¶ Sed quādo ex interuallo: tunc non censetur pars cōtractus: immo est pactum per se & separatum. Et ideo cum sit nudum non parit actionem per generalem regulam positam in. d. l. iurisgētium. in. §. sed cum nulla. ¶ Et ex tali pacto siue conuentione nuda incontinenti iuxta contractum apposita oritur & datur actio prescriptis verbis. l. ij. C. de pactis inter empto. & vendi. Unde tale pactum nudum incontinenti appositum parit nouam actionem. l. in bonefidei. C. de pactis. & in. l. legem. eodē titulo. ¶ Item etiam datur actio ex eo contractu: & tunc dicemus q veterem informet. vt in dicto. §. quinimmo. & in. l. tenetur. s. allegata.

4 ¶ † Et quod hoc dico quod pactum nudum incontinenti appositum informat precedentem actionem: et datur actio ex illo contractu: habet etiam locum in contractibus stricti iuris vt tenet glos. in dicta. l. in bonefidei. C. de pactis. & in dicta. l. iurisgentium. in. §. sed quod nulla. super verbo bonefidei.

5 ¶ † Secundo ex alio capite fuit dicta conuentio vestita iuramento: quod iuramentum hodie iure canonico est optimum vestimentum nudi pacti: vt tenet Hostien. in. c. quintauallis. de iureiurando. Et Joan. and. in. c. cum venissent. de institu. ¶ Idem etiam tenet de iure canonico Barto. in. l. si quis pro eo. in principio. ff. de fideiusso. & Henri. de bouenco in auten. sacramenta. C. si aduersus vendi. in sua repetitione. in fine. ¶ Immo et etiam de iure ciuili. Est etiam optimum vestimētum iuramentum pacti nudi: vt tenet Raphael cumanus in

dicta. l. si quis pro eo. in princip. ¶ Et dicit qd videtur tex. in. l.
si quis maior. C. de transac. Tum quia hodie etiã ex nudo pa
cto oritur obligatio et actio ad agendum in. c. quicunq suffra-
gio. xij. q. ij. & in. c. j. & ibi notatur. extra de pactis. & clarius in. c.
quoties cordis oculus. j. q. vij.
6 ¶ † Preterea et si dicta conuentio quod liberi nascituri succe-
a dant fuisset nuda: fuisset saltim nata naturalis obligatio[a] ra-
tione consensus et voluntatis dicti quondam domini Petri do
natoris. l. prima. in princip. ff. de pact. et in. l. Stichum. §. natu-
ralis. ff. de solu. ¶ Que naturalis obligatio oritur etiam inter
patrem et filium. l. frater a fratre. ff. de conditio. indebiti. que
quidem obligatio naturalis etiam impedit repetitionem in-
debiti iure ciuili in dicta. l. frater a fratre. Sed dictus nobilis
Humbertus dominus de tribus menijs hereditario nomine
dicti nobilis Joannis domini quondam mortuorum tenet: et
possidet castra et loca donata: de quibus agitur. Ideo potest
idem nobilis Humbertus repellere dictum piperi hac exce-
ptione quod ipse possidet quod sibi naturaliter debetur: vt p-
batur in dicta. l. iurisgentium. in §. sed cum nulla in fine. ibi
dum dicitur in text. Sed parit exceptionem &c. Et pro hoc fa-
cit quod alibi dicit Bartol. quod si legatarius possideat rem
sibi naturaliter debitam quia forte in testamento minus so-
lenni fuit factum legatum vel alias habet ipse legatarius effe-
ctualem retentionem: et si agatur contra ipsum ipse habet ex-
ceptionem: quia possidet rem sibi naturaliter debitam: vt. ff. de
compensa. l. etiam. et in. l. militis in §. veteranus. ff. de mili. te
stamento. ita dicit Barto. in. l. nemo. ff. de leg. j.

a ¶ Naturalis obligatio. & de obligatione naturali: de qua etiam tetigi in decisionibus parlamenti. q. cxlvi.

7 ¶ † Preterea quod dicta conuentio adiecta dicte donationi
in qua conuentione fuit actum quod donata deuenirent ad li
beros dicti Raymundi quos susciperet ex dicto matrimonio
valeat licet nullus fuerit stipulatus pro liberis nondum na-
b tis[b]. casus est hodie clarus in. l. quotiens. C. de dona. que sub
modo. et ibi plene not. Nec obstat quod dicti liberi nondum
erant nati. argumen. in. l. si quis operas. ff. de operis liberto-
rum. pro quo facit. l. placet. ff. de liberis et posthumis. vbi ille
qui nondum est natus potest heres institui. Sic etiam est in
omnibus actibus fauorabilibus. l. si quis ita dederit. §. j. ff. de
testa. et. l. que filiabus. §. j. ff. de leg. j. cum si.

b ¶ Nondum natis. hic de donatione facta in contractu matrimonij liberis nondum natis. Uide de hac materia. j. i alio consilio. xxiij.

8 ¶ † Ad tertium vero dubium principale si dicta bona do-
nata fuerint reuersa ad dictum dominum petrum patrem do-
nantem per mortem dicti Raymundi eius filij predefuncti
c tanquam ab ipso patre profecta. Responderi potest[c] duobus
modis. Primo quod licet dos a patre profecta ad patrem redi
re debeat iuxta. l. dos a patre. C. solu. matrimonio. Item etiam
donatio propter nuptias a patre profecta ad patrem redire de-
beat. l. ij. C. de bo. que libe. hoc est verum non stantibus liberis:
quia stantibus liberis profecta a patre non reuertuntur ad patrem:
sed remanent liberis secundum veriorem opinionem Martini. de qua per
glo. in. d. l. dos a patre profecta. que opinio Martini etiam de con-

c ¶ Responderi potest. de hac materia vide que dixi in decisionibus parlamenti. q. cxlvii.

suetudine servatur: ut ibi dicit glo. Et quod dicta opinio Martini servetur de consuetudine dicit etiam Host. in sum. in tit. de dote post divortium resti. §. cui datur &c. circa fi. ver. consuetudo. Et que consuetudo ut pro notoria ubique terrarum attento quod dicti domini doctores famosi in iure scribentes de ea attestantur. Ideo alia probatione non indiget: ut dicit Bart. in l. de quibus. ff. de leg. Et licet glo. in d. l. dos a patre profecta: loquatur tantummodo de dote respectu consuetudinis. Idem tamen est dicendum de donatione propter nuptias: quia paribus passibus ambulant. in aut. de equalitate do. in §. j. et ita dicit Cy. in d. l. dos a patre profecta.

9 ¶ †Secundo potest responderi ad dictam l. dos a patre profecta quod dos et donationes propter nuptias et similia soluto matrimonio redeunt ad patrem tanquam profecta stantibus etiam liberis cessante dicta consuetudine. Quod hoc verum nisi aliter inter contrahentes fuerit actum: ut quia pater passus est in constitu-

a tione dotis filiam stipulari* aut liberis suis dotem restitui soluto matrimonio: quia tunc non redit dos ad patrem: sed remanet filie aut liberis suis secundum formam talis conventionis vel stipulationis iuxta ea que ponit notabiliter Bar. in l. que dotis. et in l. gayus. ff. soluto matrimo. et faciunt no. in l. uxorem. §. testamento. ff. de leg. iij.

a ¶ Filiam stipulari. De hoc etiam tetigi in decisioni bus parlamenti. q. cccccxxiij.

¶ Summarium.

1 Manuteneri non debet in possessione qui nunquam fuit in ea.
2 Mitti in possessionem nullus debet alio possidente.
3 Ordinatio ex precipitatione annullatur.
4 Sententia lata super interdicto retinende possessionis: super quo lis non fuit contestata non valet.
5 Possessor cum titulo et priori possessione in ea manuteneri debet.

¶ Consilium. xiij.

In causa domini ponsoni archiniaudi militis appellantis ex una parte et Franciscum de ecclesia appellantem ex altera que pendet ad diffiniendum in magnifico dalph. parlamento videtur sententia ferenda pro dicto domino milite appellante: causis et rationibus subscriptis.

1 ¶ †Primo quia dictus Franciscus de ecclesia nunquam fuit in possessione prati et nemorum de quibus agitur: nec apparet quod possideat. Ideo non potest in eadem possessione manuteneri. arg. in l. decem. ff. de verb. obli. Nec fuit quesita possessio dicto de ecclesia ex persona henrici de villa asserti procuratoris dicti de ecclesia. et hoc probatur in l. j. §. per procuratorem. ff. de acq. pos. Ita dicit Azo in summa. C. de acqui. pos. in ult. col. in §. per curatorem quoque &c. Et licet ibi Azo faciat mentionem de procuratore habente generale vel speciale mandatum: tamen hic de hoc non est querendum cum de nullo mandato speciali aut generali appareat.

2 ¶ †Secundo quia et si dictus henricus de villa fuisset procu-

ratot

rato: dicti de ecclesia dictus miles possidebat dictum pratum et nemus tempore quo dictus assertus procurator dicitur fuisse missus in possessionem dictorum prati et nemorum: vt deponunt testes dicti militis. Et cum ipse miles possideret prout et adhuc possidet non debuit dictus de ecclesia per se vel per alium mitti in possessionem dictorum bonorum de quibus agitur: nisi prius vocato dicto milite possessore: per ea que habentur et notan. in. c. licet episcopus. de preben. lib. vi. et tenet Angelus de aret. in. l. a diuo pio. §. si super rebus. in ij. col. ibi tu addas &c. de re iudi. vbi ipse Ang. dicit qd quilibet detentor etiam iniustus est citandus antequam priuetur sua detentatione sicut quilibet alius verus possessor: allegat. d. c. licet emptor. et facit. l. j. §. si vi a me. ff. de vi et vi arma. et quia no fuit ipse miles possessor vocatus: possessio dicti de ecclesia fuit iniusta: et debet reponi in possessione si possit dici spoliatus: aut si possit dici turbatus debet manuteneri in sua possessione per ea que circa hec dicit notabiliter Bal. in. l. ij. C. si propter publicas pensita. quia posterior pretensa possessio dicti de ecclesia censeri debet vitiosa et clandestina: per ea que dixi in apparatu statuti si quis per literas. in glo. super verbo clandestine. circa principium. et tangam j. de hoc statim in. c. preterea &c.

3 ¶ †Tum quia dictus miles non fuit per viceballiuum a quo exaudit' in suis turibus sed absque dilatione incontinenti processit ad suam ordinationem qd dictus de ecclesia manuteneretur in dicta possessione: ex qua precipitatione ipsa ordinatio fuit nulla per tex. in. l. ij. ibi no subitas sed deliberatione habita &c. C. de senten. ex periculo recitan. facit. c. deus. ij. q. j.

4 ¶ †Tum quia in prima instantia dictus de ecclesia cum actione iniuriarum postea cumulauit aliam petitione in qua petijt manuteneri in possessione dictorum bonorum: et sic intentauit interdicto retinende possessionis super quo interdicto non fuit lis contestata. et sic sententia inde super eo lata est nulla. iuxta. c. j. extra de litis contesta. et. c. dudum. lo. ij. in ver. licet. extra de elec. quia in omni materia etiam possessorij non solum retinende sed etiam recuperande requiritur litis contest. aliter processus est nullus: vt no. in. c. consultationibus. extra de officio delega. et per Joan. andr. in nouella. in capi. nonsolum. super verbo iudicis officio. de app. li. vj. et per Bar. in. l. materialiter. ibi: certo quo. &c. ff. de acqui. pos. Et si processus est nullus sua etiam est nulla. et no. per Specu. in ti. de sententia. §. placet. in versi. item est nulla ratione processus &c.

5 ¶ †Preterea ex actis apparet de titulo et priori possessione dicti militis: ideo debet in sua possessione dictorum bonorum manuteneri. nota. in. c. licet. extra de pba. quia possessio postea secuta dicti de ecclesia censeri debet iniusta: vt dicit Ang. de perusi. in. l. si quis diuturno. ff. si seruitus vendi. et idem Ang. de are. in. l. clam possidere. in prin. ff. de acqui. pos. ideo ex hoc alio capite male fuit iudicatum per iudices a quo: et faciunt que dixi. s. in tertia ratione.

¶ Summarium.

1 ¶ Legitimatio seu restitutio natalium an valeat et ad quid. et nu. seq.
2 Legatum assequi non potest onus ei annexum recusans.
3 Donans bona aliqua censetur iura que in eis habet donare.

¶ Consilium. xiiij.

Ex facti narratione mihi tradita pro parte guillermi blanachij de monte claro, oriuntur duo principalia dubia. Primum si legitimatio de eo facta per dominum episcopum valen. et diensis vt vicarium imperialem, cum ipse guillermus esset spurius: videlicet filius presbyteri valuerit, quo ad successionem bonorum dicti sui patris naturalis extra territorium dicti domini episcopi.

Secundo si ipse guillermus poterit petere legatum sibi per dictum eius patrem naturalem in suo testamento factum absq; onere ipsi legato adiecto. ¶ † Ad primum dubium videtur dicendum qd dicta legitimatio^a, inquantum concernit specialia valet ad minores ordines non ad dignitates et prelaturas. Quo vero ad successionem bonorum potest valere in bonis existentibus infra eius iurisditionem temporalem: ad quem dumtaxat eius vicariatus se extendit. ita dicunt et tenent glo. Innocen. Hostien. et Henri. bohic post ipsos in. c. per venerabilem. qui filij sint legi. in ver. aut quo ad successionem. et ver. si queras de alia seculari vel ecclesiastica persona. prout ats dicunt de papa qui extra suam iurisditionem temporalem legitimare non posset vt succedat legitimatus in bonis parentum scdm dictos doctores in. d. c. per venerabilem. in prin. in versi. aut de papa. Quis Hostien. contra quo ad papam: cuius opinio. non sequuntur dicti doctores cum quibus docto. concordant Cy. et Saly. post docto. antiquos in auten. ex complexu. C. de incest. nupt. Et hoc quando tales non sunt ex damnato coitu progeniti: prout tamen est dictus guillermus: quoniam tales de iure ciuili non sunt alendi in dicta auten. ex complexu. Et licet Salycetus ibi videatur innuere qd imperator tales ex damnato coitu possit legitimare quo ad successionem: est tamen necesse qd in legitimatione dicat non obstante dicta auten. ex complexu. de quo plene no. etiam in. l. fi. C. si contra ius vel vti. publi. et Bal. in. l. eam quam. C. de fideicommis. Et licet de equitate canonica hodie tales ali debeant tamen secundum eundem Saly. in legitimatione requiritur illa solennitas propter odium qd lex contra ipsos habere videtur secundum ipsum. Ideo si predicta verba apposita fuerint in dicta legitimatione valebit etiam quo ad successionem bonorum infra iurisditionem temporalem dicti domini episcopi vicarij imperialis et non vltra: vt supra dictum est licet quo ad specialia valeat vbiq;: quia talis legitimatio nemini affert preiudicium scdm Hen. bohyc. in. d. c. per venerabilem. ¶ † Ad secundum dubium videtur dicendum qd dictus guillermus amplecti non poterit dictum legatum et recusare onus ei annexum: quia ipsum legatum acceptando dictum onus subire tenetur nec aliter esset audiendus petendo legatum si nolet subire onus. l. j. §. pro secundo. C. de caducis tollendis. Et si dicatur quod dictum legatum fuit subrogatum loco bonorum prius inter viuos eidem guillermo per dictum eius patrem naturalem donatorum: et qd propterea eodem iure censeri debet &c. † Ad hoc respondetur qd dictus pater faciendo donationem^b dictorum bonorum donasse censetur ius quod in ipsis habebat. l. qui tabernas. ff. de contrahen. emp. et in. l. si dominus. §. fi. ff. de leg. j. et cum dictus pater donator nullum ius haberet in dictis bonis: quia dederat bona que ad eum non spectabant: ideo nullius efficacie fuit dicta donatio: ex quo sequitur qd nulla ductus obligatione: sed mera liberalitate dictum legatum fecit dicto guillermo: et faciendo ipsum guillermum onerauit qd facere potuit. l. ab eo. cum sua materia. C. de fideicommis.

1 a ¶ Dicta legitimatio. de legitimatione spurij in temporalibus et spiritualibus de legitimatione et plene scripsi in decisionibus parlamenti. q. cccclxxxij.

3 b ¶ Donatione dictorum bonorum. De donatione factam filio naturali: et si possit emancipari. vide que plene scripsi in deci. gra. q. ccccccxxxij.

¶ Summarium.

1 ☞ Bona materna que dicantur.
2 Bona fraterna que sint et qui in eis succedant.
3 Renuntians bonis maternis an dicatur etiam bonis renun tiare fraternis.
4 Renuntiatio bonorum paternorum ad fraterna non extendi tur bona.
5 Pater non habet usumfructum in bonis maternis ad liberos devenientis.

¶ Consilium. xv.

1 Bona materna† dicuntur que ex successione matris ad liberos pervenerunt in quibus pater superve niens nihil habet quo ad proprietatem: sed tan tummodo administrationem et usumfructum. l. j. C. de bo. mater. et l. cum oportet. C. de bonis que li
2 beris. ¶ † Postquam vero dicta bona pervenerunt ad liberos: et ipsi liberi postea decedunt intestati superveniente adhuc pa tre ipsa bona dicantur fraterna: et in ipsis succedunt fratres et sorores utriusque coniuncti et cum eisdem pater: ita ut viriles fiant portiones ut in aut. defunctis. C. ad tertullianum. ¶ Et per hec apparet quod non sunt amplius ipsa bona materna: quia in maternis non succedit pater ut supra dictum est. pro quo facit. l. si is qui ex bonis. ff. de vulga.
3 ¶ † Et per hoc etiam apparet quod renuntiatio facta de bonis maternis non includit dicta bona fraterna. facit etiam ratio: quia dicta renuntiatio bonorum maternorum non potest ex tendi ad futuram successionem cui non potest renuntiari: nec valet pactum super futura successione. ff. de le. ij. l. si ita sit scri ptum. §. si sub conditione. et de acquiren. here. l. qui superstitis. et l. is qui. et C. de pactis. l. fin. Ideo in dicta renuntiatione bo norum maternorum ~~non~~ non comprehenduntur nisi portio que per venerat ad aymardum renuntiantem ex successione materna tales enim renuntiationes a iure prohibite non recipiunt in terpretationem extensiuam. l. quod vero. ff. de legi.
4 ¶ † Et quod renuntiatio bonorum maternorum vel paternorum
a non debeat extendi ad bona fraterna [a] expresse tenet Barto. in. l. ij. §. illud. ff. de here. vel ac. vē. pro hoc. ff. de le. iij. l. si citius ex parte. et tetigi de hoc in decisionibus parlam. dalphinal. q. cccxxj. quia alia est hereditas patris: alia est hereditas matris: alia hereditas fratris: ut in dicto. §. illud. et insti. de pupil. sub
5 stitu. §. igitur. ¶ † Sed an pater habuit usumfructum in por tionibus bonorum maternorum que suis liberis superstitibus devenerunt per mortes aliorum liberorum: dico quod non quia iste est unus ex casibus exceptatis in quibus pater non habet usumfructum in bonis adventitiis ut ponit. glo. in aut. idem est. C. de bo. que libe. et est tex. in auten. item hereditas. co. tit.

a ¶ Ad bona fraterna de hoc etiam tetigi. J. consilio. ccxlvj.

¶ Summarium.

1 ☞ Bona ingredientium ordinem mendicantium ad quos deveniant.
2 Ingressurus religionem bona sua vendere debet et pauperibus erogare.
3 Schedula seu imbreviatura quando probet.

¶Consilium.xvj.

1 Secundum communem doctrinam doctorum † bona ingredientium ordinem fratrum minorum medicantium non facta dispositione de bonis suis transeunt et devolvuntur ad venientes ab intestato. Nec proprie dicuntur bona vacantia postquam sunt professi: sed vocatur hereditas iacens eo genere vacationis quo per mortem naturalem que venientibus ab intestato defertur vt est tex. expressus in extravaganti exijt qui seminat. §. ad hoc: quod cum. §. se. Et in cle. exivi de para-

2 diso. §. ceterum versic. nos autem. et §. quia igitur. ¶ † In quo §. ceterum dicitur quod volenti ingredi dicatur quod vendat omnia sua et studeat pauperibus erogare. Et sic fuit intentio beati Francisci quod non recipiatur nisi prius disposito de bonis suis quod si non fuerit factum transeunt bona ad venientes ab intestato: quia vnus modus tantummodo permittitur fratribus conventus habendi de bonis illius ingredientis: scilicet si ille contulit per modum elemosyne vt ibidem: ergo alij casus prohibentur secundum tenorem dictorum textuum et eorum mentem. et faciunt. l. cum pretor. ff. de iudi. et capi. nonne. extra de presump. ¶ Hoc expresse tenet Francisci. de zabarellis ª cardinalis floren. vulgariter nuncupatus in dicta clemen. in. §. ceterum. hoc etiam tenet Henri. bohyc. in. c. in presentia. in. ij. distin. extra de probatio. hoc vult etiam Bart. in. l. cum pater. §. hereditatem. ff. de le. ij. et in. l. j. ff. de testa. antiq. et in quarto libro minoricarum. Idem tenet Bald. in autenti. ingressi. C. de sac. sanc. eccle. ¶ Nec obstat quod dicit Specu. in ti. de statu. mona. versi. quarto. quia secundum Bal. de alio medicante loquitur hoc est predicatore: quia ille conventus predicatorum propriam bursam habet vt dicit Bar. in dicto libro minoricarum. in ca. primo circa princ. Ex quibus propterea apparet petita pro parte antonie et katherine filiarum quondam laurentij tholosani fieri debere.

ª ¶ Fran. de zabarellis. advertendum super hoc quod dominus clemens papa concessit privilegium fratribus minoribus quod ipsi succedant proximioribus et possint possidere quod pro libito eorum voluntatum. ita vidi ego guido in vidimus bulle.

3 ¶ † Nec obstat quedam scheda seu imbreviatura ex adverso in dicta causa producta: quia ibi non reperiuntur intervenisse ea que requiruntur in prothocollo scheda vel imbreviatura secundum no. per Cy. in. l. contractus. C. de fide instru. et ibi per Bal. sup rubri. et per Joan. and. in additio. spe. in titu. de instrumentorum edi. §. videndum. et per Bar. in. l. si quis ex argentarijs. §. si. initium. ff. de edendo. Et tamen in instrumento publico ad hoc vt probet requiruntur ea que ponit gloss. in. l. generali. C. de tabularijs. lib. x.

¶Summarium.

1 Illegitimus seu ex dam̃nato coitu natus an possit succedere?
2 Natus ex maritato et soluta an dicatur ex coitu dam̃nato.
3 Pater filio spurio in vltima voluntate dare non potest: sed inter vivos potest.
4 Coitus dam̃natus quis dicatur et quis ex eo natus censeatur.
5 Uxor maritum de adulterio accusare potest.
6 Spurij an possint capere ex persona patris.
6 Possessionem capiens sine manu heredis an perdat ius suum.

¶Consilium.xvij.

Casus mihi tradit⁹ consulend⁹ cōsistit in duob⁹, ¶Primo an castrum nouum dalmaceni potue- rit dari per recolēde memorie dominū Ludoni- cū de pictauia comitem Ualeñ.et diensis vltimo defunctū filio suo Lancelloto de pictauia bastar do valeñ.attento q̄ quādo tenuit nobilē Kathe- rinā liantarde matrem ipsius bastardi erat ipse dominus co- mes cōiugatus:lʒ ipsa katherina nō esset cōiugata:z sic videt̃ esse spurius dictus lancellotus.¶Secundo an perdiderit ius suum dictus Lancellotus ex eo q̄d ipse accepit possessionem dicti castri sine manu heredis.

1 ¶†Quo ad primū videret̃ dicēdū q̄d dictū castrū ptineat dño nostro dalphino heredi dicti comitis Ualeñ. pro eo:q2 dictus Lancellot⁹ videt̃ nat⁹ ex dānato coitu .¶Nam prelibatus dñs comes tpe cōceptionis z natiuitatis eiusdē erat. cōiugatus:et sic erat inhabilis dictus Lancellotus aliquali successione:ex quouis titulo dicti dñi comitis:iura sunt vulgata.in aut. qb⁹ modis natu.effi.legi.§.fin.aut.lʒ.in fi.C.de na.lib.aut.ex com plexu.C.de incest.nup.c.per venerabilem.in fin.extra qui filij sunt legiti.z no.gl.fi.in.c.cū hʒ.extra de eo q̄ duxit i matri.quā polluit per adulte.z no.Azo in summa.C.de na.libe.§.q̄ aūt.z Spe.in titu.de successio.ab intest.circa finem.

2 ¶†Cōtrariū videt̃ censendū q̄ immo dictū castrū pertineat di cto Lancelloto:q2 ipse Lancellotus nō pōt dici nat⁹ ex dānato coitu:cū talis coitus ex maritato z soluta nō possit per legem accusari.l.j.C.de adulte.z.xxxij.q.j,c.publico.z ita tenet Saly cet⁹ in dicta aut.ex cōplexu.sup verbo indigni.q̄ dicta aut.nō hʒ locū in filijs natis ex cōiugato z soluta.cū tales filij nō di- cant̃ nati ex dānato coitu.Et ita videt̃ ibi sentire gl.ꝫm eūdē: a cuius opinione gl.cū doctore famoso in iudicando non est re cedendum iuxta theoricam Cy.in.l.j.C.de actio.et obligatio. Bar.in.l.fi.C.de pe.iudi.qui malenudi.Idē Jacob.de butri.in l.prima.C.qui pro sua iurisditiōe.z Jo.an.in.c.j.extra de cōsti. Facit.l.minime.ff.de legi.¶Tū q2 z posito q̄ idē Lācellotus

a fuisset ex dānato coitu^a adhuc dictū castrū ad eum spectaret ex cōtractibus transactionū per dictū comitē cū dño sancti Uale- rij cū seneschallo bellicadri.z cū Aubelleto fabri thesaurario. dalph.z cum domino episcopo Ualeñ.

a ¶Ex dānato coitu. de donatiōe facta filio spurio vide etiā.j.consi. xciiij.z cōsi. ccxlvj.

3 ¶†Nam licet sit prohibitū patri dare filio suo spurio in vltia voluntate per iura supra alle. Nō tamē est prohibitū in cōtra- ctu inter viuos:ꝫm gl.que reputat̃ singularis in.l.qui testamē tum.ff.de proba.de qua facit festū Bar.in.l.si is.ff.de vulga.z pupil.subst.z idē videt̃ sequi spe.in ti.de successio ab intesta- to circa fi.in versi.quid si inter se.¶Tum q2 licet nō posset idē Lancellotus capere ex persona dicti domini comitis. Nō ta- men prohibetur ex persona dñi nostri dalphini.eius heredis vt no.glos.in dicto §.fina.in autentica quib⁹ modis natura. effician .legi. z Bartolus in dicta.l. si is z ibi videtur casus z ponit Specu.in titulo de successio.ab intestato circa finē.Sed

ipse dñs noster dalph. declarauitq ipse volebat obseruare omnia contenta in testamento dicti comitis et in dicta trãsactione. igitur etc. Quia nihil tam naturale q ea que placuerũt obseruare. l. j. ff. de pactis. l. sicut. C. de actio. et obligatio. c. j. extra de pactis c. quotiens cordis oculus. j. q. vij. que duo capitula vltimo allega. cum ibi notabiliter habẽt quod etiam ex nudo pacto alteri per alterũ acquiritur stipulatio. et maxime in casu presenti: in quo interuenit iuramentum ª quod est vestimẽtũ nudi pacti fm docto. in. l. iurisgentium. §. quinimmo. ff. de pactis. et in. l. legem. C. de pactis et ponunt canoniste in dicto. c. j. extra de pactis. et allegatur casus in. l. fi. de libe. causa. et extra de iureiuran. in. c. ex rescripto. Que approbatio dicte transactionis facta per dominum nostrum dalphi. cum fuerit generalis obstat sibi in omnibus capitulis. l. non est nouum. ff. de transactio.

ª ¶ Interuenit iurm. qualr iurm vestit pactũ nudũ: de quo vide ẽt. j. q. xxiij.

4 ¶ † Sed in contrarium videretur dicendum in hoc casu quod dictum castrum non potuerit dari dicto Lancelloto per dictũ comitem Valesi. nec in vltima voluntate nec in cõtractu inter viuos. cum idem Lancellotus dicatur natus ex damnato coitu. et pro hoc est tex. in. c. per venerabilem. extra qui filij sint legiti. §. alle. et in. c. tanta. extra de eo qui duxit in matrimo. quã polluit per adulte. facit. xxxij. q. iij. c. sicut. et fere per totam questio. Et quod idem Lancellotus dicatur natus ex damnato coitu. tenet glo. fi. in dicto. §. fi. in aut. de natu. liberis. ibi: tu ergo dic. quam sequitur ibi Angelus de perusio. et idem videtur tenere Azo in sum. in ti. C. de natu. lib. §. qui autem ex dãnato.

¶ Nec obstant supra allegata in contrarium. Nam inquantũ dicitur quod non dicitur natus ex damnato coitu: cum per. l. accusari non potest. Nam videre meo immo glos. dictę autentic. ex complexu facit potius contra super illo verbo indigni recipiendo. ver. quo casu autem matri non patri etc.

5 ¶ † Uel potest dici quod ratio Salyce. nõ est bona quod mulier non possit accusare maritum: quia immo potest: vt ponit glos. in dicto capi. publico. xxxij. q. j. et facit. §. causis. vt liceat ma. et auie. colla. viij. Et quod mulier potest accusare maritũ de adulterio est textus in capitulo christiana. xxxij. q. v. et facit cap. non mechaberis. et capitu. si quis: ea questione prima.

¶ Nec similiter videtur obstare glo. in. l. qui testamentum. ff. de probat. quia loquitur contra casum. l. j. C. de naturalibus li. ¶ Et contrarium tenet in dicto. §. fina. in aut. de naturali. liberis. scilicet qd non potest capere ex tractu inter viuos.

¶ Nec ob. dictum Specu. quia loquitur in alio casu. s. in contractu emptionis. Nam ipse Specu. tenet expresse quod non potest ei donari in eodem titu. de successio. ab intestato. in ver. sed cum pater. immo inquantum Spe. loquitur de emptione. Est casus contra eius decisionẽ in dicta. l. j. C. de naturali. libe. ibi. vel emptione collatum.

6 ¶ † Item inquantum dicitur quod licet non possit capere ex persona dicti comitis: nõ tamen prohibet ex persona dicti dñi nostri dalphi. clare respondet quod immo capit ex dispositiõe

dicti comitis eius patris vt recte intuenti liquet.

¶ Quinimo si expresse donasset eidem Lancelloto dominus noster Dalph.non valeret talis donatio:attento quod est heres dicti domini comitis.ita ponit Jaco.de bello visu in dicta l.si is.ff.de vulga.et pupillari.quem sequuntur Bart.et Jmol. per.d.l.j.C.de natu.libe.Glo.vero dicti.§.et Specu.loquuntur in alio extraneo quam in extraneo herede instituto per patrez spurij.

7 ¶ †Secundi dubij decisio pendet ex precedentibus: nam si ipse comes non potuerit dare dictum castruz frustra queritur an dictus Lancellotus perdiderit ius suum capiendo possessionē sine manu heredis:sed in casu in quē dict⁹ comes potuisset dare dicto Lancelloto dictum castrū si ipse perdiderit ius suum accipiendo possessionem propria auctoritate sic distingue post doct.quia aut adeptus est possessionem ante aditam hereditatem aut post.Si ante non fuit priuatus iure suo .ita tenet glo.in.l.non est dubium.C.de legatis.quam communiter sequuntur doc.idem tenet Azo in scdo.C quorum leg.[a] circa finem.Si post aditam tunc priuatus est iure suo: et de hoc est casus in dicta.l.non est dubium.Nisi testator dederit licentiam apprehendendi possessionem rei legate propria auctoritate vt est casus in.l.tytia.§.lucius.ff.de lega.ij.

a ¶ Quorū legatorum. odof.in summa.l ti.quorum le. dicit qd̄ titulі q̄rū legat.ff.et C. habent locū ante aditaz hereditatē.

¶ Summarium.

1 ¶ Substitutio facta de bastardo an valeat.
2 Nepos ex filia non venit liberorum masculorum appellatiōe.
3 Natus ex ligato et soluta an dicatur spurius et an possit succedere.
4 Bastardus an possit substitui et inquantum.
5 Liberi testatoris quando plus capere possint.
6 Naturales liberi etiam legitimati in feudo succedere nequeunt.
7 Feudalia ad instar patrimoniorum rediguntur.
8 Legitimatio an tollat defectum natalium.
9 Restitutus locum per alium occupatum non recuperat.
10 Substitutio facta de bastardo quando valeat.

¶ Consilium.xviij.

Super casu in terminis et dubijs inde elicitis ex testamento domini Joānis domini camere dependentibus mihi traditis videtur mihi dicendum vt sequitur.

1 ¶ †Ad primum in quo queritur si casus substitutionis facte per dictum dominum Joannem de camera bastardo dicto de aquabella euenerit: et conditiones sub quibus erat substitutus fuerint purificate.et respōdetur quod sic:cum omnes ante ipsum bastardum instituti: et substituti sine liberis masculis decesserint in quem casuz ipse bastardus reperitur fuisse et essez substitutus:et ita vbi alia infra dicenda non obstarent substitutio predicta in eius personam locum haberet.l.vna.§.sinautez aliquid.C.de ca.tol.l.legata.ff.de condi.et demon. cum si.

2 ¶†Nec obstat qd superfit nobilis aymo de seyssello nepos ex filia vrbani de camera: quia appellatione liberorum masculorum in hac materia non venit nec includitur filius natus ex filia seu nepos ex filia: quia debet intelligi de proximo et immediato iuxta.l.qui liberis.§.fina.ff.de vulga.z.l.ex facto.§.fi.ff.ad trebellia.nota.in Spe.titu.de locato.§.nunc aliqua.ver.cxlvj.et tenet Bald.in additio.Specu.super eodem versi.z in l.j.C.de conditioni.insertis.

¶Nec etiã obstat qd dictus bastardus de aquabella fuit substitutus domino Joanni bastardo de camera militi zc.qui viuente testatore decessit zc.quia sufficit qd dictus de aquabella superfuerit [a] tempore casus substitutionis euenientis per.l.qdin.§.ita autẽ.ff.de acqui.heredi.cum sua materia.

¶Sed transeundo ad alia dubia videndũ est si obstent dicto bastardo de aquabella aliqua que eum impediãt venire ad dictam substitutionem.

3 ¶†Et primo videndum est si sibi obstet: quia genitus fuit a dicto domino Joanne testatore coniugato et matre vidua. ad quod respondetur: quod licet natus ex vno coniugato et muliere soluta non dicatur natus ex damnato coitu: [b] sic quod in eo non habeat locum auten.ex complexu: secundũ qd ibi tenet Salycetus per glo.in.l.j.C.de adulterijs. tamẽ de iure canonico est expresse decisum in.c.tanta est. extra qui filij sint legiti.quod talis est spurius: et ab hereditate paterna repellendus: et sic hoc sibi obstat vt ad dictam substitutionem non admittatur autenti.ex complexu.C.de incest.nup.et auten.licet.in fi.C.de natu.libe.

a ¶Superfuerit.de interruptione grad⁹ substitutiõis vide etiã q̃ dixi i decis.parla.q.cccccl.

b ¶Ex dãnato coitu.de hac materia etiã.S.tetigi i pcedẽti meo cõsilio.

4 ¶†Et ex eo etiam quod dictus de aquabella bastardus inter naturales de quibus in dicta aut.licet.dici posset non potuit substitui nisi in vna vncia dũtaxat ex duodecim vncijs: vt in dicta aut.licet.z in aut. de triente et semisse.§.consideremus. vnde sumitur colla.iij. quãuis substitutio ipsa facta fuerit in eum casum in quem non essent liberi legitimi masculi: attento qd tempore testamenti z mortis dicti testatoris fuerunt legitimi liberi masculi.

¶Non enim cessat omnino ipsorum liberorum legitimorum fauor post mortem eoꝝ cum vt libere de bonis paternis dispo nere possunt post eos.sic eorum fauor. vnde fideicommissum onus et grauatione censetur: vt not.in.l. ex tribus. C. de inofficio.testamen.

5 ¶Nec etiam tunc cessat causa prohibitionis legalis quod vltra liberi ipsi capere non possint.etiam verum est quod nobilis aymo est de liberis legitimis dicti testatoris et qd ex substitutione predicta nihil plus capere possit dictus bastardus de aquabella.facit.l.quod conditionis.ff.de dona. causa mortis.et glo.in aut.quibus modis natu.effi.legi.§.fi. institu. de fideicommissa.heredi.glos.ij.cum iuribus ibi allegatis Spe. in ti.de succes.ab intestato.ver.quid si imperator.

¶Nec obstat.l.si is qui.ff.de vulga.quia loquitur in pupillari per quam succeditur pupillo et in bonis pupilli: hic in casu

isto loquimur in fideicommissaria per quam succeditur testatori: iuxta not. per Barto. in l. centurio. eodem tit. et in l. qui rome. §. duo fratres. ff. de verb. oblig.

¶ Quo vero ad dictam vnciam videretur meliori iudicio saluo sm opinionem domini Salyce. supra dictam qd locum haberet dicta substitutio in personam dicti bastardi de aquabella nisi alia obstarent: et per premissa patet responsum ad tertium dubium.

6 ¶ † Unde et secundo videndum est redeundo ad secundum questum si obstet dicto de aquabella etiam respectu dicte vncie qd bona in substitutione cadentia fuit feudalia. ad quod respondetur qd de iure feudorum decisum est qd naturales liberi etiam legitimati non succedunt in feudo: vt est text. in c. naturales. et in c. adoptiuus. si de feudo defuncti controuersia fuerit. ponit glos. ij. circa finem. in c. j. de natura successionis feudi. et ista fuit opi. Cy. in aut. sed et si quis. C. de secun. nup. et in l. liberti libertęque. C. de bonis libertorum. Hostiē. et Joan. an. in c. lator. extra de re iudica. Henri. bohic in c. per venerabilem. extra qui filij sint legitimi.

7 ¶ † Sed cum hodie de consuetudine feudalia sint redacta ad
a instar patrimonioru quo ad ius successionis [a] vt no. Joan. fabri. insti. in proemio. et de emptione et vendi. circa princip. et de legitima patr. tutela. circa fi. et de rerum diui. in principio. et idem Joan. fab. in aut. ingressi. C. de sacrosanct. eccles. idem Petr. Jaco. in materia feudorum. et etiam quo ad ius alienandi: vt no. Bald. in feudo. in c. porro. qualiter olim feudum poterat alienari. Et hec consuetudo non est probanda cum doctor famosus de ea attestetur: vt vidi supra consilio. xij. et consilio. xviij. et Jaco. de bello visu ex qui. cau. feudum amittatur. circa principium. Et ita vt dicitur se habet consuetudo in patria Sabaudie que est attendenda et per quā homines de bonis feudalibus testari et disponere possunt sicut de bonis patrimonialibus: videtur dicendum quod non obstaret dicto bastardo quod bona predicta sunt feudalia: si alia non obstarent
b cum consuetudo vincat [b] vt iuribus vulgatis.

8 ¶ † Sed nunc est videndum si legitimatio facta de dicto bastardo per dominum ducem Sabaudie defectu natalium de quo supra tollat ad effectum dicte substitutionis obtinēde. ad quod respondetur quod dictus dominus dux possit legitimare iuxta c. per venerabilem. extra qui filij sint legitimi. cum ibi notatis: et presupposito quod tanquam vicarius imperialis hoc facere potuerit et quod dicta legitimatio debite facta fuerit quod dicta legitimatio cum facta fuerit post mortem testatorum et post casum euentum substitutionis predicte; et ita postquam ius fuerit quesitum dicto nobili aymoni de seyselo perseuerante incapacitate dicti de aquabella qui eum impediuit venire ad dictam substitutionem aliquod ius habere in bonis substitutis: et que ideo translata fuerunt efficaciter ad dictum de seysello. quod talis legitimatio non proficit ad reddendum efficacem dictam substitutionē qd per eam bona

a ¶ Quo ad ius successionis. de hac materia vide j. consil. ccxiiij.

b ¶ Cōsuetudo vincat: in feudalib[us] consuetudo dñat: vt vidi l sing. meis. fo. cxlix.

git.l.de fideicommisso.C. de transact.et.l.j. et.ij.C. de pact. pro quo facit.l.iij.§.de illo pro socio.

1 ¶Ex quibus omnibus satis concluditur posse libere contrahere pacisci et convenire ac etiam societatem inire sup successionibus iuribus et hereditatibus iam quesitis:prout faciebant dicti contrahentes.¶Nec obstat si dicatur qd inter cetera facta fiebat pactum de donationibus cessionibus et successionibus factis et fiendis:et sic ppter verba predicta factis:et fiendis et verbu successione:videbatur qd fieret de eius futura successione que de iure videtur reprobata iuxta.l.fi.C.de pactis.Quia quo ad veritatem pactum per eos initum et societas inita non est de iure reprobatum seu reprobata.Nam inter eos pactum non fiebat de succedendo illi domino soffredo dno brissiaci sed solum de communicando ea que eis vel alteri eorum pervenire possent de bonis que ex predictis pactis in instrumento contentis dictorum avi et avie et bonis dicti soffredi ad eos vel aliquem ipsorum venire possent:et tale pactu est de iure permissum.notavit glo. in.l.si quis servum.ff.de actio.emp.

2 ¶Et posito qd aliqualiter pacta inter predictos inita loquuntur de successione dicti soffredi hoc est comprehensum sub universitate aliorum pactorum et ex quadam sequela iurium iam acquisitorum:ut patet ex tenore dicti instrumenti. Et sic licet a per se et principaliter non liceret super successione viventis pacisci et convenire:tamen per modum sequele et universitatis licet.l.in modicis.ff.de contrahen.emp.et.l.ij.§. illud potest. ff. de here.vel act.vendi.maxime per modum societatis.l.iij.§.illo.ff.pro socio.

a ¶Per se et pncipaliter hic qn vz pactu de futura successione.

3 ¶Item presupposito qd loquuntur pacta de quibus in dicto instrumento agitur in aliqua parte de successione soffredi viventis non propter hoc minus valent alia pacta presupposito sed non concesso qd quo ad istam partem non valerent.arg. in.l.si ex falsis.C.de transac.Nam revera si verba bene inspiciantur.l.fi.alle.non vendicat in hoc casu sibi locum:quia illa loquitur quando fiebat pactum inter illos qui spem habebant proximam succedendi:et in casu qd ab intestato posset eis obvenire hereditas:quia tunc reprobatur propter periculu ne tractaret de morte viventis.in casu tamen nostro non fiebat pactum per proximiores ab intestato cum eos precederent filie dicti soffredi.Nec de hereditate legitima:sed de hereditate seu successione dicti soffredi si ipse ordinaret seu disponeret quod perveniret sua successio ad eos vel ad alterum ipsorum ppter verba in pacto apposita factis vel faciendis per ipsum dominum brissiaci in quo cessat periculum mortis:quia si ipse non ordinaret vel instituerit nihil per mortem lucrari possunt: et sic cessat ratio dicte.l.fina.C.de pactis.et per consequens ipsa lex.argumen.in.l.adigere.§.quis.ff.de iure patrona.¶Quod confirmatur per finem dicte.l.fi. ubi permittit valere pactum si ille de cuius hereditate agit consentiat.¶Item predicta lex loquitur cu sit pactu de successione ad quam paciscentes possent venire preter et contra voluntate illius de cuius hereditate

paciscentur partes. Non de successione vniuersali ad quam non possunt paciscentes venire sine eius voluntate: vt. s. est dictum.

4 ¶ † Nec loquitur de legato de quo in presenti causa agitur: sed solum de successione vniuersali: quia in legato cessat ratio quam glos. ponit et docto. in d. l. fina. videlicet quia propter legatum dicto aymaro factum non impeditur libera testamenti factio: non obstante legato fecit testamentum et valet. et sic cum cesset ratio in casu nostro cessat dicta. §. quibus. Et sic licet pactum vel pacta in dicto instrumento contenta essent prout non sunt reprobata vt. s. dictum est: quo ad successionem vniuersalem dicti soffredi: non tamen quo ad legatum dicto aymaro facto: et sic illud legatum castri venire debet in societatem per dictas partes inita virtute verbi donationis. cum legatum sit donatio. l. legatum. ff. de lega. ij. Et propter verba quocunque alio titulo quod comprehendit omnes modos acquirendi etiam lucratiuos et legata propter sententie generalitatem et propter verbum donationum precedens. et sic trahit se ad similia. et comprehendit. argu. l. ij. §. quesitum cum ibi nota. ff. si quis cautio. et. c. que generaliter. de procura. lib. vj. Et sic non obstat. l. adiecit. ff. pro socio. quia loquitur quando erat facta societas questus in qua non comprehenduntur legata et donationes. cum verbum questus solum comprehendat acquisita per operas. sed non negatur ibi quin societas coiri possit super legatis et donationibus vt faciebant dicte partes: pro quo. §. de illo. s. alle.

¶ Summarium.

1 Donatio non infirmatur stipulationis defectu.
2 Donatio quando dicatur propter nuptias et quando valeat.
3 Pars contractus dicitur quod incta contractum apponitur.
4 Pactum nudum quod incontinenti apponitur precedentem actionem informare dicitur.
5 Conuentio vestitur optime iuramento.
6 Obligatio naturalis nascitur sivt liberi nascituri succedant nascantur.
7 Conuentio quod donata ad liberos deueniant an valeat nemine pro liberis stipulante.
8 Dos siue donatio quando ad eum redeat a quo profecta est.
9 Dos et donationes propter nuptias soluto matrimonio ad patrem redeunt a quo sunt profecta.

¶ Consilium. xij.

Ex facti narratione colligitur videndum principaliter si ex donatione per dominum petrum berengarij dominum quondam mergiarum facta contemplatione tunc futuri matrimonij raymundo eius filio: et liberis ex ipso matrimonio procreandis ius fuerit quesitum nobili ioanni nepoti quondam ex dicto matrimonio postea nato. Aduersus que opponuntur tria principaliter. primo quod in dicta donatione non interuenit stipulatio: et quod fuit facta inter patrem et filium. Secundo quod respectu liberorum nascendorum nulla interuenit stipulatio. Tertio quod bona donata reuersa fuerint ad dominum petrum donantem qui superuixit dicto raymundo.

1 ¶ † Ad primum dubium dicendum est dictam donationem non esse inualidam defectu stipulationis cum ex nudo pacto donationis autoritate legis oriatur actio siue conditio ex illa. l. si quis argentum. C. de donatio. et ibi probatur in §. fina. et notatur per Bar. in. l. legitima. ff. de pactis. et in. l. j. ff. de verborum obligatio. Nota etiam per Innocen. in capitu. veniens. extra de transactio. Tum quia dicta donatio facta fuit contemplatione futuri matrimo-

a ¶ Futuri matrimonij de donatione propter nuptias facta inter patrē et filium de quovis que plene dixi in decisionibus parlamenti. q. cxlv.

nij[a] que preterea valet licet inter patrem et filium: et ex ea fuit translatum dominium. l. ij. cum ibi notatis per glo. C. de inof. dona. et. l. pomponius philadelphus. ff. famil. hercis. Et ibi notatur et per Azo. in summa. C. de bonis que liberis. ¶ Licet regulariter donatio de patre in filium iuris impossibilitate sine repugnantia nō valeat. l. si quis pro reo. ff. de fideiusso. cum similibus.

2 ¶ † Ad secundum dubium dico quod licet in illa cōventione adiecta in dicta donatione propter nuptias ibi: ita tamen et taliter quod in ipsis castris et locis et redditibus supradictis liberi masculi nascituri a dicto raymundo et aleysia eius uxore predicta succedere debeant etc. Non intervenisset ut dicitur stipulatio pro dictis liberis nascituris: fuit tamen dicta conventio vestita coherentia dicte alterius donationis sicut videmus de pacto nudo quod vestitur coherentia contractus in. l. iurisgentium. §. quinimmo. ff. de pactis. ¶ Attento quod dicta conventio iuxta dictum contractum alterius donationis dicto raymundo facte fuit incontinenti apposita. secus tamen si ex intervallo adiecta fuisset. l. legem. C. de pactis. et in. d. §. quinimmo.

3 ¶ † Et ratio diversitatis est: quia quādo apponitur incontinenti iuxta contractum: tunc dicitur pars contractus ut videtur velle dicere tex. in dicto. §. quinimmo. ibi dum dicitur bone fidei insunt etc. intelligo insunt sicut pars suo toto. Et ita datur actio ex eo contractu iuxta. l. tenetur. §. primo. ff. de actio. empti. et. l. fundi partem. ff. de cōtrahenda emptione. ¶ Sed quādo ex intervallo: tunc non censetur pars cōtractus: immo est pactum per se et separatum. Et ideo cum sit nudum non parit actionem per generalem regulam positam in. d. l. iurisgētium. in. §. sed cum nulla. ¶ Et ex tali pacto sive conventione nuda incontinenti iuxta contractum apposita oritur et datur actio prescriptis verbis. l. ij. C. de pactis inter empto. et vendi. Unde tale pactum nudum incontinenti appositum parit novam actionem. l. in bonefidei. C. de pactis. et in. l. legem. eodem titulo. ¶ Item etiam datur actio ex eo contractu: et tunc dicemus quod veterem informet. ut in dicto. §. quinimmo. et in. l. tenetur. s. allegata.

4 ¶ † Et quod hoc dico quod pactum nudum incontinenti appositum informat precedentem actionem: et datur actio ex illo contractu: habet etiam locum in contractibus stricti iuris ut tenet glos. in dicta. l. in bonefidei. C. de pactis. et in dicta. l. iurisgentium. in. §. sed quod nulla. super verbo bonefidei.

5 ¶ † Secundo ex alio capite fuit dicta conventio vestita iuramento: quod iuramentum hodie iure canonico est optimum vestimentum nudi pacti: ut tenet Hostien. in. c. quintavallis. de iureiurando. Et Joan. and. in. c. cum venissent. de institu. ¶ Idem etiam tenet de iure canonico Barto. in. l. si quis pro eo. in principio. ff. de fideiusso. et Henri. de bovenco in auten. sacramenta. C. si adversus vendi. in sua repetitione. in fine. ¶ Immo et etiam de iure civili. Est etiam optimum vestimētum iuramentum pacti nudi: ut tenet Raphael cumanus in

dicta. l. si quis pro eo. in princip. ¶ Et dicit qd videtur tex. in. l. si quis maior. C. de transac. Tum quia hodie etiam ex nudo pacto oritur obligatio et actio ad agendum in. c. quicunque suffragio. xii. q. ii. et in. c. i. et ibi notatur. extra de pactis. et clarius in. c. quoties cordis oculus. i. q. vii.

6 ¶ † Preterea et si dicta conuentio quod liberi nascituri succe-
a dant fuisset nuda: fuisset saltem nata naturalis obligatio[a] ratione consensus et voluntatis dicti quondam domini Petri donatoris. l. prima. in princip. ff. de pact. et in. l. Stichum. §. naturalis. ff. de solu. ¶ Que naturalis obligatio oritur etiam inter patrem et filium. l. frater a fratre. ff. de conditio. indebiti. que quidem obligatio naturalis etiam impedit repetitionem indebiti iure ciuili in dicta. l. frater a fratre. Sed dictus nobilis Humbertus dominus de tribus mensis hereditario nomine dicti nobilis Joannis domini quondam morgiarum tenet: et possidet castra et loca donata: de quibus agitur. Ideo potest idem nobilis Humbertus repellere dictum Petri hac exceptione quod ipse possidet quod sibi naturaliter debetur: vt probatur in dicta. l. iurisgentium. in. §. sed cum nulla in fine. ibi dum dicitur in text. Sed parit exceptionem etc. Et pro hoc facit quod alibi dicit Bartol. quod si legatarius possideat rem sibi naturaliter debitam quia forte in testamento minus solenni fuit factum legatum vel alias habet ipse legatarius effectualem retentionem: et si agatur contra ipsum ipse habet exceptionem: quia possidet rem sibi naturaliter debitam: vt. ff. de compensa. l. etiam. et in. l. militis in. §. veteranus. ff. de mili. testamento. ita dicit Barto. in. l. nemo. ff. de lega. i.

a ¶ Naturalis obligatio. Uide de obligatione naturali: de qua etiam tetigi in decisionibus parlamenti. qo. cxlvi.

7 ¶ † Preterea quod dicta conuentio adiecta dicte donationi in qua conuentione fuit actum quod donata deuenirent ad liberos dicti Raymundi quos susciperet ex dicto matrimonio valeat licet nullus fuerit stipulatus pro liberis nondum na-
b tis[b]. casus est hodie clarus in. l. quotiens. C. de dona. que sub modo. et ibi plene not. Nec obstat quod dicti liberi nondum erant nati. argumen. in. l. si quis operas. ff. de operis libertorum. pro quo facit. l. placet. ff. de liberis et posthumis. vbi ille qui nondum est natus potest heres institui. Sic etiam est in omnibus actibus fauorabilibus. l. si quis ita dederit. §. i. ff. de testa. et. l. que filiabus. §. i. ff. de leg. i. cum si.

b ¶ Nondum natis. hic de donatione facta in contractu matrimonii liberis nondum natis. Uide de hac materia. s. in alio consilio. xxiii.

8 ¶ † Ad tertium vero dubium principale si dicta bona donata fuerint reuersa ad dictum dominum petrum patrem donantem per mortem dicti Raymundi eius filii predefuncti
c tanquam ab ipso patre profecta. Responderi potest[c] duobus modis. Primo quod licet dos a patre profecta ad patrem redire debeat iuxta. l. dos a patre. C. solu. matrimonio. Item etiam donatio propter nuptias a patre profecta ad patrem redire debeat. l. ii. C. de bo. que libe. hoc est verum non stantibus liberis: quia stantibus liberis profecta a patre non reuertuntur ad patrem: sed remanent liberis secundum veriorem opinionem Martini. de qua per glo. in. d. l. dos a patre profecta. que opinio Martini etiam de con-

c ¶ Responderi potest. de hac materia vide que dixi in decisionibus parlamenti. q. cxlvii.

suetudine servatur: vt ibi dicit glo. Et qd dicta opinio Martini servetur de consuetudine dicit etiam Host. in summ. in tit. de dote post divortium resti. §. cui datur &c. circa fi. ver. consuetudo. Et que consuetudo vt pro notoria vbique terrarum attento qd dicti domini doctores famosi in iure scribentes de ea attestantur. Ideo alia probatione non indiget: vt dicit Bart. in l. de quibus. ff. de leg. Et licet glo. in d. l. dos a patre profecta: loquatur tantummodo de dote respectu consuetudinis. Idem tn est dicendum de donatione propter nuptias: quia paribus passibus ambulant. in aut. de equalitate do. in §. f. et ita dicit Cy. in d. l. dos a patre profecta.

9 ¶ †Secundo potest responderi ad dictam l. dos a patre profecta qd dos & donationes propter nuptias & similia soluto matrimonio redeunt ad patrem tanquam profecta stantibus etiam liberis cessante dicta consuetudine. Et hoc verum nisi aliter inter contrahentes fuerit actum: vt quia pater passus est in constitu-

a tione dotis filiam stipulari* aut liberis suis dotem restitui soluto matrimonio: quia tunc non redit dos ad patrem: sed remanet filie aut liberis suis scdm formam talis conventionis vel stipulationis iuxta ea que ponit notabiliter Bar. in l. que dotis. et in l. gayus. ff. soluto matrimo. et faciunt no. in l. vxorem. §. testamento. ff. de leg. iij.

a ¶ Filiam stipulari. De hoc etiam tetigi in decisioni b9 parlamenti. q. cccccxxiij.

¶ Summarium.

1 ☞ Manuteneri non debet in possessione qui nunquam fuit in ea.
2 Mitti in possessionem nullus debet alio possidente.
3 Ordinatio ex precipitatione annullatur.
4 Sententia lata super interdicto retinende possessionis super quo lis non fuit contestata non valet.
5 Possessor cum titulo et priori possessione in ea manuteneri debet.

¶ Consilium. xiij.

In causa dni ponsoni archiniaudi militis appellantis ex vna parte & Franciscum de ecclesia appellantem ex altera que pendet ad diffiniendum in magnifico dalph. parlamento videtur sententia ferenda pro dicto domino milite appellante: causis et rationibus subscriptis.

1 ¶ †Primo quia dictus Franciscus de ecclesia nunquam fuit in possessione prati & nemorum de quibus agitur: nec apparet quod possideat. Ideo non potest in eadem possessione manuteneri. arg. in l. decem. ff. de verb. obli. Nec fuit quesita possessio dicto de ecclesia ex persona henrici de villa asserti procuratoris dicti de ecclesia. & hoc probatur in l. j. §. per procuratorem. ff. de acq. pos. Ita dicit Azo in summa. C. de acqui. pos. in vlt. col. in §. per curatorem quoque &c. Et licet ibi Azo faciat mentionem de procuratore habente generale vel speciale mandatum: tamen hic de hoc non est querendum cum de nullo mandato speciali aut generali appareat.

2 ¶ †Secundo quia & si dictus henricus de villa fuisset procu-
rator

ratori dicti de ecclesia dictus miles possidebat dictum pratum et nemus tem pore quo dictus assertus procurator dicitur fuisse missus in possessionem dictorum prati et nemorum: vt deponunt testes dicti militis. Et cum ipse miles possideret prout et adhuc possidet non debuit dictus de ecclesia per se vel per alium mitti in possessionem dictorum bonorum de quibus agitur: nisi prius vocato dicto milite possessore: per ea que habentur et notan. in. c. licet episcopus. de preben. lib. vj. et tenet Angelus de aret. in. l. a diuo pio. §. si super rebus. in iij. col. ibi tu addas &c. de re iudi. vbi ipse Ang. dicit quod quilibet detentor etiam iniustus est citandus antequam priuetur sua detentatione licet quilibet alius verus possessor allegat. d. c. licet emptor. et facit. l. j. §. si vi a me. ff. de vi et vi arma. et quia non fuit ipse miles possessor vocatus: possessio dicti de ecclesia fuit iniusta: et debet reponi in possessione si possit dici spoliatus: aut si possit dici turbatus debet manuteneri in sua possessione per ea que circa hec dicit notabiliter Bal. in. l. ij. C. si propter publicas pensita. quia posterior pretensa possessio dicti de ecclesia censeri debet vitiosa et clandestina: per ea que dixi in apparatu statuti si quis per literas. in glo. super verbo clandestine. circa principium. et tangam j. de hoc statim in. c. preterea &c.

3 ¶†Cum quia dictus miles non fuit per viceballiuum a quo exaudit' in suis iuribus sed absque dilatione incontinenti processit ad suam ordinationem quod dictus de ecclesia manuteneretur in dicta possessione: ex qua precipitatione ipsa ordinatio fuit nulla per tex. in. l. ij. ibi non subitas sed deliberatione habita &c. C. de senten. ex periculo recitan. facit. c. deus. ij. q. j.

4 ¶†Cum quia in prima instantia dictus de ecclesia cum actione iniuriarum postea cumulauit aliam petitionem in qua petijt manuteneri in possessione dictorum bonorum: et sic intentauit interdicto retinende possessionis super quo interdicto non fuit lis contestata. et sic sententia inde super eo lata est nulla. iuxta. c. j. extra de litis contesta. et. c. dudum. lo. ij. in ver. licet. extra de elec. quia in omni materia etiam possessorij non solum retinende sed etiam recuperande requiritur litis contest. aliter processus est nullus: vt no. in. c. consultationibus. extra de officio delega. et per Joan. andr. in nouella. in capi. nonsolum. super verbo iudicis officio. de app. li. vj. et per Bar. in. l. materialiter. ibi: certo quo. &c. ff. de acqui. pos. Et si processus est nullus sua etiam est nulla. et no. p Specu. in ti. de sententia. §. placet. in vers. Item est nulla ratione processus &c.

5 ¶†Preterea ex actis apparet de titulo et priori possessione dicti militis: ideo debet in sua possessione dictorum bonorum manuteneri. nota. in. c. licet. extra de proba. quia possessio postea secuta dicti de ecclesia censeri debet iniusta: vt dicit Ang. de perusi. in. l. si quis diuturno. ff. si seruitus vendi. et idem Ang. de are. in. l. clam possidere. in prin. ff. de acqui. pos. ideo ex hoc alio capite male fuit iudicatum per iudices a quo: et faciunt que dixi. s. in tertia ratione.

¶Summarium.

1 ¶Legitimatio seu restitutio natalium an valeat et ad quid. et nu. seq.

2 Legatum assequi non potest onus ei annexum recusans.

3 Donans bona aliqua censetur iura que in eis habet donare.

¶Consilium. xiiij.

Ex facti narratione mihi tradita pro parte guillermi blanachij de monte claro oriuntur duo principalia dubia. Primum si legitimatio de eo facta per dominum episcopum valen. et diensis vt vicarium imperialem cum ipse guillermus esset spurius: videlicet filius presbyteri valuerit quo ad successionem bonorum dicti sui patris naturalis extra territorium dicti domini episcopi.

Secundo si ipse guillermus poterit petere legatum sibi per dictum eius patrem naturalem in suo testamento factum absque
1 onere ipsi legato adiecto. ¶ † Ad primum dubium videtur di-
a cendum: quod dicta legitimatio[a], inquantum concernit specialia valet ad minores ordines non ad dignitates et prelaturas. Quo vero ad successionem bonorum potest valere in bonis existentibus infra eius iurisditionem temporalem ad quem dumtaxat eius vicariatus se extendit. ita dicunt et tenent glo. Innocen. Hostien. et Henri. bohic post ipsos in. c. per venerabilem. qui filij sint legi. in ver. aut quo ad successionem. et ver. si queras de alia seculari vel ecclesiastica persona. prout alij dicunt de papa qui extra suam iurisditionem temporalem legitimare non posset ut succedat legitimatus in bonis parentum secundum dictos doctores in d. c. per venerabilem. in prin. in versi. aut de papa. Quis Hostien. contra quo ad papam: cuius opinio. non sequuntur dicti doctores cum quibus docto. concordant Cy. et Saly. post docto. antiquos in auten. ex complexu. C. de incest. nup. Et hoc quando tales non sunt ex damnato coitu progeniti: prout tamen est dictus guillermus: quoniam tales de iure ciuili non sunt alendi in dicta auten. ex complexu. Et quamquam Salycetus ibi videatur innuere quod imperator tales ex damnato coitu possit legitimare quo ad successionem: est tamen necesse quod in legitimatione dicat non obstante dicta auten. ex complexu. de quo plene no. etiam in. l. fi. C. si contra ius vel uti. publi. et Bal. in. l. eam quam. C. de fideicommis. Et quamquam de equitate canonica hodie tales ali debeant tamen secundum eundem Saly. in legitimatione requiritur illa solennitas propter odium quod lex contra ipsos habere videtur secundum ipsum. Ideo si predicta verba apposita fuerint in dicta legitimatione valebit etiam quo ad successionem bonorum infra iurisditionem temporalem dicti domini episcopi vicarij imperialis et non ultra: ut supra dictum est licet quo ad specialia valeat ubique: quia talis legitimatio nemini affert preiudicium secundum hen. bohyc. in. d. c. per venerabilem. ¶ † Ad secundum dubium videtur dicendum quod dictus guillermus amplecti non poterit dictum legatum et recusare onus ei annexum: quia ipsum legatum acceptando dictum onus subire tenetur nec aliter esset audiendus petendo legatum si nolet subire onus. l. j. §. pro secundo. C. de caducis tollendis. Et si dicatur quod dictum legatum fuit subrogatum loco bonorum prius inter viuos eidem guillermo per dictum eius patrem naturalem donatorum: et quod propterea eodem iure censeri debet etc.
3 † Ad hoc respondetur quod dictus pater faciendo
b donationem[b] dictorum bonorum donasse censetur ius quod in ipsis habebat. l. qui tabernas. ff. de contrahen. emp. et in. l. si dominus. §. fi. ff. de leg. j. et cum dictus pater donator nullum ius haberet in dictis bonis: quia dederat bona que ad eum non spectabant: ideo nullius efficacie fuit dicta donatio: ex quo sequitur quod nulla ductus obligatione: sed mera liberalitate dictum legatum fecit dicto guillermo: et faciendo ipsum guillermum onerauit quod facere potuit. l. ab eo. cum sua materia. C. de fideicommis.

a ¶ Dicta legitimatio. de legitimatione spurij in temporalibus et spiritualibus de legitimatione et plene scripsi in decisionibus parlamenti. q. cccc lxxxij.

b ¶ Donatione dictorum bonorum. De donatione facta filio naturali: et si possit emancipari. vide que plene scripsi in deci. gra. q. cccccc xxxij.

¶ Summarium.

1 Bona materna que dicantur.
2 Bona fraterna que sint et qui in eis succedant.
3 Renuntians bonis maternis an dicatur etiam bonis renun tiare fraternis.
4 Renuntiatio bonorum paternorum ad fraterna non extendi tur bona.
5 Pater non habet vsumfructum in bonis maternis ad liberos deuentis.

¶ Consilium. xv.

1 Bona materna† dicuntur que ex successione matris ad liberos peruenerunt in quibus pater superue niens nihil habet quo ad proprietatem: sed tan tummodo administrationem et vsumfructum. l. j. C. de bo. mater. et l. cum oportet. C. de bonis que li
2 beris. ¶ † Postquam vero dicta bona peruenerunt ad liberos: et ipsi liberi postea decedunt intestati superueniente adhuc pa tre ipsa bona dicantur fraterna: et in ipsis succedunt fratres et sorores vtriusque coniuncti et cum eisdem pater: ita vt viriles fiant portiones vt in auth. defuncto. C. ad tertullianum. ¶ Et per hec apparet quod non sunt amplius ipsa bona materna: quia in maternis non succedit pater vt supra dictum est. pro quo facit. l. si is qui ex bonis. ff. de vulga.
3 ¶ † Et per hoc etiam apparet quod renuntiatio facta de bonis maternis non includit dicta bona fraterna. facit etiam ratio: quia dicta renuntiatio bonorum maternorum non potest ex tendi ad futuram successionem cui non potest renuntiari: nec valet pactum super futura successione. ff. de le. ij. l. si ita sit scri ptum. §. si sub conditione. et de acquiren. here. l. qui superstitis. et l. is qui. et C. de pactis. l. fin. Ideo in dicta renuntiatione bo norum maternorum non comprehenditur nisi portio que per uenerat ad aymardum renuntiantem ex successione materna tales enim renuntiationes a iure prohibite non recipiunt in terpretationem extensiuam. l. quod vero. ff. de legi.
4 ¶ † Et quod renuntiatio bonorum maternorum vel paternorum
a non debeat extendi ad bona fraterna [a] expresse tenet Barto. in. l. ij. §. illud. ff. de here. vel ac. ve. pro hoc. ff. de le. iij. l. si citi⁹ ex parte. et tetigi de hoc in decisionibus parlam. dalphinal. q. cccxxj. quia alia est hereditas patris: alia est hereditas matris: alia hereditas fratris: vt in dicto. §. illud. et insti. de pupil. sub
5 stitu. §. igitur. ¶ † Sed an pater habuit vsumfructum in por tionibus bonorum maternorum que suis liberis superstitib⁹ deuenerunt per mortes aliorum liberorum: dico quod non quia iste est vnus ex casibus exceptatis in quibus pater non habet vsumfructum in bonis aduentitiis vt ponit. glo. in auth. idem est. C. de bo. que libe. et est tex. in auten. item hereditas. eo. tit.

a ¶ Ad bona fraterna de hoc etiam tetigi. J. consilio. ccxlvj.

¶ Summarium.

1 Bona ingredientium ordinem mendicantium ad quos deueniant.
2 Ingressurus religionem bona sua vendere debet et pauperibus erogare.
3 Schedula seu imbreuiatura quando probet.

¶ Consilium.xvi.

1 Secundum communem doctrinam doctorum † bona ingredientium ordinem fratrum minorum medicantium non facta dispositione de bonis suis transeunt & devolvuntur ad venientes ab intestato. Nec proprie dicuntur bona vacantia postquam sunt professi: sed vocatur hereditas iacens eo genere vacationis quo per mortem naturalem que venientibus ab intestato defertur vt est tex. expressus in extravaganti exiit qui seminat. §. ad hoc: quoniam. §. se. Et in cle. exiui de para-
2 diso. §. ceterum versic. nos autem. & §. quia igitur. ¶ † In quo §. ceterum dicitur quod volenti ingredi dicatur quod vendat omnia sua & studeat pauperibus erogare. Et sic fuit intentio beati francisci quod non recipiatur nisi prius disposito de bonis suis quod si non fuerit factum transeunt bona ad venientes ab intestato: quia vnus modus tantummodo permittitur fratribus conventus habendi de bonis illius ingredientis: scilicet si ille contulit per modum elemosyne vt ibidem: ergo alij casus prohibentur secundum tenorem dictorum textuum & eorum mentem. & faciunt. l. cum pretor. ff. de
a iudi. & capi. nonne. extra de presump. ¶ Hoc expresse tenet Franci. de zabarellis [a] cardinalis floren. vulgariter nuncupatus in dicta clemen. in. §. ceterum. hoc etiam tenet henri. bohyc. in. c. in presentia. in. ij. distin. extra de probatio. hoc vult etiam Bart. in. l. cum pater. §. hereditatem. ff. de le. ij. & in. l. j. ff. de testa. insti. et in quarto libro minoricarum. Idem tenet Bald. in autenti. ingressi. C. de sac. sanc. eccle. ¶ Nec obstat quod dicit Specu. in ti. de statu. mona. versi. quarto. quia secundum Bal. de alio medicante loquitur hoc est predicatore: quia ille conventus predicatorum propriam bursam habet vt dicit Bar. in dicto libro minoricarum. In ca. primo circa princ. Ex quibus propterea apparet petita pro parte antonie & katherine filiarum quondam laurentij tholosani fieri debere.

> ¶ Fran. de zabarellis. advertendum super hoc quia dominus clemens papa concessit privilegium fratribus minoribus quod ipsi succedant proximioribus & possint possidere per li-bito eorum voluntatum. ita vidi ego guido in vidimus bulle.

r ¶ † Nec obstat quedam scheda seu imbreviatura ex adverso in dicta causa producta: quia ibi non reperiuntur intervenisse ea que requiruntur in prothocollo scheda vel imbreviatura secundum no. per Cy. in. l. contractus. C. de fide instru. et ibi per Bal. super rubri. & per Ioan. and. in additio. spe. in titu. de instrumentorum edi. §. videndum. & per Bar. in. l. si quis ex argentarijs. §. j. initium. ff. de edendo. Et tamen in instrumento publico ad hoc vt probet requiruntur ea que ponit gloss. in. l. generali. C. de tabularijs. lib. x.

¶ Summarium.

1 ¶ Illegitimus sed ex damnato coitu natus an possit succedere?
2 Natus ex maritato et soluta an dicatur ex coitu damnato.
3 Pater filio spurio in vltima voluntate dare non potest: sed inter vivos potest.
4 Coitus damnatus quis dicatur & quis ex eo natus censeatur.
5 Uxor maritum de adulterio accusare potest.
6 Spurij an possint capere ex persona patris.
6 Possessionem capiens sine manu heredis an perdat ius suum.

¶Consilium.xvij.

Casus mihi tradit⁹ consulend⁹ cõsistit in duob⁹,
¶Primo an castrum nouum dalmaceni potue-
rit dari per recolẽde memorie dominũ Ludoui-
cũ de pictauia comitem Ualeñ.et diensis vltimo
defunctũ filio suo Lancelloto de pictauia bastar
do valeñ.attento ꝙ quãdo tenuit nobilẽ Kathe-
rinã lianiarde matrem ipsius bastardi erat ipse dominus co-
mes cõiugatus:ꝫ ipsa katherina nõ esset cõiugata:⁊ sic videt
esse spurius dictus lancellotus.¶Secundo an perdiderit ius
suum dictus Lancellotus ex eo qḋ ipse accepit possessionem
dicti castri sine manu heredis.

1 ¶†Quo ad primũ videret dicẽdũ qḋ dictũ castrũ ptineat dño
nostro dalphino heredi dicti comitis Valeñ. pro eo:qꝛ dictus
Lancellot⁹ videt nat⁹ ex dãnato coitu.¶Nam prelibatus dñs
comes tpe cõceptionis ⁊ natiuitatis eiusdẽ erat. cõiugatus:et
sic erat inhabilis dictus Lancellotus aliquali successione:ex
quocũis titulo dicti dñi comitis:iura sunt vulgata.in aut. qb⁹
modis natu.effi.legi.§.fin.aut.lꝫ.in fi.C.de na.lib.aut.ex com
plexu.C.de incest.nup.c.per venerabilem.in fin.extra qui filij
sunt legiti.⁊ no.gl.fi.in.c.cũ hꝫ.extra de eo q̃ duxit l matri.quã
polluit per adulte.⁊ no.Azo in summa.C.de na.libe.§.q̃ aũt.⁊
Spe.in titu.de successio.ab intest.circa finem.

2 ¶†Cõtrariũ videt censendũ ꝙ immo dictũ castrũ pertineat di
cto Lancelloto:qꝛ ipse Lancellotus nõ põt dici nat⁹ ex dãnato
coitu:cũ talis coitus ex maritato ⁊ soluta nõ possit per legem
accusari.l.j.C.de adulte.⁊.xxxij.q.j,c.publico.⁊ ita tenet Saly
cet⁹ in dicta aut.ex cõplexu.sup verbo indigni.ꝙ dicta aut.nõ
hꝫ locũ in filijs natis ex cõiugato ⁊ soluta.cũ tales filij nõ di-
cant nati ex dãnato coitu.Et ita videt ibi sentire gl.ẽm eãdẽ:
a cuius opinione gl.cũ doctore famoso in iudicando non est re
cedendum iuxta theoricam Cy.in.l.j.C.de actio.et obligatio.
Bar.in.l.fi.C.de pe.iudi.qui male iudi.Idẽ Jacob.de butri.in
l.prima.C.qui pro sua iurisditiõe.⁊ Jo.an.in.c.j.extra de cõsti.
Facit.l.minime.ff.de legi.¶Tũ qꝛ ⁊ posito ꝙ idẽ Lãcellotus
a fuisset ex dãnato coitu^a adhuc dictũ castrũ ad eum spectaret ex
cõtractibus transactionũ per dictũ comitẽ cũ dño sancti Uale-
rij cũ seneschallo bellicadri.⁊ cũ Aubelleto fabri thesaurario.
dalph.⁊ cum domino episcopo Ualeñ.

a ¶Ex dã-
nato coitu.
de donatiõe
facta filio
spurio vide
etiã.j.consi.
xciiij.⁊ cõsi.
ccxlvj.

3 ¶†Nam licet sit prohibitũ patri dare filio suo spurio in vltia
voluntate per iura supra alle.Nõ tamẽ est prohibitũ in cõtra-
ctu inter viuos:ẽm gl.que reputat singularis in.l.qui testamẽ
tum.ff.de proba.de qua facit festũ Bar.in.l.si is.ff.de vulga.⁊
pupil.substi.⁊ idẽ videt sequi Spe.in ti.de successio ab intesta-
to circa fi.in versi.quid si inter se.¶Tum qꝛ licet nõ posset idẽ
Lancellotus capere ex persona dicti domini comitis. Nõ ta-
men prohibetur ex persona dñi nostri dalphini.eius heredis
vt no.glos.in dicto §.fina.in autentica qb⁹ modis natura.
efficiun.legi. ⁊ Bartolus in dicta.l. si is ⁊ ibi videtur casus ⁊
ponit Specu.in titulo de successio.ab intestato circa finẽ.Sed

ipse dñs noster dalph. declarauitq́ ipse volebat obseruare om̃ nia contenta in testamento dicti comitis ꝛ in dicta trãsactione. igitur ꝛc. Quia nihil tam naturale q̃ ea que placuerũt obseruare. l. j. ff. de pactis. l. sicut. C. de actio. et obligatio. c. j. extra de pactis. c. quotiens cordis oculus. j. q. vij. que duo capitula vltimo allega. cum ibi notabiliter habẽt quod etiam ex nudo pacto alteri per alterũ acquiritur stipulatio. ꝛ maxime in casu presenti: in quo interuenit iuramentum [a] quod est vestimẽtũ nudi pacti ſm docto. in. l. iurisgentium. §. quinimmo. ff. de pa ctis. ꝛ in. l. legem. C. de pactis ꝛ ponunt canoniste in dicto. c. j. extra de pactis. ꝛ allegatur casus in. l. fi. de libe. causa. et extra de iureiuran. in. c. ex rescripto. Que approbatio dicte transactionis facta per dominum nostrum dalphi. cum fuerit generalis obstat sibi in omnibus capitulis. l. non est nouum. ff. de transactio.

[a] ¶ Interuenit iurm. quañ iurm vestit pactũ nudũ: d quo vide ĩt. j. q. xxiij.

4 ¶ † Sed in contrarium videretur dicendum in hoc casu quod dictum castrum non potuerit dari dictõ Lancelloto per dictũ comitem Ualeñ. nec in vltima voluntate nec in cõtractu inter viuos. cum idem Lancellotus dicatur natus ex damnato coitu. ꝛ pro hoc est tex. in. c. per venerabilem. extra qui filij sint legiti. ꝫ. alle. ꝛ in. c. tanta. extra de eo qui duxit in matrimo. quã polluit per adulte. facit. xxxij. q. iij. c. sicut. ꝛ fere per totam questio. Et quod idem Lancellotus dicatur natus ex damnato coitu. tenet glo. fi. in dicto. §. fi. in auẽ. de natu. liberis. ibi: tu ergo dic. quam sequitur ibi Angelus de perusio. ꝛ idem videtur tenere Azo in sum. in ti. C. de natu. lib. §. qui autem ex dãnato. ¶ Nec obstant supra allegata in contrarium. Nam inquantũ dicitur quod non dicitur natus ex damnato coitu: cum per. l. accusari non potest. Nam videre meo immo glos. dictę autentic. ex complexu facit potius contra super illoq verbo indigni recipiendo. ver. quo casu autem matri non patri ꝛc.

5 ¶ † Uel potest dici quod ratio Salyce. nõ est bona quod mulier non possit accusare maritum: quia immo potest: vt ponit glos. in dicto capi. publico. xxxij. q. j. et facit. §. causis. vt liceat ma. et anie. colla. viij. Et quod mulier potest accusare maritũ de adulterio est textus in capitulo christiana. xxxij. q. v. et facit cap. non mechaberis. ꝛ capitu. si quis ea questione prima. ¶ Nec similiter videtur obstare glo. in. l. qui testamentum. ff. de probat. quia loquitur contra casum. l. j. C. de naturalibus li. ¶ Et contrarium tenet in dicto. §. fina. in auẽ. de naturali. liberis. scilicet qđ non potest capere ex tractu inter viuos. ¶ Nec ob. dictum Specu. quia loquitur in alio casu. s. in contractu emptionis. Nam ipse Specu. tenet expresse quod non potest ei donari in eodem titu. de successio. ab intestato. in ver. sed cum pater. immo inquantum Spe. loquitur de emptione. Est casus contra eius decisionẽ in dicta. l. j. C. de naturali. libe. ibi. vel emptione collatum.

6 ¶ † Item inquantum dicitur quod licet non possit capere ex persona dicti comitis: nõ tamen prohibeẽ ex persona dicti dñi nostri dalphi. clare respondeẽ quod immo capit ex dispositiõe

dicti comitis eius patris vt recte intuenti liquet.
¶Quinimo si expresse donasset eidem Lancelloto dominus noster Dalph. non valeret talis donatio: attento quod est heres dicti domini comitis. ita ponit Jaco. de bello visu in dicta l. si is. ff. de vulga. & pupillari. quem sequuntur Bart. et Jmol. per. d. l. j. C. de natu. libe. Glo. vero dicti. §. & Specu. loquuntur in alio extraneo quam in extraneo herede instituto per patrem spurij.

7 ¶†Secundi dubij decisio pendet ex precedentibus: nam si ipse comes non potuerit dare dictum castrum frustra queritur an dictus Lancellotus perdiderit ius suum capiendo possessionem sine manu heredis: sed in casu in quem dictus comes potuisset dare dicto Lancelloto dictum castrum si ipse perdiderit ius suum accipiendo possessionem propria auctoritate sic distingue post doct. quia aut adeptus est possessionem ante aditam hereditatem aut post. Si ante non fuit priuatus iure suo. ita tenet glo. in. l. non est dubium. C. de legatis. quam communiter sequuntur doc. idem tenet Azo in scdo. C. quorum leg.[a] circa finem. Si post aditam tunc priuatus est iure suo: et de hoc est casus in dicta. l. non est dubium. Nisi testator dederit licentiam apprehendendi possessionem rei legate propria auctoritate vt est casus in. l. tytia. §. lucius. ff. de lega. ij.

a ¶Quorum legatorum. odof. in summa. l. ti. quorum le. dicit quod tituli quorum legat. ff. & C. habent locum ante aditam hereditatem.

¶Summarium.

1 ¶Substitutio facta de bastardo an valeat.
2 Nepos ex filia non venit liberorum masculorum appellatione.
3 Natus ex ligato et soluta an dicatur spurius et an possit succedere.
4 Bastardus an possit substitui & inquantum.
5 Liberi testatoris quando plus capere possint.
6 Naturales liberi etiam legitimati in feudo succedere nequeunt.
7 Feudalia ad instar patrimoniorum rediguntur.
8 Legitimatio an tollat defectum natalium.
9 Restitutus locum per alium occupatum non recuperat.
10 Substitutio facta de bastardo quando valeat.

¶Consilium. xviij.

SUper casu in terminis et dubijs inde elicitis ex testamento domini Joannis domini camere dependentibus mihi traditis videtur mihi dicendum vt sequitur.

1 ¶†Ad primum in quo queritur si casus substitutionis facte per dictum dominum Joannem de camera bastardo dicto de aquabella euenerit: et conditiones sub quibus erat substitutus fuerint purificate. & respondetur quod sic: cum omnes ante ipsum bastardum instituti: et substituti sine liberis masculis decesserint in quem casum ipse bastardus reperitur fuisse & esse substitutus: ita vbi alia infra dicenda non obstarent substitutio predicta in eius personam locum haberet. l. vna. §. sin autem aliquid. C. de ca. tol. l. legata. ff. de condi. & demon. cum si.

2 ¶ † Nec obstat qd̄ supersit nobilis aymo de seysello nepos ex filia vrbani de camera: quia appellatione liberorum masculorum in hac materia non venit nec includitur filius natus ex filia seu nepos ex filia: quia debet intelligi de proximo et immediato iuxta.l.qui liberis.§.fina.ff.de vulga.⁊.l.ex facto.§.fi.ff.ad trebellia.nota.in Spe.titu.de locato.§.nunc aliqua.ver.cxlvj.et tenet Bald.in additio.Specu.super eodem versi.⁊ in l.j.C.de conditioni.insertis.

¶ Nec etiã obstat qd̄ dictus bastardus de aquabella fuit substitutus domino Joanni bastardo de camera militi ⁊c.qui viuente testatore decessit ⁊c.quia sufficit qd̄ dictus de aquabella superfuerit[a] tempore casus substitutionis euenientis per.l.q̄d in.§.ita autē.ff.de acqui.heredi.cum sua materia.

a ¶ Superfuerit.de interruptione grad⁹ substitutiōis vide etiã q̄ dixi l decis.parla.q.cccccl.

¶ Sed transeundo ad alia dubia videndũ est si obstent dicto bastardo de aquabella aliqua que eum impediãt venire ad dictam substitutionem.

3 ¶ † Et primo videndum est si sibi obstet: quia genitus fuit a dicto domino Joanne testatore coniugato et matre vidua. ad quod respondetur: quod licet natus ex vno coniugato et muliere soluta non dicatur natus ex damnato coitu:[b] sic quod in eo non habeat locum auten.ex complexu: secundũ qd̄ ibi tenet Salycetus per glo.in.l.j.C.de adulterijs. tamē de iure canonico est expresse decisum in.c.tanta est. extra qui filij sint legiti.quod talis est spurius: et ab hereditate paterna repellendus: et sic hoc sibi obstat vt ad dictam substitutionem non admittatur autenti.ex complexu.C.de incest.nup.et auten.licet.in fi.C.de natu.libe.

b ¶ Ex dãnato coitu. de hac materia etiã.ß.tetigi i p̄cedēti meo cõsilio.

4 ¶ † Et ex eo etiam quod dictus de aquabella bastardus inter naturales de quibus in dicta aut.licet.dici posset non potuit substitui nisi in vna vncia dũtaxat ex duodecim vncijs: vt in dicta aut.licet.⁊ in aut. de triente et semisse.§.consideremus. vnde sumitur colla.iij. quãuis substitutio ipsa facta fuerit in eum casum in quem non essent liberi legitimi masculi: attento qd̄ tempore testamenti ⁊ mortis dicti testatoris fuerunt legitimi liberi masculi.

¶ Non enim cessat omnino ipsorum liberorum legitimorum fauor post mortem eoꝝ cum vt libere de bonis paternis disponere possunt post eos.sic eorum fauor. vnde fideicommissum onus et grauatione censetur: vt not.in.l. ex tribus. C. de inofficio.testamen.

5 ¶ Nec etiam tunc cessat causa prohibitionis legalis quod vltra liberi ipsi capere non possint.etiam verum est quod nobilis aymo est de liberis legitimis dicti testatoris et qd̄ ex substitutione predicta nihil plus capere possit dictus bastardus de aquabella.facit.l.quod conditionis.ff.de dona. causa mortis.et glo.in aut.quibus modis natu.effi.legi.§.fi. institu. de fideicommissa.heredi.glos.ij.cum iuribus ibi allegatis Spe. in ti.de succes.ab intestato.ver.quid si imperator.

¶ Nec obstat.l.si is qui.ff.de vulga.quia loquitur in pupillari per quam succeditur pupillo et in bonis pupilli: hic in casu

isto loquimur in fideicommissaria per quam succeditur testatori: iuxta not. per Barto. in l. centurio. eodem tit. et in l. qui rome. §. duo fratres. ff. de verb. oblig.

¶ Quo vero ad dictam unciam videretur meliori iudicio salvo secundum opinionem domini Salyce. supra dictam quod locum haberet dicta substitutio in personam dicti bastardi de aquabella nisi alia obstarent: et per premissa patet responsum ad tertium dubium.

6 ¶ † Unde et secundo videndum est redeundo ad secundum questitum si obstet dicto de aquabella etiam respectu dicte uncie quod bona in substitutione cadentia fuit feudalia. ad quod respondetur quod de iure feudorum decisum est quod naturales liberi etiam legitimati non succedunt in feudo: ut est text. in c. naturales, et in c. adoptivus. si de feudo defuncti controversia fuerit. ponit glos. ij. circa finem. in c. j. de natura successionis feudi. et ista fuit opi. Cy. in auth. sed et si quis. C. de secun. nup. et in l. liberti liberteque. C. de bonis libertorum. Hostien. et Joan. an. in c. lator. extra de re iudica. Henri. bohic in c. per venerabilem. extra qui filij sint legitimi.

7 ¶ † Sed cum hodie de consuetudine feudalia sint redacta ad
a instar patrimoniorum quo ad ius successionis [a] ut no. Joan. fabri. insti. in proemio. et de emptione et vendi. circa princip. et de legitima patr. tutela. circa fi. et de rerum divi. in principio. et idem Joan. fab. in auth. ingressi. C. de sacrosanct. eccles. idem Petr. Jaco. in materia feudorum. et etiam quo ad ius alienandi: ut no. Bald. in feudo. in c. porro. qualiter olim feudum poterat alienari. Et hec consuetudo non est probanda cum doctor famosus de ea attestetur: ut vidi supra consilio. xij. et consilio. xviij. et Jaco. de bello visu ex qui. can. feudum amittatur. circa principium. Et ita ut dicitur se habet consuetudo in patria Sabaudie que est attendenda et per quam homines de bonis feudalibus testari et disponere possunt sicut de bonis patrimonialibus: videtur dicendum quod non obstaret dicto bastardo quod bona predicta sunt feudalia: si alia non obstarent
b cum consuetudo vincat [b] ut iuribus vulgatis.

a ¶ Quo ad ius successionis. de hac materia vide j. consil. ccxiij.

8 ¶ † Sed nunc est videndum si legitimatio facta de dicto bastardo per dominum ducem Sabaudie defectu natalium de quo supra tollat ad effectum dicte substitutionis obtinende. ad quod respondetur quod dictus dominus dux possit legitimare: iuxta c. per venerabilem. extra qui filij sint legitimi. cum ibi notatis: et presupposito quod tanquam vicarius imperialis hoc facere potuerit et quod dicta legitimatio debite facta fuerit quod dicta legitimatio cum facta fuerit post mortem testatorum et post casum eventum substitutionis predicte; et ita postquam ius fuerit questitum dicto nobili aymoni de seyssello perseverante incapacitate dicti de aquabella qui eum impediuit venire ad dictam substitutionem aliquod ius habere in bonis substitutis: et que ideo translata fuerunt efficaciter ad dictum de seyssello. quod talis legitimatio non proficit ad reddendum efficacem dictam substitutionem quod per eam bona

b ¶ Consuetudo vincat. in feudalibus consuetudo dominatur: ut vide i sing. meis. fo. cxlix.

auferantur dicto aymoni cui iam fuerant quesita et applicentur dicto de aquabella.
9 ¶ † Quia restitutus non recuperat locum per alium occupatum. l. i. ff. de decurio. et l. fine. §. sed quid. ff. de minoribus. sed legitimatio est quedam species restitutionis: vt in autenti. quibus modis naturales efficiuntur legitimi. §. si quis ergo. et §. licebit. colla. vi. Item in iuribus de legitimatione loquentibus nulla fit mentio de retractu. facit. l. si seruus eius. ff. de acquiren. heredita. Et ita sentit gl. in. l. gallus. §. et quid si tantum. et Bartol. ibidem tenet. de liberis et posthumis. et Salyce. in autenti. preterea. C. de natu. liberis. Istam partem etiam sequitur Henricus bohic. in. c. tanta est. extra qui filii sint legitimi. secus fuisset vbi dicta legitimatio fuisset ante euentum casus dicte substitutionis: vt no. in iuribus supradictis. facit. l. fi. C. de senten. pas. et restitu. sufficit enim qd sit capax tempore quo casus substitutionis euenit. arg. d. l. si seruus. et. l. si deportati. de leg. iij.
10 ¶ † Sed restat nunc videre esto qd dicta substitutio locum habere nō posset in persona dicti bastardi de aquabella propter incapacitatem si saltim locū habere debeat in personas filiorum suorum legitimatorum: sed credo quod non: primo quia pater ipsorum viuit existens in priori gradu: nec habetur pro mortuo: et videntur substituti ordine successiuo: attento quod in eis cadit ordinata affectio iuxta ea que habentur per glo. et Bart. in dicta. l. gallus. §. quidam. vnde quādiu pater est: liberi admitti non debent. Item quia habet liberos ipsos in potestate ita non admittantur secundum Specu. in titulo de suc ces. ab intestato. §. primo. versicu. quod si habetur. Item quia stipes illegitimus non facit ramos legitimos. l. finali. C. de natura. libe. in fine. Et quod in hoc casu liberi nō veniant ad dictam substitutionem attento qd supersunt ex liberis legitimis dicti testatoris est casus in. l. finali. C. de natu. libe. Quia si legitimus ex naturali non admittitur stantibus legitimis multominus admittatur legitimus natus ex spurio. et ita tenet Salyce. in dicta. l. fina. licet vbi non superessent legitimi glos. et Barto. in dicta. l. finali. contrarium teneant quia cessat causa prohibitionis.

¶ Summarium.

1 ¶ Mulier nihil lucratur si dote nōdum soluta morte viri matrimonium soluatur.
2 Mulier donationem propter nuptias lucratur si in dote offerenda mora non committatur.

¶ Consilium. xix.

Ex casu mihi tradito elicitur dubium: videlicet si quando dos solui debet certis terminis et facta solutione in vno vel duobus ex prioribus terminis morte viri soluatur matrimonium an locum habeat. §. illud quoque. in autenti. de nō eligendo secūdo nubētes. col. i. et aut. sed que nihil.[a] C. de pac. conuen. et aut. dos data. C. de dona. propter nuptias inquātum in eis dicitur qd mulier que nihil de dote prestiterit nihil omnis.

[a] ¶ In aut. sed que nihil. Joā. fab. in d. aut. sed q nihil. dt qd p. aut. non

no &c. & si non totum pro tanto &c.

1 ¶ Et breuiter videtur dicendum quod non habeant locum dicta iura in casu proposito: q2 illa iura intelliguntur quando dos nõ fuit soluta tempore promisso: et sic quando mulier fuit in mora: voluerunt enim dicta iura punire moram mulieris nõ soluentis dotem quod apparet: quia pro eo quod soluit respectu cuius non potest amplius dici in mora percipit de do-

2 natione seu dotis augmento. vt dictis iuribus † hoc etiam apparet quia si mulier obtulerit vel soluere voluerit: & vir non acceperit: mulier donationem omnino pcipit. vt dicto. §. illud. et autentica dos data: que obligatio solum fit ad impediendũ moram mulieris. iuxta legem acceptam. C. de vsur. cum sua materia. l. si non constat. &. l. si traditi. C. eodem titu. obligatio enim in extraiudicialibus excusat quem a mora; vt plene not. in dictis iuribus.

¶ Preterea tex. in dicta aut. dos data. illud, videtur decidere. Ibi dum dicitur. ac si per dilationem &c. quod verbum accipitur: sed est per moram. Preterea facit pro hac parte quia fuit habita fides de dote. argu. in. §. vedite instit. de rerũ diuisio. ff. de re indicata. l. ad solutionem. cum pendente dilatione non dicatur mulier in mora. ff. de verbo. oblige. l. eum qui kalend. cum'si.

hz locũ vbi alter pmittit dotem p muliere: q2 iuris nihil est qđ possit mulieri iputari plus ibi ẽt Jo. fab. q d. aut. nõ ser na de cõsue tudine.

¶ Summarium.

1 Societas quot modis cõtrahatur.
2 Societas ex actibus dissolui presumitur.
3 Societas expressa omniũ bonorum qualiter contrahatur.
4 Societas rebus & facto tacite contrahitur.
5 Actus voluntarij vltra gesta non extendendi.
6 Societas contrahi non presumitur si alter tantum negocietur.
7 Societas siue socialis affectus potest ex actibus apparere.
8 Societas ex communicatione fructuũ presumitur.
9 Societas non contrahitur si vno negociante alter non negocietur.
10 Societas ad negotiationis actus restringitur.
11 Societas ex quibus inter fratres iudicijs presumitur.
12 Societas nomine communi emens societati querit.
13 Equalitas est in societate seruanda.
14 Societas inter fratres presumitur si res et earum fructus cõmunicentur.
15 Lucra ratione officij vnius ex socijs an sint communicanda alijs.
16 Bona acquisita per vnũ sociorũ noie proprio qñ sint cõicãda.
17 Societas qualiter cõtrahi super acquirendis cognoscatur.
18 Societas qñ proprio noie acquisita ceteris consocijs cõicare teneatur.
19 Socius an teneat acqsita vxoris vel liberorũ noie cõicare.
20 Pecuniarũ cõium rationes reddende.
21 Coniecture indicia seu circunstantie que in dubio preualeãt iudicis arbitrio relinquuntur.

¶Consilium.xx.

Exordiendo ab vltimo quesito in quaterno serie facti cōtinente tradito his annexo descripto. An videlicet inter Joannem Petrum & milonem baroneti fratres presumi debeat societas omnium
a bonorum[a] saltim tacite contracta: in quo potissime difficultas etiam aliorum precedētium quesitorum et totius materie de qua agitur: consistere videtur. Sequentia pro maiori et clariori responsione ipsi vltimo quesito et consequenter alijs precedentibus quesitis subijciendo: rum intelligentia arbitror esse premittenda et consideranda.

> a ¶ Societas oim bonor. de duobus fratrib⁹ bona cōiter hñtib⁹ plene dicit tāgit Spe. in ti. de indi. l. §. sequitur videre de cōib⁹ indicijs. & i libro meo rubeo qui volumi nis. fo. xcix.

1 ¶† Primo qualiter. societas interdum contrahitur consensu verbis expresso sicuti conuentione et pactione expressa: vt. l. societatem. et. l. coire. et. l. nam contractu. ff. pro socio. et. l. societate. C. eodem titulo. ¶Interdum vero societas tacite contrahitur absq; verbis. Sed rebus et facto. nam consensu contrahatur lege consensu. ff. de act. & obli. & consensus pōt expri-
2 mi verbis & factis. l. de quib⁹. ff. de legi. igitur &c. ¶† Sic etiam in dissoluēdo ex actib⁹ psumit societas tacite dissoluta. l. itaq;. ff. pro socio. ita dicitā ponit Bar. in. l. tytiū. §. altero. ff. de admi. tuto. vbi etiā addit alias rōnes: quē etiā recitat Bal. in. l. si patruus. C. cōia vtriusq; indi. & Saly. ibi recitat Bar. & Bal. Et licet in aliquibus disconueniant: in hoc tamen cōcordant societatem tacite contrahi posse sine conuentione siue pactione expressa. sed rebus & factis insequendo opi. antiquorum docto. Jaco. de are. Ryc. mal. & Oldr. sic dicentes: vt refert Bar. vbi. s. Insimul habitatio bonorum in cōmuni collatio & eius qd alter supra lucrat inuicē nō reddita ratio faciunt societatem presumi. argumen. ff. de proba. l. procula. & de dona. inter virum & vxorem. l. si seruus. ff. soluto matrimonio. l. que dotis. et ibi notatur.

3 ¶† Secundo qualiter interdum contrahitur societas expressa omnium bonorum vt. l. prima. §. primo. et. l. tertia. §. primo. ff. pro socio. quandoq; simpliciter vt dicta. l. coiri societatē. quandoq; alicuius negociationis. seu plurium negociationum vt l. societas. in princip. ff. eodem titulo. et institu. eodem titulo. in principio. et quando sic fit tunc res est in claro et expedito quia voluntates legitime contrahentium seruande sunt vt. d.
4 l. de societate. ¶† Quando autem societas contrahitur tacite contrahitur absq; verbis sed rebus et facto tunc de ista societate et ad que bona extendantur et de eius effectu multotiens dubitatur: et in aliquibus etiam est inter dictos doctores differentia; tamen de mente omnium ipsorum doctorum est quod per actus et effectus communicationis presumetur et conijcturabitur de quibus bonis et rebus censebitur societas tacite contracta. Unde secundum Bartol. si fratres in communi habuerint et sibi communicauerint lucra vnius negociationis tantum tunc contracta videbitur inter eos societas respectu illius negociationis dūtaxat & si plurium negociationum lucra cōicauerint: respectu oīm illarū pariter psumetur socie-

5 tas contracta. ¶ † Regulare enim est q actus nostri voluntarij non extendantur vltra ea que geruntur. l. fi. C. ne vxor pro ma. l. tutori. C. de neg. ge. & q presumi debeat esse contracta societas respectu horum quorum lucra consueuerint communicari; probat Bartolus vbi. s. per dicta doctorum antiquorum predictorum. Et vltra quia talis communicatio questus non potest intelligi facta citra societatem: ergo censeatur contracta. l. pro herede. §. papinianus. ff. de acqui. heredi. inducit etiam ipse Bar. in arg. l. in concubinatu. ff. de concubinis. & l.
6 mulierem. ff. de situ nup. ¶ † Subiungens ipse Bar. q si alter
a fratrum tantum negotiaretur q nulla censeretur inter ipsos fratres contracta etiam tacite societas. Melius de societate inter fratres vt in casu nostro contenta tangit Bart. in. l. j. §. si quis hoc interdicto in fine verbis eiusdem Bart. ff. de itinere actuque priua. vbi Bar. per glo. in. d. §. si quis hoc interdicto. limitabat dictum Cy. & Old. qui dicunt q inter fratres ex solo vsu contrahitur societas: & sic tacite dissoluitur: vt. l. itaque. ff. pro socio. Unde dicit ipse q hoc est verum in casu tamen in quo apparet vsus inter eos: vt quia ambo erant artifices: & communicabant lucrum illius artis q in illa arte videtur contracta societas: vel communicabant fructum tantum. in illis tantum videtur facta communio: non in emptionibus prediorum. de quo vide eundem Bar. in. l. ij. ff. de concu. Quid aut si vnus emit nomine proprio rem quam fecit poni in estimio nomine omnium presumatur q sit omnium. vide de hoc eundem in. l. cura. C. de agri. & censi. lib. x. & si vnus lucretur ex pecunia communi an communicetur. vide eundem in. l. si patruus. C. communia vtriusque iudi. vbi quid si vnus est maior & alij minores. et ista sunt vtilia pro materia presentis cause.

a ¶ Si alter fratrum negotietur et alter non videtur societas contracta.

7 ¶ † Baldus autem circa hoc aliter dicit videlicet q si vnus fratrum negotietur vel etiam si nullus negotietur: potest ex actibus apparere socialis affectus sicut est inter nobiles qui non faciunt questuarias mercantias: nam si quocunque vna queque stipendia vel salaria consueuerint in communi vsu ipsorum fratrum conferre: negari non potest quin isti sint sociales actus ex quibus presumitur intentio & voluntas ipsorum fuisse: q inter eos sit societas quia voluntas facto datur intelligi. l. reprehendenda. C. de institutio. & substi. ¶ Et idem si ille frater qui non negotiatur quandoque sibi obuenientia puta ex fundo vel redditu prebende vel ex salario confert in communi: prout facit ille qui negotiatur: aut si vnus negotietur vna arte puta mercantie alter alia aduocatione vel tabellionatu et lucra hinc inde communicentur presumitur societas tacite contracta ad quam ipsi actus ordinientur et per locum ab effectu. ¶ Dicit vlterius Bald. q illud quod dicit Barto. societatem tacitam restringi solum ad actus sociales procedit vbi actus ipsi sunt vniformes: sed vbi sunt difformes et in se varietatem habentes dicit ipse Bald. quod per tales actus presumitur societas generalis contracta: quia indifferenter se habent & indistincte. vnde ex talibus actibus ita promiscuis et

differentibus credit q presumat societas generalr zcta subiungens q non psideratur in predictis anvnus plus lucret q alius:q: talia in societate generali non attenduntur sed oia sunt equalr percipienda.l.si socius p filia.ff.pro so.
8 ¶Salycetus autem dicit q predicta non intelligit aut irrationabilia sibi videntur.ponatur enim duos fratres solum domum paternam communez habere z alterum ipsorum fratrum vxorem duxisse:que mille eidem dedit in dotem vel fundum:z alterum esse aduocatum z habere libros suos esto q lucra aduocationis et doctorum communicentur.tamen nullus dubitat q fundus dotalis z libri non erunt communes:quia aduocatus tenet libros suos vt ppios et alter dotem vt sibi pertinentem.z si ex pecunia dotali fundum emisset:z fructus communicasset non ex hoc videtur nec presumi debet communicasse fundum. z quod de hoc sibi videretur casus in.l. cum duobus.§. fratres.ff.pro socio.z in feud.in titulo de duobus fratribus de no.benefi.inuesti. ¶Preterea dicit ipse Bald.communicatio fructuum z redditnum vel lucrorum habet in se causam discontinuam:ideo ex ea non insurgit presumptio societatis inducte nisi legitimo tempore interuenerit iuxta.l.cum de in remver so.ff.de vsuris.¶Concludendo propterea ipse Salycetus quod ex communicatione sola fructuum redditunm vel aliorum lucrorum non inducitur societas omnium bonorum dicens vlterius q pro futuro tempore poterit vnusqsq dictorum fratrum fructus redditus z lucra vt propria retinere.argumen.l. itaq.ff.p:o socio.¶Fatetur tamen ipse Salycetus quod si alter ipsorum fratruz illo anno fructus redditus:aut lucra sua alteri fratri communicauerit tenetur etiam ipse alter frater sua communicare ex quo aliena in communione recepit:secus si anteq recepisset sua communicare noluisset:z sic a societate si que erat contracta recessisset:vel verius ante obuentionem lucrorum dicere debuit.argumen.ff.p:o socio.l.actione.§.dicimus.¶Quorum dicta dictoruz quo ad effectum z mentem ipsorum si media z conclusiones eorum bene attendantur nihil aut parum iudicio meo differunt: presertim respectu materie dictorum quesitorum.In hoc enim fundamento in quo fere cuncta alia referuntur:conueniunt et concordant quod societas tacite contrahitur in his in quibus per actus sociales z effectus verisimiliter demonstratur ipsos societatem habere voluisse:z q talis presumi debet mens z intentio qualis ex actibus colligi potest z q ad qualitates actuum recurrendum est.
9 ¶Circa autem qualitates actuum z exemplificationes casuuz quos dicti doctores ponunt qui sunt diuersi in aliquibus: separatas etiam rationes habētes videretur prima facie esse aliqualis diuersitas: que tamen cessat iudicio meo si casus ipsi bene attendantur veluti cum dicit Barto.q si fratres nō negotientur:aut alter ipsorum sic:z alij non:q inter ipsos non contrahitur tacite societas intelligit in casu vbi nulla lucra sibi communicant.z nullus aliorum doctorum dicit in hoc casu contrarium.Ubi autem lucra sua sibi cōmunicant:tunc ex hoc presumuntur esse velle socij vt dicit Baldus. z in hoc non contradicit Bartolus.immo per dicta sua in dicto.§. altero. z etiam in dicta.l. si patruus colligitur esse huius opinionis cum dicit quod actus nostri voluntarij non extenduntur vltra ea que geruntur:et sic etiam extenduntur secundum ea que geruntur. Et quod per actus sociales z presertim communicationem lucrorum presumatur societas tacite contracta : z ad hoc ten-
10 dunt eius dicta.¶Pariter cum Barto. dicit q societas restringitur solum ad illas negotiationes in quibus tales actus interuenerunt et quarum questus communicati fuerunt.Bald.in hoc non contradicit:sed dicit vltra q vbi dicti actus sunt diffomes,q ex hoc presumitur tacite contracta societas ge-

neralis: non dicit omnium bonorum sed simpliciter generalis. Unde societas omnium bonorum non contrahitur nisi dicatur specialiter. l. tertia. §. primo. ff. pro socio. et ponit glos. institu. eodem titulo. §. sed plane. Et ubi non dicitur specialiter omnium bonorum: sed simpliciter seu generaliter: quod idem est: tunc non sunt socij omnium bonorum: sed eorum que ex questu veniunt. ita dicit expresse text. in. l. coiri societatem. ff. eodem titulo. et ista procedunt in societate verbis expressa que applicando in societate tacita de qua in hoc facto tali agitur quando Bald. dicit quod presumitur in casu predicto societas generalis contracta: intelligendus est loqui respectu eorum que ex questu veniunt: et hoc satis apparet cum subdit ipse Bald. quod lucra ipsa sunt equaliter percipienda: nec attenditur quis plus lucratus fuerit. Non autem loquitur nec est intelligendus quod bona propria vniuscuiusque dictorum fratrum pertinentia veluti domus: libri: aut fundi empti ex pecunia dotali: et sic de alijs sint nec efficiantur communia. ¶ Etiam videmus quod aliquando vnus ponit capitale et erit suum: et alius socius solam operam. et tunc lucrum erit commune. insti. pro socio. §. de illa. ¶ Et esto adhuc quod essent dicte res: seu efficerentur communes in societate generali expressa. Tamen in tacita que non extenditur nisi iuxta voluntatem presumptam verisimiliter ex actibus socialibus veluti lucrorum et damnorum communicatione hoc intelligi non potest neque debet nec censeri debet hoc fuisse de mente Bald. quod res proprie dictorum fratrum per hoc efficiantur communes. Quia ex dictis actibus socialibus seu lucrorum communicatione non colligitur fratres ipsos voluisse communicare bona sua propria. ¶ Maxime quando vnus plura et maiora bona habet quam alius. immo est totum clarum voluntatem ipsorum et intentionem esse in contrarium. iuxta etiam communem observantiam que in interpretatione, voluntatum est incipienda. l. si servus plurium. §. fina. ff. de lega. primo. cum glo. sed solum quo ad fructus et lucra &c. Respectu quorum etiam Salycetus convenit quod sunt communicandi vt supra tactum est quamvis dicat quod communicatio fructuum et lucrorum non habet in se causam continuam: et quod ideo non inducitur presumptio societatis inducte nisi legitimo tempore talis communicatio sit facta vt dicta. l. cum de in rem verso. Sed ista differentia nihil infert respectu casus de quo hic agitur quia dicti fratres steterunt insimul non solum decem annis: immo et decem et octo. vt in narratione facti dicitur.

¶ Societas omnium bonorum non contrahitur nisi expresse dicatur.

11 ¶ † Restat ergo secundum omnes dictos doctores quod quando fratres insimul habitant fructus rerum suarum et lucra suarum negociationum et operationum adinuicem communicantes quod ex hoc presertim si diu continuauerunt presumitur inita fuisse inter eos tacita societas: respectu questus communis provenientis ex dictis negociationibus et operationibus communibus eorundem fratrum. Et quod lucra ipsa sunt et venient inter dictos fratres communicanda per

fationes etiam et iura supra et per eos allegata ꝛ in hoc etiam omnes docto-
res concordant.
12 ¶†Tertio premittendũ est qd res que emuntur per alterũ sociorum si cõmu-
ni nomine empte fuerunt efficiũtur cõmunes altero sociorum ratum habente
etiam si pecunia esset propria ementis.l.si ego.ff.de neg.gest.Et illo ratum nõ
habente remanet solius emptoris.l.fundus ille.ff.de cõtrahen.emp. Si autez
emit proprio nomine tunc si emit de pecunis propria non est questio:q: in du-
bio est ementis.Si vero de pecunis cõmuni ꝛ tunc aut erant socij omnium bo
norum ꝛ tenetur emens cõmunicare.l.si quis societatem.in princ.ff. pro socio.
Aut nõ erant socij omnium bonorum:ꝛ tũc aut loquimur in societate expressa
verbis cõtracta aut in tacita.si in expressa ꝛ actum est qd emptiones ꝛ acquisi-
mẽta fiant cõmuniter debebit res empta cõmunicari.l.actione.§.si in rem.ff.p
socio.ꝛ.l.societate.in fi.C.eo.titu.Aut nihil actum est ꝛ tunc efficiuntur ipsius
ementis nec tenetur ipsas res emptas cõicare sed bene pecunias.l.si vnus.§.
j.ff.pro socio.Aut loquimur in tacita societate sicut in casu mõ de quo in dicta
facti narratione fiat mentio:ꝛ tũc aut socij ipsi cõsueuerunt emptiones ꝛ eorũ
acquisimenta facere cõmuni noĩe:quia tunc etiã huius negociationis videre-
tur esse tacite societas cõtracta:ꝛ in hoc casu teneretur res de pecunia cõmuni
emptas etiam noĩe proprio cõmunicare per rationes ꝛ fundamẽta superius ta-
ctas:ꝛ ita etiam ponit Bar.in.d.§.altero.circa fi.ꝛ in.l.titiũ.ff.de admi.tut.vbi
enim per actus acquisitionuz factarũ cõmuni nomine. Et de pecunia cõmuni
cõprehenditur verisimiliter intentio ꝛ volũtas ipsorum fratrum fuisse qd em-
ptiones ꝛ acquisimẽta fierent in cõmuni ꝛ ad opus omniũ videtur in hoc etiã
tacite cõtracta societas per fundamenta ꝛ rõnes supra tactas.¶Et idem indi
candum est quẽadmodum iudicaretur in casu vbi sic expresse actũ esset inter
dictos fratres:quia scdm dicta dictorum doctorũ eiusdem effectus habet taci-
ta societas respectu horum in quib⁹ censetur esse tacite cõtracta/ sicut expressa
respectu horum de quib⁹ actum est:ꝛ quia vbi sic actuz reperitur inter partes
qd emptiones fiant noĩe cõmuni ꝛc.clarum est qd debet fieri cõmunicatio em-
ptorum de pecunia cõmuni per alterũ dictorum sociorũ est qd proprio nomine
emerit vt.s.dictũ est:ꝛ sic in tacita societate dicendũ est. Non enim licuit alte-
ri fratrũ dicto casu de pecunia cõmuni emere nomine proprio ꝯ naturã socie-
tatis predicte. Nec ex hoc fuit dissoluta saltim in preiudiciũ aliorum fratrum
13 iuxta.l.actione.§.diximus.ff.pro socio.ꝛ insti.eo.tit.§.sed plane.† Nec al's ser-
uaretur equalitas inter dictos fratres ꝛ socios.vbi qd vnus acquireret seruã-
do naturam ꝛ iura societatis esset cõmune ꝛ alius qui clam ꝛ ad partẽ emeret
noĩe proprio vellet sibi acquisita tali medio applicare:que tñ equalitas est ser-
uãda in societate nisi aliud sit dictũ ꝛ cõuentum.l.si nõ fuerint.in prin.ff.p so-
cio.insti.eo.§4.imo in casu predicto isto qd alter fratrum veniendo ꝯ naturaz
societatis predicte emeret nomine proprio vt dictũ est esto etiam qd diceret de
propriis pecunia emisse si hoc fecerit clam ꝛ ad partem ceteris fratrib⁹ ignorã-
tibus teneretur talem rem emptã cõmunicare ceteris eius fratrib⁹ ex vi ꝛ na-
tura societatis pdicte:sicut dicimus in alijs casib⁹ in quib⁹ alter sociorum facit
illud qd sibi nõ licet seruata natura societatis.Nã agitur ꝯ eũ ꝛ cõpellit actiõe
pro socio ad seruãdum ea que natura societatis exigebat.l.sed ꝛ soci⁹.in prin.ꝛ
d.l.actione.§.diximus.ꝛ.§.labeo.ꝛ sequenti.ꝛ quasi per discursum tituli.ff.pro
socio.Et propterea dicit Bal.in.d.l.patruus.in princ.ꝛ qd sunt plures fratres
socij ꝛ vnus clam curat possessionẽ p se ꝛ suis heredib⁹ qd nihilominus debet
possessionẽ cõmunicare ꝛ clandestina ꝛ dolosa emptio non dz sibi patrocinari:
quia nõ potuit clam et alio ignorante societatem dirimere:sed debuit renun-
ciare

tiare.ita qd perueniret ad noticiam sociorū vt.ff.l.actione.§.renunciare.⁊ propterea dicitur in.d.l.§.item si.qd si societas esset inita ad emendum aliquā rem et vnus socius solus voluerit dictam rem emere. ideo renunciauerit societati qd tenetur alteri socio quanti sua interest esto qd per dictam renunciationem esset societas finita ⁊ ita ibi cauetur expresse vbi autem non esset finita teneretur communicare vt.s. dictum est. Quibus vt dictum est premissis pro apertione.⁊ elucidatione materie de qua agitur ⁊ p̄suppositis restat ⁊ superest predictis quesitis singulariter singulis respondere.

14 ¶†Et primo ad tertium ⁊ vltimum dictorum quesitorum vnde vt plurimū cetera dependent vt.s.dictum est incipiendo respondetur qd presumēda est tacita societas inter dictos fratres fuisse contracta respectu omnium questuum lucrorum ⁊ damnorum quos ⁊ que sibi adinuicem cōmunicauerunt ⁊ etiā respectu ex communione ⁊ rerum per eos ad vtilitatem cōmunem emi ⁊ acquiri cōsuetarum quia per dictos actus sociales demonstratur verisimiliter ipsos fratres fraternaliter ⁊ socialiter viuere voluisse ⁊ per hoc societatem tacitam horum respectu cōtraxisse.per iura ⁊ ratiões supra tactas:⁊ in hoc etiā cōueniunt omnes doctores supra nominati Jac.de are.Ric.mal.Oldra.Bar.Bal.Saly.⁊ Jo.fab.insti.pro socio.circa prin.vbi adducit alia iura ⁊ fundamenta.Non autem censeri debet fuisse contracta inter eos societas omnium bonorum eo maxime quia frater natu maior habet vltra alios fratres mille libras turoñ.quas voluisse communicasse non est presumendum:etiam communis obseruantia non habet qd fratres stando ⁊ negociando simul videantur cōmunicare proprietates bonorum sibi ad partem ⁊ plus q̄ alijs pertinentium sed solū questus/lucra/et acquisimenta que obseruantia est in talibus attendenda.l.si seruus.§.fi.alleg.s.¶Modo si diceretur eos fuisse socios omnium bonorum oia et quecunq̄ eorum bona essent communia.l.j.§.j.ff.pro socio.⁊ si.Et quod non sint socij omnium bonorum facit bene.l.si fratres alias est.§.papinianus.cum duabus.ll.ff.pro socio.

15 ¶†Nunc redeundo ad primum quesitū vbi queritur si lucra ratione officij ⁊c. per dictum milonem habita veniant diuidenda inter dictos fratres ⁊c. respōdetur qd si dictus milo cōuenerit cōmunicare dictis eius fratribus lucra ipsa sicut ⁊ cetera lucra fuerunt.inter eos communicata: qd dicta lucra venient in diuisione fienda inter dictos fratres:quia etiam ad hec se extendet tacita societas:de qua supra inter dictos fratres presumpta per rationes supra in secūdo preeuidentiali allegatas.Et istud etiam in magna equitate fundatur: cōsiderato qd dictus frater prior natu habebat in bonis paternis vltra q̄ dictus milo mille francos pro quibus non recipiet amplius in lucro q̄ ceteri fratres: et extra rationem ⁊ bonam equitatem esset qd dictus milo haberet partē suam lucri etiam respectu dictorum mille francorum ⁊ qd in lucro habito respectu dicti officij ipse frater primogenitus nihil haberet:vnde propter equitatem seruandam presumenda est etiam tacite societatis contractio.Sed vbi dictus milo non consueuisset dicta lucra ratione officij sibi peruenta eius fratrib⁹ communicare:sed illa ad partem sibi retinere ⁊ ad suas particulares vtilitates cōuertere scientibus ⁊ non contradicentibus dictis eius alijs fratribus tunc cū nulla presumenda esset societas:tacite contracta respectu dicti officij ⁊ lucrorum inde prouenientium imo per appropriationem dictorum lucrorum satis resultaret non fuisse intentionis dictorum fratrum horum respectu aliquam fuisse inter eos societatem.per ea que.s.in.ij.preeuidentiali dicta sunt.

16 ¶†Secūdi quesiti responsio ex hoc dependet si inter dictos fratres fuerit tacita societas respectu emptionum et acquisimētorum factorum per dictos fra

tres: quia si sic dicendum est qd bona per dictum milonem ac quisita etiam nomine proprio veniunt communicanda per iura rationes et fundamenta in tertio preeuidentiali deducta. Si vero non fuerit societas inter ipsos respectu dictorũ acquisimentorum: tunc esto quod in alijs essent socij tunc in hoc casu non teneretur dictus milo bona per eum acquisita etiam de pecunia communi ceteris eius fratribus communicare. l. si vnus. §. j. ff. pro socio. S. allega. et ad hoc etiam bene facit. c. j. §. si duo de fratribus de nouo bene. inuesti. Attento quod non fuit socij omnium bonorum vt supra in dicto tertio preeuidentiali dictum est.
17 ¶ † Si autem inter dictos fratres fuerit tacita societas necne respectu acquisimentorum &c. Hoc presumendum est ex actibus super hoc factis: vbi enim fratres ipsi consueuerunt emptiones et acquisitiones facere ad communem vtilitatem omnium ipsorum fratrum presumenda est etiã super hoc tacita inter dictos fratres societas. ¶ Et si dictas emptiones facere consueuerint quilibet ad suam vtilitatem proprio nomine scientibus alijs fratribus et tolerantibus tunc nulla est presumenda horum respectu inter dictos fratres tacita societas: qua cessante bona acquisita non erunt communicanda et hec probantur per iura et dicta doctorum. S. in secundo preeuidentiali deducta.
18 ¶ † Ad tertium quesitum respectu prime partis in qua loquitur de acquisitionibus factis per dictũ milonem nomine proprio satis apparet ex supra deductis & allegatis responsio. Nã aut fuit tacita societas inter ipsos fratres respectu dictorum acquisimentorum & tunc veniunt bona acquisita per dictũ milonem communicanda ex vi & natura dicte societatis: ex quacunque pecunia fuerint bona acquisita quia dicta communicatio magis fit ex natura dicte societatis quam ex qualitate pecunie cõmunis aut non fuit tacita societas inter eos respectu dictorum acquisimentorum & tunc dicta bona per milonem acquisita nomine proprio non veniunt communicanda vt. S. prime dictũ est. tñ in hoc casu vbi acquisitiones essent facte ex lucris dicti officij: tunc si lucra ipsa essent communia iuxta. S. dicta teneretur rationẽ reddere ceteris eius fratribus de dictis lucris expositis in acquisitionibus ipsis: & etiam de interesse qd fratres ipsi passi essent: eo qd dicte pecunie non fuerunt conuerse ad communes vsus & communem vtilitatem, dictorum fratrũ vt. l. socium qui. in prin. & ponit gl. in. l. si vnus. §. j. ff. pro so. Si vero nõ erant communia sed propria dicti milonis puta quia tacita societas &c. non se extenderet ad dicta lucra officij: tunc nullam de lucris ipsis in acquisitionibus expositis teneretur ipse milo reddere rationem.
19 ¶ † Respectu autem scde partis dicti quesiti vbi fit mentio de acquisitis per dictum milonem nole eius vxoris vel liberorum &c. dicendum est qd in casu societatis tacite existẽtis inter dictos fratres etiã respectu emptionũ & acquisitionũ si dict9 milo acq̃sierit de lucris dicti officij nole iam dicto ignorantib9 alijs fratribus: & qd lucra ipsa essent communia qd ipse milo deberet

& teneretur acquisitiones ipsas ceteris eius fratribus communicare: non obstante quod eas fecisset sub nomine uxoris vel liberorum: quia in hoc censende essent nedum invalide sed etiam fraudulente et in fraudem dictorum eius fratrum facte ex duplici capite videlicet quia contra naturam tacite societatis predicte. Et quia ex pecunia communi & ita satis fraudulosa acquisitio nō debet dicto miloni patrocinari. iuxta ea que ponit Bald. in. d. l. si patruus. in prin. & narrata sunt. §. in tertio p̄cuidētali. & p iura ibi all. Et q̄ talis acq̄sitio debeat p̄sumi fraudulosa bene facit. l. si p̄curatorē. §. dolo aūt. ff. mā. ❡ Et q̄ teneatur dictas res communicare: probatur: quia non obstante q̄ emerit nomine uxoris vel liberorum: fuit tamen in eius potestate: quia dicta emptio sapit vim donationis. l. si sponsus. §. certa venditio. & l. quod autem. §. eleganter. ff. de donationi. inter virum & uxorem. donatio autem de marito in uxorem: et de patre in filium in potestate constitutum est de iure prohibita et invalida vt iuribus vulgatis. Postq̄ ergo sunt in eius potestate tenetur iuxta naturam societatis illas communicare: alias dolose et fraudulenter ageret: vt dicta. l. si procuratorem. §. sed et si servus. ibi sed et si restituas idest restituendi facultatem habeas tradere debes. ff. mandati. & l. plane. ff. depositi. vbi autē inter dictos fratres non esset tacita societas supradicta non tenerer̄ res ipsas per eum acquisitas nomine uxoris vel liberorum ceteris eius fratribus communicare: sed solum de pecunijs in ipsis acquisitionibus implicatis vbi essent communes rationem facere cum interesse: vt. §. dictum est.

20 ❡ † Quartum quesitum nullum habet dubium respectu pecuniarum communium nec etiam lucrorum dicti officij vbi essent communia iuxta theoricam supradictam: quia clarum et expeditum est in omni casu quod dictus milo si fratres eius non possint: aut esto quod possent si nolint habere res acquisitas per ipsum Milonem in communi: nec illas communicari quod teneā ipse milo rationem facere dictis eius fratribus de dicta pecunia communi cum interesse rationabili: vt. l. socium. in principio. et nota. in. l. si vnus. §. primo. ff. pro socio. §. allega. et dicta. l. si patruus. Si autem lucra officij non essent communia sed propria dicti milonis prout supra dictum est: de eisdem rationem dictis eius fratribus facere non teneretur.

21 ❡ † Quo vero ad quintum quesitum quod presumendum sit et iudicandum circa pecunias quas ipse Milo assereret mutuo recepisse: ex quibus acquisiuit dicta bona &c. Uidere meo non potest certa dari responsio nisi latius exprimerentur conjecture: indicia: et circunstantie: que hincinde pro et contra facere possent: et presertim pro dicto milone. Ex quibus circunstantijs: indicijs: & conjecturis pro et contra facientibus expressatis esset arbitrio iudicis ponderandum que prevalerent: et pro illis esset iudicandum. l. si qui adulterij. C. de adulterijs. et capitulo illud quodq̄. cum capitulis sequentibus quasi vsq̄ ad finem eiusdē tituli. et ita etiam ponunt canoniste Inno. Hosti. Joan. and. Henricus bohic. in capitu. primo eodem titu. et latius per ipsum Henric. bohic. de materia presumptionum in. c. is qui. de sponsa. Attento quod in casu dicti quesiti quid sit presumendum non arbitror esse in iure expresse decisum propter quod recurrendum erit ad circunstantias & conjecturas verisimiles & probabiles pro & contra facientes: sine quibus & ipsis aliter non expressatis vlterius scribere esset sub incerto vagari.

❡ Summarium.

1 ☞ Delegati ab ordinario an possint eorum sententias executioni demandare.

2 Delegatus ordinarij potest eius sententiam exequi.

3 Delegatus a principe suā potest exequi sententiam.

¶Consilium.xxi.

Placeat huic magnifico dalphi.parlamēto aduertere: circa exequutionē sentētie late super prioratu ⁊c. q̄d † q̄q̄ fuit et fuerint opiniões vtrum de
1 legati ab ordinario [a] possint eorum sententias
a exequutioni demandare. Nam lauren. vincen. goffredus.philippus bona guida.⁊ hosti.in.c.si quis contra clericum.extra de foro compe.⁊ Innoc.in.c.significasti.extra de offi.deleg.⁊ in.c.innotuit.de arbitris.⁊ Bazianus.⁊ lauren. in.c.quisquis.ij.q.vi.tenent q̄ tales delegati ab ordinario nō possint exequi per.l.a diuo pio.ff.de re iudi.quos sequuntur petrus de san.⁊ abbas in dicto.c.significasti.extra de offi.dele.qui notāt quatuor specialiā in delegato principis que non sunt in delegato ab ordinario inter que est q̄ delegatus ab ordinario non potest sententiam suam exequi:licet delegatus a principe sit.Idē etiā tenet Spe.q̄d delegatus ab ordinario non possit eius sententiam exequi in tit.de offi.deleg.§.fi.in fi.⁊ in titu.de sentētie exequutione.§.ij.in principi.

a ¶Delegatus ab ordinario.si delegatus ab ordinario possit suam sniam exeq̄. vide in sing. meis.folio. lxiij.verso.

2 ¶†Sed contrarium q̄d immo delegatus ab ordinario possit eius sententiam exequi.tenet Goffredus in.c.ex literis.extra de officio delega.⁊ Innocentius in capitulo cum ecclesiarum.extra de offici.ordi.⁊ ibi hoc tenet glo.fina.et Joan.an.⁊ Bernardus.⁊ Joan.an idē.tenent in.c.si quis contra.supra alleg.⁊ archi.in.c.quisquis.ij.questio.vi.Et hāc tanq̄ de iure veriorē sequitur Henri.bohic in.c.significasti.extra de offic.deleg.hac ratione.Nā exequutio sententie ⁊ missio in possessionem sunt delegabilia sicut alia que sunt meri et mixti imperij.extra de offi.delega.c.quod sedem.vbi hoc not.glos.in.c.peruenit.xxv.distin.⁊ Specu.in titu.de iurisditione omnium iudicum circa medium.⁊ Innocē.in.c.dilecto.extra de verborū significatio. Sed ordinarius committendo vices suas simpliciter censetur etiam executionem commisisse nisi eam sibi specialiter reseruarunt in.c.si delegatus.§.fi.extra de offi.deleg.lib.vi.⁊ in ca.venerabilium.eodem titu.in antiquis ⁊ quia contra eum talis interpretatio est fienda quod in totum commiserit cū apertius legem dicere potuisset in.c.contra eum.de reg.iur.lib.vi.et ista videtur verior opinio de iure secundum Henri.bohic.vbi.s.

3 ¶†Et q̄q̄ videatur aliqua dubitatio i delegato ab ordinario vt.s.dixi:tamen in delegato a principe vbi nō est terminus certus statutus cōmissario sed indistincte cum committitur absq̄ reseruatione exequutionis non est dubium quin talis a principe delegatus possit suam sentētiam exequi.vt de hoc est tex.in.c.significasti.⁊ in.c.in literis.⁊ in.c.pastoralis.§.quia vero.extra de offi.delega.¶Dummodo infra annū eam mādet exequutioni in.c.querēti.extra de offi.deleg.⁊ ita etiam tenet bar.in dicta.l.a diuo pio.

¶Summarium.

1 ☞Substitutio facta cum clausula si sine liberis decesserit q̄n et in quibus locū habeat.⁊ nu.seq.

4 Clausula si sine liberis decesserit qualiter intelligi possit.
5 Liberi an sint substituti vel instituti per clausulam si sine liberis decesserit.
6 Substitutus vigore cuiuscunq̧ substitutionis ad fideicōmissi petitionem non admittitur.
7 Femie ex significatiōe ꝓprijssima appellatiōe liberoꝝ ꝯveniūt.

¶ Consilium.xxij.

VIso casu premisso sufficienterq̧ inspectis et cognitis omnib⁹ ꝛ singulis clausulis tā īstitutionū q̄ substōnū habēdū in testō. primo quondā dn̄i Raymūdi de mōte albano. Et subsequenter dn̄i quōdā Aymardi filij sui: et deinde dn̄i Raymūdi de monte albano eiusdē quōdā dn̄i aymardi filij diuerso mō facturis ꝛ descripturis necnō emācipationē dudū p̄ dictū dn̄i Aymardi de et in ꝑsona dicti dn̄i Raymūdi ei⁹ filij facta ac etiā donatione pro euidētiori solutione ac etiā clariori r̄nsiōe ad dubia. p̄mo p̄mittētur casus īdubitati: successiue ꝓo subijciēte casus dubitabiles vna cū solutiōib⁹ ac r̄nsiōib⁹ ꝓut
1 de iure videbit̄ dicēdū. ¶ † Est eñ certū q̄ substō p̄ dictū dn̄m raymūdi p̄mo facta: casu q̄ dict⁹ raymūd⁹ p̄ ip̄m īstitut⁹ decederet, absq̧ liberis: aut ei⁹ liberi absq̧ liberis ī personā raymūdeti filij raymūdi de mōte albano p̄mo loco substō locū hr̄e nō pōt clarū est eñ q̄ respectu ipsi⁹ aymardi locū sibi nō vēdicat ipsa substō: q̄ relictis liberis mortu⁹ ē: p̄sertim p̄fato raymūdo filio suo qđ sufficit ad exclusionē substituti p̄.l.nō est sine liberis.ff.
2 de ver.sig.ꝛ.l.j.C.de cōditio.īcertis. ¶ † Nō h̄z ēt locū ipsa substō respectu liberorū dicti aymardi ex eo q̄ dict⁹ raymūdetus substitut⁹ decesserit viuēte p̄fato raymūdo filio dicti aymardi: ꝛ sic q̄ ad hmōi ꝑsonas ipsa substō fuit ꝛ est caduca p̄.l.vnicā.§.
3 si sub cōditiōe.C.de caduc.tollēdis. ¶ † Viso ergo q̄ dicta substō in ꝑsonā dicti dn̄i raymūdeti nullatenus locū habere pōt: vidēdū est an ipsius raymundeti liberi masculi videlicet alziarius superstes ꝛ raymūd⁹ ex ysuardo p̄mortuo relict⁹ nepos possint et debeāt admitti vel ipsi ambo vel eorū alter ad p̄dictā substitutionē. Et certe dicēdū v̄r q̄ nec ipsi ambo nec eoꝝ alter ad p̄dictā substitutionē admitti pn̄t: nec ex ꝑsona dicti raymūdeti patris ipsi⁹ alziarij auiq̧ predicti raymūdi: nec ex ꝑsona ꝓpria seu iure eorū ꝓprio. ¶ Qđ ex ꝑsona dicti raymūdeti nō admittant̄: certū est p̄ dictū § si sub cōditōe. ꝛ p̄.l.substō.ff.de acq̄r.re.do. ꝛ p̄.l.vnicā. cū ibi not.C.de his q̄ añ apertas tabulas. ¶ Qđ aūt ex ꝑsona ꝓpria seu iure ꝓprio nō admittant̄ ad dictā substitutionē seu fideicōmissum: nec ipsi ambo nec eoꝝ alter ꝓbat̄ clarissime. Nā hmōi liberi ī nullo casu vel euētu reperiunt̄ dispositione fuisse substituti p̄fatis aymardo aut ei⁹ liberis: q̄uis de ipsis ī vnū casū seu euētū infra declarādū fuerit narratiue ꝛ ꝯditionaliter facta mētio nō tñ v̄r ipsos ꝓpterea posse aut de-
4 bere admitti in hmōi fideicōmissi petitione. ¶ †. Propter qđ sciēdum est qđ qñ aliq̄s testator disponit inter suos filios illos instituendo vel substituēdo adiecta conditione si cōtingat ꝛc.
a decedere sine liberis[a] vel absq̧ liberis aut etiā nullis liberis

a ¶ Sine liberis ꝛc. de hac materia vide que scripsi in decis. gla. q.xxxix.

relictis ⁊c. inter doctores est magna questio et altercatio an per talia verba narratiue et cõditionaliter prolata videantur liberi instituti vel substituti: longe et multo maior est ⁊ esse dz quando quis testat̃ inter extraneos adiecta dicta conditione.
5 ¶ †In primo enim casu quando quis disponit inter filios [a] cũ
a adiectione dicte conditionis [b] tenet dominus Bart. qđ liberi
b quorum conditionaliter facta extitit mentio non videntur per talia verba substitui seu ex testamento vocari: sed duntaxat ab intestato: prout ipse post glo. no. in. l. lucius. la. ij. ff. de heredibus insti. licet Albericus de rosate et Salycetus in. l. j. C. de condi. insertis. et idem albericus in. l. precibus. C. de impu. et alijs substitu. ac Baldus in. l. vna. C. de caducis tollendis. teneant contrarium quando quis disponit etiam inter suos liberos eos instituendo: vel substituendo. Quo casu etiam si dicta conditio non exprimeretur per testatorẽ: tamen per legẽ subintelligeretur per. l. cum acutissimi. C. de fideicommis. ⁊ l. generaliter. §. cum autem. C. de institu. ⁊ substitu. sub condit. factis. Quis vero in casu nostro dictus raymundus primus substitutus cum adiectione si decederet nullis liberis sibi relictis ⁊c. erat dicto quondam raymundo primo testatori extraneus: vel saltim posito qđ esset de eius genere vel cognomine aut agnatione seu sanguine: non tamen erat eius filius aut nepos ⁊ per consequens videretur per no. in locis preallegatis per dictos doctores qđ per adiectionẽ dicte conditionis si cõtingat ipsum decedere nullis sibi relictis liberis ⁊c. nõ videantur ipsi liberi substituti nisi aliter dispositiue reperientur substituti qđ non videtur reperiri. Preterea posito quod dicta verba conditionaliter ac narratiue modo premisso prolata al's haberent vim dispositionis et possent ex testamento vocari: tamen in casu nostro non admitterentur. Non tunc propter defectum potestatis verborum si verba hoc possent: quia nos sumus in casu et euentu in quo cessaret expressa dispositio liberorum etiam si facta fuisset: attentis et diligenter notatis verbis testamenti dicti quondam domini raymundi primi testatoris. voluit enim et ordinauit quod si contingeret dictum raymundetũ de mõte albano substitutum esse: scilicet et locum esse substitutum seu ipsius hereditatem accipere: ipsumq; decedere nullis sibi relictis liberis vel libero masculo vel masculis a suo corpore legitime procreatis: eo casu dicto raymundeto substituit nobilem guigonem archaudi si vixerit al's liberos ipsius masculos. vnde cum dictus raymundus primus testator in toto suo testamento nullam mentionem fecerit de liberis dicti raymundi nisi in prima dũtaxat clausula substitutionis: ipsa iñ clausula continuando ⁊ coniungendo eam cum immediate precedenti loquatur et intelligatur in casu et euẽtu quo dictus Raymũdetus vigore substitutionis hereditatẽ ⁊ successionẽ habuisset ⁊ recepisset: quã vero nõ habuit nec habere potuit. causis ⁊ rõnibus. s. alleg. Sequit̃ per cõsequẽs q̃ posito q̃ eo casu fuisset expressa dispositio ac substõ q̃ ad liberos dicti raymũdeti. q̃ deficiẽte ⁊ cessante illo casu cessaret illa dispositio. vñ cũ in hoc sit

a ¶ Inter filios actu3. quia Bar. ⁊ seq̃ces intelligunt q̃ nõ veniũt liberi ex testõ siue iter liberos. siue iter extraneos quis testet̃.
b ¶ Tenet dñs bar. hec opinio bar. est cõis opinio ⁊ seruat̃ in iudicãdo in curia plamẽti dalph. vt ple. scripsi in deci. gla. q. xxxix. ⁊ infra cõsl. xxvij.

clarissima testatoris voluntas ac etiam iuris dispositio illa servanda est per.l. cum questio in fi.C.de legat.et.l.j.C.de sacrosanct.eccles. Et ideo non est nullum insistendum.

¶ †Et per ista et eadem motiva dicendum est quod dictus Guigo secundo loco substitutus vigore cuiuscunque substitutionis ad nullam fideicommissi petitionem admitti potest: cum ipse decesserit viventibus dictis aymardo et raymundo: et sic substitutio quo ad eum est et fuit caduca per iura et rationes supe rius quo ad raymundetum allegatas. Eius etiam guigonis liberi quanquam fuerint dispositive in certo casu et evento substituti admitti non possunt: quia ille casus non evenit imo deficit. ¶ Clarum est enim per verba dicti testamenti prefati domini raymundeti primi testatoris quod ipse testator voluit. Et si dictus raymundus esset substitutus et hereditatem iure substitutionis habe ret et postea moreretur nullis sibi relictis liberis &c. quod ipsi raymundo eo casu substituebat dictum Guigonem si viveret aut liberos masculos ipsius. Quia igitur dictus raymundetus non fuit substitutus seu hereditatem non recepit iure substitutionis imo predecessit relictis liberis masculis: ut supra dictum est. sequitur per consequens clarissime quod liberi ipsius Guigonis nullo modo admitti possunt. Bene verum est quod dictus Guigo admitteretur si viveret ad dicti fideicommissi petitionem: casu quo dictus aymardus esset mortuus sine liberis: aut eius liberi absque liberis: ex quo dictus raymundetus hereditatem iure substitutionis non recepit: quia in illo casu et eventu ipse Guigo fuit substitutus eius tamen liberi eodem casu admitti non possunt: quia illo casu substituti non fuerunt: sed dumtaxat in casu et eventu predicti. Et cum ille casus non evenerit cessat per consequens substitutio eis facta per predicta. Et procedunt indubitanter de iure omnia premissa: cum enim dictus testator in pluribus casibus que evenire aut etiam deficere poterant sibi et suis liberis ac liberorum liberis providerit in his merito debeat servari eius voluntas. ¶ In aliis tamen casibus in quibus non providit et quos omisit qui respiciunt non personam eius cui facta est substitutio sed personam substituti nulla fiet extensio: imo illi remanebunt sub dispositione iuris communis iuxta no. per Bar. in.l.gallus.in princi. et in.l.comodissime.ff.de libe. et posthu. et l.si cum dotem.in prin.ff.solu.matri.

¶ Postquam igitur premisse substitutiones in personas dictorum Raymundi et Guigonis successive substitute: et liberis eorundem locum habere seu vendicare sibi non possunt per iura et rationes pretactas. Si queratur quis ergo in huiusmodi bonis et hereditate succedet seu succedere debeat. Videtur salvo saniori consilio quod secundum tenorem et rigorem verborum testamenti dicti domini raymundi primi testatoris: margareta filia dicti quondam aymardi succedere debeat. voluit enim dictus testator quod si contingeret dictum aymardum mori nullis sibi relictis liberis a suo corpore legitime procreatis vel liberum aut liberos dicti nobilis a suo corpore legitime procreatis premoreretur &c. quandocunque sine liberis ab eorum corpore legitime procreatis: eo casu eisdem substituebat dictis Raymundetum &c.

7 ¶ †Clarissimum est autem quod appellatione liberorum presertim ubi agitur de odio irrationabili et favore ampliando femine ex propriissima significatione continentur. iuxta.l.si quis filiabus.ff.de testamen.tut. et no. in.l.j. et.l.liberorum.ff.de verbo.significatio. quia igitur ut dictum est dictus aymardus decessit relicta dicta filia que adhuc vivit quod iuxta verba premissa verba recipiendo illa ad litteram: ac etiam per mentem testatoris admitti debeat ad bona dicti testatoris. et ita videtur mihi de iure procedere.

¶Summarium.

1 Pactum donationi facte in premiũ emancipationis adiectum an valeat.
2 Pactum in iudicio factum eius calore vestitur.
3 Calor iudicij quid operetur.
4 Iuramentũ vestit malum pactum.
5 Pactum donationi facte in emancipationis premium tolli potest.
6 Hereditas auferri nequit per contractum donationis.
7 Beneficium per collationem dicitur debitũ.
8 Absenti non queritur ius in re sibi donata ante ratificationẽ.
9 Donatio inter patrem et filium consistere nequit si non morte confirmetur.
10 Insinuatio ad quid inuenta fuerit: et coram quo iudice fieri debeat.
11 Insinuatio qualiter fiat.
12 Iuramentum non valet nisi insinuatio probaretur.
13 Insinuatio in cuius fauorem inducta fuerit.
14 Pactum de futura successione non valet.
15 Pactum in contractu donationis in premium emancipatiõis valet si approbetur ꝛ conseruetur.
16 Donatio inofficiosa reuocari debet.
17 Pactum quod non venit in notitiam eius cuius interest reuocari potest.
18 Donatio facta absenti quando valeat.
19 Regula exemplis non restringitur.
20 Facta coram iudice sciri presumuntur.
21 Spes substitutionis ad suos non transmittitur.
22 Uoluntas testatoris est preferenda verbis.
23 Extensio in odiosis non extendenda.

¶Consilium.xxiij.

1 Viso facto vt ponitur primo est videndum † an pactum appositum in donatione facta in premiũ emancipationis ipsi raymundo fratri dicte domine margarete: vigore cuius ipsa agit: valeat ꝛ teneat et sit efficax ad agendum ꝛ obtinendum. ¶Et videtur primo quod sic: quia ius fuit quesitum dicte margarete ex pacto apposito in ipsa donatione iuramento vallato et actio dicte margarete competit: vt est text.
a cum gl. in. c. quotiens cordis oculus. j. q. vij. in. l. quotiens.[a] C. de do. que sub modo. ¶Et ei per patrem potuit actio queri vt dicit gl. in. §. si quis. insti. de inutilibus stipu. ꝛ tex. in. l. quodcũq3. §. j. et ponit Bar. in. l. qd dicitur. ff. de verb. oblig. ¶Et sic ex quo sibi competit actio sibi non potuit sine facto suo auferri in regula iuris id qd nostrũ. ff. de reg. iur. pro quo. l. post mortẽ. §. fi. ff. de contra. tabulas. faciũt no. in. l. petende. C. de tẽpo. resti. in integrũ petẽde. pro quo facit tex. in. l. fi. ff. de pactis.
2 ¶† Itẽ aduertẽdũ qd dictũ pactũ fuit factũ corã iudice cõpetẽti in actu ipsi[9] emãcipationis: ꝛ oim incidẽtiũ emergẽtiũ ꝛ cõnexorũ eiusdẽ. Et propterea dicit Bal. in repetitiõe. §. qui pro-

a ¶ l. quotiẽs. de materia isti[9]. l: vide que dixi. 3. cõsi. xij.

uocauit ff. de pac. quod ipse audiuit bina vice, Bar. firmãtem qd pactum nudum in iudicio factũ ei⁹ calore intelligitur vesti tum per. l. cum ostendimus. §. fi. ff. de fideius. tuto.

¶ † Et pro hoc adduco plura. Primo arguo sic: iudicij calor facit qd renũciatio iuris futuri in eo facta valida est: vt no. gl. in l. cũ pr. de cura. bo. dãdo. ⁊ in. l. in plurib. ff. de acq. here. lz si nõ corã iudice fiat ius futurũ simplici renũciatiõe tolli nõ possit. l. si ita. §. si sub cõditiõe. ff. de leg. ij. ⁊ l. j. §. qd ait pretor. la. ij. ff. quorũ legatoꝝ. ergo a paritate rõnis in pacto nudo suppleri dꝫ vestimẽtũ aliqd iudicis põtia. Itẽ pro his facit gl. in. l. eũ ꝑ quo. ff. de in ius vocã. voleñs ex pacto iudiciario vtilẽ actionẽ acquiri parti in cuius fauorẽ fit. ¶ † Preterea qd iurm vestiat pactũ nudũ [a] facit. l si qs maior. C. de trãsac. referendo verba lre. ibi verũ actiõe priuat⁹ ⁊c. tã ad pacta q̃ ad trãsactionem: qd fieri dꝫ: qr vbi vnũ determinãs adijcit pluribꝫ determinabilib⁹ dꝫ ea pariter ⁊ vniformiter determinare. l. in testã. C. de test. mili. et. l. nã hoc iure. ff. de vul. ⁊ pup. dicit em ter. ibi qd veniẽs contra pacta iurata infamiã incurrit ⁊ actiõe priuat. Et intelligit priuat actiõe ex pacto orta. si aũt orta nõ esset nõ haberet locũ priuatio in l. decẽ. ff. de v̄b. ob. ⁊ sic ibi vr casus qd ex pacto nudo vallato iurõ orit actio. ⁊ hoc tꝫ Anto. de but. in. c. cũ cõtigat. de iureiurã. ¶ Itẽ vr qd illud pactũ valeat ⁊ teneat: cũ ꝑ pactũ hereditas post mortẽ dari possit. l. j. C. vt actiões ab herede. ⁊ q̃ ab here. inci. de quo per gl. in. l. fi. C. de pactis. ¶ Itẽ nõ potest quis mutare consiliũ in alterius detrimentũ. in. c. mutare. de reg. iur. lib. vj. ⁊ hoc est de iure cõmuni: ⁊ si inuenitur contrarium hoc est speciale vt dicit glo. in. c. qd sede. de reg. iur. li. vj.

5 et hoc etiã dicit gl. in. d. c. mutare. ¶ † In cõtrariũ facit ⁊ vr qd possit tolli ⁊ reuocari dictũ pactũ per ipsos Aymardũ ⁊ Ray. vt dicta bona donata alijs per supremũ iudiciũ dãdo ⁊ cõferẽdo. Et hoc probat sic: qm per dictũ pactũ de quo. s. ipsi margarete nõ fuit quesitũ ius in re sed ad rem vt dicit Inn. in. c. dilectus. de offi. deleg. ius ad rẽ quesitũ põt reuocari vt in. c. fi. de cõcess. prebẽ. ⁊ in. c. si is cui. ⁊. c. seq. de prebẽ. Nã qr per pactum ius ad rem ipsi margarete fuit quesitũ vt in. c. si postq̃. de prebẽ. li. vj. ⁊ sic reuocari potuit. l. si qs hac lege. ff. de seruis expor tãdis. ⁊ hoc vr tenere Bar. in. l. q̃ rome. §. flauius hermes. ff. de verb. obli. ¶ Itẽ in illo pacto fuit dictũ qd si cõtingeret ipsos cõtrahẽtes mori sine liberis ex eoꝝ corporib⁹ procreatis qd oĩa bona remaneãt ⁊ pertineãt ad margaretã ⁊ alias filias nõ religiosas, et ita supremũ iudiciũ videt in filiab⁹ cõtulisse. ter. in l. tale pactũ. §. pater. ff. de pac. ⁊ ita reuocari potuit hoc pactũ

6 l. j. C. de sacrosanc. eccle. in. l. iiij. ff. de adi. lega. ¶ † Item per cõtractum donationis non potest dari aut auferri hereditas. C. de pac. conuen. l. hereditas. ⁊ in. l. fi. ff. de suis ⁊ legiti. here. ⁊. l. pactum qd dotali. C. de colla. et. l. si quãdo. §. illud. C. de inoffi. testamẽ. ⁊ ita qr nihil valet non potest prestare impedimentũ quominus potuerit reuocari in regula iuris non prestet impedimentum. de reg. iur. lib. vj. ¶ Nec iuramentum illud pactũ nudum potest vestire cũ speciale sit in liberto qd in eius pro-

[a] ¶ Uestiat pctm nudũ. iuramentũ vestit pactũ nudũ. vide etiã. s. in cõsilio. xvij.

missione vestiat.no.in.l.si quis pro eo.ff.de fideiussorib⁹:ergo in contrarium est ius commune. Et hoc ibi tenet Bart.et Cal. in l.j.C.de operis liberto. et in auth.sacrameta.C.si adversus vendi.et in.l.cum ante ea.C.de arbi. ¶Item fortius dictum pactu videtur postea reuocari quoniam in dicto pacto fit mentio mortis: et sic est donatio causa mortis.l.seya.§.fina.et ibi Barto.et doct.ff.de dona.causa mortis.et in.l.seya.ff.de dote prelega.et ibi glos.et ita possit reuocari cum donatio causa mortis reuocabilis sit.l.marcellus.§.fina.et.l.si debitori in fin.ff.de donatio.causa mortis.et.l.fi.C.eodem titu.

7 ¶†Est sciendum quod lappus dicit in capitulo si tibi absenti.de preben.lib.vj.quod licet per collationem non dicatur beneficium meum per collationem: tamen dicitur debitum. not. in.c.auditis.de rescript.in cle. pro quo.c.fina. de concessione preben.libro.vj.et ita per collationem et per pactum acquiritur ius ad rem et debitum dicitur quod in pacto deuenit.

8 ¶†Item dicit tex.in.c.si tibi absenti.de preben.libro.vj.quod licet non acquiritur absenti ius in re donec ratu habuerit aut acceptauerit: attamen interim donans nihil poterit facere in contrarium: puta alteri dando aut conferendo donec ille cui collatum est consenserit aut dissenserit. Et si quid in contrarium fiat puta quod alteri donet est nullum. Barto. autem aliter dicit in.l.absenti.ff.de dona.et latius Angelus auth. in.l.si cum fundum venderes.ff.de pac. dicit quod quando pactum nudum apponitur circa contractum bonefidei vt in nostro casu in contractu donatoris et tunc non potest reuocari quia sapit eius naturam alleg l.vero procuratori.et.l.aliud.ff. de solu.que bene faciunt. ¶Glo.vero in.l.si quis hac lege.ff.de seruis exportandis.dicit quod aut pactum est factum in fauorem illius qui paciscitur duntaxat: et tunc potest reuocari aut in fauorem tertij vt in casu nostro et tunc non potest reuocari.et ita etiam dicit Cy.in.l.prefectus.C.si manci.ita fuerit aliena.et dictam glo.tenet ibi Ja.de butri. Et propterea dico: quod istud pactum fuit vestitum per coherentiam contractus bone fidei iuxta gl.in.l.iurisgentium.§.quinimo.ff.de pactis.et ita actionem parit. ¶Item per iuramentum fuit factum irrationabile licet sui natura alias fuisset reuocabile: iuxta glo.in.l.si pecuniam.ff.de condi.ob causam.vbi contractus innominatus sui natura reuocabilis propter iurm est irreuocabilis.et sic si donatio cam mortis sui natura eet reuocabilis tn propter iurm efficit irreuocabilis propter aditu: vt.l.vbi ita donat.ff.de dona.ca mortis.et ita dictu Bar.in.l.q rome.§.flaui⁹ hermes.no hz locu vbi

9 iurm interuenerit. ¶†Et si forte diceret qd dictu pactu no valuit cu donatio iter prez et filiu[a] consistere no possit nisi morte confirmet et traditio rei interueniat in.l.ij.cu gl.de inoff.dona.et hoc tex.impossibilitate vt.l.donatoes cu gl.C.de dona.inter viru et vxo.ad hoc rndeo et dico qd iter patre et filiu obligatio naturalis contrahit vt no.gl.in.l.frater a fratre.ff.de condi.inde. Nec illa lz contrahat ex re pfecticia: qn eni cu ipso patre contrahit acquirit patri: lz qn filius cu alis contraheret bn fm Bar.et Ang.in.l.si quis pro

a ¶Donatio iter prez et filium. Hic.j. qd iuramentu firmat donatio. inter patre et filiu etc.ab morte a pris de quo etia dixi i de cislōib⁹ plamenti.qone xlvj.

eo.§.item filius.ff.de fideicommissa.ideo talis donatio iuramento confirmatur non expectata morte secundum Baldum in.l.irrita.C.de vsucap.pro donat.vnde iuramentum appositum non solum facit ne quis possit venire contra se immo ipm contractum qui alias nõ valeret validat:ex quo solum de preiudicio rei familiaris agitur sm Inno.in.c.cũ contingat extra de iureiur.& in.c.quẽadmodũ.eo.ti.Et hãc partem tenẽt Joã.& achidia.in.c.ij.de pac.li.vj.inquãtũ dicũt pactũ iuratũ debere seruari & nõ dicũt simpliciter iuramentum.Et hanc partem tenet Joan.calderi.in.d.c.cũ cõtingat in suis distinctionibus et hanc partem tenet Bar.in dicta.l.si quis pro eodem .idẽ tenet de Imo.in.d.c.cum contingat.vnde dicit Bal.in.l.pactũ.C.de colla.de quo etiam per eum.l.nec patronus.C.de operis liber. & in.l.non dubium.C.de legib⁹.& in feu.in ti.de pace iura.fir.§.item sacramenta.quod vbi iuramentum interponitur super eo quod concernit iustitiam positam & cuius transgressio non induceret peccatum quod tunc iuramentum maxime vbi interponitur super actu qui in se habet naturalem equitatẽ sicut in casu nostro.l.maximum.C.de libe.prete.&.l.rescripto.§.fi.ff. vnde liberi.quod tunc iuramentum validat contractum nec potest quis venire contra.

¶ Sed vlterius forte dicetur dictum pactum donationem continere et valere tanq̃ non insinuatum.quingentas libras.vt eo quod excessit in.l.donatiões.C.de dona.inter virum et vxo-
10 rem.† Ad hoc dico quod non obstat:super quo aduertendũ q̃d de iure insinuatio fuit inuenta ne donationes fiãt clam:vt homines non fraudenẽ vt.l.data.C.de dona.& ita dicit Bar.in.l. modestinus.ff.de dona. quod insinuatio ipsa potest fieri corã
a quocunq̃ iudice [a] etiam si non sit iudex partium,rei vel loci p dictam.l.data.& per.l.in hac.C.de dona pro quo est tex.in auẽ. vt fratrum filij.§.illud.ibi dum dicit aut apud quos omnia talia documenta cõfici pñt &c.quoniam insinuatio est actus voluntarie iurisditio.qui fit inter volentes pro quo est tex.in auẽ. de defen.ciui.§.nulla &.ibi gl.ideo videtur quod valeat ex quo partes in illum iudicem pro tali actu celebrando consenserint facit quod habetur in.l.ij.ff.de off.proconsulis.dum tamen sit talis iudex qui habeat reddere ius.vt habetur in dicta.l.in hac.C.de donatio et ita dicit Joan.and.in addi.Spe.in tit.de instru.edi.§.porro.

a ¶ Quocũq̃ iudice. insinuatio põt fieri etiã corã iudice icompetẽti. vide.j.cõsil. lvij.

11 ¶ † Et qualiter ista insinuatio fit sic dicit Joã.in.d.§.porro.q̃d subscribatur donatio & publiceẽ corã iudice:nec req̃riẽ alia scriptura fieri.& ista opinio sm Jo.an.vr esse cõis et cõiter seruaẽ: vt tãgit Jo.an.in.d.§.porro.sup ver.dona.& illã vr sequi Azo i sum.in tit.de donationib⁹.& sitr Goffredus Hosti.& Bart.l.d.l. modestin⁹ vbi dicũt q̃ insinuatio est qñ donatio fit in scriptis corã iudice nec requiriẽ decretũ scdm eũ:q: hoc nõ videnẽ req̃rere iura sed q̃ fiat in presentia iudicis.Licet guillerm⁹ de cugno aliter dixerit in.l.illud.C.de sacrosan.eccle.etiam per glo. in corpe.vnde sumiẽ in auẽ.vt nõ fiant pignorationes.§.fi.Sz male.& de hoc est tex.sm Bal.in.l.fi.C.de predijs curialiũ.li.x.

In verbo ibi sine decreto. vbi aperte in donatiõe loquitur. Et dicit Bal. in quodam suo consilio quod incipit in christi nomine amen. Ubi querit an filia que bonis patris renunciauit coram iudice an videatur facta insinuatio: eo quia iudex interposuit decretum. dicit ipse Bal. qd si causae fuerint exposite corã iudice nominatim videlicet quia pars iudici dicit qd donabat et donare intendebat ita qd iudici quid agatur et quid cõtrahatur innotescat certe per appositionem decreti dicitur insinuatio facta. C. de prediis curialium. l. j. lib. x. Presumendum est enim de iudicis mente qd nihil intendit inique facere: quia hoc iurat. l. fi. C. ad. l. iul. repetũdarum. In nostro autem casu de quo agimus donatio facta fuit coram iudice et super ea anteq̃ decretum interposuisset plene deliberauit: et sic non est querendum de insinuatione: qm facta fuit: vt. s. dictum est. Et hoc constat per instrumentum ipsius emancipationis et donationis in quo est decretum. Quod decretum facit presumi ipsam insinuationem fuisse solẽniter factam: vt dicit glo. in. l. j. C. de iur. haste fis. lib. x. et in. l. imperatores. ff. de priui. credi. et est speciale fauore decreti qd oẽs solennitates etiam extrinsece p̃sumũtur interuenisse in actu ßm Aug. in. d. l. imperatores. qui ita dicit.

12 ¶ †Item dicta donatio fuit iurata: et ideo licet Bar. Bal. et Cy. et plures alij teneant qd iuramentum non valet vbi insinuatio non probaretur. Jo. and. tñ tenet qd validat in addi. ad Spec. in tit. de instru. edit. §. porro. et hanc partem secutus est Jo. de imo. in. c. cum contingat. de iureiur. et respondet omnibus rationibus et profunde quas in contrarium faciunt Bar. et alij contrarium tenẽtes. ¶ Et primo ad rationes Bar. et aliorum: primo qñ dicunt qd videtur esse cõtra publicam vtilitatem: quia illud non reperitur iure cautum: sed bene dicitur qd fuit inducta insinuatio vt tollatur occasio procurandi donationes fieri p metũ vel fraudem seu clandestine: vt. d. l. data. C. de donati. et licet dicatur esse interesse reipublice ne quis re sua male vtatur. istud non sufficit ad infringendum iuramentum: quia est vtilitas secundaria: vt patet in simili in muliere alienante rem dotalem: nam licet intersit reipublice mulieres esse dotatas. l. j. ff. solu. matri. Tamen seruatur contractus donationis rei dotalis per iuramentum: vt patet in. c. cum contingat. de iureiur. ¶ Item non obstat qd nõ videtur posse renunciari legibus inducentibus solennitatem in actibus hominum: iuxta. l. nemo potest. ff. de leg. j. quia illud verum quando non interuenit iuramentum: secus qñ internenit vt in minore. ¶ Nã licet lex dicat et det solẽnitatẽ certã seruari debere in alienatione rei minoris: videlicet qd fiat cum auctoritate administratoris et cum decreto iudicis: et causa cognita. l. magis. §. ne passim. ff. de rebus eorum. tñ si alienetur sine dicta solennitate cum iuramento tenet alienatio. vt auk. sacramenta. cum ibi nota. C. si aduersus ven.

13 ¶ †Item non obstat si dicatur qd inductum fuit insinuationem fieri nõ fauore donantis: sed in odium illorum qui procurabant fraudulenter et clãdestine illas fieri. l. donatio. et. l. data. C. de donatio. et sic videtur qd non possit renũciari per nota. in. l. tam et si. ff. ad macedo. quia potest responderi dupliciter. Primo quia licet sine iuramento non possit renunciari: tamen scdm omnes iuramentum ligat in. c. significante. in fi. extra de pig. et no. Bar. in. l. si quis pro eo. ff. de fideiusso. ¶ Item secundo potest dici qd inductum fuit insinuationẽ fieri principaliter in fauorem donantis ne ex sua liberalitate periclitetur et secũdario in odium procurantium clam et occulte illas sibi fieri vt tollatur talis occasio saltim cum iuramento per. l. penul. C. de pactis. ita ibi dicit Joan. de imol.

14 ¶ †Sed forte diceretur quod pactum de quo tantum queritur et disputatur fuit pactum future successionis et de hereditate viuentis: et ideo non valet: iuxta ea que habentur et not. per docto. in. l. fina. C. de pactis. in. l. stipulatio hoc

modo.ff.de verbo.obligatio.in.l.pactis.de collatio.in.c.ij..de pactis. Et quia hoc non obstat nō insisto:quia hoc pactum fuit factum per illum de cuius he reditate agebatur:ꝛ in ipso pacto eius consensus interuenit.ideo valet.casus est in.l.fina.C.de pac.Item pactum de futura successione quando interponitur ad conseruationem future successionis per quam quis alias priuatur de iuris rigore quando paciscuntur.super eadē potuisset testando disponere va lidum est.insti.de legi.agna.successione.§.fina.in.l.fina.C. de emanci.libe.

¶†Item pactum ipsum appositum in contractu donationis in premiū emā cipationis facte per ipsum a ꝛnardum in suo testamento fuit conseruatum et approbatum:vt patet ex eius verbis:quia dicit confirmat ipsam donationeꝫ ꝛ omnia ꝛ singula pacta in eo contenta.ꝛ qui.omne dicit nihil excludit.vt di cit gl.in.l.a procuratore.C.mandati.ꝛ quia verba ipsa ipsius donationis hoc clare dicunt ꝛ in ipsis non est dubitatio.Ideo non debet fieri volnntatis quæstio.l.ille aut ille.§.cum in verbis.de lega.iij.ꝛ.l.non aliter.ff.eo.titu.Dicere er go ꝙ testator confirmare voluit donationem ꝛ non pacta in ea contenta. hec est glos.que destruit tex.quoniam tex.testamenti dicit ꝛ vtitur testator his ver bis.Item ꝛ donationem per eundem dominum testatorem nobili raymundo de monte albano eius filio in premium emancipationis factam ꝛ omnia ꝛ sin gula alia pacta in dicta donatione ꝛ instrumento dicte donationis contenta descripta;dictus testator confirmauit ꝛc.Ecce.ꝙ non solum.donationem:sed omnia alia pacta in eadem descripta confirmauit:quare non est recurrenduꝫ ad coniecturas vbi certitudinem habemus:quia in incertis non certis locus est coniecturis.l.continue.§.cum ita.ff.de verbo.obliga.Et expressum tollit ta citum.in.l.doli clausula.ff.de verbo.obliga. ¶†Si autem diceretur ꝙ dictum pactum ꝛ donatio:fuit inofficiosa ꝛ sic reuocanda per totum titulum de inoffi. dona.ad hoc dico ꝙ non est nulla ipso iure sed tenet.ꝛ si venit reuocanda non reuocatur nisi vsqꝫ ad bonorum subsidium quando est facta vni ex liberis vt in casu nostro in.l.si liqueat.C.de inofficio.dona.ꝛ ista est conclusio doctorum. Barto.in.l.titia.§.imperator.ff.de lega.ij.Bald.Cyn.ꝛ Ja. ꝛ aliorum in.l.j.C. de inofficio.dona.ideo opus est querela.ꝛ quando proponetur habebit proponens congruum responsum in.l.vt responsum.C.de transac.

¶†Et si opponatur ꝙ pactum de quo agitur in ipsa donatione non venit ad notitiam ipsius margarete:ꝛ sic reuocari potuit ꝑm docto. adeo ꝙ nuntij vel epistole necessaria est missio:vt.ꝛ si vnus nō tanꝙ nuntius deputatus sed mo tu proprio donatoris voluntatem a se intellectam ipsi donatario declarauerit non ex hoc videtur perfecta.ita no.glo.in.l.consensu.ff.de actio. ꝛ obliga. ꝛ in l.nec ambigi.C.de dona.ꝛ in.l.j.ff. de contrahenda emptio. in fine. Ceterum quidem hoc verum est si donatio ipsa in priuatam personam collata fuerit:sed etiam si in pauperes ꝛ conuertenda in piam causam: vt not. glos. in.l. illud. C.de sacrosan.eccle.quam post multa veram dicit esse Joan.and. in additio. specu.in titu.de instru.edi.§.nunc vero aliqua.in additione magna:que incipit:constat ꝙ tenet institutio ꝛc.¶†Aduertendū tñ ꝙ licet in hanc sententiam inclinare videatur dictorum doctorum autoritas:nihilominus ad dicendum cōtrarium moueor primo ex textu dicte.l.nec ambigi.Unde verba illius legis velle videntur donationem ꝗuis absenti factam esse validam dummodo donatarius ex donantis voluntate rei possessionem nanciscatur:nec appet ipsa lex necesse fore ex nuntij seu epistole destinatione donantis voluntatē donatario innotescere.Unde videt̃ sufficere.vndecūqꝫ illa sit sibi nota.Ad hoc tex.no.ff.de peti.here.l.item veniunt.§.a quo.Et hoc pbat̃ ex casu expresso.ff. de sponsa.l.in sponsalibus.la.ij.ibi:an per aliū ꝛc.ꝛ per hoc videt̃ tex.in.l.ni=

hil ꝓhibet.C.si quis alteri vel sibi.Preterea videt̄ esse text.in.l.consensu.ff.de
actio.⁊ obli.que loquitur in cōtractu qui cōsensu perficitur.Unde inter absen
tes quoqꝫ talia negotia contrahuntur veluti per nuntium vel epistolam: di-
ctio veluti ibi in textu posita stat exemplificatiue.Et sic considerato ꝙ tex. il-
le de nuntio vel epistola loquens exemplificatiue procedit continet casum ꝙ
non declarata voluntate per nuntium vel epistolam perficiuntur contractus
19 si aliter vndecunqꝫ per quemcunqꝫ de voluntate constat.¶†Est enim notissi-
ma iuris regula ꝙ per exempla regula non restringitur vt in eis non habeat
solum locum/sed etiam in alijs quibuscunqꝫ sub regula comprehensis.ff. de
damno infecto.l.damni infecti stipulatio.ff.de vi ⁊ vi arma.l.j.§. quod vulgo.
ff.de iur.⁊ facti ignoran.l.regula.§.⁊ licet. Pro quo.c.si tibi absenti.de preben.
lib.vj.vbi ad eius validitatem non requiritur nuntij missio vel epistole neces
sario.Item non est dubium pares esse debere ipsorum contrahentium quali-
tates.ff.de arbitris.l.si de meta.in princi.⁊.l.si cum dies.§.si in aliquam.⁊.l.sꝫ
si interpellatus.§.si ex altera.C.de solutionibus. Sed vt contractus ipse qui
consensu consummationem accipit perfectionem recipiat non requiritur vo-
luntas eius donatarij cui per donantem ad sue voluntatis declarationem nū
cius vel epistola mittitur ꝙ donanti similiter per nuntium vel epistolam de-
claretur.Sed sufficit declarari a quocunqꝫ:vt singulariter seruat Archid. xxx.
questione.v.c.nec illud.⁊ refert Barto.C.de confes.l.j.ergo in pari ratione di-
cendum est de necessitate non requiri ipsius donantis declarari voluntatem
per nuntium vel epistolam. Sed sufficere quocunqꝫ modo sciatur. ⁊ pro dicto
Archidiacono videtur tex.in clementi.prima.de procuratoribus.vbi manda-
ti contractus perfectus est:licet procurator nullam remissionem aut respon-
sionem fecerit de sua voluntate.ad idem facit lex si filius.ff.ad macedon.,cum
ibi not. ⁊ quod not.Bart.in.l.quo enim.ff.rem ratam habe. Et dicta docto.et
glos.in contrarium intelliguntur,⁊ intelligi debent quando vnus contrahēs
certum nuntium vel certas literas alteri contrahenti destinasset: vt per eos
vnus alteri suam vellet voluntatem manifestare:quoniam tunc si aliunde ipse
ad quem nuntius missus est dimittentis voluntate claruerit:non tamen dici-
tur ipse contractus perfectus:quia videtur tunc literas destinans non autem
voluisse contrahere ꝙ ad alium peruenerint litere vel nuntius. pro hoc text.
in.l.qui absenti.ff.de acquiren.possessio.⁊ in.c.super eo.de appellatio.faciunt
etiam que not.glos.in.c.ad apostolice.de cler. excommunica. ministran. et.ij.
q.vj.c.quanto.iiij.q.vj.c.quisquis.et sic ex premissis dicendū videtur ꝙ suffi-
20 cit ꝙ ipsa margareta sciuerit quocūqꝫ modo ⁊ a quocūqꝫ sciuerit.¶†Iste ꝯct⁹
donationis ⁊ pactū de quo agit̄ facta fuerūt palā ⁊ corā iudice.Et sic ipsa p̄-
sumit̄ scire iuxta no.p gl.in regula p̄sumit̄.de reg.iur.gl.in.l.si tutor.C.de peri
culo tuto.Et si diceretur ꝙ iste actus erat talis in quo ipsa debebat perquire-
re an hoc esset factum vel non.Et sic ex tunc ⁊ eo casu presumitur sciētia: vt di
cit glos.in dicta regula presumitur.Item ꝙ ista mulier ignorauerit pactum ⁊
ius quesitum ex eo non est dicendum:quia in his que concernunt suum factū
non presumitur ignorantia sed scientia:vt dicit Barto.in.l. non fatetur.ff. de
confes.Item ista domina fuit in loco vicino vbi contractus est factus cū ꝑso-
nis:que contractum palam ⁊ coram iudice fecerunt presumitur scientia ⁊ nō
ignorantia:vt dicit Bar.in.l.si cui.§.hisdem.ff.de accu.de quo p gl.⁊ tex. in.c.
quosdā.⁊.c.quāto.de presum.Itē isti actus facti sunt inter cōiunctos sangui-
nis.Et sic ex ꝯiunctiōe sanguinis vnus p̄sumit̄ scire factū alterius in.l.de tu-
tela.⁊ ibi gl.C.de in inte.resti.mi.in.l.octaui.in fi.ff.vnde cog. Et ista presum-
ptio trāsfert onus ꝓbandi in aduersariū contrarium:iuxta ea que habentur

in.l.ei qui.ff.de proba. Et donec approbatio aut refutatio facta fuerit nihil interim in contrarium fieri potuit in preiudicium illius cui acquiritur in.c. si tibi absenti.de prebend.libro sexto. & si quid fiat non valet vt ibi dicitur.

¶ Quo vero ad substitutiones factas per Raymundū de monte albano auum paternum dicte margarete videlicet de liberis aynardi de monte albano & de ipso aynardo filio ipsius raymundi testatoris ad posthumos seu posthumas ipsius raymundi testatoris: quia nulli fuerunt vnquam posthumi seu posthume. et ita fuit pro non scriptum in.l. vnica.§. et cum triplici. et.§. in primo.C. de caducis tollen. ¶ Quo vero ad substitutiones factas de aynardo filio dicti raymundi et eius liberis raymunderum de monte albano: et guigonetum araudi etiam non oportet disputare: quoniam ipsi duntaxat fuerunt substituti et non sui. et ipse raymundeius et guigonetus mortui fuerunt antequam dictus aynardus et eius filius masculus. Et sic substitutiones ipsorum fuerunt caduce vt dicta.l. vnica.§. pro secundo et.§. nouissimo. et.§. sin autem sub conditione.C.de caducis tollen.† quoniam spes substitutionis non transmittitur ad suos in.l. si ex pluribus.ff.de suis et legi.heredibus in.l. substitutio.ff. de acquiren.rerum do.et hoc dicit gloss. in dicta.l. vnica.in.§. his itaq; defunctis. Item dicte substitutiones fuerunt inutiles: quia dictus Aynardus decessit cum liberis et sic defecit cōditio sub qua fuerunt substituti vt dicto.§. sinautem sub conditione allegato. Item dicti substituti fuerunt substituti sub conditione si liberi dicti aynardi fuissent mortui sine liberis ista conditio nunq̄ euenit: quoniam dicta margareta est filia dicti aynardi et viuit et est de liberis et vltra habet liberos. Et sic duplici capite substitutio non habet locum quoniam conditio debet impleri in forma specifica prout ponitur. vt dicit glo. in.l.j.C.de conditio.incertis. pro quo tex.l. qui heredi.in princi.&.l. meuius.ff. de conditio.et demonstra. et ideo locus non est substitutioni.

¶ † Et si dicatur ista filia non debet succedere ex presumpta voluntate testatoris qui voluit filias maritari & nō succedere: imo potius proximiores de genere: & in vltimis voluntatibus testatoris voluntas potius q̄ verba inspiciēda est.l. in conditionibus.ff.de conditionibus & demonstrationibus. Ad hoc dico quo ad hoc quod conditio deficiat non est necessarium quod sit heres: sed sufficit quod possit esse ita quod sit capax. ista est conclusio Barto. in.l. filius.§. cū auis.de lega.primo. et in.l. prima.§. si filium.ff.de contra tabulas. et.l. ex facto.§. si quis rogatus.ff.ad trebellianum. Bald. et Salyce. et Cyn. post pe. in.l. prima.C.de condi.inser. Ista autem domina non est incapax ex sui delicto: & sic secundum doct. supradictos deficit conditio. Et sic ex quo liberi supersunt: imo etiam liberi liberorum substituti nihil habent: quia sic substituendum testator voluit preferre liberos substitutos vt in.l. generaliter.ff. de institu. et substitu. sub condi. factis. in.l. lucius. la secunda.ff.de heredib⁹ insti. in.l. si is qui ducenta.§. fina. ff. de rebus dubijs. Et sic secundum verba generaliter concepta per testatorem vbi dum dicit et si contingeret liberum vel liberos dicti aynardi a suo corpore &c. liberi quicunq; sint non distincto an femine vel masculi veniunt ex presumpta voluntate ipsius testatoris iuxta.l. lucius. la secunda. supra alleg. secundum glo. quod ab intestato secundum plures doct. ex testamento. Et ita vigore illius cle. dicta margareta ad hereditatem et bona dicti Raymundi dicte margarete aut vocatur. Et si dicatur non est verum quoniam testator ipse voluit filias dicti Aynardi maritari &c. vt patet in pluribus partibus testamenti. Ad hoc dico quod repellere filiam a successione est odiosum: iuxta.l. maximum vitium. C. de liberis preteritis. et odia sunt restringenda & non trahenda ad consequentiam etiam in casu vbi est eadē ratio

iuxta.l.quod non ratione.ff.de legibus.et in regulis iuris.et iuxta no.per glo. in autenti.quas actiones.C.de sacrosanc.eccle.Pro quo.l.precipimus.C.de appellatio.in fine. ¶Et ideo quia testator ipse in suo testamento expresse dixit qd dicte substitutiones seruentur de puncto ad punctum in talibus per eum iuxta expressatis vult in alijs in quibus specialiter non prouidet dispositioni iuris communis relinqui in.l.commodissime.ff.de lib.et posthu.Et quia testator dicit quod in talibus supra expressatis vult ipsas substitutiones et per eũ ordinata seruari.ergo non in alijs non expressatis.in.l.cũ pretor.ff.de iudicijs in.l.maritus.C.de procura.in.l.sicut certi.C.de testamento militari.Quoniam sicut cuz alios vocor alios videor excludere vt in.l.sicut certi.C.de testamento militari.et in.l.si patronus testamento.in princi.ff.de operis libertorum. Sic etiam cum ordino et certos casus seruare expressos: alios videor excludere: et

13 iuris communis dispositioni relinquere: per dictam.l.commodissime.†Unde in odiosis nõ fit extensio: sed semper interpretationes et extensiones fieri debent vt ius commune non ledatur quantum fieri potest: et qd ad ius commune reducatur.l.ex facto.ff.de vulga.et pupilla.⁊ ideo quia de iure communi filia succedit: illa voluntas prescripta de nõ succedendo non est extendenda vltra casus expressos per testantem: sed restringenda. Et ita mortuis, videlicet Aynardo et Ray.eius filio dicta margareta detractis eorum quartis de quib⁹ testari potuerunt iuxta.c.raynucius ⁊ raynardus.de testamentis et ea que habentur.in.l.quamq̃.C.ad legem falcidiam.veniat ad bona et hereditatem dicti raymũdi eius aui.Clausule autem apposite in testõ dñi Aynardi et eius filij quod nihil plus dicta margareta petere possit ⁊c. Non se extendunt ad ea que dicte margarete debentur ex vi pacti.de quo supra satis dictum est iuxta ea que dicunt doct.in.l.sequens questio.ff.de lega. secundo. et Bartol. in.l. vt iurisiurandi.§.si liberi.ff.de operis libertorum.Et vlteri⁹ dicta margareta nõ agnouit legatum.Quo vero ad illud quod forte dici posset quod ipsa promisit renunciare super quo non insisto.Cum de presenti non obstet.Cũ fuerint verba de futuro ⁊ suspẽsiua sufficiat ad hoc qd dicit Cy.⁊ doc.in.l.in emẽtis.C.de contrahen.emp.⁊ Bar.in.l.serui electione.ff.de leg.j.

¶Summarium.

1 ☞ Procurator non conuenitur pro sententia contra se lata sed dominus.
2 Obligatorum altero soluente liberatur alter.
3 Clausula petens debitam iustitiam sibi ministrari quid operetur.
4 Petitionem per viam monitionis debere fieri a iure reprobatur.
5 Exceptio protensa non sufficiat et in toto processu non exprimatur.
6 Processus per procuratorem admissum valet in criminalibus.
7 Exceptio iuris dispositioni repugnans est inualida.
8 Instantia cause non transit in singularem successorem.
9 Actor reo inuito non potest aliter desistere.
10 Consuetudo seu stilus non inducitur solo cursu longi temporis.
11 Condemnatus in expensis ad soluendum cogi potest.
12 Expense adiudicate quoquo modo peti possunt.
13 Actor reum mitiori via compellens non dicitur eum indebite compellere.

¶Consilium.xxiiij.

Circa

Circa diffinitionē processus Joannis et Francisci
coyreti[a] fratrum cōtra venerabile capitulum ec
clesie beate marie grationopo. Et dñm Joannez
perrerij ventilati coram vobis venerabili et egre
gio viro domino officiali grationop. in manibus
antonij galberti notarij ipsius cause videnł pre
supponenda sequētia pro intellectu pcessus et materie eiusdē.
¶ Primo qđ dicti coyreti agentes obtulerunt libellū[b] contra
dictum dñm Joannem perrerij in processu. fo. iij. in quo petūt
condemnari quatenus opus erit dictum perrerij ad soluendū
eisdem coyretis. xxxij. florē. et. vij. grossos cum dimidio taxatos
per vos dñm officialem vt patet in litera taxe. fo. xv. p expēsis
adiudicatis in sententia inserta in processu. fo. vj. verso. ¶ Et
videntes dicti coyreti qđ dictus dñs Joannes perrerij fuerat
cōdemnatus in dictis expensis procuratorio nomine dicti ca=
pituli vt legitur in sententia. fo. vj. verso. † Et qđ forte ipse ex=
pense non poterant consequi a dicto dño perrerij procuratore:
cum pro sententia lata contra procuratorem litis non debeat
procurator conueniri sed dñs causem. l. iiij. in prin. ff. de re iu=
di. et infra latius dicam. ¶ Ideo dicti coyreti in eodez processu
pro eadem summa. xxxij. florē. et. vij. grossorum cum dimidio
obtulerunt aliam petitionem cōtra dictū capitulum que est in
processu fo. xviij. In qua petunt dicti coyreti dictū capitulum
cōdemnari ad soluendum eisdem coyretis dictos. xxxij. florē.
et. vij. grossos cum dimidio vt premittitur taxatos. † Pro qui=
bus duabus petitionibus est subiuncta clausula qđ altero sol=
uente alter liberetur: vt patet in processu dicto fol. xviij. verso.
vbi in capitulo qđ incipit non intendentes etc. in fine prout est
de iure fiendū iuxta ea que dicit Bar. in. l. vbi duos. ff. de duo
bus reis. et in. l. si pluribꝰ. ff. de leg. ij. et ponit Jo. ferrarij in titu.
forma libelli contra plures reos debendi. in. j. col. in gl. super
verbo cōtra et aduersus. ¶ Super qua petitione facta ꝯ dictū
capitulū fuit lis cōtestata per petrū de asturijs pcura. dicti ca=
pituli: vt patet de ipsa litis cōtestatione in pcessu. fo. xlviij. ver
. ¶ Et quia sunt pacta dudū facta inter capitulū et dñm per=
rerij qđ ipse dñs perrerij debeat seruare indēnem dictū capitu
lum de dictis expēsis. Ideo dictus petrus de asterijs procura=
tor noie dicti capituli petijt iudicialiter in presentia dicti dñi
Joannis perrerij qđ ipse perrerij seruet indēnem dictū capitu
lum erga dictos coyretos de dictis expensis per dictos coyre=
tos petitis: vt patet in processu. fo. l. ¶ Qui dñs Joannes per=
rerij sciens dicta pacta que hꝫ cum dicto capitulo se obtulit, iu
dicialiter hmōi liti pro ipso capitulo. Et dixit qđ ipse est cōten
tus dictū capitulum seruare indēnem de petitis p dictos coy=
retos: vt patet in processu. fo. lij. ¶ Nunc igitur his presupposi
tis videndum est que snia et ꝯ quem sit ferenda. Et veritas est
de iure qđ snia principaliter est ferenda ꝯ dictum capitulū ad
soluendum dictam summam in petitione dictis coyretis con=
tentam per. d. l. iiij. in prin. ff. de re iudi. Et non ꝯ dictū procura
torem: vt in. d. l. iiij. pro quo facit etiam. l. planius. in prin. ff. de

a ¶ Joānis et Francisci coyreti. vid̄ p intellectu coꝝ q̄ i hoc ꝯsi. scribunł qđ dictū est s. consi. ij.

b ¶ Obtule rūt libellū. Si libellus dictoꝝ coy=retoꝝ ꝯ di=ctū perrerij oblatus, ad soluēdū ex=pēsas i qbꝰ ipse perrerij sit ꝯdēnatꝰ pcedat. vid̄ pe. Ja. in ti. de actiōe in factū ex re iudicata: q̄ est vltia ru=brica. Spe. ēt tra=ctat plene istā materiā in ti. de sen. excō. l. §. pe=nul.

procura. sicut nec cõtra tutorem in curatorem & similes: sed cõtra principales: vt in. d. l. iiij. §. tutor. & p Jo. ferrarij in ti. forma exe cutionis sule. in glo. j. in fi. ¶ Et q: dictus dñs Joannes perrerij in hac cã se obtulit hmõi liti pro dicto capitulo dicendo & fatendo qd ipse dz & vult seruare dictũ capitulum indẽne de dictis petitis per dictos coytetos: vt patet in proc. sta. fo. lij. Sequitur propterea qd vos venerabilis dñe officialis in eadem causa cõdẽnare debetis dictum perrerij ad seruandum indẽne dictũ capitulum de his in quibus ipsum capitulum condemnabitis erga dictos coytetos per. l. si is qui se obtulit. ff. de rei ven. & facit. d. l. iiij. in prin. & no. per Jo. ferrarij vbi. s. in gl. j. in fi. ¶ Nec potest ipse dñs perrerij a dicta sua iudiciali oblatiõe resilire per. l. procurator qui pro euictione. in fi. ff. de procurat. ¶ Nec alius ordo iudiciarius. est tenẽdus in cõdẽnando dictũ dñm perrerij: quia in confessum nulle sunt partes iudicis preter q̃ cõdẽnando: quia confessus quodammodo sua sententia condemnatur. l. j. ff. de confes. cum ꝯ.

5 ¶ † Nec obstat si hmõi processus non fuerit inchoatus contra dictum capitulũ per viam monitionis/ sed per viaz petitiõis: quia in petitione facta ꝯ dictũ capitulum que est fol. xviij. fuit adiecta clausula & al's debitam iusticiam sibi ministrari[a] &c. p quam clausulam dicũt docto. qd tollitur omnis ineptitudo petitionis si que in petitione comprendi posset per ea que dixit notabiliter dñs Jnno. in. c. examinata. extra de iudi. in gl. magna ibi: imo plus videtur qd si quis habet rectam intentionẽ et esset actio inepta/ vt si quis diceret peto talez fundum a te/ quia ad me pertinet iure dominij & propono ad hoc actionem ex locato: qd bene teneret intentio vt probato dominio ferenda est sententia pro me/ licet actio sit omnino inepta &c.

a ¶ De clausula & al's debitã iusticiã ministrari. vide hic et i c. sequenti.

4 ¶ † Tũ quia illa superniciosa subtilitas qd debeat petitio fieri per viam monitiõis a iure reprobatur in. c. dilecti filij. extra de iudi. vbi tex. dirigendo verba ad iudicem inquit: prouideatis attentius ne ita subtiliter sicut a multis fieri solet cuiꝰmodo actio intentetur inquiratis: sed simpliciter et pure factum ipsum & rei veritatem scdm formam canonum sanctoꝝ patruz instituta inuestigare curetis. per quem text. apparet clare qd vos egregie domine offi. qui estis in hac causa ius dicturꝰ nõ debetis attendere ad modum agendi sed solum ad rei veritatem. si debitũ petituz debeatur: quia vt etiã dicit Jnno. in. d. c. dilecti. tales subtilitates scdm canones et legales sanctiones reprobantur. ¶ Et cum in rei veritate dicte expense petite debeantur dictis coytetis per supra deducta et allegata. Sequitur propterea quod non debetis attendere si ipse expense per viam monitionis aut petitionis fuerint petite sed solum attendere debetis ad ius partis in negocio principali per dictum. c. dilecti filij. et ibi not. per Jnnocen. et in dicto cap. examinata.

5 ¶ † Tum quia dictum venerabile capitulum quod debet condemnari ad soluendum non opposuit in processu qd inchoari debuisset processus per viam monitionis. Jdeo cum non opposuerit per se aut per eius procuratorem in toq:

to processu non debet sibi hec pretensa exceptio suffragari: etiam si vera foret prout nō est. Sicut in simili videmus ꝙ licet compensatio fiat ipso iure: hoc tamen est verum si in processu petatur. l. si constat. C. de compensa. Item videmus ꝙ notorium non indiget probatione: tamen requiritur ꝙ pars proponat in causa al's non iuuat notorietas: vt no. glo. in cle. appellanti. de appel. Item valet processus factus die feriato ob necessitatem hominum si pars non opponat in. l. sed si pretor. ff. de ferijs. Item processus qui fit per filium contra patrem sine venia est nullus. Sed hoc verum si pater opponat alias non: vt dicit Barto. in. l. Quis. in fi. ff. de in ius vocando. Item si procurator fuerit in causa admissus qui non debuit admitti si pars non opposuerit valet processus ꝯm Ang. de aretio in suo tractatu de maleficijs. in glo. super verbis qui iudex videns ꝙ inquisiti ⁊c. in fi. † vbi dicit ꝙ licet in criminali non debeat procurator admitti: si tamen fuerit admissus valet processus. Tum quia procedit libellus ineptus de iure si non opponatur a parte glos. in. l. fi. C. de anna. excep. in gl. magna. ⁊ idem tenet glos. in. l. si mater. in. §. j. ff. de excep. rei iudica. ¶ Immo ⁊ si dictum venerabile capitulum illam pretensam exceptionem ꝙ debuerit procedi per viam monitionis valet de presenti opponere non esset audiendus nec prodesset ipsi capitulo: quia illa pretensa exceptio non est peremptoria/sed dilatoria que non potest propterea opponi post litem contestatam per tex. in. l. exceptionem. C. de proba. ⁊ in. l. penul. et fina. C. de exceptionibus. Illa autem pretensa exceptio in qua pretēditur nō potuisse presentem causam incohare per libelli oblationem: sed via monitionis est dilatoria: cum pars aduersa eius pretextu nitatur deferre condemnationem debiti petiti: non autem pretendit pars aduersa prout, nec potest ꝓcedere ꝙ illa pretensa exceptio perimat negotium principale ⁊ extinguat debitum petitum. ideo hac ratione non est peremptoria/sed dilatoria: vt dicūt Aufredus ⁊ docto. in. d. l. exceptionem. ⁊ in. l. penul. ⁊ fina. C. de excep. ¶ Ideo non potest opponi post litem contestatam per. d. l. exceptionem. ¶ Si enim fuisset peremptoria tunc bene potest post litem contestatam opponi per. l. peremptorias. C. senten. rescin. non posse. cum simi. ¶ Et hec dicta pro nūc videntur sufficere respectu dicti venerabilis capituli.

¶ Respectu aūt dicti dñi ioannis perrerij etiam de iure dici pōt ꝙ illa pretensa exceptio ꝙ dictus processus fuerit incohatus per libelli oblationem: ⁊ non per monitionem non iuuat in aliquo dictum Joannem perrerij. ¶ † Primo q2 illa non est valida exceptio: q2 repugnat dispositioni iuris/ ⁊ ad eam non est attendendum in iudicando per dictum. c. dilecti filij. extra de iudi. ⁊ per not. per Inno. in dicto. c. examinata. de iudi. Tum quia in petitione facta contra dictum perrerij subiuncta est clausula: ⁊ al's sibi debitam iustitiam ministrari: per quam clausulam tollitur etiam illa superstitiosa oppositio: vt. s. allegatur ꝯm Innocen. in. d. c. examinata. de iudi. ⁊ idem tenet Joan. and. ⁊ Innocen. in. c. ij. extra de ordi. cogni. Tum quia etsi fuisset valida oppositio ꝓut non est: vt supra deducitur tarde opposuit eam ipse perrerij. quia opposuit eā post litem contestatam super libello contra eum oblato: q2 lis contestata fuit. fo. iiij. verso. Et ipse illam pretensam exceptionem opposuit in suis articulis fo. xxiij. v°so. Et sic tarde ꝑ iura. s. all'. in ꝑcella inci. fino ⁊ si dictū ⁊c. ¶ Nec obsi dicat ꝙ dictus perrerij illā ꝑtensam exceptionē opposuit anteꝗ capl'm ꝯtestaret litē sup petitōe ꝯ ipm capl'm oblata: q est fo. xviij. v°so: q2 illo tpe quo ipe perrerij illā exceptionē opposuit nōdū susceperat defensionē hui⁹ cause ꝓ dicto capl'o quā suscepit postea fo. lij. ⁊ sic illo tpe erāt diuise cause: iō diuiso iure cēseri dñt ipe due cause: cū ēt sepatoꝝ sepata esse debeat rō vt iurib⁹ vulgarib⁹,

relictis &c. inter doctores est magna questio et altercatio an per talia verba narratiue et cōditionaliter prolata videantur liberi instituti vel substituti: longe et multo maior est & esse dz quando quis testat inter extraneos adiecta dicta conditione.
5 ¶ †In primo enim casu quando quis disponit inter filios [a] cū adiectione dicte conditionis [b] tenet dominus Bart. qd liberi quorum conditionaliter facta extitit mentio non videntur per talia verba substitui: seu ex testamento vocari: sed dūtaxat ab intestato: prout ipse post glo. no. in. l. lucius. la. ij. ff. de here dibus insti. licet Albericus de rosate et Salycetus in. l. j. C. de condi. insertis. et idem albericus in .l. precibus. C. de impu. et alijs substitu. ac Baldus in. l. vna. C. de caducis tollendis. teneant contrarium quando quis disponit etiam inter suos libe ros eos instituendo: vel substituendo. Quo casu etiam si dicta conditio non exprimeretur per testatorē: tamen per legē subintelligeretur per. l. cum acutissimi. C. de fideicommis. &. l. generaliter. §. cum autem. C. de institu. & substitu. sub condit. factis. Quia vero in casu nostro dictus raymundus primus substitutus cum adiectione si decederet nullis liberis sibi relictis &c. erat dicto quondam raymundo primo testatori extraneus: vel saltim posito qd esset de eius genere vel cognomine aut agnatione seu sanguine: non tamen erat eius filius aut nepos: per consequens videretur per no. in locis preallegatis per dictos doctores qd per adiectionē dicte conditionis si cōtingat ipsum decedere nullis sibi relictis liberis &c. nō videantur ipsi liberi substituti nisi aliter dispositiue reperientur substituti qd non videtur reperiri. Preterea posito quod dicta verba conditionaliter ac narratiue modo premisso prolata alias haberent vim dispositionis et possent ex testamento vocari: tamen in casu nostro non admitterentur. Non tunc propter defectum potestatis verborum si verba hoc possent: quia nos sumus in casu et euentu in quo cessaret expressa dispositio liberorum etiam si facta fuisset: attentis et diligenter notatis verbis testamenti dicti quondam domini raymundi primi testatoris. voluit enī et ordinauit quod si contingeret dictum raymundetū de mōte albano substitutum esse: scilicet et locum esse substitutum seu ipsius hereditatem accipere: ipsumq; decedere nullis sibi relictis liberis vel libero masculo vel masculis a suo corpore legitime procreatis: eo casu dicto raymundeto substituit nobilem guigonem archandi si vixerit alias liberos ipsius masculos. vnde cum dictus raymundus primus testator in toto suo testamento nullam mentionem fecerit de liberis dicti raymundi nisi in prima dūtaxat clausula substitutionis: ipsa iā clausula continuando & coniungendo eam cum immediate precedenti loquatur et intelligatur in casu et euētu quo dictus Raymūdetus vigore substitutionis hereditatē & successionē habuisset & recepisset: quā vero nō habuit nec habere potuit causis & rōnibus. s. alleg. Sequit per cōsequēs q posito q eo casu fuisset expressa dispositio ac substō q ad liberos dicti raymūdeti. q deficiēte & cessante illo casu cessaret illa dispositio. vñ cū in hoc sit

a ¶ Inter filios actū. quia Bar. & seqces intelligunt q nō veniūt liberi ex testō siue iter liberos. siue iter extraneos quis testet.
b ¶ Tenet dñs bar. hec opinio bar. est cōis opinio & seruat in iudicādo in curia pla mēti dalph. vt ple. scripsi in deci. pla. q. xxix. & infra cōsl. xxvij.

clarissima testatoris voluntas ac etiam iuris dispositio illa servanda est per. l. cum questio in fi. C. de legat. et. l. j. C. de sacrosanct. eccles. Et ideo non est multum insistendum.

6 ¶ †Et per ista et eadem motiua dicendum est quod dictus Guigo secundo loco substitutus vigore cuiuscunque substitutionis ad nullam fideicommissi petitionem admitti potest: cum ipse decesserit viventibus dictis aymardo et raymundo: et sic substitutio quo ad eum est et fuit caduca per iura et rationes superius quo ad raymundetum allegatas. Eius etiam guigonis liberi quanquam fuerint dispositiue in certo casu et euentu substituti admitti non possunt: quia ille casus non euenit imo deficit. ¶ Clarum est enim per verba dicti testamenti prefati domini raymundeti primi testatoris quod ipse testator voluit. Et si dictus raymundus esset substitutus et hereditatem iure substitutionis haberet et postea moreretur nullis sibi relictis liberis &c. quod ipsi raymundo eo casu substituebat dictum Guigonem si viueret aut liberos masculos ipsius. Quia igitur dictus raymundetus non fuit substitutus seu hereditatem non recepit iure substitutionis imo predecessit relictis liberis masculis: vt supra dictum est. sequitur per consequens clarissime quod liberi ipsius Guigonis nullo modo admitti possunt. Bene verum est quod dictus Guigo admitteretur si viueret ad dicti fideicommissi petitionem: casu quo dictus aymardus esset mortuus sine liberis: aut eius liberi absque liberis: et quo dictus raymundetus hereditatem iure substitutionis non recepit: quia in illo casu et euentu ipse Guigo fuit substitutus eius tamen liberi eodem casu admitti non possunt: quia illo casu substituti non fuerunt: sed dumtaxat in casu et euentu predicti. Et cum ille casus non euenerit cessat per consequens substitutio eis facta per predicta. Et procedunt indubitanter de iure omnia premissa: cum enim dictus testator in pluribus casibus que euenire aut etiam deficere poterant sibi et suis liberis ac liberorum liberis prouiderit in his merito debeat seruari eius voluntas. ¶ In aliis tamen casibus in quibus non prouidit et quos omisit qui respiciunt non personam eius cui facta est substitutio sed personam substituti nulla fiet extensio: imo illi remanebunt sub dispositione iuris communis iuxta no. per Bar. in. l. gallus. in princi. et in. l. commodissime. ff. de libe. et posthu. et l. si cum dotem. in prin. ff. solu. matri.

¶ Postquam igitur premisse substitutiones in personas dictorum Raymundi et Guigonis successiue substitute: et liberis eorundem locum habere seu vendicare sibi non possunt per iura et rationes pretactas. Si queratur quis ergo in huiusmodi bonis et hereditate succedet seu succedere debeat. Videtur salvo saniori consilio quod secundum tenorem et rigorem verborum testamenti dicti domini raymundi primi testatoris: margareta filia dicti quondam aymardi succedere debeat. voluit enim dictus testator quod si contingeret dictum aymardum mori nullis sibi relictis liberis a suo corpore legitime procreatis vel liberum aut liberos dicti nobilis a suo corpore legitime procreatis premori &c. quandocunque sine liberis ab eorum corpore legitime procreatis: eo casu eidem substituebat dictis Raymundetum &c.

7 †Clarissimum est autem quod appellatione liberorum presertim vbi agitur de odio irrationabili et fauore ampliando femine ex propriissima significatione continentur. iuxta. l. si quis filiabus. ff. de testamen. tut. et no. in. l. j. et. l. liberorum. ff. de verbo. significatio. quia igitur vt dictum est dictus aymardus decessit relicta dicta filia que adhuc viuit quod iuxta verba premissa verba recipiendo illa ad literam: ac etiam per mentem testatoris admitti debeat ad bona dicti testatoris. et ita videtur mihi de iure procedere.

¶Summarium.

1 Pactum donationi facte in premium emancipationis adiectum an valeat.
2 Pactum in iudicio factum eius calore vestitur.
3 Calor iudicii quid operetur.
4 Iuramentū vestit malum pactum.
5 Pactum donationi facte in emancipationis premium tolli potest.
6 Hereditas auferri nequit per contractum donationis.
7 Beneficium per collationem dicitur debitū.
8 Absenti non queritur ius in re sibi donata ante ratificationē.
9 Donatio inter patrem et filium consistere nequit si non morte confirmetur.
10 Insinuatio ad quid inuenta fuerit: et coram quo iudice fieri debeat.
11 Insinuatio qualiter fiat.
12 Iuramentum non valet nisi insinuatio probaretur.
13 Insinuatio in cuius fauorem inducta fuerit.
14 Pactum de futura successione non valet.
15 Pactum in contractu donationis in premium emancipatiōis valet si approbetur et conseruetur.
16 Donatio inofficiosa reuocari debet.
17 Pactum quod non venit in notitiam eius cuius interest reuocari potest.
18 Donatio facta absenti quando valeat.
19 Regula exemplis non restringitur.
20 Facta coram iudice sciri presumuntur.
21 Spes substitutionis ad suos non transmittitur.
22 Voluntas testatoris est preferenda verbis.
23 Extensio in odiosis non extendenda.

¶Consilium.xxiii.

1 Viso facto vt ponitur primo est videndum †an pactum appositum in donatione facta in premiuꝫ emancipationis ipsi raymundo fratri dicte domine margarete: vigore cuius ipsa agit: valeat et teneat et sit efficax ad agendum et obtinendum. ¶Et videtur primo quod sic: quia ius fuit quesitum dicte margarete ex pacto apposito in ipsa donatione iuramento vallato et actio dicte margarete competit: vt est text.
a cum gl. in c. quotiens cordis oculus. i. q. vii. in. l. quotiens.ª C. de do. que sub modo. ¶Et ei per patrem potuit actio queri vt dicit gl. in. §. si quis. insti. de inutilibus stipu. et tex. in. l. quodcūqꝫ. §. i. et ponit Bar. in. l. qđ dicitur. ff. de verb. oblig. ¶Et sic ex quo sibi competit actio sibi non potuit sine facto suo auferri in regula iuris id qđ nostrū. ff. de reg. iur. pro quo. l. post mortē. §. fi. ff. de contra. tabulas. faciūt no. in. l. petende. C. de tēpo. resti. in integrū petēde. pro quo facit tex. in. l. fi. ff. de pactis.

ª ¶ l. quotiēs. de materia isti⁹. l: vide que dixi. s. ꝯsi. xii.

2 ¶†Itē aduertēdū qđ dictū pactū fuit factū corā iudice cōpetēti in actu ipsi⁹ emācipationis: et olm incidētiū emergētiū et cōnexorū eiusdē. Et propterea dicit Bal. in repetitiōe. §. qui pro-

uocauit ff.de pac.quod ipse audiuit bina vice Bar. firmātem
qd pactum nudum in iudicio factū eius calore intelligitur vesti
tum per.l.cum ostendimus.§.fi.ff.de fideiuss.tuto.
3 ¶†Et pro hoc adduco plura.Primo arguo sic: iudicij calor fa
cit qd renūciatio iuris futuri in eo facta valida est:vt.no.gl.in
l.cū pr.de cura.bo.dādo.⁊ in.l.in plurimis.ff.de acq.here.lz si nō
corā iudice fiat ius futurū simplici renūciatiōe tolli nō possit.
l.si ita.§.si sub cōditiōe.ff.de leg.ij.⁊.l.j.§.qd ait ptor.la.ij.ff.quo
rū legatorū.ergo a paritate rōnis in pacto nudo suppleri dz ve
stimētū aliqd iudicis pñtia.Itē pro his facit gl.in.l.eū pquo.
ff.de in ius vocā.volēs ex pacto iudiciario vtilē actionē acqui
4 ri parti in cuius fauorē fit.¶†Preterea qd iurm vestiat pactū
a nudū [a] facit.l si qs maior.C.de trāsac.referendo verba lre.ibi
verū actiōe priuat⁹ ⁊c.tā ad pacta ꝙ ad trāsactionem:qd fieri
dz:qr vbi vnū determināns adijcit pluribus determinabilib⁹ dz
ea pariter ⁊ vniformiter determinare.l.in testō.C.de test.mili.
et.l.nā hoc iure.ff.de vul.⁊ pup.dicit eni tex.ibi qd veniēs con
tra pacta iurata infamiā incurrit ⁊ actiōe priuat.Et intelligit
priuat actiōe ex pacto orta.si aūt orta nō esset nō haberet locū
priuatio in l decē.ff.de vb.ob.⁊ sic ibi vr casus qd ex pacto nu
do vallato iurō orit actio.⁊ hoc tz Anto.de but.in.c.cū cōtigat.
de iureiurā.¶Itē vr qd illud pactū valeat ⁊ teneat:cū p pactū
hereditas post mortē dari possit.l.j.C.vt actiōes ab herede.⁊.q
ab here.inci.de quo per gl.in.l.fi.C.de pactis. ¶Itē nō potest
quis mutare consiliū in alterius detrimentū.in.c.mutare.de
reg.iur.lib.vj.⁊ hoc est de iure cōmuni:⁊ si inuenitur contra-
rium hoc est speciale vt dicit glo.in.c.qd sede.de reg.iur.li.vj.
5 et hoc etiā dicit gl.in.d.c.mutare.¶†In cōtrariū facit ⁊ vr qd
possit tolli ⁊ reuocari dictū pactū per ipsos Aymardū ⁊ Ray.
vt dicta bona donata alijs per supremū iudiciū dādo ⁊ cōferē-
do.Et hoc probat sic:qm per dictū pactū de quo.s.ipsi marga
rete nō fuit quesitū ius in re sed ad rem vt dicit Inn.in.c.dile-
ctus.de offi.deleg.ius ad rē quesitū pōt reuocari vt in.c.fi.de
cōcess.prebē.⁊ in.c.si is cui,⁊.c.seq.de prebē. Nā qr per pactum
ius ad rem ipsi margarete fuit quesitū vt in.c.si postꝙ.de pre
bē.li.vj.⁊ sic reuocari potuit.l.si qs hac lege.ff.de seruis expor
tādis.⁊ hoc vr tenere Bar.in.l.q rome.§.flauius hermes.ff.de
verb.obli. ¶Itē in illo pacto fuit dictū qd si cōtingeret ipsos
cōtrahētes mori sine liberis ex eorū corporib⁹ procreatis qd oia
bona remaneāt ⁊ pertineāt ad margaretā ⁊ alias filias nō re-
ligiosas,et ita supremū iudiciū videt in filiab⁹ cōtulisse.tex.in
l.tale pactū.§.pater.ff.de pac.⁊ ita reuocari potuit hoc pactū
6 l.j.C.de sacrosanc.eccle.in.l.iiij.ff.de adi.lega.¶†Item per cō
tractum donationis non potest dari aut auferri hereditas.C.
de pac.conuen.l.hereditas.⁊ in.l.fi.ff.de suis ⁊ legiti.here.⁊.l.
pactum qd dotali.C.de colla.et.l,si quādo.§.illud.C.de inoffi.
testamē.⁊ ita qr nihil valet non potest prestare impedimentū
quominus potuerit reuocari in regula iuris non prestet impe
dimentum.de reg.iur.lib.vj.¶Nec iuramentum illud pactū
nudum potest vestire cū speciale sit in liberto qd in eius pro-

a ¶Vestiat pctm nudū.
iuramentū
vestit pactū
nudū.vide
etiā.s.in cō
silio.xvij.

missione vestiat.no.in.l.si quis pro eo.ff.de fideiussoribus:ergo in contrarium est ius commune.Et hoc ibi tenet Bart.et Cal.in l.j.C.de operis libertorum.et in aut.sacramenta.C.si adversus vendi.et in.l.cum ante ea.C.de arbi. ¶Item fortius dictum pactum videtur postea revocari quoniam in dicto pacto fit mentio mortis:et sic est donatio causa mortis.l.seya.§.fina.et ibi Barto.et doct.ff.de dona.causa mortis.et in.l.seya.ff.de dote prelega.et ibi glos.et ita possit revocari cum donatio causa mortis revocabilis sit.l.marcellus.§.fina.et.l.si debitori in fin.ff.de donatio.causa mortis.et.l.fi.C.eodem titu.

7 ¶†Est sciendum quod lappus dicit in capitulo si tibi absenti.de preben.lib.vj.quod licet per collationem non dicatur ibe neficium meum per collationem: tamen dicitur debitum. not. in.c.auditis. de rescript.in cle. pro quo.c.fina. de concessione preben.libro.vj.et ita per collationem et per pactum acquiritur ius ad rem et debitum dicitur quod in pacto devenit.

8 ¶†Item dicit tex.in.c.si tibi absenti.de preben.libro.vj.quod licet non acquiritur absenti ius in re donec ratum habuerit aut acceptaverit:attamen interim donans nihil poterit facere in contrarium: puta alteri dando aut conferendo donec ille cui collatum est consenserit aut dissenserit. Et si quid in contrarium fiat puta quod alteri donet est nullum.Barto. autem aliter dicit in.l.absenti.ff.de dona.et latius Angelus aut. in.l. si cum fundum venderes.ff.de pac. dicit quod quando pactum nudum apponitur circa contractum bonefidei vt in nostro casu in contractu donatoris et tunc non potest revocari quia sapit eius naturam alleg l.vero procuratori.et.l.aliud.ff. de solu.que bene faciunt. ¶Glo.vero in.l.si quis hac lege.ff.de servis exportandis.dicit quod aut pactum est factum in favorem illius qui paciscitur duntaxat:et tunc potest revocari aut in favorem tertij vt in casu nostro et tunc non potest revocari.et ita etiam dicit Cy.in.l.prefectus.C.si manci.ita fuerit aliena.et dictam glo.tenet ibi Ja.de butri.Et propterea dico: quod istud pactum fuit vestitum per coherentiam contractus bone fidei iuxta gl.in.l.iurisgentium.§.quinimo.ff.de pactis.et ita actionem parit.¶Item per iuramentum fuit factum irrationabile licet sui natura alias fuisset revocabile:iuxta glo.in.l.si pecuniam.ff.de condi.ob causam.vbi contractus innominatus sui natura revocabilis propter iurm est irrevocabilis.et sic si donatio causa mortis sui natura esset revocabilis tamen propter iurm efficitur irrevocabilis propter aditum:vt.l.vbi ita donatur.ff.de dona.causa mortis.et ita dictum Bar.in.l.qui rome.§.flavius hermes.non habet locum vbi iurm intervenerit.¶†Et si forte diceretur quod dictum pactum non valuit cum donatio inter patrem et filium consistere non possit nisi morte confirmetur et traditio rei interveniat in.l.ij.cum gl.de inoff.dotta.et hoc tex.impossibilitate vt.l.donationes cum gl.C.de dona.inter virum et vxo.ad hoc respondeo et dico quod inter patrem et filium obligatio naturalis contrahitur vt no.gl.in.l.frater a fratre.ff.de condi.inde. Nec illa licet contrahatur ex re profecticia:quia enim cum ipso patre contrahitur acquiritur patri:licet quando filius cum alijs contraheret bene secundum Bar.et.Ang.in.l. si quis pro

a ¶Donatio inter patrem et filium. Hic.j. quod iuramentum firmatur donatio. inter patrem et filium 9 etc.an morte a patris de quo etiam dixi l de cisiolibus glamenti.que ne xlvi.

co.§.item filius.ff.de fideicommissa.ideo talis donatio iuramento confirmatur non expectata morte secundum Baldum in.l.irrita.C.de vsucap.pro donat.vnde iuramentum appositum non solum facit ne quis possit venire contra se immo ipm contractum qui alias nõ valeret validat:ex quo solum de preiudicio rei familiaris agitur fm Inno.in.c.cũ contingat extra de iureiur.ꝛ in.c.quẽadmodũ.eo.ti.Et hãc partem tenẽt Ioã.ꝛ achidia.in.c.ij.de pac.li.vj.inquãtũ dicũt pactũ iuratũ debere seruari ꝛ nõ dicũt simpliciter iuramentum.Et hanc partem tenet Ioan.calderi.in.d.c.cũ cõtingat in suis distinctionibus et hanc partem tenet Bar.in dicta.l.si quis pro eodem.idẽ tenet de Imo.in.d.c.cum contingat.vnde dicit Bal.in.l.pactũ.C.de colla.de quo etiam per eum.l.nec patronus.C.de operis liber.ꝛ in.l.non dubium.C.de legibꝰ.ꝛ in feu.in ti.de pace iura.fir.§.item sacramenta.quod vbi iuramentum interponitur super eo quod concernit iustitiam positam ꝛ cuius transgressio non induceret peccatum quod tunc iuramentum maxime vbi interponitur super actu qui in se habet naturalem equitatẽ sicut in casu nostro.l.maximum.C.de libe.prete.ꝛ.l.rescripto.§.fi.ff. vnde liberi.quod tunc iuramentum validat contractum nec potest quis venire contra.

¶Sed vlterius forte dicetur dictum pactum donationem continere et valere tanq̃ non insinuatum.quingentas libras.vt eo quod excessit in.l.donatiões.C.de dona.inter virum et vxorem.

10 rem.† Ad hoc dico quod non obstat:super quo aduertendũ qđ de iure insinuatio fuit inuenta ne donationes fiãt clam:vt homines non fraudent vt.l.data.C.de dona.ꝛ ita dicitꝰ Bar.in.l. modestinus.ff.de dona. quod insinuatio ipsa potest fieri corã

a quocunq̃ iudice [a] etiam si non sit iudex partium,rei vel loci p dictam.l.data.ꝛ per.l.in hac.C.de dona pro quo est tex.in aut. vt fratrum filij.§.illud.ibi dum dicit aut apud quos omnia talia documenta cõfici pñt ꝛc.quoniam insinuatio est actus voluntarie iurisditio.qui fit inter volentes pro quo est tex.in aut. de defen.ciui.§.nulla ꝛ.ibi gl.ideo videtur quod valeat ex quo parteoin illum iudicem pro tali actu celebrando consenserint facit quod habetur in.l.ij.ff.de off.proconsulis.dum tamen sit talis iudex qui habeat reddere ius.vt habetur in dicta.l.in hac.C.de donatio et ita dicit Ioan.and.in addi.Spe.in tit.de instru.edi.§.porro.

a ¶ Quocũq̃ iudice. insinuatio põtfieri etiã corã iudice icompetẽti. vide.j.cõsil. lvij.

11 ¶†Et qualiter ista insinuatio fit sic dicit,Ioã.in.d.§.porro.qđ subscribatur donatio ꝛ publicet corã iudice:nec reqrit alia scriptura fieri.ꝛ ista opinio fm Io.an.vr esse cõis et cõiter seruat: vt tãgit Io.an.in.d.§.porro.sup ver.dona.ꝛ illã vr sequi Azo I sum.in tit.de donationibꝰ.ꝛ sitr Goffredus Hosti.ꝛ Bart.i.d.l. modestinꝰ vbi dicũt q̃ insinuatio est qñ donatio fit in scriptis corã iudice nec requirit decretũ scdm eũ:qꝛ hoc nõ vident requirere iura sed q̃ fiat in presentia iudicis. Licet guillermꝰ de cugno aliter dixerit in.l.illud.C.de sacrosan.eccle.etiam per glo. in corpe.vnde sumit in aut.vt nõ fiant pignorationes.§.fi.Sꝫ male.ꝛ de hoc est tex.fm.Bal.in.l.fi.C.de predijs curialiũ.li.x.

modo.ff.de verbo.obligatio.in.l.pactis.de collatio.in.c.ij..de pactis. Et quia
hoc non obstat nõ insisto:quia hoc pactum fuit factum per illum de cuius he
reditate agebatur:⁊ in ipso pacto eius consensus interuenit.ideo valet.casus
est in.l.fina.C.de pac.Item pactum de futura successione quando interponi-
tur ad conseruationem future successionis:per quam quis alias priuatur de
iuris rigore quando paciscuntur.super eadem potuisset testando disponere va
lidum est.insti.de legi.agna.successione.§.fina.in.l.fina.C. de emanci.libe.
15 ¶†Item pactum ipsum appositum in contractu donationis in premiũ emã-
cipationis facte per ipsum a ꝛnardum in suo testamento fuit conseruatum et
approbatum:vt patet ex eius verbis:quia dicit confirmat ipsam donationem
⁊ omnia ⁊ singula pacta in eo contenta.⁊ qui omne dicit nihil excludit.vt di-
cit gl.in.l.a procuratore.C.mandati.⁊ quia verba ipsa ipsius donationis hoc
clare dicunt ⁊ in ipsis non est dubitatio.Ideo non debet fieri voluntatis que-
stio.l.ille aut ille.§.cum in verbis.de lega.iij.⁊.l.non aliter.ff.eo.titu.Dicere er
go ꝙ testator confirmare voluit donationem ⁊ non pacta in ea contenta. hec
est glos.que destruit tex.quoniam tex.testamenti dicit ⁊ vtitur testator his ver
bis.Item ⁊ donationem per eundem dominum testatorem nobili raymundo
de monte albano eius filio in premium emancipationis factam ⁊ omnia ⁊ sin
gula alia pacta in dicta donatione ⁊ instrumento dicte donationis contenta
⁊ descripta;dictus testator confirmauit ⁊c.Ecce ꝙ non solum donationem:sed
omnia alia pacta in eadem descripta confirmauit:quare non est recurrendum
ad coniecturas vbi certitudinem habemus:quia in incertis non certis locus
est coniecturis.l.continue.§.cum ita.ff.de verbo.obliga.Et expressum tollit ta
16 citum.in.l.doli clausula.ff.de verbo.obliga. ¶†Si autem diceretur ꝙ dictum
pactum ⁊ donatio fuit inofficiosa ⁊ sic reuocanda per totum titulum de inoffi.
dona.ad hoc dico ꝙ non est nulla ipso iure sed tenet.⁊ si venit reuocanda non
reuocatur nisi vsque ad bonorum subsidium quando est facta vni ex liberis vt
in casu nostro in.l.si liqueat.C.de inofficio.dona.⁊ ista est conclusio doctorum.
Barto.in.l.titia.§.imperator.ff.de lega.ij.Bald.Cyn.⁊ Ia. ⁊ aliorum in.l.j.C.
de inofficio.dona.ideo opus est querela.⁊ quando proponetur habebit pro-
ponens congruum responsum in.l.vt responsum.C.de transac.
17 ¶†Et si opponatur ꝙ pactum de quo agitur in ipsa donatione non venit ad
notitiam ipsius margarete:⁊ sic reuocari potuit secundum docto. adeo ꝙ nuntij vel
epistole necessaria est missio:vt.⁊ si vnus nõ tanquam nuntius deputatus sed mo
tu proprio donatoris voluntatem a se intellectam ipsi donatario declarauerit
non ex hoc videtur perfecta.ita no.glo.in.l.consensu.ff.de actio. ⁊ obliga. ⁊ in
l.nec ambigi.C.de dona.⁊ in.l.j.ff. de contrahenda emptio. in fine. Ceterum
nedum hoc verum est si donatio ipsa in priuatam personam collata fuerit:sed
etiam si in pauperes:⁊ conuertenda in piam causam : vt not. glos. in.l. illud.
C.de sacrosan.eccle.quam post multa veram dicit esse Ioan.and. in additio.
Specu.in titu.de instru.edi.§.nunc vero aliqua.in additione magna:que in-
18 cipit:constat ꝙ tenet institutio ⁊c. ¶†Aduertendũ tñ ꝙ licet in hanc senten-
tiam inclinare videatur dictorum doctorum autoritas:nihilominus ad dicen
dum cõtrarium moueor primo ex textu dicte.l.nec ambigi.Unde verba illius
legis velle videntur donationem omnibus absenti factam esse validam dummo
do donatarius ex donantis voluntate rei possessionem nanciscatur:nec appe
tit ipsa lex necesse fore ex nuntij seu epistole destinatione donantis voluntatẽ
donatario innotescere.Unde videtur sufficere,vndecunque illa sit sibi nota.Ad hoc
tex.no.ff.de peti.here.l.item veniunt.§.a quo.Et hoc probatur ex casu expresso.ff.
de sponsa.l.in sponsalibus.la.ij.ibi:an per aliũ ⁊c.⁊ per hoc videtur tex.in.l.ni-

hil ꝓhibet.C.si quis alteri vel sibi.Preterea videt esse text.in.l.consensu.ff.de
actio.et obli.que loquitur in cõtractu qui cõsensu perficitur.Unde inter absen
tes quoq talia negotia contrahuntur veluti per nuntium vel epistolam: di-
ctio veluti ibi in textu posita stat exemplificatiue.Et sic considerato ꝙ tex. il-
le de nuntio vel epistola loquens exemplificatiue procedit continet casum ꝙ
non declarata voluntate per nuntium vel epistolam perficiuntur contractus
19 si aliter vndecunq per quemcunq de voluntate constat.¶†Est enim notissi-
ma iuris regula ꝙ per exempla regula non restringitur vt in eis non habeat
solum locum/sed etiam in alijs quibuscunq sub regula comprehensis.ff. de
damno infecto.l.damni infecti stipulatio.ff.de vi et vi arma.l.j.§.quod vulgo.
ff.de iur.et facti ignoran.l.regula.§.et licet.Pro quo.c.si tibi absenti.de preben.
lib.vj.vbi ad eius validitatem non requiritur nuntij missio vel epistole neces
sario.Item non est dubium pares esse debere ipsorum contrahentium quali-
tates.ff.de arbitris.l.si de meta.in princi.et.l.si cum dies.§.si in aliquam.et.l.sz
si interpellatus.§.si ex altera.C.de solutionibus.Sed vt contractus ipse qui
consensu consummationem accipit perfectionem recipiat non requiritur vo-
luntas eius donatarij cui per donantem ad sue voluntatis declarationem nũ
cius vel epistola mittitur ꝙ donanti similiter per nuntium vel epistolam de-
claretur.Sed sufficit declarari a quocunq: vt singulariter seruat Archid. xxx.
questione.v.c.nec illud.et refert Barto.C.de confes.l.j.ergo in pari ratione di-
cendum est de necessitate non requiri ipsius donantis declarari voluntatem
per nuntium vel epistolam .Sed sufficere quocunq modo sciatur. et pro dicto
Archidiacono videtur tex.in clementi.prima.de procuratoribus.vbi manda-
ti contractus perfectus est: licet procurator nullam remissionem aut respon-
sionem fecerit de sua voluntate.ad idem facit lex si filius.ff.ad macedoñ.,cum
ibi not. et quod not.Bart.in.l.quo enim.ff.rem ratam habe. Et dicta docto.et
glos.in contrarium intelliguntur.et intelligi debent quando vnus contrahẽs
certum nuntium vel certas literas alteri contrahenti destinasset: vt per eos
vnus alteri suam vellet voluntatem manifestare: quoniam tunc si aliunde ipe
ad quem nuntius missus est dimittentis voluntate claruerit: non tamen dici-
tur ipse contractus perfectus: quia videtur tunc literas destinans non autem
voluisse contrahere ꝙ ad alium peruenerint litere vel nuntius. pro hoc text.
in.l.qui absenti.ff.de acquiren.possessio.et in.c.super eo.de appellatio.faciunt
etiam que not.glos.in.c.ad apostolice.de cler. excommunica. ministran. et.ij.
q.vj.c.quanto.iiij.q.vj.c.quisquis.et sic ex premissis dicendũ videtur ꝙ suffi-
20 cit ꝙ ipsa margareta sciuerit quocũq modo et a quocũq sciuerit.¶†Iste ↄct⁹
donationis et pactũ de quo agit facta fuerũt palã et corã iudice.Et sic ipsa p̃-
sumit scire iuxta no.p gl.in regula p̃sumit.de reg.iur.gl.in.l.si tutor.C.de peri
culo tuto.Et si diceretur ꝙ iste actus erat talis in quo ipsa debebat perquire-
re an hoc esset factum vel non.Et sic ex tunc et eo casu presumitur sciẽtia: vt di
cit glos.in dicta regula presumitur.Item ꝙ ista mulier ignorauerit pactum et
ius quesitum ex eo non est dicendum: quia in his que concernunt suum factũ
non presumitur ignorantia sed scientia: vt dicit Barto.in.l. non fatetur.ff. de
confes.Item ista domina fuit in loco vicino vbi contractus est factus cũ pso-
nis: que contractum palam et coram iudice fecerunt presumitur scientia et nõ
ignorantia: vt dicit Bar.in.l.si cui.§.hisdem.ff.de accu.de quo p gl.et tex. in.c.
quosdã.et.c.quãto.de presum.Itẽ isti actus facti sunt inter cõiunctos sangui-
nis.Et sic ex ↄiunctiõe sanguinis vnus p̃sumit scire factũ alterius in.l.de tu-
tela.et ibi gl.C.de in inte.resti.mi.in.l.octaui.in fi.ff.vnde cog. Et ista presum-
ptio trãsfert onus ꝓbandi in aduersariũ contrarium: iuxta ea que habentur

in.l.ei qui.ff.de proba.Et donec approbatio aut refutatio facta fuerit nihil in-
terim in contrarium fieri potuit in preiudicium illius cui acquiritur in.c. si ti-
bi absenti.de prebend.libro sexto.& si quid fiat non valet vt ibi dicitur.
¶ Quo vero ad substitutiones factas per Raymundū de monte albano auum
paternum dicte margarete videlicet de liberis aynardi de monte albano & de
ipso aynardo filio ipsius raymundi testatoris ad posthumos seu posthumas
ipsius raymundi testatoris:quia nulli fuerunt vnquam posthumi seu posthu-
me.et ita fuit pro non scriptum in.l.vnica.§.et cum triplici.et.§.in primo.C. de
caducis tollen. ¶ Quo vero ad substitutiones factas de aynardo filio dicti
raymundi et eius liberis raymunderum de monte albano:et guigonetum ar-
thaudi etiam non oportet disputare:quoniam ipsi duntaxat fuerunt substitu-
ti et non sui. et ipse raymundeius et guigonetus mortui fuerunt antequam
dictus aynardus et eius filius masculus. Et sic substitutiones ipsorum fue-
runt caduce vt dicta.l.vnica.§.pro secundo et.§. nouissimo. et.§.sin autem sub
21 conditione.C.de caducis tollen.†quoniam spes substitutionis non transmit-
titur ad suos in.l.si ex pluribus.ff.de suis et legi.heredibus in.l.substitutio.ff.
de acquiren.rerum do.et hoc dicit gloss.in dicta.l.vnica.in.§. his itaq; defun-
ctis.Item dicte substitutiones fuerunt inutiles:quia dictus Aynardus deces-
sit cum liberis et sic defecit cōditio sub qua fuerunt substituti vt dicto.§. sin au-
tem sub conditione allegato.Item dicti substituti fuerunt substituti sub con-
ditione si liberi dicti aynardi fuissent mortui sine liberis ista conditio nunq̄
euenit:quoniam dicta margareta est filia dicti aynardi et viuit et est de libe-
ris et vltra habet liberos. Et sic duplici capite substitutio non habet locum
quoniam conditio debet impleri in forma specifica prout ponitur.vt dicit glo.
in.l.j.C.de conditio.incertis. pro quo tex.l.qui heredi.in princi.&.l.meuius.ff.
de conditio.et demonstra.et ideo locus non est substitutioni.
22 ¶ †Et si dicatur ista filia non debet succedere ex presumpta voluntate testato-
ris qui voluit filias maritari & nō succedere:imo potius proximiores de gene-
re:& in vltimis voluntatibus testatoris voluntas potius q̄ verba inspiciēda
est.l.in conditionibus.ff.de conditionibus & demonstrationibus.Ad hoc dico
quo ad hoc quod conditio deficiat non est necessarium quod sit heres: sed suf-
ficit quod possit esse ita quod sit capax.ista est conclusio Barto.in.l.filius.§. cū
quis.de lega.primo.et in.l.prima.§.si filium.ff.de contra tabulas.et.l.ex facto.
§.si quis rogatus.ff.ad trebellianum.Bald.et Salyce.et Cyn.post pe.in.l.pri-
ma.C.de condi.inser.Ista autem domina non est incapax ex sui delicto:& sic se-
cundum doct.supradictos deficit conditio. Et sic ex quo liberi supersunt: imo
etiam liberi liberorum substituti nihil habent:quia sic substituendum testa-
tor voluit preferre liberos substitutos vt in.l.generaliter.ff. de institu. et sub-
stitu.sub condi.factis.in.l.lucius.la secunda.ff.de heredibus insti.in.l. si is qui
ducenta.§. fina. ff. de rebus dubijs. Et sic secundum verba generaliter conce-
pta per testatorem vbi dum dicit et si contingeret liberum vel liberos dicti
Aynardi a suo corpore &c.liberi quicunq; sint non distincto an femine vel mas-
culi veniunt ex presumpta voluntate ipsius testatoris iuxta.l.lucius.la secun-
da.supra alleg.secundum glo.quod ab intestato secundum plures doct. ex te-
stamento.Et ita vigore illius cle.dicta margareta ad hereditatem et bona di-
cti Raymundi dicte margarete aui vocatur.Et si dicatur non est verum quo-
niam testator ipse voluit filias dicti Aynardi maritari &c.vt patet in pluribus
partibus testamenti . Ad hoc dico quod repellere filiam a successione est
odiosum : iuxta.l. maximum vitium. C. de liberis preteritis. et odia sunt re-
stringenda & non trahenda ad consequentiam etiam in casu vbi est eadē ratio

iuxta.l.quod non ratione.ff.de legibus.et in regulis iuris.et iuxta no.per glo. in autenti.quas actiones.C.de sacrosanc.eccle. Pro quo.l.precipimus.C.de appellatio. in fine. ¶Et ideo quia testator ipse in suo testamento expresse dixit quod dicte substitutiones seruentur de puncto ad punctum in talibus per eum iuxta expressatis vult in alijs in quibus specialiter non prouidet dispositioni iuris communis relinqui in.l.commodissime.ff.de lib.et posthu.Et quia testator dicit quod in talibus supra expressatis vult ipsas substitutiones et per eum ordinatas seruari.ergo non in alijs non expressatis in.l.cum pretor.ff. de iudicijs in.l.maritus.C.de procura.in.l.sicut certi.C.de testamento militari.Quoniam sicut cum alios voco:alios videor excludere vt in.l. sicut certi.C. de testamento militari.et in.l.si patronus testamento.in princi.ff. de operis libertorum. Sic etiam cum ordino et certos casus seruare expressos:alios videor excludere:et

13 iuris communis dispositioni relinquere: per dictam.l.commodissime.†Unde in odiosis non fit extensio:sed semper interpretationes et extensiones fieri debent vt ius commune non ledatur quantum fieri potest:et quod ad ius commune reducatur.l.ex facto.ff.de vulga.et pupilla.et ideo quia de iure communi filia succedit:illa voluntas prescripta de non succedendo non est extendenda vltra casus expressos per testantem: sed restringenda. Et ita mortuis videlicet Aynardo et Ray.eius filio dicta margareta detractis eorum quartis de quibus testari potuerunt iuxta.c.raynucius et raynardus.de testamentis et ea que habentur.in.l.quamuis.C.ad legem falcidiam.veniat ad bona et hereditatem dicti raymundi eius aui.Clausule autem apposite in testo domini Aynardi et eius filij quod nihil plus dicta margareta petere possit &c. Non se extendunt ad ea que dicte margarete debentur ex vi pacti.de quo supra satis dictum est iuxta ea que dicunt doct.in.l.sequens questio.ff.de lega. secundo. et Bartol. in.l. vt iurisiurandi.§.si liberi.ff.de operis libertorum.Et vlterius dicta margareta non agnouit legatum.Quo vero ad illud quod forte dici posset quod ipsa promisit renunciare super quo non insisto.Cum de presenti non obstet.Cum fuerint verba de futuro et suspensiua sufficiat ad hoc quod dicit Cy.et doc.in.l.in emptis.C.de contrahen.emp.et Bar.in.l.serui electione.ff.de leg.j.

¶Summarium.

1 ¶Procurator non conuenitur pro sententia contra se lata sed dominus.
2 Obligatorum altero soluente liberatur alter.
3 Clausula petens debitam iustitiam sibi ministrari quid operetur.
4 Petitionem per viam monitionis debere fieri a iure reprobatur.
5 Exceptio protensa non sufficiat et in toto processu non exprimatur.
6 Processus per procuratorem admissum valet in criminalibus.
7 Exceptio iuris dispositioni repugnans est inualida.
8 Instantia cause non transit in singularem successorem.
9 Actor reo inuito non potest aliter desistere.
10 Consuetudo seu stilus non inducitur solo cursu longi temporis.
11 Condemnatus in expensis ad soluendum cogi potest.
12 Expense adiudicate quoquo modo peti possunt.
13 Actor reum mitiori via compellens non dicitur eum indebite compellere.

¶Consilium.xxiiij.

Circa

a Circa diffinitionē processus Joannis et Francisci corzeti[a] fratrum cōtra venerabile capitulum ecclesie beate marie grationopo. Et dñm Joannez perrerij ventilati coram vobis venerabili et egregio viro domino officiali grationop. in manibus antonij galberti notarij ipsius cause videntur pre supponenda sequētia pro intellectu pcessus et materie eiusdē.

b ¶ Primo qd dicti corzeti agentes obtulerunt libellū[b] contra dictum dñm Joannem perrerij in processu. fo. iij. in quo petūt condemnari quatenus opus erit dictum perrerij ad soluendū eisdem corzetis. xxxij. floreñ. et. vij. grossos cum dimidio taxatos per vos dñm officialem vt patet in litera taxe, fo. xv. p expēsis adiudicatis in sententia inserta in processu. fo. vj. verso. ¶ Et videntes dicti corzeti qd dictus dñs Joannes perrerij fuerat cōdemnatus in dictis expensis procuratorio nomine dicti ca-

1 pituli vt legitur in sententia. fo. vj. verso. † Et qd forte ipse expense non poterant consequi a dicto dño perrerij procuratore: cum pro sententia lata contra procuratorem litis non debeat procurator conueniri sed dñs causeim. l. iiij. in prin. ff. de re iudi. et infra latius dicam. ¶ Ideo dicti corzeti in eodez processu pro eadem summa. xxxij. floreñ. et. vij. grossorum cum dimidio obtulerunt aliam petitionem cōtra dictū capitulum que est in processu fo. xviij. In qua petunt dicti corzeti dictū capitulum cōdemnari ad soluendum eisdem corzetis dictos. xxxij. floreñ.

2 et. vij. grossos cum dimidio vt premittitur taxatos. † Pro quibus duabus petitionibus est subiuncta clausula qd altero soluente alter liberetur: vt patet in processu dicto fol. xviij. verso. ibi in capitulo qd incipit non intendentes &c. in fine prout est de iure fiendū iuxta ea que dicit Bar. in. l. vbi duos. ff. de duobus reis. et in. l. si pluribꝰ. ff. de leg. ij. et ponit Jo. ferrarij in titu. forma libelli contra plures reos debendi. in. j. col. in gl. super verbo cōtra et aduersus. ¶ Super qua petitione facta ɔ dictū capitulū fuit lis cōtestata per petrū de asturijs pcura. dicti capituli: vt patet de ipsa litis cōtestatione in pcessu. fo. xlviij. verso. ¶ Et quia sunt pacta dudū facta inter capitulū et dñm perrerij qd ipse dñs perrerij debeat seruare indēnem dictū capitulum de dictis expēsis. Ideo dictus petrus de asterijs procurario noie dicti capituli petijt iudicialiter in presentia dicti dñi Joannis perrerij qd ipse perrerij seruet indēnem dictū capitulum erga dictos corzetos de dictis expensis per dictos corzetos petitis: vt patet in processu. fo. l. ¶ Qui dñs Joannes perrerij sciens dicta pacta que hʒ cum dicto capitulo se obtulit, iudicialiter hmōi liti pro ipso capitulo. Et dixit qd ipse est cōtentus dictū capitulum seruare indēnem de petitis p dictos corzetos: vt patet in processu. fo. lij. ¶ Nunc igitur his presuppositis videndum est que snia et ɔ quem sit ferenda. Et veritas est de iure qd snia principaliter est ferenda ɔ dictum capitulū ad soluendum dictam summam in petitione dictis corzetis contentam per. d. l. iiij. in prin. ff. de re indi. Et non ɔ dictū procuratorem: vt in. d. l. iiij. pro quo facit etiam. l. planius. in prin. ff. de

Consi. d. Guido. pape. c

a ¶ Joānis et Francisci corzeti. vid p intellectu eorū q̄ i hoc ɔs. scribunt qd dictū est s. consi. ij.

b ¶ Obtulerūt libellū. Si libellus dictorū corzetorū ɔ dictū perrerij oblatus, ad soluēdū expēsas i qbꝰ ipse perrerij sit ɔdēnatꝰ pcedat. vid pe. Ja. in ti. de actiōe in factuʒ ex re iudicata: q̄ est vltia rubrica. Spe. et tractat plene istā materiā in ti. de sen. excō. l. §. penul.

procura. sicut nec cōtra tutorem curatorem ⁊ similes: sed cōtra
principales: vt in. d. l. iiij. §. tutor. ⁊ p Jo. ferrarij in ti. forma exe
cutionis sule. in glo. j. in fi. ¶ Et q: dictus dñs Joannes perre
ry in hac cā se obtulit hmōi liti pro dicto capitulo dicendo ⁊ fa
tendo qđ ipse dz ⁊ vult seruare dictū capitulum indēne de di-
ctis petitis per dictos corretos: vt patet in proc. su. fo. lij. Se-
quitur propterea qđ vos venerabilis dñe officialis in eadem
causa cōdēnare debetis dictum perrerij ad seruandum indēne
dictū capitulum de his in quibus ipsum capitulum condem-
nabitis erga dictos corretos per. l. si is qui se obtulit. ff. de rei
ven. ⁊ facit. d. l. iiij. in prin. ⁊ no. per Jo. ferrarij vbi. s. in gl. j. in
fi. ¶ Nec potest ipse dñs perrerij a dicta sua iudiciali oblatiōe
resilire per. l. procurator qui pro euictione. in fi. ff. de procurat.
¶ Nec alius ordo iudiciarius est tenēdus in cōdēnando dictū
dñm perrerij: quia in confessum nulle sunt partes iudicis pre-
terq̄ cōdēnando: quia confessus quodammodo sua sententia
condemnatur. l. j. ff. de confes. cum si.

3 ¶ † Nec obstat si hmōi processus non fuerit inchoatus contra
dictum capitulū per viam monitionis/ sed per viaz petitiōis:
quia in petitione facta ꝯ dictū capitulum que est fol. xviij. fuit
a adiecta clausula ⁊ als debitam iusticiam sibi ministrari[a] ⁊c. p
quam clausulam dicūt docto. qđ tollitur omnis ineptitudo pe
titionis si que in petitione complendi posset per ea que dixit
notabiliter dñs Inno. in. c. examinata. extra de iudi. in gl. ma-
gna ibi: imo plus videtur qđ si quis habet rectam intentionē
et esset actio inepta/ vt si quis diceret peto talez fundum a te/
quia ad me pertinet iure dominij ⁊ propono ad hoc actionem
ex locato: qđ bene teneret intentio vt probato dominio feren-
da est sententia pro me/ licet actio sit omnino inepta ⁊c.

a ¶ De clausula ⁊ als debitā iusticiā ministrari. vide hic et i c. sequenti.

4 ¶ † Tū quia illa superniciosa subtilitas qđ debeat petitio fie-
ri per viam monitiōis a iure reprobatur in. c. dilecti filij. extra
de iudi. vbi tex. dirigendo verba ad iudicem inquit: prouidea-
tis attentius ne ita subtiliter sicut a multis fieri solet cuiꝰmo-
do actio intentetur inquiratis: sed simpliciter et pure factum
ipsum ⁊ rei veritatem scđm formam canonum sanctoꝝ patruz
instituta inuestigare curetis. per quem text. apparet clare qđ
vos egregie domine offi. qui estis in hac causa ius dicturꝰ nō
debetis attendere ad modum agendi sed solum ad rei verita-
tem. si debitū petituz debeatur: quia vt etiā dicit Inno. in. d. c.
dilecti. tales subtilitates scđm canones et legales sanctiones
reprobantur. ¶ Et cum in rei veritate dicte expense petite de-
beantur dictis corretis per supra deducta et allegata. Sequi-
tur propterea quod non debetis attendere si ipse expense per
viam monitionis aut petitionis fuerint petite sed solum at-
tendere debetis ad ius partis in negocio principali per di-
ctum. c. dilecti filij. et ibi not. per Innocen: et in dicto cap. exa-
5 minata. ¶ † Tum quia dictum venerabile capitulum quod
debet condemnari ad soluendum non opposuit in processu qđ
inchoari debuisset processus per viam monitionis. Ideo
cum non opposuerit per se aut per eius procuratorem in'ter:

to processu non debet sibi hec pretensa exceptio suffragari: etiam si vera foret prout nõ est. Sicut in simili videmus q̃ licet compensatio fiat ipso iure: hoc tamen est verum si in processu petatur. l. si constat. C. de compensa. Item vide mus q̃ notorium non indiget probatione: tamen requiritur q̃ pars propo nat in causa alr̃s non iuuat notorietas: vt no. glo. in cle. appellanti. de appel. Item valet processus factus die feriato ob necessitatem hominum si pars non opponat in. l. sed si pretor. ff. de ferijs. Item processus qui fit per filium contra patrem sine venia est nullus. Sed hoc verum si pater opponat alias non: vt dicit Barto. in. l. Quis. in fi. ff. de in ius vocando. Item si procurator fuerit in causa admissus qui non debuit admitti si pars non opposuerit va let processus s̃m Ang. de aretio in suo tractatu de maleficijs. in glo. super ver

6 bis qui iudex videns q̃ inquisiti &c. in fi. † vbi dicit q̃ licet in criminali non debeat procurator admitti: si tamen fuerit admissus valet processus. Tum quia procedit libellus ineptus de iure si non opponatur a parte glos. in. l. fi. C. de anna. excep. in gl. magna. & idem tenet glos. in. l. si mater. in. §. j. ff. de ex cep. rei iudica. ¶ Immo & si dictum venerabile capitulum illam pretensam exceptionem q̃ debuerit procedi per viam monitionis valet de presenti op ponere non esset audiendus nec prodesset ipsi capitulo: quia illa pretensa ex ceptio non est peremptoria/ sed dilatoria que non potest propterea opponi post litem contestatam per tex. in. l. exceptionem. C. de proba. & in. l. penul. et fina. C. de exceptionibus. Illa autem pretensa exceptio in qua pretẽditur nõ potuisse presentem causam incohare per libelli oblationem: sed via monitio nis est dilatoria: cum pars aduersa eius pretextu nitatur deferre condemna tionem debiti petiti: non autem pretendit pars aduersa prout, nec potest ꝓ cedere q̃ illa pretensa exceptio perimat negotium principale & extinguat de bitum petitum. ideo hac ratione non est peremptoria/ sed dilatoria: vt dicũt Aufredus & docto. in. d. l. exceptionem. & in. l. penul. & fina. C. de excep. ¶ Ideo non potest opponi post litem contestatam per. d. l. exceptionem. ¶ Si enim fuisset peremptoria tunc bene potest post litem contestatam opponi per. l. peremptorias. C. senten. rescin. non posse. cum simi. ¶ Et hec dicta pro nũc vi dentur sufficere respectu dicti venerabilis capituli.

¶ Respectu aũt dicti dñi ioannis perrerij etiam de iure dici põt q̃ illa preten sa exceptio q̃ dictus processus fuerit incohatus per libelli oblationem: & non

7 per monitionem non iuuat in aliquo dictũ Joannem perrerij. ¶ † Primo q: illa non est valida exceptio: q: repugnat dispositioni iuris/ & ad eam non est attendendum in iudicando per dictum. c. dilecti filij. extra de iudi. & per not. per Inno. in dicto. c. examinata. de iudi. Tum quia in petitione facta contra dictum perrerij subiuncta est clausula: & alr̃s sibi debitam iniustitiam mini strari: per quam clausulam tollitur etiam illa superstitiosa oppositio: vt. s. al legatur s̃m Innocen. in. d. c. examinata. de iudi. & idem tenet Joan. and. & In nocen. in. c. ij. extra de ordi. cogni. Tum quia etsi fuisset valida oppositio ꝓut non est: vt supra deducitur tarde opposuit eam ipse perrerij. quia opposuit eã post litem contestatam super libello contra eũ oblato: q: lis contestata fuit. fo. iij. verso. Et ipse illam pretensam exceptionem opposuit in suis articulis fo. xxij. verso. Et sic tarde p̃ iura. s. all'. in pcella inci. lino & si dictũ &c. ¶ Nec ob. si dicat q̃ dictus perrerij illã p̃tensam exceptionẽ opposuit anteq̃ capl'm p̃te staret litẽ sup petitõe ꝯ ipm capl'm oblata: q̃ est fo. xvij. verso: q: illo tpe quo ipe perrerij illã exceptionẽ opposuit nõdũ susceperat defensionẽ hui⁹ cause ꝓ dicto capl'o quã suscepit postea fo. lij. & sic illo tpe erãt diuise cause: iõ diuiso iure cẽ seri dñt ipe due cause: cũ ẽt separatoꝝ separata esse debeat rõ vt iurib⁹ vulgarib⁹.

¶ Preterea instantia incepta contra dictum capitulum nõ trã-
8 siuit in dictum perrerij duplici cõsideratione. ¶ † Prima quia omnes doctores utriusque iuris concludunt quod in singularẽ successorem non transit instantia cause. l. ij. C. de here. vel act. ven. et no. Joan. and. in c. quia guillelmus. extra de iudi. et Bar. in l. si enim hominem. ff. de fideiusso. multo ergo minus in dictum perrerij qui non est successor universalis nec particularis. ¶ Secunda consideratio est: quia in illum qui se offert liti inchoate ante sententiam ad defensionem alterius: non potest
a sententia ferri.[a] licet contra talem defensorem sententia mandetur executioni: ut dicta. l. is qui se obtulit. ff. de rei vẽ. et facit dicta. l. iiij. in prin. ff. de re iudi. et ponit plene Jo. ferrarij. in tit.
9 forma executionis sententie. in gl. j. ¶ † Et ratio huius ultimi dicti potest assignari: quia actor inuito reo et econtra reus inuito actore non possunt a causa desistere: sed habent persistere usque ad sententiam inclusiue: ut hec probantur in auten. generaliter. C. de epi. et cle. in aut. qui semel. cum materia. C. quomõ et quando iu. maxime ubi lis est contestata: prout in casu nostro: ut ibi per doc. Et ideo vos domine officialis prudẽter egistis: quia dictũ capitulum non licentiastis nisi ad media cause in processu. folio. lij. verso. itaque quod sententia est ferenda contra dictum capitulum et mandabitur executioni contra dictũ perrerij: qui voluit defensionẽ cause pro dicto capitulo suscipere. Maxime quia ipse perrerij voluit in processu seruare indemne dictum capitulũ de petitis ab ipso capitulo p dictos coyretos. ¶ Ulterius si attẽdatur ad depositiones testium pro parte dicti domini perrerij in hac causa super secundo suorum articulorum examinatorum ipsi testes dicunt quod temporibus quibus practicauerunt viderunt impetrare monitiones super cõdemnatione expensarum: et quod ipsi nõ viderũt contrarium.
10 ¶ † Ex quorũ depositionibus: propterea non probat pretensus stilus: quia ad inducendum stilum seu consuetudinem curie nõ sufficit cursus longi temporis: sed oportet quod saltim una vice pro ipso stilo fuerit iudicatum aut saltim qđ querimonie emisse in iudicio ad impediẽdum talem stilum introduci fuerint repulse et non admisse: tunc talis repulsio cum cursu longi temporis inducit consuetudinem et stilum curie. ita dicit notabiliter glo. per doc. approbata que ad hoc semper allegat in §. ex non scripto. insti. de iure natu. gentium et ciuili. sed similis casus in hac curia nunquam euenit: ut dicunt dicti testes domini perrerij cum dicunt quod non viderunt contrarium: igitur etc.
11 ¶ Item si attendatur ad dictas depositiones dictorum testium domini perrerij. Ipsi testes loquuntur quando quis est cõdemnatus in expensis et quod talis condemnatus potest cogi ad soluendũ. Quo casu viderunt impetrari monitiones et moueri tales condemnatos sine oppositione diei ad soluẽdũ: sed nos sumus in alijs terminis in casu huius processus. Quia dictus dominus perrerij fuit in dictis expensis cõdẽnatus non noie suo proprio sed pcuratorio noie dicti capituli. ideo nõ poterat ipse perrerij precise moneri ad soluendũ sine oppositione diei

a ¶ Snia ferri. de hac materia vide que plenius scripsi in notabilibus meis. in §. si quis spõte. fol. clxxviij. verso. et fol. clxxxvj. in §. si defensor.

in executionē talis iudicati:quia contra procuratorem litis nō mandat̄ sn̄ia executioni:sed que dominū cause iuxta l.iiij.in prin.ff.de re iudi.evoluit plene Jo.ferrarij in ti.de forma executionis sive in glo.prima in fi. Sicut nec contra tutores:curatores ⁊ similes:vt plene per Jo.ferrarij vbi.s.Ideo ipse perrerij temerarie opposuit in dictis suis articulis fo.xxij.verso ꝙ ipse debuerat moneri ad soluendum dictas expensas.

12 ¶ †Est etiam circa hoc attendendū ad depositiones testiū dictorū coyretorum fo.liiij.Maxime ad depositionē dn̄i Johānis ardissonis decretorū doctoris deponētis qđ possunt tales expense adiudicate peti quoquo modo:quia nullus debet astringi agere in iudicio ad appetitū rei. Idē deponit petrus berlionis primus testis.Idē.vi.testis qui testes etiā deponunt ita esse ⁊ vidisse fieri:super quorū depositionibus dicti coyreti petierūt quatenus opus erit iuramentum deferri sibi in supplemētum probationis in eorum comparitione in processu fo.lxvij.in fine.⁊ super hoc etiam pendet ad ordinandum.

13 ¶ Preterea vos egregie domine officialis qui debetis in hac causa ius dicere potestis considerare quo spiritu ipse perrerij opposuit qđ debuerit moneri ad soluēdū:quia vrbanius ⁊ mitius cū nō fuit actū nō impetrarā contra eū monitionem precisam sine oppositione diei:quia si ita fuisset factū ipse fuisset exclusus ab introitu ecclesie beate marie grationopo.vnde ipse est de incorporatis presbyteris:ideo nihil est imputandum dictis coyretis agentib⁹:quia quādo actor p duas vias potest eius debitum consequi a reo et ipse actor reū cōpellat mitiori ⁊ vrbaniori via illud nō potest dici indebite:sive minus iuridice factū per ea que leguntur ⁊ no.in.l.creditoris.in glo.fi.C.de pig.dici ergo debet qđ ipse perrerij ill[...] opposuit potius causa diffugij ꝙ zelo iustitie.

¶ Propterea fuit vis qđ fuerit processum contra dictum perrerij per viam petitionis ⁊ citationis in iudicio coram vobis;quia dictum venerabile capitulū pretendebat ⁊ adhuc pretēdit qđ ipse perrerij debet indēne servare dictū capitulum de dictis expēsis erga dictos coyretos:prout fuit probatum per confessionem ipsius perrerij:quia cōfessus fuit se teneri servare indēne dictum capitu.fo.lij. Ideo nō poterat ipse perrerij moneri precise sine oppositione diei ad soluendū dictas expensas.Nisi prius ipsis perrerij ⁊ capitulo tractis in causam:vt sciret̄ quis ipsorum solueret dictas expensas:an capitulum vel ipse perrerij.

¶ Cōcludēdo ergo ex pmissis dicēdū est sententiā in p ipso pcessu eē ad vtilitatē dictorū coyretorū ferēdā principaliter contra dictū capitu.Et cōsequēter cōtra dictū dn̄m perrerij.Qui iudicialiter cōuenit dictū capitulū indēne de premissis servare erga dictos coyretos:vt patet ex supra deductis ⁊ allegatis.

¶ Summarium.

1 ¶ Verba sine liberis quid importent.
2 Ab intestato venire qui possint.
3 Substitutio de filiabus facta non extenditur ad earum liberos.

¶ Consilium.xxv.

Viso testamēto petrigēte per eū condito Millesimo.cccci. Necnō etiā viso libello articulato oblato coram dn̄o iudice vallisdecōerije ⁊ ex post tradito. corā arbitris a partibus subscriptis cōiter electis:habita etiā cōferētia cū dictis arbitris super aliquib⁹ in facto cōsistētibus que in dicto libello ad plenū nō declarantur. Dico ꝙ licet domengia ⁊ ginosa sorores ⁊ filie dicti testatoris in dicto testamento videant̄ adinnicem vna alteri ⁊ contra substitute:si ipse sorores decederēt sine liberis.Ipsa tn̄ substō respectu bonorū petitorū fuit caduca Nā dicta domēgia predecessit dictā ginosam et sic in personā dicte domēgie nō

habet locum substitutio iuxta.l.vnicam.§.si sub conditione.De caducis tollē. Et ideo dominus petrus presbyter et Johannes alamandi fratres liberi dicte domengie non debent admitti ad dictam substitutionem ex persona dicte domengie eorum matris quia tempore mortis ipsius domengie nondum euenerat dicta substitutio per dictum.§.si sub conditione.et per.l.substitutio.dum ibi dicitur substitutio que nondum competit extra bona nostra est.ff.de acqui.re. ho.et per.l.vnicam cum ibi no.C.de his qui ante apertas tabulas.

¶Et si quispiam diceret quod si dicti alamandi fratres non debeant admitti ad dicta bona in dicto libello petita ex persona dicte domengie eorum matris saltim admitti debeant ad dicta bona ex propria eorum persona sine eorū iure proprio per verba in dicto testamento adiecta in quarto gradu substitutionū:

1 ibi:sine libero vel liberis.¶†Sed ad hoc respondeo quod licet illa verba sine libero vel liberis inducant conditionem:non tamen inducunt dispositionem nec videntur ipsi liberi per illa verba etiam tacite substituti nec vocati fuisse ad dicta bona ex dispositione dicti testatoris.ita dicunt et tenent gl.Ray.bar. Joan.de Jmola et multi sequaces in.l.lucius.la.ij.ff.de heredi.instituen.¶ Facit bene pro hoc.l.ex facto.§.ex facto.ff.ad trebellianum.sic inducendo dictū.§. liberi faciunt deficere fideicommissum:non tamen excludunt fiscum et tamen si verum esset quod essent substituti et ex testamento venirent excluderent fiscū saltim in omni preter legitimā in qua fiscus veniret et causam haberet ratione confiscationis bonorum deportati.Sed omnia alia bona testatoris haberent filij si ex testamēto venirent cum pena suos tantum auctores sequi debeat.Sz quia verum est quod ipsi non veniunt ex testamento:ideo fiscus habet totum. vt in.d.§.ex facto.Et pro hac opinione consueuit iudicari in curia parlamenti: vt scripsi in decisionibus ipsius curie.q.xxxix. Et hanc partem etiam sequitur gaufredus de salliniaco in dicta.l.lucius.et in.l.filiusfamilias.§.cum quis.ff.de le.j.Et Ludouicus de roma in.d.§.ex facto.dicit quod hec opinio est cōis:quā ipse Ludouicus etiam sequitur.licet aliqui alij doctores tenuerint contrariū: quorum opinio non seruatur in iudicando.

2 ¶†Et si dicatur quod si dicti alamādi fratres liberi dicte domengie nō veniāt ex testamento:videantur tamen inuitati ad dicta bona saltim ab intestato: vt dicunt doctores in dicta.l.lucius. ¶Sed ad hoc respondetur quod in casu:de quo hic agitur nō possunt venire ad dicta bona petita ab intestato:quia dicta ginosa non decessit ab intestato:sed sibi heredē instituit raymundū alamādi reum in hac causa et possessorem dictorum bonorum:et sic cessat via intestati:de quibus bonis ipsa ginosa cū non subiacerent restitutioni per predicta potuit disponere et ipsa alienare:iuxta ea que leguntur et not.in autentica.res que.C. communia de legatis.

3 ¶†Preterea licet dicte due sorores domengia et ginosa fuerint in dicto testamento adinuicem substitute:non tamen eorum liberi fuerunt ipsis sororibus substituti:quia hoc non exprimitur in ipso testamento Jdeo non debet substitutio de ipsis filiabus adinuicem facta extendi ad alium casum nō expressum videlicet ad liberos ipsarum filiarum . Sed debet remanere ille casus missus sub dispositione iuris communis.iuxta notata per Bar.in.l.gallus in principio.et in.l.commodissime.ff.de libe.et posthu.et in.l.cum dotem.in prin.ff.solu. matrimo.cum similibus.¶Jdeo christi nomine inuocato nos arbitri participato cōsilio cum domino subsignato ad nostram sententiā arbitralem processimus et procedimus in hunc qui sequitur modum.¶Quia nobis arbitris constat dictos dominum petrum et Johannem alamandi:fratres actores liberos dicte domengie non fuisse inuitatos ad dicta bona in dicto libello petita ex

dicta dispositione testamentaria dicti Petri gente testatoris: nec alias. Adeo hac nostra sententia arbitrali dictum Raymūdum alamandi reum a petitis in dicto libello absoluim⁹ silentium dictis fratribus agētibus imponēdo ipsos actores propterea in expensis dicti rei in hac causa arbitrati legitime factis condēnando ipsarum taxa nobis in posterū reseruata.

¶ Summarium.

1 ☞ Coniecture et presumptiones locum habent vbi non potest probatio haberi.

2 Uerba enunciatiua nullam inducunt dispositionem.

3 Frater vendens census et redditus de bonis cōmunibus fratrum tenetur eis de medietate.

4 Frater bonorum paternorum administrator post mortem patris de fructibus eorundem acquirere presumitur.

¶ Consilium. xxvj.

Presupposito in facto pro vero quod rodulphus de colunghis pratum de quo inter fratres disceptatur acquisiuit nomine suo proprio titulo albergamenti viuente patre ipsorum a domino et domina de allerüs. Et quod ipse rodulph⁹ diu ante mortem patris fuerat notarius et publice vtebatur arte notariatus: et viuēte eorum patre recepit vt notarius recognitiones censuum et redditiuū domini de allerijs: pro quibus arte notariatus et receptione dictarum recognitionum potuit verisimiliter ipse rodulphus lucrari quinq; florē. quos soluit pro introgijs albergamenti dicti prati. dicēdū est et pronūciandū per arbitros per dictos fratres electos qd̄ dictus rodulphus non debet dictum pratū ponere in cōione cū ludouico eius fratre: q: licet fili⁹ debeat docere rem per eū acquisitā viuēte patre: aliunde acquisiuisse q̄ de pecunijs patris iuxta. l. filie. l. a. ij. in fi. C. de colla. tñ q: supra in facto narrata presupponuntur vera videlicet qd̄ dictus rodulphus diu ante mortem patris vtebatur officio notariatus et recipiebat
a recognitiones nobilium presumendū est [a] et coniecturandū qd̄ ipse acquisiuerit dictos quinq; florē. ex sua industria et officio notariatus: vt sic non veniat dictū pratū ex dictis quinq; florē. acquisitum cōmunicandū cum dicto ludouico eius fratre per textum in. l. cum oportet post princi. C. de bonis que liber. et in. §. j. insti. per quas perso. no. acqui et hoc voluit glo. in d. l. cum oportet super verbo: ex eius substantia. et ibi per Cy.
1 et doctores et etiam glos. in dicto. §. j. et Joan. fabri. † quia ex quo in talibus vera probatio haberi non potest procedi debet per presumptiones et coniecturas vt notat Jmo. in. c. cum in officijs. extra de testamen. in glo. magna circa princi. vt no. in iuribus supra allegatis.

a ¶ Presumendū est de bonis q̄sitis p filiū mortuo patre vide s. in. xx. cōsl.

2 ¶ † Nec obstat qd̄ dict⁹ Rodulphus Mortuo pr̄e locādo dictū pratū et litigādo de ipso prato nolauit ipsum pratū ipsi⁹ rodulphi et ei⁹ fratris: q: illa sunt v̄ba enūciatiua ꝓpter aliud emissa q̄ nō inducūt dispositionē. l. publia. §. fi. ff. depositi. l. ex his verbis. C. de mili. testa. Ex quib⁹ propterea infert qd̄ dictū pratū

remanere debet insolidum dicto rodulpho reseruata vna quartalata et quarta parte alterius quartalate dicti prati: ex post albergatis dictis fratribus cōmuniter per dominum infirmarium beate Marie Grationop.

3 ¶†Quod autem ad census et redditus venditos per dictum rodulphum de colungiis post mortem patris de bonis hereditariis et communibus ipsorum fratrum alienatis et venditis precio quinquaginta floren. ¶Dicendum est et pronunciandum per dictos arbitros quod dictus rodulphus teneatur de medietate dictorum censuum per eum alienatorum rationem facere dicto Ludouico: et sibi soluere vel alibi recompensare: quia licet eorum pater in suo testamento concesserit dicto rodulpho administrationem et regimen omnium bonorum ipsius testatoris ex persone dicti Ludouici: non tamen fuit sibi data illa potestas tam libera quod videatur sibi fuisse concessa potestas alienādi bona hereditaria et communia ipsorum Rodulphi et Ludouici: vt hec probātur in.l.creditor.§.lucius.ff.manda.et facit.l.procurator cui libe.ff.de procur.et.l.si procurator.C.eodem.

4 ¶†Nec obstat quod dictus rodulphus post mortem patris durante sua administratione et communione bonorum acquisiuit bona vsque ad valorem septuaginta floren.et vltra vt narratur in facto tali tradito quia ipse rodulphus illa presumitur acquisiuisse de fructibus bonorum paternorum cuius administrationem ipse solus habebat vt dicit Specu.in tit. de iudiciis.§.sequitur videre de communibus iudiciis versic.quid si duo fratres etc. Et ipse nec rodulphus ipsa bona acquisiuit nominibus suo et dicti sui fratris ludouici. Ex quo apparet dicto ludouico pertinere medietatem dictorum bonorum per ipsum rodulphum acquisitorum: iuxta.l.i.et.ii.C.si quis alteri vel sibi: maxime quia dictus ludouicus habet ratam dictam acquisitionem pro quo.l.si ego.ff.de neg. gest. et sic dicta acquisitio per dictum rodulphum facta non euacuat ius dicti ludouici respectu censuum per ipsum rodulphum venditorū: quin ipse rodulphus debeat facere rationem dicto Ludouico de alienatis per eum. per iura supra allegata.

¶Summarium.

1 ¶Substitutio caduca efficitur si substituti ante mortem heredi moriantur.
2 Verba sine libero vel liberis: quid importēt.
3 Conditio impleri debet in forma specifica.
4 Lex cum acutissimi.C.de fideicom.qualiter intelligatur.
5 Affectio maior presumitur haberi ad viuos quam ad mortuos.
6 Nepos heres aui per eum alienata reuocare nequit.

¶Consilium.xxvii.

Attendentes domini consiliarii parlamēti Dalphinalis ad verba testamenti nobilis Humberti alamandi patrui magni nobilis Claudii alamandi: quia si recte attēdatur non videtur debere admitti ipse Claudius ad bona Joānis de aurgia: cuius ipse humbertus alamandi dicitur fuisse heres causis subscriptis.

1 ¶†Primo quia Joannes michael et albertus substituti decesserunt ab humanis ante mortem Joannis heredis: et sic fuit substitutio caduca per.l.vnicam in.§.si sub conditione.C.de cadu.tollen. et sic ipse Claudius ex persona dicti Alberti eius patris non debet admitti ad dicta bona: quia substitutio que nondum euenerat non erat in bonis dicti Alberti.l.substitutio.ff.de acquiren.re.do.

2 ¶†Et si ex aduerso dicatur qđ in secūdo gradu substitutionū dicti testamēti sunt adiecta illa verba sine libero vel liberis etc. Illa verba non coadiuuāt dictum

Claudij: qz illa verba nō inducūt dispositionem vt ipse Claudius videatur substitutus. ita dicunt gl. Ray. Jo. de imol. et multi alij doct. in. l. lucius. la. ij. a ff. de here. insti. Et hāc opinionē etiam sequitur ganfridus de saligniaco in. d. l. lucius. et latius in. l. filiusfamilias. in. §. cum quis. ff. de leg. j. idem etiam sequitur Lud. de roma. qui dicit hanc opi. esse cōez in. l. ex facto. §. ex facto. ff. ad trebellianū. licet aliqui alij doc. voluerint dicere contrariū quoꝝ opinio in iudicādo non seruat. sed opinio gl. Bar. et sequaciū in iudicando seruari cōsueuit. ¶ Ex quo propterea sequitur: qd cum illa bona non subiaceant restitutioni quod de illis ipse Joānes auus et heres potuit testari et dispo nere in personam dicti Joannis de viennesio iuxta auten. res que. cum ibi not. C. communia de legatis.

a ¶ Lucius la. ij. de materia. l. luci9 la. ij. ff. de here. insti. de q̄ materia vid pleni9 i deci siōib9 parlamenti. q̄one xxxix. et. s. cō sil xxij. et. j. consi. lij.

¶ Et si diceretur ex aduerso quod per alia verba in tertio gradu dictarum substitutionum adiecta ibi post ipsos et ipsoꝝ liberos et c. ipse Claudius videretur substitutus. ¶ Hoc nō videtur posse sustineri de iure: quia ipse terti9 gradus substitutionum fuit conditionalis videlicet si dictus Joannes heres et inde dicti Joannes: michael et albertus decederent post dictum Joannem heredem et obtinerent hereditatem dicti Hūberti testatoris. ¶ Qd non euenit quia dicti Joānes: michael: et albertus non decesserunt inde post mortē Joānis heredis: sed ante: et sic substitutio fuit caduca. ¶ Preterea si liberi ipsorū ioannis michaelis et alberti viderentur substituti hoc fuisset in casum in quem ipsi Joannes michael et Albertus decessissent post heredem et in eorum personas habuisset locū substitutio: vt patet ex verbis dicti testamenti ibi: in eodē casu et c.

3 † Qui casus non euenit: ideo ipse claudius non pōt dici substitut9 cū cōditio debeat esse adimpleta in forma specificata no. in. l. meuius. ff. de condi. et demon. et in. l. qui heredi. in principio. eodem titu. et in. l. commodissime. ff. de libe. et posthu. cū si. ¶ Quo autē ad bona falcone est attendendū qd michael fili9 dicte falcone fuit heres vniuersalis ex testamento ipsius falcone: quia ipse michael superuixit ioāni et alberto fratribus cū in substitutionib9 ibi factis non fiat mētio de liberis liberoꝝ.

4 ¶ † Nec pōt dici qd dictus Claudius filius alberti excluserit dictum Michaelē substitutū quia licet. l. cū acutissimi. C. de fideicōmissis. disponat qd filius ex tacita mente sit preferēdus substituto. illa tñ. l. intelligitur vbi extraneus substitueret: vt patet in ratiōe ipsi9. l. ibi ne videat testator alienas successiones proprijs anteponere. Hic aūt in casu nostro nō fuit extraneus substitutus sed dictus michael filius ipsius falcone contra quem propterea non debet extendi illa. l. sed in casu suo vt terminis suis seruari quia non interest nostra. l. extendere iuxta. l. si cum dotem. in prin. ff. solu. matrimo. cū si. Ipsa eñ falcona testatrix maiorē affectionē habuisse presumitur ad filiū suū propriū ex suo corpore natū q̄ ad filium filij sui iuxta not. in. l. soluendo. la. ij. super verbo primo loco. ff. de here. institu. Licet enim imperator in dicta. l. cum acutissimi in suo casu videatur generaliter loqui. ¶ In fui tamē ratione declarat. im

perator casum ipsius.l.qd voluit eam intelligere in extraneo substituto per illa verba ne videatur testator alienas successiones propriis anteponere:quia sepe ratio restringit dictum quod facit pro dicto textu:videmus in iure quod ratio l.limitat et restringit dictum legis:prout etiam facere debet per ea que no.per glo.iij.q.v.c.hoc quippe.et in.c.super literis.per Innocen.de rescriptis.in glo.nam secunda regula in communi forma etc.et faciunt not.in.l.vna.C.vt act. ab herede et cōtra heredem incipiatur et non minus debet attendi ratio legis quam ipsa lex vt dicit glo.in.l.j.circa fi.C.que sit longa consuetu. ¶Et quando premissa circa intellectum dicte legis cum acutissimi scripsi ego subsignatus non viderā repetitionem domini andree siculi dicti barbatie actu legentis de presenti bononie:qui late repetūt dictam legem cum acutissimi. ¶Qui dicit et tenet dictum intellectum supra proximum per me declaratum esse verum:quia dicit ipse paritas affectionis facit silere illam conditionem argu. in.l. non solum.ff.de ritu nuptiarum. Item illam dicit ipse.Quia expressum facit silere tacitum.l.fina.C.de pactis conuen.

5 ¶†Et dictus michael filius fuit vocatus ex expresso iudicio dicte falcone eius matris testatricis:et maiorem affectionem habuisse presumitur ad dictum michaelem eius filium substitutum qui erat tunc in rerū natura quam ad illum qui non erat in rerum natura:iuxta not.in.d.l.lucius. Et ita dicta.l. cum acutissimi:loquitur vbi extraneus fuit substitutus suo heredi:secus autem si suus suo fuisset substitutus vt in casu nostro.ita declarat et tenet dictus dominus barbatius in dicta sua repetitiōe. ¶Et cum dictus michael vlterius heres dicte falcone decesserit ab humanis absque liberis superstitibus sibi dicto ioanne eius patre margareta alamande correa in hac causa eius sorore ioanne de viennesio filio cosine sororis dicti michaelis et dicto claudio filio alberti.

¶Ipse michael habuit dictos quatuor heredes qui eidē ab intestato successerunt videlicet eius pater sorores et nepotes filij et sororibus:iuxta autenti.defuncto.C.ad tertullianum cum ibi notat.Et sic dictus Claudius non potest habere de bonis dicte falcone nisi quartam partem:et sic plus petit dictus Claudius quam debeatur sibi a dicta margareta correa.

6 ¶Ulterius dictus Claudius reperitur heres dicti ioannis eius aui qui dicta bona de quibus agitur alienauit et ideo non potest ipse alienata per dictum eius auum reuocare per.l.cum matre.C.de rei ven. ¶Et quod ipse Claudius sit heres dicti sui aui patet ex processu presenti:quia post repudiationem hereditatis dicti sui aui et post sententiam in qua ipse fuit restitutus in integrum aduersus ipsam aditionem:ipse Claudius obtulit libellum in curia graysiuodam in quo libello tanquā heres et successor dicti ioānis eius aui petijt quosdam homines possessores montis de ornone condemnari ad sibi recognoscendum dictum montem sub censu.xvj.librarū:modo et forma quibus ipse mons et census fuerant recogniti dicto Joanni eius auo vt in dicto libello latius cōtinetur.Ex quo apparet quod se gessit et gerit pro herede ex illo actu extrinseco recognitionis petite iuxta.l.pro herede in principio.Maxime quia ipse Claudius non fuit protestatus de contrario: vt in dicta.l.ibi: ideo solent protestari liberi.Imo et si protestatus fuisset sibi protestatio quia in dictis.xvj.libris censualibus non potest ius pretendere nisi in medietate vigore donationis facte alberto eius patri in contractu sui matrimonij:aliam vero medietatem dictarū.xvj.librarū nō potuit petere citra nōle heredis ioānis ei⁹ aui cui medietas dictarum.xvj.librarū pertinebat per dictā.l.pro herede in princi.et in.§.fi. insti.de hered.quali.et differen.et in.l.gerit.ff.de acqui here.ipse enī Claudius faciēdo dictū actū per quē videtur se immiscuisse hereditati dicti sui aui recessit

ab astentione et habetur pro herede. per dictam. l. pro herede. in. §. papinian⁹ quod facere potuit ipse Clandius penitere ab abstētiōe sine repudiatiōe dicte hereditatis sui aui saltim infra triennium per. l. fi. C. de repu. heredi.

¶ Summarium.

1 Testamentum quando dicatur in forma probatoria productum.
2 Testamentum quot rationibus dicatur inualidum.
3 Substituens masculos feminas excludere presumitur.
4 Assertioni simplici notarij nō creditur.
5 Testamento existente nullo codicilli ex eo dependentes nulli erunt.
6 Liberos substituens masculos coniunctum substituere censetur.
7 Filius vel nepos ex filia non venit liberorum masculorum appellatione.
8 Feudum ad quem reuertatur feudatario ob suam culpam priuato.
9 Substitutus quando possit de bonis in quib⁹ est substitutus testari.

¶ Consilium. xxviij.

Consilium pro illustri domino duce bauarie dictum istud consilium pro domino de gaucort qui dicitur habere causam ab isto domino duce bauarie de anno domini M. cccclxvi. contra dominum principem aurayce super castris theysij petre ꝛ domene. Et omissa facti narratione causa breuitatis respondebo ad dubia subscripta elicita ex processibus dudum circa premissa formatis in curia parlamenti dalphi. a quinquaginta annis citra. Et nōdum diffinitis.

¶ Primo si testamentum domini amedei comitis gebenarum primi testatoris fuerit in probatoria forma ex aduerso productū cū originale non fuerit productum: sed quoddam vidimus.

¶ Scdo et si dictū vidimus nō fuisset productū sed originale dicti testamenti. An possit dici validum dictum testamentum.

¶ Tertio ꝛ si dictū testamentū esset validū sīc et eō possit dici princeps aurayce inuitatus ad dicta bona de quibus in dictis processibus agit cū ipse princeps aurayce sit filius ex filia dicti domini comitis testatoris.

¶ Quarto ꝛ si nō fuerit inuitatus dict⁹ princeps aurayce ad dicta bona vigore dicti testamēti. Si saltim possit dici inuitat⁹ ad dicta bona vigore codicilli dicti domini amedei primi testatoris: cum ipse princeps dicatur filius filie dicti domini comitis codicillantis.

¶ Quinto si dictus codicillus debeat sortiri effectum si dictum testamentum a quo dependet sit nullum ꝛ inualidum.

¶ Sexto si dictus codicillus fuerit productus ex aduerso in dictis processibus in probatoria forma ad hoc vt fidem faciat.

¶ Septio ꝛ si fuisset productus in forma ꝓbatoria si in ipso codicillo potuerint fieri institutiones ꝛ substitutiones in ipso codicillo descripte.

¶ Octauo et si dictus dominus princeps aurayce non fuerit inuitat⁹ ad dicta bona pretextu dictorum testamenti et codicilli dicti domini amedei primi testatoris. ¶ Si saltim ipse domin⁹ princeps aurayce admittatur ad dicta bona vigore alterius testamenti domini amedei secundi testatoris. ¶ Cum ipse dominus princeps fuerit filius marie filie ioanne que ioanna fuit filia dicti domini amedei codicillantis et soror dicti domini amedei secundi testatoris.

¶ Nono si propter homagium non prestitum domino nostro dalphina. per ioannem et petrum liberos primi testatoris. Et pretextu manus mortue de qua vsi sunt an domina. blāchia substitutione in dictis bonis sibi competente debeat censeri priuata cum substitutio in personā dicte domine blāchie euenerit post mortem dictorum petri et ioannis.

¶ Decimo si appareat dictum dñm principem aurayce nõ esse inuitatũ ad dicta bona vigore dictorum codicilli primi testatoris ꝛ testamenti scdi amedei. si dicta dña blanchia potuerit disponere ꝛ testari de dictis bonis in personam dicte melchidis eius neptis: prout fecit vt patet in dictis processibus. Et per cõsequens si dicta bona de quibus agitur pertineant dicto domino ludouico duci bauarie filio et heredi dicte domine melchidis. et substituto eidem domine melchidis in testamento dicte domine blanchie.

1 ¶ † Ad primũ dubium rñdendo dicendũ videtur prefatum testm̃ dñi amedei primi testatoris nõ fuisse in probatoria forma productũ in dictis processib⁹ cũ nõ fuerit productum pretensum originale sed pretensa copia in instrõ vidim⁹ descripta: qđ vidimus licet factũ fuerit coram officiali chamberiaci fuit tñ factũ parte quorũ interest nõ vocata: vel dicta domina blanchia quo tpe cõfectionis dicti vidimus/iam inceperat agere ad bona de quibus agitur. ideo nõ est pbatorium per autẽ. si quis in aliquo documento. C. de eden. requiritur em̃ partis cuius interest euocatio in cõfectione talis vidimus: alias non facit fidem nec probatur testamentum ita fuisse conditum iuxta. l. optimam. C. de contrahen. et commit. stipu. ꝛ ita dicit ꝛ tenet Bar. in propria materia dicens qđ etiam testamentum debito modo publicatum non facit fidem nisi ostendatur originale: nisi exemplum fuisset factum vocatis quorum interest. ita dicit ipse Bar. in l. ij. in prin. ff. quemadmodum testamenta aperiantur. ꝛ Cyn. in. l. publicati. C. de test. imo plus voluit dicere Odof. in. d. l. publicati. qđ testamento etiam publicato non statur indistincte nisi produceretur originale. ¶ Ex quib⁹ videtur quod glo. in. d. auten. si quis in aliquo documento in glo. j. ibi nisi originale sit officio iudicis exemplatum ꝛc. est intelligẽda si pars cui⁹ interest in tali exemplatione per iudicem facta vocata fuerit: per. l. de vnoquoq₃. ff. de re iudic. et. l. nam ita diuus. ff. de adop. cum si. ꝛ ita etiam dicit ꝛ dictam glo. intelligit Bar. in. l. cyrographis. in prin. ff. de admi. tuto. qui Bart. in glo. prima dicte. l. cyrographis ibi dum dicit glo. auctoritate iudicis fuit publicatum ꝛc. subaudit ibi Bar. ꝛ pars fuerit vocata; alias secus: per iura. s. allegata. ita etiã tenet expresse Jaco. bu. in. d. aut. si quis in aliquo documento. idem etiam tenent Inno. in c. ij. extra de fide instru. imo plus dici potest dictum vidimus factum coram dicto officiali chamberiaci iudice ecclesiastico ꝛ incompetenti in hac parte fidem non facere vt probetur tale testamentum fuisse confectum iuxta. l. consulta diualia. C. de testa. ¶ Nec potest dici scripture dicti vidimus tanq̃ scripture antique esse credendum vt voluerunt dicere Jo. an. in. c. albericus. extra de testi. et Cy. et doc. in. l. emancipatione. C. de fide instru. quia non potest dici scriptura antiqua cum fuerit ipsum vidimus factum per duos annos tantummodo antequam dominus dux bauarie in hac causa partem faceret. Et ex post per lapsum. xxix. annorum durante hoc processu ambitioso non potest dici dicta scriptura inueterata cursu dicti temporis sicut nec de re litigiosa currat p̃scriptio processu durante indeciso: per ea que leguntur et not. in. l. fina. et in. l. cum notissimi. C. de prescript. xxx. vel. xl. annorum. Ex quibus patet responsio ad primum dubium.

2 ¶ † Ad secundum dubium respondendo credo qđ dictum pretensum testamentum domini amedei comitis gebenarum primi asserti testatoris sit nullum et inualidum. Primo ratione solennitatis omisse: quia nõ reperitur ipsum assertum solenne testamentum fuisse coram iudice publicatum que omissio publicatiõis reddit tale solenne testamentum nullum iuxta not. in. l. publicati. et. l. testamenta omnia. C. de testamen. Item etiam ratione defectus probationis voluntatis dicti domini amedei comitis. Cuius domini comitis voluntas non probatur. ¶ Primo quia non fuit productum pretens

tensum originale ꝛ vidimus loco dicti testamenti productis non probat voluntatem ipsius domini amedei causis ꝛ rationibus supra circa primum dubium deductis ꝛ allegatis. ¶ Secundo quia in publicatione talis testamenti debuerunt vocari ꝛ asserti testes ibi vt asseritur subscripti ad recognoscendum eorum signa ꝛ sigilla. Ex qua recognitione voluntas testatoris probatur: q: si alter ipsorum testium contradiceret faceret vacillare testamentum. in. l. j. §. si quis. ff. quemadmo. testa. aperiantur. Et si interim fuerint ipsi testes mortui ante publicationem tale testamentum non valeret. vnde periculosum est facere solenne testamentum: vt dicit Barto. in dicta. l. tabularum. in princ. ff. quemadmo. testa. aperian. ꝛ in. l. j. §. fina. eo. titu. ¶ Nec obstat ad premissa quod dicit Barto. post glos. in dicta. l. ij. in princip. ff. quemadmo. testa. aper. ibi. sed si notarius est rogatus ꝛc. quia aliud est in casu nostro. quia ioannes mosseres notarius qui dicitur dictum testamentum manu sua scripsisse non attestatur ꝙ testes ibi nominati se ibi subscripserint: ꝛ sigilla sua in eodem testamento apposuerint: licet ipse notarius attestetur ꝙ dictus dominus comes testator ipsos testes requisiuit ꝙ in eodem se subscriberent ꝛ sigilla sua apponerent. Sed non dicit ipse Joannes mosseres ꝙ ipsi testes se subscripserint ꝛ sigilla sua apposuerint. Ideo glos. ꝛ Barto. loquuntur in alijs terminis qui non interuenerunt in dicto testamento de quo hic agitur. Preterea dictus Joannes mosseres notarius non fuit rogatus per testatorem nisi ad duo. Primo videlicet scribere testamentum: quia ipse dominus testator nesciebat scribere. Secundo vt se subscriberet et sigillaret dictum testamentum vt testis cum alijs testibus et non vt notarius: vt patet in ipso testamento in prima subscriptione dicti Joannis de mosseres ibi: requirens et rogans me ꝛ dictos testes qđ dicto suo testamento nos subscriberemus tanꝙ testes legitimi ꝛc. Et ita etiā fecit dictus Joannes mosseres notarius: quia ibi se subscripsit vt testis ꝛ non vt notarius vt patet ex lectura ipsius testamenti. Immo nec ipse Joānes mosseres non potuisset ibi fungi duplici officio: videlicet notarij ꝛ testis. quia vbi in aliquo actu requiruntur notarius et certus numerus testium: vt in casu nostro. Tunc notarius in illo actu non potest fungi vice notarij et testis vt plene per Barto. in. l. domicius labeo. ff. de testa. Et ratio quia inter tabellionem ꝛ testem debet esse distinctio personarum: vt in aut. de fide instrum. in. §. sed si instrumenta. ꝛ in. §. sed illi in his. in fi. ¶ Ex quibus propterea infertur ꝯclusio ꝙ dictum testamentum licet inter liberos factum fuisse dicatur: non debet propterea dici validum: cum dictum testamentum dicatur inualidū ratione defectus voluntatis testatoris: cum eius voluntas non probetur ex productis in causa: vt ex premissis colligitur. Nam de his que non sunt et non legitime apparent idem est iudicium. l. in lege. ꝛ. l. rutilia polla. ff. de contrahen. empt. ꝛ vendi. cum simi. Quia testamentum peccans defectu voluntatis testātis nō valet nec sortitur effectum etiam inter liberos: vt dicunt Barto. ꝛ docto. in. l. hac consultissima. in. §. ex imperfecto. C. de testa. ꝛ idem Barto. in. l. si is qui. ff. de testa. ꝛ facit tex. in. l. fina. C. famil. herciscunde.

¶ Preterea dictus §. ex imperfecto qui disponit voluntatem imperfectam defuncti teneri inter liberos: loquitur ꝛ debet intelligi vbi voluntas est imperfecta ratione defectus numeri testium: vt patet ex continuatione litere dicti §. ex imperfecto. ad precedentia. Et ex aduersatiua autem. vt dicūt doc. in. d. §. ex imperfecto. in princip. in solutione contrarij qđ ibi fit de dicta. l. si is qui. ff. de test. Quia vbi alias est testamentum solenne imperfectum ratione alterius solennitatis omisse: vt quia non fuit tale testamentum coram iudice publicatū: ꝛ subscriptiōes ꝛ sigilla testium nō fuerunt recognita vt in casu de quo agit:

Hec [illegible] ad §. ex imperfecto. [illegible] Bocciardi [illegible]
2 40. col 4. [illegible] d. §. ex imperfecto. [illegible]

a ¶ Inter liberos. de testamento inter liberos plene scripsi. j. consilio. lv.

tunc etiam inter liberos a tale testamentum non valeret et hoc defectu probationis voluntatis testantis: que non probatur nisi testes eorum signeta et sigilla iudicialiter et cum iuramento recognouerint per dictam .l. publicati. et ibi Cyn. facit .l. cum ab initio. ff. quemadmo. testa. aper. ideo in casu nostro dictum testamentum defectu probationis voluntatis testantis non debet teneri etiam inter liberos per ea que plene dicit Bart. in dicta .l. si is qui. ff. de test. et facit dicta .l. fina. C. fami. hercis. immo etiam in testamento nuncupatiuo ad probandum voluntatem testantis requiruntur etiam septem testes. Ad probandum vero solennitatem nuncupatiui testamenti duo testes sufficiunt: vt plene per glos. et docto. in .l. fina. C. de bono. posses. secundum tabu. et in .l. fina. C. de fideicom. idem tenet glos. in §. quoniam autem. ij. q. j. Item voluit Spec. in titu. de instru. edi. in §. compendiose. versi. sed quid si vnus ex testibus etc. Et hoc in extraneis heredibus institutis. In liberis vero minor numerus testium sufficit iuxta dictum §. ex imperfecto. Sed in casu nostro de quo in istis processibus agitur non probatur solennitas: immo nec voluntas dicti domini amedei primi testatoris non solum per septem testes: immo nec per duos testes. igitur restat concludendum dictum pretensum vidimus probare dictum assertum testamentum nec voluntatem ipsius domini asserti testantis etiam inter liberos. ¶ Nec obstat si procurator dicte domine blanchie in discursu dicti sui processus proposuerit contra partem fiscalemque dictus dominus amedeus eius pater condiderit testamentum in quo castra de quibus agitur titulo particularis institutionis reliquerit domino amedeo eius filio fratri dicte domine blanchie: quia per hoc tacite immo nec expresse poterat dicta domina blanchia dictum testamentum domini amedei eius patris conualidare: cum priuatus non possit solennitates in testamentis a iure adhiberi ordinatas remittere vt testamentum defectu solennitatis iuris nullum conualidetur. per tex. in .l. testamenti factio. ff. de testa. cum glos. ibi vel quarto. Testamentum enim nullum defectu solennitatis probatorie puta numeri testium non potest voluntate filij confirmari: vt dicit Jo. ferrarij in ti. forma libelli quo petitur hereditas ex testamento: in gl. super verbo realiter et actualiter. et pro hoc allegat ipse not. in .l. non dubium. C. de testa. idem tenet Ludouicus de roma. in .l. posthumo. C. de bono. pos. contra tabu. ¶ Sic nec etiam consensu priuati testamentum validum non potest rescindi nisi per sententiam iudicis nullum declaretur: vt dicit Barto. post glo. in .l. controuersia. ff. de transac. ¶ Similiter etiam in iudicijs actus nulli defectu solennitatis iuris non possunt consensu partium ratificari: vt plene per Barto. in .l. si tutor. C. in quibus causis in integrum restitutio non est necessaria. ¶ Quod secus est in contractibus qui formam mutant et accipiunt ex conuentione contrahentium. l. j. §. si conuenerit. ff. depositi. et ita dicit glo. in dicta .l. testamenti factio. Preterea tempore illo quo procurator dicte domine blanchie illam causam proposuit non faciebat partem: immo ipsa causa dictus princeps aurayce: ideo illa pretensa

confessio nō potest ipsi dño principi aurayce tunc absenti proficere vt no. gl. in l. cū de indebito. in fi. ff. de proba. Et ponūt z tenent canoniste in. c. ex parte. extra de confes.
5 ¶ † Ad tertiū dubium si dictū testamentū fuisset validum si ex eo princeps aurayce posset dici fuisse inuitatus ad bona dicti dñi comitis primi testatoris de quibus in dictis processibus agitur. Cum ipse princeps aurayce fuerit filius marie filie ioanne filie dicti domini comitis primi testatoris. Ad hoc credo rñdendum qđ dictus dñs princeps aurayce licet sit filiꝰ ex filia ipsiꝰ comitis testatoris: non tñ fuit inuitatus ad dicta bona: quia per tenorem dicti testamēti filie non sunt vocate: sed solum filij masculi ipsius testatoris z liberi masculi liberorum suorū: ipse enim dñs comes testator substituendo masculos videtur ex sua mēte exclusisse femellas: vt dicit glo. in. c. raynaldus. super verbo masculis. extra de testa. z Bart. in. l. cū auus. ff. de condi. z demon. q: vnius inclusio est alterius exclusio no. in. l. qđ in rerū. §. si quid post. ff. de lega. j. cū si. Et que volūtas testatoris in dispositione suorum bonoꝝ pro lege dꝫ obseruari vt in auc. de nuptijs. §. disponat. colla. iiij. Et sufficit qđ dicta ioanna auia dicti dñi pncipis aurayce fuerit instituta in certa pecunie quātitate: vt quo ad ipsaꝫ valuerit testamentū vt in auc. vt cū de appel. cognoscitur. §. aliud quoqꝫ capitulum. colla. viij. cum si. licet ipsa potuisset agere ad supplementum si minus legitima fuisset sibi relictum. l omnimodo. z. l. qm̄ in prioribus. C. de inoff. test. cum si. ita qđ indubitanter dictus dñs princeps aurayce nō est vocatus ad dicta bona virtute dicti testamenti licet sit filius filie dicti dñi testatoris.
4 ¶ † Ad quartū/quintum/sextum/z septimum dictorū dubiorum quia vnū ab alio dependent respondendo: videtur dicendum codicillum. supra in facti narratione z in dictis dubijs mentionatis non fuisse ex aduerso productuꝫ in probatoria forma: quia nō fuit grossatum per notarium qui ipsum codicillum dicitur recepisse: sed per quendā alium notariū. Et licet ipse asserat habuisse cōmissionem iudicialeꝫ grossandi. Non tñ constat de eius pretensa commissione: ideo nō facit fidem dicta asserta grossa ex aduerso producta per tex. in. c. cū. P. tabellio. extra de fi. instru. Nec dꝫ credi simplici assertioni ipsius notarij per ea que no. in. c. cū in iure peritus. extra de offi. dele. hinc est qđ dicit Salycetus qđ notario asserenti sibi fuisse commissam examinationem testium non creditur: nisi constet de commissione. in. l. iurisiuran. C. de testi. idem dicūt z tenent Hostien. et Ioan. and. in. c. qm̄ contra falsam. extra de proba.
5 ¶ † Et postqꝫ dictus codicillus fuisset in forma ꝓbatoriā ꝓductus adhuc videtur qđ ipse dñs princeps aurayce non debeat ad dicta bona admitti vigorē ipsius codicilli etiā iure fideicomissi: quia cū dictū testamentū a quo dꝫ dependere dictus codicillus sit nullū causis supra in scđo dubio declaratis: codicilli ex eo depēdentes etiam sunt nulli. per gl. in. l. fideicōmissa. §. j. ff. de leg. iij. facit l. j. C. de codicillis. Hinc est qđ dicit Bal. post nico. de matarellis qđ si in primo testō sit adiecta clausula si nō valet iure testamenti valeat iure codicilloruꝫ. Et dictum primū testm̄ rūpatur per aliud sequens testm̄ rumpuntur etiam codicilli: vt dicit in. l. posthumus. §. fi. ff. de iniusto rupto z irrito testō. allegat in ar. l. si quis priore. ff. ad trebel. ¶ Tum quia licet illa clausula codicillorum in dicto testamento adiecta. Et similiter codicillus postea factus in quo hereditas relinquitur per fideicommissum vt in casu de quo agitur: operentur per venientes ab intestato videantur rogati restituere hereditatem scđm volūtatem codicillantis: per ea que leguntur z notantur in. l. scenola. ff. ad trebel. et in. l. j. et ij. de codicillis. et in. l. si iure. in glo. fina. C. de testa. manumissione. et in. l. ex testamento. C. de fideicommis. et ibi glo. z Bar. tamen nō apparet qđ dicto domino principi aurayce fuerit per aliquem ex venientibus ab intestato facta restit

titio bonorum de quibus agitur etiam verbalis. Jmo nec apparet qd heredi-tas ab intestato vigore dicti codicilli fuerit adita per venientes ab intestato: que tamen aditio ad confirmationem dicti codicilli requirebatur: quia ad cõfirmationem codicillorum requiritur aditio ex testamento si quod factum sit. Sed quãdo nullum factum est vel est factum: sed nulliter vt in casu nostro: tũc requiritur aditio ex codicillo per ea que dicit Bar. in. l. si quis. §. testamento. ff. de iure codicillorum: ideo agere nõ potest ipse dominus princeps ad dicta bona: etiam si dictus codicillus valeret: quia in eũ ante restitutionem saltim verbalem nulle actiones transierunt iuxta. l. facta. in prin. ⁊. l. restituta. in prin. ff. ad trebel. ⁊ no. per Joan. and. in. c. raynardus. extra de testa. ¶ Tum: quia licet in dicto codicillo fuerunt substitute post blanchiam alie filie primogenite et eorum liberi. Non tamen constat qd dicta Joanna auia materna dicti domini principis aurayce fuerunt primogenita post blanchiam: quod tamen probare debuisset dictus dominus princeps aurayce cũ ipsa primogenitura sit causa sue pretense intentionis. Jdeo per eum probanda iuxta. l. quotiens in. §. fi. ⁊ l. verius. ff. de proba. cum si. quia in talibus attendi debet voluntas testantis. l. in conditionibus. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊. l. fideicommissa. §. item si quis. ff. de leg. iij. ¶ Tum quia dicta bona de quibus agitur fuerunt relicta amedeo fratri dicte domine blanchie iure institutionis particularis per dominum amedeum eius patrem: quod particulare relictum succedit eidem amedeo filio loco sue legitime: vt dicunt Bal. Angelus et docto. in. l. papinianus. §. quoniam antẽ quarta. ff. de inoffi. testa. Jdeo ipse amedeus pater non potuit dicto amedeo eius filio per fideicommissum in ipsis bonis in dicto codicillo substituere post tempora pubertatis. vt per Cy. in. l. ex tribus. de inoffi. testa. ⁊ per glos. et doc. in aut. sed cum testator. et in. l. §§. C. ad. l. falci. ita etiam voluerunt glo. ⁊ docto. iuris canonici in. c. si pater. de testa. lib. vj. ⁊ in. c. raynucius. extra de testa. Et faciunt que leguntur et notan. in. l. quoniam in prioribus. et in. l. scimus. C. de inoffic. testamento.

6 ¶ † Ad octauum dubium si dictus dominus princeps aurayce debeat admitti ad dicta bona de quibus agitur vt inuitatus ex testamento domini amedei secundi testatoris cum ipse testator in dicto suo testamento substituerit dominam Joannam sororem suam ⁊ eius liberos masculos. Ad hoc videtur respondendum qd quia dictus dominus amedeus secundus testator substituit Joannam ei⁹ sororem principissam aurayce ⁊ eius liberos masculos videt ipsos simul et coniunctim substituisse vt simul ⁊ coniunctim ad dicta bona admitti deberent per. l. interdum. in prin. ff. de heredi. insti. Et hoc si ipsa domina ioanna ⁊ eius liberi in vita fuissent tempore mortis dicte domine blanchie sine liberis defuncte per verba testamẽti ibi si in vita essent: alias katherinam ⁊c. que conditio non euenit: quia tempore mortis dicte domine blanchie non erat dicta domina ioanna in humanis: sed predecesserat. Et sic non habuit locũ substitutio in eiusdem domine ioanne ⁊ liberorum suorum personas: quia in talibus vt dicatur euenisse locus substitutioni requiritur conditio fuisse verificata in forma specificata. l. mevius. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊. l. qui heredi. eo. tit. cum si. ¶ Nec habet hoc casu locum ordo successiuus cum ipse dominus testator non disponeret inter suos vt dicit Bar. in. l. gallus. in. §. quidam. ibi: quero

7 quid si testator dixit ⁊c. ff. de libe. ⁊ posthu. ¶ † Tum quia appellatione liberorum masculorum in casu de quo agitur non venit nec includitur filius natus ex filia seu nepos ex filia: quia debet intelligi de proximo ⁊ immediato iuxta. l. qui liberis. §. fi. ff. de vulga. ⁊ pupil. ⁊ no. per Spe. in titu. de loca. §. nũc aliqua. ver. cxlv. Nec obstat. l. j. C. de condi. inser. quia ibi de liberis fit mentio in vim conditionis.

conditionis. hic vero in casu nostro fuit facta mentio de liberis masculis in vim dispositionis: vt patet supra in. xviij. capitulo narrationis facti ibi et eius liberos etc. Que verba dispositiua sunt potentiora et alterius efficacie quam verba conditionaliter prolata: quod patet: quia verba si sine liberis non inducunt dispositionem licet faciant deficere fideicommissum. iuxta ea que leguntur et notã. per glo. et Bart. et communiter docto. in. l. lucius. la. ij. ff. de here. insti. Ideo dictus dñs princeps auraice sentiens se non innitatum ad dicta bona ex dicto testamento domini amedei secundi testatoris in suis petitionibus propositis et deductionibus in iure et in facto in processu pro eius parte factis et traditis non se iuuat de dicto testamento dñi amedei secundi testatoris. Sed tantummodo de dicto pretenso codicillo: ideo ex illo testamento domini amedei secundi nihil potest eidem domino principi auraice adiudicari. argu. in. l. ex diuerso. in princi. ff. de rei vendi. et in. l. iiij. §. hoc autem iudicium. ff. de dam. infecto.

8 ¶ † Ad nonum dubium si dicta dña blanchia possit dici fuisse priuata dicta sua substitutione propter homagium non prestitum per dictos ioannem et petrum liberos dicti primi testatoris et preterita manus mortue: de qua vsi sunt: et credo quod non fuerit priuata: quin adueniente conditione sub qua ipsa domina blãchia fuit in dictis bonis substituta potuit ipsa bona petere prout petijt. Pro quo adduco in simili quod dicitur de epo qui perdidit sui culpa feudum quod illud ad regem pertinere debeat viuente episcopo post mortem vero episcopi tale feudum reuerti debet ad successorem in episcopatu in. c. vno in fi. de capitulis corra. in feu. facit etiam pro hoc in propria materia: quia si heres rogatus in diem restituere hereditatem damnetur de crimine propter quod bona veniant confiscanda die conditionis adueniente restituet fiscus bona fideicommissario: in. l. statius. §. fi. ff. de iure fisci. et hoc sibi vendicat locum etiam in hac materia feudali: vbi culpa vasalli non nocet agnatis[a] in ca. si vasallus culpam committat. in ti. si de feudo controuersia fuerit. in libro feudorum. et in. c. j. si vasallus feu. pri. in eo. lib.

[a] ¶ Nõ nocet agnatis vasall[9] delinquẽdo nõ preiudicat agnatis vt hic nec etiã aliẽdo cum extraneo in c. j. de aliena. feudi pa.

9 ¶ † Ad decimum dubium et vltimum puto dicendum quod dicta domina blanchia potuit disponere et testari de dictis bonis. Primo quia cõditio in quam ipsa domina blãchia fuerat substituta in dicto testamento domini amedei eius fratris euenit et purificata fuit: quia omnes ante eam instituti et substituti in dicto testamento sui fratris sine liberis decesserunt ante ipsam dominam Blanchiam vt fuit deductum in libello articulato. Et inde in processu probatiue. Ideo dicta bona ad ipsam legitimo modo spectabant. l. vna. §. sin autem aliquid. C. de caducis tollendis. et. l. legata. ff. de condi. et demonstra. cum similibus. Tum quia princeps auraice ad dicta bona post dominam blanchiam non reperitur innitatus ex substitutionibus comprehensis in dictis duobus testamentis et codicillo causis et rationibus supra declaratis. Tum quia nullus ex substitutis in dictis testamentis et codicillo reperiuntur superuixisse

dictam dominam blāchiam: ideo de ipsis bonis potuit dispo- nere tanq̄ ad eam pertinentia.l.j.C.de sac.san.eccl.cū si. Tum quia alias dictus dominus princeps aurayce post mortem dicte domine blanchie coram imperatore petyt dictum comitatum gebenarum cum iuribus et pertinentys eiusdem vigore dicti testamenti amedei secundi et tertij calculo sententie dñs imperator declarauit dictum dñm principem nullū ius in ipso comitatu habere. Que exceptio rei iudicate valide obstat eidem dño principi petenti bona in dalphinatu existentia q̄ fuerant dicti domini comitis gebeñ. Et debet repelli in hac cā ab agēdo iuxtā.c.j.de litis contesta.lib.vj. Et licet dicta sentētia lata per imperatorem contra dictum dñm principem aurayce nondum fuerit in processu producta. Tamen fuit ipsa sententia visa in camera cōputorum Sabaudie per dñm iustetū mehenze legum doctorem ex commissione dicte curie parlamēti ad hoc deputatum vt ipsum retulit. Et ei⁹ ratio est in processu producta. Sed erit bonum qđ habeatur copia a camera cōputorum Sabaudie vt producatur in hoc processu pro parte dicti domini ducis bauarie heredis dicte dñe blanchie: cui copie sententie maior fides adhibebitur q̄ dicte relationi dñi iusteti. Etiā quia verisimiliter plus continet ipsa sententia q̄ relatio dicti domini iusteti mehenze. Et ibi videbitur latius de mala causa dicti domini principis aurayce.

Summarium.

1 Magistratus officium sibi autoritate propria assumens capite punitur.
2 Delator falsus qua pena puniatur.
3 Archiepūs feloniam in regem cōmittens tpalitate priuari pōt.
4 Schedulam siue literas proprias negans fustigationis pena plectitur.

Consilium.xxix.

Ille incarceratus qui dicitur voce preconia inhiberi ex parte regia fecisse ne soluerentur decime dño archiepō zc. in se assumpsit eius ppria et priuata auctoritate officium magistratus cum non deceat de mandato regio. Et ex hoc dici potest q̄ ipse incidit in crimē lese maiestatis per tex.in.l. iij.§.final.in fi.ff.ad.l.iuliam maiestatis. Cuius pena est vltimum suppliciumz ɔfiscatio bonoꝝ.l.q̄squis.§.ad.l.iul.maiest. 1 Item etiā ex illo eodē capite ipse cōmisit falsuꝫ q̄r false asserit mādatū habuisse ex parte regia dictas cridas fieri faciēdū p quo.l.q̄ noīe.ff.ad leg.cor.de fal.vbi fit mētio de illo q̄ falsuꝫ edictū ꝓposuit cuius pena est. 2 Item etiam false referendo dño nostro regi qđ gētes dicti archiepī remouerant arma dalphiñ.ad commouēdū animum dñi nostri regis in dictum archiepm: inciderunt ipsi incarcerati in hoc casu cōplices in crimen falsi delatoris per ea que leguntur et no.in.l.no stris.C.de calūniatoꝛ.q̄ pena falsi delatoris[a] est amputatio capitis ꝑ tex.in.l.oēs.cū ibi no.per gl.fi.C.de delatoribus.l b.x. et habetur etiam in.d.l.nostris.licet enim ille titulus.de de-

a Falsi delatoris.ꝗ falso delatore et q̄ pena puniat̄ an eius lingua capite tur: aut con uicto caput ꝗputet̄ text. est ad lr̄aꝫ in ca.delatori. v.q.vj.qđ intellige et pe nā sanguis iuxta no.l.c. j.circa fi.et̄ de raptor.l antiquis.

latoribus. li.x. videatur tantummodo loqui contra illos qui false deferunt principi bona aliqua ex crimine vel alio casu sibi esse delata: tamen locum etiam habet pena ibi statuta cõtra illos qui false principi deferunt aliquod crimen vt probat tex. cum gl. in dicta. l. nostris. C. de calum. ¶ Et q: ex dicta falsa delatione q̃plurima incommoda sequi poterant dicto archiepiscopo: quia papa potuisset moueri ad transferendum dictum dñm archiepm ad aliam ecclesiam: etiã ipso archiepõ inuito cum ex illa remotione armorũ si vera fuisset poterat dici ipse archiepiscopus ingratus regi dño nostro. † Et etiã pretendi potuisset ipse archieps felonia commisisse ex qua felonia ipse dñs noster rex ipsum archiepm priuare potuisset sua tpalitate qua de feudo regio ꝛ dalphinali dicit moueri. Saltim vita dicti archiepi durante per tex. in. c. vnico in fi. de capi. corradi. in feu. ideo cum dicta delatio dicatur principe domino nostro false facta: ꝛ ex illa animus dñi nostri regis potuerit commoueri contra ipsum archiepm: dici põt talis delator etiã parte priuata instante puniendus dictam. l. oẽs. in fi. C. de delatoribus. saltim ciuiliter cum sit pars priuata persona ecclesiastica. Et dñs pcurator fiscalis posset petere ipsũ puniendum pena capitali de qua fit mentio. in. d. l. oẽs. in fi. ibi ferro ꝛc. cum glo. magna ibi posita.

3 (margin, beside "ci ipse archiepiscopus")

¶ Item etiam dictus incarceratus est periurus in negando medio iuramento literas clausas scripsisse quas post iuramẽtum prestitum confessus fuit eas scripsisse. Cuius pena est fustigationis in. l. si duo patroni. §. fin. ff. de iureiuran. ꝛ no. xxij. q. ij. c. lex debet. de quo delicto periurij potest iudex temporalis cognoscere ꝛ punire[a] cum sit crimen cõmune. vt in auf. de manda. prin. §. si vero. ꝛ not. per Jo. and. in nouella in. c. licet extra de iureiur. lib. vj. ꝛ not. Bald. in. l. nulli. C. de testi. Et cũ dicitur q periurus solum deum habet vltorẽ. l. ij. C. de rebus creditis. hoc verum si non cadat periurium in alterius detrimentum. ita dicit glos. in. c. quicunq̃. vj. q. j. ꝛ Odoffre. in. l. si quis maior. in fine. C. de transac.

a ¶ Et punire. de pena piurij etiaꝫ quis iudex põt cognoscere.

¶ Summarium.

1 Preuentio locum habet in criminalibus.
2 Officialium nomine veniunt seculares tantum.
3 Genitiuus casus est precedentis clausule determinatiuus.
4 Consuetudo est legum ꝛ statutorum interpres.
5 Seruitores officialium an gaudeant eisdem priuilegijs quibus eorum domini.

¶ Consilium. xxx.

Quod nobilis et potens vir dominus baronie casseuatici non debeat remittere incarceratuꝫ: de cuius remissione agitur faciunt rationes sequentes. ¶ † Primo ratione preuentionis: nam
1 ipse dñs casseuatici ꝛ eius curia pũenerũt officiarios dalphinales capiẽdo ꝛ icarcerãdo dictũ delatũ: q: ẽt in crialib᷒ est loc᷒ pũetiõi: vt voluit bar. in. l. sepulchri violati crle. ff. de sepl. vio. ibi. tertio est videdũ ꝛc. idẽ dicit

Ange. de are. in tractatu suo de malefi. in gl. super ver. iudex cõmisit qd cogar et alij inquisiti citarentur: ibi quero an ex citatione verbali ꝛc. ꝛ in. q. sequēti: ibi. ꝛ sic ille iudex pfertur in dicto processu ꝛc. ꝛ vltra ibi dicit de aretio quod in cognitione cause ꝛ preuentione ipsius est potior iudex ille qui primo personaliter delatum cepit: q̄ ille qui verbaliter citari mandauit. Et quod preuentio etiam locum habeat in criminalibus dicit expresse guil. de monte laudnno in cle. j. de cēsi. exactio. ꝛ procu. circa medium. ibi. facit ad questionem. Et pro tali pṽentione iudicari consueuit in hac curia parlamenti vt patet in decisio. ipsius curie. q. cccccclrij. ꝛ. q ccij.

2 ¶ Secundo quia. xxix. capitulum libertatum presentis patrie dalph. in quo fit mentio de officiarijs dalphinalibus debet intelligi de secularibus ꝛ nō ecclesiasticis officialibus: vt patet. ibi vero si ipsi officiales delinquāt infra iurisditionem ꝛ districtū dictorum baronum ꝛc. Et sequitur eos capere possint dicti barones ꝛ captos remittere curie domini dalphi. pro iusticia facienda ꝛc. Ex hoc em̄ apparet quod libertas illa non loquitur de officialibus ecclesiasticis: quia ipsa curia domini dalphini tales ecclesiasticos punire nō potest: vt est in iure notorium. oportet ergo verba dicti capituli libertatum intelligere tantūmodo de officialibus non ecclesiasticis quos curia dalphi. potest punire si delinquant in territorio baroni vel bānareti. Ex quo etiam sequitur quod dictus delatus qui pretenditur seruitor domini prioris sancti laurentij nō debet gaudere in hoc casu priuilegio sui asserti magistri.

3 ¶ Tertio q: dictū. capl'm libertatis si bene attendatur ad verba ipsius debet intelligi de officialibus domus dñi nr̄i. dalphini per verba ibi exceptiua: tamē a predicto capitulo ꝛ qualibet eius parte omnibus ꝛ singulis officialibus dñi dalphini ꝛ familiaribus hospitiorū domini dalphini et domine dalphine ꝛc. Illud em̄ verbū hospicij ꝛc. declarat qd dominus dalphinus voluit intelligere de officialibus ꝛ familiaribus hospicij sui ꝛ de officialibus siue officiarijs: quia illud verbum hospicij declarat precedētem clausulam mentionē facientem de officialibus: qd intelligat de officialibus sui ꝛ successorum: suorum in dalphinatu: quia sepissime videmus quod per sequentia declarantur precedentia vt legitur ꝛ no. in. c. secundo requiris. extra de appella.

4 ¶ Quarto quia cōsuetudo hoc declarat ꝛ interpretatur qd seruitores officiariorum nō cōprehēdant in priuilegijs ꝛ in preminentijs suorū magistrorū: quia si inquiratur ꝛ detur terminus ad pbandū dicto dño castenatici iustificabitur p testes ꝛ processus in curijs baronū et bānaretorum dudum formatos qd officiarij dalphin. ꝛ eorū seruitores delinquētes in terris baronū ꝛ bānaretorum huius patrie consueuerūt per eorum iudicē puniri ꝛ nō per curias dalphi. superiorum: que consuetudo est legitima interpres dicti capituli libertatis. iuxta. l. si de interptatione. ff. de legib cū sl. Immo nec vnq̄ fuit visum neq3 auditū q̄ tales seruitores etiā dñorū officiariorū curie parlamēti fuerint vsi priuilegijs ꝛ prerogatiuis ipsorum dominorū consiliariorum. Et super hoc poterit fieri summaria informatio cum antiquis ꝛ senioribus dudū in dicta curia plamenti practicātibus. Et quā summariā informationē si ꝛ quatenus opus erit sumi petit idem dominus castenatici.

5 ¶ Nec obstat quod pretendit dñs prior sancti laurentij de iure seruitores officiariorū gaudere debere eisdē prerogatiuis: quibus vtuntur eorum magistri iuxta aut. habita. C. ne filius pro patre: q: ad hoc respondet q̄ hoc ibi operatur spālis pmisio imperatoris. ibi dum dicitur in tex. ibi ꝛ habitant cū eis ꝛc. Sz in casu de quo hic agit nō fuit per dominū tūc dalphi. qui dictas libertates cōcessit specialiter prouisum de seruitoribus officialiū: ideo ad ipsos seruitores

nō debet extendi dictum .xxix. capitulum libertatū sicut videm⁹ in obligatiōe in qua non comprehenduntur nisi persone ibi notate: vt in .l. si ita stipulatus fuero. §. grisogon⁹. ff. de vbo. oblig. qr si ipse dominus dalphinus voluisset idē statuere de seruitoribus qd statuit de suis officialibus bene expressisset. argu. in .l. vna. §. finautē ad deficiētes: ibi nā si cōtrariū ⁊c. C. de cadn. tollē. sicut alibi dicimus qd si papa aliter voluisset bene expressisset in .c. ad audientiā. extra de decimis. Et quia in .d. c. libertatū non exprimuntur nisi officiales eorum serui tores videnť exclusi: qr vnius inclusio est alterius exclusio .l. quod tn rerum. §. si quis post. ff. de lega. j. ⁊ faciūt que dicit gl. in .c. raynald⁹. super verbo masculis. extra de testamentis.

¶ Summarium.

1 Pacta ⁊ conuentiones qd vnius factū alteri succedat qn valeāt.
2 Promissio per verbū remanere eiusdē est effectus cū hoc verbo dare.
3 Juramētū quā clausulā in se tacitā habeat.
4 Pena ⁊ res in quibus peti possint pactionibus.
5 Juramentū legis cōmissorie pactū validat.
6 Donatio que sine insinuatione fieri prohibeatur.
7 Contractus alienationis minorum nullus est sine iudicio decreto.
8 Juramentum sub qua forma fieri debeť vt valeat.
9 Juramētū per fidē sui corporis per caput suū per filium suum.
10 Lex si quis maior. ⁊ pene in ea posite in quibus locū habeat.
11 Pactū nudū in quo differat a promissione simplici.
12 Pactioni seu transactioni quando quis contrauenire dicatur.
13 Attestationes testium improbatorie non releuant.
14 Testi singulari non creditur.
15 Potestas facientis inquiritur vt act⁹ eius efficax presumatur.
16 Lex si quis maior quando locum habeat.
17 Periurus est beneficio priuandus.
18 Penitentia quando locum non habeat.
19 Mora quando purgari nequeat.
20 Penitentia quando admittatur: ⁊ quid penitens facere debeat.
21 Lex quis maior. an habeat locum in minore .xxv. annorum ⁊ maiore. xiiij.
22 Etas minor non excusat in delictis.
23 Presbyter sine episcopi autoritate testimoniū ferre nequit.
24 Dolosus lege si quis maior punitur.
25 Mandatum principis excusat a dolo.
26 Principi in licitis parendum.

¶ Consilium. xxxi.

In iesu christi nomine. ¶ Uiso ad plenum processu in magnifico dalphiñ. parlamēto diffiniendo inter magnificum et potentem virum dominum soffredum alamandi militem dominum castri noui agentem ex vna parte: ⁊ nobiles ⁊ potentes viros aymonē ⁊ guigonem alamandi fratres reos ex altera: eliciuntur ex ipso processu dubia sequētia in iure examināda ⁊ decidenda pro declaratione iuris ⁊ intentionis dicti domini castri noui actoris in ipsa cā. ¶ Primo si transactio pacta ⁊ cōuentiones inite ⁊ iurate partibus inter dictos tres fratres super quibus in dicto processu agitur valuerint de iure vt locum habeat dispositio .l. si quis maior. C. de trāsac. ⁊ si iuramentū ibi adiectum de aliquo opereť. ¶ Secundo si in dicto contractu iuramentum in debita forma fuerit p dictos tres fratres prestitum vt vēdicet sibi locū pene in .d. l. si quis maior declarate.

¶ Tertio si dispositio .d.l.si quis maior locum habeat etiam in quacunque alia simplici promissione iurata: sicut in transactione. ¶ Quarto si per dictum processum legitime appareat quod dicti nobiles aymo et guigo alamādi fratres ex post venerint et fecerint contra dictas transactiones: pacta et conventiones ut premittitur per eos iuratas. ¶ Quinto si dicti nobiles aymo et guigo alamādi fratres veniēdo et faciēdo contra dictā transactionē pacta et conventiones per eos ut premittitur iuratas inciderint in penas dicte .l.si quis maior.
¶ Sexto et si constet ipsos nobiles aymonem et guigonem alamandi fratres contra dictas transactiones: pacta et conventiones fecisse. Si ipsi potuerint postea penitere: maxime ante litis contestationem: prout ipsi pretendunt in eorum articulis exceptionalib⁹ in dicto processu pductis. ¶ Septimo et si ipsi fratres rei potuerint de iure penitere: an ipsi fecerint et adimpleverint ea q̄ in tali pnia sunt de iure necessaria. ¶ Octavo si in dicto pcessu fuerit plene probatū qd ipsi fratres rei essent maiores .xxv. annorū tpe dicti cōtract⁹. et si .d.l.si quis maior habeat locum in minore intento. ¶ Nono si dictus dominus castri novi aliud fecerit per qd dici posset fecisse contra dictas cōventiones: pacta et trāsactiōes.

1 ¶ † Ad primum dubium quod pacta et conventiones quarū preterea in dicto processu agitur: in quibus fuit in pactis deductum quod dicti tres fratres un⁹ alteri in bonis et hereditate premorientis sine liberis masculis succedere. et bona premorientis habere deberet: nō valeant de iure: probat tex.in.l.licet in pn. C.de pac.que.l.non est alibi: ut ibi dicunt bar. et bal. item etiam dicta pacta de succedendo unus alteri fuerunt de futura successione viventiū: que propterea a iure improbant ne detur occasio captande mortis.l.fi.C.de pac.cum si. et iuramentum super tali pacto prestitum nihil operatur.iuxta.c.non est obligatorium.de regu.iur.li.vj. Si ergo non valeant dicta pacta sequitur: quod non est locus penis petitis in hoc processu.l.stipulatio' hoc modo concepta.ff.de vb. obli. et .l.si homo mortuus.ff.eo.ti.cū enī pena quid accessorium ad contractū.l. si penam.ff.de verb.ob. et no.bar.in.l.ita stipulatus.ff.eo.ti.facit.l.si pacto quo penā.C.de pac. Et data invaliditate principalis,dz accessorium evanescere. ut i regula iuris accessoriū. ¶ Sed his non obstātibus dico qd dicta pacta de iure valida sunt per.l.unam.C.ut actio ab herede et contra heredes incipiat. et dicit Ja.de bu.in.d.l.fin.C.de pac.circa fi. Nec obstat.d.l.licet.in prin.C.de pac.§.in contrarium allegata: quia verum est quod nudo pacto non potest pacisci quod bona unius deveniant ad alium post mortem alterius.ita loquitur.d.l.licet in prin.C.de pac. et .l.hereditas.C.de pac.conven.sed bene per stipulationem pōt fieri: ut in casu nostro. et ita loquit.d.l.una.C.ut act.ab herede et cōtra heredes incipiatur. et hāc solutionem facit glos.per Ja.de but. et ut approbata in.d.l.fi. super verba accommodaverit.in fi.ibi per stipulationem.tamen potest fieri.C. de pac.et p stipulationē validatur tale pactum: ubi al's esset invalidum: ut no. etiam gl.in.d.l hereditas.ibi: si autem a muliere bona post mortem suam aliquis stipuletur: valet. &c.C.de pac.cōven. et facit ad hoc.l.j.C.de pac.cum ibi no. per glo. et doc.ubi operatur pactum stipulatione vallatum: ubi al's simplex remissio nihil operaretur. ¶ Sed ex instrumento dictarum pactionum inserta in processu.fol.lxiij. constat quod in dictis pactionibus: de quibus in hac causa agitur intervenit stipulatio per verbum ibi promiserunt &c.quod verbum ibi significat promissionē: ut promissio presupponit interrogationem precessisse: ex quibus incipitur stipulatio: ut hec probantur: in.l.stipulationum alie.in.§. pe.ff.de verborum obligatione et institu.de fideiusso.in.§.fi.cum ibi no.per gl. super verbo solenniter.et dicunt Dynus Bartolus. et doct.in.l.sciendum.ff.de verborum obligationi.igit &c. Et dicetur ex dictis pactionibus.de quib⁹ agit

facta fuisse inter dictos tres fratres donatio mutua inter viuos: per. l. seya. cũ
ibi not. ff. de donatio. causa mor. vt dicit glo. in. d. l. fina. C. de pac. Uel donatio
causa mortis: cum ibi fiat mentio de morte. l. seya. §. si et ibi Bartol. et docto. ff.
de dona. cau. mor. et in. l. seya. ff. de dote preleg. et ibi glos. Et quod in casu no-
stro possit dici donatio causa mortis: dicit glo. in dicta. l. fina. super verbo accõ
modauerit. in fi. C. de pact. Sed illa resoluitur in contractum donationis inter
viuos / cum ipsi tres fratres promiserint ipsa pacta perpetuo habere rata ⁊ gra
ta et non contrauenire: iuxta. l. vbi ita donatur. ff. de dona. cau. mor. et not. per
Hostien. in sum. in titu. de dona. causa mor. in princip. ver. proinde. quia con-
uentio contra naturam contracta facit eum in alium contractum transire: vt
no. in. c. illo super verbo percepti. extra de pig. quia contractus de pacto partiũ
possunt eorum naturam excedere in. l. naturalis. ad fi. ff. de prescrip. verbis. et
in. l. ij. C. de iure emphy. Et illa verba (soyent: deuiennent: competent ⁊ du iont
appartiennent frãchement ⁊c.) in dictis pactionibus dictorũ fratrum apposi-
ta tantum important sicut si dixissent: donant. l. cum quis decedẽs. §. ruptura.
ff. de leg. iij. hoc etiam probatur. in. l. si cum ante nuptias. iuncta gl. C. de dona.
2 ante nup. † vbi promissio per verbum remanere tantũ operatur ac si facta fuis
set per verbũ dare. Et illud verbũ (appartiennent) denotat qd ipsi tres fratres
voluerunt dominiũ bonorũ ad superstitem ipsorũ peruenire ⁊ transferri per. l.
sciendũ. in. §. fi. ff. de verb. sig. etiam directe quia verbũ pertinet est verbum di-
rectũ: vt probatur in dicta. l. licet. C. de pact. et posuit Bart. in. l. centurio. ff. de
vulga. In talibus enim plus sensum q̃ verba inspicimus: et plus qd est actu
q̃ dictũ. l. iij. §. conditio. ff. de adi. ⁊ trãsse. lega. l. sed celsus. ff. de contrahẽ. emp.
et ven. Et in conuentionibus voluntatem contrahentium potius q̃ verba spe
ctari placuit. l. in conuentionibus. ff. de verb. signi. ita qd dici debet dictus cõ-
tractus inter dictos tres fr̃es fact᷒ donatio mutua inter viuos facta cum etiã
illa pacta ex libera voluntate ipsorum triũ fratrum processerit nullo cogẽte. l.
donari. ff. de dona. cũ si. Attento qd hodie etiã nudo pacto potest fieri donatio.
l. si quis. §. sed ⁊ si quis. versi. si vero hoc pretermissum fuerit ⁊c. C. de donatio.
Et pro hoc bene operatur iuramentum in dictis pactionibus interpositũ quo
validantur dicta pacta vbi al's forent inualida. Et ad effectum donationis fa
3 cit operari. l. cum pater. §. filius matrẽ. ff. de leg. ij. † Etiam quia iuramentũ ha-
bet in se tacitam clausulam: quod si non valeat actus super quo iuratur prout
agitur qd valeat vt melius valere poterit vt no. Bar. in. l. si quis pro eo. in pn.
ibi. septimo proh bentur ⁊c. ff. de fideius. quem sequitur henri. de bonenco in sua
repetitione. aut. sacramenta puberũ. C. si aduersus vendi. in materia cause for-
malis. Imo ⁊ si ipsa pacta dici poterant nuda fuerunt vestita per dictum iura-
mentum in ipso contractu adiectum. Et valent illa pacta: ⁊ ex eis oritur actio
ac si expresse stipulatio in eis interuenisset. pro quo adducunt doct. dictam. l. si
quis maior. referendo verba litere: ibi versi. actione priuatus ⁊c. tam ad pacta
q̃ ad transactionem qd fieri debet: quia vbi vnum determinans adijcitur plu-
ribus determinabilibus debet ea pariter et vniformiter determinare. l. in te-
stamento. C. de testa. mili. ⁊. l. iam hoc iure. ff. de vul. dicit enim tex. ibi: quod ve
niens contra pacta iurata infamiam incurrit et actione priuatur. et intelligi-
tur priuatur actione ex pacto orta: si autem orta non esset non haberet locum
priuatio. l. decem. ff. de verb. obli. ⁊ sic ibi in. d. l. si quis maior. est casus qd iura
mentũ vestit pactũ nudũ: ⁊ ex eo oritur actio: hoc etiã tenet dñs Ant. de but. in
c. cũ cõtingat. extra de iureiur. Et raphael cumanus in. d. l. si quis pro eo. circa
prin. sue lecture quorum opiniones fortifico: quia si sit spãle in liberto: vt pactũ nu-
dum vestiatur iuramẽto sm Bar. in. d. l. si quis pro eo. in prin. ff. de fideiusso. et

in.l.fina.C.de libe.cau.debet eadem ratione specialitatis idē esse in pacto nudo iuramento corroborato:de quo in dicta.l.si quis maior.quia multa alia specialia inueniuntur in dicta.l. si quis maior.

4 ¶†Primo quia licet in alijs pactionibus pena et res peti nō possunt iuxta.l.a socio.ff.pro socio.tamē in casu dicte.l.si quis maior.est speciale vt vtrūq petatur in odium venientium cō tra transactionem et pacta iurata.Multa alia etiam in odium periurij conceduntur:que alias non concederētur: vt plene per Barto.in.l.admonendi.ff.de iureiuran. Itē non seruatis que transactionis nomine conuenta sunt debet pars esse contenta altero de duobus aut datum repetere aut extipere:sed in casu dicte.l.si quis maior.vtrūq potest peti: qr ibi est speciale in odium venientium contra transactiones et pacta iurata ..ita dicit Jaco.de bu.in dicta.l.si quis.maior.& in.l.cū proponas. C.eodem titu.ergo non est inconueniens dicere quod in casu nostro in quo agitur ex forma dicte.l.si quis maior.pactū fuerit iuramento dictorum fratrum vestitum.Cum etiam licet ex mente domini Ant.de but.in.d.c.cum contingat.& expresse dicit dictus dominus Raphael Cumanus in dicta.l.si quis pro eo.:dicta.l. si quis maior. loquitur in pacto nudo stipulatione non vallato. Juramentum tamen ibi vestit illud pactum. Et ex eo oritur obligatio et actio virtute iuramenti:et non solum dispositione ciuili:imo etiam dispositione canonica:quia cum canon dicat iuramentum esse seruandum quod non vergit in detrimentum salutis eterne:vt in dicto.c.cum contingat.et in c.licet.eodem titu.cum simi.sequitur quod ex eo oritur obligatio et actio argu.in.l.statuas.ff.de acquirē.re.do.& no.in dicta auē.sacramenta puberum.in glos. super verbo custodiantur. Hoc idem etiam tenent Host.& Jo.and.in.c. cum venissent.de iudi.et Hen.de boūēco.in sua repetitione auē.sacramenta puberum.Alium etiam effectum operatur dictum iuramentum: quia cōtractus sui natura reuocabiles facit irreuocabiles per glo.in.l.si pecuniam.ff.de condi.ob causam.et ibi no.gl.qđ iuramentum facit quem teneri precise ad factum.

5 ¶†Item iuramentum validat pactum legis cōmissorie qđ in pignorib⁹ de iure reprobatur in.c.significante.extra de pignoribus.& no.Hen.de bouenco in.d.auē.sacramenta. in materia cause finalis.¶Itē donatio inter virū & vxorē:lz sit a iure prohibita ne mutuo amore se spolient.in.l.j.& l.iij.§.j.ff. de dona. inter vi.& vxo.tñ iuramēto firmatur:vt tenet Guil.de cugno in l.sed & si possessori.§.idē si iurauero.ff.de iureiur.idē tz Bar.in d.l.si quis pro eo.& in.l.seruus Augerius.ff.ad l.fal.idem tenet Hen.de bouēco in.d.auē.sacramēta pub.quos sequit̄ Raph. cu

6 manus in.d.l.si qs pro eo.in prin.¶†Itē donatio que excedit summā quingētoꝝ aureoꝝ:vt in casu nr̄o est ꝓhibita fieri sine insinuatiōe: vt tollatur occasio donatiōes fieri clādestine: vel per metū vel fraudē & sic ne quis re vel substātia sua maleutatur:vt.l.data.cū ibi no.C.de donatio. tñ talis donatio sine in-

a sinuatiōe iuramēto corroborata valet & tz:vt dicit Jo.and.⁹ in

a ¶Ut dicit Jo.an.cōtrariū tz Bald. in.l.illud.C. de sacr.sanc. eccl.& vide q̄ dicit Bart.i l.nemo.ff.d leg.j.et in.l. si quis ꝓ eo. ff.de fideiussio.

ditio. Specul. in titulo de instrumen. edi. in §. porro. quem sequitur Joan. imol. in dicto. c. cum contingat. de iureiurand. ¶ Item licet mulieribus sit prohibitum res dotales alienare ne remaneant indotate. l. prima. ff. soluto matrimonio. tamen talis alienatio rei dotalis valet cum iuramento per dictum c. cum contingat. et per c. licet. eodem titulo. libro sexto. et confirmatur contractus: vt dicit Barto. in dicta. l. si quis pro eo. ibi tertio dixi &c. ¶ Item licet donatio inter patrem et filium nō valeat cum sint eadem persona et sic inter eos non sit nisi vnum extremū iuris fictione: tamē iuramentum tollit illam fictionem et facit de vno extremo duo extrema vt plene scripsi in decisionibus dicte curie parlamenti questio. cxlvj. ¶ Si ergo iuramentum potest facere de vno extremo duo extrema: multomagis potest contractum nudum vestire quod minus. iuxta auten. multo magis. C. de episcopis & clericis. cum similibus. Item licet fideicommis. per mulierem facta non valeat de iure. l. secunda. verba. ff. ad velleianum. tamen iuramento confirmatur talis contractus. argumē. dicti. c. cum contingat. et tenet Barto. in. d. l. si quis pro eo. ibi quinto prohibetur &c.

†Item contractus alienationis minorum sine decreto iudicis est nullus. l. secunda. C. de prediis minorum. et tamen iuramento confirmatur et ex tali cōtractu iurato oritur actio et obligatio per dictam autenti. sacramenta puberū. plene per hen. de bouenco in sua repetitione dicte autentice sacramenta in materia cause finalis. ibi: tertio dicitur. ¶ Et maxime in casu dicte. l. licet. in princip. C. de pactis. supra pro contrario allegata. pactum de quo ibi fit mentio potest iuramento priuato: non confirmari cum ibi lex non prohibeat personas contrahentium: quia licet lex ibi dicat contractum non operari donationem causa mortis non tamen prohibet personas priuatas ita pacisci: ideo firmatur talis contractus iuramento paciscentium: quod secus esset si lex prohiberet personam ita pacisci et istam regulam tradit Bartol. in hac materia iuramenti contractus firmatorū in dicta. l. si quis pro eo. in princip. ibi: tertio dixi &c. et in versicu. aduerte tamen &c. ¶ Et maxime valet et tenet iuramentum in casu nostro de quo in dicto processu agitur: quia tale iuramentum non potest dici contra bonos mores fuisse prestitum: quia pacta de quibus agitur in dicto processu super quibus fuit iuramentum appositum licet sint de futura successione viuentium non tamen iudicium votum captande mortis cum ipsa pacta de succedendo vnus alteri facta fuerint de mera voluntate dictorum fratrum de quorum bonis agebatur: ideo saltim iuramento fuit vallatum dictum pactum de quo in dicto processu agitur & similiter pactum de quo in dicta. l. licet. C. de pact. in princip. per text. in dicta. l. fina. C. de pactis. ibi nisi forte ille de cuius hereditate pactum est voluntatem suam eis accommodauerunt &c. et. idem etiam not. per Innocen. in. c. venerabilem. in glo. super verbo illictum. de elect. talia enim pacta de succedendo vnus alteri non possunt dici contra bonos mores causante dicto eorum consensu per dictam. l. fina. C. de pactis. et per consequens iuramento firmant vbi alias non valerent. per ea que dicunt plene Barto. et docto. in dicta. l. si quis pro eo. et canoniste in dicto cap. cum contingat. de iureiurando. Et ex his proxime dictis patet responsio ad primum et secundum obiectos supra in princip. presentis dubij formatos. ¶ Imo vltra dici posset quod licet dicta pacta non valuissent: prout tamen valent per supra allegata quod nihilominus peti possent plene: de quibus in dicta. l. si quis maior. pro quo adduco quinque text. legum hoc volentes primo text. l. stipulatio ista. §. alteri. in fin. ff. de verborum obligatio. vbi licet stipulatio alteri facta non valeat: tamen pena ibi apposita

a ¶ Peti pōt a sup hoc vide Bar. in. l. ser no legato. ff. de leg. j. l. §. j. et ibi gl. et q diri l decisio nib⁹ plamē ti. q. cccccxc. b

b ¶ Pēa ibi adiecta tz. ō hoc ēt vide j. in ɔsi. lxij. 8 et l decisiōi bus plamē ti. q. cccccxc.

peti potest. [a] Secundo in. l. ij. C. de epis. audien. vbi pena committitur et peti potest licet nulliter fuerit appellatum. Tertio in. l. si quis in grani. §. item sine iure. ff. ad silleyanum. vbi sine iure valeat id quod actum est sine non valeat. attamen edicto locus est. Quarto in. c. debitores. extra de iureiur. vbi licet stipulatio vsurarum sit contra legem diuinam et canonicam: vt per to. titu. extra de vsuris. tamen valet iuramentum. Quinto quia licet pacta que fiunt preter legem non valeant: tamen pena ibi adiecta tenet [b] et peti pōt. vt not. in. l. pacta que cōtra leges. C. de pactis. et no dns Panor. in. d. c. debitores. circa prin. Ex quibus oibus simul iūctis pz rñsio ad primū dubiū qd valuerūt dicta pacta et l eis locū hz dispositio dicte. l. si qs maior. ¶ † Ad scōm dubiū si iuramentū in dictis pactionibus fuerit in debita forma prestitum per dictos tres fratres: iuxta formā dicte. l. si quis maior. vt pene ibi statute locum habeant prout in dicto processu declarari petuntur. Et videtur quod nō cum text. in. d. l. si quis maior. disponat iurare per deum vel principem: quod nō fecisse videntur dicti fratres: cum solum iurauerint per fidem suorum corporum vt in dicto instrumēto inserto in processu. fo. lxiij. latius continetur et sic non videtur habere locū dispositio dicte legis in hoc casu: de quo in dicto processu agitur: qr cū. d. l. sit penalis: non debet extendi vltra casum suum. arg. in. l. si vero. §. de viro. ff. solu. ma. et in. c. odia. de reg. iur. li. vj. cū si. Sed his non obstantibus dicendū est cōtrariuz de iure: qd imo debet in hoc processu pronūciari: iuxta dispositionē. d. l. si quis maior. cū tenore dicti instrumēti pactoꝝ appareat dictos fratres iuramētuz corporaliter prestitisse in manibus duorū notariorū qui dictū instrumentū receperunt de obseruādo dicta pacta/et de non veniendo/dicendo vel faciendo cōtra ipsa: qd sufficit in materia. d. l. si quis maior. qd cōprobatur ser rōnibus sequētibus. Prima rō: qr deus non facit differētiā inter simplicē promissionē et iuramentū. xxij. q. v. iuramēti: nec similiter ecclesia facit inter ista differentiā: qr ecclesia se cōformat iudicio dei. in. c. a nobis. cū ibi no. de sen. excō. lib. vj. sicut ergo quis cōpellitur ad obseruātiā iuramēti. et in. d. c. debitores. et in. c. cū ɔtingat. extra de iureiu. ita dz cōpelli ad obseruātiaz promissionis simplicis seu pacti etiā nō iurati. d. c. iuramēti. et in. c. j. extra de pactis. multo ergo magis fuerunt dicti fratres astricti dicta pacta sub fide eorū corpoꝝ iurata obseruare q̄ si ipsi simpliciter ipsa seruare promisissent absq3 aliquo iuramēto. ar. in. d. aut. multomagis. C. de epis. et cle. ¶ Scōa ratio quia negari non potest quin in dictis pactionibus de quibus in dicto processu agitur interuenerit iuramentū per verba dicti instrumenti ibi (promirent et iurerent chascun en droyt soy. &c.) et sequitur (bailiez iurez corporellemēt es mains desditz notaires &c.) licet enī in dicto instrumento non dicatur qd dicti fratres in pstatiōe dicti eoꝝ iuramēti tetigerint sacrā scripturā: sz manus dictoꝝ notariorū: valuit nihilominus et vz dictū eoꝝ iurz: qr ille q iurat hz cor ad eū et pncipalr deo acquiritur principalis obligatio lz effectus ɔcernat vtilitatē priuatā: vt probatur in. d. c.

debito:es. ꝛ hoc ibi no. dominus Abb. Pano:. in ver. not. ibi ꝛc. hinc est q̄ dñs hen. de bouēcoin dicta aut. sacramenta puberum. circa princip. ibi: octauo q̄ro extra glo. ꝛc. concludit quod vbi iuramentum p:estatur non ex necessitate: sed ex sola voluntate partium vt in casu nostro: tunc sufficit solo verbo iurare sine tactu sacro:um. vt in c. et si ch:istus. versic. Jacobus quoq; extra de iureiur. Et quo etiam ꝛ secūdo infert ipse de bonenco. vbi sup:a. ibi ex p:emissis infero ꝛc. quod si mino: iurauerit super aliquo romātio valet iuramentum: quia iurādo super romantio non respicit ad pergamenum: sed ad deum quem habet in iu rando p:incipaliter p:o obiecto. nam q̄ iurat in celo iurat in th:ono dei ꝛ in eo qui sedet super eo et in. d. c. et si ch:istus. versi. quāuis. de iureiur. ita dicit et tenet idem de bonenco p:o quo facit quia iuramentum p:estitum etiam sup:a lapidem valet et obligat. xxij. questio iij. c. qui iurat sup:a lapidem. et ibi dicit etiam idem de bonenco. Quod secus est in iuramento necessario vt est iuramē tum testis de calūnia ꝛ similia: quia tunc debent tangi sacre scripture: exceptis p:elatis vt hec legun iura ꝛ not. in. c. vltimo. de iureiur. ꝛ in. c. laudabile. de frigi.

9 et mal. ¶ Tertia ratio: quia licet dicti fratres iurauerint per fidem suoꝝ co:po:ū videnł tamen iurasse per deū. hoc probat tex. ad literam in l. qui per salu tem. in p:in. ibi: per dominū iurare videtur. ff. de iureiu. salus enī nostra p:cedit ex fide: quia non possum⁹ salui fieri nisi fidē ad deū haberemus: ideo qui iurat p̄ fidē suā iurat p̄ salutē: ꝛ q̄ iurat p̄ salutē iurat p̄ deū: vt probat tex. in. d. l. qui per salutē ꝛ ad istud ꝓpositū dicit beat⁹ Tho. de aquino q̄ valet iuramētum quo homo solet per caput suū per filiū suum: aut per aliquā aliam rem quā di ligit iurare. ista sunt ꝓp:ia v̄ba beati thome. ij. ij. q. lxxxix. articu. vi. Similiter etiā si in aliquo cōtractu q̄s vteret̄ his verbis in v̄itate cōtract⁹ cēseret̄ iurat⁹ q: deus est veritas: vt ꝓbat tex. in. c. in quadam. extra de celebratione missaꝝ. vbi dicitur q̄ xp̄s est veritas. hoc etiā dicit ꝛ tenet do. Abb. Pano:. in. d. c. et si ch:istus. ibi: no. q̄ per ista verba in veritate ꝛc. ¶ Quarta rō q: et si dicti fratres nō iurassent per fidem suoꝝ co:po:um: sed tantūmodo per co:po:a sua adhuc valuisset eoꝝ iuramentū: quia iurādo per creaturā videtur haberi quidā respe ctus ad creato:em ꝑm beatū Tho. de aquino vbi. s. Et ita dicit ꝛ exp:esse tenet dictus do. Abb. Pano:. in. d. c. ꝛ si ch:istus. in p:inci. ibi: no. iū ꝛc. ꝛ allegat glo. quam dicit bonam ꝛ singularem in. c. quotiens j. q. vij. in glo. que est sup̄ ver bo salus. idem etiam tenet Joan. de imol. in. d. c. cum contingat. de iureiuran. Jmo plus dicit ipse de imola q̄ si quis iurauerit per demones aliquid facere licet peccet sic iurando: tamen obligatur ad obseruātiam iuramenti per. c. mo net. xxij. q. j. ¶ Quinta ratio quia dictum iuramentum per dictos tres fratres fuit in dicto contractu appositum mo:e nobilium ꝛ magnatū quales sunt ipsi fratres qui iurant et iurare consueuerunt in omnibus regionibus mundi: vt est noto:ium per fidem suoꝝum co:po:um: ideo iuramentum in dicto cōtractu sic appositum valet et ligat: quia etiam in tali p:estatione iuramenti attendi debet consuetudo regionis vt dicit Jaco. de butrigarijs in dicta autenti. sacra menta puberum. in p:ima colum. ibi. vltramonta. tenent ꝛc. et est gloss. in cle men. p:ima. de hereticis. Jdem etiam dicit domi. Abb. Pano:. in dicto. c. etsi ch:istus. circa fi. ibi: ego puto hoc verum nisi consuetudo esset in contrarium ꝛc. et tales qui mentiuntur co:um fidem debent puniri: vt dicit Specu. in titu. de sponsalibus. in. §. restat videre. in versicu. licet. ¶ Sexta ratio quare valuit di ctum iuramentum per fidem suoꝝ co:po:um p:estitum est q: dicti tres fratres mutuo cōsensu voluerūt in ipso cōtractu ita iurare. Nā de iure partes possunt certam fo:mā iuramenti inter se exp:imere: ꝛ valet ꝛ tenet iuramentū: ita sentit dictus do. Pano:. post Hostiē. in. d. c. etsi ch:istus. circa fi. ibi: quandoq; partes

conuenerunt de iurando nō expressa certa forma &c.& alibi dicit Jo.an.in.c.vt animarum.de sepul.li.vj.qđ paria sunt aliqđ promittere in fide sua vel iurare:quem sequitur Ang.de are.in l.ait pretor.la.j.in.§.iurari autem.in fi.ff.de iureiur. qđ notandum dicit ipse de are.pro hominibus armorum qui se reddūt ad fidem:& qđ.d.l.si quis maior.locum habeat in illo qui nō iurauit/sed solum fidem interposuit.tenet expresse Jo.fa.in. d.l. si quis maior.in.q.pe.ex quibus omnibus rationib⁹ simul iunctis patet responsio ad contrarium.§.in princ.presentis dubij formatum & ad istud scđm dubium:vz qđ iuramentū in dicto contractu fuit legitime prestitum:vt vendicent sibi locū pene.d.l.si quis maior.per rationes predeclaratas.

10 ¶†Ad tertiū dubiū si dispositio.d.l.si quis maior.& pene ibi statute locū habeant etiam in quacunqȝ alia simplici ꝓmissione iurata.& breuiter circa hoc dicendum puto qđ sic.vt probat tex.in.d.l.si quis maior.ibi:pacta vel transactiones &c.ita etiā determinat gl.in.l.pe.super verbo priuatos.C.de dignit.li.xij. Et ratio dicit Jo.fer.est:quia lex magis cōsiderat ipsum periurium ꝙ qualitatem contractus:qđ est multum notandum: vt dicit ipse Jo.fer.in ti.forma libelli vt pacta seruentur.in gl.super verbo transactiones.in fi.ibi:& qđ dictū est de transactione iurata:idem censendum est in quacunqȝ simplici promissione iurata &c.Idem etiam dicit & tenet idem Jo.fer.in ti. de forma opponendi contra testes post publicationem.in glo.super verbo & periurij.Et dixi in tractatu meo quem dudum feci in materia.d.l.si quis maior.in.ij.qō. Habet etiam locum.d.l.si quis maior.in pacto nudo iurato:vt sentit idem Jo.fer.in.d.titu.de forma libelli:vt pacta seruentur in.d.gloss.super verbo transactiones.ibi:quid ergo si facta sit transactio &c.ibi:dum dicit qđ vestitur transactio quatuor modis:videlicet traditione/stipulatione/iuramento/et acceptilatione/allegando ceteras leges per eum ibi allegatas in dicta.l.si quis maior.volendo innuere quod.d.l. loquatur in pacto nudo vallato iuramento. idem sentit etiam Anto.de butr.in dicto.c.cum contingat. et dicit expresse raphael cumanus in.d.l.si quis pro eo.et.tetigi.§.circa primum dubium.ibi:& valent illa pacta &c.Et sic patet responsio affirmatiua ad dictū tertium dubium : vz qđ.d.l. si quis maior.locum hȝ etiam in simplici ꝓmissione iurata. idez dicit Spe.in ti.de arbitris.§.sequitur de quibusdā. ver. sed pone qđ cōpromissum.& simr in pacto nudo iurato.

a ¶ Que sit dr̄ia. qđ dicatr̄ pactum nudū: et qđ dicatr̄ nuda ꝓmissio:vid plene p Jo.an.in.d.c.felicis.de penis.lib.vj.

11 ¶ †Et si quispiam quereret que sit differentia[a] inter simplicem ꝓmissionez et pactū nudum:dic qđ simplex promissio est vbi non interuenit nisi cōsensus vnius:vz promittentis:pactū vero nudū est vbi cōsensus duoꝝ vel plurium interuenit sine tñ stipulatione vel alio testamēto de quatuor modis:de quib⁹.§.prime dixi:& hec colliguntur ex mēte doc.que in materia.d.l.si quis maior. scripserunt.Et qđ dicatur pactū nudū:licet interueniat cōsensus duorum paciscentium:nisi expresse interueniat stipulatio: dicit Jo.and.in.c.felicis.circa fi.de penis.lib.vj.Et probat tex. in.d.l.licet.C.de pact.in princi.que loquitur in pacto nudo:vt

3.declaravi in primo dubio.in prin.ibi:sed his non obstantibus.

¶ †Ad quartum dubiũ sĩ pbetur in dicto pcessu ꝙ dicti nobiles aymo ꝛ gui go fratres rei fecerint ꝯtra dictas transactionem/pacta ꝛ cõuentiones:vt pre mittitur iuratas ꝛ in dicto instrumento descriptas.ꝛ dicendum est ꝙ sic:vt pbatur tenore dicti processus:pro cuius declaratione premitto ꝙ in dicto instrumento pactionum inserto in processu.folio.lxiij.cõtinetur clausula sequẽtis tenoris de verbo ad verbum/nihil addito vel remoto. ¶ Item(ne pourra lung desdits trois freres prendre ny acheter ne soy faire donner ou remettre aucune action ou querelle lung cõtre laultre en quelque maniere ne de quelque psonne que ce soit.Mais traicter garder ꝛ entretenir le bien lung de laultre.) ¶ Que clausula habet duo capita. ¶ Primum durat a principio vsq ibi:(mais ꝛc.)Secundum caput incipit ibi(mais ꝛc.)ꝛ durat vsq ad fin. ¶ Et ex illa clausula eliciunt duo principaliter. Primo ꝙ dicti fratres aut alter ipsorum non posset capere nec emere:nec sibi dari facere aut remittere aliquã actionem aut querelam vnus contra alium quocunq modo nec a quacũq siue quauis persona. ¶ Scdo ex dicta clausula elicit ꝙ immo dicti fratres debe rent tractare custodire ꝛ intertenere bonũ vnus alterius. Est ergo vidẽdũ si dicti nobiles aymo ꝛ guigo fratres rei ꝯ per eos vt premittit pmissa ꝛ iurata fecerint.ꝛ dicendũ est ꝙ sic:ꝛ primo cõtra primã partẽ dicte clausule expsse fecerunt,dicti aymo ꝛ guigo fratres:q: post dictas pactiones factas inter eos parisius ipsi pcurauerunt ꝙ nobilis ioannes grinde dñs de molario cessit ꝛ remisit dicto guigoni conreo actiones trium milliũ flo:cñ. quas habere pretendebat contra dñm viatici quondã ꝛ eius bona: vt cõstat instrumento inserto in pcessu.fo.cclxxxvij.ꝛ similiter ꝙ frater sybodus alamãdi prior san cti nycetij frater dñi viatici vltimo defuncti eisdem nobilibus aymoni ꝛ gui goni fratribus reis in hac causa psentibus ꝛ stipulantibus cessit ꝛ remisit iura sibi competentia tunc ꝛ in futurum in castris ꝛ iurisditionibus viatici et castri noui vigore substitutionum ꝛ successionum ab intestato pdecessorum suorum.Et dicto nobili aymoni insolidum in locis de reuello combe lanceac. et sancti ioannis veteris:vt.constat latius ex instrumẽto in pcessu pducto ꝛ inserto.fo.lxxxiiij.verso.ex cuius instrumenti tenore clare patet dictos fratres reos fecisse expresse contra dicta eorum pacta iurata.Et similiter etiam dicti nobiles aymo ꝛ guigo alamandi fratres rei pcurauerunt erga nobilem bonam filiam dñi viatici vltimo defuncti ꝙ ipsa nobilis bona eisdem reis tunc presentibus ꝛ stipulantibus cessit ꝛ remisit oia iura sibi cõpetentia tam in terra viatici ꝙ alibi:vt plenius ꝯstat ex instrõ in dicto pcessu producto ꝛ inserto. fo.lxvij.ꝛ fatent dicti rei in.xx.articulorum suorum exceptionum in pcessu inserto cũ3.fo.xv.in qua terra viatici ius h3 dictus dñs castri noui tam rõne primogeniture in pcessu deducte ꝛ pbate ꝙ virtute substitutionum adiectarum in testamento nobilis guigonis alamandi dñi quõdam viatici aui dicti dñi soffredi alamandi actoris pducto in processu.fo.ccix.ꝛ fatẽtur dicti rei in.xxiij. ꝛ.xxv.arti.suorum.fo.xl.cum nobilis bonifacius alamandus quondam vltimus dñs ꝛ possessor dicte terre viatici nuper ab humanis decesserit absq liberis masculis:vt in dicto processu pbatur.Et tñ in dictis pactionibus inser tis in processu.fo.lxiij.expresse dicit ꝙ ipse pactiões inter ipsos tres fratres fiebant sine pIudicio ipsorum trium fratrum respectu terre viatici ꝛ nante que terre viatici ꝛ nante remanerent illi vel illis ipsorum trium fratrum cui de iure remanere ꝛ pertinere deberent:vt patet in dicto instrumento pactionum ibi.(Et tout ce sans preiudice ꝛc.)ꝛ fatetur pars rea in.xxiij.articulorũ dictarum suarum exceptionum.Ex quibus pp terea clare colligit ꝙ dicti fra

tres rei de directo. ꝙ dicta pacta iurata fecerũt ꝓcurãdo ⁊ stipulãdo: sibi fieri
dictas cessiones ⁊ remissiones. Et maxime causante dicta cessiõe dictis reis fa
cta ꝑ dictũ fratrẽ syboadũ alamãdi priorẽ sancti n ycetꝗ dictis reis ipsis sti=
pulātib⁹ cessit ⁊ remisit iura q̃ habere p̃tẽdebat in terra castri noui: q̃. terra ca=
stri noui antea possidebat ⁊ adhuc possidetur ꝑ dictum dñm soffredum ala=
mandi actorem in hac causa: estꝙ ipsius terre castri noui dñs: vt deponũt te=
stes super .xxiij. articuloꝝ libelli dicti dñi soffredi actoris examinati: ⁊ faten=
tur dicti rei in quinto ⁊ .x. articuloꝝ suarum exceptionum insertorũ fo. xv. Et
ideo non potest negari quin dicti fratres rei ꝓcurauerint sibi cedi actiones
contra ipsum dominum soffredum actorem veniendo totaliter contra capitu
lum supra de verbo ad verbum insertum in dicto instrumento pactionũ de=
scriptum. Nec possunt dicti fratres rei releuari neꝙ excusari preteriu quorũ=
dam testium ꝓ ipsoꝝ reorum parte examinatorum super .xxij. articuloꝝ suaꝝ
13 exceptionum. † Primo quia dicte attestationes testiũ sunt improbatorie: q2 ꝑ
ꝓcessum non apparet de pretensa cõmissione dñi goffredi de ecclesia q̃ dz di=
ctos testes examinasse: ⁊ si constaret de eius pretensa commissione adhuc nõ
releuarentur ipsi rei dictis depositionibus. Nam primo per depositionem
nobilis guilelmi boni partis insertam. fo. clxxx. q2 deponit ꝙ pretensa verba:
de quibus in ipso articulo fit mentio fuerunt ꝑ dictos fratres reos dicta post
cessionem ⁊ remissionem dictorum iurium per dictam nobilem bonam fa=
ctam. Idem ꝙ post dictam cessionem ⁊ remissionem dicta verba per dictos
reos fuerunt prolata: deponit Antonius molaris: cuius depositio est in pro=
cessu inserta. fo. clxxxvij. idem deponit petrus molaris: cuius depositio est in=
serta. fo. clxxxviij. verso. ⁊ istorum trium testium depositionibus non est stan=
dum cum ipsi sint singulares in eorum depositionibus: q2 de diuersis tẽpori=
bus deponunt per. l. iurisiurandi. C. de testi. cum si. ¶ Tum q2 post actũ con=
summatum ⁊ penam cõmissam non potuerunt ipsi rei penitere: vt dicam late
j. circa sextum dubium. ¶ Tũ quia ⁊ si ipsi rei dicta verba protulerint ante di
ctam cessionem: ipsi postea potuerunt contrafacere prout ⁊ fecerunt: quia si
ipsi rei voluissent ꝙ dicta cessio nobilis bone fuisset communis ipsorum triũ
fratrum bene expressissent dum instrumentum cessionis stipulabatur ⁊ reci=
tabatur per notarium: sicut dicimus de testatore ꝙ si voluisset bene exp̃ssisset
in. l. vna. §. sin autem ad deficientis. ibi: nam si contrarium ⁊c. C. de cadu. tol.
Idem etiam dicimus alibi ꝙ si papa voluisset bene expressisset in. c. ad audiẽ
tiam. extra de decimis. ¶ Et ideo dictus dominus soffredus alamandi actor
non potest dici in dicto contractu cessionum iurium per dictam bonam facto
cõprehensus: sed solum dicti rei in ipso ꝯtractu noiati per. l. si ita stipulatus fue
ro. §. grisogonus. ff. de ver. ob. Attento maxime ꝙ ipsi rei tunc non fuerunt sti
pulati dictũ ꝯtractum pro ipsis ⁊ dicto dño soffredo actore: sed tantummodo pro
ipsis reis: vt legitur in dicto instrumento cessionis. fol. lxviij. Et ideo ex illis
pretensis verbis de quibus deponunt dicti testes nullũ ius fuit quesitũ di=
cto domino actori: iuxta. l. stipulatio ista. §. alteri. ff. de v̾. ob. Maxime quia di=
cta nobilis bona in dicta cessione iurium per eam facta non remisit nec intẽ=
debat remittere nisi dictis fratribus reis ibi presentibus ⁊ stipulãtib⁹. Ideo
non debet ipse contractus extendi ad incognita per ipsam nobilem bonam:
que tunc remittebat ipsa iura. argumentum in. l. j. §. si conuenerit. ff. depositi.
¶ Et si dicatur ꝙ immo in ipso contractu dicti fratres rei animos suos decla
rauerunt ꝙ volebant ꝙ dictus dominus actor haberet cum ipsis reis partem
suam in dicta cessione iurium facta per dictam nobilem bonam: vt videtur de=
ponere nobilis aymo de alto villario: cuius depositio est inserta in processu.

folio.cxciij. Ad hoc potest responderi multis modis.

¶ Primo quod dictus nobilis Aymo est solus in sua depositione: et propterea on est ei credendum: quia vox vnius vox nullius quacunque dignitate prefulgeat in. d. l. iurisiurandi. C. de testi. in fi. ¶ Et si dicatur qd est vnus alius testis qui ita deponit sicut dictus de alto villario: cuius depositio est inserta fol. cvj. verso. quia ibi non nominatur aliquis homo aut mulier qui illam depositionem pretensam fecerit. igitur fidem non facit: quia de persona testis prius constare debet quam de eius dicto. arg. in. l. licet. C. de procuratori. et in. l. si queramus. ff. de testamentis. † Quia ad efficaciam alicuius actus prius de potestate facientis est querendum. ff. de confirmando in. l. naturali. §. si querat de iure codicillorum l. quidem. et congruit rationi: quia si fuisset descriptum nomen testis in dicta depositione posset esse talis qui fuisset a testimonio repellendus de iure. Ideo non est credendum dicte asserte depositioni per ea que ponunt docto. in aut. si quis in aliquo documento. C. de eden. et facit. d. l. si queramus. ff. de testamentis. Et posito qd dictus nobilis de alto villario haberet vnum alium contestem: adhuc nō prodesset dictis reis causis in iure supra proxime declaratis. Et sic semper remanet verum dicere qd ipsi rei procurauerunt dictas cessiones actionum per dictam nobilem bonam sibi fieri contra dicta pacta de quibus igitur. ¶ Nec obstat quod dicti fratres rei pretēdunt in. xxviij. suorum articulorum exceptionalium videlicet dictam cessionem per eis factam per dictum priorem sancti nicetij fuisse nulliter factam: quia per non habentes potestatē. Quia ad hoc respondetur dupliciter. ¶ Primo qd dicti fratres in dicto instrumento pactionum inserto. fo. lxiij. promiserunt dicta pacta habere rata et firma et non contrafacere vel venire. ideo licet contrauentio per ipsos reos facta esset nulla: prout tamen non est nihilominus esset pena commissa: quia promittendo non contrauenire intelligitur siue de iure siue de facto. vt no. per glo. et Bal. in. l. id qd pauperibus. C. de epis. et cle. et posuit dominus Ambrosius de vignate. in. c. illo vos. extra de pig. ¶ Secundo respondetur qd imo ipse prior ante dictam cessionem habebat auctoritatem a suo prelato sic posse fieri: vt constat litera producta circa fi. dicti processus. ¶ Item etiam dicti fratres rei fecerunt contra secundam partem dicte clausule: in qua secunda parte continetur qd dicti fratres deberent tractare commodum vnus alteri: cuius contrarium fecerunt dicti fratres rei diuersis modis. s. proxime declarandis. ¶ Primo qz post dictas pactiones inter eos parisius factas et iuratas dicti fratres rei se intruserunt infra castrum vxiatici: et certis mensibus detinuerunt fructus percipiendos et recognitiones ac alia documēta terrā vxiatici tangentia et ad ipsam facientia de facto ceperunt: inscio: et per consequens inuito dicto domino actore eorum fratre et occultauerunt vt deponunt testes dicti domini actoris super xvj. articulorum libelli examinati que sunt folio. cccxiij. et se. folijs. Sic enim subtrahendo et occultando recognitiones et documenta que sunt communia inter ipsos tres fratres. et que debebant esse penes dictum dominum actorem tanquam antiquiorem dictorum trium fratrum iuxta. l. fi. ff. de fide instrumen. et no. lxxxv. dist. florentinum. et posuit dominus martinus de laude doctor notissimus in tractatu suo de primogenitura. apparet qd ipsi rei non tractauerunt commodum vnus alteri sed damnum et preiudicium maximum. ¶ Secundo quia dicti rei tanquam domini vxiatis fecerūt fieri certas cridas voce preconia: vt patet cridis in processu productis et insertis folio. cclxxx. et. xv. et folio. cccccvij. ¶ Tertio dicti fratres rei non tractauerunt commodum dicti domini actoris sed eius incommodum et diffamationem si potuissent: quia coram notabilibus viris vocauerunt eum proditorem erga regem dominū nostrum

afferendo se ita velle iustificare et multa alia verba diffamatoria contra eum licet in eius absentia protulerunt vt deponunt tres testes super hoc examinati. et inserti in processu fo.xcv.ꝛ durant vsq; fo.xcviij.Item etiam dicti rei promiserunt dicto nobili bone ꝛ lanterno eius viro manutenere ꝛ attendere. dictam terram nante que est de terra viatici vt de ipsa promissione constat instrumẽto inserto in processu fo.lxviij.Ex quo apparet qđ etiam ipsi rei ibi tractauerũt incommodum dicti domini actoris cum ipse dominus actor ius habeat in dicto loco nante sicut in alia parte terre viatici:ꝛ remittendo totum locũ nante dicte bone non potest negari quin tractauerint incommodum dicti dñi actoris contra secundam partem dicte clausule etiam veniendo. Et sic propterea patet qđ ipsi rei directo venerunt ꝛ fecerunt contra dicta eorum pacta iurata. Ex quibus omnibus simul iunctis propterea clara patet rñsio ad istud quartum dubium videlicet qđ dicti fratres rei directo venerunt ꝛ fecerunt totaliter contra dicta pacta inter eos facta et iurata.

16 ¶ †Ad quintum dubium respondendo dico indubitatum esse qđ dicti fratres rei inciderunt in penas dicte.l.si quis maior.C.de transac. ¶ Primo quia dicta pacta inter ipsos tres fratres pariſius facta fuerunt de iure valida:ꝛ si valida non fuissent nihilominus commisse fuissent pene in.d.l.si quis maior statute: per ea que dixi plene supra circa primum dubium. Tum quia iuramentũ de quo in.d.l.si quis maior fuit per dictos fratres legitimo modo prestitũ iuxta ea que plene dixi supra circa secundum dubium. Tum quia.d.l.si quis maior. non solum habet locum in pacto stipulatione vallato: imo etiam in quacunq; alia simplici promissiõe iurata vt dixi supra circa tertium dubium. Tum quia dicti fratres rei venerunt ꝛ fecerunt totaliter contra per eos promissa et iurata in dicto instrumento pactorum predictoꝝ vt plene declaraui supra circa quartum dubium. Tum quia dicti fratres rei tempore dictorum pactorum erãt maiores.xxv.annorum.licet.d.l.si quis maior.locũ habeat in minore.xxv. annorum.maiore vero.xiiij.annorum:vt plene in iure declarabo.j. circa octauum dubium. Tum quia dicti fratres rei post dictas penas per eos cõmissas: de quibus in.d.l.si quis maior.cum ipso iure fuerint commisse non potuerunt penitere nec se purgare:vt plene dicam.j.circa sextum et septimum dubia. Ex quibus omnibus simul iunctis dicendum ꝛ cõcludendum est qđ dicti fratres rei inciderunt in penas.d.l.si quis maior.Et qđ propterea pene ibi statute veniunt contra ipsos reos declarande per magnificum dalphiñ. parlamentum. iuxta petita in libello dicti domini castri noui actoris:quia cũ ipsi fratres rei fecerint contra dicta pacta iurata debent carere commodo dictorum pactorũ et proprietate rerum de quibus ibi agebatur:ꝛ debent applicari dicto domino actori qui ipsa pacta seruauit vt declarat text.in.d.l. si quis maior.ꝛ facit ideo vltra doc.quia vbi bona sunt conditionata prout in casu nostro vbi subest tacita conditio si pacta fuerint seruata:ꝛ contingat delinquere illum qui ipsa bona habebat applicãtur illi respectu cuius erant cõditionata.C.de incest. nup. l.iij.C.de bo.prescrip.l.j.ꝛ fi.ꝛ de sacrosan.eccle.l.si quis presbyter. Et he pene de quibus in.d.l.si quis maior.procedunt ratione periurij vt ibi dicunt glos.et doc. ¶ Nec mirandum si causante dicto periurio per dictos reos cõmisso petita in dicto libello fieri debeant ex dispositione dicte.l.si maior.

17 †Quia alibi vidSemus qđ propter periurium quis remouetur ꝛ priuatur a beneficio in.c.querelam.extra de iureiur.imo plus ibi dicit dñs Panor.:qđ propter periurium q̃s potest deponi ab ordine:vt dicit ipse probari in.c.cum non ab homine.de iud. et in.c.si quis episcopus.l.distin. Et pro detestatione talis criminis periurij est bonus tex.scdm eum in.c.fi.xxij.q.j.ꝛ ibi glo. tractat cui sit maior penitentia

imponenda

mponenda homicide adultero vel periuro: ista sunt verba di ti dñi Panor. vbi supra. Etiam iure ciuili vidimus qd periurus punitur pena fustigationis in .l. si duo patroni. §. fi. ff. de iu eiur. Ulterius etiam dicit dictus dñs Panor. in .c. testimoniũ. xtra de testibus. in .x. col. ibi. si vero iurauerit &c. qd periurus ui non seruat pactum iuratum est infamis: quia offendit deũ proximum. & allegat pro hoc ipse Panor. dictã .l. si quis ma or. etiam allegat ad istud propositum ipse dñs Panor. in .d. c. uerela3. de iureiur. in .ij. col. Et de quo crimine periurij potest tiam iudex temporalis cognoscere & punire cũ sit crimen com nunevt no. per Jo. an. in nouella in .c. licet. de iureiur. lib. vj. te et etiam Bal. in .l. nulle. C. de testibus. & faciunt ea que legun ur & no. in auk. de mandatis prin. §. si vero. Et attẽdatis si pl3 omini mei ius dicturi quia ex quo .d. l. si quis maior. dat & at ribuit illud ius dicto dño actori non potest ei auferri q3 illud lex dat homo non aufert. in auk. hoc locum. C. si mulier scdo upserit. & ibi no. per Cy. no. etiam extra de secun. nup. c. fiñ. Et icta .l. si quis maior. locum habet etiam in foro conscientie vt ene dixi in tractatu dicte legis si quis maior.

¶ Ad sextum dubium si dicti fratres rei potuerint postea pe itere renũciando dictis cessionib' sibi factis per dictos prio m sancti nicecij & bonam alamande & remittendo dicto dño tori dictam cessionem respectu castri noui vt in eorum exce ionibus fo. xv. dicunt. vt ipsi euitent penas dicte .l. si qs ma .circa hoc dicẽdum est qd non per ea que dicit Bar. in .l. qui mẽte. ff. de furtis. in sua distinctione vbi dicit qd qñ delictũ on potest ex penitentia reduci ad pristinum statum non ad ittitur penitentia: sed ex penitentia non potest quis facere in si semel fecerit ɔtra transactionem iuratam & deierauerit: tione cuius periurij imponitur ipsa pena in .d. l. si qs maior. ibidẽ voluit dicere gl. igit̃ &c. Itẽ facit q3 regulariter in deli s cõsummatis nõ admittitur pnĩa & in .d. l. que ea mente.[a]

¶ Pro hoc etiam facit qd dicimus de mora quia si quis ꝓmi it & iurauerit ex pacto aliquid infra certum tempus darevel cere & non fecerit non potest hoc casu mora purgari nec etiã casu dicte legis si quis maior. vt ibidem tenent doc. & Saly tus in .l. si pacto quo penam. C. de pac. idem tenent oẽs doc. .l. si insulam. ff. de verbo. obli. & precipue Bar. in .v. q. vbi di qd quando dispositio est iurata non admittit̃ purgatio mo idem dicit Angelus de perusio allegans dictam .l. si qs ma . & est ratio ẜm Salycetu3 in .d. l. si quis maior. & Angelu3 in . si insulam: quia quando dispositio est iurata & ille qui iurat n seruat fidem: fit ipso iure exceptio periurij. Sed quãdo fit ecutio ipso iure non admittitur purgatio more .l. is cui. ff. de .ij. & ista est communis opinio qd non admittitur purgatio ore in materia dicte .l. si quis maior. vt refert Joan. de imo. in l. si insulam. ¶ Preterea circa hanc materiam penitentie est nertendum quia licet dicti rei dicunt se penitere respectu sionum eis factarum per dictum priorem sancti nicetij & no em bonam vxorem nobilis lanternij aynardi: non tamẽ ita

[a] ¶ Que ea mẽte. rñdea tur ad. l. in crimiali. C. ẟ iur. om. iu di. vbi bart. & do. dicunt qd vsq ad finiam est lo cus pnie in penis lega libus.

penitent de cessione eis seu dicto guigoni conreo per dictum dñm de molario facta: de qua cessione constat in processu instrumento inserto. fol. cclxxxvij. sed non constat in processu qđ dominus castri noui fuerit in dicto contractu fideiussor: ideo perquiratur erga notarios instrm̃ matrimonij gabrielis grinde et bone filie domini vriatici quondam quia dicitur qđ belletonis recepit dictum instrumentum. igitur ꝛc. quia qñ de fiendis restat aliquid ad agendum nihil videtur actum. ar. l. j. C. ad velleyanum ꝛ in. l. qui vsumfructum. ff. de ver. obli. ¶ Preterea licet dictus nobilis aymo conreus tradiderit cōparitionem in iudicio insertam in processu. fo. xv. in qua pretenditur penitentia facta: illam tñ non tradidit dictus nobilis guigo. Et si aymo dixerit qđ tradebat nominibus suo ꝛ dicti guigonis sui fratris non constat tñ in processu qđ ipse aymo haberet potestatem a dicto guigone eius fratre. Nec apparet qđ ipse guigo ratificauerit ibi gesta per dictum aymonem eius fratrem. Ideo illa asserta penitentia se iuuare nō potest ipse guigo. Et posito qđ ipse guigo illud ratificasset adhuc non fuisset sibi neq̃ dicto aymoni eius fratri conreo cū in materia ista nō admittatur penitentia vt supra proxime dixi ꝛ preterea etiam quia postea dicti rei in nono articulorum suorum duplicationum fo. xl. videntur eorū assertam penitentiam reuocare cū in ipso nono arti. persistant semper in dictis cessionibus eis factis ꝛ silr in. x. dictoꝝ articuloꝝ: ex quib⁹ clare patet istud. sextū dubium expeditum videlicet qđ dicti rei non potuerunt penitere.

20 ¶ † Ad septimum dubiū dico qđ posito qđ in hac materia admitteretur de iure penitentia prout tñ non debet admitti per ea que in precedenti dubio dixi. ipsi tñ fratres rei non fecerunt ea ad que tenebantur de iure in materia penitentie facere quia debuissent dicto dño actori remisisse insolidū dictas cessiones ꝛ remissiones eis vt premittitur factas arg. eorum que dicimus in liberto si vocet in ius patronum sine venia qđ incidit in penam nisi peniteat ꝛ actiones patrono remittat. in. l. quis. ff. de in ius vocando. Quod non fecerunt dicti fratres rei quia in pretensa eorū penitentia non remiserunt dicto domino actori actiones suas insolidum: sed tantummodo pro parte que poterat cōtingere dictum dñm castri noui residuum sibi reseruando et sic contra dictam. l. quis. Preterea ipsi fratres rei non communicauerunt dicto dño actori insolidum nec in parte cessionem eis factam per dictum dominum de molario: sed de ipsa cessione tacuerunt in dictis eorum articulis primo ꝛ scđo loco traditis. ¶ Ad octauum dubium. Si in processu probetur qđ dicti aymo ꝛ guigo essent maiores. xxv. annorum tpe dictarum pactionum. ꝛ circa hoc dicēdum est qđ sic vt deponunt testes pro parte dicti dñi actoris examinati vz. vj. testis: cuius depositio est inserta in processu fo. cxxxiij. idem deponit. vij. testis. cuius depositio est inserta fo. cxxxiiij. idem deponit nonus testis cuius depositio est inserta in processu fo. cxxxv. idem deponit. xvij. testis fo. cxl.

21 ¶ † Sed pro maiori declaratione huius articuli quero si. d. l. si quis maior habeat locū etiam in minore. xxv. annorum: maiore vero. xiiij. annorum. Jaco. de rab. dicit qđ non. quia iuramentum solūmodo representat minorē esse maiorem ꝛ sic erit tanq̃ transactio maioris non iurata. petrus vero tenet qđ dicta. l. si quis maior habet locū etiam in minore iurante per. l. j. §. sed videndum. ff. de successorio edicto. Jaco. de butri. et Ray. distinguunt aut minor iurauit super transactione simpliciter non contrauenire ratione minoris etatis et tunc vera est appella. Jaco. de ra. aut iuramentum est duplex seu multiplex prout quotidie fit quia iurauit minor non conuenire ratione minoris etatis vel aliqua alia ratione vel causa: et tunc talis iurans representatur maior et tollitur omne remedium et habet locum pena dicta. l. si quis maior. ad hoc alleg.

glo.in.l.secunda.C.de rescinden.ven.et hoc fortificatur per glo. et Io.andr. in .causam que.extra de emp.et ven.ibi dicunt idem quod gl.in.d.l.ij. de rescin. vendi. Bar. vero in.d.l.si quis maior.tenet quod quantumcunque iuramentum sit generale minor non punitur pena.d.l.si quis maior.quia dicit ipse quod iuramentum fingit minorem maiorem:si fingat:ergo non facit eum maiorem ideo pena dicte legis non est extendenda que loquitur in maiore.l.ij.§.hec verba.ff.de neg.gest. Item dicit ipse Bar.quod diversa est ratio in maiore cui plus est intellectus et sensus quam in minore qui non habet tantum intellectum. et pro hoc alle.l.fi.C.de his qui veniam etatis impe.et finaliter movetur ipse Bart.in.d.l.si quis maior est odiosa et penalis:igitur restringenda.in.c.odia.de reg.iur.li.vj. et sic cum hac opi.Barto.transit simpliciter Bal.et etiam Saly.Sed dominus andreas siculus vulgo barbacia dictus actu de presenti legens bononie doctor famosus in lectura sua.d.l.si quis maior.tenet expresse quod pena dicte.l.si quis maior habet locum etiam in minore.xxv.annorum maiore vero.xiiij annorum.pro quo ipse dicit esse glossam notabiliorem que sit in corpore iuris in.§.item sacramenta.in tit.de pace iura.fir.in usibus feudorum quam glo.ibi sequitur Andreas de ysernia.allegat.l.j.C.si adversus delictum et ubi in delictis non excusat minor etas maxime quia puerilis etas est plena periuriis in.c.j.extra de delictis puerorum.ita dicit dictus dominus Andreas siculus in dicta.l.si quis maior. et hec opinio domini andree siculi fortificatur ratione et autoritate domini henri. de bonen.in dicta aut.sacramenta in sua repetitione in prin.ibi.et et hoc infert &c. qui expresse tenet quod dispositio dicte autentice que loquitur in pubere extenditur etiam et locum habet in impubere doli capace a paritate rationis.quia sicut pubes obligatur iuramento ut ibi:sic etiam impubes doli capax iuxta dictum .j.de delictis puerorum parificentur enim impubes doli capax et pubes fatus in.l.apud celsum.§.q in tutore.ff.de doli excep.et quod dicta.l.si quis maior.locum habeat etiam in minore.xxv.annorum tenet expresse Ioan.fab.in dicta.l.si quis maior.in ultima oppositione.Ex quibus propterea concludendum est penam dicte legis locum habere debere in personis dictorum reorum maxime quia probantur per processum maiores.xxv.annorum per testes supra nominatos.

¶ Ad nonum et ultimum dubium si dictus dominus castri novi actor aliquid fecerit circa factum dicte transactionis quod possit sibi imputari vel dici incidisse in penas dicte.l.si quis maior.et indubitanter dicendum est quod non. primo quia non fecit ipse dominus actor contra primam partem dicte clausule pactorum inserte supra circa principium quarti dubii:quia videlicet non procuravit sibi donari aut cedi aliquam actionem contra dictos eius fratres reos. Nec etiam fecit ipse dominus actor contra secundam partem dicte clausule quia non tractavit incommodum ipsorum reorum. Nec obstant depositiones testium pro parte dictorum reorum examinati super.xl.xlj.et.xlij.articulorum duplicatoriorum inserto:um in processu.fo.xl.quia nihil deponunt contra dictum dominum castri novi.

¶ Non obstat etiam depositio domini benedicti trufelli presbyteri examinati super.xliij.articulorum dictorum duplicationum partis ree cuius depositio est descripta in processu.folio.ccij.qui videtur deponere quod dominus actor eidem scripsit quod informaret si dominus noster rex posset petere commissum terre vriatici.

¶ Primo quia ipse dominus benedictus licet sit presbyter deposuit sine auctoritate sui episcopi.Ideo non valet eius depositio ut voluit Inno.in.c.j.de iuramen.calum.et docto.in.c.ij.extra de postu.prelato . Secundo quia deponit per verbum sibi videtur:ideo minus sufficienter per ea que legun.et not.in.c. cum causam.extra de testi.quia illud verbum non est precisum nec assertivum ut nec verbum credit:ut dicit Angelus de perusio in.l.fin.C.arbi.tutele.de

positio per verbū credit non est sufficiens vt dicit Specu. in titu. de test. §. i. versi. item qđ deponit de credulitate. Tertio quia pretēsa copia asserte litere in dicta sua depositione descripta non facit fidē iuxta materiam aut. si quis in aliquo documento. C. de eden. Quarto quia illa pretēsa copia fuit tradita commissario qui testes examinabat non per dictum dominum benedictum testem: sed per dictos reos: ⁊ sic suspecta dicta pretensa copia: quia ipsi potuerunt tollere vel addere vt iura presumunt in dicta aut. si q̄s in aliquo documēto. Quinto q: si ita fuisset q dictus dñs actor misisset dicto dño benedicto testi dictā assertam literā missoriā illa pōt se referre ad bonū et vtilitatē cōmunem ipsorū triū fratrū vt euitaret cōmissum dicte terre medio dicti domini actoris si dominus noster rex potuisset dictum commissum petere: ideo ex illa depositione domini benedicti nullum preiudiciū generetur dicto dño actori: q: nō probat hoc esse qđ ab hoc contingit abesse vt iuribus vulgatis. Et dubia probatio debet interpretari cōtra producētē vt dicit Bar. in. l. ij. i. q. fi. ff. de duob' reis. ⁊ in. l. qui duo. ff. de verb' obliga. ¶ Non obstat etiam dño actori depositio domini gauthery descripta fo. cciij. verso. q: deponit de his q̄ vidisse p̄tendit in patria francie: iō est solus in ei' depositione: ideo nō est eidem standum. Nec corroborat eiusdē gauthery dictū depositione dicti domini benedicti: quia ipse dominus benedictus deponere videtur de his que ip̄e vidit in hac patria dalphiñ. et sic sunt dicti duo testes soli ⁊ singulares: ideo non probant eorum depositiões iuxta dictā. l. iurisiurādi in fi. C. de testi. cum si. ¶ Tum q: quod supra proxime dixi de dicto dño bñdicto, idem pōt dici de dicto franci. gauthery vcȝ q eius depositio potest referri et intelligi ad commodū ⁊ vtilitatē ipsorum trium fratrum sicut alio modo: ideo debet talis dubia depositio interpretari cōtra producentē. vt dicit Bar. vbi supra proxie. ¶ Nō obstat etiā quod pars rea pretendit videlicet q dict' dñs castri noui actor tenet ⁊ possidet dictā terram vriatici: q: illa que ipse dominus actor gerit circa dictā terram gerit: ⁊ facit noie regio ex cōmissione sibi facta per dñm nostrū regē dalphinum [a] vt deponunt testes [b] partis aduerse [c] ⁊ patet per literas regias insertas fo. xcij. ⁊ fo. sequen. ex quo propter ea non potest dici ipse dñs actor possessor dicte terre: quia sequester non possidet ea que legūt ⁊ no. per Bar. in. l. interesse puto. ff. de acqui. pos. ⁊ in. c. examinata: extra, de iudi. ⁊ propterea pretendere non possunt dicti rei [d] fuisse spoliati possessione ipsi' terre quam per ante adepti fuerant contra dictas pactiones: quia sequestrum non priuat possessorem sua possessione vbi contra voluntatem possessoris fit tale sequestrum vt probatur vbi supra. per Barto. in dicta. l. interesse puto. ¶ Sed pro latiori declaratiōe ⁊ determinatiōe presentis noui ⁊ vltimi dubij quero si dictus dominus actor tenendo dictam terrā vriatici sub manu regia ⁊ mādato regis fecerit contra dispositionem dicte. l. si quis maior. Et dico indubitanter quod non. Primo quia in dictis pactionibus non fuerat inter dictos

a ¶ Dalphinū. vide testes ptis ree fo. clxxxviij. q̄ dicunt qđ dñs castri. noui tꝫ sub manu dalphi. idē frā. gauterij. fo. cciiij.

b. ¶ Testes. sup. xliij. articulorum dñi castri noui replicatoriorū fol. xxiiij. v. di. mace. fol. cxxij.

c ¶ Partis aduerse. vid fran. gautherij. sup. xlij. duplicatoriorum reorū. fol. ccxxviij. ⁊ petr' molaris i copia fo. ccviij.

d ¶ Dicti rei. dicti rei fratres cōfitent se accepisse possessio. vriatici fo. cxliiij. q: a ita ꝯfessi fue b runt d ū fie c bat exequutio literarū regiarum: in d q̄ exequutione fuerunt reperti ante portam castri vriatici.

res fratres actum quod nullus ipsorum ipsam terraʒ deberet
enere sub manu regia. ¶ Et si fuisset actum contrarium ad-
huc nihil fecisset ipse dominus actor contra dicta pacta tenē-
lo dictam terram de mandato regis: quia p hoc non dicitur
itulo possidere: sed potius pro possessore quia sine titulo te-
et vt hoc probatur in.l.pro herede.§.pro possessore.ff.de pet.
eredi.prout et est ipse actor excusatus a pena dicte.l.si quis
maior: quia princeps super tali iuramētoper eū instituto in di-
ta.l.si quis maior.potest gratiam facere ꝛ dispēsare per textū
d literam.in.l.fi.in princi.ff.ad municipa.Et faciunt no.per
lo.in.l.adigere.§.fi.ff.de iure patro.ꝛ no.Bal.in.l.nec patro-
us.C.de operis libertorum.,et in multis etiam aliis potest
princeps dispensare: vt plene per Specu.in titu.de dispensa-
ione.§.fine quoq3.versi.item princeps. ¶ †Preterea dicta.l.si
uis maior non habet locum nisi contra dolosum: quod patet
uia ibi imponitur pena periurii que non habet locū nisi con
ra dolosum: vt colligitur in.l.iii.in principio.iuncta.l.fina.ff.
e crimine stelionatus. Sed quelibet causa etiam iniusta excu
at a dolo per glosam singularem in.l.i.in fine.ff.de abigeis.
in.l.vna.§.hoc iudicium.ff.si quis ius dicenti non obtem-
erauerit.et est textus in.l.igitur.§.potest.ff.de liberali causa.
¶ †Et quod mandatum principis excuset a dolo probat text⁹
n.l.mulier.ff.de lege commissoria ꝛ ibi Barto.facit in simili.c.
ignificauit.extra de censi.si ergo non in sit dolosus nulla pena
equi debet vt.l.vro.C.de repudiis.cum multis si.quia in deli-
tis dolus attenditur.l.in lege cornelia.ff.ad leg.cor.de sic.Et
ibi probatur quod iussus iudicis [a] excusat a dolo in.l.non vi
letur.§.qui iussu.ff.de re.iur.et in.l.furti.§.iussa.ff.de his qui
o.infamia.ꝛ auctoritas superioris etiam excusat.per textum
n.l.iniuriarum in.§.fi.et ibi glo.super verbo preceptum.ff.de
niuriis.ꝛ iussus iudicis facit licitum quod alias est illicitum
n.l.ait pretor.in.§.i.et ibi glo.super verbo imputandum.ff.de
mino:ibus.et causa superueniens excusat a periurio.in capi.
eruenit.de iureiur.ꝛ facit quod dicitur qui non obedierit pn
ipi morte moriatur.de quo in capi.ii.extra de maio.ꝛ obediē.
¶ †Nec obstat si dicatur quod principi parēdum est in iustis.
.q.iii.c.si dominus.sed non est iustum preceptum quod quis
eniat contra transactionem iuratam: immo nec princeps de-
et esse auctor periurii in.l.i.C.si aduersus vē.quia ad hoc po-
est responderi quod in omni iuramento intelligitur esse exce-
tata auctoritas superioris vt l.c.veniētes.extra de iureiu.Et
n dubio in principe iusta causa presumitur etiam si non expri
natur.vt not.Innocen.in.c.ad aures.de tempo.ordi.Et est ei
parendum propter bonum obedientie: nec est querendum si
n precepto principis sit iusta causa.vt in dicto.c.ad aures.p
Innocen. Vani enim capitis est estimare superiorem non posse
precipere sine cause cognitiōe vel sine expressiōe cause vt dicit
Panor.in.c.ii.in fi.extra de rescriptis.Sic ergo ex premissis cō-
cludendum est iussum principis posse ꝛ debere excusare a pe-
na dicte.l.si quis maior. ¶ Tum q2 videmus qd si accusator ex

a ¶ Iussus iudicis. an iussus iudicis excuset a pena vide i decisio.pla-
mēti.q.cccxi

missione principis desistat ab accusatione non incidit in penã: turpiliani. glo. in. l. abolitio autem. ff. ad turpilianum. et refert angelus de aretio in tractatu suo de maleficiis in glo. super verbo. nec ad querelam. in. xxx. colum. ibi quero an abolitio publica &c. Et sic restat conclusio quod dictus dominus castri novi actor non venit cõtra dicta pacta nec aliquid fecit propter quod dici possit incidisse in penam dicte. l. si quis maior. Igitur est sententia ferẽda iuxta petita in dicto libello domini actoris.

¶ Summarium.

1 ☞ Iuramentum quando intervenire dicatur.
2 Promissionem simplicẽ servare cõpelli potest quis.
3 Donatio qñ dicatur iuramento firmata.
4 Insinuatio quare inducta fuerit.
5 Donatio qñ possit in iudicio revocari.
6 Insinuatio in odiũ donatariorũ inducta fuit.
7 Donationem iuratam revocans an incidat in penam legis si quis maior.
8 Periurium quibus penis puniendum.
9 Pena an possit peti contractu non valente.

¶ Consilium. xxxij.

Circa donationem dudum factã nobili et potenti viro iacobo de claromonte per dominam ioannam de pelladrato eiusmatrem de castro crepsiaci et certis aliis suis rebus et bonis dicitur processus ventilari inter dictas ptes in magnifico cõsilio ducali chãberiaci residente: quem processum non vidi: sed vidi insiantiam dicte donationis cum quadam facti narratione. Ex quibus eliciuntur dubia sequentia in iure examinanda & determinanda pro declaratiõe iuris & intentionis dicti nobilis iacobi donatarii. ¶ Primum dubium si in dicto contractu donationis intervenerit iuramentũ: aut equipollẽs iuramẽto. ¶ Secundum dubium si dicta donatio in eo quod excedit summam quingentorum aureorum fuerit iuramento confirmata. ¶ Tertium dubium si dicta donatio facta dicto nobili iacobo absenti potuerit postea per dictam dominã ioannam revocari. ¶ Quartum dubium si super dicto iuramento esset de iure dispensandum dicte domine ioanne donatrici. ¶ Quintum dubium si dicta domina ioanna potuerit dictam donationem revocare dispẽsatione iuramẽti non petita nec obtenta. ¶ Sextum dubium si dicta domina ioãna revocando et veniendo contra dictam donationem inciderit in pena de quibus in. l. si quis maior. C. de transac. ¶ Septimum dubium si dicta donatio non valuerit an nihilominus habeãt locũ pene dicte. l. si quis maior. cõtra dictã dñam ioannam.

1 ¶ †Ad primum dubium si in dicto cõtractu donationis intervenerit iuramentum vel equipollens iuramento. Dicendum est quod sic per verba in instrumento dicte donationis adiecta ibi: promittẽs dicta domina ioanna donatrix pro se suis &c. dictam donationem ratam habere & non convenire &c. Quia deus non facit differentiam inter simplicem promissionem & iuramentum. xxij. q. v. iuramenti. Nec similiter ecclesia facit inter illa differentiam: quia ecclesia se conformat iudicio dei in. c. a nobis. cum ibi nota. de senten. exc. lib. vj. Hinc est quod dicit Ioan. and. in. c. ut animarum. de sepul. lib. vj. quod paria sunt aliqd promittere in fide sua vel iurare. quẽ sequitur Ange. de are. in. l. ait pretor. la. i. in §. iurari autem. in fine. ff. de iureiurã. quod est notandum ut ibi dicit ipse de aretio. Et pro hac parte est glo. notabilis in. c. quotiens. i. q. vij. que per Io. de Imo. & doc. approbatur in capitulo cum contingat. extra de iureiuran. & Bart.

.l.si quis pro eo.ff.de fideiussoribus.¶ †Et sicut quis cōpel-
litur ad obseruantiā iuramenti vt in.c.debitores. & in.c.cum
contingat.de iureiur.ita debet cōpelli ad obseruātiam simpli-
cis promissionis seu pacti etiā non iurati vt dicto.c.iuramēti.
et in.c.j.extra de pactis.Preterea etiā q2 dz cōstare in processu
qd in dicta donatione interuenit corporale iuramentū per di-
ctam dominam ioannā prestitū de attendendo et non venien
do contra dictam donationem vt deponunt quatuor testes in
dicto processu examinati.Ex quorū depositionibus cum depo
nāt addēdo ipsi instrō probatur iuramentū corporaliter dictā
dñam ioānā in dicto contractu donationis prestitisse per glo.
Panor.& doc.in.c.cū Jo.heremita.extra de fide instru.

¶ †Ad scdm dubium si dicta donatio in eo qd excedit summā
quingentorū aureorū [a] fuerit iuramēto confirmata.Bar.tz qd
non in.l.si quis eo.in prin.ff.de fideiussoribus.in.viij.articulo
dum dicit contractū nullum defectu solēnitatis formalis iura
mento nō confirmari.quē sequitur Bald.in.l.illud.C.de sacro
san.eccle.Sed credo ɔtrariū sequendo opinionem tanti docto
ris qualis fuit dñs Joā.and.:qui tenet expresse qd iuramento
validatur donatio sine insinuatione in tit.de instru.edi.in.§.
porro.Et hanc opinionē secutꝰ est Jo.de imo.in.d.c.cū contin
gat.de iureiu.Qui Jo.de imo.rñdet rōnibus Bar.& alioꝝ doc.
contrariū tenentiū.¶ Et primo qñ dicūt Bar.& sequaces qd vi
detur esse contra publicā vtilitatē:quia illud non reperitur iu
re cautū.†Sed bene dz qd fuit inducta insinuatio vt tollatur
occasio procurādi donationes fieri per metū vel fraudē seu clā
destine.l.data.C.de donationibus cum similibus. et per.l. in
hac.Et lz dicat interesse reipublice ne qs re sua male vtaꝛ istd
non sufficit ad infringendū sacramentū:q2 est vtilitas scdaria
vt ptz in simili in muliere alienante rem dotalem. Nam licet
intersit reipublice mulieres non esse dotatas.l.j.ff.soluto ma-
trimonio.Tamen firmatur contractus donationis rei dota-
lis per iuramentum.vt patet in.d.c.cū contingat.de iureiurā.
Item non constat qd non videtur posse renūciari legibus in-
ducentibus solennitatem in actibus hominum.iuxta.l.nemo
potest.ff.de leg.j quia illud verum est qñ non interuenit iura-
mentum.secus qñ interuenit vt in minore. Nam licet lex dicat
et det solennitatē certam seruari debere in alienatione rei mi-
noris: vcz qd fiat cū auctoritate administratoris & cū decreto
iudicis & causa cognita.l.magis.§.nō passim.ff.de rebus eoꝝ.
Tñ si alienetur sine dicta solēnitate cū iuramēto tenet aliena-
tio.vt in autenti.sacramenta puberum cum ibi no.C.si aduer-
sus venditorem.¶ Item non obstat si dicatur quod indu-
ctum fuerit insinuationem fieri non fauore donantis: sed in
odium illorum qui procurabant fraudulenter et clandestine
illas fieri.l.donatio.&.l.data.C.de donationibus. Et sic vide-
tur quod non possit renunciari per nota. in.l.tametsi. ff. ad
macedonianum. Quia potest responderi dupliciter. Primo
quia licet sine iuramento non possit renunciari/tamē omnes
iuramentum ligat.in.c.significante.de pignoribus.in fi.Itez

[a] ¶ Quingē toꝝ aureoꝝ. De valore istoꝝ q̄ngen toꝝ aureoꝝ vid q̄ scripsi in apparatu statuti si qs p lras.l glo. sup verbis Marchia argenti.

secūdo potest dici qd inductū fuit insinuationem fieri principaliter in fauorē donātis ne ex sua liberalitate periclitetur. Et secūdario in odiū procurantiū clam & occulte illas fieri vt tollat talis occasio: ideo voluit qd ipse donans possit renunciare iuri per se introducto: saltim cum iuramento. per. l. penult. C. de pactis. Longum eñ esset recitare oēs responsiones dicti dñi Jo. de imol. quas facit contra opiniones supra in contrarium deductas. Sed videatur per eū in d. c. cum contingat. Et vltra doct. addo rōnē: qz inest obligatio naturalis in eo qd excedit summā quingentorū aureorū. ideo iuramento firmat preterea obligationis naturalis vt tenet Guil. de mōte laudano in cle. j. de iureiur. Preterea qd dicta donatio valuerit cū iuramēto sine insinuatiōe saltim quo ad obseruātiā iuramēti/tenet Hē. de boněco in sua repetitione dicte aut. sacramenta puberum. & lz dicat posse super tali iuramēto dispēsari vt dicā. j. in quarto dubio.

5 ¶ † Ad tertium dubiū si dicta dña ioāna potuerit postea dictā donationem in iudicio reuocare: prout reuocasse dicitur. Et videtur qd sic: cū dicta donatio fuerit facta absenti: in qua propterea fuit necessaria notificatio fienda dicto nobili iacobo donatario per nunciū vel epistolā per ea que no. per gl. in. l. ꝯsensu. ff. de actio. & obli. & in. l. nec ambigi. C. de dona. & in. l. j. ff. de cōtrahē. emp. i fi. Sed puto cōtrarium qd in casu isto valuerit dicta donatio licet fuerit facta absenti per dictā. l. nec ambigi. qz per tex. dicte. l. nec ambigi vt valeat donatio sufficit qꝫ donatari⁹ nāciscatur possessionē rei donate de volūtate ipsius donatis. Nec aperit ipsa lex necessesso: e missionē nūciū vel epl'e. vnde videt sufficere qd deuenerit donatio ad noticiā donatarū ante reuocationē talis donationis. Pro quo tex. in. l. item veniunt. §. a quo. ff. de peti. here. Et pro quo etiā videtur tex. in. l. nihil prohibet. C. si quis alteri vel sibi. Sed dictus nobilis iacobus donatarius habuit possessionē dictorū bonorū donatorū de voluntate dicte dñe donatricis per retentionem vsufructus iuxta. l. quisquis. C. de donationibus. igitur &c. Et peruenit dicta donatio ad notitiam dicti nobilis iacobi. qd patet. qz dictus nobilis iacobus fecit sibi fieri recognitiones bonorum donatorū tanꝫ proprietarius vidente et sciente dicta domina donante: & anteꝫ ipsa donatrix donationem reuocaret. Item qz dicta donatio fuit facta in personā procuratoris dicti nobilis iacobi legitime adhuc fundati ipso procuratore & notario qui instrumentum donatū recepit pro ipso Jacobo absente stipulantibus: qd in hoc casu sufficit per no. in. l. illud. in fi. C. de sac. san. ec. licet hodie donatio possit fieri nudo pacto. Sed hoc dico: qz ex interuentione dicti procuratoris presumitur notificatio fuisse facta dicto nobili iacobo alijs etiam concurrētibus de quibus supra tetigi. Preterea virtute iuramenti dicta dña donatrix nō potuit venire cōtra dictā donationē cum tale iuramentū fuerit licitum. Et propterea debuit ipsa dña donatrix eum seruare: prout in terminis huius questionis tenet dictus do. hen. de bouenco in dicta autenti. sacramēta puberum. in sua repetitione in materia cause formalis. ibi. tertio infero &c. nec potuit ex alio capite dicta donatio reuocari ex eo qd possit pretēdi facta fuisse aliqua lege aut cōditione vel propter aliqua pacta conuenta per dictum nobilem iacobū et non seruata per. l. j. C. de dona. que sub modo. et. l. si ibi. vel quasdā conuentiōes &c. C. de reuo. dona. quia dicta donatio fuit pura & nihil conuentuꝫ fuit fieri dicte domine ex parte dicti iacobi donatarij vt patet ex tenore instrumēti igitur &c. imo & si dicta donatio aliquo casu potuisset reeuocari prius de causis debebat in iudicio deduci & cognosci quā fieret dicta reuocatio per tex. in. l. fina. ibi. ex his etenim tantūmodo causis si fuerint in iudicium dilucidis argumentis cognitionaliter approbate &c. C. de reuocan. dona.

6 ¶ † Ad quartū & quintū dubia rñdeo qd qz insinuatio a iure fuit introducta in

odium donatoriorum sibi procurantium occultas donationes fieri: iuxta dictã l. data cum si. & no. per Bar. in l. modestinus. ff. de dona. & per Bal. & doc. in d. l illud. C. de sacrosan. eccle. qd super tali iuramento erat dicte dñe dispensandũ: iuxta ea que le. & no. in. c. si vero. in fi. extra de iureiur. & tenet Hẽ. de bouẽco in dicta sua repetitione in charta fi. ibi quinto infertur quod si fiat renũciatio insinuatio. donatio &c. tñ quia dicta dña donatrix ante dispensationẽ iuramenti sua propria auctoritate non potuit contra dictum suum iuramentũ facere reuocando dictã donationẽ per ea que posuit Inno. in. c. per venerabilẽ. extra de electione. Et quia contrarium fecit sine dispensatione iuramenti incurrit, ipsa domina periurium. vt ibi per Inno.

¶ † Ad sextum dubium si dicta domina ioanna reuocando dictam donationẽ iuratam inciderit in penas dicte. l. si quis maior. et credo indubitanter qd sic: quia licet dicta. l. si quis maior loquatur in transactione habet etiã locum in quacũq; alia simplici promissione iurata vt determinat glo. in. l. penul. super verbo priuatos. C. de digni. lib. xij. Et ratio vt dicit Jo. ferrarij: q2. l. magis considerat ipsum periuriũ q̃ qualitatem contractus: qd est multũ notãdũ vt dicit ipse Jo. ferrarij. in ti. forma libelli vt pacta seruenẽ. in gl. super verbo trãsactionem in fi. ibi. & qd dictũ est de transactione iurata: idem dicẽdũ est in quacũq; simplici promissione iurata. Idem etiam dicit & tenet idem Jo. ferrarij in titu. de forma oppo. contra testes post publicationem in glo. super verbo & periurij. Habet etiam locum dicta. l. si quis maior. in pacto nudo iurato vt sentit idẽ Joan. ferrarij in dicto ti. vt pacta seruentur in dicta glo. super verbo trãsactionem ibi. Quid ergo si facta sit transactio. ibi. dum dicitur qd vestitur trãsactio quatuor modis: videlicet traditione: stipulatione: iuramento: & acceptilatiõe. allegando inter ceteras leges per eum ibi allegatas dictã. l. si quis maior volendo innuere quod dicta. l. loquitur in pacto nudo vallato iuramento. Idem etiam sentit Antonius de but. in dicto. c. cum contingat. & Raphael cumanus iuncta. l. si quis pro eo circa princip. sue lecture. Si ergo (si pro quia) dicta. l. si quis maior locum habeat in quacũq; promissione simplici iurata: multomagis locum habere debet in dicta donatione de qua agitur. argumen. in autenti. multomagis vulgata: ideo carere debet dicta domina Joanna donatrix cõmodo retentionis vsusfructuum. & proprietas ipsorum bonorum vbi al's non spectaret dicto nobili iacobo: eidem iacobo debet applicari ex dispositione dicte. l. si quis maior. vt hoc probat ibi tex.

8 ¶ † Nec mirandum si causante suo periurio dicta domina Joanna faciendo contra dictam donationem eam reuocando inciderit in penas dicte. l. si quis maior: quia alibi videmus quod propter periurium quis remouetur et priuatur beneficio in. c. querelam. extra de iureiurand. imo plus dicit domi. Panormita. quod propter periurium quis potest deponi ab ordine. vt dicit ipse probari. et in. c. cum non ab homine. de iudicijs. Et pro detestatione talis criminis periurij est bonus tex. secundum eum in cap. fina. xxij. questione. j. et ibi gl. tractat cui maior sit penitentia im ponenda homicide: adultero: vel periuro. Ista sunt verba dicti domini Panormita. vbi supra. etiam iure ciuili videmus quod periurus punitur pena fustigationis. in. l. si duo patroni. §. fina. ff. de iureiurand. ¶ Nec potest auferri dicto nobili Jacobo commodum sibi collatum ex dispositione dicte. l. si quis maior. quia illud quod lex dat homo non aufert. vt in auten. hoc locum. C. si mulier secundo nupserit. et ibi not. per Cyñ. et not. etiam in. c. fi. extra de nuptijs. et in lombarda pena periurij est amputatio manus. de periurijs. in. l. de eo. vt refert Joan. monachi qui fuit cardinalis in c. ij. de consti. lib. vj.

9 ¶ †Ad septimum & vltimum dubium si dicta donatio non valuisset [a] penis in.d.l.si quis maior declaratis: & dicendũ videt qd sic.pro quo adduco quinq̃ tex.legum hoc volentes.Primo in.l.stipulatio ista.§.alter.in fi.ff.de verb.oblig.vbi licet stipulatio alteri facta non valeat tamen pena ibi apposita,peti potest.Scdo in.l.ij.C.de episcopali audientia.vbi pena committitur & peti potest licet nulliter fuerit appellatum. Tertio in l.si quis in graui.§.item sine iure.ff.ad silleyanum.vbi sine iure valeat id quondam actum est siue non valeat attamen edicto locus est.Quarto in.c.debitores.extra de iureiur.vbi licet stipulatio vsurarum sit contra legem diuinam & canonicaʒ vt per totũ ti.extra de vsu.Tamen valet iuramẽtũ.Quinto quia licet pacta que fiunt propter legem non valeant:tamen pena ibi adiecta tenet & peti põt vt not.in.l.pacta que contra leges.C.de pactis.&no.d.Panor.in.d.c.debitores.circa prin.Ex quibus ptʒ r̃nsio ad istud vlti.dubiũ qd lʒ dicta donatio nõvaluisset defectu insinuationũ aut al's qd nihilominus dicta dña donatrix incidit in penas dicte.l.si quis maior.ita qd dicta bona donata debent adiudicari dicto nobili iacobo in plena ꝓprietate & vsufructu.ꝑ.d.l.si q̃s maior.ita de iure ꝓcedere dico ego.

[a] ¶ Nõ valuisset.si cõtract9 nõ valeat an pena peti possit.vide.s.cõ si.xxxj.nu.j.ad fi.Vs.imo vltra.& vide q̃ circa hoc scripsi.j.cõsi.lxiij.in prio dubio.

¶ Summarium.

1 ☞ Donatio vltra quingẽtos aureos an valeat.
2 Juramentũ an habeat vim clausule si non valet &c.
3 Donatio causa mortis non eget insinuatione.
4 Uerba non sufficiũt vbi facto opus est.

¶ Consilium.xxxiij.

Nobilis Katherina de fonte ꝯsideratis gratis seruitijs meritis ac curialitatib9 sibi ipẽsis ꝑ petrũ & Stephanũ de fabrica ei9 liberos dictis suis liberis pñtib9 & recipiẽtib9 donauit donatiõe cã mortis vel donatõe simplici itervíuos: vel q̃cũq̃ alia donatiõe q̃ meli9 & firmi9 fieri posset ad vtilitatẽ dictorũ suoꝝ liberoꝝ q̃dã sua bona.Que donatio fuit iuramẽto firmata cũctis oportunis:nõ tñ fuit insinuata. Et dubitat̃ si dicta donatio valeat vltra q̃ngẽtos aureos. ¶ †Qd talis donatio nõ isinuata q̃ vltra q̃ngẽtos aureos vr̃ prorsus inualida neq̃ iur̃o põt videri purgata ipsi9 isinuatiõis obmisse vicio:eo q̃ talis isnuatio reꝑta vr̃ ꝓ bono & iure publico ꝯseruãdo vt falsitates holmq̃ captiões fragiliũ:ille eñ fuit finis talis solẽnitatis.ar.ff.de fideiusso.l.fi.& de test.l.testãdi forma.et plene legit̃ i.l.nemo.ff.de leg.j.Adeo qd nõ tʒ renũciatio spõte facta legib9 q̃b9 inducta est isinuatio vt plene ꝑ Bar.i.l.modestin9.ff.de donatiõib9.in.q.q̃ q̃rit̃ an legib9 insinuatiõis necessitatẽ iponẽtib9 valeat renũciari.de q̃ guillelm9 de cugno.& post eũ Bal.i.l.illud.C.de sac.san.ec.& Cy.post pe.i.l.si q̃s pro redẽptiõe.C.de dona.& Jo.an.in addi.Spe.i ti.de instroꝝ edi.l.§.porro.illud aũt iur̃m qd aduersus publicã vtilitatẽ est p̃stitũ nõ est obligatoriũ ẽt ẽm iura canonicũ nec cõuẽtiõis alicui9 cõfirmatiuũ in.c.si diligẽti.extra de foro competẽ. et in regula nõ est obligatoriũ.arg.etiã.ff.de pac.l.iurisgẽtiũ.§.gñalr.ff.de

leg. j. si quis inquilinos. et l. non dubium. C. de legibus. Solēnia enim vt insinuationes et similia reputant de forma rei geste q̄ forma dat esse rei. Nec aliter donatio pōt videri carēs solēnitate formali: ideo nō pōt iuramēto firmari: q: quod caret esse non potest cōfirmationē accipere. ¶ Ideo dicit Bar. expresse in. l. si quis pro eo. ff. de fideiussoribus in octauo articulo qđ cū inhibetur conuentio ratione defectus solennitatis formalis nō roborat iuramento inserto in donatiōe nō insinuata. et qđ inde nō cōfirmetur talis donatio: expresse tenet Bald. in dicta. l. illud
a licet contrarium dixerit Joan. andre.[a] in dicto. §. porro.
2 ¶ † Et si dicatur vt dicit Bar. in. d. l. si quis pro eo. Quodq; iuramētū saltim habet vim clausule qđ si res nō valeat vt agitur: valeat vt pōt valere. argu. ff. de leg. ij. l. cū qs. §. codicillis. et l. cū pater. §. filius matrem. et. C. de transac. l. si quis maior. Rñdet non videri posse hic vllo modo valere puta velut ob causam facta seu meritorum preteritorum remunerationem que non exigit insinuationem vt legitur. ff. de dona. in. l. aquilius regulus alīs est: l. attilius in glo. et in. l. pater. in fine eo. tit. Uidetur enim cōstare debere aliter de meritis seu alia causa apparere q̄
b per illa meritorum generalia verba[b] assertiua i donatione inserta arg. ff. de castrensi pec. l. si forte. et quod in simili ibi ponit Bar. et. C. de colla. si donatiōe. in gl. et per Bar. in. l. sciēdū. ff. de verbo. ob. et l. d. l. cū qs. §. titia honestissima. de leg. iij. et. l. qui testamētum. ff. de probatio. et tenet guillelmus de cugno et post eum
3 Baldus in. d. l. illud. ¶ † Sed his non obstantibus donatio de qua supra in themate fit mentio videretur valere presertim quia dicta donatrix non solum se astrinxit ad donatum inter viuos: immo etiam ad donationem causa mortis. illud autem est certū qđ donatio causa mortis licet olim ad instar donationis inter viuos erat generaliter insinuanda vt. C. de donat. l. donatio. hodie tñ si quinq; testibus extitit vallata nō requirit solēnitatē insinuationis. vt est hodie expressum in. l. fina. C. de dona. causa mortis. et no. gl. in dicta. l. si quis pro redemptiōe. et Specu. in dicto. §. porro. Non est igit dubitandū quin dicta donatio valeat saltim vt donatio causa mortis. ex quo per dictā donationē nūq; fuit reuocata. Illa enim alternatiua vel: inter incompatibilia per donatricē inserta nō electionē significat: sed ordinē vt i simili legit et hr̄ i. l. fi. C. de codicil. et l. i. §. j. ff. eo. ti. et de leg. ij. l. cū pr̄. §. pe. vbi alternatiua posita iter testm̄ et codicillos ab itestato relictosq̄ sunt incōpatibilia est nota ordinis. Et est sensus qđ valeat primū iure testi si pōt: et si nō pōt iure codicillorū. Et ita recte ad ppositū voluit donatrix qđ valeret añ oīa vt donatio cā mortis. si valere poterat: et si nō tūc valeret iure donationis iter viuos. q si forsan ad hec nō valeret iure donatiōis inter viuos voluit valere iure cuiuslibet alterius donationis put melius valere posset: q̄ clrā et si nō fuisset expssa tñ rōe iuris icōtinēti vt pferr appositi vtute subitelligeret: et cēt eo q adhuc et si nō tenuisset vt mortis cā donatio tenere vr̄. q̄ si q̄dā pteritor meritorū remuneratio: vbi sicut dictum est non requiritur insinuatio. Quoniam licet confessio meritorū effectum non ope

a ¶ Licet contrariū dixerit Joan. an. si iuramētum i hoc operat plene dixi i pcedēti cōs. in. ij. dubio.

b ¶ Generalia verba. nō stat sup meritis assertiōi donātis et plene d hac materia meritorū vid i singularibus meis. fo. lxvj. et in sex folijs ibi seqntibus.

4 retur inductiuum eorum.†Imo vbi opus est facto verba non
sufficiunt.vt.d.l.si forte.probationem tñ meritorũ videtur in-
ducere:ex quo cõfitens plenam habet suarũ rerũ administra-
tionem quasi liber in re sua moderator ꝛ arbiter ꝛ taliter qui si-
bi in cõfitendo preiudicare potuit.ff.depositi.l.publia.in fi.li-
cet in hoc vltimo varient docto.sed nõ est curandũ:qm̃ sine du-
bio procedit primum quod de mortis causa donatione supra
dixi: vnde non obstat de defectu insinuationis.ita de iure di-
cendum credo ego.

¶Summarium.

1 ☞Iuramentum defertur vbi probatio semiplena habetur.
2 Probatio vnius quando extinguat probationem alterius.
3 Quittantia absq; verbo non conceditur.

¶Consilium.xxxiiij.

Dubitatur si petro imperatoris reo sit iuramentũ
per cum in supplementum probationis petitum
de iure ꝛ secundum acta deferendum.ꝛ dico qđ sic
de iure quantum ad omnes solutiones lapsas.
M.cccc.v.vj.ꝛ.vij.quãtum vero ad alias solutio-
nes post dictum tempus subsecutas dicerem iu-
ramentum nõ esse deferendũ.Fundamentũ meũ est istud:vn⁹
testis semiplenam ꝓbationem facit regulariter:quia si duo fa-
ciunt plenã:ergo vnus semiplenã.ita tꝫ glo.ꝛ Bar.in.l. admo
nendi.ff.de iureiur.gl.ꝛ Bart.in.l.in bonefidei.C.eo.titu.ꝛ est
tex.in.c.ex insinuatione.extra de procu.

1 ¶†Existente aũt semiplena ꝓbatione siue sit ex parte actoris
siue rei loc⁹ est dicti iuramẽti delationi.d.l.admonẽdi.cũ si.vñ
si actor ꝓbat semiplene:et reus nihil ꝓbat locus est delationi
dicti iuramẽti ſm oẽs.Si aũt actor plene ꝓbat sicut in casu pñ
a ti ꝛ reus semiplene in hoc inter doc.sunt opiniões ᵃ nã Odof.
Abbas ꝛ Guil.in spe.ti.de iureiur.§.j.v̄si.qđ si actor fundat.et
hen.bohic.post eos in.c.fi.de iureiur.in dist.fi.tenẽt qđ nõ est
locus delationi iuramẽti.alle.l.officiũ.ff.rei vẽ.ꝛ.l.cũ de inde-
bito.§.j.ff.de ꝓba.alij tenẽt ∻.Sed Bar.in.d.l.admonendi.in
repetitione.ꝛ Bal.in.d.l.in bone fidei.ꝛ Io.an.in additionib⁹
Spe.in ti.de p̄stat.iuramẽti cõcordãdo opiniones memoratas
2 in effectu distinguũt†qr qñq; ꝓbatio actoris est ꝑfecta:rei v̄o
imꝑfecta:ꝛ tũc si sunt directe cõtrarie:qr actor hꝫ duos testes q̃
dicũt qđ talis sibi mutuauit pecuniã tãte quãtitatis:ꝛ vn⁹ te-
stis rei dicat qđ interfuit:sed nõ fuit factũ mutuũ. Tũc plena
ꝓbatio actoris extinguit totaliter semiplenã ꝓbationẽ rei. vt
l.ob carmẽ.ff.de test.ꝛ nõ est loc⁹ delatiõi iuramẽti.Qñq; sunt
ꝓbationes nõ ∻rie sꝫ diuerse:vt qr actor ꝓbauit qđ mutuauit
pecunias per duos testes reus ꝓbat qđ soluit ꝑ vnũ testẽ: nũc
isto casu remanet cã dubia:ꝛ recurrendũ est ad iuramentum ꝛ
põt deferri.C.de proba.l.j.Et ita etiã tenet Io.an.in.c.fi.de iu
reiuran. ¶Unde cum in casu presenti reperiatur semiplene
probatum de solutionibus transactis dictis annis.v.vj.et.vij.
restat igit̃ qđ iuramenti delationi locus est:qr sic semiplene.p-
batũ ptꝫ.qr de anno dñi.M.ccccv.ꝛ de omnibus solutionibus

ᵃ ¶Sũt opinioñ.hic qñ sit deferendum iurm̃ ĩ supplemen ꝓbationis.

p̄cedentibus deponit Francis. fabri primus testis. ⁊ de annis. vi. ⁊. vij. seq. deponit dienonus berrat. quartꝰ testis. Et ita ꝑ vnũ testẽ: ⁊ sic semiplene vt dictũ est ꝓbatũ. ꝯcurrẽt. ẽt aliis indiciis ex dispositionibus reliquoꝝ testiũ apparentibꝰ. et ex
3 deductis in ꝓcessu. ¶ † Nec ob. qđ obiicit̃ ꝙ deponũt extra cõtenta in articulis: q2 immo deponũt sup ꝯtentis in. ix. articulo si bñ inspiciat̃. Cõcedere eñ quittantiã nõ. põt fieri sine loquendo. Itẽ dato ꝙ deponerẽt sup aliis q̃ cõtentis in articulis: dũtñ sit de dependẽtibꝰ vel coherẽtibꝰ articulis tñ sufficit ⁊ valet depositio. ar. de tem. ap. l. ꝑ hanc. Sed si deponerẽt sup oĩno sepatis: tũc nõ valeret. Et ita põt intelligi qđ opponit̃ ex aduerso. Sic tenet ⁊ firmat Bar. in. l. si q̃s libertatẽ. ff. de peti. here. Testis eñ dꝫ dicere ꝟitateꝫ negotii ⁊ oĩa q̃ nouit: nã sup oĩbus q̃ ad cãm faciũt videt̃ ꝓductus: ar. l. ij. ff. de iur. om. iudi. ꝓ quo etiã facit forma iuramẽti dictoꝝ testiũ q̃ iurauerũt dicere ꝟitatẽ sup ꝯtentis in articulis ⁊ interrogãdi ab eisdem. Et ita cũ fuerint interrogati non possunt dici nõ iurati ẜm Bar. in. d. l. si quis libertatem.

¶ Summarium.

1 Appellatio quando inualida dicatur.
2 Appellatio nulla censetur si in ea error aliquis subiungatur.

¶ Consilium. xxxv.

1 Appellatio † dñi suze de qua in hac cã agit̃ manifeste detegit̃ inualida ⁊ deserta, causis datis ⁊ declaratis in cõparatione in hac cã ꝑ parte magnifici ⁊ potẽtis viri dñi castri noui tradita incipiẽ. admitti nõ debẽt ⁊c. Nec est in iure verũ q̃cq̃d dicat dictꝰ dñs suze in dicta cõparatione inci. merito ꝙ tertiũ fatale de iure cõi debeat cõcedi vt plene ꝑ Pe. iacobi. in ti. forma libelli sup nullitate sñie in. §. nũc est notandũ. q2 vt ibi dicit ipse Pet. iacobi: nõ reꝑitur iure cautũ. sed si appellans fuerit impeditus in primo fatali dat̃ sibi scđs annus ⁊ si scđo anno etiã fuerit impeditus nõ dat̃ tertius annus: sꝫ subuenit̃ ei ꝑ in integrũ restõnem ad tantũ tp̃s in tertio anno quo fuerit impeditus in scđo anno. ita dꝫ itelligi gl. in aut. ei qui appellat. C. de tẽ. ap. vt dicit Pe. iacobi. vbi. s̃. ⁊ not. ꝑ Inn. in. c. dnobꝰ. de ap. Sed cũ dictus dñs suze appellans nõ fuerit impeditus in primo neq3 scđo anno fataliũ. sequitur ꝙ dicta sententia a qua dicitur fuisse appellatũ remanet rata ⁊ firma vt dicit tex. in dicta aut. ei qui appellat. in fi.

2 ¶ † Et ideo salua dicta desertione predicte appellationis cõparet coram vobis magnifico dalphi. parlamento ꝓcurato: dicti dñi castri noui appellati dicẽs ꝙ dictus dñs suze appellãs in dicta sua cõparitione subiũxit aliquos errores: q2 errat ip̃e
3 dñs suze in eo qđ pretendit cle. fi. de testibus[a] non debere seruari nisi inter ꝑsonas ecclesiasticas. ⁊ in terris ecclesie: q2 hoc non est verũ: immo q2 textus ibi loquitur indistincte: ideo indistincte est intelligendus: vt iuribus vulgatis. Tum q2 ratio decisiua illius cle. est timor subornationis testiũ: que ratio est generalis: ⁊ põt contingere non solum in causis clericorũ

a ¶ Cle. fin. de testib. de intellec. cle. fin. de test. ⁊ de materia illius cle. vt de que plene dixi l decisio. parla. q. xiij. et. q. cccclxxxvi.

sed etiam in causis laycorum: ⁊ non solū in terris ecclesie: sed in aliis quibuscunq; locis ⁊ terris: immo eius decisio generaliter, vbicunq; ⁊ quibuscūq; causis est extendenda. ⁊ ita intelligit Cardi. flo. dictam cle. Nec obstat glo. ex aduerso allega. in aut. qui semel. C. de ꝓbatio. q: tpe accursii nondū erat facta dicta cle. fi. ⁊ sic eam non vidit: q: si eā vidisset aliter loquutus fuisset: q: illa cle. fuit cōposita ad decidendū varias opiniones legistaꝝ ⁊ canonistarū. de quibus in. d. l. per hanc. C. de tempo. ap. ⁊ in. d. aut. qui semel. Tum q: de stilo presentis curie parlamenti/determinato dicte cle. fi. de test. seruat ⁊ seruari consueuit in quibuscunq; causis in hac curia parlamenti: vt ptz in decisionibus ipsius curie. q. xiiii. ⁊ qui stilus seruari dz pro lege. per tex. in. l. si qñ. in fi. C. de iniur. Et bene fuit introductus ille stilus. q: vbi sunt diuerse opiniones doc. in iure ciuili: prout in casu isto reperitur decisum in iure canonico debemus stare decisioni iuris canonici. Ita dicunt docto. in ca. j. extra de operis noui nuntiatione.

¶Summarium.

1 ¶Citatio facta die dominico ad diem non feriatum an valeat.
2 Citationis actus primus dicitur commissionis.
3 Citationis actus secundus quis.
4 Citatio facta die feriata pro non feriata an valeat.
5 Citationis actus tertius quis.

¶Consilium. xxxvj.

Citatus fuit iacobus marcelli coram domino vicebaillino in sede
Uiennensi ⁊ terre turris quodam die dñico ad diem non feriatū:
Et quia non comparuit fuit concessum expletum contra dictum
citatum tanq; contra contumacem. †Nunc queritur si dicta cita
1 tio valuerit vt potuerit dici contumax. de hac questione doc. cō
sueuerunt querere in. l. dies festos. C. de feriis. ⁊ Bart. in. l. j. §. nū
tiatio. ff. de ope. no. nun. qui post recitationem diuersarum opinionum coclu
dit ꝙ aut citatio fit die feriato ad honorem dei ⁊ non valet vt. d. l. dies festos:
q: lex illa resistit nuntio seu executori. ⁊ sic nō valet: vt. l. minor. ff. de fer. expor.
Sed quando citatur in die feriata ad vtilitatem hominum: tunc potest fieri
die feriata pro alia die iuridica: quia non dicit lex quod non citetur: sed ꝙ non
compellatur venire: vt. ff. de feriis. l. j. ⁊ hoc intelligit Bartol. tam de com
missione iudicis q; de citatione. quia cum non requiratur cause cognitio: vt
l. sed ⁊ si interpellatur. §. j. ff. de arbitris. ergo ⁊c. vt. l. ij. §. dies. ff. quis ordo in
bonorum posses. serue. ita dicit Barto. vbi. s. qui Barto. ibi subiungit. sed si
quis vellet seruare dictum Dy. posset tenere cum limitatione ꝙ. l. dies festos
loquitur in die dominico tantum. ⁊ demum subiungit. sed puto istam distin
ctionem esse veram ⁊c. Et Specu. idem tenet in titu. de citatione. §. j. versicu.
2 item excipitur ꝙ citatio fuit facta in die festo ⁊c. ¶†Salycetus vero ita dicit
attende ꝙ tres sunt actus: vnus est commissionis seu precepti; quod facit iu
dex: nuntio vel seruienti vt citet talez ⁊c. ⁊ hunc actum dico non posse fieri die
feriato in honorem dei. Ratio est quia talis actus est de processu cause in cap.
quoniam contra falsam. extra de probatio. ⁊ dicitur sententia interlocutoria
iudicis. l. cum clerici. cum ibi not. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ saltem aliqualem cognitio
nem que consistit in consideratione iudicis requiritur: ⁊ in actis cause per ta
3 bellionem debet scribi. ¶†Est secundus actus citationis quem facit nuncius
⁊ tunc si vt die feriata compareat indistincte nō tenetur nec viget: vt. d. l. dies
4 festos. ex quo sequitur ꝙ citatus obedire non tenetur. ¶†Si autem die fe-

riata facit pro die tamen non feriata. et in isto casu varie opiniones et plene per Cy. et in dicta. l. dies festos. Nam francis. accursij tenuit quod non valet per dicta. l. dies festos. que actui citationis resistit: et sic nullum validum effectum produ cit. arg. in. l. non dubium. C. de legibus. Secundo quia in iudicijs inspicitur ini tium. vt. ff. de mino. l. iij. §. scio. sed citatio est pars iudicij. vt in. §. fi. insti. de pe na temere litigantiu. ergo etc. et hoc quandoque fuit secutus Dy. Sed postea mu tauit opinionem dicens citationem tenere: quia paria sunt aliquid fieri tem pore permisso vel fieri tempore prohibito: sed illud conferri in tempus permis sum. ff. de heredi. insti. l. in tempus. et. ff. de dona. inter virum et vxo. l. in tēpus. et C. de dona. ante nup. l. quod sponse. Item inducit pro hac parte Cy. quia libellus potest offerri die feriata. ff. de adul. l. miles. §. sexaginta. et tamen libellus cum cita torio mittitur secundum vnam opinionem: vt in auth. offeratur. C. de litis contest. et hanc tenuit pet. quem sequitur Cyn. et dicit consuetudine roborari. Sed primam te nuit vt dixi Franci. accursij Jac. but. et Bar. et aliqui doc. in. c. conquestus. extra de ferijs: et specialiter quia initio resistit et sic non valet licet conferatur in tem pus permissum. l. si mino. ff. de seruis exportan. et sic non obstat ratio Dyn. Et dicit Jac. but. pondera quod dicta. l. dies festos. non resistit actui citationis pro pter effectum tantum sed propter seipsum actum: quia actus habet dimittere citatos ad actus extraneos solennitatum: festiuitatum: et cultū diuinorum. Et quandoque habet terrorē imponere citatio: ideo in. d. l. dies festos dicitur sileat horrida vox preconis: nec etiam diceretur habere internallum federis quod di cta. l. dies festos habere voluit. ¶ Dicamus ergo quod interdum lex prohibet vel suspendit actum propter effectum et finem tantum ad quem tendit actus et tūc locum habet ratio Dy. interdum prohibet actum propter seipsum: quia pro pter aliud quam propter finem et effectum ad quem tendit: et tunc illa non sunt pa ria fieri tempore permisso vel prohibito: sed conferri in tempus permissum vt hic. et in. l. si mino. ff. de seruis exportan. ¶ Ad. §. item renūciatio. dic quod ibi nō loquitur de renunciatione causidica. ¶ Ad. l. miles. §. sexaginta respondeo quod ibi loquitur de porrectione libelli que fit iudici vt intra tempus appareat ac cusationem faciam esse: non autem loquitur de oblatione que fit parti cum ci tatione quicquid dicat Cyn. vnde ibi nullus actus iudicialis saltim causidi cus interuenit. Non obstat quod de consuetudine allegatur: quia illa est facti: nec est iudicis sed nuncij: a quo non potest induci. Et hoc quando dies est fe riata ob honorem dei: secus forte si ob necessitates hominum: quia de his non loquitur. d. l. dies festos.

5 ¶ † Tertius vero actus est relationis quam facit nuncius seu seruiens de ci tatione quam facit. et videtur quod possit fieri. Inducit vbique argumen. l. no luit. §. primo. ff. de interroga. acti. et per consequens omni tempore etiam feria to. Sed puto tutius cum hec relatio debeat scribi per notarium in actis cau se: et per consequens est de processu et actis cause: vt not. C. ad trebellia. l. lan cimus. §. cum autem. quod debeat fieri die quo in causa potest procedi et eius acta scribi et in loco consueto in tali causa seruari etc. et hec sunt verba forma lia Salyce. in dicta. l. dies festos. per que probatur dictam citationem fuisse et esse nullam cum inde secutis. Cetera suppleat immensa peritia vestri domini viceballiui. iuxta rubrum et nigrum. C. vt que desunt aduo. etc.

¶ Summarium.

1 ☞ Pro dictio conditionem importans actum facit conditionalem.
2 Conditio donatiōi adiecta in forma debet impleri.

¶Consilium.xxxvij.

Ddo aliam rationem iam allegatam pro venerabili cōuentu predicatorum Grationopolis: ad quam rationem si placet attendere dignentur immense paritie vestrorum dominorum parlamenti. Quia per processum apparet qd grangiagium de quo agitur pretenditur fuisse donatum priori et conuentui domene per henricum de lusino: sub conditione tamen si monachi dicti conuentus domene infra annum post mortem dicti de lusino pro remedio anime sue celebrarent ducentas
1 missas in dicto conuentu domene. ¶†Quia dictio pro/inducit et importat cōditionem et facit actum conditionalem: vt no. per Bar. post Jaco. de ra. et Dy. in
2 l. ticio. §. fi. ff. de condi. et demon. †Et que conditio debuit esse adimpleta in illa forma specificata videlicet in missis per dictos monachos celebrandis pro remedio anime dicti de lusino infra annum post eius obitum in ipso conuentu prout fuit ipsa cōditio posita vt dicit glo. in. l. j. C. de condi. inser. pro quo. l. que heredi. in prin. et in. l. meuius. ff. de condi. et demon. sed non constat per processum qd dicti monachi dictas. cc. missas celebrauerint in dicto conuentu domene infra annum post mortem ipsius de lusino prout nec fecerunt: igitur dici non potest dominium dicti grangiagij de quo agitur fuisse translatum in ipsum conuentum domene: quia clarum est in iure qd defectus conditionis impedit translationem non solum possessionis: sed etiam dominij in. l. qui absenti. §. j. ff. de acqui. poss. et sic cum deficiat alterum ex duobus extremis in rei vendi. et publicatione requisitis videlicet dominium vel quasi ex parte agētis absolui debet Joannes isnardi reus ab impetitione dicti conuentus domene iuxta. l. in rem. in prin. ff. de rei ven. et no. per archi. in. c. abbate. in glo. super verbo intersit. de re iudi. libro sexto.

¶Summarium.

1 Dispendia litis quoad possunt coarctari debent.
2 Appellanti non succurritur si infra tempus statutum appellationem suā non prosequatur.
3 Processus factus post appellationem desertam.
4 Judex appellationis quando appellationem desertam pronūciare debeat.
5 Libellus appellatorius quando debeat admitti.
6 Princeps vel curia suprema non potest de negotio principali vbi per viam appellationis recursum est.
7 Appellationem non introducere infra tempus debitum equiparatur ei quod est non appellare.
8 Appellationem suam non prosequens qua puniatur pena.
9 Statuta principum non possunt ab inferioribus mutari.
10 Appellans non potest appellato inuito appellationem deserere.
11 Instantia appellationis deserta deseritur instantia ipsius nullitatis.
12 Negotium principale non agitatur donec de appellatione deserta terminet.
13 Rescripta semper intelligunt cū clausula si partes vel preces veritate nitātur.
14 Rescriptum impetrans veritatem omnino dicere debet.
15 Mora purgari non potest vbi dies certa a lege statuta est.
16 Lapsis fatalibus qualiter succurratur.

¶Consilium.xxxviij.

1 Edum† inferiores iudices sed etiam principes et eorum proconsulea qui illis assistunt. Necnon superillustres. Et qui loco prefecti pretorio sunt: vt est hec curia parlamenti: a qua non appellatur ad alios quoscūque prouinciarū presides et iusticie ministros cuiuscūque gradus

gradus vel dignitatis decet litium dispendia equitatis compendio/qua possunt industria coartare.c.dispēdia.de rescript. lib.vj.vt non sint lites immortales/que tanq̄ odiose ꝛ earum instantie debent abbreuiari ꝛ potius restringi q̄ laxari.c.nonnulli.ad fi.extra.eo.ti.ꝛ in.c.finem.de do. ꝛ contu. Et qđ ad officium iudicis pertineat lites dirimere/est text. proprius in.l. quidam estimauerunt.in fi.ff.si cer. pe.facit.l.properanduz. in prin.ff.de iudi.imo ipse pro equitate subditoꝝ/inter quos humana natura nouas deproperans ad formas quotidie lites conatur inuenire ad eas dirimendas iugi studio sollicitudinis inuigilat: vt in auť.vt diui.iuss.subscrip.habeant.in prin. colla.viij.ꝛ in prohemio.vj.hinc est qđ lex expresse prohibet prorogari tempus inchoandum processum super appellationib⁹ vltra tempus statutum etiam per precū oblationez seu rescripti impetrationem.C.de tempo.appel.l.nemo arbitretur.ꝛ ibi casus ad literam in prima parte. vbi de introductione appellationis expresse loquitur.ibi: prouocationes infra statutum
4 tempus introducantur ꝛc.¶†Et imputandum est ꝛ non restitutione vel alio suffragio succurrendum appellāti si negligentia/incuria vel facto eiusdem non introducit suam appellationem infra tempus statutum:quia necesse habet fore inuigilāti diligentiā.vt in.d.l.nemo arbitretur.cōcordat in auť. de his qui ad appellationem ingrediūtur.§.j.Et negligenti iura non subueniunt.l.pupillus.in fi.ff.que in frau.cre. Nec ei⁹ sola facilitas vel imperitia illum excusat:sed requiritur qđ intercesserit iusta causa impedimēti per tex.in auť. ei qui appellat.C.de temp.appel.vbi dicit Sal. qđ si impedimentuz processerit ex facto appellantis sibi imputetur.l.factum cuicunq̄.ff. de reg. iur.quia tex.in corpore autenticoꝝ.requirit qđ sit impedimentum ineuitabile aut sine culpa ꝛ facto ipsius appellantis. ibi: aut per aliam quamcunq̄ causam ineuitabile ꝛc.in alle.§.j. in auť.de his qui ingre. ad.app.colla.v.quia cū appellatio ex tpe recipiat resolutionem ꝛ interitum:ideo lapsis fatalib⁹ seu tpe eam introducendi vel prosequēdi statim moritur seu extinguitur:vt.d.l.nemo arbitretur.ꝛ no.doc.in.l.cum antiquioribus. super verbo mortales.C.eo.titu.
5 ¶†Unde decisum est hodie iure nouissimo qđ post appellationem desertam per negligentiam appellantis etiam si ambo: vcz appellans ꝛ appellatus processerint in cā appellationis processus nō valet:nec ex tali processu potest valida sententia ferri in cle.si appellationē.de appel.ꝛ ideo ſm glo.post Hosti. quia lapsus temporis ratificat ipsam primam sententiā/et facit haberi perinde:acsi non fuisset appellatum ita qđ si sententia de facto inde feratur super negocio principali/ per quā infirmaretur prima/esset ipsa secunda sententia nulla/ tanq̄ a non suo iudice lata:ꝛ tanq̄ contra rem iudicatam :vt per gl.et doc.in dicta cle.si appellationē. Nec valet talis sententia post
6 desertionem lata/etiam ad excipienduz ſm Bal.[a] in dicta auten.ei qui appellat.¶Accedant notata per canonistas in.c.ex ratione.extra eo.titu.in antiquis.vbi dicit colle. qđ licet. Joā.

a ¶ Scđm Bald. idem Bal. i feu. t tit. quo tpe miles inuestiturā petere dēat l.§.fina. dicit qđ sententia la-

ta post desertionē appellationis est nulla: q2 tūc iudex appellatiōis non est amplius iudex.
Idē tz de zabarell.,post Hosti.i cle. si appellationē.de ap. in ij.q. l3 Inn. teneat ɔ̃trīū i.c. ex rōne. ex̄ de ap. vt refert de zabarellis i.d. cle. sed ipse de zabarellis rephendit ibi Inn.

andr.in.d.cle.tenuerit qd in hoc casu potest appellans coram iudice ad quem petere pronunciari appellationem desertam: ipse tamen colle.de hoc dubitat:quia talis iudex ad quem desijt esse iudex. Nisi inquit diceretur qd iurisditionē habet pretextu ipsius deserte appellationis:vt possit appellationez desertam pronunciare et partem in expeñ.condemnare que quātum ad hoc duntaxat durat quia quo ad aliud non habet iurisditionem.Et nedum disponit dicta cle.si appellationem.de appellatione quam appellans neglexit prosequi infra tempora a iure statuta.Sed etiam ab homine statuta:vt supplet ibi glo.quam sequuntur Panor.et doc.

4 ¶†Ex quib9 infertur qd dominus iudex cause appellationis bene processit pronunciando dictam appellationez desertam. imo nec aliter poterat ipse iudex secundus pronunciare cū sibi per processum constiterit de desertione:quia deserta appellatione iudex ad quem non potest pronunciari sup negocio principali:quia ex ipsa desertione iurisditio reuertitur ad priorem iudicem.l.si contra.et.l.qm̄.C.de appel.et no.Salyc.in.l.eos. eo. titu.et Io.an.in.c.in presentia.extra eo.titulo.

5 ¶†Ex quibus etiam infertur qd libellus appellatorius nobilis claudij de voro non est admittendus in eo qd ibi deducitur totum negocium principale:quia obstante dicta desertione nō debet vlterius audiri in negocio principali:vt in.c.cum sit romana. et in.c.sepe.et ibi not. gloss. de appella.et.C.de tempo. appella.l.penultima.Et potest talis exceptio opponi ad impediendum processum et not.Specu.in titu.de exceptio.§.dicto. versicu.sed pone.Imo ipse iudex ex officio suo debet inquirere seu examinare antequam procedat an iurisditio ex tali appellatione sit sibi deuoluta.extra de ap.c.romana.§.sin vo.li.vj.

6 ¶†Quia nec etiam princeps et consequenter nec eius suprema curia vbi perviam appellationis est recursum potest de negocio principali cognoscere omisso articulo appellationis sine consensu ambarum partium:quia vbi ceptum est iudiciuz coram ordinario iudice homini si nulla appellatione aut non legitima prouocatione negocium sit deuolutum ad superiorem ibi debet remitti finem et executionem iudicati assumpturum.per iura supra allega.facit.l.vbi.ff.de iudi.Et quod vulgariter dicitur qd tunc confunditur ordo iuris quando cuiqz sua iurisdi.non serua.vndecima questione prima.c.quecunqz. et capi.de persona.et capi.peruenit. Maxime attento statuto dalphiñ.per quod habetur quod reputatur appellans nō introducens eius appellationem infra tempora statutoruz pro non appellante: quia ex eo sequitur qd inde ipse condemnatus retro tenetur et prius iudex sententiam suam debet exequi:vt dicta.l.in antiquioribus.§.illud.

7 ¶†Et maxime cōsiderato tenore statuti dalphiñ. iuxta quod pronunciatū est super ipsa desertione:qm̄ paria cēsent nō appellare aut appellationē infra tempora statutorū nō introducere:cui statuto ius cōe assistit. vt in.d.l.fi.C.de tem.appel.vbi dicit Bald.ꝙ appellatio habet tres partes. prima ꝙ appella-

tur infra decem dies.secunda q infra triginta dies petuntur apostoli. et tertia quod appellans infra terminum si sibi statuatur compareat cum appellatione et apostolis coram iudice ad quem.C.de appellatio.l.preses.

8 ¶†Et licet dicat ipse hoc tempus introducendi non sit a lege diffinitum nec etiam expressa pena non comparentis in termino si statuatur per iudicem:a quo tamen docto.intelligunt q pena,huius contumacie sit q ipse appellans non comparens videtur dicere deserere:et appellationi renuntiare: faciunt notata.ff.de inofficio.testamen.l.papinianus.§.si quis.Nam sicut tempus iuris est facile:ita tempus suppletur a iudice vbi deficit lex quia iudicis autoritas est viua vox legis.ff.de iustitia et iure.l.nam et ipse. vnde illud quod iudex autoritate legis facit/ipsa lex facere videtur.C.de vete. iur. enucleã.l.j.§. omnia.cum enim lex det iudici specialiter et expresse hanc potestatem: vt.l. preses.et ibi glos.et Bald.que eam dicit singularem ad hoc.C. de appellatio. facit.l.j.§.finali.ff.de iure deliberandi.bene sequitur quod a fortiori ipse princeps et eius curia potuit tale facere statutum.Et si particulariter a iudice statutum eo modo arctet appellantem q̃to magis.generale principis statutu3.

9 ¶†Nec possunt talia statuta vim legis habẽtia a principibus edita vel:etiã a maioribus iudicibus vt sunt domini de parlamento.qui etiam possunt facere statuta et constitutiones.l.non ambigitur.ff. de legi. et nota. in.l. omnes populi.ff.de iustitia et iure.ab inferioribus citra consensum principum populi:aut mutari non possunt,sed efficaciter obseruari.l. prospexit.ff. qui et a quibus.l.j.§.si autem.ff.de exerci.Nec a forma ipsorum est recedendum.l. cõstitutio.ff.ad municip.¶Preterea appellatum est per dictum nobilem claudium de voro ab interlocutoria scilicet a pronuntiatione super desertione appellationis dicti claudij per quam appellationem non deuoluitur causa ad iudicem ad quem prout deuolueretur per appellatione3 a diffinitiua:quia licet fm quid: eo quia pronuntiatum est appellationem a diffinitiua esse desertam dicatur.ipsa pronuntiatio habere vim diffinitiuam:quia in eadem nõ seruaretur clemen.appellanti.habet tamen secundum quid naturam interlocutorie:in eo maxime quod seruanda est constitutio.c.cordi.de appellatio.per quam deciditur fm docto.q omisso et nondum discusso appellationis articulo non potest inuito appellato in negotio principali procedi. argumen. eius

10 quod ibi dicitur.†Uel de partium consensu.idest a contrario sensu:quia inuito appellato non potest appellans re non integra:vt hic appellationem omittere:et ad cognitionem cause principalis transire/donec cognito an bene vel male fuerit appellatũ per.d.c.cordi.Immo glo.ibi:et in.c.romana. de in.e.li. vj.et sequaces dictũ q hoc/vt de partiũ ꝯsensu possit articulo appellationis omisso trãsiri et ad cognitionẽ cause ꝑncipalis dicũt in papa vl' eũ qui põt adiri:per simplicẽ querelã locũ habere:sec' in alio iudice:q ꝑ simplicẽ querelã nõ posset adiri:q2,tunc etiã sine ꝯsensu iudicis a quo nõ posset. ¶Indubitatũ tñ censetur a predictis doctoribꝰ q partibus inuitis nõ potest articulo appellationis omisso de principali cognosci.¶Et q in appellatione ab interlocutoria habente vim diffinitiue seruanda sit dicta constitutio cordi.domini de rota:fecerunt ad hoc conclusiones.in quibus dicitur q sententia per qua3 pronuntiatur appellatio a diffinitiua fore deserta est interlocutoria habens vim diffinitiue.quo ad clementinam appellanti.sed non quo ad capitulum cordi.quia tenetur appellans appellare in scriptis cum expressione cause legitime.et primus est articulus appellationis discutiendus.

11 ¶†Nec etiam quo ad nullitatem oppositam in eodem libello: quia simul et promiscue cumulauit iniquitatem et nullitatem: quia deserta instantia

ipsius appellationis etiã deserta est instãtia ipsius nullitatis permixtum[a] cum iniquitate intentata per ea que dicit Bal. in repetitione. §. que prouocauit. in. l. tale pactum. ff. de pac. ita et tenent domini de rota qui de hoc fecerunt vnam conclusionē que incipit. Item fuit dubitatum 7c. vbi dicunt quod expedit etiam appellationem a sententia ipso iure nulla emissam pronũciari desertã si deserta sit q2 l3 al's nõ esset necesse a tali sententia nulla appellare. l. ij. C. quando prouo. non est necesse. et extra de iudi. c. i. Tamen si appelletur posset appellans in vim predicte appellationis prosequi nullitatem sentẽtie. iuxta no. per Inno. in. c. dilect⁹. de appella. quod facere nõ posset si esset deserta. vnde dicũt quod multum expedit quod pronuncietur super desertione appellationis: faciunt not. per Joan. andr. in dicta cle. si appellationem. Idem tenet colle. in dicto. c. dilecti dicens quod est speciale in sententia excommunicationis si sit nulla: quia post desertam appellationem ex eadē causa potest dici nulla7 de nullitate cognoscitur: iuxta materiam. c. licet de senten. excommuni. libro. vj. Et dicit Bal. in. l. j. de sen. ex periculo recitan. quod renuncians appellationi intelligitur etiam renunciasse nullitati: quia nullitas tacite est inclusa in appellatione tanq̃ accessoriũ ad ipsam maxime vbi appellãs voluit sequi nullitatem incidenter cum appellatione.

a ¶ permixtim. ergo si separatim de nullitate agatur desertio appellationis nõ obstat quin de nullitate possit agi. Et hoc no. per intellectu eorũ que dicũt doc. quod deserta appellatiõe desertã nulliter.

12 ¶ † Nec propter rescriptum per dictum nobilem Claudiũ impetratũ est procedẽdũ in negocio principali donec terminato articulo appellatiõis sup dicta desertione causis subscriptis.

13 ¶ † In ipso enim rescripto regio mandatur quod vocet̃ pars 7 consequenter cause cognitio et effectualiter in eadem videtur apposita illa clausula: si partes veritate nitantur: que alias ẽt de iure semper subintelligitur. vt in. l. vniuersa. C. de diuersis rescriptis. et ibi nota. et in. c. ex parte. lo. j. extra de rescriptis. et xxv. q. ij. c. dicenti. quod patet ibi dum dicitur. (vous oudit cas recenez ledit suppliãt 7c.) 7 ibi: (ledit suppliãt oudit cas auõs relene 7c.) et sic ex hoc patet quod hoc rescriptum ad litem nõ quidem ad priuilegium seu partis aduerse lesionē vel grauamen: sed ad iuris cõmunis conseruationem censeret̃ emanasse etiam si alias valeret prout non valet: quia dicit Bartho. in. l. prescriptione. C. si contra ius vel vti. pu. qđ quandocunq; princeps mãdat cognitionem vel examinationem cause quicquid in precibus fuerit expressum vel narratum tale rescriptum cẽsetur datum ad obseruantiam iuris communis: quia cause allegate non sunt cause rescriptum concedendi. vt in isto. rescripto in quo non ponuntur pro constanti ille cause. narrate: sed in dubio vnde censetur commissa cause cognitio in eo qđ princeps dubiose et conditionaliter loqui t̃. ibi (ou cas. 7c.) Ex quo sequitur quod etsi al's valeret dictum rescriptum nec obstarẽt nullitates surreptiones 7 inciuilitas eiusdem: de quibus subijcietur. adhuc oporeret quod precederet cause cognitio: 7 quod ipse impetrans prius probaret legitime narrata in eodem: vt per doc. in. l. 7 si non cognitio. C. si contra ius vel vtili. pu. 7. d. l. vniuersa. 7 dicit Bar. in. d. l. p̄scriptione. qđ impetrator eo casu

vbi assertio narratorum ab eodem est causa sue intentionis habet probare et illi incumbit probatio. l. qui accusare. C. de eden.

14 ¶ † Narrauit enim dictus Claudius impetrans in dicto suo rescripto quod ipse obtinuit hommagium quod non est verum ita simpliciter sed sub conditione si dictus nobilis franciscus de vero appellans eas informaret debite: quia potius tenetur ipse Claudius qui confitetur se esse vasallum: rem feudalem domino ꝙ dominus eidem vasallo ostendere: quia suam confessionem debuit reddere certam ⁊ sic declarare: quas de re esset vasallus: vt tenent Jo. blēqui qui post Azo. et Ja. de bello visu. vt plene recitat do. Jo. raynardi doc. nouissimus de prohibita feudi alie. per fre. §. illud quid. colla. x. facit. l. certum. in princi. ff. de concess. ⁊ l. forma. circa princi. ff. de censi. ⁊ in auth. de mandatis prin. §. coges. et Spe. in titu. de loca ⁊ condu. §. nunc aliqua. ver. lx. et no. bar. in. l. titius. ff. de act. emp. ¶ Et quia ipse Claudius non fecit hommagium infra annum ⁊ diem fuit ipso iure proprietate feudi priuatus. c. j. in prin. que sit prima cau. be. amit feudi colla. j. sic enim statim feudum perdit ⁊ ad dominum redit vt ibi et in §. preterea si quis infeudatus de prohi. feu alie. per frede. falt ē per sententiā ꝼm communem opinio.

15 ¶ † Quia mora purgari non potest quia cum sit dies certa a lege statuta ad petendum inuestituram: ⁊ fidelitatem prestandam vt in dictis iuribus illa dies interpellat pro homine. l. magnam. C. de contrahen. emp. ⁊ cōmit. sti. l. ij. §. j. C. de iure emphi. Ideo purgari non potest. l. traiectitie. §. de illo. ff. de ac. ⁊ ob. maxime quia hic est dies ⁊ pena videlicet commissionis feudi.

¶ Item quia dictus claudius non fecit expressam mētionem de processu ideo non valet rescriptum. c. super. eo. extra de coha. cle. ⁊ mulierum. ⁊. c. inter monasterium. de re iudi. vbi Hen. bohic. post Hostien. dicit quod non sufficit de processu in genere mentionem facere sed de principalibus articulis exceptionib⁹ et ordinationibus et expressa mentio in rescripto. fienda al's non valet rescrip.

16 ¶ † Item etiam tacuit in dicto suo rescripto de lapsu fatalium. circa quod non succurritur lapsis fatalibus nisi per viam restitutionis in integrum aduersus tempora impedimenta. que tamen restitutio in integrum non conceditur etiā minori nisi probatis iustis impedimentis vt not. Bart. in. l. fi. C. si aduersus rē iudica. dicens ibi Bar. quod etiā tempora fatalium currunt contra minorem fauore iudicis.

¶ Summarium.

1 ☞ Lex prima. C. de rerū permutatione qualiter intelligatur.

2 Actio que competat ad rem venditam euincendam.

¶ Consilium. xxxix.

Circa processum diffiniendum in parlamento inter nobilem bre- nonum basterij ex vna parte ⁊ brocardi festerij ex altera si petitio dicti brocardi de iure procedat: quia euicta domo de qua in processu a dicto brocardo ipse petijt in suo libello conditione ob causam soffranum per eum traditum dicto basterij ex causa permutationis dicte domus et videbať q̄ male petierat p. l. j. C. de rerū

1 permu. † Sed circa intellectū dicte legis est aduertendum: quia dicta. l. loquiť obscure ideo patitur duos intellectus et secūdum intellectum petri quē sequiť Cy. et qui est rationi ⁊ equitati consonus competit ⁊ prescriptis verbis ⁊ conditio. ob causam ⁊ ita faceret pro dicto brocardo. ꝼm vero aliū intellectum qui dicitur communis faceret contra ⁊ secundum quē est casus singularis in. d. l. j. de re. permu. ⁊ iste punct⁹ est magis in subtilitate ꝙ in realitate q: in permutatione clarum est quod potest agi ad rē traditam repetendam. In venditione

autem agitur ad interesse et tamen cõstat qd potest agi ad precium recuperãdũ si emptor velit re euicta etiam si actum esset qd vẽditor nõ teneret de euictione vt.l.emptorẽ.§.ibidem.ff.de act.empti.et ita siue sit permutatio siue sit emptio agi potest ad soffranum recuperandũ fm regulas communes. Sed tamen in dicta.l.j.C.de re.permu.fm vnum intellectum qui est communis est casus qd vbi res tradita esset exposita venalis et pro ea habenda tradatur alia res non taxata quod si euincatur illa res que erat venalis: competit illi cui euicta est actio prescriptis verbis ad interesse: et non ad ipsam rem repetendam. Sed casus de quo agitur in dicto processu est alius quia in processu non est probatum quod dictum soffranum fuit expositum venale. Sed est vnum aliud quia non fuit euicta res venalis scilicet soffranum: sed fuit euicta domus que non erat venalis licet ad hoc posset dici quod hoc casu esset maior ratio repetendi rem non venalem q̃ venalem. ¶ Item in casu dicte.l.j.de re.permu.vtraq3 res erat immobilis.in casu vero nostro soffranum erat res mobilis et sciebatur eius valor communis et ita fuit traditus dictus soffranus pro precio quod valebat et sic erat in effectu venditio.iuxta.l.precij causa.C.de rescin.vendi. ¶ Et si dicatur quod si est venditio: ergo agi debet ad interesse.iuxta ea que habentur in.l.j.ff.
1 de actio.emp. ¶ † Sed respondetur quod etiam agi potest ad precium per dictã.l.emptorem.§.ibidem.et sic videtur vt supra dictum est quod siue dictus cõtractus sit per mutatio siue emptio: siue partim assimiletur permutationi et partim venditioni semper esset dicendum fm regulas communes: de quibus supra. potuisset dictus Brocardus dictum soffranum repetere iuxta opi.Pe.et Cy.prout potuisset in simplici permutatione aut simplici venditione.licet si non tradatur succedat interesse: iuxta ea que no.per glo.et doc.in.d.l.j.in pñ.ff. de actio.empti. Preterea in casu de quo agitur hic dictus basterij promisit interesse etc.in interesse etiam venit precium: vt no.in.d.l.j.

¶ Summarium.

1 ☞ Causa nullitatis coram quo iudice agi debeat.
2 Causa appellationis infra primũ fatale terminari debet.
3 Sententia a quo et quare debeat pronuntiari nulla.
4 Fatalia in curia appellationũ seruanda.
5 Fatale secundum quando peti et cõcedi possit et nu.9.
6 Restitutio in integrum non conceditur nisi cognita causa.
7 Sententia lata infra primum vel secundum fatale quando sit valida.
8 Sententia annullatur si in plus parti aduerse adiudicatur q̃ petatur.

¶ Consilium.xl.

Circa diffinitionem cause appellationis vertentis coram vobis domino iudice appellationum et nullitatum totius dalph.inter nobilem petrum aynardi appellantis: et antonium sarsati appellantem ex altera videntur consideranda et in iure examinanda pũcta subscripta. ¶ Primo ad quẽ spectet cognitio nullitatis sniе: de qua in articulis dicti nobilis petri aynardi incipientibus ad fines etc.fit mentio an vobis domino iudici appellationum vel domino vicebaliuo graysinodani qui ipsam sententiam de qua agitur nulliter protulit. ¶ Scdo si scdm fatale cõpetat appellantibus declaratione iudicis nõ precedẽte: vt in casu isto: quia licet dictus sarsati corã dicto viceballiuo: a quo ipsum scdm fatale petierit: non tamẽ fuit concessum siue declaratum per dictũ viceballiuũ dicto sarsati competere. ¶ Tertio si dicta sententia dicti viceballiui a quo debeat pronunciari nulla per vos dominum iudicem appellationum ex eo quod reperitur fuisse lata per tres menses: vel circa post secundum fatale,

¶ Quarto & si fuisset dicta sententia lata infra primum vel secundum fatale an bene vel male iudicauerit dictus dominus viceballiuus a quo.

1 ¶ †Ad primum dubiũ dico q̃ licet causa nullitatis possit agi coram eodem iudice qui tulit sententiam: iuxta. l. j. in fin. C. de sen. ex peri. reci. Etiam potest agi de tali nullitate sentẽtie coram iudice superiore: vt dicit glo. in. l. iij. §. fi. C. de accu. q̃n videlicet causa per appellationẽ: vt in casu isto est deuoluta ad superiorem/al's non fm Inno. in. c. dilecto. de appel. vi refert et tenet Petr. iaco. in ti. de constituta pe. in fi. super formã nullitatis sententie. ibi. Item recte pronunciat appellationẽ &c. & de quo late per Barto. & doc. in. l. si vt proponis. C. quomodo & quando ind. ¶ Et ideo si appellatio coram superiore interposita esset deserta iudex superior non posset de nullitate sententie cognoscere: vt dicit dñs Fran. de zabarellis cardinalis florentinus in cle. si appellationem. de appel. quia eo casu deserta appellatione deseritur nullitas [a] quia nullitas est inclusa eo casu in appellatione vt accessorium vt dicit Bald. in. l. j. C. de sen. ex peri. reci. et videntur sentire domini de rota in decisione que incipit. item fuit dubitatum &c. et collecta. in. d. c. dilecto. & lappus. idem in dicta cle. si appellationem. sed in casu nostro appellatio dicti nobilis petri aynardi non est deserta. ideo vos dñe iudex appel. potestis & debetis cognoscere de nullitate dicte sententie dicti dñi viceballiui: de qua in hac causa agitur. & hoc de primo puncto.

a ¶ Deserit nullitas. hic q̃ appellatiõe deserta deserit nullitas. De q̃ et tetigi. §. i cõsil. pcedẽti.

2 ¶ †Quo vero ad secundum dubium pro ipsius decisione premitto q̃ causa appellationis quecunq; sit illa determinari et finiri infra primum fatale: videlicet infra annum a die appellationis computandum: vel ex iusta causa sine iusto impedimento interueniente infra secundum fatale: al's appellatio est deserta & sententia a qua extitit appellatum remanet rata & firma. in auẽ. ei qui appellat. C. de tempo. appel. & no. in. c. cũ sit romana. extra de appel. Quod quidem secundum fatale non competit appellanti nisi primo edocto de aliquo iusto impedimento habito in primo fatali: et quod iudex illius cause appellationis declarat per sententiam interlocutoriam ipsũ cõpetere. ita dicit Pet. ia. in ti. forma libelli super nullitate sententie in. §. nunc est notãdum. sed dictus sarsati nullam iustã causam sine impedimentũ se habuisse corã viceballiuo/a quo edocuit quominus ipsa causa appellatiõis potuerit in primo fatali terminari. q̃ tñ facere debebat et edocere de sua diligẽtia: vt dicit Jo. fa. in. l. si contra. in fi. C. de appel. ideo nõ potuit ipsa sententia ferri post primum fatale per. d. auẽ. ei qui appellat. & hoc de scdo dubio.

5 ¶ †Quo vero ad tertiũ dubiũ si dicta snĩa viceballiui a quo debeat nulla pnũciari per vos dñs iudicẽ appellationũ ex eo q̃ reperit per acta pcessus fuisse lata p tres mẽses vel circa post scdm fatale. Pro cuius quesiti decisione premitto q̃ dicta sententia a quo reperit peracta cãe fuisse lata p tres mẽses vel circa post secundũ fatale: put declaratur late in tertio quinto et

xerto articulor. libelli appellatorii dicti aynardi corā vobis oblati incipiente ad fines ⁊c. ex quo infertur qđ dicta appellatio dicti farsati corā dicto viceballino a quo agitata fuit ⁊ est deserta ⁊ sn̄ia ipsius viceballini a quo fuit nulliter lata primo per tex. in. d. aut. ei qui appellat: q: debuit terminari ipsa cā appellatiōis infra primū fatale, vel iusto impedimēto interueniēte infra sc̄d3 fatale: vt dicit tex. i. d. aut. ei q̄ appellat. Et q: nō fuit dicta sn̄ia lata infra primū neq3 sc̄dm fatale ideo ipse dn̄s viceballinus nulliter sentētiauit. Et ratio fm doc. q: appellatiōe deserta lapsu fataliū iudex cāe appellationis desinit esse iudex cōpetēs in illa cā ⁊ nullā iurisditionē post desertionē h3 in ipsa cā. ita dicit Bal. in feu. in titulo satis peregrino: quo tpe miles inuestiturā petere debeat. in. c. fi. in fine. pro quo facit. l. ii. in fi. C. de tēpo. appel. fm Old. ⁊ per hoc etiā faciūt no. per gl. ⁊ doc. in. d. cle. si appellationē. ideo nō pōt iudex appellationū de negocio principali cognoscere. l. si cōtra. ⁊. l. qm̄. C. de app. ⁊ no. Saly. in. l. eos. eo. ti. ⁊ Jo. an. in. c. in p̄ntia. extra de appel. Et pro hoc bene facit qđ dicit collectarius in. c. ex rōne. de appel. vbi dicit qđ l3 Jo. an. in. d. cle. si appellationē teneat qđ appellatione deserta possit peti corā iudice ad quē pronunciari desertā appellationē ⁊ sn̄iam trāsiuisse in rem iudicatā: ipse tñ collectarius dubitat de hoc: q: talis iudex ad quē desinit iā esse iudex. Nisi inquantū diceret qđ iurisditionē h3 pretextu ipsius deserte appellationis: q: quantū ad hoc dūtaxat durat ei⁹ iurisditio: q: quo ad aliud nō valeret qđ pronūciaret cū appareat eū3 radicitus iurisditionē nō habere: ex quibus apparet qđ deserta appellatione per lapsum fataliū: vt hic iudex ad quē quo ad pronūciationē saltē super meritis fuit: ⁊ est priuatus iurisditione: et ita sententia tanq̄ a non suo iudice lata est nulla: vt. C. si a non compe. iudice. per totum.

4 ¶ † In hac em̄ curia appellationū ⁊ in ceteris curiis p̄ntis patrie dicta fatalia seruant nō solū de iure sed etiā de stilo curiarū: vt deponūt testes sup. viii. articulor. dicti libelli appellatorii pro parte dicti Aynardi examinati ⁊ qui stilus curie h3 vim consuetudinis. vt no. Bal. in. l. si q̄s. C. de bo. q̄. ⁊ Cyn. in. l. ii. C. q̄ sit lōga cōsue. ⁊ qui stilus ⁊ cōsuetudo seruādi sunt in. l. si qn̄. C. de iniur. instit. de satisda. §. fi. ⁊. l. generaliter. C. de reb. credi. Inno. in. c. cū venissent. de eo qui mittit in pos. cā rei seruāde. Et dn̄s noster rex Dalph. de anno dn̄i. Mcccclix. ⁊ die. ii. mēsis maii: per suas patētes literas in processu productas statuit ⁊ ordinauit qđ cāe appellatiōis ꝓsequant ⁊ terminent infra tpa a iure scripto determinata al's qđ appellatiōes ipse sint deserte/ ⁊ tales ꝓnunciāt: put plene fuit deductū pro parte dicti Aynardi in. xi. articulo suorū libelli appellatorii.

5 ¶ † Nec obstat, si ipse farsati corā ipso viceballino a quo petierit secundum fatale sibi decerni eis se restitui ad tempora pretensorum impedimentorum: quia ipse farsati de nullo impedimento edocuit neq3 de aliqua alia iusta causa. propter que ipse viceballinus debuerit ipsum secūdum fatale sibi decernere neq3 restituere ipsum farsati ad tempora pretensorum impedimentorum: ideo ipse viceballinus a quo hac consideratione motus nullam declarationem fecit super hoc neq3 sc̄dm fatale sibi decernit ⁊ bene fecit: q: sc̄dm fatale nō d3 decerni sine iusta cā aut alio impedimēto interueniēte in primo fatali per dictā aut. ei qui. ⁊ ibi per doct. ¶ Et que sint iuste cause seu iusta impedimēta propter que debeat cōcedi sc̄dm fatale ponit plene Pe. Ja. vbi. S. in tit. forma libelli super nullitate sententie. et per Hen. bohic in dicto. c. cum sit romana. et per doc. in. c. ex ratione. extra de appellatio.

6 ¶ † Restitutio em̄ in integrū aduersus lapsum tēporis vel aliā lesionē concedi non d3 a iudice: nisi cā cognita. l. in cause. §. causa em̄ cognita. ff. de minoribus. cū simi. ⁊ no. in. c. cū ex literis. in glo. super verbo non obstāte sn̄ia. circa fi.

extra de resti. in integrũ. Et ante restitutionẽ in integrũ non potuit de negocio principali cognosci: iuxta. l. necnon §. exemplo. ff. ex quibus cau. maio. et. l. nam et postea. §. si maior. ff. de ineinr. ita dicit Pet. Jaco. vbi. s. ¶ Et circa premissa est aduertendum qđ dictus sarsati appellans in scđa instãtia retardauit processum in primo fatali per quinq3 mẽses ⁊ vltra vez a principio processus secunde instantie vsq3 fo. xxv. vbi ipsẽ appellãs produxit eius appellationem/ quam in principio processus producere debuerat: et sic culpa sui ipsum sarsati protelata fuit causa appellationis per dictos quinq3 menses et vltra.

¶ Quia debuit venire paratꝰ cũ appellatione ⁊ libello nec sibi dari debuit dilatio: si data est iputet culpe sue per ea q̃ habent per Bar. in. l. si qñ. C. de dilatio.

¶ Item plus dictũ primum fatale fuit protelatũ culpa dicti sarsati appellãtis per tres mẽses: vez a folio. xxxij. vbi petijt terminũ ad declarandum eius libellum vsq3 folio. lx. vbi tradidit articulos declarantes eius appellationem.

¶ Item plus idem sarsati protelauit causam in primo fatali per alios quatuor menses et vltra videlicet a folio. lxx. vsq3 folio. lxxvi. quo medio tempore effluxi sunt dicti quatuor menses frustratorie culpa dicti sarsati vt potest videri per acta que impedimenta cum processerint facto et culpa dicti sarsati tunc appellantis eidem debent imputari. vt dicit Salyce. in dicta autenti. ei qui appellat. et bene facit quod notat Joan. fab. in. l. si contra. in fi. C. de appella. vbi dicit quod appellans debet docere de eius diligentia de qua tamen ipse sarsati non edocuit sed apparet de negligentia sua premissa ideo culpa sua cẽseri debet dicta appellatio deserta.

7 ¶ † Ad quartum et vltimum dubium respondendo dico qđ licet cessarent desertio dicte appellationis et nullitas sententie viceballini: prout non cessant per supra declarata adhuc male et inique iudicauit dictus dominus viceballinus a quo quia dictus aynardus coram ipso viceballino probauit possessionem ⁊ spoliationem: de quibus coram eo agebatur per. v. viij. et. ix. testes examinatos pro parte dicti Aynardi super articulis ipsius Aynardi insertis in processu. fo. lxxviij. et attestationes dictorum testium sunt inserte in processu folio. lxxxiij. per quorum depositiones apparet habuisse locum statutũ si quis per literas que tres testes non sunt de fanello sed de alijs locis. Ideo nõ possunt dici partiales: prout ipse sarsati opposuerat contra alios testes in prima instantia examinatos.

8 ¶ † Ex alio etiam capite male iudicauit dictus viceballinus quia adiudicauit parti aduerse plus q̃ peteretur vt fuit declaratũ in. xij. articulorum libelli dicti nobilis petri aynardi.

9 ¶ † Nec obstat quod dictus sarsati coram vobis in hac tertia instantia petijt scđm fatale sibi decerni quia illud decernere nõ potestis per modum per quẽ petitur: esset enim dicto sarsati necesse primo renunciare dicte sentẽtie/ pro eo late per dictum viceballinum: vel quod vos domine iudex appellationum reuocaretis et annullaretis dictam sententiam viceballini ipsum sarsati in expensis condemnando et postea vos iudex huius tertie instantie forte de nouo possetis cognoscere de negocio principali. Sed in terminis in quibus est pñs processus illud facere iuridice non potestis.

¶ Summarium.

1 Testator eximere potest administratorẽ a se institutum ab inuentarij confectione.

2 Administrator exemptus seu releuatus a redditione an ad hoc possit cogi.

3 Tutores de administratis rationem reddere reipublice interest.

¶ Consilium. xlj.

Antonius pugnentis alias stephani de alto villario de anno dñi. M.cccclj. ꝛ die. xxix. mēsis Augusti eius vltimum condidit testamentum.
¶ In quo inter cetera heredes suos vniuersales sibi instituit Joānē ꝛ Ludonicū eius filios.
¶ Et adiecit in dicto suo testō clāz sequentem.
¶ Regimē aūt gubernationē ꝛ olmodā administrationē bonoꝝ ipsiꝰ testatoris ꝛ liberoꝝ suoꝝ quoꝝcūqꝫ dat tribuit ꝛ ꝯcedit moneto eius fratri pure ꝛ irreuocabil'r absqꝫ ꝯfectiōe inuētarij ꝛ redditiōe cōputi a quibus ipsum relenat ꝛ relenatū esse vult per presentes. ¶ Quo testatore mortuo dictus monetꝰ habuit administrationē dictoꝝ bonorum rexitqꝫ ꝛ gubernauit dicta bona et dictos liberos duodecim annis vel circa vigore dicte testamētarie dispositiōis tā in pupillari etate dictoꝝ liberoꝝ ꝙ post. ¶ Absqꝫ eo tñ qꝺ ipse monetus cōfecerit inuentarium de dictis bonis. Contingit modo qꝺ dicti liberi petūt a dicto moneto sibi reddi cōputum ꝛ reliqua de dicta administratione dictis duodecim annis durātibus. ¶ Queritur modo si dictus monetus male fecerit in eo qꝺ non confecit inuentarium de dictis bonis tēpore inchoatiōis dicte sue administratiōis.
¶ Secundo queritur: si ipse monetus debeat reddere computum et reliqua liberis de dicta administratione.

1 ¶ † Ad primum dubium respōdetur qꝺ dictus monetus inon male fecit in eo quod non confecit inuentarium de dictis bonis tempore inchoationis dicte sue administrationis: qꝛ licet al's ad confectionem dicti inuentarij teneretur. l. tutores. C. de admini. tuto. l. tutor qui repertorium. in princip. ff. eodem tit. tamen in casu de quo agitur quia dictus monetus fuit releuatus [a] per dictum testatorem a confectione dicti inuentarij nō debuit ex quo noluit dictum inuentarium conficere de dictis bonis. hoc operante voluntate dicti testatoris. l. fina. C. arbitriū tutele ꝛ no. gl. Cy. ꝛ doc. cōiter in. d. l. tutores. ꝛ Bar. in. l. in confirmando. ff. de cōfir. tuto. ꝛ Spe. in titu. de instru. edi. §. fi. versi. tutor aūt. ꝛ cura. Et hoc de primo dubio.

[a] ¶ Fuit releuatꝰ. si testator possit quē releuare a ꝯfectiōe inuētarij. Vide bar. in. l. nerua. ff. de leg. j.

2 ¶ † Secundo vero dubio satisfaciendo dico qꝺ licet dictus testator in eius testamento releuauerit dictū monetum a redditione compnti dicte sue administrationis. Non tñ propterea consequi pōt nec lucratur illud qꝺ apud eum manere ꝛ existere probaretur pretextu administrationis per eum facte de dictis bonis. Jmo tenetur reddere rationē et reliqua. Et si aliqua probarentur dolo gesta in dicta administratiōe vel facta/ quominus aliqua penes eum essent de dictis bonis administratis non dubitatur quin teneātur. Ista aperte probantur in l. quidā decedēs. in princ. ff. de admi. tuto. l. si seruus vetitus. ff. de leg. j. l. non solum. §. penulti. ff. de liberis lega. et. l. si quis rationes. eodem titu. l. ab aurelio. §. gayus. ff. de liberis lega. l. necessitatem. et ibi not. C. de fideicommis. not. per Hē. bohic. in. c. tua nobis. in vlt. dist. extra de testa. ꝛ Jo. an. in. c. Joānes. eo. ti. de testa. in. vij. col.
3 ¶ † Et ratio premissorum est quia reipublice interest reddi rationem de administratis per tutores

a et de gestis dolo. qui remitti nō pōt a quantuncunq̃ constet in casu de quo agitur de voluntate testatoris p̄reallegata. l. quidā decedens. vbi aperte redditur ratio p̄missorum alias inuitarentur tutores dolum et fraudes committere contra. l. conuenire. ff. de pactis dotalibus et. l. ij. §. sed q̄ veremur. C. de iur. calum. Item quia dolus futurus videtur remissus. qui remitti non pōt. l. si vnus. §. illud. ff. de pac. l. j. §. si cōueniat. ff. de po.

a Remitti nō potest. De remissione doli fu-ri si remitti possit dixi et in decisionibus plemēti. q. cccccxv.

¶Summarium.

1 Inuentarium subscribi debet manu cōficientis.
2 Inuentarij forma qualis esse debeat.
3 Consuetudo p̄tensa vt quem iuuare possit debet in causa iudicialiter p̄poni.
4 Inuentarij beneficio nō gaudebit qui aliquid de inuentis celauit.
5 Inuētariū cōficiens an debeat oēs res inuētas reuelare.
6 Inuētariū cōficiēs si dolose aliqd omiserit, eius p̄uilegio nō gaudebit.
7 Inuētariū cōficiēs in mala fide p̄sumitur si iuris solēnitates omiserit.
8 Presumptio tollitur cōtraria p̄sumptione.

¶Consilium. xlij.

Credo indubitāter bene fuisse iudicatum p̄ dñm iudicē appellationū in cā appellationis per eū diffinita inter dñm de vado appellantem et vna p̄te et dños castri noui reuelli & de molario appellatos ex altera. Et propterea dictā snlam fore cōseruandā p̄ magnificū dalphi. plamētū corā quo ipsa cā in tertia instātia pēdet ad diffiniēdū causis et ipso p̄cessu apparētib' et alijs in iure inferi' declarādis. ¶ 1 Primo
1 cessu apparētib' et alijs in iure inferi' declarādis.
b nāq̃ apparet q̄ dictus dñs de vado qui p̄tendit inuentariū b cōfecisse de bonis eius quondā matris ne teneret vltra vires hereditarias. Non se subscripsit manu sua propria in fine sui p̄tensi inuentarij prout tñ erat necesse ad validationem ipsi' inuentarij textus est ad literam in. l. scimus. §. sin autem dubi' ibi subscriptionem tamen supponere heredem necesse est. vbi textus imponit necessitatem heredi se ibi subscribendi ibi duz in textu dicitur necesse est. Et ratio vrgens ponitur in textu ibi significātē &c. Et si ipse domin' de vado nesciuisset scribere debuisset adhibuisse vnū notariū qui in fine dicti inuētarij se subscripsisset pro ipso domino de vado vt sequitur in. d. §. ibi vel si ignorans sit literarum: vel scribere p̄peditus speciali tabulario ad hoc solum adhibende &c. Et Angelus de perusio
2 in aut. de here. 2 Fely. in. §. si vero expressim. colla. j. vbi ponit formam inuentarij dicit et tenet talem subscriptionem per heredem necessarium esse fiendam ad hoc vt valeat inuentariū. Et se subscribendo debet cōfiteri heres res ipsas in inuentario descriptas penes se habere. Et quod nullam malignitatē cōmisit circa ipsas res nec in futurū cōmittet vt p̄bat tex. in. d. §. sin autē dubi' ibi significātē &c. Et quod dictus defectus subscriptionis vitiet inuentariū dicunt oēs doc. immo plus dicit

b Inuentariū. & materia inuētarij. de q̃ vide plene in tractatu p̄ me sup hac materia cōpilatoq̃ tractat' est in fine libri decisionū parlamenti gui. pa.

Saly.in.d.§.si autem dubius.circa fi.qđ omissio solennitatis sancte crucis vi
tiat tale inuentarium per tex.⁊ rationes ibi per eũ deductas. Et cum dictus
dñs de vado nõ fecerit p̄enarratam subscriptionẽ in dicto suo inuentario seq̄
tur qđ ipsum inuentarium remanet nullum ⁊ nulliter cõfectum. Quia forma a
lege ordinata seruari dz nec ab ea potest discedi in.l.constitutionibus. in fi.ff.
ad municipales.⁊ in.l.cum hi.§.pretor,ff.de transac. Maxime qñ forma est da
ta ⁊ ordinata ad solẽnitatem alicuius actus: vt in casu nostro : q̄ si aliquid de
solẽnitatibus a lege ordinatis omittatur totus actus vitiatur per tex. ad lite
ram in.l.j.ibi infirma eñ erit venditio si hec fuerit forma neglecta.C. de p̄dijs
curialium.lib.x.facit.l.j.⁊.ij.C.sine cen.vel reli.facit etiam.l.f.C.de fide instr.et
iu.ha.fis.lib.x.Et est talis actus nullus ipso iure per.l.nõ dubium.C.de leg. et
no.in simili.per Bar.in.l.f.in.iij.col.ff.de testi.Et ita semper vidi seruari in cõ
fectionibus inuentariorum a.xxxv.annis citra a quibus incepi in hac patria
practicare. Nec vidi contrarium seruari.

3 ¶†Et si que cõsuetudo posset in cõtrarium pretendi illa veniebat per dictum
dñm de vado in causa iudicialiter proponenda/aliter nõ deberet ei suffragari
sicut in simili videmus qđ notorium dz in iudicio ꝓponi: aliter non releuaret
partem:vt in.c.ij.extra vt lit.nõ contest.⁊ not.glo.in cle.q̄diu.de app.⁊ spe. in
ti.de notorio crimine.ver.⁊ no.Sicut etiam p̄sumptio iuris nõ prodesset parti
nisi in iudicio ꝓponeret,ſm Bar.in.l.cũ quid.circa fi.ff.si cer.pe.⁊ probatur in
l.que adulterium cũ incestu.§.spoliaui.de adul.Que tñ pretensa cõsuetudo nõ
fuit in causa per dictũ dñm de vado proposita.Et si fuisset talis pretensa cõsue
tudo in iudicio proposita adhuc nõ prodesset ipsi dño de vado nisi fuisset per
testes probata quia licet ius sit certum: ideo nõ probandum nõ sit quia est in
vsu ⁊ cõsuetudine licet cõsuetudo sit ius non scriptum que tñ cum non sit cer
ta debet per partez in iudicio probari vt per Cy.C.que sit longa cõsuetudo ⁊ in
l.ij.⁊ posuit Ang.de are.ff.de noui ope.nun.super rubrica.Et Jo.fa.in.§.ex nõ
scripto insti.de iure natu,⁊ Bal.in propria materia in.d.l.scimus.in.ix.col.ibi:
sed audi nouam questionem ⁊c.C.de iure deli.dicit qđ consuetudo cũ sit facti
est probanda:al's est iudicandum ſcđm ius commune.Sed nulla consuetudo
ad tollendum dictam solennitatez inuentarij fuit per dictum dñm de vado in
causa proposita neq̄ probata.igitur restat dicendum dictum inuentarium esse
nullum:⁊ ideo ipsum dñm de vado eo gaudere nõ debere:quia qđ nullum est:
nullum sortitur iuris effectum.vt no.in.c.non prestat.de reg.iur.lib.vj.et per
consequens tenetur et teneri debet vltra vires hereditarias per dictam.l. sci
mus.§.cum igitur.et in.§.et si prefatam,

4 ¶†Ex alio etiam capite non debet dictus dñs de vado gaudere beneficio in
uentarij de quo in.d.l.scimus:quia vt patet tenore dicti processus dicta dña an
tonia eius mater habebat in bonis tempore eius vite ⁊ mortis.xvij.floreñ.au
ri dotales vt cõstat instrumento in processu producto ⁊ inserto fo.ccxxvij. quã
tñ summam dotalem dictus dñs de vado nõ reuelauit nec describi fecit in di
cto inuentario bona dicte sue matri donata:de qua donatione constat instru
mento inserto in processu fo.ccxvij.⁊ ideo cuz ipse dñs de vado heres omiserit
dicta bona reuelare ⁊ in dicto inuentario describi facere:nõ debet gaudere be
neficio inuentarij de quo in.d.l.scimus,Et tenetur insolidum creditoribꝰ here
ditarijs:ita tenent glo.Jaco.de bello visu in auten.de heredi.⁊ fal.in.§.si vero
non fecerit.colla.j.Idem etiam tenent Dy.raynerius.⁊ Bar.in.l.rescriptũ.ff.
de his quibus vt indig.⁊ ita pertransit Salycetus in dicta.l.scimus. ⁊ in aut.
5 sed cum testator.C.ad.l.fal. ¶†Et licet Bal.in.d.aut.sed cũ testator.ibi: quero
si vnus subtrahit vnã rem ⁊c. videatur dicere quod heres non perdit benefi

cium inuentarij nisi respectu ipsius rei quam non descripsit in inuentario: posito quod ad eius notitiam deuenerit ⁊ eam non posuerit in inuentario causante protestationem per heredem facta de reuelando ⁊ describi faciendo si ⁊ quando ad eius notitiam peruenerit. dicens ipse Bald. heredes excusari a dolo presumpto preterit dicte protestationis in inuentario adiecte: hec tamen ratio Baldi non videtur procedere nec locum habere in hoc casu. Quia ex quo constitit ipsi domino de vado heredi per discursum presentis processus. De alijs bonis eius matris per exhibitionem dictorum duorum instrumentorum satis potest coniecturari dictum dominum de vado ipsa bona in dictis duobus instrumentis declarata voluisse donec ab initio inuentarij occultare ⁊ velle adhuc de presenti ipsa bona non addidit nec describi fecit in dicto inuentario. hoc clare probatur in. l. ij. §. circa. ibi. dolo facere. ⁊ sequitur eo quod perseueret. ff. de doli exceptione.

6 ¶ †Etiam quia ipse Bal. vbi. s. ibi. quod est verum quando interuenit dolus ⁊c. tenet quod omittens describere dolose in inuentario non gaudet in toto nec in parte tali inuentario: ⁊ in hoc concordat cum alijs doctoribus. s. nominatis. Sed dictus dominus de vado est in dolo quia non fecit describi in dicto inuentario dicta alia bona ad eius notitiam peruenta: vt. s. declaraui. igitur presumi debet quod ipse dominus de vado voluerit bona matris ipsa subtrahere: quia ex omissione actus qui fieri debet ⁊ non fit dolus presumitur. l. si procurator. §. dolo. ff. man. ⁊ l. tutor qui repertorium. in prin. ff. de admi. tu. ⁊ in. l. qui non facit. ff. de reg. iur. Et presumitur ipse dominus de vado ipsa bona sciuisse ante exhibitionem dictorum duorum instrumentorum: quia non solum dico de filio: immo ⁊ quilibet alius consanguineus presumitur scire facta ⁊ negotia sibi coniunctorum vt dicit Andre. de isernia in feud. in ti.

7 de successione feudi. circa finem. ¶ †Ex alio etiam capite mala fides presumi debet in dicto domino de vado respectu huiusmodi negotij cum ipse in confectione inuentarij non seruauerit solennitates iuris: maxime circa subscriptionem dicti inuentarij: vt. s. in prin. tetigi: quia dolus ⁊ mala fides presumuntur vbi in aliquo actu debita solennitas non seruatur vt dicit glos. in. l. j. super verbo mala fides. C. de fide instru. ⁊ iure haste fiscalis. li. x. ⁊ Bar.

8 in. l. cum plures. §. qui bona. ff. de admi. tuto. ¶ †Et iste presumptiones proxime declarate tollunt aliam presumptionem de qua se fundat Bal. vbi. s. de protestatione dum dicit quod ipsa protestatio tollit doli presumptionem: quia hoc forte verum esset nisi alie contrarie presumptiones. s. declarate superessent: quia vna presumptio per aliam contrariam tollitur. l. si qui. C. de adul. ⁊ argumen. in. l. illud. ff. de pericu. ⁊ commo. rei vendi. ex quibus propterea concluditur dictum dominum de vado non debere gaudere beneficio inuentarij: de quo in processu se iuuare nititur: ⁊ propterea bene fuisse iudicatum ⁊ male appellatum.

¶ Summarium.

1 ☞ Uxor que non confecto inuentario ad secunda conuolauit vota in penas iuris incidit.
2 Mulier secundo nubens non petito filijs tutore relictis sibi a marito punitur.
3 Clausula testamenti releuans a redditione computi qualiter intelligatur.
4 Immobilia alienari prohibita alienans punitur.
5 Pene secundo nubentium recepta tutela ⁊ non petito de. tutore. clan sint per ius canonicum sublate.

¶ Consilium. xliij.

Testator decessit relictis sibi pluribus liberis impuberibus heredibus vniuersalibus ⁊ vxore matre dictorum liberorum quam voluit esse tutricem eorundem liberorum quamdiu ipsa vxor abstineret conuolare ad secunda vota absque aliquo

computo reddēdo. Et casu quo ad scđas nuptias pueniret cer
tum legatū dicte eius vxori fecit mortuo testatore dicta vxor
onus dicte tutele agnouit ꝛ bona pupilloꝝ administrauit nul
lo ꝯfecto inuētario: pluraq̄ꝫ bona imobilia alienauit sine de-
creto. Et vlterius ad secūda vota cōuolauit dictis liberis ad-
huc in pupillari etate existētibus. non ꝓuiso eisdē de tutore:
nec reddita rōne de administratione nec reliquis. ℭ Querit̄
an dicta vxor inciderit in penas iuris ꝯ tutrices seu curatri-
ces matres statutas de iure inuētariū nō cōficiētes ꝛ ad secū-
da vota cōuolātes nō ꝓuiso de tutore pupillis nec redditis re
liquis rōnis. Uel an per dictā clausulam in testamēto viri ap-
positam q̄ esset tutrix absq̄ꝫ aliquo cōputo reddendo q̄ꝫdiu a
secundis nuptijs abstineret valeat a penis hmōi excusari.
ℭ Scđo an pene hmōi contra taliter secūdo nubentes de iure
ciuili introducte hodie per iura canonica sint sublate.

1 ℭ † Ad primū rn̄det̄ q̄ dicta vxor que nō fecit inuentariū ꝛ cō
uolauit ad scđa vota nō ꝓuiso liberis de tutore nec reddita ra
tione nec reliquis incidit in penas iuris ciuilis que sunt ꝯ tu
tores inuentariū nō ꝯficientes q: iurat̄ in litē q̄ꝫtū interest pu
pilloꝝ inuentariū nō fuisse factū per tex. in. l. tutor qui reper-
toriū. in prin. ff. de admi. tu. oīs enim tutor qui per testatorem
ab inuentarij confectione non releuat̄ tenet̄ inuentarium re-
gulariter facere. l. tutores. C. de admi. tu. C. arbi. tu. l. fi. ꝛ. l. tuto
res. ff. de suspec. tu. ꝛ nisi faciat est in dolo presumpto. l. ij. ꝛ ibi
per Cy. C. de suspe. tu. quod probatur: quia non iuratur in litē
nisi pro dolo vero vel presumpto. l. in actionibus. ff. de in li. iu.

2 ℭ † Item inter ceteras penas quas patitur mater secūdo nu-
bendo non ꝓuiso de tutore nec reddita rōne reliquoꝝ amittit
a quicquid sibi per virū in suprema volūtate relictuz est[a]: vt in
auť. hisdē penis. ꝛ. l. j. §. his etiā. C. de secun. nup. q̄ꝫtuncunq̄ꝫ
etiā hodie non iurent: vt tenet glos. in dicta auť. super verbo sa
cramentum sm Jo. quem ibi sequitur Cy. ꝛ doc.

a ℭ Relictū est. De hoc vide. j. ꝯsil. l. ꝟ, materia secundo nubentium vide. j. consil. cxx. ꝛ. j. in ꝓximo ꝯsil. et vide etiā. j. consil. clxxx.

3 ℭ † Nec obstat clausula testamenti dicti viri per quā releuauit
eā a redditione cōputi sup administratione futura: qm̄ talis
releuatio dūtaxat hꝫ effectum suum in his que bona fide ꝛ sine
dolo vero vel presumpto gesta sunt: non aūt in his in quibus
pōt argui dolus verus vel presumptus tutoris. etiā q̄ꝺ est for-
tius si testator hoc expresse dixisset in. l. quidā decedēs. in pn̄c.
ff. de admi. tu. ꝛ facit illud generale q̄ dolus futurus remitti
non pōt. l. si vnus. §. illud. ff. de admi. tu. fuit enim dicta mater
in dolo p̄sumpto: q: inuentarium non confecit per. s̄. allega.

4 ℭ † Item ꝛ q: bona immobilia de iure alienari ꝓhibita sine
decreto alienauit: vt. l. lex que in proce. de admi. tuto. ꝛ de pre-
dijs mino. per totum: ꝛ q: non prouiso de tutore liberis. l. oēm
C. ad tertul. ꝛ q: non redditis reliquis rationis quas reddere
tenetur non obstante dicta clausula sine computi redditio-
ne ꝛc. per quam non remittuntur relique administrationes si-
cuti nec dolus: vt in. l. aurelio. §. gayus. ff. de liber. lega. Nec
obstat. l. aurelius. §. titius. eodem titu. quia ibi est speciale in
patre propter naturalem affectum. vt ibi nota.

5 ¶ † Ad scḋm rñdeo q̄ nō sunt de iure canonico sublate pene scḋo nubētiū recepta tutela et nō ꝑuiso de tutore nec redditis reliquis rōnis vt tenet Inno. in. c. fi. de secun. nup. ⁊ lȝ dicat de nubētib⁹ ꝙ ꝓpriuin iurī hodie nō est remissum nisi dūtaxat ipm iurī alijs penis remanētib⁹ vt no. expresse glo. in auē. vt sine ꝓhibi. ma. debi. ⁊ creditrices. §. fi. col. vj. in gl. q̄ incipit ⁊ sic no. ⁊c. hoc etiā sequit̄ ex. in. d. auē. hisdē penis. in fi. ⁊ in. l. oēm. C. ad tertul. ꝓbatur etiā q: cū ista pena de admittēdo q̄ incipit in vltima volūtate viri sui cū nō sit mere pena: sȝ liberoꝝ ꝓuisio nō cēset remissa de iure canonico in preiudiciuȝ liberoꝝ vt ple. ꝑ Inno. Host. Bernar. ⁊ Io. an. in nouella. in. d. c. fi. de secū. nup. facit ad hoc. l. j. ff. de ser. fug. ⁊ tex. in. d. c. fi. vbi dr̄ infamie iactura q̄ est mere penalis. vt. l. liberoꝝ. ff. de his qui no. infa.

¶ Summarium.

1 ☞ Mater tutrix transiens ad secunda vota tutore non petito liberis non punitur.

2 Mater an habeat vsūfructū in bonis filij primi matrimonij.

¶ Consilium. xliiij.

Omissa facti narratione ⁊ recitatione dubioꝝ cau-sa breuitatis respondetur ad duo dubia sequētia.

1 ¶ † Et primo ad primū rñdet̄ q̄ nō priuat̄ mr̄ tu-

a trix data in testō ea rōne q: ꝯuolauit ad scḋa vota[a] etiā si nō petierit de tutore liberis ꝓuideri. primo q: mr̄ data tutrix in testō pr̄is nō priuat̄ successione etiā si non petierit eisdē liberis de tutore ante ea ꝓuideri vt lȝ Ex. l. oēm C. ad tertulliānū. sȝ dicta mr̄ fuit testamētaria tutrix. iō ⁊c. q: il la. l. oēm. solū hȝ locū in tutela mr̄is ab intestato. Cū etiaȝ q̄ mr̄ tutrix legitima cōuolans ad scḋa vota priuet̄ successione li beroꝝ si prio non petierit ꝓuideri de tutore requirit̄ q̄ illi liberi decesserint i pupillari etate vt expresse ponit tex. in. d. l. oēm.

2 ¶ † Ad scḋm dubiū rñdet̄ q̄ ꝯpnis Ex. i auē. ex testō. C. de secū. nup. reciter q̄tuor tpa ⁊ q̄tuor iura i successiōe liberoꝝ ex primo matrimonio alijs liberis ex eodē extātib⁹ respectu mr̄is q̄ ꝯuola-uit ad scḋas nuptias. Ipse tū post gl. positā i. l. mr̄. C. ad tertul. lȝ q̄ vbi alter liberoꝝ pmi mr̄monij decedit ab intestato siue mr̄ ꝯuolauerit ad scḋas nuptias añ morte dicti liberi de cui⁹ successiōe agit̄ siue post: q̄ dicta mr̄ q̄cq̄d hȝ ex bonis pmi viri ⁊ portiōe successiōis dicti liberi pmortui hȝ q̄ ad vsumfructū ad ei⁹ vitā: ⁊ ipsa mortua ꝓprietas ipsoꝝ bonoꝝ reuertit̄ ad libe-ros ex prio mr̄imonio: ⁊ rō q: mr̄ ꝯuolādo ad scḋas nuptias ali qualiter dehonestauit pmū mr̄imoniū: iō in solatiū reuertitur ad ipsos liberos primi mr̄imonij, illud q̄ sibi ꝓuenit ex prio viro. vt. l. femine cū auē. ex testamento. C. de secun. nup.

[a] ¶ Ad scḋa vota. de materia secūdo nubētiū vide infra cōsil. cxj. ⁊. j. cōsil. clxxix.

¶ Summarium.

1 ☞ Iniuria nō dr̄ q̄ ad sui iuris cōseruationē pretenditur.

2 Iudex delegatus nō debet potestatem suā ad nouas petitiones ⁊ causas sibi non commissas.

3 Tractus futuri tpis ad iudicem non spectat.

4 Testis coram iudice de falso deponens punitur.

5 Testis falsus a quo puniri possit.

¶ Consilium.xlv.

VLtra alias allegata pro parte symoneti de portis contra Antonium gardate corã vobis venerabili viro dño priore sancti Laurentij gratianopo. iudice apostolico delegato adduco alias rationes subscriptas vt appareat duabus nouis petitionibus per dictum gardate cõtra dictum de portis in processu oblatas cõcludentes in pretensa iniuria per dictum de portis vt dicte gardate sibi illata pretendit non esse respondendas nec admittendas.

1 ¶ † Primo quia si in libello appellatorio dicti de portis coram dicto dño priore iudice delegato oblato possint pretendi aliqua verba iniuriosa: ipse illa posuit ad sui iuris conseruationem: ideo non potest pretendi iniuria; vt plene fuit allegatum in comparatione incipiente antonia gardate in causa tradita. Tum quia dictus de portis protestatus fuit qd non intendebat dicere animo iniuriandi sed pro conseruatione iuris sui vt appareat bene per dictũ de portis appellatum: et per officialem vienne male iudicatum ideo non potest dicta antonia agere actione iniuriarum: quia ibi non potest delictum vel crimẽ vbi non est animus nec propositum delinquendi. l. j. §. j. versic. nec enim. ff. si quadru. pau. fecisse dicatur. Et sine animo non fit iniuria vel offensa. l. si non conuicij. C. de iniur. vnde furiosus vel infans non dicitur delinquere propter defectum animi et voluntatis. l. infans. ff. ad leg. cor. de sic. ideo in maleficijs volũtas attenditur potius quam verba. l. diuus adrianus. eo. ti. Et distinguuntur maleficia ex proposito et volũtate. l. que iniurie. in prin. ff. de furtis. Et in omni crimine inest et attenditur dolus. l. in lege cornelia. ff. ad le. cor. de sic. et l. nec exẽplum. C. de falsis. et l. iij. §. j. de crimine stelli. dolus autem ex animo procedit. l. j. §. dolum. ff. de dolo. quem dolum et animum delinquendi sine iniuriandi nõ processisse declarat dicta protestatio per ea que dicit Bald. in autent. sed cum testator. C. ad legem falcidiam.

2 ¶ † Secundo quia vos domine prior iudex delegate in dicta causa appellationis non estis iudex cõpetens in dictis nouis petitionibus asserte iniurie etiã si iniuria dici posset: quia papa per suum rescriptum non commisit vobis nisi articulum cause appellationis: iõ potestas vestra non se extendit ad alias nouas petitiones et causas: quia dictum rescriptum non debet ad alia quam ibi expressa extendi: cum rescripta sint stricti iuris: ideo non extendenda ad nõ expressata vt in. c. nonnulli. et. c. rodulphus. de rescrip. et no. Ange. de are. in. l. j. §. interdum. ff. a quibus appel. non licet. Hinc est qd alibi dicit Inno. qd cõmissa causa possessorij non intelligitur commissa causa petitorij nec ecõtra nisi de vtroque in commissione fiat mentio in. c. j. de sequestra. pos. et fruc. Et ratio quia sunt cause separate: ideo separata esse debet ratio et dispositio. arg. in. l. si in... tus. C. de do. inter virum et vxo. Sed remanet cognitio iudicis ordinario: per ea que no. in. c. fi. extra de confir. vtili vel inutili. ideo vos domine prior non potestis vigore dicte vestre commissionis de dictis nouis petitionibus inuito dicto symoneto cognoscere de his de quibus coram eo agi potest vt in. c. pastoralis. extra de offi. deleg. et in. c. j. de offi. ordinarij. lib. vj. et no. Innocen. in. c. licet. de foro competen. nisi iurisditio vestra delegata consensu ambarum partium quo ad dictas nouas petitiones prorogaretur vt dicit Joan. and. in. d. c. j. de sequestra. posses. et fructuum. circa fi. quam tamen prorogationem in vobis facere non intendit dictus de portis vt declarauit in processu. Nec posset ipse de portis in vobis iurisditionem quo ad dictam assertam nouam iniuriã cũ sit clericus vt patet ex processu: maxime sine consensu domini episcopi gratianopo. sui diocesani iuxta. c. significasti. extra de foro competen. et si ipse de

portis

portis iurisditionem respectu dictarum pretensarum iniuriarum in vobis cōsentit et sine expresso consensu sui diocesani sententia per quam ferretis esset nulla vt ibi dicunt glo. et docto.

3 ¶ † Tertio quia dicta gardate appellata non pretendit dictas pretensas iniurias fuisse sibi illatas ante impetrationē dicti rescripti: sed pēdente dicta causa appellationis coram vobis: ideo de ipsis cognoscere non potestis. quia tractus futuri temporis non spectat ad iudicem: nec papa videtur vobis commisisse que post impetrationem rescripti superuenisse pretenduntur. vt not. in. c. romana. ibi. in futurum. de sen. excom. lib. vj. cum si.

4 ¶ † Nec obstat qđ dicta pars aduersa arguit de. l. nullum. C. de testa. Quia dicta. l. loquitur in teste falso coram iudice deponente: qui potest de falso per talem iudicem puniri vt ibi. Et ratio quia falsum deponendo nō solum offendit partem: imo ⁊ iudicem vt in. c. j. de crimine falsi. ideo nō immerito potest eum punire vt vindicet eius iniuriā: sed dictus de portis nullam vobis fecit iniuriam neq̄ offensam: igitur. ¶ Est etiam alius intellectus ꝺm doc. ad dictam. l. nullum. quia loquitur in iudice qui alias habet omnimodam iurisditionē ciuilibus ⁊ criminalibus merūq̄ ⁊ mixtum imperium: ⁊ est iudex cōpetens talis testis: sic etiam intelliguntur dicta per Spec. in ti. de testi. §. j. versi. item qđ corruptus ⁊ per Cy. in. d. l. nullum. secus autem si ferretur falsum testimonium coram iudice qui alias non esset iudex competens vt in casu nostro: tunc enim talis non suus iudex non posset testem de falso punire vt videtur casus in. l. diuus. la. ij. et ibi no. per Bar. ff. de falsis. ⁊ in aut. de testi. §. sancimus. versic. si vero ignoti. colla. vij. faciunt etiā no. per Inno. in. c. pene. ⁊. c. fi. extra de penis.

5 ¶ † Est etiam alius intellectus ad dictam. l. nullum: quia loquitur in iudice ordinario qui potest testem de falso punire vt ibi. secus autē in delegato prout in casu de quo in hac causa agitur quia delegatus non habet illam coertionē vt voluit glo. in. d. l. nullum. in glo. super verbo precipimus. in fi. ¶ Ideo debetis causam ⁊ partes respectu dicte pretense noue iniurie remittere coram superiore iudice ordinario dicti de portis videlicet coram dicto dño epo gratianopo. eius diocesano: vt dicit Bar. in. d. l. diuus. in fi. ⁊ faciunt que legūtur ⁊ not. in. d. c. significasti. de foro compe. Et dico qđ non habet coertionē vt voluit dicta gl. plus dico qđ nec etiam habet delegatus cognitionem si testis falsē corā eo deposuerit vel ne: quia delegatus non hꝫ cognitionem cause meri imperij. l. imperium. ⁊. l. iubere cauere. ff. de iuris. om. iudi.

¶ Summarium.

¶ Consilium. xlvj.

In facto presupponuntur duo principaliter. Primo qđ duo fratres viuente patre nominibus eorum proprijs sibi acquisierunt quandam domum. Secundo presupponitur qđ dicti duo fratres mortuo patre pepigerunt ⁊ contraxerunt insimul qđ vnus ipsorum fratrum haberet prout ⁊ habuit dictam domū. Et alter fratrum haberet prout et habuit aurum: argentum ⁊ alia bona mobilia eorum quondam patris.

1 ¶ † Ex quibus sic presuppositis resultat dubium si frater qui habuit totam dictam domum debeat soluere dño priori sancti laurentij dño directo dicte domus laudimia saltim pro medietate ipsius domus ipsa domo prius estimata:

Et videtur qd non debeātur laudimia: qꝫ diuisio inter liberos de bonis pr̄nis facta nō est alienatio vt dicit tex. in auꝛ. de litigio. in prin. ibi. non dꝫ alienatio intelligi earū inter coheredes diuisio ꝛc. colla. viij. sed non debentur laudimia nisi ex alienatione ex qua dn̄ium trāsfertur. in. l. ij. ꝛ fi. C. de iure emphi. igiť ꝛc. ¶ His tñ p̄emissis nō obstantibus credo de iure cōtrarium: qd immo dictus frater qui totā dictam domū ex dicto cōtractu habuit debeat dicto dn̄o priori laudimia soluere pro medietate dicte domus ipsa prius estimata causis subscriptis. Primo qꝫ dicta domus nunq̄ fuit paterna subditoꝝ duorum fratrū: qui eam acquisierūt licet patre viuēte posito qd de pecunia paterna fuisset empta. per. l. si patruus. C. cōia vtriusqꝫ iudi. ꝛ. l. fundus ille. ff. de Phen. emp. Et sic cū illa domus esset ꝓpria dictoꝝ fratrū nō potest dici paterna. Scd̄o qꝫ de ipa domo nō fuit facta diuisio inter ipsos fratres sed remāsit insolidū alteri fratrū et dn̄ium medietatis ipsi⁹ domus fuit ex dicto Pctu translatū in alterū fratrū qui dictam domū insolidum tꝫ ꝛ possidet: ꝛ idō tenet laudimia soluere respectu medietatis ex ipsa translatione dn̄ij in ipsum facta. d. l. fi. C. de iure emphi.
¶ Nec obstat ad p̄missa qd dicimus de duob⁹ vasallis vnā rem feudalē habētib⁹ qui dn̄o irrequisito possunt vn⁹ alteri partē suā remittere in. c. imperialez in. §. preterea ducatus. de ꝓhib. feu. alie. per fre. in feu. facit. l. volūtas. C. de fideicōmis. qꝫ ad hoc rn̄deo qd hoc verū est vt res non cadat in cōmissum iuxta ea q̄ dicit Bar. in. l. q̄ rome. §. duo fratres. in. x. q. ff. de ver. obli. Ipse tñ vasall⁹ facta sibi alienatione p cōsortem nō dꝫ accipere possessionē realem nisi pri⁹ ipso inuestito ꝛ retēto per dn̄m: et si cōtrariū faciat res cadit in cōmissum: qꝫ aliter nō esset ꝓuisum dn̄o si posset rem accipere sine licentia dn̄i: quia sic faciendo non recognosceret iura superioris dn̄i. ita dicit Saly. loquēdo de re emphiteoticaria post guidonem de suzaria in. d. l. fi. C. de iure emphi.

4 ¶ † Plus posset cōsiderari qd qꝫ alter dictoꝝ fratrum tradidit alteri fratri suo partē suā pecuniarū ꝛ rerū mobiliū vt cōsequeretꝛ aliā medietatē dicte dom⁹ vꝫ sibi tradidisse in solutū illi⁹ medietatis dom⁹: idō ꝓ illa medietate dicte domus debetꝛ laudimiū: qꝫ in solutum recipere est vēdere. l. fi. ff. ex quib⁹ causis in possessio. eatur. ꝛ. l. litis estimatio. ff. ꝓ emptore. sed ex vēditione debetur laudimiū in. d. l. fi. de iure emphiteote. Igitur, debentur dicta laudimia.

5 ¶ † Sed si ipse frater qui acquisiuit dictā aliam medietatē nolit laudimia soluere quo remedio subuenietur dicto dn̄o directo. ¶ Et videtur qd nullo remedio ei possit de iure subueniri: nō primo per viam commissi cū iure permittente potuerit dictam medietatem domus a dicto suo fratre eius consorte acquirere per dictum. §. preterea ducatus. non secundo etiam sibi subuenietur actione personali ad laudimia consequenda cum ipse nō sit domino personaliter obligatus. vt dicit Pe. Jac. in titu. de actione in rem que pro re emphi. competit.
¶ Quid dicendum ego dico quod licet ipse frater potuerit illam medietatem acquirere a dicto suo fratre inconsulto domino et sic ex illo capite non ceciderit in commissum: vt dicit Barto. in dicto. §. duo fratres. argu. dicti. §. preterea ducatus. tamen ipsa medietas domus cecidit in commissum ex alio capite qꝫ ipse frater accepit possessionem realem dicte medietatis domus absq; consensu dicti domini directi et poterit ipse dominus directus agere ad commissum dicte medietatis domus. ¶ Sicut in simili videmus quod licet res emphiteoticaria possit donari inconsulto domino directo secundum glo. et Odof. in dicta. l. fina. C. de iure emphiteo. idem tenet glos. Joan. andr. Innocen. Hostien. Hen. Bohic. et Francis. de zabarellis in. c. potuit de locato. idem Bartol. in. l. prima. C. de fund. patri. lib. decimo. et plene scripsi in decisionibus parlamenti. questio. xlvj. tamen donatarius non potest accipere possessionem sine licen-

tia dñi directi & si contrarium faciat res ex illo capite cadit in commissum vt dicit Salx.in.d.l.fi.C. de iur.emphyt. & plenius dixi in dicta questione.xlvi. ¶ Videt ergo cõcludendũ q si dictus frater nolit laudimia soluere de dicta medietate domus per eũ a dicto suo fratre medio pdicto acquisita q detur contra eum libellus commissi.ita videtur mihi.

¶ Summarium.xlvii.

1 ☞ Appellari qñ possit ab ordinatione curie inferioris.
2 Appellatio quare nulla dici possit.
3 Appellatio an possit dici deserta per lapsum fatalium.
4 Lapsus fatalium primam sententiam ratificat.
5 Sententia post desertionem lata est nulla.
6 Hypotheca et alia iura pretensa quando sententie executionem impediant.
7 Mulier quando dotem cõstante matrimonio repetere possit.
8 Executio ante condemnationem fieri nequit.

¶ Consilium.xlvii.

Circa diffinitionem pcessus cause appellationis aduocate a curia superioritatis Vienne ad hanc venerabilem curiam parlamenti dalphi. & vertẽtis inter pcuratorem anniuersariorũ ecclesie viẽneñ. Et guillemetaz gayne vxorẽ petri chinalleti temere appellantes ex vna parte. Et iaquemetum ac antoniũ de preyssino fratres appellatos ex altera videntur sequentia consideranda & in iure examinanda. Pro declaratiõe iuris & intentionis dictorum de preyssino appellatorum. ¶ Primo si dicti appellantes potuerunt iuridice appellare ab ordinatione facta per iudicem curie secularis Vienne qui ordinauit executionem sñie in pcessu inserte incohatam in bonis dicti petri chinalleti fore pficiendam & complendam. ¶ Secundo si potuerint iuridice appellare si eorum appellatio sit nulla & inualida: q2 non appellauerunt in scriptis sed viua voce. ¶ Tertio si lapsu fatalium dicta appellatio dici & pronuntiari debeat deserta. ¶ Quarto respectu facti principalis si hypothece per dictos appellantes coram iudice a quo allegate debuerint de iure impedire dictam executionem sententie de qua in dicta ordinatione a quo fit mentio.

1 ¶ †Circa primum quesitum potest dici q a dicta ordinatione non potuit neq debuit iuridice appellari. Duplici consideratione. Primo quia a iudice qui pnuntiat super executione sententie cum talis pnuntiatio sit pars executionis non

a potest a tali pnuntiatione[a] appellari vt dicit Specu.in ti.de executione sñie.in §.breuiter.v.sed ẽm eũ &c. Maxime q2 ipse iudex a quo non excedebat modum sñie quam ordinabat exequi.pro quo.l.ab executore.in princi.C.quorum ap. Et q ipse iudex non excederet modum dicte sñie declarabitur infra circa quartum & vltimũ quesitũ. Alia etiã 9sideratione nõ potuit iuridice a dicta ordinatione appellari: q2 dñs noster rex dalphiñ.dũ resideret in hac patria inter cetera statuta & ordinationes p eum factas.M.cccclix.& die scda mẽsis maii statuit et

a ¶ A tali pnuntiatiõe. glos.in.l.ab executore. ff.de ap.sup vbo ab executore.dicit quod potest appellari a pnũtiatiõe exeqndo idẽ sequit bar.i l.si cuz exceptiõe.§.hec aũt actio.ff. qd met.cã.

ordinauit quod ab ordinationibus & sententijs interlocutorijs non appelletur: quod statutum est registratum in camera consilij in libro statutorum. Se d dicta ordinatio a quo extitit ex aduerso appellatum est interlocutoria vt in sequenti quesito declarabo. Et ita etiam sonat verba ordinationis a qua. ibi. pronunciamus et ordinamus igitur &c.

2 ¶ † Ad secundum quesitum dico quod dicta appellatio partis aduerse fuit & est nulla: ac inualida. Cum dicta ordinatio ex qua extitit appellatum fuerit & sit interlocutoria & non diffinitiua sententia patet quia omnis pronunciatio & sententia lata in executionem sententie diffinitiue vt in casu de quo agitur est interlocutoria vt voluit dicere Pe. Ja. in ti. de actione in factum. ex re iudi. in. §. sed quid erit preses vel alter index. l. ex tunc &c. in fine. ibi. licet secus sit in casu quo appellatur a diffinitiua &c. Et videtur hoc idem sentire Bar. in. l. ij. de appel. recipiendis et faciunt not. per Bart. in. l. ab executore. in. j col. ff. de appel. vbi dicit etiam quod inferenda est causa quando appellatur super executione sententie & ita est interlocutoria per eius no. per eum in. l. ij. & l. eius. ff. de appel. Et quod sit interlocutoria tenet Bal. in. l. ab executore. C. quorum appella. non rect. et est bona ratio: quia quod sententia exequatur non diffinit principalem articulum: sed eius exequutionem. & ad hoc faciunt que dicit Spec. in ti. de sen. §. species versus. & versi. diffinitiua. vbi dicit quod diffinitiua est que diffinit principalem questionem et debet continere condemnationem vel absolutionem. ¶ Ideo si a dicta ordinatione potuisset iuridice appellari prout non potuit: vt supra in primo quesito dici debuisset ipsa pars a dicta interloquutoria appellasse in scriptis et non viua voce prout fecit. Et in appellatione in scriptis causas pretensi grauaminis declarasse. Et quia hoc factum non fuit ipsa pars aduersa debet reputari pro non appellante: & causa est remittenda iudici a quo ex sua ordinatione exequenda cum refusione expensarum.

a ¶ Et si quispiam. hic de ordinatione habente vim diffinitiue si debeat i scriptis appellari.

a iuxta. c. cordi. de appella. lib. vj. Et si quispiam [a] diceret vellet prout tamen non posset quod dicta ordinatio haberet vim diffinitiue adhuc debuisset appellasse pars aduersa in scriptis: et non sufficeret appellare viua voce vt dicit Jo. mo. in. c. cupientes in. §. et si per. xx. dies. de elec. lib. vj.

3 ¶ † Quo vero ad tertium quesitum pro ipsius decisione premitto quod a die appellationis partis aduerse et introductionis eiusdem coram iudice superioritatis vienne vsque ad diem qua causa a dicta curia superioritatis vienne ad presentem curiam parlamenti fuit aduocata effluxi sunt quatuor anni. ¶ Et cum infra primum annum seu primum fatale ipsa pars aduersa non fuerit prosequuta suam diffinitionem eiusdem fieri per iudicem superioritatis vienne infra ipsum primum fatale aut iusto impedimento interueniente si quod interuenisset: quid tamen interuenisse negatur infra secundum fatale ipsa appellatio fuit et est deserta: & remanet ordinatio a quo rata & firma iuxta iuris dispositionem. in aut. et qui appellat. C. de tempo. appel. & not. in capit. cum sit romana. extra de appel. ¶ Tum quia dominus

noster rex dalphinus in statutis suis supra in primo quesito mentionatis statuit etiã et ordinauit quod cause appellationũ terminentur infra tempora a iure scripto ordinata et determinata. Et si secus fiat quod appellationes ipse sint deserte et tales pronuncientur. Ideo recte concluditur dictam appellationem partis aduerse fore desertam et talem pronunciandam: cũ per processum non appareat quod pars aduersa appellans diligentiam fecerit quod infra dicta fatalia terminaret causa de qua tamen diligentia docere debuisset ipsa pars aduersa appellans vt dicit Jo. fa. in. l. si contra. in fi. C. de appella. plus dici potest quod quia ipsa aduersa non instituit neque diligẽtiã fecit quod ipsa causa appellationis terminaretur infra dicta fatalia videlicet primũ vel secundum fatale: quia permittẽdo

a labi ipsa fatalia videtur dicti ordinationi a qua acquieuisse[a] p ter. cũ gl. super verbo acquieuisse. in prin. in. l. ad solutionẽ. ff. de re iudi. Et facit glo. in. l. j. C. de postu. Idem etiam no. Guillelmus de monte landuno in cle. si appellationẽ. de appella. in. fi. Et debet propterea pars aduersa sententie a quo: obtemperare. Quia cum appellatio ex tempore recipiat resolutionẽ et interitum. Ideo lapsis fatalibus statim moritur seu extinguitur. in. l. nemo arbitretur. C. de tempo. appel. et notant doc. in. l. cum antiquioribus. eo. ti. super verbo mortales. Unde decisum est hodie iure nouissimo quod post appellationem desertam lapsu fatalium per negligentiam appellantis etiam si ambo appellans et appellatus processerint in causa appellationis: processus appellationis non valet: nec ex tali processu potest valida sententia ferri. in cle. si appellationẽ. de appella.

4 ¶ † Et ratio ẽm glo. post hosti. quia lapsus temporis fatalium ratificat ipsam primam sententiam et facit haberi perinde ac si non fuisset appellatum ita quod si sententia de facto inde feratur super negocio principali per quam infirmaretur prima sententia esset ipsa sententia nulla defectu iurisditionis tanquam a non suo iudice lata. Et tamen contra rem iudicatã: vt habetur

5 per gl. et docto. in dicta cle. si appellationem. ¶ † Nec valet sententia post desertionem lata. nec ad agendum nec ad excipiẽdum vt not. Bal. in dicta auten. ei qui appellat: quia talis sententia est nulla defectu iurisditionis que desijt esse in iudice cause appellationis post fatalia vt dicit Bal. in feu. in ti. quo

b tempore miles inuestituram petere debeat. in. §. fi. ¶ Et dicit[b] colle. in ca. ex ratiõe. extra de appella. quod licet Joan. and. in dicta cle. tenuerit quod in hoc casu potest appellans coram iudice ad quem petere pronunciari appellationẽ desertaz. Ipse tamen collec. de hoc dubitat: quia talis iudex ad quẽ. iã desijt esse iudex. Nisi inquit diceretur quod iurisditionẽ habet pretextu ipsius deserte appellationis que inquãtum ad hoc dumtaxat durat: quia quo ad aliud non habet iurisditionẽ. ex quibus infertur quod vos venerabile parlamentum qui succedit in hac parte in locum iudicis superioritatis vienne per aduocationem presentis cause non potestis pronunciare super negocio principali: quia causante ipsa desertiõe iurisditio reuertitur

a ¶ Acquieuisse. et quia pmittẽdo labi. x. dies qui dant ad appellande vr tacite snlam cõformare. l. fi. ff. de app. reo. et. l. hi qui ff. de appel.

b ¶ Et dicit col. deserta appellatiõe iudex nõ potest pnũciare nisi super desertione.

ad iudicem cause principalis a quo.l.si contra.z.l.quoniam.C.de appel.z no.
Saly.in.l.eos.eo.titu.d.Jo.an.in.c.in presentia.extra eo.ti.Et hec dicta suffi-
ciant quo ad istud tertiu3 quesitum.
6 ¶†Uenio ad quartum quesitum z videtur primo respectu dicte guillelme co-
appellate quod eius hypotheca z alia iura per eam pretensa non debeant im-
pedire dictam exequutionem sententie.Tum primo:quia vt ipsa guillelma fa
tetur in suis articulis maxime in primo articulorum suorum fol.lxxxvj.Dicti
de preyssino fratres appellati ratione administrationis eorũ tutele sunt prio-
res in hypotheca bonorũ dicti petri chiualleti de cuius bonis agitur.Jdeo cẽ
seri debent potiores in iure iuxta regulam qui prior est tempore : potior est in
iure. Tum quia z si bona dicti petri chiualleti fuissent eidem guillelme pro
dicta sua pretensa dote allegata.ipsa guillelma premature se opposuit aduer-
sus exequutionẽ in bona dicti chiualleti p o parte dictorũ de preyssino inchoa
tam:quia si dicta bona fuissent inquantata:et in vltimo inquanto plus offerẽ
ti liberata forte reperturn fuisset tantu3 precium quod non solũ summa petita
per dictos de preyssino:sed etiam summa petita per dictam guillelmetam.Ex
quibus ambabus partibus satisfactum fuisset : quia licet dicta guillelmeta
pretendat dicta bona fuisse sibi insolutum sue pretense dotis tradita : ipsa tñ
guillelmeta esset contenta sammã sue pretense dotis recipere prout ipsa guil-
lelmeta eius animum declarauit in processu folio.xc.verso.¶Jdeo expectasse
debuisset quod dicta bona in inquãtib⁹ fuissent vẽdita:qr de precio fuisset sibi
satisfactum.Et de residuo dictis de preyssino etia3 fuisset solutũ iuxta.l.a diuo
pio.in.§.si mille.z ibi Bar.ff.de re iudi.¶Et hec dicũtur in casum in quẽ dicta
guillelmeta docuisset de sua pretensa dote:de qua tamen non docuit:quia in-
strumentum confessionis pretense dotis per ipsam productum et insertum in
processu.folio.cix.non probat numerationem neq3 solutionem dicte pretense
dotis saltim in preiudicium creditorum:ita quod creditores omni tempore
possunt opponere exceptionẽ non numerate dotis.vt plene per Bart.in autẽ.
sed iam necesse.C.de dona.ante nup.z ibi Jo.fa.¶Preterea z si constaret dictã
pretensam dotem fuisse soluta3 aliter q̃3 per confessionẽ dicti chiualleti:adhuc
non valuisset traditio in solutum per dictum chiualleti dicte guillelmete ei⁹
7 vxori facta de bonis de quibus agitur.†Quia mulier non potest repetere dotẽ
constante matrimonio nisi in casum in quem maritus vergeret ad inopiam:iu
xta ea que leguntur z notantur in.l.vbi.C.de iure dotium.Sed non constat qđ
ipse chiualleti maritus vergat ad inopiam.igit̃ zc.quia licet dicta guillelmeta
pretensam inopiam dicti sui viri in processu allegauerit:illud tamẽ nõ ꝓbauit:
quia nulli testes fuerunt examinati super articulis ipsius guillelmete . Et de
his que non sunt z non apparent idem est iudicium.l.in lege.z.l.rutilia.ff.de
contra.emp.z vendi.¶ Preterea et si constaret dotem fuisse solutam et ipsum
chiualleti vergere ad inopiam prout non constat . Adhuc male impediuisset
dicta guillelmeta exequutionem sentẽtie dictorũ de preyssino.quia per instru-
mentum per ipsam guillelmetam productum et insertum in processu.fol.lxvj.
verso.apparet quod in certis alijs bonis dicti chiualleti fuit solutum eidem
guillelmete de dicta sua pretensa dote.Cui instrumento cum ipsa guillelmete
de dicta sua pretensa dote.Cui instrumento cum ipsa guillelmeta ipsum pro-
duxerit stare tenetur iuxta no.in.l.cum precium.C.de liberali causa.Ex quib⁹
8 omnibus simul iunctis recte cõcluditur quod dicta guillelmeta male se oppo-
suit aduersus exequutionem sentẽtie dictorum de preyssino.
9 ¶†Similiter etiam male z indebite aduersus dictam exequutionem se oppo-
suit dictus procurator anniuersariorum .:Quia ante condẽnationem non põt

fieri exequutio. Nam condẽnatio debet precedere exequutionem. Et si primo fiat exequutio q̄ ꝯdẽnatio exequutio est nulla: iuxta.l.si cũ nulla.cũ ibi no.per Bar.ff.de re iudi.sed nõ cõstat p acta qꝺ dictus petrus chiualleti fuerit ꝯdẽnatus erga dictũ procuratorẽ anniuersariorũ.igit̃ dꝫ dici exequutio p dictũ ꝓcuratorẽ anniuersariorũ in dictis bonis petri chiualleti facta esse nulliter facta: cũ nulla ꝯdẽnatio ipsam exequutionẽ precesserit per dictã.l.si cũ nulla. Et qꝺ sit verũ qꝺ dicta exequutio anniuersarioꝝ ꝓcesserit absq; cõdẽnatiõe ptꝫ in explectis in actis ꝓductis ꝛ insertis.fo.xcv.verso.ꝛ fo.sequenti:q: lꝫ ibi appareat cõpulsorias fuisse cõcessas:nõ tñ apparet qꝺ fuerint litere precise ꝯtra dictum chiualleti ꝯcesse:q̃ obtinẽtvim iudicati ſm statuta dalphinalia.Ideo dicta exequutio pro parte dictorũ anniuersariorũ producta dꝫ cẽseri nulla ꝛ pro non facta haberi iuxta iura supra allegata.ꝛ facit.l.j.C.de exequutiõe rei iudi.¶Ille eñ litere cõpulsorie inserte fo.cxv.verso.in quib⁹ mandabat̃ in casu oppositionis pars citari dicturus cur litere precise nõ essent ꝯcedẽde nõ habẽt vim precisarũ sed simplicis citatiõis vt no.per Barto.ꝛ Iaco.de but.in.l.actione. C.de transac.ꝛ Io.fa.in.§.olim.insti.de pena temere litigã. Que litere cõpulsorie nõ fuerũt cõtra dictũ chiualleti execute sed dies citationis tũc fienda adhuc est in albo in processu vt ptꝫ fo.cxvij.verso.Ideo pignoratio inde secuta fuit nulla p iura supra allegata. ¶Et si appareat dictũ petrũ chiualleti fuisse citatũ super dictis literis cõpulsorijs in personã dicte eius vxoris: hoc nõ fuit vt cõpareret coram iudice a quo dicturus cur precise nõ essent cõcedẽde.Sed vt ipse chiualleti videret inquantus fieri: vt ptꝫ in processu.Ex quib⁹ sequit̃ qꝺ illa expleta dicti ꝓcuratoris anniuersariorũ tanq̃ nulla nõ debuerũt ꝑstare impedimẽtuꝫ quo minus dicti de preyssino fratres potuerũt exequi eoꝝ fulam in dictis bonis:q: nõ ꝑstat lpedimentũ qꝺ de iure nõ sortit̃ effectũ:iuxta regulã iuris.li.vj. Etiã dicto procuratori anniuersariorũ obstat desertio sue appellatiõis de qua plene tetigi supra circa ꝓmũ:scꝺꝫ:ꝛ tertiũ dubia.Et ita de iure dicẽdũ vr̃ mihi.

¶Summarium.

1 ☞Papa plenariam habens potestatẽ qꝺ placet facere potest.
2 Absenti ius in beneficio/non queritur ante acceptationem.
3 Capitulũ si tibi absenti de preben.qualiter intelligatur.
4 Collatio scꝺa valet si impetrans primã ignorauerit collationẽ.

¶Consilium.xlviij.

Si appareat quod prioratus de breuino fuerit per papam pium quondam collatus fratri giraudo sybondi/vt pretendit frater Iacob⁹ marchi in suis articulis supra in hac causa traditis ipse tamen frater giraudus ab humanis decessit antequam dictam pretensam collationem acceptauerit et ratam habuerit:vt satis fatetur ipse frater iacobus marchi producendo in hac causa copiam sue asserte collationis in qua copia ita asseritur in processu inserta.folio xxix. et cui pretense copie inquantum contra eum facit ex quo eam produxit stare necesse habet iuxta ea que leguntur et not.in.l.cum precium. C. de liber. cau.et facit quod dicit Specul.in titulo.de depositionibus.§.viij.in prin.

1 ¶†Ex quo propterea sequitur quod papa dictum prioratum conferre postea potuit fratri Stephano de mars ex plenitudine sue potestatis quam habet papa.iuxta.c.licet.de prebend.libro sexto.Et potest papa facere quod sibi placet.institu.de iure natura.§.sed quod principi. et nota.per Ioannem andr.in nouel.in.c.si tibi absenti.de prebend.libro.vj. in prima columnna. quãplurima enim potest papa de plenitudine sue potestatis vt plene per Inno. in.c.
2 innotuit.in gl.fi.de elec.ꝛ maxime i casu nostro.†Quia absenti añq̃ accepta-

uerit non queritur ius in ipso beneficio vt patet in.d.c.,si tibi absenti.ibi nō acquiras.Ideo dict⁹ frater stephanus de mars potuit licite dictum prioratū impetrare per mortē dñi Henrici alamandi tunc vltimi possessoris ipsius prioratus : cum tunc vacaret de iure ꝛ de facto non obstante dicta asserta collatione dicto fratri girando vt pretenditur facta:que si de ea appareat non fuit sortita effectum per premissa.

3 ℭ† Nec obstat dictū.c.si tibi absenti.ibi ipse tñ eps vel ꝗcūq; alius de ipso beneficio nisi cōsentire recuses in personā alterius ordinare nequibit ꝛc. q: illud.c.loquitur in ordinario.vt ibi aperit tex.dum dicit.ipse tñ eps ꝛc.vel etiā potest intelligi in delegato apostolico vt ipsi dicūt doct. p tex. ibi vel quicūq; alius ꝛc.Secus aūt in summo pontifice qui potest tale beneficium anteq̃ absens acceptauerit alteri cōferre:q: papa hʒ plenitudinem potestatis ꝛ pōt facere qđ vult per supra allegata. Nec obstāt illa verba:vel quicūq; alius ꝛc.sub illis verbis generalib⁹ nō cōprehēdit papa cū in generali sermone nō intelligat persona loquētis,iuxta.c.petitio.extra de iureiur. cū si.si eñ papa de seipso in.d.c.si tibi absenti.loqui voluisset bñ expressisset.arg.in simi.in.c.ad audientiā.extra de decimis.

4 ℭ† Preterea vbi impetrās ignorauit primā collationeʒ citra preiudiciū loquēdo valet scđa collatio lʒ collator teneat p̃mo de alio equipollēti bñficio prouidere vt dicit gl.Jo.an.in.d.c.si tibi absenti super verbo acquiras.ibi.tertia opinio ꝛc. sed dictus frater stephanus de mars ignorauit prout ꝛ adhuc ignorat dictum prioratū vnq̃ fuisse collatum dicto fratri girando si de aliqua collatione appareat quod non credit.igitur ꝛc.

ℭ Ex quibus propterea apparet proposita partis aduerse primo ꝛ scđo loco tradita tanq̃ non reuelatoria non esse ad probandū admittenda:sed sequestrū in dicto prioratu appositū fore tollendū ad vtilitatē dicti de mars veri prioris ꝛ possessoris ipsius prioratus per supra ꝛ al's iam in causa deducta ꝛ allegata que sic dixi ꝛ fieri petit ipse de mars per vos magnificum Dalphi.parlamentū ꝛ sibi debitam iusticiaʒ ministrari; officium vestrum oportunius implorando.

ℭ Summarium.

1 Pactum de retrouendendo qñ ꝛ quare sit validum.
2 Census siue res alie restitutioni subiecte vendi nequeunt.
5 Dominium rei non transfertur vbi vēditor aliqđ ius reale sibi reseruarit in re.
4 Census venditi cā venditionis reducta ad nō cāʒ pñt repeti.
5 Ueritas ipsa ꝛ factū ante omnia attenduntur.
6 Clausula iusticiā sibi ministrari petens quid efficiat.
7 Officiū iudicis implorās nō tenet dominiū rei petite pbare.

ℭ Consilium.clix.

PRincipale dubium presentis processus [a] vertentis in venerabili curia parlamenti Dalphi. inter nobilē Jacobum penchenati supplicantē ex vna parte et domi.Guilielmum fabri. ꝛ chambertum fabri fratres supplicātes ex altera consistit in hoc

a ℭ Phtis p(ro)cessus. allegatiōes iuris pēdēte reachatto res vēdita possit alteri vēdi et de mō agēdi ꝯ tertiū possessorē vide Bar. in.l.in diem ff.de aq plu. arcenda.vbi de hoc.

Reue dominus episcopus Ualētie pendēte termino quinqꝫ annorum per ipsum dominum episcopum concesso eidem pē-chenati census de quibus agitur posse redimere potuerit ipse dominus episcopus dictos census dictis reis vendere pendē-te dicto termino reachatti.vsi-valuerit venditio medio tēpore ipsis fabri facta.

¶ †Et pro euidentia dicendorum premitto quod illud pactū factum per dictum dominum episcopum de retrouendēdo di-cto penchenati fuit et est de iure validum per tex.in.l.ij.C.de pac.inter emptorem et vendi.qui text.non est alibi. Hoc ergo presupposito credo indubitanter quod dictus dominꝰ episco-pus non potuerit dictos census dicto medio tempore dicti reachatti dictis fabri reis vendere. Et quod venditio fuit ⁊ cē-seri debet nulla quod probo per tex.in simili.in.c.si tibi absen-ti.de preben.libro.vj.vbi disponitur quod si episcopus bene-ficiū absenti contulerit licet ius absenti non queratur in ipso beneficio donec acceptauerit illo tamen medio tempore quo deliberat an velit acceptare vel non ipse episcopus non potest tale beneficium alteri conferre et si conferat non valet collatio vt ibi dicit tex. Sic ergo in proposito dico quod medio tempo-re dicti reachatti non potuit ipse dominus episcopus dictos alteri vendere et quod venditio quam fecit est nulla et pro nō facta haberi debet per dictum.c.si tibi. Et quod non valuerit nec fieri potuerit dicta venditio pendente reachatto inscio et non vocato dicto penchenati videtur tenere Bart.in proprijs terminis in.l.in diem.ff.de aqua plu.arcen.

¶† Preterea alia consideratione non potuerunt dicti census per dictum dominum episcopum dictis fabri vendi cum tem-pore venditionis ipsis fabri facte dicti census de quibus agi-tur subiacerent restitutioni ⁊ reuenditioni dicto pēchenati fiē de dicto termino quinqꝫ annorū durante: hoc probatur in auc. res que.in prin.C.cōia deleg. Et venditio dicto medio tpeˢ di-ctis fabri fuit nulla vt dicit glo.in.l.fi.§.finautē sub conditiōe C.eo.in gl.super verbo celebrata.ibi:sed ⁊ per autē. hic positā hoc est expeditum vt nō teneat alienatio etiā interim.idem vi-detur velle glo.in.l.seruo legato in.§.j. super verbo a legatario. ff.de lega.j.idem not.ff.de condi.⁊ demon.l. qui feudum, ⁊.ff. ad trebelli.l.marcellus.§.res que.⁊.ff.de reg.iur.l.plerūqꝫ. ita qꝺ dicti fabri tenentur rem cum fructibus medio tempore per eos perceptis dicto penchenati restituere..vt dicit gloss.super dicto verbo celebrata.ibi ita vt rem et fructus preteriti tēpo-ris restituat ⁊c. ¶ Jmo et dicti census venditi possent a dictis fabri tertijs possessoribus rei vendicari tanqꝫ venditi tempo-re quo restitutioni subiacebant: per glosam super verbo cele-brata ibi: vel quarto quod est melius ⁊c. quam glo.ibi. sequi-tur Bar.posito qꝺ fideicommissario non fuerit facta restitutio re vel verbo ⁊ hoc in odium alienantis pendente conditione. Jdem etiā dicit Barto.in.l.marcellus.§. res que. ff. ad treb.

¶†Alia etiam ratione possunt dicti census vide de hoc.J.con si.clxxxvj.de quibus agitur a dictis reis vēdicari quia dñum

a ¶ Dicto medio tēpo re. sunt aliq̄ glose que di cūt qꝺvꝫ in-terīꝫ aliena tio.vide re-portata i li-bro meo. ff. de.leg.j. sup l.seruo lega to.

a ¶Reser- a uat aliquod ius reale. et dict3 hic ad uerte qd qn qs voluerit vedere cum reachatto: ne emptor medio tepore reachatti alteri vedat et hoc modo si vedat vedi tio erit nulla p iura hic allegata.

nunq fuit in ipsos reos translatum: quia vbi venditor in venditione sibi reseruat aliquod ius[a] reale vt in casu nostro quos dictus penchenati in venditione quam fecit dicto dno episcopo reseruauit sibi qd posset infra dictum terminu dictos cesus reemere tuc eo casu impeditur in emptorem translatio dnij per l.si creditor. §.si ff de distrac.pig. et no.per Bar.in.l.filiusfami. §.diui.ff de lega.j.et in.l.si ita quis promiserit.§.ea lege.ff.de verbo.oblig.maxime quia vendendo dicto dno epo cum dicto pacto de retrouendendo videtur ipse penchenati alienatione dicto domino epo termino reachatti durate prohibuisse: quia ad positionem vnius contrariorum sequitur remotio et destructio alterius contrarij.l.sed et si pupillus.§.si.ff. de institu.l.pomponius.§.sed et si.ff.de procuratoribus.ar.in.l.hec verba.ff. de verbo.signi.et in.l.cum pretor.ff.de iudi. et hoc propter incompatibilitatem vt ibi habetur. Nam contrarietas consistit circa incopatibilia vt no.per Bar.in.l.eos.ff.ad.l.cor.de fal.reseruando ergo sibi dictu3 reachattum effectualiter prohibuit ne pendente reachatto venderet ipse dns eps dictos census de quibus agitur.et actus in contrarium factus per dictum dnm epm vc3 venditio per ipsum dnm episcopum dictis reis facta est nulla tanq repugnans dicte gratie redeptiue arg.in.l.vbi repugnatia.ff.de re.iu.et in.l.scripture cu ibi no.per glos.C. de fide instru.An si valuisset prout non valuit dominium saltim non trasiuit in dictos reos emptores per dicta Bar.in.d.§.diui.et per supra allegata.

4 ¶†Alia etiam consideratione tenentur dicti fabri dictos census restituere dicto penchenati.quia licet dictus domin[us] eps tempore venditionis per eum facte de ipsis cesibus dominus fabu.titulum siue causa3 haberet in dictis censibus: illa tame causa reducta fuit ad non causam per reuenditione dicto penchenati factam ideo repeti possunt dicti census.l.si fallo. cum ibi not.per Bar.ff.de condi.sine causa.et de hoc videtur casus apertus fm vna lect.glose.in.l.iulianus verum debitorem.in gl.j.ibi: et multo minus et sequitur videtur redire ad non causam et c.ff.de condi.inde.qua gl.ibi sequitur Bar. in.viij.col.in versi.et pro hoc dico statutum est hic et c. Idem etiam sequitur Aug.de are.in si.ff.a quibus appel.non licet.

5 ¶†Et cum clare appareat de bono iure dicti pechenati actoris qd habet in dictis censibus iuxta supra allegata. Non debet attendi ad opposita per dictos fabri reos pretendetes dictum actore inepta actione intetasse. Quia q actio intetet atte di non d3 sed simpliciter et pure factum ipsum: et rei veritas.vt dicit tex.ad litera in.c.dilecti filij.ibi.neqta subtilr sicut a multis fieri solet cuiusmodi actio intetetur inquiratis sed simplr et pure factu ipm et rei veritate fm forma canonu et sanctorum patrum instituta inuestigare curetis.extra de iudi.ci.

6 ¶†Maxime qr dictus pechenati in fine sui libelli subiunxit cla[u]m. Et alias sibi debita iustitia ministrari: per qua cla3 etia iudex potius debet attendere ad ius partis q ad inepta actione intentata foret: vt dicit Innocen. in.c. examinata. de iud.

¶Est etiã cõsiderãdũ qđ dictus penchenati implorat officiũ iudicis: vt patet in fine dicti sui libelli. ¶†Ex qua imploratiõe officij non habet necesse ipse penchenati probare de dominio vel quasi dictorũ censuum petitorum: sed sufficit qđ ipse in possessiõ ostenderit dictos census habuisse anteꝙ ipsi rei ipsos cẽsus occupassent: et per officium iudicis [a]debent eidem penchenati restitui: ex quo de bono iure ipsius penchenati per supra deducta apparet: vt dicit notabiliter Bar.in.l.de vsu.circa fi. vel dic quod illud officiũ &c.ff.de var.& extraor.co.& allegat ipse Bar.glo.in.l.in ciuile.C.de fur.& in.l.manifestissimi.§.sed anni secũdo.eo.ti. ¶Sed per dictum processum apparet quod dicti census fuerũt primo dicto penchenati cũ ipsos vẽdiderit ipse penchenati cũ reachatto cũ dicto domino episcopo. ¶Et non possunt ipsi rei referre questionem dominũ dicto penchenati cum ipsi rei causam habeant a dicto penchenati ꝑ mediã personam dicti domini episcopi: vt fatentur ipsi rei in eorum instrumento venditionis in processu inserto folio.xxxij.in quo instrumento legitur quod ipse dominus episcopus qui dictos census eisdem reis vendidit causam habuerat a dicto penchenati qui eidem domino episcopo census primo vendiderat: ꝑ quo faciũt ea: q̃ leguntur & not.in.l.si qs cõductionis.C.locati.

a ¶Per officiũ iudicis. Et vide q̃ dixi de imploratione officij iudicis i tractatu.quem cõpilaui sup statuto dalphi. de lr̃is cõpulsorijs et precisis in.viij.q.

¶Summarium.

[1] Testamentum in quo mater preteritur filio instituto an sit nullum.

[2] Mater tutrix data in testamento hereditate filiorũ primatur si inuentario non confecto tutorem non petijt.

[3] Auia an excludatur matre exclusa.

[4] Auia paterna an sit in bonis paternis preferẽda & materna in maternis.

¶Consilium.l.

Ex facto tradito eliciuntur quatuor dubia subscripta in iure determinãda. Primo an testamẽtũ in quo mater est preterita nulla causa inserta & filius est heres institutus sit nullum. Secundo nunqđ mater que est tutrix data in testamento. que non fecit inuentarium[b] nec sibi fecit administratio-nem decerni: nec als tutorẽ petijt perdat hereditatẽ filiorũ: de-cẽdentium in pupillari etate. Tertio vtrũ matre exclusa exclu-datur auia seu auie que, similiter neglexerũt petere tutorẽ lapso anno infra quem debebant petere. Quarto vtrum auia paterna preferatur in bonis paternis & auia materna in maternis.

[1] †Ad primum dubium dico qđ testamentũ ex tali causa non rumpitur quia habebat filios quos instituit quorum filiorum mater cũ est in successiõe.C.de suis & legi.aut.in successiõe. Et nõ tenet qs instituere ascẽdẽtes stãtib⁹ descẽdẽtib⁹.ff.de iniusto rupto irrito testamẽto.l.si qs exheredato, in ꝓń.& de inoffi.testã.l.ꝑ filium & institu.de successi.liberorum.§.sed nostra.

[2] †Ad secundum dubium dico respondendo quod sic: per.l.ij. §.si mater.ff.ad tertullianum.& ibi no.in gl.super verbo legitimis.& insti.eo.§.fi.& l.sciant.C.de legiti.heredi,

b ¶Que nõ fecit inuẽtarium. de hoc vide.s.cõsi. xliij.& xliiij.

3 ¶ † Ad tertium dubium respondeo qd omnes leges que excludunt a successione propter tutorem non petitum loquuntur in his quorum forma proxima spes successionis est quia possunt succedere si volunt non tamen puniuntur si non petierint[a]. C. qui pe. tutores. l. pe. z ibi no. per glo. z doc. z sic concluditur qd auia materna z paterna pariter veniunt ad successionem.

a ¶ Si non petierint. vide de hac materia. s. consil. clxxix. z. s. consil. liij.

4 ¶ † Ad quartum dubium dum queritur vtrum auia paterna preferatur in bonis paternis z auia materna in bonis maternis qd videtur per. l. de emancipatis. in fi. ff. de leg. here. et qd ibi no. per glo. Sed ille leges loquuntur de fratribus consanguineis z vterinis. Sz de auo paterno z materno est casus singularis. C. de bo. que libe. l. quod scitis. ver. si autem. scdm qd doc. ibi ponunt casum vbi est expressum qd in bonis paternis prefertur auus paternus. Et sic in proposito dico qd in bonis paternis preferatur auia paterna que mortuus habuit a patre: non aut in illis q habuit a fratre suo defuncto: qr in illis succedut dicte auie pariter: quia talis fili9 defunctus erat in eis coniunctus pariter per lineaz paternam et maternam.

¶ Summarium.

1 Liberorum dictio / in idiotam non cadit.
2 Neptis an veniat liberorum appellatione.
3 Nepos venit nomine filij.
4 Si quis dictio / ad vtrunqz porrigitur sexum.
5 Notario creditur z fere pro eo semper presumitur.

¶ Consilium. lj.

FActum tale est qd notabilis katherina de pratis ciuis condidit testamentum in quo sibi heredes vniuersales instituit ioannetam et benastruam eius filias. ¶ Item voluit dicta katherina qd si contingeret vnam ex dictis filiabus sine libero vel liberis legitimo procreato vel procreatis decedere qd ad aliam suam filiam z heredem suum superuinentem z liberos suos bona sua omnia iure institutionis perueniant z pertineant. ¶ Dicta ioanneta ex post de legitimo matrimonio habuit vnum filium ioannem qui filius ante dictaz ioannetam eius matrem decessit relicta sibi gileta eiusdem Ioannis filij sui filia. ¶ Subsequenter dicta ioanneta mater dicti filij decessit ab humanis relicta sibi dicta gileta filia dicti sui filij. ¶ Dicta ioanneta nunc ab intestato z sine libero vel liberis decessit viuente benastrua sorore dicte ioannete z matre ipsi9 gilete. ¶ Nunc queritur si dicta substitutio habeat locum in dictam benastruam sororem dicte ioannete. ¶ Nunc videndum est si dicta gileta neptis ipsius ioannete: quia filia filij excludat benastruam substitutam ipsi ioannete: et hoc est incidere in illam questionem an appellatione liberorum contineantur nepotes in dispositione a matre vel alio per lineam femininam ascendentem facta ad hoc qd substituti vel fideicommissarij a substitutione vel fideicommisso excludantur. Et videtur quod non: quia verbum liberorum in dispositione persone illiterate prolate non comprehendit nepotes: z hoc videtur tenere Ray. id

dicit alibi glo. q' tale verbum in ydiotam non cadit. l. q' si nepotes. ff. de testa.
1 tute. †Cum igitur in casu presupposito verbum liberorum fuerit prolatum in dispositione persone illitterate mulieris nepotes non comprehendit et si eos non comprehendat dicta gileta neptis ipsius ioannete: quia filia filij sui non excludit ipsam benastruam substitutam ipsi ioannete: Immo ipsa benastrua admittetur ad substitutionem ipsius ioannete ex eo q' ipsa sine liberis hoc est sine filio vel filia decessit. Ad que facit: q: dispositio imperatoris: de qua in. l. cum acutissimi. C. de fideicom. loqui videtur in dispositione a patre vel auo paterno facta: in qua est speciale q' nepotes vel neptes ex filio excludant substitutum vel
2 fideicommissarium. ergo in contrarium est ius commune. igitur &c. †In contrarium videtur q' ipsa benastrua non admittatur ad substitutionem. Immo totaliter excludatur per ipsam giletam neptem ipsius ioannete videtur casus in l. liberorum. versi. filij autem appellatione. ff. de verbo. signi. vbi dicit text. q' non videtur sine liberis decedere qui neptem relinquit. cum igitur dicta benastrua fuit substituta ipsi Joannete si sine libero vel liberis decederet. Et in facto presupponitur q' ipsa decesserit relicta dicta gileta eius nepte ipsa non videtur decessisse sine liberis: sicque propterea conditio sub qua ipsa benastrua fuit substituta defecit merito non potest ad substitutionem admitti. l. si legata. C. de leg. et. l. post aditam. C. de impube. et ali. substi. l. ex facto. §. si quis rogatus. ff.
3 ad treb. cum simi. †Quid dicendum credo dictam benastruam nullo modo debere admitti per rationem nunc primo dictam ipsamque fuisse et esse exclusam per ipsam neptem. pro quo videtur casus in. l. lucius. la. ij. §. fi. ff. de heredi. insti. vbi permissio facta simpliciter de filijs sub hoc verbo filiorum porrigitur ad nepotes qui substitutos excludunt. Multo ergo fortius vbi facta est permissio de filijs sub hoc verbo liberorum cum plus in se habeat significatio huius verbi liberorum quam verba filiorum. in dicta. l. liberorum allegata. et in. l. q' si nepotes. ff. de testa. tutela. et videtur tex. expressus in. l. iubemus. §. penul. ff. ad trebel. et facit tex. et ibi videtur casus expressus in. l. cum acutissimi. C. de fideicom. ad quod l. cum auus. ff. de condi. et demon. †Et licet ab aliquibus dicatur q' dicta. l. cum acutissimi. loquatur in dispositione a patre vel ab ascendente per lineam masculinam factam et non in dispositione a matre facta sicut a patre. hoc tamen
4 non videtur verum †. et ideo notanter ibi dicit imperator si quis modo verbum si quis tam masculos quam femellas comprehendit. l. j. ff. de ver. sig. et ibi casus. et l. j. ff. de nego. gest. l. si quis. ff. de iur. om. iudi. et hoc videtur tenere glo. in. l. generaliter. §. cum autem. C. de insti. et substi. sub condi. fac. et Bar. tenet expresse in. d. l. cum auus. Nunc vero restat respondere ad primam rationem in oppo
5 situm factam: quia ad secundam est responsum. †Et est dicendum q' licet verbum liberorum non cadat in dispositione hominis non literati: vt comprehendat nepotes. tamen credendum est notario qui ipsum verbum scripsit et alia nomina importantia que testator exprimebat: nam cum ipse notarius sciat et scire a iure presumatur iura in. l. iubemus. in fin. C. de testa. est verisimile et ita ius presumit scripsisse que testator expressit: et ideo cum ipse scripserit verbum liberorum ius presumit q' ipse testator senserit de omnibus liberis tam primi gradus quam secundi: vt sunt nepotes. et neptes. pro quo. l. sciendum. cum ibi not. per Barto. ff. de verbo. obligatio. et in. l. si ita. ff. de testamen. tutela. et quam maxime in hoc casu fauore liberorum iuxta. l. cum acutissimi. alleg. ita dicit per expressum Barto. in dicta. l. liberorum. igitur &c.

Summarium.

1 Mobilium et immobilium nomine an veniant iura actiones et debita.
2 Actiones et iura et debita quando veniant mobilium nomine et quando immobilium.

3 Actiones ⁊ nomina, an veniant meorum ⁊ tuorum appellatione.

¶ Consilium. liij.

Factū tale est Joāneta de fonte de pōte belli vicini fecit donationē inter viuos petro charpini eius nepoti de omnibus vniuersis ⁊ singulis bonis suis mobilibus ⁊ immobilibus/dotalibus ⁊ parafernalibus p̄sentibus ⁊ futuris quibuscunq; retentis vsufructibus ad eius vitam. ¶ Postea dicta Joanneta donatrix veniens ad mortem eius condidit testamentū: in quo sibi heredem vniuersalem instituit in omnibus bonis suis bertrandum falauelli: que Joanneta in eadē permanens voluntate ab humanis decessit. ¶ Dictus petrus donatarius modo intendit petere ducentos florenos dotales dicte Joannete a fratribus suis ipsam dotem debentibus.

¶ Modo queritur si ipse donatarius possit dictos .cc. florenos petere: vel si pertineant heredi ipsius ioannete donatricis.

1 ¶ † Ad quod puto dicendum q̄ dictus donatarius non poterit petere: dictam dotē: q2 in dicta donatōe cōprehendūtur tātūmodo bona mobilia ⁊ imobilia ⁊ non actiones [a] iura/noia vel debita dicte ioannete donatricis: ⁊ est ratio: q2 appellatione bonorum mobilium ⁊ immobilium actiones / nomina seu debita nō cōprehendunt: sed sunt tertiū gen9 p se diuersa prorsus atq; sepata a bonis mobilib9 ⁊ immobilibus. l. a diuo pio §. in venditione. ff. de re iu. l. quā tuberonis §. in peculio. ff. de pecu. ⁊ facit bene. l. eos. C. fa. her. ⁊ l. j. in fi. ⁊ l. iiij. in prin. ff. p socio. ¶ Et ppterea dicit Bar. [b] in. l. j. C. si aduer. transa. formaliter sic dicunt doc. ⁊ ego dixi pluries q̄ si ego concederem tibi bona mea mobilia ⁊ immobilia; q̄ iura ⁊ actiones non venirent in tali donatione seu concessione: q2 sunt tertium gen9 per se: nec est necesse q̄ assimiletur alicui istoꝝ duorum: vt. l. q̄ tuberonis. ⁊ l. a diuo pio. alle. ¶ Idē ponit bar. in. l. cēturio. in. iij. q. p̄nci. in ver. secus si dicatur ⁊c. de vulga. ⁊ pup. Hoc idē tenet p exp̄ssum Spec. in ti. de fructibus ⁊ interesse. ⁊ ver. sed pone p̄latus ⁊c. Hoc idem tenet Pet. iaco. in ti. de actione ex testamento. qui hoc ibi plene disputauit.

¶ Nec ob. glo. posita in. l. mouentiū. ff. de ver. signi. ⁊ in. l. iubemus. §. sane. C. de sacrosan. ec. ⁊ in. d. l. j. §. si aduersus transac. ⁊ in aut. de non alie. seu pmutandis. §. j. col. j. que glo. videtur

2 dicere † q̄ ad id quod debet est mobile: ⁊ tūc talis actio seu debitum appellatione mobiliū contineatur: aut est immobile ⁊ tūc talis actio seu debitū appellatione immobiliū contineatur. Q2 dicte gl. in se ꝯtinēt veritatē qn̄ vez subest necessitas iudicādi an actiōes vel noia appellatiōe mobiliū vel immobiliū ꝯtinent: vt est in casu qn̄ q̄s duos heredes instituit vez; vnū in bonis mobilib9: ⁊ aliū in bonis imobilib9 nullla mētiōe facta de actiōib9 seu nominib9. Et tūc q2 subest necessitas iudicādi quoꝝ appellatiōe cōprehēdant p eo ne talis testator decedere videat p pte testat9 ⁊ p parte intestat9: qđ fieri nō pōt. l. ius nostrū. ff. de re. iur. insti. de here. insti. §. nō itaq;. tūc hn̄t locū dicte

a ¶ Nō actiōnes. Hic si appellatiōe bonoꝝ mobiliū ⁊ imobiliū contineant dicta iura ⁊ actiones. de quo ēt scripsi in decis. gra. q. dlxxxiiij. ⁊ vide. j. ꝯsi. ccxxiiij. ⁊ ccxv.

b ¶ Dicit bar. h̄ qualr bart. spec. et Pet. iac. tenent q̄ i donatiōe olm bonoꝝ non veniūt iura et actiones: q2 sunt tertiū gen9. vide etiā. j. cōsil. ccxv.

gl. Iac. etiā dictū Dy. positū in. d. l. monentiū. & in. l. non pōt. ff. de auto. tu. vbi vẽro non subest talis necessitas tunc appellatione mobiliū vel immobiliū actiones iura & nomina non cōprehenduntur. Sic intelligitur dictū Bart. positum in. d. l. j. C. si aduer. transac. & in. d. l. mouentium. ac etiam dictū Spe. & Pe. Iac. in locis. s. alle. Propter qđ dicit magis expresse pe. Iac. in loco. s. alleg. qđ si qs testator leget alicui bona sua mobilia & alteri bona immobilia qđ actiones et nomina debitorum nō veniunt in tali legato: sed remanebūt penes heredem ratio quia nulla subest necessitas quare actiones & nomina in istis legatis debeant cōprehendi. qđ quidem per oīa est dicendū in donatione de bonis mobilibus & immobilibus facta in qua etiam nulla subest necessitas iudicandi/ quare actiones & nomina in tali donatione comprehendantur: vt patet ex iā dictis: ideo in casu preposito dictus donatarius non poterit petere dictos. cc. floren. dotales: sed remanent dicto heredi.

5 ¶ † Nec premissis obstant. l. nam qđ. §. fi. cū. l. se. & l. cogi. in prin. ff. ad trebel. q̄ videntur premissis obstare: in quib⁹ videtur qđ appellatione meoꝝ & tuorum actiones & nomina cōprehendantur. Et est ratio quia dicta iura loquūtur in casu in quo subest necessitas iudicandi qđ appellatione meoꝝ & tuoꝝ actiones & nomina comprehendantur: q: in herede qui rogatus est restituere alicui bona mea in cōmune vero dicte donationis non subest talis necessitas: vt. s. dixi. igitur &c. Item etiam in dictis iurib⁹ hoc ideo pro tanto dr̄ est ratione hoꝝ pronominum possessiuorum mea & sua ibi posita: vt. l. meorum. ff. de verbo. sig. in qua ponitur casus per dicta iura quod in casu dicte donationis adaptari non potest: pro eo qđ nullum pronomen possessiuum fuit subiunctum. facit alia ratio qđ non comprehendantur debita in dicta donatione. Quia dicta donatio fuit facta principaliter respectu iuris realis & corporalis vt patet ibi dum dicitur bona mobilia & immobilia &c. l. si titio. §. fi. cum. l. se. ff. de leg. ij. l. bonorum. in prin. ff. de verbo. sig. & non respectu iurium & actionum seu debitoꝝ: que incorporalia sunt. insti. de re. cor. & incor. §. incorporalia: quia de ipsis debitis & actionibus ibi nulla fuit facta mentio vt patet ex verbis dicte donationis a quib⁹ verbis non est recedendum. l. non aliter. in prin. ff. de leg. iij. Item quia donatio est stricti iuris. in. §. actionum. cum ibi no. insti. de actio. & l. ij. C. de dona. ob causam. cū ibi no. per Bar. Ideo nō amplianda sed restringẽda ad ibi expressa. l. quicquid astringẽde. ff. de ver. ob. Ideo concludendo videtur vt supra dictos. cc. florenos non fuisse in dicta donatione comprehensos.

¶ Summarium.

1 ☞ Bona ex primo marito prouenientia ad liberos eiusdem reuerti debent.
2 Transactiones in dubio secundum iuris communis dispositionem intelligi debent.
3 Arbitramenta secundum leges sunt intelligenda et sermones secundum materiam subiectam regulandi.
4 Ablatiui absoluti sunt in vim conditionis resoluendi.
5 Renunciari non potest legi prohibitiue.

¶ Consilium. liij.

NObilis katherina de fonte habens liberos ex primo matrimonio & ex scđo matrimonio ꝯdidit testm̄ in quo sibi hr̄des vniuersales istituit liberos scđi mr̄imonij & istituit liberos ṗmi mr̄imonij in certis reb⁹: nūc q̄rit̄ si bona q̄ ꝓuenerāt ad dictā katherinā ex successione liberoꝝ suorum ex primo matrimonio reuerti debeant ad ipsos liberos primi matrimonij: vel si pertineant ad liberos secundi matrimonij vigore dicte institutionis.

1 ¶†Et videtur dicendum q̄d dicta bona reverti debeant ad li-
beros primi matrimonij nō obstante testamento dicte katheri
ne.vt.l.femine.§.illud.⁊ quod ibi no.C.de secun.nup. Potissi-
me quia ea que ipsa Katherina habuit ex successione dictoꝝ
a ¶Ab intestato.ergo si ex testō aliō esset.

3 suorum liberorum ex primo matrimonio habuit ab intestato[a]
et non ex testamento ipsorum liberorum primi matrimonij.vt
in auf.ex testamento ⁊ in corpore vnde sumitur ⁊ q̄d ibi no. C.
de secun.nup.facit.l.mater.⁊ q̄d ibi no.C.ad tertul.Et q̄ dispo-
nuntur in personam liberorum dicti primi matrimonij eadē
disponuntur in personam eorum liberorum nepotum dicte ka
therine.l.in quibus.C.de secun.nupt.facit.l.secunda.§.filius.
ff.ad tertullianum.

2 ¶†Nec obstat si dicatur q̄d ea que habuit dicta katherina ma
ter ex successione dictorum suorum liberorum primi matrimo
nij ipsa habuit vigore cuiusdam arbitramenti seu trāsactiōis.
Quia respondetur q̄d illud arbitramentū seu transactio pro-
cessit occasione dicte successiōis:que trāsactio est in dubio in-
telligenda scd̄m iuris communis dispositionem.l.quero.§.in-
ter locatorem.ff.locati.l.quidam cum filium.ff.de verb.obli.et
q̄d no.Cy.in.c.scienti.de reg.iur.Ius autem commune vult ⁊
disponit q̄d dicta katherina mater successionem liberorum ex
primo matrimonio habere debeat ad vitam suam:scilicet quo
ad vsumfructum:post mortem vero eius ad alios primi matri-
3 monij reverteretur:vt dicta.l.femine.cum simi.† Igitur scd̄m di
ctas leges dictum arbitramentum debet intelligi:quia penes
subiectam materiam sermones sunt inquirendi.l.si vno.ff. lo-
cati.⁊ in.l.imperatores.ff.de in diem adiectione.⁊.l.si quis ita
stipulatus.ff.de vsur.quia dictum arbitramentū seu trāsactio
factum fuit super his que dependebant ex testamēto primi vi
ri dicte katherine.Ex cuius tenore apparet presumptio q̄d al-
ter ex dictis suis liberis decesserit in pupillari etate:quo casu ipsa
katherina mater erat penitus excludenda/cum ibi facta fue-
rit substitutio pupillaris expressa: que pupillaris expressa in-
dubitanter excludit matrem.vt plene per glo.⁊ doct.in.l. pre-
cibus.C.de impu.⁊ alijs substi.⁊ in.l.centurio.ff.de vulg.⁊ pu-
pil.⁊ est casus in.c.si pater.in fi.de testa.lib.vj.Et in dicto arbi
tramento seu transactione non constat q̄d sorores dictorum li
berorum defunctorum scirent tenorem testamenti paterni:nec
verba ipsius inspexerunt; licet in nube et enunciative fuerit
b ipsum testamentum allegatum quod non sufficit[b] vt.l. de his
4 ff.de transac. Et sic dicta transactio non valet vt ibi.† Attento
q̄d verba dicte.l.de his loquuntur per verba ablatiui absolu-
ti:que resoluuntur in vim conditionis.l.a testatore.ff.de cōdi.
et demon.⁊.l.euictis.ff.de vsuris.⁊.l.ab emptione.ff.de pactis.
fuit ergo necesse ad hoc vt dicta transactio valuerit:q̄d visa et
inspecta fuerint verba dicti testamēti paterni:⁊ q̄d partes sci-
rent tenorem dicti testamenti vt ibi ple.habetur. Nec illi legi
potest renunciari cum facta fuerit in odium occultantium te-
stamenta ⁊ favore publice vtilitatis vt ibi habetur.facit.l.j.ff.
quemadmo.testamen.aperiantur.Igitur renūciari nō potest.

b ¶Q̄d nō sufficit. In materia.l.d̄ his.ff.d̄ trāsac.nō sufficiūt v̄ba narratiua testamēti nisi ipsū testm̄ videatur.

vt.l.ta metsi.

vt.l.tametsi.ff.ad macedo.facit.l.ius publicū.ff.de pactis. pro hoc quia dicta; lex videtur disponere circa formam dicens qd non aliter transigi possit ⁊c. Igitur renunciari non possit.l. ne
f mo.ff.de leg.j.† Preterea quia dicta.l.de his est prohibens:sed legibus prohibentibus renunciari non potest.vt no.gl.in.l.j. et.ij.C. ne fideiusso. dotium dentur. ¶ Nec firmata fuit dicta transactio iuramento.pro quo facit qd ponit Bart.in.l.si quis pro eo.ff.de fideiussoribus.⁊.in.l.seyus ⁊ augerius.ff. ad.l. fal. et facit.c. non est obligatorium. cum ibi no. extra de regu. iur. ¶ Nec obstat predictis qd dicta.l.de his loquitur in trāsactione ⁊ istud non fuit transactio sed arbitramentum quia respondetur qd arbitramentum est transactio[a] ⁊ no.in aut. vt differētes iudices.in.§.j.col.nona. ¶ Preterea quia dicta.l. de his nō solum habet locum in transactione sed in qualibet alia cōuentione ⁊ pactione gratuita cum sit eadem ratio:vt no.glo.in dicta.l.de his.facit.l.iij.§.cum transactio.ff. de trāsac.⁊.l. qui cū tutoribus.§.fi.eo.ti.⁊ l.tres fratres.ff.de pactis.cum si.

a ¶ Transactio.vid. sa per hoc reportata l libro meo. ff. ad trebel.in l.luci⁹.in.§. fina.

¶ Summarium.

☞ Donatio propter nuptias facta de re aliena qñ valeat.
Pater vnam ex filiabus de bonis maternis qñ dotare possit.
Donatio facta de bonis matris causa inscia est inualida.
Dominium non transfertur ex alienatione rei aliene.
Donatio propter nuptias dotis constitutioni equiparatur.
Donatio inter patrem ⁊ filium quando valeat.
Ratificare quando possit quis quod suo nomine gestū nō est.
Dominus eiusdem rei nemo ex pluribus causis efficitur.
Ius siue dominium nondum nato queri potest.

¶ Consilium.liiij.

Cum in facti narratione queratur vtrum donatio propter nuptias facta a domino falcone de monte camito de castro bellisimilis:pertinētis ad ei⁹ vxorem filio communi eorundē teneat et valeat. ¶ Hic est attendendum naȝ dicta donatio facta fuit per dictum dñm falconem dño antonio filio muni dicti dñi falconis ⁊ dñe eius vxoris cōtemplatione matrimonij futuri inter dictos dominum antonium et dominam ilippam de monte renello et liberorum ex dicto matrimoo procreandorum:

¶ Nunc vero dubitatur de efficacia dicte donationis.vñ cre dicendum qd si dicta donatio propter nuptias facta fuerit o communi de re vxoris ⁊ matris per maritum ipso presente vel absente:tamen actum geri sciente et non contradicente valet fauore dotis ⁊ sanguinis coniunctione:quia facta fi communi:pro quo est tex.in.l.si seruus communis.ff.de do inter vi.⁊ vxo.vbi donatio facta de re fratris scientis ⁊ non radicentis.coniuncte persone valet:⁊ tenet propter coniūnem personarum. ¶ † Ideo dicunt alibi doct. qd pater do vnam ex filiabus de bonis maternis altera sciēte et non radicente propter coniunctionem personarum valet doonstitutio ⁊ sola scientia sine contradictione matri preiu-

dicat.ita dicit Jo.fab.in.§.monendi.insti.quib⁹ mod. ius pa.po.sol. ⁊ facit q́ð ponit Bar.in.l.in adoptiōibus.ff.de adop.⁊ in.l.j.C.de bonis maternis. vnde in casu nostro matris scientia sine contradictione sibi preiudicet quo ad dominij translationem rei donate ad ipsam pertinentis propter presumptum consensum.Sicut alibi propter coniunctionem sanguinis inducitur presumptio remissionis fideicommissi.l.procula.ff.de proba.⁊ pro ista opi.videtur gl.ordi. in.l.cum proponas.C.de pac.facit.l.post diuortium.primo responso.ff.de iure dotium ⁊.l.de tute.l.j.C.de in integ.resti.cum glo.j.¶ Nec in isto casu fuit necessaria ratificatio dicte domine matris quo ad dominij translationem ex quo sua scientia sine contradictione fuit sufficiens ad dominij translationem per predicta:quia plenum non recipit magis plenū.l.si te solū.ff.de heredi.insti.

3 ¶†Si autem poneretur dictam donationem fuisse factam inscia dicta domina matre:tunc non valeret talis donatio. Nec dicta res donata remaneret irreuocabiliter penes dictū donatarium. Nam a quo remouetur genus et quelibet eius species vt no.glo.in.l.si pater.§.j.ff.ad macedo.

4 ¶† Modo de iure est q́ð donatio rei aliene licet bona fide accipientis prebet causam vsucapiendi ⁊ sic fiat locus tit.pro donato:sine tñ domini cōsensu non operatur dominij translationem pro quo.l.in edibus.§.fi.scðm tertiam lect.gl. fi.iuncta.l.j.in prin.ff.de dona.Et facit regula iuris que dicit non videntur ea data que eo tempore dantur quo accipientis nō fuerū ⁊ facit.l. si filius in rōne sui.C.de dona.Si igitur genus donationis nō operetur trāslationem dominij rei aliene sine consensu dñi:ergo nec eius species scilicet donatio.

5 ¶†Preterea donatio propter nuptias ⁊ dotis cōstitutio equiparantur in aut. equalitas.C.de pac.conuen.super dote.⁊.l.mulieres in minori etate.C.de iure dotium.⁊.l.fi.C.de dona.ante nupt. Sed sic est q́ð pater filiam communem de bonis vxoris dotare non potest.l.mater.§.pater.cum glo.C.de iure dotium.vnde dicit ibi tex.q́ð pater de bonis vxoris sine inuite nullam dandi habet facultatem glo.sed de proprijs habet necessitatem quia paternum ⁊ non maternuȝ est officium dotare filiam.ideo dicit alibi tex.q́ð pater nō potest dare in dotem filie rem vxoris ipsa inscia vel inuita vt in.l.mater.ff.de iure dotiū. ¶Pro premissis facit q́ð dicit alibi tex.Quis bonum sit mulieri que seipsam marito committit res eius mariti arbitrio gubernari tñ prohibente vxore vel inscia maritus non debet se immiscere bonis parafernalibus mulieris necessitatem imponendo.l.hac lege.C.de pac.conuen.tam super do.⁊c.

6 ¶†Nec obstat si dicatur q́ð donatio inter patrem ⁊ filium non valet nisi morte conseruetur.l.donationes.la.j.C.de dona.inter vi.⁊ vxo.Secus est tamen in dote vel donatio.propter nupt.quia illa statim tenet in. l. pomponius philadelphus.ff.fami.hercis.⁊ est glo.in.l.ij.C.de inoffic.do. Nam hoc est verum in donatione rei proprie:secus rei aliene.

7 ¶†Nec obstat cū ex aduerso opp[illegible] ratificationē matris nihil operari ex eo q́ð dicta donatio nō fuit facta noie matris ⁊ quis nō pōt ratificare q́ð noie suo nō est gestū.l.si seruus.ff.de preca.⁊.l.sed si pupilli.§.si ego.ff.de neg.gest.Quia illud dȝ intelligi quo ad vtilitatē ratificātis puta quo ad actionē sibi dandaȝ: sed bene valet ratificatio in sui preiudiciū etiā de eo q́ð nomine suo nō est gestū p tex.cū gl.in.l.mr̄.C.de rei vēdi.⁊ ibi Bal.p expl'suȝ.idē Bar.in.l.j.§.sed ⁊ si cū qs.ff.de vi ⁊ vi ar.⁊ vr̄ casus in.l.j.C.si in cōi eadēq3 cau.in gl.sup v̄bo cognitis et alleg.casus in.l.si fundus.§.j.ff.de pigno.⁊.l.aliena.§.ij.ff. de pigno. actiōe.

8 ¶†Nec fuit necessaria dicta ratificatio ex quo per primam donationeȝ fuerat ipse dominus antonius dominus effectus quia ex pluribus causis non potest quis eiusdem rei effici dominuȝ.l.et in eadem.§.actiones.ff.de excep. rei iudi.

z.l.iij.§.in plurimis.ff.de acqrē.pos.z in.§.sed si rem legatarij. institu. de lega.

9 ¶ Plus dico q̄ per dictā donationē fuit ius quesitum etiā li beris dicti domini antonij ex dicto matrimonio susceptis per verba ibi z liberis ex ipso matrimonio procreandis:licet tunc tempore non forent nati.pro quo.l.pater.C.de pac.connen.su per dote zc.z.l.cū is pater.eo.ti.z faciunt que ponit Bar. in.l. post dotem.ff.solu.ma.ideo alibi dicit tex.q̄ nondum nato po test ius queri.in.l.peto.§.fratre.ff.de leg.ij.z.l.j.§.penul.ff.de leg.iij.Et poterit ipse filius patre mortuo:auo adhuc viuente petere.facit.l.si duobus.§.fi.cum glo.ff.de leg.j.ita de iure di scendum videtur mihi.

¶Summarium.

1 Scriptura que z quando vim vltime voluntatis habere dicatur.

2 Testamentum in scriptis minus solenniter factuz qn̄ valeat.

3 Testamentum ratione voluntatis testatoris imperfectum non valet.

4 Testamentum inter liberos conditum non valet sine diei ap positione.

5 Uoluntatem defuncti inualidam quisq̄ approbare potest.

6 Juramentum validat actum aliās inualidum.

7 Diuisio facta inter fratres qualiter probetur.

¶Consilium.lv.

1 Missa facti narratione venio ad decisionē dubio rum.¶†Ad primū quesitū an dicta scriptura ha beat vim vltime volūtatis quo ad dictos liberos asserti testatoris:z dicendū videt̄ q̄ non:nec ei vt testamēto stare teneret̄: nam certum est q̄ dictus assertus testator qui dictā scripturā scribi fecit per dictum no tarium nuncupatiue non est testatus. Nam deficiunt ea que requiruntur vt valeat testamentum imperfectum in scriptis inter liberos [a] conditum que text.exprimit in auē. quod sine. C.de testa.z in corpore vnde sumitur.de testamen. imperfect. col.viij.sed testamentum nuncupatiuum inter liberos imper fecte conditum duobus saltim testibus est probandum:vt no. in.l.hac consultissima.§.ex impfecto.C.de tes.z in auē.qđ sine ibi situato per gl.in auē.vnde sumit̄.z in.l.fi.C.fami.her. hic aūt in casu de quo agit̄ nō fuit corā testib⁹ lectū nec recitatū testm̄ igitur non habet vim testamenti siue voluntatis vltime dicta scriptura.¶†Scdo.pbat̄ sic.vbi testator inter liberos testat̄ in scriptis min⁹ solēniter z testm̄ sua ppria manu scribit z hoc cō stat q̄ est sua ppria manu scriptū tūc valet testm̄ ēt nullis adhi bitis testib⁹.vt in.d.auē.idē sine.z ibi no.p bal.z doc.z in cor. vn̄ sumit̄ p Ja.de bel.visu:sz in casu de quo agit̄ nō fuit testm̄ scriptū manu dicti asserti testatoris neq̄ subscriptū:igit̄ nō pōt sortiri effectū nisi pbet̄ testib⁹ saltim duob⁹ marib⁹ vel femel is rogatis vel non rogatis ipsum testatorem dictū testamen tum fecisse ipsis presentibus vt in supradictis iuribus.

¶Fortificatur:nam si in illo casu est speciale qn̄ in scriptis est

[a] ¶Inter li beros.hic te stamēto im perfecto in ter liberos condito.de quo etiā te stigi.Ā.cōsil. xxviij.

conditum inter liberos: vt testes non requirantur: ergo in contrarium est ius commune in ceteris.l.j.in.fi.ff.ad munici.

3 ¶†Tertio probatur certum est quod testamentum imperfectum ratione volũtatis testatoris non valet.l.si is.ff.de testa.etiã inter liberos.vt ibi no.per gl.& in dicto.§.ex imperfecto.& per doc. Et dicitur tunc testamentum perfectũ rõne voluntatis: quando testator totam suam voluntatem declarauit & habuit. pro perfecte declarata.ar.in.l.contractus.C de fide instru.ita no.per Bar.in.d.l.si is. Sed in casu de quo agitur dictus testator nõ habuit voluntatem suam pro perfecte declarata: quia vt in facto ponitur proposuerat eam facere publicari & recitari coram notario & testibus qui eam scripserat & nondũ eã publicauerat: igitur est totaliter inualida etiã inter dictos liberos. pro quo.l.ex ea scriptura. in prin.ff.de testi.& de hoc est casus in.l.fideicommissa.§.j.ff.de leg.j.& ibi glo.

¶Nec obstat opinio Bart. posita in.l.fideicommissa.§.j.qr nõ videt procedere per iura et rationes supra alleg. Nec in.l.in testamento.ff.de fideicõ.lib.nec.l. fi.ff.de rebus eorum per eum allegate probant eius opinionem. Nã loquunt vbi testamentum erat imperfectum ratione solẽnitatis: vt ibi no.per glo.et tñ in casu presenti erat imperfectio ratione voluntatis non scripte a testatore: sed a notario & non publicate: nec lecte corant testibus non habite pro absoluta et completa per testari volentem: immo illam coram testibus recitari facere proposuerat: quo casu inualida est omnino: vt patet iuribus.s.alleg. Et hoc tenet clare Bal.in.l.fi.C.de fideicõ.& in.d.aut.quod sine.

4 ¶†Item in dicta scriptura non est dici descriptio facta perfectionis eius quod requiritur ad hoc vt tale testamentum inter liberos conditum in scriptis per patrem valeat sine testibus: vt dicit dictã aut.quod sine.dũ dicit declaret tempore &c. Et fuit ratio: quia pluries mutari potest: ideo debet de tpe apparere: qr illud demum ratum est: quod vltimum approbatur.l.sancimus.C.de testa.pro quo.l.ij.§.dic.ff.quẽadmodũ test.aperiant.& hoc tenet Bal.l.dicta aut.qd sine.

¶Nec potest dici quod saltim vt diuisio bonorum inter liberos facta valeat: qr non sunt seruata que debent adhiberi ad probationẽ talis diuisionis.vt patet ex.d.l.fi.ff.fa.hercisci.cum ibi no.

5 ¶†Ad secundum dubium dicendum est dictam ratificationẽm effectũ habere pacti validi stipulatione vallati iuramẽtoqʒ firmati: vt in ipso instrumento apparet: potest enĩ quisqʒ inualidam voluntatem defuncti approbare & illam habere ratam & ex promissione valida eam confirmare.l.non dubium.C.de testa. et.l.si veritas.C.de fideicommissis.etiam si ipso iure dispositum a testatore sit inualidum sic qd non sit orta obligatio naturalis nec ciuilis.l.cum qr decedẽs. in prin.ff.de leg.iij. ¶Et si dicatur qd licet ibi nulla obligatio subsistat: sed sit dispositio ipso iure nulla: tñ causa promissionis & approbationis subsistit: quia ibi certum erat illam esse voluntatẽ defuncti licet inualidam: et in casu de quo hic agitur non constabat plene an esset vltima voluntas: seu dispositio dicti testatoris. Dicendum est qd cõstabat per cõfessionẽ dictorum fratrum liberorum dicti testatoris qui confitebantur illam scripturam coram eis lectam ad eorum requisitionem esse voluntatẽ ac diuisionem paternam: & sic subest causa.

¶Et presupposito quod causa esset falsa: quia non apparet qd scriptura sit voluntas patris: tamen cum dicti fratres nõ sint obligati tanqʒ ex testamento ad inuicem seu alteri: cum per eorum approbationem de dicta scriptura facta: vt de vltima dispositione seu diuisione patris: non sicut vt ex testamẽto seu vltima voluntate obligari: cum eorum approbatio nõ potuerit facere testamentũ seu vltimam voluntatem imperfectam: vel imperfectam producere obligationem ex testamento: sed teneantur et sint obligati ex eorum promissione ad inuicem

facta solenniter:vt pꝫ tenore instrumēti approbatiōis: vt.d.l.
nō dubiū.cū ibi no.C.de testa.⁊.d.l.si veritas.Et dicta appro-
batio facta sic ab ipsis fratrib⁹ sciētib⁹ tenorē dicte scripture et
in eorū pñtia ipsa scriptura exigēte:⁊ sic erāt scientes de virib⁹
dicte scripture inualide:pro quo gl.in.l.locus.sup verbo iuris
mei.ff.de acq̄.poss.et.l.ea q̄.§.j.ff.de ꝯtrahē.emp.falsitas dicte
cause nō vitiat stipulationē:⁊ cōuētionē inter ipsos fratres fa
ctā.l.si diuortio.ff.de ver.ob.⁊.l.in summa.in pñ.ver.idē quoqꝫ
ff.de condi.inde.Nō em̄ defect⁹ dicte cause perimit substātiā
dicte promissiōis ⁊ cōuētionis facte inter ipsos de tenēdo ⁊ cō-
probādo disposita in dicta scriptura:lꝫ nō ostēdet in ea quali
tate in qua fuit demonstrata:iō nō vitiat:pro quo.d.l.ea q̄.§.j.
⁊ qđ no.Bar.l.l.demōstratio.in prin.in.iij.q.ff.de cōd.⁊ demō.
6 ¶†Ad qđ facit qꝛ dicta ratificatio fuit iuramēto cōfirmata qđ
iuramētū facit valere qđ al's est inualidū:in.c.lꝫ.de iureiur.et
et in.c.ꝯ̄nis.de pac.li.vj.facit aut.sacramēta pub.cum ibi no.
per doc.C.si aduersus ven.¶Nec obstat qđ per alterū dictorū
fratrū allegat qđ dicta schedula nō fuit inserta in dicto instru
mēto approbationis:nec de ea apparet in ipso instrumento:⁊
de his q̄ nō sunt ⁊c. qꝛ sufficit si testes depōnā illā schedulā in
nota notarij fuisse reptā.vñ dico qđ si:nō ꝯstaret de dicta scri-
ptura qđ nō valeret dicta ratificatio:qꝛ tūc defect⁹ rei cui ē ad-
iecta demōstratio cause deficeret:⁊ sic esset tot⁹ actus inualid⁹.
iuxta.l.si quis fundū.ff.de contrahen.empti.⁊ per Bar.in.d.l.
demonstratio.
7 ¶†Ad tertiū dubiū dicendū est qđ si probetur dictos fratres
tenuisse quilibet portionē ⁊ res sibi per patrē sm̄ tenorē dicte
schedule ⁊ ratificationis subsecute relictas ⁊ quēlibet eorūꝫ ex
post onus rerū sue portionis sustinuisse et ita longo tpe.x.vel
xx.annis tenuisse.ex hoc inducit ꝓbatio diuisionis facte inter
ipsos fratres de bonis paternis ar.l.cū de i rē verso.ff.de vsu.
et.l.j.§.fi.ff.de aqua plu.ar.⁊ facit.l itaqꝫ.ff.pro so.et hoc tenet
gl.in.l.si maior.C.cōmuni diuidundo.quam gl.sequunt Ja.de
buti.⁊ Bar,Cy.tñ voluit tenere eo qꝛ actio cōpetens fratrib⁹
adinuicem nō tollit tali tempore sed.xxx.annis.⁊.l.sicut.C.de
prescrip.xxx.vel.xl.annorū.sed hec opinio nō videt procedere
quia illud esset verū aduersus non habentes titulum:qđ sec⁹
est in casu modo per premissa:igitur ⁊c.

¶Summarium.

1 Exactio pedagiorū ⁊ vectigaliū;est de iure prohibita.
2 Exactio vectigalis quanto tempore tollatur.

¶Consilium.lvj.

CIrca presentem questionem credo cōsules de ro-
manis obtinere debere rationibus sequentib⁹:
1 † nam certū est quod pedagiorū[a] ⁊ vectigaliūꝫ a Pedagiorum.vide.j.
2 exactio est de iure cōmuni prohibita.l.ij.⁊.iij.C. cōsil.lxv.
noua vectiga.insti.nō posse.⁊ in.c.super.quibus
dam.§.preterea.extra de verbo.signi. ¶Ideo in
eorum acquisitione requiritur principis concessio vel consue-
do tanti temporis:cuius memoria in contrarium non existat.

vt dicto.§.preterea.⁊.l.si publicanus.§.fi.ff.de publi.⁊ vecti.l.
iij.C.noua vec.insti.non posses.l.opera.§.item respondit.ff.de
2 publ.¶†Et tollitur pedagij seu vectigalis exactio tempore.x.
annorum:quoniam cōpetebat priuato ex principis concessiōe
et sic priuilegio vel consuetudine.argu.l.j.C.de nundinis.fa=
cit.l.licitatio.§.earum rerum.ff.de pub.⁊ vecti.⁊ ibi hoc tenet
Bar.glo.in.l.falso.C.de diuer.rescrip.quod ibi sequūtur com=
muniter doc.⁊in.c.cum accessissent.de constit. Ita dicendum
videtur mihi.

¶Summarium.

1 Donatio quingentos transendens aureos an ⁊ qualiter et
coram quo insinuari debeat.
2 Insinuatio coram quouis iudice etiam incompetenti fieri po=
test.
3 Testamentum apud acta insinuatum coram duobus testibus
est validum.
4 Iudex ordinarius competēs dicitur vbi nullus ali⁹ deputat⁹
reperitur.
5 Insinuatio quid sit.

¶Consilium.lvij.

Omissa facti narratione mihi tradita respondeo
1 ad principale dubiū⁊† si dicta donatio excedēs
summam quingentorum aureorum bene fuerit
insinuata coram iudice malibecii qui non est iu
dex competēs:nec respectu rerum donatarum,
nec respectu donantis.pro cuius dubij rn̄sione
p̄mitto q͂d donatio simplex inter viuos facta excedēs q̄ngētos
aureos non valet sine insinuatione.l.sancimus.in fine.C.de
2 dona.¶†Sed an dicta insinuatio fuerit legitimo modo cora⁊
dicto iudice incompetenti facta.Bart.dicit q͂d pōt fieri coram
quocunq̄ iudice etiā incompetenti ⁊ sine decreto.ita tenet;l.l.
modestinus.ff de dona.⁊ allegat tex.in.l.data.C.de dona.At=
tamen glo.ordinaria tenet quod iudex donationē per suā au=
ctoritatem ⁊ decretum debet confirmare.in autē.vt non fiant
pig.§.fin.colla.v.¶Quicquid sit credo q͂d iudex debet esse cō=
petēs vel respectu rerum que donanť vel respectu donantis.
Et ratio quia insinuatio requiritur ꝓpter duo.Primo vt non
fiant clam sed publice donationes.Et ne donans fraudetur
dicta.l.data.⁊ ideo talibus summis.ccccc.aureos excedentib⁹:
maior solēnitas requiritur.arg.l.fi.iuncta auten.ibi posita.C
si certū petatur.¶Secundo q͂d fiat insinuatio apud iudicē:q͂
in his que coram eo fiunt dolus⁊ metus abesse presumuntur:
maxime vbi iudex decretū interponit.l.j.C.de p̄dijs minorū.l.
3 si quis spontaneis.C.de decurionibus.lib.x.¶†Et propterea
dicit Bal.in.l.pacta nouissima.C.de pactis.quod si testamen=
tum et donatio causa mortis insinuentur coram iudice scilicet
apud acta insinuenť valent:licet duo testes dūtaxat existāt: et
hoc determinat per.l.omnium.C.de testa.quod est notabile sci
a licet quod talis iudex debeat esse competens [a].l.sed diu.C.de
dona.⁊ ideo si fieret talis insinuatio per episcopum vel coram

a ¶Debeat eē cōpetēs si insinuatio valeat corā iudice incōpetēti.vide.s.cōsil.xxiij.

eo ipso non valeret.l.repetita.C.de testamen.et facit quod ibi not.per Bal.Et si iudex super talibus insinuationibus fiedis fuerit deputatus partes in alium non possunt consentire.ar. l.sed diu.et.l.repetita.alle.S.et ita determinat per dictas.ll. do
4 minus Bal.in.l.illud.C.de sacrosan.eccl.† Ubi autem nullus esset iudex talis deputatus tūc in dubio iudex ordinarius respectu donantis vel rerum donatarum dicitur cōpetens.ar.l. si prędium.C.de prędiis mino.facit bene.l.i.et.ij.C.si a non cōpe.iudice.Modo sic est qđ si talis insinuatio posset fieri coram iudice quocūq;et corā alio quam coram ordinario nulla esset prouisio legis ordinantis fieri insinuationē.patet quia ipse talis iudex ignorans conditionem donantis nō inquireret nec inquirere posset vtrum deceptus fuerit.et quid ex tali donatione consequitur aut potest consequi:imo nec de inquirendo curaret.et ideo nimirū si iudex ordinarius esse debeat corā quo fiat talis insinuatio.al's volens excessiuam donationem facere faciliter legem fraudaret eligendo aliquē iudicē ignotum et incompetētem:et illius opinionis videtur esse Bal.in.d.l.'illud.
5 C.de sacrosan.eccl.†Et pro tāto dicit ibidē Guil.de cugno.qđ insinuatio nihil aliud est nisi descriptio in actis facta cum decreto vel auctoritate iudicis competentis:et quia dicta donatio de qua in facti narratione fit mentio facta non fuit corā iudice competenti videtur inualida.Ita de iure dicendum videtur mihi.

¶Summarium.

1 Uasallus rem feudalem sine superioris dñi permissu vēdere non potest.

2 Feudum si cum domini superioris permissu alienatur non inciditur in commissum.

3 Contractus alienationis rei feudalis purus esse potest et conditionalis.

¶Consilium.lviij.

Ex narratiōe facti que hic causa breuitatis omittitur eliciuntur dubia suscripta in iure examināda et decidenda.

1 ¶†Primo qđ vasallus rem feudalem dare aut vēdere non potest sine permissu maioris domi-
8 ni[8] de prohibita feudi alie..per fredericū.in pñ. §.i.quod si faciat contractus est ipso iure nullus.vt ibidē habetur.facit.l.fi.C.de rebus alie.non alienandis.¶Et hoc verum nisi alienatio fieret in proximum agnatū vel aliū sibi cōsortem in.§.i.et.§.sed et res in ti.per quos fiat inuestitura.in eo. lib.feu.quia tunc proprie non dicitur alienatio sed refutatio. vt no.glo.in.c.i.de alie.feudi paterni super verbo concedi.et ar.l.pater.§.quindecim.ff.de leg.iij.

8 ¶Maioris domini. de alienatione rei feudalis de quo ēt vide.j.cōsil. ccxiiij.et ↄsi. sequenti.

2 ¶†Ad scđm dubiū dico qđ lʒ nō valeat alienatio rei feudalis sine permissu dñi.vt.S.proxime dixi.Tñ si dñi placitū dñi maioris referuetur euitatur cōmissum rei feudalis arg.in.l.fi.C.de fundis patrimo.lib.xi.l.qui absenti.§.i.ff.de acquir.pos.l.sicut.§.i.ff. quib'modis pig.vel hypo.sol.hoc tn'pe.Ja.i materia feudorum

in distinctione:idem tenet Albe.de rosate in.l.fi.C.de iure emphy.in.q.j.in qua dicit qd pendente tali cōditione nō potest.
3 ¶ Et pro huius tñ pleniori declaratione sic distinguo qz aut dicimus talem contractum esse purū:aut conditionalem aut in diē incertū:primo casu si dicat purus cōtract⁹:ipse fuit ipso iure nullus.Et tunc est verum donationem non valere cum appareat vasallum aliter ꝛ alio modo versatum fuisse in re feuda li aliter ꝙ a iure sit promissum.ꝛ ita rem fuisse commissam:vt in.c.j.de prohi.feu.alie.per fre.fecit em̄ vasallus qd in eo erat et dñiū vtile qd in eo erat (iuxta no.l.l.iij.§.merito.ff.de acq. pos.)a se abdicauit.l.qd meo.§.fi.ff.de acqui.pos. Nec factum istius potuit agnatis preiudicare qui sunt in feudo successuri.arg.l.statius flauius.ff.de iure fisci. ¶ Aut talis contractus censetur conditionalis:ꝛ ita depēdere a beneplacito domini: sub quo talis contractus totiens resoluitur volente ꝛ suadente iuris dispositione:vt in.d.c.j.de prohi.feu.alie.per fre. Tūc quia conditio hoc est beneplacitum nondū euenit contractus non meretur dici perfectus:ꝛ ita sequitur cōmissum locū non habere.l.j.in fine.ff.de condi.ꝛ demon. Aut dicetur talis contractus sub die incerto: tunc idem dicendū quod in conditione pro eo qd dies incertus pro conditione habetur.l.dies incertus.ff.de condi.ꝛ demon.qui dies cuius nondū interuenerit constat qd contractus non est purificatus:et licet vasallus fecerit qd in eo est:attamen reseruatio illa tollit commissionem.

¶ Summarium.

1 Heres mitti se in possessionez postulans non auditur vbi contradictor est possessor.

2 Legatarius rei legate possessionē anteꝙ heres nanciscēs ad restitutionē non tenetur.

¶ Consilium.lix.

a 1 i Plana ꝛ rationabilis est doctorū cōis sniaᵃ que habet heredē se mitti postulantez in possessionē rerum hereditariarū beneficio.l.fi.C.de edic.diui adri.tol.vigore testamenti non aboliti ꝛc. nō audiendum vbi contradictor est possessor et habuit titulum de defuncto. Sine enim alleget is

b qui contradixit titulum similem ᵇ videlicet aliud testamentū in quo fuit institutus et exhibet non vitiatum ꝛc.eiusdem date vel anteriorum. Aut etiam interioris etiam si alleget titulū dissimilē ꝛ exhibet titulū censetur semper esse contradictor legitimus ad hoc saltim vt impediat missio postulata vt probat in.d.l.fi.in.§.finaūt aliquis contradictor.ꝛ ibj no.per gl.ꝛ doc. Est em̄ ratio euidēs:qz aut habuit possessionem viuente eo de cuius hereditate agitur et non pōt conqueri heres:imo teneē seruare factū defuncti ꝛ non contrauenire.l.post mortem.ff.de adopt. Aut habuit eo mortuo quo tempore vacans erat possessio naturalis siue corporalis que nullatenus est apud hereditatem iacentē vt.l.j.§.scevola.ff.si quis testa.li.esse iussus fuerit. Nec apud heredē hereditate etiā adita ante cōprehēsionē possessionis.l.cum heredi.ff.de acqui.pos. Et certe adhuc non

a ¶ Snia.d materia.l. edicto.C.de edi.di.adri. tol.

b ¶ Titulū simile. ꝫ cōmunem opinionē doct. quam refert Jac.de but.l d.l.fina.sola allegatio tituli a defuncto sine alia pbatiōe impedit missionē in possessionem.

potest conqueri heres:qm̄ si nactus fuisset hāc possessionē heres teneretur eā tradere huic ↄtradictori:ergo non potest eā aduocare si reperiat esse ipm̄ ↄtra=
1 dictorē per regulā dolo facit.ff.de doli excep.†Et est tex.in.l.j §.redigūtur.ff. quoꝝ lega.vbi legatarius qui nactus fuit possessionē rei legate anteq̄ heres nō tenet ad restitutionē nisi locus esset falcidie vt ibi. Unde si ista locū haberet in eo qui habuit a defuncto titulū dissimilē in causa eiusdem multo magis locū haberet in eo qui habuit a defuncto titulū ex cōtractu ante vel post testamentū:cum illa vt validior sit ante oīa et vt eā alienū sit indicēdus.vt.l.hereditarium.ff.de bo.auto.iudicis pos.iūcta.l.cū seruus.⁊.l.rem legatā. cum si.ff. de adimē.lega.multomagis si habuerit possessionem viuēte testatore vt.§.di=xi in alio casu.¶Igitur cū nobilis petrus machi contradicat missioni in possessionē petite per nobilē ludouicū eius fratrē heredē institutū a patre cōi alle gans titulū donationis sibi facte per eoꝝ patrē et possessionē quā habebat:et adhuc habet pater qđ ipse est legitimus contradictor.Ita dicēdū videt mihi.

¶Summarium.

Donatio facta filio nondum nato quando valeat.
Donationis filio nondum nato facte duo tempora notantur.
Iura vetera in bonis castrensibus vel quasi non mutanda.
Aduentitia filio qualiter olim et hodie patri querantur.
Profectitia bona filij que sint:et an coꝛum possit fieri donatio inter patrem et filium.
Pater donationem factam filio non reuocans per moꝛtē confirmare censetur.
Promissio omnium bonoꝛum pꝛesentium ⁊ futuroꝛum est inualida.
Promissio omniū bonoꝛū ius testandi non aufert.
Posthumus heres institui potest.
Clausula dat donatione simplici ⁊c.quid impoꝛtet.
Instituens filium et nepotem et descendentem an censeatur eos copulatiue instituere.
Alij dictio an sit certitudinis nota:⁊ quid significet.
Ius pꝛimogeniture in quibus locum habeat.

¶Consilium.lx.

Ad dubia elicita ex facti narratione respondeo omissa facti narratione causa breuitatis.¶†Et pꝛimo ad pꝛimū si dicta donatio facta filio qui nondum erat natus valuerit:et videtur quod non:cum ipse filius esset in potestate patris:iuxta.l.ij.C.de inoffi.do.et.l.cum de bonis.C.de dona.⁊ hoc pꝛopter vinculum potestatis.l.fine emancipatis.in fi.eo.titu.⁊ pater donando filio si=[…]pū daret cum sint eadem persona iuris fictione.l.fi.C.de impub.⁊ alijs sub=[…]ti.et sic videtur non valere:non pꝛopter iuris pꝛohibitionē sed pꝛopter iuris [i]mpossibilitatem.l.donationes.C.de dona.inter virū ⁊ vxo.
[…]Pro decisione tamen huius dubij hic noto duo tempora.¶†Pꝛimo tēpus [c]ontractus:⁊ hoc inspecto nulla causa impedit donationē valere.cū non sub[…] [e]t vinculum patrie potestatis:cum ipse filius cui est facta donatio nondū es[…] [e]t natus.l.ij.ff.de pactis.¶Secundo/tempus acquisitiōis seu effectus dona[t]ionis:et istud est tempus natiuitatis quo natus est in potestate patris.insti. [d]e patria po.in pꝛin.sed quia pꝛimum tempus ad scđm trahitur et refertur ex [m]ente contrahentium et ex foꝛma contractus:ideo ista duo tempoꝛa coniūgo [a] recipio pꝛouno tempoꝛe scꝫ quo est natus:vt sic finis trahat ad se pꝛincipiū. [l.] denicꝫ.ff.de minoꝛibus.Et pꝛo regula datur quod donatio facta a patre filio [in] potestate cōstituto non valet exceptis casib⁹qui no.in.l.ij.C.de inoffi.dona.

et potest statim reuocari. Sed si non reuocat confirmatur morte donantis. l. donationes. C. de dona. inter virum et vxo. Et requiritur expressa et non tacita reuocatio in tali donatione. vt no. Cy. in aut. ex testaméto. C. de colla. et moriendo pater absq3 reuocatione videtur confirmare: quia qd non mutatur quare stare prohibetur. l. scimus. C. de testa. Quod intelligūt doct. si fit processum ad traditionē: secus si donatio stetit in finibus nude donationis: nam tunc non confirmatur morte sicut donatio inter coniuges facta. l. papinianus. ff. de dona. inter vi. et vxo. Et in filio videtur casus qd quo ad confirmationem requiratur traditio in. l. fine ementi pactis. in princip. de dona. ¶ Sed contra hoc facit. l. cum oportet. §. sed et si. et. §. cui autem res. et. l. fi. §. j. C. de bo. que libe. et autē. vnde si parēs. C. de inoff. testa. per que iura probat donatio facta per patrē filio valere.

3 ¶ † Ideo oportet distinguere tria mébra: q2 quedā sunt bona castrensia vel quasi et in istis iura vetera non mutantur: quia olim et hodie t3 donatio nec pōt reuocari: q2 in his filiusfamilias censetur loco emancipati: vt. d. l. cum oportet.

4 ¶ † Quedā sunt bona aduenticia [a] que filio extrinsecus obueniunt: et in istis hodie est immutatū: quia olim in totum patri acquirebat. insti. per quas pso. §. j. hodie vero quātū ad vsumfructum vt. d. l. cū op3. §. j. et. d. l. fi. Et in istis olim non valebat donatio. hodie valet nec eget aliqua confirmatione licet azo contra. vt no. in. d. l. ij. C. de inoffi. dona.

a: ¶ Aduētitia. hic d bonis q q̄runt vel nō querunt patri.

5 ¶ † Quedā sunt bona profecticia que proficiscuntur de bonis patris aui vel proaui paterni. l. profectitia. ff. de iure do. Et in istis iura antiqua remanent incorrecta nec mutātur in aliquo de iure antiquo: q2 in istis nec olim nec hodie inter patrem et filium in potestate constitutum tenet donatio. l. ij. C. de inoffi. dona. et. l. filie. C. fami. hercis. Nec etiam alius contractus. l. ij. ff. de contrahen. emptio.

6 ¶ † Tamen si pater non reuocet videtur tacite per mortē suā confirmare. l. cū hic status. §. j. ff. de dona. inter virū et vxo. quia qui non improbat videtur cōfirmare et approbare. l. sepe. §. cū autē. ff. de reg. iuris. Nec pater videtur talem donationē reuocare faciendo alium heredē per tex. in aut. vnde si parens. nā vt ibi apparet si filio in potestate fm vnū intellectū fuit facta immēsa donatio: et alius fuit institutus heres nō propter hoc fuit reuocata dicta donatio vt ibi apparet. Nec obstat. l. si maritus. C. de do. inter vi. et vxo. q2 loquitur in donatiōe coniugū. hic aūt loquimur in donatione filiorū que est fauorabilis propter plura iura que concurrunt: licet eñ iste donatiōes coniugum et filiorū parificentur in actu cōfirmationis et sic in fauore: non tamen in actu reuocationis et sic in odio cōfirmatur: q2 perseuerātia volūtatis presumit nisi mutata probetur. l. eum qui. et. l. iij. ff. de probationibus. ¶ Itē donatio est fauorabilis maxime collata in filiū ad quē de iure nature bona redire debent: reuocatio vero odiosa: ideo restringēda. l. cū quidā. de li. et posth. et. c. odia. de re. iur. Itē q2 requirit expressa reuocatio in tali donatiōe vt no. Cy. in. d. aut. q2 qd non mutat: quare stare

prohibetur. l. sancimus. C. de testamen. ¶ Fateor tñ q̃ si pater voluisset grauare lambertũ eius filium in bonis donatis potuisset facere cũ poterat in totũ reuocare. ita loquitur. l. j. §. secũdum. ff. de le. ij. ꝛ procedũt premissa: quia pater processit ad traditionem bonorum donatorum per retentionem vsusfructus. iuxta. l. quisquis. C. de dona.

7 ¶ † Circa secundũ dubiũ dicit Bart. in. l. stipulatio hoc modo cõcepta. ff. de verb. obli. q̃ vbi quis promittit omnia bona sua

8 presentia et futura [a] q̃ nõ valet talis promissio: quia tollit liberam testãdi facultatẽ per indirectam cum nullus vellet esse heres sine commodo. ꝛ dicit Cy. sic cõsuluisse pro quo facit insti. ad. l. fal. iuncta. l. quod de bonis. ff. eo. ti. Bal. dicit omnia: non autem adiecit p̃sentia ꝛ futura: ꝛ tũc valet. l. omnes. §. luci⁹. ff. de his que in frau. credi. Ratio quia poterit lucrari quod lex presumit. l. si defunctus. C. arbi. tutele. Et idẽ si dixit oĩa bona sua presentia ꝛ futura reseruata sibi certa q̃titate vel re. ¶ Sꝫ qui vellet in hoc vltimo tenere cõtrarium probabiliter posset: quia hereditas est nomẽ iuris ꝛ sine vllo corpore intelligit̃. l. hereditas. in prin. ff. de pe. heredi. l. pecunie. §. hereditas. ff. de verb. sig. Et testamentũ est quid intellectuale. ꝛ not. in. l. j. ff. de

8 testa. † vnde promissio omnium bonorum presentiũ ꝛ futuroꝝ nõ tollit ius testãdi: nec tollit successionẽ ex testamento vel ab intestato: immo heres scriptus in tali testamento poterit adire: ꝛ per aditionem erit dominus omnium bonorum. l. cum hereditas. ff. de acqui. pos. licet ex contractu sine promissione defuncti heres teneat̃ prestare bona: ꝛ hoc sentit iac. de butri. l. l. fi. C. de pactis. Item alia consideratione potest valere donatio omnium bonorum presentiũ ꝛ futurorũ: quia in tali donatiõe non comprehẽduntur nomina sibi debita vt dixi supra in. l. ij.

9 ¶ † Ad tertiũ dubiũ dico q̃ sic: q: posthumus q̃ in rerũ natura nõdũ est heres institui põt. l. placet cũ. l. fi. ff. de lib. ꝛ post. et ei legari põt. l. q̃ quartũ. §. fi. ꝛ. l. filiab⁹. ff. de le. ij. Ita etiã ꝛ donari põt cũ legatũ sit quedã donatio. l. legatis. ff. de leg. ij. Potest etiã stipulari filio nascituro ꝛ ad cõmodũ ipsi⁹. l. si qs opas. ff. de operis liberorũ. ¶ Immo dicit Bar. q̃ filio concipiendo et nascendo post mortẽ potest stipulari. l. paulus. §. penulti. ff. de bo. liberorũ. Ita tenet Bar. in. l. quod dicitur. la. ij. ff. de verborum obligatio. ¶ Et ex tali stipulatiõe dat̃ sibi actio. l. q̃dcũq;. §. i. ff. de verbo. obliga. l. ij. ꝛ. iij. ff. rẽ pup. sal. fore. Et notarius bñ põt stipulari pro illis qui nõdũ sunt. l. nõ aliter. ꝛ. l. his verbis. ff. de adopti. in. §. cũ autẽ. insti. eo. Fateor tamẽ q̃ talis donatio statim nõ parit ius actionis vel obligationis efficacis. Quia eius effectus suspenditur in euentum natiuitatis. Et sic licet donatio sit simplex et pura quantum ad illa: tamen eius effectus est conditionalis dependens ex futuro euentu. l. si seruitus. §. sabino. ff. de serui. vr. predio. ꝛ. l. fi. ff. si seruitus vendicetur. ꝛ. l. cum hic status. §. si sponsus. ff. de donat. inter virum et vxorem.

10 ¶ † Ad q̃rtũ dubiũ de v̄bis i donatiõe adiectis. ibi: dat donat donatione simplici que dicit̃ inter viuos filio primogenito seu

[a] ¶ Et futura. hoc de donatione bonorũ presentium ꝛ futurorum.

alij si maluerit ex eodem matrimonio nascituro queritur si dicta clausula seu alij denotent concursum in rebus donatis inter primogenitum et secundum. dubiū facit illa dictio seu que est ampliatiua habens naturam coniunctiuam siue personis siue rebus adijciatur. l. si quis ita ligauerit. ff. de auro et argē. legatis. iuncta. l. penul. de verb. signi. ¶ Credo tamen qđ si dicta donatio fuerit facta sub quodam ordine naturali essentiali ac necessario respectu disponētis: videlicet primogenito seu alij &c. qđ tunc dicta dictio seu non stat ampliatiue nec copulatiue. Imo amittit naturam propriam & alteratur eius significatum ex mente presumpta disponentis. Et sic non coniungat tempora nec personas: sed denotat in dispositione ordinem geniture. ¶ Secundum verba scripture scilicet vt deficiēte persona primi veniat alius ex eodem matrimonio & nō al's vt probatur in. l. gallus. §. quidam. ff. de libe. & posthu,

11 ¶ † Sic inducendo instituo filium et nepotem qui ex eodem nascetur ex vi copule: non concurret nepos cum filio in institutione. Sed deficiēte filio succedet nepos auo. Et sic copula nō semper coniungit personas: sed diuidit tempora & respicit ordinem succedendi: & hoc ideo quia fit dispositio sub quodam ordine naturali. ¶ Probatur alia ratione pater stipulatur sibi et filijs certe ex vi copulatiue non concurrunt filij cū patre in obligatione nec in commodo stipulationis, Imo solida obligatio & commodum stipulationis erit patris: & ipso deficiente erit filijs. Et hoc ideo quia inter ipsos est quidam ordo naturalis. ¶ Ex quo etiam in commodo stipulationis quidaȝ ordo ex mente stipulantis presumptiue colligitur. no. doct. in. l. liberi. in penul. q. C. de operis libertorum. ¶ Nec obstat predictis. l. si duobus. in prin. & §. fi. ff. de le. ij. quia ibi testator nō procedebat in dispositione per modum ordinis naturalis: hic sic.

12 ¶ † Preterea dicta dictio alij non est nota certitudinis alicuius persone respectu alicuius demonstrationis: quia de secundo tertio & quarto: et sic de singulis posset dici alij: nec apparet de quo senserit in actu donationis: & sic dictio seu nō potest sumi pro coniuncta, quia copula debet coniungere certa non incerta: nec apparet in cuius persona fundetur donatio: ergo ex dictione seu non potest dari concursus cū applicetur rei seu persone incerte et indeterminate. l. sed et sibi. in fin. ff. de stipulatio. seruorum. Patet ergo ex premissis qđ solida donatio ex integro pro omni tempore respexit lambertum primo natum et non ludouicum secundo natum.

13 ¶ † Et hec conclusio procedit maxime in baronibus et alijs nobilibus in quibus circa successionez attenditur ius primogeniture[a] et ideo concludendum est donatorem ad hoc habuisse respectum pro quo. l. genere. ff. soluto matrimonio. Nec videtur reuocata donatio facta primogenito. Ex eo quod pater instituit sibi heredem vniuersalem filium secūdogenitum per autenti. vnde si parens. C. de inofficio. testamen. quia voluntas durare presumitur nisi mutata probetur. l. eum qui. et l. tertia. ff. de proba. Imo et hoc casu requiritur expressa, reuoca

a ¶ Ius primogenitu re. de primogenitura vide etiā q̄ dixi. j. q. cxxxi. & I decisi. parlamenti. q. ccccc.

catio: q: tacita nō sufficeret: vt no. Cy. in aut. ex testa. C. de colla.

℄ Summarium.

1 Iudex appellationum debet annullare et reuocare sententiam iudicis a quo iniustam.
2 Sententia dicitur nulla defectu mandati.
3 Sententia nulla dicitur si falsa causa exprimatur.
4 Decretum iudicis annullatur si ex falsa causa interponatur.
5 Sententia expressum iuris errorem continens ipso iure est nulla.
6 Sententia lata per verba incerta et obscura est ipso iure nulla.
7 Sententia iniquitatem manifestam continens ipso iure annullatur.
8 Sententia que contra non conuictum et non confessum fertur ipso iure nulla censetur.
9 Sententia lata contra eum cuius nomine non fuit lis contestata nec deductus processus est ipso iure nulla.
10 Iudex appellationum sententiam iniustam annullare debet etiā si hoc ipsum non petatur.
11 Sententia euidenter iniqua et indebite lata annullatur.
12 Sententia propter iniquitatem annullata debet pars pro qua lata fuerat in expēsis cōdemnari.

℄ Consilium. lxi.

Rationibus subscriptis apparet clare dominum bertrandum sauuery vicesenescallum in sede criste a quo nulliter et inique sententiasse et iudicasse contra vinsonum rolandi pro sindicis vpiani. 1 †Et propterea dictam sententiam fore annullandam et reuocandam per vos egregium virum dominum iudicem et appellationum et nullitatum totius dalphinatus. Et dictos sindicos fore condemnandos in omnibus expensis dicti rolandi in prima et in secunda instantijs factis. ℄ Pro tamen dicendorum euidentia premitto q dicti sindici vpiani satis fatentur q dictus rolandi potest eius animalia in dictis eorum pascuis immittere pro modo tū bonorum que ipse rolandi in dicto mandamento vpiani h3 et possidet: vt pt3 ex deductis per dictos sindicos. in. j. ij. iij. et iiij. articulorum suorum insertorum in processu prime instantie. fo. lx. verso. Et similiter fatentur dicti sindici in alijs eorum articulis traditis in secunda instantia. fo. ccxxv. ve3 in. j. ij. vij. et viij. ipsorum articulorum. Et hoc vigore sententie data in fauorem dicti rolandi et certorum aliorum que est inserta in processu fo. xlv. quam sententiam approbant dicti sindici et de ea se iuuant: vt patet in dictis eorum articulis insertis, dicto folio. ccxxvj. ℄ Secundo premitto q dictus rolandi habet et possidet quāplurima bona immobilia in dicto mādamento vpiani: vt fatentur dicti sindici in. iij. et. iiij. articulorum dictorum sindicorum insertorū fo. lxxx. ve3 in tertio et quarto ipsorum articulorum et in alijs eorum articulis insertis fo. ccxxv. videlicet in. iiij. et. vij. ipsorum articulorum. ℄ Tertio etiam premitto q dictus rolandi non habitat nec habitare consueuit in dicto mandamento vpiani vt fatentur ipsi sindici in primo suorum articulorum insertorum. fo. ccxxx. sed morā suam trahere consueuit ipse rolandi in monte meyrano vt deponunt testes dictorum sindicorum examinati super dicto primo articulo. ℄ Quarto premitto q dicti sindici vpiani in conclusione articulorum dictorum sindicorum insertorum in processu. fo. lx. verso. petunt, duo. primo q pronūtietur non licuisse dicto rolandi animalia sua in tanta quantitate in pascuis vpiani immittere. Secundo etiam petunt dicti consules pronuntiari et declarari ipsum rolandi ex illa quantitate quam immittet in dictis pascuis debere

soluere & contribuere cum eisdem de vpiano in subsidijs dalphinalibus. Et ita petita per dictos consules habent illa duo capita. ¶ Quinto premitto quod dictus dominus bertrādus sauuerij iudex a quo super illis duabus conclusionibus dictorum consulum pronuntiauit & sententiauit. Primo quod non licuit dicto rolandi animalia sua in tanta quantitate immittere in dictis pascuis &c. Secundo pronuntiauit per dictam suam sententiam quod dictus rolandi ex illa quantitate aueris quā ipse immittet in dictis pascuis contribuere debeat in dictis subsidijs dalphinali. cum dictis hominibus vpiani.

2 ¶ † Quibus sic presuppositis dico primo dictam sententiam dicti domini bertrandi sauuerij iudicis a quo fuisse & esse nullam: & nulliter latam. ¶ Quia guillelmus bernardi qui cām principalē corā dicto dño iudice a quo asserto procuratorio nole dicti rolādi cōduxit & occupauit nō erat procurator dicti rolādi. Et sic processus & dicta snīa inde lata ruunt vitio nullitatis vt probatur in. l. licet. C. de procu. Et facit ratio: quia ad efficaciā alicuius actus prius de facientis potestate perquirendū est: que si deficiat actus redditur nullus. l. si queramus. ff. de test. & ff. de confirman. tu. l. naturali. §. si conuenit. & de iur. codi. l. quidā. Et talis exceptio procuratoris cū reddat iudiciū retro nullum potest quandocunque opponi etiā post snīam: vt dicunt doc. in. d. l. licet. quod nō transit talis nullitas in rem iudicatā sed semper quandocunque pōt talis nullitas opponi vsque ad. xxx. annos. vt plene per Guil. de monte laud. in cle. j. de sentē. & re iu. ¶ Sed contra premissa faciunt iura disponentia quod exceptio dilatoria: sicut est ista exceptio procuratoria debet opponi ante litis contestationem. l. pōponius. §. rati. ff. de procu. & in. l. ita demū. C. eo. ti. & in. l. excep. C. de proba. & in. l. fi. C. de excep. Sol. dicunt doc. quod hoc ideo est in casu nostro quia ista exceptio procuratoria reddit iudiciū retro nullū: ideo pōt quandocunque opponi. secus autem in alijs exceptionibus dilatorijs que non reddunt iudicium nullum: que propterea non admittuntur post litis contestationem. Ita loquuntur dicta iura in contrarium allegata. Istā solutionē tradit gl. in dicta. l. licet quam doctores approbant. ¶ Ulterius cōtra premissa obstare videtur quedam membrana producta in prima instantia inserta fo. xlij. Ad quod rndeo quod illa membrana non probat assertum mandatum dicti guillelmi barnandi cum ibi non describatur dies Et sic non probatoria. l. generali. cū ibi not. C. de tabul. lib. x. Idem etiam non describitur ibi iudicio. Et ideo si dies ibi esset descripta adhuc remaneret improbatoria dicta membrana: vt in auk. vt prepo. nomen imperato. §. j. colla. v. vt ponit Barto. in. l. si librarius. ff. de regulis iuris. & legitur & notatur in capi. dilectus. extra de fide instrumentorum.

3 ¶ † Alia etiam consideratione dicta sententia domini iudicis a quo subiacet vitio nullitatis respectu dictorum subditorum: cum ipse dominus iudex a quo in dicta sua sententia expresserit falsam cām[a] ibi prout et quemadmodū in presenti patria est fieri consuetum &c. Ipse enim dominus iudex a quo

a ¶ Falsam cām. hic de falsa cā. de hoc plenius vide. j. cōsil. cxix. & in singula. meis. a fo. xliij.

dictam sententiam respectu dictorum subsidiorum causavit super illa pretensa consuetudine de qua non constat per processum. Et sic ipsam sententiam protulit ex falsa causa. Et sic est ipso iure nulla ut dicit clare glo.in.l.si is ad quem.in glo.fi.ff.de acq. here.facit.l.cum vero.§.hoc senatus.ff.de fideicom.liber. Maxime quia illa causa falsa causa fuit finalis propter quam ipse iudex tulit dictam sententiam: ideo nulliter sententiauit ut legitur et no.in.l.qui rome.§.duo fratres.ff.de ver.ob.et ibi Bar.

4 ¶†Sicut etiam videmus quod decretum iudicis ex falsa causa interpositum est etiam ipso iure nullum.l.j.§.hec verba.ff.ne vis fiat ei qui.et no.expresse in rubrica.C.qui admitti ad bonorum pos.possunt.

5 ¶†Sic etiam quia videmus quod sententia que cõtinet expressum iuris errorem est ipso iure nulla.iuxta.l.ij.C.quando provo.nõ est necesse.et in.l.j.§.j.ff.que sen.sine app.rescin.facit.l.si pars.ff.de inoffi.test.et no.Jo.an.in.c.pastoralis.in.§.rursus.super verbo nõ habebat.de sen.et re iud.in cle.Imo plus dicit Cy.in l.ij.C.quando provocare non est necesse.quod quo ad effectũ nullitatis sententie nõ refert an error sit expressus in sententia vel possit constare ex actis.Idem etiam dicit Bar.in.l.si expressim.ff.de appel.¶Et indubitanter dz dicta sententia continere errorem iuris cũ fuerit in ea expressata dicta asserta consuetudo que non est vera: quia cõsuetudo dicitur ius cõmune ut no.Bal.in c.cũ venissent.extra de eo qui mittitur in pos.causa rei servande.ratio quia iure cõmuni confirmatur.ff.de iusti.et iure.l.oes populi.Et princeps videtur confirmare consuetudines eo quod sunt tolerabiles.C.de re mili.l.tam collatores.libro.xij.et.C.de agri.et censi.l.dominum prediorum.cum si.libro.xj.¶Et quod dicta asserta cõsuetudo in dicta sententia expressata non sit vera: sed falsa fatentur dicti consules in secundo suorum articulorum in presenti causa appellationis traditorum et insertorum in processu.fo.ccxxx.ubi proponunt dicti consules quod dictus rolandi non contribuit nec talliatur in dictis subsidijs dalphinalibus cum dictis hominibus upiani.Ipsi enim consules dictos articulos per se seu eorum procuratorem tradendo et producẽdo in causa videntur omnia ibi deducta confiteri ut in.l.cum precum.cum ibi no.per glo.et docto.C.de libe.causa.

6 ¶†Est etiam ex alio capite dicta sententia nulla quia est incerta et obscura per verba ibi ipsumque unisonum debere ex illa quantitate quam immittet in dicto mandamento etc.Quia nõ declarat quantitatem averis quam ibi potest immittere: ideo nulla: et non debet sortiri effectum ipsa sententia.C.de senten.que sine certa quantitate profe.in.l.j.et.ij.et per totum.et insti.de actio.in.§.curare.cum ibi no.per gloss.et docto.¶Ex quo ergo dicta snia de qua agit cõprobat clare nulliter fuisse lata respectu dictorum subsidiorum per supra allegata dz dici ipsa snia in totum nulla etiã respectu pasquerragiorum: quia snia nõ põt pro parte valere et pro parte non[a] ut est tex.in.l.in hoc iudicio.ff.fami.her.et in.l.etiam.§.j.ff.de minoribus.

7 ¶†Dicta sententia etiam continet manifestam iniquitatem

[a] ¶Pro pte nõ.qualiter snia põt pro parte valere et pro parte non.

ex eo qd quo condemnauit dictum rolandi ad contribuendum in dictis subsidijs dalphinalibus cum dictis hominibus vpiani: quia cum ipse in vpiano nō foueat domicilium vt fatentur dicti consules vt supra deduxi. ibi: cōtribuere: propterea non tenetur vt infra in fine presentis consilij declarabo. Ex qua manifesta iniquitate etiam redditur dicta sententia in totum nulla vt dicit et tenet expresse Spe. in ti. de sen. §. iuxta. versi. item est nulla ratione manifeste iniquitatis. Idem Ant. de but. in. c. suam. extra, de penis.

8 ¶ †Est etiam data sententia de qua agitur indubitanter in totum nulla: quia sententia lata contra non conuictum nec confessum est ipso iure nulla in. c. ecclesia sancte marie cum ibi no. extra de consti. Et ratio quia continet iniquitatem manifestā. Sed dictus rolandi non fuit coram dicto domino iudice a quo conuictus nec confessus. Igitur est nulla per dictum. c. ecclesia. cū ibi nota. Et qd sit verum qd ipse rolandi non fuerit confessus nec conuictus patet q: ipse non fuit confessus intentionem partis aduerse vt patet in processu. Etiā ipse rolandi non fuit conuictus testibus: quia testes partis aduerse nihil validum deponunt pro intentione partis aduerse. Tum quia et si aliquid deponerent contra dictum rolandi eorum depositiones non sunt probatorie nec valide: q: ipse rolandi non fuit vocatus visurus ipsos testes iurare. Ideo non probant contra ipsum rolandi. l. si quando. C. de testi. cum si. et in. c. in nomine domini. extra de testi. Et si dictus guillelmus bernandi fuerit vocatus nō potuit vocari in preiudicium dicti rolandi cum ipse non esset eius procurator vt supra fuit declaratum. Igitur concludendum est dictam sententiam fuisse latam cō nō cōfessum nec conuictum. igitur nulla per dictū. c. cū ecclesia. cum ibi no.

9 ¶ †Est etiam in totum dicta sententia de qua agitur nulla et nulliter prolata: quia et si dictus processus fuisset validus prout non est per supra deducta et allegata sententia debuisset esse prolata in personam dicti guillelmi bernandi asserti procuratoris et non in personam dicti rolandi prout tamen factum fuit: ideo nulliter: quia procurator qui litigauit debet condemnari et non dominus cause. tex. in. l. j. C. de senten. et interlo. om. iudi. Maxime quia lis fuit contestata in persona dicti guillelmi bernandi asserti procuratoris. Et ipse rolandi nō fuit citatus auditurus sentētiam sed in eius absentia ipso nō vocato fuit probata vt patet ex actis principalibus. Igitur nulliter fuit per iudicem a quo processum et sententiatum per ea que dicit plene Bar. in. d. l. j. C. de senten. et interlocu. om. iudi. Et istud est verum sicut est verum qd deus est deus vt ibi expresse dicit Bar. in. d. l. j. Idem etiam ibi tenent Jo. et Bal. Idem etiam dicit et tenet expresse Bar. in. l. stipulatio ista. §. si stipuler. ff. de verb. obli. Et habent locum premissa siue sentētia sit absolutoria siue cōdemnatoria: quia vtrobique est proferenda in personam domini litis et non domini cause vt dicunt docto. in locis supra allegatis. Aliter sententia est nulla vt ibi dicunt docto. et probat text. in d. l. j. C. de senten. Ideo stilus curiarum seruat vt vterque condemnetur videlicet procur. et dominus cause ad tollendum omnem ambiguitatem: quod tamen non fecit dictus iudex a quo. Ideo de iure et de stilo curie dicta sententia fuit nulliter lata per predicta.

10 ¶ †Et ideo notanter dictus rolandi in suo libello appellatorio coram vobis domino iudice appellationum oblato petijt dictā sententiam per vos nullam pronunciari et annullari. Imo et vos domine iudex potuissetis dictam sententiam nullam pronunciare et annullare etiam si pars non petiuisset in suo libello pro quo doctores allegant. l. fi. ff. de iure patro. et. l. quedam mulier. ff. fa. hercis. ¶ Quia cognitio nullitatis dicte sententie vobis domino iudici appellationum spectat: iuxta no. in. l. iiij. in gl. fi. C. de accu. ¶ Sed si quispiā diceret

quomodo

quomodo potest hoc procedere: quia per appellationem sententia nulla nō potest plus annullari: et cum sit nulla per appellationem non potest extingui vel suspendi. Ad hoc respondeo qd appellatio habet duplicem effectum. Primus qd extinguitur pronunciatum: et quantum ad istum effectum nil operatur appellatio in casu nostro. Secundus effectus est qd per appellationē causa nullitatis devolvitur ad superiorem. Et quo ad istum effectum bene operatur appellatio: quia virtute appellationis iudex superior cognoscit de nullitate sententie. Ita dicit Bar. in. d. l. si expressim. ff. de appel. et Inno. in. c. dilecto. de appel. ¶ Et hec premissa dicta sufficiant circa nullitatem dicte sententie.

n ¶ Subijcio ergo materiam iniquitatis dicte sententie que etiam fuit inique et indebite lata. In eo maxime qd dictus dñs iudex a quo condemnavit dictū rolandi ad contribuēdum in dictis subsidijs dalphinalibus cum hominibus vpiani ex illa quantitate averis quam immittet in dictis pascuis vpiani vt supra in quarto preevidentiali declaratur. quia ex quo ipse rolandi non habitat in dicto mandamento vpiani sed in monte meyriano vt supra in tertio preevidentiali declaravi. Non tenetur propterea nec debet cōtribuere in dictis subsidijs dalphinalibus cum hominibus vpiani. Etiam pro bonis que ibi habet. Sed tantummodo in loco montis meyriani vbi ipse fovet domicilium pro omnibus bonis que alibi habet. Ratio quia illa collecta subsidij dalphi. est munus mixtum: quia imponitur personis pro rebus. Ideo sequitur personam et debet imponi incole in loco domicilij: et non in loco vbi sunt bona. in. l. rescripto. §. fi. ff. de mu. et hono. et nota. per Bar. in. l. placet. C. de sac. san. eccl. ¶ Et qd istud sit verum qd pro collecta principis incola debeat contribuere in loco domicilij et non alibi etiam pro rebus quas alibi possidet expresse tenet Barto. in. l. j. C. de mulie. et in quo loco. lib. x. Ex quibus propterea apparet per dictum dñm iudicem a quo qui in contrarium sententiavit male et inique fuisse processum et iudicatum. Eiusque sententiam propterea fore revocandam: tanquam inique et indebite latam.

o ¶ Et cum sententia dicti domini iudicis a quo ex eisdem actis debeat annullari et vocari tanq̄ nulla et inique lata per premissa sequitur propterea qd dicti sindici vpiani appellati debent in omnibus expensis per dictū rolandi in prima et secunda instantijs passis et substentis condemnari per ea que leguntur et notantur in. l. properandum. in. §. sin autem alterutra et ibi per Bar. C. de iudi. et per Inno. in. c. finem litibus. de dolo et contu. et per Jo. an. in. c. iuris ignorātia. de reg. iur. lib. vj. Idem Bar. in. l. generaliter. C. de re. cre. et iureiur. et in. l. heres. ff. de admini. tuto. facit ad hoc scdm docto. l. si quis inficiatus. ff. depositi. ¶ Cetera suppleat immēsa peritia vestri domini iudicis appellationum: quia mihi subsignato videtur dicta sententia nulla et iniqua de iure per premissa et alia ex processu prime instantie apparentia.

¶ Summarium.

1 Spoliatio quando intervenisse dicatur et quando turbatio pretense possessionis.
2 Spoliationem pretendens illam probare debet.
3 Depositiones testium quales esse debeant.
4 Spoliationem probatam alio modo q̄ in suppositione deductum non sequitur condemnatio.
5 Sententia absolutoria sequi debet si is qui mutuavit nō probet se numerasse.

¶ Consilium. lxij.

PRo decisione presentis cause vertentis in hoc magnifico dalphin. parlamento inter nobilem Claudiũ de voro instantem ex vna parte. Et nobilem Frãciscum de voro se defendentem ex altera super materia statuti dalphi. si quis per literas ⁊c. videntur examinanda ⁊ in iure decidenda dubia sequentia pro iustificatione iuris et intentionis dicti nobilis Francisci de voro condomini dicti loci ad fines ⁊ cõclusiones per ipsum nobilem Franciscum in processu petitos. ¶ Primo posito ⁊ non concesso qđ dictus nobilis claudius probasset eius pretensum possessorium si de iure dici possit qđ ipse nobilis Franciscus dictum claudium spoliauerit sua pretensa possessione si ita esset vt pretenditur: qđ tamen negatur: qđ ipse Franciscus bonthosium marcelli ⁊ petrum bernaudi capi/detineri/et responderi fecerit per officiarios de voro nomine proprio ipsius Francisci. Et similiter inhiberi notario dicti loci ne aliquos actus noie dicti claudij inquantum concernit extraneos recipere haberet si ex his in supplicatione ipsi⁹ claudij pretensis dici possit spoliatio vel turbatio. ¶ Secundo si dictus claudius probauerit per testes pro parte sua examinatos et publicatos qđ ipse nobilis Franciscus de voro dictos bonthosium marcelli ⁊ petrum bernaudi capi/detineri/⁊ respondert fecerit per officiarios de voro nomine suo proprio: et similiter inhiberi notario dicti loci: ne aliquos actus nomine dicti claudij inquantum concernit extraneos recipere haberet prout ipse claudius eius pretẽsam spoliationem in dicta sua supplicatione deduxit. ¶ Tertio si per aliqua alia probata per dictũ nobilem claudium super dicta sua supplicatione dici possit spoliationem interuenisse vt locum habeat dictum statutum si quis.

1 ¶ † Ad primum dubium respondeo qđ ex deductis in dicta supplicatione nobilis claudij ibi. his nõ obstantibus ⁊c. ⁊ narratis in hoc primo dubio etiam si vera forent qđ negatur/nõ potest causari nec dici spoliatio interuenisse sed solum turbatio pretense possessionis. Quia in rebus incorporalibus: ⁊ in casu de quo agitur vbi homines iurisdiciabiles in supplicatione nominati nõ recusauerunt obedire dicto nobili claudio: sed pretenditur qđ tertius vcȝ dictus nobilis Franciscus ius habens in dicta iurisditione capi/detineri/⁊ rñderi fecit dictos delatos noie suo proprio: ⁊ inhiberi notario ne aliquos act⁹ quo ad extraneos reciperet noie dicti claudij causatur ex hoc tantũmodo turbatio possessionis ⁊ nõ spoliatio. hoc dicit Jo. fab. in. §. retinẽde. insti. de interdictis. Et idem in rebus corporalibus cum. quis nõ promittit possidentem eo qđ possidebat vti arbitrio suo siue inserendo: siue fructus colligendo: siue arando siue qđ omnino faciendo per quod liberam possessionem aduersarij non relinquit ex his non dicitur fieri spoliatio sed turbatio possessionis in. l. vim facit. ff. de vi ⁊ vi armata. Ideo ibi dicit gl. j. qđ illa lex que loquitur tantũmodo in vi turbatiua male fuit situata in illo titulo de vi ⁊ vi ar. in quo tit. per totũ tractetur de vi expulsiua. quam glo. in hoc sequitur ibi Bar. ⁊ hoc de primo quesito.

2 ¶ † Et posito qđ illa in supplicatione pretensa causarẽt spoliationẽ prout non faciũt per premissa nõ ꝓbauit ipse nobilis claudi⁹: ⁊ nũc subintro scđm dubiũ illa media pretẽse spoliationis: q̄ nullus testium de illis medijs in supplicatione pretensis probat. vcȝ qđ ipse nobilis Franciscus capi/detineri/ ⁊ rñderi fecerit dictos duos delatoꝝ extraneos nomine suo nec qđ inhiberi fecerit notario qđ nullus actus reciperet nomine dicti claudij. ¶ Nec premissis obstat depositio petri chapays ibi dũ dixit in sua depositione donec a duobus annis prime lapsis citra quib⁹ ipse nobilis Frãciscus cõdominus seu ei⁹ officiarij in eodẽ loco degentes rñdere ⁊ cauere fecerũt bonthosiũ marcelli. et pe. bernaudi ⁊c. ¶ Quia illa depositio non est probatoria. Primo quia est solus et singu-

laris in sua depositione iuxta.l.iurisiurandi.in fi.C.de test. ¶ Tum qz ex dispositione dicti statuti etiã spoliatio ptensa est pbãda saltim per duos testes vt ptz in ter.dicti statuti ibi pbata possessione: z electione absqz violẽta euocatione p duos testes zc.a quibus verbis nõ est recedẽdũ vt dicit Bart. in.l.j.§.j.ff. qd vi aut clam. ¶ Tum qz dũ deponit de dicto nobili francisco subiũgit verba sequentia seu eius officiarij.que dictio seu/est distinctiua.vt dicit Barto.in.l. si quis ita stipulatur.ff.de verbo.obliga.z reddit eius depositionem incertam z obscurã.ideo eius depositio est interp̃tanda contra dictũ nobilẽ claudiũ producentem: vt eius depositio intelligatur de officiarijs tantummodo z non de dicto nobili francisco:qz ad verificationem disiũctiue sufficit alteram partez esse veraz: vt in.d.l.si quis. Et dubia probatio debet interpretari contra producentẽ: vt dicit Bar.in.l.ij.in.q.fi.ff.de duo.reis. z in.l.qui duo.ff.de ver. ob. ¶ Et sic posito q dictus petrus chapaysij haberet aliũ contestẽ adhuc nõ pbaretur ex hoc pretensa spoliatio:qz aliud est factũ dñi: aliud est factuz familie: vt.l.j.§.deiecisse.in fi.ff.de vi z vi ar.z tetigi de hoc latius.j.in.c.qui incipit im

3 mo z si pretensa zc. ¶ † Nec aliqua alia probantur per testes partis aduerse per que dici possit spoliatio interuenisse:z nunc subintro tertium dubium.

¶ Non primo per depositionem Joannis oliuerij:qz eius depositio non est probatoria. Primo qz deponendo de pretensa spoliatione deponit sin videre suũ cu9 depositio ppterea non est sufficiẽs vt dicit Bar.in.l.j.in prin.ff.de ven.inspic. ¶ Tertio quia dictus ioannes oliuerij in prima sua depositione interrogatus super facto pretense electionis de qua in suppositione pretenditur dixit nil se scire. Et ideo cum in secunda examinatione plus deponit non est ei credendum sed verisimiliter credendum est ipsum fuisse subornatuz.iuxta ea que leguntur z notantur in.c.fraternitatis.extra de testi.z per Bart.in.l. eos ff.de falsi faciunt no.per Spec.in ti.de testi.§.j.versi.z not.q testis dicitur varians zc. ¶ Non etiam per depositionem domini Bertrandi faunerij probatur aliquis alius actus pretense spoliationis:quia licet deponat q dictus nobilis Franciscus sibi vt indici prohibuit ne aliquos actus faceret pro dicto nobili Claudio:eius tamen depositio non probat pretensam spoliationem:qz ipse in hoc est solus:ideo non probat iuxta dictam.l.iurisiurandi.in fine.C.de testi. Item quia ex illa pretensa inhibitione si facta fuisset quod negatur causaret tantummodo vim turbatiuam vt dixi.s.in primo dubio.

4 ¶ † Immo et si pretensa spoliatio probaretur per dictos testes alio modo q̃ fuit deducta in suppositione dicti nobilis Claudij agentis nõ deberet sequi condemnatio ex forma dicti statuti. si quis: quia testes sic deponerent extra intentionem ipsius nobilis Claudij agentis et sic inualide iuxta.l.si quis libertatem.ff.de petitione hereditatis. Tum quia iudex debet secundum allegata z deducta procedere.ff.de minoribus.l.in cause.z in.c.licet hely.extra de symo.z faciunt pro hac parte que dicit Specula.in titu.de testamen.§.primo. ver.Item q deponit super alio.z in versicu.sequen.ibi: sed pone egit contra

5 te ad decem zc. ¶ † Hinc est quod Dyn.in.l.j.§.deiecisse.in fi.ff.de vi z vi armo. dictum §.in fine.inducit ad questionem. Si quis agat ex mutuo dicendo qd ipse mutuauit et non probat numerasse:sed quod alius pro actore numerauit quod sequi debet sententia absolutoria:quia ibi in dicto.§.deiecisse. in fine textus facit differentiam inter factum domini et factum familie. Ex quo etiam sequitur quod cum ipse Claudius non probet pretensam spoliationem per modum in sua suppositione deductũ q sequi debet absolutoriã etiã si alio modo probaretur deiectio per dictum §.deiecisse. in fin. cum ibi nota. per Dynum.idem etiam dicit Specula.in dicto versicu. sed pone egi contra

te ad decē ꝛc. Dum dicit quod si quis agat certi condictiōe ex mutuo et non probet numerationem: sed deponant testes qđ interfuerit in confessione: sequi debet sententia absolutoria ꝑ iura et ratiōes per ipsum ibi deductas: ꝛ ita in terminis casus nostri: al's tenui et scripsi in apparatu dicti statuti in gloss. fin. circa fi. ibi: pone offertur iudici supplicatio. ꝛc. ¶ Ex quibꝰ propterea sequitur qđ cū dictus Claudius non probet pretensam deiectionem siue spoliationem per supra allegata quod non debent adiudicari dicto Claudio pretensa damna interesse et expense per eum petite: immo nec locum habuit reintegratio cum interdicto recuperande possessionis. Et per consequens remedium dicti statuti: si quis in locum dicti interdicti subrogatum non competit nisi vi expulso a sua possessione. vt in. l. vi pulsos ꝛ in. l. in maiore in fi. C. vnde vi. et. ff. de vi ꝛ vi ar. ꝑ totū et probant verba dicti statuti ibi probata electione ꝛc. sed non constat de vi expulsiua per supra deducta ꝛ allegata. igitur ꝛc.

¶ Summarium.

1 ☞ Communio bonorum inter personas prohibitas nō valet.
2 Traditio requiritur vt donatio inter cōiuges morte cōfirmetur.
3 Pena ex inualido cōtractu nō cōmittitur.
4 Testator an possit prohibere inuentarij cōfectionem.
5 Testamentum infirmatur in quo filia preteritur.
6 Filia an possit in sua dote heres institui.

¶ Consilium. lxiij.

Circa contractum dudum factum inter dominū mattheum thomassium ꝛ dominam guyam eius vxorem ꝛ testamentum ipsius domini Matthei ex post conditum videntur dubia subscripta in iure examinanda. Pro declaratione iurium egregie domine giraude filie dictorum coniugum. ¶ Et primo si communio per dictum dominū mattheū bonorum suorum facta dicte domine guye eius vxori valuerit. ¶ Scđo si dictus dominus mattheus potuerit in dicto suo testamento prohibere dicte domine giraude eius, filie et heredi ne faciat

4 inuentarium [a] de bonis ipsius testatoris.

a ¶ Inuentarium. vide I decisi. gra. q. ccclij. et q̄ scripsi i tractatu meo đ p̄sumptio. circa finem.

¶ Tertio si dictum testamentū aliquo modo dici possit nullū.

1 ¶ † Ad primum dubium respōdendo credo qđ dicta cōmunio bonorum non valuerit. quia inter personas prohibitas ꝛ t pe inhabili qꝫ cōstante matrimonio. Nec debet stari assertioni dicti testatoris asserētis habuisse de pecunijs dicte domine guye eius vxoris de quibus soluit medietatem bonorū per eū acquisitorum nisi hoc aliter probaretur: vt hic probatur per ea que loquuntur ꝛ notant in. l. qui testamentum. ff. de probati. hinc est quod dicit Bar. quod si maritus confiteatur etiā cū iuramēto in suo testamēto habuisse ab vxore sua centū qđ talis cōfessio non probat in. l. aurelius in. §. fi. in fine. ff. de lib. le. ¶ Cōsiderato qđ illa cōmunio bonorū nō pōt etiā vim donationis obtinere inter cōiuges iuxta. l. j. ff. de dona. inter virum et vxorem. maxime quia non sunt morte ipsius domini matthei cōfirmata: quia illā communionē tempore sue vite reuocauit ex certis

causis per eum declaratis in quodam instrumento recepto p Joannē ioffredi: vt ipse attestat in dicto suo testamento. Et similiter illā cōmunionē bonorum reuocauit in dicto suo testamento asserens eam fuisse factam contra eius voluntatem.

2 †Nec etiā interuenit traditio vera aut ficta per precarium q̄ traditio tamen requirit anteq̄ donatio inter coniuges morte cōfirmet. vt ponunt doc. in. l. papinianus. ff. de dona. inter virum ꝛ vxorē. Nec iuramentū de aliquo operat vbi interuenit traditio. vt dicit guillermus de monte lauduno in cle. ij. de iureiurā. quē videt sequi Henri. bohic. in. c. donatio. in fi. eo. ti. ꝛ Cy. q: licet Bar. in. l. si quis pro eo. in prin. ff. de fideiusso. ꝛ i. l. seius augeri⁹. ff. ad le. fal. dixerit talē donationē inter cōiuges iuramēto firmari debet intelligi vbi traditio interuenisset per ea que ipse Bart. dicit in dicta. l. papinianus. et in. l. donationes. C. eo. tit. ꝛ ibi Cy. ¶ Et hec procedunt in casu isto maxime quia dictus testator obtinuit dispensationem dicti iuramenti vt ipse attestatur in dicto suo testamento. ¶ Ex qua dispensatione iuramēti potest dici qd̄ non habuit locū. l. si q̄s maior. C. de transac. intemptata per dictam dominam giraudam in declaratione bonorum dicti testatoris que pendet in curia parlamenti: quia sublato iuramēto submonetur dispositio dicte. l. si quis maior que fuit introducta in odium periurij.

3 †Immo et si non fuisset obtenta dispensatio dicti iuramenti adhuc non habuissent locum in casu isto pene dicte. l. si quis a maior: [a] quia vt supra fuit dictum dictus contractus fuit inualidus et ex contractu inualido non committitur pena. argumē. secundum docto. in. l. ea quidem. C. si mancipium ita fuerit alienatum. et dicit Barto. in. l. seruo legato. in. §. j. ff. de lega. j. preterea quia vbi nō tenet cōtractus nec pena ibi adiecta glo. notabilis in. l. quod de bonis. §. 4. ff. ad. l. fal. super verbo denegandū. ex quibus cōcludo dictum cōtractum viribus nō subsistere ꝛ hec de primo dubio. hinc est qd̄ alibi dicitur qd̄ ex sola arbitri que est nulla pena nō committitur gl. in. l. apud celsū. §. Item queritur. ff. de except. doli. ¶ Preterea. dictus domin⁹ mattheus dictū cōtractū reuocauit: quam reuocationē facere potuit: q: dicta cōfessio habitionis pecuniarū a dicta ei⁹ vxore videtur fuisse facta in fraudē ideo per maritū reuocari. pōt hoc ita dicit expresse Bar. in. l. cum quis decedens. §. ticio. ff. de leg. ij. potuisset tamen dictus contractus per mortem viri cōfirmari: ita quod eius heredes illum cōtractum nō potuissent reuocare vt ibi dicit Barto.

4 †Ad secundum dubium si dict⁹ testator potuerit prohibere b dicte eius heredi ne faciat inuentarium [b] de bonis ipsius testatoris defuncti dico q̄ dicta ꝓhibitio nō valuit q: beneficiū dicti inuentarij est introductum in fauorem heredis ne cōueniatur vltra vires hereditarias ideo ipse testator illud inuentarium prohibere non potuit quia illa que in fauorem heredū de iure fieri sinunt statuta testator prohibere non potest. l. ij. et. l. scire debetis. ꝛ ibi glo. per doc. approbata. ꝛ vt in possessionem legatorum. vel fid. idem no. glos. insti. de vsufructu. in. §.

a ¶ Si quis maior. si. l. si quis maior locū h̄z vbi cōtract⁹ nō vz. de q̄uide s̄. l. xxxi. cōs. in primo dubio. in fine.

b ¶ Iuncta riuz si testōr possit ꝓhibere heredi ne faciat inuētarium ex forma. l. fin. C. de iure delib. de inuētario tut. vide. s̄. consil. xlij. ꝛ in dci. parlamenti q. ccclij.

sed vtilitatis causa.facit.l.j.et.ij.C.de vsufructu.et not.per Hostien.in summa.de pigno.in.§.vsufructuarius. in princip.Et qd testator nō possit prohibere dictū inuentariū heredis,pbatur etiam auctoritate domini Angeli de perusio qui hanc questionem mouet et ita vt supra determinat post Jaco.per rationes supra tactas licet non ita plene in.l.fi.C.arbi.tute. ¶Facit etiam ratio vltra angelum:quia illa que sunt adinuēta et ordinata a iure fieri ne quis inuitetur ad delinquendū non possunt per testatorem remitti seu prohiberi:vt dicit Barto.in.l.nemo circa princi.ff.de lega.j.et glo.in.d.l.scire debetis.in gloss.fi.in fi. ¶Sed inuētariū heredis est huiusmodi:quia si non fieret inuentarium heredes possent subtrahere bona in fraudem creditorum:vt etiam ius presumit in auten.sed cum testator ad.l.fal.Et ideo non valet talis prohibitio:vt ibi dicit Bar.et facit.l.cōuenire.de pactis dotali.plus dicit Bal.quod quia tale inuentarium est fieri introductum etiam in fauorem creditorū:vt saltim iuxta facultates bonorum eis debita soluantur:ideo testator in preiudicium ipsorum creditorum nihil potest ordinare.Ita dicit Bal.in.di.l.fi.in.§.sin autem dubius.C.de iure deliberandi. Et ideo dicta domina girauda poterit impune fieri facere dictum inuentarium: quia heres non tenetur adimplere voluntatē defuncti:vbi eius voluntas est contra legē vel contra bonos mores in.l.si quis eum quem.ff.de condi.et demonstra.Et alibi dicitur quod si heres faciat aliquid cōtra voluntatem testatoris quod de iure est facibile non dicitur heres cadere in penam adiectam in testamento.in.l.vxorem.in.§.heres eius.cum glos.in versi.vel dic quod vocat et c.ff.de le.iij.

5 ¶†Ad tertium dubium posset forte dici dictum testamentum nullum:quia ipse testator dictam suā filiam preterijt in casum [a] in quē ipsa faciat inuentarium:quia eo casu ipse testator reuocauit institutiones et substitutiones de ipsa factas:et ideo cum in illū casum omnino reparatur in aliquo instituta testamentū potest dici nullum in.l.si pater.C.de insti.et substi.sub cōditiōe factis.

6 ¶†Nec obstat si dicatur quod in illum casum ipse testator instituerit dictam suam filiam in sua dote in cōtractu sui matrimonij constituta:quia per hoc nihil videtur ipse testator filie sue de suo reliquisse:et sic in illa dote nō valet īstitutio:et in hac opinione qd filia nō possit in dote institui [b] fuit Azo tuba veritatis.Jo.tamen et Accursius et communiter doctores tenent contrarium:et est hec opinio communis doctorum quod filia possit in dote institui vt refert et sequitur Salyc.in.l.quoniam nouella.C.de inoffi.test.cōsuluit tamen accursius quod pater vltra dotem aliquid relinquat filie ad tollendum omnem ambiguitatem dictorum et ex hoc propterea dubitarem dicere dictum testamentum domini matthei esse nullum.¶Poterit ergo per premissa dicta domina girauda adire hereditatem dicti sui patris cum beneficio inuentarij.

¶Summarium.

1 ☞ Testamentum secundum non reddit primum inualidum

a ¶In casū in quem.De clausula si alias fecerit exheres esto vide tex.in.l.vxorem.§.heres eius.j.et.l.l.pr.§.fundum et ibi Barto.ff.de leg.iij.

b ¶In dote institui.hanc questionē mouet Spe.in ti.de instru.editi.in.§.vt etiā caute.versi.sed super forma precedenti.s.si filia possit per patrē in dote īstitui.de hoc etiam scripsi in decisio.parlamē.q.cccccccxiij.in fi.et.q.cccclxj.in fi.et plenius.j.cōst.xcvij.in primo dubio.

fine verbis derogatoriis cõfectũ.
2 Testamentum scdm qñ deroget primo. et nu. seq.
4 Testator sane mentis esse debet vt eius testamentum valeat.
5 Heres nominatim a testatore nominari debet.

Consilium. lxiij.

Visis duobus testamentis nobilis petri flote attento quod in primo testamento fuerunt posita
a verba derogatoria [a] et in secundo non fuit facta mentio specialis nec expressa de primo testamento nec de verbis derogatoriis etiam generaliter. Sed solum dixit testator in secũdo testamento quod si fecisset aliud testamentum codicillũ vel codicillos quouis modo illo cassabat et annullabat.

a Uerba derogatoria hic de vbis drogatoriis in prio testamen. appositis.

1 †Credo dicendum quod dictum primum testamentum est validus et scdm inefficax per. l. si quis in principio testamẽti. ff. de lega. iij. et ibi textus communiter allegatur in hac materia pro hac parte ita notauit glo. de constitutio. c. primo. libro. vj. et ibi etiam Joan. and. et ista est etiam opinio Bald. in dicta. l. si quis in principio: vbi expresse tenet dictum primum testamentum valere. Nisi testator in secundo specialem fecerit de primo testamento habente verba derogatoria mentionem: qd non fecit ipse testator. et idem tenet Dy. in regula quod semel. de regulis iuris. libro sexto. que opinio ibidem videtur placere Joan. andr. si attendantur que dixit in questione quam ibi solenniter disputauit in secunda ratione pro parte affirmatiua posita et in fine questionis. idem etiam tenet Cyñ. l. sancimus. C. de testamen. idem Joan. fab. in. §. posteriore. quibus modis testa. infir. institu. idem tenet Specula. in titu. de instrumen. edi. §. compendiose. ver. quid si testator. et ver. sequen. idem expresse tenet Petr. Jacob. in titu. de actio. et testa. ibi: quid si instituerit. vbi plene ponit quam formam debet tenere testator in secundo testamento recordetur vel non recordetur de verbis derogatoriis primi testamenti: ad hoc vt valeat secundum testamentum et tollatur primum. que testator ille non fecit: ideo validum remanet primum testamentum secũdo non obstante.

2 †Est tamen verum quod Jaco. de bello visu hanc questionem mouet in auten. de testamen. imperfectis. col. viij. et tenuit qd testamentum valeat etiam si nullam mentionẽ fecerit de verbis derogatoriis primi testamẽti. Sed opi. sua est singularis et sic nõ tenẽda. Sed potius teneri dz opinio contraria que est cõis opinio: iuxta no. in. c. j. de consti. in gl. et cõem opinionẽ approbat cõis vsus: in iudiciis et obseruãtia que multũ debet attẽdi et ɔsiderari: iuxta. c. cũ dilectus. de ɔsue. cũ si. et quibus videtur dictum primum testamentũ valere. et non secũdũ testm̃.

b Cõnalis cla. vide de hoc. j. consi. lxv. circa secũdũ et tertiũ dubiũ. j. vñ. itẽ dubia videnẽ decidi etc.

b Nec sufficit generalis clausula [b] in vltimo testamento adiecta: imo specificata et specialis vborũ derogatio: vt. d. l. si qs. in principio testamenti. et quod nota. per glos. in. l. si mihi et tibi. §. interdum. de lega. j. et per Dyñ. in. d. c. quod semel. et ista opi. est magis cõmunis. Et facit ratio generalis: quia nihil est

naturale quod vt vnūquodq; dissoluatur eo vinculo quo ligatur.l.nihil.ff.de reg. iur.cum similibus.

3 ¶†Preterea contra dictum secundū testamentū opponitur qd notarius & testes non fuerunt per testatorem specialiter vocati.l.hac consultissima.C.de testa.&.l.heredes palam.§.fi.ff.de testa.&.§.fi.insti.de testa.qd non fit in dicto secundo testamento:ergo solennitate deficiente non valet.l.iiij.ff.de testa.cū.l.sciendum.ff.de verbo obliga.

4 ¶†Item quia testator debet esse sane mentis aliter testamentum non valet.l.ij.ff.de testa.sed dictus testator in secundo testamento nō dabat verbum dum notarius recitabat testamentū:nisi quia solūmodo respondebat(oy.)in oibus que sibi dicebantur per notarium:vt deponit maior pars et sanior testiū:licet duo vltimi contrarium dicant:quibus non est standum.iuxta.l.ob carmen.§.fi.cum ibi no.ff.de testi.Maxime in testamentis vbi contradictio etiam vnius testis vbi non remaneret al's sufficiens numerus reddit testamentum suspectum.l.j.in fi.cum materia.ff.quemadmodū test.ape. ¶Sed quispiam diceret qd licet duo testes ita deponant:tamen remanet numerus completus ipsorū testium:qui nihil contradicunt:ideo valere debet testamentū.vt no.Inn.in.c.cum plures.in glo.si omnes.de fide instru.pro quo videtur casus.ff.de bo.pos.sm tab.l.cum talem.Sed ad hoc respondetur qd.d.l.cum talem.loquitur qn vnus solus deponit contra testamentum vel instrumentū:sed vbi plures inter.omnino debilitatur et tollitur:vt dicit expresse Innocen.in.d.glo.in ver.si autem plures.

5 ¶†Preterea heres debet nominatim palam per testatorem nominari.l.heredes palam.in prin.ff.de testa.§.fi.insti.de testa.& in.l.hac consultissima.§.per nunciationē.C.de testi.Et tales contra nec scribere neq; articulate loqui potest mortuo similis est.l.iubemus.C.de testa.ideo doc.ibi tenēt qd talis ad interrogationem alterius dicentis:vis talem heredem tuum:respondendo(oy.) non valet testamentum:vt ibi dicunt docto.facit ratio:q: per talia interrogatoria voluntas testatoris censetur captatoria & per consequens nulla.l.captatorias.C.de here.insti.et.l.illa institutio.ff.eodem.titu.nullum enim verbum protulit dictus testator suo proprio motu:sed solum ad interrogationem naiā propter quod etiam apparet eum non fuisse sane mentis:quia licet quis presumatur sane mentis nisi contrarium probetur.l.ij.C.qui test.facere possunt.tamen ex verbis et factis probatur contrarium .l.quidam.ff.de condi.instit. ¶Nec obstat ad premissa glo.in.l.iubemus.que incipit/ nota regulam.C.de test.que dicit qd sufficit qd alius exprimat & testator respondeat(oy.)Quia verum est in simplici testamento:sed in secundo testamento in quo oportet primum rumpi per secundum quod primum habet clausulam derogatoriam nō sufficit respondere(oy.)vt faciunt not.per Dy.in.d.c.quod semel.de regu.iur.lib.vj.ita dicendum videtur mihi.

¶Summarium.

1 ¶Exactiones pedagiorū & vectigalium sunt odiose.
2 Pedagia quis et ob quam causam indicere possit.
3 Pedagia quando imponi possint.
4 Extorsio violentia seu clandestinitas qn presumatur.
5 Tenor literarum et priuilegiorum ante omnia inspicitur.
6 Princeps priuilegium vni de iure aufert et alteri confert.
7 Principes duo in mundo velut duo luminaria.
8 Papa cum potestatis plenitudine omnibus preest.
9 Imperator parem in temporalibus habet potestatē quātū papa in spūalibus.

10 Sacrilegij pena plectitur de principis potestate disputans.
11 Princeps subditorum res indifferenter alienare potest.
12 Princeps tollere vel mutare pōt ea que sunt de iure positiuo.
13 Quarta in bonis liberti patrono debita a principe tolli pōt.
14 Consuetudo non soluendi excusat et an actibus inducatur.
15 Priuilegiū imperatoris an possit gñe priꝰ facte derogare. ⁊ nu. 22.
16 Mens et non verba spectantur.
17 Pedagia odio habentur: immunitas fauori.
18 Consuetudo odiosa generali tollitur clausula.
19 Princeps per verba generalia priuilegium alteri concessum tollere potest.
20 Testamentū scd̄m qñ valeat non facta mentione de primo.
21 Verba specialia non requiruntur vbi de mente constat.
23 Genus qñ speciei naturam assumet.
24 Indefinita que ⁊ quando singulari equipolleat propositiōi.
25 Reuocatio qñ generalis ⁊ qñ specialis dicatur.
26 Nobilis duobus quis dicitur modis.
27 Expressum quot modis dicatur.
28 Clausula ex certa scientia quid importet.
29 Toties/quoties/quotiescūq̧/quid significēt ⁊ qualiter inter se differant.
30 Clerici qua ratione regibus subijciantur.
31 Rex romanorum an ante coronationem possit priuilegia concedere.
32 Rex romanorum pōt ante coronationem suorū predecessorū priuilegia reuocare.
33 Pedagiū nō valet sine titulo vel consuetudine benignissima.

¶ Consilium.lxv.

1 Visothemate pro euidētia dicendorū primo † premitto qđ pedagiorum vectigaliū ⁊ eorū exactiōes sunt odiose et a iure cōi reprobate. Nec per aliquem baronem fieri vel institui possunt nisi ex concessione imperatoris[a] vel alterius principis supreme vel ex longissima consuetudine: de cuiꝰ initio non extat memoria que vim concessionis obtineat. ff. de publ. l. vectigalia. extra de verb. sig. c. super quibusdam. §. preterea. Et contrarium facientes grauiter puniuntur: qꝛ perpetuo exilio damnantur. C. no. vecti. insti. non posse. l. fi. ¶ Iura autem canonica ponunt aliam penam. s. excōicationis. xxiiij. q. iij. si quis romipeta. ⁊. c. se.
2 ¶ † Item nec princeps potest vel debet pedagia indicere: nec alicui concedere: nisi propter necessitatem vel vtilitatem publicam vel aliam legitimā causā quin peccet mortaliter.
3 ¶ † Item ⁊ qđ predixi de longissima prescriptione vel consuetudine intelligo quando est iusta causa ⁊ rationabilis ⁊ bona fides. i. sine violentia vel clandestinitate. Et qđ fecerit ea que pedagiū recipiēs facere tenetur: vz reparare vias ⁊ pontes ⁊ saluare soluentē in persona ⁊ bonis infra districtū suū: ex his eñi causis introducta sunt ab initio mūdi pedagia: put hec et plura alia ad propositū ponit elegāter Hosti. in sum. in tit. de

a ¶ Imperatoris. p q̄s ⁊ qualiter pedagia instituant. vide. s. consi. lvj.

censibus.§.ex quibus cau. et maxime in ver. exactiones. et ver. fe. et ver. breuiter. et versi. fi. Et habetur per Jo. fab. succincte. C. nona vecti. l. j. vbi videatur: sed quis est ille et laudabimus eum: vt dicit glo. de reli. et vene. sanctorum. in. c. j. §. fi. in cle.

4 ¶ †Secundo premitto regulam per nostros maiores traditam quod vbi baro vel alius potens visus est aliquo iure pretenso super non potentem: et maxime quando arrestat vel gagiat[a] vel arrestari et gagiari facit sine cause cognitione presumitur extorsio et violentia vel clandestinitas. ff. quod metus cau. l. fi. §. pe. et no. extra de postu. prela. c. bone. per Inno. et de prescrip. c. si diligenti. per Inno. et per Spe. in ti. de prescrip. ver. hoc etiam not. et facit quod ibi no. per Jo. an. in addi. et per Joan. fa. et alios. C. de pact. l. si certis annis. et insti. de act. §. eque. in. ij. q. prin. circa fi. ver. illud autem nota. vbi ponit notabiliter Jo. fab. et per Bal. C. de sen. l. ij. Quo casu consuetudo vel prescriptio etiam longissima non sufficeret: quia esset irrationabilis et inductiua peccati et abesset bona fides: vt in. c. fina. de consuetu. et de prescri. c. quia non omne. et de reg. iur. c. malefidei. lib. vj. in auth. vt nulli iudicum. in princip. col. ix.

a ¶ Arrestat vel gagiat. exactio a potente super impotentes presumitur violenta extorsio.

¶ Tertio presuppono in facto quod reuocationes facte per romanos principes in fauorem domini comitis valen. et domini ludouici de castro pisantiani non sunt pure: sed causate. in illa enim facta per Karolum sunt illa verba. si et inquantum antiquis priuilegiis etc. Et ibi quibus legitime fuerunt visi predecessores ipsius comitis etc. Ubi noto verbum legitime. Item in literis domini sigismundi etiam sunt hec verba: quibus non fuerunt visi homines predicti seu vniuersitates. Item sequitur ibidem de presenti rite leuari: et statim subiungitur: solitas et consuetas: et que nunc per eosdem iuste leuantur et eriguntur etc. que sunt in forma communi: per que verba clare patet quod non fuit intentio romanorum principum aliquid de nouo eis concedere vel ius nouum constituere super illis de romanis. nec priuilegia dictorum de romanis reuocare nisi secundum ius commune et quatenus per non visum essent abrogata: vt patet ex predictis. ¶ Secus autem per omnia in priuilegiis vniuersitati de romanis tam per dominum Karolum quam sigismundum concessis in quibus sunt verba pure/ clare et efficaciter et sine quacunque conditione vel modo et cum clausulis derogationibus et non obstantiis oportunis descripta: per que clare patet de intentione et voluntate principis: vt ex eorum lectura est clarum videre. Item sunt ibi in literis domini Karoli verba ad perpetuam rei memoriam: et verbum sequitur infra verba habitatoribus oppidi predicti modernos et futuros vtriusque sexus. Et sequitur etiam verbum perpetuo. et eadem verba ponuntur in literis domini sigismundi et etiam hec perpetuo valere volumus/ etiam si ipso in aliquibus locis vbi vigore dicti priuilegii ius ipsis competere dignoscatur visi non fuerint: vel per contrarium actum eidem in vniuersali vel particulari scienter vel ignoranter renunciauerunt vel renunciasse pretendantur etc. que verba sunt ponderanda: quia per ea tolluntur multa que

5 dici possent et obiici ex aduerso per que patet responsum. †Tenor enim literarum et priuilegiorum est ante omnia inspiciendus et diligenter seruandus

extra de fide instru.c.accipimus.et de privilegijs.c.porro.⁊.c.recisionem.⁊ de
rescrip.c.cũ dilecta.⁊.ff.mãdati.l.diligẽter.cũ si. Que v̓ba supra declarata sunt
supra ius commune et ipsius enervantiam:⁊ per illa potest responderi ad om̃a
iura communia que fieri possent de iuribus communibus:quia ꝑ illa apparet
quod princeps voluit omnibus iuribus derogare:et ita cum verba sunt clara
ab ipsis non est recedendum nec est ulterior voluntatis questio.ff.de lega.iij.l.
ille aut ille.§.cum in verbis.⁊.l.non aliter.in princi.eo.titu.⁊ dicto.c.porro.de
privile.talia eñ privilegia vires accipiunt ab intellectu scribentis.extra de ex-
cep.c.cum ecclesia.facit.c.in his.de ver.signi.⁊ nota.ff.de consti.prin.l.j.ꝑ bal.
¶ Istis presuppositis venio ad primum dubium principale:in quo queritur
preterea privilegiorum:de quibus in themate habitatoribus de romanis cõ-
cessorum ⁊ de novo datorum possint se defendere ipsi de romanis a solutione
et prestatione pedagij pisantiani ⁊c.breviter attẽto tenore privilegiorũ dicto-
6 rum de romanis concessorum non videtur magnũ dubium.¶† De iure enim
princeps aufert privilegiũ uni ⁊ alteri confert.ix.q.iij.c.conquestus.⁊ ibi not.
et.xvj.q.j.c.frater.⁊ hoc probat etiam totus titul' de privilegijs ubi princeps
potest eximere unum vel plures a iurisditione vel subiectione alterius etiam
quo ad commodum pecuniarium:ut ibi per totum ⁊ etiã libro.vj.⁊ nota.C.de
precibus impera.offe.l.rescripta.per Bald.ubi ponit notabiliter et plene de
potestate domini pape et imperatoris.et Specula.in titulo.de legato.§.nunc
ostendendum.⁊ Albe.multa pulchra ponit.C.de quadri.prescriptione.l.bene
a zenone.
7 ¶†Sunt enim duo principes et duo luminaria:quorum unus preest in spiri-
tualibus et alius in temporalibus a deo instituti proportionabiliter se habẽ-
tes:et plenissimam potestatem obtinentes unus scilicet papa.in spiritualib':
et alius.s.imperator in temporalibus.Et quantam potestatem habet papa in
spiritualibus:tantam habet imperator in tẽporalibus:in aut.quomodo op3
episcopos ⁊ cle.in prin.⁊ ibi not.colum.j.de maio.⁊ obedien.c.solite.
8 ¶†Constat eñ q̃d papa est dominus omnium spiritualiũ ad quem plena ⁊ li-
bera dispositio omnium beneficiorum ⁊ dignitatũ ecclesiasticarum ⁊ omnium
spiritualiũ de plenitudine potestatis ꝑtinet. Nec est aliquis qui ei audeat di-
cere cur ita facis.¶ Et põt ius alterius tollere etiam in totum. Ex quo enim
constat de eius voluntate obediendũ est ei.xxij.di.c.oẽs.⁊.xix.di.in memoriã.
xxiiij.q.j.loquitur.ix.q.iij.cuncta per mũdũ.de cõcessione preben.proposuit.et
ibi per Hostien.sup verbo cõtra ius.⁊ per Hen.bohic.de elect.c.significasti.et
de prebẽ.c.ij.lib.vj.⁊ ut lite pẽ.c.si duobus.in fi.in cle.ubi text.notabilis facit.
ff.qui ⁊ a quib'.l.properit.et hoc tenet etiam Joh.an.in.c.j.in fi.de excessibus
9 prela.lib.vj.¶†Et parem potestatem h3 imꝑator in t̃palibus et d3 quo ad tẽ-
poralia de' in terris.põt eñ de nihilo aliquid facere et mortuum vivificare et
sup ius dispensare.C.de rei uxo.act.l.una.in prin.et inst.de actio.§.fuerat.⁊ no.
de transac.c.j.⁊ no.de cõsecra.eccle.vel altaris.c.j.in glo.fi.⁊ se habent dicti ꝑn-
cipes papa et imperator ꝓportionabiliter ut.s.in iuribus alle.no.in ꝓhemio
10 ff.per Albe.de rosate.⁊ infra dicetur.¶†Disputare enim de ipsorum potestate
nemini licet:quinimmo faciens crimen sacrilegij committit.C.de diver.rescri.
l.sacrilegij.⁊ de crimine sacrile.l.disceptari.xvij.q.iiij.ca.nemini.⁊.§.precedẽ-
Immo quicquid eis placet disponere scienter habetur pro lege:ut nota.in iu-
ribus supra alleg. ¶ Et ꝓpterea gl.⁊ doc. movent questionem:utrũ imperator
possit disponere de bonis singulorũ ⁊ ea trãsferre.Et l3 fuerint opiniones inter
mar.q̃ indistincte tenet ꝙ sic ⁊ bulga.Et opio bulgari sit magis cõis ꝙ nõ possit
de iure cõmuni sine causa:ubi tamen princeps hoc facit ex certa s̃nia ⁊ de ple-

nitudine potestatis: sicut est in casu nostro valet et tenet cōcessio. Semper enim iusta et legitima causa in principe presumitur: vt. ff. de penis. l. relegati. in glo. fi. que est nota. ita eleganter no. in prohemio. ff. circa prin. per glo. et Bal. et plenius et clarius per Albe. de rosate ibidem.

11 ¶ †Sive igitur teneamus opinionem Bal. tanq̄ communiorem sive opinionē mar. qđ princeps indistincte possit res subditorum transferre et alienare/ cum sit dominus omnium. C. de quadri. prescriptione. l. bene a zenone. quam opinionē tenent multi doctores magne auctoritatis. s. Jaco. de ravēna. Richardus malumbre. et etiam glo. iuris canonici. xi. q. vlti. c. per principalem. et per Bar. extra de decimis. c. tua nobis. §. penul. que incipit ecclesiastica. de quo per archi. xxiij. q. viij. c. ōnis casus noster est sine dubio. Potuit enim princeps per suum privilegium maxime totaliter concessum: vt. s. in tertio preevidentiali dictum est illos de romanis a prestatione dicti pedagij eximēdos posito qđ dominus comes seu dominus ludovicus pedagium iuste habuisset de quo tamen non constat vt in facto ponitur et maxime cum dictus comes vel sui predecessores habere illud non potuerint sine largitione imperatoris expressa vel tacita vt supra dictum est in primo preevidentiali. Si ergo ex largitione principis habuerunt: princeps potuit eis tollere et multo magis in aliqua parte derogare. argu. in auten. multomagis. C. de sacrosanc. eccle. cum simi.

12 ¶ †Quod autem possit in totum tollere patet ex premissis: ea enim que sunt de iure positivo nedum possunt per principem solum diminui sed in totū tolli quando princeps hoc facit deliberate ex certa scientia[a] vt est dictum. hoc no. elegāter Inno. de consti. que in ecclesiarum. et in. d. l. rescripta. et in. l. quotiens. C. de precibus impera. offeren. et ibi per Cy. in. j. q. Bal. et doct. vbi Alber. hoc tenet etiam movens questionem nunquid per statutum possit tolli legitima in filio debito in bonis parentis in totum[b] et communis opi. est qđ sic: quia illa debetur de iure civili licet ratione naturali et iure agnationis que sunt mutabilia: vt. l. ius agnationis. ff. de pac. hanc partem tenet Cyn. in. c. indultum. de reg. iur. lib. vj. et ibi per Jo. an. in mercurialibus. idem tenet Cy. C. de nuptiis. l. sancimus. Et Pet. Jaco. in tit. de condi. ex lege. l. omnimodo. idem Bal. ff. de insti. et iure. l. j. §. fi. et allega. casus de testa. c. raynutius. ¶ Plus dicit Bal. notabiliter ad istud propositum qđ princeps de plenitudine potestatis pōt tollere defensiones in causa civili. secus in causa criminali. ita no. ipse Bal. post glo. ff. quod quisq̄ iuris. l. iij. §. si is pro quo. Quod intelligo quando defensio pertinet de iure civili sicut in casu nostro. vbi vero de iure naturali vel gentium tunc esset maius dubium. vt in clemen. pastoralis. de re iudic. quam etiam alleg. ipse tul. facit quod no. per eundem. ff. de pactis l. pactum inter heredes.

¶ Item dicit Alber. quod valet pactum quod quis non admittatur ad defensionem. ad legem aquiliā. l. scientiam. §. qui causa aliter. de quo vt ibi per eum quod est mirabile.

a ¶ Ex certa scia. hic đ certa sciētia principis vide pleni⁹. j. circa quartum dubiū.

b ¶ In totū. statutū pōt tollere legitimā filio ad idem ↄsuetudo p̄t tollere legitimā vt plene dixi. j. cō sil. cxxxj. in iiij. q.

13 ¶ †Item videmus in quarta que debet patrono in bonis libe riquā princeps.ex certa sciētia pōt in totū tollere.ꝛ etiā olā iu ra patronatus ꝛ merito: qꝛ illa hꝫ patronus ex concessione le gis ciuilis: non est ergo mirū si princeps qui est lex viua: vt in aut.de cōsuli.§.pen.col.iiij.hoc facere possit dūmodo scienter ꝛ deliberate faciat.ꝛ de hoc sunt casus expressi.ff.de boñ.lib.l. etiā.§.j.de nat.resti.l.quero.Etiā sine partis euocatione: vt di ctis iuribus: ꝛ no.etiā per Bal.in.q.quam disputauit: que inci pit/appulus castrum progenitorum ꝛc.qui alle.l. viros.C. de offi.lib.xij.facit glo.no.de ver.sig.c.olim.per Inn. ¶ Item in cō cessione pedagij per principem alicui fienda que est odiosa et contra ius cōe: vt dictum est.s.in primo euidentiali non reqri tur euocatio partis alterius.igitur in immunitate vel exem ptione que est fauorabilis minus dꝫ requiri: qꝛ odiosa restrin guntur ꝛc.ff.de lib.ꝛ posthu.cum quidē.ꝛ in regu.iur.odia.de reg.iu.li.vj. ¶ Itē fauorabile est priuilegiū per qd immunitas vel libertas cōcedit.Et ideo ampliandum: qꝛ res de facili re uertitur ad suam naturā primenā: fm quam omnia sunt libe ra.ff.de pac.l.si vnus.§.quod in specie dotis.ꝛ de serui.ꝛ aqua. l.altiꝰ.ꝛ.ff.eo.l.fi. ¶ Item facilius reuocant.ea que de iure spe ciali ꝛ ex priuilegio conceduntur cōtra ius cōe ꝙ ea que iure cōi competunt.ff.de mili.testa.l.eius militis.§.militia missus. Si igitur potuit concedere odiosum: absqꝫ vocatione partis multomagis pōt illud tollere: ꝛ priuilegium ad ius cōe reda ctū concedere.eius enim est velle ꝛc.vt in regula iuris.ꝛ.ff.de acqui.here.l.iij.Et qui potest concedere potest tollere: vt in.c. cum ex iniuncto.in fine.de here.ꝛ in.c.inter alia.de sen.excō.ꝛ xj.di.c.inferior. ¶ Preterea hoc probatur ꝙ dicti de romanis possint pretextu priuilegiorum immunitatem sibi vendicare: qꝛ hoc facere possent ex ꝯsuetudine ergo ex priuilegio: paria em̄ sunt consuetudo ꝛ priuilegium: ꝛ quicqd pōt indici per vnū et per aliud: vt no.de iudi.c.nonit. per Inn.ꝛ ponit Old.in que

14 stionibus suis.q.v.ꝛ no.de legi.l.de quibus.per Bal. †Quod aūt quis se possit excusare pretextu cōsuetudinis a nō solutio

a ne ꝛ ꝙ ex nō actibꝰ a possit induci ꝯsuetudo.no.idē Bal.in.d.l. de qbus.in.iiij.fol.ibi: modo quero an ꝛ nō actibus inducat cōsuetudo.facit optime qꝛ quisqꝫ pōt allegare se nō teneri ad collectas ex eo qꝛ non ꝯsueuit talliari: vt.C.de excu.mu.l.nego tiatores.li.x.ꝛ.de erog.mili.anno.l.cum sepe.lib.xij.ꝛ facit.l. opinatores.C.de exac.ꝛ transla.mili.anno.ibi cōtra oēm con suetudinem ꝛc.lib.xij. ¶ Item ꝛ in propria materia potest qs allegare consuetudinem: ꝛ super consuetudine se fundare su per non solutione pedagij allegando ꝙ de talibus rebus non consueuit pedagium solui: vt sunt casus.ff.de pub.l.si publi canus.§.fi.ꝛ.l.licitatio.§.carnium rerum.vbi est casus qui vide tur decidere dubium nostrum ꝙ cōsuetudo potest inducere ꝙ certe res possunt eximi vigore cōsuetudinis a prestatione pe dagij: ergo per priuilegium potest induci ꝙ res seu merces il lorum de romanis non soluant pedagium in pisantiano cum sꝫ paria priuilegium ꝛ consuetudo iudicentur.vt.s.dictū est:

a ¶ Ex non actibus po test induci consuetudo ꝛ vide tamē ꝙ circa hoc dixi in deci sionibꝰ par lamenti. qō stione. cccc cxxxj.

z sic ibi in terminis videtur decisio formalis nostri dubij. fa-
cit bñ.c.a nobis.de decimis.vbi papa ex causa põt aliquẽ exi-
miere a prestatione decime lz debeantur iure diuino: qđ est no
tabile.de quo dicvt ibi no. ¶ Quid plura videmus ꝙ iura mul
tis personis concedunt priuilegiũ qꝛ presides z alij officiarij
sunt priuilegiati.ff.de pub.l.si publicanus.§.j.
¶ Itẽ clerici extra de censi.c.ꝓꝑ.li.vj. z qđ ibi no. Itez legati.
C.de vectiga.l.de legatis. Et plures alijvt no.eo.ti.l. vniuersi.
z Jo.fab. Quare ergo ꝙ princeps bene consultus ex certa sciẽ
tia z ꝓpter bene merita z de plenitudine potestatis non po-
tuit illis de romanis concedere ne soluãt pedagiũ non video
per ea que dicta sunt.ff.de opti.lega.l.si cum optio. in fi. facit
c.a nobis.de decimis supra allegatis. ¶ Potest enim princeps
solus z non alius pedagia seu vectigalia reformare z eis ad-
dere z detrahere prout vult: vt.ff.de vectigali. l. vectigalia. in
prin. z ibi est expressum. z hoc de primo dubio.
15 ¶ † Circa secundum z tertiũ dubia in quibus queritur vtrum
per priuilegium per dominum romanorum imperatorem cõ-
cessum sit derogatum gratie per karolum quartum Aymaro
comiti valch. attento tenore ipsius z non obstantijs z clausu-
lis derogatorijs in dicto priuilegio concesso: et nunquid ille
clausule non obstantiũ. eo modo quo posite sunt tm̃ importẽt
ac si esset facta de his mentio spãlis. Et primo videt ꝙ non qꝛ
de priuilegio dz specialis fieri mentio.C. qñ imperator inter
pupillos z viduas.l.j. z qđ ibi not. ¶ Item z nisi fiat mẽtio spe
cialis videtur deesse ꝯsensus.arg.ff.si quis cautio.l.sed z si qs.
§.quesitum. z.ff.de transac.l.cum acquiliam. ¶ In contrariũz
credo ꝙ sit veritas.s.ꝙ per dictum vltimũ priuilegiũz dñi sigis
mundi sit plene derogatum literis dicti dñi comitis: cõcessũz
est enim ex certa scientia scienter animo deliberato: z de gra-
tia speciali zc. que verba tantũ importent ac si esset facta men
tio specialis expressa: vt.ff.de excu.tu.l.idem vlpianus.§.fina.
z ibi est casus fm Bar. z Bal. ibidem. facit ff. de re iudi.l.qui-
dam consulebant.§.fi. z.C.si contra ius vel vtili.pub.l.fin. z ibi
no. expresse per Jaco.de are. Pet. z Cy. in prima.q. Idẽ etiam
ibi tenent Bar. z Bal. facit.l.ols. z quod ibi no. per glo. z Bar.
C.de aqueductu.lib.xij. z.C.qui admitti ad bono.pos.possint.
l.bonorum. z ibi per Bald. in ter. super verbo sciens hoc zc.
16 ¶ † Ex quo enim constat de mente z intentione principis nõ
est curandum de verbis vt supra dictum est in tertio euiden-
tiali. in fi. z no. per Jo.and.de excelsi.prela.c.j.lib.vj z de resti.
in integ.cum aliquibus.
¶ Potest enim tollere omnes exceptiones parti competen-
tes ex certa scientia. vt ibi not. per Archidia. z Jo.and. z.j. dice
tur: parum enim prosunt arborum folia.j.q.j. marchion. et.ff.
de legi.l.de quibus.
¶ Item facit ad dicta z dicenda optime.c.j. de transac. qz vbi
constat de volũtate principis satis est generaliter[a] de prescri-
ptione/priuilegijs/ z similibus generaliter loqui: z illud suffi
cit ad validandum transactionem et tollendum surreptionẽ

a ¶ Generaliter. sufficit gñalis mẽtio vt cõstat de volũtate ꝓncipis.. et istud facit ꝓ testamẽtis i quib⁹ sunt adiecta v̄ba ↄ̄rogatoria a ſi in scđo testamẽto suf

que possent opponi pretextu taciturnitatis literarum. ad idez facit. c. illa quotidiana. de elec. ¶ Ité & hoc videtur expressum. C. de fur. in auf. nauigia. & C. communia. de succes. auf. omnes peregrini. in quibus videtur qd quando superior cassat statuta vel consuetudines: & maxime odiosas & contra ius commune sufficit apponere regulam generalem licet non apponat tenorem vel effectum statutorum: quod est notabile fm Bal. in d. auf. omnes peregrini. ¶ Et facit ad questionem scdm eu de literis papalibus que ad beneficia conceduntur: vt sufficiat dicta clausula generalis. ¶ Item dicit Inno. in d. c. que in ecclesiarum. de consti. qd vbi conceditur rescriptum vel priuilegiu contra ius commune sufficit dicere generaliter non obstante aliqua lege. Idem tenent Bar. & Bal. C. si contra ius vel vtilitatem pu. l. fi. idem Cy. ibidem. & hoc videtur concludere Pet. Iac. in titu. de statu curie. circa finem.

17 ¶ † Sic in proposito pedagia sunt odiosa & contra ius commune. Immunitas autem est fauorabilis libertatem conseruans: vt supra dictum est. ergo sufficere debet clausula generalis nō obstan. licet in casu nostro nō sit simpliciter generalis: sed specialis dici potest: vt. j. dicetur: & ita ex premissis videtur decisio dubiorum. Et maxime videtur vigere dicta ratio: quia consuetudo equiparatur priuilegio: vt. s. dictum est in primo dubio.

18 ¶ † Sicut ergo ad tollendum consuetudinem odiosam sufficit clausula generalis non obstante: ita etiam ad tollendum priuilegium comiti valeñ. concessuz: qd est contra ius commune: vt est dictum. Et hoc probant ad literam iura predicta ad que optime concordant q plures decretales & iura nouissima per quas & que probatur ad literam qd princeps per verba generalia & non obstantias generales tollit et cessant consuetudines/priuilegia & statuta nedum sua/sed predecessorum suorū absq alia expressione in specie. ¶ Et qd plus est cōuentiones et pacta: vt est casus ad literam in. c. dudum. §. nos etenim. de sepul. in cle. et ille solus textus sufficeret.

19 ¶ † Et qd princeps per verba generalia non obstantiarū possit tollere priuilegium alteri concessum probatur in. c. fundamenta. §. penul. de elec. lib. vj. & in. c. cum non deceat. in fi. et. c. quia sepe. eo. titu. lib. vj. & de senten. excommu. alma mater. in fi. et eodem titu. c. fi. lib. vj. & in cle. j. in fi. de sepul. c. j. & c. dudū. s. alleg. de decimis. c. j. in fi. de regularibus. c. j. in fi. de sta. mona. c. accedentes. §. ad que. de religi. domibus. c. primo. in fi. de priuileg. c. j. & ij. de pe. c. cupientes. in fi. & de senten. excommu. c. cum ex eo. in cle. ¶ Et quod possit tollere et cassare consuetudines etiam per verba et non obstantias generales: probant multa ex dictis iuribus in quib9 fit mentio tam de priuilegijs quam consuetudinibus vt in dicto. c. fundamenta. §. penulti. et. c. quia sepe. et. c. cum non deceat. libro sexto. & in dicto. c. dudum. de sepul. et de censi. c. j. in cle. et vltra illa habet in. c. j. de biga. & de penitētijs & remissionib9. c. ij. li. vj. & de etate & qualitate. c. vt. hi qui. de relig. domib9. c. quia contingit. §. vt autē. de iure patro. c. j. de statu mona. c. j. §. sane. de penis. c. primo. & de

ficiat fieri mētio gnalis de vbis derogatorijs dicēdo reuoco priuilegia nō obstātibus vbis derogatorijs in ipso textu ad iectis. de quo vide. j. in vs. itē dubia videntur decidi &c.

sen.excom.ca.j.in cle. ¶ Et qd possit tollere statuta habetur de here.c.vt officium.§.ad scribendas.⁊ dicto.c.fundamēta.§.penul.⁊.c.cum non deceat.lib.vj. ¶ † Item dicta dubia videntur
20 decidi per questionē[a] que mouetur per doctores que talis est. testator fecit testamentum qd solum voluit valere et nullum aliud nisi in eo essent scripta oratio dominica vel Aue maria. subsequenter autem idem testator fecit aliud testamentum in quo non posuit dictam orationem sed solum verba generalia reuocatoria: nunquid valet secundum in quo de primo nō fit specialis mentio. docto. determinant qd sic omnes indistincte quando vnicum testamentum precessit tunc enim videtur de eo fieri mentio specialis: ⁊ specialiter videtur loqui: quamuis sub verbis generalibus. vt.ff.de libe.⁊ posthu.l.j.⁊.l.ij. vbi optime probatur.⁊.C.qui testa.fa.pos.l.hac cōsultissima in questione de gallo presso. Ex quo enim testator est certus de facto suo nō potest dici quin intelligat vim ⁊ effectum verborum. Cuius intentio principaliter inspicitur non verba vt dictum est. ⁊ probatur.ff.de condi.⁊ demon.l.in conditionibus.⁊.l.meuius.ita no.ff.de libe.⁊ posthu.l.ij.per Bart.⁊ Bal.⁊ latius per eosdem post Dy.ff.de leg.iij.l.si quis.in prin.testamenti.facit.l.certi iuris.ff.de mili.testamento.preteritio enim militis de filio suo facta hz vim exheredationis: secus si esset ignorans vt ibi.

a ¶ per qd a nez. vide ēt §.cōsi.xiiij.

21 ¶ † Plus dicit Bal. qd si plura testamenta precessissent p clausulam generalem in vltimo positam videtur reuocatum testamentum immediate precedens vt relatio fiat ad proxima. Nō enim requiruntur verba specialia quando de mente cōstat maxime in principe vbi non requiritur tanta specificatio sicut in testatore qui ad propriam vtilitatem disponit: princeps autem ad publicam vtilitatem cui maior fauor debetur sm̄ Pe.⁊ Cy. in.d.l.fi.in.j.q.C.si contra ius vel vtili.publicam.⁊ ista fuit cōclusio domini Ja.de bello visu qui dictam.q. disputauit: vt habetur in aut.de testa.imperfectis.§.j.col.viij. ¶ Et Cy. disputauit similem questionem de statuto primo habente clausulam derogatoriam: nunquid per secundum continens verba generalia sit sublatum: quam disputationem refert plene Bald. C. de legibus.l.humanū.et ibi etiam multa alia ad propositum deducit. ¶ De hoc etiam tangit idem Bal.C.de testa.aut. hoc inter liberos.subiungens qd etiam clausule generales tabellionum: in quibus dicunt cassans ⁊ irritans ⁊c. ex quo testator de facto suo certus est sufficit. facit.c.ab excom.extra de rescr.⁊ facit optime qd plene no.de sepulturis.c.j.in fi.p Paulū in cle.

22 ¶ † Reducendo igitur ad propositum dominus karolus quartus concessit literas in fauorem comitis defuncti: quas dominus sigismundus reuocauit in personam successoris dicti comitis: ⁊ eas in suis literis preditis inseruit: et de pedagio de quo agitur specialem mentionem fecit ⁊ illis de romanis immunitatem concessit animo deliberato ex certa scientia nō per errorem de plenitudine potestatis ⁊c. quod voluit valere non obstantibus quibuscūqz pedagijs/vectigalibus ⁊c. hactenus indictis ⁊ inducendis ⁊c. non obstantibus confirmationibus ac quibuscunqz

quibuscunq; literis in cõtrarium ipsarum facientibus quouismodo cuiuscũq; forme seu tenoris existerent per dictum genitorem suum seu anteriores suos aut per ipsum quibuscunq; principibus/baronibus concessis cũ alijs clausulis:de quibus supra:⁊ sic tam de literis per karolum quartum predictum ꝙ de suis in fauorem comitis confessis fecit mentionem.Que quidem litere per dictum karolum fuit vnice/⁊ vnica vice concesse super dicto pedagio.⁊ etiam litere ipsius domini sigismundi sunt vnice pariter:⁊ tales presumũtur nisi alie exhiberentur.ff.de rei ven.l.quedam mulier.in glo.fi.⁊ no.plene.C.de eden.l.edicta.in fi.per Bal.¶Ad ipsas igitur tollendas:ex quo quelibet ipsarum est vnica:⁊ de ea fuit saltim verbis generalibus mentio ibi tam per dictum genitorem nostrum ꝙ per nos ⁊c.sufficiũt dicta verba per ea que supra dicta sunt:

23 ¶†Quotiescunq; enim genus reducitur ad vnã speciem/ naturã speciei assumit.ff.de optione lega.l.si optio.ibi ad vnum ⁊c.⁊ de contrahen.emp.l.si in emptione.§.fi.Nisi enim dictum reuocationis effectum operaretur de nihilo operarentur/quod est absurdum:verba enim in testamentis de aliquo debẽt operari.ff.de leg.j.l.si quando.⁊ etiam in contractibus.ff. de vsuris.l.si stipulat⁹.⁊ ꝙ maxime in priuilegijs concessis ad munici.l.j.extra de priuilegijs.c. in his.et eo.ti.si papa.lib.vj.Et qd maioris efficacie sunt verba principum in priuilegijs ꝙ testamentorum.no.C.si contra ius vel vti.pub.l.fina. per Cyñ.in.j.q.et C.de legibus.l.humanum.per Bal.

24 ¶†Item indefinita licet generalis que non potest referri nisi ad vnum equipollet singulari orationi ⁊ expressioni:vt est casus in.d.l.ij.ff.de libe.⁊ posthu.et in.d.l.hac cõsultissima.in questione de gallo presso qui erat amicus tali nomine nuncupatus:⁊ ideo alia demonstratione vel specificatione opus nõ est quia quod demonstrate rei adijcitur frustra est nec adiectione eget plenitudo.ff.de dote prele.l.j.in fi.⁊ de here.insti.l.si te solum.facit.ff.si cer.pe.l.certum.et hoc tenet Jo.and.in.c.j.de consti.lib.vj.in nouella. ⁊ ibi etiam Archi.quando princeps facit ex certa scientia sufficiunt verba magis generalia:vt ibi no.

¶Item dicit glo.per doc.approbata qd ad tollendum voluntatem vel dispositionem factam per verba derogatoria sufficit qd in secunda fiat mẽtio qualitatis prime:licet latior nõ fiat specificatio.ff.de leg.j.l.si mihi ⁊ tibi.§.in legatis. Constat autem qd in vltimis literis illis de romanis concessis dominus sigismundus satis exprimit qualitatem literarum comiti concessarum : dum dicit non obstantibus quibuscunq; literis per dominum genitorem nostrũ vel nos sub quacunq; forma baronibus ⁊c.concessis ⁊c.

25 ¶†Item qui recte inspicit verba priuilegij comperiet qd hic nõ est reuocatio generalis:sed specialis:quia princeps voluit omnia haberi pro expressis et pro insertis de plenitudine potestatis ex certa sciẽtia:vt patet ex tenore priuilegij: ergo pro talibus debent haberi ac si vere et naturaliter fuissent inserte. Paria enim sunt quid naturaliter inesse ⁊ per priuilegium principis cum oĩa sibi liceant:vt.s.dictum est.⁊ est casus.ff.de excu.tuto.l.cum ex ratione.

26 ¶†Sicut em̃ quis nobilis ex naturali origine efficitur/ita ⁊ per principis priuilegium:vt ibi.idem de ingenito.l.quero.de nat. resti.⁊ probatur. C.vbi senatores vel clarissi.l.quotiens.§.viros. ¶Item et hic omnia sunt expressa vel pro expressis habita:que idem important / vt dictum est.Et hoc facere potest princeps ⁊ etiam statutum vt paria sint quem esse ciuem vel haberi pro ciue.ff.de adulte.l.si postulauerit.et plenius ponit Barto.in.l. si is qui pro emptore.ff.de vsucap.in materia fictionis.

27 ¶†Item expressuz dr multis modis in genere/in specie ⁊ in diuiduo:vt.ff.de vulg.⁊ pup.l.j.in prin.in.ij.q.per Bar.Illud etiaz dicitur expressum quod sub

verbis gñalibus cōprehendi pōt ex mente proferentis. Et iō pupillaris substitutio in breuiloqua ꝛ compēdiosa comprehensa dicitur expressa: licet verbis generalibus ꝛ tantum effectum operatur ad excludendum matrem ꝛ alios effectus operandi ac si esset expressa verbis specialibus vel singularibus: vt ibi no. ꝛ in. l. centurio. ꝛ. l. lucius. eo. ti. ꝛ. c. si pater. de testa. lib. vj. Significatio eñ verborum non repugnat ꝛ voluntati testatoris congruit. vt ibi. ꝛ. ff. de lega. j. l. ab omnibus. §. j. tunc enim tantum operatur generalis clausula sicut specialis. l. si duo. ꝛ. l. si plures. de admi. tuto. ꝛ. l. omnes. C. de prescript. xxx. annorum cum si. ¶ De volūtate enim clare constat tam ex tenore literarū ꝙ etiam ex vicinitate ꝛ propinquitate temporis ex qua presumitur sciuisse scire ꝛ recordari de literis concessis in fauorem dicti comitis ꝛ qḋ illas ex certa scientia reuocauit. arg. optimum. ff. de priuile. credi. l. si ventri. §. in bonis. ꝛ de dona. post contractum. ꝛ qḋ ibi ple. no. per Bar. ꝛ de renū. c. fi. lib. vj. ꝛ facit qḋ no. per Jo. mo. in. c. scienti. de reg. iur. li. vj. ꝛ in hoc nulla videtur dubitatio quin videatur facta expressa reuocatio. ¶ Item est hic aduertendum qḋ litere seu priuilegiū dicti comitis non sunt pure ꝛ clare sed conditionate ꝛ causate in forma satis cōmuni: secus autem est de illis de romanis.

28 ¶ † Ad quartum dubium est iam satisfactū per predicta: quid eñ importent verba ex certa scientia iam est dictū: ꝛ vltra iura supra alleg. De his verbis habetur de iudi. c. j. in cle. de iureiur. c. j. penul. col. in cle. Et de coꝝ significato habetur per Bar. de offi. dele. c. pastoralis. §. preterea. ꝛ de confir. vti. vel inutili. c. porrecta. per eūdem. Et dicit Jo. an. eo. ti. in. c. venerabilis. qḋ hec verba ex certa scientia sunt tante virtutis qḋ validant gratiam: rescriptum: seu priuilegiū qḋ al's non valeret. ad qḋ facit. c. j. in fi. vt lite penden. in cle. spe. tangit in ti. de instru. edi. §. nunc aūt videndum. ver. ꝛ scias. ꝛ per Alb. in prohemio. ff. §. j. vbi pulchre. ꝛ de hoc etiam tetigi. S. circa primum dubium. ¶ De verbis autem de plenitudine ꝛc. de plenitudine iuris sui habetur de immuni. eccle. c. j. lib. vj. de plenitudine iusticie. extra de foro compe. ex tenore. De plenitudine pontificis. extra de aucto. ꝛ vsu palliȷ̄. c. cum sis. de plenitudine honoris canonici. ¶ Et de plenitudine potestatis supplentis omnem defectum ꝛc. quid importent habetur extra de conces. preben. c. proposuit. ꝛ ibi bonus tex. est etiam alius notabilis tex. in. c. j. in fi. vt lite pen. in cle. ¶ Licet enim per illaꝫ clausulam nō possit princeps tollere iura naturalia: vt in. c. pastoralis. §. ceterum. de sen. et re iudi. in cle. Potest tñ tollere ea que sunt iuris positiui ꝛ que ab eius potestate depēdent: vt ibi no. per Pan. ꝛ latius per Guil. de monte lau. potest ergo tollere pedagiū p p̄dicta. ¶ Itē etiā interdū vnꝰ simplex iudex supplet defectū partis ex certa scientia. vt. l. bonoꝝ. C. qui admitti ad bonoꝝ pos. possint. ꝛ ibi Bal.

29 ¶ † De istis autem verbis toties quoties habetur. ff. de dam. infect. l. iiȷ̄. §. toties. ꝛ importat actum iterabilem. S. de arbi. l. si duo. in fi. Toties quoties. insti. de eo cui libertatis causa bona adiȷ̄ciuntur. §. in primis. ꝛ si familia furtum fecisse dicat. l. j. in prin. ¶ Quoties hoc vbū intelligitur quādiu fieri pōt id de quo agitur nisi tempus fuerit appositū. ff. quibus mo. vsufructus amittatur. l. sicut. ꝛ de eden. veluti. ꝛ de arbitris. si duo. in fi. ꝛ de transac. qui fideꝫ. C. eodē ti. l. cū proponas. de arbitris si quis rem. ꝛ in aut. de indi. §. quia vero. ꝛ ibi glo. ¶ Et differunt quotiens ꝛ rursus in reiteratione vt no. de leg. iȷ̄. l. fideicōmissum. §. si quis. x. ꝛ ibi no. p Dy. ꝛ de indicta vidui. tol. l. legem. ꝛ vide qḋ ibi not. per Alber. Item de ver. quotiens habetur. C. qui satisdare coguntur quoties. de interroga. actio. l. j. extra de iura. calum. c. iȷ̄. ꝛ de procur. si quem. lib. vj. et. C. de rei ven. l. quotiens. ¶ De verbis quotienscunq̄ habetur de le. iȷ̄. l. vxor. §. testamento quo filium. ꝛ de vaca. munerum. l. j. in princip. et de decurionibus. l.

quotiescumq;.li.x. De quotiescunq; et similibus quod intelligitur tantum de secunda vice.ff.de lega.iij.l.fideicommissum.§.si quis.x.maxime in penalibus.l.veluti.ff.de eden.τ hoc ponit Specu.in titu.de arbitris.§.vt autem.τ ibi Jo. and.in addi.super verbo,semel vel pluries. ¶In contrarium no.ff.de transa.l.qui fidem.in glos.fina.τ.ff.de arbi.l.si duo.§.fina. ¶Pro nunc saluo meliori iudicio τ latiori deliberatione crederem q illa verba intelligerentur de secunda vice per iura primo allegata:quia est penale:τ odiosum. ¶Nec obstant.l.qui fidem.τ.l.si duo.quia ibi debebatur pena ex conuentione partium: ideo debet parti imputari.quia ad hoc se astrinxit super quo multum non insisto: quia hic non stat pondus negotij.Joan.fab.tangit.institu.de verbo.obliga.§.non solum.τ Salyce.ad.l.iuliam.de vi publica.l.seruos.in prin.

¶De alijs verbis sano principum consilio τc.habetur.C.de legi.l.humanum.τ.l.fina.eodem titu.τ in feu.de prohibi.feu.alie.per frede.circa princi.τ.C.ne filius pro patre.auten.habita.et credo q ista verba non sint necessaria: licet sint de bene esse τ de more principis sit facere.vt not.glos.in dicto princip.de prohib.feud.alie.per frederi.τ q non importent necessitatem.not.Joan.fab.institu.de iure naturali.§.sed quod principi.et ea in quibus habentur hec verba rectius presumuntur facta:quia integrum est iudicium:quod plurimorum sententijs confirmatur.extra de officio deleg.c.prudentiam.§.j.licet omnia gesta per principem de consilio suorum procerum facta presumantur: nunq enim est solus sine eis.C.de testamen.l.omnia.et quod ibi nota.

¶Super quinto dubio non videtur mihi insistendum: quia siue castrum pisantiani sit in comitatu siue extra:illi de romanis sunt a prestatione pedagij quod ibi exigitur exempti per ea que dicta sunt.Et ideo nihil videtur dicendum. ¶Sed an dictus dominus imperator in dicto loco pisantiani quod tenetur de feudo ecclesie sancti bernardi potuerit priuilegium vel immunitatem super dicto pedagio concedere credo quod sic.Jura enim humana regum sunt:nec alio iure possideri possunt.viij.distin.quo iure.Unde licet rex vel imperator non possit clericum in persona punire:puniet tamen in patrimonio quod ei subest.C.de episco.audien.l.addictos supplicio.τ quod ibi not.

¶Et ideo dicit Inno.extra de fo.competen.c.postulasti. quod eius constitutio ligat possessiones clericorum.argu.viij.distin.que contra.facit optime qd
30 nota.eo.titu.ex parte.per Innocen.in glos.fina.†Ratione enim temporalium clerici regibus sunt subiecti.xj.q.j.his ita.xxiij.q.iij.§.fina.τ not.de maiori.et obedien.c.solite.de episco.τ cler.l.de his.τ quod ibi not.per Bald.τ docto.Si ergo potest ligare res clericorum:multo ergo magis soluere τ liberare per predicta.Item τ de feudo,ecclesie coram iudice feudi agitur.de iudi.ceterum.τ de foro compe.ex transmissa.τ.c.verum.Quod dei filius recognoscens tributum soluit.xj.q.j.magnum iubens reddere que sunt cesaris cesari: τ que sunt dei deo.Mat.xxij. ¶Facit ad premissa.iiij.Reg.xxij. vbi rex precipit pontifici in temporalibus.τ.C.de testa.l.consulta,diualia.facit quod eleganter not.extra de sen.excom.nouiter per Inno.in glo.super verbo libertatis.vbi dicit qd in temporalibus in quibus imperator generaliter vniuersis clericis τ laicis preest priuilegium cōcedere potest.Ex quibus patet clare q princeps Romanus etiam in loco quod tenetur de feudo ecclesie potest immunitatem seu priuilegium cōcedere:quia est temporale:τ de re prophana τ temporali agitur:τ res concernentes sup quibus etiā ligant pōtifices.ff.de mu.τ ho.l.munerum.§.patrimoniorum.

31 ¶Ad aliud dubiū quo q̄rit an an̄ susceptas coronas rex romanorum possit priuilegia ɔcedere.Ista est antiqua questio τ plene p doc.disputata:τ specialiter p Jacobū de are.vt referunt Cy.τ Albe.C.de quadrien.prescrip.l.bene a zenone.τ

ibi tenent quod potest: et ponit ibi Alberi. multa pulchra de potestate imperatoris. Idem ibi tenet Bart. ¶ Jaco. de bello visu etiam disputauit in autenti. de administra. colla. vij. Hostien. in capitu. super quibusdam. de verbo. significatione. Licet autem ante coronationem vocetur rex romanorum et non imperator. extra de electio. per venerabilem. et nota super data. libro. vj. per Joan. an. attamen ita est dominus vniuersalis ante coronationem sicut post: et pot privilegia concedere et administrare. casus est in. c. super quibusdam. et in cap. romani principes. de iureiuran. in cle. et hoc ibi tenet Joan. andree super verbo reges. Idem paulus ibidem. Hanc partem tenet Spe. de rescriptorum presentatione. §. fina. versicu. item quod non est obtentum. et ibi etiam plene per Joan. andree in additioni. qui hanc partem tenet expresse. et facit quod no. Inno. in dicto capi. per venerabilem. de electio. Idem tenet Bar. in extrauaganti ad
32 reprimendam. circa prin. super verbo imperator. ¶ † Item et potest etiam ante coronationem reuocare priuilegia suorum predecessorum vt habetur ibidem per Bart. Non enim potuit predecessor disponere post mortem suam nec imponere legem successori. et ideo successor potest leges predecessoris reuocare. C. de legi. l. digna vox. et ibi plene not. et ponit Jo. mo. in capitu. j. in gl. magna de consti. lib. vj. notabiliter. et Bal. de sen. ex periculo recitan. l. hac lege. et facit sm Bal. l. prouidendum. C. de decurio. lib. x. et est text. in alle. capitu. dudum. §. nos etenim. de sepultu. in clemen. ¶ Quicquid dicat Jo. fa. in. §. sed naturalis. insti. de iure naturali. qui allegat Hostien. qui salua pace videtur dicere contrariu. ¶ Et non est mirum si princeps romanus priuilegia per predecessores cocessa possit reuocare nec ligant successorem: quia princeps non habet ab eo causam: quia ius non transit in eum per successionem: sed de nouo creatur et sibi datur per electione. de preben. dilecto. et de electio. venerabilem. facit. ff. de precario. l. quesitum. §. vltimo. Et ad premissa facit. ff. de pig. l. lex vectigali fundo. et. ff. locati. l. si quis domum. et ita dicit Bal. ff. de consti. princi. l. prima. in princ. cuius sunt dicta verba. facit quod no. de electio. vbi mauis. in glo. magna per archi.
33 ¶ † Ad primum dubium patet responsio ex premissis. Si enim non constat de titulo pedagij non videtur valere nisi constaret de longissima consuetudine vel prescriptione que habetur pro titulo. vt. ff. de aqua quotidia. et esti. l. hoc iure. §. ductus a que. et in dicto capitu. super quibusdam. §. preterea. de verborum significatio. et vt. s. dixi etiam requiritur bona fides propter presumptione violentie pignorationis arresti: et timoris seu clandestinitatis per istos barones factis et illatis: et specialiter temporibus retroactis: vt supra dixi in euidetialibus. ¶ Si igitur de titulo vel iure comitis non constet non est necesse de reuocatione querere: nulla enim eo casu necessaria est reuocatio: quia quod nullum est: reuocari no potest. l. nam et si. §. post defectum. ff. de iniusto rupto et irrito testamento facit. l. si quide. C. de excep. In casu vero quo constaret de titulo vel alio quod pro titulo habeatur tuc succedit reuocatio que potuit fieri per premissa allegata.

¶ Summarium.

1 ☞ Ordinatio que interlocutoria dicatur.
2 Sententia diffinitiua que dicatur.
3 Appellatio quando deserta dicatur.
4 Appellatio in scriptis fieri debet.
5 Attentata non reuocantur appellatione deserta.
6 Attentata quando reuocari possint et quando non. et nu. seq.
9 Litere inhibitorie cocesse a quo tempore operari incipiant.
10 Judex ad que iudici a quo no inhibebit nisi costet negotiu ad se deuolutum.

¶ Consilium. lxvj.

a In facto presupponitur quod venerabilis vir dominus officialis vien. de anno domini Mill. cccclxvj. et die. xxviij. mensis iunij quandam causam appellationis coram eo vertentem inter Joannem ⁊ fratres coyreti fratres appellantes ex vna parte: ⁊ ioannem borelli appellatum ex altera diffiniuit in qua diffinitione dicte cause inter cetera cōdēnauit dictum borrelli in expensis dictorum coyretorum: a qua sententia non fuit appellatum per dictum borrelli: sed trāsiuit in rem iudicatam. Et que expense ex post per dictum dominū officialem seu eius locūten. fuerunt taxate ad. xxxvj. floren. ix. grossos tres liardos ⁊ duos den. monete regie vel dalphin. Et inde fuit ipse borrelli de soluendo dictas expensas monitus infra octo dies alias excommunicabatur. Aduersus quā monitionem ipse borrelli se opposuit. Et fuit inde coram dicto dño officiali vien. altercatum per sex menses super dicta taxa. Et finaliter venerabilis dominus bertrandus merleti decretorū doc. locūtenen. dicti domini officialis partibus plene auditis ordinauit die. xvij. mensis septēbris proxime lapsi dictas literas monitorias cōtra dictū borrelli de ⁊ pro dicta summa currere debere suo marte. Que litere ordinationis dicti domini bertrādi fuerūt execute contra dictū borrelli anteꝙ̄ litere citatorie ⁊ inhibitorie venerabilis ⁊ egregij viri domini iudicis primacialis vien. exequerētur cōtra dictos coyretos. ¶ Ex quibus sic premissis oriuntur dubia subscripta in iure examinanda ⁊ decidenda pro declaratione iuris dictorum coyretorum.

¶ Primum dubium si dicta ordinatio qd dicte litere monitorie currant suo marte a qua ordinatione pretenditur ex aduerso appellatio sit interlocutoria vel diffinitiua. ¶ Secūdū dubiū si appellatio dicti borrelli qui a dicta ordinatione viua voce ⁊ nō in scriptis appellauit sit ob id deserta et inualida. ¶ Tertiū dubiū ⁊ si dici posset dicta ordinatio vim diffinitiue obtinere. Si debuerit etiā in scriptis appellari. ¶ Quartū dubiū si attētata contra dictū borelli debeant reuocari per modū attētati.

b ¶ Ad primū dubiū dico quod dicta ordinatio est ⁊ cēseri debet interlocutoria: quia omnis pronunciatio ⁊ sentētia lata in executionem sententie diffinitiue prout in casu nostro est interlocutoria. vt clare sentit Pe. Jaco. in titulo de actione in factum ex re iudicata: in. §. sed quid erit preses vel alter iudex ⁊c. in fine. ibi licet secus sit in casu qn appellatur a diffinitiua ⁊c. ¶ Idem sentit Bar. in. l. si cum exceptione. §. hec autem actio. in gl. super verbo datā. ff. quod met. causa. idem ibi dicit Bar. qd licet ab executore nō appellatur tñ ab interlocutoria de exequēdo bene potest appellari: ⁊ sic ordinationē super executiōe sententie appellat interlocutoriam. ¶ Plus alibi dicit Bart. quod quando appellatur ab executione sine causa ; est in appellatione inserēda. ita dicit ipse Bart. in. l. ab executore. in. j. col. ff. de app. Si enim cā est inserēda: ergo in scriptis est appellādū de iure. c. cordi. de appel. li. vj. ⁊ cēseri debet interlocutoria vt

a ¶ In facto psupponit. de materia istarum allegationū vide. plene. j. cōsi. lxix. ⁊ consi. cxvij.

in.d.c.cordi.& faciunt not.per Bar.in.l.ij.& in.l.eius.ff.de ap-
pella.Et facit ratio quia quod sententia exequatur non diffi-
nitur principale negociū idō nō est talis pnūciatio diffinitiua.
2 Quia diffinitiua sentētia est que diffinit principalē questionē
vt dicit Spec.in ti.de snia.§.species.versi.j.& versi. diffinitiua
facit.l.j.ff.de re iudi.Et quod talis pronunciatio que fit in exe
cutionem diffinitiue sententie sit interlocutoria tenet Bal.i.l.
ab executore.C.quorū appel.nō recipiuntur.in omni eñ nego-
cio nō est nisi vna sententia diffinitiua que debet cōtinere ab-
solutionem vel cōdēnationē & alie que precedunt et exequunt
sunt interlocutorie.per ea que dicit Bar.in.l.ij.ff.de appel.re-
cipien.& Pet.Ja.& Specu.in locis preallegatis.Et qđ taxatio
expēsarum de quibus in hac causa agitur facta in executionē
sententie diffinitiue domini offi.a quo dicatur interlocutoria
dixit Jo.ferrarij in ti.forma appellationis ab interlocutoria.
in glo.penul.in fi.ibi.nam & hoc fieri contingit in grauē illato
circa executionem sentētie & expēsarum taxationem &c.faciū t
etiam pro hoc quod dicit Bar.post Dy.videlicet qđ sententia
super missione in possessionē ex secundo decreto est interlocu-
toria licet tribuat ius quia nō diffinit negocium principale in
dicta.l.ij.ff.de appel.recipien.et in.l.si finita.§.iulianus.et.§.si
forte.ff.de dāno infecto.idē tenet Odofre.in auten.qua in pro
uincia.C.vbi de crimine agi oporteat.Sic etiam pronunciatio
de mittēdo in possessionem ex beneficio legis edicto.C.de edi
cto diui adri.tol.est interlocutoria vbi cōtradictor non appa-
ret vt dicit Jo.ferrarij in titulo libellus in quo petitur heredē
ex testamento in glo.super verbis per vestram diffinitiuā sen-
tentiam:qui pro hoc allegat dicta Cy.in dicta.l.si de edic.diui
adri.tollendo.et hoc de primo dubio.
3 ¶†Ad secundum dubiū dico quod cum dictus borrellia dicta
pronunciatione que est sententia interlocutoria vt.s.late de-
claratur non appellauerit in scriptis inserendo de causis pre-
tensi grauaminis quod eius appellatio est deserta & inualida
et pro non appellante debet reputari:et causa est remittenda
dicto domino officiali vieñ.a quo pro sua ordinatione exequē
da.iuxta dictum capi.cordi.de appella.In appellatione enim
ab interlocutoria debet causa pretensi grauaminis exprimi et
specificari al's appellatio redditur inutilis vt habetur in cap.
vt debitus.extra de ap.& in.d.c.cordi.& no.per glo.in.l.iñ.in fi.
cum.l.seq.et ibi Barto.ff.de appel.Nec sufficit generaliter vel
obscure illas ppponere:sꝫ expressim & specialr sunt nominande
in cle.appellanti.extra eo.ti.& ibi per doc.et hoc de scđo dubio.
a ¶Appellasse.Uid.s. cōsi.xxxviij. & vsi.pterea. ¶†Ad tertiū dubium respondeo quod posito et non concesso
4 quod dicta ordinatio interlocutoria a qua ex aduerso preten-
ditur appellatum dici posset obtinere vim diffinitiue snie qđ
nihilominus debuisset ipse borrelli in scriptis appellasse [a] vt
b ¶ Dico attētata.vide.s.cō.iiij. de materia attentatorum. dicit & tenet Jo.ano.in.c.cupiētes in.§.qđ si per.xx.dies.super
verbo priuato de elec.lib.vj.& hoc de tertio dubio.
5 ¶†Ad quartū dubiū dico attētata [b] p pte dictorū correctorū ꝫ
dictū borrelli nō esse reuocanda p modū attētati cū dicta eius

appellatio sit deserta per supra circa primũ scdm & tertium dubia allegata: qr ubi appellatio est deserta de qua desertione potest in promptu apparere: ut in casu isto: attentata non reuocãtur per decisione rote pec regulã dolo petit &c. et per. l. si is a quo. ff. ut in pos. legatorum hodie constat hodie agatur. extra de re iudic. c. cum olim. & de resti. spolia. ca. literas.

6 ¶†Preterea quando appellatur ab interlocutoria, ut in casu de quo hic agitur attentata ante inhibitionem non reuocantur donec cognito de causa appellationis tex. est ad literã in. c. non solum ibi: illa vero que post &c. de appel. lib. vj. Sed executio dictarum literarum aggrauatoriarum contra dictum borrelli fuit facta ante executionem literarum inhibitoriarum igitur &c. non enim sufficit concedere literas inhibitorias quia non habent effectũ donec post executionem ipsarum ut infra dicam in versi. Nec obstat si ex aduerso dicatur &c.

7 ¶†Alia etiam ratione quia si appellaretur a diffinitiua et constaret appellationem iniustam vel nullam attentata ante inhibitionem non reuocarẽtur ut dicit et tenet Joan. mo. in. d. c. cupientes in. §. peñ. de elec. lib. vj. & pro hoc facit quod ponit notabiliter Inn. in. c. pastoralis. super verbo suspendatur. ibi: sed si non est dubium sed certum appellationem iniustam exequantur sententiã iudices &c. de offi. delega. hoc etiam idem, not. per glo. ibi: quod si patenter appareat &c. ff. nil no. appella. pen. quã glo. ibi sequitur Bar.

8 ¶†Ideo dicendum est attentata per dictos corretos contra dictum borreli videlicet executionem dictarum literarum aggrauatoriarum domini bertrandi morbeti non esse per modum attentati reuocãdam cũ ex actis appareat appellationẽ dicti borrelli nullam & inualidam ut supra in secundo dubio declarat. ¶Nec obstat si ex aduerso dicatur quod dicte litere citatorie & inhibitorie continent inhibitionem dilatione pendente. Quia non fuerunt dicte litere inhibitorie execute contra dictos corretos nisi die. viij. mẽsis nouembris proxime preteriti et tamen attentata videlicet executio dictarum literarum aggrauatoriarum contra dictum borrelli fuit facta. die. xviij. mensis octob. proxime preteriti. & sic ante dictam executionem literarum inhibitoriarum. Ideo non venit

9 ipsa executio reuocanda per modum attentati.† Nam sola concessio literarũ inhibitoriarũ nihil operari debet nisi a tempore executionis eiusdẽ: quia verba cum effectu sunt accipienda. l. j. §. fi. ff. quod quisq iuris. cum si. hinc est qđ dicitur qđ discussio fiẽda in bonis debitorum anteq perueniatur in hypothecaria contra terminos possessorios debet fieri ipsa discussio cum effectu quia non sufficit qđ debitor principalis sit cõdemnatus nisi ipse & eius bona discutiantur et fiat realis executio contra eum iuxta ea que leguntur et not. in aut. hoc si debitor. C. de pigno. & in aut. hodie. C. de actio. & oblig.

10 ¶†Preterea qñ appellat ab interlocutoria ut in casu isto iudex ad quẽ non debet inhibere iudici a quo nisi prius sibi constiterit per appellationẽ emissaz ex cã probabili fore ad se negociũ deuolutũ ut dicit tex. in. d. c. nõ solũ. circa fi. ibi. nisi iudex appellationis postq sibi cõstiterit. §. & sequitur. Ex causa probabili fore ad se negociũ deuolutũ &c. Iz vobis venerabili & egregio viro dño iudici primatialis vieñ. ipe quo cõcessistis dictas literas inhibitorias dilatione pẽdẽte nõ cõstitit qđ dicta cã appellationis fuisset ad vos ex cã probabili deuoluta qr nõ fuit appellatũ in scriptis: & sic de aliqua cã rõnabili appellãdi vobis non potuit cõstare: imo qđ deterius est in cõcessione dictarũ literarũ citatoriarũ & inhibitoriarũ dilatiõe pẽdẽte nõ fuit vobis exhibitũ realr instrumẽtũ appellatiõis sed tñmõ vbo ad relationẽ notarij q dicebat ipsam appellationẽ recepisse: igitur nõ valuit dicta inhibitio dilatione pendente & per consequens nullũ prebuit impedimentũ quominus ipsi corzeti appellati potuerint dictas corz lfas

aggrauatorias contra dictum borreli exequi facere iurta.c.non prestat.de reg. iur.lib.vj.cum multis simi.z hoc de quarto z vlti.dubio.

¶Summarium.

1 Petitio contraria continens inepta censetur.
2 Incertitudo petitioni inserta ipsam vitiabit.
3 Interdictum recuperande z retinende possessionis quando quis nequeat intentare.
4 Violentia z clandestinitas cessare faciunt interdictum pos.retinenda.
5 Interdictum recuperande locum habet tantum in his qui solo deijciuntur.
6 Recusatio de soluendo annuam prestationem qñ inducat spoliationem.
7 Testes de auditu alieno deponentes non audiuntur.
8 Iudex competens quis sit in materia petitorij tractãda.
9 Clerici coram suo iudice debent conueniri.
10 Menium refectioni contribuere qui debeant.

¶Consilium.lxvij.

In causa dudū mota in curia senescallie valen.z dien.in sedē montillij et nunc deuoluta per appellationē in curia maiori appellationum et nullitatum totius Dalphiñ.ad causam pretensi vinteni:de quo infra fiet mentio inter ludouicum grangerū:petrum de quercore:iacobum auberti:vincentium greffat.ioãnem de monte et eis in hac parte adherentes ex vna parte.Et consules siue syndicos loci sauzeti ex altera.nobilis nicolaus de prato comitali se gerens pro vicesenechallo in sede predicta male nulliter z indebite dictã causaz diffiniuit.Et non mirandū si male iudicauerit quia iura ignorat z magis versatur circa alia ꝙ circa iura Ideo venit dicta sententia annullanda z reuocanda causis et rationibus inferius in iure declarandis. ¶Pro dicendorum tamen euidentia premitto primo quod dicti consules sauzeti in actis prime instantie fecerunt duas diuersas petitiones die vicesimaseptima mensis Augusti.M.cccclxij. concludentes vna in interdicto retinende et alia in interdicto recuperande pretense eorum possessionis dicti vinteni.Et similiter concluserunt ipsi consules in illis duobus interdictis in eorum articulis in eadem prima instantia traditis incipientibus ad elidendū zc.¶Secundo premitto qđ dicta petitio est alternatiue et sub conditione facta per verba ibi.Et si et quatenus electi fuerint zc.petendo se manuteneri in eorum pretensa possessione dicti vinteni.Et si deiecti fuerint se in eadem reintegrari ex forma statuti si quis per literas zc.¶Tertio premitto quod illa duo interdicta retinende et recuperande sunt sibi adinuicem contraria: quia per interdictum retinē de qz dicit se esse in possessione.l.j.z per to.ff.vti.pos.et.C.eo.per to. z per aliud interdictum recuperande dicit se spoliatuz.ff.de vi z vi ar.per to.z.C.vnde vi. per to.Et satis fatentur dicti consules dictas eorum petitiones esse diuersas et contrarias adijciendo in dicta eorum petitione dictionem z que continugit diuersa in.l.si.ff.de ali.z ciba.lega.z.l.ea tamen.ff.de leg.iij. ¶Quarto premitto quod dictus vicesenescallus insequendo petita per dictos consules etiaz iudicauit simul super dictis duobus interdictis retinende z recuperãde:z ibi fuit error peior priore.

1 ¶Quibus sic presuppositis dicendum est dictam petitionem dictorum consulum sauzeti tanꝙ contraria continentem fuisse inepte z ciuiliter factã iurta l.j.cum ibi no.C.de fur.Et dictam sententiam inde ẽm conclusa in dicta petitione prolatam fuisse nullam z inciuilem:quia illa duo sibi adinuicez contraria non possunt simul stare in eodem subiecto,l.si ancillam,ff.pro so.et.l. tytio

si non nupserit.ff.de condi.et demõstra.ideo dicti consules tanq̃ cõtraria proponentes et petentes non erant nec veniunt audiẽdi. Nec talis petitio admittenda.vt probatur in.c.j.extra de postul.prela. vbi expresse ponuntur gerũdia que cum sint contrarie nature precedentibus ideo propter aduersitatem et contrarietatem nullam efficitur quicquid agitur vt ibi: et propterea debebat ipse vicesenescallus dictos de montillio absoluere ab impetitionibus dictorum consulum causante dicta contrarietate etiam si pars non opposuisset: vt not.per Bart.in.l.naturaliter.§.nihil.ff.de acqui.pos.in versi.cõbinatio est &c.

2 ¶†Est etiam dicta petitio consulum sauzeti incerta per verba ibi.si et quatenus eiecti &c.quia dicta dictio si/est incerta.in.l.sufficit.ff.de cõdi.et que incertitudo contingit facto et culpa dictorum consulum agentiũ qui debebant esse certi si ipsi erãt in possessione dicti vinteni turbati vel ea spoliati. Nec aliqua ignorantia potest eos excusare cum sint actores originarij et debebant de suis pretensis iuribus prius esse certi q̃ agere iuxta.l.qui in alterius.§.fi.ff. de regu.iur.cum si.Ideo non debuit iudicari super illa incerta petitione. vt not.in l.j.§.quia autem.ff.quorum lega.et facit.l.j.in fi.ff.si pars heredita.petatur.et faciunt no.per Innocen.in.c.constitutus.de in integrũ resti. Quia petitio debet esse clara.l.si in rem.ff.de rei vendi.et in auc.de testa.imperfect.in prin. col.viij.et sententia clara et certa alias si sit dubia vel incerta vt in casu de quo agitur quia per verba dicte snie nescit si ipsi consules debeãt in eorũ pretẽsa possessione manuteneri vel in eadẽ restitui:q: snia cõtinet duo capita sub illa incertitudine:si et quatenus eiecti &c.ideo nulliter fuit lata iuxta ea que legũtur et no.in.§.curare.insti.de actio.et no.Jo.ferrarij.in ti.forma sententie diffinitiue in prima glo.in.vj.col.idem etiã dicit ipse Jo.ferrarij in ti.forma respõsionis rei conuenti.in glo.super verbo libellus est incertus.Ideo alibi dicit Bal. quod si iudex condemnet aliquem ad soluendum decẽ reseruata sibi exceptione solutionis qd talis snia non vz:quia summa soluenda per talem sententiã est incerta in.l.peremptorias.C.senten.rescin.non posse.

3 ¶†Imo quod plus est dicti consules sauzeti non possunt pretẽdere nec intẽtare interdictum recuperande neq̃ retinende possessionis seu quasi dicti pretensi vinteni quia vt patet in literis querele dictorum de mõtillio in prima instantia productis et insertis alijs passibus ipsorum actorum principalium dicti consules sauzeti sine cause cognitione dudum fecerunt apponi cruces et sequestrationes in bladum et gerberijs dictorum de montillio ad obtinendum solutionem dicti vinteni ex aduerso pretensi.Ex quibus sequestrationibus et saysinis presumendũ est pretensum possessorium partis aduerse si de eo legitime appareat fuisse et esse violentũ vel clandestinum iuxta.l.fi.in.§.penul.ff.quod met.cau.et no.extra de postu.prela.in.c.bone per Inn.et in.c.si diligenti.de prescrip.vbi etiã per Inn.et per Jo.fa.et doc.in.l.si certis.C.de pac.et ipse Jo.fa.insti.de acti.§.eque.in.iij.q.in prin.circa fi.in versi.Illud autẽ no.&c.vbi ipse Jo.fab.hoc ponit notabiliter.et Bal.in.l.j.C.de senten.et interlo.om.iudi.

4 ¶†Que violẽtia vel clãdestinitas cessare facit interdictũ retinende possessionis ex aduerso etiã intentatum per.l.j.in prin.ibi.nec vi:nec clam.ff. vti possi. ¶Alia etiã rõne nõ hz locũ in casu de quo agit dictũ interdictũ retinẽde possessionis:cum ipsi cõsules sauzeti nõ probauerint in prima nec presenti instãtijs per testes nec alias se non possidere seu quasi dictũ pretensum vintenum non vi non clam non precario:prout tñ est necesse probare agere volenti in hoc interdicto obtinere:et si non probet debet agens succumbere.vt tenet glo.per expressum.ff.de iti.actuq̃ priua.l.j.§.hoc interdicto.in glo.super verbo .iure seruitutis.et tenent doc.canoniste in.c.bone.extra de postu.prela.q: qñ negatiua

est causa intentionis agentis vt in casu isto illa debet per agentem probari. iuxta no.per Bar.in.l.hoc iure.& in.l.in illa stipulatione.ff.de verborum obligatione. ¶ Et licet Dy.& Ja.vt refert Jo.fab.insti.de interdic.in.§.retinende.voluerint dicere quod sufficiat agenti probare se esse in possessione & quod ex illa probatione incumbat reo probatio quod agens possideat vi/clam/vel precario. ¶ Ad hoc responderi potest dupliciter. primo quod dicti de montillio per acta prime instantie satis probant dictam pretensam possessionem partis aduerse esse violentam vel clandestinam.vt.s.declaraui late in vers.Jmo quod plus est &c. Secundo potest responderi quod potius est iudicandum pro opinione dicte glosse. in dicto verbo iure seruitutis.cum sit approbata per docto. canonistas in.d.c. bone.pro opi.aliorum videlicet Dy.aut Joan. fab. Quia vbi glossa firmat pedem et est approbata per aliquem doc.famosum pro ea est iudicandum vt dicit Jac.de butri.in.l.j.C.qui pro sua iurisditione. ¶ Nec obstat ad premissa depositio primi testis et ceterorum aliorum testium in prima instantia examinatorum qui licet videantur deponere quod dicti de sauzeto dictum vintenum exegerunt non vi non clam nec precario ipsas tamen depositiones referuntur quo ad illos de mandamento sauzeti quia de alijs circumuicinis dicunt se nihil scire nisi auditu dici alieno:quorum depositiones propterea non probant & sic remanet supra proxime scripta conclusio esse de iure vera quod non probauerunt se esse in possessione predicta non vi / non clam / nec precario/ quo ad illos de montillio.

5 ¶ † Nec etiam obtinere debent dicti consules interdicto recuperande possessionis seu quasi nec per consequens in remedio dicti statuti edicto ad instar dicti interdicti recuperande. Quia interdictum recuperande possessionis habet locum tantummodo in his qui solo deijciuntur in.l.j.§.ad solam.ff.de vi &.vi armata.nec aliquod iudicium possessorium competit pro iuribus incorporalibus vt tenent communiter legiste vt refert & tenet Cy.in.l.si certis annis.ff.de pactis.licet canoniste teneant contrarium in.c.querelam.extra de electione. ¶ Alia etiam ratione in casu de quo hic agitur non habet locum dictum statutum si quis nec aliud iudicium recuperande possessio.seu quasi cumulatiue.ex aduerso intentatum. Nam alterum ex duobus extremis in tali iudicio recuperande requisitis est spoliatio que si non probetur agens debet succumbere: vt sunt iura vulgata etiam ex forma dicti statuti si quis per verba. ibi: probata possessione & electione &c. Sed per processum non apparet de spoliatione.ideo dictus dominus vicesenescallus a quo protulisse debuisset sententiam absolutoriam respectu huius.iudicij possessorij recuperande. ¶ Et si dicatur quod in iuribus incorporalibus:prout sunt exactiones decimarum pedagiorum vintenorum et similium:contradictio de soluendo causat spoliationem vt dicit Jo. fab.in.d.§.retinende. Ad hoc potest responderi quod per acta prime instantie non apparet de aliqua contradictione quam fecerint dicti de montillio. ¶ Et si dicatur quod ipsi de montillio per literas vicesenescalli a quo fecerunt tolli cruces & saysinas in eorum blada appositas hoc facere iuridice potuerunt cum saysine et similia impedimenta sunt a iure prohibita nisi dubitaretur de fuga debitoris vel ipse debitor esset prodigus vel inops: vt ponit late Bar.in.l. mulier.ff.de lege commissoria.ibi:& est ista lex in argumentum &c. de quorum numero non sunt dicti de montillio. Igitur ex remotione saysine non potest dici spoliatio. ¶ Maxime quia dictas saysinas non fecerunt tolli dicti de montilio animo spoliandi sed vt ipsi de sauzeto exhiberent eorum pretensum titulum impositionis dicti pretensi vinteni ad sciendum si illi de montillio forenses ipsum pretensum vintenum soluere tenerentur. ¶ Et hec intentio dictorum de montillio declaratur in eorum literis querele in prima instantie

productis ibi seu apportaturos. Impositionē p̄tensam dicti pretensi viēteni ⁊c. Similiter etiam animus et intentio dictorum de montillio declarat̄ in actis prime instātie die.xxiij. mensis Aug. in eorum cōparitione. ibi: qđ quotiens de pretensa impositione iam dicti pretensi vinteni ⁊c. ex quo em̄ apparet q̄ dicte saysine nō fuerūt amote aīo spoliādi sed vt ipsi de sauzeto exhiberēt eorū pretēsum titulū sequit̄ qđ nō habuit locū dictum statutū si quis ex adverso alternatiue intentatū: quia ex illo nō potest causari spoliatio quia in spoliatione dol⁹ requirit̄ quo cessante prout in casu nostro cessare dꝫ dispositio dicti statuti si ds arg. in. l. inter oēs. §. recte. ff. de furtis. ⁊ in. l. qui falsus. §. qui alienū. eo. ti. et l. l. si seruum. §. ait pretor. ⁊ ibi glo. super verbo non videtur. ff. de acquiren. hered. ¶ Per nō solutionē em̄ cessando absq̄ expressa denegatione ⁊ animo retinēdi nō causat̄ spoliatio vt dicit Bar. in. l. postq̄. C. quibus mo. vsufructus amittat̄.

6 ¶ † Plus dicit Inno. qđ recusatio de soluēdo annuā prestationē quia debitor non habet vnde vel vult ante oīa informari vt in casu nostro non inducit spoliationem vt in dicto ca. querelam in glo. super verbo subtractam. in princi. ibi secus autem dicerem ⁊c. extra de elec. Et qui animus videlicet qđ ipse debitor recusauerit soluere non animo spoliandi: sed quia volebat ante oīa informari: potest probari iuramento ipsius recusantis: vt plene dixi in statuto si quis in glo. fi. ibi sed qualiter probabitur ille animus ⁊c. vel aliter in casu nostro probatur animus illorum de montillio quod non soluerunt dictum assertum vintenum animo spoliandi: sed vt ipsi de sauzeto eorum pretensum titulum exhiberent vt cognoscerentur per dictum viceballiuum a quo si tenebantur ipsum vintenum soluere. per verba descripta in actis prime instantie dicta die.xxiij. augusti. ⁊ in dictis eorū literis querele. et ita est coniecturandū: dicitur etenim coniectura quando sensus tacite ex litera elicitur vt dicit glo. in. l. apud antiquos super verbo coniecturam. C. de furtis. ⁊ ex tali cōiectura de animo ⁊ intētione illorum de montillio dicitur cōstare in. l. licet. ⁊ ibi tex. ⁊ Bart. ff. de le. j. et ex vi verborum quandoq̄ coniectura colligitur. vt no. per doc. in. l. j. ff. de vulg. et pup. facit etiam tex. in. l. ij. C. de inoffi. testa. vbi etiam fit mentio de hoc v̄bo coniectura. Et non mirandum si ex coniectura fiat probatio: quia prescriptio bene inducit probationem ⁊ ex ea iudicatur in. c. illo. ⁊ ibi no. extra de pign. et in. c. ad nostram. extra de emptio. ⁊ vendi. Restat ergo concludēdum dictos de sauzeto inepte ⁊ temerarie intentasse remedium dicti statuti ⁊ per consequēs dictum vicesenescallum male: nulliter ⁊ indebite super eo iudicasse: dū in sua sententia ibi dicitur. in eaq̄ possessione quatenus expedit et eiecit ⁊c.

7 ¶ † Ulterius etiam respectu negocij principalis clare cōstat dictum dominuꝫ seneschallum male ⁊ indebite iudicasse: quia licet dicti de sauzeto ad p̄bationē eorum pretensi possessorij produxerint in prima instantia ⁊ examinari fecerint decem testes: tamen nouē primi testes licet deponāt vidisse solui dictum pretēsum vintenum habitatoribus ipsius loci sauzeti: quo tamen ad extraneos nō habitantes in mandamento sauzeti nō deponunt de vera scientia: sed tm̄mō de auditu dici alieno: et sic eisdem testibus non erat nec est fides adhibenda. doc. no. in. l. testium. C. de testib⁹. ⁊ habetur in. c. licet ex quadam. extra de testi. quia magis attenditur ratio q̄ dictum testis. vt ple. not. per docto. in. l. solā. C. de testi. Tum quia dicti. ix. primi testes non deponunt quod dicti querelātes de montillio sint aut fuerint in possessione dictum pretensum vintenum soluēdi dictis consulibus de sauzeto. Et licet decimus et vltimus dictorum testium videat̄ deponere de illis de montillio: ipse tn̄ est solus ⁊ singularis: iō nō p̄bat intentionē partis aduerse vt no. l. iurisiurādi in fi. C. de testi. cum si. ⁊ in. c. licet

vniuersis.⁊ in.c.quotiens.⁊.c.licet ex quadam. extra de testibus.⁊ ple.per Cy. in.l.ij.C.que sit longa consue.in certis tamen casibus admittitur testimonium vnius testis quos enumerat spec. in tit.de teste.in.§.restat nunc de numero testium ⁊c.qui tamen casus non concludunt stari tali depositioni quo ad cōdemnationem sed quo ad presumptionem vt no.per glo.in.c.nuper. extra de testibus. de quorum tamen numero casuum specialium non est casus de quo hic agitur.¶ Ex quibus apparet dictum dominum viceseneschallum a quo circa negociū principale: videlicet circa iudicia possessoria coram eo intentata etiā male iudicasse.Et premissa proxime dicta procedunt respectu possessorij.

8 ¶†Sed quid fiendum erit de petitorio: credo ⁊ ista est veritas quod vos egregie domine iudex appellationum de materia petitorij dicti pretēsi vinteni in hac secunda instantia cognoscere non possetis habere iurisditionem cognoscēdi: quia non nisi de his que deducta ⁊ agitata fuerunt in prima instantia.in auten.vt cum de appel.cog.post prin.⁊ no.per Cy.in.l.per hanc.C.de tempo.appella.in prima.q.⁊ per Jac.de but.in.l.ampliorem.in,fi.C. de appella. ⁊ ponit Jo.ferrarij in tit.forma sententie diffinitiue.in glo.j.in. iij.colū. ibi cum iudex appellationis non habeat potestatem nec iurisditionem ⁊c. ¶ Tamen respectu petitorij si de eo cognoscere possetis esset habenda vna consideratio: quia si dictum vintenum deberetur prout non apparet deberi: non deberent ipsi de montillio soluere nisi medium vintenum: quia forenses scd̄m ordinationem dicti karoli de bouilla quondam gubernatorem dalphi.in hac secunda instātia producium.Ex qua ordinatione domini quondam gubernatoris clare patet etiam male fuisse iudicatum sententiando illos de sauzeto manutenendos fore in possessione seu quasi exigendi integrum vintenum: quia etsi ipsi de sauzeto eorum intentionem probassent prout non probauerunt non debuissent condemnari nisi ad medium vintenum. si tamen illud pretensum vintenum fuisset iudicatum pro reparatiōe menium ipsius loci de sauzeto prout tñ non probatur ex actis prime nec scd̄e instantiarū: super isto tñ petitorio cognoscere non possetis cū de ipso non fuerit in prima instantia actum.

9 ¶†Plus est aduertendum qd̄ dicta sententia a quo fuit et est alia ratione nulla respectu dicti domini Bartholomei grangeri que est persona ecclesiastica: quia posito quod ipse teneretur contribuere in refectione menium dicti loci sauzeti prout aliqui dicere voluerunt in.l.ad instructionem.C.de sacrosanc. eccle.tamen deberet conueniri per suum iudicem competentem ecclesiasticum et non per iudicem secularem vt dicit et tenet expresse Cyn.in dicta.l.ad instructionem. Preterea dicta.l.ad instructionem est hodie correcta per auten.C.eodem titulo. vt ibi dicunt Bartol. et docto.ideo dicta sententia respectu maxime dicti presbyteri ex hoc capite est nulla tanquam lata a non suo iudice competenti.vt in.l.prima et secunda.C.si a non suo iudice.et in.c.si diligenti.extra de foro competen.

10 ¶.†Quid plura? certe dici potest dictam sententiam a quo fuisse inique prolatam quo ad omnes de montillio: quia in refectione murorum siue menium ville ciuitatis aut castri non tenentur de iure nisi incole et ibi habitantes: iuxta ea que leguntur et not.in.l.omnes prouinciarum rectores.C.de operi. publicis.et no.per Pet.Jaco.in titu.de fossatis ⁊ muris. licet dictus dominus karolus de bouilla vt supra ordinauerit contribuere debere forenses pro medietate. ¶ Est etiam aduertendum quod nullus testium in prima instantia ex aduerso examinatorum deponit quod dicti de montillio rei habeant et possideant terras et possessiones in dicto mandamento sauzeti nisi vltimus testis qui est solus et cuius depositioni propterea non est standum vt supra alle.

gaui. igitur &c. Nec probatur illos de montillio reos proprietates in dicto mandamento sauzeti habere nec eas cultiuari fecisse ex eo: vt ex aduerso pretenditur: quod ipsi rei saysinas et cruces in eorum bladis appositas tolli fecerunt: quia potest esse quod ipsi de montillio rei in dicto mandamento sauzeti habebant blada que non processerunt ex eorum pretensis laboragiis. ideo illa remotio saysine non probat: etiam tacite: quod ipsi de montillio rei ibi haberent dicta blada concreta in eorum pretensis possessionibus: quia probatio testis debet esse de necessariis et non de contingentibus: quia non est efficax consequentia ex fallibili. nam non probat hoc esse quod ab hoc contingit abesse. l. non hoc. C. vnde legi. cum simi. ¶ Ex quibus omnibus concluditur salua vestri dominii ius dicturi pleniori deliberatione pronuntiandi et sententiandi fore per dictum vicesenescallum a quo male/nulliter et inique fuisse sententiatum: et propterea eius sententiam fore reuocandam et annullandam ad vtilitatem dictorum de montillio cum reportatione omnium expensarum.

¶ Summarium.

1 ¶ Rescriptum seu mandatum alicui tradens censetur ei eiusdem committere executionem.
2 Comparere in iudicio vnus pro alio sine mandato quis possit.
3 Possessorium est quid temporale et non spirituale.
4 Priuilegium pape valet inter eos a quibus pro papa habetur.
5 Princeps qualiter beneficia conferre possit.

¶ Consilium. lxviii.

Circa processum qui ventilatur in curia parlamenti inter prepositum et capitulum sancti andree gratianopol. ex vna parte supplicatum: et dominum iacobum liotaudi supplicantem ex altera ad causam canonicatus et prebende quos olim in dicta ecclesia obtinebat dominus petrus de costa circa procuratorium dicti domini iacobi liotaudi de cuius viribus in dicta causa disputatur. videtur dictum procuratorium domini liotaudi esse sufficiens non obstantibus in contrarium oppositis causis subscriptis.

1 ¶ † Primo quia dictus dominus Jacobus liotaudi tradendo antonio lauterii eius patri rescriptum regium et dalphi. coram vobis magnifico dalphi. parlamento productum videtur eidem suo patri qui in dicta causa interuenit mandatum concessisse de prosequendo coram vobis interminationem et exequutionem eiusdem rescripti prout videmus in simili quod si mulier viro tradat cautiones et instrumenta suorum debitorum videtur eidem marito concessisse mandatum ipsa debita exigendi: vt dicit et tenet glo. quam ibi sequuntur Barto. et doc. in. l. fi. in glo. ii. C. de pac. conuen.

2 ¶ † Secundo quia filius pro patre et pater pro filio et similes persone coniuncte possunt sine mandato etiam in agendo in iudicio comparere. l. sed hec persone. in prin. ff. de procura. et. l. exigendi. C. eo. Maxime cum cautione de rato habendo. iuxta. l. papinianus. in. §. fi. et ibi not. per glo. super verbo offerant. ff. de procura. et no. per Spe. in ti. de coniuncta persona. circa prin. no. etiam per glo. in. c. j. in verbo subsistere. extra de procur. in antiquis.

3 ¶ † Et ipse pater licet laycus in exequutionem dicti rescripti poterit adipisci possessionem dicti beneficii cum possessorium etiam in beneficialibus non sit spirituale sed quid temporale vt sentit glo. in. c. literas. extra de iuramen. cal. Hinc est quod vincentius voluit dicere quod iudex temporalis potest de possessorio rei spiritualis cognoscere: vt in. c. fi. extra de iudi. et ita seruat stilus presentis curie ex indulto domini martini pape vt constat in registris presentis curie, et idem

seruat curia Francie:vt est notorium. ¶Immo qđ plus est pater potest ꝓ filio
absente sicut quilibet alius de beneficio inuestiri.Et acquiritur possessio ipsi
filio absenti etiam si ignoraret in.c.accedens.cum ibi not.per glos. super ver-
bo alius.extra de preben.in antiquis.Et maxime in casu de quo agitur q2 in
procuratorio dicti domini iacobi liotandi conceditur ptās patri dictū benefi
cium acceptandi:qđ verbū acceptandi dȝ accipi ⁊ intelligi cū effectu itavt vi-
deatur sibi etiā cōcessum mandatū.possessionē accipiendi.l.j.§.fi.qđ quisq3 iu
ris.⁊.c.relatū.extra de cle.non resi.Si ergo videat̄ cōcessisse ptātem possessio-
nē accipiendi videt̄ sibi cōcessisse mandatū petēdi exequutionē dicti rescripti
in quo mādabat̄ ipse filius in possessionē dicti beneficij mitti.ar.in.l.ad lega
4 tum.ff.de ꝓcu.cū similibus. ¶†Nec obstat privilegio papali de quo in dicto
rescripto dñi nostri regis fit mentio si tpe ꝯcilij ꝯstantien.ille papa qui dictū
priuilegiū concessit fuerit postea ꝑ ipsum ꝯciliū priuatus ⁊ electus tunc dñs
martinus papa:q2 ipse papa qui dictū priuilegiū ꝯcessit tpe ꝯcessionis eiusdē
erat papa ⁊ ꝓ tali reputabat̄:⁊ rex frañ.qui tūc existebat eidē tanq̄ pape adhe
rebat ⁊ natiōes citramontane.ideo valet eius priuilegiū de quo in dicto rescri
pto regio dicti dñi iacobi fit mentio.ar.c.cōsultationibꝰ.extra de iurepa. ¶Et
facit qđ dicimus in duobus ṗncipibus qui de vno castro ꝯtendunt q᷑ dȝ fieri
homagiū possessori ipsius castri:q2 in dubio ꝓ possessore p̄sumunt̄:vt hec.pbā
tur in aut.de man.ṗn.in.§.opȝ.colla.iij.facit.l.cuiuscūq3 fundi.§.fi.ff.de vsufr.
5 ¶†Licet em̄ princeps tpalis sicut nec q̄libet aliꝰ laicus possit iure ꝓprio bñfi
cia cōferre.pōt tñ ex delegatiōe ⁊ cōmissione pape illa cōferre:vt est gl. ꝑ doc.
approbata in.c.decernimus.sup v᷑bo p̄sumāt.ibi papa vere ⁊c. extra de iudi.
Sic etiā de re spirituali potest in laycū compromitti de licētia episcopi. iuxta
ea q̄ le.⁊ no.in.c.ꝑ tuas.extra de arb.vbi al's nō pōt:vt in.c.ꝯtingit.eo.ti. ¶Et
cū ꝑ indultū apostolicū in camera cōputoꝝ existēs:qđ hic ꝓducit̄ ꝑ manꝰ dñoꝝ
auditoꝝ camere cōputoꝝ dalphi.dñs noster rex dalphi.canonicatꝰ ⁊ p̄bēdas
ecclesie collegiate sancti andree grōnopol̄.possit ⁊ valeat ꝯferre ꝑ p̄dicta:cano
nicatūq3 de quo disceptat̄ tūc vacās ꝑ mortē dñi petri de costa contulerit do-
mino iacobo liotandi presbytero vt constat ex productis in hac cā.Seq̄tur ꝓ-
pterea rescriptū regiū ⁊ dalphi.pro parte dicti dñi iacobi in hac causa produ-
ctum esse per vos magnificum dalphi.parlamentum interinandum ⁊ execu-
tioni demandari faciendum. ¶Nec obstat q᷑ pars aduersa opponat nō con-
stare p̄fatum dñm nostrum regem dalphinū consueuisse dictas p̄bendas cō-
ferre.Et propterea ipsum rescriptum non esse interinandum. Quia immo no-
torie constat de contrario:quia filius nobilis henrici gruelli de presenti obti-
net in dicta ecclesia sancti andree canonicatum ex collatione sibi facta autori
tate dalphi.Tum quia vbi de illo possessorio seu quasi dicta beneficia confe-
rendi pro nunc non constaret:nihilominus veniret ipsum rescriptum interi-
nandum:quia considerato dicto priuilegio ex indulto apostolico dño nostro
regi dalphi.hactenus concesso:non minus concessisset ipse dominus noster
rex dictum rescriptum. ¶Ideo non debet dicto domino iacobo executio eius-
dem denegari.iuxta capitu.super literis.circa finem.extra de rescriptis. Ma-
xime quia illa duo scilicet priuilegium et quasi possessio vsus dicti priuilegij
non tendunt ad diuersos.Sed ad vnum effectum:ideo sufficit alterum probare:vt in capitu.ij.⁊ ibi glos.notabilis extra de rescriptis.⁊ in.c.exhibita.extra
de iudicijs.⁊ in ca.cum iamdudum.de prebendis. ⁊ in.c. significantibus. ex-
tra de appellatio.

¶Summarium.

1 ☞Sententia interlocutoria dicitur in qua negotium principale nō diffinit̄.

2 Sententia que super desertione appellationis fertur interlocutoria dicitur.
3 Condemnatio expensarum an sit snia interlocutoria.
4 Ordinatio expensas taxans an sit interlocutoria.
5 Causa appellandi ab executione sententie appellationi debet inseri.
6 Interlocutoria lata super taxatione expensarum: an habeat vim diffinitiue et an ab ea debeat i scriptis appellari. & nu.7.
8 Appellans quando pro non appellante habeatur.
9 Iudex ad quem quando possit inhibere iudici a quo.
10 Litere inhibitorie an habeant effectum ante ipsarum execu=tionem.
11 Attentata non debent reuocari appellatione deserta.
12 Attentata ante inhibitionem non sunt reuocanda.
13 Processus coram iudice appellationis agitatus appellatione deserta est inualidus.
14 Appellatio coram quo deserta pronunciari debeat.

Consilium.lxix.

1 Pro declaratione[a] articuli desertiõis appellatiõis Joannis borrelli temere appellantis qui coram vobis venerabili & egregio viro dño thoma capitis nigri in decretis liceñ. iudice sancte ecclesie primatialis vieñ. ventilatur inter dictos Joã. borrelli appellantem ex vna parte & Joannem & franciscum coyreti fratres appellatos ex altera: oriri ex processu elicienda quesita subscripta in iure examinanda vt appareat appellationem dicti borrelli fuisse et esse desertam nullam et inualidam: vosque non esse in hac causa iudicem competentem. Et propterea attentata non esse reuocanda iuxta conclusa et petita per dictos coyretos appellatos in eorum articulis incipientibus hac die &c. coram vobis in dicta causa traditis. ¶ Primo si sententia per dominum officialem vieñ. lata de qua in primo dictorum articulorum fit mentio fuerit sententia
b interlocutoria vel diffinitiua. ¶ Secundo[b] si condemnatio expensarum in dicta sententia facta in quibus dictus borrelli fuit condemnatus per dictum dominum officialem vieñ. erga dictos coyretos, dici debeat interlocutoria. ¶ Tertio si ordinatio de qua in sexto articulorum dictorum coyretorum fit mentio in qua dominus officialis vieñ. seu eius locumtenens ordinauit quod litere monitorie taxationis dictarum expensarum currant suo marte contra dictum borrelli. a qua per dictum borrelli pretenditur ad vos appellatum sit interlocutoria vel diffinitiua. ¶ Quarto et si dici possit dicta ordinatio interlocutoria an habeat vim diffinitiue. ¶ Quinto et si habeat vim diffinitiue: an nihilominus debuerit in scriptis appellari cum expressione cause pretensi grauaminis. ¶ Sexto si appellatio dicti borrelli a dicta ordinatione domini officialis vieñ. seu eius locumtenentem coram vobis introducta dici et pronun=

a ¶ Pro declaratõe. dominus iudex primatie viẽne iudicauit p parte istam allegationũ de anno dñi. M. cccclxxviij. & ð mẽse martij.

b ¶ Scdo. sup scdo dubio vid ple. Salyc. in .l. post sniam. C. de sen. et interlo.om. iudi.

ciari debeat desertam invalida cum non fuerit in scriptis cum expressione cause pretensi gravaminis: sed simpliciter viva voce appellatum. ¶ Septimo si iuridice potueritis concedere literas inhibitorias pendente prima citatione prout fecistis nō facta vobis fide de aliqua causa pretensi gravaminis. ¶ Octavo si litere inhibitorie pendente dilatione in prima citatione per vos concesse effectum habuerint ante executionem ipsarum. ¶ Nono si dicti correi ante inhibitionem eis et domino officiali a quo factam potuerint exequi facere dictam ordinationem a qua dicitur ex adverso appellatum. ¶ Decimo si dicta attentata debeant per modum attentati revocari obstante dicta desertiōe appellatiōis. ¶ Undecio si obstāte dicta desertione appellationis dicti borrelli debeatis pronūciare vos non esse in hac causa iudicem competentem.

1 ¶ † Ad primum quesitum dico quod sententia ibi mentionata fuit interlocutoria ⁊ non diffinitiva: quia dominus officialis vieñ. non diffinivit negocium principale de quo in petitione dicti Joannis borrelli corā officiali grationopo. a quo agebatur: sed solum articulum nullitatis sententie officialis grationopo. reservando sibi cognitionem dicti negocij principalis: ⁊ de quo negocio principali de presenti agitūr inter dictas partes coram ipso domino officiali viennensi: ideo dicta sentētia domini officialis vieñ. non debet dici diffinitiva: quia sententia diffinitiva dicitur que diffinit principalem controversiam. per tex. in. l. j. ff. de re iudi. et probatur in. l. post sententiā. et ibi ita not. Saly. C. de senten. ⁊ interloc. om. iudi. Idem etiā dicit Spec. in titu. de sententia. §. species. versi. j. ⁊ versi. diffinitiva no. etiam per Jo. ferrarij in ti. forma sententie diffinitive. in glo. j. circa princi. ⁊ est glo. nota. in cle. j. de sequestra. pos. et fru. in gloss. super verbo diffinitiva ibi dum dicit qđ sententia diffinitiva est que principalem questionem diffinit. et allegat Spec. vbi. s. Idem etiam dicit Archi. ij. q. j. in princip. ¶ Facit etiam pro hoc ratio: quia videmus qđ si per lapsum triennij sit perempta instātia et iudex absolvat reum ab observatione iu-

a dicij[a] qđ talis sententia nō erit diffinitiva sed interlocutoria: ratio quia semper remanet primaria actio de qua principaliter inter partes disceptabatur. Ita dicit et tenet Bald. in. l. secunda. C. de episco. audientia.

a ¶ Ab observatiōe iudicij. de hac materia vide in decis. gra. q. xvj. et q. ccxx. et. s. consi. lxvj.

2 ¶ † Preterea et tertio videmus qđ sententia lata super desertione appellationis est interlocutoria et non diffinitiva cum non imponatur finis in negocio principali. Ita dicunt ⁊ tenēt Bal. Salycetus et docto. in. l. preses. C. quomodo ⁊ quando iudex. ¶ Et ita hec reducendo ad propositum dicendū est dictam sententiam domini officialis viennensis de qua in hoc primo quesito fit mentio esse quandam sententiam interlocutoriam cum per eum non fuerit impositus finis petitioni de qua inter dictas partes agebatur per iura ⁊ rationes pretactas: ⁊ qđ sit ista sententia interlocutoria satis declarat gl. in dicta cle. j. dū dicit qđ sentētia interlocutoria est que inter principiū ⁊ finem cause fertur super his que incidunt vel emergunt: ut in casu

nostro

nostro. Igitur zc. Et hoc de primo quesito.

3 ¶ Ad secundum quesitum dico qd condemnatio expensarum de quibus in ipso quesito fit mentio fuit quedam sn̄ia interlocutoria[a] et talis censeri debet: cum sententia domini officialis vienn. in qua fuit facta condemnatio expensarum fuerit interlocutoria. Et qd hoc sit verum adduco distinctionem quam circa hoc faciunt doctores in iure scribentes. Quia aut condemnatio expensarum fit in diffinitiua sententia et tunc condemnatio expensarum dicitur diffinitiua qualis est sententia cui adiungitur. vt. l. omnē. C. quando prouo. non est necesse. et. l. paulus. la. j. ff. de re iudi. et. l. properandum. §. sin autem alterutra. C. de iudi. Aut condemnatio expensarum fit in sententia interlocutoria[b] vt in casu nostro: per. ş. in primo quesito allegata: et tunc condemnatio expensarum dicitur interlocutoria. per. l. sancimus. C. de iudi. licet glos. in. l. qd iussit. super verbo ptor ibi expensas litis zc. ff. de re iudi. voluerit indistincte dicere qd condemnatio expensarum semper sit interlocutoria: sed doctores non sequūtur dictam glo. nisi cum distinctione supradicta. vez Saly. in. l. post sententiam. C. de sen. et interlo. om. iudi. in ver. ad quintum quo queritur que sit interlocutoria zc. et Ange. de are. doctor nouissimus in. d. l. qd iussit. et in. d. l. paulus. ff. de re iudi. vbi faciunt dictam distinctionem. Ex quibus propterea patet responsio ad istud secundum quesitum qd cum condemnatio expensarum de quibus agitur fuerit facta in sententia interlocutoria per ea que dixi. ş. in primo quesito. qd ipsa condemnatio expensarum in quibus fuit dictus borelli in dicta sententia condemnatus debet dici et censeri interlocutoria sententia. et hoc de secundo quesito.

4 ¶ Ad tertium quesitum dico qd ordinatio domini officialis viennensis: a quo qui ordinauit litere monitorie taxationē dictarum expensarum currant contra dictum borelli dici et censeri debet interlocutoria cum condemnatio expensarum primo facta per dictum dominum offi. a quo etiam fuerit interlocutoria per ea que dixi. ş. circa primum et secundum quesita. ergo illa ordinatio postea secuta cēseri debet nature illius cui adijcit et adiungitur. argu. in. l. oēs. C. quando prouo. non est necesse. et. l. paulus. la. j. ff. de re iudi. et faciunt pro hoc que dixi. ş. circa secundum quesitum in secundo membro distinctionis vbi dixi post Saly. et Ange. de are. qd vbi condemnatio expensarum fit in sententia interlocutoria qd etiam dici debet talis condemnatio expensarum interlocutoria tanq accessoria interlocutorie sententie. ¶ Preterea si recte attendatur ordinatio domini officialis vieñ. a qua pretenditur ex aduerso appellatum non est nisi executiua monitionis condemnationis expensarum primo facte in sn̄a sententia de qua supra in primo quesito tetigi: ideo dici debet illa ordinatio a qua dicitur appellatū interlocutoria[c] pro quo faciunt no. per Bar. in. l. si cum exceptione §. hec autem actio. in glo. super ver. datam. ff. qd metus causa. dum ibi dicit Bar. qd licet ab executore non appelletur: tamen ab interlocutoria de exequendo bene potest appellari: et

[a] ¶ Interlocutoria. de hoc et tetigi in deci. g la. q. xj. circa finem.

[b] ¶ Interlocutoria. qd cōdēnatio expen sarū q̄ fit añ sn̄iam dr̄ interlocutoria vt dt̄ Ange. de are. in. l. qd iussit. ff. de iudi.

[c] ¶ Interlocutoria. de materia ipa etiā vide. j. cōsil. lxxxiij. ibi: et qd dicta ordinatio zc.

sic ordinationē sup executione snie appellat interlocutoriā.
5 ¶ † plus alibi dicit Bar. q̄d qñ appellatur ab executione sententie: causa est in appellatione inserenda. ita dicit ipse Bart. in. l. ab executore in. j. col. ff. de appel. si enim causa est inserenda: ergo est interlocutoria. iuxta. c. cordi. de appel. lib. vj. Imo q̄d plus est ordinatio que profertur in executionem etiam sententie diffinitiue est interlocutoria: vt clare sentit Pe. Ja. in tit. de actione in factum ex re iudi. in. §. sed quid erit preses vel alter iudex ⁊c. in fine ibi licet secus in casu qñ appellatur a diffinitiua ⁊c. Et q̄d pronunciatio que fit in executione etiam sententie diffinitiue sit interlocutoria. tenet Bal. in. l. ab executore. C. quorum app. nō recipiuntur. Item etiā dicit Jo. ferrarij in ti. forma appellationis ab interlocutoria. in gl. pe. in fi. ibi. nam ⁊ hoc fieri cōtingit ⁊c. Et est bona ratio: quia q̄d sententia exequatur nō diffinit principalem articulum: sed eius executionem. ⁊ pro hoc faciunt que dicit Spe. in ti. de sententia. §. species. in versi. j. ⁊ ver. diffinitiua. vbi dicit q̄d diffinitiua est que diffinit principalem questionem ⁊ debet continere condemnationem vel absolutionem. idem etiam dicit gloss. in. d. cle. j. de causa pos. ⁊ proprie. Et hoc de tertio quesito.

6 ¶ † Ad quartum quesitum si dicta ordinatio per dictum dñm officialem vien. seu eius locumtenentem prolata q̄d litere monitorie super taxa dictarum expensarum currant suo marte habeat vim sententie diffinitiue[a] ⁊ credo q̄d sic q: interlocutoria q̄ continet aliq̄d dari vel fieri d3 habere vim snie diffinitiue vt no. Bar. in. l. nec quicq̄. §. vbi decretū. ff. de offi. procon. et scripsi in decisionibus parlamenti. q. xij.

7 ¶ † Ad quintum quesitū si dictus borrelli debuerit nihilominus a dicta interlocutoria vim diffinitiue habēte[b] in scriptis appellare cum expressione cause pretensi grauaminis. dico q̄d sic per ea que dicit Joā. mona. in. c. cupientes. in. §. quod si per xx. dies. de elec. lib. vj. in glo. super verbo priuatos. circa fi. ibi sed bene appellatum est a tali interlocutoria que h3 vim diffinitiue ⁊c. vbi dicit ⁊ expresse tenet q̄d debet in scriptis appellari etiam si appelletur ab interlocutoria vim sententie diffinitiue obtinente. Et hoc sequūtur dñi auditores rote tenētes q̄d qñ appellatur a tali interlocutoria habente vim diffinitiue sententie non debet seruari cle. appellanti. vt ve3 talis snia interlocutoria possit impugnari vel iustificari ex alijs causis q̄3 in appellatione expressatis ⁊ de nouo producendis. Sed alia ve3 q̄d appelletur in scriptis ⁊ causa pretēsi grauaminis in appellatione assignetur de quibus in. c. cordi. de app. lib. vj. debēt seruari in interlocutorijs vim diffinitiue snie obtinentibus: ita dicunt ⁊ tenent dicti dñi de rota in eorū cōclusionibus ⁊ decisionibus. Et cu3 non fuerit aliqua causa pretensi grauaminis in dicta appellatione expressata ipsa appellatio propterea redditur nulla et inualida vt in dicto. c. cordi. et in capi. vt debitus. extra de appella. in antiquis. et no. per gloss. in. l. iiij. in fi. et in l. seq. et ibi Bart. ff. de appel. Nec sufficeret generaliter vel obscure illas proponere quia specialiter sunt nominande et spe-

a ¶ Diffinitiue. de hac materia vide. j. consil. lxxxix.

b ¶ Ui3 diffinitiue hñte. de interlocutorijs vim diffinitiue hñtibus plene ēt tetigi. j. 9sil. lxxxix.

tificande per tex. in dicta cle. appellanti. et ibi doc. et hoc de quinto quesito.

8 ¶ †Ad sextum quesitum clara patet responsio q cum dictus borelli a dicta interlocutoria debuisset appellasse in scriptis cum expressione cause pretensi gravaminis: ut supra circa quintum quesitum plene declaravi. Et non fecerit; qd debet ipse borelli haberi pro non appellante. iuxta dictum. c. cordi. quod locū habet non solum quando appellatur ad papam: immo etiaz in omni alia appellatione etiam coram inferiore iudice interposita ut dicunt glo. Joan. and. et docto. in dicto. c. cordi. super verbo ad nos. Et debetis propterea vos agere domine iudex primatu ad quem pretenditur appellatum presentem causam et partes remittere dicto domino officiali Viennen. a quo pro sua ordinatione exequenda et dictum borelli temere appellantem in expensis dictorum coraz vobis occasione huius factis condemnare: ut dicit tex. in dicto. c. cordi. in § si appellator. et hoc de sexto quesito.

9 ¶ †Ad septimum quesitum si concedere debueritis pendente prima citatione literas inhibitorias non. vobis facta fide de aliqua causa pretensi gravaminis. ad quod dico q dictam inhibitionem facere non potuistis per moduz per quem facta fuit. Quia quando appellatur ab interlocutoria: ut in casu nostro: iudex ad quem non debet inhibere iudici a quo nisi prius sibi constiterit per appellationem emissam ex causa probabili fore ad se negotium devolutuz: ut dicit tex. in. c. non solum. circa fi. ibi nisi iudex appellationis postq̄ sibi cōstiterit etc. Et sequitur ex causa probabili fore ad se negotium devolutū etc. Sed vobis egregio domino iudici primatialis tēpore quo concessistis literas inhibitorias prima dilatione pendente non constitit q dicta causa appellationis fuisset ad vos ex causa probabili devoluta. Quia non fuit appellatum in scriptis: et sic de aliqua causa probabili appellandi vobis non potuit constare. Immo q deterius est in concessione dictarum literarum citatoriarum et inhibitoriarum prima dilatione pendente realiter instrumentum appellationis nisi verbo ex asserta relatione notariꝫ qui dicebatur instrumentuz appellationis recepisse. igitur non valuit dicta inhibitio prima dilatione pendente per dictum. c. non solum. Et per consequens illa pretensa inhibitio pendente prima citatione tanq̄ nulliter facta nullum prebuit impedimentuz quominus ipsi correti appellati potuerint dictas, eorum literas aggravatorias dictaruz expensarum contra dictum borelli exequi facere iuxta. c. pstat. de reg. iur. lib. vi. cum similibus. Et hoc de septimo quesito.

10 ¶ †Ad octavū quesitū dū ibi querit̄ si litere inhibitorie in prima citatiōe per vos cōcesse effectū habuerint ante executionē ipsarū. ad qd dicendū est ipsas literas inhibitorias ante executionē ipsarū nullū effectum habuisse: quia inhibitio est cū effectu accipiēda: vcz si exequat̄ anteq̄ attentet̄ per partē appellatā. ar. in l. i. § fi. ff. qd quisq̄ iu. cū si. Et alibi dr̄ q rescriptū principis nō hz effectū donec iudici vel cōmissario cui dirigit̄ fuerit intimatū per l. i. et ibi Cy. C. de litigiosis. Hinc est q dicit̄ q discussio fiēda in bonis debitoris principalis anteq̄ perveniatur i hypothecaria actiōe contra tertios possessores dz fieri ipsa discussio cū effectu: quia nō sufficit q debitor principalis sit condēnatus sed opz q ipse et eius bona discutiant̄ et fiat realis executio contra eū. iuxta ea q̄ leg. et no. in aut. hoc si debitor C. de pig. et in aut. hodie. C. de act. et obli. Sed dicti correti fecerūt eorū literas aggravatorias dictarū expēsarū exequi anteq̄ dictus borelli fecisset exequi eius literas citatorias et inhibitorias: quia dicte lr̄e citatorie et inhibitorie nō fuerūt exequute nisi die octava mēsis novēb. proxime preteriti: et tn̄ per an̄ vcz die. xviij. mēsis octob. tūc proxime precedētis dicti correti fecerāt eorū lr̄as aggravatorias contra dictū borelli exeq. igit̄ dici non pōt fuisse attentatū in preiudicium vestrarum

literarum inhibitoriarum cum vestre litere inhibitorie nõ fuerint exequute ante exequutionem literarum dictorũ coyretorũ et hoc de octauo quesito.

¶ Ad nonum quesitum si dicti coyreti appellati ante inhibitionem eis et domino officiali a quo factam potuerint exequi facere dictam ordinationẽ: videlicet aggrauari facere literas suas super dicta ordinatione contra dictũ borrelli. Pro cuius quesiti decisione premitto primo quod dicta appellatio dicti borelli fuit emissa ab interlocutoria: vt. s̃. plene dixi in primo secundo et tertio quesitis. Secundo premitto quod dicte litere aggrauatorie dictorũ coyretorũ fuerũt execute cõtra dictũ borrelli antequam ipse borrelli exequi fecisset eis literas citatorias et inhibitorias: vt dixi. s̃. circa octauũ quesitũ: ex quibus sic presuppositis infertur decisio huius noni quesiti: vcz quod dicti coyreti potuerunt de iure exequi facere eorum dictas literas aggrauatorias cõtra dictũ borelli: nec debet reuocari talis executio per modum attentati: quia vera conclusio iuris se habet quod quando appellatur ab interlocutoria attentata ante inhibitionẽ nõ reuocatur donec cognito de causa appellationis tex. est ad literam in c. non solum. ibi. illa vero que post etc. de appellatio. li. vi.

11 ¶ † Aliis etiã fundamẽtis non debent in hac causa attentata reuocari. Et nũc subintro decimum quesitũ causis et rationibus subscriptis: primo quia appellatio dicti borrelli est deserta: vt dixi. s̃. circa sextum quesitũ: de qua desertione in prõptu apparet: ideo attentata nõ debent reuocari: vt dicunt domini de rota in eorum decisionibus per regulam: dolo petit etc. et per. l. si hi a quo. ff. vt in poss. leg. hodie constat: hodie agat. extra de re iud. c. cum olim. et c. literas. extra de resti. spo. cum simi.

12 ¶ † Secundo quia et si etiã fuisset appellatũ a snia diffinitiua prout tamẽ non fuit: vt supra in primo: secundo: tertio. quarto: et quinto quesitis plene declaraui: adhuc nõ deberẽt attẽtata an inhibitionẽ reuocari: quia cõclusio doctorum vtriusque iuris se habet quod quando cõstat appellationẽ etiã a diffinitiua esse iniustam vel nullã: attẽtata[a] ante inhibitionẽ non reuocantur: vt dicit Jo. mo. in d. c. cupiẽtes. in § pe. de elec. li. vi. et facit quod notabiliter ponit Inno. in ca. pastoralis. sup verbo suspendatur. ibi: sed si nõ est dubiũ: sed certã appellationẽ iniustã exequantur sniam iudices etc. de offi. dele. Idẽ no. per gl. ibi: quod si patenter appareat etc. ff. nil no. appel. pendẽte. Quã glo. ibi sequitur Bar. Sed appellatio dicti borrelli ẽ nulla et inualida: vt. s̃. dixi circa sextũ quesito. Ideo nõ debet attẽtata reuocari cũ appareat ipsa intẽtata fuisse an inhibitionẽ: vt dixi. s̃. circa octauũ q̃sitũ. et hoc de decio q̃sitũ.

13 ¶ † Ad vndecimũ[b] et vltimũ q̃sitũ clara patet ex pmissis respõsio: vcz quod obstante desertione dicte appellationis: de qua supra in sexto q̃sito tetigi: vos egregie dñe iudex primatie nõ estis hac cã iudex cõpetẽs respectu negocii principalis: quia hodie decisũ est iure nouissimo quod deserta appellatione etiã si appellans et appellatus pcederẽt corã iudice appellatiõis pcessus nõ valeret

a ¶ Attẽtata de materia attẽtatorum ẽt tetigi l de ci. parla. quõ. ccxii.

b ¶ Ad vndecimũ. de materia ista vide s̃. cõ. xxxviii.

et super tali processu nō posset valida sententia ferri.in cle.si appellationē.de appel.⁊ ratio quia desertio appellationis facit haberi ac si nūꝗ̄ fuisset appellatū:⁊ causam facit redire ad prioris iudicis examen.vt in.d.c.cordi.in.§.q̄ si appellator.Et si talis iudex appellationis pronunciaret super negocio principali post desertionē appellationis snīa sua esset nulla tāꝗ̄ a nō suo iudice lata: et nō valeret nec ad agendum nec ad excipiendū defectu iurisditionis:vt dicit Bal.in auť.ei qui appellat.C.de tempo.appel.Et alibi dicit ipse Bal.in feu.in ti.quo tempore miles inuestituram petere debeat.in.§.fi.quod snīa lata in negocio principali post desertionem appellationis est nulla:q2 tūc iudex appellationis nō est amplius iudex.ita dicit salycetus in.l.eos.C.de app.in.vj.colum.

14 ¶†Et dicit collect.in.c.ex ratione.extra de appel.q̄ꝺ licet Jo.an.in.d.cle.si appellationē tenuerit q̄ꝺ deserta appellatione possit appellatus coram iudice ad quem petere pronunciari appellationē desertā.ipse tñ collec.de hoc dubitat. an talis iudex ad quē iā desijt esse iudex.nisi inquit diceretur q̄ꝺ iurisditionē habet pretextu ipsius deserte appellationis: que inquantum ad hoc dūtaxat durat eius iurisditio in pronunciando appellationē desertā:q2 quo ad negociū principale non habet iurisditionē ita dicit colle.vbi.s.Ex quibus infertur q̄ꝺ vos egregie domine iudex primatie non estis iudex cōpetens in hac materia nisi in pronunciando appellationem dicti borreli esse desertam:non autem potestis cognoscere de negocio principali defectu iurisditionis.per ea que dicūt collec.⁊ Bald.in locis supra allegatis.Et cessante dicta desertione iurisditio negocij principalis reuersa est ad dictum dominum officialem vieñ.iudicem a quo.l.si contra.⁊.l.quoniam.C.de appel.⁊ no.Saly.in.l.eos.C.eo.ti.⁊ Jo.and. in.c.in presentia.eo.ti.⁊ probatur in dicta cle.si appellationē.⁊ hoc de vndecio et vltimo quesito.

¶Summarium.

1 ¶Decime a quibus de quibus ⁊ quo tempore ⁊ cui solui debeant.
2 Consuetudo quāto tempore et quot actibus fiat.
3 Consuetudo peccati inductiua seruari non debet.
4 Rescriptum veritate tacita impetratum censetur subreptitium.

¶Consilium.lxx.

Ex processu domini archiepiscopi vieñ.et hominum aneyronis et consortum videntur examinanda in iure dubia sequentia:vt dicatur quid iuris in ipsius processus diffinitione.¶Primo si dicti homines se possint de iure excusare contra dispositionem statuti dicti domini archiepiscopi:et eius declarationem quod non relinquant gerbas in terris dum blada metuntur pro solutione decime eidem domino archiepiscopo fiende:pro qua decima solui consueuit.xv. pars:vt fatentur in processu ambe partes.¶Secundo si dimittendo gerbas i terris pro solutione decimarum ipsi homines possint de iure detrahere semē:⁊ gerbas soluendas messoribus pro ipsorum mercede ⁊ salario.

¶Tertio si per processum videlicet per confessionem dicti domini archiepiscopi aut aľs depositionibus testium pro parte dictorum hominum examinatorū probatur consuetudo quod dicti homines ante solutionem decimarum detrahere debeant semen ⁊ gerbas debitas messoribus.⁊ quod non debeant relinquere gerbas in campis pro solutione decimarum.

¶Quarto ⁊ si ille vsus per dictos homines pretensus dici debeat cōsuetudo si probata esset vel an dici debeat corruptela.¶Quinto si rescriptum dictorum hominū super quo presens processus est exorditus debeat interinari vel ne.

1 ¶†Ad primum et secundum dubia que in vnum resident videtur dicendū: q̄ꝺ

a ¶ Declar. De materia a decimar. vid. in decisio. p. la. q. cclxvj.

dicti homines de iure teneātur dimittere gerbas in terris tpe messium pro solutione decimarum [a] dicto domino archiepisco po fienda nulla detractione per ipsos homines fiēda de semi ne nec de labore sine mercede metentiū blada fm etiā mentē et tenorem dicti statuti. Nec debeat ipse domin⁹ archieps de iure expectare terminū omniū sanctorum ad recipiendū suas decimas tempore quo gerberia charreantꝛ a terris ad domos ipsorum hominū vt de hoc sunt tex. in. c. tua nobis: et in. c. non est in potestate. extra de deci. Et alibi dicit tex. qd statim debet solui decima: qd verbum statim est attendendum: quia ꝑ hoc nō debet fieri dilatio ad soluendū in termino omniū sanctorū vt dicūt dicti homines. in. c. cum homines. ibi: statim ꝛc. extra eo. ti. Et statim debet intelligi ꝗꝫ citius solui possunt: q: tardi⁹ dare peccatū est: et qui statim nō soluit intelligitꝛ esse in mora: vt dicit gl. in. d. c. cū homines. e. ti. ꝛ pro hoc facit: quia etiā de paleis debet solui decima: vt no. Spec. in ti. de deci. in. §. fi. Et quod gerbe nō debeāt extrahi a fundo donec soluta decima in fundo in gerbis fuit determinatū in curia parlamenti pro do minis de capitulo beate marie. gratianop. 1459. vt patet in de ci. ipsius curie. q. cclxxxiij.

2 ¶ † Ad tertiū ꝛ quartū dubia videtur dicendum qd ex lectura dicti statuti nec al's per processum apparet qd ipse dominus archiepiscopus cōfessus fuerit expresse nec tacite cōsuetudinē per homines pretensam. Item etiam non probatur per testes dictorum hominum dicta cōsuetudo: quia ipsi testes sunt cir cūuicini: vt ipsi deponunt ꝛ de diocesi vt pretendunt: maxime secūdus ꝛ tertius testis circūuicinos esse in eadē cōsuetudine: et sic habent causam similē. ideo nō probant intentionem di ctorum hominū in. c. personas. extra de testi. Tum quia dicti testes non deponunt de tanto tempore quod nō stet memoria in contrarium: prout tamen videtur requiri in. l. de quibus. §. inueterata. ff. de leg. maxime quia ipsi homines talē cōsuetudi nē tanti temporis ꝛc. in eorum rescripto allegauerunt qd non probauerunt nisi per secundum testem.

3 ¶ † Tum quia licet probaretur cōsuetudo illa non est seruāda: quia inductiua peccati maxime cū nō fuerit per papam appro bata. c. omne extra de prescrip. ꝛ no. glos. in propria materia. in cap. in aliquibus. super verbo cōsuetudine. de decimis. ꝗ vult quod fortius est quod non valeat consuetudo sup prescriptiōe quote decime nisi per papam fuerit approbata: ꝛ dicitꝛ potius corruptela quam cōsuetudo: q: inductiua pctī. c. fi. extra de cō suetudie. ꝛ maxie q: dicti hoies i eoꝝ supplicatiōe oblata dño archiepō ꝯfitentꝛ abusū: ibi: ꝓtēdēdo nō debere soluere decimā i gerbis solū sine terrā tāgētib⁹ volētes ꝓpterea gerberia facere

4 ¶ † Ad qntū dubiū vꝛ dōm dcm̄ rescriptū holꝫ nō eē īterinādū. p̄io q: tacuerūt i ipso rescripto sniam latā p̄ dños cōmissarios cōfirmatoriā dicti statuti. Tū q: expsserūt ꝙ p dcm̄ statutū eis īterdicebatꝛ factura gerbarie absqꝫ euocādo declatores: ꝛ tm̄ ꝯ triū est ꝟitas: q: p dcm̄ statutū reliqnēdo gerbas deciarū i tris ēt nō vocatꝭ declatorib⁹ ꝓfit gerbarias suas de residuo gerbaꝝ

facere.Et ideo dictũ rescriptũ per eos obtẽtũ per subreptionẽ ⁊ obreptionẽ nõ venit intermĩãdũ.l.si q̃s obrepserit.ff.de falsis c.sup litteris.extra de rescrip.maxime q: scdo rescripto per dñs archiepm ipetrato rex mãdat in effectu causantib⁹ dictis subreptionibus ɔtrariũ eorũ que ɔtinentur in dicto rescripto hoim.

¶ Summarium.

1 Minor vigintiquinq annorũ nõ potest in cura institui.
2 Permutatio facta de re non sua est inualida.
3 Institutio facta per captm nõ vocatis absentibus non valet.
4 Collatio siue institutio facta per epm absq patroni presentatione an valeat.
5 Collatio scda an inualidetur per p:mã in impetratione non expressam.
6 Collatio facta sub conditione qñ valeat.
7 Possessio per traditionẽ vectis porte queritur.
8 Possessio terre per ipsius traditionẽ queritur.
9 Inuestitura fit per anuli traditionem.
10 Possessio iniusta sequitur ex inualido titulo.
11 Possidere an possint plures eandem rem.

¶ Consilium.lxxj.

Pro decisiõe pñtis pcessus vbr seq. psupponẽda.
1 ¶ † Primo qd nõ valuit sed fuit nulla institutio facta primo loco per dñm epm de cura scil martini de era: dicto dño de chapanis cũ ipse non esset etatis.xxv.annoꝝ per.c.⁊ cano.de elec.li.vj.⁊ instituendo talẽ minus ydoneũ fuit ipse dñs epo ipso iure priuatus iure restituẽdi aliũ in dicta cura et sitr patronus [a] clericus pñtãs minus idoneũ.arg.eoꝝ que dicimus in electione qd eligẽtes indignũ priuant ipso iure electiõe. in c.cũ in cũctis.in fi.de elec.intelligo pro illa vice.iuxta.c.inter dilectos.de excel.prela. Nec põt dici qd ipse dñs eps instituẽdo ipsum de chapanis de dicta cura vel sibi conferẽdo sacros ordines voluerit sibi saltẽ tacite super dicta etate dispẽsare: q: ipse dñs eps hoc facere expresse nõ potuisset. q: sol⁹ papa hoc facere põt vt dicit Jo.and. quẽ sequit de anchara.in.c.vnio.de eta.⁊ qua.li.vj.idẽ tz Jo.mo.in.c.cupiẽtes.§.deniq.de elec.li.vj.⁊ archi.in dicto.c.⁊ cano. voluerit dicere qd eps talẽ dispẽsationẽ facere põt subsistẽte magna vtilitate vel necessitate ecclesie.sed doc.cõiter tenẽt ɔtrariũ vt refert de anch.in.d.c.vno.
2 de eta.⁊ quali. ¶ † Scdo psuppono qd nõ valuit alia institutio quã fecit ipse dñs eps de dicta cura tertio loco in psonã dicti de molena ex cã permutatiõis cum ipse de chapanis pmutãs nõ haberet ius in dicta cura vt.s.in primo proposito dixi.ideo nõ potuit de ipsa cura scil Martini permutare cũ dicto de molena:⁊ permutatio nõ valuit tanq de re non sua facta.vt in.c.cũ venerabilis.ibi:nec cũ alio q cũ dño permutatio valeat rite celebrari.extra de excep.idem etiã dicit de ancha.post fre.de se.in.c.vnico.de re.permu.li.vj.
3 ¶ † Tertio psuppono qd nec etiã valuit alia institutio quarto loco facta p dictũ dñz epm dicto dño moteti ad pñtationẽ. iiij.

[a] ¶ Patronus. De hac materia iurispatronatus vid plene q̃ scripsi decis. pla. q. ccclxxiij.

vel.v.canonicoꝝ dicti capl'i patroni beate Marie grono.in loco murc. q: in ea p̄ntatione nō vocauerūt alios canonicos absen̄.iō nulliter ꝓcesserunt:vt dicit Jo.an.in.c.qm̄.circa p:in.⁊ ibi pleni⁹ per Panoꝛ.extra de iurepatro. q: cont̄ꝛ prius vnius plus nocet ꝙ ꝯtradictio multoꝝ.vt in.c.bonc.extra de elec.qd̄ sec⁹ esset in alijs patronis quibus ius patronat⁹ cōpeteret plurib⁹/vt in singulis/ vt in patronis laycis:tunc em̄ maioꝛ pars alijs nōvocatis posset p̄ntare:vt ibi plenissime per Jo.an.⁊ Panoꝛ.Et ita loquūt iura pꝛo parte dicti dn̄i moteti in hac cā ad p̄tē allegata.¶ Tū q: debuit pꝛi⁹ irritari collatio fcā̄ dicto(du charmen)vt.ĩ.pꝛoxime dicā ꝙ pꝛocedi ad alias pꝛesentationes ⁊ institutiones. Et quod in dictis pꝛesentatione ⁊ institutione de ipso moteti factis nō interuenerint solēnitates iuris:fatetur ipse moteti in litera dn̄i archiepiscopi Uiennen̄.

4 ¶†Quarto pꝛesuppono qd̄ collatio pꝛimo locō facta per dictū dn̄m episcopū dicto(du charmen)de dicta cura valuit ⁊ vz:q: lz ep̄s nō possit beneficiū ꝯferre sine p̄ntatione patroni etiā clerici.Si tn̄ faciat/venit instāte patrono clerico ꝑ s̄niam irritāda in.c.illud.de iure patro.Et ita dicit de ancharano post Host.et Jo.and.⁊ Frederi.de sen̄.in.c.vnico.de rerū pmu.li.vi.¶Et ante irritationem fiedā nō potuit ipse dn̄s ep̄s ad aliā.institutionē ꝓcedere p̄ut ꝓcessit.Q: pꝛius sup dicta irritatione erat instāte patrono agēdū sicut in siri videm⁹ in donatione facta in fraudē creditoꝛis:qd̄ pꝛius est agēdū reuocatoꝛia.l. oēs.§.luci⁹. ff.que in frau.credi.Sic etiā videmus in minoꝛe vel maioꝛe lesoꝛ:quib⁹ nō dat actio ad rem suā ꝯsequēdā nisi ipsis pꝛi⁹ restitutis in integrū. vt plene ꝑ gl.in l.ab hostib⁹.§.sed simpl'r.ff.de resti militū.¶Plus dicūt doc.qd̄ illa duo rescindēs ⁊ rescissoꝛiū nō p̄nt simul in eodē iudicio intētari.Jmo pꝛi⁹ de rescissiōe est querendū vt plene per Cy.in.l.qd̄ tp̄e.C.eo.ti. Et pꝛobat hoc in materia bn̄ficiali in.c.inter dilectos.extra de excessib⁹ pꝛela.¶Opoꝛtet tn̄ dicere qd̄ interim ante irritationē valeāt gesta:q: irritatio sine reuocatio ꝑ sententiā ꝯsequēte patrono fiēda pꝛesupponit actū interim validū:cū pꝛiuatio ꝑ̄supponat habitū.l. decē.ff.de verb.obli.cū si͡.Et qd̄ interim ante irritationē collatio fuerit valida dicit expꝛesse Jo.mo.in.c.cū in ecclesijs.de pꝛeb.li.vi.¶Nec obstat ad p̄missa c.decernim⁹.xvi.q.vij.vbi dicit tex.qd̄ est irrita.ad qd̄ rn̄deo dupliciter ex mēte textuū.Pꝛimo qd̄ dictū.c.decernim⁹ loquitur qn̄ ep̄s confert alteri ꝙ sibi p̄ntato per patronū vt ibi aperit tex.ibi:qd̄ si spꝛetis ⁊c. Tunc em̄ est nulla collatio ep̄i per dictū.c.decernimus.vbi aūt ep̄s confert sine pꝛesentatiōe:vt q: nullus sibi pꝛesentatur per patronū:vel anteꝙ aliquis sibi pꝛesentetur confert vt in casu dicti du charmen:tunc valet collatio licet veniat irritanda : ita loquit' dictū.c.illud de iurepatro.vel secūdo pōt rn̄deri ad dictū.c.decernim⁹. qd̄ loquit' in patrono layco vt ibi aperit tex.dictuz vero.c.illud loquit' in clerico patrono vt ibi etiā aperit tex.Jdeo valet collatio licet postea veniat irritāda ad postulationē patroni clerici.per dictum.c.illud.¶Non obstant etiam dicto du charmē verba adiecta in secūda institutione facta dicto de chapanis ibi: quascūꝗ collationes per nos de eadē inaduertēter seu al's quouismodo factas:cassando reuocando ⁊ annullādo ⁊c.Quia illa pꝛetensa reuocatio requirebat partis reuocationē ⁊ cause cognitionē:quibus pꝛetermissis pꝛout pꝛetermissa fuerunt illa clausula non operatur irritationem collationis pꝛimo facie dicto du charmen.per tex.in.l.in cause.§.causa enim cognita.ff.de minoꝛibus.facit.l.nā ita diuus.ff.de adop.⁊.c.lz ep̄s.de pꝛeben.lib.vi.Et alibi dicitur qd̄ ea que fiunt a iudice ex abꝛupto non valent.ita dicit Jnn.in.c.ij.de in integrū rest.Et qd̄ non fuerit debite cassata ⁊ irrita dicta institutio du charmen:fatetur dictus moteti in litera domini archiep̄i Uiennen̄.

1 ¶†Non obstat etiam qd̄ opponitur contra dictū du charmen qd̄ ipse obtinet

aliud beneficium curatum: q: per hoc non inualidatur collatio sibi facta de dicta cura sancti Martini: licet alia curata tamquam vacantia possint per ordinarium alteri conferri vt probat ter.in.c.licet eps.de preben.li.vj.facit.c.si quis translat⁹.xxij.q.ij.etiam parte non vocata: vt dicit Panormi.in.c.cum nostris.de concess.preben.licet eo non vocato possessio auferri non possit vt ibi dicit Panor.per dictum.c.licet episcopus.

6 ¶†Ulterius etiam non obstat dicto du charmen si dictus dns eps sibi dictam curam sancti Martini contulerit sub conditione de qua in articulis fit mentio: q: illa conditio non reddit collationem nullam: sed habetur pro non adiecta.per.c.in electionibus.de elec.lib.vj.ibi: pro non adiectis habitis &c.& licet ibi ter.loquatur in electionibus: postulationibus & scrutiniis.idem est etiam in collatione seu prouisione bnficii vt ibi dicit gl.Jo.an.super verbo conditionalia.Tum q: & si potuisset procedi ad aliam institutionem preterita dicte conditionis: ipse tamen dns eps non potuit ad alias institutiones procedere cum fuerit priuatus instituendo chapanis indignum.vt.s.dixi.in.j.presup.¶Et si dicatur qd ideo dns archieps vien.iure deuoluto vt superior potuit conferre dicto moteti.Respondetur qd non potuit donec irritata prima dicti (du charmen) vt.s. in quarto presupposito dixi. que non fuit irritata per dictum dnm archiepm & si irritata fuisset noua fuisset irritatio: quia parte non vocata: per iura.s.allegata.

¶Quinto presuppono qd dictus (du charmen) habuit realem possessionem dicte cure sancti martini vigore dicte collationis ordinarii primo loco sibi facte & hoc sex rationibus sequentib⁹.

7 ¶†Primo q: dictus (du charmen) accepit possessionem p traditionem vectis porte ecclesie dicte curie: ex hoc enim quesita fuit sibi possessio ipsius cure sicut vidimus qd per traditionem clauis transfertur possessio horreorum et si horrea aperta non fuerint/ro: q: sub claue domus ptinentur & oia ibi existen.sic etiam sub vecte seu ferrolio domus ptinentur & infra existentia pseruantur.sicut cum clausura clauis. Ideo non mirum si per traditionem vectis seu ferrolii possessio acquiratur ar.in.l.clauibus.ff.de ptrahen.emp.& ven. Et lz ter.ibi loquitur de claue idem dz dici in ferrolio cum quodom⁹ clauditur sicut cum claue eadem rone: ergo idem ius statui dz.l.illud. ff.ad leg.aquil.cum si.Et non mirum si p traditionem vectis qratur possessio: q: etiam donando tradendo instrumenta emptionum mancipiorum queritur dnium & possessio mancipiorum donatario: vt in l.f.C.de dona.& no.in.c.ij.de psue.Non enim in acquirenda possessione est semper necesse rem corpe & actu apprehendere: q: etiam oculis & affectu qritur possessio.ter.ad literam.in.l.j.§.pe.ff.de acq.pos.¶Scdo q: ipse (du charmen) accipiendo vectem porte ecclesie intrauit i partem ipsam ecclesiam quillud qd est prope ecclesiam per.xxx.pedes dz in pertinentiis ipsi⁹ ecclesie.& ita habent canoniste p determinato vt refert Bar.in.l.item apud labeonem.§.conuitium.ff.de iniuriis. in rebus autem prophanis distantia quinque pedum dicitur esse de pertinentiis domus vt ibi dicit Bar. Si ergo acceperit possessionem

a in pertinentiis ecclesie [a] quesita ergo fuit sicut possessio ipsius ecclesie: q: ad acquisitionem possess.totius rei sufficit in aliqua

a ¶In ptinentiis ecclesie. ptinentie dicuntur vsque ad xxx. pedes vltra ecclesiam & in reb⁹ pfanis vsque ad.v.pedes

parte intrare animo acquirendi possessionez totius rei. hoc probat tex. in. l. q́d
meo. §. si venditorem. in fi. ibi. q́ si pedem inmisissem &c. ff. de acqui. poss. facit. l.
possideri. §. j. ff. eo. tit. Maxime intrando in pertinentijs: quia tangendo perti-
nentias tota res videtur tacta. vt in. l. vulga. ff. de furtis. ¶ Tertio q: dict⁹ (du
charmen) tenendo vectem porte dicte ecclesie ipse tetigit portã ipsius ecclesie
licet cõmissarius non ita referat tamen potest cõiecturari q́d ipse tetigerit por
tam accipiendo & tenendo vectẽ porte in manu quã portã tãgendo animo ac-
cipiendi possessionem acquisiuit sibi possessionem ipsius cure: q: porta est de
pertinentijs ipsius cure dicit Bar. in. d. l. apud labeonẽ in. §. conuitiũ. ff. de in-
iurijs. Quod etiam probatur quia frangendo portam ecclesie etiã ab extra ec-
clesiam committitur sacrilegiũ sicut frangendo portã ecclesie per tex. & ibi doc.
in. c. conquesti. extra de sen. excõ. in antiquis. & in. c. tua. xv. q. ij. deuotissimam.
Item si vicinus meus aliquid faciat in porta domus mee me inuito tenet in-
terdicto q́d vi aut clã: sicut si infra domũ fecisset. l. si vitem in. §. si ad ianuaz. ff.
quod vi aut clam. & sufficit accipere possessionẽ in pertinentijs vt totius rei vi-
deatur possessio adepta per dictam. l. quod meo. §. si venditorem. in fi. de acqui.
pos. & dicta. l. possideri. §. j. eo. titu. q: pertinentie dicuntur pars fundi. arg. d. l.
vulgaris. ff. de furtis. Et illa coniectura q́d ipse tetigerit portam satis proba-
tur ex vicinitate actus qui tunc gerebatur arg. in. l. nũcius. ff. de leg. iij. & talis
verisimilis coniectura inducit probationem. l. licet. & ibi Bar. ff. de leg. j.
8 ¶ † Quarto q́d dictus (du charmen) accepit possessionem dicte cure per tradi-
tionem terre cimiterij et qua traditione terre sibi fuit quesita possessio ipsius
cure per tex. in. c. ij. de consue. in fi. Et licet ibi tex. loquatur de cõsuetudine idẽ
etiam est vbi non esset consuetudo: quia talis actus traditionis est de iure po-
tens ad acquisitionem possessionis. vt ibi dicit gl. super verbo consuetudinis.
et hoc probat glo. per dictum. c. ij. ibi: q́ tradite possessionis sic euidens argu-
mentum &c. Nam verbum terra est verbum iuris: cuius appellatione castrum
continetur per tex. singularem in. c. cum in partibus. extra de verbo. significa.
in antiquis. Preterea ex quo tex. in. d. c. ij. attestatur q́d de ꝯsuetudine traditio
modice terre sit actus potens ad transferendũ possessionem: debemus illi atte
stationi stare absq́ alia probatione sicut stamus attestationi vnius famosi do
ctoris attestantis de consuetudine: vt dicit Bart. in. l. de quibus. ff. de legatis.
9 ¶ † Quinto quia dictus dominus eps dictũ (du charmen) inuestiendo de dicta
cura per traditionẽ sui anuli: que traditio anuli est signum inuestiture in. c. ex
ore. extra de his que fiunt a maio. par. ca. Et inuestitura est signum tradite pos
sessionis vt in. c. per tuas. extra de dona. ista sunt verba glo. in. d. c. ij. de ꝯsue. su
per verbo cuz huius signum. ¶ Sed Dy. in c. j. de reg. iur. & Inn. in. d. c. ij. tenẽt
ꝯtrariũ. ideo in hac rõne non facio magnũ fundamentũ cũ illa glo. in hoc pun
cto de anulo reprobetur per doc. Inn. tñ in. d. c. ij. dicit vnũ singulare q́d illa in-
uestitura per traditionẽ anuli aut aliud simile dat auctoritatem intrandi pos-
sessionem propria auctoritate. de hoc etiam ipse Inno. tetigit in. c. cuz nostris.
de ꝯcel. prebẽ. vbi dicit q́d dãdo licentiam intrandi possessionẽ propria aucto-
ritate videt quesita quasi possessio. ¶ Sexto quia dictus (du charmen) intrauit
cimiteriũ dicte ecclesie animo accipiẽdi posses. dicte parochialis ecclesie q́d ci-
miteriũ est pars ecclesie: q: sicut sepeliuntur mortui parochiani in ecclesia sic
extra in suo cimiterio et ibi & imunitas sicut in ecclesia: & est propterea cimite-
riũ de pertinẽtijs ipsi⁹ ecclesie per ea q̃ dicit Inno. in. c. cũ ad sedẽ. de resti. spo.
Et facit q́d dicitur q́d fossata censentur esse pars castri vel fundi. ar. fm doc. in
l. pdia. §. pe. ff. de fun. instr. & instrumẽto leg. & l. iulian⁹. §. fi. ff. de ac. emp. Facit

ad hoc tex.in.l.i.§.eod.ff.ad silleianū.ibi.codē autem tecto ꝛc.ꝛ sequitur.Et ait
sextus sic esse iudicādū.vt quicūq; eo loco fuerūt vnde vocem exaudire potue-
runt hi puniantur quasi sub eodē tecto fuerūt.istis ergo ex rationibus videtur
dictus(du charmē)sibi quesitisse possessionē dicte cure.quam non reperitur per
processum perdidisse saltim ciuiliter quā semper sibi in animo retinuit.vt ipse
in processu asserit.¶Et quam possessionem non perdiderit per sequestrum qđ
in dicta cura dicitur esse appositū auctoritate dalphiñ.cum de eius voluntate
dictum beneficium nō reperiatur ad manus dalphini fuisse appositum per ea
que dicit Bar.ff.de acqui.pos.in.l.interesse puto.
10 ¶†Sexto presuppono qđ cū dicti de chapanis molena ꝛ moteti nō videantur
canonice instituti per supra in.i.ij.ꝛ.iij.p̄suppositis declarata ꝙ adeptio posses
sionis per eos facte de dicta cura vigore dictarum minus canonicarum insti-
tutionum sunt inualide:ꝛ pro non possessoribus sunt habendi.vt in.c.benefi-
cium.extra de regu.iur.li.vi.¶Sed huic videł obstare.c.cum nostris.de cōces.
p̄ben.vbi ex inualido titulo colorato tamē queritur possessio beneficij.¶Sed
dic quod illa possessio nō est iusta.vt dicit Panor.in.d.c.cum nostris.ita quod
talis possessio debet auferri parte vocata:iuxta.d.c.licet ep̄s.ꝛ.c.i.de reg.iur.
¶Preterea alia ratione nō fuit quesita eisdem chapanis molena ꝛ moteti pos-
sessio dicte cure.Quia per ante dictus(du charmē)adeptus fuerat possessionē
dicte cure ꝛ fuit ꝛ est verus possessor per ea que declaraui.s.in quinto p̄suppos
11 to†Ideo postea non potuit alij queri possessio:quia duo aut plures eiusdē rei
non possunt esse eodem tempore possessores tex.ꝛ ibi glo.no.in.l.si vt certo.§.si
duobus vehiculum.ff.commo.¶Et si dicatur qđ diuersis respectibus possunt
duo possidere vnam rem eodem tempore videlicet vnus ciuiliter alter natura-
liter.Ad hoc respondeo quod ciuilis nō potuit queri nisi per corporalem appre
hensionem:ex qua queritur naturalis possessio:et qđ naturalem possessionem
non habuerunt dicti chapanis molena ꝛ moteti . perdictum.§.si duobus cum
iam esset penes dictū(du charmen)per predicta:ideo nō habēt etiā ciuilem.qꝛ
per naturalem queritur ciuilis:vt hec probantur pea que plene ponit Bar.in
l.i.ff.de acqui.poss.
¶Septimo presuppono quod titulus dicti domini moteti nō corroboratur ex
collatione sibi facta de dicta cura per dictum dominum vieñ.archiepiscopū:qꝛ
derogare non potuit ipse dñs archiep̄s superior prime collatiōi dicti(du char-
men)per modū per quē per eū ꝓcessum fuit rationibus subscriptis . ¶Primo
qꝛ si dicte quatuor p̄sentationes ꝛ institutiones fuissent nulle:ꝓut in dicta lr̄a
dñi archiep̄i pretendił cognitio nullitatū spectasset dicto dño ep̄o tāq; ordina
rio per ea que dicit Bar.in.l.iiij.§.condēnatum.ff.de re iudi.Si ergo ille p̄sen-
tationes et institutiones nō fuerint petite annullari ꝛ irritari coram dicto dño
ep̄o ordinario superior:vꝫ dictus dñs archiep̄s de inualitate illoꝝ cognoscere
non potuit:quia ad superiorem cognitio cause nullitatis nō deuoluitur nisi ꝑ
appellationē:vt dicit Inno.in.c.dilecto.de appel.idē dicit ꝛ tenet Franci.de za
barellis in cle.si appellatus.de appel.
¶Scđo qꝛ ipse dñs ep̄s inferior ordinarius non fuit requisitus per dictū dñm
moteti:nec per dictos canonicos de irritādo ꝛ annullādo dictas presentatiōes
et institutiones nec etiam constat de potentia dicti(du charmen)nec de aliqua
perhorrestentia dicti domini moteti:quominꝰ ipse dñs ep̄s iudex inferior po-
tuerit adiri per dictū dñm moteti sup irritatione ꝛ annullatione dictarū p̄nta-
tionū ꝛ institutionū:iđ illis nō interuenientibꝰ ꝓut ꝛ nō interuenerūt ad supio-
rē recurri nō potuit neq; debuit:qꝛ admonitio iudicis iferioris reqrił anq; ad
superiorem recurri possit:vt probatur in feudis.in titulo de mili.va.q̄ cōm.cū

in.c.j.circa fi.& probatur in aut. de questore.§.si vero forsan. ¶Tertio quia in litera dicti domini archiepiscopi fuit adiecta clausula salvo iure alieno:per q̃ verba apparet de mente ipsius domini archiepiscopi qđ ipse noluit derogare iuri dicti (du charmen) de quo iure late scripsi supra in quarto presupposito. Quod ius dicti (du charmen) corroboratur ex nova provisione pape/qui dictã curam sibi contulit cum clausula. Anteferri & cũ alia clausula amoto quocũq; alio detentore anteq̃ adiretur dictus dominus archiepiscopus. Ideo ipse dominus archiepiscopus de ipso beneficio vlterius se intromittere non potuit neq; debuit obstante etiam preventione. ¶Quarto quia licet in dicta litera domini archiepiscopi viennen̄. dicatur qđ dicte presentationes & collationes nō fuerint irritate:ipse tamen dominus archiepiscopus non irritavit eas:sed cōtulit dictam curam dicto domino moteti quod facere non potuit nisi pri⁹ irritatis & annullatis alijs precedentibus/presentationibus & institutionib⁹ per dictum dominum episcopum factis:vt supra dixi in quarto presupposito:imo et si ipse dominus archiepiscopus eas irritasset non valuissent tales irritationes partibus quorum intererat non prout vocati non fuerunt.per iura.§.alle. ¶Ex quibus sic presuppositis videtur mihi salva correctione & saniori determinatione vestrorum dominorum meorum parlamenti manum dalphi. vt dicitur in dicta cura appositam esse tollendam ad vtilitatem dicti du charmē cũ ipse doceat de potiori & validiori titulo per predicta. Quia recredentia possessionis in beneficialibus est fiēda illi qui de potiori & validiori titulo docet:iuxta no. per glo.in.c.licet extra de proba. Et idem iure civili est fiendum in reb⁹ profanis vt dicit Cy.in.l.vnica.C.vti possidetis.

¶Summarium.

1 ¶Curia temporalis de causis personarum ecclesiasticarum cognoscere nō potest.
2 Causa feudalis coram domino feudi debet agitari.
3 Emphiteota donans rem emphiteoticariam alteri censum maiorem facere nequit.
4 Clericis an possint collecte imponi.
5 Iura humana regum sunt alio iure non possedibilia.
6 Imperator in quibus clericis privilegium concedere possit.

¶Consilium. lxxij.

PRincipalia dubia huius cause vertētis coram magnifico dalphi. parlamento inter providum virum benedictũ morelli instantem ex vna parte:et dominos rectores capelle nuncupate de magnalona fundate in ecclesia sancti Mauricij vien̄. se opponentes ex altera consistunt in duobus. ¶Primo si dicta curia parlamenti possit de hac causa cognoscere. videlicet an rectores dicte capelle teneātur dicto morelli revendere quandam pensionem super domo sua sita vienne dudum per eius predecessores impositam. ¶Secundo si dominus noster rex dalphin̄. privilegium in causa productum potuerit iuridice concedere vt in eo comprehendatur ecclesiastica persona.

1 ¶Ad primum dicendum videtur quod dicta curia parlamenti non possit de hac causa cognoscere cum dicta curia temporalis de causis ecclesiasticarũ personarũ rearũ:nō possit de iure cognoscere vbi ipsi viri ecclesiastici in iudicio p laycos trahuntur:quia actor videlicet dictus morelli sequi debet forum ipsarũ ecclesiasticarum personarum rearum. iuxta ca.si clericus.de foro competenti. et sunt iura vulgata. Tum quia clericus privilegiatus trahit ad se laycum non privilegiatum; vt probatur. C. de offic. prefec. preto. orien. l. de honorā;

rio. et est glo. ff. de edi. edic. l. iustissime. C. de episcop. eccle. aud. Item nulla communitas. quia magis dignum trahit ad se minus dignum. extra de consue. ec. c. quod in dubijs. et de inrepa. c. j. lib. vj. et ibi glo. et tex. in. c. si is cui de canonicatu. de preben. li. vj. idem Inn. in. c. cum ex officij. de prescri. super verbo prescribere. Sed his non obstantibus credo quod dicta curia parlamenti potest de dicta causa cognoscere: quia cum presupponatur in facto quod dicta res de qua agitur moveatur et moveri consueverit de feudo domini nostri regis dalphi. ex recognitionibus dudum per dominum modernum archiepiscopum Vien. et capitulum. dicte ecclesie et alios dominos directos factis dicta curia parla. potest de dicta causa inter dictas partes cognoscere. †Quia vbi agitur de feudo seu reveltiure feudali cognitio spectat ad dominum feudi sive sit ecclesiasticus sive secularis. in. c. verum. et. c. ex transmissa. extra de foro compe. et in. c. ceterum. extra de iudi. et ibi per doc. insequentes Ja. de bel. visu. ar. no. in gl. ix. di. c. vt veterum. de quo etiam habetur in tit. de inuesti. in ma. facta. §. illud tamen in feu. et in ti. per quem vel quos quod feudi terminetur. c. j. et de lege co: §. j. et. l. imperialem. §. preterea. de prohi. feu. alie. per fre. Et quia etiam cognoscunt pares curie. puta inter dominum et vasallum: ne dominus sit iudex in causa propria: vt in ti. de controver. iter do. et vasal. per pares curie terminanda. Et in partibus istis suprema curia parla. tam in regno quam in dalphi. representat personam et habet loco principis. et etiam parium curie: inde est quod quotidie curia parla. regum cognoscit de quibuscunque feud. inter regem et eius vasallos quantumcunque in dignitate constitutos puta duces/ comites/ vicecomites/ barones. Et similiter est dicendum de dicta curia parlamenti dalphi. quia omnes equiparantur senatoribus et prefectis pretorio: et sunt de maioribus iudicibus et possunt facere legem perpetuam. l. nonambigitur. ff. de legi. et. l. forma. C. de of. pre. preto. et habetur plene per bar. in. l. j. ff. quod quisque in. imo etiam ipsemet princeps non recognoscens superiorem pot in causa propria esse iudex vt est casus specialis in. ff. de here. insti. l. et hoc tiberius. et. l. ptime. ff. de his qui in tes. del. et facit gl. i. l. si aliis. §. bellissime. ff. quod vi aut clam. et ibi Bal. et idem in. l. j. C. ne quis in sua causa. vbi excipit dictum casum. Preterea etiam ratione rei de qua agitur quis sortitur forum. §. sane. extra de fo. compe. de quo etiam in. l. fi. C. vbi in rem actio. facit etiam consuetudo notoria que vult quod de talibus cognoscat iudex laicus etiam inter clericos vt habetur in lib. feudorum. de cog. feu. c. j. quia consuetudo dat iurisditionem: extra de fo. compe. c. cum contingat. de quo et per Henri. bohic in. c. ex parte. de feu. Et ideo clericus infeudatus per laicum pot coram ipso in causa feudi conveniri: vt est casus secundum vnum intellectum quem communiter approbatur in. d. c. verum. extra de fo. compe. secundum Host. et Imol. Et ibi etiam dicit idem de Imol. quod ex consuetudine potest iudex secularis supplere negligentiam iudicis ecclesiastici quo ad laicos: et quod ita loquitur. c. qualiter. de iud. secundum Ant. de but. Non enim est omnino expeditum quod iudex secularis non habeat potestatem in clericos: quia immo habet in tribus alijs casibus quos ponit glo. in. c. tua. lo. j. de decimis in antiquis. ¶Insuper etiam dicunt doc. in. §. illud quoque. de prohib. feu. alie. per Fred. quod si dominus vasallus alienat feudum domus maior et

a ¶De feudo. vbi agitur de feudo dominus est iudex competens. vide de hoc que scripsi in decis. parlamen. q. cxxxix.

primus a quo dictū feudū pcessit illud reuocabit: nō aūt dñs im mediatus a quo ille alienans habebat: q: ad ipsum maiorez dñm res directo pertinet. ar. ff. de leg. iij. l. quos aūt. z de relig. z sump. fune. l. ij. §. j. z quod no. in. l. ij. ff. si ager vecti. Et q: sine permissu ipsius dñi maioris non poterat alienari: vt in. d. §. il lud quoq3. vnde alienando fuit ipe dñs maior offensus: ideo il lud habeat in sue iniurie vltionem: ar. ff. de colla. bo. l. ij. §. cum ā cipatus. Ita dicit Bal. post Ja. de bel. visu. in. d. §. illud.

3 ¶ †Ulterius etiam dicunt doc. in materia emphiteosis in. l. fi. C. de iure emphy. q emphiteota donans rem emphiteoticariā alteri non pot facere censum maiorem: q: si cresceret census z contingeret rē alienari haberetur minus pretium pter cen sum augmentatū: z sic dñs haberet minores laudes z afferret sibi iniqua conditio per emphiteotā: qđ esse non dz: vt dicit re gula iuris. z de hoc est etiā expeditū in vsibus feudoz de. l. co radi. c. j. §. pfecto. Dicunt etiam doc. vt refert Henric. bohic. in c. que in ecclesiarū. de consti. in illa questione an leges statu tā vel consuetudines laycoz ligent z astringant clericos q si tales leges / constitutiones z statuta vel consuetudines sunt vtiles z fauorabiles ecclesie z clericis tunc tenent z valent cō tra priuatos clericos subditos statuenti nisi per papā speciali ter fuissent reprobate: vt. C. de epis. z cle. l. ij. z. x. dis. c. j. sed con tra alios ecclesiasticos seu alios clericos non valent nisi auto ritas pape interuenerit: de quo etiā in. c. j. de consue. z in. c. ad

4 apostolicam. de symo. †Dicit etiā Bar. in. l. si quis accusatorē §. sciendum. ff. de mune. z hono. super illa questione / vtrum possit dari remedium q clericis pro suis possessionibus impo nantur collecte[a] videlicet posse fieri statuta q quecunq3 pos sessiones ciuitatis vel patrie sint tributarie z affecte honori bus tributoriz pro collectis imponendis. Et extunc si aliqua ex dictis possessionibus perueniant ad ecclesiam vel clericos poterit imponi collecta: z dicit ipse Barto. ita colligi ex dictis Inno. extra de fo. compe. c. postulasti.

a ¶ Imponantur collecte. de hac materia vide l. ff. meo veteri. ff. de vsuris. sup l. cum quidam ibi reportata.

5 ¶ †Ad secundum vero dubium credo dictum q ipse dominus noster rex dalphi. potuit dictum priuilegium concedere q pos sint tales pensiones redimi z in eo etiam personas ecclesiasti cas comprehendere: quia iura humana regum sunt nec alio iure possideri possunt. viij. distin. quo iure. vnde licet rex non possit clericum in persona punire: puniet tamen in patrimo nio quod ei subest. C. de epis. audien. videatur. l. addictos sup plicio. z quod ibi nota. Ideo dicit Innocen. de fo. competen. in c. postulasti. quod constitutio regis vel imperatoris ligat pos sessiones clericorum. argumen. viij. distinc. c. que contra. idem tenet Barto. in dicta. l. si quis accusatorem §. sciendum. ff. de muneri. z honori. vbi recitat dictum Innoc. vbi. s. Facit opti me quod not. ipse Innocen in. c. ex parte. in glos. fina. extra de foro competen. Ratione enim temporalium clerici regibus sunt subditi. xj. questio. j. his ita. z. xxiij. qōne. iij. §. fina. et not. de maioritā. et obedientia. in. c. solite. et. C. de episcop. z cleri. l. de his. et quod ibi nota. per Bald. z doc. ¶ Et facit ad pmissa

quarti regum.xxiij.ca. vbi rex precipit pontifici in temporali-
bus.facit etiam quod no.extra.de senten.excommu.c.nouit. &
6 Inno.& glo.super verbo libertatis:†vbi dicit qd in tempora-
libus in quibus imperator generaliter vniuersis clericis & lai
cis preest priuilegium concedere potest. Ex quibus propterea
patet qd prefatus dominus noster rex dalphi.dictum priuile-
gium dictis ciuibus vien. de dictis pensionibus redimendis
concedere potuit: et illo ligantur etiam persone ecclesiastice
per predicta.

¶Summarium.

1 ¶Tempus exercende appellationis quantum.
2 Annus seu biennium appellationis exercende quando curre-
re incipiat.
3 Appellans in secundo anno a lege sibi reseruato si fuerit im-
peditus an sibi aliud reseruetur.

¶Consilium.lxxiij.

1 Adherendo eleganter dictis et allegatis per do-
minum primo allegantem † dico certum esse de
iure qd tempus exercende & finiede appellatio-
6 nis est annus et ex causa impedimenti bieniu
vt in vulgata auté. ei qui appellat.C. de tempo.
appella.que auté.loquitur tam de tempore exer
tendi appellationem quam etiam inchoandi processum coram iu
dice appellationis:de quo loquitur.l.in offerendis.de appel.lt
cet Cy.aliter voluerit.tñ Bal.& communis opi.ac etiam cōmu
nis stilus curiarum tenent aliam opinionem & illam etiā sequi-
tur albe. Quod intellige nisi iudex a quo terminū assignet ad
illam introducendam:q2 tūc per lapsum termini assignati cen
setur appellatio deserta.vt in.c.personas.extra de appel. et.l.
preses.C.eo.ti.ex quo sequitur qd hodie de iure cōmuni infra
annum vel ex causa infra biennium sufficit appellationem in-
troducere:causam inchoare:prosequi & finire nisi iudex a quo
terminū introducendi abbreuiasset:vt.s.dixi.& dicit Bal.in.d.
aut.qd lex fuit larga & liberalis:quia reseruat scdm annū ipso
iure:licet impedimentum primi anni sit paruum:& sic lex non
restituit tantum pro tanto:secus in restitutione iudicis:q2 illa
solum restituit tantum pro tanto.l.sed & si per preiorem.§.si fe
rie.ff.ex quibus causis maio.& sic mitius agitur cum lege quam cū
eius ministro.concordat.l.celsus.ff.de arbi.

2 ¶†Et notandum quod hic annus vel biennium secūdum do
minos de rota in nouis decisionibus currit a die appellatio-
nis interposite vt not.in.l.fina.§.illud.C.de tempo. appellati.
Et licet Salycetus aliter voluerit in dicta autenti.ei qui. di-
stinguendo aut post tale impedimentum cessatuz non potuit
per diligentiam appellantis infra residuuz anni integra pro-
sequutio fieri et tunc datur secundus annus integer. Aut post
tale impedimentum potuisset cum diligentia infra annum
integra prosequutio fieri:et tūc dicūt aliqui qd sibi imputet: ex
quo post dictū ipedimētū fuit negligēs q2 iura nō fauēt negli-
gētib9.l.si pupilli.§.si.ff.de his q in frau.credi. Sed generalis

¶Bienniū vide de hac materia in trac.meo de app.& i finē meis. folio. cxlvj. verso. Guido pa-pe.

stilus curiarum qui est optimus legum interpres habet qd pro quolibet modico impedimento indistincte datur annus integer a lege ipso iure: et hanc partem tenere videtur glo. in dicta aut. ei qui. idem tenet Archi. j. q. vj. sequitur. et Joan. fab. in dicta auten. Albe. et Oldr. et Innocen. et Joan. andr. in dicto. c. ex ratione. de appel. lib. vj. velle videtur.

3 ¶ Sed si appellans in secundo anno a lege sibi reservato fuerit ex iusta causa impeditus. glo. in dicta aut. ei qui. dicit qd a lege nihil amplius sibi reservatur: sed opus est restitutione iudicis ex clausula generali. l. j. ff.: ex quibus causis maiores. tamen scdm doc. in hoc iudicio restitutorio non datur libellus sed summarie proceditur per tex. ad hoc singularem in. l. defendente. ff. de aucto. tuto. ¶ Et premissa vera nisi impedimentum venisset culpa iudicis forte in fir mi absentis vel negligentiis scdm decisionem rote in antiquis. Nam tūc tempus secundi anni non currit ipso iure. per auten. item si appellatione. C. de tēpo. appel. Idem si ex partium conventione vt in cle. q̄dm. de appel. Et idē dicit Saly. in dicta aut. ei qui. si dolo appellati appellans fuisset impeditus. Idē ibi tenet Bal. arg. l. intra vtile. ff. de minoribus. et. l. si cum ipse. C. de execu. tuto. hoc idem tenent canoniste in. d. c. ex ratione. et collectarius: et alij extra de in integrum resti. c. ex literis. quid enim si per ambages: et manes exceptiones partis appellate appellans non potuerit prosequi et finire causam suam et diligentiam possibilem adhibuerit quare debet sibi imputari qui fecit qd potuit. hoc idem tenet Bal. in. l. quibus diebus. ff. de condi. et demon. Faciunt bene no. in l. contra minores. C. de inoffi. testa. dum ibi dicit tex. qd. non cessanti agere non currit prescriptio. et est casus de hoc in ratione sui in. l. j. in fi. C. de annali exce. dum tex. ibi dicit quis eos accusare poterit si hoc non fecerint quod et si maluerint minime adimplere valebant: et ad ista possent multa iura allegari maxime illa que dicunt quod vbi conditio non impletur facto adversarij habetur pro impleta.

¶ Summarium.

1 Renuncians petitioni an dicatur liti renunciasse et econtra.
2 Argumentum de minori ad maius affirmative est: validum.
3 Regressus non datur actiones suas remittentibus.
4 Exceptio litis finite litis contestationem impedit.
5 Ordinatio prolata ex falsis causis est nulla.
6 Pater pro filio non convenitur.
7 Depositio testis super necessarijs ad probationem consuetudinis non interrogati est invalida.
8 Iniuriam facit in iudicio vocans tanquam debitorem eum qui nō est debitor.
9 Religiosi trahunt suos debitores coram suis conservatoribus.
10 Infamia est debitum alterius affectum publicare.
11 Testis non examinatus super necessarijs ad probationem non probat.
12 Venditor testis esse non potest pro emptore.
13 Proxeneta seu mediator alicuius testis esse nequit pro contractu facto eius medio.
14 Donans non potest esse testis in causa donationis.
15 Testi in facto proprio deponenti non creditur.

¶ Consilium. lxxiiij.

Sequuntur rationes in iure propter quas sententia est ferenda pro domino Guidone pape contra dominos petrum gogneti et Joannem perrerij presbyteros temere agētes. ad quas rationes si placet attendere dignetur immensa peritia vestri egregij domini officialis gratianopo

grationopo.ius in ipsa causa dictari. ¶ Et pro dicendorum euidentia circa petitionem conuentionalem dictorum presbyterorum temere agentium premitto qd ipsi actores primo fecerunt eorum petitiones contra dictum dnm Guidonem in quatuor capitulis in alio processu huic adiuncto. fo. xxij. vt effectualiter sequitur. ¶ Primum enim capitulum dictarum petitionum continet petitionem. ix. grossorum pro termino festi pasche. M. cccclix. ¶ Secundum vero capitulum continet petitionem. iiij. floren. cum dimidio pro anno quinquagesimo. ¶ Tertium vero capitulum continet petitionem. ix. grossorum pro anno. lx. ¶ Quartu vero capitulum cotinet petitione aliorum. ix. grossorum pro anno. liij. ¶ Sic in summa petierunt dicti actores a dicto dno Guidone sex florenos: z. ix. grossos vt patet in dicto primo processu huic adiuncto dicto fol. xxij. ¶ Super quibus petitionibus fuit lis contestata negatiua per dictum dnm Guidonem in comparitione sua fo. xxv. ¶ Postea dicti actores omnib' dictis capitulis dictarum suarum petitionum renunciauerunt vt patet fo. xxvj. verso. ¶ Excepto primo capitulo qd de petitioe. ix. gros. p termino pasche. M. cccclix. ¶ Que petitio. ix. grossorum postea fuit determinata z diffinita. Et ipse dns Guido absolutus z licentiatus cum reportatione expensarum vt patet fo. xxvij.
¶ Ex quibus sic presuppositis clare patet qd ipsi actores renunciauerut dicte petitioni facte in dicto scdo capitulo pro anno. M. cccc l. cu ipsi renunciauerint omnibus capitulis excepto primo capitulo. ¶ Contingit postea qd dicti actores non obstante dicta renunciatione fecerunt contra dictum dnm Guidonez aliam petitionem de. ix. grossis pro dicto anno. l. vt patet in alio scdo processu. fo. ij. Et de quibus. ix. grossis presentialiter in hac causa agitur. ¶ Queritur ergo si dicti. ix. grossi vltimo petiti debeant dictis actionibus adiudicari.

1 ¶ † Et indubitanter dicendum est qd non cum ipsi renunciauerint petitioni primo facte pro dicto anno quinquagesimo cotente in dicto scdo capitulo per tex. in. l. postq liti. C. de pac. Si quis enim renunciando simpliciter liti videatur renunciasse etiam cause z iuri suo: vt dicut glo. Cy. Pe. z Bart. in. d. l. postq
2 liti. in glo. j. pro quo. l. litis. ff. de ver. sig. † Multo ergo fortius renunciando petitionibus qd est maius: quia est bona argumentatio de minori ad maius affirmatiue in aut. multo magis. C. de epi. z cle. cum si. Et per talem renunciationem dicitur lis tunc fuisse finita vt dicit Archi. in. c. j. de litis cotest. li. vj. super verbo finita. qui Archi. ad istud propositu3 allegat ibi dictam. l. postq liti. que l. hoc probat ibidem dicit tex. causam finitam. ideo no debet eisdem actoribus dari alius aditus siue regressus ad iterato agendum pro illa petitione cui renunciauerunt vt dicit tex. in. d. l. postq. l. ij. in fi. ibi. causam finitam sc3 per renunciationem instaurari posse nulla ratio permittit. † Et facit ratio quia remit-
3 tentibus actiones suas non datur regressus ad eas. l. item queritur. §. si vendito: ff. de edili. edicto. z. l. cum mota. z. l. actione. C. de trasac. z. l. si iudex. ff. de minoribus. z de consecra. distin. iiij. c. quia prope principium. vij. q. j. c. q periculo sum. cum simi. Et idem fuisset si dicti actores solum dixissent se nolle amplius litigare tunc etiam eo casu amplius postea non debuissent audiri: vt expresse no. Pe. Jac. in tit. de rei ven. libellus. de consuetu. in. §. positiones rei in versic. Item ponit reus qd lite zc. Maxime quia dicta renunciatio fuit facta iudicialiter presente dicto domino Guidone reo. Licet valuisset talis renunciatio etia si facta fuisset extra iudicium z dicto domino Guidone absente. vt no. per Inno. in. c. cum predium. extra de pac. z faciunt no. per eundem Innoc. in. c. veniens. de renuncia. ¶ Nec obstat si in dicto secundo capitulo dicti actores petierint quatuor florenos cu3 dimidio quia sic petebat pro toto illo anno quinquagesimo z in qua maiori summa continentur dicti. ix. grossi quia in maiori

summa minor inest.l.si quis stipulatus.ff.de verbo.obli.⁊.l.diem proferre.§.si
plures.ff.de arbi.⁊ in.c.j.eo.ti.li.vj.⁊ facit regula iuris plus semper cōtinet in
se quod est minus.de reg.iur.lib.vj.¶Et dñs assertus locūtenen̄.domini tunc
officialis qui ordinauit dicte petitioni responderi fo.x.⁊ illam ordinationē cō-
firmauit fo.xxx.licet fuisset petita reuocari in comparitione fo.xij.male iemе-
rarie ⁊ nulliter ordinauit.¶Primo quia ipse dñs Guido opponebat exceptio-
nem dicte litis finite in comparitione sua inserta.fo.v.⁊ in alia sua cōparitio-
4 ne inserta fo.xij.†Que exceptio litis finite impedit litis contestationem iuxta.
c.j.de litis contest.lib.vj.Et que lis primo motu in processu adiūcto fo.xxj.fuit
finita ex eo qd̄ dicti actores renunciauerunt dictis eorū primis petitionibus
vt dicit Archi.in.d.c.j.super verbo finita.allegando dictam.l.postq̄ liti.Idem
etiam expresse dicit Bart.in.d.l.postq̄ liti.ibi dum dicit qd̄ illa exceptio q̄ ori-
tur ex vi talis renunciationis impedit litis contestationem.
5 ¶†Scđo quia ipse assertus locumten̄.dictam ordinationē protulit ex duabꝰ
falsis causis.Primo in eo qd̄ in prima ordinatiōe fo.x.dicit qd̄ dictus dñs Gui
do nō fuit absolutus nisi de.ix.grossis quia imo fuit absolutus ⁊ licētiatus in-
distincte ab omnibus quatuor petitionibus in dictis quatuor capitulis cōten-
tis vt patet fo.xxvij.¶Scđo ex alia falsa causa dictam ordinationem cōfirma-
uit.fo.xxx.dum in ea dicit ipse assertus locumtenen̄.qd̄ lis non fuerat cōtesta-
ta super dictis primis petitionibus quia imo fuerat cōtestata in cōparitione.
fo.xxv.Et sic ille due ordinatiōes ex illis falsis causis prolate sunt nulle:vt di-
cit glo.in.l.si is ad quem.in glo.fi.ff.de acqui.hered.Sicut etiam videmus qd̄
decretum iudicis ex falsa causa interpositum est ipso iure nullum.l.j.§.hec ver
ba.ff.ne vis fiat ei qui.⁊ no.Bal.super rubrica.C.qui admitti ad bonorū poss.
possunt.¶Ex alio etiā capite sunt nulle dicte due interlocutorie de responden
do dicte petitioni quia non fuerunt prolate per dñm tunc officialem sed p do-
minum Antonium du charmen qui non erat officialis pro quo.l.j.⁊ per totū.
C.si a non compe.iudice.Nec presumitur fuisse locumtenen̄.domini tunc offi-
cialis:cum de eius pretensa locumten̄.per processum non appareat iuxta ea q̄
no.per Inno.in.c.cum in iure paratus.extra de offi.deleg.Et ideo dictus dñs
Guido in sua comparitione.fo.cxxij.notanter petit dictos ordinarios quatenꝰ
opus erit reuocari ⁊ annullari.¶Nec obstat si procurator dicti domini Guido-
nis dicte petitioni conuentionali responderit litis contest.fo.xxxij.verso.Quia
ipse fuit protestatus qd̄ eiꝰ responsio non noceret parti sue si illi petitioni non
erat respondendum:que protestatio conseruauit dicto dño Guidoni ius dicen-
di in futurum dictam litis contest.esse nullam vt plene per Bar.in.l.nō solū.
ff.de ope.no.nuncia.vbi plene tractat materiam protestationis.Etiā dicta li-
tis contestatio est nulla quia facta coram domino Ludouico ruffi:de cuiꝰ pre-
tensa locumtenentis per processum non apparet.
6 ¶†Ex alio etiā capite d3 ipse dñs Guido a dicta petitione cōuentionali absol-
ui:q2 pater pro filio nō debet cōueniri vt in rubro ⁊ nigro.C.ne filiꝰ p patre.ma
xime q2 dicti actores nō ꝓbauerunt quartū articulū suoꝝ ꝑpositoꝝ.fo.lxxxviij.
q2 aliqui ex testibꝰ sup eo examinati deponūt per ꝟbū credit quoꝝ depositiōes
ꝑpterea nō ꝓbāt vt dicit Spe.in ti.de teste.§.j.ꝟsi.itē qd̄ deponit de credulita
te.Quia verbū credit nō est assertiuū neq3 precisū vt dt Ang.de perusio in.l.fi.
C.arbi.tute.Alij vero dicūt se nihil scire.alij vero vt.xj.testis est singularis in
sua depositiōe:iō nō ꝓbat.l.iurisiurādi.C.de testi.Tū q2 ipse.xj.testis fuit exa-
minatꝰ post q̄rtā dilationē de solēnitate iuris sibi pti aduerse ꝯcessam:qd̄ fieri
nō potuit nisi p viā restōnis in integ.ex c̄la gn̄ali si q̄ iusta cā mihi videbit.iuxta
ea q̄ le.⁊ no.in.c.vltra tertiā.ex̄ de testi.ita qd̄ ille quartꝰ articulus non ꝓbatur

plene nec semiplene. q: ad pbandũ consuetudinẽ requiritur q testes deponant inter quas personas viderint vti & de diuturnitate tpis & de tot vicibus q possit psumi saltim tacitus ?sensus populi vel maioris partis. vt plene p Cy. in. l. j. C. que sit lon. consuetudo.

7 ¶†Et si dicat q dicti testes non fuerunt interrogati sup illis necessarijs ad pbationem consuetudinis. ad hoc dico q propterea eorum depositiones sunt inualide: q: dictus guido tradiderat interrogatoria sup quibus petierat testes partis aduerse interrogari. fo. xxvij. Et q: non fuerunt p cõmissariũ sup illis interrogati neq examinati eo depositiones reddũtur

a inualide & nõ nocẽt [a] dicto dño guidoni vt expsse dicit & tenet Jo. an. in. c. cũ cãm. extra de tes. in antiquis. in. iij. col. ibi. dixit se scire &c. Ideo ibi dicit ipse Jo. an. qntutũ esse psiliũ q pars tradat interrogatorie testibus partis sue aduerse fienda. Judex tñ posset etiã post publicationẽ tales testes repetere: & sup illis interrogatorijs omissis eosdẽ testes examinare vt dicit ipse Jo. an. in nouel. in. c. psentiũ. circa fi. de testi. li. vj. Idem dicit Inno. in. c. p tuas. de testi. Et hoc verũ si aperte petat: vt dicit Spec. in ti. de teste. §. iam de interrogatorijs. v. porro. circa fin. Sed crederem q non deberent tales testes repeti post didicita testificata per partẽ: licet attestationes sint inualide nisi p viã restitutionis in integrũ ex clausula generali si qua iusta causa mihi videbitur &c. p ea que dicit Jo. an. in. c. auditis. extra de in inte. rest. Et quã restitutionẽ in integrũ/& dictos testes partis aduerse repeti super dictis interrogatorijs petijt dictus dñs guido in sua cõparitione in pcessu vltimo tradita. Sed q: pars aduersa se opposuit. vos egregie dñe officialis ordinarijs dictos testes nõ esse repetẽdos: dz ergo parti aduerse imputari si dicti testes nõ fuerint repetiti. Et restat semper dicere dictos testes fidẽ non facere neq pbare dictũ quartum articulum partis aduerse facientẽ mentionẽ de dicta ptensa consuetudine cum non fuerint interrogati super facto dicte ptense ?suetudinis: iuxta interrogatoria p dictũ dñm guidonẽ tradita: vt dicit Jo. an. vbi. s. in. d. c. cũ cãz. de tes. Et pmissa p nũc videntur sufficere respectu dicte petitiõis ?uentionalis.

¶Quo aũt ad petitionem recõuentionalẽ dicti dñi guidonis quam ipse fecit contra dictum dñm ioannem perrerij in pcessu. fol. xv. super mille scutis auri p dictũ dñm guidonẽ a dicto perrerij petitis salua taxa p iniuria sibi illata: clar q ipse dñs guido dz in ea obtinere q: illã petitionẽ iustificauit. primo p aliũ pcessum huic cause adiunctũ. fo. xxxvij. Item etiã pbatur pro alia pducta dicti dñi guidonis. fo. lxxviij. cũ tribus folijs ibi sequentibus.

8 ¶†Ex quibus pductis ?stat dictũ dñm guidonẽ perrerij in-

b iuriã intulisse [b] dicto dño guidoni ipsum dñm guidonẽ faciẽdo moneri sub pena excommunicationis ad sibi soluendum xxvij. florenos pretenso cessionario noie dñi antonij armueti & michaelis casardi vt patet in monitione inserta. fol. xxxviij. verso. quam tñ ptensam cessionem non pbauit ipse perrerij vt

[a] ¶Non nocent. hic si testes nõ interrogent sm interrogatoria p partez tradita nõ pbãt. de hoc vide in decisio. parlam. q. lxxij.

[b] ¶Iniuriã intulisse. hic de materia actionis iniuriarũ: de quo etiã vide in decis. parlamẽ. q. cccclxv.

infra proxime dicetur: ideo est sententia ferenda contra dictum perrerij et pro
dicto domino guidone super dicta iniuria: quia eum in iudicio vocauit tanq̃
debitorē suum qui nō erat nec est. hoc probatur in. l. item apud labeonem. §. si
quis non debitorem. ff. de iniur. et in no. pe. ia. in ti. de ac. iniuriarū pretoria. ibi. ⁊
facit ad hoc ⁊c. quod ꝓbat ipse pet. ia. primo quia detegitur paupertas. arg. C
quando ⁊ quibus quarta pars. l. ij. §. mobiles. secundo quia debitor dicit̄ quo-
dāmodo seruus creditoris. l. iij. C. de noua. ¶ Ad idē etiā debitor qui nō soluit
creditori termino statuto facit iniuriā creditori vt dicit Spe. ti. de instru. edit.
in §. nunc vero aliqua. versic. de hoc autem queritur. ¶ Ideo videmus quoti-
die quod domini religiosi qui dudum obtinuerunt a papa cōseruatores suorū
priuilegiorum contra ipsos iniuriantes trahunt eorum debitores coram eorū
cōseruatoribus dicentes se iniuriatos per debitores in eo ꝙ eis debita nō sol-
uūt: ⁊ tales cōseruatores cognoscunt de talibus causis vigore talis delegatio-
nis. ¶ Nec obstat quod dictus perrerij in dictis suis articulis pretendit illud
non fecisse animo iniuriandi. Quia imo cōstat illud fecisse animo iniuriādi:
quia ex quo ipse perrerij nō probauit pretensam cessionem vt. j. dicam ius pre
sumit quod ipse illud pretēsum debitum petijt a dicto domino guidone ⁊ ipm
moneri fecit sub pena excommunicationis animo iniuriandi: per ea que legū.
et no. in. l. si quis repetere. §. j. ff. ad turpilianum. ¶ Et satis declaratur qꝺ aio
iniuriandi illa fecit ipse perrerij: quia ipse impetrauit dictam monitionē dire-
ctam omnibus capellanis sanctorum hugonis et ioannis gratianop. ꝙ habe-
rent dictā monitionē exequi cōtra dictū dn̄m guidonē volēdo publicari dictū
10 dominū guidonem esse debitorem suum. ¶ † Itē etiā in eo qꝺ ipse impetrauit
tenore dicte monitionis dictū dominū guidonem excommunicatum publice
nunciari pulsatis cāpanis ⁊ cādelis extinctis si nō se opposuisset dicte moni-
tioni: quia publicare assertū debitū alteri⁹ est illius asserti debitoris infamia
et iniuria vt dicit pe. ia. vbi supra in titulo de actione iniuriarum pretoria. Et
ex cōiecturis ⁊ circūstātijs extrinsecis: vt in casu de quo agitur ꝓbatur anim⁹
iniuriādi iuxta no. per gl. in. l. fulcinius. §. sed is qui super verbo anim⁹ em̄. ff.
ex quibus causis in poss. eatur. quia per extrinsecas cōiecturas iudicat̄ anim⁹
delinquētis vt ibi Bar. ⁊ doc. facit. l. cū proponebat̄. ff. de le. ij. ⁊. l. licet in p̄n. ff.
de le. j. Ideo alibi dicit Bal. qꝺ ille qui portat arma presumitur habere malum
animū: quia per illud extert⁹ probat̄ animus delinquēdi. ita dicit ipse Bal. in
feu. in ti. de pace tenēda ⁊ eius violatoribus in. §. si quis rusticus: quia act⁹ agē
tium et intentio colligitur ab effectu. in. l. cum hi. §. fi. ff. de trāsac. et argu. in. l.
reprehendenda. C. de insti. et substi. sub condic. factis. Et ex eo qꝺ ipse perrerij
tenore dicte sue monitionis voluit pulsatis cāpanis nūciari excommunicatū
dictum dominū guidonē pro dicto pretenso debito qꝺ sibi non debebat̄: satis
probatur anim⁹ iniuriādi ipsius perrerij: quia precedētia ⁊ sequētia declarāt
animū vt dicit Bar. in. l. si quis extraneus. in prin. de acqui. here. ¶ Et ex istis
infert̄ ꝙ dictus dominus perrerij intulit iniuriā dicto dn̄o guidoni re ⁊ ỽbis.
vez: verbis in eo qꝺ nominauit dictū dominū guidonē in iudicio suū debitorē
vt. S. in iure probauit post pe. ia. Et re: vez in eo qꝺ ipse perrerij impetrauit dictā
monitionē pro faciēdo excōicatū nūciari dictū dn̄m guidonē pulsatis cāpanis
et cādelis extinctis si nō se opposuisset dicte monitioni: quia iniuria infertur
duobus modis: vez re: vel verbis. in. l. j. §. j. ff. de iniur. Et statim queritur actio
iniuriato. l. si vn⁹. §. sz ⁊ si pactū. ff. de pactis. no. gl. in. §. fi. in fi. insti. de iniurijs.
11 ¶ † Maxime qr ipse perrerij nō ꝓbauit dictā p̄tēsam cessionē dicti asserti debiti
in dicta monitione declarari ex depositionibus dictorū dn̄i antonij armueti et
michaelis examinatorū super. x. ⁊. xj. articulorum dicti perrerij: quia dicti duo

testes per commissarios qui eos examinauerunt non fuerunt interrogati neqȝ examinati super dictis interrogatorijs per dictū dominū guidonē in causa tra dimis et insertis.fo.c.Ideo non probant eorū depositiones et nocent dicto dño guidoni vt dicit et tenet expresse Jo.an.in dicto.c.cū causam.extra de testib⁹. in antiquis.¶Tū q: dicti duo testes arinueti et casardi in eorū depositionib⁹ pretendunt dictam pretensam cessionem fecisse dicti perrerij:ideo nō probant: quia assertus cedens pro cessionario pretenso nō pōt ferre testimoniū in causa cessionis propter verisimilem affectionē quā habere p̄sumunt̄ ad cessionariū.
12 Ita dicūt ꝛ tenēt Cy.Bal.Jo.fa.ꝛ omnes doc.in.l.omnibus.C.de testi.¶†Et idem etiam in venditore siue teneat̄ de euictione siue non testis esse nō potest pro emptore qn̄ agit̄ de ipso contractu vēditionis propter verisimilē affectionē quā ipse venditor habet ad illū cōtractū ꝛ emptorē rei vēdite vt dicūt pe.de bel la pertica.Bart.Bald.in.d.l.omnibus.et Albe.de rosate in.l.nullis.ff.de testi.
13 ¶†Et idē etiā in proxeneta ꝛ mediatore alicui⁹ cōtractus qui etiā non pōt esse testis pro contractu eius medio facto ꝓpter affectionē quā verisimiliter habet ad contractū eius medio factū.Ita dicit ꝛ tenet Bart.in.d.l.omnibus.et Albe. in.d.l.nullus nisi de cōsensu partiū ipse proxeneta deponeret vt dicit Spec.in ti.de teste.§.j.versi.quid de proxenetis.¶Et idem in donāte qui nō potest esse testis ꝓ donatario in causa rei donate:et hoc propter affectionē quā hȝ ad illū contractum donationis ꝑ reū facte ꝛ ad donatariū vt dicit ꝛ tenet Cy.in.l.et si ad te.C.de falsis.¶Nec obstat ad hoc qđ dicit Spe.in ti.de teste.§.j.versic.sed pone mutuam tibi ꝛc.ibi:solutio ꝛc.vbi videt̄ velle qđ si cessio iure donationis facta incipiat a traditione qđ donās possit esse testis pro donatario:sec⁹ si inci piat a pactione vt ibi per eundē Spe.Quia ad hoc respōdeo tripliciter.Primo
14 qđ ipse Spe.habet cōtradicētē vcȝ Cy.in.d.l.ꝛ si ad te.† vbi tenet indistincte qđ donans nō pōt esse testis in causa donationis ꝓ donatario ꝓpter affectionē quā habet ad contractum ꝛ ad donatarium.Secundo respondeo qđ Spec.ibi non dicit indistincte quod donator possit esse testis pro donatario cui est facta cessio:sed excipit illū casum:vcȝ quando donatio incipit ad pactionē quo casu potest esse testis.Et sic dictū Spec.facit pro dicto dño guidone:quia in casu de quo in hac causa agitur pretēsa cessio nō processit a traditione:sed a sola p̄tensa pactione quo casu cedens nō pōt esse testis vt ibi dicit Spec. Uel tertio potest responderi qđ Spe.loquitur in actione cessa titulo donationis:sed casu de quo in hoc processu agit̄ nō ꝓcessit dicta p̄tensa cessio ex donatione: sed ex asserta cessione insolutū eorū in quibus dicti armueti ꝛ casardi tenebant̄ dicto prerij vt fatetur ipse perrerij in literis ꝓcessis insertis in processu.fo.lxxix.verso.ibi:in
15 recōpensatione horum que sibi debēt ipsi actores ꝛc.† Ideo non est stādū eorū depositioni cū deponāt in eorum facto proprio.dicitur enī quis in facto suo ꝓ prio deponere quando ex sua depositione potest sentire commodū vel in com modū:per ea que legunt̄ ꝛ notā.ꝑ Bar.in.l.deferre.alias est.l.dum ferre.§.idē decreuerunt.ff.de iure fisci.ꝛ facit.l.j.§.in propria.ff.quando appellandū sit.et no.in.l.nullus.ff.de tes.Sed ex illa eorū depositione possent cōsequi cōmodum si staretur eorum depositioni:quia consequerentur liberationē eorūȝ in quib⁹ ipsi tenebantur dicto perrerij.igitur non est standum eorū depositioni etiā isto respectu per ea que dicit Bart.vbi.s.proxime.Igitur restat dicere qđ dicti duo testes pretensi cedentes nō probant dictam assertam cessionem.Et albericus de rosate in.d.l.nullus.ff.de testi.dicit vnum generale:vcȝ qđ nemo pōt esse te stis in causa eius qui causam habere p̄tendit ab eo.ꝛ in hoc cōcordāt Odofre. et oēs doc.bononiēses vt ibi refert ipse albe.et hec sufficiāt circa materiā dicte reconuentionis.¶Quo aūt ad michaelem casardi qui pendēte causa fuit euo

catus in processu.fo.ciij.debet ipse casardi condẽnari in expensis dicti domini guidonis: quia non respondit interrogatorio nisi in fin.processus.fo.cxxvij. Et frustrauit processum per sex menses licet potuisset respondere in secundo vel tertio termino: ideo debet ipse casardi in expensis dicti domini guidonis condemnari.

¶Summarium.

1 Codicillum in causa producens an possit in eodem errorem pretendere.
2 Error omissionis in codicillo qualiter ⁊ quot testibus probetur.
3 Testes qñ subornati presumantur.
4 Instrumenti perditi tenor an possit per testes probari.
5 Subornatio ⁊ falsitas testium quibus presumatur indicijs.
6 Notario an plus credatur q̃ testibus.
7 Testes an possint ad perpetuã rei memoriã examinari.
8 Instrumentum de depositionibus testium an debeat parti aduerse concedi.

¶Consilium.lxxv.

Adherendo opinioni tanquã vere egregij domini primo in iure allegantis in materia processus cause remissionis vertẽtis in venerabili curia parlamenti inter ioannem ionassij ⁊ cõsortes supplicantes ex vna parte: ⁊ tutorem claudie pupille filie ioannis treliardi supplicatos ex altera: et latius materiã dicti processus extendẽdo vt appareat per dictã curiam parlamenti bene fuisse sententiatum: ⁊ pro parte dicti ionassij ⁊ consortium male recursum ⁊ supplicatum videntur dubia subscripta in iure examinãda ⁊ decidẽda pro declaratiõe iuris et intentionis dicti tutoris supplicati. ¶Primo si dictus ionassij ⁊ cõsortes debuerunt admitti ad probandum pretensum errorem de quo in eorũ supplicatione mentio habetur. ¶Scđo si dictus ionassij dictũ pretensum errorem probauerit per testes in dicto processu examinatos. ¶Tertio si potius debeat stari depositioni petri prati notarij qui codicillũ de quo agitur recepit q̃ ceteris testibus in processu examinatis. ¶Quarto si dictus ionassij ⁊ consortibus debeat concedi instrumentum ad perpetuam rei memoriam de attestationibus dictorum testium.

1 ¶†Ad primum dubium videtur dicendum quod cum dicti ionassij ⁊ cõsortes dictum codicillum in causa produxerint saltim verbo vt patet in eorũ supplicatione primo oblata ⁊ inserta in processu cause principalis.fo.iiij.ibi: q̄ opus si reuerenter exhibet ⁊c. quod non possunt in eodem codicillo aliquem errorem pretendere omissione vel alias.per ea que dicit Innoc.in.c.olim.de cen.

2 ¶†Ad scđm dubiũ si dicti ionassij ⁊ consortes ꝓbauerũt errorẽ per eos in dicta eorũ supplicatione pretẽsum. ⁊ videt̃ q̄ sic ꝑ duos testes vz ꝑ guillel.vichardi et petrũ de sappeto q̃ vident̃ deponere de dicto pretẽso errore omissionis facte in dicto codicillo illius clausule substõnis fideicõmissarie de qua clausula agitur. Sz credo cõtrariũ: qz immo ad ꝓbandũ illã clausulã fuisse omissam describi in dicto codicillo errore dicti notarij requirunt̃ quinq̧ testes sicut ad cõfectionez codicilli quinq̧ testes requirunt̃. ita dicit ⁊ tenet gl.in.l.cũ proponebat̃.l gl.ij.ff.de le.ij. Et lz Cy. ⁊ aliq̃ alij doc.in.l.errore.C.de testa.videant̃ velle errorẽ in testõ adiũctũ posse ꝑ duos testes ꝓbari.ad hoc respõdeo q̄ hoc verũ in errore testatoris qui ante testm̃ dixerat se velle aliquid in testamẽto suo disponere et postea in recitando testamẽtũ illud ꝑ errorẽ omisit: tũc eo casu talis error testatoris põt ꝑ duos testes ꝓbari: ⁊ ita satis declarat gl.in.l.heredes palã.§.sed si notã.ff.de testa. ⁊ Bar.in.d.l.cũ ꝓponebat̃. Uel scđo põt respõderi q̄ dicti duo testes vichardi ⁊ de sappeto nõ sunt omni exceptione maiores: vt late declarauit

dictus dñs claudius laterij in suis allegationib⁹ incipientib⁹
3 frustra 7c. †Uel tertio potest dici qd dicti duo testes deponentes de dicta clausula respectu dicti codicilli verisimiliter fuerunt subornati: 7 causas subornationis late declaravit dictus dñs Claudius in dictis suis allegationibus. ¶ Alia etiam ratione presumuntur subornati cum deponant sub eodẽ sermone. l. testium. C. de testi. cũ si. Et sunt rurales et ydiote in quorũ intellectibus non cadunt verisimiliter talia verba de quib⁹ ipsi deposuerunt nisi fuissent instructi 7 subornati: ideo eisdẽ non est fides adhibenda sicut si fuissent literati in quorũ intellectibus talia cadere verisimiliter potuissent.
4 ¶ †Ideo in illa q̃one qua querit̃ si instrumentũ debiti sit perditũ an per testes ei⁹ tenor poterit probari dicit Petr. de bella pertica. vt refert Cy. in auth. si q̃s in aliquo documẽto. C. de edẽ. qd si testes sunt notarij vel alij literati q̃ sciũt discernere cautelationẽ 7 clausulas instrumẽti probãt debitũ: aliter nõ. Idẽ dicit i alio ꝓposito Bal. in auth. s3 cũ testator circa fi. C. ad leg. fal. ¶ Ulterius 7 quinto presumunt̃ dicti testes subornati ex quo per processum probetur qd super hoc voluit ipse ionassij dictũ Petrũ prati notariũ qui dictũ codicillũ recepit subornare: id̃ presumit̃ ipse ionassij alios testes subornasse q2 semel malus maxime in eodẽ genere mali semper ꝑsumit̃ malus: vt in. c. semel malus. de reg. iur. lib. vj. Maxime dictos testes qui probantur per processum esse rurales simplices 7 tabernas freq̃ẽtãtes. ¶ Alia etiã 7 sexta cõsideratiõe dicti testes presumi debẽt fuisse per partẽ aduersam subornati cũ post decẽ annos post dictũ codicillũ deposuerint de illa clausula quã verisimiliter obliti fuissent si vera fuisset: q2 etiã in facto proprio perditur memoria per tam longũ tẽpus. iuxta ea que leg. 7 not. in. l. ꝙꝗ. ff. ad
5 velleyanũ. ¶ †Ulterius 7 septimo detegũtur subornatio 7 falsitas dictorũ testiũ: q2 aliqui ex ipsis testibus pretẽdũt qd illa clausula de qua contẽditur fuit adiecta in testamẽto dicti berträdi treliardi: et si illud fuisset verũ qd fuisset adiecta in testamẽto nõ est verisimile qd idẽ testator voluerit eandẽ clausulã in suo codicillo adducere: q2 pluralitas nõ presumit̃ circa idẽ vt superfluitas euitet̃ prout euitari d3 iuxta ea que leg. 7 not. ff. de rei vẽdi. in. l. quedã mulier. in gl. fi. et plene per Bal. in. l. edita. C. de edẽ. Et dicit Inn. in. c. cũ ioãnes habere iura. extra de fide instr. qd multiplicitas factorũ nec cõtractuũ nũꝗ presumitur. ¶ Et ex his pluribus coniecturis 7 malis ꝑsumptiõibus predeclaratis põt iudicari dictã clausulã (de qua contendit̃) nõ fuisse per dictũ testatorẽ in recitatiõe dicti sui codicilli adiectã sicut in simili videm⁹ in ꝯtractu vsurario qui in dubio ex plurib⁹ ꝯiecturis 7 ꝑsumptiõib⁹ indicat̃ vsurari⁹: iuxta ea que leg. 7 no. per Inn. 7 doc. in. c. illo vos. extra de pig. 7 in. c. ad nostrã. extra de emp. 7 ven. 7 hoc de secundo dubio.
6 ¶ †Uenio ad tertiũ dubiũ. si debeat poti⁹ stari depositiõi dicti petri prati notarij q̃ dictũ codicillũ recepit ꝙ dictis testib⁹ respectu dicte clausule. ista q̃o est dñicalis 7 soluit̃ pro notario
a propter officiũ si notarius sit bone fame.[a] Si autem tabellio

a ¶ Si notarius sit bone fame. de hac materia etiã scripsi in decisio. pla. q. cccl. circa fi.

sive notarius esset persona suspecta que cõsuevisset falsa scribere tunc potius credendum esset testibus vt dicit Specu.in titu.de instru.edi.in.§.restat.versi. quid si dum attestationes publicantur ꝛc.ꝛ ibi Joan.and.in addi.Ideo Bart. dat cõsilium advocato qḋ ipse in causa deducat in facto bonam famam tabellionis in.l.tabularum.ff.quemadmodum testamẽta aperiantur. Et licet de bona fama ꝛ probitate dicti petri prati non fuerit in processu deductum: ipse tamen petrus prati notarius talis vcꝫ bonus et probus presumitur cum de contrario per processum non appareat: iuxta ea que legũtur ꝛ no.in.c.vno. de scrutinio.ꝛ in.c.dudũ.extra de rescriptis.ꝛ in.c.pastoralis.extra de iure cano.Ideo eius depositioni et scripture est standum in dubio.arg.l.j.§.si is qui navem.ff. de exercitoria.q: veritas scripture per eius auctorẽ probatur.l.si quis decurio. C.de falsis.et faciunt que dicit Bar.in.l.si librarius.ff.de verb.sig.Maxime in hoc casu vbi non probatur dictã clausulã per dictum testatorem in recitatione dicti codicilli fuisse expressatã:cum dicti testes hoc non probant vt supra in secundo dubio fuit declaratum.

7 ¶†Ad quartum et vltimum dubium si dicte parti adverse debeat concedi instrumentum publicũ de dictis depositionibus testium ad perpetuã rei memoriam.credo qḋ non q: testes ad perpetuã rei memoriã.non debent examinari nisi sint valitudinarij senes vel absfuturi et quod de hoc prius cõstat iudici qui debet se super hoc summarie informare anteq̃ procedat ad examinationeꝫ talium testiũ.ita dicit Spe.in tit.de offi.om.iudi.in.§.postremo.in versi.Item si testes petuntur ꝛc.Imo qḋ plus est: iudex anteq̃ procedat ad examinationem taliũ testiũ debet super hoc interloqui vcꝫ testes esse valitudinarios senes vel absfuturos ꝛ propterea ipsos esse ad perpetuam rei memoriã examinãdos. ita dicit gl.quã ibi sequitur Bar.in.l.j.in lege aquilia.si deletũ in gl. magna.in fi. ff.ad leg.aquiliã.¶Sic etiã videmus in decisione bonorũ debet iudex interloqui fuisse legitime factã anteq̃ ad alia procedi debeat vt dicit Bar.in.l.exitus ff.de acqui.pos.Et similiter in actiõe hypothecaria iudex debet prius summarie cognoscere discussionem bonorum debitoris principalis fuisse factam anteq̃ ipse procedat ad declarationem hypothecarie actionis contra tertios possessores intentande.vt dicunt doc.in aut.hoc si debitor.C.de pig.Et cũ in casu de quo hic agitur non precesserit summaria cognitio nec adhuc constat dictos testes esse valitudinarios senes vel absfuturos examinatio ipsorũ facta ruit vitio nullitatis: q: quando aliquid de fiendis circa substantialia iudicij omittitur actus in totuꝫ redditur nullus: iuxta ea que leg.ꝛ no.per doc.in.l.prolatã.

8 C.de sen.¶†Preterea si quispiã diceret instrumentũ dicto ionassij esse concedendũ ꝛ fiendũ de dictis attestationibus dictorũ testiũ subornatorũ ꝛ qui veri similiter false deposuerunt vt.s.in secũdo dubio declaravi. credo qḋ nemo diceret q: iudex qui hoc concederet esset auctor falsitatis prout esse nõ.debet.l.j. C.si adver.ven.Et ita indubitanter per dictã venerabilẽ curiã parlamẽti bene et iuste fuit ordinatũ supplicata per dictũ ionassij fieri non debere causis ꝛ rationibus supra declaratis et ex dicto processu apparentibus.

¶Summarium.

1 ☞Pronunciatio seu ordinatio lata in executione sententie est interlocutoria.
2 Causa appellandi in appellatione debet inseri.
3 Appellatio deserta dicitur si non in scriptis et cum causa appelletur.
4 Appellatio ab interlocutoria habente vim diffinitive in scriptis fieri debet.
5 Desertio appellationis primam firmat sententiam.
6 Acta principalia quando necesse sit producere.

¶Consilium.lxxvj.

Circa processum ventilatum coram venerabili et egregio viro domino officiali metropolitano Vien. inter dnm Joanē perrerū temere appellantē ex vna parte. Et ioannem et franciscum correti fratres appellatos ex altera. Et per vos diffiniendum super cōdemnatione expensaruz in quibus ipse perrerū fuit erga dictos corretos per dictū officia. grationopo. condemnatus in snā diffinitiuam de qua in quarto articulorum dictorum corretorū in presenti causa appellationis traditorum incipientium in hac causa rc. fit mentio. Et expost taxatarum ad. xxxij. florenos. vij. grossos cum dimidio: videtur quesita subscripta in iure examinanda pro declaratione iuris et intentione dictorum correto rum. ¶ Primo si ordinatio domini vice officialis grationopolis qui pronūciauit dictum perrerij fore monendum sub pena excōicationis quatenus infra. x. dies solueret dictis corretis dictos. xxxij. florē. r. vij. grossos cum dimidio: dici et censeri debeat interlocutoria vel diffinitiua. ¶ Secundo si appellatio dicti perrerij qui a dicta ordinatione viua voce et nō in scriptis appellauit sit ob id deserta et inualida. ¶ Tertio et si dici posset dicta ordinatio vim diffinitiue obtinere si debuerit nihilominus in scriptis appellasse ipse perrerij. ¶ Quarto quia appellatio dicti perrerij si est deserta an in aliquo nocuerit dictis corretis quod coram vobis post desertionem in causa appellationis fuit pcessuz. ¶ Quinto si fuit necesse in hac causa acta principalis producere: r quis tenebatur ea producere si necesse fuisset ea producere.

1 ¶ †Ad primum quesitum dico verum de iure qd ordinatio de qua in ipso quesito fit mentio: est et censeri debet interlocutoria: quia omnis pronūciatio r sententia lata in executione sententie diffinitiue prout in casu de quo hic agitur est interlocutoria: vt clare sentit Petrus iacobi in titulo de actione iu factuz ex re iudicata in. §. sed quid erit prefea vel alter iudex. r tūc rc. in fi. ibi: licet secus sit in casu quando appellatur a diffinitiua rc. idem sentit Bart. in. l. si cum exceptione. §. hec autem actio. in gl. super verbo datam. ff. quod metus causa. vbi ibi dicit Barto. quod licet ab executione non appellatur tamē ab interlocutoria de exequendo bene potest appellari. Et sic ordinationem super executione sententie appellat interlocutoriam.

2 ¶ †Plus alibi dicit Barto. qd quando appellatur ab executione sententie causa est in appellatione inserenda. ita dicit ipse Bart. in. l. ab executore. in prima col. ff. de appel. Si enī causa pretensi grauaminis est in appellatione inserēda ergo in scriptis est appellandum: iuxta. c. cordi. de appel. lib. vj. Et censeri debet interlocutoria vt in dicto. c. cordi. r faciunt no. per Barto. in. l. ij. r in. l. eius. ff. de appella. Et facit ratio quia quod sententia exequatur non diffinitur principale negocium. ideo non est talis pronunciatio diffinitiua. quia sententia diffinitiua est que diffinit principalem questionem vt dicit Specu. in titu. de sententia. §. species. versi. primo. r versi. diffinitiua. facit. l. j. ff. de re iudi. no. etiam per Joan. ferrarij in titu. forma sententie diffinitiue. in gl. j. circa prin. Et qd talis pronunciatio que fit in executionem sententie diffinitiue sit interlocutoria tenet Bal. in. l. ab executore. C. quorum appel. non recipi. In omni enim negocio non est nisi vna sententia diffinitiua que debet continere absolutionez vel condemnationem. Et alie que precedunt et sequuntur sunt interlocutorie. per ea que dicit Barto. in. l. secunda. ff. de appellatio. recipi. r Pet. Jac. r Specu. in locis. s. alleg. ¶ Et quod taxatio expensarum de quibus in hac causa agitur facta in executionem sententie diffinitiue domini officialis a quo dicatur interlocutoria dicit Joannes ferrarij in titu. forma appellationis ab interlocutoria. in glos. penultima in fi. ibi nam et hoc fieri contingit in grauamine illato

circa executionem sententie ꝛ expensarum taxatione ꝛc. faciūt etiam pro hoc quod dicit Bar. post Dy. vcꝫ quod sententia super missione in possessionem ex secūdo decreto est interlocutoria: licet tribuat ius q꞉ nō diffinit negociū principale: vt in. d. l. ij. ff. de appel. recipien. ꝛ in. l. si finita. §. iulianus. et. §. si forte. ff. de dā. infec. idem tenet Odof. in aut. qua in prouincia. C. vbi de crimine agi oporteat: ꝛ hoc de primo quesito.

5 ¶ † Ad scōm quesitū dico quod cum dictus dominus ioānes perrerij a dicta pronunciatione que ex sententia interlocutoria vt. s. in prio quesito declaraui: non appellauerit in scriptis inserendo causas pretensi grauaminis qḋ eius appellatio est deserta ꝛ inualida et pro non appellāte debet haberi: ꝛ est causa propterea remittēda dicto domino officiali a quo pro dicta sua ordinatione exequenda iuxta dictum. c. cordi. In appellatione enim ab interlocutoria debet in scriptis causa pretensi grauaminis exprimi et specificari: alias appellatio redditur inutilis ꝛ inualida: vt habeť in. c. vt debitus. de appel. ꝛ in. d. c. cordi. ꝛ no. per glo. in. l. iij. in fi. cum. l. sequenti. et ibi Bart. ff. de appel. Nec sufficit generaliter vel obscure illa exprimere: sed specialiter sunt nominande vt in cle. appellāti. eo. tit. ꝛ ibi pe doctores. Et hoc de scōo dubio.

4 ¶ † Ad tertium quesitum respōdeo qḋ posito qḋ dicta ordinatio, interlocutoria a qua ex aduerso pretenditur appellatū dici possit obtinere vim diffinitiue sententie qḋ nihilominus debuisset ipse perrerij in scriptis appellasse [a] vt dicit ꝛ tenet Jo. mo. in. c. cupiētes. §. qḋ si per viginti dies sup verbo priuatos. de elect. libro. vi. ꝛ hoc sequuntur domini auditores rote dicētes quod in talibus interlocutorijs obtinentibus vim sententie diffinitiue debet seruari dispositio dicti. c. cordi. ¶ Sed in talibus non debet seruari cle. appellanti. de appella. quia tales interlocutorie vim diffinitiue obtinentes possunt iustificari vel reuocari ex alijs causis ꝙ in appellatione expressis: sicut quelibet alia sententia diffinitiua. ita dicūt domini de rota in eorum decisionibus. hoc idem dicit expresse Fran. de zabarel. in. d. cle. appellanti. in. ix. q. in fi. qui allegat dictas decisiones rote. ꝛ hoc de tertio dubio.

¶ Ad quartum vero quesitū dico quod licet coram vobis egregio viro domino officiali metropolitano Uiēneñ. dicte partes post dictam desertionem appellationis litigauerint. Non minus est ipsa appellatio deserta. Nec minus dici potest sententia a qua in rem transmissa iudicatam quia nulla ad hoc etiā tacita prorogatio iurisditionis in vobis pretēdi potest. iuxta dictam cle. si appellationem. de appel. Et nō estis iudex competens [b] in hac causa ratio ſm docto. † quia desertio appellationis ratificat primam sententiam et facit perinde haberi ac si non fuisset appellatum ita qḋ si sñia post desertionē feratur super negocio principali esset talis sententia nulla defectu iurisditionis tanquam a non suo iudice lata: et tanquam lata post primam sententiam que causante desertione in rem trāsiit iudicatam. per ea que leg. et notan. per glo. et docto. in dis

a ¶ In scriptis appel. ab iterlocutoria habente vim diffinitiue dꝫ in scriptis appellari. vide s. ꝯs. xxxviij. ꝛ ꝯsi. ꝑterea. ꝛ cōsi. lxvi. ꝛ cōsi. lxix.

b ¶ Judex cōpetēs. vid 5 de hac materia ple. s. ꝯs. xlvij. i tertio q̄sito ꝛ ꝯsi. x. et ꝯsi. cxxiij.

cta cle. su appellationē. Et nō valet sententia post desertionem lata nec ad agē- dum: nec ad defendendum vt no. Bal. in auth. ei qui appellat. C. de tēpo. appel. quia talis sentētia est nulla defectu iurisditionis vt dicit Bal. in feu. in tit. quo tempore miles inuestituram petere debeat in §. fi. Et dicit collec. in c. ratione: extra de appel. qđ licet Jo. an. in d. cle. tenuerit qđ hoc casu pōt appellans corā iudice ad quē petere pronunciari appellationem desertam: ipse tamen collec. de hoc dubitat: quia talis iudex ad quē iā desijt esse iudex nisi inquit diceret q iurisditionē habet preterꝗ ipsi⁹ deserte appellationis: que inquantuꝫ ad hoc dubitarat durat qꝛ quo ad aliud nō habet iurisditionem. Et hec exceptio deser- tionis appellationis impedire debet cursum presentis processus et de ea ante omnia est cognoscendū vt no. Spe. in tit. de exceptionibus §. dicto. versicu. sed prius: quia iudex appellationis prius examinare debet si per appellationē iu- risditio fuerit ad eū deuoluta vt ibi per Spec. ⁊ in. c. romana. de appella. lib. vi. et hoc de quarto.

6 ¶†Ad quintū quesitū dicendū est indubitanter ipsa acta principalia nō fuisse in hac causa necesse producere cum super negocio principali cognoscere non possitis obstāte dicta desertione appellationis vt late fuit supra ꝓxime in q̄rto quesito declaratum. ¶Et si fuisset necesse producere ipse perrerij appellans ea producere debuisset cum ordinatio a qua extitit appellatum sit interlocutoria vt. s. declaraui in primo quesito: quia de notorio presentis curie et omniū alia rum curiarum stilo presentis patrie tam spiritualium q̄ temporalium appel- lans ab interlocutoria tenetur acta principalia deducere siue sit originaliter actor siue non: qui stilus pro lege debet seruari iuxta. l. si quando: in fine. C. de iniurijs. cum similibus.

¶Ex quibus propterea recte cōcludit dictā appellationē dñi ioānis perrerij fore desertā: nullā et inualidā. Et talē esse ꝓnunciandā. Et ipsum perrerij tāq̄ temere appellantē in expeñ. dictorum appellatorum in hac causa factis cōdē- nandū prout etiam petitū fuit in cōparitione dictorū coyretorum incipiente in hac causa ⁊c. coram vobis in hac causa tradita.

¶Summarium.

1 ☞Sententia lata super nullitate prime sententie an sit diffinitiua.
2 Sententia super nullitate prime sententie lata an habeat vim diffinitiue.
3 Appellatio in scriptis fieri debet.
6 Appellatio ab interlocutoria in scriptis fieri debet.
5 Appellatio detecta nō nocet appellato.
9 Appellans debet acta principalia in causa appellationis producere.

¶Consilium lxxviij.

In causa appellationis diffiniēda per vos ⁊ venerabilem ⁊ egre- gium virum dominum officialem metropolitanum vië. inter do minum ioannem perrerij presbyterum temere appellantem ex vna parte: ⁊ Joannem ⁊ franciscum coyreti fratres apellatos ex altera. Super sententia per dominum antonium armueti tunc officialem grationopol. lata. Super nullitate alterius sententie primo late per dñm Joānem ardissonis tunc officialem grationopolis. Pro de cisione ipsius processus videntur sequentia presupponenda et premittenda.

¶Primo qđ dict⁹ dñs ioānes ardissonis tunc officialis grōnopolis tulit quā- dā sniam super petitis in ipsa cā p dictū perrerij tūc actorē cōtra dictos coyre- tos reos originarios vt cōstat snia pro parte dictorū coyretorū corā vobis pro- ducta. ¶Secūdo premitto qđ postea dictus dñs antoni⁹ armueti successor dicti dñi ardissonis in dicto officio dictā sniam ⁊ pcessuꝫ annullauit ⁊ nullos ꝓnū-

ciauit qđ dictus perrerij actor originarius iuramentū calum
nie prestare noluit prima instātia licet fuisset per dictos corre
os reos originarios prestari petitum.vt de dicta secunda sen-
tentia constat instrumento coraz vobis pro parte dictoꝝ corre
orum producto. ¶ Tertio premitto qđ dictus perrerij a dicta
sententia super nullitate priorum lata non appellauit in scri-
ptis sed simpliciter viua voce apud acta. ¶ Quarto premitto
qđ licet dictus perrerij sit actor originarius ipse tamen coram
vobis in hac causa appellationis acta principalia producere
non curauit. ¶ Ex quibus sic presuppositis resultant dubia sub-
scripta in iure examinanda pro declaratione iuris ⁊ intentio-
nis dictorum correorum appellatorum ⁊ originaliter reoꝝ,
¶ Primo si dicta vltima sententia lata super nullitate proces-
sus ⁊ sententie de quibus supra in scđo presupposito fit men-
tio sic ⁊ censeri debeat sententia diffinitiua vel interlocutoria,
¶ Secūdo ⁊ si censeri debeat sententia interlocutoria an ipsa
sententia habeat vim diffinitiue. ¶ Tertio si appellatio dicti
perrerij interposita coram vobis a dicta sententia super nulli-
tate alterius sententie dici debeat deserta ⁊ inualida: quia nō
appellauit in scriptis: sed tantummodo viua voce apud acta.
¶ Quarto quia dicta appellatio est deserta an in aliquo noceue
rit dictis correis qđ coram vobis in causa appellatiōis post
eius desertionem fuerit processum. ¶ Quinto que dictarū par
tium acta principalia producere debuit corā vobis in hac cau
sa appellationis et si fuerit necesse ea producere.

f ¶ †Ad primum dubium si dicta sententia lata super nullitate
dicte prime sententie censeri debeat diffinitiua vel interlocuto
ria.ad qđ puto de iure respondendum ipsam sententiam non
esse diffinitiuam sed interlocutoriam:quia dictus dñs officia-
lis a quo non diffiniuit negocium principale de quo inter di-
ctas partes agebatur:sed solum articulū nullitatis prime sen
tentie:ideo non potest dici sententia diffinitiua:quia sentētia
diffinitiua dr que diffinit principalem controuersiam vt dicit
tex.in.l.i.ff.de re iudic.⁊ probatur in.l.post snīam.⁊ ibi ita not.
Saly.C.de sen.⁊ interlo.om.iudi,idem etiā dicit Spe.in ti. de
snīa.§.species.versi.i.⁊ versi.diffinitiua no.etiam per Jo. ferra
rij.in titu.forma snīe diffinitiue.in glo.i.circa prin.⁊ est glo.no
ta.in cle.i.de sequestra.pos.⁊ fructuum.in glo. super verbo dif-
finitiua.ibi dum dicit qđ sententia diffinitiua est que principa
lem questionem diffinit.⁊ allegat Spe. vbi.s. Idem etiā dicit
Archi.ij.q.i.in prin.Facit etiam pro hoc ratio quia videmus qđ
si per lapsum triennij sit perempta instantia ⁊ iudex absoluat
b ¶ Nō erit diffinitiua. a de hac vide plene p bar. ff. de accu. l. l.cū tricia. reum ab obseruatione iudicij qđ talis sententia non erit diffi-
nitiua[a] sed tantum interlocutoria quia semp remanet prime-
ua actio de qua principaliter inter partes agebatur prout in
casū nostro.ita dicit ⁊ tenet Bal.in.l.ij.C.de epis.au. ¶ Preter-
ea ⁊ tertio videmus qđ snīa lata sup desertione appellationis
est interlocutoria ⁊ nō diffinitiua cū nō imponat finis in nego
cio principali ita dicūt ⁊ tenēt Bal.Saly.⁊ doc.in.l.pfes.C.quo
modo et quando iudex.Est ergo concludendum qđ dictā sen-

tentia de qua agit super nullitate prima snia lata sit interlocutoria cū p eā nō imponat finis i negotio pncipali. de quo in prima instātia iter dictas partes agebat. et hoc de pmo dubio.

2 ¶ †Ad secundū dubiū si dicta snia sup nullitate prime sententie lata dici possit vim diffinitiue snie obtinere. ad hoc rndeo q non habet vim diffinitiue: quia sententia interlocutoria dicitur habere vim diffinitiue qn continet in se aliqd dari vel fieri vt dicit Barto. in l. nec quicq̄. §. decretum. ff. de offi. pconsu. et idem Barto. et doct. in l. quod iussit. ff. de re iudi. ca. Sed illa sententia de qua agitur super nullitate alterius prime sententie lata nō continet aliquid dari vel fieri. igit dici non pōt habere vim diffinitiue sententie: vt p doc. vbi. s.

3 ¶ †Immo qd plus est si haberet vim diffinitiue debuisset ab illa sententia ipse perrerij in scriptis appellasse: q: ab interlocutoria que obtinet vim diffinitiue etiā dz in scriptis appellari: alr̄s appellatio est deserta vt dicit et tenet Jo. mo. in c. cupientes. in §. q si per. xx. dies. sup verbo puatos. circa fi. ibi: sed pone appellatum est a tali interlocutoria que habet vim diffinitiue &c. de elec. li. vj. et hoc sequuntur dn̄i de rota dicentes in talibus interlocutorijs vim diffinitiue snie obtinentibus seruari debere dispositionem c. cordi. de ap. lib. vj. vt videlicet a talibus debeat in scriptis appellari cum expressione cause pretensi grauaminis: al's q appellatio sit inualida et deserta. Sed in talib' interlocutorijs nō seruat cle. appellāti. de ap. q: tales iterlocutorie vim diffinitiue obtinētes reuocātur vel cōfirmant ex alijs causis q̄ in appellatione expssatis. ita dicunt dn̄i de rota in eoꝝ decisionib'. et hoc de scdo dubio. et de Zabarellis in cle. appellanti. de appellatio.

4 ¶ †Ad tertiū dubiū si dicta appellatio dicti perrerij sit inualida et deserta. et dicendū est indubitāter q sic: q: nō appellauit a dicta snia interlocutoria in scriptis: sed viua voce apud acta. debet enim a sententia interlocutoria in scriptis appellari: et in appellatione cause pretensi grauaminis exprimi et declarari. alias appellatio redditur inualida, et deserta: et appellans habet p non appellante: vt in d. c. cordi. et in c. vt debit'. extra eo. ti. in antiquis. et no. per glo. in l. iij. in fin. et in l. seq. et ibi Bar. ff. de ap. Nec sufficit generaliter vel obscure illas causas pponere: q: immo spāliter sunt notande et specificande. p tex. in d. cle. appellanti. de app. et ibi per doc. ¶ Immo et si dici a possit dicta interlocutoria vim diffinitiue[a] obtinere pput non facit: vt dixi. s. circa secundū dubiū. Adhuc eo casu debuisset ipse perrerij appellasse in scriptis: vt dicit Jo. moñ. in d. c. cupientes: vt. s. dixi in dicto secūdo dubio circa fi. ibi. immo qd plus est &c. Et q: non appellauit in forma debita eius appellatio est inualida et deserta: et remanet snia a quo rata et firma per iura. s. alleg. et hoc de tertio dubio.

a ¶ Uim diffinitiue. de interlocutoria obtinente vim diffinitiue.

5 ¶ †Ad quartum dubiū dicendū est q q: dicta appellatio est deserta per supra allegata non nocuit dictis coyretis appellatis si ipsi cum dicto perrerij eoꝝ aduersario in causa appellationis processerint coram vobis: quia non valet processus:

et super ipso processu non possetis sententiam validam in negotio principali proferre: iuxta dictam clem. si appellationem. et ratio secundum glo. post Host. quia desertio appellationis ratificat primam sententiam a qua fuit appellatum: et facit haberi perinde ac si non fuisset appellatum: ita quod si sententia inde de facto super tali processu ferret in negotio principali: ipsa sententia esset nulla defectu iurisditionis tanquam a non suo iudice lata. et tanquam contra rem iudicatam vt habetur per glo. et doc. in d. cle. si appellationem. Nec valet sententia post desertionem lata sine ad agendum sine ad defendendum: vt dicit Bal. in aut. ei qui appellat. C. de tem. ap. quia talis sententia est nulla defectu iurisditionis: quia deserta appellatione iudex appellationis nullam habet iurisditionem: vt dicit expresse idem Bald. in feu. in titu. quo tempore miles innestituram petere debeat. in §. fin. et dicit collecta. in. c. ex ratione. de ap. quod licet Jo. and. in. d. cle. tenuerit quod in hoc casu potest appellans coram iudice ad quem petere pronunciari appellationem desertam. Ipse tamen collec. de hoc dubitat: quia talis iudex ad quem iam desijt esse iudex/ nisi inquit diceretur quod iurisditionem habet pretextu ipsius deserte appellationis que inquantum ad hoc dumtaxat durat: quia quo ad ad aliud non habet iurisditionem/ ita dicit ipse collecta. Et hec exceptio desertionis appellationis impedit processum. Et ante omnia est de ea cognoscendum: vt nota. Specu. in titu. de exceptio. §. dicto versi. sed prius. Quia iudex appellationis prius examinare debet si per appellationem ad eum fuerit iurisditio deuoluta: vt ibi per Specul. in. c. romana. §. si vero. de appellationi. lib. vj. et hoc de quarto dubio.

6 ¶ †Ad quintum dubium indubitanter dicendum est quod dictus perrerij appellans tenebatur acta principalia in hac causa appellationis coram vobis producere arguendo a sufficienti partium enacuatione: quod est in iure fortissimum argumentum. l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui vel alieni iuris.

¶ Quia dicta sententia a quo dicetur diffinitiua aut interlocutoria. Si diffinitiua non est dubium quin debuisset ipse perrerij acta principalia coram vobis producere cum ipse sit actor originarius: vt dicit Specul. in titu. de sententia. §. fina. versi. fina. et Guillel. de monte laudnno in clemen. fina. de app. Si interlocutoria etiam eo casu tenebatur ipse perrerij appellans dicta acta coram vobis producere/ cum de stilo presentis curie et omnium aliarum curiarum presentis patrie dalphina. spiritualium et temporalium appellans ab interlocutoria debeat acta principalia in causa appellationis producere siue sit actor originarius siue non: quia stilus pro lege debet seruari: iuxta. l. si quando. C. de inior. cum multis simi. et not. per Cyn. in. l. ij. C. quando. prouoc. non est necesse. in. iiij. questione. et hoc de quinto quesito.

¶ Ex quibus recte concluditur dictam appellationem desertam et inualidam esse pronuntiandam et partes remittendas coram domino officiali: a quo pro sua sententia exequenda cum expensarum condemnatione presentis instantie/ in quibus expensis ipse temere appellans venit condemnandus: iuxta. l. eum quem temere. ff. de iudi. cum simi.

¶ Consilium. lxxviij.

1 ¶ Instrumentum producens omnia in eo contenta fateri censetur.
2 Forma substantialis seruari debet in constitutione procuratoris.
3 Filius quando de licentia et autoritate patris dicatur procuratorem constituere.
4 Possessorium retinende est quid temporale etiam in clericis de quo pater pro filio potest se intromittere.

Quod roletus silnentis in hac causa vertente coram vobis magni
fico dalphi.parlamento inter archandū galandi supplicantem.
Et antonium fontaynes supplicatum ad causam cuiusdam asser
ti beneficij:de quo ibi agitur comparuit et ipsam causam occupa
uerit pro et nomine dicti Antonij de fontaynes sine sufficiēti mā-
dato.probatur rationibus sequentibus.
1 ¶†Cōstat enim ex processu qd dictus de fontaynes est pupillus etatis decem
vel vndecim annorum:quod fatetur dictus dominus roletus silnentis produ
cendo in causa instrumentum sue asserte procurationis/in quo narratur dicta
etas ipsius de fontaynes ex qua productione ipsius instrumenti videtur fate
ri omnia ibi narrata iuxta ea que leg.et no.in.l.cum precium.C. de liberali cau
sa.Ex quo ergo ipse de fontaynes est in illa etate licet sit maior infante non ta
men potuit procuratores constituere nisi de licentia sui episcopi vel eius offi-
cialis vt dicit tex.in.c.fi.ibi:aut tu ipse etc.de iudi.li.vj. ¶Nec obstat si interue
nerit auctoritas asserti iudicis cōis dños decani et capituli viennen.qr illa au
ctoritas nō sufficit:sz requirit auctoritas epi vel ei⁹ officialis: vt expresse dicit
2 tex.in dicto.c.fina.ibi:cum auctoritate eorundem etc.† Ex quo enim canon ibi
statuit certam formaz constituendi procuratores in pupillo maiore infante in
beneficialibus ab ipsa forma recedi non potest:sed illa seruanda est:et omissio
ipsa solennitatis substātialis reddit actum nullum:iuxta.l cum hi.§.si pretor.
ff.de transac.et not. Dyn.in.c.primo.de regu.iur.libro.vj.in.viij.q.et faciunt ea
que leguntur et notantur in.l.prolatam.C.de senten.et interlo. omnium iudi.
¶Non obstat etiam quod iuramentum dicti pupilli in constitutione procura
toris interuenit:quia licet iudiciū minoris iuramento firmetur:vt voluit glo.
in auten.sacramenta puberum.C.si aduersus ven.Hoc est verum in pubere:
secus autem in impubere:vt in casu isto:vt hoc probatur a contrario sensu in
dicta auten. sacramenta puberum.que loquitur de iuramento puberū quod
non extenditur ad iuramēta impuberū: vt ibi dicūt Henri.de bouenco.et doct.
¶Alia etiam consideratione non habet dictus roletus sufficiens mandatum:
quia dictus iudex communis non concessit dicto Antonio de fontaynes licen
tiam procuratores constituendi nisi in causa interuertente coram domino ab-
bate insule barbare iudice apostolico:vt patet in.d.instrumēto ibi:ideo eidem
antonio etc.et sequitur auctoritatem et licentiam causam predictam etc.ex quo
enim dedit licentiam pro illa causa apostolica prosequenda in alijs non vide-
tur sibi licentiam dedisse.argu.l.si vero.§.de viro.ff.solu. matrimo.quia vnius
inclusio est alterius exclusio.vt no.glo.in.c.raynaldus. super verbo masculis.
extra de testa. ¶Nec obstat si in dependentibus et emergentibus ex illa cau-
sa concesserit ipse iudex etiam licentiam dicto de fontaynes procuratores con
stituendi:quia hec causa q̄ in hac venerabili curia parlamenti ventilatur non
potest dici dependens vel emergens ex illa apostolica causa que est spiritua-
lis.Et hec causa que hic agitur in materia possessorij retinende sit temporalis
et non spiritualis:vt voluit glo.in.c.literas.extra de iuramen.calum.et sic cum
sint cause diuerse et non potest illa licentia extendi ad hanc causam.argu.l.ita
fidei.ff.de iure fisci.ibi cum diuersitas rerum obscuram faciat legatum etc. ideo
separatorum separata esse debet dispositio.l.tutorem.ff.de his quib⁹ vt indig.
et.l.fi.de calumniatoribus.
3 ¶†Nec potest dici qd in dicto procuratorio interuenerit auctoritas patris:qr
licet pater fuerit presens in licentia data filio per dictuz iudicem communem
posse constituere procuratores in illa causa apl'ica.Ipse tñ filius qui postea in
actu separato constituit procuratores suos non constituit eos de auctoritat

a ¶ De auctoritate patris. Si pr̄ dedit licentiam filio stādi in iudicio ⁊ succubuit an illa licentia extendit ad cāz appellationis. vide Cy. in. l. iuitus. C. de proc. l. viij. q.

a patris[a]: sed tantummodo vigore licentie sibi date per dictum iudicem communem: vt ibi sonant verba instrumenti. ibi. qui scienter ⁊ sponte virtute dicte auctorisationis ⁊ licentie: vt. s. describitur per dictum dominū iudicem sibi date suos facit ⁊c. ideo non valuit constitutio dictorum procuratorum per dictū filium ad iudicia facta: posito etiam qd̄ ipse filius fuisset adultus: iuxta. l. fi. §. necessitatez. C. de bo. que libe. Et processus iste cum dicto filiofamilias factus est nullus. vt. C. de anna. exce. l. j. §. fi. ⁊. l. fi. C. ad macedo. ⁊ no. per Spec. in ti. de actore. in versi. sed ⁊ filiusfamilias. ¶ Ille enim consensus exigitur ad solēnitatem: quo deficiente nullum est iudicium. Item. l. cuz hi. §. si pretor. ff. de transac. Alia etiam ratione exigitur cōsensus patris: quia pater est caput filij/ et filius non dicitur integra persona: vt no. per glo. in. d. §. necessitatem.

4 ¶ † Nec obstat si dicatur qd̄ de beneficialib⁹ ⁊ alijs causis spiritualibus pater non habet se intromittere: vt dicit tex. in. d. c. fi. in fi. de iudi. lib. vj. quia licet hic agatur de obtinēdo locum vnius clericuli in ecclesia vienneñ. non tamen agitur de beneficio vel re spirituali cum agatur hic in hac curia temporali in possessorio retinende qd̄ non est spirituale sed temporale: vt voluit glo. in. d. c. literas. de iura. calum. ⁊ fuit opi. vinceñ. in. c. fi. de iudi. in antiquis. de quo plene tetigi in decisionibus parlamenti. questione prima.

¶ Summarium.

1 Pactum legis commissorie in pignoribus de iure reprobandum.
2 Dominium non transfertur ex contractu reprobato.
3. Pactum legis commissorie successorem nō afficit singularem.
4 Dominium directum quot testibus ⁊ qualiter probetur.
5 Fictio per appositionem iuramenti tollitur.

¶ Consilium. lxxix.

Viso ad plenuz toto processu⁹ credo indubitanter missionem in possessionem dicto panioti bonorum: de quib⁹ agitur non esse concedendam: sed literas per ipsum panioti super hoc obtētas esse reuocandas causis et rationibus per dominum Joannem pape legum doc. filium meū plene in iure deductis: ⁊ alijs proxime declarandis.

1 ¶ † Primo quia ille contractus de quo se iuuat dictus panioti non est contractus venditionis sed verius pactum legis com-

b ¶ De iure reprobat. l. z istud pactū legis cōmissorie i pignorib⁹ reprobetur vz tñ cū iurō in. c. significāte. extra de pig. ⁊

b missorie in pignoribus quod de iure reprobatur[b], ⁊ qd̄ ille contractus sit pactum legis commissorie in pignoribus: patet clare: quia dictus Joannes de boys pro mutuo tredecim viginti scutorum auri soluendorum dicto panioti in tunc proximo festo natalis domini obligauit ⁊ ypothecauit dicta molendina ⁊ alia de quibus agitur sub generali tamen obligatione: vt patet in processu. fo. iiij. ibi: ⁊ sub obligatione ⁊ expressa ypotheca ⁊c. Et si in dicto termino nō soluisset/ quod extunc dicta bona dicto panioti essent empta pro dicto precio: istud enim est proprie pactum legis commissorie in pignoribus vt declarat glo. in. l.

glo.in.l.si fundus.§.fi.de pig.& in.l.j.C.de pac.qd pactum iure
reprobatur per tex.in.l.ij.secus autem si fuisset dictum qd res
fuisset creditoris iusto precio quo tunc fuisset estimata per di=
2 ctum.§.fi.in.d.l.si fundus.†Et ex illo reprobato cõtractu pro=
pterea nullum fuit translatum dominium in dictum pauioti:
l.pupillus et.l.quadam.in fi.ff.de acqui.re.domi.facit.l.nõ du
bium.C.de legibus.Nec obstat iuramentum per ea que dixi.j.
in sequenti consilio.¶ Secundo quia et si dict⁹ pauioti ius ha
buisset in dictis bonis:eisdem saltim tacite renũciauit cum in
inquantibus de ipsis bonis factis ad instantiam ipsorum de
letra & de portu & eorum a quibus causam habuerunt nõ se op
posuerit ipse pauioti aduersus subhastatiões:imo ipse pauio=
ti passus est quinqꝫ annis dictos reos dicta bona possidere pa
cifice absqꝫ querelando.illud probatur in.l.si eo tempore.C.de
remissione pignoris.
3 ¶†Tertio quia licet dictus Joannes de boys debitor in dicto
contractu concesserit licentiam dicto pauioti possessionem di=
ctorum bonorum accipiendi eius propria auctoritate lapso di
cto termino solutionis.Et possit dici qd dictus pauioti vrba=
nius facit petendo licentiam a presenti magnifico dalphina.
parlamento intrandi possessionem:istud tamen nõ relevat di=
ctum pauioti nec debet ei concedi missio in possessionem con=
tra tertios possessores quales sunt dicti de letra & de portu. vt
dicit glo.post mar.in.l.cum actores.in glo.j.in fi.C.de pig.Idẽ
etiam ibi tenet Jac.de but.quia istud pactum singularem suc=
cessorem non afficit.l.fideicommissum.§.tractatum.ff.de iudi.
l.cum.ff.de act.& obli.ita etiam dicit Bar.in.d.l.creditores.
4 ¶†Quarto quia per deducta in processu clare patet dicta mo
lendina de quibus agitur cum eorum iuribus et pertinentijs
pertinere pleno iure dicto de letra non solum respectu vtilis:
imo etiam respectu directi dominij:quia antoni⁹ de curia fuit
dominus dictorum molendinorum:vt deponunt testes:vide=
licet septimus testis.fo.cxcj.idem.x.testis.fo.cxcij.super primo
articulo articulorum additionalium dicti de letra.Et qui an=
tonius de curia directum dominium dictorum molendinorum
cum censu annuo quatuor sestariorum frumenti vendidit & re=
cognouit nobili gabrieli eius filio:vt latius constat in instru=
mento inserto in processu.fol.cclviij.Ex quibus venditione et
recognitione translatum fuit dominium directum dictorũ mo
lendinorum in dictum gabrielem : iuxta.l. censualis quedam
professio.C.de dona.licet inter patrem et filium iuris fictione
non dicatur esse nisi vna extremitas cum eadem persona repu
tantur:quia iuramentum qd tunc ibi in ipso cõtractu interue=
nit tollit illam iuris fictionem:& facit de vno extremo duo ex=
trema.Ratio quia ius ciuile vult seruari iuramentum et reli=
gionem.l.j.C.de sacrosan.eccle. si ergo vult iuramentum ser=
uari vult ergo veritatem seruare que est de substãtia iuramen
ti.c.et si christus.extra de iureiur.si ergo vult seruare veritatẽ
vult ꝙ tollere fictionẽ:sꝫ ẜm fictionẽ prĩ & filiusiuris fictione nõ
5 est nisi vna extremitas in qua non põt cadere obligatio.† Di=

hoc verũ quo
ad obseruã=
tiã iuri : sed
paciũ nõ cõ
firmat iura
mento vt vñ
tenere Inn.
in.d.c. signi
ficãte.& hãc
partẽ tenet
Bart.in.l.si
qs p eo.ff.d
fideiuss.ideꝫ
sentit de bo
nẽco.i autẽ.
sacra . in cã
fi. et vide. j.
lati⁹ in ꝯsil.
lxxxj.

camus ergo qd per appositionem iuramenti cū fictio, tollatur qd sint duo extrema de iure ciuili ꝛ qd ibi cadat obligatio ciuilis ꝛ per consequens valeat ille cōtractus quo hic agitur et de hac validitate cōtractus inter patrem ꝛ filium qd firmatur iuramento plene tetigi in decisionibus parlamenti. q. cclvj. Et quia molendina fuerūt aperta ꝛ cōmissa dicto gabrieli: primo quia dicti de boys cessauerunt in solutione dicti census trib⁹ annis ꝛ vltra ante cōtractum cū dicto pauioti factū. Tuz quia dictus pauioti nō fuit de ipsis molendinis inuestitus: neqꝫ retentus per dictū gabrielem ita qd fuerunt aperta ꝛ commissa ipsi gabrieli vt plene fuit deductum in articulis dicti de letra. incipientibus addendo insertis in processu. fo. cj. Et qd iure cōmissi ꝛ omnia alia iura ꝛ actiones eidem gabrieli in predictis spectantia ꝛ pertinentia ipse gabriel vendidit cessit; et remisit dicto de letra. vt plenius cōstat in instrumēto in processu producto ꝛ inserto. fo. ccxl. Ex quibus venditione cessione ꝛ remissione per dictū gabrielem dicto de letra factis cōstat dicta molendina pertinere dicto de letra non solum iure vtilis sed etiā iure directi dominij: debet ergo dici dictū pauioti repellendū fore exceptione doli petendo qd restituturus esset si penes se haberet iuxta regulam iuris: dolo petit ꝛc. et potius hoc casu fauendum est dicto de letra. Quia qn̄ duo volunt admitti ad aliquid quorum vnus tractat de retinendo ꝛ alius de acquirendo tractans de retinendo prefertur. ff. de capit. ꝛ postli. reuer. l. si captiuus. §. j.

Summarium.

1 Iuramentum in quo contractu valeat.
2 Pactum legis commissorie an validetur per iuramentum.
3 Contractus quibus validetur.

Consilium. lxxx.

Addendo allegationib⁹ iuris per me subsignatum dictatis[a] pro de letra. ꝛ de portu. cōtra pauioti vbi dixi in prima ratione. pactum legis cōmissorie de quo inter dictas partes agitur esse a iure reprobatum et propterea non seruandum respectu dictorum de letra ꝛ de portu qui sunt tertij possessores.

[a] Dictatis. que sunt s. in precedenti consilio.

1 †Dico qd nō obstat dictis tertijs possessoribus. c. significante. extra de pig. vbi videtur probari; qd iuramentū in tali cōtractu valeat qꝛ illud. c. loquitur in debitore iurante qd est per ipsum debitorem iurātem seruādum ea ratione quia odio creditoris tantūmodo est tale pactum improbatū. Ideo hoc casu p debitorem iurātem est seruādum. vt in. d. c. significante. hic autem in casu de quo agitur sumus in alijs terminis vcꝫ qn̄ ad man⁹ tertias tale pignus peruenit contra quem tertiuz possessorem non transit; dictum iuramentum. Primo quia tertius possessor nō iurauit ꝛ sic nō ligatur iuro pdecessoꝝ/maxime cū nō sint ipsi tertij possessores hr̄des iurātis: vt in aut. de iureiur. a moriēte pstito. in pn.
2 †Scd̄o qꝛ p tale iurm̄ nō fuit dictū pactū legis cōmissorie cōfirmatū siue cōualidatū: sed donec ab initio semper remansit cōtractus nullus ꝛ inualidus: vt voluit Innocen. in

d.c.significante.⁊ Bar.in.l.si quis pro eo.in prin.ibi:quarto ꝓhibetur ⁊c.ff.de fideiusso.idem etiā dicit Henri.de bouenco.in aut.sacramēta pube. in sua repetitione in materia cause fin.C.aduer.vendi. ¶Ex quo ipse ꝯtractus de quo agit non fuerit validatus ꝑ iuramentū:sed adhuc remaneat inualidus possunt iuridice ipsi de letra ⁊ de portu rei tertij possessores de inualiditate dicti contractus excipere aduersus petita per.dictum pauioti instantem.

3 ¶†Est vnū etiam aliud circa quod est aduertendum de quo tetigit ille q̄ primo in hac causa allegauit. Sed hic recepilogo pro memoria:ꝙ licet ipse ioannes pauioti promisisset soluere centum scuta in augmentum debitum: illud tamen non sufficit ad validitatem contractus.Quia immo debuisset ipse pauioti.promisisse soluere iustum pretium:quo res adueniente termino iuste fuisset estimata per tex.qui ita vult in.l.si fundum.§.fi.ff.de pig. Et istud est magni effectus:q: dicta molendina fuissent estimata ad octo centum scuta:vt est notorium. Tum q: ipse pauioti dicta centum scuta non.soluit. Ideo nō habet actionem ad petendum ipsa bona/de quibus agitur iuxta.l. iulianus.§. offerri.ff.de actio.empti.cum ibi no.per glo.⁊ doct. ¶Et si alia dubia in dicto processu videantur dn̄ationibus vestrorum dn̄orum meoꝝ huius venerabilis parlamenti:dignentur si placet vestre dn̄ationes ipse participare cum aduocatis dicte partis ree:prout iam dominationibus vestris extitit in camera cōsilij supplicatum.

¶Summarium.

1 Pactum legis commissorie quod dicatur.
2 Pactum pignoris quod sit.
3 Tunc dictio temporis denotat extremitatem.
4 Iuramentum qn̄ in pacto legis commissorie valeat appositum.
5 Iuramentum quando valeat in preiudicium tertij possessoris.
6 Contractus minoris curatorem habentis quando iuramento validetur.
7 Dominium non transfertur ex pacto legis commissorie.
8 Contractus quis seruandus ⁊ quis non.
9 Contractus inter patrem ⁊ filium initus est inualidus.
10 Contractus nullus iuramento validatur.
11 Ius ciuile iuramentum ⁊ religionem seruari iubet.
12 Constitutio precarij quando valeat.

¶Consilium. lxxxi.

AD decem dubia per dominos venerabiles curie parlamenti elicita ex processu per eos diffiniendo inter ioannem pauioti teme re agentem ex vna parte/et de letra ⁊ de portu se legitime defendentes ex altera ⁊ aduocatos partium tradita puto iudicio meo respondendum vt sequitur pro informatione animorum dictorum dominorum.

1 ¶†Primo ad primū dubiū dicendū est idubitāter pactū factū ꝑ dictū pauioti cū ioāne de boys fuisse ⁊ esseueraciter pactū legis cōmissorie:qd̄ ptz q: dict⁹ de boys ꝓ mutuo.cclx.scutoꝝ auri soluen̄.dicto pauioti in tūc ꝓximo festo natalis dn̄i obligauit ⁊ ypothecauit oīa bona sua dicto pauioti ⁊ sic bona de q̄bus agit. ¶Cū pacto ꝙ si dict⁹ de boys nō soluisset ꝙ extūc dicta bona de qb⁹ agit essent ⁊ remanerēt empta dicto pauioti ꝓ dicto p̄tio.istud em̄ est ꝓpriū pactū legis cōmissorie in pignorib⁹ vt declarat gl.in.l.si fund⁹.§.fi.ff.de pig.⁊ l.i.j.C. de pac.pi.qd̄ pactū a iure reprobat ꝑ tex.in.l.iij.e.ti. ¶Secus aūt si fuisset dictū ꝙ res obligata fuisset creditoris iusto p̄tio quo tūc fuisset estimata vt declarat tex.in.d.l.si fundus.§.fi. ¶Et circa hāc mediā ad ꝓpositū querit Io.an.

quid si fuerit pactum factum quod lapso termino creditor habeat rem in solutum precij. et determinat qd etiã illud pactuz non valet. ita dicit ipse in. c. significante. extra de pig. Idem si diceretur quod creditor haberet rem in feudũ vt in. c. j. de feudo dato in vicem legis commissorie in feud. ¶ Plus dicit ipse Io. an. qd debitor non potest renunciare beneficio illius iuris: quia illud pactum non est prohibitum in fauorem debitoris: sz in odiũ creditoris. Ita ibi dicit ipse Io. an. ¶ Et ratio quare in pignoribus tale pactum reprobatum est: quia communiter plus valet pignus ꝙ pecunia numerata ⁊ sub cõfidẽtia posse in termino statuto soluere debitores pecunijs indigentes valde grauantur: quia pro modico mutuo perderent rem magni valoris. ¶ Item si valeret illud pactum aliquid accideret sorti et fieret tale pactũ in fraudẽ vsurarũ. Ita dicit Io. an. vbi. s. idẽ hosti. in summa. in ti. de pigno.

2 ¶ † Ad secundum dubium clarum est quod illud non põt dici pactum in venditione appositum: sed veracius dici dz pactuz pignoris: quia ex lectura instrumenti clare patet quod primo et principaliter agebatur de mutuo ⁊ eius solutione et datiõe pignoris. Et in consequentiam fuit adiectum pactum legis cõmissorie videlicet qd si in termino mutuum non solueret qd
3 tũc bona obligata essent empta dicto pauioti creditori. † Illa
a em dictio tunc [a] denotat extremitatem temporis. l. si his legatum. §. fi. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊ not. in. c. ꝙ lit. de elec. li. vj. ⁊ in ca. j. de vsuris. li. vj. Ergo in illa extemitate temporis videlicet in termino natalis domini quo dictum mutuz nõ fuit solutũ fuit tunc venditio facta dicto pauioti. Et sic principaliter ibi agebatur de solutione mutui. Et in consequentiam si non solueretur termino statuto fuit postea factum pactum emptiõis. Et ista est veritas quod ibi fuit pactum pignoris ⁊ nõ pactum in venditione appositũ nisi casualiter si mutuum non soluerec termino statuto. Et illa que sunt in conditione non sunt in dispositione per ea que leguntur ⁊ no. in. l. lucius. la. ij. ff. de heredi. insti. quomodo enim posset quod illud pactum fuerit in vẽditione appositum: cum venditio tempore contractus nõ esset facta sed in termino natalis domini tunc sequentis: ante quez terminum non fuit nata actio nec obligatio sicut nec in quolibet alio contractu conditionali. de hoc etiam tetigi in tractatu meo de vsur. in questione que incipit. iuxta hanc materiam.

4 ¶ † Ad tertiũ dubiũ als respondi qd licet iuramentum [b] in tali
b pacto legis cõmissorie appositũ valeat: vt videt pbari in. d. c. significante. de pig. Illud est verũ quo ad obseruãtiã iuramẽti per iurantem: vt ibi: sed ex tali iuramento non cõfirmac nec cõualidac tale pactũ legis cõmissorie: vt voluit Inn. in. d. c. signi
c ficante. quẽ sequit [c] Bar. in. l. si quis pro eo. in prin. ibi: quarto prohibet ⁊c. ff. de fideius. Idem tenent card. flo. ⁊ panor. vt refert ipse panor. in. d. c. significante. in gl. fi. Idẽ etiã tenet Ioã. de Imol. in. c. cum contingat. de iureiurando. in sua repetitiõe in. xvj. col. in. iiij. combinatione. versi. nũc restat descendere ad quartum membrum. ibi, ⁊ per predicta ⁊c. Idem tenet Ang. vt

a ¶ Dictio tunc. dictio tunc significat actũ verbi prolati: tũc significat effectuz verbi cõsummati.

b ¶ Lz iuramentũ. si iuramẽto cõfirmec pactum legis cõmissorie. ⁊ hic dõr qd non quo ad cõualidationẽ: sed bñ vz iurz q ad obseruãtiã: vt dixi l. ci. parla. q. vj.

c ¶ Quẽ seqtur. raph. cu. l. si qs p eo. nõ videt seq opi. Bar. in hac arti.

ibi refert Imol. et qd iuramentum non conualidet dictum contractu m: probat expresse text. in. d. c. significante. cum dicit quod si debitor fecerit diligẽtiam de soluendo infra terminum quod iuramentum seruauit: et creditor tenet pign⁹ restituere debitori: si tenetur restituere pignus: ergo non fuit contractus cõualidatus. Idem henri. de bonẽco. in aut. sacramenta puberum in sua repetitiõe in materia cause finalis. C. si aduer. ven. vbi dicit qd iuramentũ confirmat illũ cõtractum quantum ad obseruantiam iuramenti: volẽs dicere quod contract⁹ non conualidatur nisi quo ad obseruantiam iuramenti. Et quod iuramentuȝ non confirmet istud pactum legis cõmissorie in pignoribus. facit ratio: quia cũ iste contractus sit contra ius potest super tali iuramento dispensari: qr in odiũ creditoris est reprobatum. Ita dicit panor. in. d. c. significante. in glo. fi. sicut ẽt dicit ipse potest dispensari in materia. c. debitorum. de iureiurã. si ergo põt sup tali iuramento dispensari: ergo non est contractus confirmatus.

5 ¶ †Ad quartũ dubium ex proxime dictis circa tertiũ dubium patet responsio quod licet dictum iuramentum valuerit in preiudicium dictorũ de boys iurantium. Non tamen est validum in preiudicium tertiorum possessorum: cũ ipse contractus non fuerit conualidatus per dictum iuramentum: vt volunt Inn. Bar. hen. de bonẽco. card. flo. panor. Imol. et Ang. in locis preallegatis. Immo quod plus est heres iurantis potest venire contra pactum iuratum per defunctum: vbi contractus est a iure reprobatus: pro quo hic insero verba dicti de bonẽco. in dicta sua repetitione: vbi inquit formaliter in hec verba. Et ex hoc ꝙ pactũ hoc casu in se nõ confirmatur: notabiliter infertur quod mortuo principali paciscente qui iurauit heres eius veniens contra pactum nullatenus repelli põt. primo nõ vi exceptionis pacti cum de se nullum fuerit pactum et non fuerit in se iuramẽto cõfirmatum et nullam produxit exceptionẽ pacti que passiue trãseat contra heredes eius. Secundo non vi iuramenti: quia cum persona extincta est: et cum sit personale ex parte iurantis. extra de arbi. c. per tuas. et not. Inno. in. c. veritatis. extra de iureiurã. Ista sunt verba hen. de bonẽco. in dicta sua repetitione in causa materiali in secundo membro principali. in fi. ibi. et ex hoc quod pactum etc. ¶ Et sic patet responsio ad istud quartum dubiũ ꝙ dictũ iuramentum nihil operatur in preiudicium dictorum tertiorum possessorum.

6 ¶ †Ad quintum dubium aliqui doc. voluerunt dicere quod contractus minoris habentis curatorem non firmetur iuramento nisi interueniat auctoritas curatoris de iure: sed bene de consuetudine. Ita dicũt Pe. et Cy. in. d. aut. sacramenta: glo. tamen iuris ciuilis et communiter doc. tenent contrarium ꝙ immo de iure firmetur iuramẽto si non interueniat curatorum auctoritas: lȝ habeat curatorem in. d. aut. sacramenta. et in feu. de pace iura. fir. in. §. itẽ sacramẽta. et istam partem semper in consulendo tenui. ¶ Sed remanẽt alia fundamẽta: de quibus. s. tetigi: per que apparet. quod ipse pauioti male et temerarie agit.

¶ Ad sextum et septimũ dubia mentionẽ facientia de. l. fi. C. de acqui. pos. Puto de iure dicẽdum conditionem ex. d. l. fi. non cõpetere dicto pauioti: quia illa. l. loquitur in domino possessore qui ꝑdidit possessionem mediis ibi declaratis. Sed dictus pauioti nũꝙ fuit dominus nec possessor bonorum: de quibus agi-

7 tur. igitur etc. † Non primo fuit dominus: quia ex illo inualido pacto legis cõmissorie non fuit in eum translatuȝ dominium: iuxta. l. pupillus. et. l. quedã. in fi. ff. de acqui. rer. do. facit. l. nõ dubium. C. de legibus. Non etiam fuit vnꝙ possessor ipse pauioti per cõstitutionem precarii: quia ex quo ipse contractus fuit nullus et inualidus etiam non valuit constitutio precarii tanꝙ accessoria ad contractum inualidum. argu. in. l. stipulatio hoc modo concepta. ff. eo. titu. Et data nullitate principalis accessoriũ euanescit vt l regula iuris accessoriũ. et qd

ex contractu a iure reprobato etiã non transferatur possessio: probat tex. in. d. l. pupillus. in fi. ff. de acqui. re. do. ita quod non potest ipse panioti dicere se perdidisse possessionem: et sic non habet locum. d. l. fi. que loquitur in domino qui perdidit possessionem. ¶ Non agit etiam ipse panioti rei vendicatione: quia non petit bona sibi restitui: sed petit se mitti in possessionem agẽdo possessorio adipiscende. de natura eñi rei vendicationis est agere ad restitutionem rei. l. in rem. ff. de rei ven. ¶ Et si diceretur quod ipse egit rei vendicatione male diceretur: quia ipse non probauit dominiũ et tali pacto a iure reprobato: ex quo pacto non fuit in eum translatum dominium per supra allegata. ¶ Debuisset enim ipse panioti prius agere contra dictos de boys principales debitores actione personali. Aut saltim prius discuti facere eorum bona ꝗ̃ agere contra tertios possessores: iuxta materiam autẽ. hoc si debitor. C. de pigno.

¶ Sed videtur quod dictus panioti bene petat se mitti in possessionem dictorum bonorum in suis literis expositorijs. Cum in dicto contractu fuerit adiecta clausula quod ipse panioti lapso termino solutionis dicti mutui posset ꝓpria auctoritate possessionem ipsorum bonorũ accipere. ¶ Sed ad hoc rñdeo tripliciter. ¶ Primo quod dicta clausula nihil operatur cõtra tertios possessores: vt dicit glo. post mar. in. l. creditores. in gl. j. in fi. C. de pig. Item quod tale pactum non afficiat tertios possessores. ibi tenet Ja. de bu. ita etiam dicit ꝛ sequitur Bar. in. d. l. creditores. ¶ Secundo respondeo quod illa clausula deberet sortiri effectum contra contrahentẽ vbi contract⁹ esset de iure validus. Ita loquitur. d. l. creditores. hic autem loquimur in contractu a iure reprobato. vt supra dixi circa primum dubium. Et quo pacto reprobato nullus sequi debet effectus. iuxta. l. non dubium. C. de legibus. cum similibus. ¶ Tertio q: dicta molendina cum pertinentijs fuerunt ꝛ sunt aperta ꝛ cõmissa dicto de letra vt plene declaraui in alijs iuris allegationibus primo loco traditis: ꝛ ipsa molẽdina tenet ꝛ possidet tanꝗ̃ dominus vtilis ꝛ directus vt ipse in processu declarauit. ideo euacuata fuit dicta clausula et caret viribus iuxta ea que leguntur in. l. lex vectigali fundo. ff. de pigno.

¶ Ad octauum dubium dico quod pretensa nullitas ibi mentionata: quod in venditione per rectorem capelle facta dicto de letra non interuenerunt solennitates iuris non potest patrocinari dicto panioti. per textum in. l. fi. C. de rei. ven. maxime quia ipse panioti actor non probat dominium per supra allegata. Ideo ipsi rei etiam si nihil prestitissent obtinere debent. l. qui accusare. in fi. C. de eden. cum si.

8 ¶ † Ad nonum dubium Si venditio quatuor sestariorum frumenti census cũ directo dominio dictorum molendinorum facta per antoniũ de curia Gabrieli eius filio valuerit de iure. Et dico quod sic causante iuramento per patrem in ipso cõtractu apposito causis et rationibus subscriptis. ¶ Primo quia talis cõtractus potest inter tales personas licite custodiri. Ideo seruandus: ꝛ de facto est adimplendus: vt in. c. cum contingat. ꝛ in. c. si vero. extra de iureiur.

9 ¶ † Secundo probatur: quia contract⁹ inter patrem ꝛ filium initus nõ est ipso iure nullus: immo est dicta venditio verus contractus iure gentiũ: licet quo ad productionẽ actionis sit de iure positiuo inefficax. Nam lꝫ ciuilis actio ꝓpter nullius acquisitionis effectum de iure ciuili non producatur. Attamen vera ex ipso cõtractu oritur obligatio naturalis inter patrem ꝛ filiũ etiam in patria potestate constitutum. l. frater a fratre. cum ibi no. ff. de cõdi. inde. Et similiter inter dominum ꝛ seruum oritur naturalis obligatio. l. fi. eod. ti. q: naturalis iure gẽtiũ reciprocus cõsensus vere cadit inter istas ꝑsonas patrẽ ꝛ filiũ: dominũ ꝛ seruum. Ex quo consensu reciproco naturalis obligatio producit̃. l. Stichum. §.

naturalis.ff.de solu.l.prima.§.fina.ff.de pac. Et ideo alibi dicit tex. quod inter dominum et seruum verus cadit contractus emptionis seu vera emptio: licet non oriatur ex ea obligatio ciuilis.l.sed si pupillus.ff.de insti. Cum igitur talis contractus ipso iure non sit nullus/sed verus sit in se contractus iure gentium: per consequens videtur quod faciliter confirmetur cum propriis iuribus iurisgentium subsistat. argumen. in.l. obligationes que propriis iuribus.ff.de act.et obliga. ¶ Preterea et tertio probatur dictus contractus venditionis iuramento fuisse confirmatus: quia si inspiciamus causas propter quas donatio inter patrem et filium in potestate constitutum: et similiter venditio non valet de iure ciuili: omnes rationes sunt introducte in fauorem et priuilegium patris: puta quod sint eadem persona pater et filius: et quod inter eos non sit vna extremitas: et quod quicquid acquirat filius acquirat patri: et quod pater sit caput filii. et non dicatur filius integra persona: vt dicit glo. in.l. cum non solum. §. necessitatem. C. de bo. que liberis. et quod filius sit suus et necessarius: omnia ista iura fuerunt a iure ciuili introducta in fauorem patris. ¶ Sed quando aliquis contractus est nullus in fauorem et priuilegium alicuius ita quod aliqua actio non oritur. Quia quod nullum est parere non potest.l.nam et si sub conditione.ff.de iniusto testamento. †Si tamen iuramentum apponatur super tali contractu nullo validatur talis contractus/et ex eo actio oritur: vt in dicta autenti. sacramenta puberum. cum ibi nota. per glo. et docto. nam vbi contractus est nullus si deficiat decretum in fauorem et priuilegiu minoris certe si ibi apponatur iuramentum validatur talis contractus: et ex eo datur actio: vt in dicta auf. sacramenta. ergo idem dicamus in proposito cum in fauorem patris sit venditio nulla quod per appositionem iuramenti validetur: quia quis potest renunciare fauori suo: iura sunt vulgata.

10

11 ¶ † Preterea et quarto quia ius ciuile vult seruari iuramentum et religionem.l.f. C. de summa trinitate et fide catholi. si ergo vult iuramentum seruari: ergo vult veritatem seruari que est de substantia iuramenti. c. et si christus. extra de iureiurando. Si ergo vult seruari veritatem: ergo vult tollere fictionem: sed secundum fictionem iuris ciuilis pater et filius non sunt nisi vna extremitas. i. vna persona in quam non potest cadere obligatio ciuilis in. §. item inutilis. insti. de inuti. stipu. cum ibi no. ergo dicamus quod per appositionem iuramenti fictio iuris ciuilis tollatur et sint duo extrema et due persone etiam de iure ciuili propter iuramentum quod ius ciuile vult seruari in quo iuramento nulla fictio cadit. Et sic si sint duo extrema et due persone distincte de iure ciuili ergo ibi cadit obligatio ciuilis: et sic pater erit obligatus naturaliter vt. s. dixi et ciuiliter propter iuramentum. ex quibus propterea apparet quod dicta venditio de qua agitur de iure valet. ¶ Ulterius circa hoc est aduertendum quod ex dicta venditione facta per patrem filie etiam si nunquam fuisset appositum iuramentum fuit orta obligatio naturalis inter patrem et filium vt supra proxime dixi. ¶ Que naturalis obligatio licet non producat actionem ad agendum de iure ciuili tamen producit exceptionem ad retinendum: iuxta ea que le. et no. in.l. frater a fratre. supra allega. et in dicta.l. stichum. §. naturalis.ff.de solu. ideo dicti rei veniunt absoluendi. ¶ Cum etiam alibi dicatur quod naturalis obligatio impedit indebiti per ignorantiam iuris soluti repetitionem in.l. cum quis. C. de iuris et fac. igno. cum ibi no. per glo. et docto.

12 ¶ † Ad decimum dubium. si per constitutionem precarii factam in contractu de quo agitur fuerunt translati dominium et possessio in dictum Pauioti iam de hoc tetigi supra: circa sextum et septimum dubia. vbi dixi quod cum ipse contractus pignoris fuerit de iure inualidus et reprobatus quod constitutio precarii ibi in cose

quentiam et accessorie adiectum non valuit nec operatur aliquē effectū trāsla-
tio dominij aut possessionis per iura et rationem ibi allegatas. ¶Et quod cē-
tum scuta solui promissa per dictum panioti vltra mutuū non validant cōtra-
ctum. ¶Primo quia non fuit seruata dispositio dicte. l. si fundus. in. §. fi. de pi-
gnoribus. videlicet quod pignus fuisset creditoris iusto precio: quo adnenien
te termino fuisset estimatum: quia iura presumunt quod semper plus valeat pi-
gnus ꝙ mutuum. Ideo illa ratione reprobatur pactum odio creditorū ne ali-
quid accedat sorti in fraudē vsurarū: vt supra dixi in fine primi dubij. Sed per
processum non apparet quod iusto precio dicta bona fuerint estimata in dicto
termino natalis domini ante nec post. Igitur male agit ipse panioti. ¶Secū-
do quia nō fuerunt promissa solui dicto de boys debitori: sed cuidaz creditori/
cui dicta bona erant obligata: et sic debebant solui illa centum scuta ad vtilita
tem dicti panioti potius ꝙ ad vtilitatem dicti de boys debitoris: quia ipse pa
nioti pro ipsis centū scutis poterat in futurum conueniri hypothecaria si ipse
fuisset possessor. ¶Tertio quia ipse panioti dicta centum scuta non soluit illi
creditori/ cui debebantur in instrumento contractus nominati. Et ob defectū
solutionis ille creditor egit contra dictum de boys: et fuit ipse de boys pigno-
ratus de bonis/ de quibus agitur: ⁊ tunc possidet dictus de letra. ¶Quarto qr
si ipse panioti velit pretendere quod dicta centum scuta fuerint promissa solui
in augmentum precij: prout tamen non fuerunt: male agit cum nō soluūt ipsa
centum scuta. iuxta §. offerri vulgatum: ante em̄ solutionem precij non potest
ad rem venditam agi vt ibi.

¶Summarium.

1 Dominium domus qualiter probetur.
2 Titulus possessionis qualiter inualidetur.
3 Possessorium retinende qualiter probetur.
4 Possessio qualiter probari possit et quanto tempore prescribatur.
5 Agere in iudicio quis presumitur super eo tantum quod sibi competit.

¶Consilium. lxxxij.

In causa vertente coram vobis domino viceballiuo in sede vien
ne. et terre turris inter Joannem picardi agentem ex vna parte
et dominum Joannem cuberie reum ex altera iuxta acta et pro-
bata est sententia ferenda pro dicto picardi actore/ causis et ra-
tionibus subscriptis.
1 ¶†Licet enim non agatur in hac causa super petitorio domus
habitationis dicti picardi actoris sed tantūmodo super possessorio retinende
ipsius domus: ipse tñ picardi ex abūdāti probauit dñium dicte domus in qua
inhabitat. ¶Primo quia licet ipse dñs Joannes cuberie produxerit quoddaz
instrumentum asserte venditionis insertum in processu fo. lxxiij. sub data anni
currentis dñi. M. cccclxvj. ⁊ diei. xxvij. mensis maij. ¶Nō tñ constat per proces
sum qđ domus habitationis dicti picardi de qua agitur sit cōprehēsa in dicto
instrumento venditionis ex aduerso producto. ¶Et posito ⁊ nō cōcesso qđ illa
domus habitatiōis dicti picardi actoris de qua agitur esset in dicto instrumē-
to cōprehensa: tñ henricus borgesij a quo ipse dñs Joannes cuberie pretendit
causam habuisse ante datam dicti instrumenti dictam domū habitationis di-
cti picardi de qua agitur primo vendiderat cesserat et remiserat dicto picardi
actori vt deponit. primus testis dicti picardi examinatus super. vj. articulorū
primo loco pro parte dicti picardi traditorum insertorum in processu fo. x. cu-
ius testis depositio est folio. cxviij. verso. Et per depositionem secundi testis fo
lio. cxix. super eodem. vj. articulo. ¶Et per depositionē sexti testis qui fuit ven-

dito: qui deponit habuisse decē scuta a dicto picardi pro precio dicte domus. Et per depositionem octaui testis fo. cxxiij. ¶ Et quod dicta vēditio primo fuerit facta dicto picardi actori q̄ dicto dño cuberie deponit nonus dictorum testium super dicto sexto articulo fo.cxxv.verso.qui deponit qd circa duo anni erant elapsi ante eius depositionem. Idem etiam deponit nonus dictorū testiū super quarto dictorum arti.fo.cxxvj. Et sic habito respectu ad datā dicti instrumenti asserte venditionis que pretenditur facta anno.lxvj.titulus dicti picardi precedit assertum titulum dicti cuberie.

¶ Probat etiā aliūde qd dictus picardi fuit prior in vēditiōe q̄ dictus cuberie: q2 in contractu quem ipse cuberie pretendit fecisse cū dicto henrico borgesij ipse borgesij reseruauit cessionem 7 remissionem: quā ipse per ante fecerat dicto picardi de dicta domo: vt deponit quartus testis/ cuius depositio est inserta in processu.fo.cxx.super.vj.arti.idē etiam deponit.vj.testis: cui9 depositio est inserta fo.cxxj.verso super.viij.articulo. ¶ Et sic potior fuit 7 est ipse picardi in dicta domo: de qua agitur per regulam iuris qui prior est tempore potior est iure.

¶ Attento maxime qd ipse picardi fuit 7 est prior in possessione dicte domus sue habitationis ex qua possessione iuncto dicto titulo dominium fuit in ipsum picardi translatu3 iuxta.l. traditionibus.C.de pac.cum si. ¶ Et posito qd dictus cuberie fuisset prior in titulo/ prout non est per supra deducta adhuc fuisset et est ipse picardi potior in iure 7 dominio ipsius dom9 cu3 ipse primus fuerit in possessiōe dicte domus: iuxta.l. quotiens duobus.C.de rei ven.cum si.

2 ¶ † Nec inualidatur titulus dicti picardi ex eo vt pretendit pars aduersa qd pendente quadā causa in curia parlamēti dictus picardi acquisiuit dictā domū/de qua agitur: q2 vt patet in sententia ex aduerso producta 7 inserta.fo.lvij. Ibi agebat super possessorio: q2 ibi agētes fuerint spoliati bonis ibi mē-
a tionatis: ideo non habet locum vitium litigiosi [a] quod cōtrahitur qn̄ agitur super dñio: vt in auth. litigiosi.C.de litigiosis. secus si qs moueatur super possessorio rei alicuius vt per glo. et doc.in.c.j.extra de confir.vti.vel inuti. Tum quia non constat qd domus de qua hic agitur sit de bonis in dicta sentētia parlamēti declaratis. Tum q2 7 si fuisset de bonis in dicta sententia mentionatis adhuc valuisset dictū pactū pendente dicta lite in parlamento: videlicet qd post sententiā dictus hēricus borgesij cederet 7 remitteret dictam domu3 de qua agitur dicto picardi prout postea lite finita fecit vt deponit dicti testes super.vj.dictorum articulorum dicti picardi insertorū in processu.fo.x. ¶ Quia fm doc.v3 alienatio sub hac forma quā docūq3 desierit esse litigiosa vendo tibi extunc prout ex nunc. ita dicit Bar.in.l.qd sepe.§.si quis amico.ff.de cōtrahē.empt. et vendi. Et premissa tangentia petitorium hic premitto licet non foret necesse cu3 tangant petitorium quod nihil cōmune habet cum possessorio 7 hic nō agatur in petitorio. ¶ Sed hec premitto ad corroborationem possessorij retinende intentati

a ¶ Vide li tigiosi.hic d de vitio litigiosi: de q plene dixi,l decis. parla. q.cccxxxvij.

per dictum picardi de quo possessorio .j. tangam.
3 ¶ † Probauit etiam ipse picardi actor eius intentionem respectu possessorij re-
tinende per eum in hac causa preterito dicte sue domus habitationis intenta
ti: quia testes pro eius parte examinati super secundo articulorum dicti picar-
di insertorum in processu fo. x. deponunt quod dictus picardi dictam domum te-
net ⁊ possidet tenuitque ⁊ possedit pluribus annis ante inchoationem presentis
processus. ita deponunt testes examinati super dicto .ij. articu. vz. v. vj. vij. ix.
et. x. et idem deponunt alij testes super. ix. dictorum articulorum videlicet. vj. vij.
et. x. testes. ¶ Probauit etiam ipse picardi actor turbationem per reum factam in
dicto possessorio. per depositiones testium pro eius parte examinatorum super ar-
ticulis suis insertorum in processu. fo. xxxvj. videlicet per secundum testem cuius de-
positio est inserta fo. cxxxvj. verso. Et per tertium testem cuius depositio est in-
serta in fo. sequenti. cxxxvij. ¶ Et sic cum ipse picardi actor probauerit illa duo ex-
trema in materia interdicti vti possidetis de iure necessaria vz possessionem
et turbationem ipse in ipso interdicto merito debet obtinere. iuxta ea que legun
tur ⁊ no. in § retinende. insti. de interdi. ¶ Et maxime ex eo quod ipse picardi actor
potiora iura allegauit et probauit per supra declarata: ideo in ipso interdicto
vti possidetis obtinere debet iuxta no. per Cy. in. l. vna. C. vti possidetis. et fa-
ciunt not. in. c. licet causam. extra de proba. Et idem in interdicto adipiscende
possessionis obtinere debet qui potiora iura docet in. l. edicto. C. de edicto di-
ui adri. tollendo. ita quod ipse picardi per vestram diffinitiuam sententiam in hac cau
sa proferendam debet manuteneri in sua possessione dicte sue domus habitatio
nis: cum non probetur ex aduerso quod ipse actor dictam domum sue habitationis
possederit vi clam ⁊ precario. iuxta. l. j. ff. vti pos. ⁊ in. l. vna. C. eod. ti.
4 ¶ † Quo autem ad duas cameras de quibus fit mentio in articulis dicti cube
rij rei insertis in processu fo. ciiij. vendicati vt dicitur per dictum picardi dicto cu
berij. ¶ Est aduertendum quia dictus picardi actor in hoc processu non petijt
se manuteneri in possessione dictarum duarum camerarum quia eas non pos
sedit ab anno quinquagesimoseptimo quo ipsas duas cameras dicto cuberij
vendidit. Sed solum petijt ipse picardi se manuteneri in possessione domus sue
habitationis in qua habitare consueuit: vt satis declarauit ipse picardi in sua
supplicatione super qua presens processus est exorditus inserta in processu. fo.
iiij. circa finem dicte supplicationis. ibi. predicte domus sue habitationis ⁊c.
Ita quod cum ipse picardi in dictis duabus cameris non habitaret non videtur pe-
titionem super ipsa fecisse: sed solum super domo in qua ipse habitabat ⁊ adhuc
habitat. Quia habitatio ipsius picardi esse tunc consueuerat ⁊ adhuc consueuit
in dicta domo: exceptis dictis duabus cameris vt dicunt testes: vz primus/
secundus/ tertius/ ⁊ quartus pro parte dicti picardi examinati super sexto ⁊ se-
ptimo articulorum ipsius picardi insertorum in processu. fo. cx. In quibus arti-
culis etiam ipse actor eius animum declarauit quod non intendit petijsse se ma-
nuteneri nisi in possessione dicte domus in qua ipse inhabitare consueuit. Et
huic declarationi est standum ⁊ pro ea iudicandum. iuxta ea que leg. ⁊ no. in. l. si quis
intentione ambigua. ff. de iudi. Et pro hac parte facit in simili. l. si domus. § fi.
ff. de legatis primo. vbi testator legando rem aliquam videtur tantummodo
legasse partem quam in ea re habet. hoc etiam nota. per Innocen. in capitu.
ragnaldus. super verbo expresserit. de testamen.
5 ¶ † Et in dubio quis agendo in iudicio videtur tantummodo egisse super eo
quod suo nomine sibi competit. argu. in. l. de eo. ff. de iure fisci. ⁊ faciunt nota. in
l. sciendum § totiens. ff. qui satisdare cogantur. Et per illam declarationem per
dictum actorem in processu factam nihil de nouo posuit ipse actor: quia qui declarat

non dicitur de nouo ponere. vt dicit Bal. in prima constitutione. C. in §. quib9 specialiter. & no. etiam Jo. and. & doc. in prohemio sexti decretaliū super; verbo filiosq; procedit. Ita quod sententia est ferenda pro dicto actore iuxta per eum in processu petita iuncta hac declaratione: & ipse reus ratione temere oppositionis in expensis ipsius actoris condemnandus. iuxta. l. properandum. §. sin autem. C. de iudi. cum multis similibus. Licet dictus reus sit persona ecclesiastica cum hic agatur in materia possessorij: cuius cognitio etiā cōtra personas ecclesiasticas spectat iudici temporali: vt plene dixi in primo articulorum, dicti picardi incipientium vt appareat & c. insertorum in processu. fo. xxxvj. ¶ Cetera suppleat immensa peritia vestri domini ius dicturi.

¶ Summarium.

1 ☞ Iurisditio iudicis qñ prorogari possit.
2 Accessorium seu cōnexū cōcedit principali cōcesso.
3 Iudex appellationis potest etiā super principali cognoscere negotio.
4 Iudex post recusationem procedens presumitur super iudicij competētia pronunciasse.
5 Iudex ad quē nō semper cognoscere possit.
6 Interlocutoria est omnis pronūciatio in sentētie diffinitiue execütione ;facta.
7 Causa appellandi ab executione sententie est appellationi inserenda.
8 Diffinitiua sententia que sit.
9 Appellans si appellationis deser ionem permiserit ei renunciasse presumit.
10 Iuri positiuo per principem derogari potest.

¶ Consilium. lxxxiij.

NOn potest dominus grenihani redarguere de nullitate ordinationem iudicis dalphi. buxi qui concessit domini Guidoni pape literas expeditionis bonorū inq̄ratorū estime proborū iuratorū. Que ordinatio est in processu originali. folio. xl.

¶ Non primo ex illo capite quod dictus iudex buxi nō concessit literas precisas debiti principalis: sed curia parlamenti.

1 ¶ Quia dictus grenihani prorogauit iurisditionē dicti iudicis buxi in eo qđ ipse adiuit dictum iudicem buxi. Et fecit coram ipso iudice citari nobilē Lancellotum bastardum valentinensem creditorem principalem processurū corā eo super estimatione fienda dictorum bonorum inquātatorū. Ex qua aditione iudicis colligitur voluntas dicti grenihani quod voluit ibi de causa cognosci. iuxta. l. ij. in prin. ff. de iudi. Quam iurisditionem de persona ad personā videlicet a dominis de parlamento ad dictum iudicem dalphi buxi prorogare potuit dict9 dominus grenihani. iuxta. l. j. ff. de iudi. maxime cum ipse iudex buxi alīs haberet ordinariam iurisditionem. iuxta. l. priuatorum cōsensus. C. de iuris di. omnium iudi. & capitu. p. & G. extra de offi. deleg. & in. l. si qui ex consensu. C. de epi. audiē. Et sic dictus iudex buxi fuit iudex competens in dicta causa inquantum consensu etiam dictorum lancelloti & domini guidonis interuenti. Quoniam dominus guido et dictus bastardus in dicta causa coram dicto iudice buxi litigauerunt. ¶ Sic enim litigando omnes dicte partes coram dicto iudice vsq; ad diffinitiuam inclusiue consenserunt in dictum iudicem buxi et eius iurisditionem prorogauerunt. iuxta no. in. l. si cōuenerit. ff. de iurisdi. oim iudi. & in dicta. l. si qui ex consensu.

¶ Et si dicatur quod ipse dominus grenihani prorogauit iurisditionem dicti iudicis buxi respectu dicte estimationis bonorum fiende & non respectu expeditionis bonorum inquantatorum.

2 ¶†Ad hoc respondetur q͛d cum aliquid conceditur eius accessorium ⁊ conne-
xum etiam concessum esse videtur vt in.c.secundo requiris cum ibi nota. per
glo.extra de appel.¶Hinc est q͛d dominus Archi.dicit q͛d si causa appellatio-
nis committitur alicui auditori ipse auditor etiam de nullitate sentẽtie tan͂q͛
accessorie poterit cognoscere.ita dicit ipse dominus Archi.in.c. cordi. de app.
lib.vj.super verbo de partium ⁊c.⁊ pro hoc facit.l.j.⁊ ibi doc.C. q͛n prouo. non
est neces.Dicunt etiam de zabarellis ⁊ doc.in.c.si iudex laycus.de sen. excom.
lib.vj.q͛d licet ibi tex.non loquatur nisi de titulo clericali:tamen ipse iudex ec-
clesiasticus debet de habitu etiam cognoscere cum sit accessorium ad titulum.
¶Ad propositum ergo cum expeditio bonorum sit accessoria estime:quia facta
estima consueuerunt bona expediri creditori seu emptori ipsorum bonorum
inquantatorum.Ideo ipse iudex buxi de dicta expeditione bonorum tan͂q͛ ac-
cessoria cognoscere potuit:etiam quia accessorium sequi consueuit naturam et
conditionem sui principalis vt in.c.accessorium.de reg.iur.lib.vj.Attenta ma-
xime prorogatione iurisditionis per partes facta in dictum iudicem buxi:vt su-
3 pra tetigi.¶†Et pro hoc bene facit q͛d ponit in simili ⁊ tenet Pet. Jaco. in tit.
de condi.ex lege que oritur ex literarum obligatione circa fi.ibi.item est notan
dum q͛d si iudex superior proximus ad quem appellatur ⁊c. vbi dicit q͛d iudex
appellationum coram quo agitur de nullitate sententie tantummodo potest
etiam de negocio principali cognoscere ⁊ iudicare.Idem etiam tenet ipse Pe.
Jac.in tit.de constitu.de constituta pecu.in materia libelli appellationis.ibi.⁊
nota q͛d nedum ille idem iudex qui sententiam ⁊c.quia ad officiũ iudicis perti
net lites dirimere.vt ibi dicit ipse Pe.Jac.¶Preterea dictus dominus greni-
hani in sua comparitione incipiente protestato ⁊c. tradita in dicta curia buxi
inserta in processu curie buxi in hac causa producta.fo.xxx.verso.in fi. ipsi͛ cõ-
paritionis.ibi.tunc ⁊ in eũ casum se offert ⁊c.se obtulit ipse dñs grenihani pa
ratũ recipere plurimalẽtiam estime fiẽde. Ex q͛ ꝓpterea sequit̃ ꝙ ip̃e dñs greni
hani ex hoc alio capite prorogauit iurisditionem dicti iudicis buxi etiam re-
spectu expeditionis dictorum bonorum inquantatorum.Quia non poterat as-
serta plurivalentia solui dicto domino grenihani nisi ipsa bona expedirentur
emptori seu dicto domino Guidoni cessionario emptoris. Quando enim ali-
quid conceditur omnia videntur concessa sine quibus concessum expediri nõ
potest.argu.l.ad legatum.et in.l.ad rem mobilem.ff.de procur.ideo dictus iu-
dex buxi potuit valide concedere literas expeditionis dictorum bonorum esti-
me proborum.¶Et si dicatur quod in dicta oblatione domini grenihani dici
tur:et casu quo processus iudicaretur bonus et non nullus ⁊c. Istud non ob-
stat:quia ipse iudex buxi concedendo dicto domino Guidoni literas expedi-
tionis bonorum inquãtatorum estime proborum satis iudicauit et declarauit
processum bonum et validum.Sicut in simili videmus si episcopus inuestiat
aliquem de beneficio videtur eum instituisse.glo.in.c.auctoritate. extra de in-
stitu.in antiquis.et hen.bohyc.in.c.ex transmissa.de elec.
4 ¶†Et pro hoc etiam facit q͛d dicunt doc.q͛d iudex post recusationem proceden
do in causa videtur ⁊ presumitur super competentia iudicij pronunciasse et se
esse iudicem competentem vt dicit Jo.ferrarij in titu.forma opponendi contra
iudicem suspectum in glo.super verbo nec fuisse iudicem competentem. in.ij.
colũ. et habetur in.c.si a iudice.de appel.lib.vj.⁊ in.c.ex parte.lo.ij.de appel.⁊
no.Bald.in.l.j.C.de ordi.iudi.Idem tenet gloss.in. l.ij.§.sed si dubitetur super
verbo iueri.ff.de iudi.⁊ videtur casus in.l.quod in diem.§.si rationem.ff.de cõ
pensa.oportet ergo ex premissis dicere q͛d dictus iudex cõcedendo literas expe
ditionis dictorum bonorum inquantatorum videatur p̃supposuisse ⁊ pronun-

tiasse dictũ processum bonũ et validũ fuisse. Quia qui vult vnũ vult eius pparatoriũ. l. vbi. ff. ad treb. no. per Cyn. in. l. cũ his. C. de fideic. et alibi dr quod qui vult consequens vult et oẽ id qd antecedit sine quo cõsequens esse nõ põt. l. pro herede. §. pe. ff. de acq. here. sicut etiã dicitur quod permisso antecedenti permittitur et consequens l. illud. ff. de acqui. heredi. et. l. oratio. ff. de sponsa. a contrario sensu not. do. Iac. de puteo. in. l. qui totũ. in fi. ff. de acqui. here.
¶ Non etiã põt dici dicta ordinatio iudicis buxi nulla: ex eo quod in prima dieta qua dictus dñs guido in dicta causa corã dicto iudice buxi interuenit et comparuit ipse iudex processit ad suã ordinationẽ ordinãdo de bonis inquãtatis et subhastatis ad estimã proborum expediri dicto dño guidoni. Quia dictus iudex visis incantibus libramento et remissione facta per emptorem dicto dño guidoni ita pcedere potuit prout processit: maxime sm statuta dalphi. in processu inserta. fo. ccxxi. verso. que statuta disponunt quod summarie simpliciter et de plano pcedant iudices omissis etiã iudiciorum strepitibus sola facti veritate inspecta breuem et expeditã iustitiam partibus ministrãdo etc. pro quo facit cle. sepe. de ver. sig. ibi. amputet dilationum materiam. litẽ quãto poterit faciat breuiorẽ etc. Et hoc vigore dictorum verborum simpliciter et de plano in dicto statuto dalphiñ. adiectorum. ¶ Preterea etiam quia procurator dñi grenihani non se opposuit aduersus petita per dictũ dñm guidonẽ: nec petyt copiã pductorum per ipsum dñm guidonẽ: neque terminũ ad dicẽdum contra. Sed petyt prout continebatur in suis literis insertis in pcessu curie buxi. fo. xxvij. verso. et ita ordinari. Ideo cũ ambe partes peterent super petitis ordinari: dictus iudex buxi licite potuit pcedere ad eius ordinationẽ cũ nulle partes iudicis tunc essent nisi in pnuntiando et ordinãdo super hincinde per partes petitis vt dicit Inno. in. c. pastoralis. de accu.

5 ¶ † Et posito quod dicte nullitates subessent in dicta ordinatione prout tñ non subsunt per supra allegata non obstarent ipse pñtẽse nullitates dicto dño guidoni in hac causa appellationis. Quia qñ appellatur ab interlocutoria prout in casu isto iudex ad quem non potest cognoscere de nullitate interlocutorie vt dicit et tenet Inno. in. c. dilecto filio. de ap. circa fi. ibi. si autem ante sententiam etc.

6 ¶ † Et quod dicta ordinatio a qua appellauit dictus dominus grenihani sit interlocutoria[a] patet quia ois pnuntiatio aut ordinatio facta in executione sententie diffinitiue vt in casu nostro est interlocutoria [b] dicit Pet. iac. in ti. de actione in factum ex re iudicata. in. §. sed quid erit pses vel alter iudex mixtum etc. ibi: licet secus sit cum appellatur a diffinitiua etc. facit etiã qd dicit Barto. in. l. si cum exceptione. §. hec autem actio. in glos. super verbo datam. ff. quod metus causa. dum ibi dicit Barto. quod licet ab executore non appelletur: tamen ab interlocutoria de exequendo bene potest appellari: et sic ordinatione super executione sententie appellat interlocutoriam.

7 ¶ † plus alibi dicit Barto. quod quãdo appellatur ab executione sententie causa est in appellatione inserenda: vt dicit bar.

a ¶ Sit interlocutoria. de hac materia vide etiã s. consi. lxix. et. j. cõsi. cliiij.

b ¶ Est interlocutoria. Hic quod ordinationes que fiunt in executionẽ iudicati sunt interlocutorie: et de hac materia vid etiã. s. cõsil. iiij. et. s. cõsi. lxix. et vide per Bart. in l. cũ titia. ff. de accusa.

in.l.ab executore.in.§.collũ.ff.de.appella.ergo est interlocutoria:quia in interlocutorijs inseruntur cause grauaminis.c.cordi.de ap.lib.vj.

¶ Et q pronuntiatio siue ordinatio que fit in executione sententie diffinitiue sit interlocutoria:tenet Barto.in.l.ab executore.C.quorum ap.non reci. Idez etiam dicit Ioan.ferrarij in titulo forma appellationis ab interlocutoria. in glos.penul.in fi.ibi.nam & hoc fieri contingit &c. Et est bona ratio: quia q sententia exequatur per missionē in possessiones bonoꝝ inquātatoꝝ in executiōe sententie diffinitiue vt in casu de quo agitur non diffinitur principale negotiuz sed eius executio:ideo ordinatio dicti iudicis buxi non potest dici diffinitiua p ea que dicit Spe.in tit.de sententia in.§.species.in v̄.j.& v̄. diffinitiua.

8 †Ubi dicit q diffinitiua est que diffinit principalem questionem que dz continere absolutionem vel condemnationem.idem etiam dicit glo.in cle.j.de causa pos.& ppie.facit etiā p hac parte qd in simili videmus q snia sup missione in possessiones ex secundo decreto lata est interlocutoria licet tribuat ius: ita di.it & tenet Bar.in.l.ij.de ap.reci.& in.l.finita.§.iulianus.&.§.si forte.ff.de dā no infec.idem tenet Odof.in aut.qua in puincia.C.vbi de crimi.agi opor.q: in omni negotio non est nisi vna snia diffinitiua & pnuntiationes & ordinatiōes que fiunt ante vel post sniam diffinitiuam oēs sunt interlocutorie p ea que dicit Bar.in.d.l.ij.ff.de ap.reci.& doc.in locis palle.Ideo dictus dñs grenihani in quodā suo rescripto inserto in pcessu.fo.cccvj.verso.non appellat dictā ordinationem de qua agitur sniam diffinitiuam sed eam appellat ordinationē fatendo q est interlocutoria sm cōem vsum etiaz loquendi sm quem vsum loquendi tales ordinationes interlocutorie reputantur & nuncupantur:qui cōmunis vsus loquendi & reputandi attendi etiam dz vltra iuris cōis dispositionem:vt in.l.cum delanionis.§.asinā molendinariam.ff.de fun.instruc.

¶ Preterea dicta appellatio dñi grenihani est deserta vt plene declaratur in xvij.xviij.xix.&.xx.articu.dicti dñi guidonis incipientibus procedendo &c. in causa traditi de anno dñi.M.cccclxiij.& die vltima mensis aprilis circa finez pcessus presentis cause appellationis.

9 ¶†Cū ergo dicta appellatio sit deserta sequit q hec venerabilis curia plamēti de dictis ptensis nullitatibus cognoscere non dz:q: ipse dñs grenihani appellans permittendo deserere eius appellationem videt renūtiasse psecutioni nullitatum.dicte ordinationis si que forent cū venerant ipse ptense nullitates accessorie ad causam appellationis:vt in.d.l.j.in fi.C.qñ pno.nō est neces. sublata em appellatione que est principalis est sublata nullitas ptensa vt accessoria.in.l.cū principalis.ff.de re.iur.& in.c. accessorium.de regu. iur.lib.vj. Ista sunt v̄ba dñi Francisci de zabarellis cardinalis florentini qui ita expresse tenet in clementina si appellationem.de appel.in.q. fina.

10 ¶†Ulterius dictus dominus guido obtinuit rescriptum a domino nostro rege dalphino in quo ipse ex sua certa scientia motu suo pprio releuauit dictuz dominum guidonem a quibuscunq ex aduerso pretensis nullitatibus si que dici possent:quod rescriptum est insertum in pcessu presenti. fol.cccxcij. verso. qd facere potuit ipse dñs noster rex dalphi.cū ipse possit iuri positiuo derogare:vt dicit Inno.in.c.pastoralis.de offi.delega.Ideo non debet audiri ipe dominus grenihani aduersus tale rescriptum:sed debet repelli & silentium sibi imponi cum nullus debeat audiri aduersus illud quod princeps facit ex sua certa scientia vt dicit Bald.in glos.qnam ipse fecit super lege facta pro pace constantie que incipit:imperialis clementie mansuetus in.§. siquis autem. ibi:non admittemus &c.

¶ Et dicit Ioan.and.in.c.venerabilis. extra de confirm.a vtili vel inutili.qd

illa verba ex certa scientia sunt tante virtutis qd validant gratiam seu rescriptum aut priuilegium quod alias non valeret. ad qd facit.c.j.in fi.vt lite pendente. in cle. ¶ Et illa verba motu proprio tollunt omnem surreptionem vt in.c.si motu ꝓprio. de preben.lib.vj.

¶ Summarium.

1 ☞ Potestas procuratoria est de essentia iudicij qua deficiente processus efficitur nullus.
2 Processus annullatur si iuramentum calumnie nō prestetur.
3 Sententia annullatur que super processu nullo fertur.
4 Cancellatura scripturam viciat.

¶ Consilium.lxxxiiij.

Circa diffinitionem processus ventilati coram vobis venerabili ⁊ egregio viro domino viceballiuo in sede vien.⁊ terre turris inter dominū guilielmum le borne curatum burgondij agētem ex vna parte ⁊ iacquemetam filiam ⁊ heredem Joannis filioli se ex altera parte defendentem: in qua fuit euocata dionysia infra nominata videntur cōsideranda sequentia. a ¶ Qō.xvj: qd voluit allegare.q.xl. incip. queritur in iure.

1 ¶ † Primo quod in toto processu non constat de pretensa procuratoria potestate Claudij rolandi qui pro dicto curato actore dictam causam occupauit: et pro ipso actore comparuit. Et sic processus nullus in.l.licet.cum ibi nota.per glo. ⁊ docto.C. de procura. quia potestas procuratoria est de substantia iudicij et processus: vt dicit Innocen. in ca. cum in iure peritus.de offic. delega.et in.c.quoniam contra falsam.extra de proba. ¶ Maxime quia non apparet dictum curatum actorez aliquo tempore in dicta causa cum dicto Claudio rolandi comparuisse. ¶ Quia forte si comparuisset cum dicto Claudio in aliquo terminorum in ipsa causa tentorum videretur ipsum procuratorem constituisse vt dicit Innocen.in dicto.c.cum in iure peritus.et Bald.in dicto capi.licet. Tamen curia parlamenti aliter seruare consueuit videlicet quod dominus comparendo cum asserto procuratore nō videatur eum tacite procuratorem
a cōstituisse: vt patet in decisionibus ipsius curie questio.xvj.[a] propter statuta dalphinalia que expresse disponunt quod procuratores per publica instrumenta faciant fidem de corū potestatibus. ¶ Et sic ex hoc primo capite dictus processus vitio nullitatis subiacet. b ¶ Calumnie. hic ō iuramento calumnie ū faciat annullari ꝓcessuz si nō ꝓstet. Uide ēt l.singularib⁹ me ja.fo.cxcvj.

2 ¶ † Ex alio etiam et secundo capite dictus processus vitio nul
b litatis subiacet defectu iuramenti calumnie[b] quia licet reperiatur per processum petitum fuisse prestari non tñ fuit prestitum saltim valde per dictū Claudiū rolandi assertum procuratorem dicti actoris cū non constat de eius pretensa potestate. Item nec etiaz fuit prestitū pro parte dicte dionysie euocate in hac causa: licet michael mascouis procurator dicte dionysie fuisset presens quando fuit petitum prestari. ¶ Reperitur

tamen fuisse prestitum dictum calumnie iuramentũ per magistrum antonium tarditi procuratorem dicte iacquemete originaliter ree. Et si presens processus reperitur null⁹ culpa & defectu dictorum actoris & dionysie interueniente. Quia defectus iuramenti calumnie prestari petiti reddit processum nullum vt dicit glo. Joan. and. in. c. j. de iura. calum. libro. vi. super verbo annullandus. Idem etiam tenet Spe. in tit. de iura. calum. in §. sequitur. versi. & no. &c. Idez etiam tenet glo. in. l. prolatam. C. de sen. & interlo. om. iudi. Idem etiam tenet Bar. quē sequitur Angel. de are. doctor nouissimus in. l. in prouinciali. §. qui opus. la. ij. ff. de ope. no. nuncia. Maxime quia secundum statuta dalphinalia tale iuramentum calumnie etiam est prestandum si petatur. ¶ Et que nullitates cum reddant iudiciuz retro nullum possunt quandoq; etiam post sententiam opponi per ea que leguntur & notantur in. d. l. licet. & in. c. per tuas. extra de senten. excommu. et ibi glo.

5 ¶ † Et si sententia super huiusmodi processu nullo per vos dominum viceballiuum proferretur etiam esset sententia nulla tanq; accessoria vt dicit Spe. in ti. de sententia. §. penul. versi. Item est nulla ratione nullitatis. ¶ Tertio etiam circa negocium principale est attendendum qđ per totum processum nō constat de asserta venditione per dictum curatum actorem in quarto quinto & sexto articulorum suorum in principio processus traditorum pretensa per instrumētum nec per testes: quia super illis articulis nulli testes reperiuntur per presentē processum examinati: ideo dz dicta iacquemeta reabsolui ab impetitione dicti curati actoris iuxta. l. vulgatam. qui accusare. cum multis simi. ¶ Si non obstarent dicte nullitates que obstant taliter qđ super negocio principali nō potestis vos egregie domine viceballiue commode pronunciare quia si sup negocio principali pronunciaretis sententia vestra etiam subiaceret vitio nullitatis vt dicit spe. in loco supra proxime allegato. ¶ Nec possunt dici iustificate compulsorie dicti curati actoris ex quadam membrana pro parte dicte dionysie in cā perducta de summa sex floreñ. p verba ibi in quo annuatim tenetur cure dicti loci burgondij &c. quia illa verba propter aliud emanata non possunt inducere obligationem. argu. l. his verbis. in prin. C. de testa. mili. Tum quia dictus curatus actor non se iuuat de dicta membrana nec eam aduocauit in processu isto. Et dicta dionysia euocata ipsam produxit seu eius procurator ad alium effectum q; ad probationem intentionis dicti curati actoris: ideo non debet alium effectum operari. ¶ Tum et tertio quia dicta membrana pretense confessionis sex floreñ. nō fuit producta in publica forma grossata per notarium qui eaz pretenditur recepisse: sed pretensa nota dicitur in processu tātummodo fuisse exhibita: ideo non probat: quia licet nota fidē faciat[a] vt possit in publicam formam redigi et leuari: non tamen potest in iudicio produci vt fidem faciat nisi in publicam formam fuerit redacta vt dicit Bar. in. l. contractus. C. de fid. instru. in. j. col. Et ibi Cy. et idem Barto. in. l. si quis ex argentarijs. §.

a ¶ Fidē faciat. si nota nō grossata fidē faciat in iudicio & vide in singularib⁹ meis. fo. xciij.

tarijs.§.si initium.ff.de eden.

4 ¶†Tum et quarto non est probatoria dicta membrana sex florē. cum fuerit producta dicta pretensa nota cancellata & radiata vt legitur in hoc processu. ¶Quia cancellatura tollit actum & dispositionem vt in.l.si preses.in versi.circunduxerit id est cancellauerit.& ibi Bal.C.quō & qñ iudex.no. etiam per Jo. ferrarij.in ti.de forma libelli quo petitur hereditas.in glo.ibi.abolitū nec cancellatum.& in tit.de forma opponendi contra instrumenta.in glo.tum quia est abrasum.no.etiam Panor.in.c.ex literis.extra de fide instru. Quia cancellatio et superlineatura vitiat instrumentum per tex.in.c.cum venerabilis.circa medium.extra de reli.domi.& in.l.si vnus.iuncta glo.C.de testa.& ibi Bar.& Bald. ¶Et ex his apparet dictum dñm curatum actorem fouere malam causam non solum in principali negocio sed etiam in accessorio vꝫ super nullitate presentis processus. Tamen sententia nō potest ferri super negocio principali quia processus est nullus causis supra declaratis super qua nullitate prius est iudicandum/per supra in iure allegata:& super qua nullitate processus petit ante omnia sententiam dictus magister antonius tarditi procuratorio nomine dicte iacquemete originaliter rec condemnando dictū Antonium rolandi tanquam non habentem mandatum a dicto curato actore. Et dictam dionysiam cuocatam cuius culpa processus etiā est nullus/defectu iuramenti calūnie in omnibus expensis dicte iacquemete: ita de iure fiende videtur mihi subsignatus.

¶Summarium.

1 ☞Remedium legis edicto.C.de edicto diui adriani tol.cui competat. j
2 Interrogatoria an reus possideat vel non quando fieri debeant.
3 Generalitas obscuritatem parit.
4 Libello obscuro nemo respondere cogitur.

¶Consilium.lxxxv.

Causis & rationibus subscriptis nobilis petrus gotafredi appellans respondere non tenebatur duobus interrogatorijs.interrogatorioꝝ in pede libelli nobilis bone de vercorcio in prima instantia traditis. videlicet octauo et nono ipsorum interrogatoriorum:et propterea dici & pronunciari debet per vos dominum iudicem appellationum male per dominuꝫ viceballiuum a quo fuisse processum & ordinatum & pro parte dicti nobilis petri bene appellatum.

1 ¶†Primo quia vt ex lectura dicti libelli in prima instantia traditi & conclusionis eiusdem apparet qđ ipsa pars appellata intentauit remedium.l.edicto.C. de edi.diui adria.tollendo.qđ remedium sibi non cōpetit cum ipsa appellata in dicta prima instantia non docuerit de pretenso ibi testamento Claudie arsonde de quo pretenso testamento ipsa nobilis bona in prima instantia dicto iudici a quo ante oia fidem facere debuisset & ipsum ipsi dño iudici a quo exhibuisse in publica forma non vitiatum non cancellatum nec in aliqua parte suspectum:antequam audiri debuisset per tex.in.d.l.edicto. circa principium. Ideo cum ipsa appellata de ipso pretenso testamento non docuerint coram dicto domino iudice a quo dicta interrogatoria fuerunt superflua qꝛ illa missio in possessionem fieri non debet sine exhibitione testamenti: & propterea illa interrogatoria tradi nō debuerunt:quia et si ipse nobilis petrus ipsi bone confessus fuisset tenere adhuc nō obtinuisset dicta pars appellata missionem in possessionem cum non exhibuisset dictū pretensum testm̄:illa interrogatoria fuerūt superflua & nō debuit ipse nobilis petrus onerari tali superflua rñsione. ar.l.j. ibi:quibus legibꝰ resecatis superfluis.C.de nouo co.cōpo.&.l.nō cogendū.§.fi. ff.de procur. ¶Et si ipsa appellata in hac scda instantia dictū pretensum testm̄

producere vellet nō ppterea posset dicta interlocutoria a qua
extitit appellatū reuocari: qꝛ interloquutoria non potest cōfir-
mari vel reuocari ex nouis actis nisi ex actis prime instantie
iuxta cle. appellanti. in fi. de app. quia illa regula iuris nō pro-
batum probabo: nō habet locū in sententiis interloquutoriis
nisi in diffinitiuis. vt ibi dicunt de zabarellis. ꝛ doct. in d. cle.
appellanti. ¶ Scdo male fuit ordinatum per dictū dn̄m iudi-
cem a quo: quia dicta appellatio in dicto suo libello in prima
instantia oblato nō concludit nec agit ad restitutionē bonorū
de quibus agitur: ideo nō debuit ipse nobilis petrus origina-
liter reus onerari respondere si tenebat bona in dictis interro
2 gatoriis mentionata. †Quia interrogatoria fienda an reus te-
neat ꝛ possideat nō debent fieri nisi vbi agitur super dominio
vel quasi actione reali ad restitutionē rei iuxta. l. qui petitorio.
ff. de rei ven. ꝛ. l. j. C. de alie. mu. iudi. causa facta. cū si. Et idem
in actione ypothecaria quia ibi agitur etiam ad restitutionez:
vt. l. ꝛ que nōdum. §. qđ dicitur. ff. de pig. facit. l. iij. §. est autē. ff.
ad exhibē. Et idē in actione publiciana vbi agitur super quasi
dominio restitutionē rei petite. l. eū qui. §. qui petēti. ꝛ. §. in pu-
bliciana. ff. de publi. vbi aūt intentatur dictū remedium. l. edi
cto nō agitur ad rei restitutionē: ideo non debuit dictus nobi-
lis petrus interrogari an teneat et possideat bona ex aduerso
petita per iura supra allegata. ¶ Tertio qꝛ in octauo dictorum
interrogatoriorū cui fuit etiā ordinatū per iudicem a quo rn̄de
ri fit relatio ad quedam pretensa instrumēta recognitionum ꝛ
diuisionū. Et dꝛ etiam ibi prout in eisdem instrumētis cōtine-
tur ꝛc. cui interrogatorio propterea non erat nec est respōden-
dum nisi prius exhibitis dictis ex aduerso instrumentis ibi mē
tionatis cū ipsa instrumenta sint pars interrogatorij ꝛ non po
terat ipse nobilis petrus deliberare si negare vel confiteri de-
bebat dictū interrogatorium quia ignorat qui sunt census in
ipso interrogatorio mentionati ꝛ si possideat vel ne ipsos cen-
sus ideo ipse nobilis bona originaliter actus informare debuit
ipsum nobilem petrū originaliter reum de ipsis censibus per
exhibitionem ipsorum instrōrum ex quo de ipsis instrumētis
in ipso interrogatorio fecit relatiue mētionem. ita dicit Inno.
in. c. j. de proba. quem sequūtur Barto. ꝛ doct. in. l. j. ff. de eden.
¶ Et si dicta appellata vellet dicta instrumēta in hac causa ap
pellationis producere nō prodessent eidem appellate: qꝛ vt su-
pra dixi interloquutoria nō potest cōfirmari vel reuocari ex no
uis actis: per dictam clemen. appellanti. in fi. de appella.

a ¶ Ulꝛ libello obscuro. De libello gn̄ali ꝛ obscuro vide l singularibus meis. folio. cxcvj. et fol. cclj. verso.

3 ¶ †Quarto qꝛ dicta duo interrogatoria sunt generalia qꝛ non
declarāt census nec alia bona ibi mētionata ꝛ sic sunt obscura
quia generalitas inducit obscuritatem in. l. aut qui aliter. §. si
quis denūciauerit. ff. qđ vi aut clam. Et ideo alibi dicit Bar. qđ
positioni obscure nō est rn̄dendū nisi declaretur. ar. l. de etate.
§. nihil. ff. de interrog. acti. ꝛ in. l. ita fidei. ff. de iure fisci. ꝛ facit
l. precibus. C. de impu. ꝛ aliis substi. ita dicit Bar. in. l. vbicunqꝫ.
4 ff. de interro. act. in sua repetitione †ꝛ si iudex pronunciet fore
a respondendum tali positioni vel libello obscuro[a] potest ap-

pellari: vt in.c.significantibus.extra de libelli obla.a similiter go potuit dictus nobilis petrus appellare a dicta interlocutoria qua ordinatum fuit dictis duobus interrogatorijs obscuris responderi. Ideo pronuntiari & sententiari debet male per iudicē a quo interlocutum. Et pro parte dicti nobilis petri gotafredi bene fuisse appellatum.

¶ Summarium.

1 ☞ Ablatiuus absolutus in dispositione appositus reddit eā conditionalem.

2 Exceptio petitorium concernens quando in possessorio admittatur.

3 Statutorum verba sunt ciuiliter intelligenda.

¶ Consilium.lxxxvi.

Additio ad allegatiōes iuris nobilis Frācisci de voro circa materiam statuti si quis. que allegationes iam facte sunt.s.consilio.lxij. & de consilio.lxij. materia istius pcessus: vide.s.csi.xxxviij.

1 ¶ † Attendatis si placet domini mei circa ordinationem fiendam q prout dñi mei melius me scitis dictū statutū [a] non; hz locū nisi in vi expulsiua vt declarant verba dicti statuti ibi pbata possessione & eiectione &c. Et dispositio dicti statuti est cōditionalis: videlz si pbetur spoliatio, siue eiectio per illud verbū ablatiui absoluti pbata possessione & eiectione: qui, ablatiuus absolutus reddit dispositionē ipsius statuti cōditionalē. in.l.a testatore.ff.de cōdi. & demon. & in.l.thais.§.stichum.ff.de fideicom.liberta. & cum defecerit conditio quia non fuit probata eiectio: vt declaraui in dicto alio meo consilio circa primum dubium. sequitur ergo q deficiente conditione adiecta in dicto statuto deficere debet depositio & effectus ipsius statuti. argum.in.l. in conditionibus.§. hec scriptura.ff.de cōditio.& demonstratio. ¶ Et hec exceptio quod non habuerit locum dictum statutum admitti debet.

2 † Quia licet in iudicio possessorio reintegrande non admittatur exceptio concernens petitorium: tamen exceptio detrahens ipsi possessorio vel eum continens vt in casu nostro admitti debet. vt dicit glos. quam sequuntur docto. in.c. cum ad sedem.extra de restitu.spolia.super verbo testes. & dixi super statuto.si quis.per literas.in glos. super verbis violentia vera

3 purgata.in prima.q. ¶ † Item etiam quia verba statuti sunt ciuiliter intelligenda: videlicet si rite & recte seruata fuerit forma ipsius statuti per iudicem in reintegratione per eum facta: per ea que dicit Bartolus in.l.diuus.ff. de testamento militari.et in.l.j.§.j.ff.quod vi aut clam.et in.l. pretor.ff. qui satisdare cogantur. Hinc est quod alibi dicunt doctores q si statuto caueatur q bannitus possit impune occidi debet intelligi de rite bannito vt dicunt Bart.& Ange.de aretio in.l.quarta.§.condemnatum.ff. de re iudicata. et de hoc latius tetigi in apparatu statuti si quis.in glos.super verbo. omni allegatione.in tertia colum. ¶ Ideo de iure reuocari debet cōtrario imperio ordinatio / qua fuit ordinatum expensas solui per

a ¶ Dictum statutum. de hac materia vide in apparatu meo statuti si qs per literas. in gl. super verbis an dicatur q̄ fuerit violētus, in fin.

dictum nobilem franciscũ anteq̃ respondeat articulis. Quia statutum nõ habuit locum: quia licet nobilis Claudius de vo:o forte probasset turbationem nõ tñ probauit spoliationẽ vt plene in dictis allegationibus iuris presentibus allegatis declaratur. Cetera suppleant immense peritie vestre.

¶ Summarium.

1 ☞ Masculorum nomine qui veniant.
2 Clausula appellatione remota quando adiecta presumatur.
3 Uoluntas cõiecturata debet a iudice attendi.
4 Donatio de patre in filium quando dicatur valida.
5 Ablatiuus absolutus est in vim conditionis resoluendus.
6 Legibus prohibitorijs renunciari non potest.
7 Juramentum ad ignorata non extendendum.
8 Renunciatio metu vel reuerentia patris est inualida.

¶ Consilium. lxxxvij.

Pro declaratione iuris quod nobilis Gabriel gruide filius dñi de molario quõdã habere intendit in castro de molario et iuribus eiusdem premittenda in facto sunt sequẽtia anteq̃ perueniatur ad decisionem iuris ipsius nobilis gabrielis. ¶ Primo quod de anno domini. M.cccclxiij. et die vicesimasexta mensis septembris dominus gruide miles dominus castrorum miribelli castri bernardi et de molario sibi heredem vniuersalem instituit in suo testamẽto nobilẽ ioãnem dominum de molario vltimo defunctum eius nepotem filiũ antonij sui filij predefuncti.

¶ Et si dictus ioãnes heres non esset vel heres fuerit et in pupillari etate decederet sine liberis masculis: aut ipsi liberi sine talibus liberis masculis superstite posthumo in ipso testamẽto nominato eundem posthumum sibi heredẽ vniuersalem instituit &c. ¶ Postea de anno domini. M.ccccxvij. et die vicesima mens. Januarij dum tractaretur de matrimonio contrahendo inter dictũ nobilem ioannem gruide et nobilem poliam filiã domini eymari de vrina militis fuit actum in dicto contractu matrimonij et per partes concessum: q̃ primus masculus nasciturus ex dicto matrimonio seu secundus vel tertius videlicet ille de quo magis expediẽs videretur dictis cõiugibus deberet heres institui per dictum Joannem gruide in bonis ipsius Joannis gruide citra drapum a parte chamberiaci. ¶ Et vlterius ipse dominus hugo gruide auus paternus dicti ioannis contemplatione dicti matrimonij dedit et donauit pro se et suis donatione propter nuptias irreuocabiliter que fit et dicitur inter viuos dicto Joanni gruide eius nepoti presenti et recipienti pro se et suis heredibus et successoribus quibuscunq̃ in futurum: videlicet dictum castrum de molario cum iuribus et pertinẽtijs suis: et omnia alia eiusdem domini hugonis bona q̃cũq̃ sint illa que ipse dominus hugo habebat citra drapum a parte chamberiaci sine detractione quacunq̃. ¶ Acto etiã retento per dictum dominum hugonem donatorem quod casu quo idem nobilis Joannes gruide et sui liberi masculi decederẽt sine liberis masculis et sui liberi masculi sine liberis masculis quod dictũ castrũ de molario et oia alia bona eidẽ ioãni vt. s. donata dicto dño hugoni aut suis reuerterent. ¶ Que oia dicte partes pmiserũt et iurauerũt habere rata et grata attendereq̃ et nõ cõtra facere dicere vel venire &c. vt in instrumẽto matrimonij latius continetur. ¶ Postea ab humanis decessit dictus dñs hugo gruide auus dicti Joãnis gruide superstite ipso Joãne eius herede vniuersali et qui fuit eius heres vniuersalis: quia dictus dominus hugo nullum habuit posthumum. ¶ Deinde dictus nobilis ioãnes gruide dñs de molario vltimo

defunctus in cōtractu matrimonij dicti gabrielis eius filij et nobilis amedee filie domini vriatici quondā dedit ⁊ donauit dicto gabrieli castra sua miribelli ⁊ castri bernardi. ¶ Et postea adiecit clausulā sequentem retentoq; etiam ⁊ reseruato qđ cum in contractu matrimonij ipsius domini de molario ⁊ dn̄e seu consortis idem dominus de molario dederit et donauerit eius primogenito castrum suum de molario cum suis iuribus ⁊ pertinentijs: quod casu predicto contingente dictus nobilis gabriel eius filius sit esse debeat contentus de dictis castris miribelli et castri bernardi: vt supra cōtemplatione presentis matrimonij datis. et quod nihil aliud petere possit casu cōtingente in dicto castro et iuribus eiusdem ⁊ pro his esse debeat contentus ⁊c. ¶ Nunc vero contingit quod ab vno mēse citra ab humanis decessit dictus nobilis ioannes gruide dominus de molario pater dicti gabrielis ⁊ nepos dicti domini hugōis gruide cuius fuerunt dicta castra de molario miribelli ⁊ castri bernardi. ¶ Et ipse nobilis Joānes gruide in suo testamento non sibi instituit heredem vniuersalem dictum gabrielē eius filium: sed filiam. suam vxorem nobilis guigonis alamandi. ¶ Et sibi heredem particularem instituit dictum gabrielem in dictis castris miribelli et castri bernardi: que sibi donauerat in dicto suo contractu matrimonij. ¶ Et vltra sibi dedit ⁊ legauit eidem gabrieli homagium nobilis Joannis alamandi de pasquerijs. ¶ Ex quibus sic presuppositis videndū est in iure. Si dictum castrum de molario cum iuribus eiusdē pertineat dicto nobili gabrieli vel non.

1 ¶ † Et videtur quod pertinere debeat dictum castrum de molario dicto nobili gabrieli. Primo per testamentum dicti domini hugonis gruide proaui sui paterni: in quo testamento. dictus gabriel videtur substitutus in dictis bonis ⁊ castris q̄ habebat et possidebat ipse dominus hugo per verba adiecta in dicto suo testamēto de quibus supra in. ij. c. fit mentio ibi: aut ipsi liberi

a sine liberis ⁊c. quia p illa verba ᵃ liberi liberorum videtur granati et per consequens substituti vt dicit Bar. in. l. centurio. q. vltima tertie questiōis principalis. que incipit. Quero vlterius. quid si testator ⁊c. ff. de vulga. et pup. Secus autem si ipse dn̄s hugo testator substituendo dicto Joānni eius nepoti dixisset. ¶ Et si dictus Joannes sine liberis decessisset ⁊c. quia per illa verba liberi dicti Joannis non viderentur substituti dicto ioanni heredi: sed operarentur illa verba conditionem ⁊ nō dispositionem scdm gl. Bar. ⁊ cōiter doc. l. l. in. i. la. ij. ff. de he. insti. ¶ Ex alio capite etiā videtur dictum castrum de molario pertinere debere dicto nobili gabrieli per cōtractum matrimonij dicti nobilis ioānis ⁊ domine polie parentum dicti gabrielis de quo cōtractu matrimonij fit mentio supra in tertio quarto quinto et sexto capitulis: in quo contractu matrimonij dictus dominus hugo donauit donatione inter viuos dicto nobili ioānni ⁊ suis liberis masculis dictum castrum de molario. ¶ Et licet in clausula supra in quarto capitulo descripta non fuerit adiectū verbū masculis: sꝫ simpliciter donauerit dicto

a ¶ Per illa v̄ba. De hac materia vide ēt. S. cō. xxij.

Joanni eius nepoti sub illis verbis presenti et stipulanti pro se
a ℂ Heredibus. intelligitur. de liberis. tex. et ibi glo. notabi. in. l. ex facto. §. fi. ff. ad trebel. a et suis heredibus [a] et successoribus quibuscumque etc. non adijciendo verbum masculis: tamen debent illa verba interpretari quod ipse dominus hugo donans voluit intelligere et donare liberis masculis dicti Joannis et per consequens dicto gabrieli eius filio masculo. ℂ Et hoc demonstrant verba precedentia de quibus supra in tertio capitulo fit mentio vbi voluit ipse dominus hugo donator dicti Joannes et polia coniuges deberent instituere heredem vniuersalem primum eorum filium masculum secundum: vel tertium. demonstrant etiam verba sequentia in dicto contractu matrimonij adiecta supra in quinto capitulo descripta dum voluit ipse dominus donator quod si ipse ioannes et sui liberi masculi decederent ante dictum dominum Hugonem quod ipsa bona per ipsum dominum Hugonem donata eidem reuerterentur: illud enim verbum masculis quod precedit et sequitur dispositionem dicte donationis de qua supra in quarto capit.

b ℂ Adiectum. cla generalis quae referatur ad precedentia vel sequentia et quando. vide spe. in ti. de instrumentorum editio. §. nunc autem videndum. versi. item excipitur falsis cla. b fit mentio videtur ibi fuisse adiectum [b] et est ibi intelligendum ex tacita mente ipsius donantis per textum in. l. si seruus plurium. §. fi. in fi. ff. de leg. j. et facit. c. secundo requiris. extra de
2 app. † vbi illa clausula appellatione remota in princ. rescripti adiecta subintelligitur in medio adiecta: et si in medio fuerit adiecta intelligitur in fine fuisse adiecta. Maxime in casu de quo agitur quia ipse dominus Hugo donans presumitur bona sua voluisse preseruare masculis: qui conseruant eius agnationem. ar. l. j. §. j. ff. de ventre inspici. et no. per Cyn. et Saly. in. l. j. C. de adul. et Bald. in. l. fi. C. de liberis preteritis cognomenque et insignia donantis differunt masculi non autem femine. eleganter notat Bar. in suo tractatu de insignijs et armis. et in. l. j. C. de dignitatibus. lib. xij. et hanc voluntatem ipsius domini Hugonis quod ipse voluerit bona sua ad masculos deuenire declarauit ipse in dicto suo testamento de quo supra in secundo capitulo fit mentio: vbi ipse substituit dicto Joanni eius heredi: eius liberos masculos: et liberos masculos liberorum suorum masculorum. Et idem de liberis masculis videtur disposuisse in dicta donatione ex coniecturata sua mente: quia voluntas etiam coniecturata est attendenda iuxta ea que leguntur et no. in. l. j. in fi. C. de con
3 di. insertis. † Et ad quam voluntatem etiam coniecturatam [c]
c ℂ Coniecturatam. vide quod scripsi in decisio. pla. questio. xlv. c attendere debet quilibet bonus iudex vt plene per glos. et doc. in. d. l. si seruus plurium. §. fi. et in. l. voluntates. et in. l. cum virum. in fi. C. de fideicommissis. Et ita tam ex dispositione testamentaria dicti domini Hugonis quam virtute dicte donationis in dicto contractu matrimonij per ipsum dominum Hugonem facte dictum castrum de molario videtur pertinere debere dicto nobili gabrieli pronepoti ipsius domini Hugonis.

4 ℂ † Nec potest dici dicta donatio inualida quia de patre in filium Primo quia contemplatione dicti matrimonij fuit facta. Secundo quia ibi interuenit iuramentum: que duo et alterum ipsorum facit valere dictam donationem: vt de istis duabus rationibus plene scripsi in decisionibus parlamenti questio. cxlv. et questio. cxlvj. et ibi sufficiat remissio causa breuitatis.

¶ Et si dicta donatio posset dici inualida prout nõ potest adhuc remaneret dicto gabrieli ius in dicto castro de molario vigore substitutionis adiecte in dicto testamẽto domini Hugonis: vt supra in iure declaraui in prin. presentis consilij.
¶ Et si dicatur quod dictus gabriel renunciauerit iuri sibi cõpetenti in dicto castro de molario in contractu sui matrimonij de quo supra in octauo ca. fit mentio: cum ipse acceptauerit donationem sibi factam per dictum nobilem Joannẽ eius quõdam patrem de castris miribelli et castri bernardi. Ita q͛ nihil vlterius in bonis dicti eius patris petere posset: sed q͛ de dictis duobus castris miribelli et castri bernardi deberet esse
4 contentus. ¶ Sed ad hoc potest responderi [a] multis modis. Primo quod ipse gabriel premissa fecit non visis nec lectis dicto testamento domini hugonis eius proaui nec dicto instrumento matrimonij dicti eius quondam patris. Et sic non videtur renunciasse iuribus sibi competentibus in dicto castro de molario vigore ipsorum testamenti et contractus matrimonij: per. l. de his. ff. de transactioni. Attẽto quod verba dicte. l.
5 de his † loquuntur per verba ablatiui absoluti que resoluuntur in vim conditionis. l. a testatore. ff. de condi. et demon. cum multis simi. Fuit ergo necesse vt dictus Gabriel videatur suis iuribus renunciasse quod ipse viderit et inspexerit verba dictorum duorum instrumentorum testamẽti domini Hugonis et matrimonij dicti nobilis Joannis eius patris. et quod ipse sciuerit tenores ipsorum duorum instrumentorum: prout tamen non sciuit nec vidit. ¶ Nec potest illi legi renunciari cũ fuerit in odium occultãtium testamenta et fauore publice vtilitatis vt ibi habetur. facit. l. j. ff. queadmodũ testa. aper. igitur renunciari non potest. l. tametsi. ff. ad macedo. facit. l. ius publicum. ff. de pac. pro hoc quia. l. de his videtur disponere circa formam. Dicens quod non aliter trãsigi possit &c. igitur renunciari non potest. l. nemo. ff. de leg. j.
6 ¶ † Preterea quia dicta. l. de his est prohibẽs: sed legib[9] prohibẽtibus renunciari non põt vt no. gl. in. l. j. et. ij. C. ne fide. dotium dẽtur. Et in aut. vt matres debitrices. §. j. col. vj. et sufficit q͛ lex prohibeat licet non adijciat q͛ inutile sit si cõtra fiat. C. de legibus. l. non dubium. et testator non potest facere quominus leges &c. l. nemo. ff. de leg. j.
7 ¶ † Nec firmata fuit dicta pretensa renunciatio iuramento dicti gabrielis: q2 iuramentũ non extẽditur ad ea que quis ignorat iuxta ea que leg. et no. in. c. veniens. la. j. extra de iureiurãdo. et ponit Henri. de bouenco in sua repetitione autẽti. sacramenta puberum in causa efficienti immediata. ibi: octaua est illa &c. C. si aduersus vendi. et faciunt ea que leg. et notan. in. c. quintauallis. extra de iureiur. ¶ Nec obstat predictis quia dicta. l. de his loquitur in transactione quia etiam locum habet in qualibet alia conuentione et pactione gratuita cum sit eadem ratio vt no. gl. in dicta. l. de his. facit. l. iij. §. cum trãsactio. ff. de transactio. et. l. cum tutoribus. §. fina. eodem titu. et. l. tres fratres. ff. de pac. cum simi.

a ¶ Põt responderi. hic plene de materia. l. de his. ff. de trãsac. et vide d͛ hac materia etiã S. cõsi. liij.

8 ¶ † Preterea si posset dici aliqua renunciatio intervenisse nõ
valuit talis asserta renunciatio: quia ob reverentiã patris et me-
tu paterno presumeret fuisse facta: ideo nõ valeret talis asser-
ta renunciatio iuris sibi competentis in dicto castro de mola-
rio. arg. in. l. j. §. qui onerande. ff. quarum rerum actio non dat.
¶ Et iuramentum in hoc casu nihil operaretur ut dicit Henri.
de bouenco in dicta sua repetitione in causa efficienti imme-
diata. ibi: tertio illatio: etc. ¶ Alia etiam ratione quia metus facit
cessare effectũ iuramenti dicta aut. sacramẽta. et in. c. cũ cõtin-
gat. extra de iureiur. Ita de iure dicendũ videt mihi cũ corre-
ctione cuiuslibet alterius melius me sentiẽtis.

¶ Summarium.

1 ¶ Castrũ habens territoriũ et iurisditionem habere psumit.
2 Probatio presumpta sufficit in valde antiquis.
3 Confines territoriorum qualiter probentur.
4 Mala fides prescriptionẽ impedit.
5 Confines territoriorũ quõ prescribi nequeant.
6 Causa iusta ignorantie restitutionem in integrũ causat.

¶ Consilium. lxxxviij.

ATtendant si placet egregij dñi utriusque iuris pro-
fessores per partes subscriptas pro declaratiõe li-
mitũ castri bucuyronis et monasterij mõtis fluriti
fienda cõiter electi ad infra dicẽda pro declaratio
ne iurium nobilis Claudij cocti thesaurarij Dal-
phi. domini bucuyronis.

1 ¶ † Primo quod dictũ castrum bucuyronis ab antiquo habet et
habere consuevit territorium limitatũ cum omnimoda iurisditiõe
alta et bassa mero et mixto imperio: ut deductum fuit in proces-
su. Et ita etiam de iure presumitur quia in processu pars adver-
sa in diversis passibus suorum articulorum fatetur dictũ no-
bilem Claudium cocti habere castrum in dicto loco bucuyro-
nis: ideo ibi habere presumitur ex antiqua concessiõe principis
territorium et iurisditionẽ: nã qui habet castrũ presumit de iure ibi
hr̃e territoriũ et iurisditionẽ. ut no. p Bar. in. l. j. ff. de offi. pfect.
urbis. et no. per glo. in. l. quicũque. in glo. ij. C. de fundi. limitro.
lib. xj. et no. per Inno. in. c. ex literis. de iure patrona. in glo. su-
per verbo excepto in versi. sicut est villa vel castrum etc.
¶ Et confines dicti castri bucuyronis declarãtur in homagio
dudum sexviginti anni sunt elapsi facto per dominum Hugo-
nem alamandi dominum vallis bonesij in bucuyronis capi-
tulo beate Marie Grationopol. per cuius homagij tenorẽ ap-
paret territorium dicti castri bucuyronis confrontari a ponte
crescenti, usque ad fontem beati Joannis et a summitate rupis
faysie sancti Aynardi usque ad flumẽ ysare tã in plano quam in mõ-
tibus: cui assertioni dictorum limitum facta in dicto instrumẽ
2 to homagij licet inter alias personas facta videatur † tamen
inducit probationem etiam inter alias partes propter anti-
quitatem excedentem memoriam hominis: quo casu sufficiat
8 presumpta probatio [a] ut plene per Bal. in aut. quas actiões.
C. de episcop. et cleri. Imo et possunt dicti confines probari per

[a] ¶ Presumpta pbatio. de mõ pbãdi cõfines territorior: vide etiam de hoc plene in decisi. parla. q. cxcix.

scripturam priuatam in colum: vel lapide impressam. xxiiij. questiõe. ij. c. sane. et. l. j. et. ij. ff. de albo scrib. et no. glo. in. c. cum causam. extra de probatio. Et dicit Joan. fab. quod facta antiqua que excedunt memoriam hominis vt in casu nostro probantur per communem relationem antiquorum vel per libros antiquos vel per hystorias: et talis antiquitas habet vim constituti. ita dicit ipse Joan. fab. C. de summa trinitate ꝛ fide catho. in. l. prima. in secunda columna.
3 †Probantur etiam confines territoriorum per testimonium de auditu alieno ab antiquis. l. in summa. §. item labeo. et ibi glo. et Bar. ff. de aqua pluuia arc. multa enim singularia in talibus admittuntur. Et secũdum tales presumptas probationes potest iuste iudicari vbi alie probatiões propter difficultatẽ probationum vt in casu nostro haberi non possunt. arg. eorum que leg. ꝛ not. in. c. illo vos. de pig. et in. c. ad nostram. de empt. et vendi. ¶ Postea vero contingit quod de anno millesimo trecẽtesimo quadragesimo secũdo. dominus Hũbertus Dalphiñ. dictum monasterium montis fluriti fundauit ꝛ dotauit ꝛ in ipsa fundatione declarauit limites et terminos dicti monasterij vez a paruo muro lapideo qui est in fine eiusdem domini Dalphi. contiguo ipsi domui montis fluriti a parte bucuyronis descendendo inferius directe vsqꝫ ad viam publicã qua itur de Grationopoli versus montem bonedũ vbi finiunt seu vbi erãt vinee que appellantur de plantetio. Et ab eodem paruo muro predicto ex alia parte pendente directe vsqꝫ ad riuum vocatum carmeyrent: ꝛ a dicto riuo procedendo versus viã qua itur de monte flurito ad iter tendens de ciuitate Grationopolis versus montem bonedũ vsqꝫ ad quadriuium: et ab ipso quadriuio procedendo per ipsum iter montis bonedi vsqꝫ subtus directum paruum murum predictum vt constat in instrumento dicte fundationis quod exhibetur.

¶ Et est circa dictam fundationem montis fluriti attendendum quod tempore dicte fundationis dictum monasterium non erat castrum sed erat vna simplex domus absqꝫ territorio limitato vt patet in ipso instrumento fundationis circa principium ibi: domum et edificia sua montis fluriti ꝛc. ¶ Etiam tempore dicte fundationis dicte domus montis fluriti non habebat limites: sed ipse dominus Dalphiñ. dicto tempore fundationis ibi statuit ꝛ declarauit limites territorij dicte domus montis fluriti vt pꝫ in dicto instrumento ibi declarando pertinentias terminos et dependentias dicte domus a paruo muro lapideo ꝛc. vt supra declaratur. ¶ Nec etiam tempore dicte fundationis dicta domus montis fluriti iurisditionem habebat infra dictos terminos. ¶ Sed ipse dominus Dalphiñ. tunc eidem domui montis fluriti dedit ꝛ concessit iurisditionem mixte et simplicis iurisditionis reseruato eidem domino Dalph. mero ꝛ mixto imperio vt pꝫ i dicto instrũo ibi saluo ꝛ excepto mero ꝛc. ¶ Et si dicatur qꝺ postea per sex annos post dictam primã fundationẽ idẽ dominus dalphiñ. in secunda dotatione dedit ꝛ concessit dicto cõuẽtui castrũ mandamẽtum et territoriũ montis fluriti: cũ omnimoda iurisditione mero ꝛ mixto imperio ibidem dictam domũ montis fluriti nũcupando castrũ mãdamentum ꝛ territoriũ mõtis fluriti. ¶ Istud nõ obstat quia per illud nõ cõstat ꝙ ante dictã primã fundationẽ ibi essent castrũ mandamentum et territoriũ cum iurisditione. ¶ Imo tempore dicte prime fundationis ipsa domus montis fluriti incepit esse castrũ cum mandamento territorio ꝛ iurisditione vt supra declaratur. ¶ Et nihil ampliauit in secunda dotatione idem dominꝰ Dalphinus circa terminos in prima fundatione pro territorio adiectos vt patet ex lectura instrumenti ipsius secũde dotationis: licet circa census redditus ꝛ obuentiones ac merũ ꝛ mixtũ imperium ipsam primam dotationem ampliauerit in dicta secunda dotatiõe. ¶ Sed postea tractu temporis adueniente dicte domine moniales nõ atten-

dentes qd quilibet terminis suis debet esse contentus iuxta capitu. primum. de sepul. falcem in messem alienam contra deum et conscientias suas ponere attentaverunt et tam per se quam eorum officiarios iurisditionem exerceri fecerunt vltra dictos eorum terminos in dicta eorum prima fundatione declaratos: et infra terminos territorij dicti castri bucuyronis s. declaratos: pretendentes dicte domine moniales possessorium seu quasi cum prescriptione iuxta per eas deducta in dicto processu.

4 ¶ † Qua tamen prescriptione se iuvare non possunt dicte domine moniales. Primo quia fuerunt ab initio in mala fide que obstat prescribere volenti in. c. fi. de prescrip. et in regula iuris possessor. ¶ De mala enim fide ipsarum dominarum monialium constat per dictum instrumentum prime fundationis in qua fundatione eis fuerant declarati limites eorum territorij. Quos terminos excesserunt cum mala fide: quia non poterant pretendere ignorantiam dicte fundationis cum ex ipsa fundatione teneant dominium montis fluriti cum iuribus et pertinentijs. Sicut videmus in simili in herede extraneo qui presumitur scivisse testamentum: quia non potuit hereditatem obtinere: vt plene per Bar. in. l. is potest. in vlti. colum. ff. de acqui. here. Maxime quia dictum instrumentum fuit in processu deductum. Ex quibus presumuntur ipse domine moniales quia in ipsa causa perseverant habuisse donec ab initio malam fidem. l ij. §. circa. ff. de doli excep. quia mala fide causante etiam si prescriptio fuisset completa tenerentur dicte domine moniales ad rei occupate restitutionem: et in hac opinione fuit magister Joannes lectoris sacre theologie doctor in sua summa confessionum lib. ij. ti. i. in. xxxi. q. ¶ Multe etiam alie rationes in facto fuerunt in processu pro parte dicti domini bucuyronis deducte per que apparet nullam prescriptionem locum habere potuisse respectu dictorum limitum.

5 ¶ † Imo qd plus est absque alia deductione aut probatione facti narrati in processu pro parte dicti domini bucuyronis: de iure non potuerunt dicte domine moniales dictos limites bucuyronis prescribere per ea que leguntur et no. in c. super eo. extra de parochijs. Maxime vt in casu nostro / in quo limites sunt distincti: ideo prescribi non potuerunt: vt ibi dicit Joan. an. idem glo. in. c. quicunque. xvi. questione. iij. idem glo. in. c. quia iudicante. de prescript. et ita quasi dicunt omnes doc. vt refert Joan. and. vbi. s. idem Inn. vt refert Jo. an. vbi. s. ¶ Si autem confines non essent distincti: tunc prescriberentur confines. x. vel xx. annis: vt per glo. in. l. i. in glo. i. ff. finiu reg. ita intelligitur illa glo.

6 ¶ † Plus potest dici quod si ex aliqua causa pro parte dictarum dominarum monialium in processu deducta potuisset prescriptio allegata causari quod dictus dominus bucuyronis veniret in integrum restituendus adversus talem prescriptionem ex iusta causa: quia ipse dominus bucuyronis et sui predecessores a quibus causam habet ignoraverunt dictos limites in dicta prima fundatione dominarum monialium declaratos vsque ad inchoationem dicti processus. Ex qua iusta causa ignorantie ipse dominus bucuyronis licet maior veniret in integrum restituendus adversus assertam prescriptionem: vt dicunt doc. quos recitat et sequitur Angel. de are. institu. de act. in. §. si quis agens. in xiij. colum. ibi. potest etiam dicium beneficium etc. et que restitutio in integrum fuit petita in processu in. lxxi. articulorum incipientium nobilis Claudius coetc. etc. ¶ Ex quibus propterea clare patet qd vos egregij domini arbitri a dictis partibus electi: pronunciare et declarare debetis terminos et limites dicti castri bucuyronis esse debere iuxta limites declaratos et descriptos in dicto homagio dudum facto per dictum dominum hugonem alamandi dicto venerabili capitulo. ¶ Et dictas dominas moniales montis fluriti non debere exercere

iurisditionem per eorum officiarios vltra limites declaratos in dicta eorum prima fundatione per dictum dominum Humbertum dalphi. eisdem dominabus facta. ¶ Cetera suppleant peritie vestrorum duorum dominorum arbitrorum ius in causa arbitrali dicturorum.

¶ Summarium.

1 Uocari seu trahi in ius nemo debet pro crimine sine priuato accusatore.
2 Periurus qualiter sit puniendus.
3 Periurium secundum diuersos diuerse punitur.
4 Delicta grauiora que sint.
5 Crimina seu delicta grauiora quot sint et que.
6 Periurium non est inter delicta grauiora numerandum.
7 Procedi in criminalibus per viam inquisitionis quando possit.
8 Ordinatio interlocutoria dicitur in qua non principalis questio terminatur.
9 Appellans an censeatur appellationi renunciare si compareat coram priori iudice.
10 Appellari potest tandiu quandiu grauamen durauerit.
11 Interlocutoria preiudicium negotio principali ferens habet vim diffinitiue.
12 Interlocutorie que ex nouo proponendis iustificari vel impugnari possint.

¶ Consilium. lxxxix.

Circa merita processus honorabilis viri ianini de porta ciuis et mercatoris vienne appellantis in hac causa et procuratoris fiscalis curie communis dicte ciuitatis vienne appellati videntur inter cetera in iure declaranda dubia subscripta. (vt appareat magnifico dalph. parlamento per iudices prime et secunde instantiarum a quibus extitit appellatum male fuisse processum) proposita: quia in dicta causa pro parte dicti de porta in hac tertia instantia tradita fore admittenda quicquid dicat pars aduersa. ¶ Primo si dictus de porta appellans pro pretenso casu sibi ex officio dicte curie communis vienne imposito debuerit inquestari sine priuato denunciatore. ¶ Secundo si appellatio dicti de porta emissa a dicto iudice curie communis vienne introducta coram viceballiuo superioritatis vienne dici possit deserta: prout ipse viceballiuus in sua ordinatione a qua pretendit. ¶ Tertio si ordinatio dicti iudicis curie communis vienne dici debeat interlocutoria habens vim diffinitiue: vt admitti debeant dicta proposita per dictum de porta coram magnifico dalph. parlamento in causa appellationis tradita. ¶ Quarto et si dicti articuli non admitterentur an saltim possit dici quod ex eisdem actis dictus viceballiuus male ordinauerit. ¶ Circa primum dubium videtur indubitanter dicendum quod dictus de porta non debuit in causam trahi: neque inquestari in dicta curia communi 1 vienne pro pretenso casu asserti periurij[a] ex officio ipsius curie sine priuato

a ¶ Periurium de piurio etiam tetigi. s. cons. xxix.

denunciatore.primo scdm libertates per dominum nostrū re-
gem dalphi.dictis ciuibus vienne specialiter concessas:que li
bertates sunt inserte in processu.fo.xciij.Et licet in tertio capi
tulo dictarum libertatum dicatur exceptis grauioribus deli-
ctis ibi.tamen ipsa libertas declarat que sunt grauiora deli-
cta.⁊ ibi expresse dicitur qđ sunt grauiora delicta:videlicet il-
la que exigunt vltimū supplicium vel membri mutilationem.
Sed pro periurio etiam si casus contigisset prout non contin-
git in personam dicti de porta non exigeretur vltimum suppli

a ¶ Puniat' quali' periu riū puniat'. de quo etiā scripsi in deci.parlamē.q.clxxviij.

2 cium vel membri mutilatio.†Et pro huius articuli declaratio
ne qualiter periurus puniatur[a] distinguo sic post doct.in iure
scribentes:quia aut quis est periurus super contractu et tunc
punitur q: efficitur infamis.l.si quis maior.C.de transac. Aut
quis est periurus in ferendo testimoniū in causa publici capi
talis iudicij:tūc eo casu talis periurus similitudine supplicij
castigatur.ff.de sicca.l.j.§.j.⁊ ibi Bart. ⁊ plene scripsi in decisi.
parla.q.xliij. Aut quis est periurus in ferendo testimoniū in
alia causa criminali vel ciuili:⁊ tunc pena falsi tenetur.l.j.§.j.
et ibi glo.⁊ Bar.ff.de fal.aut quis est periurus iurādo in re pe
cuniaria per ingenium principis tūc est fustibus castigādus.
ff.de iureiur.l.si duo patroni.§.fi.nec obstat.l.ij.C.de reb⁹ cre.
et iureiur.vbi periurus solum deum hʒ vltorem:quia hoc verū
si periurium nō cedat in alterius preiudicium vt dicit gl.in.c.
quicūqȝ.vj.q.j.tūc enim si cadat in alteri⁹ preiudiciū periuriuȝ
punitur scdm diuersitatem casuū supra proxime declaratorū:
quorꝫ casuum nullus cōtingit in casu de quo in hoc ꝓcessu agi
tur.ideo male processit ⁊ ordinauit dictus primus iudex curie
3 cōis vien.¶†Uel aliter scdm varias opiniones doctorꝫ si que-
ratur nūquid ⁊ qualiter puniat' periurus.ita dicendū est:nam
aut aliquis iurat per sacra illicita ⁊ prohibita vt per caput vel
capillos vel viscera dei:⁊ ita per humanitatem christi ⁊ tūc pu
nitur capitaliter si hoc habeat in cōsuetudine vt in aut.vt non
luxu.ꝯ na.nec iuret per capillos dei.§.⁊ qm̄.coll'.vj. si vero nō
habeat hoc in ꝯsuetudine punitur scdm statuta terrarū vel al's
arbitrio iudicātis iuxta.l.hodie.ff.de penis.Si vero iuretur ꝑ
sacra licita:vt per deū vel christi diuinitatē:⁊ tūc si quidem iu
ret verum nō punitur.vt.ff.⁊.C.de iureiur.per totū.Si vero iu
ret falsum si quidem sit persona accessoria/vt testis punit' cri-
mine falsi vel legis cor.de sicca.l.j.circa princi.ff.de fal. ⁊ ad.l.
corne.de sicca.l.j.in prin.vel pro motu iudicis causa preceden
te.l nullū.C.de testi.super quo vide no.in.c.j. de crimine falsi.
et.xxiij.q.v.c.rex.Si autem queratur de iuramento persona-
li:et tunc siquidem iuretur sine deliberatione calore iracūdie
non punitur:vt.l.j.C.de iureiuran.⁊ in.l.que calore iracundie
ff.de regulis iur.Si vero falsum iuretur cum deliberatione:et
tūc aut iuratur de preterito vel presenti aut de futuro.Si qui-
dem iuratur de preterito vel presenti parte vel iudice non de-
ferente:et tunc talis periurus committit crimen stellionatus
et sic puniendus.l.fina.ff.de cri.stel. Si vero iuretur parte vel
iudice deferente:⁊ tunc si queratur an tale iuramentum possit

retractari.⁊ dic ꝙ non regulariter: vt in.l.ij.C.de iurein.⁊ in.l.
j.ff.eo.sed fallit in quibusdam casibus.in.l.fi.C. de iurein.⁊ in
l.admonendi.ff.eo.Si vero queratur nunquid talis periurus
puniatur:⁊ tunc si iurauerit p deū nō punit:vt in.d.l.ij.C. de iu-
reiur.Si vero iurauerit per principem punitur.l.si duo patroni
§.fi.ff.eo.⁊ rō q: cū iurat per deū de tali periurio in alio seculo
punitur.Si vero iuret p principē nō punitur in alio seculo/ sed
in isto sm Ja.bu.Si vero iuret de futuro: tunc siquidē deieret
ppter cām legibus approbatā vel permissam ⁊ tunc non pu-
nitur deierans.l.fi.ff.qui satis.cog.Si vero deieret ex cā legib⁹
non permissa:tunc siquidē tale periuriū non venit in detrimē-
tū tertij:sed solius dei:vt q: iurauit non comedere carnes tūc
a solo deo punitur:vt in.d.l.ij.C.de iurein. sm vnū intellectū.
Si vero tale periurium sit alteri pindiciabile:tunc siquidē iste
deierans sic efficitur obligatus:tunc ipse punitur.l. si quis ma-
ior.C.de transac.Si vero non sit efficaciter obligatus tunc non
punietur:vt.l.iurisiurādi.§.⁊ generaliter.⁊.§.si paciscar.ff.de pact.
¶Alio etiam respectu male ordinauit dictus iudex curie cōis
Vienne:quia libertas generalis patrie dalphinalis que est in-
serta in processu.fo.xciiij.prohibet ne in non notorijs inquira
tur ex officio curie nisi interueniat legitimus denuntiator.Et
licet ibi dicat exceptis grauioribus criminibus que voluit do
minus dalphi.qui ipsas libertates concessit:intelligit sm le-
4 ges ⁊ etiā declarari.†Declaratio iuris est ista:grauiora deli-
a cta[a] sunt illa que exigunt vltimū suppliciū vel membri mutila
tionē.vt no.in.l.non solum.§. si mandato.ff.de iniur.per bar.
in.l.ij.ff.de pu.iud.⁊ in.l.leuia.ff.de accu.⁊ in.l.non ideo min⁹.
C.de accu.per Saly.ibi quero igitur.no.in.c. at si clerici. extra
5 de iudi.⁊ ple.per Archi.in suo rosario.xxvj.di.c.vnū.†vbi ipse
enumerat.xj.maiora ⁊ grauiora crimina.Primū est sm ipsum
dnm Archid.peccare in fide trinitatis.xxij.q.j.§.j.xxxiij. q.vij.
quid in omnibus.Secundū est peccatū contra naturam.xxxij.
q.vij.flagitia.⁊.c.adulterij.Tertiū est homicidiū.l.di.placuit.
Quartum est crimen lese maiest.lxxix.dist.si quis vj.q.j. si quis.
⁊.iij.q.v.accusatoribus. Quintum crimen sacrilegij: videlicet
cum quis violēter frangit ecclesias.ij.q.j.in primis.xvij.q.iiij.
si quis in atrio.⁊.c.super.⁊.c.quisquis.⁊.c.si quis suadente.cū
simi.Sextū est incestus.iij.q.iiij.consanguineorum.xxxv.q.iij.de
incestis.Septimū conspiratio.xj.q.j.conspirationū.⁊.c.si quis
⁊.c.si qui clericorum.Octauum est adulterium quod est dete-
stabile in vtroqꝫ testamento.xxxj.q.vij.quid in omnibus.⁊ ea-
dem causa.q.iiij.nemo.Nonum est falsum testimonium quod
lege diuina ⁊ canonica est prohibitum:vt probatur.xxij.q.iiij.
non periurabis.quod est extractū de leuitico.⁊.vij.q.j.quicū-
qꝫ.⁊ in.c.j.extra de fal.⁊ de hoc falso testimonio tetigi plene.§.
in princ.presentis dubij. Decimū est crimen symonie.extra de
symo.c.sicut.⁊.c.tāta.j.q.vij.c.vlti.⁊ est damnatū crimē in vtro
qꝫ testamēto.j.q.j.qui studet.Undecimū est crimē vsure qđ est
detestabile in vtroqꝫ testamento.extra de vsuris.c. quia.xiij.q.
6 iij.plerisqꝫ.¶†Ex quibus patet ꝙ periuriū pretensū de quo

a ¶Grauiora delicta. que dicantur grauiora delicta. de hoc scripsi in singula. meis in.§.q̄ dicantur grauiora. foli.cxv. verso.

dictus de porta inquestatus fuit in dicta curia cōi Vienne non est de grauioribus delictis. Et ita etiā scḋm dictas libertates generales dalphiñ. nō debuit de porta inquestari neq3 in cām trahi sine priuato denūtiatore: qbus libertatib⁹ generalib⁹ p̄sentis patrie dalphi. gaudere debēt etiā ciues ciuitatis Viēne: qz sunt de dalphi. cum reuereñ. in xp̄o pater dñs archieps Viennēñ. tpalitatē Vienne recognouerit tenere de feudo dñi nostri francoꝝ regis dalphiñ. Viennēñ. vt constat in processu. fo. xciij. verso. in fine folij.

7 ¶ † Ex alio etiā capite male fuit tractus in causam ipse de porta corā iudice cōi Vienne: qz de iure cōi anteq̄ in criminalibus possit procedi sine priuato denuntiatore per viam inquisitionis requiritur q̄ precedat de tali pretenso crimine fama seu infamia publica a fidedignis super inquirendis: ⁊ non solum semel sed pluries ⁊ sit tanta fama q̄ generet scandalum tale q̄ sine periculo tolerari non possit: vt in. c. qualiter ⁊ quando. lo. ij. extra de accusat. cum ibi not. ⁊ faciunt que dicit Spec. in titu. de inquisitione. §. quando autem. vers. scias ergo ⁊c. no. etiam per Ange. de perusio. in. l. si vacantia. C. de bo. vacantib. lib. x. Et si iudex aliter procedat ad inquisitionem processus est ipso iure nullus: vt in. c. qualiter ⁊ quando. ⁊ in. c. inquisitionis. eo. ti. Maxime vbi reus inquisitus dicit se non infamatū: prout fecit dictus de porta coram dicto iudice cōi vienne: vt p3 ex actis. Tunc enim iudex primo cognoscere debet de asserta infamia: ⁊ si hoc pretermittat grauat partem: ⁊ potest ipsa pars grauata a tali iudice appellare tanq̄ grauatus: vt no. Spec. in. d. ti. de inquisitione. §. j. versic. item si petit ⁊c. Sed dictus iudex curie cōmunis Vienne processum ad inquisitionem contra dictū de porta non precedente aliqua infamia de qua per p̄cessum appareat. igitur nulliter: inique ⁊ indebite processit ⁊ grauauit dictum de porta: ⁊ merito appellauit. Et hec sufficiant circa primum dubiū.

¶ Ad secundū dubiū si appellatio dicti de porta emissa a dicto iudice curie cōmunis Vienne ⁊ introducta coram dicto viceballiuo dici possit deserta.

8 ¶ Et credo indubitanter q̄ non: qz illa ordinatio per dictum primū iudicem facta dum ordinauit dictum de porta in cām esse trahendū: super contētis in dicta inquesta est interlocutoria cū per eam nō fuerit terminata questio p̄ncipalis. iuxta. l. ff. de re iu. ⁊ qz inter principiū ⁊ finem cause fuit prolata. ideo dicitur interlocutoria: vt no glo. in cle. j. de sequest. pos. ⁊ fruc. faciunt etiā no. per Bar. ⁊ doc. in. l. ij. ff. de ap. reci. Et ideo ipse de porta tanq̄ grauatus causis supra in primo dubio declaratis perijt illud grauamen infra. x. dies reparari: alias appellabat vt in sua comparitione incipiente occasione: qz dicta ordīnatio fuit facta die. xx. augusti. ⁊ ab ipsa ordinatione in scriptis fuit appellatum die prima septembris. ⁊ sic infra decem dies vt patet in processu. fo. liiij. verso. Et licet ipse iudex prime instantie noluerit dictū grauamen reparare: sed concesserit apostolos: illi tamen apostoli fuerunt refutatorij vt patet in p̄cessu. fo. lxv. Ideo primus iudex non abdicauit a se iurisditionem: sed remansit iudex in eadem cā q̄d secus fuisset si ipse concessisset apostolos dimissorios: qz tunc abdicasset a se iurisditionem vt plene dicit Bar. in. l. eius qui. in secunda questione. ff. de ap. reci. ⁊ Joā. ferrarij in titu. forma appellationis ab interlocutoria. in litera super verbo causis ⁊ rationibus infrascriptis ibi rursum queritur qualis sit effectus ⁊c. faciunt ea que leg. ⁊ no. in. c. vt debitus honor. extra de ap. ⁊ dicit Inno. in. c. vlti. de accusa. q̄ quando iudex non admittit sed respuit appellationem non potest statuere appellanti terminum ad introducendum talem appellationem. Ideo potuit ipse de porta iterato coram dicto iudice comparere petendo ordinari ipsum in causam non esse trahendū occasione dicte inqueste prout ⁊ fecit in sua comparitione incipiente q̄uis ⁊c.

inserta in processu.fo.lxviij. & in quadam sua alia cōparitione
incipiēte sepe &c.inserta.fo.lxxxj. Et quia dictus primus iudex
dixit qđ ipse ordinabat vt alias vt patet.folij.lxxxvj. ideo ipse de
porta,fo.lxxxviij.petijt iterato vt in dicta sua cōparitione inci-
piēte sepe &c.cōtinebatur. Et vlterius idem de porta.fo.lxxxix.
verso.petijt dictū grauamen reparari alias vt in dicta sua cōpa-
9 ritione cōtinebatur.† Et persistendo[a] semper in reparatione
a dicti grauaminis obtinēda viuente ipō de porta.fo.xcij.verso.
petijt illud grauamen reparari:alias appellabat vt in dicta sua
cōparitione cōtinebatur:qui iudex die.viij. mēsis decembris.
M.cccclxvij.loco reparationis grauaminis dixit qđ non facie
bat rñsionem dicto de porta asserēdo alias sibi fecisse rñsionem.
ideo videns dictus de porta qđ ipse iudex eū semper grauabat
in.nō faciendo sibi rñsionem super reparatione dicti grauami
nis eius appellationem introduxit coram dicto vicebaliuo in-
fra quatuor dies post dictum vltimum grauamen. vz die.xij.
eiusdem mēsis decembris,& sic infra tempus statutorū dalphi.
vt patet in litera inserta fo.xix.verso. Nec ex illis reiteratis vi-
cibus per dictū de porta factis in petendo grauamē reparari:
potest dici qđ ipse renūciauerit dicte sue prime appellationi fa
cte infra decem dies. Immo potius dici dz qđ ipse in eadem sua
prima appellatione infra.x.dies interiecta adherere semꝑ vo-
luerit vt patet ad sensum. Et dictus iudex curie cōis qui non
reparauit grauamen prout reparare debebat causis supra in
primo dubio declaratis male fecit quia ipsum grauamē repa-
rare poterat qñcunqȝ vsqȝ ad diffinitiuam sniam etiaȝ parte nō
petēte.iuxta.c.cū cessante.extra de app.in antiquis.licet per di
ctum de porta fuisset appellatū vt declarat tex.in.d.c.cū cessan
te ibi nō obstante si a tali cōminatione vel interlocutione fue-
rit appellatum &c. Quia quod plus est interlocutoria etiā post
decem dies potest per iudicem reuocari etiaȝ ad postulationē
partis per tex.in.c.fi.de appel.lib.vj.vbi si exceptio que nego-
cio principali preiudicat vel iudicium nullum reddit fuerit
repulsa et post sententiam diffinitiuam appellari contingat
iudex appellationis ipse interlocutoriam reuocare potest eo
quod ipse succedit in iurisditione iudicij a quo per dictum.c.
fina. de appella. libro.vj. multo ergo fortius iudex qui ipsam
b interlocutoriam tulit[b] hoc facere potest et hoc verum quod in-
terlocutoria etiam post decendium potest reuocari nisi fuerit
mandata executioni:quia tunc non potest reuocari nisi vtraqȝ
parte consentiente vel nisi ex iusta causa vt dicit Salycetus in
l.cum proponas.C.de bon.aucto.iudi.pos. in septima colum-
na. Et quod ad postulationem partis interlocutorie etiam
post decem dies possit peti reuocari nisi sit mandata executio-
ni:vt supra proxime dixi:et nisi reuocetur quod possit appella
ri:facit text.in capi.consultatio.in fi.de appellatio.libro sexto.
10 † quia quandiu durat grauamen tandiu etiam post decem
dies potest appellari quia quandiu iudex non reuocat gra-
uamen tandiu grauat:ideo semper potest appellari.argumen
tum.de peniten.distinctio.septima capitu. fina.in fine, versic.

a ¶ Et persistēdo.de appellāte q̄ cōparet coraȝ iudice a q̄ si videat̄ eius appellatiōi renūciare vide q̄ dixi in decisi. pla. q.ccclxiij.

b ¶ Interlocutoriam tulit.& hoc verū sm Joā. an. & Inno. i.c.qđ ad cōsultationē de reg.iur.si nō fuerit appellatū:qr si fuerit appellatū:& appellatio est deserta:tūc nō pōt reuocari:et de hoc vr̄ eē casus i cle.fi.de appel.

qui autem.ista sunt verba Spec.in titu.de appella.in.§.restat videre.ver.et non secundum vincentium &c. idem voluit dñs Anto.de butri.post Joan.de imol.in.d.c.cum cessante. dicens qd vbi grauamen est successiuum potest semper etiam post.x. dies appellari. et ponit exemplum ipse dominus Anto.de bu. vt si quis petit reuocari sententiaz excommunicationis vt iniustam nam quãdiu non reuocatur potest appellari semper cũ post.x.dies per no.in.c.ex parte.tua extra de appel. vbi habetur et no.qd licet grauatus a principio non exceperit vel nõ appellauerit:tamen si illud idem grauamen reiteratur et nõ reuocetur poterit de nouo excipi vel appellari.et ad hoc facit qd no. glo.super verbo partibus.in cle.j.de verbo.signifi.vbi dicitur qd singulares actus iudiciorũ sunt per se actus perfecti: ideo potest appellari a quolibet actu reiterato. pro hoc etiam facit quod dicit Bar.in.l.cum procurator.ff.de noui ope. nũn. circa fi.vbi dixit qd ex nouo grauamine etiam circa idem illato potest appellari:idem etiam sentit Inno.in.c.significantib⁹. circa fi.de no.ope.nun. Sed plus fecit dictus de porta: quia appellauit primo infra.x.dies a prima ordinatione iudicis communis:vt patet in processu fo.liiij.verso.et iterato ab aliis grauaminibus in eo qd ipse iudex sepius requisitus primum grauamen reparare noluit:et per consequens eius appellatio non est deserta per iura et rationes supra deductas:ideo dictus viceballinus iudex secunde instantie:a quo male et erronee causauit suam ordinationem a qua ab eo fuit appellatum ibi volendo dicere dictam appellationem fuisse desertam nec coloratur dicti viceballini ordinatio in eo vt ipse pretendit qd dictus de porta post primã ordinationem in prima instantia coram iudice comparuit:quia comparendo semper institit circa reparationem dicti grauaminis.

11 ¶†Ad tertium dubium si ordinatio seu interlocutoria lata in dicta causa per dictum iudicem curie cõmunis vienne:in qua interloquendo ordinauit dictum de porta de super contentis in dicta inquesta in causam coram eodem iudice trahendum et trahi debere dici debeat et censeri interlocutoria habẽs vim diffinitiue vt pposita pro parte dicti de porta in hac tertia instantia coraz magni.dalph.parla.tradita admitti debeant:et circa hoc puto indubitãter dicendũ dictã interlocutoriam habere vim diffinitiue:qr ois interlocutoria q̃ parat preiudiciũ negocio principali hz vim diffinitiue[a] vt dicit Bar. in.l.ticia. ff.de accu.et in.l.eius qui.ff.de app.reci.Sed illa ordinatio dicti iudicis curie cõis viẽne qua cauetur dictũ de porta esse trahendum in causam coraz eo ad causam cõtentorũ in titulis inquisitionalib⁹in processu prime instãtie.pductis parabat preiudicium negocio principali:qr si per illam ordinationez ipse de porta subijsset iudiciũ dicti iudicis cõis curie et rñdisset dicte inqueste prout tẽdebat dicta ordinatio derogasset dictis libertatib⁹ et preiudicasset sibi in negocio principali: qr postea nõ potuisset se iuuare dictis libertatib⁹ iuxta.c.ij.de accu.et inquisitionib⁹.lib.vj.

12 ¶†Sed cõis opinio doctorũ scilicet qd interlocutorie

[a] ¶Hz vim a diffinitiue. De interlocutorijs vim diffinitiue habentib⁹.

locutorie q̄ habent vim diffinitiue possunt iustificari vel impugnari ex de nouo proponendis et iustificandis in causa appellationis nec in talibus interlocutorijs habentibus vim diffinitiue habet locum cle.appellanti. de appel. ita dicit et tenet dominus Cardi.floren.in.d.cle.appellanti.in.ix.q.in fi. et allegat idem tenere dominos de rota deci.xvj.Licet in talibus interlocutorijs vim diffinitiue habentibus seruetur dispositio.c.cordi.de appel.lib.vj.quia in talib⁹ vim diffinitiue habentibus debet in scriptis appellari et cause grauaminis exprimi:vt dicunt dicti domini de rota.Et qd in talibus interlocutorijs vim diffinitiue habentibus debeat in scriptis appellari:dicit et tenet Joā.mo.in.c.cupiētes.in.§.etsi per.xx.dies.de elect.lib.vj.Et ideo dicti articuli pro parte dicti de porta in hac tertia instantia coram vobis magnifico dalphi.parlamēto traditi admitti debent in vim positionum:vt pars aduersa respondeat ipsis:et in vim articulorum vt inde ad probandum admittantur si pars aduersa eos neget:licet pro maiori parte de cōtentis in ipsis ppositis appareat per acta principalia in hac causa producta. Sed quia non omnia ibi deducta apparent ex actis:ideo petuntur admitti:et hoc de tertio dubio.¶Ad quartum quesitū patet ex premissis responsio qd etiam si dicti articuli non admitterentur quod ex eisdem actis in causa iam productis et deductis satis clare apparet qd dictus viceballiuus iudex secunde instantie male/indebite/et erronee/pronunciauit et ordinauit et ita pronunciandum et sententiandum fore per magnificum dalphi.parlamentum.primo causantibus dictis libertatibus specialiter ciuibus vienne concessis:quia ipse de porta probatur ex primis actis ciuis vienne: et talem eum fatetur pars aduersa in dictis titu.inquisitionalibus:et in diuersis alijs passibus dicti processus.Tum etiam causantibus dictis libertatibus generalibus presentis patrie dalphi.non potuit inquestari dictus de porta/et ex alijs causis supra late circa primum dubium deductis et alleg. Ex quibus clare patet qd ipse de porta non debuit in causam trahi neqꝫ inquestari coram dicto primo iudice communi vienne sine priuato denūciatore ex officio curie ad causam pretensorum et contentorum in dictis titulis inquisitionalibus in prima instantia traditis.Tum quia appellatio dicti de porta coram dicto viceballiuo introducta:non erat nec est deserta causis plene supra in secundo dubio declaratis:licet dictus viceballiuus contrarium et male sua ordinatione a qua asseruerit.Et erat ipse viceballiuus iudex cōpetens dicte cause appellationis scdm etiam concordantias inter condominos vienne factas insertas in processu.fol.xciiij.verso. Tum quia dictus de porta ab ordinatione dicti viceballiui qui pronunciauit se non fuisse in dicta causa appellationis iudicem competentem debite et in scriptis appellauit et aplos obtinuit:ptꝫ qr ipse balliuus eius ordinationem a qua protulit die.vij.aprilis.et eodem mense videlicet. xv. eiusdem mensis aprilis.et sic infra.x.dies ipse de porta appellauit:et apostolos obtinuit:vt patet ex instrumēto in processu inserto.fo.ij.Et que appellatio fuit legitime infra sex dies coram vobis magnifico dalphi. parlamento introducta: vt ptꝫ in litera iudiciali inserta.fo.x.verso.Quibus omnibus iunctis clare patet per vos magnificum dalphinale parlamentum pronunciandum et sententiandum fore per dictos duos iudices a quibus male processum et ordinatū:et pro parte dicti de porta bene appellatum fuisse:et ex illis causis supra declaratis possunt dicte ordinationes dictorum duorum iudicum reuocari cum in dictis appellationibus dicti de porta ipse cause fuerint specialiter declarate et deducte.iuxta cle.appellanti.de appel.et hec de quarto et vltimo dubio.¶Attendatis etiam domini ad hocquod Joannes seruientis qui dictam causam appellationis occupauit asserto procuratorio nomine asserti procuratoris fi-

fcalis dicte curie communis vienne appellati non decet in causa de eius pretenso mandato: ideo debet ipse serviens tanquam falsus procurator nomine suo proprio in expensis dicti de porta condemnari: quod ita fieri petit ipse de porta. Nec obstat si hec causa sit fiscalis: quia viceballivus a quo dictum de porta condemnavit in expen. cause in ordinatione sua a qua extitit appellatum: vt patet in actis principalibus. folio. ciiij. idem ergo facere debetis: quia quod quisque iuris &c.

¶ Summarium.

1 Sententia iudicis a quo ex quibus cognoscatur iniqua. & nu. seq.
2 Sententia iudicis a quo qualiter excusari possit a dolo.

¶ Consilium. xc.

Revocari debet sententia per dominum Joannem moteti iudicem a quo in hypothecaria contra michaelem sanueri/et guionetum suppi lata causis & rationibus subscriptis. ¶ Pro dicendo: cum tamen evidentia premitto primo quod contractus matrimonij inter Joannem grimaudi ex vna parte & petrum revolli nomine stephane eius filie factus & celebratus extitit. M.cccclix. & die. j. mensis aprilis. & constat in instrumento matrimonij in actis productis. ¶ Secundo premitto quod dictus revolli pater dicte stephane: dotem de cuius restitutione agitur solvere convenit dicto grimaudi viro terminis sequentibus: videlicet a festo nativitatis domini tunc proxime venturo in vnum annum anno revoluto duos florenos. Et sic continuando solutiones anno in annum duos florenos vsque ad complementum solutionis dicte dotis. ¶ Tertio premitto quod dictus grimaudi maritus dictam dotem restituere promisit terminis et solutionibus quibus ipsa dos vt. s. fuerat solui promissa: vt constat dicto instrumento.
¶ Quarto premitto quod augmentum dicte dotis per dictum grimaudi maritum datum dicte stephane fuit solui ordinatum anno quolibet duos florenos inchoando primam solutionem post vltimum terminum restitutione dicte dotis. ¶ Quinto premitto quod dictus grimaudi maritus decessit ab humanis de anno domini. M.cccclxij. de tempore quadragesime: vt colligitur ex depositionibus testium partis adverse: a quo tempore locum habuit restitutio dicte dotis. ¶ Sexto premitto quod dicti revolli et stephana pater et filia in prima instantia obtulerunt eorum libellum in hypothecaria contra dictos sanueri et supp. reos originaliter: et tunc appellantes pro restitutione dictarum dotis et augmenti die secunda mensis iunij. M.cccclxiij. et lis fuit contestata super ipso libello die vltima eiusdem mensis iunij et sic per. xv. menses tantummodo post mortem dicti grimaudi mariti quod primus terminus solutioni dicte dotis fuit. ¶ Septimo premitto de viginti et vno mensibus demptis octo diebus/et quod propterea eiusdem temporis fuit terminus prime solutionis eiusdem dotis.
1 ¶ Quibus sic premissis apparet dictos patrem & filiam originaliter actores prematura egisse contra dictos originaliter reos pro solutione dictarum dotis et augmenti consequenda super fructibus bonorum de quibus agitur.
¶ Quia dictus libellus fuit oblatus et lis super eo contestata per sex menses et vltra antequam evenisset terminus prime solutionis restitutionis dicte dotis: vt patet ex dictis preambulis et clare colligitur ex processu prime instantie faciendo rectam calculationem: ideo dictus iudex a quo/male et inique iudicavit: quia et si post litem contestatam alique solutiones effluxerint durante processu prime instantie non videntur propterea in iudicio venisse vt potuerit ipse iudex a quo dictis actoribus solutiones postea effluxas adiudicare. per tex. in l. non quemadmodum. in fi. ff. de iudi. quia non potest in iudicium venisse id quod

a post iudiciũ acceptum[a] accidit: ideo alia interpellatione opus est in.l.non potest.ff.de iudi. Nec obstat gl.in.d.l. non; quemadmodũ super verbo non potest.ibi item quid si promisisti aliquid singulis annis &c. Quia ad illam glo.respondeo dupliciter. primo quia loquitur in casu in quo ageretur de presenti in futurũ aduenientibus terminis soluerent vt ibi aperit glo. Quod secus est in casu de quo hic agitur: quia dicti actores in dicto eorum libello petierunt precise ex tunc solutiones sibi fieri in fructibus dictorum bonorum: & nõ aduenientibus terminis quod petere non potuerunt: quia actio ad ipsas solutiones petendas eis tunc non competebat cũ termini nõ essent effluxi ideo male quia sine actione egerunt iuxta.l.si pupil.§.videamus. de neg.gest. &.l.quoties.§.item si temporali.ff.de admini.tu.cum simi. Uel secundo potest responderi quod illa glo.debet intelligi quando ageretur pro arreragijs preteriti temporis: quia tunc posset simul agi pro futuris. Sed si nihil deberetur pro tempore preterito: vt in casu nostro de quo agitur: tunc non posset agi pro futuro. ita dicit, et intelligit dictam glo. Jo.fab.in.§.preiudiciales.insti.de act.. Et ex hoc primo fundamento clare patet dictum iudicem a quo male & inique iudicasse.

2 ¶ † Alio etiam respectu male iudicauit dictus iudex a quo in eo quod condemnauit dictos originaliter reos ad soluendum pure & absolute dictum augmentum dotis per dictum maritum donatũ: quia nondũ euenerant termini solutionis ipsius augmenti etiã tempore sententie: immo nec adhuc de presenti euenerũt: vt patet.§.in quarto preambulo. & pro hoc faciunt iura & rationes.§.proxime deducte & allegate.

3 ¶ † Alio etiam & tertio respectu male & nulliter iudicauit dictus iudex a quo: quia licet dicti originaliter agentes in dicto eorum libello non petierint nisi.xxij.floren.&.ij.gro.pro restitutione dicte dotis: ipse tamen iudex a quo eiusdem actoribus adiudicauit xxv.floren.& male: quia non potuit iudicare de eo de quo nõ agebatur nec petebat in libello: & fecit suam sententiam difformẽ a petitione libelli: & sic male & nulliter: quia potestas iudicis nõ potest excedere in sententiando plus quam in iudicio petitũ fuit vt in.l.vt fundus.ff.cõi diui.& no.gl.in.c.quamuis sup verbo petitio-

4 nes.extra de proba. ¶ † Et quõ posset excusari dicta sententia iudicis a quo a dolo aut lata culpa que equiparatur dolo: quia per processum apparet quod dictus reuolli coactor renũtiauit liti huius cause: & postea dicti rei causante dicta renuntiatione fuerũt licentiati quo ad ipsum reuolli cũ expensis. Et tamen in dicta sententia a qua ipse iudex a quo de illo tacuit & condemnauit dictos reos in expẽsis dictorum agentiũ: licet debuisset cõdẽnasse ipsos actores in oĩbus expẽsis dictorum reorum: cũ ipsi rei iuxta.§.deducta fuissent in ius temere per partẽ aduersam euocati iuxta.l.eũ quẽ temere.ff. de iudi.cũ si. ¶ Alia etiam ratione debuerũt dicti actores in expẽsis dictorum originaliter reorũ cõdemnari: quia petẽdo ante terminos premature & plus dicuntur petijsse vt dicit tex.insti.de act.in.§.tempore ideo etiam hac ratione pluris petitionis debuerũt ipsi originaliter actores in expẽsis dictorum reorum condẽnari.iuxta.c.vnicũ.extra de plus peti.

a ¶ Post iudicium acceptum. hic si possit esse iudicium de eo quod nõdũ debetur: & vide sup hoc Salyc.in.l.j. C.de sent. que sine cer. quantita.profe. circa finem.

¶Summarium.

1 ¶Cognoscere quis possit in causa possessorij.
3 Cineragium qui possunt exigere.
4 Jus exigendi tributum quāto tempore queratur?
5 Prescri[illegible]tio nō pōt fieri cū mala fide.
6 Bona fides in prescriptione requiritur.
7 Testi deponēti de auditu nō creditur.
8 Juramenti calūnie defectus sententiam sequētē viciat.
9 Laicus potest clericum in foro temporali reconuenire.

¶Consilium.xcj.

Circa processum ventilatū corā vobis egregio viro domino vicebaliuo in sede sancti marcellini:et per vos diffiniendum inter gonninum stephani ꝛ franciscum cormodi fratres actores originaliter in ipsa causa.ꝛ homines loci ꝛ mandamenti serre se defedētes pretextu cuiusdam asserti tributi cineragij per dictos fratres a dictis hominibus serre peti.i in qua dicti homines serre obtulerunt contra dictos fratres petitionem reconuentionalem in negatoria meritis ipsius processus reci[illegible]pensatis apparet sententiam per vos proferendam in negocio principali ad vtilitatem dictorum hominum serre.ꝛ contra dictos cormodos fratres causis ꝛ rationibus subscri. Antequā tamen perueniam ad merita ipsius process[illegible] premitto quod licet parla.dalph.sub nomine domini gubernatoris die.ij.mensis octo.M.cccclxviij.vt patet in dicto processu vobis mandauerit vt de pretēso possessorio partis aduerse.ꝛ petitorio per dictos homines serre intentato simul cum arti.appellationis cognosceretis.vos tamen domine vicebaliue de dicto articulo appellationis vlterius cognoscere non debetis:quia ipsum articulum appellationis iam determinauistis ꝛ diffiniuistis dicto anno.lxviij.ꝛ d[illegible]e sabbati.xxix.men.octo.dum ordinationem vestrā primo factam in qua admiseratis dictam partem aduersam ad appellandū.ꝛ appellationem introducendam ab interlocutoria lata per dominum iudicem ordinarium serre contrario imperio reuocastis et dictam partem aduersam ad pristinum statum reduxistis et dictos homines serre licentiauistis a supplicatione dictorum cormodorum ipsos cormodos in expēs.dictorū hominū serre pretextu dicte ordinationis a qua factis condēnando que vestra vltima ordinatio in rem transiuit iudicatam nulla appellatione suspensa.ideo circa articulum appellationis non puto vlterius insistendum.

1 ¶†Quo antē ad pretensum possessorium dicti asserti cineragij non videt etiā per vos dominū vicebaliuū in snīa per vos ferēda insistēdū.primo[illegible] i dicta vestra scda ordinatione dicta die.29.octo.facta causam petitorij tm̄mo ad vos aduocastis nulla mentione facta de causa possessorij insequēdo dictā ordinationē dicti iudicis ordinarij serre:ꝛ ideo cū de petitorio tm̄mō cognouistis potestis pnū[illegible]are sine sententiare sup [illegible]ossessorio:d[illegible] quo nō cognouistis:iuxta.l. de qua re.[illegible] e iudi.cū si.Et si possetis de possessorio etiā cognoscere deberetis snīam absolutoriā pro dictis hominib⁹ serre in causa possessorij pferre:qꝛ licet dicti cormodi in eorū supplicatione oblata parla.dalphi.die.iij.mensis martij 1468.ꝛ producta corā iudice ordinario serre dicāt ꝛ pretendāt se spoliatos de pretēsa possessione seu quasi dictorū cineragiorū.Postea tñ in quadā alia eorū supplicatione corā vobis pducta ꝛ inserta:in prin.dicti pcessus corā vobis agitati.Ipsi cormodi pretendūt se esse in possessione ipsi⁹ cineragij:vt patet in ipsa supplicatione circa mediū ibi.et se in sua possessione seu qsi exigēdi dictū cineragiū manuteneri ꝛc.ꝛ in alia pte eiusdē supplicatiōis.ibi i dicta eorū pos=

sessiōe seu q̄si manutenerent̄ ⁊c. q̄ sūt ɔ̄ria ⁊ sibi adinuicē repugnātia: q̄ reintegratio p̄supponit spoliationē: ⁊ ipsos cormodos nō esse in possessiōe seu quasi dictū assertum cineragiū exigēdi vt in. §. retinende. insti. de interdi. ⁊ in. l. j. ff. de vi ⁊ vi ar. ⁊. l. clā possidere. §. qui ad nūdinas. ff. de acq. pos. manutenendo vero presupponit quē esse in possessione iuxta. §. retinende. cum ibi no. insti. de interdi. cum si. et causante hac repugnantia ⁊ contrarietate venirent ipsi homines ferre absoluendi in materia dicti possessorij si velletis ⁊ possetis de ipso possessorio cognoscere iuxta. l. vbi repugnantia. ff. de re. iur. cū ibi no. q̄ cōtraria ꝓponēs nō venit audiēd⁹ neq̄ admittēdus. c. solicitudines. in fi. extra de app. cū multis si. Preterea dicti cormodi i dicta eoꝝ p̄ia supplicatōe corā dicto iudice ordinario ferre producta nō petebāt se manuteneri in dicta q̄si possessiōe dictū cineragiū pcipiēdi nisi vsq̄ q̄ fuisset cognitū de petitorio vt patet in ipsa p̄ia supplicatiōe. ibi: donec super ipsa actiōe negatoria fuerit cognitum ⁊c. de qua negatoria debetis statim in sententia per vos de proximo ferenda in diffinitione dicti processus: ⁊ sic nō est opus pronūciare super possessorio: quia statim pronūciādo in petitorio pro dictis hominibus ferre prout facere debetis vt. j. subijciam: absorbetur possessorium pretensum dictorum cormodorum. vt in. c. cum dilectus cum ibi not. extra de causa poss. ⁊ proprie. Potestis ergo vos egregie domine viceballiue cognoscere tantummodo et dictum processum diffinire respectu negatorie per ipsos homines ferre intentate in eorū articulis incipiē. tam excipiendo q̄ reconuenendo ⁊c. coram iudice ordinario ferre traditis.

4 ¶†Et ideo intrando materiā negatorie[a] dico quod dictis hominibus ferre cōtra dictā negatoriam intentauerūt ad obtinēdum sententiā sufficit q̄d ipsi homines ferre negauerint dictis cormodis ius competere exigēdi ⁊ habendi dictū assertū cineragium: ita q̄d nisi ipsi cormodi probauerint ius eis cōpetere succūbere debent vt in. l. ij. in prin. ⁊ in. l. loci corpus. §. competit. ⁊ ibi doc. ff. si serui. ven. ⁊ in. §. eque. insti. de actio. ⁊ ibi ple. p Jo. fa. ⁊ Ange. de Are. maxime quia dicti homines ferre sunt in quasi possessione libertatis dictū cineragiū non soluēdi. ideo dictis cormodis incūbit onus ꝓbandi eis cōpetere ipsum ius cineragiū exigēdi. ita dicit Spe. in ti. de proprietate. al's est titulus de causa poss. ⁊ proprie. in. §. in cōfessoria. in versi. sꝫ qualiter probabit de iure suo ⁊c. idē tenet Jo. fa. in. d. §. eque. insti. de actio. vbi late ipse Jo. fa. tractat hāc materiā negatorie. Et quod dicti cormodi non sint in quasi possessione exigēdi dictū cineragiū: sed verius q̄d ipsi homines ferre sint in possessione libertatis ipsum cineragiū non soluēdi fatent̄ dicti cormodi i eo vt. s. q̄d ipsi aliq̄n in ꝓcessu asseruerūt se spoliatos. igit̄ ⁊c.

a ¶ Negatorie. de negatoria etiam scripsi plene. s. i. j. cōs. meorum.

5 ¶†Est ergo nūc videndū si dicti cormodi originaliter actores probauerint tenore dicti processus ius eis competere dictum assertū cineragiū exigēdi a dictis hominib⁹ ferre iure seruitutis. Et dicēdū est indubitāter q̄d non ꝓbauerunt ius eis cōpetere dictū tributū exigēdi p instra per eos in causa ꝓducta per

testes nec alis causis & rationibus subscriptis ex processu apparētibus. ¶ Prela ratio est ista & satis euidens quia vt deponunt testes dictorum hominum ferre super eorum articulis in causa traditis. Et fatenē dicti cormodi in scdo suorum articulorum incipientium si ad deduct & c. quod ipsi cormodi & eorū pdecessores castellani ferre cōpulerūt dictos homines ferre de eis soluendum dictum assertum cineragium per arrestationes suarum personarum & bonorū suorum captiones. fatentur etiam dicti cormodi in sexto dictorum suorum articulorū incipientium si ad deducta & c. qd per dictas exactiones opprimebantur dicti homines ferre per dictos castellanos ferre: ipsi enī cormodi dictos articulos in causa tradendo confessi fuerūt omnia ibi contenta & deducta. iuxta. l. cū precū. cum ibi no. per glos. & doc. C. de libera. causa. Ex quibus ipsos cormodos sic vt premittiē cōfessatis resultat iuris presumptio qd si legitime apparcat dictos homines ferre dictum cineragium soluisse aliquo tempore dictis castellanis ferre quod ipsi soluerunt per vim & metū & nō iure seruitutis: quia doc. in iure scribētes cōmuniter cōcludūt qd vbi potēs vsus est aliquo pretenso iure supra non potentē vt in casu nostro maxime qn arrestat als gagiat vel arrestari & gagiari facit sine cause cognitione presumitur extorsio & violētia vel clandestinitas. ff. quod metus causa. l. fi. § penul. & ita dicit et tenet inno. in. c. bone. de postula. prela. Et idē inno. in. c. si diligēti de prescrip. & habeē per Spe. in titu. de prescrip. versi. hoc etiā no. & c. & facit qd ibi no. per Jo. an. in addi. no. etiam per Joā. fa. & alios doc. in. l. si certis annis. C. de pactis. et in dicto § eque. in. iij. qō. prin. circa. fi. versi. illud aūt no. & c. insti. de act. vbi hoc ponit notabiliter Joan. fa. Ex quibus infero qd cum presumptio violētie resultet contra dictos cormodos & eorū predecessores ex potētia dicti eorū officij castellanie qz arrestauerūt et gagiauerūt dictos homines ferre qd nō sufficiūt. xxx. xl. vel. l. anni. de quib9 deponūt testes partis aduerse ad introducēdū prescriptionē dicti cineragij per tex. in. c. j. ibi vel habeē p̄sumptio cōtra ipm bona fides nō sufficit sz est necessarius titul9 q̄ possessori causam tribuit prescribēdi & c. de p̄scriptionibus. lib. vj.

4 ¶ † Nec obstat qd dicūt aliqui doc. qd ius exigēdi tale tributū acquiritur si allegeē titulus cū cōcursu lōgi temporis. x. annorū sm legistas. & xl. annorum sm canonistas vt plene dixi & scripsi in deci. parla. dalphi. q. xlviij. Quia illa vera sunt vbi allegaretur verus & legitimus titul9 prout requiriē vt dicunt Bar. et Ange. in. d. l. si certis annis. Sed dicti cormodi nō allegauerūt verū titulū sed falsum dum dixerūt in pcessu qd dicti homines ferre tenētur ad dictū cineragium ex transactione infra proxime mētiōata p eorū parte in pcessu pducta. ¶ Quia ex illa trāsactione nō teneneē dicti hoies ferre cū nō fuerint in ea pñtes neqz consentiētes vt. j. proxime declarabo. Jō illa allegatio tituli falsi nō pdest nec sufficit ad īducēdū dictā prescriptionē vt dicūt doc. vbi. s. ¶ Tū qz est verū q lōgo vel longissimo tpe acquiriē tale tributū titulo allegato. Ubi hoies soluissent eoꝝ mera volūtate absqz vi vel metu. Sz vbi interuenerūt vis vel met9 in exactione prout in casu de quo agiē interuenerunt. vt. s. proxime declaraui. Nō induciē eo casu p̄scriptio sz veri9 dz violēta exactio & extorsio ex qb9 nō induceret ius exigēdi, vt dicūt inno. Jo. fa. in locis. s. allegatis. Pro quo facit tex. in. l. si quis diuturno ibi: nō vi nō clā nec p̄cario. ff. queādmodū seruitut9 ven. ¶ Nec pbaē assert9 titul9 dictorū cormodorum ex dicta pretensa transactione ondū vt asseritur facta inter quēdā dñm assertum abbatē sancti petri foris portā viēne: & quosdam monachos ex vna parte & quēdā dñz armarū dñi brissiaci ex altera in qua asserta transactione dicitur contineri quod castellanus ferre pro dicto domino brissiaci & ministrales dicti prioratus percipiant cōmuniter in parrochijs ferre sancti clari et sancti iuliani: a quolibet agricola vnam ex-

minã auene etiã quolibet affanatore vnũquartale auene. Qꝛ ꝑ illa vbi trãsacta
non probatur dictos cormodos castellane habere ius percipiendi dictũ cinera
giũ causis subscriptis. Primo qꝛ pro parte dictorũ cormodorũ non fuit produ-
ctum in processu originale dicte asserte transactionis: ⁊ copia asserta fidem nõ
facit: licet protendatur per quendã assertũ notariũ subscripta vt sunt iura vul
gata. Tunc quia etiaꝫ assertũ vidimus dicte asserte trãsactionis in causa pro-
ductum non est probatoriũ pretensum etiã si pretensum originale dicti asserti
vidim⁹ fuisse productũ extra aut. si quis in aliquo documẽto cũ vulgatis ma-
xime quia in ipso asserto vidim⁹ non describũtur aliqui testes qui fuerint pre-
sentes tẽpore quo dictũ assertũ vidimus dicit̃ fuisse factũ ⁊ sic non est probato-
riũ iuxta ea que legũtur ⁊ no. in. l. generali. C. de tabularijs lib. j. ¶ Tum qꝛ in
dicta pretẽsa transactione dicitur contineri qḋ anteq̃ castellani serre exerceãt
officiũ castellanie prestare debeant sacramẽtũ dño priori serre qḋ tñ sacramen
tũ non apparet in processu fuisse per dictos cormodos prestitũ: ideo eis nõ cõ-
petit exactio dicti cineragij si alꝛs eis deberet̃ prout non debetur. Tum qꝛ dicti
hoies serre seu eorũ predecessores non fuerunt presentes neq̃ cõsentientes in
dicta asserta trãsactione: ideo eis nocere non debet nec preiudiciũ generare tã
quã res inter alios acta: iura sunt vulgata ⁊ notoria. Et ista est vna potissime
ratio ꝯtra dictos cormodos. ¶ Et si ipsi hoies serre ipsuꝫ cineragiũ postea sol-
uerint non videntur ex hoc illã trãsactionẽ ratificasse. Imo nec eã potuerũt ra
tificare quia noie ipsorum non fuerat facta iuxta. c. ratum. de reg. iuris. lib. vj.
cum multis simili. Tum qꝛ nec etiã põt induci tacitus cõsensus ex illa preten
sa solutione cũ fuerit illa solutio violenta per metũ ⁊ potẽtiã castellanorũ qui
pro tꝑibus fuerint extorta: vt plene supra dixi post doctores in iure scribẽtes.
Tum quia dicta trãsactio nunq̃ fuit dictis hoibus serre nec eorũ predecesso-
ribus notificata neq̃ intimata qḋ appareat in processu: sed eaꝫ ignorauerunt
vsq̃quo fuit in hoc processu ex aduerso producta. ideo cũ eã ignorauerint non
possunt dici eidẽ expresse aut tacite consensisse nec eam dudum approbasse. ar
gu. l. de his. ff. de transac. quia ignorans non consentit iuribus vulgatis. ¶ Et
quia dicti cormodi pretendũt in eoꝝ articulis dictos hoies serre soluisse dictũ
cineragiũ dictis castellanis serre etiaꝫ tanti temporis spacio quod de cõtrario
memoria nõ existit: volentes per hoc dicere dicta cineragia per eos fuisse pre-
scripta absq̃ allegatione tituli iuxta dictũ. c. j. in fi. de prescrip. lib. vj. et eorum
que leg. et not. in. l. hoc iure. §. ductus aque. ff. de aqua quoti. ⁊ esti. ¶ Ad istud
motiuũ partis aduerse resultãt ex processu multe respõsiones. Primo quia di-
cti cormodi ⁊ alij castellani qui pro tẽporibus fuerũt dictas exactiones cinera
gij fecerũt per arrestationes personarũ dictoꝝ hoim serre ⁊ pignorationes siue
gagiamenta vt probatur per cõfessiones ipsorũ cormodorũ vt supra declarauit
ex quibus vis et metus presumitur interuenisse ex parte dictorũ castellanoꝝ
in dicta solutiõe siue exactiõe dicti cineragij ⁊ per cõseq̃ns nulla possessio seu
quasi ex qua possit causari prescriptio pretendi põt. Imo verius dici dꝫ extor-
sio et violẽta possessio vt dicunt Inn. Spe. Jo. an. Jo. fa. ⁊ doct. in locis. s. alle-
f gatis ⁊ facit dicta. l. si quis diuturno. ibi: nõ vi non clam ⁊c. † Et cum in dictis
castellania qui pro tẽporibus fuerũt: fuerit mala fides causantibus dictis vi ⁊
metu: non possunt dici aliquo tꝑe etiã centũ annorũ prescripsisse. vt in. c. fi. de
ꝯsuetu. ⁊ in. c. qꝛ non omne. extra de prescri. ⁊ in. c. male fidei. de reg. iur. li. vj. ⁊
in aut. vt nulli iudicũ. in prin. colla. ix. ¶ Et ad dictũ. c. j. de rescript. lib. vj. cum
simi. clara patet responsio que resultat ex predictis. ¶ Quia loquũtur illa iura
vbi in exactione talis cineragij non interuenisset vis vel metus qui causant
malã fidẽ: sꝫ in casu isto quo hoies libere absq̃ metu soluissent ita debẽt itelligi

dicta iura:quia vis et metus faciunt cessare omni tempore prescriptionem cau sante mala fide per dictum.c.malefidei.et alia iura ad istud propositum supra allegata vt etiam supra post Inno.Spe.Jo.an.z Jo.fab.

6 ¶†Ulterius etiam potest responderi ad dictum.c.j.in fi.de prescript.lib.vj.et alia iura similia:quod etiam in prescriptione tanti temporis quod de contrario memoria hominis nõ existat requiritur bona fides vt declarat tex.in.d.c.j. ibi:bona fides non sufficit zc.z sequitur nisi tanti temporis allegetur zc.volẽs ibi innuere tex.qd in illa prescriptione tanti tpis zc.sufficiat bona fides absqz titulo vt ibi satis declarat text. ex quo apparet quod bona fides est necessaria etiaz in prescriptione tanti temporis quod de contrario memoria non existat. que tamen bona fides non fuit in dictis castellanis qui pro tẽporibus fuerunt sed mala fides causantibus attestationibus personarũ dictorũ hominũ ferre z sagiamentis et pignorationibus de eorum bonis factis potentia eorum officij vt dicunt docto.supra nominati.¶Preterea potest responderi ad dictũ.c.j. in fine.de prescrip.lib.vj.et similia iura quod testes dictorum cormodorum nõ deponunt de tanto tempore,quod non extet memoria hominis. Sed solũ quilibet dictorum testium deponunt aliqui de.xxx.alij de.xl.et alij de.l.annis.qui testes licet aliqui deponant quod ipsi testes deponentes soluerint non tamen deponunt quod viderint per alios solui:sed bene quod viderunt et deponunt seruitores dictorum castellanorum qui vt dicebant ibant per mandamentum ferre cum banasta et saccis ad recuperandum dictum cineragiũ et tales depositiones cum non concludant necessario alios hões soluisse non probant nec releuant dictos cormodos.ar.in.l.neqz natales.C.de probatio.et.l.non hoc.C. vnde legiti.cum multis simi.¶Et si aliqui dictorum testiũ partis aduerse dicant quod dici audiuerunt ab antiquis quod dicti castellani qui pro tempori-

7 bus ibi fuerunt dictum cineragium exigere consueuerant † ad hoc respondetur quod dicte depositiones fidem non faciunt nec probant:quia licet tradita fuissent interrogatoria pro parte dictorum hominũ ferre que incipiunt iuris ordo zc.super quibus dicti testes partis aduerse petebantur interrogari:videlicet a quibus dictum cineragium exactum fuisset et de modo solutionis:z de causis:ipsi tamen testes non fuerunt interrogati a quibus hominibus dictuz cineragium viderunt exigi. Nec a quibus antiquis ita dici audiuerint . Ideo eorum depositiones sunt inualide et improbatorie et non nocent dictis hominibus ferre.Jo.an.expresse dicit et tenet quod si testes non interrogentur fm interrogatoria per partem tradita:eorum depositiões sunt inualide et nõ probatorie.ita dicit ipse Joannes and.in.c.cum causam extra de testi.in antiquis. in.iij.colum.ibi:dicit se scire zc.Ideo ibi dicit ipse Joan.andr. quod tutum est consilium quod pars tradat interrogatoria testibus partis sue aduerse fiẽda. ¶Preterea potest dici qd testes partis aduerse non faciunt fidem contra dictos homines ferre.Ratio quia articuli incipientes clarissime demõstrãdo zc. super quibus dicti testes partis aduerse fuerunt examinati non fuerunt traditi contra dictos homines ferre interuentos in causa. Sed solum contra Petrum arnaudi z Joannem andreueti contra quos duos reos causa tantummodo fuit inchoata z traditus libellus tantummodo contra ipsos duos:qui duo dicuntur renunciasse liti ante examinationem dictorum testium ideo nullum effectum operari debent contra alios homines ferre in causa interuẽtos: quia ipsi articuli traditi ad vnum effectum videlicet vt ipsi duo arnaudi et andreueti rei condẽnarentur non debent alium effectum operari vt per ibi deducta z probata possit fieri cõdẽnatio ɔtra alios hões ferre interuentos ar.in.l.non omnis.cum ibi no.ff.si certum petatur cũ si. ¶Et ita judicio meo videt sniam

proferendā esse in materia negatoria pro,dictis hoibus ferre & contra dictos cormodos originaliter actores.

8 ¶ † Sed egregie dñe viceballiue forte non poterit super negocio principali sententiare q: per processum in articulis dictorum holm ferre incipientibus duplicādo &c. in penultimo ipsorum articulorum apparet quod dicti homines ferre iuramentum calumnie petierunt in causa prestari & quod tamen non reperitur fuisse prestitū per dictos cormodos originaliter actores: licet em̄ tale iuramētum calūnie possit tacite per partes omitti non th̄ potest omitti si exigatur per alterā partium vt in casu nostro vt in c.j.in prin.de iura.calū.lib.vj. Et si tale iuramentum calūnie non prestetur processus est nullus vt dicit glossa Joānis andree in d.c.super verbis annullandus ibi: quā intellige si fuit exactum &c. idem expresse tenet Archi.in d.c.j.su per dicto verbo annullādus. Idē etiā tenet Spe.in ti.de iura. calū.in §.sequitur versi.& no. Idem etiam tenet glo.in l.prolatam.C.de sen.& interlocu.om.iudi. Idem etiam tenet Bar.quē sequitur Ang.de are.in l.in prouinciali.§.que opus.lo.ij.ff.de ope.no.nun. Et illud iuramētum calūnie statuitur prestari in causis per statuta curiarum dalphinalium: nec posset quacūq; consuetudine contraria tale iuramentū calūnie euacuari vt in c.ceterū in fi.extra de iura.calū.in antiquis.& pōt tale iuramētum in quacūq; parte litis peti & prestari vt in d.c.j.in prin.de iura.calū.lib.vj. ¶ Et quia dicti cormodi fuerunt & sunt actores ordinarij in dicto processu: ideo primo erat per ipsos cormodos tale iuramentū calūnie prestandū vt dicit expresse Odof. in l.ij.§.fi.C.de iura.calū. Ideo ipsi cormodi qui fuerūt in culpa huiusmodi nullitatis veniunt in expēsis dictorum ferre cōdēnandi: q: ipsi hoīes ferre prestitissent in causa dictū iuramētum si ipsi cormodi qui primo prestare debebant eum prestitissent. ipsi enim cormodi veraciter dicūt esse actores originarij[a] quia primo dictos ferre in causam traxerunt iuxta l.qui prior. ff.de iudi.nō enim dicuntur dicti hoīes ferre actores per dictā

9 reconuentionem. hinc est qđ dicunt doc. † qđ laicus pōt clericum in foro tēporali recōuenire q: per reconuentionē non dicitur clericū in iudicio tēporali traxisse. ita dicūt doc.in c.at si clerici.extra de iudi.& in c.nullus.de foro cōpe.& in c.fi.de except.lib.vj. idem dicit Spe.in ti.de reconuentione.in versi. sed clericus. Et cum ipsi cormodi sunt in culpa istius nullitatis q: non prestiterunt iuramentū calūnie: debēt in oibus expensis dictorum holm cōdēnari. insti.de pena temere litigantiū.§.itē actores.& per ea q̄ leg.& no.in c.finē.extra de dolo & ptu. Et ita opꝫ qđ primo pronuncietis super hac nullitate vel processum esse nullū ipsos cormodos in expēsis dictorum holm ferre cōdēnādo p.s.allegata q: si ferretis sniam sup negocio principali snia vestra esset nulla tanq̄ accessoria ad processum nullū vt dicit Spe.in ti.de snia.§.pe.versi.item & est nulla rōne processus &c.

[a] ¶ Actores originarij.il le dr̄ actor q̄ prio ad iudicium puocauit.c.ex lr̄is extra d.pba.

¶ Summarium.

1 Uia publica si insufficiēs ad transeundū fuerit vicinus proximus per fundū suū viam prestabit.

2 Venandi ius et possessionem qui habeant.
3 Possessor non debet in possessione turbari donec de iuribus partium constet.

¶ Consilium .xcij.

Circa duo pro nunc in materia presentis processus videtur insistendū. Primo vez super pretenso transitu pratorum de quo trāsitu fit metio in .x. xi. xij. xiij. xiiij. xv. xvj. et .xvij. articulorum libelli appellatorum consulum de sigoerio appellantiū. Scdo super venatione de qua .xxiij. xxiiij. xxv. xxvj. et xxvij. articulorum dicti libelli appellatorū fit mentio.

¶ Circa igitur primum respectu dicti asserti transitus pratorum dicti nobilis Joannis de mōte orserio appellati videtur per dnm iudicem a quo male et indebite fuisse iudicatū. Primo qz tenore cuiusdā instrumenti pro parte dictorum consulū in causa producti. fo. lxi. constat qd dudū cōdomini de sigoerio dederunt et concesserūt [a] dictis hoibus de sigoerio licentiam et auctoritatē transeūdi impune per prata et possessiones ipsorū cōdominorum que cōsistūt iuxta itinera publica nō sufficienter reparata mandato et precipiēdo eorū officiariorū: tunc pñtibus et futuris vigore dicti contractus quatenus de cetero dictos hoies pro predicto transitu nullatenus inquietent / nec alias molestēt. quādiu ipsi condñi cessarent a reparatione itinerū. Sed per depositiones testiū pro parte dictorū consulū examinatorū vez per depositiones .xij. et .xiij. dictorū testiū consulum super .xiij. articulorum dicti libelli constat: et clare patet qd tpe quo dicti hoies ad causam dicti transitus fuerunt inquestati: itinere eiusdē prata dicti nobilis Joānis de monte orserio cōdomini dicti loci inquesta mentionata nō erāt reparata adeo qd fuit dictis hoib9 necesse trāsire per prata dicti nobilis Joānis de monte orserio: deponunt de consuetudine transeundi per dicta prata tempore pluuiali et nimium qñ itinera econtra ipsa prata non sunt sufficienter reparata. Et que cōsuetudo est
a cōformis dispositioni iuris cōis. † Quia ubi via publica nō est
b sufficiens ad transeundū [b] vicinus proximus debet per fundum suum viā prestare vt no. per glo. in. c. omnis. j. dist. et facit tex. in. l. si locus. §. fi. ff. quēadmodū serui. amittatur. Et cum dicti hoies per premissa non fuerint in dolo / transeundo per dicta prata non debuerunt propter ea condēnari. arg. in. l. inter oēs. §. recte. ff. de furtis. cum si. Ideo iudex a quo / respectu dicti transitus male iudicauit. ¶ Ex alio etiam capite male iudicauit dict9 iudex a quo in eo quod ipsos hoies condēnauit in eadem sententia pretendens in ipsa sentētia quod dicti hoies dicta prata depasci fecerunt per eorum animalia quia de hoc non constat per asserta acta ex aduerso producta. Primo quia illa pretensa acta fidem non faciunt causis ex ipsis apparentibus. Secundo quia posito quod constaret quod eorū animalia per dicta prata transiuissent defectu itinerū non reparati aut alias: non tamen constat quod ipsi homines ipsa animalia in eisdem pratis depasci fecerint: licet ipse iudex a quo / in

[a] ¶ Cōcesserūt. de verbo pcedo vide i singularib9 meis. folio. lxxxix. et fo. xcij.

[b] ¶ Ad trāseūdū. vicin9 dz viā pstare p fundū suū si p viam publicam nō possit cōmode trāsiri.

dicta sententia contrarium asseruerit. Tertio quod sit verum quod dicti homines non fecerint depasci eorum animalia in dictis pratis patet: quia procurator partis adverse respõdẽdo xj. ar. dicti libelli appellatorũ confitetur quod dicti homines fuerunt condẽnati ad causam transitus dictorum pratorum: cetera in artic. deducta negando: et sic cum ipsa pars adversa negaverit quod ipsi homines fuerint condẽnati pro pretensa depastione animalium in dictis pratis vt in dicto. xj. ar. relatiue ad dictam sententiam dicebatur non potest dict⁹ nobilis appellatus allegare quod ipsi homines eorum alalia depasci fecerint in dictis pratis. Quia quis positione per eum negata se iuuare nõ põt vt dicit Bart. in. l. post legatũ. ff. de his qui. vt indig. & archi. in. c. j. de cõfes. li. vj. ex quib⁹ ꝓpterea pꝫ per dictũ iudicẽ a quo respectu etiã premissorũ male iudicatũ fuisse.

2 ¶ † Quo autẽ ad scdm respectu venationũ de qb⁹ in. xxiij. xxiiij. xxv. xxvj. & xxvij. ar. dicti libelli fit mẽtio etiam male iudicauit dict⁹ iudex a quo: quia vt deponũt testes dictorũ hominũ sindi corum sup. xiij. dictorũ articu. vcꝫ quintus. vj. viij. ix. x. xj. xvj. et xvij. dicti homines sunt in cõsuetudine et possessione venãdi etiam cũ leporibus et perdricibus in dicto mãdamento ol tpe anni pro libito eorũ voluntatis absqꝫ cõtradictione dictorũ cõdominorum vsqꝫ ad presentẽ cõtrouersiaꝫ q̃ possessio seu quasi venandi dictis hominib⁹ queri potuit etiã per biuium vel tri-

a uium[a] actũ pacificũ in ea quale. & not. in. c. cũ ecclesia sutrina. extra de cã poss. & proprieta. Quibus consuetudine & pos. cau-sãtibus nõ debuerũt ipsi hoies inq̃stari neqꝫ cõdẽnari ad cãm dictarũ venationũ nõ obstãte quacũqꝫ ex adverso allegata p̃-

5 tẽsa transactione. † Quia ipsi hoies in dictis eorũ vsu & posses-sione turbari nõ debuerũt p dictas inquestas & cõdẽnationes sed in dicta eorũ poss. cõseruari et manuteneri donec prius cognito de iurib⁹ partiũ in materia petitorij ex adverso pretense per ea que leg. & no. in. c. licet. episcopus. de preben. lib. vj. Ideo dicunt doc. qd si sint duo cõtendẽtes de vno castro dꝫ fieri homagium possessori licet ius nõ habeat in petitorio ipsi⁹ castri. et allegãt ea que le. & no. in autẽ. de mandatis prin. in. §. oportet. col. iij. Et idẽ in patrono laico qui licet patiatur cõtrouersiã de beneficio per eum possesso potest nihilominus conferre sbeneficia dependentia ex beneficio per eum possessor vꝫ collatio ratione sui possessorij licet postea declaretur per sententiã ius sibi in ipso beneficio non competere vt in ca. consulta. de iure pa. Merito ergo dici debet quod dicti homines nõ debuerunt turbari in dicta eorum possessione donec cognito per iudicem cõpetentem de pretenso petitorio dictorũ condominorũ quod habere pretendũt preterquã dicte asserte transactionis. Et quia contrarium factum fuit dici debet dictum iudicem a quo male iudicasse iuxta dictum capitulũ licet episcopus. & rationes supra tactas. Quia possessor debet in sua possessiõe manuteneri et defendi in eadem. Nec debet turbationem pati donec res contentiosa via iuris ab eo fuerit euicta iuxta. l. j. in prin. ff. vti poss. cum simi.

a ¶ Per biuiũ vł triuiũ per biuiũ vł triuiũ actuꝫ ẽt in iurib⁹ incorpalib⁹ acquiritur possessio seu quasi.

¶Summarium.

1 Prouisio in vnum casum non se extendit ad alium.
2 Filius si sub casuali conditione instituatur si non in eiusdē cō ditionis defectum exheredetur testamentum annullatur.
3 Filius preteritus potest testamentum non dicere nullum sed legitimam suam petere.

¶Consilium.xciij.

Dubium principale qđ elicitur ex facti narratione mihi tradita consistit in hoc. si testamentum petri.coste valeat vel sit nullum.
1 ¶†Et dubiū stat in hoc q: dictus petrus testator petrū ꝛ Joannem eius liberos voluit in religione collocari ꝛ in casu quo ꝑpter aliqđ impedimētum vel ipsi nollent intrare religionē in eū casum ipse pater testator instituit quēlibet ipsoꝝ in ducentis florenis. Et sic tantum in vnū casum sunt instituti vcꝫ casu quo religionē nō intrarent:in alium ṽo casum quo religionez intrarent videntur preteriti.Et sic cū prouisio facta in vnū casum non se extendat ad alium vt.ff.so.ma.l.si cū dotem.in prin.Et in propria materia preteritionis videtur casus ad literā.ff.de libe. ꝛ posthu.l. cōmodissime.videtur dicendū qđ dictū testm̄ sit ipso iure nullum ꝛ qđ dictus pater dictoꝝ liberoꝝ decesserit intestatus. insti.de here.q̄ ab intest.defe.in prin.Et sic dicti fratres eidē patri successerūt in portiones equales. ¶Preterea de hoc videt casus in.l.si pater.C.de insti.ꝛ substi.sub cōditione factis.ꝛ in
2 l.suus quoqꝫ.in prin.ff.de here.insti.† In quib⁹ est expressum qđ vbi filius in ptāte sub cōditione casuali vel mixta heres instituitur nisi in eiusdem cōditionis defectū exheredetur testm̄ est nullum:q: est preteritus[a] vt.ff.de libe.ꝛ posthu.l. inter cetera.cū si.¶Et ꝙuis gl.in.d.l.si pater teneat qđ.d.l.si pr̄ sit correcta per.l.qm̄ in prioribus.C.de inoff.test. per quā apparet oēm ꝯdictionē ꝛ grauamen esse sublatū de legitima:vt sic institutio remaneat pura cōtradictione vel grauamine sublatis. Quam opinionē tenet Bar.vt plene per eū in.d.l.suus quoqꝫ.de heredi.insti.vt inter cetera eius fundamenta est vnum principale vcꝫ.§.cū aūt.in.l.sancimus.C.de inoffi.test. Sed ego credo contrarium vcꝫ quod dicta.l.si pater.,non corrigatur. legum enim correctio est euitanda quantum possumus.l. sancimus. cuꝫ si. C.de appel.item corrigens ꝛ correctum debent loqui in eisdeꝫ terminis vt in auten.de filijs ante instru.do.natis.§.fiñ. quod nō in casu nostro de quo agitur.igitur ꝛc. qui vr̄ dictas varias opiniones dictorum doctorum ad concordiam reducere distinguendo tria iura primo ius.ff.et secundum illa iura ffōrum.dictum testamentum est nullum : quia filius in potestate constitutus interim remanet preteritus vt legib⁹.ś.alleg. Scđo ius introductum de iure codicis in dicta.l.omnimodo.et in.l.sancimus.§.cum autem. et illo iure codicis testm̄ non est nullum sed cōditio habetur ꝑ nō inserta:rō q: illo iure.C. nō attēdebat ꝑteritio.Tertio ius autenticoꝝ:ꝛ illo iure attenditur preteri-

[a] ¶Qr est ꝑterit⁹.đ materia preteritiōis filij;vide.j.consil. xcvj. in prio dubio.

tio: q: dicit tex. sola enim serenitatis nostre intentiōis est iniuriā preteritiōis
3 z exheredationis amore in aut. vt cū de ap. cog. §. ceterū. †Quia ergo dicti duo filij interim sunt pteriti possunt dicere dictum testm̄ nullū. si aūt dicti duo liberi nollent dicere dictū testm̄ nullum sed habere eoꝝ legitimā credo q̄ possent per. l. si libertus patro. §. si quid ergo. ff. de bo. liber. Sed si dicti duo liberi fuissent pure instituti etiam in vno nummo conditio ibi inserta nō vitiaret testamentum sed remoueretur conditio: vt in. d. l. omnimodo. z in. §. aliud quoq; capitulum. in aut. vt cum de ap. cog. Ista sunt effectualiter verba Bald. in. d. l. omnimodo. C. de inoffic. testa. Apparet ergo per distinctionem dictoꝝ trium temporum esse concordatas scripturas z opiniones, dictorum doctorū. ¶ Sicut dicunt glo. alibi distingue tempora z concordabis scripturas. ff. de supel. lega. l. ij. z. C. de fur. l. pe. Et patet responsio ad dictum. §. cū. aūt. vbi Bar. allegat casum pro se: sed non obstat per premissa. Quia s̄m ius codicis z etiā s̄m ius institutionum non attendebatur pteritio: sed sufficiebat relinquere quoquo relicti titulo vt ibi. z insti. de inoffi. testa. §. fin. hinc est q̄ sufficiebat relinquere titulo fideicōmissi vniuersalis: vt est gl. in. d. §. cum aūt. que vera est s̄m ius codicis. de iure vero autenticorum secus per predicta. Ideo credo q̄ dicta glo. que est in. d. §. cum autem. hodie non est vera s̄m oēs. q: hodie iure auten. debet relinqui iure institutionis per predictos. concludo ergo ex premissis q̄ cum illa conditio de intrando religionem sit mixta: q: non solū dependet ex voluntate filij sed etiam monasterij z eius consensus requiritur. c. ad apostolicam. extra de regula. z dicti duo liberi in casum in quem non intrarent religionem fuerunt preteriti: ideo dictum testamentum potest per eos dici nullū z succedent equaliter dicto eorum patri cum alijs eorum fratribus vniuersaliter institutis.

¶ Summarium.

1 ☞ Institutio facta de spurio z eius filio legitimo qualiter et qn̄ valeat.
2 Spurius nec directo nec per fideicommissum in bonis patris succedere pōt.
3 Institutio facta de filio spurij quando valeat.
4 Filius non preiudicat nepoti per suam ingratitudinem.
5 Filius hereticus nepoti non preiudicat quin succedat.
6 Vsusfructus fere semper proprietatem sequitur.
7 Substitutio an valeat facta hoc modo: si filius nequeat institui substituatur nepos.

¶ Consilium. xciiij.

Affectus narrationis facti mihi traditi ptinet q̄ andreas caprarij ciuis z burgensis ciuitatis Lugd. habens filium spuriū qui spurius ex sua vxore habet filium legitimū: z in eius spurij potestate sine alia sobole legitima fecit testamentum in quo predictū filium suum spurium z dictum eius nepotem ex dicto suo filio spurio heredes instituit equali portione. hac conditione adiecta q̄ si dicta institutio facta de dicto spurio: z dictum testamentum quo ad eius institutionem ex persona ipsius spurij vel defectu sine vitio sine alia quacūq; causa vel ratione in totum vel in parte non valeret: aut quomodolibet infringeret vel infringi contingeret vel anullari aliquo casu vel respectu ipse spurius capere non posset. Ex nunc dictus nepos ex spurio sit heres insolidum sine aliqua diminutione vel detractione in qua voluntate decessit dictus testator superstitibus dictis spurio z eius nepote ac ioanne caprarij fratre ipsius testatoris: qui ioannes caprarij frater dicti testatoris petit omnia bona ab intestato dicti testatoris cum dictus testator instituerit non capaces. Queritē mo-

1 do si dictus frater testatoris bene petat vel non. ¶ † Et dubietas huius questionis descendit ex opinione antiquorum doctorum. Nã istam questionem mouet glo.in.l.fi.C. de natu.li. vbi querit quid si ex filio spurio habeo nepotem legitimũ ꝛc. ꝛ olim talis questio in glo. erat indecisa: sed postea fuit facta additio per fratrẽ accursij que hodie est gl. ordi. que determinat idẽ esse in filio legitimo qd ibi dz in tex. de legitimo ex filio naturali: ꝛ ẽm hoc esset clarũ ꝙ dictus frater testatoris tãꝗ ꝓximus agnatus male peteret. ¶ Alia est opinio Odof. qꝛ reperio ꝙ Cy. i. d. l. fi. dicit Odof. sensisse contrariũ. ipse tñ odof. hoc non dicit: sed illã questionẽ dimisit sub dubio vt ex inspectione lecture dicti Odof. apparere potest. Alia opi. reperitur Roffredi qui istã opi. determinat distinguẽdo: aut ipsuꝫ nepotem instituit cõtemplatione ipsius nepotis: qꝛ forte ab eo recepe rat seruitiũ ꝛ valet. aut ats eũ instituit: ꝛ tuncnon valet: qꝛ

a ¶ Quia cõtemplatione filij. De spurijs etiã multa scripsi in decis. parla. qõne cclxxx. et q. ccccclxxxij.

a contẽplatione filij spurijᵃ videt reliquisse. igit ꝛc. l. j. C. de nat. libe. Item qꝛ nulla alia ratione istum nepotem notum habebat nisi propter eius filium spurium. igitur ꝛc. l. sed ꝛ si plures. ẜ. in arrogato. ff. de vul. ꝛ pup. ꝛ. l. j. C. de nat. li. ꝛ. l. sed si forte. ff. de cast. pec. ꝛ Spec. de hoc tangit de successione ab intestato. ẟ. quid ergo si habens filiũ. ꝛ ẟ. seq. Istã questionẽ reperio dubiam: qꝛ ꝓ opi. illoꝝ qui dicunt nepotem nõ esse capacẽ bonoꝝ aui. ¶ Primo facit qꝛ qua ratione excludit filius: eadẽ ratione excluditur nepos in eius potestate constitutus. l. queritur. ff. de bonis liber. ꝛ de iure patro. l. qui contra legem.

2 ¶ † Preterea ad spurium nõ potest venire de bonis patris nec directo nec per fideicõmissuꝫ nec per mediã personã alterius ff. de do. cau. mor. l. quod conditiones. ff. de vul. ꝛ pup. ꝛ. l. si is qui. ꝛ. C. de natu. lib. l. j. ꝛ de incest. nup. l. si quis incesti. sed ẽm hoc per mediã personã nepotis perueniret ad filiũ spurium. ergo ꝛc. Ad idem facit. C. de secun. nup. l. hac edictali. circa medium. ꝛ. C. de heredi. insti. l. neqꝫ per se. cũ si. ¶ Preterea qñ relinquitur tã coniuncte persone sicut filio ipsius spurij de facili presumitur fraus. l. j. ẜ. j. ff. de bo. li. ibi: facilior ꝙ suspitio ꝛc. ¶ Preterea vitium patris porrigit ad filios. l. qsquis. C. ad le. iul. maiest. de quest. l. diuus. ff. de fal. l. si quis patris. de edili. edic. l. quod si nolit. ẜ. si mãcipia. ergo hic vitiuꝫ filij spurij porrigitur ad nepotem.

3 ¶ † Contrariũ tñ credo verũ: vꝫ ꝙ dicta institutio facta de dicto nepote valeat: qd sic ꝓbat: vitiũ ꝛ pena patris nocet filio in his q ex ꝑsona patris descẽdũt: secꝰ in his q ex aliunde veniũt: vt dicit tex. in. l. iij. ff. de interdic. ꝛ releg. ad idẽ facit de sena. l. emãcipatũ. in fi. ꝛ qd ibi no. sed iste nepos instituit ab auo: nõ aũt capit a pr̃e suo. igit ꝛc. ¶ Preterea sicut spuriꝰ nõ põt capere: ita etiã ꝛ depoꝛtatꝰ. C. de here. insti. l. j. sꝫ depoꝛtatio filij nõ nocet nepoti quin ipse possit cape: vt. ff. de bo. pos. contra tab. l. j. ẜ. si filium. ꝛ de bo. lib. l. si necem. ẜ. depoꝛtatus. ergo idem

4 in ꝓposito ꝙ persona filij non nocet nepoti. ¶ † Preterea ingratitudo filij non nocet nepoti quin ipse habeat querelaꝫ ex persona sua. l. ij. ẜ. si emãcipatus. ff. de bono. pos. contra tabu.

et.C.de inoffi.testa.l.si quis filium.⁊ qđ ibi no.per gl.⁊ doc.⁊ per Dy.in.c.non
5 debet aliquis.de reg.iur. ¶†Preterea videmus qđ si filius est hereticus ⁊ infi
delis non nocet nepoti quin succedat auo.C.de hereti.l.cognouimus.⁊ auten.
idem est de nestorianis.eo.titu. ¶Preterea in his que acquiruntur filio: et per
filium non acquiritur patri vitium: seu macula patris non nocet filio puta si fi-
lius est emancipatus vel in potestate ⁊ tractatur de eo qđ patri non queritur.
vt.l.non queritur.ff.de bo.lib.⁊.l.diui fratres.de iure patro.⁊.l.qui contra legē.
et ibi no.glo.de in ius vocan.l.adoptiuum.in fi.glos. sed in casu nostro de quo
hic agitur ex tali institutione de nepote facta patri nihil potest queri propter
illa verba sine aliqua diminutiōe vel detractione per que voluit testator qđ ad
patrem ex persona filij spurij nihil perueniat: nec in proprietate: nec in vsufru
ctu.C.de bo.que lib.auten.excipitur. ⁊ in auten.vt liceat matri ⁊ auie.in prin.
ergo huic nepoti macula patris nō nocebit. ¶Preterea ponamus qđ hoc non
fuisset dictum instituendo equaliter filium ⁊ nepotem videtur testator voluisse
ne ad patrem perueniret vsufructus ex persona nepotis vt.C. de bo. que libe.
auten.item hereditas.in fi.scđm intellectum gl.ibi in glo.enarratū licet an il-
le intellectus sit verus per aliquos doc.dubitatur.
6 ¶†Preterea cū patri spurio non posset acquiri vsusfructus propter defectum
persone sue debet vsusfructus remanere proprietati.insti.de vsufruc.§.fi.et.C.
eo.l.corruptionem.in fi. non enim potest quis dicere qđ ex persona filij spurij
vadat ad alium: quia hoc est impossibile in vsufructu: vt.l.si vsufructus.de iu-
re dotium.⁊ insti.de vsufruc.§.finitur. ¶Preterea quando testator euidentissi-
me loquitur qđ iste nepos nullam patiatur diminutionem vel detractionem a
patre non capace non potest videri fraudem commisisse ⁊ in fraudem eū insti-
tuisse.l.si quis locuples.ff.de manu.testamento.⁊ qui ⁊ a quibus.l.cum heredi
tas.in prin. ¶Et ex his apparet responsio ad rationes supra in contrarium fa
ctas. Quia quando aliquis instituitur cōtemplatione alicuius vt sit tanq̄ mi-
nister acquirat illi cuius contemplatione instituitur.ita loquitur opi.roffredi.
per.l.si plures.§.in arrogato.ff.de vulg.⁊ pup.cum si. Quandoq̄ aliquis insti-
tuitur propter alium occasionaliter: vt quia propter vnum hominem aliquis
habet noticiam titij: ⁊ ex hoc ductus est in tantam amicitiam qđ eum heredē
instituit propter seipsum non propter alium: tunc iste non querit alteri: casus
est expresse in.l.socium qui in eo.ff.pro socio. Et hic est casus noster de quo hic
agitur. Nam hic nepos est notus auo propter filiū: tamen auus instituit eum
propter se: non propter patrem eius: quod patet ex illis verbis sine aliqua di-
minutione vt supra dictum est: ergo patri non acquiritur: ideo institutio valet.
¶Et si quis diceret quomodo hoc cum nulla merita nepotis precesserant cum
sit infans. rñderi potest qđ in institutione non requiritur qđ precedant merita
qz extraneus penitus ignotus pōt heres institui.l.extraneum.C.de here.insti.
et per hoc apparet rñsum ad verba roffredi. Preterea casus est expressus in.l.fi.
C.de na.libe.qz vitiū paternū fuit solū refrenandū in liberos primi gradus: nō
autē in nepotibus. ¶Nec obstat si dicatur qđ ibi loquit̄ in filijs naturalib⁹ nō
in spurijs: qz eadem est ratio in naturalib⁹ que in spurijs in ea parte qm̄ cape-
re nō possunt. ¶Preterea glo.ordinaria ibi dicit qđ hodie idē est in spurijs / qđ
in naturalib⁹ pl3.ergo cōstat ex p̄dictis institutionē factā de dicto nepote sub
dicta forma fuisse validā. ⁊ pro hac cōclusione faciūt q̄ dicit Bar.in.l.si is q̄ bo
nis.ff.de vulg.⁊ pup.⁊ in.l.queritur.de bo.libertorum.et in.l.gallus.§.qđ si is
de libe.⁊ posth.in prima qō.in quibus locis plene tractat istam materiam.
7 ¶†Sed videndum est de substitutione facta per illa verba quod si institutio
facta de filio spurio non valeret quod in dictum nepotem deueniat. An valeat

qđ totum nepoti debeatur. tex. est qđ sic in. l. ij. C. de here. insti. et ibi glo. ponit hoc exemplum. ¶ Viso ergo qđ dicta institutio et substitutio ex persona nepotis valent. Nunc videamus de persona dicti agnati petentis dictam hereditatem. Et credo qđ si dicta institutio esset facta mere de dicto spurio dictus nepos non posset admitti ad vendicandum dictam hereditatem quia ad hoc non admitterentur nisi liberi testatoris parentes. Item fratres ⁊ sorores: sed iste agnatus non est de illis. ergo ⁊c. hoc expresse dicitur. C. de incestis nup. l. si quis incesti. ⁊. C. de nat. libe. l. fina. Et hoc in omnibus spuriis institutis tenet Azo in summa. C. de natu. liberis in. §. j.

¶ Summarium.

1 ¶ Monachus velut mundo mortuus in iudiciis nō auditur.
2 Monachus seu religiosus quiuis procurator esse nequit.
3 Petitio incerta velut incerta nil nisi inualidum meretur.
4 Actio que detur pro damno qđ ab animali infertur.
5 Canis si quem momorderit an hoc ipsum sit eius domino imputandum.
6 Testes eodem sermone deponentes velut subornati non audiuntur.
7 Testimonium de auditu non sufficit vbi facto opus est.

¶ Consilium. xcv.

Ex processu infra mentionato colligitur in facto sub breuib⁹ qđ Joannes prati pastor gregis habens quendam grossum canem ad custodiendū auere suum prout pastores habere consueuerūt ipse canis vt pretenditur vulnerauit in tibia petrum stephani ibi prope parcum transeuntem. Qui petrus stephani multas expensas sustinuit in faciendo se sanari. Et volens dñs prior sancti theofredi auunculus dicti petri stephani qđ ipse stephanus obtineret satisfactionem dictarum expensarum in sanatione vulnerum sustentarum trahi fecit in causam dictum prati coram iudice loci: petendo ipse prior nomine dicti stephani eius nepotis qđ ipse prati pastor condemnetur ad soluendum dicto stephani dictas expensas per eum in sanatione dicti vulneris sustentas. Ex quib⁹ ⁊ aliis ex processu apparentibus queritur si sententia possit ferri pro dicto stephano damnum passo. et credo quod non rationibus subscriptis.

1 ¶ † Primo quia dictus processus videtur vitio nullitatis subiacere: quia si dictus prior cum sit monachus est mortu⁹ in hoc mundo ⁊ eius vox[a] in iudiciis audiri non debet. ij. q. vij. c. placuit. xvj. q. j. c. qui vere ⁊. c. sunt nonnulle. lites enim ⁊ secularia quecunque negocia sunt eis interdicta vt in. c. Ƶ. allegatis: quia nemo militans deo implicet se negociis secularibus vt ait apostolus. ⁊ habetur in. d. c. nonnulli. extra ne cleri. vel mo. secu. negociis se immisceant. c. sed nec procurationes.

a ¶ Et eius vox. monachus nō pt stare i iudicio nomine alieno. vide de hoc i decisiōib⁹ pla. q. ccccclxiiij.

2 ¶ † Secundo quia monachus seu alter religiosus non potest constitui procurator nisi de sententia sui superioris in cle. religiosus. extra de pcu. nec est admittēdus in iudicio vt coniuncta

persona

persona dicti eius nepotis quia non est de coniunctis. ¶ Item coniuncta persona non admittitur pro coniuncta nisi prestita cautione de rato vt. ff. de procu. l. pomponius. §. fi. et no. Spe. in tit. de coniuncta persona. circa prin. faciunt no. per gl. extra de procu. c. j. Nec enim dictus prior cautionem predictam prestitit: nec eam prestare potest cum sit in mundo mortuus et ex sint interdicta negocia secularia vt. S. dixi. Et etiam quia dict9 nepos cum sit in patris potestate constitutus ratum quidem habere non posset iudicium et remanet iudicium nullum. C. de bo. que liberis. l. cum non solum. §. necessitatem. cum ibi no.

3 ¶ † Tertio quia petitio dicti prioris est incerta et sine certa quantitate facta: ergo et ipsa et quicquid ex ea sequitur inualida et inualidum merito censetur. Nec super ea potest certa snia ferri quod fieri debet insti. de acti. §. curare. dz enim snia certa esse vt ibi dr. Et cum sententia debeat conformari libello vt in. c. licet Hely. de symo. et in. l. vt fundus. ff. communi diui. Et debeat proferri certa et cum certa quantitate: vt. C. de sen. que sine certa quantita. profe. l. iij. non poterit hoc fieri nisi petitio certa et certe quantitatis fuerit: dz namque quantitas petita in petitione declarari. ff. depositi. l. j. §. si quis argentum. no. per Spe. in ti. de actione sine petitione. §. sequitur. in prin.

4 ¶ † Quarto quia nulla actio videtur dicto stephani competere ex facto in petitione posito contra dictum prati reum nisi dumtaxat actio de pauperie dicta aut. actio. ad alterum de duob9 fiendum debet concludere vez aut ad estimationem noxe date. Aut animal quod nocuit pro noxa tradere a vt habetur in. l. j. in princ. ff. si quadru. pau. fecisse dicatur. Et ita formant libellos in hac actione Pe. Ja. Spe. et alij libellantes. sed in dicta petitione non fuit ita conclusum sed solum ad dandum et soluendum expensas sustentas per dictum stephanum nepotem prioris. igitur male et nulliter.

a ¶ Pro noxa tradere dns tenet de damno qui apud vel vre suz et. xxiij. q. v. c. de occidendis. per archidiaconum.

5 ¶ † Quinto quia cum canis predictus rei licite insistebat: scz causa custodie gregis dicti prati rei et ad dictum vsum qui est licitus et honestus non debet ei imputari si preter voluntatem ipsius prati rei dictum stephani actorem quod tamen non creditur momordit. absit enim quod ea que propter bonum et licitum habemus et tenemus si quid propter hoc preter nostram voluntatem mali acciderit nobis debeat imputari. alioquin nec ferramenta domestica sunt habenda ne quis seipsum vel alium ex eis occidat. nec arbor esset plantanda ne quis inde se in ea suspendat. Nec fenestra ne quis per hanc se precipitet etc. vt textualiter habetur in. c. de occidendis. xxiij. q. v. facit. c. Joannes. extra de homicidio. Nec enim dictum canem tenebat in itinere publico quod forte edilitio edicto prohibetur: vt insti. si qua. pau. fe. dicatur. §. ceterum. et. ff. de edil. edicto. l. hi enim cum. l. se. et sequen. sed ipsum habebat pro custodia aueris. quod est licitum et communiter fit. igitur etc.

6 ¶ † Sexto quia petitio dicti actoris non reperitur legitime iustificata quia mulieres pro testibus examinate ad instantiam dicti actoris vnum eundemque premeditatuz sermonem depos

nunt ac ſi de vno ore eorum dicta procederent ideo veriſimiliter preſumuntur ſubornate: arg. l. teſtium. poſt prin. ff. de teſta. ¶ Item dicte mulieres non deponunt qđ viderint qđ dictus canis dicti rei momorderit dictum actorem ſed qđ audiuerunt dicta filio dicti rei: ideo nō ſunt probatorie eorū depoſitiones vt no. in l. teſtium. C. de teſti. ⁊ in. l. ij. §. idem labeo. ff. de aqua plu. arcen. ⁊ in aut. de heredibus et falci. §. hinc nobis. et. §. ſi vero abſunt.

7 ¶ † Nam quando quis vult probare illud in quo non ſufficit ſola verborum expreſſio: ſed eſt opus actu aliquo non ſufficit teſtimonium de auditu. ita not. Dyn. in dicto. §. idem labeo. et ibi per Barto. et per Cyn. in. d. l. teſtium. et per Innocen. in. c. cum cauſam. extra de teſti. et per Spec. in titu. de teſti. §. j. verſic. item qđ non prohibet ⁊c.

¶ Summarium.

1 ☞ Teſtamentum an ſit nullum ratione incertitudinis.
2 Teſtamentum nullum eſt in quo filijs iure inſtitutionis nil relinquitur.
3 Legata conſeruantur hodie per autenticā ex cauſa.
4 Teſtamento euacuato ſuccedunt liberi equaliter.
5 Soror ſorori ab inteſtato ſuccedit.
6 Soror fratri ſuccedit ab inteſtato.
7 Mater tranſiens ad ſecundas nuptias de fructibus bonorum hereditatis nō diſponet ad libitum.
8 Verba teſtatoris quod poſſit facere ad ſuam voluntatem quid operentur.
9 Preſcriptio agere non valenti non currit.
10 Res communi nomine queſita ſocietati queritur.
11 Teſtamentum an poſſit dici nullum ratione preteritionis filie.
12 Filia in bonis patris prefertur extraneis.

¶ Conſilium. xcvj.

Caſus ſub nominibus extraneis cum dubijs ſequentibus: mihi traditus extitit de anno domini. M. cccclxix. et de menſe apri. vt nominibus partium ignotis facilius fauore propoſito dicam ſuper quolibet dubiorum quid iuris.

¶ Caſus ſequitur.

¶ Lucius ticius tres filios habebat videlicet gayum ticiam et ſemproniam. Quarum filiarū ſempronia tempore mortis eius patris erat nupta. Item habebat vxorem ſuam meuiam nuncupatam: matremq; filij ⁊ filiarum predictarum: ipſe autem pater ad mortem veniens eius teſtamentum ſolenniter condidit: in quo prefatum gayum eius filium ſuum heredem vniuerſalem inſtituit ſub tali conditione qđ ipſe prefatam ticiam eius ſororem dotare teneretur ſcđm ſtatum ipſius gayi ⁊ dicte filie. Et in caſu quo dicta ticia decederet ante gaium predictum eius fratrem ſine liberis ex proprio corpore et de legitimo matrimonio procreatis quod ſumma dotis ſibi conſtitute reuerteretur et deueniret gayo prefato heredi ſuo et ſuis heredibus. Poſt adiecit ipſe teſtator quod caſu quo dictus gayus et ticia ſine herede ex legitimo eorum corpore et matrimonio procreato decederent ante meuiam matrem dictorum filij et filie omnia vniuerſa et ſingula bona mobilia et immobilia iura et actiones garnimenta et vtenſilia quecunq; ſint tempore eius mortis et que prefatus gayus heres inſtitutus tempore mortis ſue teneret et poſſideret predicte eorū matri reuertantur et deueniant pleno iure ad vitam ſuam: dūtaxat vel quouſq; ſe a ſecundis nuptijs ſe abſtinuerit et non vltra. ita tamen quod de fructibus et vſufructibus poſſet facere omnimodam ſuam voluntatem ipſa dumtaxat viuente. Et tantum quantum ſe abſtinuerit a ſecundis nuptijs. Et quod poſt

mortem ipsius matris tertia pars bonorum deveniat. et revertatur pleno iure ad quatuor ordines mendicantium talis loci ⁊c. in quos ipsos substituit heredes universales. Et ꝙ due partes deveniant ⁊ revertantur pleno iure ad dictas titiam ⁊ semproniam filias suas in quibus ipsas instituit heredes universales: ⁊ eas invicem in dictis duabus partibus substituit omnem quartā detrahi ꝓhibēdo. ¶ Contingit in facto ꝙ mortua est primo titia in pubertate existens ab intestato ante aliqualem dotis constitutionem sibi factā superstitibus gayo ⁊ sempronia predictis/⁊ vivente eorum matre: deinde mortuus est gayus in pubertate ab intestato/superstite dicta sempronia eius sorore ⁊ vivente eius matre. Et hʒ locum conditio in testō apposita vcʒ ꝙ predictis gayo ⁊ titia morientibus oīa bona universa ⁊ singula ⁊c. ad dictā eorum matrem pervenirent: modo ex premissis elicinntur dubia sequentia.

¶ Primū an instituto sic gayo filio suo sub cōditione ꝙ dictā titiā eius sororem dotare teneretur: videatur dicta titia preterita cū dicta dos sibi assignanda iure institutionis non fuerit relicta. nec ea al's fuerit exheredata ⁊ sic testamentum fuerit ipso iure nullum. ¶ Secundum an dicta titia videatur heres instituta ex eo ꝙ post mortem dicte matris sue fuerit heres universalis substituta: attento ꝙ ipsa ante matrem mortua fuit ⁊ sic per consequens testamentū dici debeat validum. ¶ Tertiū posito ꝙ dictū testamentū sit nullum cū dicta filia fuerit preterita. An relicta matri ⁊ quatuor ordinibus mendicantiū valeant ⁊ de iure possint peti. ¶ Quartum an eo ipso ꝙ dicta titia mortua est ante aliqualem dotis constitutionem supposito ꝙ testamentū valuerit videatur successisse in equali portione patri suo una cum gayo eius fratre herede ꝗ universali instituto. ¶ Quintum an non obstantibus conditionibus appositis vcʒ ꝙ casu quo dicta titia moreretur ante fratrem suum: q' dos sibi cōstituta ad ipsum reverteret. Et casu quo dicti filius ⁊ filia premorerentur matri sue ut extitit ꝙ bona oīa ⁊c. ad dictā matrē ꝑvenirēt ad eius dūtaxat vitā ⁊c. possit ⁊ inꝗtū debeat succedere dicte filie titie ab īcstato mortue sempronia eius soror: cū tpe ei' mortis supesset ꝑfatus gayus: ⁊ eoꝝ mater ⁊ ꝑfata sempronia eius soror. ¶ Sextū an nō obstante ꝯditione supra apposita vcʒ ꝙ dictus gayus ⁊ dicta titia premorerent matri ⁊c. ꝑfato gayo ab intestato mortuo possit ⁊ inꝗtum debeat dicta sempronia eius soror ei succedere cū tpe eius mortis superfuerunt dicta eoꝝ mater ⁊ dicta sempronia. ¶ Septimū posito ꝙ testamentū valeat an dicta mater spreta ꝯditione a testōre sibi iniposita ne secūdas ineat nuptias: q2 nubere vult: possit ipsa nubēs ⁊ nupta existeñ. ad eius vitā de dictorū bonorū fructib' eius oīmodam facere voluntatē. ¶ Octavū q2 testator dicit ꝙ post mortē dictorū gaij ⁊ titie ad dictā matrē oīa bona ⁊c. deveniant ⁊ revertantur pleno iure. Et postea dicit ꝙ dūtaxat de fructibus ⁊ usufructibus ipsa vivente. ad eius voluntatem facere censeant usufructuaria vel vel proprietaria: ⁊ quis inde sequatur effectus. ¶ Nonum an moriente matre vel ea ad secundas nuptias convolante dicte due partes hereditatis in quibus dictam titiam ⁊ semproniam heredes substituerat universales ⁊ adinvicem substituerat possint ⁊ debeant de iure ad dictam semproniam pertinere: dubium est: quia substitutio universalis non habuit locum in persona titie: q2 ante matrem mortua est. ¶ Decimū posito ꝙ ad ipsam semproniā due premisse partes post mortem matris deveniant dubitatur: ne actiones personales temporis prescriptione subducantur possit dicta mater sic possidere de ꝑsenti bona ad dictas ꝑscripti. interrūpendas cogi. vel quo remedio dicte sempronie subveniendum. ¶ Undecimum an quesita vivente dicto gayo per matrem noīe suo tantum vel noīe suo ⁊ gaij filij sui censeantur quesita de bonis

ipsius gagij tantum, vel de bonis communibus ipsius et gaij sibi ratione successionis ticie ante mortue competentibus attento quod erant et adhuc sunt indiuisa ꝛ ita in eis succedere debeat ꝛ pro quarta dicta sempronia. ¶ Duodecimum an cum dicta sempronia tempore mortis testatoris nupta bonis paternis renunciauerit etiam cum iuramento excepta frarechia ꝛc. non fuerit heres instituta nisi post mortem matris substituta nec alias exheredata sit testamētū ipso iure nullum. Et ꝑ cōñs legata et cetera ꝛc. ¶ Decimumtertiū an mortua dicta matre vel ad secundas nuptias conuolante predicta sempronia dare volēs communem estimationē bonorum immobilium iurium et actionum dictis quatuor mendicatium ordinibus audiatur eos a petitione ipsarum rerū repellēdo. Et ceteris quibuscūq; preferri debeat attento quod ipsi mendicantes nulla bona immobilia possidere debeant iuxta capitulū religionum diuersitatem. de religiosis do. lib. vj.

a ¶ †Ad primū dubiū videlicet an testamentum sit nullū: ꝛ credo dicendū qđ sic non ratione incertitudinis dotis. quia iussus fuit heres dotare ꝛc. Et intelligo nullū quoad institutiōes nō quo ad alia relicta in testamento hodie per aut. ex causa. C. de lib. prete. vel exhere. ꝛ in corpore vnde sumitur. Secus de iure antiquo. inst. de exhe. libe. in prin. ꝛ. l. si filiꝰ qui in potestate. ff. de libe. prete. ꝛ. l. filio pterito. ff. de iniusto rup. ꝛ irri. testa. cū si. ¶ Nec obstat si dicat dicta ticia nō reclamauit in vita sua neqꝫ venit cōtra testm̄ patris et sic taciturnitate censeatur approbatū: vt tenet glo. in. d. l. filio pterito. vbi dicit qđ leges q̄ dicūt filio preterito testamentū nullum debent intelligi filio volēte dicere nullum. Secꝰ si semper taceat qꝛ illa gl. semp intelligit per doc. qñ tacuit per tantū tp̄s qđ exclusus esset a pscriptiōe a iure adeūdi vel immiscendi puta. xxx. annis. iuxta. l. ij. §. spectandi. ff. de bon. pos. fm tabulas ꝛ. l. si impubes. §. fi. ff. de car. edicto. ¶ Secus si tacuit minori tpe et sic mortuus est in casu nostro: quia testamētū remanet nullū. l. i. §. fi. ff. si tabu. testam. nulle exta. vbi vno filio preterito alij possunt statim venire ab intestato ergo interim nō est aliquod: qꝛ q̄diu est locꝰ testamētarie successioni non est locus ab intestato. l. q̄diu. ff. de acqui. here. no. per Bart. in dicta. l. filio. ꝛ tangitur per Cy. in. l. j. C. de posth. heredi. insti.

a ¶ prescriptiōe. act. hic qꝛ bar. tz ꝯtrariū l. l. ij. ff. d iniusto rup. et irri. testō.

¶ Ad scdm dubiū vr̄ dicēdū qđ dicta ticia nō est heres istituta per patrē immo nō obstāte substitutione fideicōmissaria facta in testamento in quo pater voluit reuerti post mortem matris certā portionē bonorū suorū ad dictā titiā. ꝛ sic ꝑ fideicōmissum eā substituit heredē testm̄ est nullū.† Nā lex vult qđ iure institutionis relinquat aliqđ filijs vt testm̄ valeat. Nec sufficit hodie relinquere iure substitutiōis fideicōmissarie vniuersalis, b vt in tex. in dicta aut. vt cū de appel. cogno. §. aliud quoq; ibi: dū dicit tex. ꝛ sic excludit fideicōmissum vniuersale directe ꝛ hoc no. gl. in. l. sanciꝰ. §. cū aūt. C. de inoffic. testa. ¶ Nec obstat. §. restituta. insti. de fideicōmissa. hered. ꝑ dictū. §. aliud q̄ excludit fideicōmissum ꝛ quēcūq; aliū modū: ꝛ sic vult se referre ad solā

b ¶ Uniuersalis. nō sufficit qđ filio relinquat fideicōmissum b eū substituēdo vt valeat testm̄: sed opꝫ q prio loco instituatur.

directam institutionē. pro quo facit in arg. l. cū patronus. §. cum libertus. ff. de operis libertorū ⁊. l. iij. §. j. ff. de lega. prestan. Item etiam reperitur preterita a primo et secundo gradu vt pꝫ ex tenore dicti facti narrationis: igiť annullari debēt illi gradus etiam de iure antiquo ꝓsupposito qđ dictum ius nouissimū locum non haberet. l. si a primo. ff. de libe. et posthu. et. l. penul. §. j. ff. de iniusto testa. verum vt dixi. ꝟ. in. j. dubio per pretentionē hodie testamentum euacuať quātū ad institutiones ⁊ alia relicta in testamento firma manent vt dicta auť. ex causa preteritionis. ¶ Et sic fideicommissum vniuersale relictum matri remanet validum vt in corpore vnde sumitur dicta auten. ex causa. §. si. tñ cōtigerit.

3 ¶ † Ad tertium dubium patet responsio ex premissis. quod relicta matri ⁊ alijs valent ⁊ cōseruantur per dictam auť. ex causa ⁊ dictum. §. si tamen contigerit. Maxime quia pater sciuit illā filiam se habere iuxta no. per Bar. in dicta. l. filio preterito. ¶ Et qđ per dictos text⁹ conseruetur fideicōmissum vniuersale tenet Bart. in dicta auť. ex causa ⁊ in dicta. l. ita tamen. §. quotiens. ff. ad trebel. et ibi textus pro hoc. Attamen licet relicta alijs personis conseruentur vt dictum est non tamen conseruatur relictum isti filio preterito ex cuius persona testamētū rumpitur. ar. in. l. si nō solum. §. j. ff. si quis omissa causa testa. ⁊. l. filiū. §. oib⁹. ff. de leg. prestā. ⁊ hoc tenet Bar. in dicta. l. filio preterito. ⁊ hanc opinionē sequiť mar. subli. ⁊ refert Cy. in dicta auť. ex causa. licet ipse Cy. ibi videtur tenere cōtrarium. et de hoc no. per glo. in. l. maximum vitium. C. de liberis preteritis vel exheredatis.

4 ¶ † Ad quartum dubium dicendum est quod dicta titia succedit equaliter pa triuna cū fratre suo nam cū sit euacuatum testamentum quo ad institutionem succedūt isti liberi patri eorum equaliter ab intestato. in auť. vt cum de appel. cogno. §. si autem. hec obseruata nō fuerunt. ⁊ licet ista filia ticia non adiuerit hereditatem patris seu se immiscuerit eidem nihilominus cum sit sua heres patri: in cuius erat potestate transmisit portionē hereditatis paterne sibi delatam etiā nō aditā ad matrē fratrē ⁊ sororem equaliter. Nam eam transmisit ad quoscūq heredes. l. apud hostes. C. de suis ⁊ legi. heredi. l. vētre. ff. de acquirē. here. ⁊. l. ex militari. §. fi. cū. l. seq. ff. de testa. mili. cum si. no. etiā per Bar. in. d. l. ventre. ⁊ Cy. in. d. l. apud.

5 ¶ † Ad quintū dubiū dicendū est quod dicta Sempronia non obstante pacto: de quo fit mentio. j. in. xij. dubio: et ibi latius dicere potest et potuit succedere dicte titie sorori sue ab intestato in tertia parte bonorum dicte Joannete: nam cum tempore mortis ipsius titie superessent tres: videlicet mater: frater: ⁊ soror dicta sempronia soror equaliter omnes tres veniunt ad successionē dicte titie: et sic quilibet succedit in tertia parte: dum tamen dicti frater ⁊ soror sint vtroq latere coniuncti: vt in auť. defuncto. C. ad trebel. ⁊ in corpore vnde sumitur. de here. que ab intesta. defe. §. consequens. ⁊. §. si vero cum ascendentibus. coll. ix. ¶ Nec obstat substitutio facta dicte sempronie in dote de fratre: q2 vt. ꝟ. declaratum est relictum factū isti filie de dote sua nō conseruatur per. d. auť. ex causa preteritionis. immo annullatur: ideo vendicat sibi locū nec substō in eo facta. item testator ordinauerat ꝙ si titia moriať dote cōstituta qđ dos sibi cōstituta ad gayū reuerteretť: sꝫ nōdū fuerat sibi cōstituta qñ decessit: igiť ⁊c. cessat substō. Nec ēt obstat substō facta i ꝑsonā matris. s. ꝙ defūcto gaio ⁊ titia bona oia ad dictā matrē reuertanť: q2 cū cōstō dotis fiēda ipsi titie fuerit ānullata: vt. ꝟ. dictū est: ⁊ ēt si que substō pupillaris posset dici esse facta ipsi titie de matre qđ videť ex tenore testi cū dicit pater ꝙ ea ⁊ gayo filio suo ꝑmoriēte sine liberis ⁊c. oia vniuersa ⁊ singula bona mobilia ⁊ immobilia iura ⁊ actiones ⁊c. attento ꝙ ipsa titia mortua est in pupillari etate. nam licet verba in substitutiōe adiecta

sint obliqua revertantur deveniant ꝛc. tamen propter verbum omnia universa ꝛc. videtur testator voluisse quod operent illa verba effectum directe substitutionis pupillaris infra tempora pupillaris etatis: quia ꝗ omnia dicit nihil excludit. l. hoc articulo. ff. de here. insti. ¶ Et nõ potest substitutus omnia habere nisi vigore pupillaris directe alias detraheretur legitima: igitur ibi est pupillaris ex presumpta voluntate testatoris. no. hoc bar. in. l. centurio. ff. de vulga. Attamen in casu nostro nihil operatur illa substitutio: immo annullatur: quia licet alias substitutio pupillaris facta instituto vel exheredato filioque per aut. ex causa. conservetur secundum opinionem Bar. positam in. l. i. §. fi. ff. de vulg. licet Dyn. teneat contrarium. ꝛ Cyn. sub dubio relinquat in. d. aut. ex causa tamen substitutio pupillaris facta filio preterito non valet: quia requiritur de substãtia pupillaris substitutionis quod ille cui fit sit institutus vel exheredatus: alias nulla est. l. moribus. versi. sed si is. ff. de vulg. et pupil. ꝛ ibi no. per gl. et Bar. Remãsit ergo dicta substitutio fideicommissoria omni tempore. Et que dicta sunt circa substitutionem pupillarem intelligo esse vera si dicta titia erat in pupillari etate constituta: secus si pubes erat tempore mortis: quia tunc predicta quãtũ ad substitutionem pupillarem cessant. Et est dicta substitutio mere fideicommissoria. l. nam quod. §. fi. ff. ad trebel. Et quamvis substitutio fideicommissoria universalis sit conservata: vt. s. est declaratum. ꝛ sic isti gaius ꝛ titia teneantur ad restitutionẽ post mortem: tamẽ detrahetur legitima iure nature debita isti titie: que legitima est media pars tertie partis totius hereditatis paterne. Nam licet ibi sit sempronia ꝛ sic videretur quod titia non deberet nisi hr̃e tertiam partem tertie partis cũ sint tres: et sic tertiam partem bonorum paternorum pro legitima solũ habere debeat. in aut. de triente et semisse. §. i. colum. iij. Tamẽ quia dicta sempronia renunciavit bonis paternis cum iura-
a mento non facit partem[a] sed debet remanere sua portio legitime penes fratrem ꝛ dictam titiã: ita tenet Pe. ia. in tit. de cõdi. ex lege omnino. Quartam vero trebellianicam detrahere non poterant successores dicte titie cum sit prohibita per testatorem detrahi in testamento: quod facere potuit testator: vt tenet Bart.
b in. l. marcell⁹. in fi. ff. ad trebel.[b] ꝛ Cyn. in aut. sed cũ testator. C. ad. l. fal. cõcludo ergo quod dicta sempronia succedet dicte titie in tertia parte portionis sibi debite ꝛ omnium suorum bonorum: vt patet ex predictis.

6 ¶ † Ad sextum dubium dicendũ est quod dicta sempronia succedet dicto gayo fratri suo in media parte bonorũ suorũ. s. tã legitime quam aliorũ bonorũ si que habeat: quia cum sit mater et ipsa sempronia ambe veniunt ab intestato ad eius successionem equaliter. in aut. defuncto. s. alleg.

7 ¶ † Ad septimũ dubiũ dicendũ est quod mater contrahens secundas nuptias non poterit facere eius omnimodam voluntatem de fructibus bonorũ hereditatis. Immo statim cũ secundas cõtrahet nuptias privabitur hereditate ꝛ eius fructibus: vt patet ex verbis testamenti. facit aut. cui relictum. C. de indicta vidui. tol. dicta

a ¶ Nõ facit parte filia que renũciavit nõ facit partẽ in expugnatione legitime de hac materia et scripsi in deci. gla. qõ. 599.

b ¶ Ad trebel. aliqui tñ dicũt quod trebellianica nõ põt prohiberi liberis primi grad⁹ vt plene dixi in deci. gla. q. lj.

enim conditio si nuptias non cōtraxerit non est prohibita in nupta: sed in virgine sic. l. ij. cum auten. cui relictum. C. de indicta vidui. tol.

8 ¶ † Ad octauum dubium dicendum est quod ipsa est proprietaria: vt patet ex verbis testamenti. Nec illa verba quod possit facere ad suam voluntatem de fructibus &c. operātur quod sit vsufructuaria: nā licet illa verba non fuissent per testatorem adiecta res ipsas hereditarias cum sint grauata restituere alienare non posset quo ad hoc vt adueniente tēpore restitutionis fiende haberet effectum: quia non haberet imo vendicaret fideicommissarius. l. fi. §. sin autem sub conditione. & auten. res que. C. cōmunia de leg.

¶ Ad nonum dubium dicendum est qđ ille due partes venient ad semproniā ratione coniunctionis non obstante qđ dicta tytia sit mortua ante matrē. l. j. §. sin autem aliquid sub conditione. C. de cadu. tol.

9 ¶ Ad decimum dubium dicendum est quod prescriptio quo ad istum substitutum preiudicare nō deberet. ar. l. fi. §. sin aūt. C. cōia de leg. & l. j §. fi. de anna. exceptio. & l. cū notissimi. §. illud. C. de prescrip. xxx. vel. xl. annoꝝ. cū si. facit ratio: quia non valenti agere non currit prescriptio &c.

10 ¶ † Ad vndecimum dubium dicendum est quod res quesita nomine suo & gaij communicabitur ita quod habebit medietatem iure suo et medietatem iure successionis filij. Alia media medietas pertinebit ad Semproniam ex successione sui fratris. Quia cum commune negocium gesserit veniet in communionem. argu. l. si ego. ff. de nego. gest. et. l. si patruus. C. communia vtriusq; iudi. Res vero quesite nomine suo proprio non communicabuntur vt dicta. l. si patruus. Nec presumentur quesite de bonis Gaij vel communibus nisi probetur argumen. l. si defunctus. C. arb. tutele. Et si probetur de bonis Gaij vel communibus acquisiuisse non communicabuntur nec restituere cogentur: sed agetur contra ipsam ad pecuniam. vt dicta. l. si patruus. et. l. si ex ea pecunia. C. de rei vendi.

11 ¶ Ad duodecimum dubium dicendum est quod testamentum non est nullū pretextu preteritionis dicte Sempronie licet sit nullum quo ad institutiones ratione preteritionis dicte tytie vt supra dictum est. Nam filia que iurauit nō succedere cogitur iuramentum seruare omnino. vt in. c. quāuis. de pact. libro sexto. et ibi dicit text. omnino seruari debebit &c. ergo debet intelligi quod sine pater nihil relinquat: nec in aliquo eam heredem instituat quod non impugnabit neq; annullabit testamentū: quia qui omne dicit nihil excludit. l. hoc articulo. ff. de here. institu. cum simili. Et generaliter est intelligendum. l. prima. §. et generaliter. ff. de leg. prestan. Et sic sub illo iuramento censetur cōprehensus omnis modus per quem possit voluntatem patris impugnare: et sic quod non possit dicere nullum etiam si sibi nihil relinquatur. Et etiam comprehenditur quod patri ab intestato succedere non possit per predicta: quia dicit omnino &c. Et quia lex pactum. C. de collatio. vbi text. quod si filia pactum fecerit de non habendo regressum ad bona paterna: pactum illud iuris auctoritate improbatur: nec ab intestato filia patri succedere ea ratione prohibetur. Apparet ergo ex illo text. quod paciscendo se nullum habere regressum ad bona paterna comprehendit nec ab intestato nec alij liberi ex persona dicte sempronie poterunt rumpere testamentum: cum dicta renunciatio habeat vim approbationis & hoc de equitate. ar. dicte. l. filio preterito. Attamen fideicommissum sibi relictum per patrem qui eam substituit matri poterit petere et habere: quia cum iurauerit patri et in eius patris fauorem pōt pater iuramentum ei remittere. ar. l. qđ fauore. ff. de legi. et in. l. si quis

in conscribendo.C.de pac.et hoc tenet Pe.Ja. in ti.de cōdi.ex lege omnimodo quem sequitur Jo.de arcmone.in.l.pactum.C.de colla.in sua repetitione.Concludo ergo dictam semproniam habere debere tertiam partem bonorum titie sororis sue:et medietatem bonorum gaij fratris sui.

12 ¶ Ad decimūtertiū dubiū:dicendum videtur dictam semproniam in emptione que fiet de illa tertia parte relicta ordinibus per patrē fore preferendā alijs extraneis de equitate.argu.l.ad officiū.C.cōi diui.et.l.si nemo.in prin.ff.de testa.tute.Dum tamen tantū det quantum ab alijs reperiretur.vt dictis.ll.et ar. si in emptione.ff.de mino.et.l.necesse.cum ibi no.ff.de in di.adie.licet de rigore non esset preferenda iuxta.l.dudum.C.de contrahen.emp.et ven.nisi in licitatiōe alios superaret:vt.l.iij.C.de vecti.et cōmissis.¶ Ordines vero repellere nō poterit a petitione dicte tertie partis offerendo estimationē qz licet tenere non possint:tamen non cōpelluntur inuiti vni plus alteri vendere vt.d.l. dudum. Attamen si dicti ordines prouocarent dictā semproniā ad diuisionem vel ipsa sempronia dictos ordines mota controuersia in rebus que cōmode diuidi nō possunt admitti deberet ipsa sempronia ordinibus inuitis ad emptionem pre alijs extraneis cū sit iudiciū familie herciscunde.ita de iure dicendū videtur mihi saluo consilio cuiuslibet alterius melius me sentientis.

¶ Consilium.xcvij.

Responsalis est libellus appellatorius dñi Frā.gautereti prioris de triclinis corā vobis Re.in xpo patre et dño dño abbate sancti Andree monachorū vienne iudice apostolico oblato cōtra dñm Jacobū de morgijs non obstāte cle.appellanti.de appella.quia verus intellectus dicte cle.est qd lz appellās ab interloquutoria vel grauamine non possit alias causas prosequi cōtra expressas in sua appellatiōe:nec possit iustificari processus ex nouis causis aut de nouo probādis vt ibidem habetur. Attamen cause expressate in appellatione possunt probari per testes de nouo corā iudice appellationis producendos vt voluit glo.Jo.an.in dicta cle.appellāti super verbo probādis.Idem ibidē sentit Pau.de leazaris.et gēzelinus dicens post illa verba de nouo probādis qd non intendit qd causa appellationis non probata probari non possit coram iudice appellatiōis: sed qd appellatio iustificari non pōt ex cā superuenienti post appellationem.Aut etiam si subesset causa tēpore appellationis que non fuit in appellatione expressa:ita qd duo requiruntur vt admittantur noue probationes:vz qd tpe appellationis subsit cā.Scdo qd fuerit in appellatione expressa.dicit etiā Bar.in.l.eius qui.ff.de appel.reuoc.qd si pars petierit se admitti ad probādū aliqua facta et iudex noluerit admittere qd ille cause possunt corā iudice ad quem probari.¶ Et premissa sunt intelligēda qñ appellatur ab ordinatione vel grauamine iudiciali.vbi autē appellatur ab actu extraiudiciali: aut grauamine extra iudiciū illato appellans potest corā iudice ad quē facta noua deducere cum sit tm̄ prouocatio ad causam vt in.c.cum sit romana.extra de appel.seu citatio.c.statuim⁹.de elec.li.vj.Idē sentit Spe.in tit. de libellorū cōceptione.§.nūc dicendū.facit pro hoc.c.cām.de ele.in cle.cū ibi no.Est etiā vnum aliud speciale in appellatione extraiudiciali:quia valet appellatio sine expressione cause fm Inn.in.c.cōsulta.de appel.de hac materia appellationis extraiudicialis etiam tetigi in tractatu meo de appellationibus.ibi. liij. questio ꝛc.et.s.consi.lxxvij.et.j.consi.cxxxviij.

¶Summarium.

1 ¶Filia potest heres institui in dote sua.
2 Pater an possit filie in dote institute fratres substituere.
3 Dos a patre profecta ad ipsum revertitur mortua filia.
4 Substitutio de filijs facta filie in dote an caduca dicatur dote ad patrem reversa.
5 Substitutio facta filie in dote quando sortiri possit effectum.
6 Pater qñ fideicommissum particulare adimere cēseatur.
7 Frater sorori succedit ab intestato.
8 Dispositio testamētaria patris servari debet.

¶Consilium. xcviij.

Ex duabus facti narrationibus mihi traditis per Antonium de molena visis clausulis testamenti iacobi de molena eius quondam patris. Elicio dubia subscripta: declaranda & examinanda in iure pro declaratione iuris & intentionis dicti Antonij de molena. ¶Primum dubium si pater dicti Antonij de molena potuerit instituere heredem Franceschiam eius filiam in sua dote. ¶Secūdū dubiū si dictus pater in dicto suo testamento potuerit dicte Frācesche eius filie substituere in sua dote dictū Antoniumꝫ Ioānem de molena fratres utrinqꝫ coniunctos dicte Francesche. ¶Tertium dubium si dicta dos fuerit reversa et redierit ad dictum suum patrem constituentē ex eo qđ ipsa Franceschia decessit sine liberis vivente adhuc dicto suo patre. ¶Quarto si substitutio facta dicte Frācesche de dictis duobus suis fratribus evanuerit et dici possit devenisse in causam caduci respectu dicte dotis: presupposito quod ipsa dos redierit ad patrem. ¶Quinto si relictum. x. flore. per dictum patrē factū dicte filie ultra dotem possit dici caducū: attento qđ ipsa filia decessit ante dictū eius patrē testantē. ¶Sexto si dictus pater testator videatur ademisse a dicto suo testamēto substitutionē respectu dicte dotis: attento qđ ipso testatore eo vivēte et post dictū suū testamētū mortua dicta filia exegit certā partē dotis ab heredibus viri ipsius filie. ¶Septimo quis successit dicte filie in iocalibus & supernuta seu augmento sue dotis: quia ipsa decessit sine liberis superstitib⁹ patre et dictis duobus fratribus suis utrinqꝫ coniunctis et alijs suis fratribus et sororibus consanguineis. ¶Octavo respectu alterius facti narratiōis dum ibi queritur de emolumentis et scripturis curie appellationū si pertineāt in solidum dicto Antonio vigore sue emancipationis et donationis in eadē sibi facte a tpe ipsius emancipationis usqꝫ ad mortem dicti Jacobi eorum patris non obstāte dispositione testamētaria dicti eoꝝ patris: etiā respectu emolumētorum curie cōmunis Grationopꝫ. que etiā erāt inclusa in dicta sua donatione. ¶Nono si dicti alij fratres teneantur restituere dicto Anto. per eos exacta et recuperata de emolumentis dicte curie eorum patre vivente.

1 ¶†Ad primum dubiū videtur qđ dicta filia non potuerit heres institui dicta sua dote per patrē cū ipsa dos esset propriū patrimoniū ipsius filie ut dicit lex. in. l. deniqꝫ. §. minorē. in fi. ff. de mi. Et nemo pōt institui in re sua ꝓpria. l. proprias. C. de lega. & hoc propter rationem positā in §. sed & si rem. insti. de leg. facit. l. cū quis decedēs. in prin. ff. de leg. iij. hoc etiā probatur per diffinitionē hereditatis. in. l. nihil. ff. de ver. sig. & l. hereditas. ff. de reg. iur. cum verbū habuit ibi subiunctum importat dñium habere. ff. de verbo. signifi. hoc etiā probatur in aut. ingressi. C. de sacrosan. eccle. ibi: ut pote nec domini rerum testantur &c. et quod filia non possit per patrem in dote institui. tenuit Azo tuba veritatis ut referunt doc. tamen Io. & Accursius & cōmuniter doct. tenent contrarium.

& hec est cõis opi. q̃d filia possit per patrẽ in dote institui vt refert & sequit Salyc. in .l. q̃m nouella. C. de inoffi. testã. etiã de dote iam constituta ante mortẽ patris: q: cũ dos cõputetur in legitima filie: ꝯñr põt in ea institui sicut in legitima. idẽ etiã tenet Odofredus in .d. l. q̃m nouella. & si dicat quid operabit: q: filia instituitur in re sua ppria. dic q̃d operat ius accrescẽdi. vt dicit Bal. in aut. nouissima. C. de inoffi. testa. Cõsuluit tamẽ ibi Accursius & in .d. l. i §. denicq. ff. de mino. q̃d pater vltra dotẽ aliquid relinquat filie ad tollẽdũ oẽm ambiguitatẽ doct. in iure scribẽtiũ, put & fecit dict⁹ nobilis Jacobus de molena pater dicte filie qui vltra dotẽ relinquit ipsi filie .x. floreñ. Concludo ergo q̃d valuerunt institutio. dicte filie: & testamẽtum dicti patris. & hoc de primo dubio.

2 ¶ † Ad scdm dubiũ si dictus pater potuerit substituere dicte filie in dicta sua dote [a] dictos Jo. & Anto. eius fratres vtrincq coniunctos et in hoc cadit maior difficultas. circa tñ hoc puto dicendũ: & est verũ in iure q̃d pater nõ potuit substituere in dote dicte sue filie nisi in eo q̃d ipsa dos posset excedere bonorũ subsidiũ ipsius filie. iuxta ea que le. & no. per doc. in .l. lucius titius. §. filiã. ff. ad trebel. q: in eo q̃d esset infra bonorũ subsidiũ siue legitimã filie nõ teneret talis substitutio cũ grauamẽ nõ recipiat legitimã vt. C. de inoffi. test. l. q̃m in priorib⁹. cũ si. maxime post tpa pubertatis. iuxta. c. si pater. cũ ibi no. de test. lib. vi. ideo anteq̃ dicti duo fratres substituti possint experiri pro restitutione dicte dotis vigore dicte substitutiõis esset fienda summaria informatio de valore bonorũ dicti testatoris quantum valebãt eius bona tempore sue mortis: quia si habito respectu ad valorem bonorum et numerum liberorum testatoris legitime dicte Francesie ascendat ad .cc. flore. non valebit dicta substitutio quo ad dictos .cc. floreñ. pro legitima. in residuum vero dicte dotis valebit dicta substitutio per supra proxi. allega. saluis tamen his que infra dicam circa tertiũ & quartum dubium.

3 ¶ † Ad tertium dubium si dicta dos fuerit reuersa ad patrem constituentem considerato quod dicta filia decessit sine liberis viuente patre constituente. et dicendum est quod secundũ cõmunem opi. doct. in iure scribentium de consuetudine approbatam in .l. dos a patre profecta. C. solu. ma.

4 ¶ † Ad quartum dubium si dicta substitutio in dicta dote fuerit caduca et euanuerit ex eo quod ipsa dos vt supra proxime dictum est reuersa fuit in dominio et patrimonio patris testãtis. & credo quod sic quia non solum dicitur dispositio caduca per mortẽ heredis vel substituti ante testatorẽ imo etiã vbi in casu isto si viuẽte testatore res legata vel alias relicta añ mortẽ testatoris deficiat & esse desinat vt dicit gl. in .l. vna in .§. & cũ triplici sup v̄bo deficiebat. C. de cadu. tol. illa ẽt dispõ testato. dz intelligi si filia viueret & eẽt dña ipsi⁹ dotis tpe mortis ipsi⁹ testato. q: tũc fuisset loc⁹ substõni sz mõ nihil iuris aut ppietatis est penes ipsam filiã nec ei⁹ heredes. io de pñti nõ pñt dici ipsi filie i ipsa dote substituti: q: lz tẽpore testamenti dicta dos

[a] ¶ In dicta sua dote. de hac materia scripsi i decisi. parla. q. cccccciij.

esset inter bona fraterna: nunc tamen est inter bona paterna: ideo diuerso iure censeri debet vt dicti substituti non admittantur ad dictam dotem: quia non est de presenti fraterna: sed paterna pro quo adduco. l. si is qui ex bonis. ff. de vulgaris.

5 ¶ † Ad quintum dubium si dicta substitutio facta per testatorem dicte filie in dictis decem florenis debeat sortiri effectum. Et breuiter dicendum est quod dicti duo fratres substituti dicte filie vigore dicte substitutionis poterunt consequi dictos. x. floren. iuxta. d. l. vnã. in. §. pro secundo. C. de cadu. tol. Non tamen poterũt dicti fratres substituti consequi dictã dotẽ vigore ipsius substitutionis per ea que dixi. §. circa tertium et quartum dubia. et per aliqua que dixi. §. circa secũdũ dubium: vbi dixi quod non valet substitutio vbi alia cessarent nisi inquantum ipsa dos excederet legitimam ipsius filie. Et hec de hoc quinto dubio.

6 ¶ † Ad sextum dubium respondeo et dico quod dictus testator exigendo partẽ dicte dotis ab heredibus viri post mortem ipsius filie etiam post cõditũ suum testamentum: quod ipse non videtur dictum fideicommissum particulare ademisse et reuocasse nisi de contraria mente testatoris docerẽt heredes ipsius testatoris per. l. fideicommissam. §. si rẽ. ibi: ergo et si nomẽ debitoris. ff. de leg. iij. Sed licet non videatur ipse testator ademisse exigendo partẽ dicte dotis: ipsam tamen dotem consequi non poterunt dicti duo fratres substituti per ea que dixi §. circa tertium et quartum dubium.

7 ¶ † Ad septimũ dubiũ patet clara respõsio quod dicti duo fratres vtrinque cõiũcti cũ eorũ patre exclusis aliis fratrib[us] eidẽ filie successerũt ab intestato equaliter in dictis iocalibus et superuita sibi per heredes eius quondã viri debilis per aut. cessante. cũ materia. C. de legi. here. iũcta aut. defuncto. C. ad tertuli. videtur ergo mihi saluo semper iudicio cuiuslibet alterius melius sentiẽtis quod dicti duo fratres vtrinque cõiũcti nõ possunt petere nisi dictos. x. floreñ. ipsi duo in solidum. Item iocalia et superuitam: cum tamen aliis heredibus dicti iacobi testatoris.

8 ¶ † Ad octauũ dubiũ respectu emolumẽtorũ et scripturarũ dicte curie appellationũ. dico quod seruabitur dispositio testamẽtaria dicti cõpatris nõ obstãte dicta donatione in premiũ emancipationis facta dicto antonio: cũ ipse antonius in illa quarta parte dicte curie cũ dicto onere fuerit per dictũ eorũ patrem in dicto suo testõ institutus: pro quo adduco. l. cũ a matre. cũ sua materia. C. de rei ven. Maxime cũ ipse antonius adiuerit hereditatem patris testantis absque bñficio inuentarii adeo quod confuse sunt propterea acta que antea in dictis scripturis et emolumentis ipsi[us] curie eidẽ antonio cõpetebãt vigore dicte donationis. p. l. fi. C. de iure delibe.

¶ Ad nonũ dubiũ vr dicẽdũ quod dicti alii fratres per eos recuperata ante mortem dicti eorũ patris de dictis emolumẽtis curie appellationũ restituere tenentur dicto antonio eorum fratri si quidem tñ restituẽda per dictos alios fratres cõuertent in solutiõe dotiũ filiarũ et aliorũ onerum hereditariorũ: quia ipse pr testõr expsse disposuit quod illa emolumẽta et alia ei[us] debita et arreragia in his implicarentur. ¶ Nec ista per dictos alios fratres recupata remanebãt pcipua dicto ãtonio vigore dicte donationis in premiũ emãcipatiõis sibi per patrẽ antea facte cũ iura sibi cõpetẽtia in dictis emolumẽtis fuerint cõfusa per aditionẽ hereditatis sine bñficio inuẽtarii factã: vt. §. in pcedẽti dubio dixi. Et quod hic dico de recupatis per dictos alios fres. Idẽ dicerẽ de aliis emolumẽtis ipsius curie: in quib[us] ipse pr sibi obligari fecit aliquos debẽtes de ipsis emolumentis scripturarũ: quia de illis et alii fratres vt heredes patris rõnẽ eidẽ antonio facere tenentur: quidem tñ implicabuntur per dictũ antoniũ in dictis oneribus hereditariis: iuxta disposita per patrẽ testãtẽ: nõ remanebũt pcipua eidẽ antonio: quia cõtrariũ voluit et disposuit ipse testõr quod volũtas seruãda est iurib[us]

vulga. maxime per ipsum Antonium et alios eius fratres qui hereditatem ipsius testatoris sine beneficio inventarij adiverint per iura. s. alleg.

¶ Summarium.

1 ☞ Debitor excommunicatus ad soluendum cogi potest.

2 Missus in possessionem causa legati contra heredem agere potest vt sibi de legato satisfaciat.

¶ Consilium. xcix.

Joannes borrelli ciuis grationopolis est excommunicatus ad instantiam coyretorum donec eisdem coyretio soluerit. 36. floren. dicti coyreti creditores dictum debitum cesserunt[a] et remiserunt cuidam tertio quem tertium ipsi creditores constituerunt procuratorem: vt in rem suam ad exigendum dictū debitū. Modo queritur si dictus tertius cessionarius: vt procurator in rem suam cōstitutus possit dictū debitum exigere dubium facit: quia dictus borrelli debitor est excōmunicatus ad instantiam dictorum coyretorum cedentium et non videtur propterea posse cogi ad soluendum dicto cessionario donec ipso prius absoluto. ¶ Contrarium tn̄ credo: nam videmus qđ si debitor sit alternatiue obligatus soluere vel tenere hostagia: creditor potest nihilominus cōpellere debitorem ad sibi soluendum: licet debitor teneat hostagia: qz illa clausula de hostagijs tenendis est apposita in fauorez creditoris. ita
1 dicit Bar. in. l. j. ff. de lege cōmissoria † ita in ꝓposito licet debitor sit excōmunicatus videtur qđ possit cōpelli ad soluendum per creditorem vel cessionariū etiam anteq̄ debitor absoluatur: et ita quotidie videmus seruari de stilo curiarum temporalium qđ debitores excōicati cōpelluntur ad soluendū p curias tpales per captionez corporis vel bonoꝝ donec se fecerint absolui: quia de iure licet quis detineatur personaliter incarceratus ad instantiaz creditoris ipse creditor nihilominus potest conuolare ad bona ipsi⁹ debitoris vel ecōtra si creditor conuolauit primo ad bona debitoris potest nihilominus conuolare ad personam debitoris: vt dicit et tenet Ang. de are. in. l. iij. §. si ex conuentione. ff. de re iudi. Idez etiā si quis fuerit missus in possessionē ex primo decreto in vna re debitoris potest poni in alia re ex secundo decreto: et est licitum hoc casu variare ſm Ja. de bu. et Bar. vt refert de are. qui idem tz in. d. §. si ex cōuētiōe.
2 ¶ † Preterea videm⁹ qđ si q̄s fuerit missus in possessionē cā legati vel fideicōmissi seruādi: ipse nihilomin⁹ pōt agere ꝯ heredē vt sibi de legato satisfaciat. l. l. q̄ legati. C. vt i pos. le. vł fideicō. In ꝓposito ḡ lz dict⁹ borrelli debitor sit excōicatus ad instātiā dictoꝝ suoꝝ creditoꝝ: ipse creditor nihilominus pōt ꝯ ipm debitorem agere vt sibi soluat: vel alium ꝓcuratorez vt in rem suā cōstituere ad exigendū dictū debitū absq̄ eo qđ ipse absoluatur donec soluerit. ar. d. l. qui legati.

a ¶ Cesserūt. de materia cessiōis actiōis/ et de ꝓcuratore in rē suaz vide tex. in. l. illā subtilem. et ibi Bart. C. de dona. et gl. in. c. j. de ꝓcu. li. vj. su per ɫbo in rē suā. et vid. l. l. data. C. đ act. et ob. in recollectis meis.

¶ Summarium.

1 ☞ Testes post testiū publicationē sup novis articulis examinari possunt.

¶ Consilium.c.

a Admitti debent [a] ad probandum.xiiij.et.xv. articuli articulorū in hac causa pro parte andree et petri millovltimo traditorum in comparitione articulata incipiente obiectus subscripti etc. nō obstante publicatione testium:hincinde in causa examinatorū. Et non obstante q partes dixerint testificata:q illi duo articuli vel similes nondum fuerunt in cā traditi nec testes super eisdem vel similibus examinati. Sed continent illi duo articuli facta noua dependentia ex iam in hac causa deductis p parte ipsorū millo. Ideo admitti debent ad pbandū etiā p testes.per tex.in.c.fraternitatis. extra.de testi.et ibi glo.superverbo nouis. Et sunt articuli diuersi a primis in cā p ipsorū millo parte traditis. Ideo cū sint diuersi admitti debent ad pbandū etiā p testes: vt dicit et tenet expresse Odoffre. in auk.at qnt semel.C.de pbat.qui alle.l. pe.C.eo.ti. Maxime q illi duo articuli non sunt 3rij primis:sz tātummodo diuersi:vt dicit Bart.in.l.cū furti.de in litē iurā.

1 ¶ †Idem etiā q testes post publicationē testiū possint examinari super nouis articulis ex prioribus dependentibus:tenet Spe.quē sequitur Jo.an.in addi.in ti.de teste.§.satisvtiliter. versi.et breuiter. Et q testes possint examinari sup nouis articulis non directo 3rijs primis probat tex.in cle.si.de testi.ibi vel directo contrarijs etc.et ibi glo.et doc.

a ¶ Admitti debēt. vide de hoc i singula. meis. fo.xiiij.et in decis.parla. q.xiiij.

¶ Summarium.

1 † Arbiter ab arbitratore differt.

2 Actio non nascitur ex pronuntiatione a partibus non emologata.

¶ Consilium.cj.

Uiso compromisso de quo in allegatiōibus iuris dominorum ioannis de sancto germano et petri barcheti legum doctorum. Ego subsignatus suz eorum opinionis:per alias tñ rationes q iura per eos allegata loquūtur in arbitro : sed in casu de quo hic agitur nos non sumus in materia arbitrorum:sed in materia arbitratorum et amicabilium compositorum:inter quos est longa differentia [b] vt plene p Spec.

b 1 in ti.de arbitris.§.j. in prin.†q ille dicitur arbiter qui a parti bus eligitur vt procedat seruato iuris ordine.l.j.et.l.qualez.ff. de arbitris. Arbitrator vero dicitur qui eligitur vt cognoscat pretermisso iuris ordine: prout equum sibi videbitur.l.si societatem.§.arbitrorum.ff.pro socio.et.l. si quis arbitratu.ff. de v. ob.que leges loquuntur in arbitratore et amicabili composito re. ¶ Et si dicatur q ipse partes se compromiserunt in amicos electos tanq in arbitros.ad hoc respondeo q iuris ordo non fuit coram eis seruatus.vt patet tenore instrumenti pronuntiationis:sed tantūmodo pcesserunt vt arbitratores et amicabiles compositores. Ideo eorum pronuntiatio non potest censeri snia arbitri:immo verius snia arbitrator et amicabilium

2 compositorum. ¶ † Ex quorum pnūntiatione pptereа nō fuit

b ¶ Est longa differ. de materia ista vid plene p Jo.fer.in ti. forma libelli. quo agit ad penā ex compromisso.in gl.sup verbo tāq in eorum arbitros.

nata parti aduerse actio: cum non fuerit ipsa pronuntiatio per ambas partes emologata eorum expresso consensu: nec fuerit emologata tacito consensu partium lapsu .x. dierum. quo lapsu .x. dierum non emologatur de iure: ita vt dicunt, et tenent Inno. et Io. an. in. c. quintauallis. in vlti. col. ibi: item ad differentiam arbitri et arbitratoris etc. extra de iureiur. licet ipsa pars aduersa potuisset egisse ad penam in compromisso adiectam: attento quod non fuit reuersum a sententia ad arbitrium boni viri: vt dicunt Io. and. et doc. in. d. c. quintauallis.

Summarium.

1 Uoluntaria ab initio necessaria fiunt ex postfacto.
2 Monitorium de occultis quando valeat.
3 Dictio exnunc quid importet.
4 Appellatio quando ordinationem precedentem comprehendat.

Consilium .cij.

Pacta ligant holes. l. sicut. C. de act. et obli. et in. c. j. extra de pact. et no. extra de elec. c. in causis.

1 Et ea que ab initio sunt voluntaria ex postfacto vigore pacti sunt necessaria. xij. q. ij. ecclesiasticis. cum ibi not. Hoc pro tanto dico quia pendente causa inter claudium de molena instantem ex vna parte: et antonium de molena ex altera se defendentes die xxij. mensis iunij proxime lapsi dicte partes se compromiserunt in certos arbitros et arbitratores: etiam de concernentibus monitionem generalem: de qua in hac causa agitur: quod compromissum durare debebat vsque ad festum omnium sanctorum proximum. Et fuit inter dictas partes ex pacto expresso actum in dicto instrumento compromissi quod producitur: quod dicta monitio generalis possit per dictum claudium contra dictum antonium prosequi de non reuelatis per eum vt patet in ipso instrumento. ibi exceptis tamen de non reuelatis etc. Et ideo cum ex pacto inter ipsos vt premittitur habito: ita fuerit concordatum et appunctatum non potest ipse anto. resilire ab ipso pacto: sed necessario habet illi stare per iura. s. alle. quod ita de non reuelatis per dictum antonium dicta monitio generalis

a 2 habet suo marte currere. Nec obstant per dictum antonium deducta in .xij. xiij. et sequentibus articulorum suorum vltimo in hac causa traditorum que negant fore ita. Quia et si verum esset quod non posset fieri de iure monitio generalis[a] de non occultis vt pretendit ipse antonius. pretextu tamen dicti pacti inter dictas partes habiti debet currere dictum monitorium etiam de non occultis. et hoc vigore maxime dicti pacti: quia prouisio hominis siue pactum predictum comprehendit casus qui possent dici in hoc casu a iure exceptati: vt videlicet etiam pro non occultis debeat dictum monitorium currere vt dictum pactum vltra ius de aliquo operetur. argumentum l. si quis. in princip. ff. de lega. j. et in. c. si papa. §. j. de priuileg. lib. vj. et nota. in. c. is cui. in glo. quarta. de elec. lib. vj. et per Archidi. in. c. vt officium super verbo brachij. de heredi. lib. vj. Sicut etiam in simili videmus quod licet non prohibeantur alienari pro dote et donatione propter nuptias res subiacentes restitutioni iuxta auth. res que. C. communia de legatis. si tamen super-

a Monitio generalis. De monitione generali a vide glos. et doc. in. l. ciuile est. C. de fur. et in ca. romana. in. per verbo rationabili. per Io. mon. de sen. ex. li. vj. et in singular. meis. folio xxc.

ueniat dispositio hominis prohibentis alienari illi casus promissi comprehendûtur sub tali pacto prohibitiuo vltra ius vt
a non possint in illis casibus specialibus alienari[a] vt dicit et tenet Bald.in feu.in titu. quaiiter feu. olim alienari poterat. in §.donare.circa princip.ibi oppono de auten.&c.et ponunt aliqui doct.in l.ea lege.C.de condi.ob causam.et in autent. quibuscunqz.C.de sacrosanct.eccle.Ideo debet pronunciari maxime vigore dicti pacti dicta monitio currere debere suo marte de non reuelatis tam per dictum Antonium quam alios culpabiles.Et ita etiam vos venerabilis domine officialis ordinastis die secunda mensis maij proxime lapsi:vt patet in processu. folio. xix. verso. dum assignauistis dicto Antonio quod declararet in qua parte est culpabilis de côtentis in dicta monitione generali alis extunc ordinastis dictam monitionem
5 currere cum expensis.†Illa enim verba extunc in dicta vestra ordinatione subiuncta sunt verba presentis temporis.l. prima.§.nunc tractemus.ff.de tute.cum similibus.Et ex illo tunc fuit per vos dominum officialem dicta sententia lata:quia illa dictio extunc significat actum verbi prolati:et ex illo tûc censetur dicta vestra ordinatio facta:vt dicit Bald.in feu.in.c. primo.de mili.vasallo qui contu.est.vbi plene tractat de illis dictionibus extunc et exnunc.Et cùm ab illa vestra ordinatione non fuerit pro parte dicti Antonij appellatum ipsa transiuit in rem iudicatam: iuxta ea que ponit Bartol.et docto. in. l. quod iussit.ff.de re iudica.Ideo quo ad non reuelata debet dicta monitio currere.
4 ¶†Et si dicatur quod ipse antonius coram vobis interposuit quandam appellationem insertam in processu.folio.xxvij.illa enim non reuelat quominus dicta vestra prima ordinatio inserta.folio.xix.verso.sortiri debeat effectum:quia illa appellatio non comprehendit dictam vestram primam ordinationem: sed tantummodo quandam aliam insertam.folio. xxv. verso. facta die decimanona mensis iunij proxime lapsi vt patet ex narratis in dicta appellatione.ibi:die iune decimanona mensis iunij &c.Imo nec illa appellatio poterat comprehendere dictam primam ordinationem cum lapsi fuissent non solum decem dies:imo et.xiv.dies et vltra a tempore dicte prime ordinationis que transiuit in rem indicatam. ¶Ulterius etiam potest dici q[uod] fuit renûciatum dicte appellationi & protestatio
b ni[b] per eû facte de volendo eâ prosequi ex eo q[uod] ipse Antoni[us] petijt litem contestari super dictis suis vltimis articulis:quia ille actus est de directo côtrarius dicte appellationi & ei[us] protestationi de volendo dictaz appellationem prosequi.per ea que le.& no.in.c.j.extra de litis contesta.& in.c.cum.W.extra de côsti.hoc idê t[enet] Jo.fer.in titulo forma opponendi côtra iudicem suspectum.in glo.super verbo protestans. in principio.

a ¶Alienari. de hoc êt tetigi in deci. parla. q. 611.in fine.

b ¶Protestationi.&hac materia,protestatiôis vid[e] i sing. meis fo.xxiij.

¶Summarium.

1 ☞Schedula manu priuâti signata q[uan]n probet.
2 Litera obligatoria obligat scribentem nomine proprio.
3 Ius quodlibet aut legibus aut moribus constare debet.

4 Bona fides versari debet inter mercatores.
5 Testis singularis presumptionem inducit.
6 Presumptiones plures plenam faciunt probationem.
7 Consuetudo inter mercatores approbata ab eisdem servari debet.
8 Jurisditio super minori summa ad maiorem pōtꝫ prorogari.

¶ Consilium. ciij.

VIdetur qꝺ domini iudices prime ⁊ secūde instantiarum bene iudicauerint condemnando stephanum achardi ad soluendum ducentum francos de quibus agitur cum expensis Antonio albi originaliter actori causis et rationibus subscriptis ex processu apparentibus.

1 ¶ † Primo quia de dicto debito ducentum francorum cōstat cedula signata manu dicti stephani achardi que est inserta. §. in processu. fo. lxxij. verso. Que licet prima fronte de se non videa-
2 tur probatoria[a] quia non fuit manu publica recepta. iuxta ea que le. ⁊ no. in. l. generali. C. de tabularijs. lib. xi. tamen quia dictus stephanus achardi eam. §. in actis confessus fuit seu recognouit eam scripsisse ⁊ signasse manu sua propria. Ideo illa probat ⁊ fidem facit vt probatur in. l. si ex cautione. C. de nō nu me. pecu. ⁊ in. c. si cautio. cū ibi no. extra de fide instr. ⁊ insti. de litera. obliga. in princ. ⁊ per totum. Maxime quia illa confessio ibi causatur ex iusta ⁊ legitima causa: videlicet responsorio nomine guillelmi albi. per ea que le. ⁊ no. in. l. cuꝫ de indebito. §. fi. ff. de proba. ¶ Secundo quia licet pars aduersa opponat qꝺ dicta obligatio facta per dictum achardi fuit facta responsorio nomine dicti guillelmi albi patris dicti Antonij albi volendo ex hoc inferre qꝺ prius erat conueniendus ⁊ discutiendus dictus albi ꝗ dictus achardi responsor: vt aliqui doct. dicere voluerunt. in aut. presente. C. de fideiusso. cum vt ex aduerso pretendatur qꝺ ipse achardi non renunciauerit iuri de prius conueniendo principalem ꝗ responsorem: sed istud nō obstat causis subscriptis.

a ¶ Probatoria. ꝺ apoca si ⁊ qn̄ fidē faciat. de ꝗ ple. ꝑ Jo. fer. in ti. forma opponē di ꝫ iustra l gl. sup ꝟbo et maxime.

3 ¶ † Primo quia vt deponunt testes dicti albi examinati super suis articulis incipientibus: quia de iure ⁊c. videlicet super secundo ⁊ quarto dictorum articulorum de consuetudine ⁊ obseruantia inter mercatores quales sunt dicte partes diutius obseruata dicta litera obligatoria per dictum achardi scripta et signata est potens ⁊ efficax ad agendum principaliter contra dictum achardi responsorem etiam absq; alia solennitate aut renunciatione iuris vt effectualiter deponunt dicti testes. Que consuetudo inter mercatores etiam in iudicando est ser-
5 uanda: quia † omne ius aut legibus aut moribus constat. insti. de iure na. gen. ⁊ ciuili. §. constat. Et sic a pari potestate ⁊ auctoritate procedunt consuetudo ⁊ lex: ideo multum est fauorabilis consuetudo: quia in ea non requiritur titulus: vt no. glo. in. c. fi. extra de consue. circa medium. ideo in pactionibus ⁊ legitimis ac etiam hereditatibus que debentur liberis attenditur consuetudo: vt no. ple. in. l. titio. §. fi. ff. de cōdi. ⁊ demon. per

Bar. ⁊ per

Bar.⁊ per Dy.in.c.indultum.de regu.iur.lib.vj. ⁊ per Cy.in.l. sancimus.C. de
nup.⁊ consuetudo circa confectionem instrumentorum derogat iuri:vt in aut.
de tabel.§.fi.⁊ ibi per glo.quia cõsuetudo est forma rei ⁊ quasi alterum ius na-
turale.vnde consuetudo transmutari non potest.l.imperatores:cum ibi no.ff.
de pollicitationibus.Et est talis potentie consuetudo qđ per eam datur et at-
tribuitur iurisditio illi qui non habet vt dicit Inno.in.c.nouit.de indi.et facit
tex.in.l.j.de offic.ordi.libro.vj.
4 ¶†Item etiam quia inter mercatores debet versari bona fides:nec inter eos
debent attendi ille solennitates ⁊ iuris subtilitates qđ defectu renunciationũ
et aliarum subtilitatum iuris eorum apoce ⁊ cedule confessionum inualiden-
tur:imo etiam inter ipsos mercatores ex nudo pacto oritur obligatio. hec ple-
ne habentur per Bar.in.l.quintus mutius.ff.mandati.¶Preterea ⁊ tertio qđ
non debeat attendi si dictus achardi renunciauerit iuri de pruis conuenien-
do principalem ꝙ responsorem:vel non.Facit ratio:quia lis est in hac causa cõ
testata:post cuius litis cõtestationem illa pretensa exceptio cũ sit ordinis non
debet admitti.iuxta ea que plene dicit Bart.in.l.prolatam.C.de sen. ⁊ interlo.
om.iudi.¶Ulterius ⁊ quarto non debet illa exceptio ordinis admitti qđ ipse
achardi non renunciauerit iuri de prius conueniendo principalem ꝙ respon-
sorem:quia statuta dalphi.omnium curiarum p̄sentis patrie certas exceptio-
nes admittunt.videlicet excommunicationis/falsi/transactionis/rei iudica-
te:⁊ pacti de non petendo/dumtaxat de quorum numero ista non est. ideo su-
per eadem attendi non debet in sententia in hac causa proferenda:per ea que
plene ponit Bar.in.l.j.§.quod autem.ff. quod vi aut clam. quia verbis statuti
ꝙꝙ duris standum est.l.prospexit.ff.qui ⁊ a quibus.⁊.l.j.§.is qui nauem.ff.de
exercitoria.cum si.cum alie exceptiones censeantur repulse:maxime propter il
la verba taxatiua dumtaxat que de eorum natura excludunt alias exceptiões.
arg.l.qui in aliena.§.libertus.ff.de neg.gest.¶Nec potest dictus achardi pre-
tendere pro viro qđ ipse teneretur dicto quondam guillelmo albi in dicta sum
ma.cc.francorum per eum responsa Joanni de bruyeres pro ⁊ nole dicti guil-
lelmi albi.Quia de contrario constat per depositiones testium dicti antonij al
bi examinatorum super dictis suis articulis incipientibus:quia de iure ⁊c.su-
per primo ipsorum articulorum.videlicet per depositionem Jacobi marconis
primi testis.idem per depositionem Joannis russi secundi testis.Idem p̄ de-
positionem perriuerij andree.xj.testis.Item etiam per depositionem Joannis
bisardi.xij.testis.Et licet dicti testes prenominati non deponant clare de nu-
meratione pecunie debita dicto quondam Guillelmo albi per dictum achar-
di:tñ presumptiue deponunt testes ipse achardi tenebatur prout ⁊ adhuc te-
netur in certa summa pecunie dicto quõdam guillelmo albi. ¶Et illa presum
ptio qđ ipse achardi tempore inchoationis presentis processus in curia de ro-
manis teneretur dicto albi in dicta summa petita colligitur clare ex depositio
ne dicti.xj.testis q̇ deponit qđ dũ ipse Anto.albi saysiri fecit equos dicti achar.
di in villa de romanis tp̄e inchoationis hmõi litis audiuit qđ dictus achardi
dixit dicto albi actori qđ ipse satisfecisset eidem dicto albi si eum gratiose acce
pisset:sed quia sibi fecerat saysiri equos suos distulit sibi soluere vt effectuali-
5 ter deponit dictus.xj.testis.⁊†licet ille.xj.testis in hoc sit solus et singularis:
eius tñ depositio inducit presumptionem debiti vt cũ iuramento dicti Antoñ.
albi originaliter actoris illa verba dicti.xj.testis pene probentur : licet nõ de-
claret ipse testis de certa quantitate debiti.ita dicit Bar.in.l.admonẽdi.in sua
repe.ff.de iureiur.dum ibi dicit qđ si testis deponat ticium mutuasse pecunias
et non dicat de certa quantitate tñ si constat per aliquam conjecturam de certa

quantitate defertur actori iuramentum super quantitate per eum petita pro-
pter coniecturam: ex quib⁹ apparet qd̄ coniectura est potens ad delationem iu-
ramenti in supplementū probationis. allegat ibi ipse Bar. ad hoc. c. ex literis.
extra de iureiur. coniectura em̄ casu de quo hic agitur colligitur ex eo qd̄ postea
ipse achardi dictos ducentos fran. rn̄dit dicto albi soluere qd̄ quidem iuramē-
tum propterea ipse albi paratus est prestare. ¶ Uel aliter potest dici qd̄ absq;
dicto iuramento satis plene reperitur probatum qd̄ dictus achardi tenebatur
dicto quondam guillelmo albi in summa quā dictus achardi rn̄dit soluere di-
cto de bruyeriis. Et hoc per depositionem dicti Joannis rufi/secūdi testis cir-
ca finem sue depositionis facte super primo dictoꝝ suorum articulorum inci-
pientium quia de iure ⁊c. qui deponit qd̄ in ciuitate gebeneñ. dictus achardi in
presentia dicti Antonii albi cōfessus fuit se eidem teneri vt colligitur ex verbis
ipsius testis que depositio dicti testis facit eo modo quo deponit saltim p̄sum
ptionem debiti: per tex. cū gl. in. l. theopompus. ff. de dote prelega. ¶ Alia etiaꝫ
presumptio debiti colligitur ex depositione priuerii andree. xi. testis. de verbis
prolatis per dictum achardi in villa de romanis dum ipse albi fecit sequestra
ri equos suos quia tūc ipse achardi dicit qd̄ eidem albi satisfecisset si eum gra-
6 tiose accepisset. † Ex qua per riuerii andree depositione etiam oritur alia pre-
sumptio debiti petiti que due presumptiones resultātes ex dictis duab⁹ depo-
sitionibus dictoꝝ testium facere debent plenam probationem vt dicit glo. in. l.
excusantur. §. etas. ff. de excu. tut. ⁊ ex illis plurib⁹ coniecturis ⁊ presumptioni-
bus potest iudicari iuxta ea que legūtur ⁊ no. in. c. illo extra de pigno. Et maxi
me cū aliis coniecturis vt dicit gl. in. d. §. etas. ¶ Sed in casu de quo hic agitur
reperitur satis clara coniectura siue indiciū qd̄ dictus achardi teneretur dicto
albi quia ipse achardi verisimiliter nō se obligasset pro dicto albi erga dictum
de bruyeria nisi aliunde fuisset dicto albi obligatus arg. l. cum de indebito. §. f.
ff. de proba. cum si. ⁊ hec dicta videntur sufficere quo ad dictaꝫ cedulam per di
ctum achardi recognitam in qua ipse achardi respondit soluere dictos ducen
tos francos petitos.
¶ Quo aūt ad aliam appodissam per dictū Joannem de bruyeria in p̄cessu
7 ¶ † etiā recognitam in qua ipse de bruyeriis dictū debitum. cc. fran. cessit ⁊ remisit
dicto antonio albi: clare etiam patet qd̄ ipse albi vigore ipsius potest agere c̄
dictū achardi ad cōsequendam solutionem dicti debiti. cc. francorum nō solū
de iure. imo etiam de more ⁊ cōsuetudine inter mercatores diutius obseruatas
vt deponunt testes dicti albi super scd̄o ⁊ quarto articulorū ipsius albi incipiē
tium: quia de iure ⁊c. que consuetudo valet ⁊ est inter ipsos mercatores seruan-
da per iura ⁊ rationes allegatas supra in tertio ⁊ quarto capitulis.
¶ Nec potest inualidari prima snīa iudicis de romanis ex eo vt pretēdit dicta
pars aduersa qd̄ dictus achardi nō se submisit dicte curie de romanis nisi vsq;
ad summā. xxx. floreñ. ad quos. xxx. floreñ. fuerant estimati equi dicti achardi q
tūnc fuerāt in arresto in villa de romanis instante dicto albi cōstituti. Quia ad
hoc rn̄detur multis mediis. Primo quia dictus achardi dedit aliam ⁊ secūdaꝫ
cautionem insertam in processu. fo. clii. in qua describūtur verba generalia ibi
ad causam predictam cum dicta sequela ⁊c. per que verba videtur cōprehensa
tota summa petita in libello dicti albi inserto in processu. fo. cvii. Tum q̄r fuit
lis contestata pro parte dicti achardi. fo. cxxvii. super dicto libello in quo petū-
tur dicti ducentum franci ex qua litis contest. videtur ipse achardi iurisditio-
nem dicti primi iudicis de romanis prorogasse pro cognoscendo in dicto libel
8 lo petita. vt per glo. ⁊ docto. in. l. si conuenerit. ff. de iurisdi. om. iudi. † Tū quia
iurisditio iudicii qui h̄ꝫ cognitionē vsq; ad certam summā potest prorogari de

a maiori summa [a] vt dicit ꝛ tenet Saly.in.l.certa rõne in peñ.q: C.qñdo prouocare nõ est necesse.ꝛ facit tex.in.l.de qua re.§.j. ff.de iud.que iurisditio dicti primi iudicis de romanis fuit per dictũ achardi ꝓrogata causis .s. prime declaratis.igit valuit snia dicti iudicis de romanis:nec põt redargui de nullitate ꝑ ꝑdicta. ¶Silr etiã nõ obstat qd pars aduersa pretẽdit de asser
b to libro rationũ [b] dicti achardi in ſ·da instãtia corã iudice appellationñ ꝓducto.q: ille assertus liber non facit fidẽ ꝯtra tertiũ tanꝗ scriptura priuata vt dicit Jo.ferrarij in ti. forma opponendi ꝯ instrumenta.in glo.super verbo non cogitur . vbi plene tractat de libris mercatoꝝ. Tũ q: ꝛ si dictus assertus liber rationum faceret aliquam presumptionez quod negatur: illa pretensa presumptio tolleretur per aliam presumptionez de qua supra tetigi videlicet ex eo q dict⁹ albi ꝓbauit per dictos testes q ipse achardi.tenebat dicto albi.tpe dicte responsionis in certa summa pecunie.ideo illa pretensa presumptio asserti libri rõnũ tollitur per aliã:q: vna presumptio per aliã tollitur.l.si qui.cum ibi not.C.de adul. ꝛ arg.l.illd.ff.de peri. ꝛ com.rei vendite.

a ¶De maiori summa. vide in decisio.parla.q. dcxxvj. et.j. ꝯsil.cxvj.
b ¶Libro rationũ. Uide Joan.de grassis in.c. scriptura. de fide instr. et Jo. fer. i ti. forma opponẽdi contra instrumentũ publicuz ꝛ in decisio. parlamẽ. q. ccccxlj.

¶Summarium.

1 ☞ Bona per filium quesita patre viuente an sint fratribus communicanda.
2 Bona per filium patre mortuo quesita ex pecunia patris non presumuntur quesita.
3 Donatio facta filio per patrem quando valida censeatur.
4 Edificia in locis filio per patrem donatis constructa sunt fratribus communicanda.

¶Consilium.ciiij.

c PResuppositis [c] supra in facti narratione declaratis proveris dico q dictus petrus lauiginati acquisita per eum viuente dicto eius patre ponere debet in communione cũ dicto stephano eius fratre in diuisione eorum hereditatis paterne per.l.filie.la.ij.in fin.ꝛ ibi hoc dicit Cy.C. de collationibus:quia cum ipse petrus in familia patris residebat ꝛ bona ipsius patris gubernabat cum pater senio fractus esset presumitur ipse petrus ex bonis patris acquisiuisse per ea que dicit glo.in.l.cum oportet super verbo ex eius substantia.quam ibi sequuntur Joan.fab.ꝛ docto.C.de bo.que liberis.ꝛ idem dicit Joan.fab.institu.per quas personas nob. acquiritur.in.§.j. Nisi contrarium probaretur vt dicunt Cyn. Joan.fab.ꝛ docto.in locis preallegatis Cuius contrarij probatio incumberet dicto petro.per.l.cum multum interest.cũ ibi.notatis.C.si qs alteri vel sibi. facit.ff.de furtis.l.q vas.§.fi. faciunt etiam nota.per Barto.in.l.titium et meuium.§. altero.ff.de admini. tuto.

c ¶Presuppositis. de duobus fratrib⁹. bona communia habentib⁹: de quo etiã vide.s. ꝯsil. xx.ꝛ.xxvj.vide in singularib⁹ meis fo. ccxiiij.

1 ¶Aduertendũ tñ dico circa[1] hoc q: ipse petrus ponet in cõione tñmodo precia bonoꝝ per eũ acquisitoꝝ. Non autem ipsa bona acquisita cum ipse petrus ipsa bona acquisierit nomine

suo proprio l:ideo propria sibi remanebũt per.l.si patruus.C.
communia vtriusq3 iudic.facit.l.si vnus §.j.ff.pro socio.Quia
res empta ex pecunia mea non est mea.l.si ex ea pecunia.C.de
rei ven.cum si.

2 ¶†Sed quid de bonis per dictum petrũ acquisitis post mor-
tem patris:certe hoc puto dicendũ quod bona per dictũ petrũ
post mortem patris acquisita nõ presumuntur empta ex pecu
nia vel ex bonis patris.Attento quod ipse petr⁹ est industrio-
sus et mercator et qui potuit acquisiuisse aliunde ꝙ de bonis
paternis.licet ipse petrus ipsa bona paterna indiuisa adhuc
teneat regat ꝛ gubernet vt hec probatur in simili in.l.si defun-
ctus.cum ibi not.per doct.C.arbi.tutelle.Ideo nõ tenetur ipse
petrus communicare bona post mortẽ patris acquisita:quia
licet post mortem patris dictus petrus rexerit prout et adhuc
regat et gubernet omnia bona paterna . non tamen fuit inter
ipsos duos fratres contracta societas etiã tacite:quia vbi vn⁹
fratrum negociatur ꝛ alter non: vt in casu nostro:non contra-
hitur societas inter eos vt dicit Barto.in.d.l.ticium.§.altero.
nisi dict⁹ stephanus alter frater vellet probare contrariũ vide-
licet quod ipse petrus de bonis hereditarijs dicta bona post
mortem patris acquisiuerit quod facere posset ipse stephanus
iuxta que leg.ꝛ not.in.d.l.si defunct⁹.Sed erit dicto stephano
difficile illud probare quia dictus petrus est industriosus et
mercator ꝛ cõsueuit lucrari in mercantijs ideo ex lucro suo pre
sumitur acquisiuisse illa bona empta post mortẽ patris:vt di-
cunt doc.s.alleg.Fateor tamen quod dictus petrus tenebitur
rationem reddere dicto stephano eius fratri de fructib⁹ ꝛ alijs
gestis et administratis in dicta hereditate post mortẽ patris.

3 ¶†Sed quid de donatione quam pater fecit dicto petro de q̃-
busdam domo grangia et plassegijs:posset dici dicta donatio
vno respectu valida licet inter patrem et filium : quia in ea in
teruenit traditio iuramentum ꝛ confirmatio per mortẽ patris
qui eam non reuocauit ante mortem et sic videtur valere per
rationes quas ego plene adduxi in decisionibus parlamenti.
q.cxlvij.l tamẽ alio respectu fuit inualida dicta donatio:qꝛ non
fuerũt l ea seruate solẽnitates de quib⁹ in statuto dalphinali
nouissime facto fit mentio.

4 ¶†Sed quid de domo ꝛ grãgia nouiter per dictum petrum cõ
structis in dictis rebus donatis dic quod ipsa dom⁹ et grãgia
diuidentur inter dictos duos fratres equaliter cũ alijs bonis
hereditarijs nec tenebitur dictus stephanus rationem facere
dicto petro de melioramentis ibi factis viuente patre quia p̃-
sumitur ipse petrus illas nouas cõstructiones ibi fecisse ex re-
bus ꝛ bonis paternis per ea que dixi supra in pn.pñtis cõsilij.
¶Alia etiam consideratione nõ tenebitur dictus stephanus
rationem facere dicto petro de nouis edificijs ibi factis:qꝛ tpe
donationis ibi erant alie domus ꝛ grãgie ad sufficiẽtiã:quas
ipse petrus dirui fecitꝛ ideo alia nouiter edificata dici possent
edificia voluntaria [a] de quibus ratio haberi nõ debet iuxta ea
que leg.ꝛ no.in.l.j.ff.de impẽ.in rebus do.factis.maxime quia

a ¶Voluta-
ria.Vid azo.
C.de rei vẽ.
in §.ipẽsaꝝ.
et vide.l.im
pẽ.ff.de ver.
signifi.

ipse petrus fuit in mala fide ibi edificando: quia dicta donatio non valuit: ideo non debet sibi fieri ratio de dictis edificijs p ea que dicit azo. in summa. C. de rei ven. in §. item alie. ibi: si fo fiant gratia rerum &c.

¶ Summarium.

1 ¶ Eligens actionem in factum natam ex snia an censeatur renunciare iudicis officio.
2 Officium iudicis an possit cū actione cōcurrere.
3 Missus in possessionem causa legati servandi cōtra heredē vt sibi de legato satisfaciat agere potest.
4 Creditor potest bona debitoris incarcerati apprehendere.
5 Procurator potest ad literas excōicatorias redire actione in factum relicta per eum intentata.

¶ Consilium. cv.

In causa ventente corā vobis venerabili & egregio viro dño officiali metropolitano Viēne inter Joannem borrelli: tamen instantem ex vna parte et franciscum corzet in nominibus quo in actis se defendentem.

1 ¶ † Pro parte dicti borrelli fuit tradita quedam cōparitio que incipit dicti honorabilis &c. in qua ille qui dictā cedulam dictauit false allegauit Spec. & Bar. quia nō est verū qd ipsi dñi docto. dicant qd eligēdo actionē in factum ex sententia natā videatur renunciatū officio iudicis qd etiam cōpetit pro obtinendo effectū sententie. Sed bene dicūt qd ex sentētia dantur duo remedia ad obtinendum iudicatum: videlz actio in factum & officium iudicis. Sed nō dicunt qd electa vna via tollatur alia. ideo ille qui dictam cedulam dictauit eā dictauit aut volēdo decipere partē & iudicem aut forte quod ipse ignorat veritatem iuris. Hūc tamen articulum in iure bene & plene tractat & declarat, ioānes ferrarij in tit. forma libelli in actione reali in gl. super verbo quatenus ex officio. circa finem. ibi: ex premissis ergo patet &c. cuius verba hic duxi inserēda & describenda de verbo ad verbum: vt clari⁹ colligi possit mens ipsius domini Jo. ferrarij.

¶ Sequuntur eius verba nihil addito neqz remoto.

2 ¶ † Ex premissis autē patet soluta questio qua solet queri an iudicis officium cōcurrat cum actione vt vbi competit actio debet et similiter intentari possit officium iudicis: in qua questiōe sic dic. Aut loquimur in officio iudicis mercenario: et illud currit a si concurrat non videtur ergo ei renunciatum semper [a] cum actione proposita vt. s. dictum est. ¶ Aut loquimur de nobili & hic considera quod quoddā est officium nobile qd competit et datur fm ius commune illud cōtinuādo. et tūc cōpetit vbicūqz et actio competit. vt in. c. conquerēte. & ibi per Innocē. extra de offi. iudi. ordi. cum tale iudicis officium sit latissimum. vt. l. j. ff. de iuris. om. iudi. Quoddam vero est nobile officium quod dat seu cōpetit cōtra ius cōmune & illud impugnat de quo loquit. c. iudicis officiū. extra de offi. iudicis. &. l. in caussa. ff. de mino. vt est in integrum restitutio: et tunc non datur tale officiū vbi

a ¶ Semp: attende ad istud verbū semper quia si semp concurrat offm iudicis pōt ergo sem p i tentari.

alis actio competeret sed solum datur in defectum actionis al terius.quod sequitur Inno.in loco preallegato. ¶ Ex quibus verbis satis colligitur quod cum actione in factum que datur ex sententia possunt cōcurrere officiū iudicis mercenarium et etiam nobile quando vt in casu de quo agitur:officiū iudicis nobile competit secundum ius cōmune prout cōpetit vt dicūt Spe.⁊ Bar.in locis per partem aduersam allegatis vt dixi su pra in principio presentis cōsilij. Nec eligendo actionē videt renunciatum officio iudicis per predicta.

¶ Sed quia dominus guido pape vt procurator in rem suā a dictis coyretis dudum constitutus petijt debitum de quo in li teris excommunicatorijs fit mentio coram officiali grationo polis:si ipse dominus guido derelicta dicta petitione ⁊ procu rator predictus iuncto sibi dicto frācisco coyreti potuerit iuri dice exequi facere dictas literas excommunicatorias contra dictum borrelli excommunicatum ⁊ ei⁹ bona prout factū fuit: vt fuit deductū in articulis dicti frācisci in causa traditis. Et dicendū est indubitāter qđ sic:causis et rationib⁹ subscriptis.

5 ¶ † Primo quod videmus quod si quis fuerit missus in posses sionem causa legati vel fideicōmissi seruandi ipse nihilomi nus potest agere contra heredem vt sibi de legato satisfaciat in.l.qui legati.C.vt in possessionem legatorum vel fideicōmis sorum.ita quod per missionem in possessionem bonorum non videtur actioni sue personali renunciasse. ¶ Et illā.l.q̄ legati inducunt doc.in argumētum quod si fecit sayſiri debitū debi toris mei quod nihilominus possum debitorem meum com pellere [a] ad mihi soluendum.Ex quibus patet quod dicti coy reti constituendo procuratorem dictum dominum guidonem pape vt in rem suam ad exigendum dictum debitum qđ non videtur dictis eorum literis excommunicatorijs renunciasse p dictam.l.qui legati. ¶ Secūdo quia videmus quod si debitor sit alternatiue obligatus soluere creditori vel tenere hostagia potest nihilominus ipse creditor compellere debitorez ad sibi soluendum licet debitor teneat hostagia. Nec petendo debitū videtur hostagijs renunciasse.ita dicit Bar.in.l.i.ff.de lege cō missoria.ita in proposito licet dictus borrelli sit excommunica tus potuit nihilominus cōpelli ad soluendum per dictū dn̄m guidonē pape procuratorio nomine in rem suā dictorū coyre torū. Nec petendo debitum videret renunciasse dictis literis excōmunicatorijs. ¶ Tertio quia licet quis primo intētauerit petitorium potest ipsum petitorium relinquere ⁊ intētare pos sessorium quod est magis priuilegiatū vt in.c.pastoralis.extra de causa poss.⁊ proprietatis.

4 ¶ † Quarto q2 l3 q̄s detineat incarcerat⁹ ad instātiā sui credi toris.Ipse creditor nihilomin⁹ pōt cōuolare ad bona ipsi⁹ de bitoris vel ecōtra.si creditor pr̄o cōuolauerit ad bona debito ris pōt nihilomin⁹ postea cōuolare ad psonā debitoris vt dicit et tenet Ang.de aretio doc.nouissim⁹ in.l.iij.§.si ex cōuētiōe.ff. de re iudi.q̄ ad istud propositū inducit dictū.§. ¶ Et idē etiā si quis fuerit missus in possessionem ex primo decreto in vna re

[a] ¶ Cōpelle a re.bar.⁊ doc. tenent Iriū ⁊ vide in sin gularibus meis folio. clxxj.verso.

debitoris potest poni in alia re ex secundo decreto:et est licitum variare secu͂dum Jaco.de but.et Barto.vt refert ipse Ange.de are.qui idem tenet in.d.§.si ex conuentione.

5 ¶†Et ex his premissis rationibus patet quod fuit licitum dicto domino Guidoni procuratori predicto derelicta actione in factum per eum intentata/procuratorio nomine predicto coram dicto domino officiali Grationop. pro dicto debito redire ad dictas literas excõicatorias ꝛ monitorias / et facere eas exequi in bonis dicti borrelli debitoris excõicati. Attẽto quod ipse dominus Guido renunciauit dicte cause coram dicto officiali per eu͂ nomine predicto mote. ¶Uidimus enim quod si competant duo remedia circa idem vnum ordinariu͂ et aliud extraordinarium/vnum non tollitur per aliud : quia si primo intentauero remediu͂ ordinarium possum nihilominus postea redire ad extraordinarium maxime quando extraordinarium habet pleniorem effectum ꝙ ordinarium.vt dicit ꝛ concludit Cy.in.l.etiam.in quarta oppositione.C.si tutor vel curator intercesserit.Sed officium iudicis in casu de quo agitur habet pleniorez effectum:quia absq; libelli oblatione ꝛ aliquo alio strepitu iudicij fit executio iudicati. igitur ꝛc. ¶Est etiam domine mi domine officialis aduertendu͂ ꝙ ab expletis vigore dictarum literarum excommunicatoriarum monitoriarum a vobis dudum emanataru͂ dictus borrelli non appellauit ad vos nec ad aliu͂ superiorem ideo nõ debet ipse borrelli in hac causa audiri per viam simplicis querele quia in actibus iudicialibus vt in casu nostro locu͂ habet appellatio. Nõ autem locum habet via simplicis querele.ita dicit Joan.monachi in.c.cõsultationi.de appel.lib.vj.in glo.j.circa medium.ibi:via tamen simplicis querele ꝛc.sed dictus borrelli in hac noua causa coram vobis procedit non per via͂ appellationis sed per viam simplicis querele:ideo non est audiendus: ꝛ petita per eum fieri non debent.

¶Summarium.

1 ☞Fratribus nil qͥritur ex contractu per fratrem inito quem non ratificauerunt.

2 Debitor quo casu morosus dici possit.

3 Creditor quando ad domum debitoris causa solutionis recipiende debeat venire.

¶Consilium.cvj.

Honorabilis vir Joa͂nes attinerij secretarius Dalphi.dudu͂ abergauit ꝛ in emphyteosim tradidit quasdam possessiones Jacobo roberti al's quarto recipienti noi͂bus suo et triu͂ aliorum suoru͂ fratrum sub certo annuo censu et sub certis intragijs per ipsum Jacobum dicto attinerij soluẽdis.Et promisit ipse Jacobus nominibus suis ꝛ dictorum fratru͂ dictu͂ censum soluere dicto attinerij anno quolibet in quolibet festo om͂ium sctõru͂.Cõtingit ꝙ ipse roberti cessauit in solutiõe dicti cẽsus nõ solu͂ tribus sed pluribus annis ita ꝙ mortuo dicto Jacobo dictus attinerij obtulit libellu͂ cõmissi cõtra liberos ꝛ heredes dicti Jacobi possessores dictoru͂ bonoru͂ in causa declarationis bonoꝝ ipsius Jacobi.Et in dicta cã fuit lata sn͂ia pro dicto attinerij ꝛ cõmissum sibi declaratu͂ ꝛ adiudicatum.Modo contingit quod in causa appellationis dicti liberi et Jacobi opponunt et dicunt male fuisse iudicatum.Ex eo quod dictus Jacobus dicta bona receperat in abrogamentum et non solum nomine suo proprio sed etia͂ pro et nomine dictorum suorum fratrum:qui fratres non fuerunt in causa vocati: ideo ꝙ non poterat sentẽtia ferri nisi pro quarta parte ꝯtingẽte dicto Jacobo cu͂ ipsi essent quatuor fratres.Modo querit͂ si dicti liberi Jacobi bene dicant.

1 ¶ † Et credo indubitanter quod non bene dicunt sed qd male movent̃ cum dicti alii tres fratres non ratificaverint dictũ
a contractum: nec al's constet quod ratum [a] ipsum contractum habuerint: ideo nullum ius fuit dictis fratribus absentibus quesitum ex dicto contractu per.l.si ego.ff.de nego. gest.et ibi Barto.sed per ratihabitionem non secutam illa bona effecta fuerunt insolidum dicto Jacobo contrahenti iuxta.l. fundus ille.ff.de contrahen.emp.et ven.iuncta.d.l.si ego.Et ad istud propositum Bar.in.d.l.si ego allegat.Et qui ita tenet in.l.tytium.§.altero.ff.de admi.tutorum.

¶ Ulterius etiam in dicta causa appellationis opponũt dicti liberi Jacobi quod dictus attinerii non petiit anno quolibet censum suum nec mandavit quesitum ad domum ipsius Jacobi in quolibet termino: et sic cum ipse Jacobus non fuerit in mora/commissum non debet habere locum. Sed dicti liberi male hoc etiam respectu moventur quia habent tex.l. contra se quod imo ipse Jacobus eorum pater debuit dictum cẽsum
b anno quolibet portare ad domum [b] dicti attinerii vt no.in.l.ii.in.§.si.C.de iure emphiteotico.facit ad hoc.l.penulti.§.fi.ff.
2 de conditio.et demonstratio. † Sed pro maiori declaratione huius articuli dic quod quandoque in obligatione cõtracta nõ est apposita dies tacite vel expresse et hoc casu debitor non potest dici morosus nisi interpelletur a creditore vt.l. si ex legati causa.ff.de verborum obligatio.Et hec interpellatio seu denũciatio est fienda si reperiatur alias ad domum debitoris. vt.l. si dictum.§.i.et fi.ff.de evictionibus.et de damno infec.l.iiii.§.domum.et.l.i.§.i.ff.de libe.agnoscen. ¶ Quãdoque vero in obligatione est apposita dies solutionis faciende tacite vel expresse:et tunc est sciendum quod quandoque debitor tenetur aliquid dare vel solvere respectu certe rei vel pro re certa: et tũc debitor tenetur afferre et venire ad domum creditoris.l.ii.§.fi.C.de iure emphy.et in.l.forma.§.si agrum.ff.de censibus. ¶ Et istud est intelligendum quando debitor et creditor sunt eiusdem fo
c ri:et eo casu debet venire ad domum [c] creditoris debitor et si
3 bi creditori offerre. † Sed si dicantur esse diversi fori tunc creditor tenetur venire ad domum debitoris pro solutione recipienda.vt in.l.item illa cum sua glo.ff.de consti.pe.et ibi plene per Bar.de hac materia. ¶ Et per premissa dicitur quod quando dominus et emphyteota sunt diversi fori seu diverse iurisditionis tunc in die solutionis fiende sufficit quod emphyteota existens in domo sua in presentia testium (et cautius si cum tabellione) protestetur se paratum solvere canonem domino directo in alio foro degẽti/si esset presens qui reciperet vel eius procurator habens ad hoc mãdatum. ¶ Ex quibus propterea dico quod cum dicti attinerii et Jacobus essent eiusdem fori et iurisditionis quia ambo morabãtur in hac civitate Grationopol. quod dictus Jacobus emphyteota tenebatur portare censum ad domum dicti attinerii domini directi: et quia non fecit fuit in mora:et propterea recte fuit declaratum commissum.

a ¶ Qd ratũ.hic si res cõi noĩe ematur seu acq̃rat̃ an efficiat̃ cõis ante q̃ absens cuius nomine fuit res acq̃sita ratũ habuerit.de q̃ vid.S.q̃st.xx.ibi tertio p̃mittendum est etc.

b ¶ Portare ad domũ.h̃ tractat̃ si emphy.debeat portare censũ ad domũ dñi directi.

c ¶ Ad domum.de hac materia vid Panor.i.c.significãte.extra de pig.

Summarium.

1 Tempus datum ad petendum apostolos quando currere incipiat.
2 Acceptatio beneficij nondum vacantis quando valeat.
3 Collatio prioratus facta a delegato pape an valeat non facta mentione de possessione.

Consilium.cvij.

Ex facto tali mihi tradito oriuntur dubia subscripta.
1 Et primo si.xxx.dies qui dantur ad petendum apostolos [a] cöputentur a die sententie vel a die interposite appellationis Joã.andr. fuit in opi. in.c.ab eo.de appella. ibi glo.ij.quod a die sententie dicens quod tempore apostolorum petendorum incipiunt currere vna cum tempore appellationis interponende et sic a tempore sententie. Ratio secundum Pau.quia appellatio et apostolorum petitio fuerit coram eodem iudice et apostolorum petitio est accessoria ad appellationē ideo vnū in aliud computatur. et hanc opi.etiam sequitur Guilielmus de monte laudu. et Joan.and.in cle.si ei quem. Sed his non obstantibus genzellinus in dicta cle.ij.de appella. tenet contrarium dicens eos computandos a tempore appellationis interposite: vnde dicitur quod cōputantur a tempore sententie sup.per appellationem suspēse.idem sequitur fm eum dñs Host.in.c. cordi.de appel.lib.vi. et in sum.eo.ti.de appel.§. qualiter versi. iudex autem.hanc etiam opi.sequitur Genzellinus in dicto.c. ab eo.de appella.quam opi.sequi refert Joan.de lignano et domini de rota.dicentes eam etiam servari de stilo palatij tanquam equiorem. Hen.bohic in.c.cum sit romana.de appel.recitat omnes opin io.et concludit pro opi. Hostien. et sequaciū.

[a] Aplos. hic qñ incipiūt currere xxx.dies qui dātur ad petēdū aplos de quo vide in deci.par. la.q.xxv.

2 Secundo quia habens gratiam expectatiuam a papa acceptauit beneficium nondum vacans quia adhuc viuebat vltimus prior si valuerit dicta acceptatio. circa hoc puto dicendum quod fuit inutilis talis acceptatio: qz de beneficio nondum vacante.c.j.et.c.ne captande.de concess.preben.lib.vj.et eodem titu.in antiquis per totum.ita domini de rota determinauerunt.q.cccccxxvij.que incipit,item si impetrans apostolicus 7c.Et est in via perditionis iuris per not.vbi.s.et in.c.auaritie.de elec.lib.vi. Et hoc maxime si scienter. Si autē ignoranter et bona fide verisimiliter credens et presumens illum esse mortuum aliud forte videretur dicendū de hoc per doc.in c.cum qui. et.c.presentium.vij.q.j.et in.c.j. de concessio. prebē. vel eccle.non vacan. et ibi glo.

3 Tertio quia delegatus a papa dictum prioratū cōtulit nō facta mentione de possessione aduersarij si valuerit talis collatio: et videtur quod non per.c.cū nostris. extra de cōces.pbē. Sed dubiū facit qz in bulla gratie expectatiue est clausula irritās que clausula inficit titulū et possessionē ordinarij: qz possessio prouenit in beneficialibus ex titulo per.c.j. de reg.iu.li. vj. Illud tamen relinquo plenius cogitandum.

¶Summarium.

1 ☞Actor violentus quis dici possit
2 Actor excõicatus a petendo etiam inuitus repellitur.
3 Excõicatus cõpensare volens repellitur.

¶Consilium.cviij.

FRanciscus corzeti nominibus suo et tutorio nomine liberorum et heredum Joãnis corzeti obtinuit de anno domini.146.literas a domino officiali Vienne contra Joannem borreli excommunicatum tres anni sunt elapsi:in quibus literis mandatum fuit domino iudici curie communis Grationop. quatenus compelleret dictum borreli captione bonorum redire vnitati ecclesie:qui dominus iudex curie cõmunis requisitus de hoc anno currẽte.1469. pro parte dicti Frãcisci corzeti nominibus predictis mandauit dictos borreli pignorari:et qui fuit pignoratus de bonis suis:videlicet de quadam camera ad instantiam dicti corzeti et ad prosequutionem domini Guidonis pape procuratoris in rem suam dictorum corzetorum.Et missus fuit ipse dominus Guido procuratorio nomine predicto in possessionem realem dicte camere:a quibus expletis dictus borreli non appellauit:sed recurret ad dictum iudicẽ curie cõmunis Grationopol.a quo ipse obtinuit literas querele asserendo qđ ipse indebite fuerat pignoratus petendo ipsam pignorationem et literas iudicis reuocari super quibus literis pendet lis in dicta curia cõmuni Grationop. inter dictum borreli querelantẽ et dominum Guidonem pape citatũ vt procurator dicti corzeti querelatum ex altera in manibus claudij monerij. In qua causa dictus dominus Guido petit dictum borrelli ab agendo repelli tanquam excommunicatum.Modo queritur si debeat repelli a prosequutione dicte cause tanquam actor.et credo indubitanter quod sic:cum ipse borrelli veniat ad reuocationem dictorum expletorum principaliter et non per modũ exceptiõis: et propterea dicatur actor.ita determinat Bart.in.l.de pupillo.§.si procurator.lo.ij. ff.de noui ope.nunci.et cum ipse sit actor debet propterea repelli ab agendo in hac causa vt in.c.decernimus.de senten.excommuni.lib.vj.cum si.etiam de iure ciuili vt dicunt Cy.et doc.in.l.placet.C.de sacrosanc.eccle.si autem venisset ipse borrelli principaliter ad se defendendum antequam ipse dominus Guido missus fuisset in possessionem dicte camere et in consequentiam ad restituendum tunc non diceretur actor et deberet audiri vt ibi dicit Barto.sed non potest dici quod ipse borrelli in dicta causa veniat ad defendendum cum tempore dictarum literarum querele dictus dominus Guidoni nihil ab ipso borrelli peteret et merito cum ipse dominus Guido tunc possideret rem de pignore captam:oportet ergo necessario dicere quod ipse borrelli veniat principaliter ad reuocationem dictorum expletorũ:et quod propterea censeri debeat actor per dicta Bar.vbi supra.

1 ¶†Nec potest dici ipse borrelli actor violentus in dicta causa sed volũtarius quia ipse borrelli non fuit tractus in dicta causa per dictum dominũ Guidonẽ. sed ipse borreli traxit in cãm dictũ dñm Guidonẽ corã dicto iudice cõi grõnop.

2 †Et qđ excõmunicatus actor inuitus etiam a petendo repellatur facit quod vidēmus in compensatione quia excõicatus non potest petere compensationem si ab alio in iudicio conuenitur sed repellitur volens compensare:quia compensando petit vt tenet Bar.post Oldra.et Jacob.de are.in.l.amplius non peti.ff.rem ra.haberi.Idem tenet Albert.de rosate in.l.cum alter.ff.de compensa.et tamen petendo compensari videbatur actor inuitus.cum inuitus fuisset factus in causam:quia iudicium confertur in inuitum in.l.inter stipulãtẽ.§.si

stichum.ff.de verb.oblig.conclusio tamen doctorum sic se habet qd no auditur excommunicatus volens compensare.hoc etiam probat textus in.c.cum inter priorem.de excep.quia licet sit licitum excõmunicato excipere se defendere et appellare quia appellatio dicitur defensio.vt in.d.capitulo cum inter.tamen non est ei permissum reconuenire vel compensare.vt ibi text.cum gloss.Idem dicerem in excommunicato qui vellet reconuenire cum etiam reconueniendo petat et est tex.in.c.cũ inter priorem.de excep.in antiqua.Ex quibus concludendum est quod actor etiam inuitus excommunicatus repellitur a petendo in iudicio et non solum petendo principaliter in iudicio:sed etiam accessorie vt supra dixi in compensante et reconueniente.

Summarium.

1 Actio hypothecaria possessionem propriam creditoris aduocat.
2 Beneficium legis finalis.C.de acquirenda possessione quando intentari dicatur.
3 Voluntas verbo et facto declarari potest.

Consilium.cix.

Domini de parlamento dalph.mihi subsignato miserunt de hoc anno currente domini.M.cccclxix.et die.xx.mensis decẽbris.factũ inferius de verbo adverbum descriptis licet sub nominibus extraneis vt in processu tunc per eos diffiniendo dicerem opinionem meam in camera cõsilij opinando cum eis pro diffinitione ipsius processus.Et sequitur dictum factũ.Berta matrimonium cõtraxit cum titio pater berte in dotem constituit mille floren.auri.ticius promisit dotem restituere casu adueniente restitutionis dotis et dedit fideiussores pro dote restituẽda.post hec annis pluribus elapsis dictus ticius volẽs bonã fidem agnoscere et fideiussores suos a fideiussione liberare ad prosecutionem parentum et amicorum berte tunc absentis notario tamen et dictis parentibus stipulantibus acceptauit dictam dotem super quibusdam suis predijs et possessionibus in instrumẽto ipsius accep.designa.ipsa predia et possessiones pro dicta dote expresse hypothecãdo demũ facto dicto accepto post annos plures predict' tici[9] predicta bona pro dicta dote hypothecata vendidit et alienauit pluribus emptoribus illa tenentibus et possidentibus: et mortua bertha liberi ipsius volenti dotem solutam recuperare egerunt hypothecaria contra dictos tertios possessores dictorum bonorum qui aduersus dictos actores opposuerunt exceptionem ordinis de prius conueniendo fideiussores cõtra quẽ exceptionem ordinis proponunt actores quod agunt virtute accepti facte in quo cẽsentur fideiussores liberati.Tum propter enarratiuam dicti instrumẽti accepti volendo fideiussores suos a fideiussione liberare:quam liberationem agnouerunt dicti actores liberi et heredes dicte berthe ipso instrumento accepti vtendo.Tum quia propter nouationem subsequutam prime obligationis queritur quid iuris.

Supra in dicta facti narratione mihi transmissa non fit mentio per inaduertentiam:credo quod in dicto instrumento accepto dotis, interuenerit constitutum prout interuenit prout vidi in camera consilij in processu quia maritus in dicto accepto dotis bona que tradidit in acceptum dicte eius vxoris cõstituit se tenere precario noĩe dicte ei[9] vxoris donec eidem de dicta sua dote fuisset adueniente casu restitutionis solutũ:ex qua cõstitutione precarij videt

a ¶ Nõ fuerit necesse. ñ hypothecaria actiõe vide plene in deci. pla. q. cccccxxxij.
b ¶ Discussiõe. hoc qr ꝯstitutio p̃carij facit cessare discussionẽ bonorũ debitoris p̃ncipalis: ꝛ ꝯstitutio p̃carij fac̃ cessare p̱scriptionẽ vt dicit Jo. fer. titulo forma rñsiõis libelli l hypothecaria gl. sup ỽbo et exceptionẽ p̱scriptiõis circa p̱inci.

qđ non fuerit necesse[a] discutere bona dictoꝝ fideiussoꝝ imo nec bona mariti p̱incipalis debitoris quia per tale cõstitutuz in creditorem fuit trãslata possessio dictoꝝ bonorum: quã possessionem potuit dicta vxor a tertio possessore reuocare ex beneficio seu cõditione ex. l. fi. C. de acqui. posses. etiã nulla p̃cedente discussione[b] bonorũ p̱incipalis debitoris aut fideiussorum suoꝝ. ita dicit ꝛ tenet bar. in. l. creditores in. ij. q. p̱in. C. de pig. et post eum Bal. in. l. sic heres. C. de reuo. his que in frau. cred. Et ratio est dicit Jo. fer. in ti. forma rñsionis libelli in actione hypothecaria in glo. super verbo exceptionem discussionis: qꝛ
1 † actio hypothecaria aduocat possessionem propriam ipsi⁹ creditoris. vnde dicit ipse ferrarij equitas illa que causat excussionem in personam extranei possessoris quo ad possessionẽ debitoris cessat in ea que respicit possessionẽ ipsius creditoris. Est ergo optimum cõsilium ad euitandum excussionem intentare semper beneficium dicte. l. fi. C. de acquiren. posses. ita dicit Joan. ferra. vbi. s.
2 ¶ † Sed dictis actoribus de quibus in dicta facti narratione mentio habetur obstant duo. Primo quia dicti actores nõ intentauerunt beneficium seu cõditionem ex dicta. l. fi. C. de acqui. pos. Licet ad hoc posset rñderi qđ ipsi actores in eorum petitione subiunxerunt illam clausulam ꝛ al's sibi debitam iustitiam ministrari qđ videtur sufficere vt etiam dictũ beneficium videatur intentatum iuxta no. per Inno. in. c. j. de ordine cog. et in. c. examinata. de iudi. ¶ Scđo obstat dictis actorib⁹ quia dicta vxor in quam translata fuerat possessio dictorum bonoꝝ per dictũ p̱ecarium nõ agit in dicta causa quia est mortua sed agunt ei⁹ liberi ꝛ heredes in quos nõ fuit dicta possessio cõtinuata vt plene dixi in apparatu statuti dalphi. si quis per literas. in glo. fi. circa fi. ¶ Sed his nõ obstãtibus credo ex tenore instr̃i dicti accepte dotis qđ dicti fideiussores nõ debuerũt discuti quia in dicto instr̃o accepti fuerũt liberati a dicta fideiussione dicti fideiussores licet dicta vxor nõ fuerit in ipso contractu presens: nec ratũ postea habuerit: qꝛ dicti actores ei⁹ liberi et heredes ipsa mortua dictũ cõtractum ratum habuerũt agendo in dicta causa ꝯ dictos tertios possessores vigore dicti instr̃i accepti: quia volũtas datur facto intelligi. l. reprehẽdenda. C.
3 de insti. ꝛ substi. ꝛ † tantũ operatur volũtas facto declarata q̃ verbo arg. l. de quib⁹. ff. de legibus. § cum si. Nec refert qualiter declaretur volũtas an verbis an factis. xx. q. j. c. monachum. ꝛ no. in. d. l. de quib⁹. Et alibi dr̃ qđ plus est facto ostendere quã verbo declarare: in. c. dilecti. extra de appel. Si enim dicta eorum mater ratum dictum contractum habere potuerit in vita sua similiter etiam dicti eius heredes cum eadem persona censeatur cum defuncto: vt in auten. de iureiuran. a mo. prestito. circa princip. Nec obstat si dicatur dicti liberi et heredes dictum contractum non ratificauerunt ante inchoationem dicti p̱cessus sꝫ post qꝛ illa saltim tacita ratificatio interuenit an litis ꝯtest. in dicta cã. Jđ illo iure agere potuerũt secus forte si post litis ꝯtesta, ille tacitus consensus heredum interuenisset:

q: forte illud ius superueniens post lit.ptest. non potuisset di ctis heredibus agentibus suffragari per ea que leg.ū.& not.in c.abbate sane.de re iudic.lib.vj.Concludo ergo saluo semper meliori deliberatione dictos reos tertios possessores condem nandos fore ad restituendum dictis actionibus dicta bona te nenda iure hypothece.

¶Summarium.

1 ¶Clericus in habitu clericali non incedens priuilegio non gaudebit clericali.

2 Iudex secularis an possit cognoscere super clerico in habitu seculari capto.

3 Interlocutoria habens vim diffinitiue que dicatur.

¶Consilium.cx.

Pro.declaratione & determinatione processus cause appellationis pendentis corã venerabili & egregio viro dño officiali metropolitano Uienne inter egregiã dñam ioannã de mentone noibus suo: & officiariorum suorũ loci sancti petri appellãdũ ex vna parte & dñm procuratorẽ fiscalem curie spũalis mauriañe & petrum de monte chabodo incarceratũ & delatũ appellatos ex altera: puto ex ipso processu esse eliciẽda & declarãda in iure quesita subscripta. ¶Primo si dictus petrus delatus debeat gaudere priuilegio clericali cũ fuerit captus & incarceratus causantib⁹ suis demeritis sine tõsura & habitu clericalib⁹: sꝫ habitu mere laicali. ¶Scđo ad quẽ pertineat cognitio si dict⁹ petr⁹ delat⁹ debeat gaudere priuilegio clericali. ¶Tertio si dictus dominus vicarius maurianensis iudex a quo bene & iuste processerit & ordinauerit dictũ petrũ delatum ante oĩa sibi tanq̃ clericum fore remittendũ. ¶Quarto & si dicta ordinatio dñi vicarij a quo dici & censeri debeat sua inere interlocutoria vim diffinitiue: vel interlocutorie obtinens. ¶Quinto si dñs officialis Uienñ.ad quẽ fuit appellatum debeat reuocare attẽtata p dictũ dñm vicariũ a quo in preiudiciũ

1 dicte appellationis. ¶Ad primũ quesitũ puto dicendũ q̃ di

a ctus petrus delatus nõ dꝫ gaudere priuilegio clericali[a] cũ in facto presupponat̃ q̃ tpe quo fuit captus & incarceratus per dictos officiarios tpales ipse potius nõ incedebat in habitu et tonsura clericalibus: vt hic pbatur in.c.vno.de cle.coniu.lib. vj.& in.c.qm̃.de vita & honesta.cler.& ponit Bal.in.l. si quã per

2 caluꝫ.C.de epis.& cle. ¶†Ad secundum quesitũ ad quem pertineat cognoscere si dictus petrus delatus debeat gaudere priuilegio clericali: cũ non incederet in habitu & tonsura clericalibus tempore sue captionis.an ad iudicem ecclesiasticum vel ad iudicem secularem.& videtur prima fronte q̃ illa cognitio si debeat gaudere priuilegio clericali vel nõ propter incogruũ habitum spectet iudici ecclesiastico.& pro hac parte aliqui voluerunt allegare.c.si laicus iudex.de sen.ex.lib.vj. Sed credo cõtrariũ: q: lꝫ ibi tex.attribuat iurisdictionem iudici ecclesiastico cognoscendo si delatus sit clericus vel ne vbi est dubiuꝫ de titulo non tñ ibi statuit papa q̃ cõstito de priuilegio clericali:

a) ¶ Priuilegio clericali Tu vide de hoc istuꝫ in decisio. par la.q.lxxij. & plenius. q. cxxxviij.

deberet ipe iudex ecclesiasticus cognoscere si delat⁹ debeat illo priuilegio gaudere si p officiarios tēporales vt in casu de quo agitur opponat ꝙ ipse delatus nō debeat illo priuilegio gaudere propter incōgruitatē habitus: ideo dispositio dicti.c. si laicus. non debet extendi ad alium casum ibi non expressum: qz non interest nostra legē vel canonē vltra casum suū extendere arg.l. si vero.§. de viro.ff. sol. ma. Si em̄ papa voluisset ꝙ iudex ecclesiasticus etiā cognoscere debuisset de habitu sicut statuit de tit. clericali bene expssisset. vt dz in sixt in.c. ad audientiā. et de deci. et p parte ꝙ iudici ecclesiastico nō spectet cognitio de incongruitate habitus vidi determinari in curia parlamenti dalphin̄. in presentia Re. in xpo pa. et dn̄i do. epi grono. et eius officialis vt plene scripsi in decisi. dicte curie. q. cxxxviij. Licet aliqui canoniste voluerint dicere ꝯtrariū et extendere dictū.c. si laicus ad cognitionem habitus asserentes ꝙ habitus est accessoriū ad titulū. sed loquuntur sine lege aut canone: vt plene dixi in dicta. q. cxxxviij. et ibi sufficiat remissio causa breuitatis: qz audiui ꝙ aliqui dn̄i practicantes viēne habent du plus dictarū decisionū. ¶ Ad tertiū quesitū videt dicendū ꝙ dictus dn̄s vicarius a quo male et iniuste pcessit et ordinauit. Primo qz in actis principalibus corā eo agitatis non constat de asserto priuilegio clericali dicti petri delati: et si pars aduersa verbo pduxerit quoddā assertū registrū dicti asserti priuilegij clericalis / non tn̄ fuit in pcessu corā eo agitato dictū assertū registrum insertū. Nec est standū neqꝫ credendū eidem dn̄o vicario dū asserit vidisse dictū assertū priuilegiū nisi quatenus cōstaret per acta. iuxta.c. qm̄ contra falsam. extra de pba. Tum qz cognitio ad eū non spectat si dictus delatus deberet gaudere priuilegio clericali. Et tn̄ ipse dn̄s vicarius in concessione apostolorū declarauit cognitionē si delatus debeat illo priuilegio gaudere vel ne ad se spectare et male: qz per dictū.c. si laicus. nō sibi attribuitur illa iurisditio: vt.S. in secundo quesito declaraui.

5 ¶ † Ad quartū quesitū puto dicendū ꝙ dicta ordinatio dicti dn̄i vicarij a qua extitit appellatū non est mere interlocutoria. sed interlocutoria habens vim diffinitiue. Tum primo quia dicit Bar. in.l. nec quicꝙ in.§. vbi decretum.ff. de offi. pcon. ꝙ interlocutoria que continet aliquid dari vel fieri hꝫ vim diffinitiue [a] sed sententia seu ordinatio dicti dn̄i vicarij a quo continet aliquid fieri et in casu de quo agitur: qz dictus dn̄s a quo ordinauit dictum delatum sibi remitti igitur et c. Tum qz interlocutoria que parat preiudicium negotio principali dicit habere vim diffinitiue vt dicit Barto. in.l. titia.ff. de accusa. et in.l. eius qui.ff. de ap. reci. ¶ Sed in casu de quo agitur ordinatio a qua parat iudicium negotio principali quia ipse dominus vicarius a quo ordinauit dictum petrū delatum sibi remitti ad effectum vt ipse cognosceret si dictus petrus debeat gaudere priuilegio clericali vt declarauit tempore concessionis apostolorum: que ordinatio propterea parat preiudicium negotio principali: quia per illam ordinationem vult cogno-

a ¶ Hꝫ vim diffinitiue. vide de hac materia. S. consi. lxvj. et ꝯsi. lxxxix.

scere de habitu laicali in quo ipse petrus temporibus suarum captionis et incarcerationis incedebat: cuius tamen cognitio ad eum non spectat sed iudici temporali vt supra dixi circa secundum quesitum: ideo dico dictam interlocutoriam a quo vim sententie diffinitiue obtinere: quia si executioni mandaretur pareret preiudicium iurisditioni temporali que debet de hoc articulo habitus cognoscere et non curia spiritualis per predicta. ¶ Ad quintu quesitum si dominus officialis metropolitanus vienneñ. ad quem extitit appellatum debeat etiam ante sententiam diffinitiuam in hac causa proferendam per modum attentati reuocare attentata per dictum dominum vicariu a quo in preiudicium dicte appellationis: dicendum est indubitanter qd sic per tex.in.c.non solum. in prin.de appel.lib.vj. Unum tamen circa hoc videretur obstare: quia pro dicta parte appellante fuit appellatio data pro libello et petitum pronunciari male iudicatum et bene appellatum et litem contest. et sic eligendo illam viam ordinariam ipsa attentata non videretur reuocanda per aliam viam extraordinariam per modum attentati donec cognito de iuribus partium in diffinitione cause appel. arg.no.in.c.significante.de appel. Sed Jo.and.in.d.c. non solum tenet contrarium qd imo electa illa via ordinaria potest semper recurri ad illam viam extraordi. et petit vt attentata reuocentur per modum attentati. ita etiam tenet Bal.in.l.iij.C.de app. quem sequitur Ang.de are.doc. nouissimus in.l.vna.ff.nil nouari appellatione pendente. idem etiam tenet raphael cuma. vt ibi refert ipse Ang.de are. et hanc opi. Joan.an. et sequacium secutus sum in trac.meo de app.in.xiij.q. Jdeo venerabilis dominus offi.vieñ. iudex ad quem debet esse attetata si per partem appellantem fuerit debite requisitus per modum attentati reuocare etiam non expectata sententia per eum in causa appellationis proferenda.

¶ Summarium.

1 ¶ Liberi primi matrimonij an succedant in bonis sibi donatis filijs secundi matrimonij exclusis.

2 Hereditas data contemplatione societatis non queritur societati.

¶ Consilium.cxj.

In contractu matrimonij petri charuelli et beatricis futurorum coniugum bertonus et katherina coniuges donauerunt dicto petro charuelli et beatrici coniugibus in augmentum dotis. contemplatione dicti matrimonij et propter curialitates et seruitia eisdem ipse se per dictos futuros coniuges: videlicet omnia eorum bona videlicet cuilibet medietatem retentis vsufructibus etc. ¶ Quo matrimonio in facie sancte matris ecclesie contracto decessit dicta beatrix ab intestato/relictis aliquibus liberis ex dicto matrimonio susceptis. ¶ Deinde dictus petrus conuolauit ad secunda vota ex quo secundo matrimonio habuit alios liberos qui adhuc supersunt. ¶ Modo queritur si dicti liberi primi matrimonij debeant insolidum in dictis bonis donatis succedere exclusis liberis secundi matrimonij. Uel si ipsi liberi primi et secundi matrimonij debeant ad

1 ipsa bona equaliter vocari. ¶ † Super hoc prima fronte videretur dicendu qd dicti liberi primi matrimonij debeant insolidu succedere in dictis bonis donatis: quia dicta bona donata videntur profecta a patre dicte beatricis dotem constituentis cum dicti donantes affines dicte beatricis contemplatione ipsius matrimonij ipsa bona vt premittitur donauerint. per ea que dicit Bar.in.l.sed et si plures.§.in arrogato.ff.de vulga. et pupil.subsi. Et cum ipse petrus conuolauit ad secunda vota illa bona tanquam a patre dicte beatricis profecta debent insolidu reseruari liberis primi matrimonij.l.femine cum.l.seq. et sequenti.C.de se-

tun.nup.quia pene secundo nubentium introducte contra mulieres etiam lo
cū habēt ꝯ maritos scdo nubētes etiā post annū luctus. in aut.de nup.§.si fo
expectet.col.iij. ¶Sed his nō obstātib⁹ dico qđ dicta bona donata debēt cōi-
ter spectare ꝗ diuidi inter dictos liberos pmi ⁊ secundi matrimonij:quia nō
est bona consequentia qđ illud qđ datur contemplatione alicuius queratur il-
li cuius contemplatione est datum per tex.in.l.socium.qui in eo. in fi.ff. pro so
2 cio vbi non queritur hereditas societati licet contemplatione societatis fue-
rint data. ita dicit ⁊ tenet Bar.in.d.§.in arrogato que in hoc vbi reprehendit
Bar.hanc etiam opinionem Bal.sequitur Ang.de peru.in.l.cum te.C.de don.
ante nup.plus potest dici qđ in casu nostro non hꝫ locum theorica Bart.in.d.
§.arrogato.quia dicta donatio non fuit facta cōtemplatione patris ⁊ matris
dicte beatricis sed propter seruitia eisdem donatorib⁹ impensa per dictos tūc
futuros coniuges vt instrumento dicti matrimonij declaratur in dicto instru-
mento dr qđ donatores essent affines dictorū patris ⁊ matris dicte beatricis.
¶Preterea etiam illa bona fuerunt donata petro charuelli ⁊ beatricis coniu-
gibus ⁊ suis:⁊ ideo cum dicti liberi secundi matrimonij sint etiam de suis/de-
bent ipsi liberi secundi matrimonij succedere equaliter in dictis bonis dona-
tis non ex persona dictorum suorum patris ⁊ matris:sed ex persona donantiū:
qui donantes ipsa bona dederunt non solum ipsis coniugibus imo etiam eo-
rum liberis illam additionem ⁊ suis ⁊c.indifferenter nulla facta mentione de
liberis pmi matrimonij ideo de omnibus liberis intelligitur tex.cum glo.in
l.ex facto.§.fi.ff.ad trebel.⁊ qđ dicti liberi secundi matrimonij possint ad dicta
bona donata venire respectu medietatis ex persona donantium ⁊ eorum pro-
prio iure probatur ex his que dicit Spec.in tit.de locato.§.nunc aliqua. versi.
cxliiij.⁊ Cy.in.l.ij.C.de libertis ⁊ eorū liberis.⁊ Bar.in.l.iij.ff.de interdictis
et rele.ideo dico qđ medietas medietatis dictorum bonorum pertinet liberis
pmi ⁊ secundi matrimonij cum etiam ipsa medietas fuerit dicto petro mari-
to diuisim donata ⁊ suis:⁊ diuiditur illa medietas petri inter liberos pmi et
secundi matrimonij:⁊ quia omnes sunt liberi dicti petri:⁊ illa adiectio ⁊ suis/
in dicto instrumento matrimonij apposita operatur ⁊ inducit dispositionē vt
bona ad suos perueniant ⁊ non ad alios iuxta ea que no.per Bar.in.l.eadem.
§.cato.ff.de verbo.obliga.ordine tamen successiuo iuxta ea que dicit Bart.in
l.gallus.in.§.j.ff.de libe.et posthu.

¶Summarium.

1 ☞Confessio facta ex necessitate an valeat.

¶Consilium.cxij.

Nobilis guicharda filia naturalis ⁊ legitima nobilis amedei de
viennesio conuolando ad scda vota matrimoniū clandestinum
contraxit cum honorabili viro hugone galberti de oysencio in-
sciis et ignorantib⁹ parentib⁹ suis.Et dū sciuerūt fuerūt male cō-
tenti considerato qđ ipsa guicharda erat de nobili genere pro-
creata.Et fuerat pmo maritata cū viro nobili.Et dict⁹ hugo
galberti non est de nobili genere procreatus:sed a progenie plebeia ortum ha-
buit.Et his causantibus dictus nobilis amedeus de viennesio pater dicte fi-
lie non permittebat compleri dictum matrimonium in facie sancte matris ec-
clesie sed minas vt dicitur inferebat dicto hugoni galberti vt nō desponsaret
dictam guichardam.¶Sed postea de anno domini.M.cccc.xliij.⁊ die.xij. men
sis decembris dicte partes tractatu amicorum de premissis transegerunt ⁊ cō
cordauerunt qđ dictum matrimonium cōpleretur ⁊ amore paterno dictus no
bilis amedeus de viennesio dedit ⁊ cōstituit dicte guicharde ei⁹ filie p bonis
paternis

paternis ⁊ maternis inclusa dote aſta eidē in dicto primo suo matrimonio constituta: videlicet.cccccc.floreñ.auri soluendi eidem hugoni galberti terminis ⁊ solutionibus tunc ordinatis in instrumento ipsius secundi matrimonij tunc sumpto ⁊ recepto. ¶ Deinde ibidem ⁊ incontinenti dictus.hugo galberti confessus fuit habuisse a dicto nobili amedeo patre dicte filie de dicta dote: videlicet.cccc.floreñ.auri: quos.cccc. floreñ. auri reddere promisit dicte guicharde eius vxori casu restitutionis adueniente: licet dictus galberti eos non receperit: vt probabitur per testes. ¶ Postea dicto matrimonio solēnisato in facie sancte matris ecclesie inter dictos hugonem galberti ⁊ guichardam decessit idem hugo galberti maritus superstite sibi dicta guicharda eius vxore ⁊ certis liberis in ipso secundo matrimonio procreatis. ¶ Modo contingit casus qđ dicta guicharda petit ab heredibus dicti sui secundi matrimonij dictos.cccc.florenos auri cum euenerit locus restitutioni ipsius dotis per mortem dicti hugonis. Aduersus que opponunt liberi ⁊ heredes dicti hugonis galberti qđ dicti.cccc. floreni nunq̄ fuerunt dicto eorum patri soluti. Et sic eis competit exceptio nō numerate dotis. Quid dicendum.

1 ¶ Puto dicendum post doctores in iure scribentes qđ quia dicta confessio dictorum.cccc.florenorum facta fuit ex quadam necessitate licet non fuerint numerati vt ipse hugo galberti plebeius nuberet cum dicta guicharda de nobili genere procreata: quia aliter ipsam despōsare nec habere penes se poterat obstante contradictione dicti nobilis amedei de viennesio eius patris valuit illa confessio: ⁊ possunt peti dicti: cccc.floreni per dictam guichardam ab heredibus dicti galberti eius viri. Et ista fuit opi. Jac.de but.in.l.si voluntate.C.de dotis promis. Idem etiam tenet Cy.in.l.ij.C.de dote cau.⁊ non nume.⁊ in.d.l.si voluntate. Idem etiam tenet expresse Jo.fer.in titu. forma libelli quo agitur ad dotem.in glo.super verbis dedit ⁊ tradidit in dotem.circa fi. Et pro hac parte facit illud que dicit Bar.in.l.si diminutio.⁊ in.l.si stipulatus fuero te sisti.in.§.si tibi nupsero.ff.de verb.obli. Hoc idem etiam sentire videtur glo.in.d.l. si voluntate.ibi nisi animo ⁊c. Idem etiam tenet Bal.in.d.l.si voluntate.vbi si constaret qđ rusticus confessus fuisset dotem recepisse causa remunerationis: sed in casu de quo agitur constat qđ causa remunerationis dictos.cccc.floreñ.confessus fuit habuisse dictus galberti: quia aliter non habuisset dictam eius vxorem igitur ⁊c. ¶ Et que.s.dixi de rustico siue plebeio qui vult habere vxorem nobilem. Idem dicendum est de homine sene qui vult habere vxorem iuuenem: vt dicunt doc.in locis preallegatis.

¶ Consilium.cxiiij.

VOlo intrare illam dubitationem si donatio per iacobum de molena factam Joanni eius filio in contractu sui matrimonij valuerit vel ne: quia licet multa dici possent qđ nō valuerit: quia inter patrem ⁊ filium in potestate constitutum inter quos iusta fictione non est nisi vna extremitas: ⁊ ita aliqui doc.in iure scribentes dicere voluerint. Tamen semper tenui tam in consulendo q̄ iudicando qđ valuit ⁊ valet talis donatio contemplatione matrimonij facta: vt plene scripsi in deci.parla.q.cxlv. ¶ Sz aliud latet de quo nō fit sermo: qr dictus nobilis Joannes de molena fuit heres vtr institutus in bonis p patrem in contractu dicti m̄rimonij sibi donatis: q̄ Jo.de molena se immiscuit h̄rditati pr̄ne: iō fuit pfusuz ius qđ añ aditionē h̄rditatis in dicta donatiōe sibi cōpetebat.ar.l.si debitori.C.de pac.maxime qr dicte h̄rditati se immiscuit absq̄ confectiōe inuētarij de bonis h̄rditarijs: pbat tex.a cōtrario sensu in.l.fi.in.§.in cōputatiōe.ibi: si vero et ipse aliquas ⁊c.C.de iure delib. Et tz ppterea ipse Joānes hoies ad oia solida

legata dicti testatoris: vt in. d. l. fi. §. si vero postq̄ adierit. ita q̄ de presenti nō potest ipse nobilis Joannes se iuuare dicta donatione vt donatarius per predicta: sed vt heres in eiusdē bonis institutus: et tanq̄ homines tenetur de. xvi. sestarijs frumēti census partem suā expedire nouerce sue legatarie: iuxta dispositionem testatoris: quam seruare tenetur etiam de suo proprio si facultates hereditarie non suppetent: quia nō confecit inuentarium: iuxta dictum. §. si vero postq̄.

¶ Summarium.

1 ☞ Excommunicatus ab actibus iudicialibus repellitur.
2 Actor violentus quando quis dicatur.
3 Pendentia litis in vno iudicio litis contestationem impedit in alio.
4 Lite mota in vna curia an possit rediri ad implorandum iudicis officium.
5 Remedio vno electo an videatur alijs renunciatum.
6 Missus in possessionē in vna re debitoris ex primo decreto in alia re poni potest ex secundo.
7 Officium iudicis ad quid inuentum fuerit.

¶ Consilium. cxiiij.

a ¶ Q: l cā. vide. S. cōsi. cviij. de hac materia. et cōsi. cv. et consi. cxvij. et cōsi. cccx.

Quia in causa[a] vertēte corā vobis dn̄o iudice curie cōis grationop. inter Joannem borrelli teme re agentem ex vna parte: et dn̄m Guidonem pape se ex parte altera defendentem dict⁹ dn̄s Guido in vltima sua cōparitione incipiente adherēdo etc. petit in ipsa causa alterū de tribus fieri: vel repelli a psecutiōe ipsius cause dictū borrelli cū sit excōicatus aut cām ipsam et partes remitti corā dn̄o officiali metropolitano viēne: ad cui⁹ requisitionē et p suas lr̄as reqsitorias pignoratio/ de qua agit facta extitit: vel q̄ vos egregie dn̄e iudex cōfirmetis dictā pignorationē reuocādo lr̄as querele dicti borrelli q̄ alterum de tribus fieri debet causis subscriptis.

1 ¶ † Circa primum q̄ dictus borrelli debeat repelli: q: excōicatus patet: q: ipse borrelli nō appellauit ab expletis/ de quib⁹ agitur: sed simpliciter fecit citari dictum dn̄m Guidonem visurum reuocationem literarum iudicialium a curia vestra emanatarum: quarum vigore dicta expleta facta fuerunt: et sic cum ipse borrelli veniat in hac causa principaliter ad reuocationē dictarum vestrarum literarum et expletorum dicitur et censeri debet actor: vt dicit et tenet Bar. in. l. de pillis. §. si procurator. lo. ij. ff. de no. ope. nun. Idem etiam tenet dominus Ant. de butrio. c. cū inter. extra de excep. in. iij. col. ibi. ex hoc deciditur etc. Idem etiam tenent Host. Spe. et Jo. and. vt ibi refert ipse dn̄s Anto. de but. Ideo cū sit actor ipse borrelli dz quia excōicatus repelli: vt in. c. decernimus. de sen. excom. lib. vj. cum simi.

2 ¶ † Nec pōt dici dict⁹ borrelli actor violēt⁹: vt sub illo falso colore audiat. Pⁱmo q: dict⁹ dn̄s Guido dictū borrelli nō traxit in cām corā vobis: sed ipse borrelli dictū dn̄m Guidonē: et sic non est inuitus sed volūtarius actor. Scd̄o q: etiā actor inuitus excōicatus repellitur a iudicio vt videmus in excōmunicato qui

conuenitur: quia si ipse velit contra actorem petere compensa
a ri non audiatur obstante excommunicatione[b] vt dicit Bar. post Oldra. et Jaco. de are. in. l. amplius non potest peti. ff. rem ratã haberi. Idem etiam tenet Alberi. de rosate. in. l. cum alter. ff. de compensa. Tertio etiam quia videmus quod reus excommunicatus non potest actorem reconuenire: licet sit actor inuitus reconueniendo. iuxta ea que leguntur et notantur in dicto. c. cum inter. de exceptioni. et hoc de primo respectu excommunicationis dicti borrelli.

a ¶ Obstante excommunicatione. De excõicatiõe vide in sin. meis. folio. xxxviij. verso. et fo. xl. verso. et fol. xlij. verso.

¶ Uenio ad secundum si presens causa debeat remitti coram dicto domino officiali Uienne iudice requirente vt de pretensis exceptionibus dicti borrelli cognoscat: et dicendum est quod sic per ea que dicit Barto. in. l. a diuo pio. in princip. ibi: veritas est etc. ff. de re iudica. idem dicit Joan. ferra. post docto. in titu. forma executionis sententie diffinitiue. in glos. j. in. iiij. col. ibi: quinto queritur. pone quod res ista super qua etc. et ibi. quid autem dices etc. Maxime: quia de hac materia pendet causa coram dicto domino officiali Uienñ. vt fatetur dictus borrelli in processu isto. fo. ij. ¶ Et que litis pendentia in dicta curia officialatus Uienne debet impedire prosecutionem cause presen-
3 tis: quia litis pendentia in vno iudicio impedit litis cõtestationem et processum in alio: sicut res iudicata: vt dicit Joan. ferrary. in titu. forma responsionis rei conuenti. in glo. super verbo exceptio litis pendentie. et hoc de secundo.

¶ Quo ad tertium si cã non esset remittenda nec ipse borrelli repellendus vt excõicatus an debeant confirmari expleta/de quibus agitur et querele dicti borrelli reuocari. Et dicendũ est indubitanter quod litere querelle dicti borrelli reuocari debẽt et cõfirmari expleta/de quibus agitur posito et non concesso quod legitime in hac causa constaret: vt opponit pars aduersa quod dictus dominus guido debitum pro quo facta fuit dicta pignoratio primo petijsset coram domino officiali grationopo. Primo quia ipse dominus guido illi cause renuntiauit vt patet in hoc processu in cedula incipiente. comparet coram vobis etc. inserta in processu. fo. vj. in fi. comparitionis et similiter coram domino officiali grationopo. vt fuit declaratũ in cõparitione dicti dñi
4 guidonis. incipiẽte nõ potuit etc. ¶ † Nec obstat quod vlterius opponit pars aduersa quod post litẽ motã in curia officialatus grationopo. nõ fuit licitũ francisco coyreti principali creditori nec dño guidoni pape procuratori in rẽ suã dictorum coyretorum redire ad implorationem officij iudicis. quod ẽt competit pro executione snie obtinenda. Quia nõ est verũ quod intẽtata actione in factũ pro re iudicata videat renuntiatũ officio iudicis cõpetẽti ad exequẽdam sniam: quicquid dicat pars aduersa. Et dũ ipsa pars aduersa alle. Spec. et Bar. ita dicere salua pace: quia licet ipsi dicãt quod illa duo remedia cõpetant pro re indicata: non tñ dicunt ipse et Bart. quod vno remedio intentato videatur alteri renuntiatum: prout videri potest ex lectura ipsorum Spec. et Barto.
5 ¶ † Et quod eligendo vnum ex dictis remedijs non videatur alteri renuntiatũ faciunt rõnes sequẽtes. ¶ Primo quia videmus quod

si quis fuerit missus in possessionem causa legati vel fideicommissi seruandi: ipse nihilominus potest agere agere cōtra heredem: vt sibi de legato satisfiet. l. qui legati. C. vt in poss. legato. vel fideicom. ita qđ per missionē in possessionē bonorum non videtur legatarius actionum sue personali renunciasse.

¶ Secundo quia videmus quod si debitor sit alternatiue obligatus soluere creditori vel tenere obstagia potest nihilominus ipse creditor compellere debitorem ad sibi soluendum: quia illud pactum de hostagijs fuit appositum in fauorem creditoris: ideo relictis hostagijs potest creditor alio iure petere debitum. ita dicit Barto. in. l. j. ff. de lege commissoria in proposito: ergo dicamus quod relicta actione in factū in fauorem creditoris introducta poterit redire ad officiū iudicis pro executione sententie obtinenda licet prio fuerit intētata actio in factum. arg. c. pastoralis. §. proxime allegato. ¶ Tertio quia licet quis primo intētauerit petitoriū pōt ipsum petitoriū relinquere et intētare possessorium: licet possessorium sit magis priuilegiatum vt in. d. c. pastoralis. de causa pos. et proprietatis. ¶ Quarto quia licet quis detineatur incarceratus ad instantiam sui creditoris: ipse creditor nihilominus potest cōuolare ad bona ipsius debitoris: vel econtra si creditor primo conuolauerit ad bona debitoris: potest nihilominus postea cōuolare ad personam debitoris vt dicit et tenet Ang. de Are. doc. nouissimus in. l. iij. §. si ex conuentione. ff. de re iudi. qui ad istud pro-
6 positum inducit dictum §. ¶ † Quinto quia si quis fuerit missus in possessionē ex primo decreto in vna re debitoris: potest poni in alia re ex secundo decreto: et est licitum variare. ita dicunt Jacob. de butri. et Bar. vt refert idem de aretio. qui idem tenet in dicto §. si ex cōuentione. ¶ Sexto quia videmus qđ si attētata in preiudiciū appellationis petita fuerint reuocari via ordinaria nihilominus potest rediri ad viā extraordinariā vt officio iudicis reuocent. ita dicit et tenet Joā. mo. in. c. cupiētes. in. §. fi. de elec. lib. vj. in gl. magna. et Joā. an. in. c. nō solū de appel. li. vj. Idem etiam tenet Bal. in. l. iij. C. de appel. quem sequitur Ange. de Aretio. in. l. vna. ff. nil. no. appella. pen. Idem etiam tenet raphael cumanus vt ibi refert ipse Ange. de Aretio.

7 ¶ † Septimo quia quando officiū iudicis est adiumentum ad coadiuuationē remedij ordinarij potest simul cum illo cōcurrere. ita dicit et tenet Salyc. in. l. si causam. ibi: sed iuxta proxime dicta &c. C. de execu. rei iudica. et ibi respōdet saly. ad contrarium quod aliqui faciebant de. l. in cause. ff. de mino. vbi probatur qđ officium iudicis vt remedium extraordinarium debet cessare per ordinarium remediū: quia in casu nostro: de quo hic agitur officium iudicis venit ad coadiuuationem remedij ordinarij. ideo si simul concurrant nec tollitur vnum per aliud quod secus est in dicta. l. cause. ideo simul concurrere non possunt: vt ibi dicit Saly. quem sequitur Jo. ferrarij. in ti. forma libelli in actione reali. in glo. super verbo quare ex officio. ibi: ex premissis ergo patet &c.

¶ Et cum ita sit vt per processum apparet quod dictus dominus guido pape iustificauerit in hoc processu de eius intentione per inquantum et missionē in possessionē camere: de qua in hac cā agit de pignore capto per literas monitorias et requisitorias dicti domini officialis vienne. sequitur propterea qđ litere quas tele partis aduerse reuocari debent. ¶ Nec fuit necesse dicto domino Guidoni producere in hac causa processum in curia dicti domini officialis viēne. formatum: a quo processu dicte litere excommunicatorie in hoc processu producte processerunt: quia ille qui petit exequi sententiam nihil habet probare nisi solum exhibere suā sniam vt dicit guillel. de mōte lau. in cle. fi. de app. sup verbo procedere. ibi: sed si petat eā exequi &c. et hoc de tertio et vltimo mēbro alternatiue per dictū dñm guidonē pape. reuūl processu petitorū. Cetera suppleat immensa gratia

egregij domini ius in hac causa dicturi.

¶Summarium.

1 Legatum factum cōcubine est inualidum.
2 Legatum spurio factum causa alimētorum est validum.
3 Legatarius potest rē sibi legatā autoritate ꝓpria de consensu testatoris apprehendere.
4 Pactum an valeat qđ frater fratri sine liberis decedenti succedat.

¶Consilium.cxv.

Dominus Joānes cōberij presbyter legauit antonie cōcubine ei' ancille centū flore. ꝛ multa alia legata sibi fecit: legauit etiā hugoni filio dicte antonie filio suo victum ꝛ vestitum vsqꝫ ad .xxv. annū sue etatis. Opposuit modo hugo cōberij frater et heres dicti domini Joānis cōberij qđ dicta antonia erat concubina dicti domini testatoris: ꝛ sic nō valuit legatum sibi factū. Itē etiā quo ad filiū dicte anto. opponit dict' heres qđ ipse fili' est filius spurius dicti domini Joānis testatoris: aduersusqꝫ replicat qđ si dicta anto. fuerit cōcubina dicti dn̄i Joānis testatoris qđ tamē postea per tres annos ante ei' mortē ipse fuit cōpater dicte anto. eius concubine: quia tenuit ad sacros fontes dictū hugonē filiū dicte anto. Modo queritur si legata facta dictis anto. ꝛ filio suo valeant et sortiri debeant effectum.

1 ¶Et videt qđ primo nō valeat legatū factum dicte anto. si ꝓbetur qđ esset cōcubina dicti dn̄i testatoris: quia sicut miles nō potest donare sue cōcubine vt in .l.ij. ꝛ ibi Bar. C. de donationibus inter virum ꝛ vxo. sic nec etiā clericus vel aduocat' donare possunt suis concubinis. vt dicit ꝛ tenet Hosti. in summa. in ti. de donationibus. §. ꝛ cui. ꝛ Jo. an. in .c. fi. extra de dona. inter vi. ꝛ vxo. ¶Sed credo cōtrariū qđ valuerit in casu de quo agit legatū factū dicte anto. ex eo maxime quia tēpore mortis dicti dn̄i testatoris ꝛ per tres annos ante desierat ipsa antonia esse concubina per dictā cōpaternitatē: q: tempus mortis et legati debēt inspici et attēdi: q: si fuerit cōcubina potuit postea desinere esse concubina vt videmus in cōcubina cum qua postea contrahit matrimoniū: quia per sequēs matrimoniū liberi antea nati legitimant ꝛ mater desinit esse cōcubina vt in autē. de incest. nup. §. dubitatū. et in .l. diui. C. de natu. liberis. ꝛ in §. fi. institu. de nup. cū multis simili.

2 ¶Quo ad legatū factū per dictū testatorem dicto hugoni ei' filio posito qđ ꝓbaretur spuri' [a] dicti dn̄i testatoris dicto qꝫ valuit legatū sibi factū cū factū fuerit sibi in causaꝫ alimētoꝝ: q: lꝫ iure ciuili spurius nō debeat a patre ali. vt in aut. quibus modis natu effi. sui. §. si qs. col. vij. tn̄ hodie iure canonico sunt alēdi ēt a patre naturali. vt .l. c. cū haberēt. extra de eo qui duxit in matri. quā pol. p adulteriū. Facit qđ no. p gl. ꝛ archi. xlij. di. c. omnino. no. etiam per Hosti. in sum. q fi. sint legi. §. an vtrūqꝫ genus alat ꝛc. Et in hāc causam alimētorū pōt talibus spurijs legari a patre naturali: ꝛ valet legatū: vt expresse tenet Barto.

[a] ¶Spuri' de spurio vide .s. cōs. xij. iiij. ꝛcō. xvij.

in.l.fi.de his quibus vt indi.quia legatū dicto hugoni filiolo suo ipsius testatoris fuit factū pro alimentis ipsius hugonis: vt patet in eius testamēto.igitur ꝛc. Credo tame n quod dict⁹ hugo nō poterit probari spurius dicti testatoris:quia ipsa anto.non traxit morani cū ipso testatore nisi per tres annos proxime lapsos:ꝛ dictus hugo legatari⁹ est de presenti etatis decem annorum cum dimidio:ideo fuit conceptus anteꝙ ipsa antonia fuisset cōcubina dicti testatoris.

3 ¶†Sed subest aliud dubium:quia dicta antonia cepit bona mobilia sibi legata sine consensu heredis:ꝛ posuit seu trāsportari fecit extra cameram dicti testatoris ipso testatore adhuc viuente:de consensu tñ testatoris an ipsa fuerit priuata legato. Super quo dic quod si dicta antonia acceperit de mandato dicti testatoris et alibi transportauerit sine consensu heredis quod propter hoc non fuit priuata legato. Quia vt dicūt doc. si legatarius accipiat legatum propria auctoritate ante aditā hereditatem non perditur legatum. Ita tenet gloss. quā ibi sequuntur doc.in.l.nō est dubiū.C.de legi.idē tenet Azo in summa.C.quorum leg.circa fi. Si autem post aditam hereditatem tunc perdit ius summ per dictā.l.non est dubiū.nisi habuisset licentiam a testatore a per.l.titiam.§.lucius.ff.de leg.ij.et dixi in decisionibus parlamenti.q.cccccix. Sed dicta antonia dicta bona legata accepit ante aditam hereditatē. Immo ante mortem testatoris de voluntate ꝛ iussu dicti testatoris:igitur non potest dici priuata dicto legato.

a ¶Licētiā a testatore.de hoc vide.s. cōsi.xvij.

4 ¶†Est aliud dubiū in casu presupposito quia dicti duo fratres cōicauerunt omnia eorum bona et contraxerunt societatē omnium bonorum suorum ꝛ fecerunt in dicto contractu pactū ipsi fratres quod vnus succedat in bonis alterius primo decedenti sine liberis. An valeat tale pactum.credo quod nō per.l. licet.C.de pactis.de hoc tamen pleni⁹ scripsit in causa domin⁹ Joānes pape,filius meus in quadam sua comparitione in processu dicte cause tradita.

¶Summarium.

1 ☞Testes iterato examinari possunt attestationibus nulliter sumptis.
2 Actor quando sufficienter intentionē suā probasse cēseatur ad sententiam obtinendam.
3 Uicebānerius debet facere estimari dāna ab animalib⁹ illata possessionibus.
4 Consuetudo quot testibus probari possit.

¶Consilium.cxvj.

Circa processum Joānis geneuesū actoris et Michaelis bolardi rei non videt insistendum circa potestates dominorū gubernatorū hui⁹ patrie dalphinatus que pro temporibus fuerunt quo ad validitatem processus facti inter dictas ptes coram castellano visilie.

¶Quia vt ambe ptes fatent ipse castellan⁹ et ei⁹ pdecessores habēt cognitionē et iurisdictionē vsqꝫ ad summā.lx.solidorum

saltim in confessis: ideo iurisditio ipsius castellani pro debito negato etiā si excederet summā.lx.solidoꝝ ⁊ etiā pro petitioni bus negatis: potuit per partē prorogari vt dicit ⁊ tenet Saly. in.l.circa rationem.in.q.penul.C.qñ prouo.non est necesse. et probat tex.in.l.de qua re.§.j.ff.de indi. Et que iurisditio dicti castellani visilie fuit per litis cōtesta.super petitionibus dicti Joannis geneuesij actoris coram eo/per dictū michaelē reum factam prorogata per ea que leg.⁊ no.per glo.⁊ doc.in.l.si con uenerit.ff.de iurisd.omniū iudi. Quia iurisditio de re ad rem/ de quantitate ad quantitatem ⁊ de persona ad personā proro gari pōt: vt legitur ⁊ no.per glo.⁊ doc.in.c.p.⁊.g.⁊ in.c.de cau sis extra de offi.delega.ponunt legiste in.l.j.⁊.ij.ff.de indi.⁊ in l.qui ex consensu.C.de episc.audi.ita qđ nō est dubitandū quin processus factus coram castellano sit validus et fidem faciat. ¶Alia etiam cōsideratione q: dictus bolardi reus se iuuat de dicto processu corā dicto castellano formato in octauo suorum articuloꝝ incipientiū per tenorē ibi dum dicit.qđ in prin.cau se corā dicto castellano se obtulit emēdari facere velle dānum illatū in cāpo bornonis: ideo dictū processum modo impugna re non pōt. ¶Alia etiā ratione q: vos egregie dñe iudex supra in processu.fo.xix.non admisistis articulos dicti actoris cru ce signatos ea ratione vt verisimiliter credit q: iam testes su per simili materia corā dicto castellano fuerūt examinati ⁊ sic habuistis ipsa acta castellani pro validis ⁊ bene cum ipse ca stellanus fuisset iudex competens ex illa prorogatione coram eo facta vt supra dixi. Si autē ipsa acta nulliter facta fuissent vos verisimiliter admisissetis illa proposita cruce signata: q:

1 vt dicit Jo.and.†qñ attestationes sunt nulliter sumpte testes possunt iterato examinari licet per partes fuissent didicita te stificata saltim per viā restitutionis in integrū. Jta dicit ipse Jo.and.in.c.auditis.extra de resti.in integrum.

2 ¶†Ueniendo ergo ad factum principale videndū est si dictus geneuesij actor eius intentionē probauerit, pro sentētia obti nēda contra dictū reum. ⁊ credo indubitāter qđ sic. ¶Primo quia ipse michael reus confitetur qđ ipse fuit ⁊ est vicebāne rius ⁊ mercedē a singulis bānerio debitū ad cām ipsius officij annuatim percipit ita fatetur ipse respondendo primo articu

3 loꝝ dicti rei incipiētiū pro plenori ⁊c. ¶†Cōstat etiā qđ ipse vicebānerius reus preterea dicti sui officij tenet extimari face re dāna que per alalia ibi inferūtur in terris ⁊ possessiōibus. Et si requisiti hoc non faciāt, tenent emēdare ⁊ dāna resarcire dāna passis de cōsuetudine dicti loci: vt deponūt testes p par te dicti actoris examinati.vcz.ij.iiij.⁊.viij.testes super suis ar ticulis incipientibus pro plenori ⁊c. per quoꝝ depositiōes pro

4 bat illa consuetudo†imo et duo testes [a] sufficerēt ad proban dū consuetudinē etiā longissimā lꝫ curia Francie de stilo reci piet.x.testes ad probandū consuetudinem. Et valent deposi tiones dictorum testiū licet sint singulares ⁊ licet de causa scie tie interrogati non deponūt sup ipsa cōsuetudine ita dicit Jo. fab.insti.de iure naturali in §.ex nō scripto vbi plenissime hāc

[a] ¶Duo te stes.de mo do pbādi cō suetudinem sup q̄uib re portata fm Jo.fa.ff.meo veteri l ti.de probatio.

tractatu materiam. et hec consuetudo ortum habuit a statutis et libertatibus dicte castellanie in processu insertis fo. lxxxij. in quibus inter cetera cavetur qd bannerij teneantur damna resarcire de eorum proprio nisi faciant diligentiam de resarciri faciendo talia dãna passis. ¶ Cõstat etiam de dãnis illatis in possessionibus dicti actoris et qd ipse actor institit cum dicto reo qd existimari faceret dicta dãna. ita deponunt testes corã dicto castellano examinati maxime primus secundus et tertius testis. ¶ Et licet dicti testes videantur singulares: quia deponere videãtur de diversis requisitionibus per dictũ actorẽ dicto reo factis de faciendo estimari et emendari dicta dãna. ¶ Tñ iuramẽtum per dictum actorẽ in processu sibi deferri petitũ supplebit et faciet plenã probationẽ iuxta ea que leg. et no. in. l. in bona fide. C. de iureiur. cũ simi. Et qd debeat stari iuramento dãnũ passo etiã disponũt dicte libertates et statuta inserta. fo. lxxxij.

¶ Summarium.

1 Rei iudicate stari debet.
2 Litere excõicatorie quot rationibus revocari nequeant.
3 Actione in factum intentata non censetur officio iudicis renunciatũ.
4 Via ordinaria intentata potest rediri ad extraordinariam.
5 Sententia interlocutoria que dicatur.

¶ Consilium. cxvij.

Ex actis presentis cause appellationis vertentis corã vobis venerabili et egregio viro dño iudice primatie Vienne inter Joannẽ borrelli tñ appellantẽ ex una parte et Frãciscũ coyreti noibus suo et tutorio liberorũ Joãnis coyreti iñcto egregio viro dño Guidone pape legũ doctore ex altera: clare pz dictũ borrelli sine gravamine appellasse causis et rationibus subscriptis.

¶ Primo quia per deducta in articulis dicti Francisci coyreti incipientibus hac die etc. in prima instantia corã dño officiali a quo traditis: vz in. j. ij. iij. iiij. v. et xvj. dictorum articulorum a quorum admissione dictus borrelli appellavit: apparet qd super hoc ats fuit iudicatum per dñm officialem a quo et ad vos appellatum per dictũ borrelli: que appellatio per vos egregiũ dñm iudicem fuit pronunciata deserta et invalida annus cum dimidio est elapsus: ut cõstat actis curie vestre: pro quibus idem coyreti petierat scribi in sua cedula incipiẽte/ cõparet etc. in prima instantia tradita: et que acta corã iudice a quo fuissent producta si dictus borrelli non appellasset. ideo ipse dñs officialis a quo iuste et san-
1 cte ordinavit dictis articulis per dictum borrelli responderi: quia † rebus iudicatis: de quibus in dictis articulis fit mentio standum est: et faciunt ius. l. ingenium. ff. de statu hoim. cũ si. Et non debent cause per sententiam parte vocata terminate que in rem trãsiverũt iudicatã iterato restaurari: ut in. c. quo ad consultationẽ. extra de re iudi. cũ si. qd si fieret si iterato ipse borrelli audiretur venire volẽs cõtra literas: de quibus in primo dictorum articulorum fit mẽtio. ideo scte et iuste ordinavit ipse dñs officialis/ a quo ordinando dictis articulis frãcisci coyreti tanquã relevatoriis partis tradentis responderi per dictum borrelli.

¶ Scdo quia a. vij. dictorum articulorum usque quasi ad ultimũ deducitur qualiter per literas monitorias et requisitorias dicti dñi officialis/ a quo dñs iudex tẽporalis Gratianop. pignorari fecit dictum borrelli de suis bonis/ ut cogeretur redire unitati ecclesie. Et fuit dictus dñs guido pape: ut procurator in rem suã dictorum coyretorum missus in possessionem cuiusdã camere in dictis articulis
2 mentionate. † Ideo modo non dz audiri dictus borrelli volens venire ad revocationẽ dictarũ literarũ excõicatoriarũ. Primo quia res nõ est integrata. ar. eorum que le. et no. in. c. si super gratia. de offi. dele. lib. vj. et eorum que dicit Bar. in. l. fundi. ff.

de acqui.pos. Scdo quia ipse litere excõicatorie circa tres anni sunt elapsi fuerunt ordinale suo marte currere debere ɔtra ipsum borrelli:q̃ propterea faciūt ius: vt in.d.l.ingenium.cum si. Tum quia ille litere de quib⁹ agitur fuerūt mandate exequutioni per iudicē tēporalē vt in dictis articulis deducitur:a quā exequutione et ab alijs expletis dicti iudicis tpalis ipse borrelli non appellauit prout appellasse debuisset si grauatus fuisset:ꝛ in scriptis a dicta exequutione vt dicit Cy.in.l.ab exequutore.C.quoꝝ appella.nō recipiuntur.ꝛ q: nō appellauit sic in rem iudicatā trāsierunt:ideo vlterius audiri nō debet : q: nō appellando tacite confirmauit gesta per dictū iudicem temporalē.vt in.d.c.qd ad cōsultationē. de re iudi.etiā in actibus extraiudicialibus.iuxta ea que leg.ꝛ no. in cle.causam.de elec. Et si modo audiret ipse borrelli nūq̃ esset litiū finis qd non est tolerādū neq̃ fiendū vt in.l.terminato.C.de fru.ꝛ lit.expen.ꝛ.l.fi.ff.pro so.ꝛ.l.fratris.C.de trāsac.cū si. ¶ Nec obstat si dictus borrelli a dictis expletis factis per dictā curiā tpalē querelauerit corā eodē nec iudice tpali vt fuit deductū in.xiij.articuloꝝ.nam illa querela non operatur appellationē: q: si operaretur appellationē non posset idē iudex de illo negocio denuo cognoscere cum fuerit functus suo officio.l.iudex.ff.de re iudi.cū si. sed debuisset ad superiorē vcȝ iudicē appellationū ideȝ borrelli recurrisse. Tum quia ipse borrelli nō debuit recurrere a dictis pignoratione et expletis ad dictū iudicē tēporalē Grationo. Jmo recurrisse debuisset ad dn̄m officialē metropolitanū Uienē qui monuerat dictos officiarios tēporales cōpellere dictū borrelli excōicatum redire vnitati ecclesie:q: iudex requirens de pretensis causis oppositionē cognoscere debet ꝛ nō iudex requisitus vt dicit ꝛ tenet Bar.in.l.a diuo pio.in prin.ibi: veritas est ꝛc.ff.de re iudi.idem dicit Jo.fer.post doc.in ti.forma executionis sententie diffini.in gl.j.in.iiij.col.ibi:qnto queritur pono qd res ista super qua ꝛc. et ibi:quid aūt dices ꝛc. Tum q: imo posset dici qd dictus borrelli ius si qd habebat in hac causa perdidit ex eo qd ipse borrelli diuidendo continentiā cause cōtra.l.nulli.C.de iudi.agit in diuersis iudicijs de hac materia ꝛ eodē tpe: vcȝ tam corā dicto dn̄o officiali Uienne/a quo:q̃ corā dicto iudice tpali Grationo. et in dicto.xiij.arti.deducitur.pro quo allegāt doc.l.j.in.§.fi.C.de asser. tollenda.idē etiā tenet Cy.in.l.nulli.C.de iud.ꝛ habet per gl.in.c.cū dilectus.in gl, fi.extra de purga.cano. ¶ Non obstat etiā qd dictus dn̄s Guido pape/vt procurator in reȝ suā dictoꝝ coyretoꝝ debitū/pro quo dicta pignoratio facta fuit/ primo petierat coram domino officiali Grationop. vt pretendit pars aduersa: quia ipse dn̄s Guido illi liti renunciauit:vt patet in processu cuius copia dicitur coram domino officiali Uienne:a quo producta.

3 ¶ † Ulterius non obstat qd opponit pars aduersa:vcȝ quod post litē motā corā dicto dn̄o officiali Grationo.non fuit licitum dicto Francisco coyreti creditori principali/nec dicto dn̄o Guidoni pape procuratori in rem suā dictoꝝ coyretoꝝ redire ad implorationē officij iudicis:qd etiā cōpetit pro exequtiōe snīe obtinēda, Quia non est verū qd intentata actione in factuȝ pro re iudicata videatur renunciatū officio iudicis cōpetenti ad exequendū sententiā:quicquid dicat pars aduersa.ꝛ dum pars aduersa alle.Spe.ꝛ Bar.ita dicere:salua pace: non ita dicunt ipsi dn̄i Spec.ꝛ Bar. Quia licet ipsi dicant qd illa duo remedia cōpetāt pro re iudicata:non tn̄ dicunt ipsi Spe.ꝛ Bar.qd vno remedio intētato videātur alteri renunciatū:prout videri poterit in libris eorum. Et qd eligēdo vnū ex dictis remedijs non videatur alteri renunciatum:adduco ad rationes sequentes. ¶ Primo q: videmus qd si quis fuerit missus in possessionem cā legati vel fideicōmissi seruādi:ipse nihilomin⁹ pōt agere ɔtra heredē vt sibi de legato satisfiat.l.qui legati.C.vt in pos.leg.ita qd per missionē bonoꝝ non

videtur legatarius actioni sue personali renunciasse. ¶ Scdo q: videmus qd si debitor sit alternatiue obligatus/vcz soluere creditori vel tenere obstagia: potest nihilominus ipse creditor compellere debitorem ad sibi soluendu: q: illud pactum de obstagiis tenendis fuit appositum in fauorem creditoris. ideo relictis obstagiis potest creditor alio iure petere debitum. ita dicit Barto. in. l. j. ff. de lege commisso. In proposito ergo dicamus quod relicta actione in factum in fauorem creditorum introducta potuerit rediri ad officium iudicis pro executione sententie obtinenda: licet primo fuisset actio in factum intentata. arg. in. c. pastoralis. §. p:ori. allegato. ¶ Tertio q: licet quis primo intentauerit petitorium potest ipsum petitorium relinquere et intetare possessorium: licet possessorium sit magis priuilegiatum: vt in. d. c. pastoralis. extra de cau. pos. et proprietatis. cu si. ¶ Quarto quia licet quis detineatur incarceratus ad instantiam sui creditoris: ipse creditor nihilominus potest conuolare ad bona ipsius creditoris: vel econtra: si creditor primo conolauerit ad bona debitoris potest nihilominus postea conolare ad persona debitoris. ita dicit et tenet Ang. de are. in. l. iiij. §. si ex conuentione. ff. de re iud. et ad istud proposito ipse Ang. inducit dictum. §. ¶ Quinto q: si quis fuerit missus in possessione ex primo decreto in vna re debitoris pot poni in alia re ex scdo decreto. et est licitu variare: vt dicut Jaco. de but. et Bar. vt refert ide de Are. qui ide tenet in. d. §. si ex conuentione.

4 ¶ † Sexto quia videmus quod si attentata in preiudicium appellationis fuerint petita reuocari via ordinaria: nihilominus potest rediri ad viam extraordinariam/vt officio iudicis reuocentur. ita dicit et tenet Jo. mo. in. c. cupientes. in. §. si. de elect. lib. vj. in glo. magna. et Jo. and. in. c. non solum. de appel. lib. vj. idem etia tenet Bal. in. l. iij. C. de appel. quos sequit Ang. de are. in. l. vna. ff. nil nouari appel. pe. ide etia tenet Raphael cuman⁹: vt ibi refert ide Ang. de are. ¶ Ex quibus etia infertur qd cum dicti articuli incipientes hac die &c. pro parte dicti Fracisci corteti coram dicto dno officiali/a quo traditi fuerint et sint relenatorij partis tradetis tam de iure q de equitate causis et rationibus. S. declaratis. qd ipse dominus officialis/a quo ipsos articulos in viin positionum ad respondendum eisdem per dictum borrelli bene et iuridice ordinauit eisde dictum borrelli responderi: etiam si aliqui ex ipsis articulis fuissent negatiui. per tex. et ibi glo. no. Jo. and. in. c. j. et. ij. de confes. li. vj. Ex quibus omnibus simul iunctis clare patet per dictum borrelli a dicta ordinatione admissionis dictorum articulorum sine grauamine fuisse appellatum. Sed quia facta dicta ordinatione per dictum dominum officialem / a quo pro parte ipsius borrelli ab ipsa ordinatione in scriptis fuit appellatum/videndu est si ipse dominus officialis/a quo potuerit procedere iuridice ad alia sua ordinationem/in qua ipse ordinauit literas excommunicatorias dictorum coyretorum contra dictu borrelli reaggrauari in eius contumaciam. et videretur prima fronte quod no: cum fuisset a dicta prima ordinatione ad vos dominum iudicem primatie appellatum. Sed contrarium est veritas: quia ipse dominus officialis/ a quo potuit ad vlteriora cause procedere cum fuisset ab interlocutoria appellatum et non fuisset per vos dominum iudicem primatie dicto domino officiali / a quo inhibitum vigore dicte prime appellationis: iuxta. c. non solu. de appellatio. libro sexto. Sed respectu dicte secunde ordinationis qua ipse dominus officialis a quo post dictam suam primam interlocutoriam ordinauit dictas literas excommunicatorias contra dictum borrelli reaggrauari in contumaciam ipsius borrelli pro quo nullus tunc comparebat : an appellatio dicti borrelli a dicta secunda ordinatione viua voce interiecta sit valida vel deserta sit pronuncianda: cum ab ipsa secunda ordinatione non fuerit in scriptis

appellatū. Et vitas est q dicta scda appellatio fuit et est deserta cū nō fuerit ab
ipa scda ordinatione in scriptis appellatū: qd demōstrat rōnibus sequētibus.
¶ Pro dicendor tn̄ euidētis est premittendum q litere monitorie dictorū cor
retoris sup dictū dn̄m officialē a quo in dicta scda ordinatiōe reaggrauate ꝓcesse
runt pro quibusdam expensis per dominum officialem a quo dudum contra
dictum borrelli adiudicatis taratis ad.xxxvj.florenn̄ ix.gros.iij. liardos.et.ij.
denarios: vt constat litera pro parte dicti francisci coyreti coram dicto domi-
no officiali a quo producta dudum cōcessa per ipsum officialē a quo die.xvij.
5 mēsis septēbris.1467. Ideo illa scda ordinatio i qua ipse domin⁹ officialis
q ordinauit dictas literas currere fuit facta in executione dicte taxe expēsa-
rum: iō dr et censeri dz interlocu. q2 ois ꝓnūciatio facta in execu. alteri⁹ snie et
diffinitiue est interlocuto. vt clare sentit pe.ia.in ti.de actiōe in factū ex re iu
dicata.in.§.sed.quid erit preses vel alter iudex et tunc etc.in fi.lz sec⁹ sit in casu
qn̄ appellatur a diffinitiua etc. idem sentit bar.in.l.si cū exceptione.§.hec aūt
actio.in glo.sup verbo datam.ff.quod me.cā. dum ibi dicit bar. q licet ab exe
cutione non appelletur: tn̄ ab interlocutoria de exequenda bene pōt appella-
ri: et ibi ordinationē sup executione sentētie appellat interlocutoriā. Plus ali-
bi dicit Bar. q qn̄ appellat ab executione snie: causa est in appellatione inferē
da. ita dicit ipse Bar.in.l.ab executore.in.j.col.ff.de appel. Si em̄ causa est in-
ferēda: ergo in scriptis est appellandū: iuxta.c.cordi.de appel.li.vj. et cēseri dz
interlocutoria: vt in.d.c.cordi. et faciunt no.per.Bar.in.l.ij.et.iij.l.eius.ff.de ap
pel. et facit ratio q2 q sentētia exequatur nō diffinit principale negociū cū iam
sit diffinitū. ideo nō est talis ꝓnunciatio diffinitiua: q2 diffinitiua est que diffi-
nit principalem questionē: vt dicit spe.in ti.de snia.§.spēs.vsi.j. et versi. diffini
tiua. facit.l.j.ff.de re iudi.no.etiam io fer.in tit.forma snie diffinitiue.in glo.
j.circa pn. Et q talis pronūciatio que fit in executionē snie sit interlocutoria.
tenēt Cy. et Bal.in.l.ab executore.C.quo.ap.nō reci. In omni em̄ negocio non
est nisi vna snia diffinitiua que dz ꝯtinere absolutionē vel cōdemnationē et
alie ordinatiōes q precedūt vel sequunt sunt interlocutorie: p ea q dicūt Bar.
in.l.ij.ff.de appel.reci. et Pe.Ja. et Spe.in locis ꝑalle. Et q taxatio dictarū expē-
sarū: de qb⁹ principalr in hac cā agit dicat interlocutoria. dicit Jo.Fer.in ti.
forma appel.ab interlocu.in gl.pe.in fi.ibi nam et hoc fieri contingit in graua
mine illato circa executionem snie et expensarum taxationē etc. facit etiam ꝑ
hoc quod dicit Barto.post dy.videlicet q snia super missione in possessionem
ex secundo decreto est interlocutoria licet tribuat ius: q2 non diffinit negociū
principale in.d.l.ij.ff.de appel.reci. et in.l.si finita.§.iulianus. et.§.si forte.ff.de
dā.infec. idem tenet odofre.in aut.qua in prouincia.C.vbi de crimine agi opz
et ideo cum dicta scda ordinatio p dictum dn̄m officia. a quo dicat interlocuto
ria p premissa: et ipse borrelli ab ea non appellauit in scriptis sed simpliciter vi
ua: vt patet in instrumento appellatiōis ex aduerso ꝓducto: ideo dicta eius
scda appellatio est deserta et talis pronunciāda et causa huiusmodi remitten-
da dicto dn̄o officiali a quo iuxta dictum.c.cordi. In appellatiōe em̄ ab interlo
cutoria debet cā pretensi grauaminis exprimi et specificari: alias appellatio
reddit inutilis vt habetur in.c.vt debitus.extra de appel. et in.d.c.cordi. et no.
p glo.in.l.iij.in fi.et.l.seq. et ibi Bar.ff.de appel. Nec sufficit generaliter vel ob-
scure illos exprimere: sed spāliter sunt noiande. vt in cle.appellāti.de appel. et
ibi per doc. Immo et si dicta secūda ordinatio a qua extitit ex aduerso viua vo-
ce appellatū posset dici obtinere vim diffinitiue sentētie adhuc debuisset ipe
borrelli ab ipsa ordinatione in scriptis appellasse: vt dicit et tenet Joan.Mo.
in.c.cupiētes.§.q si p.xx.dies sup verbo.priuatos.de elec.li.vj. Cōcludit ergo

q̄d dicta prima appellatio dicti borelli in scriptis interposita fuit interposita sine grauamine: ideo friuole fuit appellatum. Alia vero secunda appellatio viua voce facta etiam fuit sine grauamine interposita: estq̧ etiam deserta: quia simpliciter viua voce fuit appellatum causis ⁊ rationibus .s. late ⁊ clare deductis et allegatis.

Summarium.

1 Taxa solidi censualis quando indebite facta censeatur.
2 Taxa solidi censualis quando subiacere dicatur vitio nullitatis.
3 Supplicatio quando ad bonam ⁊ iustam causam fieri dicatur.
4 Testis singularis non probat.
5 Emphiteosis non per testes sed per instrumenta probatur.
6 Connexorum idem est iudicium.
7 Filius heres patris non potest contra eiusdem facta venire.
8 Codicillus quot debeat probari testibus.
9 Procurator compromittere nequit nisi mandatum speciale ad hoc receperit.
10 Transactio mandatum speciale requirit.
11 Solutio violenta que dicatur ⁊ an ex ea ius queratur.

Consilium .cxviij.

Circa diffinitionē processus hoim parochiarū lancij ⁊ de mēdres terre cassenatici supplicantiū ex vna parte: ⁊ magnifici ⁊ potētis viri Jacobi dñi cassenatici supplicati ex altera videntur cōsiderāda ⁊ in iure declarāda puncta ⁊ dubia subscripta pro declaratione iuris ⁊ intētionis dictoꝝ hoim supplicantium. Primo si taxatio seu adualuatio solidoꝝ censualium dicti dñi cassenatici facta in camera cōputorum dalphi. die .xiij. mēsis maij .1469. debite vel indebite fuerit facta. Scdo si ipsa adualuatio siue taxatio dici possit vitio nullitatis subiacere. Tertio si ad bonā causam supplicauerint dicti hoies p̄tendo se relaxari ab arresto quo detinebātur ad causam refortij dictoꝝ solidorū. sup qua supplicatione inserta. fo. ij. presens processus fuit exorditus ⁊ formatus. Quarto si per presentem p̄cessum legitime cōstet q̄d dicti solidi censuales solui debeāt dicto dño cassenatici ad rationem auri cōputatis quatuordecim vel q̄ndecim grossis pro singulo floreno auri: vt ipse dñs in suis articu. p̄tendit. Quinto et si dicti solidi soluti fuerint ad rationē auri an illi valori potuerit per dictos homines prescribi et si prescriptum fuerit. Et si ipse dominus cassenatici debeat in integrum restitui aduersus dictam prescriptionem. Sexto et si non fuerit prescriptum illi iuri: an saltim ipsi homines possint dici esse tuti exceptione pacti de non soluendo ad rationem auri iuxta dispositionem codicillarem domini Francisci patris quondam ipsius domini moderni cassenatici.

Septimo si ordinatio dominorum arbitratorum cassenatici in processu producta et inserta. folio. xlvij. noceat in aliquo dictis hominibus lancij ⁊ de mendres qui ipsi ordinationi expresse consentire recusauerunt.

Octauo si assertum possessorium seu quasi per dictum dominum cassenatici in processu allegatum dum dicit se et eorū predecessores fuisse et esse in possessione seu quasi dictum solidum exigendi ad rationem auri, vt .s. circa quartum quesitum tetigi possit nocere dictis hominibus si probatum foret.

1 Ad primum quesitum dico dictam taxam seu adualuationem dictorum solidorum censualium fuisse indebite factam ⁊ talem esse presumendam cum per presentem processum nō appareat de assertis antiquis recognitionibus dicti dñi cassenatici in ipsa adualuatione mētionatis per quas apparet dictam taxam seu adualuationem esse veram: quia processu iudicis aut eius cōmissarij

non creditur nisi quatenus de actis coram eo gestis plene constaret.per ter.in.c. Qui contra falsam.in fi.extra de proba.ita etiam dicit Bar.in.l.si est nullo.in prin. ff.de re iud.Hinc est quod alibi dicitur quod verba narratiua in sententia iudicis non creditur nisi quatenus aliter peracta constaret.ita dicit Spec.in ti.de pba.in.§.fi.versicu.sed pone iudex:ideo dictus cassenatici sentiens dictam adualuationem fuisse male factam eam etiam impugnat tanquam male factam in.xv.suorum articulorum incipientium.magnificus.&c.fo.xxvij.

2 ¶†Ad secundum quesitum si dicta adualuatio solidorum dici possit subiacere vitio nullitatis.& credo indubitanter quod sic.Primo quia magister petrus de suellis qui dicitur in camera computorum pro dictis hominibus comparuisse non erat procurator dictorum hominum tempore dicte adualuationis solidorum.pro quo.l.licet.ff.de iudiciis.& in.l.licet.C.de procur.Et facit ratio quia ad efficaciam alicuius actus prius est querendum de potestate facientis:que si deficiat actus redditur nullus.l.si queramus.ff.de testa.& ff.de confir.tu.l.naturali.§.si conuenerint.& de iure codi.l.quidem.Et talis exceptio procuratoria cum reddat processum retro nullum:potest quandoque opponi etiam post sententiam:vt dicunt doc.in.d.l.licet.& non transit in rem iudicatam:sed potest semper oppoini vsque ad.xxx.annos vt plene per Guil.de monte lauduno.in cle.j.de sen.& re iudi. ¶ Et si dicatur quod postea pendente hac causa in hac curia parlamenti dictus de suellis fuit per procuratores dictorum hominum substitutus cum ratificatione gestarum per dictum de suellis:vt patet in processu fo.xij.quo ad homines de medreo:et quo ad homines lancij.fol.clxvj.verso.istud non obstat.Quia dicti procuratores non habebant speciale mandatum illa gesta per dictum de suellis ratificandi:ideo non valuit talis ratificatio : quia non potuerunt dicti procuratores excedere fines mandati.l.diligenter.ff.mandati.cum simi.¶Etiam quia dicti procuratores non ratificauerunt nisi gesta per dictum de suellis in curia parlamenti.tacendo de gestis in camera computorum dalphi.vt patet fo.clxvj.verso.& cum dictus processus in camera computorum factus sit nullus per premissa sequitur necessario quod ipsa adualuatio fuit nulliter facta:quia quando processus est nullus sequitur quod ordinatio inde sequuta est nulla:vt dicit Spec.in titu.de sen.§.penulti.ver.item est nulla ratione processus.¶Secundo subiacet dicta adualuatio vitio nullitatis quia pro dicto domino cassenatici tempore dicte adualuationis nullus comparuit qui haberet mandatum a dicto domino cassenatici.¶Tertio quia cuilibet recte intuenti potest apparere ex lectura ipsius dictam adualuationem esse obscuram & incertam nec posset super ea recte iudicari de valore solidorum de quibus agitur secundum intentionem partis aduerse.Ideo illa obscuritas et incertitudo reddit illam assertam adualuationem nullam.iuxta ea que leg.& no.§.curare.institu.de actionibus.Et debet propterea illa pretensa adualuatio quia incerta & obscura pro non facta haberi arg.eorum que le.& no.in.c.cum in multis.de rescrip.lib.vj.et eorum que no.per car.floren.in cle.ij.vt lite pendente.¶Quarto quia & si illa adualuatio fuisset clara & facta iuxta intentionem partis aduerse prout non fuit:fuisset adhuc ipsa adualuatio nulliter facta cum fuisset facta ipsis hominibus non confessis nec conuictis testibus aut documentis.iuxta ea que leguntur & no.in.c.ecclesia sancte marie. extra de constitu.

¶Quinto quia in dicta adualuatione seu taxa solidorum fuit adiecta dictio pro nunc que denotat actum imperfectum & non confirmatum. vt dicit Bald. in feu.in.c.j.de milite vasallo qui contumax est. Et ex actu imperfecto et non consummato non oritur actio.vt in.l.contractus.circa prin.C.de fide instru.& hoc de secundo quesito.

3 ¶†Ad tertium quesitum si dicti homines ad bonam et iustam causam supplica

cauerint in eorum supplicatione inserta in processu folio.ij.cuius vigore presens processus fuit exorditus.et credo indubitanter quod sic. Primo quia aduaIIuatio seu taxatio dictorum solidorum cuius aduaIuationis vigore dicti homines fuerunt constituti in arresto donec soluissent dicto domino cassenatici assertum resortum dictorum solidorum fuit nulliter facta vt supra in secundo quesito declaraui et illa nullitas apparens re ipsa debuit impedire executionem: vt dicit Barto. in.l.quarta.§.condemnatum.ff.de re iudica. ¶ Secundo quia castellanus dicti domini cassenatici qui ipsos homines in arresto constituerat nullam habuerat commissionem a presenti curia parlamenti nec ab aliquo alio iudice de ipsos homines constituendo in arresto pro illo asserto resortio ideo male fuerant in arresto constituti: quia ille qui obtinet sententiam non debet eam exequi nec exequi facere sua propria autoritate sine commissione de exequendo per ea que leguntur et not.in.l.fundi venditor.ff.de acquiren.possessio.et ibi Barto. et si exequatur aut exequi faciat ille qui obtinuit sententiam sine commissione incidit in penam perditionis iuris sui.ita dicunt Innocen. et docto. in.c.cum nostris.extra de concessio.prebend.in gl.super verbo episcopatu.circa medium.et de hoc plenius tetigi in statuto si quis per literas.in glo.j.in tertia colum.ibi: item etiam non excusaretur &c. ¶ Tertio quia dicta pretensa aduaIuatio nullum importat resortium per dictos homines fiendum dño cassenatici si bene intelligatur: quia licet decem et septem denarijs.illi tamen.xvij.denarij non intelliguntur de meliori valore monete quam valeat moneta regia vel dalphinalis nunc currens vt scribitur in ipsa aduaIuatione ibi: monete regie vel dalphi.&c.et sequitur ibi nunc currentis. Licet enim illa verba monete regie nunc currentis sint posita post alia verba solido valente &c.illa tamen verba monete regie vel dalphinalis posita debent referri et intelligi ad turones: quia per verba sequentia declarant precedentia vtroque iure testante.vt in.l.si seruus plurium.§.filia.ff.de lega.j.et in.c.secundo requiris.extra de appellationi. maxime quia post verbum turonis non declaratur alia moneta quam regia vel dalphinal. ¶ Quarto quia et si dicta aduaIuatio intelligeretur de meliori moneta/ ipsi tamen domini camere non condemnauerunt dictos homines ad soluendum assertum resortium: nec similiter hec venerabilis curia parlamenti. Ideo male et temerarie compellebantur ipsi homines per arrestationem suarum personarum ad soluendum dicto domino cassenatici dictum assertum resortium: quia executio non debet precedere condemnationem. et si fiat prout (in casu nostro temerarie fuit factum totum subiacet vitio nullitatis: vt in.l.j.et ij.C.que senten.sine app.rescind.ita etiam dicit et tenet Bar.in.d.l.si cum nulla. in fi.ff.de re iudi. Et ibi dicit ipse Bar.quod multos libellos rejici fecit in quibus rei petebantur compelli ad soluendum quia non petebatur primo condemnari. ¶ Quinto quia vt deponunt testes partis aduerse videlicet tertius testis. idem quintus testis.idem.vj.testis: idem.vij.idem.xij.testis et multi alij: dominus quondam cassenatici pater dicti domini moderni cassenatici dictum assertum resortium dictorum solidorum de quibus agitur remisit dictis hominibus supplicantibus prohibendo ne eius successores illud exigerent: ideo indebite arrestabantur ipsi homines. ¶ Sexto quia dictus dominus cassenatici petit dictum pretensum resortium pro toto tempore preterito. Et tamen per processum constat quod in quarta parte que sibi obuenit de dicta terra ex persona domini nostri regis a.xxv.annis citra vel circa dicti homines antea non consueuerant soluere domino nostro regi tunc dalphi.et suis predecessoribus seu eorum officiarijs nisi quatuor liardos bone mon.pro solido vt deponunt.xv.xx. xxiij.xxv.xxvj.et.xxviij. testes pro parte dictorum hominum examinati super

tertio articulorum ipsorũ hominũ incipientium addendo insertorum.fol.lxxviij.
ideo ad bonam causam conquesti fuerunt dicti homines. ¶Septimo quia di-
ctus dñs cassenatici petit dictũ assertum refortium indifferẽter de toto tempo-
re preterito. Et sic male etiã si pro modo sibi deberetur: quia si deberetur nõ si-
bi pertinet sed pluribus alijs diversis personis quib⁹ ipse dñs cassenatici ar-
rendavit cessitqꝫ et remisit pluribus annis de quib⁹ arrendamentis deponunt
testes dictorum hoim super.vj.suorum articulorum incipientium ad fines ꝛc.
examinativeꝫ primus.x.xj.xij.xiij.xviij.xxv.xxviij.ꝛ.xxix. ¶Et fatetur etiã pars
adversa dicta arradamenta in primo suorum articulorum incipientiũ magni-
ficus ꝛc. Ideo ex hoc alio capite male agit ipse dñs cassenatici: ꝛ bene moti fue-
rant dicti hoies super hoc supplicare, cuꝫ omnino eidem dño non cõpetat sed
dictis arrendatoribus et pretoribus fructuum dicte terre cassenatici si qd ius
dicto dño in asserto refortio cõpeteret: ꝛ obstat eidem dño exceptio qd alteri fa-
cte fuerũt venditio ꝛ cessio saltim durantibus annis quibus ipsa arrendamẽ-
ta duraverunt. vt dicit Bar. post Jac. de are. ꝛ Old. in materia satis peregrina.
in.l.facta.§.si heres.ibi quero de questione notabili ꝛc.ff.ad trebellianũ. idem
etiam dicit Jo.ferrarij in tit.forma libel.in causa venditionis in glo.super ver-
bis cessit ꝛ mandavit. ꝛ hoc de tertio quesito. ¶Ad quartũ quesitum si per pre-
sentem processum cõstet legitime qd dicti hoies teneantur eorum censum sol-
4 vere ad rationem auri vt ipse dñs cassenatici pretendit in suis articulis. †Cre-
do qd non primo quia testes pro parte dicti dñi cassenatici super hoc examina-
ti sunt soli ꝛ singulares de diversis pretensis actibus pretensarum solutionuꝫ
deponentes ideo nõ probant.l.iurisgentium.ff.de test.cũ multis simi. ¶Etiaꝫ
quia dicti testes partis adverse nõ fuerunt interrogati iuxta interrogatoria ꝓ
parte dictoruꝫ hoim tradita in processu inserta ideo ex hoc alio capite nõ pro-
bant. vt dicit ꝛ tenet expresse Jo.an.in.c.cũ causam.extra de testi.in.ij.col. ibi:
dicit se scire.ꝛc.ꝛ ibi dicit ipse Jo.an. qd tutum est cõsilium qd pars tradat in-
terrogatoria testibus partis sue adverse fienda. Tum quia pretensum posses-
sorium dicti dñi cassenaticiꝫ si probaretur non valet per eã que dicam infra cir-
ca quesitum. ¶Scdo quia de ipsis assertis censibus nec de ipso asserto maiori
valore constat per aliqua documenta sive recognitiones que pars adversa ꝓ-
duxerit quia nulla produxit per que appareat de ex adverso pretenso valore di-
5 ctorum solidoruꝫ de quibus agitur. ¶†Nec posset ipsa asserta maiorvalentia
solidorum per testes probari: quia emphiteosis non potest probari per testes:
sed debet per instrumẽta probari. per tex.in.l.j.C.de iure emphiteo. ibi scriptu-
ra interveniente ꝛc. Et non mirandum de hoc casu quia sunt multi alij casus
numero.xxviij. qui non possunt probari nisi per scripturam: quos enumerat
glos.in.c.de censibus.libro sexto. In hac enim causa satis agitur de re emphi-
teoticaria: quia agitur de censibus qui pretenduntur ex adverso deberi pro pre-
tensis rebus emphiteoticarijs: quia non posset dici res emphiteoticaria nisi
pro ipsa re aliquis annuus census solveretur. Et in hoc differt res emphiteo-
ticaria a contractu feudali quia pro re feudali nullus census debetur sed ser-
vitium quando a domino requiritur et plene de hoc per petrum helye in tra-
ctatu suo de iure emphiteotico. ita quod oportet necessario dicere quod cẽsus
sit pars rei emphiteoticarie et per consequens non possit census probari nisi
per instrumenta vel recognitiones sicut nec ipse contractus emphiteoticarius
per dictam.l.j.C.de iure emphiteo. ¶Et si quispiam vellet dicere quod census
venit accessorie ad contractum emphiteoticarium. vi.l.secunda et tertia. C. de
iure emphiteoti. adhuc idem esset quia accessorium sequitur naturam princi-
palis, vt in capitu. accessorium. de regulis iuris. libro sexto. et in.§. inter dile-

clos.extra de fide instru.⁊ in.l.cum heres a debitore.§.qd si sti
pulatus.ff.de reg.iur.cum si. Nec posset fieri cõtractus emphi
teoticarius nisi in eo census adijceretur vt dicit Pet.helie. vbi
b s.†Et sunt res connexe ideo idem iudiciũ de vno sicut de alio
sibi connexo.l. qui chyrographum.⁊.l.predijs.§. domum.ff.de
lega.ij. Et sic si pro qr dictus census non possit per testes pro
bari nihilominus valor:quia accessorium ⁊ connexum per su
pra allegata.item quia coniunctio rerum facit videri vnũ etiã
illa que sunt diuersa vt in.l.tria.ff.de excu.tut. Ita qd per hec
satis est expeditum qd dictus dominus cassenatici non proba
uit quoquomodo assertum maiorem valorem solidorum per eũ
petitorum:⁊ hoc de quarto quesito.

¶Ad quintum quesitum an si maior valor dictorum solidorũ
debitus fuisset:an dicti hoies illi maiori pretenso valori p̃scri
pserint et prescribere potuerint.Circa hoc puto dicendum,qd
quia testes pro parte dictorum hominum examinati super.vj.
articulorum dictorum hominum incipientium pro latiori.in
sertorum.fo.xxxv.videlicet.ij.iiij.v.vj.ix.xj.xxj.xxij.xxv.xxviij.⁊
xxix.testes deponunt qd dicti homines longo tempore tam de
vita domini moderni cassenatici q̃ vt francisci eius quondam
patris longo tempore non soluerunt solidum cẽsum nisi ad ra
tionem quatuor liardorum monete regie vel dalphi.qd illi pre
a tenso maiori valori ⁊ pretenso refortio fuit prescriptũ* per tex.
in.l.qui semisses.in prin.ff.de vsur.¶Nec debet ipse dñs casse
natici etiam si minor foret restitui aduersus dictam p̃scriptio
nem prout petit licet inciuiliter in.xij.suorum articulorũ inci
pientium.Magnificus ⁊c.quia prout oppositum fuit in articu
lis dictorum hominum incipientium vt vobis.fo.lxxxj.dictus
dominus cassenatici habuit tutores rectores ⁊ gubernatores
persone ⁊ bonorum qui sunt notorie soluendo:vt deponunt te
stes sup dictis articulis examinati:⁊ fatetur pars aduersa re
spondendo scdo dictorum articulorum:ideo eidem dño casse
natici deneganda est restitutio in integrum per eum postula
ta donec prius pro suo pretenso interesse acto cõtra dictos ei9
olim tutores ⁊ ipsis prius discussis.ita dicit ⁊ tenet Anger. de
perusio.in aut.de hered.⁊ fal.in.§.illud quoq̃ colũ.j.¶Postea
vero competeret minori restitutio in integrum in subsidiũ vbi
minor interesset suum tutorem consequi non posset: sed prius
debet tutor discuti per tex.cum glo.in.l. properandum.§.fi.C.
de iudicijs.⁊ ibi etiam plene per doctores.¶Ad sextum quesi
tum ⁊ si non fuisset prescriptum illi asserte maiori valentie so
lidorum an saltim ipsi homines sint tuti aduersus petita per
dominum modernũ cassenatici ex eo qd dominus Franciscus
dominus quondã cassenatici pater domini moderni post eius
testamentum condidit vnum codicillum in quo ipse ordinauit
q̃d ipse dominus modernus eius filius ⁊ heres ⁊ cõsequenter
eius successores non recuperent dictum solidum census ad ra
tionem auri nec in alia fortiori moneta nisi tantummodo qua
tuor liard.pro solido.

c ¶†Et indubitãter credo qd dicti homines sunt tuti aduersus
petita

a ¶Fuit p̃scriptũ.vide Bart.in.l.si p̃ris.in p̃n.ff.de aq̃ plu.arcen.

petita per dictum dominū cassenatici vigore dicti codicilli cum ipse dominus modernus sit filius & heres dicti eius quondam patris codicillantis: ideo contra facta sua venire non potest: sed ea seruare debet etiam si de re pertinente ad filium dispofuisset per tex. in .l. cum a matre. C. de rei ven. quia eadem persona reputantur vt in aut. de iureiur. a moriente prestito. §. j. ¶ Maxime cum sit heres patris vt constat ex processu quia tenet terram cassenatici quam dictus eius quondam pater codicillans habebat & tenebat temporibus eius vite et mortis vt fatetur dictus dñs cassenatici suis articulis incipientibus acceptādo &c. p. quo .l. gerit. ff. de acqui. here. cum simi. multis. ¶ Nec obstat si dictus codicillus non fuerit in isto processu productus: q: de ipso codicillo plene deponunt testes partis aduerse videlicet primus. ij. iij. v. vj. vij. xij. xv. & xx. testes examinati & inserti in processu. fo. cxx. & folijs sequentibus vsq; folio. cxxx.

8 ¶ Et licet quo ad solennitatem ipsius codicilli sufficerent quinq; testes in .l. fi. C. de codi. cum si. reperiuntur tñ dicti. ix. testes partis aduerse de illo codicillo deponētes. Et duo alij testes pro parte dictorum holm examinati vz octauus testis. fo. xciiij. & xij. testis. fo. cj. verso. Et sic sunt. xj. testes hincinde examinati de dicto codicillo deponentes qui ipsum codicillum clare probant. Nam videmus qd licet in testamento requirantur. vij. testes tñ tale testamentū sic fuisse factum potest probari minori numero testium vz per duos testes vt dicit glo. quam sequitur Azo & doc. in .l. cōparationes. C. de fide instru. super verbo duobus. in .l. heredes palam. in prin. ff. de testa. ¶ Et fatetur etiam dictū codicillū pars aduersa in. ix. suorum articulorum incipientium acceptando &c. & hec videntur sufficere pro declaratione sexti questii. ¶ Ad septimum si ordinatio dominorum arbitratorum pro parte dicti domini cassenatici producta & in processu. fo. xlvij. in aliquo noceat dictis hominibus lancij de mendres. dicendū est qd non. ¶ Primo quia assertis procuratoribus dictorum hominum nō fuerat data potestas compromittendi vt patet instrumentis in instrumento ordina-

9 tionis arbitratorum insertis que tñ potestas specialis requirebatur: ¶ procurator sine speciali mandato cōpromittere non potest qd probatur quia arbitratiorum pronunciatio est quedam transactio. ar. d. l. non minorem. cum ibi not. C. de transac. & dicit Bar. in .l. j. §. aduocator. ff. de varijs & extraordi. cognitionibus. & no. glo. super verbo conuentum in aut. vt differentes iudi. §. si vero.

10 ¶ Sed in transactione requiritur speciale mandatum vt dicit glo. in .c. coraz. extra de in integrum resti. in antiquis igitur &c. ¶ Cum quia dicti procuratores non habebant speciale mandatum transigendi qd speciale mandatum requiritur in .d. c. coram. ¶ Sed tantummodo habebāt potestatem comparendi coram amicis & arbitratoribus sine speciali mandato cōpromittendi: prout tñ requirebatur vt legitur & no. in .c. per tuas. de arbi. ¶ Cum quia dicti procuratores nō iurauerunt neq; promiserunt stare ordinationi dictorum dñorum arbitratorum. Cum quia dicti dñi arbitratores nō habuerunt relationem a magistro Joanne de origniaco & dremono souerū prout inter dictas partes fuerat actum vt legitur in dicto instrumento ordinationis: ideo nō valuit eorum ordinatio: quia qñ de agendo aliquid restat fiendum nihil videtur fuisse actum et actus nō vz per ea que leguntur & no. ff. ad exhibendum in .l. iulianus. §. sed et si quis & per Bar. in .l. j. ff. de testa. Cum quia dicti dñi arbitratores nō ordinauerunt qd dicti homines aliqd assertum refortium solidorum soluere debeant dicto dño cassenatici vt patet ex lectura instrumenti ipsius ordinationis. ¶ Et si ipsi dñi arbitratores ordinauerint qd dicti homines soluere debeant ad bonam monetaz que dicitur in assertis recognitionibus descripta. Non tñ apparet de ipsis assertis recognitionib⁹: vt supra circa primum questium dixi: ideo

vos domini mei ius dicturi secũdũ illas iudicare non potestis:quia nõ potestis
iudicare de his que vobis per acta non apparent iuxta ea que le.⁊ no.in.l.illi-
citas in.§.veritas.ff.de offi.presi. Nec potest capi fundamentum in dicta ordi-
natione dictorum arbitratorum:quia dicti homines lancij ⁊ de mendres nõ ra-
tificauerunt dictam ordinationem arbitratorum: imo expresse dixerũt qđ non
consentiebant. ¶ Ideo ex illa pronunciatione arbitratorum non emologata non
fuit nata actio nec dz executioni demandari contra dissentientes vt dicit Joã.
an.post Inno.⁊ doc.in.c.quintauallis.in vltima col.ibi. Item ad differentiam
arbitri ⁊ arbitratoris ⁊c.extra de iureiur.de quo etiam tetigi.xvij.articulorum
dictorum hominum incipientium pro latiori ⁊c.⁊ hoc de septimo quesito.
¶ Ad octauum quesitum si possessorium circa exactionem dictorum solidorum
per dictum dominum cassenatici allegatum nocere possit dictis hominibus.
Pro cuius quesiti responsione premitto qđ dictus dñs cassenatici in nono suo-
rum articulorum incipientium accepiando ⁊c.deducit ⁊ fatetur qđ dicti sui ho-
mines soluerunt dictos solidos ad rationem per eũ pretensam per detentio-
nem ⁊ arrestationem suarum personarũ more debitorum fiscalium. ¶ Ex quo
propterea sequitur responsio ad dictum octauum quesitum qđ ipse dñs casse-
natici de dicto pretenso possessorio se iuuare non potest aduersus dictos suos
11 homines:quia † vbi dñs potens sine cause cognitione vt in casu nostro gagiat
vel arrestat homines ⁊ subditos suos non potentes vt sunt dicti sui homines
supplicantes qui sunt pauperes ⁊ simplices agricole vt constat per processum:
talis pretensa solutio dicitur violenta:⁊ ex illa non queritur ius neq; possessio
seu quasi dicto dño cassenatici quia presumitur extorsio ⁊ violentia vel clande-
stinitas.ff.quod metus causa.l.fi.§.penul.⁊ no.extra de postula.prela.in.c.bo-
ne.per Inno.⁊ de prescriptionibus.c.si diligenti.etiam per Imo.⁊ per Spe.in
titu.de prescriptionibus.versi.hoc etiam no.⁊ facit quod ibi not. per Jo.an.in
addi.⁊ per Joan.fab.⁊ alios doc.in.l.si certis annis.C.de pac.⁊ insti.de actio.§.
equa.in.iij.q.prin.circa fi. versi.illud autem no.vbi ponit notabiliter Jo.fab.⁊
per Bal.in.l.ij.C.de senten.Quo casu consuetudo vel prescriptio etiam longis-
sima non sufficit:quia esset irrationabilis ⁊ inductiua peccati:⁊ abesset bona fi
des vt in.c.fi.extra de consue.⁊ de prescriptionibus.c.quia non omne.⁊ de reg.
iur.c.male fidei.lib.vj.⁊ in auf.vt nulli iudic.in prin.colla.ix.potestis enim do
mini mei cogitare qualis violẽtia in dicta pretensa exactione interuenit:quia
licet ipse dominus cassenatici non habeat fiscũ nec debeat vti iure fisci:tamen
fatetur ipse dominus cassenatici qđ more debitoris fiscalium in exactiõe vsus
est ⁊ male ⁊ contra eius potestatem. ¶ Et ideo⁊ non immerito dictus dominus
Frãciscus pater dñi moderni cassenatici ĩ suo codicillo de quo.s.in sexto quesi
to feci mentionem prouidere volens sibi in foro conscientie ordinauit quod di
cti solidi nõ exigerentur nisi ad reci.quatuor liardos pro solido:super quo etiã
domini mei ius dicturi est valde attendendum. ¶ Ex quib⁹ supra allegatis si-
mul iunctis clare patet supplicata pro parte dictorum hominum lancij et de
mendres et petita in conclusionibus articulorum suorum in causa traditorum
pronunciari debere per hoc magnificum dalphi.parlamentum non obstanti-
bus dictis propositis et probatis pro parte dicti domini cassenatici que non
obstant per premissa.

¶ Summarium.

1 ☞ Citatio legitima que dicatur.
2 Taxatio asserti patrocinij qñ dicatur vitio nullitatis subiacere.
3 Taxatio quando nulliter processisse dicatur.
4 Stilus curie qualiter probetur.

5 Stilus legitime probatus ubi locum habere possit.
6 Stilus de iure communi interpretationem patitur.
7 Ratificatio gestorum causa appellationis pendente an possit acta principalia validare.

¶ Consilium.cxix.

Ex processu cause appellationis per vos venerabilem et egregium virum dominum officialem metropolitanum Vienne diffiniende inter franciscum coyreti nominibus suo et tutorio liberorum et heredum ioannis coyreti ex una parte appellantis. Et relictam petri malo nomine quo in actis appellatam ex altera: possunt elici dubia subscripta examinanda in iure pro declaratione iuris et intentionis dictorum coyretorum appellantium. ¶ Primo si dicti coyreti appellantes fuerunt legitime citati visuri taxationem pretensi patrocinij dicti quondam petri malo: de quo asserto patrocinio in hac causa agitur.
¶ Secundo si taxatio dicti asserti patrocinij per dominum officialem a quo facta possit dici vitio nullitatis subiacere ex eo quod dicti coyreti non fuerunt debite vocati sive citati visuri dictam assertam taxationem patrocinij.
¶ Tertio si dicta taxatio asserti patrocinij ex alijs capitibus ex persona dictorum liberorum petri malo dici possit nulla: et nulliter processisse. ¶ Quarto si assertus stilus curie officialatus grationopol. ex adverso in actis principalibus allegatus fuerit legitime probatus. ¶ Quinto et si ille pretensus stilus fuisset legitime probatus an debuerit ordinari per dominum officialem a quo quod assertum patrocinium taxatum ad.xvij.florenos et quatuor grossos deposita retur vigore dicti stili. ¶ Sexto si processus factus in personam noe regis in cuius personam fuerunt facte ordinationes a quibus extitit appellatum sit nullus: cum ipse noe non esset illo tempore actor dictorum liberorum de malo. ¶ Septimo si acta prime instantie potuerint iustificari ex noua productione actoris dicti noe regis, cum ratificatione gestorum in hac causa appellationis producte.

1 ¶ †Ad primum si dicti coyreti debite fuerint citati visuri taxationem dicti asserti patrocinij. Ad quod dicendum est quod ipsi non fuerunt debite citati. Quia litera citatoria inserta in actis principalibus.fo.viij.legitur fuisse concessa die.xxviij. mensis iunij. Et continet illa litera citatoria quod dicti coyreti citarentur ad diem sabbati tunc proximam que cadebat ad diem sabbati tunc instantis mensis iulij ad quem diem non fuerunt citati dicti coyreti: ut patet ex actis principalibus. ¶ Et si illa litera citatoria fuerit executa contra dictos coyretos illud fuit postea videlicet die.xiiij.mensis augusti. ideo illa executio nulliter processit causis subscriptis. ¶ Primo quia dicta litera citatoria continebat quod citarentur dicti coyreti ad primam diem sabbati tunc sequentem: que cadebat ad primam diem sabbati tunc instantis mensis iulij ideo vigore illius litere non debuerunt citari ad aliam diem: videlicet ad.xx.diem mensis augusti, prout citati pretendunt ultra tenorem litere: quia fines mandati servandi sunt et si aliter fiat totum ruit vitio nullitatis.l.diligenter.cum ibi no.ff.mand.et in.c.per tuas. extra de arbi.et faciunt ea que leg.et no.in.l.ab executore.C.quorum ap.non recipi. Et unaqueque res debet operari secundum finem sibi impositum.ar.l.domus.ff.de ser.ur. predio.et.l. §.cum qui.ff.de constitu.pecu. ¶ Secundo quia etsi diceretur quod dicti coyreti fuerunt citati ad diem.xx.augusti.illa citatio esset nulliter facta quia sine mandato iudiciario quia non mandabatur citari ad dictam diem.xx.augusti: ideo si quis vellet dicere quod ad illam diem.xx.augusti fuissent citati sine mandato iudiciario.per.l.fina.C.de requir.re.quia non potuerunt citari sine novo mandato iudiciario: ut plene per Anto.de butri.in.c.j.de iudi. ¶ Tertio quia veritas est

qd ipsi co;zeti nō fuerūt citati ad dictā diem.xx.augusti vi(starī) taxationē dicti asserti patrocinij:quia in executione dicte litere citato;ie non fit mentio de dicta die.xx.augusti. ¶ Sed simplr cōtinet ipsa executio verba sequentia. Executa fuit per me curatum beate marie de vallibus die.xiiij.mensis augusti.&c.

¶ Quarto quia illa executio illo modo simpliciter facta absq; expressione diei est intelligenda ad diem in litera expressatā. que tamen dies citationis erat lapsa per.xl.dies et vltra añq̄ a illa litera citato;ia exequeretur ideo non arctauit [a] comparere dictos co;zetos die lapsa ante ipsi⁹ executionem:q: dispositio ad certum casum limitata et dispositio extra illum casum non sortitur effectum.argumen.l.j.ij.et.iij.C.de dona.que sub mō. et in.l.hec venditio.ff.de contrahen.emp.et in.c.super eo.et in capitulo per tuas.extra de conditio.appositis.

¶ Ex quibus veraciter concluditur qd dicti co;zeti nō fuerūt legitime citati ad illā diem.xx.Augusti.qua dicitur dicta taxa fuisse per dominum officialem a quo facta:et ideo illa die non operando.nō potuerunt poni cōtumacia nec taxa in expſsata contumacia fieri iuxta ea que leg.& not.in.c.si quis epē.iij.q.ij. vbi etiā multi casus enumerantur in quibus nō valet citatio et non arctant citatum & hoc de primo etiā quādo citatio peccat in fo;ma vel in materia nō tenetur citatus cōparere scōm Inno.in.c.preterea de dilationibus.

> a ¶ Non arctauit. iniusta citatio non arctat citatū. vide Ioā. ferra.i titu. forma libelli in actione no.ope. sup verbo quendā partē(m) muri &c.

2 ¶ † Ad scōm dubiū si dicta taxatio asserti patrocinij possit dici vitio nullitatis subiacere. Et dicēdū est qd subiacet vitio nullitatis cū dicti co;zeti nō fuerūt citati ad diem.xx.augusti.qua dicit dicta taxatio facta:vt sup;a circa primū dubiū p quatuo; rationēs declaraui quia omnis actus iudiciarius vitio nullitatis subiacet si ad illū actū vocatus non fuerit cuius interest.l. nam ita diuus.ff.de adopti.&.l.de vnoquoq;.ff.de re iudi.cum simili. ¶ Nā que cause cognitionē desiderant aut partē ledere possunt parte presente vel legitime citata sunt agenda aliter actus sunt nulli vt inquit glo.& ibi tex.in.l.ij.in fi.C.si propter publicas pensitationes.facit.l.in cause ✠.causa cognita.ff.de mino.not.Ioan.ferrarij in titulo.fo;ma responsionis rei conuenti.in glo.super verbo in termino & illa nullitas apparēs ex eisdem actis impedire debuit executionem et non debuerunt super ipsa taxa litere excōicato;ie concedi.iuxta ea que dicit Bar.l.l.quarta.✠.cōdēnatis.ff.de re iudi. Et litere excōicato;ie super dicta taxa vt pretenditur concesse etiā nulliter concesse fuerūt tanq̄ accesso;ie rei nulliter geste.in.c.accesso;iū.de reg. iu.lib.vj.ideo dicit̄ qd vbi processus est null⁹ sequit̄ q; sentētia est nulla tāq̄ accesso;ia vt dicit Spe.in titu.de sentē.✠.penul. versi.item q; est nulla ratione nullitatis processus.

3 ¶ † Ad tertiū dubiū si dicta taxatio possit dici nulliter pcessisse et facta fuisse ex aliq̄s capitibus. Et dicēdū est indubitāter qd sic primo in eo qd in o;dinatiōe taxe inserta in actis principalibus fo.viij.vel certe dicitur qd heredes petri malo instantes in dicta o;dinatione taxe cōparuerūt iudicialiter.ibi:iudicialiter cōparuerūt dicti instātes pducētes dictā citationis literā

petētes dictū patrociniū taxari ⁊c. q: nō est verū sed false fuit scriptum per notariū cause qđ dicti heredes instātes dicta die ordinationis cōparuerint iudicialiter coram domino officiali a quo. cum dicti instātes illo tempore essent prout adhuc sunt pupilli masculi ⁊ due filie pupille. vna etatis sex annorū ⁊ alia etatis duorum annorū: in hoc probatur ex lectura instrumēti tutele ipsorū liberorū petri malo: ideo nō est verisimile ꝙ dicti heredes pupilli ⁊ pupille ibi cōparuerint iudicialiter ⁊ illa falsa expressio super qua dominus officialis a quo: fundauit suā ordinationem reddit ipsam suam ordinationes taxe nullam: vt dicunt glo. ⁊ doc. ff. de acqui. heredi. in. l. si is ad quē. et alibi habetur qđ sentētia lata per falsas allegationes cōtra absentē vt in casu nostro nō valet vt in. l. si ptor. §. marcell⁹. ff. de iudicijs. ⁊ qđ fuerit lata cōtra absentē declaraui supra circa secūdū dubiū. sic etiā videm⁹ qđ decretū iudicis ex falsa causa interpositum est ipso iure nullū. l. ij. §. hec verba. ff. ne vis fiat ei q. ⁊ no. Bal. super rubrica. §. qui admitti ad bo. poss. possant.

¶ Scđo quia cū null⁹ cōparuerit pro dictis heredib⁹ petri malo in dicta ordinatione taxe per supra dicta in primo ⁊ secūdo dubijs. ¶ Sequit qđ ipa ordinatio dicte taxe fuit nulliter facta per dictū dominū officialē a quo. Quia in omni iudicio requiruntur tres persone videlicet actor: reus: ⁊ iudex. aliter non dz iudicium ⁊ si non interueniant ille etiam persone iudicium dz nullum est tex. in. c. forus. extra de verbo. signific. cum simi. sed nullus tempore dicte ordinationis in dicta causa interuenit ꝓ dictis heredibus petri malo. igitur ⁊c. ¶ Et qđ null⁹ cōparuerit pro dictis heredibus petri malo tempore dicte ordinatiōis taxe pz alia cōsideratione in dicto fo. viij. ibi: die. xx. augusti nō cōparuerūt citati dñs officialis ordinauit taxari patrocinium roboudi. Quia si aliquis pro parte duorum heredum de malo tūc cōparuisset ipse roboudi notis cause tunc ibi scripsisset qđ nō fecit quia null⁹ pro ipsis malo cōparuit. Sed postea ipse roboudi notarius volēs validare dictā ordinationē taxe scripsit licet false qđ cōparuerūt dicti instātes ⁊ male fecit ⁊ non debet istud tolerari.

4 ¶ † Ad quartū dubiū si dicta pars aduersa in dictis actis principalibus probauerit assertū stilū dicte curie⁹ officialis. gratianopolis. cui⁹ stili vigore ex aduerso pretēdit qđ summa taxata pro dicto asserto patrocinio debuerit depositari. Et dico quod non probat dictus assertus stilus per acta prime instantie.

¶ Primo quia testes super ipso pretēso stilo pro parte aduersa examinati deposuerūt non iurati: ideo nō probāt eorū depositiones vt in. l. iurisiurādi. C de testi. ⁊. c. quotiēs. extra eo. ti.

¶ Secundo quia dicti testes male viderūt expleta partis aduerse. ⁊ verisimilit er credi debet quod nō fuerunt eis exhibita tempore eorum depositionum. Quia in eorum depositionib⁹ ipsi testes presupponunt quod de iudicato agebatur. Cuius contrarium est veritas: quia illi. xvij. floreñ. ⁊ quatuor grossi petiti ex aduerso pro dicto pretenso patrocinio non processerunt ex re iudi. Sed ex quadā simplici taxa per dictū dñm officialem

a ¶ Stilum dicte curie. q̄nto tpe introducat stilus curie vide dñm raymūdū de sabaraco in. l. more maiorū. ff. d iuris. om. iu. i sua repetitione et ibi dicit qđ. x. annis.

a quo facta pretextu dicti pretensi patrocinij patrocinium nunquam fuerat ante dictam taxam adiudicatum: nec etiam post. Ideo dictus assertus stilus etiam si probatus fuisset prout non fuit nō habuit nec habet locū in casu de quo agitur cū dicti testes partis aduerse presupponunt locum habere quando de re iudicata agitur cuius modi non est res de qua agitur. Ideo dici debet quod prima ordinatio facta per dominum Joānem girardi assertum locum tenentē dominum officialem a quo fuit ex falsa causa [a] causata. dum in sua ordinatione describuntur verba sequentia ibi viso etiam iudicato producto ꝛc. Et ibi ob rem iudicatam ꝛc. Ideo nulliter et indebite processit ipse dominus Joannes girardi locumteñ. ad dictam suam ordinationem cum non sibi constaret de aliquo iudicato per supra allegata circa tertium dubium circa finem. ¶ Quomodo eñ pōt dici qḋ agereť de iudicato quia asserti processus de quibus in parcella partis aduerse fit mentio nunquam fuerunt exhibiti dño officiali a quo ideo ipse dominus officialis in sua taxa non attestatur vidisse nisi parcellam vt patet ex actis prime instātie et plus debito taxauit prout etiā fuit oppositū in articulis dictorum correctorum in prima instātia traditis incipientib⁹ ad fines ꝛc. Ex quibus sequitur vera cōclusio qḋ testes partis aduerse sup dicto asserto stilo nō probant ꝙ debeat fieri depositū de dictis. xvij. florenis ꝛ quatuor grossis petitis pro dicta taxa.

a ¶ Falsa cā ꝺ falsa cā vide ēt q̄ dixi. ꝫ.consil.lxj.

¶ Ad quintum dubium si ille pretensus stilus fuisset legitime probat⁹. An debuerint depositari dicti. xvij. floreni et quatuor grossi vigore illius pretēsi stili. Ad hoc dico qḋ non debuerunt depositari nec fieri ordinatio qḋ depositareñ vigore dicti pretensi stili prout etiam fuit oppositū in. viij. articulorū dictorū correctorum incipiētiū ad fines ꝛc. in prima instātia traditorū.

5 † Quia ille stilus. si de eo legitime cōstaret debet intelligi locū habere vbi dicta taxa legitime ꝓcessisset ꝛ valide facta fuisset per ea que dicit Bar. in. l. j. §. j. ff. quod vi aut clam. Quia stilus presupponit processum rite ꝛ valide factū fuisset vt dicit Bar. in. l. diuus. ff. de militari testamento. ¶ Sed processus cui⁹ vigore fuit facta dicta taxa ad dictos. xvij. florenos. et quatuor grossos processit nulliter. vt plene declaraui supra in primo et secundo dubijs. igitur non debuit habere locum dictus assertus stilus etiam si de eo legitime constaret.

6 ¶ † Quia stilus recipere debet interpretationē de iure cōmuni sicut dicimus de statuto qḋ licet generaliter loquať tñ recipit interpretationē de iure communi: per tex. cum glo. super verbo legitimam; in. l. j. in prin. ff. de noui ope. nuncia. et ibi etiā hoc notat Ange. de Aretio.

¶ Ad sextū dubiū si processus factus coram domino officiali a quo in personam dicti noe regis qui non erat actor dictorum liberorum de malḃ. sit nullus defectu potestatis dicti noe regis dicendum est quod sic argu. l. licet. ff. de iudicijs. et in. l. licet. C. de procurato. ꝛ faciunt que leguntur ꝛ not. in. l. falsus ꝓcurator. C. de furtis.

7 ¶ † Ad septimum dubium si ratificatio gestorum per dictū noe

a regis subsequuta et facta per tutorē a pendente hac causa appellationis: & de nouo coram vobis domino officiali metropolitano Vienne in hac causa appellationis producta potuerit validare ipsa acta principalia. Et super hoc dico indubitāter quod non potest illa ratificatio validare ipsa acta prime instātie cum hic agatur de appellatiōe ab interlocutoria: que interlocutoria non potest ex nouis actis validari/confirmari/neq impugnari. per tex. in cle. appellāti. in fi. de appella. q: regula illa non probatum probabo et nō producta producam nō habet locum in sententia interlocutoria vt ibi dicunt doct. ¶ Ex quibus propterea cōcludendū est quod in hac causa appellationis pronunciari debet male nulliter et indebite per dominum officialem Grationopolis a quo fuisse processum & interlocutū & pro parte dictorum coyretorum bene & ad bonam iustam causam fuisse appellatum.

a ¶ Facta p tutorē. si tutor possit ratificare gesta p falsum actorē. vide q̄ dixi in deci. parla. q. lxx. in fine.

¶ Summarium.

1 ☞ Iocalia data mulieri in contractu matrimonij ad quem pertineant.

2 Dos matris ad liberos & ipsorum heredes deuenire debet.

3 Mater cum filio equaliter succedit in bonis aliorum filiorum ab intestato decedentium.

¶ Consilium.cxx.

Factum tale est quod de anno dñi. M. cccc l. & die x. Februarij fuit contractum matrimonium inter nobilem Antoniū grinde filium dñi Hugonis grinde militis dñi de molario quōdā & Frācesiam de arcijs filiam nobilis Ludouici de arcijs dñm bastide meolani: in quo quidem contractu matrimonij fuerunt constituti dicte nobili Frācesie in dotem. cxvij. floreñ. auri per dictū dominū bastide eius patrem. ¶ Et dictus nobilis Antonius grinde maritus futurus eidem nobili Francesie eius future vxori donauit. cc. floreñ. auri pro iocalibus. & alios. cc. flore. auri pro superuita. qd matrimoniū fuit inde consummatum. ¶ Et ex ipsis coniugibus fuit natus et procreatus nobilis Ioannes grinde dñs quondam de molario vltimo defunctus. ¶ Item decessit dictus nobilis Antonius grinde superstitibus sibi dictis Francesia eius vxore et Ioanne eius filio domino de molario vltimo defuncto. ¶ Et deinde dicta nobilis Frācesia conuolauit ad secunda vota et matrimoniū contraxit cum nobili Arthaudo de arcijs vachoni ex quo matrimonio habuit sex liberos. ¶ Et qui nobilis Arthaudus de arcijs ab intestato inde decessit relictis dictis nobilibus Francesiam eius vxorem et dictis sex suis liberis. ¶ Et deinde dicti sex liberi ab intestato decesserunt excepto nobili Ludouico de arcijs. sibi superstitibus dicta nobili Frācesia eorum matre et dicto Ludouico eorum fratre. ¶ Ex quibus supra deductis querit primo quid & quātū habere debeat dictus nobilis Ioānes grinde dñs quōdā de molario vltimo defunctus seu causam habēs ab eo in dicta dote materna iocalib' & superuita. Et de q̄ta q̄titate seu summa. Ipsa nobilis

Francesca potuit disponere in preiudiciū dicti nobilis Joānis grinde eius filij ex dicto primo suo matrimonio nō suscepti. ¶ Secundo q̄ta sit portio dicte nobilis Frācesie in bonis dictorum suorum liberorū ex secundo matrimonio habitorum predefunctorū que ad ipsos liberos peruenerunt ex successiōe dn̄i vachoni eorum quondam patris. ¶ Tertio quantum habere debeat dictus nobilis Joānis grinde in bonis dicte nobilis Francesie eius matris sibi peruentis ex successione dictorum liberorum susceptorum a dicto Arthando de arcijs al's vachoni eius scd̄o viro.

1 ¶ † Ad primum quesitū dico q̄d localia ⁊ superuita date eidē francesie in dicto suo primo cōtractu matrimonij dn̄i de molario pertinuerūt dicto nobili Joāni grinde filio suo ex ipso primo matrimonio suscepto. l. femine. C. de secū. nup. ⁊ in aut. de nuptijs in. §. si vero expectes. col. iiij. Non obstāte dicto aposto li dicentis quod mortuo viro nubat mulier in dn̄o. in. c. cū s'm apl'm. extra de secū. nup. Quia pene que infligūtur mulierib' nubentibus infra annū luctus de quibus in. l. j. ⁊ ij. C. de secū. nup. ille tantūmodo remittūtur per apl'm. Alie vero pene que statuuntur ꝯtra mulieres scd̄o nubentes de quibus in. l. hac edictali. C. eo. ti. ⁊ in. l. femine. ⁊. l. fi. ⁊ in aut. de nuptijs. §. q̄r vero hactenus. col. iiij. ille non remittuntur. vt extra de pig. c. fi. Et est ratio diuersitatis: quia ille pene de quibus in. d. l. j. ⁊. ij. C. de secū. nuptijs. sunt introducte in odium ⁊ penā mulierum scd̄o nubentium infra annum luctus: ideo ille remittūtur per

a apostolum.[a] Sed alie pene de quibus in. d. l. hac edictali. ⁊ in l. femine. et. l. fi. sunt introducte in fauorē liberorū. ideo ille nō remittuntur hodie per apl'm vt dicunt ⁊ tenent Host. ⁊ Inno. in. d. c. cū s'm apl'm. quos sequitur Hen. bohic. ⁊ Ang. de peru. in aut. de non eligen. scd̄o nubētes. col. j. circa prin. vbi late tractat hāc materiā. ¶ Et vlterius quo ad dotē predictā. 1700. florenorum est clarum q̄d idem dominus quondā de molario vl-

2 timo defunctus habere debebat ⁊ nunc eius heredes ei' legitimā. l. scimus §. repletionē. C. de inoffi. testa. cum simi. etiam si dicta Francesia eius mater de ipsa sua dote disposuisset in alium iure donatiōis vt in. l. j. C. de inoffi. dona. Que legitima ascēdit cum essent duo liberi ad semissem trientis. vt in aut. de triente ⁊ semisse. §. j. col. iij. ⁊ aut. nouissima. C. de inoffi. testa. et in. c. raynutius. circa fi. extra de testa. Et sic ascendit ipsa legitima domini quondam de molario vltimo defuncti de dictis. 1700. ad. 283. florenos auri ⁊ quatuor grossos. Et sic eidē quondam domino de molario vltimo defuncto spectabant et pertinebant de dictis dote iocalibus et superuita. 684. floreni auri: ⁊ quatuor grossi. Et de residuo potuit disponere dicta nobilis Frācesia mater dicti quondā de molario vltimo defuncti.

a ¶ Per apostolū. in hoc dz ius canonicū seruari vt voluit gl. l. l. j. C. de secū. nuptijs ⁊ Bart. l. l. decreto. C. ex q̄bus cau. infa. irro. et not. Jo. an. in. c. possessor. de reg. iu. li. vj.

5 ¶ Quo vero ad bona que quondā fuerunt dicti nobilis Arthandi de arcijs al's vachoni scd̄i viri dicte nobilis Francesie ab intestato defuncti que peruenerūt ex liberis ipsius vachoni. Et quia omnes liberi decesserunt ab intestato superstitib' dicta Francesia eorum matre: et nobili Ludouico eorū fratre

ipsi Francesia mater:et Ludouicus eorum fratervtrinque coniunctus eisdē fratribus predefunctis successerunt et succedere debuerunt equaliter. vt in auth. de succes.ab intestato.§.consequens.col.ix.& in auth.defuncto.& auth.& cum filio. C.ad senatuscon.tertulianū.Et sic dicta Frācesia habere debuit in bonis dicti sui secūdi viri per mediā personam dictorum suorum liberorum predefunctorum videlicet medietatem bonorum que quondam fuerunt dicti vachoni eius secūdi viri.Exclusa tamen portione dicti Ludouici que est sexta pars cū essent sex liberi dicti vachoni.Et sic in aliis quinque partib'.successerūt dicti Frācesia et Ludouicus equaliter vt mater & filius.

¶Summarium.

1 Possessoriū pretensum qñ dicatur legitime probatū.
2 Reintegratio qñ fieri possit.
3 Spoliatio pretensa decimarū qualiter probari possit.
3 Exigens vt nuncius seu seruitor an dicatur spoliationem inducere.
4 Processus qñ vitio nullitatis subiacere censeatur.
5 Declaratio pene statuti qñ nulliter processisse dicatur.
6 Citatio ad domū sufficit si citandus personaliter non reperiatur.
7 Citatio que & quando valere dicatur & quando non.
8 Acta pretensa fidem non facere creduntur vbi subscriptio notarii non reperitur.

¶Consilium.cxxi.

Indubitanter non potest excusari dñs Petrus chalendati olim viceballiuus in sede Vieñ.& terris a quo extitit appellatum qñ ipse male nulliter & temerarie reintegrauerit si reintegratio dici mereatur:dominos capituli ecclesie Viennēsis in possessione seu quasi perceptionis medietatis decimarum parrochie estrabini de quibus inter dictum venerabile captm & Re.in christo patrem et dominum dominum abbatem sancti Andree Vienne ad causam sue abbatie contenditur pro quorum euidenti demonstratione viso ad plenum processu cause appellationis inter dictas partes in curia appellationum et nullitatum totius dalphinatus vertentis ad causam dictarum decimarū puto in iure examinanda quesita inferius descripta pro declaratione iuris et intentionis dicti Re.in christo patris domini abbatis & benedicti racleti appellantium vt vobis egregio domino iudici appellationum appareat dictā reintegrationē reuocandam et annullandam fore. ¶Primo si pretensa possessio seu quasi per dictum captm Viennense possessio percipiendi medietatem dictarum decimarum probata legitime fuerit ẜm mentem et tenorem statuti si quis ex aduerso intentati.¶Secundo etiam si pro parte dicti capti Vienne coram dicto viceballiuo a quo fuerit legitime probata pretensa spolia dicti asserti possessorii. ¶Tertio si pro re inter dominum abbatem & captm Vienne contentiosa intētari potuerit contra dictū Benedictum racleti remediū dicti statuti si quis. ¶Quarto si processus per dictū viceballiuū a quo factus subiaceat vitio nullitatis.¶Quinto si condemnationis expensarum iniurie damnorum interesse respectu dicti capti Vienneñ.Et quadraginta solidorum respectu fisci in quibus viceballiuus a quo dictum Benedictum racleti cōdemnauit dici possint nulliter facte.¶Sexto si pretensi actus instantie in hac causa appellationis ex aduerso producta sint probatoria & fidem faciant.

1 ¶Ad primum quesitum dico indubitanter quod dicta pars aduersa eius pretēsum possessorium seu quasi percipiendi medietatem decimarū in locis in processu declaratis non probauit legitime.¶Primo quia ex forma et mente dicti

requiritur qd spoliatus possideret per literas iu-
statuti si quis vt locū habeat requiritur qd spoliatus possideret per literas iu-
dicis eius propria manu signatas vt sonant verba dicti statuti. ibi:si quis per
literas iudicis eius manu signatas. ¶ Uel qd spoliatus possideret voluntate
illius cuius erat possessio vt sonant verba dicti statuti.ibi:aut voluntate illius
cuius erat possessio zc. Sed nullum istorum duorum probat pars aduersa:igi-
tur dici debet pretensum possessorium partis aduerse non fuisse probatum:qz
verbis statuti ꝙ̃ duris adherendum et standum est vt in l.prosperit. ff. qui
et a quibus.z in.l.i.§.is qui nauem.ff.de exercitoria.z not.Bart.in.l.i.§.i.ff.qd
vi aut clam.Et cum dictum statutum si quis sit odiosum: quia parte non voca-
ta fit reintegratio,non debet eius dispositio extendi vt possit probari possesso-
rium ꝙ̃ altero de dictis duobus modis in ipso statuto declaratis in.c.odia.de
re. iu.lib.vi.cum si. ¶ Scdo qz.xiiij.testes vcz primus.ij.iij.v.vi.vij viij.ix.x.xi.
xij.xiij.xiiij.z.xv.testes in secunda instantia super.v.z.vi.articulorū libelli ap-
pellatorij dicti domini abbatis examinati clare deponunt qd ipse dñs abbas
ad causam dicte sue abbatie et eius in dicta abbatia predecessores fuerūt con-
tinue,in possessione per se et eorum accensatores exigendi z percipiendi deci-
mas insolidum in dicta parrochia estrabini vsqꝫ ad presentem controuersiam
palam/publice/z notorie oibus videntibus/scientibus z non contradicenti-
bus.Et aliqui dictorum testium domini abbatis deponunt de possessorio eo-
rum memorie.xxx.annorum.aliqui de possessorio.xl.annorum alij de possesso-
rio.l.annorū.Et sunt tres ex dictis testibus videlicet primus.tertius.z.xij.qui
deponunt de possessorio quinquaginta annorum dicti domini abbatis z suo-
rum predecessorum vsqꝫ ad presentem controuersiam: ideo non potest dici qd
dictum capitulum Uiennen.tempore pretense spoliationis possideret medietatem
contentiosam dictarum decimarum:quia duo non possunt eandem rem eodē
tempore possidere.l.si vt certo.§.duobus.ff.commodati.z no.in.c.licet.extra de
proba.et est maior fides adhibenda dictis quatuordecim testibus examinatis
pro parte dicti domini abbatis ceteris paribus ꝙ̃ quatuor vel quinqꝫ exami-
natis in prima instantia pro parte aduersa.vt in.c.in nostra presentia.extra de
testibus. ¶ Tertio qz licet aliqui ex testibus pro parte dicti capituli Uieñ.exa-
minati in prima instātia per dictum viceballiuum a quo videantur deponere
de pretensa possessione dicti capituli Uienneñ.ipsi tamen testes non deponūt
de pacifica possessione dicti capituli Uieñ.Sed deponūt qd pro parte dicti do-
mini abbatis z predecessorum suorum semper facta fuit eidem capitulo ꝯtra-
dictio et controuersia:ita deponunt primus/quartus/quintus/sextus / et se-
ptimus/dictorum testium partis aduerse in prima instantia examinati: z ideo
dicta pars aduersa nunqꝫ habuit legitimam possessionem.ita dicit tex.in.l.ne-
mo.in fi.C.de acqui.pos.Nec possunt dici dicti domini de capitulo fuisse paci-
fici possessores obstāte dicta controuersia:vt dicunt Paulus de leazaris.z doc.
in clemen.gratie.de rescriptis.Et que possessio minus legitima eisdem domi-
nis de capitulo:propterea suffragari non debet.vt legi.z nota.in.l.nemo.C.de
acqui.poss.maxime in materia dicti statuti si quis:in quo antequam fiat rein-
tegratio requiritur quod spoliatus habuisset veram et legitimam possessionē
vt patet ex verbis ipsius statuti.ibi. per literas iudicis eius propria manu si-
gnatas:vel voluntate illius cuius erat possessio zc.

¶ † Quarto quia antequam fieri debeat reintegratio ex forma dicti statuti si
quis. vel etiam de iure communi in materia interdicti reintegranda opor-
tet quod ille qui pretendit se spoliatum probet quod possideret tempore
pretense spoliationis : alias non debet fieri reintegratio.l. prima §. interdi-

ctum .ff. de vi et vi armata. et ponit Specula. in titulo de teste. §. iam de interrogatorijs. versic. item de tempore. ibi: patet etiam in eo. Sed dicti domini de capitulo vien. non probauerunt quod ipsi possiderent tempore dicte asserte spoliationis. Sed verius dictus dominus abbas probauit per. xiiij. testes quod ipse possidebat tempore dicte pretense spoliationis. vt supra declaraui in secunda ratione. ibi: secundo quia &c. igitur male et inique processit dictus viceballiuus a quo.

¶ Quinto quia vt deponit Joannes blandini septimus testium partis aduerse in prima instantia examinatorum de anno pretense spoliationis et modicum antequam viceballiuus a quo sumpsisset suas informationes: dicte partes contendentes videlicet dictus dominus abbas et dominus petrus de nulliaco nomine dicti capituli vien. vnanimi consensu apunctuauerunt quod dicta medietas decime de qua agebatur recolligeretur per dictos benedictum racleti et Joannem blandini ad sanum ius habentis ex quo sequestro sic de consensu partium facto dicti domini de capitulo perdiderunt eorum voluntate possessionem si quam in dicta medietate decimarum antea habuissent: vt dicit et tenet Bal. in. l. interesse puto. ff. de acquirenda possessione et Guillelmus de monte laudunо. et doct. in clemen. vna. de sequestra. poss. et fructuum.

¶ Si ergo dicti domini de capitulo eorum voluntate perdiderunt possessionem si quam habebant male in ea fuerunt reintegrati per viceballiuum: a quo ex forma dicti statuti si quis. quod statutum presupponit spoliatum possedisse tempore asserte spoliationis: quia reintegratio presupponit spoliationem: que spoliatio non potest dici interuenisse nisi precederet possessio: quia priuatio presupponit habitum: vt in. l. dotem. ff. de verb. obli. cum si. ¶ Sexto quia vt etiam deponit dictus Joannes blandinus. vij. testis partis aduerse antequam viceballiuus a quo sumeret suas informationes lis fuerit mota coram domino officiali viennensi inter dictum dominum abbatem et capitulum vien. ad causam dicte medietatis decimarum: de quibus hic agitur: et adhuc ibi pendet lis: vt deponit dictus testis. Ideo dicti domini de capitulo ex post non potuerunt redire ad viam extraordinariam seu remedium dicti statuti si quis cum inchoassent eorum causam via ordinaria coram dicto domino officiali: vt deponit dictus Joannes blandini eligendo viam ordinariam non potuerunt postea dicti domini de capitulo redire ad viam extraordinariam dicti statuti si quis. vt per ea que dicit Spe. in ti. de app. in §. pe. versi. sed pone petij &c. quem sequitur Archidiaconus in capitulo non solum. ibi: et non quod si est facta talis petitio: quia petitur sententiam tan quam iniustam reuocari &c. de appella. lib. vi. Ex quibus sex rationibus supra tactis clare patet dictos dominos de capitulo viennen. non probasse possessorium medietatis dictarum decimarum: de quibus agitur: remediumque dicti statuti. si quis. eisdem dominis de capitulo propterea non competijsse defectu probationis possessorij: et ex alijs causis supra late declaratis. et hoc de primo quesito.

3 ¶ † Ad secundum quesitum patet clare quod dicti domini de capitulo non probauerunt pretensam spoliationem dicte medietatis decimarum: de quibus inter ipsas partes contenditur rationibus sequentibus. ¶ Primo quia licet quintus testium partis aduerse in prima instantia examinatorum deponat quod dictus racleti inhibuerit ne dicte decime: de quibus agitur alteri solerentur quam sibi est solus et singularis in sua depositione. ¶ Et si dicatur quod sextus et septimus dictorum testium deponunt quod dictus racleti cepit et charreari fecit insolidum gelinas dictarum decimarum: ipsi etiam duo vltimi testes

sunt singulares[a] quia loquuntur de diversis terris/a quibus ipse racleti gelinas pro decimis extrahi et charreari fecit et sic cum dicti tres testes: vz. v. vi. et vii. loquantur de diversis actibus eorum depositiones non probant cum non sint cõtestes: vt in. l. iurisiurandi. in fi. C. de testi. cum si. ¶ Alia etiam ratione nõ probatur spoliatio posito qđ dicti tres testes partis adverse essent contestes: quia dictus racleti inhibendo quod nõ solverentur dicte decime nisi sibi et recolligendo insolidum dictas decimas et ipsas charreari faciendo non spoliavit[b]. Quia per illos actus nõ inducitur spoliatio/ sed veri⁹ turbatio possessorũ per text. in. l. vim facit. ff. de vi et vi ar. que lex licet sit situata sub dicto titulo in quo tractatur de vi expulsiva: tñ ipsa lex vim facit. loquitur de vi turbativa et non spoliativa: vt dicunt glo. Bar. et doc. ibidem. Et licet. d. l. vim facit loquatur de turbatione possessorũ rerum corporalium. Idem est etiã in rebus incorporalibus vt in perceptione decimarum vel alterius iuris incorporalis: quia si tertius veniat et exigat decimas ille tertius qualis est dictus racleti per talem exactionẽ turbat dominum qui pretendit decimas ad se pertinere sed non spoliat: secus autẽ esset si principales ius habere pretendentes in talibus iuribus incorporalibus aliquam vim facerent: quia tũc induceretur vis spoliativa: vt plene tractat Joan. fab. in § retinende. insti. de interdictis. Ex quibus propterea concludo qđ pars adversa non probavit spoliationem: et propterea locũ nõ habuit in hac materia dispositio dicti statuti. si quis in quo requiruntur duo extrema anteq̃ locum habeat: videlicet possessio et spoliatio. vt patet ex lectura ipsi⁹ statuti. ibi. probata possessione et eiectione etc. et ipsis duobus extremis deficientibus: aut altero ipsorum deficiente non habet locum dictum statutum: quia deficientibus extremis in actione intentata necessariũ cessare debet actio. l. in rem. et. l. officium. ff. de rei ven. cum simi. ideo dictus viceballivus/a quo male et indebite processit ad pretẽsam reintegrationem/de qua in dicto processu agitur: et hoc de secundo quesito.

5 ¶ † Ad tertium quesitum si dictum statutum si quis potuisset intentari contra dictum racleti si actus per eum facti induxissent spoliationem. Et credo indubitanter qđ non hac consideratione: quia dictus racleti dictas decimas: de quibus contenditur exegit: vt nuncius servitor: censerius et mercennarius dicti domini abbatis sancti Andree: et qui propterea a dolo excusatur considerato maxime qđ dictus dñs abbas qui mãdavit dictas decimas exigi et recuperari erat in possessione ipsas decimas in solidum exigendi et recuperandi: vt deponunt quatuordecim testes dicti domini abbatis vt declaravi supra in primo quesito. ibi. Secũdo quia quatuordecim testes etc. Ideo ipse racleti presumitur bona fide et sine dolo ipsas decimas de quibus agitur recuperasse et charreari fecisse. Ideo debuit excusari a pena: quia cessante dolo cessare debet pena. l. si puto. ff. ad legem aquiliam. l. sancimus. C. de pen. et non debuit agi contra eum sed contra dominũ abbatem [illegible] quod ipse com-

a ¶ Sũt singulares. de singularitate testiũ vid. I sing. meis fo. xxvii. verso.

b ¶ Nõ spoliavit. q̃ act⁹ inducãt spoliationẽ et q̃ act⁹ idncãt turbatiõem de quo vide etiã i apparatu meo super statuto si qs. in glo. super verbo vel quasi.

petebat dicto capitulo. vt dicit: et tenet Bartolus in.l. non solum.§.si mandato.ff.de iniur. Idem tenet Alberi.de rosa.in.l. si quis id quod.ff.de iurisdi.om.iudic. ¶Et ad hunc finem in articulis suis in hac causa appellationis traditis incipientibus pro lattori et c.ipse racleti petijt se admitti ad iurandum quod illa que fecit:fecit bona fide et non animo spoliandi partem aduersam:et hoc sufficit ad demonstrandum de innocentia ipsius racleti:quia animus etiam in casu isto probatur per iuramentum:et constito etiam per iuramentum quod non animo spoliandi fecerit:sequi debet absolutoria:vt voluit.Innocē.in.c. querelam.de electio.Ideo male et indebite processit dictus viceballiuus/a quo procedendo contra dictum racleti:ex forma dicti
4 statuti si quis.¶†Ad quartum quesitum si dictus processus viceballiui a quo fuit appellatum subiaceret vitio nullitatis. ¶Ad quod dico quod clare patet responsio quod ipse processus subiacet vitio nullitatis:quia informationes fuerunt scripte ad promotionem dicti domini Petri de maliaco vt procuratorem dicti capituli Uiennensis:et reintegratio si ita dici mereatur etiam fuit facta in personam ipsius domini Petri de maliaco procuratorio nomine dicti capituli.de cuius tamen pretenso mandato non constitit dicto viceballiuo:quia nullum mandatum coram eo productum fuit.Ideo nulliter processit ipse viceballiuus.l.licet.ff.de iudi.et.l.licet.C.de procurato. cum multis similibus.¶Nec obstat si dictus dominus Petrus de maliaco sit canonicus dicte ecclesie Uiennensis.et vnus de capitulo et qui comparuit coram dicto viceballiuo:a quo etiam nomine suo vt vnus ex dominis dicti capituli quia consensus totius capituli simul interuenire debebat. Nec sufficit consensus vnius.ratio quia consensus ibi non exigebatur vt consen
a sus singulorum:sed vt vniuersorum totius capituli[a] per capitulum in genesi.de electio.in antiquis. ¶Et vt notat Hostiē. in summa.in titulo de constitu.§.quando constitutio.versicu. quid si plures.Et ponunt legiste in.l.per fundum.ff.de seru. rusti.predio.¶Ideo nulliter processus dictus viceballiuus a quo.et eius expleta debent annullari per vos egregium dominum iudicem appellationum.Et hec de quarto quesito dicta sufficiant.

a ¶Totius capituli.hic de consensu plurium vt singulorum vel vniuersorum. vide de hoc l.lxxi consil.meorum.

5 ¶Ad quintum quesitum si declaratio pene dicti statuti facta per dictum viceballiuum contra racleti de quadraginta solidis erga fiscum condemnatio in pretensorum damnatorum interesse expensarum et iniurie respectu dicti capituli nulliter processerint.Et clarum est quod sic cum in ipsis sic gestis per dictum viceballiuum/a quo non fuerit ipse racleti presens nec legitime vocatus:quia pretenditur fuisse citatus non personaliter
b sed in personam eius vxoris:que citatio nec valet[b] in personam vxoris:quia sequi posset inconueniens si vxor haberet odio maritum et sibi non notificaret. Et in hac opinione fuit Iacobus de are.in.l.aut qui aliter.§.sed et seruius recte.ff. quod vi aut clam.licet forte posset dici quod valeret talis citatio in personam vxoris si facta esset citatio in personam vxoris et in do-

b ¶Que citatio non valet.de citatione vide in singularibus meis. folio xxxiij.verso.

mo habitationis viri et vxori traderetur copia citationis/ ex qua posset maritus certificari: per ea que dicit glos. in. l. licet. C. de repudijs. que tamen in casu nostro non interuenerunt: quia non fuit citatio facta in domo habitationis viri: nec tradit vxori copia pretense citationis et male: quia aliter non valuit citatio etiam secundum statuta dalphi. sub rubrica de literis compulsorijs et precisis concedendis que volunt quod reus personaliter in prima citatione comprehendatur et etiam vult textus in. l. meminerint. ibi dominos locorum etc.
6 C. vnde vi. ¶ †Si tamen personaliter non posset reperiri sufficeret de iure citatio ad domum: vt dicit Barto. in. l. dies. §. pretor ait. ff. de damno infecto. sed vbi citãdus potest reperiri nõ sufficit citatio ad domum maxime quando causa initiatur/ vt in casu nostro. vt dicunt glo. et docto. in. c. fina. de eo qui mittitur in possessio. causa rei seruande. sed per acta prime instantie non apparet quod fuerit facta diligentia de reperiendo dictum racleti: ideo non valuit citatio in personam eius vxoris.
7 ¶ †Alia etiam consideratione non valuit dicta citatio: quia facta dicitur fuisse personaliter: vt legitur in actis prime instantie et sic voluntarie et indebite: quia iste non est de casibus in quibus requiritur personaliter citatio qui enumerantur in. c. j. de iudi. lib. vj. Et que talis citatio non peruenit ad noticiam dicti racleti: quia sibi non fuit notificata per eius vxorem et male poterat sibi notificare. quia simplex mulier: et non fuerat sibi tradita aliqua copia citationis. Et que citatio propterea sic incongrue et inciuiliter facta peccans in forma non arctauit dictum racleti/ nec procedi potuit contra eum tanquam contra citatum. per ea que dicit Innocen. in. c. preterea de dilationibus. Et gesta contra dictum racleti vitio nullitatis subiacent tanquam contra non debite citatum: quia cum ibi ageretur de suo preiudicio debuit citari taliter quod ad eius noticiam deuenisset citatio: iuxta ea que leguntur et notantur in l. nam ita diuus. ff. de adop. cum similibus. Et illa incongrua citatio facit subiacere vitio nullitatis contra dictum racleti: gesta per dictum viceballiuum a quo: vt in clemen. pastoralis de re iudicata. ¶ Plus dico quod posito quod dicta citatio valuisset adhuc condemnatio facta contra dictum racleti semper remaneret nulla cum in ipsa tali quali citatione non contineatur peremptorium edictum. ita dicit Barto. in. l. si finita. §. iulianus. in tertia colum. ibi: secundo quero. ff. de damno infecto. Et hoc de quinto quesito. ¶ Ad sextum quesitum si acta principalia in hac causa ex aduerso producta fuerint producta in probatoria forma vt fidem faciant in hac causa appellationis.
8 ¶ †Et credo indubitãter quod fidẽ nõ faciunt illa pretensa acta: quia nulla subscriptio[a] notarij regit ibi adiecta: nec sufficit subscriptio dicti viceballiui qui pretenditur dictũ processum fecisse: quia nõ credit iudicijs de actis nisi quãta corã notario gesta sunt: vt in. c. quando contra falsam. extra de probat. Etiam quia non constat de pretensa subscriptione dicti viceballiui que non est per ipsum recognita nec probata quod manu sua fctã fuerit subs

a ¶ Nulla subscriptio. a vide de hac materia q. plene dixi. l decis. parla. q. cccccxiiij.

scriptio. ¶ Ex quibus propterea omnibus simul iunctis clare patet petita et cõclusa in libello appellatorio dictorũ domini abbatis et racleti in hac causa appellationis tradito pronunciari et fieri debere non obstantibus ex adverso dictis et propositis que nõ obstant nec militant in iure per premissa in dictis sex quesitis in iure plene examinata et declarata.

¶ Summarium.

1 ☞ Dictio et inter personas posita quid importet.
2 Heredis nomine veniunt tantum liberi in substitutione.
3 Mens testatoris attendi debet in fideicommissis.
4 Mater an transmittat ad liberos substitutionem de se factam nõ agnitam.
5 Fideicommissarius universalis actionem ex testamento habet ut heredẽ adire cogat.
6 Fideicommissum non transmittitur non agnitum.
7 Fideicommissarius actionem ilico habet ex testamento hereditate adita.
8 Filia quittando patri bona paterna non preiudicat sibi in aliis.
9 Quittantia bonorum paternorum ad que bona possit extendi. et nu. seq.
12 Trebellianica an possit prohiberi extraneo heredi.
13 Promissio heredis scientis facultatem testatoris factã de legatis soluẽdis intelligitur falcidiã detracta.
14 Trebellianica non confunditur cum fructibus de hereditate perceptis.
15 Fideicõmissum petitum admittitur si exceptio nõ numerate dotis opponatur.
16 Legata per heredem solui debent debita: vero a fideicommissariis.

¶ Consilium.cxxij.

Joannes molaris ciuis quondam gratianopolis de anno domini.M.cccccxiij. et die.ij.mensis maij confessus fuit se debere et legitime soluere teneri francesie de cugneto eius vxori presenti et stipulanti tam pro dote ꝙ superuita et aliis in instrumento inde sumpto declaratis videlicet.cccccxx.florenorum auri quos.cccccxx. florẽ. dictus molaris soluere promisit dicte francesie eius vxori pro se et suis heredibus sub obligatione bonorum in instrumento declaratorum: que bona dictus maritus voluit teneri per dictam eius vxorem et suos heredes donec eidem dicta summa fuerit soluta fructibus in sortem non computatis: vt constat in instrumento per petrum de cugneto in processu infra mentionato producto. ¶ Item qđ dictis anno et die in infirmitate in qua decessit cõdidit suum testamentum receptum per petrum guichardelli notarium in dicto processu producto. ¶ Item qđ dictus molaris testator in dicto suo testamento sibi heredem vniuersalem instituit dictam francesiam eius vxorem approbando et confirmando dictam confessionem.cccccxx.florẽ. ¶ Item et voluit et ordinauit dictus molaris testator qđ si contingeret dictam francesiam eius heredem decedere sine liberis qđ eo casu medietas bonorum et hereditas dicti testatoris sic et pleno iure pertineant nobili Joanni de siserio eius cõsanguineo charissimo et eius liberis. ¶ Et postea dictus testator codicillãdo per tres dies post dictum testamentum voluit et ordinauit qđ dicta confessio. cccccxx. florẽ. remaneant in infirmitate ad vtilitatem dicte eius vxoris et heredum suorum. Ita et taliter qđ super totali hereditate dicti testatoris communiter et vniuersaliter capiat dicta vxor aut sui successores dictos.cccc.et.xx.florenos. vel teneat et possideat dicta vxor sua bona pro dicta summa sibi allegata. Sic et taliter quod in parte siue quota dicte vxoris dicte hereditatis dicta summa minime computetur nec debeat computari. Sed dictam summam habeat dicta vxor aut sui super dicta totali hereditate.

¶ Item plus codicillando ordinauit dictus testator: qd omnia debita sua legata & clamores eleemosyne sepultura soluantur super totali hereditate sua. Ita & taliter qd dictus nobilis Joannes de sizerio nec sui substituti nihil petere possint nisi I medietate dicte hereditatis que remanebit[a] in claro post mortem dicte eius uxoris heredis predicte deductis. Tñ & in omnibus semper saluis eidem eius uxori: & suis dictis .cccc. & .xx. florenis. ¶ Et inhibuit dictus testator: qd de dictis suis bonis non fiat inuentarium per aliquã curiam. ¶ Item etiam inhibuit idem testator in dicto suo codicillo qd dicta eius uxor heres nõ compellatur de administratis per eam cõputum reddere: neq3 ad solutionem reliquorũ. ¶ Item & si quis cõtra premissa aut predictorum aliqua facere attentauerit omnia sibi relicta adimit et ipso facto adẽpta esse voluit tenore dicti sui codicilli. ¶ Item qd dictus testator in eadem permanens voluntate ab humanis decessit superstitibus sibi dictis eius uxori herede et dicto nobili Joanne de sizerio substituto. ¶ Item & que francesia herea vniuersalis hereditatem dicti eius viri testatoris adiuit & pro eius herede se gessit dicta bona & hereditatẽ insolidũ retinendo & possidendo vsq3 ad eius mortem inclusiue. ¶ Item qd postea ab humanis decessit dicta francessa heres absq3 liberis superstitibus sibi dicti nobili Joanne de sizerio & eius liberis eidem francesie vt premittitur substitutis. ¶ Item qd dictus nobilis Joannes de sizerio die .xix. mensis maij .1452. libellum obtulit in curia cõmuni grationopo. cõtra dictũ petrum de cugneto possessorem dictorum bonorum & hereditatis que quondam fuit dicti molaris testatoris petendo sibi restitui dictam medietatem bonorum & hereditatum dicti testatoris vigore dicte substitutionis. Super quo libello fuit lis cõtest. per Hugonem darderi procuratorio nomine dicti petri de cugneto rei: 1453: et die .xxvij. mensis iulij vt constat in processu de mandato dicti darderi. ¶ Item qd postea in dicto processu dictus darderi procuratorio nomine dicti petri de cugneto rei tradidit quandam cedulam incipientem. Satisfaciendo &c. in qua cedula dictus de cugneto reus se offert dictam medietatem dictorum bonorum & hereditatum restituere dicto nobili Joanni de sizerio detractis detrahendis vz funeribus legatis debitis: & dictis .cccc. & .xx. flore. super totali hereditate predicta. ¶ Item qd pendente dicto processu in dicta curia communi & ante diffinitionem eiusdem dictus nobilis Joannes de sizerio ab humanis decessit superstitibus sibi domino Joanne de sizerio: iacobo & petro de sizerio: necnon domina katherina primavxore domini Guidonis pape. ¶ Item qd propterea de anno domini .1455. & die .vij. mensis nouembris dicti dominus Joannes de sizerio: & petrus fratres causam habentes: vt dicunt a dicto Jacobo eorum fratre tradiderunt in dicta causa quosdam articulos incipiẽtes ad vlteriora &c. ¶ Item qd postea de anno domini .1468. et die .xj. mensis maij fuit lata sententia in dicta causa in fauorem dictorum domini Joannis et petri de sizerio fratrum et adiudicata eisdem dicta medietas dictorum bonorum &

[a] ¶ Remanebit in claro. vide I decisio. gla. q. 520.

rum &

rum et hereditas dicti molaris testatoris vigore dicte subscriptionis detractis detrahendis cum fructibus a tempore litis contestate. ¶ Item qd dicta causa de presenti ventilatur in curia appellationum totius dalphi. per appellationem per dictum de cugneto a dicta sententia interpositam. ¶ Itez z quia dicti domini Joannes pape z Franciscus pape eius frater liberi z heredes dicte domine katherine de fizerio dictum testamentum Joannis molaris et dictam litis pendentiam ignorauerunt vsqz post dictam sententiam latam per dictum iudicem communem incontinenti qd ad eorum noticiam premissa deuenerūt libellū articulatū in dicta cā appellationis tradiderūt q̄ libellus incipit. Iste pcessus zc. ꝑ dictū petrū de cugneto petēdo dictū de cugneto cōdēnari ad restituendum eisdem pape fratribus vt heredibus dicte domine katherine eorum matrez quartā partē dicte medietatis. ¶ Et pro declaratione iuris z intentionis dictorum pape fratrum videnda sunt z in iure examināda quesita subscripta. ¶ Primo si per verba in dicto testamento adiecta ibi: si vero contingat dictam francesiam zc. Et sequitur voluit z precepit idem testator qd eo casu medietas dictorum bonorum: sit dicti testatoris z pleno iure pertinere dignoscatur nobili Joanni de fizerio eius gratiosi.ei9 consanguineo charissimo. Et eius liberos. Si dicti liberi Joannis de fizerio debuerint simul cocurrere in dictis bonis z hereditate cum dicto Joanne de fizerio patre: vel si venire debeant dicti liberi z vocati videantur ordine successiuo. ¶ Secundo si dicti liberi Joannis de fizerio veniant ad dictam hereditatem ex eorum propria persona per illa verba. Et eius liberos. Uel si veniant ex persona dicti Joannis de fizerio eorum patris primo loco substituti. ¶ Tertio quia non constat dictam dominam katherinam agnouisse dictam substitutionem ante eius mortem si ipsa transmiserit dictam substitutionem seu ius dicti fideicommissi ad dictū dominum Joannem pape z fraciscum pape eius liberos z heredes. ¶ Quarto si dicta domina katherina fuerit exclusa a dicto fideicommisso ex eo qd ipsa dote contenta quittauit dicto Joanni de fizerio eius patri bona paterna. ¶ Quinto si per illa verba pleno iure adiecta in substitutione dicti nobilis Joannis de fizerio censeatur prohibita quarta trebellianica quā dicta francesia heres rogata detrahere poterat. ¶ Sexto de quo operētur verba adiecta in dicto codicillo. ibi: qd dictus nobilis Joannes de fizerio nihil petere possit nisi in medietate dicte hereditatis que remanebit in claro post mortem dicte sue heredis. ¶ Septimo si dictus petrus de cugneto potuisset detrahere quartaz trebellianicam si ipse sibi in hoc derogauerit in eo qd in dicta sua comparitione in dicta causa tradita incipiente satisfaciendo se offert paratum restituere dictam medietatem hereditatis predicte detractis funeribus legatis z dictis.cccc.et.xx.florenis nullam mētionem faciendo de detractione trebellianice. ¶ Octauo si dicta trebellianica locum habuerit an fuerit confusa in fructibus per dictam francesiam et petrum de cugneto eius heredem de dicta hereditate perceptis. ¶ Nono si dicta francesia heres fuerit ex alio capite priuata trebellianica: quia ipsa non confecit inuentarium. Et si ipsa potuerit a dicto testatore releuari a confectione dicti inuentarij. ¶ Decimo si dicti de fizerio et pape agentes contra dictum petrum de cugneto eidem soluere debeant dictos.cccc.et.xx.florenos vel medietatem tantummodo respectu medietatis dictorum bonorum petite.

¶ Undecimo si dicti de fizerio et pape agentes contra dictum petrum de cugneto poterunt opponere exceptionem non numerate dotis. ¶ Duodecimo si fructus percepti per dictam francesiam heredem: et consequenter per dictum petrum de cugneto eius heredem de dictis bonis hypothecarijs cedant in solutionem dictorum.cccc.et.xx. florenorum : quia dictus testator fructus eidem

francesie donauit. ¶ Decimotertio ad quem pertinere debuerit vel de presenti pertinere debeat solutio debitorum legatorum et funerum impense.

1 ¶ † Ad primum quesitum respondeo: videretur dicendum qd ipsi pater, et eius liberi videantur ad dictam substitutione insimul inuitati per illam dictionem / et que dictio / et quando ponitur inter personas denotat distributionem et diuisionem per partes inter easdem personas fiendam. l. eum qui. in prin. ff. de verb. obl. et in aut. si qn. C. de consti. pec. cum si. Sed contrarium

a ¶ Cōtrariū est vitas de hoc ēt tetigi in deci. pla. qō. 531. ibi scdo est presciendū.

2 est veritas[a] in casu nostro de quo hic agitur: quia imo veniunt dicti liberi post patrem ordine successiuo propter ordinatam affectionē que hic cadit in eo qd ipse Joannes de sizerio pater erat consanguineus dicti testatoris et sibi charissimus vt ipse testator in dicto suo testamento attestatur. Que charitas et affectio faciunt presumere testatorem voluisse patrem insolidū primo succedere debere in dicta hereditate. Et post mortē patris eius liberos per ea que dicit glo. et Bart. in. l. gallus. in. §. quidam recte. in. ij. col. ff. de libe. et posth. Idē tenent Dy. Andreas de pisis Bal. et Ang. de perusio vt refert dominus Jaco. de puteo qui illos sequitur: et dicit hanc esse communem opinionem in. d. §. quidam recte. hanc eandem opinionem etiam tenet gl. in. l. cum pater. §. penul. ff. de lega. ij. ymol. tamen tenet contrarium qd imo simul admittuntur et non ordine successiuo. Et similiter aliqui alij eum sequuntur allegantes pro hac parte. c. raynucius. extra de test. vbi instituit patruum et eius filios qui simul admittuntur: tamen precedens prima opinio supra recitata Bar. et aliorum est magis communis vt ibi dicūt doc. Sed in casu de quo in dicto processu agitur non est curandum si simul vel ordine successiuo liberi dicti Joannis de sizerio admittuntur: quia ipse Joannes de sizerio pater est mortuus: ideo bona de quibus agitur pertinent insolidum dictis suis liberis.

2 ¶ † Ad secundum quesitum dico qd dicti liberi Joannis de sizerio post patrem ordine successiuo substituti iuxta supra allegata veniunt ad dicta bona et hereditatem ex persona dicti molaris testatoris vt liberi dicti Joannis de sizerio: et non vt heredes dicti de sizerio eorum patris. Cum in dicta substitutione non fuerit adiectum verbum et heredes. Imo et si dixisset heredem intelligeretur de liberis tantum et non de heredibus: vt dicit Joannes ferrarij in titulo forma libelli quo agitur ad restitutionem fideicommissi. super verbo decederet sine liberis. circa finem. Ideo eius liberi admitti debent ad dictam substitutionem: et per consequens dicta domina katherina: licet ipsa non fuerit heres nec coheres vniuersalis dicti Joannis de sizerio eius patris: quia si dictus molaris testator voluisset cogitare de liberis et heredibus dicti de sizerio bene expressisset. argumentum. not. in. l. vna. in. §. sinautem ad deficientes. ibi: non si contrarium &c. C. de caducis tollendis. et in capitulo. ad audientiam. extra de decimis. Sed quia ipse testator non expressit verbum heredes non debet interpre-

tari quod voluerit sentire de liberis heredibus vniuersalibus dicti de sizerio: sed de liberis qui etiam non essent heredes.
3 †Que mens testatoris etiã tacita in fideicõmissis est attẽdenda.l.2 si fieret interpretatio in contrariũ esset cõtra verba & mẽtem ipsius testatoris.ideo non est fienda talis interpretatio/ sed dz stari proprijs verbis testamẽti.l.labeo.ff. de sup.leg. Immo & si dictus testator dixisset filios et heredes dicti ioannis de sizerio:illa verba deberẽt intelligi de filijs tantũ vel heredibus tantum:& non requireret vtrunqꝫ ꝙ essent filij & heredes. Ita dicit & tenet Bar.in.d.l.gallus.§.etiam si parente.circa fi. ibi:& per hoc apparet solutio questionis quã faciebam.§.eodem.§.quidam recte.ꝙ si testator dicit substituo titium: & eidem filios et heredes.fm significationem verborum debet intelligi filios tantum vel heredes tantum. nam hic copula et cadit inter duo adiectiua nõ respectu vnius substãtie.ergo &c.
4 vt.l.ea tamen adiectio.ff.de lega.iij.¶†Ad tertium quesitum si dicta domina katherina trãsmiserit ad dictos eius liberos & heredes dictã substitutionem seu fideicommissum per eam non agnitum ante eius mortem. Super hoc fuit dubium: qz glo.in.l.quidam.ff.ad trebel.tenuit ꝙ non.& in.l.iij.ff. de reg. catho.sentiens ꝙ dies fideicommissi vniuersalis cedit ab adita hereditate:non aũt a morte testatoris. Sed contrarium tenent communiter docto.ꝙ dies fideicommissi vniuersalis cedit a morte testatoris quantum ad transmissionem per.l.cogi.§.idem metianus.ff.ad trebel.& sic si cedit a morte testatoris transmittit ad heredem etiã hereditate non adita.& monẽtur ex ordine titulorum.in.C.vbi imperator tractat de legatis et fideicommissis particularibus.& deinde tractat in tit. ad trebellianum.& deinde ponit titulum quãdo dies leg. & fideicõmis.& postea ponit titulum de cad.tol.Et dicit in.§.in nouissimo.& in.§.cũ igitur diem legato.vel fideicõ.cedere a morte testatoris.Et facit pro hac sententia fm dominum Jo. de imol.
5 quia † licet fideicõmissarius vniuersalis ante aditã hereditatem non haberet actionẽ ex testamento:tñ habeat officiũ iudicis ad cõpellendũ heredẽ adire:vt in.l.sine scriptura.C.ad trebellia.&.l.si legatarius.ff.eo.titu. quod quidã officium iudici fideicommissarius transmittit ad heredem suum.l. non solũ. ff.de in integ.resti.& hec est cõmunis sententia doctorum: vt etiã refert & tenet domi.Christophorus.de nicellis actu legens de presenti in vniuersitate Taurini in.l.tã filio.ff.de leg.j. Et corroboratur hec snĩa per ea que dicit Cy.qui dicit & tenet ꝙ lz fideicõmissarius decedat anteqꝫ ipse agnouerit fideicõmissum & propterea lz non trãsmittat hereditatẽ ad heredes/ tñ trãsmittit ius adeũdi ad heredes etiã extraneos.ita dicit ipse Cyn.in.l. vna.C.de his qui ante ap.tab.idẽ tenet bar.post Dy.in.l. a testatore.in fine sui cõmenti.ff.de cõdi.& demon.dicẽs ꝙ fideicõmissarius hz actionẽ ex testõ & illã actionẽ trãsmittit ad hẽdes ẽt anteqꝫ fideicõmissuz agnouerũt:ita tenet ibi ipse bar.& i.d.l.cũ
6 filio.ff.de le.j.lz gl.in.d.l. cũ filio. volẽs inducere in argumẽtis
a ꝙ † sicut hereditas nõ adita nõ trãsmittit[a] sic nec transmittit

a ¶Nõ trãsmittitur.de transmissione hereditatis nõ adite vid plene p Bar.in.l.ventre.ff.de acq ren.here.

fideicommissum non agnitum.idem etiam sequitur gl.in.d.l. a testatore.ff.de condi.⁊demõstra.⁊ Azo in summa.C.ad trebel.
a doctores tamen communiter tenẽt cõtrariũ [a] ⁊ mouent primo per dictam.l.a testatore.ibi enĩ si fideicommissum non fuisset conditionale certe transiuisset:vt ibi sentit tex.. Secundo mouentur doc.per.l.iij.⁊ per.l.si in personam.C.de fideicõmissis. Tertio mouentur doc.per.l.cogi.§.idem metianus.ff.ad treb. et ibi glo.est visa sentire per.l.postulante.in prin.ff.ad trebel. Non obstat dictum argumentũ quod fecit glo.in dicta.l.cũ filio de hereditate.quia longa est differentia inter hereditatẽ et fideicommissum. Nam ante aditionem hereditatis heres nullum ius habet. Nimirum ergo si hereditatem non aditam non transmittit.l.j.§.in nouissimo C.de cad.tollẽ.secus autem
7 est in fideicõmisso vniuersali.† Nã. eo ipso qđ est adita hereditas fideicommissarius habet actionem ex testamento:quia cõpellere potest heredem ad restitutionem fideicommissi: vnde hanc actionem bene trãsmittere potest ad suos heredes.⁊ hec
b est communis opinio [b] quã tenent omnes tam antiqui quam moderni:vt refert domin9 Jaco.de puteo.qui idẽ tenet in.d.l. cum filio.in glo.fi.ibi § acquireretur.in.xv.colũ. Ulterius ibi dicit ipse dominus Ja.de puteo qđ restat videre de alia q̃one. Nam precedens questio locum sibi vẽdicat in fideicõmissario moriente hereditate iam adita. ¶ Sed quid si moriatur fideicommissarius vniuersalis ante aditam hereditatem an tunc fideicommissarius transmittat.gl.in.l.iij.ff.de regu.cath.dicit quod non.idem videtur sentire glo.in.l.quidam ita.sup verbo adeatur.ff.ad trebel. Que glose cẽserunt fideicommissum vniuersale cedere a die adite hereditatis.idem tenuit Dy.in.l.iij. §.j.ff.de adi.le. Sed Jaco.de Aret.quem sequuntur ceteri doc. tenuit oppositum dicens quod immo tale fideicomissum vniuersale transmittitur etiam ante aditam hereditatẽ p heredẽ rogatum. Motus primo per.d.l.iij.§.j.ff.de adult.vbi fit equiparatio fideicommissorum particularium ⁊ vniuersaliũ. Mot9 est et.h.per.l.cogi.§.idem metianus.ff.ad treb.vbi heres fideicommissarij potest cogere heredem institutum adire:ergo ante non erat adita hereditas:⁊ tamen fit transmissio. Et huic sententie adheret Barto.hac ratione:nam dicit quod iurisconsul. signanter.primo posuerunt titulos de legatis ⁊ fideicõmissis particularibus:de quibus in titulo.ff.de leg.j.et sequentibus postea subiecerunt titulum de fideicommissis vniuersalibus: de quo.ff.ad trebel.post autem hos duos titulos subiecerunt titulum quãdo dies legati fideicommissi cedat:vt nobis claro et aperto iure ostenderent eodẽ tpe diẽ particularis ⁊ vniuersalis fideicommissi cedere:videlicet a morte testatorũ. Similem ordinẽ seruauit imperator in lib.C.nam post titulũ de legatis et fideicommissis particularibus subiecit titulum de fideicommissis vniuersalibus scilicet titulum ad trebel.post quos titulos subiecit.l.vnã.§.in nouissimo.C.de caduc.tol.vbi dicit diez legatorum vel fideicommissorum cedere a morte testatoris.
¶ Non obstat gl.in.d.l.q̃dã ita:q2 põt intelligi.quod nõ ccdit

fideicommissum vniuersale nisi a tempore adite hereditatis:quia verum est vt non possit peti actione ex testamento:sed quo ad transmissionem bene cedit a tempore mortis testatoris vel non cedit nisi ab adita hereditate quo ad transmissionē secūdū aliū:de quo ibi.⁊ ista est cōis opi.vt ibi refert dict⁹ dñs Ja.de puteo.¶Ex quibus omnibus propterea concludo quod licet dicta domina katherina decesserit anteq̄ ipsa agnouerit dictum vniuersale fideicommissum quod nihilominus eum transmisit ad dictos eius liberos et heredes.

8 ¶†Ad quartum quesitum si dicta domina katherina quittando bona paterna dicto nobili Joanni de fizerio eius patri sibi in aliquo preiudicauerit in dicta hereditate Joānis molaris testatoris predicti:de qua agitur.Et indubitanter dicēdum est qđ nō:quia alia sunt bona paterna et alia sunt bona dicti molaris testatoris:ideo illa quittātia bonorū paternorū nō debet extendi ad alia bona totaliter separata:arg.in simili in.l.si is qui ex bonis.ff.de vulgari.Quia separatorum separata esse debet ratio ⁊ iuris dispositio.l.tutorem.ff.de his quibus vt indig.⁊.l.fi.de calū.⁊ faciūt no.per gl.in.c.secundo requiris.extra de appel.

9 ¶†Hinc est qđ alibi dicit Bar.qđ si filia quittauerit bona paterna illa quittantia non extenditur ad bona fraterna quin ipsa filia in ipsis succedat fratri intestato:licet ipsa bona fraterna ortum habuerint ⁊ processerint ex bonis paternis:ita dicit ipse Bar.in.l.ij.§.illud.ff.de heredi.vel actione vendi.Tales enim renunciationes prohibenť in.l.pactum.C.de colla.nō recipiūt interpretationē extensiuam.l.quod vero.ff.de legibus.

10 ¶†Preterea dicta quittātia fuit facta per dictā dñam katherinā quadraginta anni sunt elapsi quo tempore adhuc viuebat dicta francesia vxor ⁊ heres dicti testatoris molaris.⁊ sic nondum euenerat locus dicte substitutioni facte per dictum molaris in persona dicti Joannis de fizerio.⁊ per consequens nō possunt dicti ipsa bona et hereditas dicti molaris testatoris fuisse tempore dicte quittantie in bonis dicti Joannis de fizerio patris dicte domine katherine:qꝛ substitutio que nondum euenit non dicitur in bonis nostris.l.substitutioni.ff.de acqui.rerum do.

11 ¶†Et illa quittātia propterea nō potest extendi ad alia bona postea patri acquisita.l.qui cum tutoribus.in princi.ff.de transactio.Preterea dicta domina katherina tempore dicte quittantie non fuit certiorata de.l.pactum quod dotali.C.de pac.Ideo non valuit dicta quittantia:quia nō potuit renunciare iuri sibi competenti qđ ipsa ignorabat vt dicit gl.in autē.quomodo oporteat epi.et cle.ad ordi.produci.§.igitur in glo.super verbo interroget ⁊ facit.l.fi.in fi.ff.ad velleyanū.⁊.l.mater.ff.de inoffi.testa.Nec iuramētū extēdiť ad incognita ⁊ incognita.l.fi.cum simi.C.de non nume.pecu.⁊.l.fi.qui satisdare coguntur.

¶Ad quintū quesitum pro ipsius quesiti decisione vidēda sunt duo puncta in iure.Primo si trebellianica.possit prohiberi extraneo heredi vt in casu nostro.Secundo si possit prohiberi.an videať in casu de quo agitur prohibita per illa verba pleno iure adiecta in substitutione dicti Joannis de fizerio.

12 ¶†Quo ad primū licet sint varie opiniōes si trebellianica per testatorē possit prohiberi.Tamē in curia parlamēti in iudicādo seruatur opinio doctorū,dicētium qđ in extraneis heredib⁹ pōt phiberi vt plene scripsi in decisionib⁹ parlamenti.q.lj.¶Ad secundum si per illa verba pleno iure censeatur prohibita trebellianica dixi quod sic:in sequendo Bart.Bal.Albe.de rosate.in decisionibus curie parlamenti questio.cccccxxxvij.et ibi sufficiat remissio cā breuitatis.
¶Ad sextum quesitum de quo operentur verba adiecta in codicillo dicti molaris testatoris ibi quod dictus nobilis Joannes de fizerio nec sui substituti nihil petere possint nisi in medietate:quando testator grauat restituere si q̄s

quid superesset de hereditate alienata non reuocantur nisi essent in fraudem alienata.l.titius rogatus.z.l.balista.ff.ad trebel.Ja.de puteo.per recu.et doc. in.l.centurio.ff.de vulga.in.iiij.colum.dicte hereditatis.que remanebit in claro post mortem dicte eius vxoris z heredis. Ad hoc dico quod per illa verba testatoris codicillantis dictus petrus de cugneto hereditario nomine dicte frãcesse heredis dicti molaris non tenebitur rationem facere de vtensilib⁹ auro et argento dicti testatoris nec de fructibus perceptis tempore vite dicte francesse.immo etiam si que ipsa francesia alienauerit remanebunt alienata et de ipsis dictus de cugneto eius heres non tenebitur rationem facere. quia illa verba sunt tante potentie quod ipsa francessa potuit alienare et transportare alibi pro libito sue voluntatis de dictis bonis hereditarijs reseruando tantũmodo heredi fideicommissario quartam partem portionis subiacentis restitutioni:vt plene scripsi in dictis decisionibus parlamenti.q.ccccccxx. ¶ Sz si ipse de cugneto ex persona dicte francesse heredũ poterit detrahere quartã trebellianicam dicam.J.in fine presentis consilij.

¶ Ad septimum quesitum respondeo z credo quod contenta in dicta comparitione per dictum Petrum de cugneto reum in causa tradita nõ preiudicat sibi quin ipse possit in executione sententie ferende petere detractiones sibi de iure cõpetẽtes in dicta hereditate pro quo adduco ea que dicit Cyñ.in.l.fi.in.iij.

13 questio.C.ad legẽ fal.dum dicit quod † si heres faciens facultatem testatoris promittat soluere legata talis promissio intelligitur detracta tamen falcidia. ita dicit ipse Cyñ.in dicta.l.fi.de quo etiam scripsi in decisi.parlamenti.qõne. cccccxxvij.

14 ¶ † Ad octauũ z nonũ quesita dico qd trebellianica si quã potuerit dicta frãcesia detrahere nõ fuit confusa in fructibus per eã perceptis de dicta hereditate ratio:quia dictus molaris testator sibi donauit in dicto codicillo dictosfruct⁹. Nec perdidit trebellianicam si qua sibi cõpetierit per non confectionem inuẽtarij quia fuit releuata cõfectione inuentarij.

¶ Et si non potuerit forte releuari a testatore a confectione inuẽtarij.Esset periculosum dictis substitutis imponere super hoc controuersiam dicte francesse aut dicto petro eius heredi quia dictus testator in dicto codicillo inhibuit cõtrouersiam inferri dicte francesse in ordinatis per eam ad vtilitatem ipsi⁹ frãcesse eius herede adimendo expresse relicta cõtra facere attentantibus:que voluntas testatoris est seruanda quia alibi dicitur disponat testator z erit lex.

¶ Ad decimum quesitum dico quod dicti de sizerio z papa in restitutione dicti fideicõmissi non tenebuntur soluere dicto Pet.de cugneto nisi medietatẽm dictorum.ccccxx.florenorum:quia testator disposuit sibi solui dictam totalẽ summam super tota hereditate:z ita etiam fatetur dictus de cugneto in dicta sua cedula supra in septimo quesito mentionata.

15 ¶ Ad vndecimum quesitum si poterit opponi dicto petro de cugneto exceptio non numerate dotis super hoc consulo quod non opponatur:qz sic opponẽdo fideicommissum petitum esset eisdem pape et de sizerio ademptum prout ipse testator disposuit in dicto suo codicillo.

¶ Ad duodecimũ q̃sitũ dico qd vsufruct⁹ p dictã frãcesiã heredẽ ꝑcepti tpe ei⁹ vite nõ cedũt in solutiõe dictorũ.ccccxx.florenorũ nec in attenuatiõe q̃rte tre.qz ipsi fruct⁹ fuerũt sibi p dictũ attestatorẽ donati z legati. ¶ Dico tñ qd dict⁹ pe.de cugneto ei⁹ heres faciat rõnẽ de fructib⁹ dictorũ bonorũ a morte dicte frãcesie heredis rogate citra z sibi cõputabunt i q̃rtã trebellianicã.l.i fideicõmissaria i pncip.ff.ad tre.si ipsam trebellianicam debeat detrahere de qua infra faciam mentionem.

16 ¶ †Ad decimũtertiũ quesitũ dico q̃ solutio legatorũ spectaret insolidũ ad dictã Francesiã heredẽ rogatã. de debitis vero soluere tenebuntur dicti fideicõmissarij tres partes et dictus de cugneto. vt heres dicte Francesie quartam partem ipsorum debitorum pro trebellianica in l.iij..C.ad trebel. et in l.i.§.fi. ff.eo.ti. Licet forte dici possit contrarium quia dictus testator in dicto suo testamento nominatim et expresse onerauit dictam Frãcesiam eius heredem de solutione legatorum et debitorum vt legi in dicto testamento. ¶ Sed an dictus Petrus de cugneto hereditario nomine dicte Francesie heredis predicte potestit detrahere quartam trebellianicam in restitutione medietatis dicte hereditatis. videtur prima facie quod sic cum nõ possit dici quod eam perdiderit per non confectionem inuentarij quia a confectione ipsius fuit releuata per testatorem. Etiam non computabuntur sibi fructus per ipsam Francesiam percepti eius vita durante in dicta trebellianica quia testator sibi dictos fructus eidem Francesie heredi legauit. ¶ In contrarium posset dici quia per illa verba pleno iure videtur trebellianica prohibita vt supra dixi circa quintum quesitũ. Circa hoc tamen esset cogitandum et sciendum si dicta Francesia detraxerit trebellianicam alienãdo de bonis hereditarijs que alienatiões sibi imputarentur in trebellianica. Sed forte alienata sibi non imputabuntur in trebellianica: quia ipsa Francesia potuit alienare vsque ad quartam partem quinte subiacẽtis restitutioni: vt dixi supra in sexto quesito. Sed forte posset dici quod dictus de cugneto non detrahet quartam trebellianicam cum dicta Francesia heres rogata eam satis detraxerit in alienatione dictorum bonorũ: pro quo vide que dixi in singularibus meis.fo.ccvij.verso.in.§.vbi heres &c.

¶ Summarium.

1 ¶ Barones dalphinat⁹ feuda que tenent a domino dalphino possunt infeudare.
2 Sequestrũ q̃n dicatur iuridice in aliquibus bonis appositũ.
3 Lite inter fiscum et priuatum pendente an possit quis priuari sua possessione.
4 Sequestratio non est in omni casu prohibita.

¶ Consilium.cxxiij.

a Magnificus et potẽs vir [a] Joannes alamãdi dñs quondã vriatici et castri noui et ville Arbenti de anno dñi.M.cccclxxiij. et die.iij.mensis Aprilis pro se et suis titulo sub noie albergamenti tradidit Joãni roserij dicti de albẽcho. quãdã petiam prati continentem.xvj.sestariatas prati sitam in dicta parrochia albẽchij iuxta iter tendẽs ab ecclesia dicti loci versus sectũ ysobiũ: et terrã michaelis porchironis cum suis et alijs cõfinib⁹ sub cẽsu annuo.vj.solidorũ et pro intragijs centũ florenorum habitis et recep. per dictũ dñm castri noui. ¶ Et ibidẽ incontinenti dictus Joannes roserij cõcessit dicto domino castri noui gratiam redemptiuam quinque annorum. ¶ Item q̃ postea dictus dominus castri noui die.xxvj.mẽsis Julij tũc

a ¶ Et potẽs vir. Ista cã fuit diffinita i facto pncipali cõtra dictũ roserij et cõmissum adiudicatũ pti fiscali de ãno dñi M.cccclxxv. et die penul. Julij.

sequentis dictã gratiam redẽptiuã vendidit cessit et remisit dicto Joãni roserij precio centum florẽn. habitorum per nobilem Bonifaciũ ipsius domini castri noui et vriatici filium vt constat publico instrumento. ¶ Item etiam de anno proxime dicto ꝛ die. xiij. mensis Aprilis dictus nobilis Joannes alamandi pro se et suis sub nomine albergamenti tradidit dicto Joanni roserij totũ passagium in quo esse solebat stagnum ipsius dñi vriatici diruptum continens circa quatuor sestariatas terre in dicta parrochia Albẽchij iuxta pratum dicti roserij supra albergatum ex tribus partibus et iuxta calciatum dicti stagni ex alia cum suis alijs confinibus ꝛ cum suis iuribus ꝛ in aquagio sub censu quatuor solidorum cum placito ꝛ pro intragijs. xx. florẽn. auri per dictum dominũ vriatici habitorum: vt constat latius publico instrumento. ¶ Et que albergamenta postea dicti nobilis Bonifacius ꝛ Soffredus alamandi fratres filij dicti domini vriatici ratificauerunt vt constat publicis instrumentis. ¶ Item et cum postea dictus nobilis Soffredus causam mouisset contra dictum Joannem roserij ad causam dictorum albergamentorum corã dño officiali Gratianopol. ipse partes de anno dñi. M. cccclix. ꝛ die. xi. Aprilis deuenerunt ad trãsactionem in qua effectualiter dictus nobilis Soffredus voluit qꝺ dicta albergamenta remaneant in suo esse. ꝛ dicta bona dicto Roserij et suis remanerent mediantibus. lx. florẽn. quos ipse nobilis Soffredus habuit a dicto Joãne roserij. vt latius constat instrumento. ¶ Item qꝺ dicte res albergate erãt de principalioribus membris dicti castri noui. Et mouebantur de feudo dñi nostri Dalphi. sicut et dictum castrum nouum cum iuribus ꝛ pertinentijs suis.

¶ Item quod precia habita pro dictis rebus et bonis per dictos nobiles Joãnem Soffredum et Bonifacium alamandi patrem et liberos a dicto Joanne roserij ascendunt ad. cxx. florenos monete. ¶ Et tamen precium dictorũ. x. solidorum si venderentur non reperirentur vltra. xx. florenos. de quo valore solidorum referunt domini camere computorum dalphinalium. ¶ Contingit qꝺ de hoc anno currente domini. M. cccclxx. et de mense Junij. Dominus procurator fiscalis generalis Dalphi. traxit in causam in curia parlamenti dictũ nobilem soffredum alamandi dñm modernum vriatici ꝛ castri noui. ¶ Et similiter Petrum roserij filium et heredem dicti dñi Joãnis roserij ac possessorem dictorum bonorũ. Et petit cõmissum dictorum bonorũ adiudicari dño nostro regi Dalphi. et pronunciari ipsa bona esse aperta ꝛ cõmissa ipsi dño nostro regi. ¶ Modo queritur si ipse dñs pronũciator fiscalis bene petat et si locũ habeat commissum. ¶ Secũdo queritur si iuridice fuerit processum ad sequestrationẽ factã de dicto prato ad instantiã dicti dñi ꝓcuratoris fiscalis qui ipsum pratũ poni fecit in manu tertia quia dictus roserij conqueritur dicẽs qꝺ nemo spoliari debet sua possessione lite pendente etiã inter fiscum ꝛ priuatũ: ꝛ qꝺ sequestrationes sunt prohibite.

1 ¶ † Ad primum quesitum respondendo videretur prima fronte qꝺ non habuerit locum dictũ commissum causante dispositione libertatũ generaliũ presentis patrie Dalphiñ. in quibus maxime in. xxij. c. ipsarum libertatum cauet qꝺ barones ꝛ nobiles p̃sentis patrie possunt impune res quas tenent a dño Dalphi. in feudũ dare alijs personis sub certo censu vel in feudũ sine requisitione dicti dñi Dalphini vel successorum suorum. ¶ Dummodo sic predicti dantes dictum censum seu feudum a domino Dalphino recognoscant. ¶ Sed cõtrarium credo qꝺ imo dicta bona de quibus agit̃ fuerint dño nostro regi Dalphi. aperta et cõmissa non obstante dicta libertate. ¶ Ex eo maxime quia in dictis contractibus sub nõie traditionis in emphyteosim interuenit preciũ supra declaratum. Ideo dici debẽt contractus emptionis ꝛ venditionis: et facti fuisse

in fraudem constitutionis imperatoris prohibētis res feudales alienari sine consensu.dñi feudi.Ideo illa bona de quibus agitur sunt aperta ₇ commissa dño nostro regi Dalphino per tex.in feudis de prohibita feudi alienatione.in.§.calidis.[a] Et fuerunt ipsa bona de quibus agitur ipso iure commissa respectu dicti roserij emptoris vt dicit glo.in.d.§.calidis.in gl.fi.super verbo reuertātur.Et pōt responderi ad dictam libertatem ibi dum dicitur quod barones possunt alijs impune tradere res feudales in feudum.quia illud est verum vbi non interueniret precium prout in casu de quo agitur interuenit quo casu presumitur venditio fuisse facta in fraudē alienatiōis sine cōsensu dñi directi:ideo res cōmittitur:₇ reuertitur ad dñm vt in dicto.§.calidis.nā₃ illa libertas licet generaliter loquatur debet tamen intelligi ſm ius cōe:videlicet si precium in tali traditione non interueniat prout disponit dictus.§.calidis:quia licet libertas non loquatur de precio debet tamen ille casus omissus relinqui dispositioni iuris cōis in.l.si cū dotē.in prin ci.₇ ibi glo.₇ Bar.ff.solu.matri.vt ius cōmune non ledatur ar. eorum que legū.₇ not.in.l.ex facto.ff.de vulg. Nec potuit ipse princeps dñs Humbertus Dalphi.per dictam libertatē tollere depositionem.d.§.calidis cum ipse princeps illi.§.non derogauerit dicendo non obstante dicto.§.calidis . quia ad hoc vt imperator possit legem positiuā tollere oportet qđ dicat nō.obstante tali lege expresse nominando legem.ita dicit Salyce.in auth.ex complexu.C.de incest.nuptijs . ¶ Fuerunt etiam dicta bona commissa et aperta dño nostro regi Dalphino ex alio capite. ¶ Quia dictus dñs castri noui dictos.x.solidos cēsus super dictis bonis annuatim retentis non recognouit postea tenere a dño nostro rege Dalphino ſm dispositione₃ dicte libertatis Dalphinalis.Concludo ergo qđ non solum de iure feudorum:imo etiam ſm libertates Dalphi.dicta bona de quib⁹ in dicta causa agitur fuerunt ₇ sunt aperta ₇ commissa. Etia₃ quia dispositio dicti.§.calidis seruatur in iudicādo tam in curia parlamenti ꝙ in camera computorum Dalphinalin₃.Ita referūt domini camere computorum nisi tales emptores se facerent de gratia speciali retineri et soluerent laudimia in dicta camera computorum Dalphinalis.nomine Dalphi. quo casu aliqui dicuntur illo modo a commisso fuisse excusati.

¶ Sed credo qđ hoc facere non possunt domini camere ₇ parlamenti quia ipsi non possunt commissum remittere q₃ alienatio patrimonij Dalph.non est eis permissa sine speciali cōsensu domini nostri regis Dalphi. ¶ Dominus eni₃ noster rex Dalphinus non solum de iure per dictum.§.calidis potest cōmissum petere:imo etiam ſm dictas libertates generales presentis patrie in.xij.c.ipsarum libertatum vbi disponitur quod barones et alij nobiles possunt commissum rerum feudalin₃ petere multomagis ergo dominus superior videlicet domin⁹ noster Dalphinus iuxta auth.multomagis.C.de sacrosan.eccl. ¶ Quia ille casus de domino superiore feudi in dicta libertate omissus de quo in dicto.§.calidis videtur relictus disposi-

a ¶ §.calidis.de materia isti⁹.§.calidis vid' plene p Pet.ia. in tr.de ꝯdi. ex leg. imperiali.§.calidis.fo.cxxi.

tioni iuris communis. iuxta dictam.l.si cum dotem. cum ibi
2 not.per doct.ff.solu.matrimo.¶†Ad secūdum questium si iu-ridice fuerit sequestrum appositum in dictis bonis instante dicto domino procuratore fiscali.Et credo quod sic. ¶Primo quia vt legitur in dicto.xij.c.dictarum libertatum barones & alij nobiles habeant ius saysiendi & desaysiendi:multomagis ergo dominus superior videlicet dictus dominus noster rex dalphinus iuxta dictam autenti.multomagis.¶Secundo q2 stilus et consuetudo dicte curie parlamenti consueuerunt ita seruare vt lite pendente inter fiscum et priuatum res conten-tiosa reducatur ad manus dalphini vel ponatur in sequestro in manu tertia: prout factum fuit in casu de quo in hac causa agitur.vt ita referunt domini camere computorum:qui stilus pro lege debet seruari: etiam si in contrarium esset iuris dispo sitio.per tex.in.l.si quando.in fi.C.de iniurijs.et insti.de satis-da.in.§.fina.
3 ¶†Tertio quia licet dictus roserij dicat quod lite pēdente in-ter fiscum et priuatum nemo debeat sua possessione priuari al legando.l.facultas defensionis.C.de iure fisci.lib.x.Ad illam l.respondeo dupliciter.¶Primo quod sequestrum appositum in dictis bonis instante parte fiscali:quia contra voluntatem dicti roserij non priuauit eum sua possessione vt dicit Bart.in l.interesse puto.ff.de acquiren.possessio.& guilielmus de mon-te lauduno.in cle.vna.de sequestratio. possessio. et fructuum. ¶Secundo quia dicta.l.facultas de iure fisci.ita ibi dicit Dy. Sed de iure fisci. constat per supra plene dicta circa primum questitum.
4 ¶†Preterea non est expeditum in iure quod in omni casu sit a prohibita sequestratio [a] quia quando est altercatio inter do-minum & colonum de fundo:tunc fit sequestratio fructuū fun di in.l.litibus.post princip.C.de agrico.& censi.lib.xj.Uel etiā vbi dubitatur de ripa fit sequestratio rei contentiose.l.equissi mum.in princip.ff.de vsufruct.& in.l.si oleum.in prin.ff.de do-lo.et ibi not.& iste casus potuisset contingere inter dictas par-tes nisi magnificus dominus gubernator dictum pratum sub sequestro per tertium teneri mandasset.Sunt etiam multi alij casus in quibus de iure fieri potest sequestratio numerorum quos ponit Joā.ferrarij in titulo forma sequestri in prima gl. etiam enumerantur per Host.in summa.de sequestratiōe pos. et fructuum.Dicit etiam Bar.in.l.mulier.ff.de lege commisso ria.quod vltra dictos casus potest res contentiosa sub seque-stro poni vbi reus est magnus baratator vel litigator.Jta di-cit ibi Bar.Ex quibus propterea potest dici q̄d dictum seque-strum in dicto prato mandato dicti domini gubernatoris in-stante parte fiscali bene oppositum fuisse & non fore tollēdum donec de meritis negocij principalis videlicet de cōmisso p̄ parte fiscali petito fuerit plenarie cognitum.

a ¶Seq̄stra tio.de hoc vi de in singu. meis. f.171. verso. et fo. 244.& i deci.parla.q̄ō. 246.

¶Summarium.

1 ☞Appellatio quando nulla & deserta dicatur.
2 Sententia diffinitiua que dicatur.

5 Cessio bonorũ post appellationẽ interiectã facta qñ possit reuocari et nu. 4.
5 Regula non probata probabo locum nõ habet in appellationibus ab interlocutoriis.
6 Iudex appellationis an possit cognoscere de causa nullitatis.
7 Tacitum vitiatur expresso vitiato.
8 Cessio bonorum quando dicatur legitime procedere.
9 Consuetudo contra bonos mores seruari non debet.
10 Cessio bonorum quando inualidari possit per depositiones testium.

¶Consilium. cxxiiij.

Circa materiam processus gaspardi de la doy appellati et supplicantis ex vna parte: et nobilis antonij albi supplicati et appellãtis ex altera vertentis et indecisi existentis coram vobis egregio domino iudice appellationum et nullitatum totius dalphi. pro declaratione iurium et intẽtionis dicti gaspardi de la doy videntur eliciẽda in iure examinãda quesita subscripta. pro declaratione animi vestri domini iudicis appellationum in ipsa causa ius dicturi. ¶Primo si apppellatio dicti nobilis Antonij albi inserta in processu originali. folio. xli. verso. sit nulla et deserta. ¶Secundo si cessio bonorum facta iudicialiter per dictum gaspardum de la doy post dictam appellationem interiectam potuerit fieri et si possit vel debeat per modum attentati reuocari prout videtur velle dictus albi in sua comparitione. fo. xxv. Licet ibi nõ concludat ad reuocationẽ dicte cessionis per modum attentatorum. ¶Tertio si dicta attentata pendẽte dicta appellatione debeant reuocari per modum attentati cũ fuerit facta ante inhibitionem per iudicem ad quem. Et non fuerint petita reuocari sed datus libellus appellatorius per dictum albi insertus fo. lv. cui libello fuit per dictũ de la doy responsum. Et si per dationem dicti libelli appellatorij dictus albi renunciauerit reuocationi attentatorum. ¶Quarto si dicta ordinatio seu interloqutoria a qua per dictum albi extitit appellatum possit seu debeat ex nouis actis infirmari vel confirmari. ¶Quinto si dicta ordinatio per dictum vicebal linum a quo facta possit per vos dominum iudicem appellationum saltim via nullitatis nulla pronunciari cum non constet in actis prime instantie: nec etiã in hac causa appellationis de pretenso mandato Ioannis de portu asserti procuratoris dicti gaspardi: in cuius personam fuit dicta ordinatio a qua facta. ¶Sexto si appellatio dicti albi dici debeat deserta. Ex isto alio capite: quia nõ constat de pretenso mandato ioãnis galesij qui a dicta ordinatione in scriptis licet infra decem dies appellauit: et si dicta appellatio poterit per dictum albi ratificari.

¶Septimo si dicta cessio bonorum per dictum gaspardum facta de qua in hoc processu agitur legitime processerit et facta fuerit.

¶Octauo si dicta cessio bonorũ poterit inualidari depositionibus testium pro parte dicti albi appellantis in hac causa appellationis examinatorum.

¶Ad primũ q̃situ dico q̃ de iure cõi dicta appellatio dicti albi fuit et est inualida
1 nulla et deserta. ¶† Pro cuius demõstratione pmitto q̃ ordinatione facta p dñm viceballinũ a quo q̃d ipse gaspardus admitteret ad cessionẽ bonorũ est interloqutoria. Quia per eam nõ fuit positus finis in negocio principali de quo inter ipsos albi et gaspardum agebatur videlicet super debito per dictũ albi a dicto gaspardo petito: nec dz propterea dici illa ordinatio sententia diffinitiua: quia sententia diffinitiua dicitur que diffinit principalem controuersiam per tex. in l. j. ff. de re iudi. et pbatur in. l. post sniam. et ibi ita no. Salyce. C. de snia et interloqutoriis om. iudi. Idem etiam dicit Spe. in titulo de sententia. §. species. vsi.

et versi. diffinitiua. notat etiam Jo. ferrarij in titu. forma sententie diffinitiue
in glo. j. circa prin. ⁊ est glo. notabilis in clemen. j. de sequest. pos. ⁊ fructuum in
2 glo. super verbo diffinitiua. idem dicit† qd sententia diffinitiua est que princi-
palem questionem diffinit. idem dicit Arch. di. ij. q. j. in prin. Et alibi dicūt do-
ctores quod sententia dicitur interlocutoria vbi remanet principalis actio. Ita
dicit ⁊ tenet Bal. in. l. ij. C. de epi. audi. Hinc est qd dicitur qd sententia lata su-
per desertione appellationis est interlocutoria cum per talem sententiam non
imponatur finis negocio principali. ita dicit Saly. ⁊ docto. in. l. preses. C. quo ⁊
quando iudex: ideo dictus dñs viceballiuus a quo non appellat eā sententiam
diffinitiuam sed interlocutoriam: vt patet in instrumento dicte ordinationis
per dictū albi appellantem producto. Et cū propterea fuerit appellatū ab in-
terlocutoria ⁊ ipse albi appellans nullas causas pretensi grauaminis expresse-
rit in sua appellatione in scriptis interiecta ipsa appellatio propterea est inua-
lida ⁊ deserta per tex. in. c. cordi. de app. lib. vj. ⁊ in. c. vt debitus honor. extra de
app. ⁊ no. per glo. in. l. iij. in fi. ⁊. l. sequēti ⁊ ibi Bar. ff. de app. ¶ Et si quispiam
diceret qd illa interlocutoria saltim hz vim diffinitiue adhuc si ita esset remane-
ret inualida: ⁊ deserta illa appellatio qz etiā ab interlocutoria habēte vim dif-
finitiue dz in scriptis appellari. ⁊ cause pretensi grauaminis in appellatiōe ex-
primi ⁊ declarari vt dicit Jo. mo. in. c. cupiētes in. §. qd si per. xx. dies. de elec. li.
vj. in glo. sup verbo priuatos. circa fi. ibi: sed pone appellatū est ab interlocuto-
ria que hz vim diffinitiue ⁊c. vbi dicit ⁊ expresse tenet qd dz in scriptis appella-
ri ⁊ cause pretensi grauaminis exprimi ⁊ declarari etiā in appellatione ab in-
terlocutoria habente vim diffinitiue. Et dicit do. Francis. de zaba. cardinalis
floreñ. qd in talibus appellationibus ab interlocutoriis vim diffinitiue habenti-
bus seruari dz dispositio dicti. c. cordi. de app. lib. vj. ita dicit ipse in cle. appel-
lanti. de app. ⁊ idē seruant dñi de rota vt ipse ibi refert. ¶ Nec obstat ad pmis-
sa qd dictus albi in dicta sua appellatione subiūxit clausulam gñalem ibi eo
maxime qz ipso nobili antonio in suis iuribus ⁊ legitimis exceptionibus non au-
dito nec admisso ⁊c. qz illa gñalitas nō sufficit qz debent asserta grauamina spe-
cifice ⁊ expresse ac nominatim ⁊ clare ⁊ nō obscure declarari ⁊ specificari: alias nō
valet appellatio per tex. in. d. cle. appellāti. ⁊ ibi hoc dicūt doc. ¶ Et cū dicta ap-
pellatio sit deserta. si vos egregie dñe iudex appellationū sniam pferretis in ne-
gocio principali pnunciando bene vel male ordinasūvel appellatū snia vestra
esset nulla defectu iurisditionis q̄ in vobis deficit causante dicta desertiōe. ita
dicit Bal. in feu. in ti. quo tpe miles inuestiturā petere debeat in. §. fi. idē tenet
Franc. de zabarellis in cle. si appellationē. de app. in. ij. q. idē tenet Bal. in aut.
ei qui appellat. C. de temp. app. plus dicūt collec. ⁊ doc. in. c. ex rōne. de app. qd
licet Jo. an. in cle. si appellationē. de app. tenuerit qd in hoc casu vbi appella-
tio est deserta pōt appellās coram iudice ad quē petere appellationē desertam
pronunciari ipse tamen collectarius dubitat quia talis iudex iam desijt esse iu-
dex causante desertione. Nisi inquit diceretur qd iurisditionem hz in pronun-
ciando appellationem desertam: quia quo ad aliud non habet iurisditionem.
Et super hac desertione appellationis vos domine iudex appellationum ante
omnia attendere debetis quia iudex cause appellationis prius examinare dz
si per appellationem fuerit iurisditio ad eum deuoluta vt dicit Specu. in titu.
de exceptio. §. dicto ver. sed prius. legitur etiam ⁊ no. in. c. romanis. de appella-
tio. lib. vj. ratio scđm docto. quia desertio appellationis ratificat primā senten-
tiam ⁊ facit perinde haberi acsi nō fuisset appellatum ⁊ nō valeret sentētia post
desertionem lata contra primam que in rem transiuit iudicatam vt per glo. et
doct. in cle. si appellationem. de appel. ⁊ hoc de primo quesito.

3 ¶ Ad scdm questitū si cessio bonoꝝ p modū attentati possit vel
debeat reuocari q: post appellationē interiectā legit fuisse fa-
cta. Et sup hoc dicendū est ꝙ nō debeat dicta cessio bonoꝝ re-
uocari cū fuerit facta ante inhibitionē. Sed dꝫ differri donec
cognito de appellatiōe: iuxta.c.nō solū.ibi: illa ṽo q̄ postea. de
ap.li.vi. Tū q: cū dicta appellatio sit inualida ꝛ deserta p su-
pra in primo q̄sito declarata nō hꝫ locū reuocatio attētatoꝝ
p regulā dolo petit ꝛc. Et p regulā hodie ꝯstat/hodie agat.ex-
tra de re iud.c.cū olim.ꝛ de rest.spo.c.literas. ita etiā tenēt do
mini de rota.ꝛ hoc de secundo quesito.
¶ Ad tertiū quesitū dico ꝙ posito ꝙ dicta appellatio nō fuis-
set deserta adhuc nō deberet dicta cessio bonoꝝ p modū attē-
tati reuocari: cum ipse albi eligendo vnam ordinariam dan-
do dictū libellū appellatoriū ꝯ dictū gaspardū ꝛ petēdo pnun
tiari p vos dn̄m iudicē appellationū male ꝛ fuisse p dictū vice-
ballinū pcessum ꝛ ordinatū videt ipse albi renūtiasse vie extra
ordinarie/vcꝫ officio iudicis cōpetentis p reuocatione attēta
toꝝ. Ideo nihil dꝫ reuocari p modū attētati donec cognito de
negotio pncipali. Ita dicit Spec. se obtinuisse in ti. de app.§.
pen.ṽ.sed pone petij ꝛc. quē sequit Arch.in.d.c.nō solū.de ap.
li.vi.ibi: ꝛ no.ꝙ si facta est petitio qua petit snia tanꝗ iniusta
reuocari ꝛc. Idē etiā tenet Bar.in.l.vna.ff.nil no.ap. pen. vbi
si post donationē talis libelli/aliqd attētaretur quo casu illa
postea attētata debēt reuocari p modū attētati: q: que de no-
uo emergunt nouo indigent auxilio vt dicūt docto. vbi.s.
¶ Ad quartū quesitū patꝫ clara rn̄sio ꝙ dicta ordinatio a qua
nō dꝫ nec pōt ex de nouo hincinde p partes pbatas in hac cā
appellationis reuocari neqꝫ ꝯfirmari: sed tantūmodo ex actis
prime instātie dꝫ in hac cā appellatōis iudicari. ita dicit text.
5 in cle. appellāti.in fi.de ap. † q: in appellationib9 ab interlocu
toria nō hꝫ locū regula nō pbata probabo. vt dicit expsse bar.
in.l.ij.ff.de mino. Tū q: dicta cle. appellāti. in sui prin. dispo-
nit ꝙ appellās ab interlocutoria nō pōt psequi alias causas
ꝗ nolatim in appellatiōe sua expsserit. Sed ipe albi appellās
nullas causas ptensi grauaminis nolatim expssit in dicta sua
appellatione in scriptis facta ideo nō pōt psequi cās in hac cā
appellatiōis corā vobis dn̄o iudice appellationū ptensas per
dictā cle. appellāti. in prin. ¶ Et hec vera sunt etiā si interlo-
cutoria obtineret vim diffinitiue: q: dicta cle. appellāti loqtur
indistincte: ideo indistincte est intelligēda in quacūqꝫ interlo
cutoria iuxta.l.j.§.ꝛ generalr.ff.de leg.prestan.cum simi.
6 ¶ † Ad quintū quesitū rn̄deo ꝙ vos dn̄e iudex appellationuꝫ
nō potestis nec debetis cognoscere de nullitate in dicto qnto
quesito mētionata nec sup ipsa nullitate pnuntiare. Q: cū ap
pellatio dicti albi fuerit ꝛ sit deserta causis supra in primo q̄si
to declaratis: ꝛ alijs infra in sequēti quesito dicēdis. Illa nul-
litas etiā fuit ꝛ est deserta: cū ipsa nullitas veniat accessorie ad
cām appellatiōis.l.j.in fi.C.qn̄ puo.nō est neces. Sublata er-
a go appellatione que est pncipalis: dꝫ esse sublata nullitas[a] vt
accessoria. vt in.l.cū pncipalis.ff.de reg.iur. ꝛ in.c. accessoriū.

a ¶ Sublata nullitas. si dserta appellatiōe deferat nullitas. de quo vide.s. ꝯsil. xxxviij. et.s. consil. x.

de reg.iu.li.vi.Ita etiã tenet Frãci.de zaba.in.d.cle.appellatione.de ap.vbi dicit ipse q de nullitate cognosci dz corã ordinario in.c.dilecto.de ap.z in cle.j.de re iu.¶ Sed ex vi appellationis cognoscit iudex ad quẽ de nullitate vt dicit Inn.in.d.c. dilecto.ergo sublata appellatiõe cognoscit solus ordinarius.
7 ita dicit dict⁹ Frãci.de zaba.¶ †Et fortificant p̃missa q: viciato expl'so etiam censetur vitiatũ tacitũ iuxta not. p glos.in.l. si fundi sub ɔditiõe.in.§.si pater.sup ṽbo sola.ff.de le.j.z ibi p dictã gl.aliq doc. nouissimi tenẽt q sublata appellatiõe p desertionẽ cẽsef nullitas ẽt deserta z sublata.Et hoc vex maxie vbi intẽtat nullitas simul cũ iniqtate:vt dicit Io.fer.in ti. forma appellatiõis ab iterlocutoria.in gl.sup ṽbis i his scriptis pvocat zc.¶ Alia ẽt ɔsideratiõe nõ potestis vos dñe iudex appellationũ de dicta nullitate cognoscere nec sup ea pnũtiare:cũ dictus albi in dicto suo libello inserto in pcessu originali. fol. lv.illud nõ petat:z ideo si sup nullitate pnuntiaretis snia vestra esset nulla tanq̃ difformis z nõ conformis a petitione dicti albi iuxta.l.vt fundus.cũ ibi no.per doc.ff.communi diui.
¶ Ad sextũ quesitũ si appellatio dicti albi sit inualida z deserta.Ex alio capite q: nõ constat de mãdato illi⁹ q: dicta ordinatione p ipso albi ĩfra.x.dies appellauit. ¶ Et clarũ est q dicta appellatio ex hoc etiã solo capite est inualida iuxta.l.ls. in fi. C.de pcur.z.l.ls.ff.de iudi.¶ Immo z si ipse albi vellet modo dictã appellationẽ factã p nõ habentẽ ptãtem ratificare ratificatio nihil pdesset sibi q: semp remaneret ipsa appellatio deserta p ea q̃ dicit.Host.in sum.in ti.de ap.in.§.qs possit.vbi expresse dicit q si aliqs infra decẽ dies ab aliq̃ snia nole meo appellet sine mãdato.¶ Debeo illã appellationẽ ratificare infra dictos decẽ dies infra quos debebã appellare al's nõ valet: et ipsa appellatio remanet inualida z deserta.Ita dicit.d.Host. vbi.s.Et facit p hoc.l.bonox.ff.rẽ rat.ha. q: illud dz ratificari ĩfra tp̃s quo act⁹ fieri põtvt pbat tex.in.d.l.bonox.z no.in.c.q: ioannes.xij.q.v.¶ Et facit p hoc qd in sti no.p glos.in.c.q̃ sit sup ṽbo petere.in fi.de elec.li.vj.vbi si qs aliqs amic⁹ me⁹ sine mãdato meo ɔfirmationẽ mee electiõis petierit q debeo ratificare ĩfra tres menses ĩfra qs dictã ɔfirmationẽ petere debebã al's nõ valet ratificatio vt ibi.¶ Nõ q: pmittẽdo labi tp̃s a iure mihi ɔcessũ ad aliqd faciendũ si ĩfra illud tp̃s nõ faciã vl' etiã infra illud tp̃s ratũ nõ habeam videor iuri meo renũtiasse saltim tacite.l.fi.ff.de ap.reci.z.l.hi q.ff.de ap.Ideo frustra conor p ratificationẽ redire ad id qd renũtiasse videor.ff. de re .cre.l. iurisiurã.z.C.de ɔdi.inser.l.vl.z.ff.q sat.co.l.de die.§.vlt.¶ Et ita fuit iudicatũ i curia plamẽti vt plene scripsi in decisionib⁹ dicte curie.q.xiij.Et hoc de sexto quesito.

a ¶ Cessionẽ bonorũ. hic de cessione bonorum de quo vide plene p pet. iac.in tit.de cessione bonox.z Saly ce.in.l.iij.C. q bo.ce.pos. vbi tractat hanc materiaz p. xiiij. q.z Io.fabri insti.de act. in.§. fin.

8 ¶ †Ad septimũ quesitũ si dicta cessio bonox facta p dictũ gaspardũ legitime pcesserit z facta fuerit: z indubitãter dicendũ est q sic.¶ Primo q: lz ipse gaspardus potuisset de iure dictã cessionẽ bonox a facere extra iudiciũ per nuntiũ vel pcuratorẽ: vt dicit.l.fi.ff.de cessio.bo.Ipse tamẽ gaspardus dictam cessionez in actis prime instãtie bonox legif fecisse in iudicio sm

consuetudinem loci percutiendo trina vice de culo super quodam trunco et dicendo ter cedo bonis et alis vt in actis preiudicialibus continetur.

9 ¶†Que tamen consuetudo quia contra bonos mores nō erat seruanda vt dicunt Dy. et Raphael cuma. in dicta. l. fina. Pet. Jacob. tamen dicit in titulo de cessione bonorum qd illa consuetudo est seruanda. allegat. l. de quibus. ff. de legi. et. l. ij. C. que sit longa consuetu. ¶Secūdo legitime processit dicta cessio bonorum quia ante ipsam cessionem dictus Gaspardus cōfessus fuit debitum dicti albi. vt legitur ex ipsis actis prime instantie ideo valuit illa cessio. ita dicit glo. in. l. prima. C. qui bonis cedere possunt. et dicit textus. in. l. penulti. ff. eodem titu. Et est talis cessio bonorum generalis: et quo ad bona z quo ad creditores. Nec sunt necessario vocandi omnes creditores sed sufficit vocari illos qui instant seu qui contra cedentem litigant seu cum quibus causa pendet. argumen. ff. de cessione bonorum. l. iiij. Et no. petr. Jaco. vbi supra. Et nocet talis cessio alijs creditoribus non vocatis postea apparentibus sicut vna cōfectio inuentarij sufficit omnibus creditoribus ex postfacto apparentibus. l. fina. §. licentia. C. de iure deliberandi: dummodo cedens eisdem non vocatis dum conuenietur confiteatur debita. ita dicit et tenet Salycetus in. l. prima. C. qui bonis cede. possunt. in prima columna ibi: secundum dubiū. ¶Non est tamen ipse Gaspardus cedens infamis propter talem vituperosam cessionem per eum factam. vt in. l. debitores. C. ex quibus cau. infa. irrogatur. et dicit hoc Pet. Jaco. vbi supra. ¶Item qz non constat qd ipse Gaspardus habuerit alias inducias quinquennales de suis debitis soluendis: ideo ad illam cessionem bonorum debuit admitti iuxta. l. fina. C. qui

a bo. cedere possunt. ¶Item etiam ipse Gaspardus indicauit [a] bona sua vt patet ex actis prime instantie: z sic fecit quod debuit iuxta nota. per glos. in. l. j. C. qui boñ. cedere possunt. z hoc de septimo quesito.

10 ¶Ad octauum z vltimum quesitum respondeo quod dicta cessio bonorum non potest inualidari depositionibus testium in hac causa pro parte dicti albi appellantis examinatorum.

¶Non primo depositionibus testium productorū in processu presentis instantie. folio. lxxix. quia fuerunt sumpte pro secre-

b ta informatione [b] et parte non vocata: ideo non probant: vt dicit Barto. in. l. si maritus. et in. l. fina. in fine. ff. de questionibus. vbi ipse Bart. loquitur de secretis informationibus. Nō etiam potest inualidari dicta cessio bonorum per informationes insertas in processu appellationis. folio. cxxxvij. quia teste vbi descripti non sint contestes: sed singulares vt patet ex lectura ipsorum: ideo non probant. l. iusiurandi. in fine. C. de testi. cum simi. Et aliqui ex ipsis testibus deponunt per verbū videtur: z alij de auditu alieno: z alij non reddunt causam eorum pretense scientie: ita qd illis testibus non est fides adhibenda. Non obstant etiam relationes quorūdam testium qui deponunt recepisse quedam instrumenta de cōtractibus dicti

a ¶Judicāuit si in dolo se celauerit vel dissipauerit añ cessionē ei' bōa s fraudez cessiōis non pdest cessio ced... sz dz in carcer retrudi vt dt Pe. Ja. i ti. d cessiōe bonorū z Saly. i. l. si C. q bo. ced. pñt. l pen. col. iij.

b ¶Pro secreta informatiōe. si iudex teneat mōstrare pti secretas informatiōes vid. ff. d mu ne. z hono. l. l. rescripto §. si qs accusator. z ibi scripsit dñs petrus pape.

gaspardi: quia ille relationes nō probant sicut nec note probant nisi in publicam formam fuerint redacte vt dicit Bar. in. l. contractus in. j. col. C. de fide instru. ¶ Et si premissa cessarent prout non cessant non deberet circa premissa audiri dictus albi appellans cum dicta ordinatio a qua sit interlocutoria: vt declaraui supra circa primum quesitum. Et que interlocutoria propterea nō debet neq̧ potest ex nouis actitatis informari per tex. in dicta cle. appellāti. in fi. de appel. que loquitur indistincte de omni interlocutoria ideo indistincte intelligenda vt supra in quarto quesito. in fiñ. etiam tetigi. ¶ Concludo ergo ex premissis qd vos egregie domine iudex appellationum non potestis nec debetis pronunciare super negocio principali videlicet si bene vel male fuerit ordinatum per viceballiuum a quo: quia si super hoc pronunciaretis sententia vestra esset nulla. ¶ Sed tantummodo pronunciare debetis super desertione appellationis dicti albi per ea que plene supra dixi circa primum quesitum. in fi. et circa sextum quesitum.

¶ Summarium.

1 Priuilegium cluniacense de quibus beneficijs intelligatur.
2 Clausula vt aliqua indulgentia non obsistat quam virtutem habeat.
Mentio generalis alicuius rei quando sufficiat.
4 Motus proprius pape quid operetur in gratia expectatiua.
5 Collatio alicui per ordinarium facta quando valeat.

¶ Consilium. cxxv.

Circa decisionē processus arbitralis pronunciationis fiende super prioratu de thoneto inter fratrem guillelmū roberteti ex vna parte et fratrem petrū porte ex altera: videntur in iure examinanda quesita subscripta que oriuntur ex hincinde per dictas partes producta. ¶ Primo si priuilegium per summos pontifices dudū concessum abbati cluniacensi circa collationes beneficiorū ex sua abbatia dependentium intelligatur etiam de beneficijs vacantibus in mensibus pape in quibus spectat pape collatio tam de iure q̄ secundū regulas cancellarie. ¶ Secundo si verba in dicto priuilegio papali adiecta. ibi. Etiā si contineatur in eisdē literis hec vel alia similis clausula vt aliqua indulgentia nō obsistat operentur verba derogatoria vt non valeant alie vlteriores litere papales contrarie nisi de illa clausula fiat mentio. ¶ Tertio si in gratia expectatiua per papam paulum modernum dicto de porta concessa fiat mentio de dicta clausula derogatoria in specie vel in genere et si sufficiat generalis mentio vt valeat gratia dicti de porta. ¶ Quarto quid circa premissa operetur motus proprius pape de quo in dicta gratia expectatiua dicti porte fit mentio. ¶ Quinto si valeat collatio dicto porte de dicto prioratu facta per officialē gratianopolis vigore dictarum literarum expectatiuarum cum vacauerit de mense pape. ¶ Sexto si valeat collatio per dictum dominum abbatem cluniacensem dicto roberteti de dicto prioratu facta.

1 ¶ †Ad primum quesitum dico qd dictuꝫ priuilegium cluniacense intelligitur et debet intelligi de beneficijs vacantibus etiam de mense pape quia aliter dictum priuilegium de nullo operaretur qd esset absurdum: verba enim in testamentis de aliquo debent operari. ff. de leg. j. l. si quando. Et etiam in contractibus in. l. si stipulatus. ff. de vsuris. Et q̄ maxime in priuilegijs concessis. l. j. ff. ad municipales. et in. c. in his. extra de priuilegijs et in. c. si papa. eo. titu. lib. vj. quia maioris efficacie sunt verba principum in priuilegijs q̄ testatoris vt no. Cy. in. l. fi. C. si contra ius vel vtili. publicam. in prima. q. et per Bal. et doc. in. l. humanum. ff. de legibus. et hoc de primo,

¶ Ad secundum

2 ¶†Ad secũdum quesitum dico qđ illa clausula: vt aliqua indulgentia nõ obsi
stat habet vim verborum derogatoriorũ vt de ipsis verbis in literis postea in
contrarium concedendis debeat fieri mentio aliter non valeant secunde litere
per ea que plene dicit Bal.in.l.si quis.in principio testamenti.ff.de le.iij.& no.
Jo.an.in.c.j.de cõstitutionibus.lib.vj.in glo.super verbo reuocatione. et facit
in proprijs terminis text.in.c.ceterum.extra de rescriptis vbi non valet secun-
dum rescriptum nisi in eo fiat mentio de primo.
¶Ad tertium quesitum si in literis gratie expectatiue dicti porte fiat mentio
de dicta clausula derogatoria in dicto priuilegio cluniacensi adiecta.Et credo
qđ non saltim specialiter sed generaliter tantũmodo: vt patet ex lectura dicte
5 gratie expectatiue.Super quo videndum est si sufficiat generalis mentio.†Et
arguendo ad partes videtur primo qđ non sufficit generalis mentio de dicto
priuilegio cluniacensi vt probat tex.in.l.j.& ibi not.C. quando imperator inter
pupillos & viduas:quia vbi non fit mentio specialis videtur abesse consensus.
arg.ff.si cautionibus.in.l.sed & si quis.§.quesitum.& in.l.cum acquiliana.ff. de
transac.cum si.In contrarium qđ sufficiat generalis mentio fuisse facta de di-
cto priuilegio cluniacensi.per tex.in.c.j.extra de transac.vbi satis est generali-
ter de prescriptione priuilegijs & similibus generaliter loqui:& illud sufficit ad
validandum transactionem & tollendũ subreptiones que possent opponi pre-
textu taciturnitatis literarum.Ad idẽ facit.c.illa quotidiana.de elec.Et qđ in
literis papalibus que ad beneficia cõceduntur sufficiat clausula generalis nõ
obstantibus &c.dicit expresse Bal.in aut.omnes peregrini.C.communia de suc-
cessio.¶Item dicit Innoc.in.c.que in ecclesiarum.de constitutionibus qđ vbi
conceditur rescriptum vel priuilegium contra ius commune sufficit dicere ge-
neraliter non obstante aliqua lege.Idem tenent Cy.Bar.& Bal.in.l.fi.C.si cõ
tra ius vel vtili publi.Idem videtur concludere Pet.Jac.in tit. de statu curie.
circa fi.Illud enim priuilegium qđ abbas cluniacensis conferat omnia bene-
ficia sui ordinis fuit contra ius commune concessum:quia de iure cõmuni col-
latio omnium beneficiorum spectabat soli pape vt dicit tex.in cle. si duob9. in
fi.vt lite penden.ideo facilius potuit tolli per generalem reuocationem respe
ctu beneficij de quo agitur per ea que dicunt Inno.Cy.Bart.& Bal.in locis.s.
alleg.¶Et hanc vltimam partem puto veriorem salua determinatione alteri9
melius me sentientis:quia papa est dñs omnium spiritualium:nec est aliquis
qui audeat sibi dicere cur ita facit:sed est eidem obediendum in omnibus:vbi
constat de eius voluntate.xxij.dist.c.omnes.&.xix.dist.in memoriam. ix.q.õ. iij.
cũcta per modũ.& in.c.pposuit.de cõcessione pben.& ibi per Hosti.super verbo
cõtra ius.& per hen.bohyc in.c.significasti.de elec.& facit pro hoc qđ dicit gl.in
c.iij.extra de cõsan.& affi.vbi dicit qđ papa potest priuilegium per eũ cõcessum
interpretari prout vult.Et pro hac parte qđ de qua doc. querũt:testator fecit te
stamentũ qđ solũ voluit valere & nullũ aliud nisi in eo esset scripta oratio dñica
vel aue maria.subsequẽter aũt idem testator fecit aliud testm̃ in quo nõ posuit
dictam orationẽ:sed solũ verba gñalia reuocatoria nunquid valeat scdm testm̃
in quo de primo nõ fit specialis mẽtio.doct.determinant qđ sic oẽs indistincte
qñ vnicũ testm̃ pcessit:tũc ei9 videtur de eo fieri mẽtio specialis:& spãliter videt
loqui quis sub verbis gñalib9.vt.ff.de lib.& posthu.l.j.&.l.ij.vbi optime pbat.
et.C.q testa.face.pos.l.hac consultissima.& de hoc no.plene p Bar.post Dy. in.l.si
quis.in principio testamẽti.ff.de le.iij. ¶Et facit p hoc qđ de statuto. quã Dy.
disputauit de primo statuto habẽte clausulã derogatoriã:nũquid p scdm statu
tum cõtinẽs verba gñalia sit sublatũ:& determinat qđ sic vt refert Bal.in.l.hu-
manũ.C.de legib9.de hoc etiã tangit Bal. in aut. hoc inter liberos.C. de testa.

subiungens qd etiam clausule generales tabellionum cassans & irritans suffi-
ciunt. facit. c. ab excõmunicato. extra de rescrip. & qd no. ple. per paulũ in cle. j.
in fi. de sepulturis. qd valeat generalis reuocatio licet de verbis derogatoriis
non fiat expressa mentio etiam in literis apostolicis tenet expresse Jo. an. & Ar-
chi. in. c. cũ aliquibus. de rescrip. lib. vj. & allegant ad hoc multa iura canonica
que recitaui in trac. meo rescriptorũ. ibi: sed quid si in rescripto. in. viij. col.

4 ¶† Ad quartũ quesitum de quo operetur motus proprius pape in dicta gra-
tia expectatiua dicti porte apposita. dic qd operatur: quia tollitur omnis subre-
ptio que cõtra gratiam opponi posset enim talis gratia censeatur ex mera libe-
ralitate pape concessa vt dicit tex. in. c. si motu proprio. in prin. de preben. li. vj.
et ex hoc fortificatur conclusio mea quam feci supra ad tertium quesitum.

¶ Ad quintum quesitum videtur qd non valuerit collatio de dicto prioratu de
thoneio facta dicto porte per dñm officialem gratianopolis vigore dicte gra-
tie expectatiue cũ ille prioratus nõ consueuerit gubernari nisi per monachos
ordinis cluniacensis: cuius ordinis nõ est dictus porte: sed ordinis case dei vt
fatetur in sua bulla. Et si papa mandauerit eum transferri ad dictum ordinem
cluniacensem: non tñ constat qd fuerit adhuc trãslatus: ideo videtur qd dictus
dñs officialis grationo. dictũ prioratum de thoneio eidem porte cõferre non
potuerit. Sed cõtrarium est veritas: quia sufficit qd ipse porte faciat se trãsfer-
ri per cõmissarium suum ad dictum ordinem cluniacensem postq̃ possessionẽ
pacificã dicti prioratus assecutus fuerit vt sonant verba sue gratie expectatiue.

5 ¶† Ad sextum quesitum rñdendo videtur qd valuerit collatio ordinarij facta
de dicto prioratu dicto dño roberteti. Primo quia de mense ordinarij vacauit.
Tum quia ipse dñs roberteti est ordinis cluniaceñ. Tũ quia ipse ordinarius
collator ignorabat prout & adhuc ignorat prouisionem pape dicti porte factã
quia nõ fuit sibi intimata: ideo potuit ordinarius cõferre & valuit collatio per
ea que le. & notan. in. c. dilectus. lo. ij. extra de preben. In contrarium facit: quia
in dicta gratia expectatiua dicti porte subiuncta est clausula irritans & annul-
lans si que in preiudicium dicte gratie expectatiue per quemuis attentarẽtur
scienter vel ignoranter. per que verba cum appareat de mera voluntate pape
fuit sublata ordinario omnis prouisio vt dicit gl. in. d. c. dilectus. ¶ Uideretur
ergo qd hic est locus bulle si neutri. vt papa cõferret dicto dño roberteti si neu-
tri ius competeret &c. super quo cogitandum est: quia scdm bullam dicti porte
non debuit ipse porte transferri ad ordinem cluniacensem donec prius assecu-
ta possessione pacifica beneficij sibi conferendi &c. ideo videtur quod sic neutri
non prodesset.

¶ Summarium.

1 ☞ Pactum legis commissorie est in pignoribus reprobatum.
2 Laudimia non petuntur ex venditione conditionata.
3 Uenditio sine traditione non causat commissum.

¶ Consilium. cxxvj.

DE anno domini. 1469. & die. xix. mensis ianuarij: Joannes sal-
luti cõfessus fuit debere. xvj. florenos ex causa mutui Joanni ro-
landi soluendos a dicta die in tribus annis immediate sequen-
tibus sub obligatione cuiusdam petie prati in instrumento inde
sumpto confinati: sub tali conditione et cum pacto qd casu quo
dictus debitor dictos. xvj. florenos nõ potuerit infra dictos tres
annos extunc prout extunc et econtra vendidit titulo pure venditionis dicto
rolandi creditori dictam petiam prati ad habendum &c. precio dictorum. xvj.
florenorum quos confessus fuit habuisse illo casu, in dictis. xvj. florenis. et

promisit cum iuramento dictam venditionem habere ratam: vt latius constat dicto instrumento. ¶ Et ibidem incontinenti dictus iallutti debitor locauit dictum pratum dicto rolandi creditori ad dictos tres annos &c. ¶ Ex quibus premissis queritur de sequentibus dubiis. ¶ Primo si dictum pactum dicatur pactum legis commissorie quod in pignoribus reprobatur & si confirmetur iuramento. ¶ Secundo si dicta venditio dicatur pura & perfecta vt debeantur laudimia dño directo. ¶ Tertio et si laudimia deberentur ex dicta asserta venditione si dominus directus ea petere possit a dicto rolandi. ¶ Quarto & si non possint peti dicta laudimia a dicto rolandi an saltim ipse dominus directus poterit agere ad commissum contra dictum rolandi qui dictum pratum titulo locerii tenet.

1 ¶ Ad primum dubium dico quod dictum pactum fuit pactum legis commissorie quod in pignoribus reprobatur: sed iuramento confirmatur: vt in .c. significante. extra de pig. Quod intelligo quod iuramento confirmatur: videlicet quo ad obseruantiam iuramenti: non autem quod contractus sit in se confirmatus: ita quod si dictum pactum aliquo titulo postea peruenisset ad manus tertii quod ille tertius non teneretur ad obseruantiam iuramenti: sed posset illum contractum petere & annullari et reuocari. ita dicunt & tenent communiter doc. vtriusque iuris: vt plene dixi supra consilio .lxxix. et consil. lxxxi. et ibi sufficiat remissio causa breuitatis.

2 ¶ † Ad secundum dubium si dñs directus dicti prati possit ex dicto contractu petere laudimia & venditiones a dicto rolandi creditore. & dico quod non: quia dicta venditio non fuit pure sed conditionaliter facta: videlicet si dictus ioannes iallutti debitor dictos .xvi. floren. non soluerit dicto rolandi creditori infra dictos tres annos: quod tres anni nondum sunt effluxi soluendo enim dictos .xvi. florenos infra dictos tres annos contractus habebitur pro non facto: ideo nulla laudimia de presenti debentur donec deficiente conditione. videlicet si non soluerit dictos .xvi. florenos infra dictos tres annos vt dicit Bar. in .l. vbi .§. sed & marcellus .ff. de in diem adie. ¶ Ad tertium quesitum si laudimia deberentur an ipse dñs directus bene de presenti agat contra dictos rolandi ad dicta laudimia. dic quod non: quia hec est actio personalis que non sequitur fundi possessorem: & non habet dñs directus remedium nisi ageret ad commissum vt dicit Pet. iac. in ti. de actio. in rem que pro re emphi. que cecidit in commissum competit.

¶ Sed an dictus dominus directus poterit agere ad commissum contra dictum rolandi qui tenet dictum pratum. & nunc subintro quartum quesitum. super quo dico quod non. Primo quia non fuit facta pure venditio vt supra circa secundum dubium.

5 ¶ † Secundo quia non interuenit traditio dicti prati: quia solus contractus venditionis non causat commissum nisi traditio [a] interueniat: nec sufficit ficta traditio vt plene dixi in decisio. parla. questio. ci. ¶ Et si dicatur quod dictus rolandi dictum pratum possidet. Ad hoc respondeo quod ipse rolandi non possidet: sed verius dictus iallutti assertus venditor causante dicta locatione de ipso prato dicto rolandi per dictum iallutti

a ¶ Nisi traditio interueniat. si commissum causetur ex sola venditione vbi non interuenit realis traditio. vide etiam de hoc. s. consilio .xlvi.

facta iuxta.l.quod meo.in prin.ff.de acqui.posses.et.l.quedam mulier.ff.de rei vend.cum multis si.

¶Summarium.

1 ¶Maritus an teneatur alere uxorem secum non morantem.
2 Actio funeraria differt ab actione alimentorum.
3 Uxori licet fugere marito eam acriter verberante.

¶Consilium.ccxxvij.

OE hoc anno dñi currēte. M.cccclxx. et de mense iulij corā magnifico et potēte viro domino soffredo alamandi domino castri novi marescalo dalphinatus fuit mota causa ex cōmissione specialiter sibi facta per dominum nostrum regē inter nobilē petruz trognioni thesaurariū provincie ex una parte et dñam eius uxorē ex altera super eo ꝙ dict⁹ dñs thesaurarius fecit summari, et requiri dictaz eius uxorem de presenti cōmorantem in loco de Lopia in valentia ꝙ vadat moratura in loco de aquis in provincia cum dicto eius viro dicta uxore renuente et dicēte ꝙ ipsa non intendit cum dicto eius marito morari. et petit dictū eius virū condēnari ad sibi prestandū alimenta ſm facultatem sue dotis.

1 ¶†Circa quod vidēdū est si de iure ipse maritus teneat dicte sue uxori dicta alimēta prestare [a] ipsa stante seorsum a dicto eius viro. Super quo Ang.de perusio in.l.si cū dotem.in §.sin autem in seuissimo.ff.so.matri. ut ibi refert dominus iacobus de puteo. sic dicit. ꝙ aut mulier stat cum viro et tunc maritus tenetur ei alimenta prestare sive quantitas redditum dotis ascendat ad alimenta sive non. Idem et eodem modo si culpa mariti mulier stat seorsū a marito. Si vero culpa ipsius uxoris ipsa habitat seorsum a viro tunc vir non tenet prestare ei etiā usque ad quantitatem dotis. Si vero neutrius culpa tunc videt ipse angelus sentire ꝙ tenetur prestare usque ad quantitatem dotis ut in dicto §.sin autem. Si tamē uxor promiserit dotem et eam non dederit viro: sentit Bald.in.d.§.si autem ꝙ marit⁹ non tenebitur eam alere. ut in §.illud in autē.de non eligēdo secundo nubentes. quod pōt esse verū si ipsa uxor potest sibi dare et non dat, alias vero nō esset imputandum aliquid uxori immo plus dici posset ꝙ esset alenda si sciens se pauperē dotē promisisset. licet videat obstare.l.j.ff.de iure dotiuz. sed in alio casu loquitur. Et ex istis limitat §.si quis em.in autē.de nup. Dicit etiam Bar.in dicto §.sin autē ex mente Jac.de Are. quod sicut uxor habet bona mariti obligata pro dote sua: ita etiam habet ea obligata tacite pro alimentis. allegat.l.lucius.ff. qui po.in pig.habe. Et ibi Bart. visus est sentire oppositum: super quo videatur in Spec.in titu.de dona.inter virum et uxo.in §.fi.versic.sed nunquid. ¶Ad unum tamē est advertendū qđ.l.si nulla. allegata per glo.in.d.§.sin autē.super verbo quantitatē

a ¶Alimēta pstare. sic qñ maritus teneat alere uxorē. vid ēt Bar.l.l.si cū dotez §.sin autē i novissimo.ff.sol.ma. et in dci. parlamē. q. ccccxxix.

2 non †bene facit ad propositū volens equiparare actionem funerariam actioni alimentorum. nam in actione funeraria semper maritus tenetur funerari facere uxorem iuxta quantitatē dotis: et habita ratione parafernalium que habet uxor. Unde

si uxor haberet mille in dotē:et haberet mille in parafernalib⁹ expensa funerū est fienda pro dimidia parte a marito:⁊ pro dimidia ab heredib⁹ mulierū.l.cel sus.cū se.ff.de religiosis ⁊ sumpti.fune.Ita dicit dñs Ja.de puteo.ff.sol.matri. in.l.si cū dotem.in.§.finantem in fi.¶ Sed si uxor stat in domo viri indistincte est alenda ab ipso viro de redditibus ipsius dotis etiam si non ascendant ad quantitatem alimentorū.Et ita etiam seruat hodie communis consuetudo.Et
3 premissa refert dictus dominus Ja.de puteo in.d.§.finantē.¶†Circa hāc materiam al's scripsi in decisionibus parlamenti.q.ccccxxxix.vbi dixi qđ si marit⁹ acriter verberet vxorem licitum est vxori fugere ⁊ debet alimentari extra domū viri sumptibus ipsius viri ſm Cyn.et Dyn.in.l.qđ in vxorem.C.de nego.gest. Secus si vxor recederet sua culpa vt no.extra de diuortijs vt in.c.significasti.⁊ ponit in.l.quamuis.C.de legatis.¶An autem pater teneatur alere vxorē filij sui.docto.quod sic per textum in.l.si filia.in.§.hoc amplius.ff.fa.herciscun.et not.gloss.et Barto.in.l.si quis a liberis.§.non tantum.ff.de liberis agnoscendis.

¶Summarium.

1 ☞Aratio non spoliationem sed possessorij turbationem inducit.

¶Consilium.cxxviij.

NObilis Jacob⁹ gentonis in curia gray sinodani intentauit remedium statuti si quis per literas contra petrū druiati mandamēti mōtis bonodi petendo se reintegrari in sua possessione cuiusdā terre qua ipse nobilis Jacobus dicebat se spoliatum per dictū petrum druiati:quia pretendebat idem nobilis Jacobus quod dictus petrus druiati arauerat terram dicti nobilis Jacobi.et in suis literis expositorijs a dicta curia obtentis subiunxit talia verba exposuit nobilis Jacobus gentonis quod licet ipse sit et iam certis annis decursum fuerit in possessione ⁊c.Modo queritur si hoc casu locum habeat dictum statutum si quis.

1 ¶†Et dicendum est indubitanter quod non.Primo quia arando dictam terrā non spoliauit dictum nobilem Jacobum:quia per hoc non inducitur spoliatio:licet bene turbatio possessorij vt dicit textus in.l.vim facit.ff.de vi et vi arma.et tetigit plene in dicto statuto si quis.in glo.super verbo vel quasi.in.vj.colum.¶Secundo quia dictus nobilis Jacobus in dictis suis literis expositorijs dicit et fatetur quod ipse est in dicta possessione per illa verba quod licet ipse sit ⁊c.Quia ex quo dicit se in possessione non pōt in eadem restitui neq; poni:quia plenum non recipit magis plenum.l.si te solum.ff.de heredi.instit.et alibi dicitur quod adiectione non indiget plenitudo.vj.qō.j.c.si omnia.et not. guillelmus de mōte lauduno in cle.causam.super verbo.nisi plena de electio. ita consului.

¶Summarium.

1 ☞Inuentarium quando dicatur legitime cōfectum.
2 Sententia valida non fertur super id quod inepte petitur.
3 Mulier potest domum viri detinere donec sibi de dote eiusq; augmento satisfiat.
4 Jura et actiones vendi possunt.

¶Consilium.cxxix.

PRocessus fuit inchoatus in curia communi grationopolis in manibus Claudij moneriū de anno domini. M.cccclxix. et die quarta mensis maij. ¶ Ad instātiam petri ⁊ aymari morlieti fratrum super inuentario ⁊ declaratione bonorum que quondam fuerūt guigonis morlieti fratris dictorū petri ⁊ aymari i qua causa fuit inter ceteros ius habere pretendentes in dicta hereditate citata iordana: relicta dicti quondam guigonis morlieti. Contra quam iordanā dicti petrus ⁊ aymari petitionem fecerunt ⁊ ab ea in dicto processu petierunt quod dicta iordana vacuet domum que quondam fuit dicti guigonis morlieti eius quondam mariti sitam grationopoli in carreria de palierey: iuxta. domum dictorū petri ⁊ aymari ex vna parte ⁊ heredes nobilis Joannis grinde possident de retro domus Joannis borrelli coheret ex alia parte ⁊ dicta carreria a parte anteriori ⁊ dictam domum expediri dicto aymaro vt inuentariū cōpleri possit. ¶ Aduersus quam expeditionem domus vt appareat non esse fiendā tradidit dicta iordana ⁊ similiter dñs Joannes pape ⁊ franciscus eius frater emptores dictorum iurium quandā cōparitionē articulatā incipientē in hac causa interueniendo ⁊c. ¶ Ex quibus ⁊ alijs ex dicto processu apparentibus resultāt dubia sequentia in iure examinanda pro declaratione iuris et intentionis dicte iordane ⁊ habentiū causam ab eadē. ¶ Primo si dictū inuentariū fuerit fm iuris formam per dictum petrum et aymarum fratres confectum. ¶ Secundo si dicta petitio per dictū petrū ⁊ aymarū contra dictā iordanā facta sit inepta vt super ea nō possit sequi sententiam preterꝙ absolutoria. ¶ Tertio si ipsa iordana que mortuo dicto guigone eius viro se reperit infra dictā domum potuerit eam retinere iure hypothece. Donec eidem esset solutum de suis dote ⁊ augmēto dotis sibi debitis per dictum eius quondam virum. ¶ Quarto si dicta iordana postea potuerit vēdere cedere ⁊ remittere dictas suas actiones ⁊ ius sibi in dicta domo competens domino Joanni pape legum doctori ⁊ frācisco pape eius fratri prout ⁊ fecit vt in dictis articulis pro parte dicte iordane et dictorū pape fratrum in dicta causa traditis deducitur. ¶ Quinto si dicti pape fratres cessionarij ⁊ emptores dictorum iurium possint etiam dictam domum retinere donec eisdem fuerit solutum de dictis dote ⁊ dotis augmēto. ¶ Sexto si fructus dicte domus debeant in sortem dicte dotis eisdem iordane ⁊ pape computari. ¶ Septimo si dicta domus possit a dicta iordana reuendicari: attento qđ ipsa in dictis suis articulis nominauit emptores dictorum iurium et possessores dicte domus videlicet dictos pape fratres.

1 ¶ † Ad primū questitū si dictū inuentariū fuerit valide cōfectū. ad qđ respondeo qđ non cum ipsi fratres heredes non se subscripserint: nec quis notarius procis in fine ipsius inuentarij: prout fieri debebat de substantia ad validationē talis inuentarij: per textum in. l. sancimus. §. si autem dubius. C. de iure deli. ibi: subscriptionē aūt supponere heredē necesse est ⁊c. vbi tex. supponit necessitatē heredi se ibi subscribēdi. ibi in tex. dū dr: necesse est. ⁊ rō vrgēs ibi ponit in tex. ibi: significātē ⁊c. Et ꝙ talis subscriptio per heredē fiendā sit de necessitate fiēda: vt valeat tale inuētariū. dicit exꝑsse Ang. de perusio. in aut. de here. ⁊ fal. l. §. si vo expressim. col. j. vbi ipse do. Ang. ponit formā inuētarij. ⁊ omissio talis subscriptiōis heredis reddit totū inuētariū nullū acsi nūꝙ fuisset factū. ⁊ forma a lege statuta seruari dz nec ab ea pōt discedi. l. ꝯstitutiōib⁹. ff. ad municip. ⁊ l. cū hi. §. pto: ff. de trāsac. Maxie qñ forma estdata ⁊ ordinata ad solēnitatē alicui⁹ act⁹: vt i casu isto: qꝛ si aliqd de solēnitatib⁹ a lege ordinatis omittatꝛ tot⁹ act⁹ vitiatꝛ: ꝑ tex. i. l. j. ibi: infirma eñ erit vēditio si hec fuerit forma neglecta. C. de pdi. curia. lib. x. facit. l. j. ⁊. ij. C. sine cen. vel reli. facit ēt. l. j. C. de fide instru. et

iur.ha.fisca.lib.xi. Et est talis actus nullus ipso iure. iuxta.l. non dubium.C.de legi.& ponit Bar.in simili in.l.j.in.iij.col.ff. de testa. ¶ Ex alio etiã capite dictũ inuentariũ est nullũ & nulliter confectum: quia loco absentium creditorum et ius habere pretendentium citatorum nullus fuit subrogatus: quia licet in cedula que incipit consideratis &c.nominentur Petrus de asterijs/ Nicolaus legerij & Franciscus argondi loco absentium: non tamen apparet in actis processus in prima dieta/ qua dicta comparitio fuit tradita quod dicti de asterijs/ legerij et argondi fuerint presentes in iudicio tempore traditiõis dicte cedule incipientis consideratis &c.ideo ex hoc alio capite dictum pretensum inuentarium subiacet vitio nullitatis & habetur pro non facto: vt declarat glos.in.d.l. sancimus.in.§. sin autem dubius.super verbo ceterorum quoq3 &c. et probat tex.in auth.sed cum testator.C.ad le.fal.vbi additur hec solẽnitas vltra alias solennitates.de quibus habetur in.d.l. sancimus.C.de iure deli. Et est tale inuentarium in totum nullum etiam quo ad absentes creditores: vt appetit text.in.d.auth. sed cum testator. ¶ Item etiam non debent dicti morlieti fratres gaudere beneficio dicti inuentarij cum debitũ in quo ipsi tenebantur dicto quondam Guigoni merito dicte iordane celauerint et eum in dicto inuentario non reuelauerint: vt plene fuit deductum pro parte dicte iordane in dictis suis articulis incipientibus/licet pars aduersa &c. Ita dicunt glo.et Ja. de bello viso.in auth.de here.et fal.in.§.si vero non fecerit. colum.j.idem etiam tenent Dy.Ray.& Bar.in.l.rescriptum.ff.
a de his quibus vt indig.& ita pertransit Salycetus[a] in dicta.l. sancimus.C.de iure deli.& in auth.sed cum testator.C.ad le.fal. ¶ Nec possunt se excusare dicti morlieti fratres aliqua ignorantia cum ipsi non essent illi qui se obligauerant soluere dicto quondam Guigoni morlieti quinquaginta florenos in dictis articulis mentionatis: imo oportet necessario dicere quod circa illud pretensum inuentarium dolose versati sunt: cum ipsi illud debitum scirent & non reuelauerunt in dicto inuentario.ar.l.qui non facit.ff.de regu.iuris. Nec protestatio adiecta in dicta cedula partis aduerse dum ibi dicitur quod ipsi fuerunt protestati posse addere: intelligitur de his que nõ deuenerant ad eorum notitiam.sed dictum debitum quinquaginta floreñ.deuenerat ad eorum notitiã.igitur &c. ¶ Et premissa tãgo circa inualiditatem inuentarij: vt appareat ex hoc primo capite qđ dicti petrus & aymarus morlieti fratres male petant euacuari dictam domum: de qua agitur per dictam iordanam: vt ipsi fratres possint dictum inuentarium cõplere quia complementum non prodesset cum ipsum inuentarium fuerit nulliter inchoatum: ideo non debet tale cõplementum expectari: ex quo dictum pretensum inuẽtariũ nõ validaretur.
2 ¶ †Ad scđm quesitũ respõdẽdo dico qđ dicta petitio quã fecerunt dicti Petrus & aymarus fratres in dicto processu petẽdo quod dicta iordana vacuet dictã domum dicto aymaro: vt dictum inuentarium cõpleatur est inepta & inciuilis: & nõ potest

a ¶ Salycetus. de hoc vide plenius in tractatu meo de inuẽtario. & plenius.§.25.xlij.

sententia valida super ea ferri cum in ea peruertatur iuris ordo petendo dictã domum sibi expediri antequam fuerit sibi adiudicata.l.j.C.de executione rei iud. Et alibi dicit Bar.quod talis petitio reprobatur vbi petitur res contentiosa primo expediri quam adiudicari.ita dicit Bar.in.l.si cũ nulla.in fi.ff.de re iud. ¶Ex alio etiam et secundo capite male petunt dicti morlieti fratres petendo dictã domũ eis expediri pro complendo dictum assertum inuentarium. Quia ipsi fratres dicunt et fatentur dictum inuẽtarium iam esse completum: vt patet in processu in dicta tenta die.xij.mensis Junij et in diuersis alijs passibus dicti processus.ideo male petunt cum plenum nõ recipiat magis plenum: vt in.l.si te solum.ff.de here.insti. ¶Item ex alio et tertio capite male petunt dicti morlieti fratres dictã domũ sibi expediri pro cõplendo dictum pretensum inuentariũ: quia cum fuerit nulliter inchoata non potest cõpleri: vt etiã supra tetigi circa primum quesitũ.in fi.etiã quia ex nullo nihil sequi debet. ¶Itẽ etiã eorũ petitio nõ est admittenda sed reijcienda: quia circa principiũ dicti processus dicti duo fratres Petrus et Aymarus petierunt dictam domum sibi expediri per organum dicti robũdi: vt patet in dicta tenta die.xvij.mensis Junij.Mcccclxix. Et postea per organum eiusdem robundi eorũ procuratoris ipsi non petunt dictã domũ expediri nisi dicto Aymaro: vt patet in alia dicta postea tẽta in dicto processu die sabbati octaua Julij.et sic tanquam contrarij veniunt repellendi ab eorum petitione dicte domus.l.vbi repugnãtia.ff.de reg.iu.et.l.scripture.cum ibi not.per gl. C.de fide instrumen.

3 ¶†Ad tertium quesitum si dicta iordana pro dictis suis dote et dotis augmẽto possit iure hypothece dictam domum retinere donec sit eidem de dictis suis dote et augmento dotis solutum. Ad hoc respondẽdo dico quod sic: nec potest ipsa domus ab ea remoueri donec sit eidem solutum per dictos heredes: per ea que dicit Bar.volens quod secũdus creditor si possideat rem sibi hypothecã habeat ius retẽtionis: etiam aduersus antiquiorẽ creditorẽ.vt.l.qui generaliter. ff.qui po.in pig.ha. Et quod mulier possit vti iure retentionis in rebus viri sibi hypothecatis fauore dotis.dicit dñs Jacobus de puteo in.l.filio.in prin.ff.solu.ma.tenet Bal.in.l.pignoris.C.de pig. act. Jmo etiam posset dici idẽ in alio casu non fauorabili: vt in re locata cui successor particularis: puta emptor habet necessario eidem locationi stare vbi dñs tẽpore locationis hypothecauerat cõductori rem locatã quo casu cõductor põt rem sibi locatã retinere iure hypothece donec finito tempore locationis.ita dicit et tenet Bar.in.l.emptorẽ. C.locati.et in.l.j.§.quod ait.ff.de superficiebus. Jdem etiã tenet dictus dñs Jacobus de puteo in dicta.l.si filio.§.si vir.ff.so.matri. Jdem etiam tenet dñs Jo. ferrarij in titulo forma libelli quo agitur ad facti prestationem: super verbo soluere neglexerit.licet ipse ferrarij ibi dicat quod prestando interesse possit cõductor expelli a domo vel alia re conducta. Sed dominus Jaco.de puteo in.d.§.si vir. dicit quod communis opinio est in contrarium. super quo etiam vide que dixi in decisi.parlamenti.q.cccclxxx.

4 ¶†Ad quartũ quesitũ si dicta iordana potuerit dictis pape fratribus dicta sua iura et actiões vẽdere et cedere.dico quod sic per tex.in.l.j.ibi.nobis aũt vẽditio etc. C.de noua.et ibi etiã in gl.super verbo solet.fit mẽtio quod cessio fieri potuerit sicut et vẽditio.probat hoc etiã tex.in.l.nomina.ff.de here.vel ac.vẽ.et facta emptione statim pertinet periculũ ad emptorẽ.l.necessaria.in fi.et.l. quod si pẽdẽte.ff. de periculo rei vẽ.et ponit do.Jaco.de puteo in.l.menia.ff.so.ma.maxime quia in dicto cõtractu dictorum vẽditiõis et cessionis dictarũ actionũ interuenit preciũ.xxx. floreñ.Jdeo nõ põt presumi simulata.iuxta.l.per diuersas.ibi: nõ solutarũ pecuniarum etc.C.mãdati.Jmo etiã officiũ iudicis restitutio in integrũ: actio in

iuriarum: interdictū retinēde ꝛ rei vēdicatio possunt alteri cedi: ꝛ transeunt vtiles actiones in cessionariū ad effectū agēdi: vt plene de istis actionibus tetigi in statuto si quis per literas in gl. super verbo. vel quasi. in .x. col. ¶ Nec pōt dici dictos pape fratres emisse rem litigiosam: quia ipsi emerūt dicta iura ꝛ actiones ante inchoationē dicti processus. ¶ Nō obstat etiaꝫ si diceretur qꝺ ſm statutū Dalphi. nouissime factum per dñm tunc gubernatorem cessiones sunt prohibite: qꝛ hoc posset intelligi de simplici cessiōe: sed hic agitur de cessione facta ex cā venditionis. ¶ Item etiā pōt dici qꝺ illud statutum factū pro parte Dalphini non ligat ciues huius ciuitatis: quia nō fuit approbatum per dominum episcopum Gorationopolitanū cō dominū in temporalibus presentis ciuitatis Grationopolis. et sic non debet seruari in dicta curia cōmuni Grationopolis. ¶ Item etiam si non valuerit cessio remanet dicte iordane cedenti: que etiam in hac causa se opponit expeditioni dicte domus. ¶ Non obstat etiam quia res dotales prohibentur alienari: qꝛ cum iuramentū dicte iordane in dicta venditione interuenerit ipse contractus fuit conualidatus: ꝛ tenentur iudices tēporales illam venditionem iuratam seruare: vt in .c. licet mulieres. de iureiur. lib. vj.

5 ¶ † Ad quintū quesitū dico qꝺ dicti pape fratres emptores et cessionarij dictorū iurium possunt etiam iuridice dictā domū iure hypothece retinere: ꝛ cōpetit eis ius retinēdi: qꝛ per dictā cessionem trāslate fuerūt in ipsos actiones vtiles que sunt potentes ad agendūꝫ: ꝛ multomagis ad excipiendū vt plene per Bar. in .l. facta. §. si heres. ff. ad treb. ꝛ faciunt ea que leg. ꝛ no. per doc. in .l. iij. C. de noua.

6 ¶ † Ad sextum quesitum si fructus dicte domus [a] cōputabuntur in sortē dicte dotis solute et superuite: ꝛ videtur quod sic per c. cum contra. G. extra de pig. Sed contrariū est veritas in casu/de quo hic agitur fauore dotis. nam si gener teneat bona soceri pro dote iure hypothece/donec sit sibi de dote solutum: ipse socer non computat fructus in attenuationeꝫ dotis: vt in c. salubriter. extra de vsuris. Idem etiam si soluto matrimonio vxor pro dote sua teneat bona mariti iure hypothece: quia nec etiam sibi computantur fructus in sortem. ita dicunt Inno. et Hostiē. in dicto capitulo salubriter. ¶ Sed quia hic agitur de quadam domo possit fructus consisti. dic qꝺ sic ratiōe habitationis: quia si heredes viri eam tenerent possent dictā domuꝫ locare duobus florenis in anno. vel etiam si ipsa iordana alibi mansioneꝫ suā faceret: solueret de loerio anno quolibet duos vel tres florenos ita qꝺ huius occasione in illa domo de qua agitur consistit fructus. l. si quis. §. siue autem. ff. cōi diuidun. Ita notat Bal. in feu. in titulo de prohibita feudi alienatione per Frede. in §. preterea. ibi pone comes decessit. ꝛ de hoc etiā tetigi in statuto si quis per literas. in glo. super verbis restituetur deiectus. circa principium.

[a] ¶ Fructus dicte dom⁹. si i fructib⁹ debeāt cōputari sine deducis sumpt⁹ necessarij vide Ja. de pu teo. ff. so. ma tri. in .l. insu lā. §. fruct⁹.

8 ¶ † Ad septimū quesitū si dicta iordana possit rei vēdicatione cōueniri pro dicta domo attēto qꝺ nominat possessores: dubiū

facit: quia ipsa moratur infra domū licet precario nomine dictorum pape fratrum. fa. per quo vide que dixi supra in tertio consilio. in principio.

¶ Summarium.

1 Actio an dicatur criminalis qua petitur quis puniri in pena pecuniaria fisco applicanda.
2 Processus an possit dici nullus ex curatoris defectu.
3 Ratificatio patris post litis contestationē accedēs nō recōualidat iudiciū nullum.

¶ Consilium .cxxx.

Nobilis Joannes de monte orserio condominus de sigoerio de hoc anno domini .Mcccclxx. denūciauit inquestā corā iudice suo contra Joannez martini filium claudij martini: in qua inquesta concludit ad duo. primo qđ ipse Joānes cōdemnetur ad sibi soluendū mille scuta auri pro iniuria quā sibi pretendit illatam per dictum Joannem. Secūdo instante suo asserto procuratore fiscali petit dictum Joannem puniri et corrigi pro pretenso delicto in dicta inquesta declarata Opponitur pro parte dicti Joānis. qđ processus est nullus. Primo quia cum agatur ibi criminaliter petendo dictum Joānem puniri et corrigi fuit necessarium tutoris auctoritatē interuenisse. Secundo qz processus fuit inchoatus cōtra ipsum Joannem: et respondit sine licentia paterna. Et si post litis cōtest. licentia paterna interuenerit cum ratificatione gestorum qđ non valuit ipsa ratificatio. Ex quibus queritur de sequētibus. ¶ Primo si in dicto processu agať criminaliter ↄtra dictū Joānez martini in eo qđ etiā petiť puniri et corrigi et pena ipsi dño qui se gerit pro fisco applicari. ¶ Scđo si requirebatur curatoris auctoritas cū ipse Joānes sit minor .xxv. annorū attento iuramēto per eū prestito in constitutione sui procuratoris: vel si sufficiat patris auctoritas. ¶ Tertio et si sufficiebat patris auctoritas que non interuenit ante litem cōtest. si ipse pater potuerit iuridice ratificare. ¶ Quarto si in dicta inquesta potuerit concludi ciuiliter et criminaliter.

1 ¶ † Ad primū si ex eo qđ in dicta inquesta ipse Joānnes petiť puniri et dicta pena mille scutorū auri ipsi dño loci, vł fisco applicari dicať criminaľr. agi. dic qđ sic. vt videť tenere gl. in l. iij. super verbo aureorū. ff. de sepulchro violato. que glo. approbať per Inno. in .c. qualiter. lo. ij. in glo. qñ agiť &c. extra de accusa. Et alibi dicit glo. qñcunqz agaťde crimine: siue ad imponēdā penā parti: siue ad applicandā fisco diciť agi criminaliter: qz de crimine agiť. ita no. in .l. lex cornelia. in prin. ff. de iniurijs et pro hoc facit .c. tue. extra de procuratoribus. et de hoc tetigi in statuto si quis per literas. in glo. super verbo fisci. in fi.

a ¶ Patris auctoritas. si filio i iudicio interueniendi sufficiat pris auctoritas: vel debeat dari curator ad lites.

2 ¶ † Ad scđm si defectu curatoris dictus processus possit dici nullus: et si sufficiat dicti patris auctoritas a circa qđ dic aut filiusfamilias conueniť super re in qua pōt patri aliquid queri: et tunc patris auctoritas sufficit: vt per gl. in .l. j. C. de bo. ma. vbi dicit gl. qđ datur procuratori filiꝰ patre auctore: qđ intellige

cuiuscunque etatis sit.l.cum non solum §.nisi aute in bonis.C. de bo.que libe. Aut conuenit sup re qui no pertinet ad patre: vt in obligatione criminali tuc patris auctoritas no sufficeret: sz daretur curator ad lite: vt probat in.l.clarum.C.de auc.pstan. et in.c.fi.extra de iusti.lib.vj. Idem etiam tenet Bar.in.l.fi.ff. de verb.obli. Et qd in his requirat curatoris auctoritas p filio familias.no.etia Archi.in fi.super verbo dependetibus.extra
a de iudi.lib.vj.z.xv.q.iiij.c.de crimine [a] z ide in causis spiritualibus no sufficit patris auctoritas: sed datur curator ad lites: vt per Archi.in.d.c.fi.de indi.lib.vj. ¶ Nec obstat si dicatur q filiofamilias existenti in patria potestate non datur tutor vel curator: quia non datur psone sed liti.vt in.d.c.fi. ¶ No obstat etiam si dicatur quod valet iudicium minoris cum iurameto etiam sine curatoris auctoritate.vt dixi in deci.parla.q.xxxv. quia ad hoc potest dici qd illud est verum in causis ciuilibus: secus in criminalibus vt hic: in quibus est maius periculu: io cautius est subueniedum: ne talis minor sua imperitia vel iuuenili calore aliquid dicat vel taceat quod si fuisset prolatum vel expressum prodesse ei poterat. Ista ratio redditur in textu in.d.l.clarum.in fi. Uel potest et secundo dici quod in casu de quo hic agitur no fuit dictus ioannes martini minor de priui legio in talibus minoribus concessit in.d.l.clarum certiorat[9]; ideo non tenet iuramentum quia non creditur ad incogitata nec ad ius: qd ipse Joanes minor ignorabat. Ideo opz intelligere doctores in hoc casu de iurameto loquetes qd iurametu representet minorem in ciuilibus tantummodo: qz in criminalibus remanet ratio phibitiua.de qua in.d.l.claru.ideo cum iuramentum no faciat illa ratione cessare: oportet dicere quod ipsa.l.claru remaneat z sei uet in sua dispositione. ¶ Uel tertio potest respoderi quod tempore quo ipse Joanes rndit dicte inqueste sibi no erat prouisu3 de curatore nec procuratore nec de cosilio paterno z ab oibus istis erat ipse Joanes totaliter destitutus tpe quo ipse respodit dicte inqueste: z auctoritas patris postea si perueniens no puidit dicto Joanni minori de indemnitate ipsius circa ea que ipse confessus fuit et in dicta sua responsione et quem errore, ipse Joannes in suis articulis defensionalibus petit reuocari. ¶ Preterea no est omnino expeditu quod iudicium minoris etiam in ciuilibus firmetur, iurameto sine auctoritate curatoris: quia multi alij doctores tenent quod immo tale iudicium factum sine curatorum auctoritate non firmatur iuramento.
5 ¶ †Ad tertiu quesitu patet clara responsio q ratificatio patris superueniens post litis contestatione z responsione titulorum non recoualidauit iudiciu: quia cum dictum iudiciu gestu no fuerit nomine ipsius dicti claudij patris ipse non potuit ratis
b ficare [b] gesta in ipsa causa per dictum Joannem eius filiu.tex. est in.c.ratum.de regu.iur.lib.vj.cum simi.et tenet glo.in.l.cu oportet.C.de bo.que liberis.
¶ Ad quartum quesitu si dict[9] nobilis Joanes de mote orserio possit petere mille scuta pront petit pro sua pretensa iniuria

a ¶ De crimine.et ibi vide casus i quib[9] minor pot esse i iudicio sine auctoritate tutoris vel curatoris.

b ¶ Ratificare.de ratihabitione de q operet.vide extraordinarie p Bar.ff. de vi z vi ar. l.j.§.sed et si super verbo habeo.z ibi glo.

a dicto Joanne martini & vltra qđ .p.ipsa iniuria puniatur: Uide de ysernia in feud. in ti. de pace iuramento firmanda. in. vj. col. Uide etiam Hosti. in summa in tit. de iniurijs & damno dato. in. §. fi. in fi. ibi: sed illud notabis. &c.

¶ Summarium.

1 Consuetudo quod primo nati succedāt qualiter probetur.
2 Probatio semiplena an sufficiat in consuetudine probanda.
3 Consuetudo qđ primogenitus in totū succedat an sit valida.
4 Consuetudo vt inducatur non est necesse quod in iudicio cōtradictorio indicetur.
5 Consuetudo quanto prescribatur tempore.
6 Consuetudo contra ius prescribitur.
7 Consuetudo quod primo natus in vna agnatione succedat introduci potest.
8 Jus francorum alicubi vigere qualiter probetur.

¶ Consilium. ccxxj.

Circa processum reuisionis qui de p̄senti pendet et ventilatur in curia parlamenti inter magnificum & potentem virum dn̄m soffredum alamādi militem dn̄m castri noui & vriatici ex vna parte & nobiles & potentes viros aymonem et guigonem alamandi fratres ex altera/videntur cōsideranda sequentia. ¶ Primo si in processu diffinito per dictā curiam parlamenti de cuius reuisione agitur/probauerit ipse dn̄s soffredus alamandi per testes aut al's qđ primogenitus semper consueuerit insolidum succedere in dicta terra vriatici etiā stātibus alijs liberis masculis. ¶ Scđo si in probāda consuetudine sufficiat semiplena .pbatio. ¶ Tertio si valeat ꝯsuetudo qđ primogenitus succedat in totū etiam stantib⁹ alijs liberis masculis. ¶ Quarto si fuerit necesse dicto dn̄o soffredo probare qđ vigore dicte cōsuetudinis fuerit obtentum in contradictorio iudicio. ¶ Quinto si potuerit dicta ꝯsuetudo introduci qđ primo natus in totū succedat cū nō probetur in dicto processu qđ in actione que dudū cōtigerūt alij fratres de dicta agnatione alamandorum se opposuerint siue contradixerint. ¶ Sexto si in illa sola agnatiōe alamandorū se potuerit inter eos dicta cōsuetudo introduci. ¶ Septimo videndū est de effectu snie late in parlamēto in qua fuit declaratū dictū aymonē et guigonē venisse ꝯ trāsactionē & pacta facta inter ipsos tres fratres parisius inita & cōuēta. ¶ †Ad primū quesitū dico qđ .p dictū processum diffinitū de cui⁹ remissione inter dictas partes agitur sufficiēter extitit probatū: qđ in castro & terra vriatici succedere ꝯsueuerūt primo nati^a etiā stantib⁹ alijs liberis masculis ita deponit antoni⁹ reuoyre etatis. lxxx. annoꝝ examinat⁹ sup fo. cxvij. primo articuloꝝ dicti dn̄i soffredi incipiētiū acceptādo &c. Idē de cōsuetudine deponit sup dicto p̄io articulo Guillermus rossini etatis. c. annoꝝ. fo. cxxiiij. Et idē guigo guberti super eodem articulo etatis. lxx. annoꝝ. fol. cxxiij. verso. isti tres deponunt de dicta consuetudine licet duo testes sufficerent ad probandum cōsuetudinem vt dicit et tenet

a ¶ Primo nati. Uide de ysernia in feu. i ti. de .p hi. feu. alie. .p frede. i. c. a ĩperialem. in xv. col. i. §. p̄terea ducat⁹. & in tit. qb. mo. feu. acqrit. in. ij. col.

Jo.fab.in §.ex non scripto.insti.de iure nat.gen.⁊ ciui.per.l.vbi nunc.ff.de testi.Idem dicit do.Ray.de sabonaco in sua repetitione.l.consuetudinis.C. que sit longa consue.in.xxvj.questio.licet curia francie recipiat.x. testes. in turba vt refert ipse Joan.fabri. Nec fuit necesse ꝙ dicti testes deposuerant in quibus casibus nec inter quas personas quia leges loquentes de consuetudine hominum non dicunt:sed tantummodo dicitur fuisse sic obseruatum: nec dicunt inter quos:⁊ tamen hoc tanꝙ efficax ad decisionem adducunt in.l.fina. ff.ad.l.iuliam maiestatis.ibi:dum dicit nostro tempore ⁊c. ⁊ in clemen.sepe. deverbo.significa.⁊ in multis alijs iuribus que de obseruantia loquuntur. ⁊ maxime cum super hoc non fuerunt interrogati.vt dicit Joan.fab.vbi.s. per l.solum.cum ibi nota.C.de testi.⁊ si bene attendatur ad depositiones dictorū testium ipsi deponunt inter quas personas illa consuetudine viderunt vti. nec singularitas testium inualidat depositiones cum ipsi tendant ad eundē finem videlicet ad probandum consuetudinem.ita dicit Joan. fab.in. d.§.ex non scripto.¶Et corroboratur illa consuetudo per depositiones aliorum testium super dicto primo articulo examinatorum videlicet per depositionem michaelis medici etatis.lxxx.annorum.fo.cxxix.per depositionem Joā. bansani etatis.l.annorum.fo.cxxxiij.idem per depositionem Joānis odonis etatis.lxx.annorum.fo.cxxxiij.idem per depositionem antonij vacherij etatis.xl. annorum.fo.cxxxvj.¶Qui testes licet non loquantur de consuetudine tamē deponunt ꝙ predecessores dictorum trium fratrum contendentiū.semper eorum primo natus preposuerunt in castro ⁊ terra vriatici ⁊ in eisdem succedere voluerunt etiam stantibus alijs eorum liberis masculis. ¶Et istud nudū factum de quo dicti vltimi quinꝗ testes deponunt sufficit ad inducendum illam consuetudinem cum concursu saltim.xl.annorum . vt dicit ⁊ tenet expsse Joan.fab.in.d.§.ex non scripto ibi:sed an sit necesse ⁊c.Sed dicti testes nō solum deponunt de concursu.xl.annorū.Imo.⁊ de maiori tempore.l.⁊.lx.annorum ⁊vltra igitur ⁊c.Idem tenet Andr.de ysernia in feu.in tit.de prohib.feu. alie. per Fred.in §.preterea ducatus.vbi dicit ipse quando interuenit saltim trinus actus infra.xxx.annos ꝙ tunc in illa agnatione.potest induci illa consuetudo ꝙ primogenitus succedat insolidum more francorum . dicit ipse de ysernia.Et illa cōsuetudo capit vires a cursu dicti temporis:⁊ patientia aliorum fratrum habetur pro titulo:quia in inducenda consuetudine titulus nō requiritur nisi concursus dicti temporis:vt etiam dicit Jo. fab.in.d.§. ex non scripto.Sed dicti testes deponūt de pluribꝰ actibꝰ vt ptz ex lectura ipsoꝝ igitur ⁊c.¶Et ꝙ binꝰ vel trinꝰ actus cū ꝯcursu dicti tpis inducat ꝯsuetudinē etiā si nō dicatꝰ ꝙ dicti actꝰ fiāt vt inducatꝰ ꝯsuetudo expsse tenet Alb.de rosa.C.que sit lon.ꝯsue.sup rub.vt refert do.Ambro.de vigie.q eū in hoc seqtur in.l. de quibus.ff.de legi.in sua repet.Etiā pbatꝰ plures siles actꝰ quos fecit nobilis Joannes alamādi pater dictoꝝ triū fratrū.¶Primo in mrimonio guigonis eiꝰ, filij pmogeniti cui ipse dedit castrū vriatici in ꝯctu mrimonij cū filia dñi hūberti de grolea.¶Et ꝯsequēter in mrimonio nobilis bonifacij cū filia nobilis antonij de hostedino cui bonifacio ipse ēt dedit dictū castrū vriatici post mortē dicti guigonis eiꝰ filij.Et silr ipse Joānes seruauit illā ꝯsuetudinē in testō suo in quo reliqt castrū vriatici Guigoni eiꝰ pmo nato in quo etiā suo testō declarat ipse nobilis Joānes pater dictoꝝ triū fratrū ꝯtēdentiū ꝙ ipse voluit vt pmo natꝰ sibi succederet:vt ptz in pmo gradu substōnis:⁊ pbatꝰ etiā illa ꝯsuetudo in camera cōputoꝝ dalphiñ.q: in homagijs semp pmo natꝰ ferat solus ⁊ insolidū homagiū dño nostro dalphiñ.de castro vriatici.¶Preterea ex testō dñi guigonis alamādi aui dictoꝝ triū fratrū appet ꝙ intētio sua fuit ꝙ pmo

genitus semp admittat ad dictū castrū vriatici.dū ibi dispo-
suit q si substitutio p eū facta dicto ioanni eius primogenito
vendicaret sibi locū in personā guigonis eius secundogeniti
ita q ipse guigo haberet castrū vriatici q posthum⁹ ipsi⁹ testa
toris eo casu haberet castrū renelli in quo ipse instituerat di-
ctū guigonē eius secūdogenitū: volens semp preferri in dicto
8 castro vriatici p̄mogenitos[a] suos successiue vnū post aliū ita ve
risimiliter coniecturatur ex dicta dispositione dicti testamēti
dñi guigonis ꝛ que voluntas: que colligit ex coniecturis dicit
euidēs: ꝛ expssa voluntas: vt in.l. quidā testamēto.ff.de vul.et
pup.ꝛ ibi dñs Jac de puteo ita not. ex illo tex. facit.l. licet im-
perator.ff.de leg.j.ꝛ.l. non pponebatur.ff.de leg.ij.

a ¶ Primo-genitoꝝ. de filio primo nato etiā te tigi.§. cōsil. lx. i quarto dubio. et in decis. parla. q.ccccc v.

¶ Item in contractu secundi matrimonij dicti nobilis Jo-
annis patris dictorum aymonis et guigonis ipse nobilis
Joannes disposuit q liberi secundi matrimonij succederent
in certis bonis patris in instrumento matrimonij declaratis.
Et ibi nō declaratur quod ipsi liberi secundi matrimonij de-
beant succedere in dicto castro vriatici. ¶ Ideo ab ipso videtur
ipse pater eosdem liberos secundi matrimonij exclusisse: quia
vnius inclusio est alterius exclusio.l. quod in rerum.§. si quid
post.ff.de leg.j.ꝛ no.gl.in.c. raynaldus. super vbo masculis. ex
tra de testa. Et ex hoc etiā colligit q ipse nobilis Joannes pa
ter voluit q liberi sui primo nati succederent in dicto castro
vriatici. Prout etiā ipse declarauit in suo testamēto in primo
gradu substitutionum: vt.§. dixi. ꝛ illi actus reiterati tam in
eorum testamentis q̄ contractibus cum concursu dicti tēpo-
ris induxerunt illā consuetudinem in illa agnatione q p̄mo-
genitus succedat in dicto castro vriatici etiā ex testamēto: licz
in illis actibus nudis reiteratis non fuerit declaratū q illud
faciebant volentes inducere illam consuetudinem vt tenent
Jo.fab. de pscriptio.ꝛ Alberi.de rosa.in locis.§. allegatis.

2 ¶ † Ad secūdum quesitū si in probāda psuetudine sufficiat se-
miplena pbatio. Ad hoc respondet petrus dicens q quedam
in iudicio principaliter proponuntur ad psuetudinem pban
dā. ꝛ illa debēt plene probari: quedā vero non principaliter ꝛ
in eis sufficit pbatio semiplena: vt pz in eo qui ppōnit pfesso
riā pro seruitute reali. proponit enī principaliter seruitutē si-
bi deberi: secundario vero dominium fundi: vt.ff.cōis pdioꝝ.
l.j.ꝛ illud primū debet pbari plene: secundum vo semiplene.
ff.si seruitus vendicetur.l. sicuti.§. si queratur. Et si vsufructus
petatur.l. vtifrui.in prin.ꝛ qd ibi no.ꝛ.ff.de pb.l. circa.ꝛ de ex-
cep.l. sed si ante. Aliud exemplum ponit in illo qui petit here-
ditatem diuidi iudicio familie hercis. Nam principaliter alle
gat communionem: ideo illam tenetur plene probare: secun-
dario dominium: et illud sufficit semiplene probare: puta per
probationem vnius testis. argumen.ff.famil.herciscunde.l.j.
que probatio non sufficeret, vbi dominium in iudicio princi-
paliter proponeretur: vt j no.C. de probatio.l.ij.ꝛ.l. proprietas.
ꝛ.l. cum res. Ista sunt verba Pet. de bella pert. que reducendo
ad casum de quo in dicto processu agitur dictus dominus

soffredus alamandi:licet actor originarius petijt dictum castrum vitalici sibi adiudicari principaliter propter contrauentionem factam per dictos eius fratres aduersus transactionem per eos iuratam:vt patet in libello dicti domini soffredi in prima instantia oblato.Secundario vero propter dictam consuetudinem primogeniture:ideo hoc casu videtur semiplena probatio dicte consuetudinis sufficere per supra allegata:licet videatur illa consuetudo plene pbata per octo testes:vt.s.declaraui circa primum quesitum.

3 ¶†Ad tertium quesitum si valeat cõsuetudo qd primogenitus succedat in totum stantibus alijs liberis masculis dico sic post do. Martinum de laudu.in suo tractatu de primogenitura/aut loquimur in regno vel ducatu/aut alio patrimonio siue hereditate.Primo casu omnes doc.concludunt valere consuetudinem:maxime Alb.in prohemio.ff.⁊.l.in lege ex hoc iure.ff.de iusti.⁊ iur.⁊ est ratio quia humanum genus appetit pacem ⁊ quietem.l.j.in prin. ⁊ ibi not. C. de cadu.tol.no.etiam in.c.fundamenta.de elec.lib.vj. sed pax et quies populi magis appropriatur vni q̃ pluribus:quia reipublice melius consulitur per vnum.l.j.§.sed quia difficultate.ff.de orig.iur.⁊ alias rationes ponit frater Egidius in suo tractatu de regimine principuz.In secundo vero casu/videlicet de hereditate aliqui dubitãt an valeat cõsuetudo primogeniture:vt Alb. in phe. ff.quia tollit alimenta ⁊ legitimam alijs liberis/que omnia debentur iure naturali.j.dist.c.ius naturale.⁊.l.cum ratione.in prin.ff.de bo.dam. Sed contraria sententia est vera qd imo valeat consuetudo primogeniture in.c. mulier.et ibi Bal.si de feudo fuerit cõtrouersia. ⁊ videtur sequi Jo.an.in suis mercurialibus in regula sine culpa.de reg.iur.lib.vj. Nec obstat arg.de alimentis et de legitima:qz primogenit⁹ illa prestabit alijs liberis iuxta facultates patrimonij etiã si de regno vel comitatu ageret:vt plene dixi in deci.parla.q.cccclxxvj. ¶Et qd valeat cõsuetudo qd primogenitus succedat in totũ tenet expresse dominus Raymundus de sabanaco in.l.consuetudinis.C.que sit longa cõsuetudo.in.q.que incipit/quero quarum consensus requiritur ⁊c. Et per consuetudinem potest filius legitima priuari:vt tenet idem dominus Raymundus de sabanaco in sua repetitione.l.quoniam in prioribus.C.de inoff.test.circa prin. Et similiter potest per statutum legitima filij tolli:quia illa debetur iure ciuili ratione naturali ⁊ iure gentium que sunt mutabilia.l.ius agnationis.ff.de pactis.⁊ hanc partem tenet Dy.in.c.indultum.de reg.iur.lib.vj.⁊ ibi per Jo. an. in mercurialibus.idem tenet Cy.in.l.sancimus.C.de nup.⁊ Pet.Jaco. in titu. de condi.ex.l.omnimodo.idem Bald.ff.de iusti.et iure.l.prima.in fiñ. et tetigi de hoc.s.consilio.lxv.

4 ¶†Ad quartum quesitum dico qd non fuit necesse probare qd vigore dicte cõsuetudinis fuerit iudicatum in contradictorio iudicio/per ea que dicit Jo. fa. in.d.§.ex non scripto.ibi:nec credo ⁊c.imo ibi plus dicit ipse Jo.fab.qd non est necesse probare qd maior pars populi vsa sit. Nec de animo vtentium nec qd ex certa scientia. Nam omnia ista presumuntur dicit ipse Jo.fa.probata frequentia actuum ⁊ transcursu temporis.allegat ipse.l.an in totum.C.de edi.pri.et.l. primam.C.que sit longa consue.⁊.l.final.ff.ad le. iul.maiest. ibi dum dicit nostro tempore ⁊c.⁊.l.iij.in.§.fi.ff de test.⁊ in feudis que sit prima causa beneficij amittendi.in.§.deniq3.Et qd non sit necesse qd fuit iudicatum in contradictorio iudicio ad inducendum consuetudinem tenet expresse Raymundus de sabanaco post glo.in sua repetitione.l.consuetudinis.C.que sit longa cõsuetu. in.xvij.q.io dicit ipse:qz cõsuetudo inducit p tacitũ cõsensum papali q̃ põt colligi ⁊ declarari p act⁹ extraiudiciarios eque sicut super iudiciarios. vt dicta.l. de quibus.et.l.diuturno ⁊.l.si seruus plurium.§.fina.ff.de leg.j.et de lega.iij.l.

nundinis ꝛ de fundo instru.l.cum delanionis.§.asinam.cum si.❡Sed quia vt
consuetudo seruetur requiritur qđ sit rescripta vt in.d.§.ex non scripto.ꝛ in.d.l.
5 de quibus.in.§.inueterata.❡†Quero pro declaratione huius materie quanto
tpe cõsuetudo prescribat.glo.post Jo.dicit qđ.x.annis etiam si cõsuetudo sit ꝯ
ius vt no.in.d.§.ex non scripto.ꝛ in.d.§.inueterata.ꝛ ista est communis opi.le-
gistarum.vt refert Pan.in.c.fi.de cõsue.in.ix.col.ꝛ Bar.in.d.l. de quib⁹.Inno.
vero distinguit aut illud qđ acquiritur habet causam continuam ꝛ tunc tenet
glo.aut discontinuam.ꝛ tũc tantum tempus cuius non sit memoria.vt no. per
eum.extra de consuetudine in.c.j.Host.tenet se cum glo.de iure ciuili.sed de iu-
re canonico requiritur vniformitas.xl.annoꝝ ꝛ idẽ in.c.fi.Jac.ꝛ Pet. tenent se
cum glo.nostra indistincte quia hic non agitur de iure alicuius prescribendo:
sed de consensu populi colligendo qui presumitur per lapsum.x.annoꝝ.ff.qui
et a quibus.l.si fideicommissum.§.aristo.ꝛ ista est communis opi.legistarũ:vt
supra dixi. Arch.vero distinguit an sit scđm ius commune. An contra ius com
mune.extra de consue.c.fi.lib.vj.per.c.j.de prescrip.eo.lib. ❡Dominus Jo.fa.
vero dicit in.d.§.ex non scripto.qđ sibi videtur vera opi. Hosti. que concordat
cum opi.glo.ꝛ doc.quatenus tangit ius ciuile.Et credit ipse Jo.fab.qđ proce-
dit in vera consuetudine per quam ius statuitur. ❡Sed in consuetudine per
quam ius acquiritur singulari vel contra singularem videretur qđ deberet ser
uari.cum de in rem verso.ff.de vsur.ꝛ qđ ibi not.ꝛ.C.de pac.l. si certis annis de
iure ciuili.❡Sed de iure canonico esset prescriptio vniformis.xl.annorum. vt
no.per Host.extra de censi.c.super eo.Et hoc in consuetudine per quã ius sta-
tuitur.In alia vero distingue an habeat titulum vel non:ꝛ an sit contra ius cõ
mune:quia tunc requiritur qđ sit tanti temporis cuius nõ extat memoria. per
c.j.de prescrip.lib.vj.ꝛ in hoc casu posset procedere opi. Archi. Ista sunt verba
formalia Jo.fab.in.d.§.ex non scripto.ibi:quero quanto tempore ꝛc. ❡Et ista
reducẽdo ad casum de quo in processu inter dictos tres fratres agitur dico qđ
ad probandum consuetudinem:de qua inter dictas partes agitur licet videa-
tur contra ius commune non requiratur probatio tanti temporis cui⁹ memo-
ria hominis non existat in contrarium.❡Sed qđ sufficiant.x. anni de iure ci-
uili sm Azo.quem sequuntur glo.ꝛ doc.vt refert dictus dominus Raymũdus
de sabanaco in dicta sua repetitione in.iij.q.vel saltim de iure canonico.xlj.an
ni cum dicta consuetudo fuerit in dicta agnatione alamandorum introducta:
vt primo natus succedat in dicto castro vriatici cum titulo qui titulus ortũ ha
buit ex dispositione testatoria dicti quondam dicti guigonis alamandi aui et
nobilis Joannis patris dictorum fratrum contendentium vt declaraui supra
6 circa primum quesitum.❡†Nam cõsuetudo prescribitur etiam cõtra ius lon-
go tempore cum titulo ꝛ bona fide:que bona fides ex titulo resultat ꝛ nõ requi
ritur eo casu tantum tempus qđ memoria non existat in contrarium.vt proba
tur in.c.j.de prescrip.lib.vj.❡Ad quintum quesitum si dicta cõsuetudo potue
rit introduci etiam diuturno tempore cum nõ probatur in processu qđ in acti-
bus qui dudum contigerunt in successione primo nati interuenerit contradi-
ctio aliorum fratrum.Et videtur qđ non per.l.cum de consuetudine.ff.de legi-
bus.Contra videtur qđ sic:quia sine contradictione lex producitur.ff.de legi.l.
j.ergo consuetudo arg.a pari.vt dicta.l.de quibus.❡Quicquid dicat sup hoc
Jac.de are.ꝛ Pe.eius discipulus non sequitur eum.❡Sed videtur qđ sine con
tradictione bene indicatur consuetudo quantum ad hoc vt alij consimiles in
casibus similibus possint vti alijs inuitis.❡Et sic actiue quia consuetudo nõ
differt a lege nisi sicut expressum ꝛ tacitum igitur ꝛc.vt.d.l. de quibus. ❡Sed
quantum ad hoc vt alij compellantur vti tali actu si vti noluerint ꝛ sic passiue.

Non n

Non nisi contradictio facta fuerit: et ille acquievit seu acceptavit. Nam tūc statim incipit prescribere adversarius ꝫ obtemperantem. ¶ Unde si quis solitus ire ad molendinum meum. Et postea nolit venire ad molendum non possum ipsum ex vi prescriptionis cōpellere nisi eum semel nolens ire mihi contradicere vellet: et precepi ut ipse eat et mihi obtemperaverit: nam tunc incipio prescribere contra eum arg.ff.de servi.urba. prediorum.l.que luminibus. et sic intelligitur.l.diuturna.ff.de legi. Sed dñs raymundus de sabanaco in dicta sua repetitione in questione que incipit quare an sine contradictione &c. tenet indistincte qd inducitur consuetudo sine contradictione scdm omnem effectum active et passive. ratio quia semper usus maiorum partis populi preiudicat minori contradicenti vel non contradicenti ut.l.qd maior.ff.ad municipales. et de reg.iur.l. aliud.§.j. ¶ Ergo non debet requiri eorum contradictio: quia nullum habet producere effectum. ut.l.dotem.ff.solu.matri.l. aliquando.§.fi.ad velle. ¶ Nec obstat arg.petri de dicta.l.qui luminibus. quia illa et similes.ll.loquuntur in prescriptione q̄ est minoris auctoritatis ꝙ consuetudo ut ipse dñs Raymūdus declaravit in dicta sua repetitione in.vij.q. ¶ Addo aliam rationem qd consuetudo sit maioris auctoritatis et potentie quā prescriptio: quia cōsuetudo est potens ad translationem dominij sine apprehēsione possessionis ut in.c.ex literis.extra de cōsue. et plene dixi in statuto si quis per literas.in glo. super verbo possessio. circa fi.qd non sic est in prescriptione que non habet vigorem sine possessione. ut in regula iuris sine possessione.de regu.iur.lib.vj.

7 ¶ †Ad sextum quesitum si illa consuetudo qd primogenitus succedat in totum potuerit introduci in una agnatione. credo qd sic per ea que dicit dictus dñs Raymundus de sabanaco in dicta sua repetitione in.q.que incipit/quero quorū consensus requiratur &c. ubi dicit qd si mulieres frequenter sunt use inter se aliquo actu contra legem et diuturno tempore: verbi gratia. qd primogeniti succedant in toto: illa cōsuetudo inter eas debet servari. Non tam ex consensu earum ꝙ ex consensu totius populi vel maioris partis qui sic patiendo videtur tacite consentire. arg.d.l.de quib⁹. et.l.qd maior.ꝫ.alleg. Item quia videmus qd certa pars populi[a] unius civitatis potest ex sua parte cōsuetudinem inducere. ut tenet Guillel.de cug.in.l. ingeniis. ff.de statu ho. quem sequitur dictus dñs Raymundus de sabanaco in dicta sua repetitione in.q.que incipit an certa pars populi unius civitatis &c. quia cum tota civitas possit quo ad totum: ergo pars quo ad partem. arg ff.de rei ven.l. que de tota. et de admi.tut.l.si duo. Quia illi de dicta agnatione alamādorum cēsentur pars populi. arg.ff.de leg.j.l.plane.§.fi. ¶ Et qd valeat et sit servanda consuetudo unius progeniei vel familie: dicit et tenet Ang.de perusio in.l.iij.ff.de testa. qui allegat Jo. and.in addi.Spe.in ti.de instrumentorum edi.in.§. compendiose.versi.sed nūquid dicimus. ¶ Idem etiam dicit Andreas de ysernia in feu.de prohibita feudi alienatione per fre.in.c.

a ¶ Certa ps populi: tꝫ Zā Salyc.in.l.j.C.q̄ sit lō.ꝯsue. et ibi Bar.

8 imperialem.in.§.preterea ducatus in.xxv.col.ibi:sed † quo probabitur qd viui-
tur iure francorum.ait qd primo debet attendi si illi de domo illa sunt in quasi
possessione sic viuendi scz iure francorum quod probo si primogeniti successe-
rint &c.ex cuius dictis patet qd progenies vnius domus potest inducere con-
suetudinem.Et qd singulari contra singularem inducatur consuetudo longo
tpe de iure ciuili.probat tex.in.l.cuz de in rem verso.ff.de vsuris.& in.l.si certis
annis.C.de pactis.& hoc voluit Jo.fab.in.d.§.et non scripto.vt recitaui.s.circa
quartum questitu.circa fi.ibi:scdm cosuetudinem &c. Et qd in vna familia pos-
sit induci consuetudo.dicit dño Jac.de puteo.in.d.l.ij.ff.de testa. vbi etiã reci-
tat tenere Jo.an.in addi.Spec.vbi.s.post humbertum de bobio.& ibi etiã reci-
tat Angelum de perusio.in.d.l.ij.ff.de testa.Idem etiam dicit dñs Lud.de ro-
ma.in.l.si nõ speciale.C.de test.in.ij.col.recitando Angelũ & Jo.an.vbi.s.Idez
tenet Anto.de but.in.c.ij.de proba.vt refert idem dñs Lud.de ro.vbi.s. Idem
tenet Pe.de besutio.in.d.l.ij.ff.de testa.vbi etiam recitat Angelum & Jo. and.
Idem sequitur imo.in.d.l.ij.ff.de testa.recitando Jo.and.& Ange.
¶Ad septimum questitum si dicti aymo & Guigo fratres sint priuati dicta terra
vriatici.& credo indubitanter qd sic cum ipsi fecerint & venerint 9 pactiones tra
ratas inter eosdem tres fratres parisius facias insertis in processu.fo.lxiij. iu-
xta.l.si quis maior.C.de transac.Pro cuius demonstratione premitto qd in di-
ctis pactionib9 parisius factis cotinentur quatuor pacta sequentia. ¶Primo
vcz qd dicta terra vriatici & mante remanere deberet illi ipsoꝝ trium fratrũ vel
illis cui vel quibus de iure pertinere deberent. ¶Scdo qd alter dictoꝝ trium
fratrum non posset capere:emere:nec sibi donari facere aliquam actionẽ vnus
contra alium quoquo modo:nec a quacũqꝫ persona.¶Tertio nec similiter ali-
quam querelam vnus contra alium accipere posset.ibi(aucune action ou que-
relle) ¶Quarto qd dicti tres fratres deberent tractare:custodire:& interuenire
bonum vnius alterius.¶Ipsi enim Aymo & Guigo fecerunt de directo contra
dictum primum pactum:qui dicto soffredo domino castri noui adhuc tũc exi-
stente parisius incontinenti ipsi aymo & guigo post dicta pacta acceperũt pos-
sessionem vriatici nomine eorum proprio vt ipsi Aymo & Guigo cõfessi fuerũt
coram exequutore dum fiebat exequutio literarum regiarum manus regie op
positionis in loco vriatici vt patet in processu originali.fo.cxxiiij. Et dictaz ter
ram vriatici per multos menses detinuerunt fructus percipiendo cum terris
bonis mobilibus infra ipsum castrũ existentibus & in vsus suos conuerterunt
recognitionesqꝫ dicte vriatici ceperunt cum armis & terroribus & alibi quo vo-
luerunt transportauerunt vt deponunt testes dicti domini soffredi super.xxvj.
et.xxvij.articulorum.sui libelli in prima instãtia oblati.videlicet antonio mo-
laris duodecimi testis. folio.cxxvij. Anto. fabri. xiij. testis. folio. cxxviij. idem
xiiij.testis.idem.xv.testis.idem.xix.testis.idem.xx.testis.
¶Et fecit fieri dictus Guigo cridas in dicto loco vriatici quod homines dicti
mandamenti irent cum armis ad custodiendum dictum castrum vriatici vt cõ
stat cridis in processu.folio.ccxcv.et folio.ccxcvij.Et ipsi Aymo et Guigo in di
cto castro vriatici gentes armorum tenuerunt ad custodiam ipsius nomine
ipsorum Aymonis et Guigonis contra dictum dominum soffredum vt depo-
nunt testes dicti domini soffredi super.xxvj.articulorum dicti libelli prime in-
stantie videlicet.ix.testis.folio.cxxv.idem.xij. folio. cxxvij. verso. idem. xiij. te-
stis.folio.cxxviij.idẽ.xvij.testis.folio.cxl.idem.xviij.testis.folio.cxlj. idem. xix.
testis.idem.xx.testis.folio.cxliij. ¶Ex quibus colligitur quod dicti Aymo et
Guigo expresse fecerunt contra dictum primum pactũ sibi appropriando in-
solidum dictam terram vriatici licet ipsa terra vriatici non pertineret ipsis

aymoni et guigoni insolidu3 immo dicto domino soffredo cansante dicta pri=mogenitura de qua supra in precedentibus que sitis plene dixi. Et si cessasset primogenitura competebat.in parte eidem domino soffredo ex depositiõe te=stamẽtaria dñi guigonis eorum aui vt fatentur ipsi aymo et guigo.in.xxiij. et.xxv.articulorum suorum replicationum.que sunt fo.xl.et etiam ex dispositio=ne testamentaria eorum patris vt fatentur in primo et secundo articulorũ sua=rum exceptionum.fo.xv. ¶ Fecerunt etiam dicti aymo et guigo contra dictum secundũ pactum:quia ipsi procurauerunt q frater symondus alamandi prior sancti nicetij eorum frater ipsis aymonis et guigone presentibus et stipulanti=bus inter cetera cessit et remisit iura sibi competentia tunc et in futurum in ca=stro et mandamento castri noui:que iura asserebat sibi competere vigore sub=stitutionum adiectarum in testamento dicti domini guigonis eorum aui et ex successione eorum quondam patris vt de dicta cessione constat in processu fo. lxxxiij.verso. ¶ Non enim possunt negare dicti aymo et guigo quin ipsi accee=perunt dictam cessionem contra dictum dominum castri noui cum ipse tunc esset dñs et possessor ipsius castri noui vt deponunt testes dicti domini castri noui examinati super.xxiij.articulo sui libelli in prima instantia traditi vide licet.iiij.testis.idem.xvij.testis et plures alij:et istud est notorium. ¶ Nec rele=uat ipsos aymonem et guigonem q ipsi dictam cessionem respectu castri noui remittunt dicto domino soffredo in processu prime instantie. fol.xv.verso. in fine.quia iuramentum appositum in dictis pactionibus factis parisius im=pedit penitentiam sicut et quamcunq more purgationem: vt plene declaraui in primo consilio meo pro dicto domino soffredo durante prime instantie fa=cto incipiente in iesu christi nomine viso etc.in sexto dubio. et ibi sufficiat re=missio causa breuitatis. ¶ Fecerunt etiam dicti aymo et guigo contra dictum tertium pactum tenore instrumenti inserti in processu prime instantie. folio lxviij.in quo apparet q ipsi aymo et guigo conuenerunt promiseruntq et iu=rauerunt sub obligatione bonorum suorum nobili bone alamande et nobili katherine aynardi eius viro manutenere saluare et custodire dictum locum nante pro se et eorum heredibus. Ex hoc enim non potest negari quin ipsi ay=mo et guigo acceperint querelam contra dictum dominum soffredũ eorũ fra=trem:quia ipse dominus soffredus etiam ante dicta pacta parisius facta ha=bebat ius partem et portionem in ipso loco nante tanq de pertinentijs vriati=ci ex dictis depositionibus domini guigonis eorum aui et ioannis eorum pa=tris vt supra declaraui. Et si dicti coniuges voluerunt dictum locum nante repetere a dicto dño soffredo possessore erit necesse q ipsi aymo et guigo mo=ueant questionem contra dictũ dñm soffredum vigore dicte eorum promissio=nis veniendo contra dicta pacta per eos iurata parisius. ¶ Fecerunt etiã di=cti aymo et guigo fratres cõtra aliud quartũ pactũ:q3 l3 ipsi deberent tractare custodire et intertenere bonũ dicti dñi soffredi ipsi tñ contrariũ fecerũt q2 an=te portã dicti castri vriatici ipsi aymo et guigo in psẽntia dñi psidentis dñi pcu=ratoris fiscalis generalis et pluriũ aliorum nobiliũ virorũ dũ fiebat exequutio li=terarum regiarum manus appositionis dalphi.dixerũt malitiose et furibunde ptu=lerunt reiteratis vicibus dictũ dñm castri noui l3 tunc absentẽ vba sequentia (qu il estoit faulx et traystre: et le plus maluais que lon pourroyt dire) ẽt plu=ra alia vba diffamatoria de quibus vbis deponũt tres testes iurati et examinati p aynardũ pradelli:vc3 dictus dñs psidẽs.fo.xcviij. Et mace de la bachete.folio xcvj.vso.et pierre charny.fo.xcvij. Ex quibus etiã nõ põt negari q ipsi aymo et guigo fecerint contra per eos pmissa et iurata in dictis pactionibus parisius inter eos factis. Et q ppterea inciderẽt in penas dicte.l.si qs maior.ad quas

penas agit dictus dñs soffredus in processibus prime et secūde instantie.
¶ Ideo curia parlamēti et nō immerito per suā sentētiam declarauit dictos aymonē et guigonē fecisse contra dicta pacta incidēdo in penas dicta .l. si quis maior. declaratas. ¶ Quia dicta .l. si quis maior nō solū hʒ locū in trāsactione īmmo etiam in quacūqʒ alia simplici cōuentione iurata. vt plene declaraui in dicto meo alio consilio circa tertium dubium. et ita etiaʒ sufficiat remissio causa breuitatis. ¶ Et non potest negari quin in dicta transactione partium facta expsse fuerit transactum inter ipsos tres fratres etiaʒ de terra vtiatici p verba in dicta transactione adiecta ibi (les terres et seignories de la combe de lācut et de sainct moricse: et tout le droyt qui pourroit cōpetere et apertenir audit ayme et guigue en la terre durtage orēs et au tēps aduenir: si aulcung droit y auoit serōt competeront et appertiendront du tout tranchement audit soffrey et a ses hoirs males)
¶ Ideo dicti aymo et guigo fuerūt et sunt ipso iure dicta terra vtiatici priuati: et pertinet insolidum dicto domino soffredo per dictam .l. si quis maior. vt plenius deduxi et declaraui in dicto meo alio cōsilio incipiēte in iesu christi noie viso etc. in .ix. dubijs ex dicto processu prime instantie per me elicitis et declaratis in iure. et ibi sufficiat remissio causa breuitatis. in quo meo primo consilio declaraui tantummodo materiam dicte .l. si quis maior. In hoc aūt alio meo consilio declaro ius primogeniture cuius vigore dicta terra vtiatici etiā ptinet insolidū dicto domino soffredo. Et sic duplici iure pertinet dicta terra vtiatici dicto domino soffredo. Primo videlicet iure primogeniture. Secundo ex dispositione dicte .l. si quis maior. ita de iure dicendum videtur mihi.

¶ Summarium.

1 Substitutus in cuius personam substitutio locum habuit ante aditam hereditatē iura sua transmittere pōt.
2 Hereditas per fideicommissum relicta ante aditionem transmitti potest.

¶ Consilium. cxxxij.

Sempronius condidit suū testamentū in quo sibi heredē vniuersalem instituit eius vxorem: et si dicta eius vxor decederet sine liberis substituit titiam. ¶ Contigit qd dicta vxor heres mortuo dicto eius marito testatore adiuit hereditatē dicti sui mariti: et deinde dicta vxor eius decessit sine liberis superstite dicta titia. et sic in ipsam titiam locū habuit dicta substitutio. ¶ Postea dicta titia substituta decessit ab humanis absqʒ eo qd dicta titia dictā substitutionē agnouerit quia ignorauit dictū testamentū et substitutionē in ea adiectam.
¶ Modo queritur si liberi et heredes dicte titie substitute possint petere bona dicti testatoris virtute dicte substitutionis que locū habuit in personam dicte titie eorum matris. Dubiū facit qr post mortē dicte vxoris ipsa titia in vita sua nō agnouit dictā substitutionē: io dicit pars aduersa qr ipa titia nō trāsmisit ad heredes suos. scribatur quid iuris.
1 ¶ Ego dico qd dicta titia substituta in cuius personam iam substitutio locum habuit licet mortua fuerit anteqʒ hereditatē sibi restitui peteret transmisit ius et actionē petendi fideicommissum seu hereditatem per fideicommissum relictam. et de hoc sunt tex. expressi decidentes hanc questionē in .l. cum secundū. et in .l. si in personam. C. de fideicommissis et ita ibi hoc expresse dicūt et tenēt bar. Bal. et Saly. Idē tenet Jac. de Arctio et Bart. in .l. cū filio. ff. de leg. primo. et i .l. a testatore. ff. de cōditio. et demōstratio. Licet in dicta lege cū filio et i .l. a testatore glose dicant contrariū quia ille glose sunt reprobate per Jaco. de Arctio. Dyn. Bar. Sal. et Saly. et communiter per omnes doc. ¶ Preterea sunt etiam contra

glosam & Azonem qui tenet cũ glo. tex. in. l. apud iulianũ in. §. an ticia ars est. l. vtrũ & in. l. postulãte. in prin. & in. l. cogi. §. idẽ me tianus. ff. ad trebellia.

2 ¶ † Nec obstat quia dica titia substituta in vita sua nõ agnouit fideicõmissum: quia respondetur qđ licet hereditas nondũ agnita regulariter nõ transmittat: tñ secus est in hereditate p fideicommissum delata seu relicta. per rationem quã assignat Bal. in. d. l. cum secundum. & Bar. in. d. l. cum filio. ¶ Nã substitutio de qua in dicta facti narratione fit mentio fuit fideicommissoria: et nõ directa per ea que dicunt glo. Bart. Angelus & ymola. in. l. cẽturio. ff. de vulga. & per ea que etiã dicũt gl. Bal. et Salycetus in. l. precibus. C. eo. ti. Cõcludo ergo q dicta ticia actionẽ sibi cõpetentẽ ex testamẽto pro fideicommisso petẽdo transmisit ad heredes suos. ¶ Et ita ats cõsulẽdo tenui vt pz supra in. cxxij. cõsilio. circa tertium questium.

¶ Summarium.

1 Dictio suus in substitutione apposita ad feminam referri potest.

2 Juri detractionis renunciari potest.

3 Trebellianica quando & de quo detrahi possit.

4 Filius an possit alienata per matrem reuocare.

¶ Consilium. cxxxiij.

Antonius pachodi veniens ad mortem eius condidit testamentum in quo heredem suũ vniuersalem instituit Joannem eius filium naturalẽ & legitimum. ¶ Et si dictus Joannes heres decederet quandocunq sine herede legitimo ex suo corpe pcreato dicto casu substituit dicto ioãni eius heredi Katherinam filiam ipsius testatoris vxorem Ludouici porte: et suos: cui bona et hereditas ipsius testatoris; integre deuoluantur & perueniãt pleno iure & sine vlla diminutione.

¶ Deinde dictus Joannes heres decessit sine legitimis heredibus ex suo corpore procreatis. Et statim post mortem patris condito per eum testamento in quo insequendo voluntatem dicti sui patris heredem suum instituit dictam Katherinã eius sororem sibi vt premittitur substitutam: et suos. Deinde dicta Katherina heres & substituta successit & ad eam deuenerũt oĩa dicta bona. Et de ipsis bonis maiorem partem alienauit. Et ipsa mortua veniunt liberi ipsius Katherine dicẽtes se substitutos vigore illius verbi (Et suos) appositi taz in substitutiõe dicti Antonij eorum aui materni q̃ in institutione facta per Joannem eorum auũculum sequentem voluntatẽ patris sui. Et sic per consequens illa bona ad se iure fideicommissi pertinere & alienationes ipsorum bonorum factas per dictam Katherinam eorum matrẽ non tenere queritur quid iuris si dicti liberi bene dicant.

1 ¶ † Prodicendorum euidentia premitto quod verbum suos in a substitutione predicta positum cum referatur ad feminam[a] ne frustra fuerit positum argu. in. l. si quando in princi. ff. de lega. primo attenta etiam & considerata voluntate testãtis oportet

a ¶ Ad feminã. de verbo suos qñ adijcit femine & vide q̃ dixi I decisionib⁹. pla. questio. cccccxlviij.

quod accipiatur large sive improprie cum proprie non possit accipi scilicet pro existētibus in potestate: quia femina habere non potest. vt insti. de adop. §. femine. Et credo qđ illud verbū suos hic importat sive denotat filios naturales ⁊ legitimos ex dicta katherina procreatos ar. l. penul. in fi. et. l. seq. ff. de pollicitat. et. l. si femina. et qđ ibi nota. C. ad turpillianum. Et qui accu. non possunt. l. neganda. et. l. de crimine. Et optime facit lex quoniam sororem. C. de iure deliberan. Et quod no. Bart. in lege gallus. §. nunc de lege versi. etiā si parēte. ff. de liberis ⁊ posth. ⁊ in. l. j. de vsufru. accrescendo. ⁊ Cynus in. l. liberti libertecꝫ. C. de operis liber. ⁊ Hēricus boyc in. c. cū dilectꝰ in fi. extra de dona. ¶ Et sic intelligit verbuꝫ suos communis ⁊ vulgaris intellectus qui in talibus debet sequi. l. cum delanionis. §. asinam. ff. de fundo instructo ⁊ instru. lega. l. in vulgari. in fi. ff. de verborum significatione cum multis simili.

¶ Denotabit igitur verbū suos liberos ex ipsa katherina descendentes tenentes primum locum cum sibi vendicabit locū substitutio eorundem arg. insti. de exhereda. liberorū. §. posthumorum. ff. de iniusto rupto testamento. ¶ His sic premissis nunc videndum est qualis sit effectus illius substitutionis tā de veritate verborū ꝙ etiā de gratulata voluntate testātis qm̄ voluntates coniecturate in fideicōmissis faciliter admittunt. ¶ Et in substitutionibꝰ maxime fideicōmissarijs per quas sibi testator providet. l. cū ꝓponebatur. ff. de le. ij. ⁊. l. heredes mei. §. j. ff. ad trebel. ⁊. l. luciꝰ la. j. ff. de here. insti. ⁊ ibi no. Et est sciēdum quod substitutio superius expressata per quā substituit testator filio heredi katherinā filiam suā ⁊ sororē dicti heredis et suos cū sit feminade ꝑsonis inter quas affectiones est ordo. a Nō iportat qđ ipse ⁊ sui simul admittant̄ sꝫ ordine successivo[a] sic videlicet primo katherina ⁊ post eius mortem sui liberi veniant ⁊ admittant̄ ad dicta bona testatoris vt. l. gallus. §. q̇dā recte cū ibi no. in gl. ff. de libe. ⁊ posthu. ⁊ hoc ibi no. Bar. ⁊ hec opinio est cōmunis vt scripsi. s. consi. cxxij. in primo quesito.

a ¶ Ordine a successivo. postꝗ ego guido hec dictavi vidi doc. novissimos q̇ tenēt cōtra bar. ꝙ immo hoc casu liberi admittunt̄ simul cum matre et nō ordine successivo vt scripsi. s. ꝯs. cxxij. in pmo quesito.

¶ Et hoc est intelligendū sive katherina vivente testatore sive post mortem eius ante diem fideicommissi cedentē sive postꝗ dies fideicommissi cesserit et ante agnitionem eius alias acq̄sitionem seu postea quandocunqꝫ decesserit: hoc enim importare videt̄ voluntas testatoris qui si eos venire voluit ad fideicōmissum in defectu matris ⁊ cū voluntas testatoris sit lex vt in auten. de nup. §. disponat colū. iiij. Et non distinxerit an ipsos liberos vellet admitti ad relictum post mortem matris si ipse moreretur ante cessionem fideicommissi vel agnitionē eiusdeꝫ vel postea ideo nec nos distinguere debemꝰ. l. de precio. ff. de publi. cum si. Sed simpliciter ⁊ indistincte sequi debemus eiꝰ voluntatem. l. penul. ff. de leg. ij. cum simili.

¶ Et sequitur ex predictis quod non solum liberi Katherine vltimo loco substituti vigore dicte substitutionis vocantur ad fideicommissum mortua Katherina ante diem fideicommissi cedentem sed ⁊ etiam post eius agnitionem. Et sic per consequens katherina per illa verba videtur esse rogata post eius

mortem restituere suis liberis dicta bona et sic ea non potuit irreuocabiliter alienare tanque subiacentia restitutioni.l.fi.§.fi.et aut.res que ibi posita.C.com munia de legatis.

¶Sed quia dictus Joannes heres nihil detraxit de dicta hereditate paterna nec legitimam nec trebellianicam queritur nunquid ipse vel katherina soror eius substituta:et eius heres ex persona sua poterit aliquid detrahere et quantum detrahere debeat.super hoc dico quod de legitima non est dubium quin heres ipsius Joannis possit legitimam detrahere quoniam dictus Antonius testator eam prohibere non potest vt not.glo.et docto.in auten.sed cum testator.C.ad le.fal.Sed tamen hic in casu nostro posset dici quod nulla fieri debeat detractio:quando fuit per Antonium patrem suum testantem omnis detractio prohibita et diminutio sue hereditatis.Et per dictum Joannem filium heredem approbata qui in suo testamento fatebatur se velle sequi et obseruare in omnibus voluntatem et dispositio-
2 nem patris.†Et iuri detractionis legitime non est dubium quod potuit renunciare sicut et cuicunque alteri iuri vel fauori pro se introducto.l.penul.C.de pac.cum si.Et sic per consequens dicta katherina eius heres ex persona ipsius Joannis nullam poterit detractionem facere:quia non videtur fecisse Joannes ratione liberalitatis exercende in sororem:sed potius ratione paterne voluntatis sequende qui pater omnem diminutionem prohibuerat:sicut in simili dicimus de fideicommissario primo rogato restituere secundo.l.j.§.inde neratius.et.l.ex asse.in fi.cum ibi not.ff.ad trebel.
3 ¶†Sed quid de trebellianica si possit detrahere quartam residui.circa hoc forte videretur dicendum quod non:quando constat dictum Antonium testatorem dictam detractionem trebellianice prohibuisse per illa verba em dicta bona et hereditas integre deuoluantur et perueniant pleno iure et sine vlla diminutione etc. que verba sufficiunt ad prohibitionem quarte trebellianice immo pauciora sufficerent vt.l.decem in fi.ff.de fideicommissa.liber.et que trebellianica potest prohiberi vt no.glo.in aut.de hered.et fal.in.§.si vero expressim.et instit.de fideicommissa.here.§.sed quia stipulationis.et ita tenent Odo.Ja.de are.Pe.Cy.et Barto.pro quo est tex.secundum Bar.in.l.marcel.§.quod autem.ff.ad trebel.
4 ¶†Sed adhuc restat aliud dicere si dicti liberi possint reuocare alienata per dictam katherinam eorum matrem:et super hoc dico quod poterunt dicti liberi reuocare alienata si ipsi non sint heredes matris.l.cum a matre.C.de rei ven.Si enim filius reuocat alienata per patrem qui est legitimus administrator.l.j.C.de bonis maternis,Multo ergo fortius alienata per matrem.Si autem filius esset heres matris non posset reuocare alienata per matrem vt in.d.l.cum a matre no.Nisi esset minor et petita restitutione in integrum hereditatem maternam repudiaret.l.j.et.ij.C.si vt ab heredi.se absti.Uel nisi facta fuisset aditio hereditatis materne cum beneficio inuentarij.l.fi.§.in comparitione.et.§.et si prefatam.C.de iure deliberan.

¶Summarium.

1 ¶Ecclesia vna tribus modis potest vniri alteri.
2 Unio duarum ecclesiarum propter necessitatem et vtilitatem permittitur.
3 Religiosus ad arctiorem religionem per se transire potest.
4 Unio ecclesiarum per quos fieri possit.
5 Factum simpliciter reprobari potest qualitate eiusdem approbata.
6 Res quando perfecta et suum effectum sortita dicatur.
7 Possessor pacificus quis dicatur.
8 Religiosi an possint auctoritate propria ad strictiorem transire religionem.

¶Consilium.cxxxiiij.

Circa processum diffiniendum in curia parlamē ti super possessorio inter partes inferius nominatas videntur consideranda et in iure examinanda dubia subscripta.

¶ Primo an vnio prioratus sctī cirici facta prioratui aregrādi facta fuerit ex iustis causis ⁊ servata forma cum solēnitatibus ad hoc requisitis. ¶ Scdo an dicta vnio potuerit fieri per concilium Basiliense et si valuerit ⁊ si non valuisset fuerit validata per confirmationē pape subsecutam. ¶ Tertio an dicta vnio dicatur fuisse sortita effectum: an etiā reuocationem factam per papam nicolaum in sua coronatione de omnibus vnionibus que non fuerunt sortite eorum plenum effectum. ¶ Quarto an vnio prioratus de verneto facta per papam eugenium et confirmata per papam nicolaū habeat impedire vnionē prioratus aregrādi. Et que ipsarum vnionum sit potior ⁊ validior.

3 ¶ Et pro dicendorum euidentia premitto primo qđ licet gl. in.c.temporis qualitas.xvj.q.j.et glo.in.c.j.extra ne sede vacāte ponant solum tres modos quibus vna ecclesia vnitur [a] alteri. Tamen Host. Joā.an.⁊ dominus Anto.de butrio. Cardi. flo. Panor.⁊ doc.nouissimi in dicto.c.nouit. ne sede va.ponūt quinq; modos quibus fit vnio. ¶ Primo cum ecclesia vnitur quo ad spiritualia tantummodo sicut fieri cōsueuit in quibusdam monasterijs in quibus celebrantur exequie monachorum vtriusq; monasterij. ¶ Secundo fit per viam subiectionis cum vna ecclesia subijcitur alteri: et hec ecclesia subiecta remanet sub iurisditione illius sub quo primo erat constituta nisi aliud fuerit expressatum in ipsa vnione. vt est tex.in.c quia monasterium.extra de relig.domi. ¶ Tertio fit quo ad prelatū dūtaxat vt idem sit prelatus vtriusq; ecclesie. ¶ Quarto fit cum due ecclesie vniuntur simul ⁊ tunc seruantur glose supra allegate vt consideretur an vna vniatur alteri aut ambe simul. Nā primo casu nihil accedit ecclesie vnite: sed ipsa ecclesia que vnitur assumit naturā priuilegium/regulam/ professionem et consuetudines ecclesie cui vnitur. [b] Et pereunt iura: consuetudines et regule illius ecclesie que vnitur vt in.c.attollentes.in fi.extra de sta.mo.⁊ in glos.preallegs. Et isto modo fuit facta vnio prioratus sancti cirici prioratui aregrandis. sed quādo simul vniuntur tunc cōmutant sibi consuetudines et iura ipsarum vt in predictis glossis.⁊ per Barto.in.l.ij.ff. de legatis primo. ¶ Quinto fit qn̄ vna ecclesia erigit in cathedralē qđ solus papa facere pōt.in.c.qđ trāslationē.extra de offi.dele.⁊ in.c. sicut vnire.ex̄ de exces.p̄la. de quo plenissime ibi p dictos doctores.

2 ¶ Scdo premitto quod vnio duarum ecclesiarum inter ceteras causas a iure approbatas fit ⁊ fieri permittitur propter necessitatem vel vtilitatem: vt puta quando prioratus sunt ita tenues quod non sufficiunt ad onera eius supportanda vel qn̄ alias est necessitas vel vtilitas ecclesie de quo in.c.vnio.x.q.ij.⁊ c.sicut vnire.cum materia.extra de exces.prela.melior tex. in.c. exposuisti nobis.cū ibi no.p Ho.Cardi.⁊ Panor.extra de p̄bē.

a ¶ Unit alteri. de materia vnionis etiā tetigi i decis. parla. q.ciij.

b ¶ Ecclesie cui vnit. Si res vnita sapiet naturā rei cui vnit vide i decis. pla.q. cclxv. et in singul. meis.f.xvij.

et in.c.j.cū ibi no.per glo.archi.ꝛ Gemi.de re.ecc.nō alie.li.vj. Et qn̄ fit necessitas vel vtilitas habet ibidē per eos ꝛ maxime per Host. Itē fit ꝛ fieri permittit vt vna ecclesia strictiorē regulā subintret ꝛ veniat de latiori ad strictiorē ꝛ promoueatur vt in.c.recolētes.in fi.extra de sta.mo.ꝛ.c.inter dilectos.cū materia. extra de do.ꝛ melior ter.cū sua materia in.c.cū dilect⁹ fili⁹. extra de his q̄ vi metusve cā fiūt. Et lз predicte cause non adessent ꝛ vnio esset facta ex falsa cā dū tn̄ esset seruata forma iuris ad hoc requisita.de qua in.c.dudū.de reb.ec.nō alie.li.vj.ꝛ in.c.sicut vnire.extra de exces.prela.valeret ꝛ teneret ipsa vnio.ar.notatoꝝ per glo.in.c.summa.xij.q.ij.ꝛ.c.sine exceptione.eadē cā ꝛ questione. Nam vnio est contractus scripti iuris.l.si quis cū aliquo.ff.de verb.oblig. Et dolus seu falsa causa adhibitus ꝛ adhibita in contractu stricti iuris non reddit cōtractū ipso iure nullum.l.si quis cum aliter.ff.de verbo.obliga.et ita tenent domini de rota conclusione sua.liij.que incipit item qđ vnio facta ex falsa causa ꝛc.

¶ Quibus sic presuppositis venio ad decisionem primi dubij. ad qđ respondendo dicendum est considerato tractatu capitulariter habito per priorē sancti cirici cum prioribus ꝛ mēbris:ꝛ suis subditis quorum intererat et quorum consensus interuenire debebat.ar.notatorum in.c.humilis doctrina. extra de maiori.et obedi. Et causis ibidē consideratis. Et considerata vtilitate ꝛ necessitate ipsius prioratus sancti cirici. Et attenta diminutione vtriusq̄ prioratus tam aregrandis q̄ sancti cirici. Et attento qđ ad strictiorē regulā promouebātur:qꝛ trāsitū faciebāt de regula ꝛ religiōe beati Augustini ad regulā beati benedicti q̄ est strictior. c.cū ad monasteriū.ꝛ.c.qđ dei timorē.cū materia extra de sta.mo. Que cause sunt de iure approbate ad vnionē faciendā.vt.s.dixi. Et attēto qđ quo ad ipsos priorē sancti cirici ꝛ prioratus sibi subditos capitulariter congregatos ad sonū cāpane se trāstulerūt ad prioratū aregrādis:quod facere

3 potuerunt.c.penul.cū ibi no.per glo. Inno.qui ibidē dicit qđ ad arctiorē regulā per se possunt trāsire.ꝛ per Hen.bohic.extra de his que vi metusve cā fiūt.c. cū dilect⁹.ꝛ facit tex.in.c.inter dilectos.ꝛ ibi bonus tex.cum materia. extra de do.ꝛ post ibidē capitulariter congregati constituerunt procuratores speciales ad requirendū auctoritatē pape ꝛ consiliū ꝛ superioris sicut fieri dз vt in.d.c.sicut vnire.ꝛ in cle.si vnio.de re.eccl.non alie.ꝛ in.c.j.§.ad hec cū ibi no.per Car. flo.et Imo.de sta.mo.qui consensus tam consiliū q̄ pape postea interuenit merito debet dici facta ex iustis causis approbatis a iure:ꝛ in ea seruata fuit solēnitas et forma ad hoc requisita per predicta.

4 ¶ Ad scđm dubium dicendū est qđ potuit per concilium Basilieñ.fieri ꝛ facta per eum valuit. Nam diocesanus potest eas facere cū consilio ꝛ cōsensu abbatis vt in dicto.c.sicut vnire.cum sita materia.de excessi.prela.ꝛ in cle.j.§.ad hec, et ibi bonus tex.cum sua glo.de statu mo.ꝛ in.c.cum dilectus.extra de his que vi metusve causa fiūt. ¶ Item ꝛ per abbates potest fieri talis vnio si sit per eos prescriptum vt no.per archi.in.c.cum singula.de preben.lib.vj.ꝛ glo.ꝛ doct.in cle.j.§.ad hoc.s.alle. ¶ Item per legatū de latere potest fieri talis vnio irrequisito consensu abbatis vt tenet Lappus ꝛ post eum cardi.flo.ꝛ Imola in clemen.prima.§.ad hoc.de statu mona.pro quo.c.dilectus.de off.legati.ꝛ.c.si abbatem.de elec.lib.vj ꝛ in.c.j.ꝛ.ij.de offi.legati.eodem libro.ꝛ in.c.j.de verb.signi.lib.vj.ꝛ de hoc per Cardi.flo.in.c.fi.de confirma.vtili vel inutili. Ita tenēt domini de rota cōclusione sua.liij.que incipit. Item qđ legatus a latere ꝛc.vbi dicunt qđ licet legatus de latere non possit dismembrare vnam ecclesiam ꝛ alteri dare:qꝛ hoc est solum de reseruatis pape:vt voluit Inno. in.c.fi.de confirma.vtili vel inutili.ꝛ glo.in.c.quod translationem.de offi.legati. Tamē vnam ecclesiam alteri vnire potest etiam alterius religionis et regule strictioris vel

equalis:non tamen latioris.Quia dicunt ipsi iste casus non est de casib° reservatis pape de quibus in.c.quod translationem.de translatio.prelato.ʒ in.c.sicut vnire.per glo.ʒ docto.extra de excessibus prelatorum. ¶Si ergo diocesanus et abbas ex prescriptione aclegatus de latere possint tales vniones facere:multofortius poterit generale concilium quod representat vniuersalem ecclesiam militantem:ʒ in quo residet plenarie illa potestas per Christum ecclesie militanti data.quodcunqꝫ ligaueris ꝛc.de quo pleue per Ludouicum de roma.in tractatu suo de cardinalibus.et de hoc habetur in pragmatica sanct.in decreto de auctoritate et potestate sacrorum generalium conciliorum. Imo si papa possit talem vnionem facere:de quo non est dubium: quia vt dicit Host. in.c.quanto.de translatione prelatorum:dei ʒ pape consistorium. Idem est argu. c.ij.ʒ.iij.extra de translatione prelatorum.ʒ.c.romana.de appellatio. libro.vj. ¶Et breuiter papa quasi omnia potest vt deus excepto peccato.vt de penitentijs.distinc.ij.§.charitas.facit ad hoc dictum Specu. in titu.de legato.§.nunc ostendendum.versi.lxxix.vbi dicit quod papa est successor et vicarius christi vicem veri dei gerens in terris.ʒ Bald.in.l.j.C. de precibus imperatori offeren. tractans de potestate pape dicit quod omnia beneficia mundi respectu ipsius pape sunt obedientialia et manualia: ideo potest pro libito beneficia vnire et diuidere ʒ transferre.Idem etiam potest sacrosanctum consilium quod eandē potestatē habet vt papa:et maxime in istis beneficijs. ¶Nam christus omnibus apostolis eādem potestatem tribuit. Et non solum petro licet ipsum Petrum voluerit esse caput omnium vt denotaretur inter se quedā vnitas. ʒ quē Petrum ceteri apostoli elegerunt in eorum cephas post ascensionem Christi. Sed concilium sacrum vniuersaliter congregatum representat vniuersalem ecclesiam militantem et omnes apostolos:loco quorum successit ipsum sacrū concilium:ideo valuit dicta vnio per dictum sacrum concilium generale facta. ¶Preterea valet dicta vnio aregrandis cum expost etiam fuerit confirmata per papam Eugenium et postea per papam Nicolaum: quia confirmatio papalis vnionis ecclesiarum facta ex certa scientia firmat et validat nedum quo ad solennitatem:sed etiam quo ad substantiam vt no. per Innocen. in.c.j. de transa.ʒ in.c.j.ʒ.ij. de confirma.vtili vel inutili.facit ca.veniens. cum materia extra de transactio.Et pondero verba in ipsa confirmatione Nicolai pape apposita.Nam ibi ponit quod proprio motu et ex certa scientia ʒ de plenitudine potestatis approbauit ʒ ratificauit.Et primo ibi ponit proprio motu: que verba tollunt omnem subreptionem.c.si proprio motu.cum ibi nota.de preben. libro.vj.Item et ibi ponitur quod ex certa scientia confirmat:que confirmatio ex certa scientia operatur vt id quod confirmatur vires habeat: ʒ si aliquid ex incuria omissum fuerit suppletur. vt nota.in.c.illa quotidiana.de elect. et de transa.c.primo.Et operatur vt non solenne reddatur solenne. C. de testamen. l.omnium.Et inutile et inualidum reddat vtile et firmum.ij.questione prima c.in primis.

¶Item vbi ponitur quod ratificat quod importat vt ex tempore vnionis facte per concilium Basilieñ.sit valida.quia illa ratificatio retrotrahitur ad tempus ipsius vnionis.de quo in.c.prudentiam. per Innocen.de offic. delega. et per Bartol.in.l.iij.§.fina.ff.de offic. proconsul. et in regula ratihabitio. Item ibi ponitur in dicta confirmatione Nicolai quod firmam vult habere et habet.que dictio firmā importat vt de facto firmū habeat.Nā dictio ratū ʒ firmū differunt:qꝛ ratū est nomē iuris:firmū est facti:quia de iure ratū habere nō posset iñ de facto vult firmū habere.Ita dicit gl.singularis.ʒ ibi Bar.ʒ doc.in.l.id qd pauperib°.C.de epis.ʒ cle. ¶Itē ibi ponit de plenitudine ptātis: que ple=

nitudo potestatis tollit omnia substantialia iuris ꝛ requisita de iure vt si alis de iure et fm dispositionem iuris ratificare et confirmare nō posset: tamen de plenitudine potestatis sup̄a ius ratificat ꝛ confirmat vt in.c.propofuit.cū sua materia.extra de concessione preben. ¶ Nec obstat qđ post vnionem factam p concilium Basilieñ.accessit ad Eugeniū ꝛ se fecit absolui ipse prior aregrādis eo quod adheserat concilio. Quia respondetur quod propter hoc non videtur renunciasse vnioni sue facte per concilium Basilieñ. Sed quia formidabat de excommunicatione lata per papam Eugenium cōtra adherētes cōcilio fecit se absolui ad cautelam sicut facere debuit: attento qđ bonarū mentiū est timere culpam vbi culpa nō est.cap̄.ad eius.v.distin.ꝛ.ca.concilium.de obseruatione ieiuniorū.ꝛ.c.primo.de purificatione post partum. Et sententia pastoris iusta vel iniusta est timēda.c.sentētia pastoralis.xj.q.iij. ¶ Item etiam alia ratione accessit ad eugeniū vt ab eo obtineret nouū titulum: quia non est incōueniēs nec a iure reprobatū qđ quis plures titulos acquirat super vno beneficio vel super vna vniōe.vt puta si habeam titulum ꝛ vnionē ꝛ collationē ab episcopo possum eandē petere ab archiepiscopo vel a papa.vt dicit Cardina.florētinus per illū text.in capitu. post electionē.de cōcessione preben. Idē sequitur Panormita.in capitu.olim. de re iudica. ¶ Fallit secundum eum ibi: vbi prima collatio haberetur a papa: quia si tunc acciperet aliam collationem ab inferiore priuaretur vtraq;: quia videretur hoc facere in elusionē pape per tex.in cap̄.cum olim.sup̄a allega. ¶ Et posito qđ renunciasset dicte vnioni facte per concilium Basiliense cū iuramento. Tamen quia expost fuit per Nicolaum confirmata potest se ex ea iuuare tanq̄ de nouo facta.argumen.ca.cū inter.p. vbi videtur tex.ad litteram.cum ibi nota.per gloss.Imol.Hostien.ꝛ Ioan.an=

5 dree.extra de renunciatione. ¶ Et facit ratio: quia quis factū simpliciter sine qualitate potest reprobare ꝛ ei renunciare: ꝛ qualitatem facti subsequutā approbare: seu factū cū qualitate approbare: vt per Bar.in.l.j.§.sed ꝛ si cum quis. ff.de vi ꝛ vi armata. Et per Bald.in.l.cū inter.C.arbi.tutele: ꝛ.l.prima.C.de furtis: ꝛ capitu.cū quis.de senten.excōmunicatio.libro sexto: ꝛ per Bar.l.prima.§. deiecisse.ff.de.vi ꝛ vi armata. Ubi dicit q; possum acceptare factū ꝛ non qualitatem facti: sic renunciare facto simpliciter ꝛ acceptare factum cum qualitate. ¶ Ad tertium quesitum si dicta vnio sortita fuerit effectum ante reuocationem generalem factam per Nicolaum in sua coronatione. Et dicendum est quod sic: quia ante dictā reuocationem ipsa vnio fuerat exequuta: et ipse dominus Aregrandi missus in possessionem: et perceperat fructus per octo annos ante creationem dicti Nicolai. Quia si illud videtur sortitum effectum et perfectum esse quod deductum ad eum casum in quo in vsu esse potest: ꝛ deducens vtitur ꝛ vti ea re potest: vt.ff.de auro ꝛ argento legato.l.quintus.ꝛ.ff.de verbo.significatio.l.edificiis.

6 ¶ Et dicitur res perfecta ꝛ suum effectum sortita quando ad exequutionem est deducta vt volunt Barto.ꝛ Bald.et Ange.in.l.metum autem.§.sed ꝛ quod prestor.ff.quod metus causa. Et ponit de gentilibus in suo repertorio in verbo proficere. ꝛ in verbo perpetrare. Et pro hoc facit.capitu.finale.cum ibi not.per Lappum: ꝛ de sancto geminiano.de concessione prebend. libro sexto. ¶ Preterea quia dicta reuocatio facta per Nicolaum in sua coronatione non potest nocere de dicto de aregrandis: quia non habet locum vbi ius est iam quesitum partium re. Sed solum habent locum tales reuocationes quando est quesitum ius ad rem et non ius in re.capitu.si is cui.ꝛ capitu. quedam cum ibi notatis per gloss.ꝛ Domi.de sancto geminiano.de preben.libro.vj.facit text. in ca.fin.

et ibi propria materia de concessione preben. lib. vi. Et videtur iure ius quesitum in re qñ vnio est facta per exequutorē ad hoc deputatum et acceptata per illum qui impetrauit vnionem vel ad cuius vtilitatem vnio facta est. Ante eñ acceptationem nō est quesitum ius in re sed solum per vnionem per exequutores factam et acceptationem subsecutam. ita tenēt lappus Abbas dñs christoforus de castellione et domi. de sancto gemin. in. c. fi. §. sane. de concef. preben. lib. vi. et. c. si is cui. et. c. si tibi absenti. de preben. eod. lib. et facit cle. fi. cum ibi no. vt lite penden.

¶ Nec obstat dicto de aregrandis si prior veyneti semper mouit cōtrouersiam super facto dicte vnionis et possessorio dicti prioratus sancti cirici: quia imo dictus prior aregrandis dr̄ fuisse et esse pacificus possessor dicti prioratus de veyneto qd iam

7 possedit octo annis. † Quia pacificus possessor dr̄ qui hz liberum iuris exercitium licet maioris partis possessionem non habeat. ſm Cardi. flor. et doc. in cle. gratie post glo. de rescrip. allegant no. per guillelmum durandi. in. c. licet canon. de elect. lib. vi. et glo. in. c. cōmissa. de elec. eo. lib. Vel pacificus possessor dr̄ ille qui habet administrationem bonorum ecclesie vel maiorem partem ſm lappum in. c. cōmissa. de elec. lib. vi. sup glo. que incipit quādiu. cuius opinio bis seruata fuit in rota vt habetur recitatiue per dños de rota conclusione. lvi. in additione illius decisionis. Vel pacificus possessor dr̄ et pacifice possidere vbi aliquis est in possessiōe beneficij licet moueatur sibi lis super beneficio tñ adhuc videtur possessionem pacificam habere. Quia ad hoc vt quis videatur possessionē pacificam habere sufficit qd de facto possideat licet super iure et beneficio cō trouersia sibi moueatur et notauit Inno. in. c. cōstitutus. in gl. de appellationibus. et Archi. et de sancto geminiano in. c. fi. §. sane. de concef. preben. et in. c. si tibi absenti. de preben. lib. vi. ad qd facit. l. vim facere. ff. de vi et vi ar. Et ita iura predicta re-

a citando tenent domini de rota[a] conclusione sua. lvi. que incipit item sufficit impetranti etc. in additione illius cōclusionis.

a ¶ Dñi de rota. Sed vi det. l. nemo C. de acqui. pos. et vide l. consi. eis.

¶ Pro expeditione quarti quesiti premitto primo facto qd antequã de veyneto vnq̃ impetrasset vnionem suam sancti cirici: scilicet per annum ante. dñs stephanus bertrandi tunc prior sancti cirici vna cum suis monachis capitulariter cōgregatis tractatu habito et cum alijs solennitatibus prehabitis constituerunt certos procuratores speciales ad vnionem faciēdam per papam vel eorum superiorem cum omnimoda potestate subijciendi vniendi et transportandi dictum prioratum sancti cirici in prioratum aregrandi et regulã illam profitendi quod facere potuerunt in eorum preiudicium et valuit vnio quo ad eos adeo amplius penitere non potuerunt tex. cum glos. et ibi not. per Innocen. Hostien. Joan. andr. et Panor. in capitu. inter dilectos. extra de donatio. allegant ad hoc capitu. quod in dubijs. de renunciatione. et septima questione quinta. capitu. si quis. facit textus cum sua gloss. in capitu. cum dilectus. extra de his que vi metusve causa fiunt. facit quod ibi voluit Henricus bohic. post Innocen. Hostien. et Joan. andre. in. q.

8 sita distinctio. vbi tractat.† An religiosi possint sua autoritate ad aliam religionem strictiorem se transferre. ⁊ distinguunt in hoc. An possint facere singulariter ⁊ per modum singulorum ⁊ dicere ꝙ sic petita licentia licet non obtenta: vt in.c.licet.de regularibus. Aut per modum collegij ⁊ hoc facere possunt sine licentia superioris ⁊ diocesani in ipsorum preiudiciū: ad hoc vt ipsi cōtradicere nō possint sed in p̄iudiciū diocesani ⁊ superioris nō possunt. ita voluit Host. in.c.cum inter dilectos.de dona. ¶ Scdo premitto ꝙ vnio veyneti non valuit: quia in ea non fuit facta mentio de consensu habito ⁊ constitutione procuratorum facta per priorem sancti cirici vt vniretur prioratui aregrandi: sed tacuit qđ si expressisset minus vnionem habuisset. Ideo talis impetratio vnio ⁊ sequela sunt ipso iure nulla. c. super literis.cum ibi not.per glo. Inno. Hostiē. ⁊ bohic in sua.j.dist.de rescrip. ⁊ hoc qñ rescriptum est gratiosum ⁊ ɔtinet gratiam. sicut istud faciebat qr tendebat ad vnionē faciendā: qr tunc litere ⁊ bulle sunt ipso iure nulle ⁊ omnia secuta ex eis vt in.d.c.super literis. ⁊.ff. de in ius voc.l.sed si hac lege.§.patronum. ⁊.l.si quis obrepserit.ff.de fal. ⁊ in clem.j.per glo.Car.flo. ⁊ doc.de pba. ¶ Et ratio quare processus non valet qr si litere non valent nec per consequens processus per eas factus: vt in.c.inter dilectos.extra de fide instru. ⁊ in.c.ipso iure.de rescrip.lib.vj. ⁊ facit glo.in.c.nouit.de his que fiunt a prela.sine consensu capi.que dicit ꝙ litere impetrate fm formam iuris tacita veritate non sunt nulle ipso iure: sed si sunt impetrate contra formā iuris sicut erant iste sunt nulle ipso iure. Et ratio potest esse: qr ea que fiūt fm iuris dispositionem non ita annullantur sicut illa que fiunt contra iuris dispositionem: vt in dicta glos. ¶ Nec obstat ꝙ dictus frater stephanus bertrandi olim prior sancti cirici consenserit vnioni de veyneto: quia ipse primo constituerat procuratores ad faciendum vnionem prioratui aregrandi ⁊ iurauerat ⁊ sui monachi non reuocare. Ideo postea penitere non potuerunt re non integra: videlicet post presentationem vnionis sacro concilio basiliensi.c.quod in dubijs.cum ibi not.per Inno. ⁊ Hostien. de renuntiatio. ⁊ in.c.bone.io grando.de postulatio.prelato. ⁊ in clemen.prima. cum materia de renū. ¶ Nec obstat si papa Nicolaus cōcesserit vnam bullam dicto de veyneto expost proprio motu ⁊ ex eius certa scientia per quam mādauit ꝙ sortiatur effectum vnio dicti de veyneto: qr respondetur ꝙ dicta bulla est nullius momenti: primo qr tempore impetrationis lis pendebat inter eos super facto dicte vnionis. Ideo non valet: vt in toto titulo. vt lite pendente nihil innouetur. ⁊ l.j. ⁊.ij.C.vt lite penden. Et Bal.ibi dicit ꝙ rescriptum tendens ad priuilegiū seu gratiā non potest impetrari lite pendente super causa: super qua lis pendet.facit ad hoc.l.ij.C.vt lite pendente. ⁊.c.j. ⁊.c.cum dilectus. de rescript. ⁊.c. ex literis.de dolo ⁊ contu. ⁊.c.penul.de priuileg. ¶ Secundo qr in impetratione non fit mentio de statu cause: ideo non valet impetratio siue bulla.tex.iuncta glo.in.c.monasterium.de re iudi. Nam non sufficit facere mentionem in secundis bullis de primis nisi etiam fiat mentio de processu habito prius et de statu cause ⁊ processus: vt in.d.c.inter monasterium.de re iudi. ⁊ facit.c. ex literis.de dolo ⁊ contu. vbi est ꝙ in secūdis bullis ⁊ in secundis literis fiat mētio de clausula notabili posita in primis bullis: al's secunde non valent. ¶ Et idem dicendum est quo ad hoc vt causa abdicetur a manibus ordinarij opz ꝙ in cōmissione que fit delegato fiat mentio de pcessu ⁊ cause coram ordinario habito. al's litere sunt subreptitie.argu.dicti.c. inter monasterium. de re iudica. not.glo.in.c.vt debitus.de ap. ⁊.c.prudentiam.de offic.dele.facit dictum Bal. in.l.j.C.de relationibus.vbi dicit ꝙ quando petitur causa alteri iudici cōmitti: debeat fieri mentio de pcessu coram primo habito: ⁊ alle.ad hoc illum tex.⁊

tex.in.c.inter monasterium.3.alle.et faciunt not.in.l.prescriptione.C.si contra ius vel vtil.pub.in.xv.colum.facit quod dicit Saly.in.l.ij.C.vt lite pen.vbi dicit quod non licet supplicare lite pendente:nisi fiat mentio de processu et statu cause.et alle.dictum.c.inter monasterium.Et dicit idem Saly.quod non prodest supplicare cum clausula generali non obstante litis pendentia/ nisi fiat mentio de processu et statu cause.Tum quia tacuit confirmationem tam per eugenium quam Nicolaum factam ex quo debet dici nulla.capitu.ex parte.de constitutionibus.et capitu.dilecto.prope finem.de preben.Tum quia in impetratione tacuit quod de consensu prioris sancti cirici et capituli sui fuerit facta vnio ad vtilitatem aregrandi.c.ceterum.cum materia de rescrip.Tum quia tacuit binas sententias latas super vnione ad vtilitatem aregrandi in.c.inter.de fide instr.c.per vestras.de donatio.inter virum et vxo.et in Specu.in titu.de rescript.presenta.§.ratione quoque.versi.item excipitur.Tum quia fuit dicta bulla impetrata super re cum cause cognitione confirmata.c.bone.lo.j.de confirmatione vtili vel inutili.et in Spec.de rescrip.presentatione.§.ratione autem cause.versic.item quod obtentum.Tum quia dicta bulla non transiuit per cancellariam sed per cameram et fuit obtenta contra stilum curie:ideo nulla.c.licet cum materia de crimine falsi.facit quod voluit Specu.in titu.de rescripti presentatio.§.j.versi.igitur excipitur.cum versicu.sequentibus.Tum quia dicta bulla fuit impetrata in enormem lesionem iurium ipsius aregrandi et ecclesie sue et ipso non audito sed indefenso.l.rescripta.C.si contra ius vel vtili.pub.que est canonizata.in capi.rescripta.xxv.q.ij.et ca.suggestum.de decimis.et in.c.ij.de rescrip.Tum quia rescriptum gratie et bulle debent concedi sine preiudicio tertij.l.j.ff.si quis a principe.et.l.merito.ff.ne quid in loco publico.et.c.quotiens.de rescri.Ex quibus propterea sequitur responsio ad quartum quesitum quod non valuit bulla dicti de veyneto.

Summarium.

1 Mens testatoris seruari debet verbis etiam impropriatis.

Consilium.cxxxv.

Consilium pro nobili bona pilate si ipsa tanquam de liberis domine peronete sauuerie vxoris quondam domini ludouici porterij fuerit vocata et inuitata pro rata sua ad bona et hereditatem que quondam fuerunt rambaudi sauuerij primi testatoris ioannis sauuerij secundi testatoris:et rambaudi tertij testatoris: et visis dictis tribus testamentis cum processu super hoc seruato contra Joannem porterij dico indubitanter quod ipsa ad dicta bona et hereditatem fuit vocata et inuitata.Primo ex testamento dicti rambaudi primi testatoris: vt clare patet ex clausulis ipsius testamenti.Et maxime in clausula ibi si vero omnes dictos Joannem etc.inserto in processu originali super hoc formato.folio.cv.in qua clausula ipse rambaudus primus testator substituit liberis filiarum suarum ioannem et antonium sauuerij fratres de noyerio ibi dum dixit substituit ioanni eius filio heredi guigone ioanne francesie:peronete et guillelmete eius filiabus et cuiuslibet ipsarum liberis:videlicet ioannem et antonium sauuerij de noyerio. Nam substituendo dictis de noyerio liberis dictarum suarum filiarum ipsos liberos filiarum grauauit de restituendo substitutis de noyerio/et grauando de restituendo videtur ipsos liberos filiarum substituisse in bonis suis post dictas eius filias.l.denique.§.interdum.ff.de peculio legato.facit bene.l.alio.in fine.et ibi glos.ff.de alimen.et cibar.lega.et bene facit vt dicit Barto.l.si ita stipulatio facta fuerit.in principio.ff.de operis libertorum.facit etiam ratio

vltra Barto.quia quando aliquid conceditur videtur concessum eius antecedens sine quo ⁊c.l.ad legatum.et.l.ad rem.ff.de procuratoribus.

¶Et qd dicti liberi filiarum hoc casu de quo agitur videantur etiam substituti quia grauati dicit et tenet Barto.in.l.centurio.in.q.vltima tertie questionis principalis.versi.quero vlterius quid si testator ⁊c.ibi:cogitaui ⁊c.ff.de libe.et posthu.quem ibi sequitur Ange.de are.et Jo.ferrarij in titu.forma libelli.quo agitur ad restitutionem fideicommis.in.x.colum.ibi:rursus queritur ⁊c. in primo membro sue dist.licet alia ratione quam Bar. Et ita scdm hanc opinionem Barto.consueuit curia parlamenti iudicare ⁊ seruare vt dixi in decisionibus parlamenti. questio.xxxix. circa medium. ibi.Nisi vt alibi dicit Bartol. ex tacita mente ⁊c.

¶Sed quid dicemus ad.l.lucius.la.ij.in prin.⁊ ibi notatorum.ff.de here.insti. vbi glo.Ray.Bar.Bald.Gaufredus de saliniaco.Joan.de imo.⁊ plures alij in iure scribentes quos recitaui in dicta.q.xxxix. decisionum parlamenti tenent qd liberi liberorum non videntur substituti.¶Ad hoc respondet Barto.in dicta.l.centurio.ibi cogitaui ⁊c.qd opinio dictorum doctorum esset vera.vbi filijs filiorum nullum grauamen esset appositum:alias secus dicit ipse Bar. sed grauamen fuit appositum dictis liberis filiarum vt.s.in principio declaraui.ideo videntur substituti vt ibi notabiliter per Barto.¶Sed quid dicemus ad aliam clausulam dicti primi testamenti que est scripta in dicto processu.fo.ciiij.verso. vbi ipse primus testator substituit Joanni eius filio et heredi dictas quinque filias suas per verba sequentia:videlicet si tunc viuerent: sed dicta peroneta ex post domina effecta quia vxor doctoris superuixit dicto Joanni filio et heredi dicti primi testatoris:ideo videtur qd in persona ipsius domine peronete deuenerit tota illa hereditas et post eam fuerint expirati omnes alij gradus substitutionum:et hoc est quod voluit dicere dictus Joan.porterij in.xxv.suorum articulorum exceptionalium. Sed ad hoc respondeo qd per illa verba si tunc viuerent: relata ad filias non videtur testator exclusisse liberos filiarum imo ipsos liberos filiarum voluit post filias suas expresse admitti vt patet ex verbis ibi sequen.dum dicitur et de vna ipsarum ad aliam et cuiuslibet ipsarum liberos ⁊c.Item etiam de hac mente dicti primi testatoris apparet in alia sequenti clausula ipsius testamenti que incipit se vero omnes dictos ⁊c.vbi substituit dictis filiabus suis et earum liberis dictos de noyerio vt.s. in principio plene declaraui:ita qd per dictas clausulas apparet de mente dicti primi testatoris qd voluit post filias suas earum liberos admitti ad eius bona nõ obstantibus illis verbis si protunc vixerint ⁊c.relatis ad eius filias:quia magis mens quam verba testatoris est attendenda.l.cum verum.C.de fideicommis.et.l.penulti.ff.de lega.primo.

a †Et verba testatoris etiam quandoque impropriantur vt seruetur mens testatoris etiam tacita per dictam.l.lucius.la secunda.ff.de heredi.institu.et.l.generaliter.C.de institu.et substitu. sub conditio. factis. facit l.si is qui ducenta.§.penulti.ff.de rebus dubijs.et plene per Bartol. et doct. in l.gallus.§.quidam recte.ff.de liberis et posthumis.⁊ in.l.moribus.in princip. ff.de vulga.et pupilla.substitu.Quia non mens verbis sed verba menti subiecta capitu.intelligentia sermonum.extra de verborum significatio. not. etiam per doct.in propria materia in dicta.l. centurio. maxime in fideicommissarijs substitutionibus in quibus testator sibi prouidet eius mens etiam coniecturata militat et est in iudicando attendenda: vt in.l. cum proponebatur. ff. de leg.ij.⁊.l.heredes mei.§.j.ff.ad treb.et.l.lucius.ff. de here.insti.cũ ibi no.quia voluntas testatoris coniecturata etiam dicitur ⁊ debet censeri euidens ⁊ expressa voluntas testatoris.l.quidam testamento.ff.de vulg.⁊ pupil.⁊.l. licet imperator.

ff.de leg.j.⁊.l.si quis locuples.de manu.testa.Et sepissime voluntas testatoris interpretatur vel declaratur etiam per relationem ad aliud.in.l.j.ij.⁊.iij.ff.de libe.⁊ posthu.cum si. ¶Sed circa premissa videndum est si dicta nobilis bona et alij liberi dicte domine peronete fuerint simul vocati ad dicta bona cū ipsa peroneta vel ordine successiuo post mortem ipsius perronete:dubitationē faciunt illa verba inserta in processu.fo.cv.ibi eius filiabus ⁊ cuiuslibet ipsarū liberis propter illam cōiunctionem et.Sed dico qd non obstāte dicta coniunctiōe et:fuerūt ipsi liberi filiarū vocati ad dicta bona ordine successiuo vel post mortem dicte peronete eorū matris:q: ibi cadebat affectio charitatis in filiab9 ipsius testatoris plusq̄ in liberis earū.ita dicunt ⁊ tenent glo.⁊ Bar.in.l.gallus.§.quidam recte.ff.de libe.⁊ posth.in.ij.col.Idē tenent Dr. Andreas de pisis Bal.⁊ Ang.de perusio.⁊ ista est cōis opinio vt refert dn̄s Jac.de puteo in.d.§.quidam recte.idem etiam tenet glo.in.l.cum pater.§.penul.ff.de lega.ij.

¶Sed an dicta nobilis bona ⁊ alij liberi dicte peronete fuerint silr vocati ad dictam hereditatem ex dispōne Joannis sauneri secūdi testatoris filij dicti rābaudi primi testatoris:⁊ dicendū est qd sic.quia sicut dictus rābaudus ei9 pater substituit dictas suas filias ⁊ earū liberos:silr etiam facit dictus Joannes scds testator in suo testō cōplendo ⁊ cōfirmando omnes substitutiones per dictum rambaudi eius patrem primū testatorem factas:vt patet in dicto processu.fo.cxxj.verso.⁊ fo.seq.⁊ ibi sufficiet remissio cā breuitatis etiam circa dictum testm̄ Joannis. Nihil hic in iure scribo:q: satis scripsi supra circa testm̄ rābaudi eius patris:q̄ duo testamenta sunt vniformia. ¶Et similiter etiam testamentum alterius rābaudi tertij testatoris filij dicti Joannis cum sit conforme cum duobus primis testamentis:dico qd dicta nobilis bona etiam fuit substituta in dictis bonis virtute etiam dicti tertij testamenti rābaudi vltimi testatoris.

¶Nec est verum qd ex eo qd dicta katherina lamberte auia paterna dicti rābaudi vltimi testatoris successit vigore pupillaris substitutionis guidoni sauneri filio dicti rambaudi vltimi testatoris in pupillari etate defuncti/alij gradus substitutionum expirauerint:vt pretendit ipse porterij in.xiiij.suorū articulorum:q: de contraria mente ipsius testatoris apparet tenore sui.fo.cxxxij.verso.ibi:vel agnouerit ⁊c.vbi ipse testator expsse voluit qd posito qd ipsa Katherina ei9 auia paterna in scdo gradu substituta dicto Guidoni pupillo posthumo agnouerit vel nō agnouerit dictam substitutionem factam dicto pupillo. Et qñcunq: decesserit dicta eius auia sibi heredes instituit:⁊ dictis posthumo et auie substituit vulgariter ⁊ per fideicōmissum dictam peronetam et taquemetam eiusdem testatoris auunculas ⁊c.Et sequitur ⁊ ipsas earumq: liberos adinuicem substituit:ita ⁊ taliter qd de vna si decederet sine liberis ad altā superuiuentem seu ei9 liberos dicta ei9 bona reuertātur pleno iure ⁊c.Ex quib9 vbis clare pz de mēte ipsi9 vltimi testatoris qd ipse voluit qd mortuo dicto guidone posthumo pupilla dicta auia sua succederet:⁊ ipa auia mortua dicte dne sorores ei9 auūcule ⁊ earū liberi:q: volūtas est seruāda vt iurib9 supra allegatis.etiam quia substantialia pupillaris substitutionis a iure introducta alterantur etiam ex tacita mente testantis:vt habetur per glo.Bart.⁊ docto.in.l.moribus.in.ix.col.ibi:vlterius dixi ⁊c.ff.de vulga.⁊ pupil. ¶Preterea nō videtur insistendum super dicto testamento rambaudi vltimi testatoris cū ab ipso vltimo testatore non obuenerint/de quibus agitur contra dictum porterij:sed obuenerunt ex persona ⁊ dispositione dicti rambaudi primi testatoris dominii dictorum bonorum de quibus agitur:ideo super illo primo testamento est insistendum et non super alio nisi respectu legitime et trebellianice que obuenerant dicto rambaudi vltimo testatori ex persona dicti Joannis eius patris rogati filij

gati filij rambaudi primi testatoris:sed illud veniet in detractionib⁹ fiendis facta adiudicatione dicte nobili bone de parte sua dictorum bonorum.

¶Summarium.

1 Consequenti cōcesso censetur cōcessum omne eius antecedens necessariū.
2 Substitutio que nondum euenit non est in bonis nostris.

¶Consilium.cxxxvj.

Si nobilis Joannes pilati fili⁹ et heres nobilis Joānis pilati quondam filij dn̄e peronete sauuerie vxoris quondam dn̄i Ludouici porterij:que dn̄a peroneta fuit de filiabus rambaudi sauuerij poterit iuridice ipse Joannes pilati cōcurrere cū nobili bona pilate in processu per eū formato ꝯ nobilem Jo.porterij ad cōsequendum aliam tertiā partē bonoꝝ et hereditatū que quōdam fuerūt dicti rabaudi patris dicte dn̄e peronete:pro cuius quesiti declaratione examināda sunt in iure pūcta sequētia. ¶Primo et si liberi dicte dn̄e peronete fuerūt in dictis bonis substituti et inuitati ad dicta bona et hr̄ditatē ex dispōne testamētaria dicti rābaudi p̄risdicte dn̄e ponete. Scd̄o et si ipsi liberi dn̄e peronete fuerint i dictisbonis substituti post dictā peronetā eoꝝ matrē an illa substō fuerit caduca respectu dicti pilati moderni ex eo qd̄ dict⁹ quondā Joannes pilati pater decessit ante dictam dn̄am peronetam. ¶Tertio et si locum habuerit dicta substitutio an eidem pilati opponi poterit aliqua p̄scriptio per nobilem Joannem porterij:q̄ dicta bona tenuit et possidet absq; aliqua interpellatione respectu dicti pilati.xxx.annis.et vltra a morte dicte dn̄e peronete. ¶Ad primū si dicti liberi dn̄e peronete fuerint tenore dicti testamēti rambaudi sauuerij primi testatoris inuitati et substituti in dictis bonis et hereditate:et circa hoc dico indubitāter qd̄ sic cū ipse testator in dicto suo testō post certos alios gradus substitutionū substituerit liberis filiarū suarū Anto.et Jo.sauuerij de noyerio:nā substituēdo dictos de noyerio liberis dictarū suarū filiarū ipsos liberos filiarum grauauit de restituendo substitutis de noye.et grauādo eos de restituēdo videtur ipsos liberos filiarū substituisse post dictas suas filias.l. deniq; §. interdum.ff.de pecu.leg.facit.l.alio.in fi.et ibi glo.ff.de ali.et cib.leg.et bene facit. dicit Bar.l.si ita stipulatio facta fuerit.in prin.ff.de ope.liber. Facit etiā ratio
1 vltra Bar.†quia qn̄ aliquid cōceditur videtur cōcessum eius antecedens sine quo &c.l.ad legatū.et.l.ad rem.ff.de procu.Et qd̄ dicti filij filiarū in casu de quo agitur videantur substituti:q: grauati dicit et tenet Bar.in.l.centurio.in.q.vlti.tertie q̄onis principalis que incipit/quero vlterius q̄d si testator &c.ibi:cogitaui &c.ff.de lib.et posthu.quē ibi sequitur Ange.de are.et Jo.fer.in ti. forma libelli quo agitur ad restitutionē fideicōmissi in.x.col.ibi:rursus queritur &c. in primo membro sue distinctionis licet alia rōne quam Bar. ita scd̄m hanc opi. Bar.vidi iudicari in curia parlamēti.vt dixi in decisionib⁹ ipsi⁹ curie.q. xxxix. circa medium.ibi:nisi vt alibi dicit Bar.ex tacita mēte &c. ¶Sed quid dicem⁹ ad.l.lucius.la.ij.in prin.et ibi no.ff.de here.insti.vbi glo.Ray.Bar.Bald.Gaufridus de saligniaco.Jo.de imo.et plures alij in iure scribentes; quos recitaui in dicta.q.xlix.decisionum parlamenti tenent qd̄ liberi liberorum non videntur substituti sed adiecti in vim conditionis.Ad hoc respondet Bar.in.d.l.centurio.ibi.cogitaui qd̄ opi.dictorum doctorum esset vera vbi filijs filioꝝ nullū grauamen fuisset appositum:al's secus.dicit ipse Bar.sed grauamē fuit appositum dictis liberis filiarum:vt supra in prin.dixi.Ideo videntur substituti:vt ibi dicit Bar.quam opi.Bar.sequitur Pet.de anch.in.c.si pater.de testa.lib.vj. ¶Sed an dicti liberi fuerint simul vocati in dicta domina peroneta eorū matre vel successiue post eorum matrem dubitationem faciunt illa verba ibi eius

filiabus ⁊ cuiuslibet ipsarum liberũ propter illam coniunctionem. Sed dico qd nõ obstante illa coniunctione ⁊ fuerunt ipsi liberi aliarum vocati ad dicta bona ordine successiuo: vez post mortem dicte peronete eorũ matris: q: ibi cadebat affectio charitatis in filiab⁹ ipsius testatoris plusq̃ in liberis earũ. ita dicunt glo. ⁊ Bar. in. l. gallus. §. quidam recte. ff. de libe. ⁊ posthu. in. ij. col. idez tenent Py. An. de pisis. Bal. ⁊ Ang. de perusio. et est cõis opi. vt refert dñs Jac. de puteo in. d. §. quidã recte. idez tenet gl. in. l. cũ pater. §. pe. ff. de leg. ij. Et qd dicti liberi veniãt ordine successiuo satis declarauit dictus testator in dicto suo testamento ibi. Et post eas ipsarũ liberos ⁊c. ¶ Et silr ad dicta bona sunt vocati dicti liberi filiarũ in alijs duob⁹ testamentis: vez in testõ Joannis filij dicti rambaudi primi testatoris. Et similiter in alio testamento rambaudi filij dicti Joannis qui omnes secuti sunt eandem formam testandi respectu dictarũ filiarum ⁊ liberorum suorum. Et similiter dicta domina peroneta volens insequi voluntatem dicti sui patris omnes substitutiones per eius quondam patrem
1 in dicto suo testamento factas comprobauit et ratificauit expresse: vt patet tenore sui testamenti.

¶ Ad secundum si dicta substitutio respectu dicti nobilis Joannis pilati fuerit caduca ex eo qd dictus eius quondam pater decessit antequam dicta domina peroneta et sic antequam fuerit locus substitutioni et videtur qd sic per. l. si ex pluribus. in fine. ff. de suis ⁊ leg. heredi. ⁊ in. l. sed si plures. ff. de vulg. ⁊ pu
2 pil. † Quia substitutio que nondum euenit non est in bonis nostris: ideo non transit ad heredes. l. substitutio. cum ibi no. ff. de acquiren. rerum do.

¶ Sed credo contrariũ: quia ibi fuerunt substituti generaliter liberi dictarũ filiarum: quorum appellatione etiam continetur dictus nobilis Joannes pilati modernus qui est filius filij dicte domine peronete: videlicet dicti quondam Joannis pilati. pro quo. l. liberorũ. ff. de ver. sig. ideo dicit Ang. de peru. qd filius ex filia facta facit deficere cõditionem si sine liberis ⁊c. ita refert et tenet do. Jac. puteo. in. l. ex facto. §. fi. in fi. sui apparat⁹. ff. ad treb. ¶ Nec obstant verba in dictis testamẽtis adiecta ex earũ proprijs corporib⁹ procreatis ⁊c. q: nepos ex filio s: ex proprio corpore dicte dñe peronete nat⁹ vt dicit ⁊ tz Bal. in. l. j. C. de cõdi. insertis. ¶ Ideo dicta nobilis bona pilate tute egit in cã per eã inchoata cõ dictũ porterij de cõsilio dñi guillelmi clementis legum doc. ei⁹ tunc aduocati q: non petijt nisi tertiã partẽ dictorũ bonorũ cognoscens qd alia tertia pars specialiter dicto Joanni porterij filio dicte dñe peronete: ⁊ alia tertia dicto Joanni pilati filio filij dicte dñe peronete ⁊ hoc de scdo. ¶ Ad tertiũ si prescriptio obstet dicto nobili Joanni pilati ⁊ credo qd non cũ ipse nobilis Joannes pilati ignorauerit dicta testamẽta. ⁊ ius aliqd ex eisdẽ sibi cõpetere ideo eisdem nõ potuit tp̃s causante ignorantia. l. ij. ⁊. l. peñ. C. q̃ admit. ad bonorũ posses. possunt. et in l. j. ff. de iur. ⁊ facti ign. ⁊ si posset dici tp̃s cucurrisse debere ipse pilati aduersus lapsum tp̃is in integrũ restitui q: etiam in maiore ignorantia est iusta cã obtinendi restitutionem. vt dicit ⁊ tz Ang. de are. insti. de actio. in. §. si q̃s agens. in. xiij. col. ibi: potest etiam dictum beneficium ⁊c. Et illa ignorantia presumitur nisi ex aduerso sciẽtia probaretur: vt iuribus vulgatis. ¶ Et vltra illã presumptionem iuris probabitur illa ignorantia per iuramentũ dicti pilati in. c. nulli. in fi. de elec. lib. vj. ⁊ hoc de tertio ⁊ vltimo puncto.

¶ Summarium.

1 ☞ Institutus in re certa heres censetur etiam si loco legatarij habeatur.
2 Filius institutuz in re certa alijs liberis ad repletionem legitime tenetur.
3 Prescriptio non currit ignoranti.
4 Ignorantia est iusta causa restitutionis concedende.

¶ Consilium.cxxxvij.

Consilium pro nobili Joannne pilati super codicillo katerine lamberte quondam relicte rambaudi sauuerij. Et super testamento domine peronete filie quondam dicte katherine: si ipse Joanes pilati debeat in bonis et hereditate dicte katherine lamberte succedere equaliter cum nobili Joanne porterij. et ad ipsum pilati pertineat medietas dicte hereditatis. Pro cuius dubij determinatione premitto sequentia. ¶ Primo quod dicta katherina lamberte proauia paterna dicti Joannis pilati in suo vltimo testamento sibi heredem vniuersalem instituit dictam dominam peronetam sauuerie eius filiam: vxorem tunc domini ludouici porterij legum doctoris nullo dato sibi substituto. ¶ Postea lapsis tribus annis vel circa dicta katherina lamberte fecit eius secundum codicillum quod voluit obseruari et pro lege haberi et teneri: in quo confirmauit et corroborauit dictum suum testamentum/ exceptis infra scriptis que detraxit et addidit: vt infra continetur. ¶ In quo codicillo continetur quod liberi dicti Joanis pilati videlicet masculi: quotienscunque locus euenerit quod succederent in eiusdem testatricis hereditate cum alijs liberis dicte domine peronete mediante persona dicte domine peronete vel aliis. Quod dicti liberi ioanis pilati succedant^a pro medietate in dicta hereditate sine difficultate quacunque post mortem dicte domine peronete: cum alijs liberis dicte domine peronete. Et ita eius animum declarauit per tenorem dicti sui secundi codicilli. ¶ Postea dicta domina peroneta ab humanis decessit prius condito per eam eius vltimo testamento in quo heredes particulares sibi instituit dictum Joannem pilati et guillielmum fratres eius nepotes filios Joanis pilati eius filij predefuncti in quatercentum floren. ¶ Et heredem sibi instituit vniuersalem dictum Joannem porterij. Qui ioannes porterij hereditatem dicte domine peronete adiuit: et pro eius herede se gessit et gerit bona et hereditatem dicte domine peronete tenendo et possidendo. ¶ Deinde etiam decessit dictus guillelmus pilati ab intestato et sine liberis superstite sibi dicto Joanne pilati eius fratre ac herede. ¶ Modo queritur de dubijs sequentibus facientibus ad decisionem dicte principalis questionis. ¶ Primo si locus euenerit quod dicti liberi Joannis pilati quondam successerint in hereditate dicte katherine lamberte testatricis cum alijs liberis dicte domine peronete. ¶ Secundo si illa dispositio potuerit fieri in codicillo vt dictus Joannes pilati per illam succedat et obtineat medietatem dicte hereditatis que quondam fuit dicte katherine lamberte codicillantis. Et qualiter et quomodo. Tertio si obstare poterit dicto pilati prescriptio propter lapsum.xxx. annorum qui effluxi sunt a morte dicte domine peronete.

¶ Ad primum credo quod euenerit locus quod dicti liberi Joannis pilati successerunt in dicta hereditate dicte domine peronete. cum dicto Joane porterij filio dicte domine peronete cum ipsa domina peroneta eos instituerit heredes licet particulares in dictis.cccc.flore. quos solum voluit eisdem pilati per dictum Joanem porterij eius heredem

a ¶ Succedant. si verbum succedat sit directum vel commune dicit Bart. quod est commune in l.centurio.circa finem.ff. de vulga. et pupillari.

vniuersalē per eā institutus. Quia institutus in re certa est heres licet habeatur loco legatarij q ad hoc ne conueniatur actionibus hereditarijs. ita dicūt: et tenēt Ja. de ra. et Ja. de bello visu et Cyn. in l. quoties. C. de heredi. insti. Quod sic probāt. institutus i re certa habet ius accrescēdi. l. j. §. si ex fūdo. et l. quotiēs §. si duo. ff. de heredi. instit. Si vero heres nō esset nō haberet istud ius: quia inter heredes et legatarios nō habet locū ius accrescendi. l. si nemo. ff. de regu. iur. Itē etiā instituto in re certa competit beneficium legis edicto. C. de edic. diui adri. tollē. sicut heredi vniuersali vt dicit Bartol. licet per verba forte in. l. ex facto. la. ij. ff. de heredibus institu. gloss. in. l. si quis priore ff. ad trebel. dicit qd institutus in re certa non habetur loco heredis nisi ad excludendum querelam que officiose etc. Barto. vero in. l. ex facto. la. ij. dicit qd institutus in re certa non est heres vniuersalis nec legatarius: sed est tertia species de per se q vocatur heres ex re certa partim capit ex natura heredis vniuersalis instituti: et partim ex natura legatarij: et quod institutus in re certa debeat venire ad successionem ex mente dicti codicilli tenet expresse Bar. in. l. vt iurisiurādi. §. si liberi. ff. de operis libe. et Bal. in. l. liberti libertecq. C. eo. tit. in. xij. col. ibi: sed quid si quidam extraneus etc. et spe. per verba latissima in titu. de testa. §. j. versi. fina. vbi videtur casus decisus. Et alibi dicit Bart. qd † filius institutus in re certa[a] tenetur ad repletionem legitime alijs libris pro rata sua cum herede vniuersali: ita dicit ipse in. l. in quarta. ff. ad leg. fal. ¶ Alia etiam consideratione dicti pilati successerunt in dicta hereditate cum dicto porterij: ex eo quod dicta domina peroneta in dicto suo testamento dictos pilati substituit dicto porterij: quia substitutio dicitur secunda institutio: vt iurib9 vulga. Licet in illa dispositione collata post mortem dicti porterij fuerint granati dicti pilati: quia non fuerunt simul in tota hereditate instituti cum dicto porterij: iuxta voluntatem dicte katherine lambertti codicillantis quam pro lege voluit obseruari.

a ¶ In re certa. si institutus in re certa habeatur loco heredis vel legatarij vide plene p3 do. ambro. de vi ginate in libro Jo. fer. s tit. forma libelli. que petitur heredi ex testamēto. in. ij. col.

¶ Ad secundum si illa dispositio respectu dictorum pilati fieri potuerit in dicto codicillo: et dico quod sic: sed illa dispositio trahitur ad fideicommissum et tenetur ipse porterij medietatem dicte hereditatis retenta quarta parte ipsius medietatis pro trebelliancia restituere dicto nobili Joāni pilati vt hec probātur in. l. sceuola. ff. ad trebel. et est bonus tex. in. l. cum quis decedens. §. femina. ff. de leg. ij. ¶ Sed restat vidēdum si dictus nobilis Joan. pilati poterit totam illam medietatem dicte hereditatis detractis detrahendis a dicto porterij petere. ¶ Dubium facit quia dictus Guillelmus pilati frater dicti Joānis pilati qui decessit post dictam dominam peronetam nō agnouit respectu sui dictum fideicommissum: ideo videtur quod nō transmiserit dicto Joanni pilati eius fratri heredi ab intestato. ¶ Sed contrarium est veritas: quod immo dictus Guillelmus pilati transmisit pro portione dicto Joāni pilati eius fratri et heredi ius et actionem petendi dictum fideicommissum: licet ipse Guillelmus ipsum fideicommissum ante eius mortem

a non agnouerit[a] per.l.cum secundum.z.l.si in personam.C. de fideicōmis.z ita hoc ibi expresse dicunt Barto.z Bald. z Saly. Idem etiam tenent Ja.de are.z Bar.in.l.cum filio.ff.de leg.j. z in.l.a testatore.ff.de.condi.z demon. Licet in dicta.l.cū filio z in.d.l.a testatore glose dicant contrarium. ¶Sed sunt reprobate per Ja.de are.Dy.Bal.Bart.z Saly.z cōmuniter per doc-cto.in locis.s.allega.¶Uel potest dici qd dictus Joan. pilati veniat ad dicta bona per ius accrescendi cū ipsi Johannes et Guillelmus fratres essent re z verbis cōiuncti in dicto fideicō misso.l.j.§.sinautē sub conditione:z in.§.his ita.C.de cadu.tol len.facit.l.j.C.quādo non ipetentium partes pe. accrescant.et

a ¶Non agnouerit. vide de hoc. s.csl.cxxxij. z csl.cxxxiij. z cōsil.cxxij.

5 in.l.re coniuncti.ff.de lega.iij.¶†Ad tertium dubium si dicto Johanni pilati obstet seu obstare poterit dicta prescriptio. Super hoc dico qd non obstat sibi pscriptio quia ignorauit dictū codicillum vsqz ab vno mense citra:ideo non potuit sibi tēpus currere.per.l.j.et penul.C.qui admitti ad bonorū pos. possunt z in.l.j.ff.de iur.z facti igno. Et que ignorantia presumitur nisi ex aduerso scientia probaretur.vt.l.verius.ff.de proba. Etiā super dicta ignorantia stari debebit iuramento dicti iohānis pilati.per tex.in ca.nulli.in fi.de ele.lib.vj.z in ca.vt circa ppe fi.eo.titu.lib.vj.z not.in.c.innotuit.de elec.facit.c.fi. qui matri accu. pos.z.c.si vero.lo.ij.de senten.excom.z plenius scripsi de hoc iuramento in statuto si quis per literas. In glo.fin. in xv.co.¶Et si posset dici tēp⁹ cucurrisse dicto pilati restitui deberet in integrū aduersus lapsum dicti tēporis.xxx.annorum.

4 ¶†Quia ignorātia est iusta causa bñficiū restitutionis i integrū concedendi etiā maiori:vt plene per Ange. de are. qui ita dicit z tenet expresse insti.de actionibus.in.§.si quis agēs.in. xiij.col.ibi.pōt etiā beneficiū.z glos.in.l.si sic constituta. z in.l si partē.ff.quēadmo.serui.admittat.facit glo.in.l.iij.C.de iure emphi.z facit.l.j.§.si quis aūt pp inundationē:z ibi hoc tenet expresse Bar.ff.de itinere actuqz priuato.z Cy.in.l.j.C. de bonis maternis.z glo.in.c.auditis.extra de in integrū resti. sup verbo potentes.¶Nec obstat.l.fi.C.de prescri. longi tēporis. vbi dicit text.qd non refert is contra quē prescribit: sciuerit an ignorauerit:quia respōdetur qd verū est qntū ad effectualē cursum prescriptionis qz currit cōtra ignorantes sicut cōtra scientes:tamē ignorans restituitur in integrum ex illa iusta causa ignorantie:z restitutio in integrum non incipit currere nisi a tēpore scientie:vt dicit Bal.in.l.falsam.C.si ex falsis instrumētis.z ita debet dicit ipse intelligi.l.diuus.ff.de re iudi.z.l. qui agnitis.ff.de excepti.z hoc de tertio z vltimo dubio.

¶Summarium.

☞Attētata post appellationē extra iudicium interpositam p
1 modum attentati non reuocantur.
2 Appellatio extraiudicialis nō est pprie appellatio.

¶Consilium.cxxxviij.

Domin⁹ Jacobus marchi monachus d: obtinuisse quādā sententiā in curia romana cōtra dñm stephanū de mars sup petitorio priorat⁹ de brenigno. Qui dñs

de mars infra tēpus debitum a die noticie appellauit a dicta sententia in scriptis corā autentica persona: et que appellatio infra tempus debitum etiam fuit eidem domino iacobo marchi intimata: qua intimatione non obstante ipse marchi obtinuit a curia parlamenti literas de placet qđ ipse posset exequi facere suam sniam qđ ⁊ fecit: ⁊ se fecit intrudi in possessione ipsius prioratus. Ideo dictus de mars q: spoliatus possessione dicti prioratus obtulit supplicationem curie parla. in qua inter cetera petit dicta attentata in preiudiciuȝ dicte sue appellationis reuocari ⁊ se restitui in sua pristina possessione. ❡Queritur an bene petat: dubiū facit q: a dicta sententia nō fuit appellatum corā iudice delegato qui dictā sententiā in curia romana tulit: sed extra iudicium in hac ciuitate gronop. corā autentica persona. istam questionem monet Joan. mo. in. c. cupientes. §. penul. que incipit nec per hoc super verbo a gratis ibi: si vero aliquid attētetur: quod alias esset licitum ⁊c. de ele.

1 li. vi. ⁊ ibi tenet. ❡†Qđ attentata post appellationē extra iudicium interpositam nō reuocantur per moduȝ attentati: sed ex futuro euentu pendebunt. allegat ipse. c. cū inter. eodem ti. de elec. ⁊. c. considerauimus. extra. de supplē. neg. prela. ⁊. l. si fundum. C. de rei ven. idem tenet Archi. in. c. romana. super verbo prohibere circa finē. de appel. li. vi. Et pōt esse ratio: q: illa que fiunt in iudicio sunt maioris efficacie ꝙ illa que fiunt extra iudiciū: vt dicit ipse archi. in. c. auaritie. sup verbo cōfirmatur. de elec. li. vi. ❡Plus dicit Joā. mo. vbi. s. in alio versi. ibi sequenti q ui incipit: si vero appellatione pendēte a iudice a quo appellatū est ⁊c. qđ etiam in appellatione iudiciali attentata per iudicem a quo anteꝙ appellatio fuerit iudici ad quē notificata etiam nō reuocantur per modum attentati. Sed appellatio dicti de mars nō erat introducta in curia[a] romana tpe quo dict[9] marchi se intrusit infra dictū prioratū vigore dicte snie ⁊ literarū parlamēti. igitur nō videnᷓ dicta atētata esset reuocāda. Q: ad hoc q: appellatio dicaᷓ iudicialis oportet qđ causa fuerit corā iudice ad quē inchoata: vt dicit Guil. de mōte laudnno. l. d. cle. cām super verbo ab ista: ɔsiderans etiā qđ. ❡†Appellatio extraiudicialis nō dicitᷓ ꝓprie appellatio sȝ ꝓuocatio ad causaȝ: vt dicit ter. in. c. cū sit romana. de appel. in antiquis. ❡Sed circa premissa cogitaui posse sustineri de iure qđ in casu nostro đ quo agiᷓ dicta apellatio dicti de mars dici debeat iudicialis: cum fuerit per dictū de mars appellatū ab actu iudiciario: videlicet a dicta sententia lata per iudicem delegatū apostolicū: ideo dicta sua apellatio licet extra iudiciū fuerit iterposita dici ⁊ censeri debet iudicialis tanꝙ accessoria: ⁊ debet sequi naturam ⁊ cōditionem sui principalis. vt in. c. accessoriuȝ. de reg. iur. li. vi. Preterea qđ dicta appellatio dicti de mars nō censeaᷓ extraiudicialis: patet: q: extraiudicialis appellatio dicitur proprie que fit a futuro vel instanti grauamine: appellatio autem iudicialis est illa que fit a preterito grauamine: vt in casu nostro de quo agitur. ita dicit Inno. in. c. constitutis. ⁊ in. c. cū sit romana. in prin. de appel. ❡Et potest responderi ad ea q̄ dicūt

a ❡In curia. de appellatiōe extra iudiciali ēt vide. s. cōsi. xcvij.

Jo.mo.⁊ archi.in locis.s.allega.quod non loquitur de appel lationibus emissis ab actibus iudicialibus:sed extraiudicialibus:puta electionibus ⁊ postulationibus que non fiunt nec fieri debent in iudicio/sed extra per capitulantes:vt in.c.cum inter canonicos.extra de elect. Ideo tales appellationes a talibus actibus extraiudicialibus dici debent merito extraiudiciales.et licet de monte landuno . in.d.c.causam. super verbo occasione:dicat quod dictum.c.causaz electionis.loquatur de appel.taz extraiudicialibus ꝙ iudicialibus:qđ intelligit ipse quo ad intimationem parti infra tempus ibi statutū:ideo gesta per dictū marchi in preiudiciū dicte appellationis per modum attentati debēt reuocari:⁊ ad statū pristinū reduci:iuxta l.iij.C.de appel.⁊.l.fi.in fi.ff.ad turpil.⁊ no.per Archid. in.d.c. romana.de appel.eo.ti. qm̄ etiam extraiudiciales appellationes a sacris canonibus admittūtur etiā emissis ante litis ingressum.vt in.c.cum sit romana.extra de appel.in anti.

Summarium.

1 Separatorum separata est ratio.

2 Supplicatio scđa non admittitur a sententia parlamenti.

3 Cartusienses non sunt emphyteosis capaces.

Consilium.cxxxix.

Litere dalphinales pro parte venerabilis domini prioris maioris domus cartusie ⁊ minus petita in sua supplicatiōe ipsis literis annexa intimari neq̧ fieri debent causis ⁊ rationibus sequentibus.

Primo qz dictus dominus prior cartusie in dicta sua supplicatione non expressit dño gubernatori qđ per curiam parlamenti fuerint tres prolate sententie super negocio principali:quarum vltima confirmatoria precedentiū fuit prolata die quarta mensis maij proxime lapsi: ⁊ qđ taciturnitas dicte tertie sententie reddat dictum rescriptum subreptitium [a] probat tex.in.c.inter dilectos.circa fi.ibi. in omnibus etiā ⁊c.⁊extra de fide instru. Scđo quia a dicta tertia sñia nō fuit pro parte dicti dñi prioris cartusie recursum siue supplicatum:ideo iuris presumptiōe ipsam habuit ratā ⁊ eidē acquieuisse censetur:iuxta.l.ad solutionem,cum ibi no.C.de re iudi.⁊ probatur in.l.fi.ff.de appel.reci.⁊ in.l.hi qui.ff.de appel. ideo circa hmōi negociū vlterius audiri non dz ipse dñs prior cartusiensis.in.l.si quis insiuran.in fi.C.de re.cre.⁊ iureiur. ⁊ si dicatur:qđ ipse dñs prior cartusiensis nouissime recurrrit ⁊ supplicauit dicto dño gubernatori illa vltima supplicatio non releuat dictū cartusi.priorē:qz ipse ibi nō supplicauit a dicta vltima sñia.Sed tm̄modo a prima sñia:in qua fuit sibi prorogat[9] 1 terminus de sex mensibus. † Nā separatoris.separata esse dz rō ⁊ iuris dispō:nec de vno infert ad aliud:iura sunt vulgata. 2 † Tertio qz curia plamēti obtinet vicē pfecti ptorio:iō a sñia b ipsi[9] plamēti nō dz de iur admitti scđa supplicatio[b].l.si qs aduersus.C.de pci.lpa.offe.no.Inn.in.c.ex lrīs.extra de rest.i integ.sz p acta appet qz ipse dñs prior cartusie supplicauit prio a

a Subreptitiū.ð subreptiōe rescripti i quo nō sit mētio de sñla viđ etiā s.cõs.cxxxiiij.

b Secūda supplicatio. de iure a sententia parlamenti nō debet nisi semel supplicari. vide in decis.parla. q.cccxlv.

prima snia:ideo modo audiri non dz volẽdo scdaz reuisionẽ petere. ¶Quarto q: etiã dñs noster rex Dalphi.insequẽdo dicti iuris dispositionẽ per suas patẽtes lras datas romanis die.xvij.mẽsis nouẽbris.Mccccliij.ordinauit ⁊ decreuit nõ esse licitũ nisi semel a dictis sentẽtijs parlamẽti supplicari.⁊ est attendẽdũ qd dicte litere regie non solũ loquunt de sentẽtijs:imo etiã de ordinatiõib⁹: vt pz in ipsis literis ibi:ne a sentẽtijs ⁊ ordinationibus ⁊c. ¶Quinto q: dictus dñs prior cartusie in dicta sua supplicatione non certificauit dictũ dñz gubernatorẽ de dicto decreto regio qd non debeat scda reuisio fieri. ideo ex hoc alio capite dictũ rescriptũ dñi gubernatoris est subrepticium:q: tacita veritate fuit impetratũ:vt in.c.super literis.extra de rescrip.⁊ no.gl.in.d.c.inter dilectos.super verbo mẽtio.de fide instru. ¶Sexto q: si ipse dñs prior cartusie ad reuisionẽ:de qua in supplicatione fit mẽtio admitteret in reuisione nõ posset sibi suffragari asserta pactio habita cũz priore predecessore dicti dñi moderni prioris scti Laurẽtij super amortisatione feudi dicte domus:q: cũ illud pactũ non fuerit per papã approbatũ remansit personale ⁊ cũ persona dicti olim prioris fuit extinctũ ⁊ non fuit reale ita qd nõ trãsiuit in dictũ dñm modernũ priorẽ sancti Laurẽtij:pro quo vltra allegata per dños primo allegãtes facit text.notabilis ad literam in.c.veniens.extra de transac.

5 ¶†Septimo q: si dictus dñs cartusiẽsis admitteret ad dictã reuisionẽ per eũ petitã:etiã fieri non deberẽt petita in dicta sua supplicatione respectu in integrũ restitutionis aduersus oblationẽ per eius aduocatũ factã: q: ex illa oblatione nõ fuit ecclesia sua lesa:quia sunt incapaces dicti dñi cartusienses dicte domus emphytheoticarie de qua contenditur.vt no.in.c.potuit.cũ ibi no.per gl.⁊ doc.extra de loca.ideo ⁊ si eorũ aduocatus nõ fecisset dictã oblationẽ curia parlamẽti nihilominus eandẽ sentẽtiam proferre debuisset qd ipse dñs prior cartusie extra manus suas dictã domũ poneret:iuxta ea que dicit Spe.in ti.de loca.in.§.nũc aliqua.versi.cxvj.⁊ seq. ¶Octauo minus fieri debẽt petita per dictos cartusiẽses respectu pretẽsorũ edificiorũ ⁊ reparationũ in dicta domo cõtẽtiosa factarũ:q: ad illas nõ tenet dictus dñs prior scti Laurẽtij:pro quo allego tex.vltra dños:primo allegãtes.in aut.qui rem.in fi.ibi: nõ repetiturũ si quid impendit noie meliorationis.C.de sacrosan.eccle.ita etiã tenet Bar.in.l.imperator.ff.de in diẽ adiectione.q allegat dictã aut.qui rẽ.que aut. qui rẽ.locũz hz in casu/de quo hic agit inter dictas partes:cũ domus de qua agit cũ fuerit vẽdita persone prohibite:q: in manus mortuas:⁊ que dom⁹ fuit propterea aperta ⁊ cõmissa dicto dño priori scti Laurẽtij ⁊ debẽt ipsi cartusiẽses ab illa domo expelli per tex.cũ ibi no.per glo.⁊ doc.in.d.c.potuit.extra de locato.

¶Summarium.

1 ☞Consequenti concesso conceditur omne antecedens necessariũ ad illud.
2' Nepotes veniunt nomine liberorum.
3 Testator an possit prohibere legitimam peti in bonis suis.
4 Trebellianicam detrahi qualiter testator prohibere cognoscatur.
5 Trebellianica an possit prohiberi a testatore.
6 Beneficiũ legis edicto.C.de edi.di.adri.qñ cõpetat fideicõmissario vniuersali.
7 Filius qñ de bonis restitutioni subiectis alienare possit.

¶Consilium.cxl.

COnsilium pro nobili Aymone de bello monte dño dicti loci super testamento dñi amblardi de bello monte militis eius proaui dñi quondã bellimontis ⁊ montis fortis. Et super alio testamẽto nobilis amblardi patris eiusdẽ nobilis aymonis ac alijs instrumentis mihi exhibitis:videtur querẽdũ de dubijs subscriptis pro de-

claratione iuris qđ ipse nobilis aymo habere potest in bonis ⁊ hereditate dicti domini amblardi primi testatoris. Et qua via ipse nobilis aymo agere debebit ad consequendū dicta bona per diuersas personas titulis singularibus possessa causantibus alienationibus nuper factis per nobilē amblardū de bello monte fratrem ipsius nobilis aymonis nuper sine liberis ⁊ ab intestato defunctum: cuius amblardi eius fratris ipse nobilis aymo non intendit hereditatem ab intestato adire. ¶ Primo si dictus nobilis aymo reperiatur substitutus in dictis bonis ⁊ hereditate vigore primi testamēti dicti dñi amblardi militis/eius proaui. ¶ Scđo si ipse dñs amblardus prim⁹ testator potuerit prohibere/prout prohibuit qđ nulla legitima detrahatur de castris belli mōtis/ montis fortis ⁊ alijs bonis / in quibus sibi heredem vniuersalē instituit dñm aymarum eius filiū primogenitum. ¶ Tertio si ex verbis dicti primi testamēti possit colligi qđ ipse dñs amblardus primus testator voluerit prohibere ne etiam de dicta sua hereditate trebellianica detrahatur. ¶ Quarto ⁊ si ex verbis dicti primi testamēti possit colligi intentio dicti testatoris qđ ipse voluerit trebel. prohibere an valuerit prohibitio maxie in liberis primi grad⁹. ⁊ quid respectu alioꝝ liberoꝝ in scđo ⁊ tertio gradu existentium. ¶ Quinto si dictus nobilis aymo fuerit substitutus in dictis bonis dicto amblardo eius fratri tam vigore testamenti dñi amblardi de bello monte militis eius proaui/ q̄ vigore testamēti dñi amblardi eoꝝ quondā patris. ¶ Sexto si alienationes dictoꝝ bonoꝝ ⁊ hereditatū facte per dictū amblardū vltimū heredē ⁊ possessorē extra familiā ꝯtra prohibitionē dicti primi testatoris sint nulle aut saltim veniūt reuocande ad opus dicti nobilis aymonis in dictis bonis substituti. ¶ Septimo videndū est de modo agendi per quē ipse nobilis aymo substitutus consequi et repetere poterit dicta bona hincinde diuersis ꝑsonis alienata ⁊ hypothecata. ¶ Octauo si dicti emptores tertij possessores particulares dictoꝝ bonoꝝ alienatorū opponere poterunt qđ ipse amblardus vlti. heres potuit saltim alienare vsq ad eius legi. ⁊ trebel. ¶ Nono si hypotheca facta per dictū amblardum nobili margarete de cassenatico eius vxori de dicto castro mōtis fortis possit in aliquo ꝑiudicare dicto nobili Aymoni de bello mōte in dictis bonis substituti. ¶ Ad primū dubiū si dictus nobilis aymo reperiaᵗ in dictis bonis ⁊ hereditate substitutus ex testō dicti dñi amblardi primi testatoris ei⁹ proaui paterni. pro cui⁹ determinatione premitto: scđm narrationē facti mihi traditā qđ dñs amblardus primus testator cuius fuerāt bona de quibus agiᵗ habuit duos liberos: vcꝫ aymarū militē ⁊ amblardū: ⁊ instituit sibi heredem particularē amblardū: aliū vero dñm aymarū sibi heredē vniuersalē instituit in castris belli montis ⁊ montis fortis ⁊ alijs suis bonis in suo testō declaratis. Quo testatore mortuo ab humanis decessit dictus dñs aymarus absq liberis: ⁊ ab intestato ita qđ locū habuit in eundē amblardū substitutio facta in testamento dicti dñi amblardi primi testatoris. Et habuit dictus amblardus dicta castra ⁊ alia in quibus dictus dñs aymarus fuerat institutus. ¶ Postea contingit qđ dict⁹ amblardus ab intestato decessit relictis certis suis: de quoꝝ numero fuit dominus amblardus miles qui dicta castra ⁊ bona obtinuit. Et habuit tanq̄ primogenitus: iuxta volūtatē testamentariā dicti dñi amblardi primi testatoris. Qui dñs amblardus miles condidit testamentū/in quo sibi heredē vniuersalem instituit in dictis castris ⁊ alijs bonis: vcꝫ amblardū eius filiū. Et dictum aymonē sibi heredē particularē instituit substituendo dicto amblardo eius filio et heredi vniuersali dictū aymonē eius fratrem si ipse amblardus decederet sine liberis: prout decessit. ¶ Ex quibus modo queritur si dictus aymo sit vocatus ad dicta bona vigore dictorum duorum testamentorum. ¶ De vltimo

testamento non est fiendum dubiũ cũ ipse aymo fuerit nominatim substitutus dicto amblardo ei⁹ fratri si sine liberis decederet p:out ⁊ decessit. ¶Quo vero ad aliud primũ testamentũ amblardi primi testatoris:a quo dicta bona pcesserũt videretur dicendũ prima facie qđ ex ipso primo testamento non est vocatus dictus aymo ad dicta bona.. ¶Quia per verba in dicto primo testamẽto adiecta ibi in casu vero in quo cõtingeret dictũ amblardi decedere absq; heredib⁹ masculis. Uel si haberet ⁊ decederẽt sine liberis ⁊ posteritatẽ masculinã simili modo substituit posthumũ ⁊c. q: illa verba absq; heredib⁹ masculis:que intelliguntur de liberis per tex.⁊ ibi gl.in.l.ex facto.§.fina.ff.ad trebel.licet inducant conditionem non tñ inducunt dispositionẽ vt liberi liberorum de quorum numero est dictus aymo videantur fuisse dicto amblardo substituti fm communem opi.glo.Barto.Bald.Joan.de imo.⁊ sequacium.in.l.lucius.la.ij.ff.de here.insti. ¶Sed credo contrarium in casu dicti primi testamenti per verba ibi repetita dum ibi dicitur vel si haberet ⁊ decederent sine liberis⁊ posteritatẽ masculinã ⁊c. quia per illa verba videtur ipse testator liberos liberorũ gravasse de restituendo dictam hereditatem posthumo ibi mentionato:ideo videtur eos substituisse.item expresse dicit Bar. in.l.centurio [a] in vltima questione tertie questionis principalis que incipit quero vlteri⁹ quid si testator ⁊c.ibi cogitani ⁊c. ff.de libe.⁊ posthu.quẽ ibi sequit Ang.de are. p:o quo adduco vltra Bar.rõnẽ [1] quia quando aliquid conceditur videtur concessum eius antecedens sine quo ⁊c.l.ad legatum.et.l. ad rem legatam.ff.de procuratoribus. ¶Ex quibus propterea credo qđ dictus nobilis aymo qui est de liberis liberorũ dicti primi testatoris dici possit substitutus in dictis bonis et hereditate dicti dñi amblardi primi testatoris.† Q: appellatiõe liberoꝝ [2] ptinent nepotes.l.liberoꝝ.ff.de ṽb.sig.Et lz Bar.ibi in.d.l. liberoꝝ.circa finẽ.ibi.q̃ro dz hic in fine ⁊c.dicat nõ ptineri appellatione liberorum nisi nepotes:q: vltra eos posteriores vocãtur.ad hoc respõdeo qđ illud posset esse verũ nisi de contraria mente testatoris appareret:sed per dictũ primũ testamentum patet qđ voluit etiã vocari ad eius hereditatẽ non solum liberos ⁊ nepotes liberoꝝ suoꝝ:imo etiã ⁊ pronepotes ⁊ posteriores:vt pz in diuersis passib⁹ sui testamẽti ⁊ maxime ibi: ⁊ toti⁹ posteritatis ipsi⁹ testatoris masculine ⁊c.l testamẽtis em̃ ⁊ maxime,in fideicõmissis vt i casu isto attẽdi dz ẽmacita ⁊ p̃sumpta volũtas testatoris.per quã apparet testatorẽ sibi pvidere voluisse,in successiõe suoꝝ bonoꝝ.l.cũ pponebaẽ.ff. de leg.ij.⁊.l. heredes mei.§.j.ff. ad treb.et.l. luci⁹.la.j.ff.de here.insti. cũ si. ¶Ex aliis etiam coniecturis resultantibus ex dicto primo testamento:puto dictum nobilem Aymonem fuisse ⁊ esse vocatum ad dicta bona primi testatoris et fuisse saltim tacite in dictis bonis substitutum amblardo filio dicti primi testatoris qui fuit auus paternus dicti nobilis aymonis. Primo ex verbis in dicto primo testamento descriptis.ibi: et in casu in quo dictus dominus aymarus liberos masculos non habẽs

a ¶In.l.centurio.Bald. fuit in ptraria opi.vt refert do. Jac. de pnteo l.l. filio.in. iij. col.ff. de lega.j.

ret seu posteritatē masculinā: vel si haberet ⁊ eas contingeret decedere ante dictū amblardū filium suū: ipsum amblardū ipsi domino aymaro: ⁊ eius posteritati masculine heredē substituit: ⁊ posteritatez masculinam ipsius amblardi. Nota ista verba ⁊ posteritatē masculinam ipsius amblardi: q: cū dictus aymo sit nepos ex filio dicti amblardi ⁊ sit de sua posteritate vt dicit Barto. in. d. l. liberorū: quod propterea videtur ipse aymo esse in dictis bonis dicto amblardo substitutus. ¶ Ulterius ⁊ tertio apparet dictum nobilem aymonez esse in dictis bonis vocatū p verba ipsius primi testamenti. ibi: ita qđ hereditas dicti domini testatoris semper remaneat penes familiā ipsius testatoris. ipse enim aymo cū sit pronepos ipsius dñi primi testatoris dicitur esse de eius familia. l. fi. C. de verb. signi. ¶ Ulterius ⁊ quarto est subiuncta in dicto primo testamēto clausula sequens. in casu vero quo oēs predicti sic decederent sibi ⁊ predictis substituit quosdā suos collaterales in ipso testamento nominatos. Substituēdo ergo collaterales suos videtur ipse testator liberis liberorū suorū ⁊ suā posteritatē in dictis bonis suis substituisse ipsos grauando de restituēdo dictis suis collateralibus: iuxta theoricam Bart. in. d. l. centurio: ibi cogitaui. de qua. s. mentionē feci. ¶ Preterea circa hoc dñs Ja. de puteo in. l. si fundū. in fi. ff. de leg. j. dicit vnū bene faciendū ad cursum nostrū qđ quando prohibet per testatorem alienatio heredi in fauorem aliquorū qđ illi admittuntur in quorū fauorem prohibita est alienatio virtute taciti fideicommissi: ita dicit ipse: sed in casu de quo agitur dictus primus testator phibuit fieri alienationē suoꝝ bonorum in fauorem sue posteritatis: vt infra late dicetur: ideo dictus aymo existēs de sua posteritate ad dicta bona videtur inuitatus virtute saltim taciti fideicommissi: vt ⁊ tanq̄ substitutus in dictis bonis ⁊ hereditate. de quo etiam te-
5 tigi infra consilio. ccviij. ¶ † Ad secundum dubiū si dictus primus testator potuerit iuridice prohibere ne aliquis petere posset legitimam in dictis bonis. Et credo qđ sic etiā respectu legitime liberorum. Primo quia p consuetudinez potest filius legitima patris priuari vt dicit ⁊ tenet dominus raymundus de sabanaco in. l. quoniam in prioribus. in prin. C. de inoffi. testa. in sua repetitione. Item etiā per statutū pōt filius legitima priuari: q: illa debeᵗ iure ciuili licet ratione naturali: ⁊ iure gentiū fuerit introducta que sunt mutabilia vt in. l. ius agnatiōis. ff. de pac. ⁊ hanc partem tenet Dy. in. c. indultū. de re. iu. libr. vi. Et ibi per Jo. an. in mercurialibus. idem tenet Cy. in. l. sancimus. C. de nup. et Pet. Ja. in titu. de condi. ex lege si modo. idem Bald. in. l. j. in fin. ff. de iusti. ⁊ iure. Si ergo possit legitima filij per consuetudinem vel per statutum tolli: ergo multomagis dispositione dicti domini amblardi primi testatoris que pro lege habetur in auten. de nup. in §. disponat. colla. iiij. licet gloss. in auten. sed cum testator. C. ad legem falci. dixerit quod per testatorem non possit prohiberi legitima. Sed in casu de quo hic agitur dico quod nulla legitima detrahi debebat de dictis bonis. Ratio quia in transactione dudum facta inter dictum dominum aymarum heredem vniuersalem dicti primi testatoris. ⁊ dictū amblardum sibi substitutum. Ipse amblardus qui fuit auus dicti aymonis dictum primū testamētū ratificauit ⁊ approbauit. Et sic ipsum testamentū ratificando renunciauit detractioni legitime prout facere potuit. iuxta. l. pe. in. fi. C. de pactis. cuz simi. ¶ Ideo ipse nec dictus amblardus vltimo defunctus eius nepos ⁊ heres cōtra ipsum testamentuz nec ibi deposita venire neq̄ cōtradicere potuit. l. cum a matre. C. de rei ven. cū simi. Et nō est mirandū si ex dispositione testamentaria patris maxime hoc casu legitime liberorum de dictis bonis nō debeant neq̄ debuerint detrahi alienando de dictis bonis nec alias. Quia videmus quod de comitatibus et alijs dignitatibus: legitime libe-

rorum qui etiam non detrahuntur ne tales dignitates dismembrentur. vt dicit Pe. Ja. in ti. de successiõe regni fr̃acie. circa prin. in q̃one sed quid dñ decessit ille karolus ⁊c. in versi. nec quarta est debita ⁊c. ⁊ allegat glo. in. c. licet. extra de voto ⁊ voti redemptione. Sic etiã dictus primus testator hoc idem in dicto suo testõ voluit: ⁊ declarauit qd̃ nullus suor̃ heredum detraheret legitimã ne hereditas sua dismembraretur sed semper vnica remaneret in sua familia. vt patet in dicto suo testõ: ita qd̃ nulla possit extrahi legitima de eisdem castris mero ⁊ mixto imperio quas detrahi vetat et prohibet ⁊ q̃ dispositio testatoris in hoc etiam est seruãda. iuxta dictum. §. disponat. in. d. auẽ. de nuptijs. Et ex alijs rationibus supra proxime declaratis considerato etiam qd̃ in ꝓhibitione fuit adiecta causa vt vꝫ oĩa bona sua remanerent vnita ⁊ semper in sua familia et posteritate vnita permanerẽt: ideo valuit illa prohibitio vt in. l. filiusfamilias. §. diuus. ff. de leg. j. cum sua materia. ⁊ hoc de secundo dubio.

4 ¶ † Ad tertiũ dubium si ex verbis dicti primi testatoris in dicto suo testamento adiectis possit cõprehendi qd̃ ipse etiã voluerit prohibere ne quarta trebellia. de dicta sua hereditate detrahi posset per eius primũ heredem ⁊ eidẽ substitutos. ⁊ credo qd̃ sic. Primo per verba in dicto testamẽto adiecta. ibi: volens et ordinans idem dñs testator qd̃ post ipsũ nullo vnq̃ tpe fiat separatio de dictis castris ⁊c. ¶ Et in alia clausula. ibi. Et vetat alienationem fieri quãcunq̃ de bonis suis relictis tã amblardo q̃ dicto dño aymaro extra familiam suã: qr semper dicta bona vult remanere in familia sua ⁊c. Et ibi solus ⁊ insolidũ ipsa castra cũ eorum iurisdictionibus habeat ⁊ teneat loquẽdo ipse testator de primogenito dicte sue familie ⁊ posteritatis. ⁊ ibi. sine diminutione ⁊c. Per q̃ verba videtur trebellianica fuisse detrahi prohibita. vt in. l. decem. ff. de fideicom. liber. ita etiã tenet Bar. in. l. centurio. in. iij. q. prin. ff. de vulga. ⁊ pup. quem sequitur Bal. in. d. auẽ. sed cum testator. C. ad leg. fal. ⁊ in. l. precibus. C. de impu. et alijs substi. Et licet aliqui doc. tenuerint cõtrariam opi. tñ in casu nostro de quo agitur credo qd̃ de mẽte testatoris fuit qd̃ non detraherẽtur alique trebellianice de sua hereditate vt semper remaneret vnita ⁊ integra. Ex eo maxime qd̃ voluit prohibere detractionem legitime quod est maius ideo quod minus detractionem trebellianice videtur prohibuisse. argu. est vt not. in auten. multomagis vulgata.

5 ¶ † Ad quartum dubium si trebellianica per dictum primũ testatorem potuerit prohiberi detrahi. In hac questione sunt varie opiniones doctorũ in iure scribentium quas opiniones recitaui in decisionibus parlamenti. q. lj. veritas tñ est qd̃ non possit prohiberi in liberis primi gradus: ⁊ ita seruatur in iudicãdo vt ibi plene dixi. Sed in casu de quo presentialiter agitur nõ sumus in terminis liberorum primi gradus: sed terminis liberorum tertij gradus: qr amblardus qui fecit alienationes erat de liberis tertij gradus dicti primi testatoris: ideo non potuit ipse detrahere trebellianicam: cum potuerit prohiberi de quo plene per Bar. in. l. marcellus. ff. ad treb. ⁊ est cõmunis opi. vt dixi in dicta. lxxj. q. Preterea alia consideratione non potuit ipse amblardus vltimo defunctus detrahere trebellianicã cum dicta bona fuerint per dictũ primũ testatorem prohibita alienari vt patet in suo testamento. ibi. ⁊ vetat alienationem fieri quancũq̃ de bonis suis ⁊c. Ideo de ipsis bonis prohibitis alienari non potuit neq̃ debet trebellianica detrahi vt dicit Bal. in auẽ. sed in ea re. C. ad. l. fal. idem tenet Azo in sum. eo. ti. §. iuxta cessat. idem Bal. ⁊ Cy. in dicta auten. sed cum testator. quos sequitur Joan. andr. in. c. Raynardus in gloss. fina. extra de testamentis. ¶ Ad quintum si dictus nobilis aymo reperiatur substitutus in dictis bonis. et clarum est quod sic primo vigore testamenti domini amblardi

primi testatoris eius paui vt plene.§.declaraui circa primum dubium. Item etiã vigore testamẽti amblardi eius patris qui eũ in dictis bonis substituit amblardo eius fratre vltimo defuncto. ¶Ad sextũ dubiũ si alienationes dictorũ bonorũ subiacentium restitutioni facte.per amblardũ vltimo defunctum fratrem dicti aymonis fuerint ipso iure nulla ante cõditionis euentum: vel si veniant reuocandi ad opus ꝛ vtilitatẽ dicti nobilis aymonis in ipsis bonis substituti.glo.in.l.fi.§.sinautem
a sub cõditione.C.cõia de lega.tenet ꝙ fuerũt nulle[a] etiã medio tẽpore per aut.res que per quã corrigit̃ in hoc dictus.§.sinaũt vt ibi tenet glo. Sed glo.in duobus alijs locis tenẽt cõtrariũ ꝙ immo valent dicte alienationes medio tpe videlꝫ in.l. cum pater.§.libertis.ff.de leg.ij.ꝛ in corpore vnde e sumit̃ dicta aut. res que.quas duas glo.approbant doc.Cy.Pe.ꝛ Bar.in dicto §.finaũt ꝛ iterato.Cy.in.d.aut.res que. Sed adueniente conditione restitutionis,finguntur nulle tales alienatiões ꝛ pro nõ factis habent̃ vt possint vendicari per dictũ.§. finaũt sub conditione.quẽ.§.sic summat Bar. Et corroborat̃ hec iuris dispositio ex expressa voluntate dicti dñi amblardi primi testatoris qua prohibendo alienationes dictorũ bonorũ insolidũ vel in parte fieri disposuit ꝙ si que fierẽt essent nulle nulliusq; momenti vel valoris.ibi:inhibens nihilominus expresse idẽ dñs testator predictis suis heredibus tã institutis ꝙ̃ substitutis ꝛ omni eorũ posteritati ꝙ de predictis bonis nunꝙ̃ alienationem faciãt in totũ vel in parte ꝛc. Et sequit̃ ꝛ si per quecunq; contrariũ huius sue ordinationis in futurũ quoquo mõ contingeret attẽtari illud ex tunc decernit ꝛ esse iubet irritũ ꝛ inane:nulliusq; momẽti seu valoris. Ex quibus ꝓpter ea apparet dictas alienationes per dictũ,amblardũ vltimũ possessorẽ dictorum bonorũ fuisse ꝛ esse nullas:ita ꝙ dictus nobilis Aymo modernus substitut⁹ potest dicta bona alienata a possessoribus vendicare.

7 ¶Ad septimũ dubiũ de modo agendi quo modo ꝛ quavia ipse nobilis aymo dicta bona per tertios possessores quibus alienata fuerũt detẽta vẽdicare ꝛ repetere possit. Ad,qd̃ dico ꝙ duo remedia seu due vie agendi ipsi nobili aymoni de bello monte cõpetunt. Primo videlicet si voluerit poterit intentare rei vẽ
c dicationem[b] ad res particulares venditas ꝛ alienatas per dictum amblardũ eius fratrẽ cõtra singulares possessores: vt dicit Bar.in.d.§..sinautẽ sub ꝯditione.ꝛ in.l.marcell⁹.§.res que. ff.ad trebellia. ¶Licet cõtrarium videret̃ prima frõte cũ dicta hereditas nõdũ eidẽ nobili aymoni fuerit restituta re vel verbo ideo non videntur in eũ trãsmisse actiones iuxta.l.facta.in princi.ff.ad trebelli. Sed ad hoc respondetur. ¶Primo ꝙ dictus amblardus nullos habet heredes. ¶Secũdo ꝙ in dictũ aymonem quartũ fideicommissariũ ipso iure sine aliquali restitutione transierunt actiones:vt in.l.sancimus.C.ad trebel. ¶Uel etiam si voluerit poterit ipse nobilis aymo intentare beneficium legis edicto.C.de edic.diui adriani tollendo.petẽdo se mitti in possessionẽ castri montis fortis ꝛ aliorum bono-

a ¶Fuerũt nulle. vide deci.quest. ccccccxj.

b ¶Rei vẽdicationẽ si ꝓ reb⁹ alienatis subiacentib⁹ restitutioni cõpetat rei vẽdicatio de quo etiã i singularib⁹ meis. folio.cxxx.

tū q̄ quōdā habebat ⁊ possidebāt dicti duo testatores vꝫ ꝑau⁹
⁊ pater dcti aymonis tꝑib⁹ eoꝝ vite ⁊ mortis ꝑ exhibitiōe di-
ctoꝝ suoꝝ testōꝝ attēto ꝙ dctā hereditas ꝑ aliquē aliū nō ē ei-
dē aymoni restituēda sꝫ hr̄ eidē ꝑ restituta ꝑ.s̄.ꝑrie alle. Q: di
cūt doc. vꝫ Bal. vt refert ⁊ eū seqt̄ dñs Ja. de puteo l.l.cēturio
6 l.ix.col.ff.d vulg.⁊ pupillari illō†bñficiū dicte legis edicto cō-
petit ēt fideicōmissario vniuersali[a] vbi hereditas hr̄ ꝑ restitu-
ta ita ꝙ nō ē op⁹ ministerio alteri⁹. ita dt ip̄e ⁊ idē dt Ja. d but.
l.d.l.edicto. sꝫ dctā hr̄ditas de q̄ agit̄ hr̄ ꝑ restituta vt dixi. s̄. in
p:l.ꝑtis dubij: agit̄ ⁊c. ¶ Sꝫ videret̄ nō eē tutū ꝙ dict⁹ nobilis
aymo petat se mitti i possessionē dictoꝝ bonorū l' gn̄e cū ip̄e iā
possideat castrū bellimōtis. Sꝫ ad hoc dico ꝙ dictū bñficiū le-
gis edicto ēt cōpetit possessori nō vt sibi tradat̄ possessio sꝫ vt
sibi talis possessio ꝯfirmet̄. ꝑ.l.iij.§.missum.ff.de carb.edic. Et
ita ibi tꝫ Bar. ⁊ alibi dt Salı. ꝙ possessori cōpetit bñficiū dicte
l.fi.de edicto. in.l.j.C.de dona. que sub modo vbi dicit quod si
statuto caueat̄: ꝙ l heredes trāsferat̄ possessio sine apphēsione
ꝙ nihilomin⁹ ip̄e heres poterit intētare dictū remediū.l.edi-
cto: q: non plene possidet cū per alium possideatur.

a ¶ Fideicō missario vli an fideicom missari⁹ qui possidet sit legitim⁹ cō- tradictor vr̄ ꝙ sic per.l fi liā fratrib⁹. fin vnam le cturaꝫ.ff.ad trebel.et ita ibi tꝫ Bart. ideꝫ tenent Bal.⁊ Salı. in.l.fi. C. de edicto diui adri.tollen.

¶ Ad octauū dubiū ptꝫ rn̄sio ꝙ dicti particulares emptores
dictoꝝ bonoꝝ nō poterūt opponere aduersus petita ꝑ dictum
Aymonē ꝙ ip̄e amblard⁹ fr̄ dicti aymonis potuerit alienare de
dctis bonis saltiꝫ vsqꝫ ad legitimā ⁊ trebellianicā. Q: istud: nō
est verū qm̄ ip̄e amblardus alienādo nō potuit detrahere de di
cta hereditate aliquā legitimā neqꝫ aliquā trebellianicā cau-
sis ⁊ rōnib⁹ supra plene deductis ⁊ declaratis in scdo tertio et
quarto dubiorum.

¶ Ad nonū dubiū Si dicta dña Margareta de Cassenatico re
licta dicti amblardi vltimo defuncti poterit ipedire expeditio
nē dicti castri mōtis fortis eidē aymoni fiēdā volēdo retinere
iure hypothece donec eidē fuerit solutū de sua dote iuxta affe
ctū ꝯstāte eoꝝ matrimonio ꝑ dictū amblardū eius virū sibi fa
ctū: ac ēt pro superuita ⁊ iocalib⁹ sibi in ꝯctu eorū matrimonij
7 donatis. †Et vr̄ ꝙ sic: q: fili⁹ rogat⁹ si legitima sibi nō sufficiat:
pōt de bonis subiacētib⁹ restitutiōi alienare vl' ypothecare ꝑ
dote ꝯstituēda vel donatiōe ꝑpter nuptias vt declarat tex.l.d.
aut̄.res q̄ ⁊ sılr ēt pōt talia bona ypothecare ꝑ dote eius vxori
restituēda: vt vult gl.ij.in ꝑn.in.d.aut̄.res que. ibi itē in exigē-
da vt si amplā dotē filiusfamilias ab vxore habuerit ⁊c. quā gl.
ibi sequit̄ Jo.fa. ¶ Sed his nō obstātib⁹ dico ꝯriū ꝙ imo dicta
dña Margareta nō poterit retinere dictū castrū mōtis fortis
iure ypothece ꝑ dctis suis dote/iocalib⁹/⁊ superuita. Rō q: di
ctus prim⁹ testator a quo dicta oia bona ꝑcesserūt ꝑhibuit oēꝫ
alienationē in totū vel in pte. Et voluit oia dicta sua bona in-
tegraliter ⁊ sine diminutiōe insolidū ꝑtinere ⁊ deuenire debe-
re primo nato sue posterioritatis: ita ꝙ ip̄e p̄mo nat⁹ in dictis
castris bellimontis: ⁊ mōtis fortis succedat sol⁹ ⁊ insolidū ⁊ de
ip̄is sol⁹ homagiū faciat dño nr̄o dalphino. ista sunt ꝟba dicti
testatoris in diuersis passib⁹ sui testamēti collectis. Quibus
ꝟbis ꝯsideratis attēta ꝙ dicta ꝑhibitiōe alienatiōis dicte sue

hereditatis illa prohibitio testatoris que cōcurrit cū prohibitione legis cōprehēdit casus speciales a iure in.d.auf. declaratos.ita vt ipse filius rogatus etiā in illis casibus a iure sibi pmissis nō potest alienare nec obligare res subiacētes restitutioni obstāte dicta speciali prohibitione testatoris q̄ cū cōcurrat cū prohibitione iuris absorbet casus speciales a iure pmissos vt pbat clare tert.in auf.de aliena.et emphyteo.in §.sanctissimas vero ecclesias.colla.ix.et facit p hoc qđ no.per gl.in.c.verū.sup verbo debeat reuocari.circa fi.extra de pdi.appositis.Et qđ dicta auf.res que.q̄ permittit res subiacētes restitutioni alienari vel hypothecari pro dote vel donatione pp̄ter nuptias non habeat locū vbi interuenit prohibitio testatoris. dicit et tz Bal. in feu.l tit.qualiter feu.olim poterat alienari.in §.donare aūt. circa prin.ibi:oppo.de auf.res que ec.Et facit rō vltra Bal. qz verba de aliquo debent operari in testamētis.l.si qs.ff. de leg.j.et etiā in cōtractibus vt in.l.si stipulatus.ff.de vsu.sed de nihilo operat̃ dicta prohibitio testatoris nisi cōprehenderet casus a iure exceptatos.igit̃ ec.Preterea dictū castrū montis fortis est feudale:ideo nō hz locum circa casum nostrū dicta auf. res que.vt in casibus specialibus ibi expressatis potuerit dictū castrū montis fortis hypothecari dicte dn̄e pro iocalibus supernita et restitutione sue dotis.Ita dicit Bal.vbi supra prime:cum etiā res feudalis phibeat̃ hypothecari.vt in feud.de phi.feu.alie.p frede.in prin.¶Posset etiā opponi dicte dn̄e Margarete qđ nō cōstat de solutione sue dotis nisi p simplicem cōfessionem dicti sui mariti factā cōstante matrimonio :iō sibi obstabit exceptio nō numerate dotis[a] vt vult glo.in.l.fin.C.de dote cauta et non numerata in glo.j.in fi.facit.l.asseueratio.et.l. si ex cautione.C.de nō nu.pecu.et ibi Bar.¶Sed nō erit necesse dicto nobili aymoni dictā exceptionē nō numerate dotis opponere cū ipse nō sit heres dicti amblardi viri quondā dicte dn̄e margarete et sic nō teneat̃ dictam dotem restituere:nec alia sua debita soluere iura sunt in aperto.

a ¶Except. nō nu.dotis de hac materia l sing. meis.fol.cl. verso.

¶Consilium.cxli.

Nobilis Joannes de monte orserio dicit se nō teneri respondere petitioni reconuentionali cōtra eum tradite in causa per Joannem borrelli filiū Claudij borrelli.ratio dicit ipse qz lis erat cōtestata i cā ante traditiōez dicte petitiōis recōuētiōalis nec p ante fuerat ꝓtestatū p dictū borrelli qđ ipse vellet dictū de monte orserio recōuenire:et allegat p se c.ex. sepe.in versi.verū.de verb.sig.Sed cōtrariū est veritas in casu de quo agit̃ inter dictas partes:qz imo dz admitti talis petitio recōuentionalis etiā post litē ꝯtest.durāte eodē iudicio et instātia iudicij scz vsqz sit cōclusum in cā:qz dū negociū discutit̃ et iudiciū vt in.c.forus.extra de ver.sig.Iō pōt fieri recōuētio etiā nulla ꝓtestatiōe pmissa:et hoc corā tā iudice ordinario q̄ delegato.vt in.c.dispēdia.§.re'.ex̄ de rescrip.et ēt qđ post litis ꝯtest. fieri possit recōuentio habet̃ in.c.vno.ex̄ de mutuis petitionibus.ibi:rn̄sione facta ec.qz per responsionez fit litis cōtestatio

vt in.c.vno.extra de litis cõtest.Et in hac opi.qđ possit fieri reconuentio etiam
post litis contest.videtur inclinare Inno.in.d.c.vno.de mu.peti. hanc eãdem
opi.mouens etiaʒ sequitur spe.in ti.de recõuentione.in.§.sequitur videre. hãc
partem tenet glo.in.d.c.de mu.peti.ꝛ Bar.in auč.ꝛ ꝑhr.C.de sen.ꝛ interlo.om.
iudi.ꝛ Jo.fab.hoc idem tenet ibidem.Nec obstat dicta cle.sepe ex aduerso al-
leg.quia loquitur in causis summarijs in quibus ex forma commissionis pro-
cedi debet summarie vt ibi satis declarat tex.in ipsa cle.sepe. In alijs vero cau
sis in quibus requiritur plena cognitio vt in casu de quo hic agitur fieri potest
reconuentio etiam post litis contest.vt dicunt Inno.ꝛ spe.in locis.s.alleg.

¶Summarium.

1 Actio iniuriarum infamat.
2 Condemnatus actione iniuriarum est infamis.

¶Consilium.cxlij.

Francesia nunc vxor Ludouici genissi de cyriaco obtulit petitio-
nem in curia dicti loci contra nobilem Franciscum de burgo in
qua petitione ipsa concludit qđ dictus nobilis Francisc⁹ de bur
go condemnetur ad sibi soluendũ.xxx. scuta auri pro iniuria si-
bi vt asserit illata per dictum nobilem Franciscum de burgo: in
eo qđ ipse dictam francesiam deflorauit vt ipsa francesia in dicta
sua petitione asserit.Et ad probationẽ dicte sue petitionis petit qđ dictus no-
bilis Franciscus de burgo iuret si eam carnaliter cognouerit ꝛ eam ad hoc fa-
ciendum induxerit blandicijs ꝛ verbis in petitione declaratis:ꝛ est parata sta
re iuramento ipsi⁹ nobilis Francisci prouiso qđ ipse prestet illud iuramentum
super brachio vel alijs reliquijs.s.Antonij.Alioquin paratã se ibi offert illud
iuramentum prestare:ꝛ qđ sibi deferri in defectu dicti nobilis Francisci nolen
tis iurare petit.Modo queritur si dicta francesia bene petat:ꝛ si ad illud iura-
mentum prestandum per reum vel per eam modo quo petit debeat admitti.
1 †Et credo qđ non:quia actio iniuriarum infamat.l.athletas.§.fi.ff.de his qui
notantur infamia.ꝛ in.§.ex quibusdam.insti.de pena temere litigantium. di-
co etiam si ciuiliter intentaretur actio iniuriarũ:quia ibi tex.loquunt̃ gñalr:
ió gñaliter sunt intelligendi.l.j.§.ꝛ generaliter.ff.de lega. prestan.cum si.ꝛ qđ
2 condemnatus actione iniuriarum siue ciuiliter siue criminaliter sit infamis:
sentit expresse glo.C.ex quibus causis infa.irrogatur.in.l.decuriones. in glos.
super verbo natus.Ideo cum illa actio iniuriarum per dictam francesiam in-
tentata infamet per.s.alleg.non est in ea propterea locus delationi iuramen
ti vt expresse dicit Joan.and.in.c.cum sunt partium iura.de regu.iur.lib.vj.in
glo.fi.in fine.Plus ibi dicit Joan.and.qđ nec etiaʒ est locus delationi talis iu
ramẽti vbi est causa ardua:ibi vel ardua ꝛc. Sed in casu de quo hic agitur cau
sa est bene ardua:quia si deferretur sibi dictum iuramentum prout ipsa petit ꝛ
sibi francesie crederetur super in sua petitione declaratis : videlicet qđ dictus
reus eam carnaliter cognouerit et deflorauerit:sequeretur contra dictũ reum
pena capitalis.iuxta.l.vnam.C.de raptu virgi.cum sua materia : ideo non est
eidem dictum iuramentum deferendum:ꝛ hoc iam patet:quia in prima et se-
cunda dietis in causa tentis benedictus morelli etiaʒ comparuit pro domino
cyriaci vt eius procurator generalis : qui videtur velle agere pro pretenso in-
teresse fisci contra dictum reum ad causam premissorum:ideo est cã ista grauis
et ardua in qua propterea non est tale iuramentum deferendum dicte france-
sie posito quod ipse reus recusauerit in processu nolle iurare per ꝑmissa. Nec
obstat.l.manifeste turpitudinis.ff.de iureiuran.quia quod ibi dicitur verũ est
nisi subesset iusta causa recusandi vt ple. per Bar.in.d.l.manifeste turpitudi-
nis.Sed

nis.Sed in caſu de quo inter dictas partes agitur ſubeſt iuſta cauſa propter actionem iniuriarum intentatam que infamat ⁊ ſuper qua non debet deferri nec referri tale iuramentum vt ſupra plene dixi.igitur ⁊c.

¶Summarium.

1 ☞Hypotheca poſterior prefertur priori.
2 Creditor ſecundus an preferatur primo.

¶Conſilium.cxliij.

SUpra in conſilio.cxl.omiſi tractare de vno alio puncto ⁊ poterat eſſe.x.dubium vcȝ ſi nobilis Aymo de bello monte ibi nominatus poterit vt heres ſue matris euacuare intentionem dñe margarete de caſtenatice ad cauſam reſtitutionis dotis eiuſdem nobilis aymonis matris que erat anterior in hypotheca caſtri mõtis fortis ⁊ aliorum bonoꝝ.Et videtur qđ ſic quia illa hypotheca pro dote matris nobilis aymonis eſt anterior:⁊ ideo videretur debere pferri poſteriori hypothece dicte domine margarete iuxta.l.qui generaliter.cũ ſua materia.ff.qui po.in pigno.haben.

1 ¶†Sed his nõ obſtãtibus credo qđ hypotheca poſterior dicte dñe margarete preferretur priori hypothece matris dicti nobilis Aymonis. Et fundamẽtum capio:quia ipſa margareta rem hypothecatam poſſidet quia dicta.l.qui generaliter.intelligitur quando ambo creditores ſimul concurrunt : ⁊ neuter ipſorum
2 poſſidet:nam†ſi ſecundus creditor poſſideat non prefertur primus.C. de pig.auten.hoc ſi debitor iſta ſunt verba Barto.in dicta.l.qui generaliter.in fi. Quia dicit ipſe aut primus creditor habet tacitam et agitur contra ſecundum creditorem niſi excuſſo principali debitore.ff.iure fiſci.l. moſchis. in princi. Si autem primus creditor habeat expreſſam hypothecam hodie de iure nouo nõ agitur contra ſecundum creditorem niſi excuſſo principali.C.de pig.l. perſecutione.et auten.ibi poſita.et in auten.de fideiuſſoribus.§.primo.et.C.de acti. et obliga.auten.ſed hodie.Iſta ſunt verba formalis domini Barto.in dicta.l.qui generaliter.Et ideo per premiſſa dictus nobilis aymo non poterit agere hypothecaria vt heres dicte ſue matris contra dictam dominam margaretam que poſſidet caſtrum montis fortis niſi prius diſcuſſis heredibus domini amblardi mariti qui dictam dotem recuperauit. Et ſi diſcutiantur heredes dicti amblardi mariti qui dictam dotem recuperauit reperietur ipſe nobilis aymo dicti debitoris eius patris tanquam heres ſubſtitutus dicti ſui patris debitoris ſe intendit iuuare de ipſo teſtamento domini amblardi eius patris debitoris: ideo repelletur ipſe nobilis aymo:quia illa actio ſua hypothecaria fuit confuſa per aditionem hereditatis eius patris debitoris.l.debitori.C.de pactis.cuȝ ſimi.quia ipſe nobilis Aymo fideicommiſſarius vniuerſalis loco heredis habetur.l.prima.poſt princip.ff.ad trebellia.et.l.ſi filius.ff. quod cum eo.et. l. ſi pater.ff.de heredi.inſtitu.et ſicut heres habet ius deliberandi:ſic etiam fideicommiſſarius vniuerſalis.gloſſ.Barto.et Iaco. de puteo in.l.cum filio. in.xvi. colum.ff.de lega.primo.

¶Summarium.

1 ☞Titulus inualidus nullum effectum producit validum.
2 Teſtes ſingulares non probant.
3 Reintegrari nõ dicitur qui non fuit ſpoliatus.
4 Compromiſſum de re ſpirituali non fit in laicum.

¶Conſilium.cxliiij.

Circa processum diffinitum per duos arbitros inter dominū Joannem pollonis rectorem capelle sancti Georgij in ecclesia parochiali morescelli fundate: tenere agentem ex vna parte. Et dominum Guichardum cassini curatum dicte ecclesie parochialis vt rectorem maladerie morescelli se defendentem ex altera. Puto dicendum qd dicti domini arbitri male ⁊ indebite iudicauerunt pronunciando dictum pollonis ad causam dicte capellanie reintegrandum fore in possessione exigendi a dicto rectore maladerie morescelli vnum sestarium frumenti annale super terra in libello confinata causis et rationibus subscriptis.

1 ¶† Primo quia dictus dominus Joannes pollonis actor agit in dicta causa ex inualido et a iure reprobato titulo dum in prin. primi articuli dicti sui libelli pretendat dictum sestarium frumenti annuum sibi deberi ex pretensa concordia dudum facta inter olim curatum morescelli: ⁊ rectorem dicte capelle sancti Georgij. Quia si ⁊ illa cōcordia cōstaret illa nō valuit nec debet sortiri effectū: maxime post mortem transigentiū cum nō fuerit illa pretensa cōcordia approbata neqꝫ ratificata per papam: ideo non transiuit in successorem rectoris dicte maladerie per. c. veniens. extra de transac. ⁊ ibi tex. notabilis ad hoc. Et cū ille pretēsus titulus sit infectus ⁊ a iure reprobatus/ impeditur ꝓpterea reintegratio fieri: ⁊ nō debuit ꝓpterea ipse pollonis reintegrari in possessione percipiēdi dictū annuum censum cū illa possessio sit ꝯ ius. iuxta. c. ad decimas. cū materia sua. de resti. spo. lib. vj. Si eīm titulus sit ꝯ ius: ergo ⁊ possessio tanqꝫ accessoria. iuxta. c. accessorium. de reg. iur. lib. vj. ideo dicti dn̄i arbitri nō debuerūt per eorum sententiam reintegrare dictū pollonis in dicta sua pretensa possessione. iuxta dictum. c. ad decimas.

2 ¶† Scdo qꝛ dictus pollonis actor nō probauit eius pretensum possessoriū: qꝛ nullus testiū dicti pollonis deponit qd viderit solui dictū sestarium frumenti census per dictū dn̄m Guichardum cassini rectorem dicte maladerie: nec eius predecessores. Et si deponent qd dicti audiuerunt dicto dn̄o Guichardi qd ipse soluerit predecessori dicti pollonis illi testes sunt soli ⁊ singulares ⁊ nō concordes ideo nō probant. l. iurisiurandi. in fi. C. de testi. cum simi. Plus dico in hac materia possessoriū qd testes non deponunt de aliquo pretenso possessorio: sed simpliciter deponunt de nudo facto videlicet de pretensa cōfessione asserte solutionis dicti sestarij ⁊ non dicunt qd vigore possessoriū fuerit solutum dictum sestarium frumenti: ideo illud nudum factum nō probat possessionē seu quasi nisi concursu saltim. xl. annorum de quo tempore non deponunt dicti testes: ideo non fuit probata pretensa possessio dicti pollonis per ea que dicit Jo. fab. licet loquatur de cōsuetudine in. §. ex nō scripto. insti. de iure natu. ibi. sed an sit necesse ⁊c. ⁊ tetigi de hoc supra consi. cxxxi. in primo quesito. ideo notanter dicit glo. qd perceptio pensionis nō probat dominium neqꝫ possessionem vt in. c. cū Bertholdus in glo. super verbo quodam iure. extra de re iudi. idem tenet Uincentius vt refert Ant. de but. in. c. inter dilectos in. §. porro. de fi. instru. nā non sufficit dicere percepi pēsionē vt probetur possessio seu quasi sed opꝫ qd soluēs et recipiens declarent qd aīo ⁊ intentione acquirendi possessionē seu quasi recipiēti illud soluatᷣ: ⁊ nō sufficeret nudum factum vt dicit Jo. fab. vbi supra.

3 ¶† Tertio quia etsi dictum pretensum possessorium fuisset probatum adhuc non debuisset ipse pollonis reintegrari in dicta possessione cum nō fuerit spoliatus: nam vt deponunt testes hincinde in causa examinati/ dictus rector maladerie dicebat se non teneri soluere dictum assertum annuū censum nisi fuisset informatus quod eum deberet ad causam dicte rectorie. sic enim dicendo ⁊

faciendo non habuit ipse rector animũ spoliandi: ideo contra eum nõ debuit intẽtari interdictũ reintegrãde. vt dicit Inno. in.c. querelã. super verbo subtractã. in prin. ibi: secus antẽ dicere &c. extra de elec. & ille anim⁹ nõ spoliãdi probatur ex declaratione verborũ dicti rectoris dum ipse dicit q volebat ab ola informari de quibus verbis deponunt dicti testes hincinde examinati. Probaret etiã aliter ille animus vz q non denegauit soluere animo spoliandi sed solũ donec fuisset informatus: vz iuramento dicti rectoris vt plc. in statuto dalph. si quis per literas. in gl. fi. ibi: sed qualiter probabit̃ ille anim⁹ &c. & in alia glo. super verbo vel quasi in. viij. col.

4 ¶Quarto q: non potuit cõpromitti de re de qua agit̃ in arbitrũ laycũ: q: quando agitur etiã de re ciuili que habet aliquid a spirituale annexũ non potest cõpromitti in laycũ [a] & clericum sine licentia superioris. vt dicit glos. in. c. contingit. extra de arbitris. ¶Et si quispiam diceret q ille census de quo agitur nõ habet aliquid spirituale annexũ. ad hoc dico q ille census dicitur annexũ rei spirituali: vz dicte capelle sancti Georgij. id sapit naturã rei spũalis cui dicit̃ dictũ sestariũ frumẽti annexum: & debet cẽseri res spũalis tanq̃ annexa rei spũali. per ea que dicit glos. in. c. j. extra ne se. vacãte. in glos. iij. facit. l. si fundus. §. sed si insulã. ff. de vsufru. facit. c. ad arrollẽres. in fi. extra de sta. mo. Ideo non potuit cõpromitti in dñm Joannẽ de sctõ Germano quia laycus: licet dominus Ludouicus ruffi eius coarbiter sit ecclesiasticus: & sententia per eos inde lata fuit & est nulla per ea que legun. et notan. in dicto. c. contingit. extra de arbitris.

a ¶In laycũ. si possit compromitti in laicum de re spũali vide in rep. l. si se subijci ant. in li. repetitio. meorũ. f. clxxxij.

¶Consilium. cclv.

Dominus ludouicus porterij legũ doctor quõdã in suo testamẽto prelegauit dño francisco porterij eius filio domũ suam ipsius testatoris vocatã de cathena sitã vienne in recompẽsationẽ. clxxx. floreñ. in quibus ipse dominus ludouicus tenebatur dicto dño frãcisco eius filio pro dote eius quondã matris & prime vxoris dicti dñi ludouici ab ipso dño Ludouico recuperata: que domus expost fuit combusta / viuẽte adhuc dicto domino Ludouico testatore. modo queritur si Joannes porterij coheres dicti domini testatoris debeat soluere dicto dño francisco alteri coheredi saltim medietatem dicte dotis vel saltim medietatẽ valoris dicte domus. ¶Et credo q non cũ fundus dicte domus & parietes & adhuc ibi remaneãt & sic non perijt tota ipsa domus: licet effecta fuerit deterior: ideo remanet legatum iuxta dispositionem dicti testatoris. argu. quod si pendente conditione. in. §. j. ibi. sane si res extet licet deterior facta est &c. ff. de periculo & commodo rei vendite. & est ratio ẽm odofredum. quia vbi res omnino non perimitur si extat cõditio nõ inuenit rẽ in qua possit figere pedes suos: & sic nulla est vẽditio: & sic est periculũ vẽditoris & reddi dz pretiũ emptori. Sz vbi nõ perimit̃ res: sz deterior facta si extat cõditio: inuenit rẽ in q̃ possit pedes suos ponere tz vẽditio sicut dicim⁹

de re data in emphiteosim vt in.l.j.in prin.C.de iure emphi.Sic ergo in proposito:quia remansit fundus dicte domus legate tenet legatum per predicta maxime quia ipse dominus franciscus dictum legatum agnouit post mortem patris dictam domum possidendo seu fundum eiusdem:& adiuit hereditatem patris sine beneficio inuentarij:ita quod actiones sue sibi salue non remanserũt ad repetitionẽ dicte dotis materne.arg.l.cum a matre.cum sua materia.C.de rei vendica.

¶Summarium.

1 ☞Sententia interlocutoria que dicatur.
2 Interlocutoria quando vim diffinitiue dicatur habere.
3 Appellatio quando deserta dicatur.
4 Appellatio que admitti & que repelli debeat.

¶Consilium.cxlvj.

Egregius dominus iohãnes de sancto germano legũ doctor tũc iudex curie communis gratiõnopo.in quadam causa corã eo vertente inter iohannẽ borrelli instãtem ex vna parte & me guidonẽ pape ex altera defendẽtẽ procedẽdo in ipsa causa ordinauit dictũ borrelli nõ esse in dicta causa audiendũ: quia excommunicatus: me guidonẽ pape absoluẽdo ab instantia dicte cause. A qua ordinatione dictus borrelli appellauit ad dñm iudicem appellationum totius dalph.coram quo dño iudice appellationum dictus borrelli obtulit libellum appelatorium aduersus quem libellum ergo guido opposui quod erat appellatum ab interloquutoria:& quod propterea illi libello non erat respondendũ. dictus tamen dominus iudex appellationum dicit in sua ordinatione qđ dicta ordinatio dñi iudicis a quo habet vim diffinitiue:& propterea ordinauit dicto libello appellatorio esse respondendum litem contestando.quam ordinationẽ ego guido pape petij contrarium imperio reuocari:pars aduersa dicit nõ esse reuocandam modo queritur si debeat reuocari. pro cuius quesiti responsione videnda sunt quesita subscripta:& in iure examinanda.¶Primo si dicta ordinatio dicti domini iudicis a quo sit & cẽseri debeat simplex interloquutoria. ¶Secundo vel si censeri debeat habere vim diffinitiue sententie dicta interloquutoria.¶Tertio si appellatio dicti borrelli sit deserta.¶Quarto & si nõ esset dicta appellatio dserta si debeat admitti obstãte statuto dalphi.in quo prohibetur
3 indistincte ab interloquutoria appellari.¶† Ad primum quesitum si dicta ordinatio domini iudicis a quo censeri debeat mere interloquutoria.ad quod dicendum puto qđ sic:quia sententia ab obseruatione iudicij est interloquutoria ratio quia semper remanet prima actio vt dicit & tenet Bald.in.l.ij.C.de episcopali audientia in.vj.colum. ibi: & ex hoc infero &c.Sic etiam sententia que fit super missione in possessionem ex sub decreto est interloquutoria licet tribuat ius quia non diffinit negocium principale.ita dicit Bartolus post Dynum in.l.ij.ff.de appellatio.recipien.& in.l.si finita.§.iulianus.& in.§.si forte.ff. de damno infecto.Idem tenet Odofred.in auctentica qua in prouincia.C.vbi de crimine agi opor.Sic etiam videmus quod sententia lata super desertione appellationis est interloquutoria cum non imponatur finis in negocio principali.ita dicunt & tenent Bald.Salic.& docto.in.l.preses.C.quomodo & quando iudex.Et pro hoc facit gloss.in clemen.prima de sequestra.posses. & fructuum. dum ibi dicitur quod sententia interloquutoria est que inter principium et finem cause fertur super his que incidunt vel emergunt vt in casu de quo agitur & hoc de primo quesito.
2 ¶† Ad secundum quesitum. si dicta interloquutoria de qua agitur habeat

2 vim diffinitiue[a] Dico quod non post Bart. quia illa interlocutoria dicitur habere vim diffinitiue sententie que continet aliquid dari vel fieri. vt dicit Bart. in l. ne quicq̄ §. decretum. ff. de officio procōsulis: vel quando est talis interlocutoria que parat preiudicium negocio principali vt dicit Bart. in l. ticia. ff. de accu. et in l. eius qui. ff. de appella. recipien. sed ordinatio iudicis a quo de qua hic agitur non parat preiudicium negocio principali. nec continet aliquid dari vel fieri: ideo dici debet simplex interloquutoria. et hoc de secundo quesito.

a ¶Vim diffinitiue. de hoc vide. s. ɔ̄sl. lxix. in quito q̄sito.

3 ¶†Ad tertium quesitum dico quod dicta appellatio borrelli est deserta: quia in primo articulorum dicti sui libelli ipse borrelli pretendit dictam interloquutoriam a qua fuisse lataz die quinta Aprilis. M. cccclxx. Et tamen per instrumentū sue pretense appellationis nō apparet quod ipse appellauerit nisi die vltima dicti mensis Aprilis: et sic non apparet quod ipse appellauerit infra. x. dies ideo dicta ordinatio a qua remanet rata et firma iuxta auten. hodie cum sua materia. C. de tēporis

4 appella. ideo non est dictus libellus responsalis. ¶†Ad quartum questitum dum queritur: et si a dicta ordinatione qua fuisset infra tempus debitum appellatum si dicta appellatio borrelli debeat admitti et super ea insisti. Ad hoc dicendum est breuiter quod dicta appellatio non est admittenda sed repellenda et respnēda: quia dn̄s nr̄ rex modernus et tūc dalphi. statuit et ordinauit appellationes non esse admittendas: ab interloquutoriis que in diffinitiuā possunt reparari non faciendo differentiam de simplicibus interloquutoriis ad alias interloquutorias vim diffinitiue habentib⁹: sed generaliter loquitur ideo generaliter intelligendum. l. j. §. generaliter. ff. de leg. prestandis cum si. Et licet in dicto statuto dalphi. sint subiuncta verba ad nos vel ad supremum consistorium nostrum &c. Idez intelligi debet de aliis appellationibus ab interloquutoriis q̄ emittuntur ab inferioribus iudicibus ad quoscunq̄ alios iudices dalph. etiam inferiores a dicta curia parlamenti per ea que dicit glos. et Jo. an. in c. cordi. de appella. li. vj. super verbo ad nos: etiam stilus omnium curiarum seruat dispositionem dicti. c. cordi. non obstātibus illis verbis ad nos: quia de stilo curiarum etiam temporalium in quibuscunq̄ appellationib⁹ etiam si non appelletur ad papam non appellatur ab interloquutoria in scriptis cū expressione causarū grauaminis aliter appellationes pronunciantur deserte. Et debitis propterea vos egregie domine iudex appellationum presentem causam et partes dicto domino iudici a quo pro sua ordinatiōe exequēda respectu condemnationis expensarum remittere et dictum borrelli temere appellantem in expensis dicti domini guidonis in hac causa appellationis factis cōdemnare: vt dicit tex. i. d. c. cordi. i. §. qd̄ si appellator. et hoc de quarto et vltimo q̄sito.

¶Summarium.

1 ☞Dominium directum quando sic dicatur probatum vt ad commissum agi possit.

2 Donatio omnium bonorum quando valeat.

3 Testamentū an possit reuocari per instrumentum donationis sequens.
4 Disponere an possit quis inter viuos de bonis suis post testamentum cōditū.
5 Sententia arbitratorum quando nulla dicatur.
6 Res emphiteoticaria an possit alienari domino irrequisito.
7 Laudimia de iure debentur ex donatione.
8 Donatio valida non inualidatur per arbitratorum sententiā.
9 Mora qualiter purgari debeat.

¶Consilium.cxlvij.

Consilium pro.R.in christo patre & dño do.sybaudo alamandi de chisilina diuina prouidentia episcopo gratianopol.super proces su cause vertentis coram venerabili & egregio viro domino officiali grationopolis inter dictum.R.in christo patrem & dñz:dñz episcopuz grōnopolis agentez ex vna parte:& honorabilē Claudium valerij reum ex altera ad causam libelli super commisso tradicti contra dictum valerij reum ad causam domus in dicto libello confinate: pro cuius processus decisione & diffinitione puto sequentia dubia fore in iure examināda ꝓ declaratione iuris & intentione dicti domini episcopi grōnopo. ¶Primo si in dicto processu dictus dominus episcopus probauerit directum dominium vt potuerit agere ad cōmissum dicte domus prout agit in dicto suo libello.¶Secundo si donatio omnium bonorum per Katherinam de molario vxorem dicti valerij rei facta Jacobo & domino Antonio berengarij fratribus fuerit valida.¶Tertio si testamentum dicte Katherine in quo instituerat sibi heredem vniuersalem dictum valerij eius virum potuerit per dictam katherinam reuocari in contractu dicte donationis:& si valuerit reuocatio dicti testamenti ibi facta. ¶Quarto & si dictum testamentum non potuisset in dicta donatione reuocari si ipsum testamentum euacuare potuerit vires dicte donationis post testamētum facte.¶Quinto si dicta donatio valida potuerit per arbitratores de partium consensu pronunciari & declarari nulla & inualida in preiudicium dicti domini directi.¶Et si illa declaratio arbitrorum dici possit fuisse simulata & per collusionem in fraudem dicti domini directi facta ad euitandum solutionem laudimiarum. ¶Sexto si dicta domus potuerit et dici possit commissa virtute donationis per dictam katherinam dictis berengarij fratribus facte cum facta fuerit sine consensu dicti domini directi: & fuerint adepti possessionem sine laude.¶Septimo & si dicta domus possit dici commissa ex hoc alio capite:quia post pronunciationem arbitrorum dictus valerij reus adeptus fuerit possessionem sine laude & consensu dicti domini directi. ¶Octauo si dictus valerij reus purgauerit moram depositādo ante lit.cōtest. tres grossos pro arreragijs census dicte domus.Et si illud depositum sufficiat respectu laudimiarum non solutarum ante adeptam possessionē dicte domus cum in processu presupponatur commissuz ex duobus capitibus.Primo quia intrauit sine laude.Secundo quia non fuit census solutus.

1 ¶Ad primum dubium si dictus dominus episcopus actor probauerit directū dominium dicte domus vt potuerit agere,ad commissum prout agit.ad quod dicendum est quod sic:quia in dicto processu reperiuntur producte due recognitiones facte dominis episcopis presentis ciuitatis predecessoribus domini episcopi moderni: de dicta domo & dominio directo eiusdem:quarum vna facta fuit per Antoniuz renoyrie.M.cccc.viij.& die.xxiij.mensis maij alia vero facta fuit.M.ccccxlvij.& die.xxvj.mēsis augusti: & sic ꝑ duas recognitiōes licet

b vnica [a] recognitione fuisset sufficiens ad probationem directi dñij per tex. fm doc. in.l.censualis quedā professio.C.de dona.et ita consueuit iudicari in curia parlamenti in curia officialatus Grationopolis ꝛ ceteris curijs presentis patrie. vt late dixi in deci sio.parlamenti.q.cclxxij. Maxime q: per processum apparet qd Petrus de molario pater dicte Katherine dictā domum de qua agitur tpe recognitionis tenebat vt fatetur dictus Ualerij reus respondendo scdo articulo libelli. Et cum dictus Ualerij dictam domum tenuerit ꝛ teneat sine laude et consensu dicti dñi epi ꝛ de ea non fuerit ab eo inuestitus cessaueritqꝫ in solutione canonis in dicto libello declarati biēnio ꝛ vltra: potuit propterea ipse dñs eps agere prout agit ad cōmissum contra dictum Ualerij possessorē dicte domus ex illis duobus capitibus vcꝫ q: non fuit inuestitus: scdo q: cessauit in solutione dicti canonis: vt hec probātur in.c.potuit. extra de locato. ita qd propterea dñium vtile fuit ꝛ est consolidatum cum dñio directo: dicti dñi epi. iuxta.l.ij.cum sua materia. C.de iure emphy. Nec potest ipse valerij excusari a dolo pretextu alicuius pretense ignorantie cum ipse valerij post productionē dictarū recognitionū nō destiterit a lite sed semper perseuerauerit vsqꝫ ad finē. ideo presumit ipse valerij vsqꝫ a principio fuisse in dolo ꝛ mala fide. vt in.l.ij.§.circa.ff.de excep.doli. Maxime q: ipse dñs eps actor erat cōtentus recipere laudimia in sua cōparitione incipiēte ad presens ꝛc. sed noluit ipse Ualerij super hoc intendere. ideo non potest a dolo excusari. ideo ante procedit dictus libellus. ꝛ hoc de primo dubio.

2 ¶ †Ad scdm dubium si dicta donatio bonorum suorum facta per dictam Katherinam Jacobo et domino berengarij valueritet in hoc non est dubium quin ipsa valuerit cum quilibet sit legittimus moderator et arbiter bonorum suorū.l. in re mādata.C.māda.cum si. Maxime q: facta fuit scdm edictū Dalphi.de donatiōib⁹.quia facta fuit in presentia castellani ꝛ parentū ipsius Katherine. Et est ꝑducta ipsa donatio dicto processu in probatoria forma recepta corā notario ꝛ testib⁹. iuxta materiā.l.generali.C.de tabularijs lib.xj.nec obstat si ipsa donatio facta fuerit sub ꝯditione si ipsa Katherina decederet sine liberis: q: dicta Katherina donatrix ab humanis decessit absqꝫ liberis vt fatet. ipse valerij reus rñdēdo.ix. articulorū dicti libelli dñi epi ideo per mortē ipsius Katherine effectū ꝛ vires habuit ipsa donatio in personas dictoꝝ berēgariorū donatarioꝝ in quos ꝑ mortē ipsi⁹ Katherine sine liberis defuncte cōsolidat⁹ fuit vsufruct⁹ ipsoꝝ bonoꝝ per ipsaꝫ Katherinā retētus cū ꝓprietate dictoꝝ berēgarioꝝ donatarioꝝ. Et fuerunt effecti dicti berēgarij veri dñi ipsoꝝ bonoꝝ donatorū etiā ante mortē ipsius Katherine per retentionē dicti vsufruct⁹: iuxta l.quis.C.de dona.cū multis si. ideo opꝫ necessario dicere qd dicti dñi arbitratores inique ꝛ contra iuris dispositionē pronūciauerūt dictā donationē nullā ꝛ inualidā: q: imo erat valida per.§.dicta: sed illā donationē ꝓnūciarūt inualidā in fraudeꝫ dñorum directoꝝ dictorum bonoꝝ ne locuꝫ haberēt laudimia

a ¶ Unica recognitiōe. si ex vnica recognitione probet dire ctū dñiuꝫ de quo vide q̄ plene dixi i decis. parla. q.cclxxij.

vt latius infra in quinto dubio declarabo: ꝛ hoc de scḋo dubio.

3 ¶†Ad tertium dubium si dicta katherina potuerit in instrumẽto dicte dona-
tionis bonorum suorum reuocare dictum suum testamentum in quo ipsa pri-
mo instituerat dictum valerij reum eius virum. ¶Et dico qḋ sic ꝛ valuit reuo-
catio dicti testamenti in dicta donatione facta coram .vij. testibus: imo ꝛ coraꝫ
octo: que cõclusio doctorum est qḋ testamẽtũ etiã solẽne pòt corã septẽ testibus
reuocari etiã in minus solẽni volũtate: ita dicit dñs honorificus de perusio in
l. hac consultissima. in. §. si quis. C. de testa. idem etiã tenet dñs Pet. de besutio:
in. l. si ita scriptum. §. regula. ff. de lib. ꝛ posthu. idem etiã tenet dñs Jo. de imo.
vt refert dictus dñs de besutio in dicta. l. si ita scriptũ. idem Bart. in. l. si iure. ff.
de lega. iij. ¶Et qḋ testamentũ posset reuocari corã. vij. testibus etiã si non fiat
aliud testamentũ iudicauit curia parlamẽti vt plene scripsi in decisionibus di-
cte curie parlamẽti. q. cc. Et ex hoc etiã potest dici collusionẽ fuisse factã per di-
ctos arbitratores ꝛ partes principales contra iura dñorum directorum dicto-
rum bonorũ pronũciãdo testamẽtũ dicte katherine valere vt inde ipse partes
non tenerentur ad laudimia dominis directis: que conclusio non debet dicto
valerij prodesse: vt late dicam infra circa quintum dubium.

4 ¶†Ad quartum dubium. Et si dictum testamentum katherine de molario nõ
fuisset reuocatum prout tamen reuocatum fuit per supra deducta. An ipsa ka-
therina potuerit de bonis suis inter viuos post testamentũ suũ disponere bo-
na sua donando dictis berẽgarijs fratribus eius auunculis. ¶Ad hoc respon
dendo dicendum est qḋ ipsa katherina de suis bonis potuit post eius testamẽ
tum disponere ꝛ dare cui voluit: quia voluntas testatoris est ambulatoria vsqꝫ
ad mortem. vt in. l. qḋ si iterum. in fi. ff. de aduer. transferen. lega. cũ simi. Et pòt
testator de suis bonis post testamentũ disponere ad votum suum non obstan-
te testamento suo: qꝛ testamentũ non capit vires ꝛ confirmatur a tempore mor-
tis ipsius testatoris vt in. l. ij. ff. de adimen. lega. ꝛ no. in. c. tua. in fi. extra de te-
sta. Et disposita per testatorẽ in suo testamẽto ipso viuente non valent. tex. no-
ta. in. c. cũ marte, in. §. ceterum testamentũ. ibi: alioquin non valet dum vixerit
qui testatur. extra de celeb. missaruꝫ. ꝛ ideo dicti dñi arbitratores ex istis noscã
tur per collusionem arbitrasse pronuntiando dictũ testamentũ katherine non
valuisse: ꝛ hoc de quarto dubio.

5 ¶†Ad quintum dubium dico quod de iure dicta pretensa sententia arbitrato
rum fuit nulla et nulliter prolata: primo quia non fuerat per partes in eos cõ
promissum qḋ deberent dictum testamẽtũ pronunciare validum vel inualidũ.
Et dictam donationem validam vel inualidam quia hec non leguntur in in-
strumento compromissi: ꝛ ideo cum pronunciauerint vltra potestatem sibi at-
tributam nulliter ꝛ inualide pronunciauerunt ꝛ non debet quo ad illa extendi
eorum pronunciatio iuxta. c. cum dilectus. cum ibi no. extra de arbitris. secun-
do quia dicta talis q̃lis sñia arbitratoris fuit subito lata quia codeꝫ contextu
fuit recitato compromisso ipsi asserti arbitratores male visis iuribus partium
protulerunt eorum sententiam: ꝛ sic nulliter qꝛ subito fuit prolata per tex. in. l.
ij. ibi: subitas. C. de senten. ex periculo recitandis. tertio etiaꝫ posset dici nulla
qꝛ non fuit in scriptis prolata neqꝫ promulgata per arbitratores dictis parti-
bus per. l. j. C. eo. ti. de sen. ex periculo recitandis. ¶Et si dicta talis qualis sen
tentia arbitratorum non fuisset nulla tamen est iniqua. ¶Primo qꝛ dicti arbi-
tratores pronũciauerũt dictũ testm̃ esse validũ ꝛ sortiri debere effectũ ꝛ sic pnũ
ciauerũt ꝯtra vtriusqꝫ iuris dispositionẽ vt supra plene declaraui circa quartũ
dubiũ ꝛ ibi sufficiat remissio causa breuitatis. ¶Scḋo etiã iniq̃ ꝛ iniuste pnũ-
ciauerũt dicti arbitratores pnũciãdo dictã donationeꝫ fuisse inualidã qꝛ imo

fuit efficax et et valida causis supra circa secundum dubium declaratis et ibi etiam sufficiat remissio.

¶ Et licet dicte partes non recurrerint a dicta sententia arbitratorum sed eam emologauerint: illa tamen sententia non facit ius etiam inter easdem partes: quia illa detegitur fuisse lata per collusionem in preiudicium dominorum directorum: cogitantes arbitratores et partes euitare solutionem laudimiarum quod dicte partes facere de iure non potuerunt: cum laudimia fuerint debita domino episcopo et aliis dominis directis ipso contractu celebrato. l. fina. in princip. C. de iure emphyteo. quod ius propterea ipse partes eisdem dominis directis auferre non potuerunt. l. quod noster. ff. de regulis iuris. Et dicta sententia arbitratorum non eneruat ius dominorum directorum per ea que dicit Bartol. in. l. ingenuum. ff. de statu homi. vbi dicit Bartol. quod sententia non facit ius etiam vbi ab ipsa non fuerit appellatum vbi apparet eam fuisse per collusionem latam. ita dicit ibi ipse Bartol. Sed quod dicta sententia arbitratorum fuerit per collusionem et in fraudem dominorum directorum lata / colligitur clare ex sequentibus apparentibus tenore dicte sententie arbitralis. Primo in eo quod dicti arbitratores incontinenti facta pronunciatione super pretensa inualiditate dicte donationis ordinauerunt quod dicti berengarii haberent census et redditus dicte katherine quos ipsa habebat in graysinodano: quia si fuisset verum quod dicta donatio fuisset inualida: prout pretendebant non adiudicassent eisdem berengariis de bonis donatis. Et ex vicinitate illius actus contrarii alia pronunciatio super inualiditate dicte donationis presumitur fuisse per collusionem cum partibus in fraudem dominorum directorum premachinata et facta: iuxta ea que leguntur et notantur in. l. post contractum. ff. de donationibus. et satis colligitur dicta premachinatio cum partibus facta per verba instrumenti dicte sententie arbitratorum ibi habito colloquio personali et tractatu concordie cum dictis partibus &c.

¶ Alia etiam collusio in fraudem dominorum directorum dictorum donatorum facta: fuisse inter dictos cubitus et partes principales colligitur euidenter ex eo quod dictus Valerii reus premisit soluere dictis Berengariis donatariis. ccccccl. floren. pro omnibus iuribus eisdem berengariis donatariis in dictis bonis donatis competentibus quia cum ibi interuenerit pecunia presumitur venditio: idest quod dicti berengarii dicuntur vendidisse dicto Valerii alia bona donata vltra dictos census et redditus per eos retentos. et de hoc est text. in feud. de prohibita feudi aliena. per Fredericum in §. calidis. item etiam apparet de fraudulenta pronunciatione dictorum arbitratorum cum ipsi ordinauerunt solui dictos. ccccccl. floren. dictis berengariis donatariis pro iuribus et actionibus eis competentibus in dictis bonis donatis: quod per illa verba pro iuribus et actionibus sibi in dictis donatis competentibus fatebantur arbitratores et partes quod dicti berengarii habebant ius et actionem in dictis bonis et per consequens in dicta domo de qua agitur que est de dictis bonis donatis. Et sic ex hoc etiam apparet quod dicti arbitratores fraudulenter declarauerunt dictam donationem inualidam: quia si fuisset inualida nullum ius habuissent dicti berengarii in dictis bonis donatis: et si nullum ius ibi habuissent non fuisset necesse quod dictus Valerii eisdem berengariis soluisset dictos sexcentumquinquaginta florenos. Et hec pronunc videntur sufficere pro determinatione dicti quinti dubii.

¶ Ad sextum dubium si commissum dicte domus de qua agitur possit causari

a ¶ Ex dona a tione. vide i decis. parla. q. xlvj.

ex donatione [a] facta per dictam Katherinam dictis berengarijs fratribus.

¶ † Pro cuius quesiti declaratione et determinatione quero si res emphyteoticaria possit donari irrequisito dño. et in hoc sunt varie opi. tñ Bar. in. l. fi. C. de iure emphy. et in. l. si domus. §. fi. ff. de leg. j. tenet qd nõ põt donari dño directo irrequisito. Idẽ etiã ibi tenet Ange. de perusio. Idẽ etiã tenet Pe. helye in suo tractatu de iure emphy. Idez etiã tenet Cy. in suis addi. in. d. l. fi. C. de iure emphy. Idem etiã tenent Jo. fa. in. d. l. fi. duz ibi dicit qd dñs directus debet requiri. hanc etiã opi. secuti sunt Richar. malũbre. et Albe. de rosa. in. d. l. fi. Et pro hac parte fuit iudicatũ papie: vt refert dñs meus dñs Jo. de gẽbarano in. d. l. si domus. in §. fi. vt reperio in recollectis suis per me sub eo scriptis. ¶ Idem etiã videmus in vasallo qui non põt donare irrequisito dño: iuxta ea que le. et no. per gl. et doc. in. c. imperialem. in prin. de prohibita feudi alie. per Fredericũ. in feu. et pro hac parte tutius est iudicare: qz si res emphyteoticaria posset donari irrequisito dño nullo iure remaneret prouisum dño directo contra nouũ possessorẽ. Non primo actione personali ad censum seu canonẽ: qz actio personalis non sequitur fundi possessorẽ. Non etiã agere posset ad cõmissum si iure permittente posset dño irrequisito donare. arg. l. gracchus. C. de adul. Et sic si posset donari dño irrequisito nullo iure succurreret dño directo: sed perderet ius suum emphyteoticariũ: et hac rõne fuit etiã a iure introductũ ne aliter q̃ hic declarat fiat vẽditio rei emphyteoticarie: vt dicit Bar. in. l. j. §. interdictũ in omnibus. ff. vti posside. et in. l. et ideo. ff. de condi. fur.

¶ † Et ideo Saly. in. d. l. fi. C. de iure emphy. post Guidonẽ de suzaria mediã viã tenendo dicit qd si emphyteo. possit donare domino irrequisito aliter cadit in commissum. ita dicũt ipsi Guido de suzaria et Saly. in. d. l. fi. ¶ Quia de iure ex donatione debent laudimia vt dicit Pe. helye in dicto suo tractatu: licet de consuetudine non soluantur nisi media laudimia vt plene scripsi in decisio. parlamenti. q. xlviij. Fateor tñ qd inter donationẽ et venditionem rei emphytheoticarie est differentia: quia licet in venditione dominus possit rem capere iure prelationis: non tamen sic est in donatione: quia dominus directus non potest rem donatam capere iure prelationis: vt dixi in dictis decisionib9. q. xlviij. in casu tamen nostro/de quo agitur cum dicta Katherina dictam domuz/de qua agitur: et alia sua bona donauerit dictis berẽgarijs sine consensu dominorum directorum et recuset laudimia soluere dici debet dictam domum fuisse commissam et apertam dicto domino episcopo Grationop. domino directo ipsius domus. ¶ Sed restat videre si per dictam donationem factam per dictam Katherinam dictis berengarijs possit commissum causari. et dicendum est qd sic. per. l. fi. in pñ. C. de iure emph. ibi: minime licere emphyteotis sine ↄsensu dñi suas meliorationes alijs vẽdere vel ius emphyteoticariũ trãsferre etc. Nec ibi loquit tex. qd ad excusandũ cõmissũ sit necessaria traditio rei: sz solũ loquit de aliena-

tione non declarandoq3 qđ sit traditio necessaria: si enim imperator voluisset sequi traditionem ad commissum causandum bene expressisset: vt in.c.ad audientiam.extra de decimis.vbi habetur qđ si papa voluisset bene expressisset: ideo debemus stare in simplici dispositione iuris: quia non interest etiam legem extendi.l.si vero.§.de viro.ff.solu.matri.cũ multis simi. ¶ Immo & si foret necessaria traditio ad causandum commissum illa interuenit in casu de quo agitur: vt patet in instrumento dicte donationis in quo dicta Katherina retinuit sibi vsumfructum dictorum bonorum donatorum: per quam retentionem vsufructus fuit translata possessio dictorum bonorum in dictos berengarios donatarios.per text.in.l.quisq3.C.de dona.cum simi. Item etiam fuit translata possessio: & per consequens verum dominium in dictos berengarios: quia dicta Katherina se constituit dicta bona donata possidere pro & nomine dictorum donatariorum: hoc probatur in.l.quod meo.in prin.ff.de acqui. pos. Et alibi dicit gloss. Barto.& est ab omnibus doctoribus approbata qđ tantum operatur constitutio precarij vel retentio vsufructus ad translationem dominij & possessionis: sicut vera & realis traditio.vt in.l.ab emptione.ff. de pactis. ¶ Et si dicatur quod petrus iacobi.in titulo de actione in rem. que pro re emphi.competit.videatur dicere quod simplex venditio non causat commissum illud non obstat: quia loquitur in simplici venditione ex qua nõ interuenit vera vel ficta traditio. Sed in casu de quo in hoc processu agitur interuenit traditio saltim ficta per retentionem vsufructus & constitutionem precarij que tantum operatur ac si interuenisset ibi realis traditio per dictam glo.in.l.ab emptione igitur &c. ¶ Plus dico & ista est veritas quod in casu de quo agitur in hoc processu: interuenit non solum ficta: immo etiam vera & realis traditio: quia dicti berengarij donatarij habuerant veram & realem possessionem dicte domus: de cuius commisso hic agitur: quia post dictam donationem dicti berengarij donatarij adepti fuerunt realem possessionem dicte domus: vt confessus fuit dictus valerij reus in.xj.arti.suorum incipientium excipiendo &c.in curia parla.traditorum in quadam alia causa dudum inter dictũ valerij ex vna parte & dictos berengarij donatarios ex altera ad causam dictorum bonorum per dictam Katherinam de molario eisdem vt premittitur donatorum. Et que confessata in illo alio iudicio per dictum valerij fidem faciunt contra dictum valerij in hac alia causa.per ea que dicit gloss.in.c.inter dilectos.in.§. porro.super verbo nocumentum.extra de fide instru.& ponunt legiste in.l.is apud quem. C. de eden.per glos.& docto.in.l.sepe.& ibi per docto.ff. de re iudi. & alibi dixi quod confessio per aliquem facta in vno iudicio sibi preiudicat in alio iudicio in decisi.parla.q.ccliij. Et ideo quoquo modo dictus valerij vertat in tribunal dicta domus est commissa & aperta dicto domino nostro episcopo gratianop.actori.ex persona dictorum berengariorum qui primo titulo donationis adepti fuerunt possessionem dicte domus: de qua agitur: & hec dicta sufficiãt

7 quo ad sextũ dubiũ. ¶ † Ad septimũ dubiũ respõdendo dico qđ dicta domus fuit cõmissa dicto dño epo grõnop.etiã ex persõa dicti valerij rei. Tũ primo quia dicta donatio dictis berẽgarijs facta fuit valida: vt declaraui supra circa scđm dubiũ: nec fuit inualidata p snīam arbitratorũ causante collusiõe q̃ in ipa snīa īteruenit vt declaraui supra circa quintũ dubiũ. Tũ quia ipe valerij dictã domũ & alia dicta bõa dõata vltra cẽsum mõtis bonadi habuit & remissiõe iuriũ & actionũ p dictos dõatarios sibi factorũ mediãte solutiõe.cccccccl.florẽ.vt p3 I dicto instrumẽto sentẽtie arbitralis: & late declaraui circa dictũ quintũ dubiũ.in.§.q̃ incipit.alia etiã collusio &c. & vigore remissionis dictorũ iuriũ dominiũ dictorũ bonorũ fuit translatũ in dictũ valerij.ideo debet dici dicta domus fuisse in di=

ctum valerij alienari: iuxta. l. alienationis verbo. ff. de ver. sig. et l. j. C. de fun. dot. et que alienatio iuncta traditione: de qua supra in. vj. dubio dixi causatur commissum in dicto libello petitum. Et non potest dici quod ipse valerij dictam domum teneat vigore dicti testamenti cum fuerit reuocatum per dictam katherinam de molario: vt declaraui late supra circa tertium dubium. Et cum ipse valerius confessus fuerit rndendo interrogatorio dicti libelli dictam domum tenere et fuerit adeptus possessionem ipsius sine laude et consensu dicti dni epi grationo. dici debet dictam domum fuisse commissam et apertam dicto dno epo etiam culpa et vitio dicti valerij qui sine laude dicti dni epi adeptus est possessionem ipsius domus: et cessatum fuerit in solutione dicti canonis triennio et vltra: vt hec probantur in. l. ij. et fi. C. de iure emphi.

9 ¶ † Ad octauum dubium si dictus valerij purgauerit moram depositando tres grossos pro arreragijs dicti census cum protestatione quod si plus ascendant dicta arreragia quod est paratus illud plus soluere etc. ad hoc dico quod licet doct. in. d. c. potuit. dicant quod illa mora possit purgari maxime ante litem contestatam: ipse tamen valerij illam moram non purgauit ad euitandum commissum: quia licet depositauerit dictos tres grossos pro arreragijs canonicis ipse tamen valerij nihil depositauit respectu laudimiorum debitorum dicto dno episcopo: tam ex persona dictorum berengariorum primorum dnorum dicte domus vigore dicte donationis quam aliorum laudimiorum per eundem valerij debitorum ex persona sua vigore dicte remissionis sibi facte per dictos berengarios de iuribus eisdem competentibus in dictis bonis donatis: et ideo non potest dici mora fuisse purgata maxime respectu dictorum laudimiorum: quia nihil videtur actum vbi de agendis restat aliquid ad agendum iuribus vulgatis: quia non est inconueniens imo iuri consonum quod pro eadem re debeantur duplicia laudimia ex diuersis contractibus diuersis temporibus etiam inter easdem personas. per ea que dicit Bar. in. l. ij. ff. de rescin. ven. et in. l. vbi. §. marcellus. ff. de in diem adiectione. ¶ Ex quibus propterea omnibus simul iunctis concludendum est petita per dictum Reuerendum in christo patrem et dominum do. episcopum grationopoli. et conclusa in dicto suo libello commissi fieri et adiudicari debere.

¶ Summarium.

1 Substitutus quando sit substitutione priuandus.
2 Fideicommissum non transmittitur nisi prius agnoscatur.

¶ Consilium. cxlviij.

Dominus Jacobus marchi legum doctor et ciuis grationopolis in suo vltimo testo testando de suis bonis quasi castrensibus vt asseruit in dicto suo testo sibi heredes vniuersales instituit eius parentes: vz patrem et matrem: et nobilem Beatricem grimaude eius vxorem. Et dictis suis heredibus substituit Joannem et Claudium marchi eius fratres et eorum liberos. Et adiecit idem testator quod si dicti sui fratres substituti: vel alter ipsorum aliquod impedimentum facerent dicte domine beatrici super sibi relictis legatis et ordinatis quod priuentur seu priuetur et eum seu eos. priuat dicta sua substitutione. Contingit quod mortuo dicto domino testatore dictus Claudius alter ex dictis substitutis aliqua impedimenta fecit dicte domine Beatrici in sibi relictis et dispositis per dictum testatorem. ¶ Modo primo queritur si dictus Claudius fuerit dicta sua substitutione priuatus. Secundo si fuerit priuatus si dicte dne Beatrici pertinere debeant dicta bona testatoris. Tertio si heredes dicte domine Beatricis possint dicta bona hereditaria petere.

1 ¶ † Ad primũ & secundũ quesita dico q dictus Claudius substitut⁹ fuit p̃ tus dicta substitutione: & ipsa bona debuerũt applicari dicte dñe Beatrici cũ dicta prohibitione fierent impedimenta dicte dñe Beatrici fuerit facta in fauorem ipsius dñe Beatricis: ideo dicta bona hereditaria pertinuerũt ipsi domine Beatrici vigore taciti fideicõmissi per ea que legunt & not. in. l. si fundũ. ff. de lega. j. & ibi Ja. de puteo. & sentit Cy. in. l. quoties. in fi. C. de fideicommis. & tetigit. s. consilio. cxlj. in fi. primi dubij.

2 † ¶ Ad tertium & vltimũ dubium si heredes dicte dñe Beatricis possint dictũ fideicõmissum petere a possessorib⁹ modernis dictorum bonorũ: dubium facit q dicta domina Beatrix dictũ fideicõmissum eius vita durante nõ agnouit: ideo videtur q nõ trãsmiserit ad eius heredes. Sed cõtrariũ est veritas q imo dicta dña beatrix ius & actionem petendi dictũ fideicõmissum transmisit ad dictos suos heredes per. l. cũ secũdũ & l. si in personã. C. de fideicõ. & ita hoc ibi expresse dicũt Bar. Bal. & Sali. Idem etiã tenẽt Jaco. de are. & Barto. in. l. cum filio. ff. de lega. j. & in. l. a testatore. ff. de condi. & demon. licet in. d. l. cum filio. & in. d. l. a testatore: gl. dicãt cõtrariũ: sed sunt reprobate p Jaco. de are. Dy. Bart. Bal. & Sali. & cõiter doc. in locis. s. allegatis: & ita als consului. vt patet s. consilio. cxxxvij.

¶ Summarium.

1 ¶ Statuta laicorum nõn astringunt clericos.

2 Possessoriũ an sit quid temporale de quo possit iudex laicus cognoscere.

3 Curia parlamenti non habet potestatem in ciues.

¶ Consilium. cclix.

Potest dici vtroq iure testante q venerabilis curia parlamenti dalphiñ. male & nulliter processit ad declarationem cẽtum marcharum argẽti. contra venerabilem & egregium virum dominũ Joannẽ alamãdi decretorũ doctorẽ officialẽ grationop. Et aliorũ expletorũ factorũ contra franciscũ alliodi et hugonẽ barberij pretextu statuti si quis per Petrũ eynardi in dicta curia parlamenti intentati causis & rationibus subscriptis.

1 ¶ Primo q dictum statutum ibi nõ potuit intentari nec cõprehẽdere potest. R. in christo patrem & dominum/ dominum episcopũ grationopolitanũ: cum statuta laycorum non cõprehendãt: nec ligent clericos: maxime ecclesiasticas personas per ea que leguntur & no. in. c. que in ecclesiarũ. & in. c. ecclesia sancte marie. extra de cõstitu. & faciunt ea que dicit Inn. in. c. postulasti sententiã circa fi. de foro compe. Etiam de iure ciuili per tex. in aut. cassa & irrita. C. de sacrosan. eccle. & hoc reperitur iure ciuili nouissimo cautum & statutũ per frederitium imperatorẽ cuius lex est incorporata in libro feudorũ. in fine libri. & in princ. dicte legis. ibi: irritamus & irrita nũciamus oĩa statuta & cõsuetudines contra libertates ecclesie & ecclesiasticas personas editas &c. Et q dictũ statutũ si quis nõ liget ecclesiasticas personas dicta curia parlamẽti iudicauit dudum de anno dñi. M. cccclxviij. de mẽse octobris. in causa quorũdam claustralium seu canonicorũ sancti antonij qui dicẽtes se spoliatos eorũ claustrales a quibusdã alijs religiosis dicti ordinis sancti antonij intentauerũt dictũ statutũ in dicta curia parlamenti. ¶ Et potest dici q cum dictus petrus aynardi traxerit hanc causam coram iudice incompetenti q ipse aynardi perdidit causam suã vt in. c. insolita. xj. q. j. ¶ † Scdo q licet glo. in. c. literas. extra de iura.

2 calum. voluerit sentire q possessorium non sit quid spiritnale sed temporale. & per illam gloss. voluit dicere vincentius doct. antiquus/ quod iudex temporalis possit cognoscere de possessorio rei spiritualis. vt refert Joã. and. in. c. si.

extra de indi. debēt tñ illa gl. ꝛ vincētius sano ꝛ iuridico mō intelligi vȝ vbi ageretur de possessorio rei spiritualis cōtra laycū qui spoliasset clericum suo beneficio: tunc enim ipse iudex laycus esset iudex cōpetens in tali possessorio etiā rei spiritualis. ſm glo. ꝛ vincentiū vbi supra. vbi autem ageretur de possessorio cōtra clericū in foro tpali vt in casu de quo in hac causa dicti petri aynardi agitur tūc iudex tēporalis est iudex cōpetēs vtroqȝ iure testāte. vt l. aut. statuim⁹. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ in. c. qđ clericis. ꝛ ibi plene p̄ Ant. de bu. extra de foro cōpe. ꝛ gesta p̄ eū cōtra clericū sunt ipo iure nulla iuxta. d. aut. statuim⁹. ꝛ. c. decernim⁹. ꝛ. c. at si clerici. extra de indi. cū simi. ꝛ hoc dicit Bar. in. l. magistratib⁹. de iuris. om. indi. ¶ Et si dicat̄ ꝙ papa martin⁹ per suā bullā cōfirmauit stilū curie parlamēti parisiensis ꝙ dicta curia parlamenti possit cognoscere de possessorio causarū beneficialiū etiā inter clericos. Ad illud pōt responderi. c. ad audiētiā. extra de decimis. Primo ꝙ illa bulla martini nō loquitur nisi de possessorio retinende: non autem loquitur de possessorio reintegrande possessionis. super quo dictus petrus aynardi agit. iō nihil ad factū de quo hic agitur qꝛ illa duo possessoria retinende ꝛ reintegrande sunt diuersa: qꝛ vnum tendit ad reintegrationē aliud ad manutentionem possessionis: iō diuerso iure censeri debent: ꝛ dispositio in vno non extenditur ad aliud: qꝛ ex separatis nō infertur. l. si maritus. C. de donatio. inter virum ꝛ vxo. ꝛ. l. fin. ff. de calū. nec debet dictū rescriptū apostolicū extendi ad aliud ꝗ̄ ibi expressum: qꝛ talia rescripta sunt stricti iuris: vt in. c. rodulphus. extra de rescrip. ꝛ no. Jaco. de but. in. l. j. C. de codi. inser. ꝛ Ang. de are. in. l. j. §. interdū. ff. a quibus appel. nō licet.

¶ Et si dicat̄ ꝙ dicta curia parlamēti aliqñ iudicauit super dictis possessorijs etiā inter clericos in causis bñficialib⁹. hoc non obstat qꝛ hoc fuit ꝛ processit a tēpore quo pragmatica sanctio fuit p̄ regē ꝛ prelatos ecclesiarū patrie gallicane edita de volūtate concilij generalis basilieñ. per quā pragmaticā sanctionē cōcedebatur etiā iudicib⁹ tēporalibus cōseruare ꝛ tueri clericos in suis beneficijs. Sed qꝛ postea ipsa pragmatica sanctio fuit sublata certe. x. anni sunt elapsi cessare dȝ illa cognitio quā dñi tpales in se assumere ꝛ cōtinuare conant̄. arg. no. in. c. cū cessante. extra de appel. cū multis si. ¶ Nec pōt ꝓpterea dici ꝙ dictus dñs officialis in nō obtēperādo mādatis ꝛ preceptis penalibus dicte curie parlamēti commiserit penas sibi per dictā curiā impositas: qꝛ cum ipse esset notorie presbyter ecclesie quotidie deseruiēs nō debuit de iure dictis penalib⁹ preceptis obtēperare cū notorie nō esset: prout adhuc nō est subdit⁹ siue iuridiciabilis dicte curie parlamēti. iō illa precepta penalia eidem dño officiali per iudicē incōpetētē sibi imposita eum nō arctauerunt ad ea adimplēda qꝛ peccabāt in materia ꝛ forma vt dicit Inn. in. c. preterea. de dilationib⁹. ꝛ faciūt ea que leg. ꝛ no. in. c. si qs epūs. ij. q. ij. ꝛ posuit plene Joā. ferra. in ti. forma libelli in actiōe noui ope. sup̄ verbis quendā parietē muri ꝛc. ¶ Similiter etiā dici pōt ꝙ nulliter processit dicta curia parlamēti ad declarationes penarum cōtra dictos aliodi ꝛ barberij cū ille declarationes penarū fuerint adiudicate fisco. ideo censeri debent cause criminales vt dicit glo. in. l. iij. super verbo aureorū. ff. de sepulchro violato. ꝛ tenet Inn. in. c. qualiter. lo. ij. in glo. quādo agitur. extra de accusa. ꝛ no. in. c. tue. extra de procu. iō nulliter cōtra eos fuit processum lȝ quilibet ipsorum sit cū vnica virgine coniugatus per text. in. c. vno. de clericis coniugatis. lib. vj. ꝛ in. d. aut. statuim⁹. ꝛ dubitandū est ne in foro cōsciētie dicti domini iudicantes inciderint in penas canonis quilibet in. c. qm̄ intelleximus. de immunitate ecclesie. libro sexto.

5 ¶ Alia etiā rōne male ꝛ nulliter ꝓcessit dicta curia parlamēti cōtra dictos aliodi ꝛ barberij posito ꝙ ipsi nō essent clerici cū, ipi sint ciues p̄sentis ciuitatis in

quos propterea nullam cognitionem neq iurisditionem hz curia parlamenti nec alius iudex dalphi. sed tantummodo curia cōis p̄sentis ciuitatis gratianop. et iudex ipsi⁹ curie cōis. Et hoc vigore pactoꝝ ꝛ trāsactionū dudū. M.cccxliij. ꝛ die tertia mēsis Junij initoꝝ inter. R. in xpo patrē ꝛ dñm/ dñm Joannem tunc epm gronopolitanū nolbus suo ꝛ sue eccl'ie ex vna parte. Et illustrem dñm Hūbertū dalphinū viennensem ex altera sup cōione iurisditiōis p̄sentis ciuitatis inter eos tūc facte: in qb⁹ pactiōib⁹ est subiūcta clā sequēs de v̄bo ad v̄bū. ¶ Et excepto qd ciues etiā ꝛ incole ꝛ habitatores in eadē ciuitate ꝛ territorio nullatenus possint p curias p̄dictas dalph. nec aliquā earūdem seu quoscūq iudices ꝛ familiares aliquarū ipsarū curiarū ex quauis cā criminali vel ciuili/ contractu vel quasi: vbicūq cōmissis p̄ctis aut inhibitis citari vel cōueniri puniri vel cōdēnari capi aut incarcerari p aliquā iurisditionē seu quecūq actū iurisditionis: vel exequutiōnis: possint ibidē curie dalphi. seu earū officiarij in dictos ciues ꝛ incolas ꝛ habitatores dicte ciuitatis ꝛ ei⁹ territorij aliqualiter exercere nec in quascūq p̄sonas ibidē delinquētes vel cōtrahētes sup delictis/ criminibus aut cōtractib⁹/ ibidē cōmissis vel initis: possint actū aliquez iurisditionis exercere officiales iudices vel familiares dalphi. p̄dicti. Sed p curiam ꝛ iurisditionē cōem ꝛc. Que pactiones inter dictas partes fuerūt inito ꝛ aliis debitis et necessarijs p̄missionib⁹ roborate. Et ex illis pactionib⁹ retroactis tpibus obseruatis clare p; dictā curiā parlamēti nō fuisse iudicē cōpetentez ad illas cōdēnationes per eā factas: iō subiacent vitio nullitatis. l. j. ꝛ. ij. C. si a nō cōpe. iudi. ¶ Nec obstat ad p̄missa qd dictus dñs eps a. xv. annis citra vel circa recognouerit dñm nostrū regē tūc dalphinū esse superiorē p̄sentis ciuitatis grono po. ꝛ iurisditionis eiusdē. ¶ Quia lz per hoc dñs noster rex dalphi. ibi habeat superioritatem p̄textu dicte recognitionis iuxta cle. pastoralis. in. §. deniq. ibi nisi ex natura feudoꝝ debitā superioritatē habeat. de re iudi. illa tn̄ superioritas principis nō tollit iurisditionē dicti dñi epi respectu curie cōis hui⁹ ciuitatis. vt ibi videt̄ tex. innuere etiā q; de cōtrario non fuit actū in dicto hōmagio nouiter facto: imo videtur dñs nr̄ rex dalph. illa antiqua pacta cōfirmare in eo qd ipsi ambo cōdomini ibi habēt ꝛ tenent iudicem cōem vigore dictoꝝ antiquorum pactorum quia ex actibus voluntas saltim tacita coniecturatur. iuxta l. de quibus. ff. de legibus. cum simi. ¶ Etiam quia videmus qd si homo meus iurisdictabilis ponat se in saluagardia principis non propter hoc tollitur iurisditio mea: sed semper remanet homo me⁹ iurisdictabilis: quia princeps recipiendo hominem meum in sua saluagardia non videtur velle arrogare iurisditioni ordinarie: iuxta ea que not. per glo. ꝛ doct. in. c. ad audientiam. extra de appel. habetur etiā ꝛ no. in. c. fi. extra de confir. vtili vel inutili. ¶ Preterea posset dici qd dictis antiquis pactionibus non fuit arrogatum cum de ipsis antiquis pactionibus non fuerit facta specialis mentio in dicto hōmagio nouiter facto: ideo non potest vltra extendi. pro quo. l. quicquid astringende. ff. de ver. obli. ¶ Sed de quo operabitur dicta superioritas. dico qd operabitur: quia appellationes que emittentur a dicta curia communi deuoluentur absq medio ad dictam curiam parlamenti tanq superiorem dñm: qd olim ante dictū hōmagium non fiebat anteq curia parlamenti potuisset cognoscere de causis appellationum que emittebantur a dicta curia communi cōdominorum: erat necesse qd ipsi duo cōdomini: videlicet dñs noster rex dalphi. ꝛ dominus eps cōcederent literas cōmissionales dirigendas curie parlamenti: vt cognoscerent de causa appellationis. ¶ Sed modo hoc nō fit: sed cause deuoluuntur immediate ad curiam parlamenti vigore superioritatis recognito dicto dño. nostro regi dalphino: ꝛ iste est verus intellectus.

¶Summarium.

1 ☞ Exactiones pedagiorum ⁊ vectigalium sunt odiose.
2 Negatorie natura in iuribus incorporalibus que sit.
3 Pedagium sibi cõpetere probans titulum exhibere debet.
4 Pedagij exigẽdi ius ex possessione longissimi tp̃is cõpetit.
5 Pedagia quare ab initio fuerint instituta.

¶Consilium.cl.

Viso ad plenũ ꝓcessu vertẽte in magnifico dalph. parlamẽto inter Joannẽ nepotẽ ⁊ eiꝰ adherẽtes mercatores ⁊ supplicãtes ex vna parte: ⁊ nobilez Joannẽ de balma dñi vertriaci supplicatũ ex altera: puto dicẽdũ indubitãter ꝓnũciãdũ ⁊ faciendũ fore: iuxta p̲ dictos mercatores supplicata. nõ obstãtibꝰ ex aduerso oppositis causis ⁊ rõnibꝰ subscriptis.

1 ¶†Pro euidẽtia tñ dicẽdoꝝ p̃mitto primo qd̓ ius pedagioꝝ ve
a ctigaliũ[a] ⁊ eoꝝ exactiões sunt odiose ⁊ a iure cõi reprobate: nec p̲ aliquẽ baronẽ fieri vel institui põt nisi ex ꝯcessiõe imp̲atoris vel alteriꝰ principis supremi. Et ꝯ̃riũ faciẽtes grauiter puniũtur: q: ꝑpetuo exilio dãnant̃. C. noua vectig. institui nõ posse. l. fi. Jura aũt canonica aliã penã iponũt: vez excõicatiõis. xxiiij. q. iij. c. si q̃s romipeta. ⁊. c. se. Jõ dicit Bar. qd̓ q: tales exactiões pedagioꝝ q̃ sine auctoritate principis fiũt dicunt̃ extorsiones: et fraudãtes nõ tenent̃ deo nec mũdo. ita dicit ipse Bart. in. l. vectigalia. in prin. ff. de vectigalibꝰ. ¶Scd̓o premitto qd̓ dicti mercatores originalr̓ agẽtes in eorũ supplicatione super qua p̃sens ꝓcessus fuit exordiꝰ intẽtauerũt negatoriam aduersus pretẽsum possessoriũ dicti nobilis Joannis de balma vt ex lectura eoꝝ supplicationis satis cõprehẽdit̃: ⁊ late declaratur in vij. articuloꝝ dictoꝝ mercatoꝝ incipientiũ/ vt vobis magnifico ⁊c. qd̓ facere potuerũt dicti mercatores ⁊ eis hoc casu cõpetit negatoria: vt dicit Bar. in. l. si publicanꝰ. §. in oibꝰ. circa fi. ff.
2 de publicanis. ¶†Tertio p̃mitto qd̓ de natura negatorie in iuribꝰ incorporalibꝰ sufficit agẽte negare parti aduerse ius sibi cõpetere. l. ij. in prin. ⁊. l. loci corpꝰ. §. cõpetit. ff. si ser. ven. ⁊ in. §. eque. instit. de act. ⁊ nisi aduersarius ꝓbet sibi ius cõpetere dz succũbere ⁊ in iuribꝰ p̃allegatis. ⁊ ponit Spe. in ti. de iure emphi. in. §. nõ solũ. v̓si. lxiiij. ⁊ Bar. in. l. j. §. ij. ibi vlteriꝰ q̃ro ⁊c. ff.
3 de aqua quo. ⁊ esti. ¶†Videdũ est ergo mõ si dictꝰ nobilis Joannes de balma reus ꝓbauerit in hoc ꝓcessu ius sibi cõpetere in exactione dicti asserti pedagij/ de quo in ꝓcessu agit̃. Et dicẽdum est qd̓ nõ. Primo q: ipse nullũ p̃tensum titulũ in hoc ꝓcessu exhibuit p̲ qd̓ appareat qd̓ ipse possit dictũ assertũ pedagiũ exigere. Et si ipse de balma exhiberet quãdã mẽbranã/ de qua ipse mẽtionẽ fecit in sua cõparitione incipiẽte declarãdo titulum ⁊c. inserta. fo. xxxiij. adhuc p̲ exhibitionẽ talis mẽbrane nõ ꝓbaret se de balma ius sibi cõpetere in dicto asserto pedagio cũ ipse de balma in dicta cedula p̃tẽdat dictũ p̃tẽsum pedagiũ cõpetijsse cuidã mattheo de balma a quo cãm hr̃e p̃tendit: ⁊ tñ nullꝰ testiũ partis aduerse deponat qd̓ ip̃e Joannes de balma fuerit heres vel vniuersalis successor dicti matthei de balma.

[a] ¶Vectigaliũ. Vide. s. cõsi. j. ⁊ consi. lxv.

Tum

Tum etiam quia per exhibitionem dicte membrane non apparebit aliqđ ius pedagij eidē mattheo cōpetijsse: q2 ille a quo ipse mattheus p̄tēdebat cām habuisse: nullū ius habebat in p̄tēso pedagio/de quo agit̄.
4 ¶ † Nec obstat si dicat̄ prout p̄tendit dict⁹ Joannes de balma in suis articulis qđ ius pedagiū exigēdi ꝛ leuādi nō solū cōpetit ex cōcessione principis: imo etiā ex lōgissima possessione tāti tp̄is: cui⁹ initij memoria hōis nō existat: iuxta.c.sup quibusdā.§.p̄terea.extra de ver.sig. q2 ad hoc r̄ndetur multis medijs. ¶ Primo qđ nō ꝯstat per depositiones testiū dicti de balma de tāto tp̄e qđ nō extat memoria hōis in cōtrariū: q2 nō fuerūt examinati nisi aliqui testes/q̄ lꝫ deponere videant̄ de p̄tenso possessorio quadraginta vel q̄nquaginta annoꝝ: illud tñ tp̄s nō sufficit: vt illa p̄tensa exactio habeat vim cōstituti: iuxta dictū.§.p̄terea.ꝛ le.ꝛ no.in.d.l.vectigalia.ff.de publi. requirit̄ eñ hoc casu ꝓbatio centū annoꝝ/vt possit dici nō extare memoriā hōis in cōtrariū: q2 vita hōis est centū annoꝝ.l.an vsufructus.ff. de vsufr. Et dicti testes deponētes de p̄tēso possessorio partis aduerse.xl. vel q̄nquaginta annoꝝ nō deponūt qđ ita vt deponūt dici audiuerint a suis maiorib⁹: ꝛ iō nō ꝓbant eoꝝ depositiones tm̄ tp̄s qđ de initio nō stet memoria hōis vt dicit Bar. ꝛ ibi plene p eū in.l.in summa.§.idē labeo.lo.ij.ff.de aqua plu.arcen. Ideo nō hꝫ hoc casu locū dictus.§.p̄terea.de verb.sig. ex aduerso allegat⁹: sed poti⁹ facit dictus.§.p̄terea.ꝓ dictis mercatorib⁹ q̄3 ꝓ dicto nobili Joanne balma supplicato. ¶ Preterea pretensum ex aduerso possessorium exigendi dictum pretensum pedagium est contra ius commune: vt dixi supra in primo precuidentiali. Ideo nōn sufficiunt.xl. vel quinquaginta anni: sed requiritur tm̄ tp̄s qđ de initio memoria hōis nō existat. ¶ Nec sufficeret hoc casu bona fides sine titulo. per.c.j.de p̄scriptionib⁹.lib.vj. Ita etiā dicūt Hosti. ꝛ doct.in.c. ꝯuenit.extra de cēsi. Imo hoc casu: q2 illa quasi possessio ex aduerso p̄tensa est ꝯ ius vt supra dixi p̄sumit̄ mala fides in dicto de balma vt dicit Bar.in.l.j.§.ij. in peñ.q̄ōne ibi doctores reprehendūt Dy.ꝛc.ff.de iti.actuq3 priuato. Et ex illa pretēsa quasi possessione nō presumitur dictus de balma ius habuisse in dicto pretēso pedagio vt dicit Bar.in.d.l.j.§.ij.circa prin. ibi: q̄ro q̄d ꝓdest.ff.eo.de iti. actuq3 priuato. Et ꝓ hac p̄te ad corroboratione p̄missoꝝ facit.c.ad decimas.de resti.spo.lib.vj. ¶ Plus dico qđ illa ex aduerso p̄tensa possessio etiā si de tp̄e.xl. vel quinquaginta annoꝝ foret ꝓbata de nullo releuat dictū de balma cū ipse de balma in septimo suoꝝ articuloꝝ primo loco in cā traditoꝝ fateatur dictuꝫ p̄tensum pedagiū exegisse ꝛ recuperasse arrestādo ꝛ detinēdo mercatores ibidem transeūtes: etiā sine cause cognitione ꝛ absq3 licētia alicui⁹ p̄sidis vt fatet̄ ipse de balma in octauo suoꝝ articuloꝝ incipientiū q2 nobilis ꝛc. ꝛ ita etiā deponūt testes dictoꝝ mercatoꝝ ex quib⁹ arrestatione ꝛ detētione mercatoꝝ sine titulo ꝛ absq3 cognitione p̄sumitur extorsio violenta vel clādestinitas in dicto de balma: q2 qñ baro vel alius potēs vsus est aliquo p̄tenso iure supra nō potētem ꝛ maxime qñ arrestat vel gagiat vel arrestari ꝛ gagiari facit sine cause cognitione vt in casu de quo hic agit̄ p̄sumitur extorsio ꝛ violētia vel clādestinitas.ff.qđ metus cā.l.fi.§.peñ.ꝛ no.extra de postu.p̄la.in.c.bone.p Inno.ꝛ de p̄scriptionib⁹ in.c.si diligēti.p Inno.ꝛ p Spe.in titu.de p̄scriptionib⁹.versi.hoc etiā no.ꝛc. ꝛ facit qđ ibi no.per Jo.an.in addi.ꝛ p Joā.fa.ꝛ do.in.l.si certis annis.C.de pactis.ꝛ insti.de act.in.§.eque.in.iij.q.principali.circa fi.ver.illud autem no.ꝛc.vbi ponit notabiliter Jo.fab.ꝛ p Bal.in.l.ij.C.de sen. Quo casu consuetudo vel p̄scriptio etiā longissima nō sufficit q2 esset irrationabilis et inductiua peccati ꝛ abest bona fides vt in.c.fi.extra de cōsue.ꝛ de p̄scriptionib⁹.c.q2 nō omne.ꝛ de reg.iur.c.male fidei.li.vj.ꝛ in aut.vt nulli iudicū. in p̄n. colla.ix.
5 ¶ † Alia etiā cōsideratione nō dꝫ ipse de balma exactione dicti pretensi peda-

gij vti neq; gaudere cũ ipse non occurrerit neq; succurrerit tꝑibus retro lapsis periculis nauigiorum de quibus ipse fatetur in tertio dictoꝝ suorum articulorum incipientium quia nobilis ⁊c. vt etiam deponunt testes dictoꝝ mercatoꝝ insertorum in processu.fo.lxvj.⁊ folijs sequentibus: quia ab initio mũdi talia pedagia fuerũt instituta vt recipiens teneatur reparare vias ⁊ pontes ⁊ saluare soluentem in persona ⁊ bonis infra descriptum suum vt hec plene et multa alia ad ꝓpositũ istud faciẽtia ponit elegãter dñs Host.in sum.in tit. de cẽs. in §.ex quibus causis.⁊ maxime in versi.exactiones.⁊ ꝟ.sequẽti.⁊ ꝟsi.breuiter. ⁊ versi.fi.⁊ cum dictus de balma premissa ad que de iure tenetur nõ facit carere debet cõmodo pedagij si qđ ibi sibi cõpeteret tn.c.cum cessante.extra de appel. cum multis si. ¶Est etiã aduertendum qđ domini camere cõputorum dalphi. referũt in processu.fo.iij.qđ in camera cõputorum dalphi.non reperitur qđ dictus de balma ibidem percipiat dictũ assertũ pedagiũ: si enim habuisset pedagium repertum fuisset in denominatione feudi facta per dictum de balma vel eius predecessorum ideo illo asserto pedagio vti nõ debet. ¶Alia etiam consideratione sua est ferẽda pro dictis mercatoribꝰ supplicantibus quia ⁊ si ipse de balma ibi haberet iusto titulo aliqđ pedagium prout non habet per supra deducta: ipse de balma abutitur illo pretenso pedagio quia licet nõ consueuisset ibi solui nisi vnus denarius ꝓ fundo nauis mercãtijs onerata vt deponunt testes dictoꝝ mercatoꝝ.fo.xlvj.⁊ filijs ibi seq. Ipse tñ de balma exigere nitiť ꝓ qualibet naui onerata mercantijs quinq; solidos vt deponũt alij testes dictoꝝ mercatoꝝ insertoꝝ.fo.lxvj.⁊ folijs ibi seq lȝ ipse de balma palliãdo eius malũ titulum dicat in quinto suoꝝ articuloꝝ incipientiũ: quia nobilis ⁊c. qđ dictos quinq; solidos ꝑcipit alia rõne: sed testes dictoꝝ mercatoꝝ.fo.lxvj.⁊ ibi sequentibus.deponũt qđ ipse de balma dictos quinq; solidos nõ petit nisi rõne dicti pretensi pedagij. Item etiã licet pro naui onerata caseis nõ exigereť nisi vnus caseus: ipse tñ de balma exigit qñq; sex/qñq; octo: qñq; decez caseos ad eiꝰ volũtatem ⁊ recusantes soluere ibi arrestat ⁊ detinet donec soluerint iuxta eiꝰ volũtatem vt deponũt dicti.fo.lxvj. et folijs ibi sequentibꝰ: ideo si eidem de balma cõpeteret ius exigẽdi dictũ pedagium prout tñ non cõpetit per.§.deducta deberet illo iure priuari ipse de balma.causantibꝰ illis abusibus predeclaratis ⁊ alijs ex processu apparentibꝰ iuxta ea que le.⁊ not.in.c.tuarũ. extra de priuilegijs ⁊ excessibus priuilegiatoꝝ. ¶Ulterius etiã alia cõsideratione potest et dȝ assertus titulus dicti de balma presumi inualidus et nullum in laco vertriaci habuisse pedagiũ. Primo qꝛ in quarto suorum articulorum incipientium possessorum ⁊c. insertoꝝ.fo.x. ipse de balma asseruit assertũ pedagium de quo hic agitur deberi ad causaȝ portus ꝟrubij. Et postea in alijs suis articulis incipiẽtibus etiam ius vectigalis ⁊c. asserit sibi cõpetere ad causam sue domꝰ vertriaci. Scđo quia ipse de balma in dictis suis primis articulis asseruit nõ cõpetere sibi in dicto pretenso pedagio nisi medietatem: alia medietate remanẽte domino duci Sabaudie. Et in alijs secundis suis articulis asserit insolidum sibi competere. ex quibus variationibus assertus titulus per dictum de balma in hac causa allegatus redditur suspectus ⁊ non verus etiaȝ si de dicta membrana constaret. Hinc est qđ dicitur qđ in criminalibus varians torquetur propter malam suspitionem que de eo habetur causante variatione vt plene per Bar. et doc.in.l.diuus.⁊.l.maritus.⁊ in.l.fi.ff.de questionibus. Nec potest excusari ipse de balma sub colore pretensi erroris: quia eius aduocatus illa non proposuisset nisi ita per dictum de balma circa initium processus fuisset informatus quia non est verisimile quod eius aduocatus diuinauerit: nec potuit ipse de balma postea mutare consilium in preiudicium dictoꝝ mercatoꝝ per.c.muta-

re.de re.iur.li.vj.cū multis s. Iō ex causis premissis videt mihi Guidoni pape subsignato fulam fore ferendā in hac causa p dictis mercatorib⁹ ⁊ cōtra dictū de balma: q: nō docet de aliquo pretēso titulo q ipse debeat recipere quinq solidos ⁊ de caseis ad ei⁹ voluntatē. Nec de aliqua iusta ⁊ valida possessione seu quasi iuxta superius deducta ⁊ allegata.

¶Summarium.

1 Iudex qñ iuridice possit corā alio trahi.
2 Cride qñ dicantur fieri iuridice.
3 Emptores fructuū canonicorū an gaudeant eorum priuilegio.
4 Bannum ad aliquem spectare qualiter probatur.

¶Consilium.clj.

Circa pcessum diffiniēdū in venerabili curia parlamēti inter R. in xpo prēm ⁊ dñm/dñm archiepm ⁊ cōcomitē vien. ⁊ dñm stephanū bertalis legū doc. iudicē curie cōis dñoꝝ comitū viēne ex vna pte. Et venerabiles viros dños decanū ⁊ captl̄m eccl̄ie vien. ex altera videnf in iure examināda q̄sita subscripta p declaratiōe iuris ⁊ intētiōis dictoꝝ reuerēdissimi dñi archiepi viennēsis ⁊ dicti dñi stephani bertalis originaliter supplicātis. ¶Primo si dicti dñi decan⁹ ⁊ capitulū potuerint iuridice in causam trahere dictū dñm stephanū bertalis corā dño offi. lugdu. asserto sub cōseruatore iurium dictorū dominorū decani ⁊ capituli. ¶Scdo si cride facte viēne de precepto dicti domini stephani bertalis iudicis pdicti super facto bānivini inserte in processu fo. xxxviij. possunt dici facte fuisse mim⁹ iuridice ⁊ cōtra mētē ⁊ tenorē pactionū ex aduerso productarū in processu. fo. xlix. vel ne. ¶Tertio si arrendatores fructuū canonicatuū dictorū dominorū canonicorū possint vina ex vineis dictorū dominorū canonicorū puenietia vēdere durāte dicto bāno si inchoauerint vēdere doliū vini. x. sextorū. per. iiij. dies ante inchoationē dicti bāni: ⁊ si dicti arrendatores debeant gaudere dictis pactiōib⁹ sicut dicti domini canonici. ¶Quarto si p tenorē dicti pcessus appareat dictū bānū vini in ciuitate viēne pertinere dicto. R. domino archiepō viēnensi modo ⁊ forma declaratis in. j. ij. iij. ⁊. iiij. articulorum dicti. R. domini archiepiscopi viennēsis incipientium vt vobis magnifico dalph. parlamento ⁊c. ¶†Ad primū quesitū si dict⁹ dominus stephanus
1 bertalis iudex pfat⁹ potuerit iuridice trahi pterita pdictarū cridarū corā dicto dño officiali lugdu. vt cōseruatore iuriū dictorum dominorū decani ⁊ capituli vienen. eccl̄ie. Et videt q non potuerit ibi iuridice trahi in cām corā dicto dño officiali lugd. ¶Primo q: de asserta litera pseruatoria per cōciliū Basiliēse vt pdicit cōcessa ⁊ inserta in pcessu. fo. xxj. nō legitime cōstat: q: non fuit pductū pretensum originale nisi pretēsa copia inserta in alia litera cōcessa p dñm Martinū audery quōdā officialē viensem: iō nō pbat vt in aut. si qs in aliquo documēto. C. de edē. ⁊ legit ⁊ no. in. c. j. extra de fide instru. Maxime q: parte cui⁹ interest nō vocata dicta mēbrana ibi pretēditur copiata vt dicit Cyn. in. d. aut. ¶Scdo q: ⁊ si cōstaret de pretēso originali dicte litere pciliū basiliē. adhuc nullā potestatē habuerat dict⁹ officialis lug. ex pretensa subdelegatiōe dicti quōdam officialis vien. cū ipse officialis vien. nō potuerit pseruator decerni p dictū cōciliū basiliē. p tex. in. c. hac cōsti. in pn. de offi. deleg. li. vj. ¶Tertio q: ⁊ si constaret de dicta pretensa cōseruatoria ipse officialis vien. adhuc nō potuerit subdelegare dictum officialem lugdu cum nō continentur in pretensa litera cōseruatoria per dictum. c. hac constitutione in §. vires quoq. ¶Quarto quia mortu⁹ est papa eugenius cui⁹ tpe dicte asserte cōseruatorie dicuntur concesse ⁊ similiter cōcilium Basiliense viribus nō subsistit: q: finiuit ei⁹ potestas plu-

ribus annis retro lapsis. Et sil'r etiam ab humanis decessit plures anni sunt elapsi: re integra dict⁹ dñs officialis viennen̄. Ideo dict⁹ dñs officialis; Lugd. nullā iurisditionē circa hec habuit: ⁊ gesta per eum circa hec viribus nō subsistunt per. d. c. hac cōstitutione. in § officiū. de offi. deleg. li. vj. licet in dicta asserta cōseruatoria dicatur nō obstātibus cōtrarijs cōstitutionibus apostolicis: q2 illa generalis nō obstantia nihil operatur cum ibi nō fiat specialis mentio de. d. c. hac cōstitutione. per ea que leguntur ⁊ no. in. l. j. C. quan. impe. inter pupil. ⁊ vi. ⁊ ibi ita tenet Cy. quia nisi fiat mentio specialis videtur deesse consensus. ar. l. sed ⁊ si quis. § quesitū. ff. si quis cau. ⁊ in. l. cū aquiliana. ff. de transact. ⁊ tenet Pe. Ja. in ti. de condi. ex lege. insti. de actio. in § quadrupli. Si enim dictuz concilium Basiliense voluisset derogare dispositioni dicti. ca. hac cōstitutione. bene expressisset sicut expressit aliam cōstitutionē bonifacij octaui disponētis neminem posse trahi vltra vnā dietā a fine diocesis. arg. in. c. ad audientiam. extra de deci. ⁊ alibi dicitur qd̄ si imperator voluisset bene expressisset. C. de ca. tollen. in. l. vna § nā si cōtrariā voluisset. Tales enim littere cōseruatorie sunt odiose: q2 tollunt ordinariā iurisditionē vt dicit Jo. an. in addi. spec. in titu. de offi. delega. circa fi. ideo nō sunt ampliande sed restringende in. l. cū quidam. ff. de libe. ⁊ posthu. ⁊ in. c. odia. de re. iur. li. vj. ⁊ non debet in talibus fieri extensio sed restrictio vt ius cōmune non ledat̄ sed ad ius cōmune reducat̄. l. ex facto. ff. de vulga. Et hec procedunt maxime quia dicte asserte littere cōseruatorie sunt simplicis iustitie: ⁊ non sunt littere gratie: q2 ibi nō exprimit̄ qd̄ sint lr̄e gratie ideo morte delegātis finitū fuit mandatū: vt dicit Jo. fa. insti. mādati. in § itē si adhuc. Et facit ad hoc ratio: q2 littere inquisitorū heretice prauitatis non finiuntur morte delegātis: vt in. c. ne aliqui. de heret. ⁊ ibi est speciale. ideo in cōtrariū ius cōe vt dicit io. fa. vbi. s. Ideo gesta per dñm offi. Lugd. viribus non subsistunt tanq̄ a non suo iudice. vt. l. j. ⁊ ij. C. si a nō cōpetenti iudice. cū si. Maxime q2 dictus dñs stephanus bertalis non prorogauit iurisdictionē dicti offi. Lugd. nec corā eo cōparuit: qd̄ apparet in dicto processu: q2 si iurisditionē dicti offi. lugd. prorogasset nō potuisset postea penitere ⁊ supplicare curie parla. prout supplicauit. iuxta ea que le. ⁊ no. in. l. j. ⁊ ij. ff. de iudicijs. ⁊ in. l. si conuenerit. ff. de iur. om. iudi. ⁊ in. l. si quis ex consensu. ff. de episco. audi. ideo dicta venerabilis curia parla. premissis attentis ⁊ consideratis inhibuit dicte parti aduerse ne traderet dictū dñm stephanum bertalis coraz dicto domino offi. lugd. vt
a patet in processu. fo. lxx. ⁊ hoc de primo quesito. ¶ † Ad secundum quesitum si cride de quibus agitur possint dici facte fuisse minus iuridice ⁊ contra mentē dictarū pactionū: ⁊ circa hoc indubitāter dici debet qd̄ dicte cride fuerunt facte iuridice ⁊ s̄m mentē dictarū pactionū: q2 facte fuerūt p̄ cōseruatione iuriū dicte ecclesie: videlicet dicti bāni vini qd̄ ptinet dicto. R. dño archiepō vienen̄. ad cāz dicte sue ecclesie: ⁊ cōseruauit in ipsis cridis iura dñorū canonicorū dicte eccl'ie in ipsis cridis nolatorū: q2 illi canonici ibi nominati per. iiij. vel. v. dies an̄ inchoationē dicti bāni inceperant vinū vendere ⁊ in dictis cridis declarat̄. ibi: (excepte de messieurs le pnteur ⁊c.) ⁊ sequit̄ (qui ont faict cōmencer de vendre quatre ou cinq iours deuant le cōmencemēt dudit ban ⁊c.) In hoc em̄ ipse dñs iudex cōseruauit dictis dñis canonicis eorū prerogatiuas s̄m tenorē dictarum pactionū. Et oēs alij dñi cano. si inchoassent eorū vina vendere per. iiij. vel. v. dies an̄ ichoationē. dicti bāni fuissent sil'r exceptati i dictis cridis. Sed q2 alij dñi canonici nō inchoauerūt vina eorū vēdere iō nō fuerūt exceptati in dictis cridis: prout nec etiā erat necesse q2 nō inchoauerūt ante bānū vēdere: ⁊ remanent sub prohibitione tales canonici qui nō inchoauerūt vēdere eoꝝ vina s̄cdꝫ dictas pactiones: ideo indebite cōquesti fuerūt de dictis cridis dicto dño offi.

iugō. quia i ipsis cridis fuerūt in qualibet sui parte obseruate ipse pactiões si bene ad dictas cridas attēdatur tā respectu dicti dñi archiepiscopi q̄ dictoꝝ dominoꝝ canonicoꝝ: ideo iuridice facte fuerāt dicte cride: licet per iudicem secularē fuerint fieri ordinate: cum facte fuerint ad vtilitatē ecclesie: ⁊ personarum ecclesiasticarum quia secundum docto. vt refert hen. bohyc. in. c. que in ecclesiarū extra. de cōsti. si statuta vel ordinationes facte per potestatē tēporalem sint vtiles ⁊ fauorabiles ecclesie ⁊ clericis existūt valent ⁊ tenent etiā respectu clericoꝝ nisi p papā spāliter fuisset ꝓhibitū. l. ij. C. de epi. ⁊ cle. ⁊. x. di. c. i. sed dicte cride fuerūt vtiles ⁊ fauorabiles dicte ecclesie ⁊ dñis canonicis eisdē: quia facte fuerūt in qualibet eoꝝ parte in obseruantiā dictarū pactionū de quibus ipsi canonici in hac causa se iuuāt per. §. declarata igitur ⁊c. ⁊ vinee. d. dñorum canonicoꝝ ad illud onus nō vēdēdi eoꝝ vina durāte dicto bāno potuerūt per dictas pactiões astringi: immo ⁊ p statuta laycoꝝ potuerūt tēporibus lapsis dicti dñi canonici astringi etiā de vineis que ex largitiōe laycoꝝ ad eos ex post peruenerūt: vt hec ꝓbant ex dictis Bar. in. l. si quis accusatorē. §. sciendū. ff. de mu. ⁊ ho. ⁊ ibi dicit Barto. hec colligi ex dictis inno. in. c. postulasti. extra de fo. cōpe. ⁊ potuit ꝓpterea. d. dñs step. bertal. iudex prefatus inhiberi facere ne durante bāno vini dicti. R. dñi archie. alius auderet vinū vēdere. Et nō solū pōt iudex modū in emēdo vinū imponere ex officio suo: immo etiā in emendo blada pōt p̄ciū ⁊ politiā imponere ⁊ cōtra edictū iudicis faciētes puniūtur p tex. feu. d pace tenēda ⁊ i eius violatoribus. in. §. si miles aduersus militē. alioq̄ n vanū ⁊ inane esset iperiū. l. fi. ff. ne q̄d in loco publico: ⁊ cū etiā ista politia cōcernat ēt vtilitatē personarum ecclesiasticarum valēt etiā talia etiā quo ad personas ecclesiasticas p supra allegata. Nō enim est olo expeditū q̄d iudex laicus non habeat potestatem in personas ecclesiasticas: quia immo habet maxime in tribus casibus notatis per glo. in. c. tua. lo. i. de decimis in antiquis. Et similiter etiā habet iurisditionē in clericos in causis feudalibus per tex. secundū vnū intellectum per. doc. cōiter approbatum in. c. verū. extra de fo. cōpe. Et dicit Imola in dicto. c. verū. quod ex consuetudine potest iudex secularis supplere negligētiam iudicis ecclesiastici. De qua negligentia dictoꝝ dñorum canonicorum satis constat ex processu per lecturam instrumenti ex aduerso producti fo. xl. per quod apparet q̄d ante dictas cridas ipsi dñi de capitulo nullū iudicē statuerāt sed tempore dicti instrumenti ordinauerunt duos dies pro puniēdo transgredientes dictas pactiones ideo tēpore dictarum cridarum cū ibi esset iudex potuit dictus dñs stephanus bertalis iudex prefatus fieri facere dictas cridas de quibus agitur maxime in defectu iudicis dicti capituli p ea que dicit Imo. vbi. s. etiam per testes pro parte dicti. R. dñi archiepiscopi examinatos super quinto suorum articulorum incipientiū. vt vobis ⁊c. insertorum. fo. lxiij. appareret dictū dominū iudicē dominoꝝ comitum vienne fuisse ⁊ esse in illa quasi possessiua fieri faciendi dictas cridas etiā ex suo officio vt etiā deponūt testes dicti. R. dñi archiepi sup secundo tertio articulorum suorum incipientiū reuerendissimus ⁊c. fo. cxx. ⁊ foliis ibi sequentibus. Circa q̄d est etiā considerandū: quod licet posset dici: vt p aduersa p̄tēdit q̄d dicte cride cōprehēderēt dictos canonicos qui nō inchoauerūt vinū vendere ante dictū bannum per quatuor dies hoc est incidēter q: principalr facta fuerūt ꝯtra omnes ciues laycos. ideo valuerūt dicte cride quo ad clericos: q: licet iudex laycus de questione vsuraꝝ que spectat ad iudicē ecclesiasticū nō possit cognoscere principaliter: potest tā incidenter cognoscere vt dicit ⁊ tenet Jo. ferrarij in titu. in forma oppositionis contra iudicē suspectū in gloss. super verbis. Nec fuisse iudicē cōpetentē in. ij. colū. ibi an autem incidenter iudex secularis ⁊c. ⁊ allegat. idē tenere Hostiens.

a ¶ Cle. di a spendiosaȝ. bar. tenet cõtrariuȝ in. l. ij. ff. de iuris. om. iudi.

& archi. xiiij. q. iij. q. c. quid dicã. de quo per Jo. an. in cle. dispendiosam[a] de iudice. Nec possunt dicti canonici qui nõ inchoauerũt vina sua vendere ante inchoationẽ dicti bãni pretẽdere se lesos quia etiã ex forma & mente dicte cõpositionis de qua & ipsi se iuuãt canonici nõ possunt vẽdere eorũ vina nisi inchoauerint vẽdere per quatuor dies ante inchoationẽ dicti banni: et iste est verus intellectus dictarũ pactionũ. ¶ Et si dicat prout pretẽdit pars aduersa in. vj. suorũ articu. incipiẽtiũ ad finẽ &c. pretendit quod tẽpore dictarũ cridaruȝ dñs michael chapuysij canonicus dicte ecclesie vadi faciebat vinuȝ doliũ inchoari ante dictũ bãnum & qui nõ fuit in dictis cridis exceptatus & sic facte fuerunt dicte cride in preiudiciũ dictorũ canonicorũ. ¶ Ad hoc respõdet multis modis. Primo quod margareta chapuysie soror dicti dñi michaelis cuius depositio est inserta in processu. fo. ccxvij. verso. nõ facit fidẽ primo quia soror dicti dñi michaelis & sic suspecta. Scdo quia dicta margareta est sola & singularis in sua tali quali depositione: ideo nõ est eidẽ credẽdũ. l. iurisiurãdi in fi. C. de testi. nec obstat depositio anthonij simbardi inserta. fo. ccix. verso: quia dicit se nihil scire de contentis in dicto sexto arti. & licet ipse testis circa finẽ depositionis dicat quod dicta margareta vno anno per ante vẽdiderat de vino dicti dñi michaelis: illa tamẽ depositio non prodest parti aduerse quia deponit per verbũ videre suo. itẽ quia nõ deponit de anno precedenti: vt videri etiaȝ potest ex lectura eius depositionis. Tertio quia dicta margareta vendidit dictũ vinũ in domo dicti sui quondã viri vt ipsa deponit: ideo presumitur fuisse de vino dicti sui viri et vino dicti dñi michaelis chapuysij. nec deponit dicta margareta quod vinũ fuisset dicti dñi michaelis: & illa ratio fuit iusta: quia ipse dñs michael in dictis cridis nõ fuit exceptatus quia si dictũ vinũ venditũ fuisset in claustro & domo dicti dñi michaelis dictus dominus iudex eum exceptasset in dictis cridis sicut exceptauit alios qui inchoauerant vinum vendere ante dictum bannuȝ: & ita est verisimiliter credendum. Immo quod peius est dicta margareta non deposuit veraciter: quia propter prohibitionem sibi factã ipsa reliquit vinũ vendere vt deponit. xiiij. testis super. vij. arti. dicti Re. dñi archiepiscopi incipientium pars supplicãs &c. fo. cxlviij. ideo dicti canonici absque grauamine cõquesti fuerunt dicto dño officiali lugd. Et indebite petit in hac causa pars aduersa dictas cridas reuocari: cum fuerint facte iuxta mentem & tenorem dictarũ pactionũ vt supra satis

3 late declaratur: & hoc de secũdo quesito. ¶ Ad tertiũ quesitũ. si arrendatores & emptores fructuũ & vinorum dictorũ dominorũ canonicorũ videant fuisse cõprehẽsi in dictis pactionibus vt ipsi gaudeãt eodẽ priuilegio dictorũ dñorũ canonicorũ in vẽditiõe vini tpe bãni prout pars aduersa ptẽdit. Ad hoc dicẽdũ est quod nõ debẽt gaudere dictis pactionibus & priuilegio dictorũ dñorũ canonicorũ vt dicit & tȝ expresse archi. in. c. quãq̃. de cẽsi. li. vj. Et videt idẽ tenere spe. in ti. de immu. ecclesiarũ. in fi. quia ex mutatiõe psone mutat rei cõditio vt dicit bar. in. l. paulus rñdit per procuratorẽ. ff. de ac. he. ¶ Nec obstat quod pars aduersa pretẽdit

se esse in possessione per subrogatos & arrēdatores vina sua possevēdere tpe bā ni dūmō inchoēt vēdere p quatuor vel quinqȝ dies ante inchoationē bāni. Qr testes sup illo ptēso possessorio deponētes sunt partiales: & sunt illi qui cōmise rūt abusus pro quib⁹ abusib⁹ venūt puniēdi & sic in cā quasi ppria ideo eisdē testibus nō est fides adhibēda iuxta ea que dicit Bar.in.l.deferre.§.idē decre uerūt.ff.de iure fisci. Preterea dictus.R.dñs archieps vieñ.& eius pdecessores semp querelauerūt in iudicio & extra cōtra tales inhiberiqȝ fecerūt eisdē pretē sis arrēdatorib⁹ & subrogatis ne dicta vina sic vt facere intendebāt vēderent & quibus inhibitionibus ipsi asserti arrēdatores & subrogati acquieuerūt vt de ponunt testes dicti.R.dñi archiepi: vez primus terti⁹.iiij.ix.x.xi.xiij.& xiiij.sup xi.& xij.arti.dicti.R.dñi archiepi incipientiū pars supplicās &c.insertis.fo.cxij. Ideo nō pñt dici dicti dñi canonici esse in illa pretēsa possessiōe eoꝝ vina pos se vēdere per arrēdatorē & alios in eis subrogatos per ter.in.l.nemo.C.de acq. pos.& facit gl.in.c.cōmissa.de elec.super verbo pacificā.lib.vi. Et ad interrūpē dum talem possessionē ex aduerso pretensa nō solū requirit iudicialis ꝯtrouer sia imo sufficit etiā extraiudicialis: vt per Paulū de leazaris in cle.gr̃e. de pre scrip.quē ibi sequit de zabarellis. Et qḋ ad hec sufficiat etiā extraiudicialis cō trouersia factūt que dicit Bar.in.l.amplius non peti.ff.rem ratā haberi.& in.l. meuius.§.tres heredes.ff.ad trebel. ¶ Plus dico qḋ nō fuit necesse intrare illā materiā arrēdatorū & subrogatorū: cū per processum nō appareat qḋ tēpore di ctarū cridarū aliquis arrēdator vel subrogatus incepisset vinū vēdere ante in choationē dicti banni: & sic quo ad tales subrogatos si q̄ fuissent legitime pro cesserūt dicte cride. Uerū qr ambe partes in deductiōe suoꝝ articuloꝝ in causa creditoꝝ intrauerunt incidēter etiā illū articulū arrēdatoꝝ & subrogatoꝝ: ideo dñi mei de parla.si voluerint potuerūt etiā declarare dictos subrogatos & arrē datores nō debere gaudere in hac pte ꝓrogatiōis dictorū dñorū cano. insequē do opi.archi.in.d.c.ꝙ̄ꝑ.de cēsi.lib.vi.qui ibi expresse tenet vt dicti dñi canoni ci sint decetero in causa dicti abusus: & vt decetero non faciāt eoꝝ bona vēdere per tales arrendatores & subrogatos contra mentē dicte cōpositionis etiaȝ qr possessorium per dictos dños canonicatuū allegatorū non debet dici possesso rium per ea que supra proxime allegaui.

4 ¶ Ad quartum quesitū si appareat tenorē pñtis ꝓcessus dictū bānū spectare et pertinere dicto.R.dño archiepō Uieñ.ad cām dicte sue ecclesie: & dico qḋ sic etiā per propriā cōfessionē dictoꝝ dñoꝝ canonicorum qr pro parte ipsorū do minorū canonicorū fuit in hoc processu productū instrumentū dicte cōpositio nis & insertū.fo.xliij.in quo legit qḋ dictū bānū insolidū spectat ipsi.R.dño ar chiepō ipsi em dñi canonici pducēdo dictā cōpositionē cēsentur oīa cōtenta et descripta confessi fuisse.per ea que le.& no.per gl.& doc.in.l.cū precū.C. de libe. cā. Tū etiā quia oēs testes hincinde in causa examinati ita deponūt: & est ipse R.dñs archiepūs in possessiōe seu quasi dicti bāni vt clare ex tenore dicti ꝓces sus colligit & apparet etiā per visitatiōes tabernarū factas pro & nomine dicti dñi archiepi de quibus in ꝓcessu & hoc de quarto & vltimo quesito. Et premissa dico ego Guido pape subsignatus salua semper meliori determinatiōe cuiusli bet alterius melius me sentientis.

¶ Summarium.

1 Membrana sine testibus non probat.
2 Solutio legatorum ad quem spectet insolidum.
3 Legatum ad pias causas peti nequit nisi cautione prestita de eo in easdeȝ cau sas conuertendo.

¶ Consilium.clij.

Processus qui pendet ad diffiniendū corā vobis venerabili viro dn̄o officiali Gratianop. inter Petrū grossi ossis ⁊ Joan̄ē baronis temere agētes ex vna parte: ⁊ Joānetā iusse se defendentē ex altera vitio subiacet nullitatis culpa ⁊ vitio dictorum agentium.

1 ¶Quia quedaz mēbrana loco asserte procurationis ex aduerso producta in qua asseritur potestas claudij valerij qui dictā cām pro dictis actoribus cōduxit nō est ꝓbatoria cū in eadē nō reperiant̄ descripti aliqui testes: quorū tn̄ p̄ntia in quolibet actu saltim extraiudiciario requirat̄: aliter nō probat assertū instrumentū. l. gn̄ali. C. de tabu. li. x. ⁊ cū dicta mēbrana loco pretēse ⁊ procurationis producta nō probet: ꝓcessus iste subiacet vitio nullitatis. l. licet. C. de procuratoribus cū si. ideo ph̄s ꝓcessus dz ꝓnūciari nullus: ⁊ ipsi actores: quorū defectu ꝓcessus est nullus debēt in expēsis dicte Joānete condēnari. l. properandū. in. §. eū quē temere. ff. de iudi. ¶Et si dicta mēbrana ex aduerso producta fuisset probatoria adhuc dicta Joanneta iusse rea respectu negocij principalis absolui deberet ab impetitionibus dictorū temere agentiū causis subscriptis ex processu apparētibus. ¶Primo respectu Joā. baronis qui in cōclusione libelli sui petit sex flore. vt pretēsus exequutor asserti testamēti lancelloti iusse. vt patet in tertio articulorū libelli. Qz vt legit̄. in asserto testamento in processu ꝓducto dict⁹ Joā. baronis nō fuit ordinatus exequutor in dicto asserto testō. ¶Sed qdā Jo. de burgo. vt ibi in ipō asserto testō legit̄ ideo repellēdus ipse baronis cū sibi non cōpetat ius agēdi: qz nemo sine actiōe experitur. l. si pupilli. §. videmus. ff. de neg. gest. ⁊ pōt apponi ꝯtra dictū libellū partis aduerse qd̄ actio non cōpetit agēti. vt dicit ⁊ plene ponit Bar. in l. cū quereretur. ff. iudi. sol. ⁊ debet propterea sequi sn̄ia absolutoria. l. bibinus in fi. ff. de pac. iuncta. l. j. §. j. ff. si mensor falsum modū dixerit. ¶Scd̄o qz dictus baronis petit in conclusione libelli sex florēn. non solum pro pretēsis funerarijs: sed etiā pro pretensis medicinis: ⁊ dz ministratorl pretēsa infirmitate dicti lācelloti. Et qd̄ etiā pro pretēsis medicinis petant̄ dicti sex flore. ꝑ dictū baronis declarat̄ in. xiij. ar. dicti libelli. Et sic nō petunt̄ pro pretenso legato sed pro pretenso debito. Et qd̄ pretensum debitum pro pretensis medicinis non teneatur soluere dicta Joanneta patet quia pars aduersa pretendit in dicto suo libello qd̄ dicta Joāneta non fuit heres instituta per dictū lancellotum qz eius matrē heredē instituit ⁊ sibi substituit dictā Joānetā iuste vt legitur in quinto articulorū dicti libelli: ideo cum ipsa Joanneta non fuit heres dicti lācelloti fideicōmissoria non tenetur propterea ad solutionē debitorū dicti lācelloti: vcz medicinarū nisi pro trib⁹ partib⁹ vt legit̄ ⁊ no. in. l. j. C. ad treb. ⁊ ponit Jo. ferrarij in titulo libellus quo agitur ex substitutione super verbo ac fideicommissum.

2 †Qd̄ secus est in legatis: qz solutio legatorū spectat insolidū ad fideicōmissariū. l. fi. C. ad treb. facit. l. j. §. fi. ⁊ ibi gl. ff. ad treb. nisi appareat alia volūtas defuncti. puta qn̄ testator iniūxit heredi nolatim onus legatorū vt dicit Odofred⁹ in d. l. fi. C. ad treb. in fi. Preterea nullus testiū deponit qd̄ dictus baronis soluerit aliquid pro dictis assertis medicinis. Et si Petrus signoreti ex aduerso examinatus videt̄ deponere de quatuor florēn. pro assertis medicinis ille Petrus signoreti est solus in sua pretēsa depositiōe ideo nō est eidē credēdū. l. iurisiurādi in fi. C. de testi. cū si. ¶Tertio male petit dict⁹ baronis dictos sex flore. qz in dicto testō pretēdūtur legati ꝯfratrie btī Bartholomei auinionis. ⁊ tn̄ nō ꝯstat per processum qd̄ ipse habeat ptātē a dicta confratria petēdi dictos sex florēn.

3 ¶†Quarto qz ⁊ si ipse baronis haberet ptātē a dicta cōfratria beati Bartholomei dictos sex florēn. petēdi ꝓut nō hz: illi. vj. floreni fuerūt ordinati cōuerti in reparationib⁹ ⁊ alijs necessarijs domus eleemosine pelliparioꝝ auinionis.

Et sic sub modo sunt relicti sex floreni qui nõ possint propterea peti nisi prius prestita cautione de ꝯuertẽdo ipsos sex floreñ. in dictis reparationib⁹. Et aliis necessariis dicte dom⁹ eleemosine pellipariorum per tex. in sim̃ in. l. sancim⁹. C. de nup. vbi si q̃d datũ fuerit pro filia maritãda qḋ filia illud petere nõ põt donec die nuptiarũ. vt ibi tex. Uel nisi prestita cautione de nubẽdo iuxta. l. quib⁹ diebus. §. fi. ff. de cõdi. ⁊ demõ. q̃ cautio fuit in ꝓcessu petita ⁊ nõ pſtita ideo absolui debet reus. ¶ Quo aũt ad petrũ grossi offis cõactorẽ ẽt male ⁊ temerarie petit sex floreñ. de octo floreñ. de quib⁹ in scḋo arti. dicti libelli fit mẽtio. Q: in dicto testõ d: qḋ dicti octo floreñ. debeãt distribui ad ordinationẽ duorum executorũ ibi noiatorum. Et tñ ipse grossi offis nõ est solus executor sed est vnus ali⁹ executor in dicto testõ noiatus vꝫ Jo. de burgo q̃ nihil petit nec agit in hac causa ideo dicto grossi nõ cõpetit insolidũ actio cũ nõ fuerint cõstituti executores q̃libet insolidũ attẽto maxime qḋ dict⁹ Joãnes de burgo non est mortuus nec est absens siue in remotis partib⁹ sed in auinione ideo dictus grossi offis nõ põt insolidũ agere vt in. c. ij. in fi. de test. li. vj. ⁊ opꝫ ante oia qḋ dictus Jo. de burgo alter executorum nõ potuerit in hac pretẽsa executione interesse arg. c. cũ causaꝫ. extra de offi. deleg. ¶ Scḋo etiã male petit dictus grossi offis assertus executor q: ipse testator non disposuit neqꝫ voluit qḋ ei⁹ heres soluerit dictos octo flore. Sed ordinauit in dicto suo testamẽto qḋ de bonis ipsius testatoris caperentur et ad inquãtũ vẽderent vsqꝫ ad summã dictorum octo floreñ. ⁊ inde preciũ per executores reciperẽt ideo male petit dictus grossi offis petẽdo aliter q̃ per testatorẽ dispositũ q: debebat insequi volũtatem ipsius testatoris que pro lege dꝫ seruari. vt in. §. disponat. in aut. de nup. ⁊ potuit ẽt ita dict⁹ testator disponere qḋ executores vẽderẽt ei⁹ bona pro adimplẽda ei⁹ dispositiõe. vt dicit ⁊ tꝫ Ja. de are. in dicto tractatu suo de cõmissariis q̃ allegat in ar. l. si prediũ. C. de procu. ⁊ l. si vero. §. fi. ff. mãdati. ⁊ plene per Bar. in. l. alio herede. ff. de alimen. ⁊ ciba. lega. ¶ Alia etiã rõne male agit idẽ grossi offis cũ nõ prestiterit cautionẽ de ꝯuertẽdo dictos sex floreñ. in actibus per dictũ testatorẽ ordinatis per iura. s. alleg.

¶ Summarium.

1 ☞ Adulterium quid sit.
2 Curia ex citatione d: delatũ preuenire.
3 Preuẽtio in criminalibus locum habet.

¶ Consilium. cliij.

IN curia parlamẽti Dalphinalis fuit orta questio inter dñꝫ ꝓcuratorẽ fiscalẽ generalẽ noie Dalphi. ⁊ vocatũ gardelli ciuẽ Uiẽne pro interesse suis priuato ex vna parte. Et reuerendissimũ in xpo patrẽ ⁊ dñm dñꝫ archiepm viẽne pro ꝯseruatiõe sue iurisdictionis specialis Uiẽne ex altera. super eo qḋ iꝫ dictus delat⁹ stuprũ cõmiserit in ciuitate Uiẽne deflorãdo quandã suam ancillã: de qua defloratione dicta filia cõquesta fuit denũciãdo cõtra dictũ delatũ in dicta curia spũali Uiẽne. Et fuit ipse delatus citatus corã officiali respõsurus dicte inqueste in persona eius vxoris q: se latitãdo non potuit reperiri etiã q: dictus delatus a dicta ciuitate Uienne se absentauerat et venerat ad presentẽ ciuitatem Grationopolis petendo cognosci de dicto delicto per dictam curiam parlamenti. dictus vero dominus archiepiscopus modo petit dictũ delatum sibi remitti: queritur an bene petat. pro cuius demõstratiõe ⁊ declaratiõe si remitti debeat dictus delatus dicte curie spirituali Uienne querendum videtur de dubiis sequentib⁹. Primo si cognitio ⁊ punitio dicti delicti pertineat ad dictã curiã spiritualem. Scḋo si dicta curia spiritualis Uienne preuenerit dictum delatum pretextu dicte citationis.

3 ¶ †Ad primum videtur dicendum quod licet dictum delictū non dicatur proprie adulterium [a] nisi coeatur cum nupta. l.j. et ibi glo. C. de adulte. ꝛ c. lex illa. xxxvj. q. vlti. tñ improprie est adulteriū tam ẜm canones. vt non mechaberis. xxxij. q. v. ꝛ ibi gloss. ꝗ. etiam ẜm leges. vt in. l. inter liberos. §. j. et ibi text. ff. de adul. ꝛ quod dictus gardelli commiserit adulterium cū dicta sua ancilla non coniugata. dicit Hugutius in. c. fraternitatis. xxxiiij. distin. quod vir in veritate adulterasse dicitur recedendo a fide prestita si aliam mulierem cognoscat. ꝛ in. c. publicis. §. ergo. versi. debet. xxxij. q. j. vbi dicitur quod inter coniuges debet fides seruari et sacramentum. que cum defuerint nō coniuges sed adulteri appellātur. de quo adulterio et alio simili dicta curia spiritualis [b] habet ꝛ potest habere cognitionem. c. j. de offi. ordi. in antiquis. et glo. in. c. cum sit generale. extra de foro competen. Et maxime cum dictum delictum perpetratum fuerit in dicta ciuitate vieñ. c. cum episcopus. de offi. ord. libro. vj. Nam dictus dominus archiepiscopus habet intentionē suā fundatā de iure communi, vt dicit text. in dicto. c. cum episcopus. ꝛ dictum delictum quāuis cum non nupta extiterit perpetratum: est tamen crimen ecclesiasticum. vt dicit tex. in. d. c. non mechaberis. Et nedum stuprum sed etiam fornicatio. vt tenet glo. in. c. nemo. xxij. q. iiij.

2 ¶ †Maxime ratione preuentionis et inter substitutum secundum dubiū cum tenore processus producti in dicta curia parlamēti reperiatur dictus delatus fuisse citatus in dicta curia spirituali vienne die quarta mensis Februarij proxime lapsi: quia ex dicta citatione [c] dicitur. dicta curia spiritualis viennę dictum delatum preuenisse. per tex. in. l. si quis postea. ꝛ ibi glo. ff. de iudi. etiam iure canonis. per. c. proposuisti. de foro cōpe. et per glo. c. j. de rescrip. vbi habetur quod licet per presentationem rescripti non fiat preuentio tamen per citationem. ¶ Nec obstat quod dicit Bald. in aut. sed nouo iure. C. de ser. fugiti. qui loquitur de reali citatione. quia ipse allegat dictā. l. si quis postea. que loquitur de simplici citatione. ꝛ secundum illam legem debet propterea eius dictum intelligi ꝛ nō de reali apprehensione persone delati. ¶ Nō obstat etiam realis detentio dicti delati qui dicitur in arresto personali constitutus in hac ciuitate auctoritate dicte curie quia illa corporalis detentio processit ad supplicationem ꝛ instigationem dicti delati vt eximeret͛ a ptāte dicte alterius curie spiritualis Uiēne: quia per hanc voluntariam detentionem non impeditur dicta preuentio. per dictam curiam spiritualem primo facta: vt dicit Ja. de puteo post doc. in. l. si seruus pluriū. §. si ꝗs añ. ff. de leg. j. qui expresse dicit qꝺ si quis dedit operā vt vocaret͛ in ius corā maiore tribunali vt, euitaret citationē minoris iudicis qꝺ istud non hꝫ eū excusare. Idē etiā sentit gl. in. d. l. si. ꝗs cautionibus. Idē et̄ dicit Imo. in. d. l. si seruꝰ pluriū. §. si ꝗs an. Et qꝺ dicta detētio psone dicti delati fuerit facta ad instātiā ipsius delati satis colligit͛ ex tenore lr̄arū expositoriarū a curia parlamenti emanata per eundē delatū ipetratoris: et q: ipse delatꝰ

a ¶ Adulteriū. qd dicat͛ adulteriū. ꝛ vide. j. cōsil. clxj.

b ¶ Curia spiritual. de cāis ad forū ecclesiasticū spectātibus vide Jo. ser. in tit. forma oppponēdi cōtra iudicē suspectuꝫ in gl. sup ṽbis nec fuisse iudicē cōpetētem.

c ¶ Ex citatiōe. l preuētione reqrit͛ realis appre hēsio delinquētis vt dt Bal. l aut. sꝫ nouo iur. C. de ser. fugi.

sup hoc p̄lo obtulerat supplicationē dicto plamēto vt referūt dñi dicti parla menti. Et ita etiā p̄sumeret̄ de iure p ea q̄ dicit Bar. in l. j. C. de peti. bonoꝝ subla. li. x. vbi loquit̄ de impetrāte liter. & q̄d p̄sumit̄ eas imperasse nole suo: licet in eisdē nō noletur. ¶ †Et ita videt̄ dicendū q̄d dicta curia spūalis vienne p̄uenisse dictū delatū cū etiā in criminalib⁹ locū habeat p̄uētio. p ea q̄ dicit Bar. in l. sepulchri violati. ff. de sepul. vio. ibi: tertio est videndū ⁊ p gl. in autē. itē nulla cōitas. C. de epi. ⁊ cle. ¶ Sed adhuc circa hāc p̄uētionē factā p dictā curiā spūalē vienne dubito: q: l dicta citatione facta dicta die quarta mēsis febrnarij prime lapsi nō fuit declarat⁹ casus dicti delicti pp quē ip̄e citabat̄ put tñ erat necesse ad p̄uētionē ⁊ litis pēdētiā inducēdā. iuxta cle. fi. vt lite pen.

¶ Summarium.

1 Sententia interlocutoria que dicatur.
2 Sententia diffinitiua que sit.
3 Condemnatio expensarum quando interlocutoria sit.
4 Snīa interlocutoria dr̄ que principali negotio finē nō imponit.

¶ Consilium. cliiij.

Quē anno dñi. 1469. de mense septēbris fuit mota quedā causa coram dño officiali vienne ad instātiā iohannis borrelli ciuis grationo po. qui fecit citari coraꝫ dicto dño officiali franciscū coyreti nolbus suo ⁊ tutorio liberoꝝ heredū ⁊ iohānis coyreti ei⁹ quōdā fratris in qua cā p p̄te dictoꝝ coyretoꝝ fuerūt traditi certi articuli incipiētes. hac die ⁊c. ⁊ q: dictus dñs officialis vienne ordinauit q̄d dictus borrelli respōderet dictis articulis dict⁹ borrelli a dicta interlocutoria appellauit ad dñm iudicē p̄matie viēne: ⁊ ibi appellatio fuit introducta. ¶ Quo p̄cessu pēdēte corā dño iudice p̄matie ⁊ p̄pe diffinitionē ip̄ius p̄cessus: p̄curator dicti borrelli obtulit dicto dño iudici p̄matie quādā cōparitionē incipientem quāuis snīa excōicationis ⁊c. in qua petijt dictum borrelli absolui ad cautelā al's appellabat vt in dicta cedula lati⁹ continet̄: de qua tñ absolutione in dicto p̄cessu nō agebat̄ sed tātūmō si bene vel male p dñm officialē viēne a quo fuisset ordinatū. Et licet dictus dñs iudex p̄matie assignauerit dicto p̄curatori terminū ad incrastinū ad audiendū responsionē. Ipse tñ p̄curator sentiens malā causam fouere nō cōparuit nec obtinuit apostolos die assignata: ita q̄d dicta appellatio, fuit deserta iuxta clem. q̄m̄uis rigor. de appel.

¶ Ideo magister iacobus garnerionis procurator ⁊ auctor dictoꝝ coyretoꝝ appellatoꝝ in dicta causa p̄cedendo petijt dictos coyretos licentiari cum reportatione expēsaꝝ ⁊ literas inhibitorias reuocari: qua die magister stephan⁹ perreti procurator dicti borrelli renuit cōparere dicēs fuisse appellatū. ¶ Et dictus dñs iudex p̄matie p̄missis cōsideratis q: dictus perreti p̄curator dicti borrelli renuebat cōparere reuocauit literas suas inhibitorias ⁊ dictos coyretos licentiauit cū reportatiōe expēsaꝝ: a qua ordinatiōe dictus borrelli appellauit. Sed ante inhibitionē factā per iudicē delegatū dicta condēnatio expensaꝝ fuit p parte dictoꝝ coyretoꝝ mādata exequutioni. ¶ Ex quib⁹ sic p̄supositis vident̄ elicienda subscripta q̄sita in iure examināda p declaratione iuris ⁊ intētiōis dictoꝝ coyretoꝝ. ¶ Primo si dicta ordinatio in qua dictus dñs iudex p̄matie suas literas inhibitorias per eum in dicta causa appellatiōis concessas reuocauit ⁊ dictos coyretos licentiauit cum expensis dicatur interloquutoria vel diffinitiua. ¶ Secundo ⁊ si dictus dñs iudex p̄matie voluisset causam appellationis diffinire pronunciando bene vel male fuisse appellatū si eius sententia fuisset diffinitiua vel interloquutoria.

¶ Tertio si attentata per dictos coyretos ante inhibitionē debeant reuocari.

a ¶Mere interloqutoria. de materia interloquutoriarū vid' ple. s. cō f. xxvj. ⁊ con fi. lxix.

1 ¶†Ad primū questiū dico q̄d dicta ordinatio in qua ipse dn̄s
iudex primatie reuocauit suas lr̄as inhibitorias ⁊ dictos cor-
8 retos licētiauit cū expen. est mere[a] interloqutoria vt declarat
glo. in cle. j. de sequestra. pos. ⁊ fructuū. dū dicit q̄d sn̄ia interlo-
cutoria est q̄ inter principiū ⁊ finē cause fertur sup his que inci
dūt vel emergūt: vt in casu de quo hic agit: q: dict' dn̄s iudex
primatie eo q̄d procurator dicti borrelli renuebat cōparere in cā
appellatiōis: ⁊ nō poterat ipse dn̄s iudex primatie ad vlteriora
cause procedere fuit ipse dn̄s iudex primatie motus iuridice ad
dictā ordinationē procedere cū ad vlteriora ipsi' cause appella-
tionis procedere nō posset cū nullus cōpareret pro dicto borrel-
2 li appellante. ¶†Non em̄ pōt dici dicta ordinatio diffinitiua:
q: sentētia diffinitiua d: esse illa q̄ diffinit principalem cōtro-
uersiā de qua inter partes agit: vt dicit tex. in. l. j. ff. de re iudic.
et probatur in. l. post sn̄iam. ⁊ ibi plene per Sal. C. de senten. et
interlo. om. iudi. Idem etiā dicit Spec. in tit. de sn̄ia. in. §. spēs.
versi. j. ⁊ versi. diffinitiua. hr̄ etiā ple. per Jo. fer. in ti. forma sen
tentie diffinitiue. in glo. j. circa prin. ⁊ dicit glo. in dicta cle. j. de
sequestra. pos. ⁊ fru. in glo. sup verbo diffinitiua. ibi dū dicit q̄d
sententia diffinitiua est q̄ principalē q̄onem diffinit. ⁊ allegat
Spe. vbi supra. Idem etiā dicit Arch. ij. q. j. in prin. ¶Et q̄d di
cta ordinatio dn̄i iudicis primatie vienne dicat mere interlo-
quutoria facit ratio quia videmus q̄d si per lapsum trienij sit
perempta instātia: ⁊ iudex absoluat reum ab obseruatione iu
dicij q̄d talis sn̄ia non d: diffinitiua sed mere interloquutoria:
ratio q: semper remanet primeua actio. ita dicūt ⁊ tenet Bal. ⁊
doc. in. l. ij. C. de epi. aud. sic etiā in casu nostro licet sint reuoca
te litere inhibitorie ⁊ correti licētiati cū expensis: attamē sem-
per remanet causa principalis pronunciāda per ipsū dn̄m iu
dicem primatie si ad eū fuit bene vel male appellatū: sed ipse
borrelli semper potest ad ipsū iudicē redire vt pronūciet ⁊ sen
tentiet si bene vel male fuerit appellatū quia per illā ordina-
tionem non fuit ipse dn̄s iudex primatie functus officio suo qn̄
possit sentētiare super negocio principali vt dicunt doct. in. d.
l. ij. C. de epis. audi. faciunt que leguntur ⁊ no. in. l. quod iussit.
ff. de re iudi. ideo dicta ordinatio per eū interim facta d: inter-
loquutoria. ¶Preterea videmus q̄d si iudex cause appellatio-
nis pronunciet ⁊ sententiet appellationem desertam: illa sen-
tentia nō erit diffinitiua sed interloqutoria: ratio vt dicūt do-
ctores quia per illam sententiam nō imponitur finis in nego
cio principali. ita dicunt ⁊ tenent Bal. Saly. ⁊ doc. in. l. preses
C. quomodo ⁊ quando iudex. In proposito ergo cū per dictam
interloqutoriam factā per dictū iudicē primatie non fuerit
impositus finis ipsius cause appellationis quia semper rema
net sententia ferenda super articulo appellationis si bene vel
male fuerit appellatum: igitur ordinata per dictū iudicē pri-
matie d: interloqutoria ⁊ non diffinitiua: quia per eum non
fuit impositus finis articulo appellatiōis de quo inter dictas
5 partes corā eo agit. ¶†Nec obstat ad p̄missa si dict' iudex pri
matie in dicta sua interloqutoria cōdemnauerit dictum bor-

a ¶In expē sis.de hoc vide.s.cōsilio.lxix. circa secundū quesi.

a relli in expēsis dictorū coretorū: quia illa condēnatio expensarum dicitur interloquutoria cū fuerit facta ante diffinitionē articuli appellationis vt dicit glos.in.l.quod iussit sup verbo pretori ibi expēsas litis ꝛc.ff.de re iudi. idem tenet Salice. in.d.l.post sententiam.C.de sen.ꝛ interlo.omniū iudi.in versi. ad quintum ergo queritur que sit interloquutoria ꝛc. idē etiā dicit ꝛ tenet Ange.de are.in.d.l.quod iussit ꝛ in.l.paulus.ff.de re iudi. Quia in omni negotio non est nisi vna sententia diffinitiua ꝛ alie que precedunt sunt interloquutorie.vt dicit Bar. in.l.ij.C.de appella.recipien.

¶Imo ꝛ si dictus dominus iudex primatie: ꝛ nūc subintro secundum quesitum diffinuisset articulum appellationis pronunciando bene vel male appellatum eius sentētia fuisset tātummodo interloquutoria tanꝗ accessoria ordinationi a qua fuit appellatum que est interloquutoria cū fuerit appellatū a dño officiali ab illa ordinatione qua ipse ordinauit ꝙ dictus borrelli respōderet articulis dictorū coretorū: qꝛ accessorium sequiť naturā sui principalis vt in.c.accessoriū.de re.iuris.lib.

4 vj. ¶Itē qꝛ oēs doctores cōcludunt ꝙ illa est interloquutoria ꝙ nō imponit finem in negotio principali. ita dicūt Bal. Sali.ꝛ doc.in.d.l.preses.C.quō ꝛ quando iudex.

¶Ad tertiū quesitū patet clara ↄclusio: qꝛ cū fuerit appellatū ab interloquutoria vt.s. declaraui: attentata per dictos coretos non debent reuocari cum fuerint attentata ante inhibitionē. per tex.in.c.non solum.de appel.li.vj.

¶Consilium.clv.

Circa libellū oblatū in curia officialatꝰ grono.per Joānetā vxorē Joānis dauidis cōtra ioānē inasiot in quo libello dicta Joāneta ꝑtēdit successisse ab intestato Claudio maillot. dico ꝙ dictus libellus male ꝛ inepte fuit formatꝰ qꝛ nulla actio dicte Joānete cōpetit in dictis bonis: cū ipsa ioāneta nō fuerit filia fratris dicti claudij sed fuit filia beatricis filie michaelis nepotis dicti claudij. ꝛ sic in gradu remotiori alioꝝ liberoꝝ dicti michaelis ideo alij filij dicti michaelis superstites cū fratre dicti claudij insolidū successerūt ab intestato dicto claudio cū Joāne fratre dicti Claudij cū essent vtrinꝙ cōiuncti dicto quōdā claudio.iuxta auť.cessante.in princ.C.de legi.heredi.ꝛ successerūt ipsi frater ꝛ nepotes videlicet filij dicti michaelis dicto claudio exclusa totaliter dicta ioāneta pro nepte dicti michaelis.vt ꝓbatur in auť.post fratres ia.ij.C.eo. ti.de legitimis heredi.vbi vocanť ad successionē fratris defuncti fratres ꝛ filij fratrū ꝛ post illos alij in gradu proximiores. Nā dicta ioāneta neptis dicti michaelis non est dicto claudio in gradu alioꝝ filioꝝ dicti michaelis sed in gradu remotiori iō alijs superstitibꝰ in proximiori gradu existētibꝰ nō admittiť dctā ꝓneptis dicti michaelis vt plene declarat ꝛ pōit 3o.fer.in ti.forma libelli ꝓ hereditate ab intestato delata in gl. sup verbo nullisꝙ supstitibꝰ ex eo liberis circa fi. in qōne ꝙ incipit tiriꝰ decessit ꝛc. Et lꝫ aliꝗ voluerint dicere ꝙ nō solū filij imo ēt

filij nepotis fratrũ predefunctorũ ad talẽ successionẽ admittant illud nõ est verum sm Jo. vt refert ⁊ tenet glo. in. d. aut. post fratres. la. ij. super verbo filios. ⁊ pro hoc facit tex. in aut. de heredi. que ab intestato deferunt. in. §. reliquũ. in versi. hominum vero. ⁊ ibi Angelus. Et istã partẽ ꝙ nõ succedãt nepotes fratrũ cum filijs fratrũ expresse tenet Cy. in aut. itaq;. in fi. C. cõia. de successionibus.

¶ Summarium.

1 ☞ Venditio facta ob metum vel reuerentiã reuocari potest.
2 Juramentũ de non reuocando vẽditionem an impediat ipsius reuocationẽ.
3 Venditionem iuramento firmatam reuocare volens implorare debet iuramẽti relaxationem.

¶ Consilium. clvj.

In quadã causa vertẽte corã dño officiali gronopo. vt sub cõseruatore priuilegiorũ abbatie case dei ioãnes seruiẽtis ciuis grono. obtulit quendã libellũ cõtra ioannẽ/ epi filiũ iacobi epi notariũ quõdã: in quo libello ipse seruiẽtis agit cõtra dictũ ioannẽ epi ꝙ ipse epi defendat dictũ seruiẽtis in dicta causa super hypothecaria: de qua in dicta causa cõtra ipsiꝰ seruiẽtis agitur. Et dictum libellũ inũ dictus seruiẽtis fundauit super instrumẽto vẽditionis facte per dictũ iacobũ epi ⁊ ioannẽ epi eius filiũ dicto seruiẽtis: de domo in qua ipse seruiẽtis inhabitat. aduersus quẽ libellũ dictus Joãnes epi apposuit ꝙ dicta vẽditio fuit dicto seruiẽtis facta in maximũ preiudiciũ dicti Joãnis epi cũ dicta domꝰ añ dictã vẽditionẽ eidẽ Joãni epi cõuẽditori fuisset obligata ⁊ hypothecata ꝑ ducẽtis floreñ. auri de dote guiote eiꝰ quõdã matris cuiꝰ ipse Joãnes epi est heres. petẽdo ꝓpterea dictã vẽditionẽ dicte domꝰ inquãtũ cõcernit dictũ Joãnẽ epi reuocari. Modo querit an dictus Joãnes epi bene petat. ¶ Et dico ꝙ sicq; ipsi Jacobꝰ pater ⁊ Joãnes filiꝰ dictã vẽditionẽ simul fecerũt ⁊ illã vẽditionẽ fecit dictꝰ Joãnes epi metu ⁊ reuerẽtia dicti iacobi eiꝰ pris ⁊ ꝓpterea venit reuocãda ⁊ retractãda ar. l. j. §. q̃ onerãde. ff. quarũ rerũ actio nõ dat. ⁊ ibi gl. no. ad hoc ꝑ Bar. ibi approbata q̃ loqt̃ de muliere q̃ vẽdit rẽ suã vl renũtiat hypothecis metu vel reuerẽtia viri: ⁊ dt ꝙ põt reuocari talis alienatio vl renũtiatio hypothecaꝝ. Que gl. iuris ciuilis approbat ꝑ gl. xxij. q. iiij. c. vnusq̃sq;. ⁊. xxiij. q. vj. c. ex lris. Et lʒ tex. i. d. §. q̃ honorãde. nõ loquat de pr̃e ⁊ filio tñ loquit de liberto ⁊ patrono: qđ idẽ est iudicãdũ de filio ⁊ pr̃e sicut vidimus in. l. si vnq;. C. de reuo. dona. q: lʒ tex. in. d. l. si vnq; loquat de liberto ⁊ patrono: vt donatio reuocet ꝑ patronũ facta. si liberos suscipiat idẽ dicũt doctores a simili in pr̃e ⁊ filio ita ꝙ si pr̃ donauerit oĩa bona sua vel partẽ ipsorũ donatio reuocat ꝑ successionẽ liberorũ pr̃is. arg. dicte legis si vnq;. q̃ loquit tm̃modo i patrono. ita dicũt doc. ⁊ maxime Pet. helye. qm̃ dictã. l. si vnq; notabiliter repetijt. ¶ Et ꝙ idẽ sit in filio sicut in liberto dicit expsse Bar. ff. ad leg. fal. in. l. seyus augeriꝰ. q̃ allegat ⁊ dicit dictã. l. si vnq;. que solũ loquit de patrono locũ habere etiã in filio a simili. ⁊ Bar. alibi dicit ꝙ legitima filij inter heredes cõiter dʒ solui sicut legitima patroni istos equiparãdo i. l. in quarta. ff. ad leg. fal-
2 ci. de quo ẽt tetigi. j. cõsi. clviij. ¶ † Sʒ hic resultat vna difficultas si iuramẽtũ ꝑ dictũ Joãnẽ epi filiũ prestitũ in dicta venditione de ipsam non reuocando obstat dicto Joãni epi cõuenditori filio dicti vt Jacobi impediat reuocatio dicte venditionis. Credo ꝙ iuramentũ non impediat dictam reuocationem fieri ꝑ ea que dicit glos. xxij. q. iiij. c. vnusquisq;. Et pro hac parte faciunt que dicunt doc. ⁊ Jac. de but. in aut. sacrã puberũ. C. si aduersus ven. vbi dicũt ꝙ si minor iurauerit in iudicio non est idẽ sicut si iuret sup cõtractu: q: non videtur spõte iuratũ: cũ iudiciũ reddat in inuitũ. l. inter stipulãtẽ. §. j. ff. de ver. ob. ⁊ tñ ibi nõ

est metus in quo sit cruciatus corporis: ⁊ ita iuramētū extortū per vim vel metum vbi sit cruciatus corporis vel non sit cru-
a ciatus corporis retractatur[a] vt dicta auten.
3 ¶†Sed tñ ƀm Jo.an.in.c.ij.de offi.iudi.nō retractatur sed dʒ
b custodiri.Sed tñ debet implorari officium iudicis[b] a iurante vt relaxat.Et relaxatione obtenta postea retractabit̄ seu poterit retractari dicta venditio.Idem no.Archi.in.c.q̄uis.de pactis.lib.vj.in glo.ij.⁊ Jo.an.in.c.ad aures.extra qđ met.causa. ¶Alia etiā cōsideratione est dictus libellus defectuosus ⁊ ineptus cū concludat ipse libellus qđ dictus Joannes epi cōdēnetur ad servādum indēnem dictū servientis in dicta cā pretextu dicte vēditionis q: nō cavetur in dicto instrō vēditionis qđ ipse Joannes epi promiserit eum in dicta alia cā defendere iuxta cōclusa in dicto libello ⁊ sic male concludit qđ ipse libellus cum concludat vltra formā obligationis ⁊ sic sine actione quia obligatio est mater actionis.

¶Summarium.

1 Litis contestatio qñ ⁊ per quid fiat.
2 Contestatio litis fit per responsiones factas positionibus.

¶Consilium.clvij.

Ludonicus richart: gebenēsis diocesis obtulit libellū coram dño officiali gebeñ.ɔ̄ petrum ⁊ Joannem riclati fratres reos in quo suo libello petit a dictis reis suis fratribus mille ⁊ quingentos flozeñ.adversus quē libellum dicti rei in dicta causa tradiderunt quandā comparitionem incipientē nobiles ⁊c.in qua cōparitione circa fi.dicti rei subiūxerūt verba sequētia. Et ꝓpterea nō tenent̄ ipsi petr⁹ ⁊ Joannes ad petita pte dicti Ludouici ⁊c.Ex qb⁹ v̄bis resultat dubium si per illa verba fuerit lis contestata super dicto libello.
1 ¶†Et credo indubitāter qđ sic:q: litis cōtestatio[c] fit p rñsionē
c cōtradictoriā petitioni.vt in.l.rem nō novā.§.patroni.C. de iudicijs.Sed per dicta v̄ba dicēdo dicti rei se nō teneri ad petita dicti ludouici actoris sunt verba cōtradictoria dicte petitiōis et censetur rñsum libello:⁊ lis cōtestata per.c.dudū.lo.ij.ibi:et
2 rñsionem facto ⁊c.de elec.in antiquis.¶†Preterea etiā q: per rñsiones factas positionibus/fit etiam litis cōtestatio vt dicit Cy.post doc.in.l.j.C.de litis cōtest.in.iiij.q.qñ scʒ positiōes tradūtur post libelli oblationē:q: si ante libellū traderent̄ p earū rñsiones non fieret litis cōtestatio.iuxta dictū.c.dudū.de elec. Et nō solum per negationem sive cōtradictionē fit litis contestatio:imo etiā p cōfessionē rei emissam post libelli oblationeʒ vt dt Cy.in.d.l.j.de litis ɔtest.in.j.q.⁊ gl.Bar.⁊ doc. in.l. si debitori.ff.de iudi.⁊ iō dict⁹ dñs officialis postea ordinādo qđ dicti rei rñdeāt dicto libello litē cōtestādo dictos reos gravavit: cū iā rñdissent:q: nemo superflua rñsione onerari dʒ:iura sūt vulgata.Itē ēt q: p verbū nescio vel nō credo fit etiā litis cōtesta. super libello oblato.vt in.c.cum ad sedem.extra de restit.spolia.Ideo videtur quod bene appellaverint dicti rei a dicta vltima ordinatione.Sed de prosecutione illius appellationis

a ¶Retractat̄.sʒ ɔ̄.xv q.vj.c.j.i gl. ⁊ vide l.d.c. vnusquisqꝫ.
b ¶Officiū iudicis. De materia relaxatiōis iuramēti vide xv.qō.vj.ca. auctoritatē. et ex̄ de iureiur.c. quāto.⁊de bon̄ co.in.d.auth. sacr̄s.

c ¶Litis cōtestatio. hic qualiter fiat litis cōtestatio. de quo etiā vide in deci. pla.q. ccclxix.

dubito qđ ipsi rei causam supra tactã vez qđ iam litem fuerant contestati non expresserunt in eoꝝ appellatione: ideo non poterit ex illa causa omissa in appellatione reuocari. iuxta cle. appellanti. in prin. de appel.

¶ Summarium.

1 ¶ Hrẽdes vñles qñ filio testõrĩs repletõez legitĩe debeãt facere.
2 Quota legitima filij que sit.
3 Legitimam que diminuant.

¶ Consilium. clviij.

Nobilis cathelanus chãterelli secretari⁹ dalphi. quõdã grono. tpe sue mortis reliqt. xj. liberos tã masculos q̃ femellas. et in suo vltimo testõ sibi heredes pticulares instituit Joannẽ ei⁹ filiuz in domo sua sitã vltra põtem pñtis ciuitatis grono po. ⁊ in certis suis alijs bonis immobilib⁹ dñm Fracĩscu legũ doctorẽ ei⁹ filiũ l certis suis alijs bonis amedeũ etiã in certis alijs bonis ⁊ claudiuz in certis alijs bonis: et dictos suos tres liberos vez dñm Frãciscũ: amedeũ: ⁊ claudium sibi hrẽdes vñles instituit: ⁊ quãlibet suarũ filiarum vltra dotes instituit hrẽdes in certis pecuniarũ summis: ⁊ dñm petrũ eius filiũ p̃sbyterũ scti Andree etiã sibi heredẽ pticularẽ instituit in xx. floreñ. ⁊ in alimẽtis sibi p̃stãdis p dictos fratres hrẽdes vniuersales: mõ ꝯtingit qđ dict⁹ dñs petrus alter ex dictis. xj. liberis agit in plamẽto ꝯ dictos dñm Frãciscũ amedeũ ⁊ claudiũ heredes vñles in solidũ ad supplementũ sue legitime: ex qb⁹ sic p̃missis oriunt dubia sequẽtia declarãda in iure p tuitione iuriũ dictoꝝ triũ heredũ vniuersaliũ. ¶ Primo si dicti tres heredes vñles teneant insolidũ facere repletionẽ legitime dicto dño petro. vel si ipse dñs petr⁹ debeat agere cũ dictis supplemẽtis ẽt ꝯ dictũ Joannẽ sup bonis immobilib⁹ sibi in dicto testõ p patrẽ relictis. ¶ Scdo videdũ est de quota legitima dicti dñi petri cũ tpe mortis dicti eoꝝ p̃ris supessent. xj. liberi qr alique dictarũ filiarũ quittauerũt p̃ri bona p̃rna: alie ũo nõ quittauerũt sed habuerũt dotes. ¶ Tertio q̃ sunt illa q̃ diminuũt legitimã
1 dicti dñi petri. ¶ † Ad primũ dico qđ onus repletionis dicte legitime dñi petri chãterelli spectat cõiter dictis Joãni: dño frãcisco: amedeo ⁊ claudio: quẽ facere dicũt cõiter illi q̃tuor liberi sup bonis ab eoꝝ patre testatore in dicto testõ relictis cuilibet p rata bonoꝝ hereditarioꝝ. ita dicit ⁊ 13 Bar. in. l. in quarta. ff. ad le. fal. q: sic est in legitima debita p̃rono. vt. ff. de bo. liber. l. in seruitute. in fi. ⁊ clari⁹ in. l. si libertus sub ꝯditione. §. libert⁹ eo. ti. Nec obstat qđ tex. in auẽ. vt cũ de app. cog. in. §. ceterũ dicit suppletionẽ fieri ab heredib⁹. qr dicit ipse Bart. põdera qđ nõ dr simplr ab hrẽdib⁹: sz subiũgit ẽm nr̃as alias leges: sz per alias leges nõ disponit nisi vt dictũ est in p̃rono. & c. facit ẽt p hac parte. l. scimus. §. repletionẽ. C. de inoffi. test. vbi litera dicit repletionẽ fieri de substãtia testatoris[a] ex quo denotat qđ hoc onus est reale vt fiat repletio legitime super omnibus bonis testatoris: ⁊ in hoc residet ipse dominus Bar.

[a] ¶ De substãtia testatoris. vid sa ly. in. l. oĩmodo. C. de inoffi. testa.

2 ¶ † Ad scdm quesitũ videnduz est de quota legitima dicti dñi petri: ⁊

petri:⁊ clarum est qđ cum ipsi essent.xj.liberi tpe mortis eoꝝ patris testatoris qđ legitima dicti dñi petri nō est nisi vndecima pars semissis bonoꝝ paternoꝝ.iuxta aut.nouissima.cū ibi no.C.de inoffi.test.q: portiones filiarū q̄ quittauerūt bona paterna accreuerūt liberis masculis ipsi⁹ testatoris:quas hr̄des vniuersales instituit ⁊ nihil accreuit dicto dño petro q̄ erat ecclesiasticus:q: voluntas patris fuit ꝓuidere alijs suis liberis: quos heredes vniuersales instituere voluit.iuxta no.in.l.au⁹.ff.de pact.⁊ in.l.ius agnationis.⁊ ꝑ Jmo.in.l.q̄ suꝑstitis.ff.de acq̄.here.⁊ no.in.c.q̄uis.de pac.lib.vj.⁊ in.l.pactū.C.de colla.et in.l.fi.C.de pac.Jmo plus credo qđ nihil accrescat alijs libe-
4 ris[a] qui nō quittauerūt:q: nullus doctoꝝ in iure scribentium dicit qđ accrescat neq̈ trāsferatᷣ portio renūciantis in alios liberos cui pater ꝓuidere voluit:sed bene volūt doctores qđ ꝑ pactum a successiōe excludatᷣ ac si nō fuisset in rerū natura:ille talis q̄ quittauit/⁊ per ꝯñs qđ venientes ab intestato vel testō vī hereditatē habeāt. ita dicit dñs Jo.de aremone in sua repetitione.l.pactū.C.de colla.post pe.Jac.Et voluit etiā Salꝩ.in.l.pactū.C.de pactis.qđ si tpe renūciationis aderat frater masculus cui⁹ cōtēplatione pater fecit filiā renūciare qđ si cōtingat fratrē p̄emori ⁊ patrē decedere ab intestato.qđ tūc possit filia succedere quasi cessauerit cā ⁊ contemplatio renūciationis.idē etiam tenet Bal.in.l pactum.C.de colla. ⁊ videtur sequi Jmo. in.l.qui superstitis.ff.de acqui.heredi.

[a] Alijs liberis. super hoc vid bar. si ꝑ renūciationē vni⁹ liberorum augmētetᷣ portio alioꝝ in l.j.§.filiū. ff. de bo. po. c̄ tabulas.

5 †Ad tertiū quesitū q̄ sunt illa q̄ diminuunt legitimam dicti dñi petri.circa hoc vide q̄ plene dixi in tractatu meo quē feci circa detractiones fiēdas in restitutione fideicōmissi ⁊ ibi sufficiat remissio q: dum circa huiusmodi negocium scriberem dicte partes deuenerunt ad concordiam.

Consilium.clx.

Quod coniugatus cōmittat adulteriū cognoscendo carnaliter mulierem etiā nō coniugatam faciunt rōnes sequētes:q: vir ⁊ vxor nō debent ad imparia iudicari vt sicut mulier cognita ab alio coinquinat thoꝝ viri:sic etiā vir ad solutam accedēs coinquinat vxorem suā.c.in cōiugio.xxxij.q.j.⁊ no.gaufredus in summa in tit.de adulterio.in p̄in.qñ viri ⁊ vxoris est vna fides vnū sacr̄m ⁊ vna spes.fides inquā castitatis sacr̄m inseparabilitatis ⁊ spes ꝓlis habēde.c.j. de spōsaꝫ duoꝝ in fi.⁊.c.debitū.extra de biga. ergo si vxor ab alio cognita dicatur adultera multomagis vir rem habens cū alia etiaꝫ soluta adultera đr:q: principium ⁊ prima pars principalis cōtrahendi matrimonij est ipse vir vt in.c.is qui.extra de spō.vbi primo đr accipio te in meā.⁊ muliere dicēte accipio te in meū. et sic isto capite vir recedens ab vxore adulteratur magis q̄ꝫ vxor a viro diuertens ab ea per carnis cōcupiscentiam magis videtur adulterando deliquisse etiam cum soluta q̄ꝫ vxor que est patiens ⁊ fragilis sepius ⁊ variabilis.vt in.c.forus. de verbo.signi.⁊.l.si mulier.C.ad vellegaiuin.vnde dicit huguti⁹ in c.fraternitatis.xxxiiij.dist.qđ vir in veritate adulterasse dicitur

recedendo a fide prestita si aliam mulierem cognoscat vt in.c. publico.§.si ergo.versicu.debet.xxxij.questio.prima. vbi dicitur quod inter coniuges debet fides seruari et sacramentum: que cum defuerint non coniuges sed adulteri appellantur:et sic viro recedente a sua vxore cognoscendo aliam videtur adulterium perpetrasse eo quia vsu licito cum vxore tanquam adulter cum soluta vel alia non soluta male vtitur. ¶ Nec obstet.l. inter liberas.§.lex.ff.de adulterijs.quia per ius canonicũ illi censetur derogatum.et leges nõ dedignantur in his casibus sacros canones imitari.c.intelleximus.extra de no.ope. nũcia.et in auth.vt cle.apud proprios.epi.colla.vj.et.ij.q.iij.§.hinc colligitur.Et maxime vbi agitur de violatiõe cõiugij in quo leges cedent locum canonibus:et qd illa lex sit correcta per iura canonica vel per interpretationem aliter intellecta est tex.singu.in c.nemo.xxxij.q.iiij.vbi dicitur nemo sibi blandiatur de legib[9] hoim omne stuprũ adulterium est:nec viro licet qd mulieri nõ licuit eadem a viro que ab vxore debetur castimonia quicquid in ea que nõ sit legitima vxor cõmissum fuerit adulterij crimen damnatur. Quod crimen adulterij tam iure diuino ꝙ canonico tractari potest coram iudice ecclesiastico[a] vt patet in euãgelio cum iudei adulteram accusassent equitatis sententiã a domino acceperunt.c.christiana.§.non videtur.xxxij.q.v. qd patet iure canonico vt in.c.j.de offi.ordi.in antiquis.Item etiam quia tam iure ciuili ꝙ canonico in criminib[9] mixtis locus est preuentioni vt no.in.c.cum sit generale.de foro compe. et sola citatione emissa per iudicem ecclesiasticum impeditur iurisditio temporalis:maxime vbi agitur de preuentione iurisditionis ordinarie ad altam ordinariam. vt in.c.proposuisti. de foro compe.et.l.si quis postea.ff.de iudi.

a ¶ Corã iudice eccl'iastico.et iudex eccl'iasti. sit iudex cõpetẽs in materia adulterij ẽt vltra casum ꝗ agit ad thori separationez tz exp̃sse Lud. ro. sing. ſm meũ nũerũ. 620. incip. nos sumus vbi repro- bat opi. Jo. an.l. c. fi. ex. ð fo.cõpe.li. vj.quã vt dicit cecivicarũ tenent vt euãgeliũ: et ꝑ se adducit multa iura et rõnes ꝗs ibi vid. Idẽ notat Feli. l c.cuz sit.col.

¶ Summarium.

1 ¶ Citatio vnica peremptoria vno edicto ꝑ oibus sufficit.
2 Inuentarium fieri debet signo crucis premisso.
3 Inuentarium conficiens se subscribere debet.
4 Notarius vnicus in inuentarij confectione sufficit.
5 Inuentarium fieri debet infra sexaginta dies ab adita hereditate.
6 Lesio in minore probari debet ante restitutionem.

¶ Consilium.clx.

QUod valeat inuentarium dudum factũ per nobiles claudium et Joannem lenzonis de bonis et hereditate nobilis andree lenzonis eorũ quondam patris vt nõ tenerentur vltra vires hereditarias et eoꝝ iura in futurũ salua remanerent ex dispositione.l.scimus.C.de iure deliberandi. faciunt rationes sequentes. 1 ¶ † Primo quia vt in initio dicti inuentarij describitur fuerunt citati creditores et legatarij et ius habere pretendentes in bonis et hereditate dicti eoꝝ quondã patris visuri inchoationem mediationem et cõplementum dicti inuentarij.Et licet ibi non interuenerit nisi vnica citatio illa tamen citatio fuit peremptoria vno edicto pro omnibus:qꝫ

sufficit etiam ad illũ actum inventarij perficiẽdũ.l.ad peremptoriũ.cũ.l.fi.ff.de indi.⁊ ita etiam servat stilus curiarũ lʒ sint aliqui actus in quib⁹ nõ sufficeret vnica citatio etiam perẽptoria vt in causa feudali in qua nõ sufficeret vnũ edictũ ꝓ olbus sed debet precedere trina monitio.vt est gl.singularis in.c.j.de milite vasallo qui cõtumax est.sup verbo trinã.idem qñ lex vel statutũ dant certã formã in citãdo necessario requirit trina citatio nec sufficeret vna perẽptoria.vt est glos.singu. sup verbo nominatim in cle.j.de vita ⁊ ho.cleri.ita dicit ⁊ tenet Ange.de are.in.l.cõtumacia.in quarto questio notabili.ff. de re iudica. Sed in.d.l.scim⁹.C.de iure deliberãdi.nõ daẽ certa forma in citatiõe ꝙ deberent ꝑcedere tres citatiões sed ibi dicit tñmodo ꝙ vocãdi sunt ius habere pretendẽtes igit ⁊c. Et ꝙ sub vna citatione perẽptoria ⁊ in vna die ⁊ nõ per internalla triũ dierum fieri debeat:tenet Ange.de perusio in auẽ.de heredi.⁊ fal.in.§.si vero expressim in fi.colla.j. Et sufficit citare nominatim illos creditores ⁊ ius habere pretẽdentes qui sunt certi.l.scire opꝫ.ff.de excusa.tuto.⁊ in.l.iiij.§.abesse.ff.de dã.infec.vbi antẽ non essent certi sufficeret generalis proclama.ita intelligit.l.si co tẽpore.C.de remissi.pig.⁊ no.per gl.in.l.ciuile.C.de furtis.faciũt ea que legũ.⁊ no.in.c.romana.de sen.excõ.li.vj.⁊ in.c.ij.de offi.ordi.⁊ de hoc tãgit Bal.in auẽ.sed cũ testator.C.ad le.fal.ibi: sꝫ qualiter citabunt creditores.⁊ in.d.l.scim⁹.C.de iure deli. ibi: quero ergo nũquid ⁊c.vbi dicit ꝙ qñ heres ignorat nois creditorum sufficit generalis citatio.

2 ¶†Secũdo quia dicti heredes dictũ inventariũ inchoauerũt signo sancte crucis prout fuit necesse ad validationẽ dicti inuẽtarij premisso:vt dicit ⁊ tenet Sali.in.d.l. scimus. in.§.finantẽ dubius.in fi.C.de iure delibe. licet Bar. tenuerit contrarium.

3 ¶†Tertio quia dicti duo heredes in fine dicti inuẽtarij se eorũ proprijs manib⁹ subscripserũt ꝓut fuit necesse ad validatiõnẽ dicti innẽtarij.per tex in.d.l.scim⁹.§.finantẽ dubi⁹.C.de iure.deli.ibi subscriptionẽ aũt supponere heredẽ necesse esse ⁊c. ⁊ ꝙ dicta subscriptio heredis sit necessaria vt valeat tale inuẽtariũ dicit expresse Bald.in.d.auẽ.de heredi. et fal.in.§.si vero expressim.vbi ponit formam inventarij.

¶Quarto qꝛ in dicto innẽtario loco absentiũ citatorũ fuerunt adhibiti alij viri notabiles notitiam de dicto Andrea et eius bonis habentes prout etiam fuit necesse.ad validationem dicti inventarij vt declarat glo.in dicta.l.scimus. in.§.finantem dubius super verbo ceterorum quoqꝫ ⁊c.et probat tex.in dicta auẽ.sed cum testator.vbi additur illa solennitas vltra alias solennitates de quibus in.d.l.scimus.

4 ¶†Quinto quia dictum innẽtarium fuit receptum per vnum notarium qui vnicus notarius sufficit ad validationem dicti inventarij vt dicit ⁊ tenet Odofredus in dicto.§.finantem dubius.post Azonem quem ipse Odofredus ibi recitat.

5 ¶†Sed premissis obstare videtur quia dicti nobiles Claudi⁹ et Johannes leuzonis adiuerunt hereditatem dicti Andree eorum quondam patris:⁊ non fecerunt dictum inventarium

vij.ff. respectu adulterij. Idẽ Archi.in.c.rex. xxiij. q.v.⁊ c. postulastꝫ iij.q.vij. Idẽ Pan. in.c.j. col.ij. ꝺ offi. or.⁊ l.c.gaudem⁹.de cõuer. ꝯiug.ꝑ qb⁹ est tex.l c.ꝯsuluit. extra ꝺ appel. vbi eps ꝓcedit ꝯtra tenẽtẽ vxorẽ alienã qꝺ est ꝯtra Jo. an. vt.ẽ.⁊ Ang. ꝗꝺ sequit l auẽ. sed hodie.C.de adul.

infra.lx.dies a tēpore adite hereditatis ꝑut facere tenebātur
vt dicūt cy.⁊ Bart.in.d.l.scimus.in.§.si vero postq̄ de iure de-
liberandi.¶Sed ad hoc respōdetur qd ipsi Claudius ⁊ Joan-
nes leuzonis tanq̄ minores fuerūt in integrū restituti aduer-
sus dictā aditionē hereditatis persone paterne prout fieri de-
buit:quia licet tēpus conficiēdi inuētariū currat cōtra minorē
ipse tamē restituit in integrū vt ple.le.⁊ not.per doct.in auctē.
de heredi.⁊ falcidia.§.pupillus.⁊ per glo.in.l.auxiliū.§.j.ff.de
minoribus.Sed dicti Claudius ⁊ Johannes leuzonis mino-
res per dn̄m iudicē sancti marcellini aduersus dictā aditionē
fuerūt in integrū restituti vocatis creditoribus: ⁊ alijs ius in
dicta hereditate paterna habere ꝑtendentibus vt patet in in-
6 strumento dicti inuētarij.igitur ⁊c.¶†Uerū quia lesio debeat
probari etiā in minore anteq̄ restituat.Uidendū est si in di-
cta restitutione in integrū facta p dictū iudicē Sancti Marcel
a lini sibi cōstiterit de lesione.Et dicendū est qd sic[a] cū sibi appa
ruerit tenore dicti instrumēti q erāt in dicta hereditate pater
na legatarij ⁊ creditores.Nā ad probandū lesionē in minore
adeunte hereditatē sufficit qd cōstet in hereditate esse aliqua
debita:quia tūc presumitur fuisse lesus nisi cōtrariū probaret.
Ita dicit Bald.in.l.j.C.si vt se ab heredi.absti.⁊ Salycetus in
antē.si oēs.eodē titu.Et qd essent in dicta hereditate paterna
legata ⁊ credita p; tenore literarū citatoriarū i quib⁹ ipsi lega
tarij ⁊ creditores fuerūt citati visuri restitutionē i integrū fieri.

a ¶Et dicēdū est qd sic. hec qualiter ꝓbet lesio d quo vide in deci. pla.q. cxxj. ⁊ qōe. cxlij.

¶Summarium.

1 ¶Emphyteota rē emphyteoticam venditurus hoc ipsuz do
mino denunciare debet.
2 Emphyteota vendente non facta denūciatione domino dire
cto res ipsi domino committitur.
3 Dominus quando rem iure prelationis capere possit.

¶Consilium.clxj.

CLaudius martini de sigocrio vendidit quandā eius possessionem stephano nicolay precio octo viginti floren.soluendorum per dictum emptorem dicto venditori per solutiones annuales. xviij.floren.contingit quod nobilis iohānes de monte orserio condominus dicti loci ⁊ dn̄s directus dicte rei vēdite vult hr̄e ⁊ sibi dictā rē vēditā iure prelationis offerendo se soluturū dictū ꝑciū dicto emptori p dictos terminos:dictus vero emptor replicat qd dict⁹ nobilis Johānes de mōte orserio nō dz admitti ad dictū ius ꝑlationis nisi eidē emptori soluat ante oīa dictū integrū preciū vna solutiōe ⁊ non p dictos terminos:nūc q̄ritur q̄s ipsorum melius dicat.
1 ¶†Pro cuius q̄siti determinatiōe premitto qd de iure scripto
emphyteota debet primo denunciare dn̄o directo se velle ven
dere ⁊ quātū ꝑciū ab alio est accepturus.l.fi.§.sed ne hac occa
sione.ibi.attestationē idest denunciationem dn̄o transmitti et
predicere quantū preciū ab alio reuera accipere potest.C.de iu
re emphy.Et si dn̄s dare voluerit ⁊ tantā prestare quantitatē
quantū ipsa reuera emphyteota ab alio accipere potest ipsum

dominũ omnimodo hoc cõparare.ita dicit tex.in.d.l.fi.§.si qui
dẽ.ex quo infero qđ debet solui preciũ emphyteote per illa ver
ba.ibi:ipsuz dñm omnimodo hoc cõparare.si enim dominus
directus soluendo idem precium possit rẽ cõparare opoztet qđ
precium soluat emphyteote qui venditionem domino directo
2 faciat.iuxta.§.offerri.in.l.iulian⁹.ff.de act.empti.¶† Secũdo
premitto qđ si emphyteota alteri vendiderit non facta primo
dicta denunciatiõe dño directo ipsa res domino ipso iure com
mittitur in dicta.l.fina.in fine.si tamẽ traditio rei ibi interue-
nerit q: verba cũ effectu sunt accipiẽda.l.j.ff.qđ quisq iuris cũ
si.ex quibus infero qđ si emphyteota rẽ vendiderit ⁊ tradide-
rit nõ facta dicta denunciatione qđ dñs directus poterit age-
re cõtra emptorẽ ad comissum ⁊ sic nõ tenebitur preciũ soluere
3 emptori ⁊ emphyteote per preallegata.¶†Uex q: in aliquib⁹
locis dicitẽ esse consuetudo qđ emphyteota possit alienare dño
irrequisito:⁊ dñs tunc potest rem accipere iure prelationis in-
fra certos dies post dictã venditionẽ.Quero si dominus velit
eo casu capere rẽ iure prelationis cui debebit dñs preciũ solue
re an emphyteote vendenti vel emptori.credo qđ deberet em-
ptori soluere ex dispositione dicte cõsuetudinis cũ scđm ipsam
consuetudinẽ valuerit ipsa venditio sine requisitione domini
directi.¶Sed si in solutione dicti precij fuerint adiecti termi-
ni an dñs volẽs rem capere iure prelationis debeat ipsum pre
cium emptori vna solutione simul ⁊ semel soluere vel iuxta ter
minos adiectos inter emptorẽ ⁊ venditorẽ in solutione ipsius
precij.Credo qđ dominus eo casu nõ tenebitur totũ precium
vni semel soluere emptori sed per terminos adiectos in vẽdi-
tione.Quia si eidem emptori vno cõtextu soluereẽ totũ preciũ
ipse emptor cõsequereẽ maius cõmodũ ex ipa vẽditione ꝙ em
phyteota cui per terminos ipsum preciũ solui debet:cum par-
ticularis solutio multa incommoda afferat . l .ij.§.ex his.ff. de
verborũ obligatio.⁊ in.l.si nõ sortem.§.fin.ff.de dãno infec.Et
hoc verũ intelligo:si dominus sit de facili conueniendus per
emptorẽ ad consequendũ pciũ p dictos terminos iuxta.l.ij. in
prin.ff.q satisdare coguntẽ.¶Sed qđ si dñs directus in primo
vel scđo terminis solutionũ se reddit difficilẽ soluere ⁊ ponat
emptorẽ in pcessu ⁊ magno litigio:quo remedio subueniet ipi
emptori aduersus emphyteota cõtra illã rẽ sibi vẽditã: dũ ipse
emphyteota agit cõtra emptorẽ ad dictũ pciũ ꝯsequẽdũ. Dico
qđ subueniet ei p cõditionẽ sine causa:q: licet dici⁹ emptor te-
nereẽ actiõe ex vẽdito emphyteote vẽditori ad cõsequẽdũ pciũ
illa tñ causa pp quã preciũ petiẽ fuit reducta ad nõ cãm cũ illa
res vẽdita sibi non remãserit sed penes dñm qui eã cepit iure
a prelationis:q: qñ causa reduciẽ ad nõ cãz⁹ cõpetit cõditio inde-
biti ⁊ soluti repetitio.l.si fullo.ff.de ꝯdi.sine causa:⁊ qđ ibi no.
p Bar.⁊ de hoc est casus apertus:fm vnã lecturã glo.in.l.iulia
nus verũ debitorẽ.ff.de cõdi.inde.in gl.j.⁊ ita dicit ⁊ tz Ange.
de are.in.l.fi.in fi.ff.a quib⁹ appel.nõ licet.Et ideo ad euitãdũ
illũ circuitũ putarẽ verius dicẽdũ qđ dñs directus se deberet
obligare ⁊ cuz fideiussoribus de soluẽdo dictũ preciũ emphy-

a ¶Ad nõ cãm.vide đ hoc i singu-larib⁹meis; fol.clxviij. verso.

teote primo vēditori ad terminos ꝛ solutiones per ipsum em phyteotā datos emptori suo: ꝛ p hoc subuenietur ipsi emphyteote vēditori ꝛ etiā suo emptori: ꝛ euitabitur ille circuitus qđ nō erit necesse qđ emptor agat cōditione sine causa contra emphyteotā si dñs directus rem capiat iure prelationis ꝛ postea differet soluere emptori. Nā circuitus inquātū potest debet euitari maxime vbi non derogatur iuri alterius partiū iuxta ea que leguntur ꝛ not. in .l. dñs testamēto .ff. de condi. indebi.

¶Summarium.

1 ¶Soror an possit cū iuramēto bonis fraternis renunciare.
2 Pactum de nō succedēdo etiā vallatū iuramēto est inualidū.
3 Pactum cum alio factum generat euentum periculosum.

¶Consilium. clxij.

Circa debitū qđ de presenti vertit̄ inter egregiā dominā alisiā vxorē egregij dñi iohannis baiuli vtriusq; iuris doctoris ꝛ margaritā sorores cōtra iohannē ꝛ ludouicum de marolio fratres super bonis ꝛ hereditate que quondā fuerūt magistri iohānis de marolio ꝛ dñi aubelleti eius quōdā
1 filij oriuntur dubia sequentia. ¶† Primo videlicet si dicta alisia ꝛ margarita sorores dici possint quittasse bona dicti dñi aubelleti eorū fratris an valuerit de iure dicta quittantia etiam cum iuramento attento qđ ipse dominus aubellet⁹ cuius bona quittabātur nō fuerit presens nec eidē consenserit. Ad qđ dicendū credo qđ nō valuerit dicta quittatio etiā cū iuramēto cū ipse dñs aubelletus eidē renunciationi non consenserit.
2 ¶Quia non valet pactū etiā de non succedendo posito quod iuramentum interuenerit nisi ille de cuius bonis agitur consenserit[a] per .c. q̄uis. ibi. patr. Et de pactis li. vj. ita determinat dñs raphael fulgosius in .l. pactū .C. de colla. vbi dicit qđ pactū de non succedēdo firmatur iuramento qñ est factū ei de cuius successione agitur: secus si esset factū alteri sine cōsensu illius de cuius successione agitur[b] vt cōtingit in casu nostro. ita dicit ipse do. raphael fulgo. ał's se cōsuluisse in questione facti. Et monet ipse dñs raphael rōne q: p pactū priuatorū ius publicū nō tollit̄ .l. fin. ff. de suis ꝛ le. heredi. Scđo monet q: c. q̄uis pactū. de pactis. li. vj. loqt̄ qñ pactū ē factū ei de cui⁹ successione agit̄. Et cū sit ius corrigēs: nō d3 extēdi ad aliū casum vt no. l. autē. quas actiōes. C. de sac. san. ec. ꝛ .l. si vero. §. de vero. ff. solu. ma.
3 † ¶Tertio monet q: pactū factū cū alio generat periculosum euētū nā h3 tacitā affirmatiuā de succedendo. ideo nō valet sine cōsensu ei⁹ de cui⁹ bonis agit̄ .l. fi. C. de pactis: et iuramentū nihil operat̄: ꝛ nō valet q: cōtra bonos mores .c. nō est obligatoriū. de reg. iur. li. vj. ¶Hāc eandē opi. videlicet qđ dictū .c. q̄uis habeat solūmodo locū qñ pactū fuit factū ꝛ de cuius successione agit̄ ꝛ nō de hereditate absentis tenuerūt Pe. de ancha. ꝛ Jo. de imo. quos recitat ꝛ cū quibus transit de sancto geminiano. in. d. c. q̄uis. in penultima co. idē de imola hoc idē dicit in .l. qui superstitis. ff. de acqui. here. in illa questiōe. An pactum filie habeat nocere filijs suis ꝛc. idē tenet Bald.

a ¶Cōsenserit. de hoc etiā scripsi supra consilio. xv.

b ¶Agitur hic de intellectu ca. q̄uis pactum de pac. li. vj.

in.c.cum contingat.extra de iureiur.& facit qđ no.ipse Bal.in.l.si tibi.x.milia.§.de pignore.ff.de pact.

¶Consilium.clxiij.

Dominus stephanus girardi curatus sancti Desiderij traxit in causam coram dño officiali Vien. Joannam & Laurentiam filias Andree gacheti & petit ipse dñs curatus ante litis ingressum dictas sorores interrogari & per eas responderi. An sint heredes & bona tenentes dicti eorum quondam patris. Que sorores ree opposuerant et dixerunt se non teneri respondere secunde parti dicti interrogatorij ibi dum dicitur an sunt bona tenentes dicti eorum quondam patris: quia gl. in l.j.ff.de interrog.act.ponit.xj.interrogatoria fienda ante litis contest.inter que,nõ est illud qđ filius teneatur respondere si teneat bona patris insolidũ vel in parte. ¶Sed dixi & consului contrarium qđ dictũ interrogatoriũ in secunda parte est admissibile & responsale.quia si dicte sorores rñdendo prime parti dicti interrogatorij negarent se heredes insolidũ vel in parte dicti eorum quondam patris.& tenerent de bonis paternis tenerentur creditoribus hereditarijs. Quia tenendo de bonis paternis se gerunt pro heredibus nisi probarent se repudiasse vel bona alio titulo quam pro herede tenere:vt probatur in.l.j.C.de repu.here. Et pro determinatione huiusdubij reputo casum a sensu contrario in.l.fi.in fi.ibi: si neque successistis patri vestro nec quicquam ex bonis eius tenetis consequens est a paternis creditoribus vos non conueniri.C.de primipilo.li.xij. Si ergo filius teneat de bonis paternis:tenetur per consequens creditoribus hereditarijs vt ibi a sensu contrario:qđ est fortissimũ in iure:iura sunt vulgata. Ideo dictũ interrogatoriũ videtur responsale:quia si responderent dicte sorores tenere de bonis paternis tenebantur creditoribus hereditarijs per dictã.l.fi.nisi probarent repudiasse hereditatẽ paternã & illa bona se tenere alio titulo quam pro herede per dictã.l.j.C.de repu.heredi. Et ita etiã ordinauit dictus dñs officialis respõderi dicto interrogatorio etiã secunde partis. Licet dicte ree a dicta ordinatione appellauerint,& male. ¶In petitione etiã hereditatis tenetur reus respõdere si teneat bona et hereditatẽ pro herede vel possessore:vt dicit gl.in.l.qui interrogatus.ff.de peti.hered.& in.l.cogi.C.de peti.here.

¶Summarium.

1 ☞Offerens se soluturũ se teneri fatetur.
2 Consuetudo quot testibus probetur.
3 Consuetudo inducitur decẽ annorum spacio.
4 Exceptio ordinis post litis contestationẽ non potest opponi.
5 Consuetudo vim legis obtinet.

¶Consilium.clxiiij.

Pro certo curia parlamẽti erronee processit reuocando sententiã per dñm iudicẽ appellationũ latã pro magistro paulo de violardis:originaliter actore contra Joannẽ balme quia illa sententia iuder appellationũ post9 erat cõfirmãda cãis & rõnib9 subscriptis. ¶Et primo quia dict9 magr̃ Paul9 actor originari9 ei9 petitionẽ.iij.flo
1 re.pbauit p pptiã cõfessionẽ dcĩ Joãnis balme i p̃ntia istãtia factã se offerẽdo soluere dcõs.iij.flore.petitos dcõ magro paulo.p q̃.l.ad solonẽ.C.de re iud. Nã offerẽdo soluere fatetur se teneri ex cã rñderie i petitõe declarata.ar.l.decẽ.ff.de vb.ob.cũ si. Sunt eñi multi modi p q̃s actor pbat suã petitionẽ vez p testes/istã:vl p cõfessionẽ ptis i.c.cũ ad sedẽ.ex de rest.spo. Et i cõfessũ nlle sũt ptes ptercq i cõdẽnãdo.l.j.ff.de cõfes.cũ si. ¶Scdõ quia dict9 balme re9 petẽdo sibi appoitari qtitatiã p dictũ magr̃z paulũ a dcõ nobili falcone porte8 dictis tri-

bus flore. Male et temerarie petijt et petit. Primo qz inter ipsas partes tempore dicte responderie non fuerat actū qd ipse magister Paulus illam quittantiā tradere deberet dicto Balme. ideo ad illā tradendā non tenetur ipse magister Paulus cum non fuerit inter partes actum. arg. l. veteribus. ff. de pactis. cū simi. ¶ Et incūbebat ipsi Balme onus probādi qd ita fuisset actū tpe dicte respōderie cum illud proposuerit ipse balme ad sui defensionem et qz non probauit debuit et debet succūbere. l. in exceptionibus. ff. de proba. imo de ɔtrario apparet qd nō fuit illud actū qz dict⁹ nobilis falco porte super hoc examinatus deponit non fuisse locutum tpe dicte responderie de dicta quittātia cuius depositio est valida: nec est suspect⁹ qz in oib⁹ passibus sue depositionis ipse deponit contra se si bene attēdatur ad eius verba. Scdo qz ipse nobilis falco tenore dicte sue depositionis inserte fo. lxij. dictum balme de dictis tribus florenis quittauit et quittat vt patet in dicta sua depositione circa fi. ibi: et quē balme ipse loquens tenuit de dictis tribus flore. quittū et quittat &c. Ex quibus satis detegitur dictū balme temerarie dictā quittantiā a dicto falcone petere.

2 ¶ Preterea alia consideratione male petijt idem balme quittantiam sibi tradi a dicto nobili falcone per dictū magistrum Paulū qz etiā de consuetudine huius patrie non consueuerūt tradi tales quittantie. de qua consuetudine deponunt testes examinati pro parte dicti magistri Pauli super quarto artic. suorū incipientiū in causa remissionis &c. Et licet duo testes sufficiant ad probandū consuetudinē vt dicit Jo. fab. in § ex non scripto. insti. de iure natu. gentiū et ciuili per. l. vbi numerus. ff. de testi. idez dicit Raymūdus de sabanaco in sua repetitiōe. l. consuetudinis. C. que sit long. consue. in. xxvj. q. Tamē octo testes super dicta consuetudine in hac causa fuerūt examinati pro dicto magistro qui oēs de dicta consuetudine deponūt. Nec fuit necesse qd dicti octo testes deposuerint in quib⁹ casibus. Nec inter quas personas quia leges loquētes de cōsuetudine hoc non dicunt: sed tantūmodo dicunt sic fuisse obseruatum: nec dicunt inter quos. Et tamen hoc tanq̄ efficax ad decisionē inducūt. l. fi. ff. ad leg. iuliā maiest. ibi: dūdicit nostro tpe &c. et in cle. sepe. de verbo. sig. et in multis alijs iuribus. que de obseruātia loquūtur et maxime cū super hoc non fuerint testes interrogati vt dicit Joā. fab. vbi. §. per. l. solā. cū ibi no. C. de testi. Et licet testes dicti magistri Pauli fuerint expost examinati sup interrogatorijs ipsi⁹ balme insertis in pcessu pñtis remissiōis: ipsi tñ testes nihil deponunt cōtra dictā ɔsuetudinē: imo poti⁹ pro ipsa cōsuetudine dū dicūt qd nō viderūt aliquā oppositionē fieri aduersus deducta in dictis quarto articulorum dicti magistri Pauli et sic deponūt de ɔsensu ppli saltim tacito ex quo ɔsensu ppli ēt tacito inducit ɔsuetudo: iuxta dictū § ex nō scripto. et. l. de quib⁹. ff. de legib⁹. cū si. ¶ Et inducit illa cōsuetudo etiā spacio decem annorū a etiā contra ius scriptū: vt dicit et tenet gl. post Jo. in dicto § ex nō scripto. et in. l. de quib⁹ in § inueterata. ff. de legibus. et ista est cōis opi. legistarum. vt

a ¶ Spacio x. annorum. si. x. annis inducat cōsuetu- do. de quo vi de latius. §. consil. cxxxj.

3

refert do. Panoz.in.c.fi.extra de cõsuetudi.in.ix.col.⁊ Bar.in.d.l.de quibus.⁊ si canoniste aliqui voluerint dicere qḋ ad inducendā cõsuetudinē requirātur.xl. anni.nos sumus in hoc processu de quo agitur extra istud dubiū:q: dominic⁹ de alfaciis scḋs testis ⁊ termonus de claromonte quartus testis deponunt de xl.annis circa dictā cõsuetudinē.vt põt videri in eoꝝ depositionibus qui duo testes sufficiũt ad pbādū cõsuetudinē.vt supra dixi post Jo.fa.qui ita tenet ⁊ dicit in dicto.§.ex non scripto.Et sic tam de iure ciuili q̄ canonico est probata dicta ꝯsuetudo per dictū magistrū paulū in quarto dictoꝝ suoꝝ articuloꝝ allegata:ideo sufficere debebat dicto balme qḋ dict⁹ magister Paulus noīe suo'ei tradidisset quittantiā de dictis tribus flo:e.petitis in actu solutiōis p:out ipse magister Paulus paratū se obtulit facere vt ꝯstat in actis p:incipalib⁹.f.xix.
¶Ulterius etiā non obstat qḋ p:etendit dictus balme videlicet qḋ ipse magister Paulus p:ius conuenire debuisset dictuȝ nobilē falconē potte cuius noīe ipse balme soluere cõuenerat dictos tres flo:e.Q: ad hoc rñdet duob⁹ modis.
4 ¶†P:imo qḋ illa p:etēsa exceptio est o:dinis ⁊ que ꝓpterea non põt post litis ꝯtest.opponi.l.exceptionē.C.de p:oba.cū si.¶Scḋo:põt respõderi qḋ: si ius ita disponeret vt p:etēdit pars aduersa qḋ illi p:etenso iuri est derogatū per ꝯsuetudinē probatā per dictū magistrū paulū per testes p:o parte sua examinatos super p:imo articuloꝝ suoꝝ incipientiū in hac causa remissionis ⁊c. que ꝯsuetudo seruāda est etiā in iudicādo q: facit ius ⁊ tollit ius maxime positiuū: vt in d.§.ex non scripto.⁊ in dicta.l.de quibus cū legibus sequētib⁹.⁊.C.que sit lõg.
5 ꝯsue.per totū.†Quia ꝯsuetudo hȝ vim legis imo etiā ꝯstituti: ideo in introducēda ꝯsuetudine nõ requirit causa.l.hoc iure.§.ductus aque.ff.de aqua quoti.⁊ estiua.⁊ in.l.j.in fi.ff.de aqua plu.arcēda.¶Item etiā ex alio capite dicta vltima snīa a qua supplicat deregit erronea cū in ea dicat dict⁹ magr̄ Paulus cessionarius:q: per totū ꝓcessum nõ apparet de aliqua cessione.Sed tm̄mõ respõderie quā dict⁹ balme cõueniēdo soluere dicto magistro Paulo dictos tres florē.de quib⁹ agit.⁊ ita conclusiue dicendū est sulam dñi iudicis appellationē male fuisse reuocatā ⁊ propterea confirmandā in hac causa remissionis.

¶Consilium.clxv.

Nobilis ⁊ potēs vir Petrus reuop:ie dñs romaginaci ⁊ b:usolij in suo testō factis p:ius p:elegatis particularib⁹ suos heredes vniuersales fecit berliatū Guidonē et Guilielmum eius filios naturales ⁊ legitimos quibus substitutis vt sequitur videlicet quod casu quo ipse berliatū mo:eretur sine liberis: quod bona per fideicommissum deuenirent ad Guilielmū:⁊ si contingeret dictū Guidonem et Guilielmum decedere sine liberis eis substituit dictum berliatum.Et si alter ipso:um Guidonis et Guilielmi decederet sine liberis eidem substituit dictum berliatum et alium superstitem dicto:um libero:um.Et si omnes tres p:edicti decederent sine liberis substituit vnum alium ex liberis eiusdem testato:is quem ipse o:dinauerat esse religiosum si nollet esse religiosus.Contingit quod post mo:tem dicti testato:is adita eius hereditate per dictos tres liberos et heredes dictus Guido decessit sine liberis:decessit postea berliatus relicto vno filio suo herede: postea decessit dictus Guilielmus sine liberis qui sibi instituit heredem Jacobum eius fratrem:qui Jacobus est ille qui per dictum testato:em eo:um patrem fuerat o:dinatus esse de religione.
¶Ex p:emissis queritur si dictus Jacobus admitti debeat ad dictam substitutionem fideicommissariam adiectam in dicto testamento.⁊ videtur qḋ non cum ipsa substitutio fideicommissaria facta fuerit sub conditione si dicti oēs

tres liberi decederent sine liberis:[a] sed vnus ex ipsis vez berliatus decessit cũ liberis: ideo videtur debere deficere dictum fideicõmissum cum conditio illa non euenerit qḋ decesserint sine liberis. Tu dic circa hoc s̃m Barto. post Dy. in. l. heredes mei. §. cum ita. ff. ad treb. qḋ quia dictus Jacobus substitutus est filius testatoris ⁊ sic in propinquiori gradu ipsi testatori ꝙ̃ sit filius dicti berliati: certe ipse Jacobus admitti debet ad dictum fideicõmissum excluso filio dicti berliati. ita dꝫ intelligi dictus. §. cũ ita. secus aũt si dictus Jacobꝰ fuisset extraneꝰ ipsi testatori. ita dicit ⁊ declarat Bar. in. d. §. cũ ita. in fi. sui cõmẽti.

a ¶ Sine liberis. vide pleniꝰ ḋ hac materia. J. cõsi. ccxvj. et cõsi. ccxviij. ⁊ vide Jo. an. in nouella. l. c. si pr̃. de testi. lib. vj. in ij. col.

¶ Consilium. clxvj.

Circa processum magistri Guillelmi de cruce cõtra Joãnẽ de asterijs ⁊ Joãnẽ porrerij sup̃ dispẽsatione iuramẽti est aduertendum qḋ dictus de cruce die. xxvj. mẽsis Julij. Mcccclxx. suam bancham tradidit proꝰ tribus annis tunc cõtinuis antonio eyberti ⁊ Claudio de bolliaco. ⁊ cũ promissione iurata de attẽdẽdo ⁊c. vt latius constat litera inserta in processu. fo. liiij. ex quo infero qḋ ꝓmissio respectu dicte bãche per dictũ de cruce postea dictis porreti et de asterijs facta ⁊ iurata vt deponunt dremondus porreti. fo. xxxvj. ⁊ Hugo marchi. fo. xxxvij. non valuit qꝛ cõtra dictũ primũ iuramentũ. iuxta c. intellecto. extra de iureiur. Et est seruandũ tale scd̃m iuramẽtum iuxta. c. veniens. eod. titu. cum etiã dictum scd̃m iuramentũ non possit seruari sine interitu salutis eterne: quia cõtra primum licitum iuramentũ prestitum: ideo non seruãdum iuxta c. cum contingat. de iureiu. cũ si. Et est hec iusta causa dispensandi super dicto secundo illicito iuramento cũ non valuerit tanꝙ̃ temerarium. iuxta ea que leg. ⁊ no. per gl. Jun. ⁊ doc. in. c. venerabilẽ. de elec. ⁊ in. c. nõ est. extra de voto ⁊ voti redẽptiõe. Nec obstant iura in. ix. arti. partis aduerse allegata qꝛ debent intelligi vbi iuramentũ esset validum: ⁊ non temerariũ. Sed vbi iuramentum non valet vt in casu de quo agitur ex illa non debent sequi effectus de quibus in dicto. ix. arti. qꝛ ex nullo nihil sequi dꝫ iuribus vulgatis: ⁊ quod nullum est nullũ producit effectũ regula iuris. ideo supplicata per dictũ de cruce fieri debẽt ⁊ ibi dispẽsari super dicto scd̃o iuramẽto. Alia etiã cõsideratione qꝛ vt dicti duo testes deponũt dicti porreti ⁊ de asterijs soluere ꝓmiserãt dicto de cruce. xxx. flore. in festo btẽ Marie medij Augusti qḋ non fecerũt: ideo ipse de cruce promissa per eũ non tenet adimplere. iuxta. c. sicut. de iureiur.

¶ Summarium.

1 ☞ Auus ⁊ auia insolidum pupillo succedere possunt.

¶ Consilium. clxvij.

Pupillus quidã ab humanis decessit superstitibus sibi auo ⁊ auia p̃re ⁊ matre de medio sublatis ac etiã superstitibus duabus sororibus eius quondã patris que vocantur de iure patruelis. modo querit̃ qui succedũt in bonis dicti pupilli an auꝰ ⁊ auia insolidũ vel siṫ cũ dictis patruelibꝰ.

1 ¶Dico q̃ dicti au⁹ ꝛ auia insolidū succedēt dicto pupillo.iuxta auť.defūcto.C ad tertu.q̃ auť.de verbo ad verbū ponit̃ p̃ host.i sūma de succes.ab inte.ı.§.ꝛ q̃r iuxta versic.si vidistis ꝛc.ꝛ ibi host.dictā auť.dfuncto glosat sup q̃libet verbo.Si tñ dict⁹ pupill⁹ decessisset supstite frē vel filijs fratrū successissent simul cū dicto auo ꝛ auia:iuxta auť.cessante.ibi:q̃ psone,ꝛc.C.de legitimis here.ſʒ hoc verū si frater q̃ supest eēt i vtrinq̃ ꝯiūctus dfuncto.alit̃ nō succederet cū ascēdētib⁹:sup q̃ vide tractatū dñi dy.de succes.ab inte.ibi:expedita linea descendentium ꝛc.

¶Consilium.clxviij.

Quod emolumēta graifarie curie plamēti ꝑcepta p̃ franciscū castilliōis olīʒ graifariū seu p̃ eynardū pradelli eius subrogatū medio tpe a die collatiōis dicti officij factē magistro iohāni roberteti vsq̃ ad diē interinatiōis suaꝝ lraꝝ nō ptineāt d̃ iure dicto roberteti ſʒ dicto pradelli facitūt iura sequē.Primo.l.vnica.in.§.administrationē dū ibi dicit̃ administrationē aūt deponere nō volum⁹ decessorē anteq̃ successor ad ꝓuincie fines aduenerit ſʒ ꝛc.C.vt oēs tā ciuiles q̃ militares post administrationē depositā.ꝛc. ¶Item etiam q: dicte littere domi dicto roberteti facti de dicta graifaria non habuerūt effectū donec a die exhibitionis ipsarum curie parlamenti ꝛ interinationis earūdem.per tex.in auť.qui semel.ibi iudiciq̃ insinuatis ꝛc.C.q̃uo ꝛ q̃n iudex.ꝛ no.cyn.in.l.i.in ꝑin.C.de liti.ꝛ rescriptum per dictum roberteti in cōtrariū a principe impetratū virib⁹ nō subsistit:maxime q: fuit impetratū in eneruationē dicti pradelli.l.rescripta.C.de ꝑcibus impatori offe.cū similibus.

¶Consilium.clxix.

Donisio de curatore facta nobili Georgio de villeta de sabaudia tanq̃ prodigo nōvidetur valere cū presupponatur in facto quod ipse nō erat prodigus.Q: prodigus dicitur qui nec modū nec finē habet in expēsis nec tēpus.l.i.§.i.ff.de cura.furio.ꝛ per Joā. fabri.insti.de cura.§.furiosi:quia licet quis faciat multas expensas frustratorias non propterea dicitur ꝓdigus. Sed est necesse ad hoc vt dicatur prodigus quod non habeat finem : modum nec tempus in expēsis vt plene p̃ Jo.fabri.vbi supra:q: aliud est esse largus ꝛ ali⁹ esse ꝓdigus vt p̃ gl.extra de cōsuetudine.c.ex pte.¶Et cū dictus nobilis Georgius nō esset illius cōditionis nō valuit nec tenuit illa datio curatoris vt sentit glo.in.l.is cui bonis.ff.de v.ob.Jdē tenēt pe.ꝛ Ja.quos sequit̃ Jo.fab.in dicto.§.furiosi.facit.l.seye egresse.de tutorib⁹ ꝛ cura.datis ab his.Preterea cōstat q̃ post dationē dicti curatoris ipse Georgi⁹ gessit q̃plurima sua negocia in iudicio ꝛ extra absq̃ dicti sui curatoris auctoritate.Jō ꝛ si tpe,date dicte cure ipse Georgius fuisset ꝓdigus.postea mores mutauit ex quo finita fuit dicta cura : vt dicunt Barto.ꝛ doc.in.d.l.is cui bonis.ꝛ in.l.is cui.ff.de test.¶Nec obstat q̃ in dicta datione curatoris dr̃ interuenisse cōsensus dicti nobilis Georgij q: erronee interuenit:ex quo nō erat ꝓdig⁹:idō nō valuit ille cōsensus p̃ ea q̃ dicūt bar.ꝛ doc. in.l.nō fatetur.ff.de cōfessis.ꝛ Bal.in.l.cū falsa.ꝛ in.l.si post diuisionē.C.de iuris ꝛ facti ignoran.ex quo enim edocetur de contrario presumitur erratum.

¶Summarium.

1 VSusfructus nondū percepti spectant proprietatis.

2 Jus agendi ad supplementum legitime quinquennio prescribitur.

¶Consilium.clxx.

Quo ad q̃stionē q̃ de pñti vertit̃ iter nobilē iacobū de theysio dñʒ modernū de syllanis ex vna pte:ꝛ nobilē guigonē ei⁹ fratrē ex altera de eoꝝ bonis paternis maternis ꝛ fraternis corā dñis arbitris ꝛ arbitratoribus a dictis partibus cōiter electis dicit ꝓponit dictus nobilis iacobus contra dictū nobilem guigonē tam ipsum cōueniēdo

⁊ excipiendo contra petitiones ipsius guigonis modo ⁊ forma subscriptis: ¶ Primo qd nobilis petrus de theysio eorū quondā pr̄ in suo vltimo testō sibi heredes vles instituit dictū iacobū in domo de sezerino cū iurib⁹ ⁊ ptinentiis: et dictū guigo. in domo sua forti de theysio sub tali cōditione qd si contingeret alterū dictorū suorū filiorū ⁊ heredū vniuersaliū male cōtentari seu aliquali esse male ptentū eo casu ipse testator dictos suos filios sibi hrdes vles fecit ⁊ instituit in oib⁹ bonis suis mobilib⁹ ⁊ imobilib⁹ equa portione ⁊ quēlibet ipsorū p medietate. Et cū ipse nobilis Jacobus nō sit cōtentus dicta prima instōne ipsi duo fratres sunt ⁊ fuerūt heredes vles dicti eorū quondā patris equaliter in bonis ⁊ hereditate dicti eorū quondā patris: ideo petit idē nobilis Jacob⁹ bona ⁊ hereditatē dicti eorū patris inter se cōicari ⁊ equaliter inter eos diuidi et ita per dños arbitros cognosci ⁊ fieri. ¶ Scdo petit dictus nobilis Jacob⁹ hereditario noie nobilis frācesie veyherie dñe quondā de sillanis qd dict⁹ Guido vt coheres p medietate dicti eorū quondā patris soluat eidem Jacobo medietatē ducentū florenorū datorū per dictū eorū patrem dicte dñe de sillanis in eorum 9tu matrimonij pro iocalib⁹ cū ibi fuerit actū qd de ipsis iocalib⁹ ordinare posset in vita ⁊ in morte. ¶ Tertio q: dictus nobilis petrus eorū pr̄ vita sua durāte alienauit certa bona cēsus ⁊ redditus de iurib⁹ ⁊ pertinētiis dicti loci de sillanis sine cōsensu ⁊ volūtate dicte dñe de sillanis petit dict⁹ Jacobus qd dictus guigo faciat sibi rōnem ⁊ debitā restōnem de medietate dictarū alienationū: cū ipse guigo sit coheres p medietate dicti eorū patris alienantis: quia p alia medietate respectu dicti Jacobi confusa est actio cū sit coheres p alia medietate dicti eorū patris alienātis per. l. lucius. ff. de leg. j. iūcta. l. debitori. ⁊ ibi no. C. de pac. ¶ Quarto dicit dictus nobilis Jacobus qd locus de sillanis non fuit in dotem cōstitutus dicto nobili petro eorū patri in cōtractu matrimonij ipsorū petri ⁊ frācesie de sillanis: sed solū fuerūt ei cōstituti mille ⁊ qngenti floreñ auri vt ptz in cōtractu matrimonij: sed obuenit dictū castrum eidem domine post cōtractum matrimonij ⁊ sic fuit de bonis parafernalib⁹. Et qd mortua dicta dña de sillanis dictus nobilis petrus pr̄ dictorū fratrū exegit debitis ⁊ iurib⁹ eidem dñe in vita sua pertinentib⁹ vltra. cccccc. floreñ. in qb⁹ debitis nullum ius habuit ipse eorū pater nisi post mortē dicte dñe vt legitim⁹ administrator: iuxta. l. j. C. de bo. maternis. ⁊ cū mortuo patre finita fuerit legitima administratio: petit qd dictus guigo vt coheres p medietate dicti eorū quondā patris sibi Jacobo vt heredi dicte eorū matris restituat medietatē dictorū sexcētorum floreñ. ¶ Quinto dicit dict⁹ nobilis Jacob⁹ qd tpe mortis dicte dñe de sillanis eorū matris remāserunt penes dictū eorū patrem de iocalib⁹ ⁊ ornamentis dicte dñe vsqz ad summā centū scutorū auri saluo pluri: q̄ iocalia nō sunt de illis datis in 9tu eorū matrimonij: ideo petit idē nobilis Jacob⁹ qd dict⁹ guigo vt heres p medietate dicti eorū patris sibi restituat medietatē dictorū centū scutorū: q: ⁊ si pater eidem dñe de sillanis dicta iocalia sibi ministrasset remanent nihilominus heredib⁹ viri q: pater nō presumitur sibi tradidisse nisi pro vsu qui vsus finitur morte mariti. et pro hoc allegat Dy. casum in ca. mortis. §. fina. ff. de dona. inter virum et vxorem. ¶ Sexto dicit dictus nobilis Jacobus qd durante matrimonio inter dictos eorum parentes dictus nobilis petrus fecit capi in castro de sillanis maiorem ⁊ meliorem partem garnimenti ⁊ vtensiliū ipsi⁹ dom⁹ vsqz ad valorem. ccc. floreñ. ⁊ fecit portari apud teysium in domo forti ipsius nobilis Guigonis quā de presenti tenet ipse guigo: ideo petit idē nobilis Jacobus qd dictus guigo sibi restituat medietatem dictorum. ccc. floreñ. vel medietatem ipsorum bonorum si de presenti sunt in valore in quo erāt tempore captionis. ¶ Item petit idem nobilis Jacobus a dicto guigone sibi

solui et restitui centũ florenos pro pensione.x.floreñ.auri debita domine ysabelle moniali prati mollis:quã pẽsionẽ ipse iacobus soluit integraliter.xx.annis proxime lapsis a morte dicti eorum patris. ¶Modo,restat respõdere aliquibus petitionibus dicti guigonis aduersus dictũ iacobũ eius fratrẽ factis quibus respondetur opponendo et excipiendo vt sequitur.

¶Et primo quo ad.ccl.floreñ.solutos vt pretendit per dictũ nobilẽ petrũ eorũ patrẽ solutos nobili marie vxori nobilis Joãnis de comerys de debitis nobili frãcesie dñe quõdã de sillanis de qua summa ipse guigo petit medietatem. Negat dict⁹ nobilis iacob⁹ dictã sũmã fuisse solutã p dictũ eorꝝ quõdã patrẽ. ¶Et si cõstat soluisse nihil põt repeti ab ei⁹ heredib⁹ q: erat legitim⁹ administrator dicti Jacobi ei⁹ filij et vsufructuari⁹ bonorũ dicti Jacobi heredis dicte dñe d sillanis:iõ ad ipz patrẽ spectabat solutio debitorũ dctẽ dñe de sillanis.p l.fi.§.vbi decretũ.C.de bon.que lib. ¶Quo autem ad medietatẽ centũ scutorũ auri per dictũ guigonẽ petitã pro reparationib⁹ factis:vt pr̃endit p dictũ patrẽ in castro de sillanis dicit dict⁹ nobilis Jacob⁹ q eorũ pater nõ fecit: si fecisse ꝯstet dictas reparationes de suo ꝓprio.Sed de vinteno in dicto mãdato de sillanis leuari ab antiquo cõsueto ꝑ reparationib⁹ et fortificatione dicti castri de sillanis.Qđ vintenũ ipse nobilis petrus eorũ pater exegit et recuperauit ab hominib⁹ dicti mandamẽti.xlv.annis et vltra.et.xxvij.flore.anno quolibet.pro ipso vinteno ab arrendatorib⁹recuperauit.et sic in summa exigit dict⁹ eorũ pater de dicto vinteno circa octo cẽtũ florenos. ¶Quo aũt ad funeraria et legata pia dicte quõdã dñe de sillanis que per dictũ guigonẽ pretẽdunt soluta p dictũ eorũ quondã patrẽ.Dicit dict⁹ nobilis Jacob⁹ q dict⁹quõdã eorũ pr̃ dicta bona materna tenuit et possedit.xx.annis.post mortẽ dñe de sillanis vt legitim⁹ administrator et vsufructuari⁹ olim bonorũ maternorũ: iõ ad solutionẽ debitorum maternorũ tenebat dict⁹.nobilis petr⁹ eorũ pater super fructib⁹ dictorũ bonorũ maternorũ per.d.l.fin.§.vbi.C.de bo.que libe. Alia etiã cõsideratione q: ipse pater presumit debet illa soluisse nõ animo repetẽdi a dicto Jacobo ei⁹ filio. ¶Itẽ quo ad stagnũ dicti loci de sillanis qđ per dictũ guigonẽ dicit fuisse piscatũ per quinq̃ menses post mortẽ dicti eorũ quondã patris dicit dict⁹ nobilis Jacob⁹ q mortuo dicto eorũ patre administratio legitima et vsufructus dicti eorũ patris eidẽ copetentis in dictis bonis de sillanis finiti fuerũt ideo piscatura nõ percepta per dictũ pr̃em vsufructuariũ insolidũ pertinet dicto Jacobo ꝓprietario q: vsufruct⁹ nondũ percepti spectãt ꝓprietario et non heredi vsufructuario.vt in.§.is vero ad quẽ insti.de re diui.et ibi casus. ¶Quo autẽ ad aliud stagnũ vt dicit per eorũ patrẽ acquisitũ dicit dict⁹ nobilis Jacobus:q medietas dicti stagni est intra dictũ mandamentũ de sillanis et est de bonis maternis ipsi⁹ nobilis Jacobi:iõ in illa medietate stagni existentis infra dictũ mãdamentum de sillanis nihil põt querelare etiã respectu piscature ipse guigo per.d.§.iꝫ vero. Respectu aũt piscature alterius medietatis dicti stagni existentis extra dictũ mandamentũ de sillanis habebit ratio in diuisione bonorũ paternorũ inter eos fienda:que supra in primo capitulo presentis consilij fieri petitur per dictum nobilem Jacobum.

¶Quo autẽ ad legitimã quam petit dictus guigno in bonis paternis ex persona dñi Joãnis de theysio canonici ecclesie bte marie gratioñ. Et quo ad.cc. floreñ.legatos eidẽ dño Joãni in testõ dñe de sillanis eius matris etiã petitis per dictũ guigonẽ que oia petit idẽ guigo a dicto Jacobo pretendẽs ipse guigo q dñi de capitulo dicte ecclesie sibi guigoni cesserũt et remiserũt. Ad hec respõdet ipse Jacobus et negat dictã assertã cessionẽ habuisse de premissis a dicto capitulo,Et si constaret habuisse illam cessionem non, posset nec põt ipse

gnigo ex ea agere. Primo qꝛ scđm statuta dalphinalia sunt ꝓhibite cessiões fieri:ꝛ pnniunt tales accipiētes cessiões vt i sta tutodalphi.latiꝰ cõtinet. Scđo qꝛ vt dt ꝛ tenet Bar.in.l.si quis
2 filiũ.C.de inoffi.ꝛ guillelmus de cugno in.l.ꝗuis.C.eo.ti.Tius
8 agēdi in supplementũ legitime prescribitur quinquēnio [a] sed nõ solũ preterierũt quinqꝫ anni a morte dicti eoꝛũ patris imo ꝛ viginti anni ꝛ vltra. Tertio qꝛ dicti dñi de capitulo si ius ibi habuissent non potuerũt alienare asserta bona ecclesie ꝛ ipse guigo mercãdo cõtra iura dicitur in mala fide cõstitutus. in. xta.c.qui contra iura mercatur.de reg.iur.li.vj.

[a] Prescribitur quinquēnio. vide de hoc in deci.parsa.q.lxxxij.

¶Quo vero ad ꝯcentũ floreñ. petitos p dictũ guigonē de ducentũ flore. legatis dño girardo in testamēto dicte dñe de fillanis in dicto testamento quoꝛũ.cc.floreñ. ipse dñs girardus remisit vt pretēdit dicto eoꝛũ pr̄i. Dicit dictus Jacobꝰ ꝙ non cõstat de dicta pretēsa remissione ꝛ ꝙ fuerit facta negatur: ꝛ si constaret nõ valuit qꝛ inter patrē ꝛ filiũ inter quos nõ est nisi vna extremitas:iõ nõ valuit ille pretensus contractꝰ:quia in omni contractu requiruntur duo extrema.

¶Summarium.

1 Consuetudo an possit aliquid contra ius inducere.
2 Consuetudo qualiter probetur.
3 Factũ nudum consuetudinē inducit.
4 Consuetudo quot actibus inducatur.
5 Consuetudo inducitur cõsensu tacito.
6 Judici in dubio debet pareri.

¶Consilium.clxxj.

Circa materiã ꝓcessus vertētis coram vobis egregio viro dño iudice terre.ꝛ baronie clarimõtis inter ꝓcuratorē fiscalē dicti dñi clarimõtis pro iure ꝛ interesse dicti dñi ex vna parte. Et certos homines mandamēti sctí geoꝛij terre ꝛ baronie dicti dñi clarimõtis inquestatos ex altera: qꝛ cõtra inhibitiones ꝛ ꝓclamationes dudũ in dicto mãdamēto sancti geoꝛij factas ne aliqs auderet piscari in rippaTia dexnan fluētē in dicto mãdamēto sancti geoꝛij videnť attēdenda ꝛ cõsiderãda ꝛ in iure examinãda dubia subscripta ꝓ declaratione iuris ꝛ intētionis dicti magnifici dñi claromõtis. Primo si dicta rippaTia sit de regalijs vt dici possit pertinere ipsa rippaTia dicto dño clarimõtis dño dicti loci sancti Geoꝛij. ¶Scđo si dictꝰ dñs clarimontis ꝛ quiuis aliꝰ baro vel bãnarius possit prohibere in terra sua ne homines ibi piscari habeãt de iure. ¶Tertio ꝛ quid de consuetudine si consuetudo possit introducere vt tales Barones in eoꝛum terris piscaturas prohibere possint. ¶Quarto si dictus dominus clarimontis dictam consuetudinem in hac causa probauerit per testes vel alias. ¶Quinto si dicti homines delati piscando contra dictas prohibitiones voce preconia factas commiserint penas in dictis ꝓclamationibus ꝛ inhibitionibꝰ adiectas. ¶Sexto si dicti homines delati aliquid in dicta causa proposuerint ꝛ probauerint qđ eli-

gere habeat intẽtionẽ partis fiscalis dicti domini clarimontis.
¶ Ad primumq; questitum respondendo qḋ de iure dicta ripparia de cui⁹ pisca-
tura cõtendit est de regalijs ꝛ ptinet dicto dño clarimontis baroni dicte terre
prout ita declarat imperator fredericus in.c.vno. q̄ sint regalia in feudis:ꝛ ibi
plene p Anto.de ysernia Bal.ꝛ doc.Et qḋ dicta ripparia sit de regalijs ꝛ perti-
neat dicto baroni dño clarimontis dño dicti loci sancti georij ꝛ ei⁹ territorij et
qḋ sic in possessione seu quasi dicti mãdamenti sancti georij ex antiqua ꝯsuetu
dine deponũt.xvj.testes ꝑ parte dicti dñi clarimontis examinati sup scḋo arti
culoꝝ suoꝝ incipiẽtiũ replicãdo.ꝛc.¶ Ad scḋm questitũ si barones possint ꝓhi-
bere piscaturã in suis terris.ꝛ dico qḋ nõ p tex.in §.flumina.insti.de rerũ diui.
¶ Ad tertium questitũ si cõsuetudo possit introducere ꝯ ius qḋ dicta piscatura
possit ꝓhiberi per tales barones in suis terris.dic qḋ sic vt tenet Jo.fa. in.d.§.
flumina.insti.de rerũ diuisi.ꝛ de hoc etiã scripsi in deci.parlamẽti. q. cccccxiij.
2 ¶ † Ad quartũ questitũ si in dicta cã dictus dñs clarimontis ꝓbauerit dictã cõ-
suetudinẽ qḋ possit piscatura ꝓhiberi.dico qḋ sic.qḋ ꝓbatur rõnib⁹ subscriptis.
¶ Prima rõ est:q2 testes dicti dñi clarimontis sup quinto articuloꝝ suoꝝ inci-
pientiũ replicãdo ꝛc.vꝫ septimus.ix.x.xj.xiij.xviij.ꝛ.xix. testes examinati de-
3 ponũt de possessione dicti dñi clarimõtis de.xxx.xl.ꝛ.l.annis ꝛ vltra.† Et licet
dicti testes nõ loquãtur de cõsuetudine sed de nudo facto possessorij:illud nu-
dum factũ sufficit ad inducendã cõsuetudinẽ cũ cõcursu saltim.xl.annoꝝ:vt di
cit ꝛ.tenet Jo.fa.in.§.ex nõ scripto.insti.de iure natu.gentiũ ꝛ ciuili.Et nõ req-
rũtur tot testes sicut fuerũt pro parte dici dñi clarimontis examinati q2 duo te
stes sufficiebãt ad ꝓbandũ dictã cõsuetudinem.vt ibi dicit Jo.fa.per.l. vbi nu
merus.ff.de testi.Et pro hoc etiã faciũt q̄ dicit Anto.de ysarnia.in ti.de ꝓhibi-
ta feudi alie.p frede.in.§.ꝑterea ducatus.vbi dicit qḋ qñ interuenit saltim tri-
nus actus infra.xxx.annos qḋ tũc etiã inducitur cõsuetudo:ꝛ illa cõsuetudo ca
pit vires a cursu dicti tpis:ꝛ patiẽtia dudũ per dictos hoies sancti georij habe
tur pro titulo.Quia in inducẽda cõsuetudine titulus nõ requiritur nisi concur
sus dicti temporis vt etiam dicit Jo.fa.in.d.§.ex non scripto.
4 ¶ † Et qḋ binus vel trinus actus cum cõcursu dicti tpis inducant cõsuetudinẽ
etiam si nõ fuisset dictũ qḋ illi actus fiebant vt induceret cõsuetudo tꝫ expresse
Albericus de rosa.C.q̄ sit longa cõsuetudo super rubrica vt refert ꝛ tꝫ Do.Am-
bro.de viginate qui eũ in hoc sequitur in.l.de quib⁹.ff.de legibus.in sua repe-
ti.¶ Scḋa rõ est q2 cõstat per ꝓcessum qḋ dicti hoies sancti georij in binis assi-
sijs fuerũt cõdẽnati erga dictũ dñm clarimõtis:q2 piscauerũt in dicta ripparia
qui binus actus in iudicio factus parte vocata vt in casu isto est potẽs ad indi
cendũ cõsuetudinẽ etiã ꝯ ius scriptũ.vt dicũt glo.ꝛ doct.in. d.§.ex non scripto.
¶ Et est aduertendũ qḋ vnus ex dictis hoib⁹ cõdelatis vꝫ iaquemetus recu-
perti in dictis assisijs dudũ in dicto loco sancti georij tentis fuit cõdẽnatus er
ga dictũ dñm clarimontis in vno florẽ.auri occasione dicte piscature. ¶ Et li
cet alij cõdelati nõ reperiũtur fuisse als ꝑ facto dicte piscature cõdẽnati tñ sule
ꝯ alios hoies eoꝝ ꝓdecessores late ꝓindicant olbus alijs holb⁹ dicti mãdamẽ
ti sancti georij:q2 ipsi alij hoies representãt defunctos ꝛ faciũt eũdem popłũ:
sic qḋ popul⁹ modernus cẽsetur idem populus q̄ ibi erat tpe dictarũ assisiaruꝫ
vt hoc ꝓbatur in.l.ꝓponebatur.circa mediũ.ff.de iudi.ꝛ scripsi in decisio.par-
lamẽti.q.cclxxix.¶ Alia etiã rõne astringũtur dicti hoies delati dicta cõsuetu-
5 dine ex eoꝝ tacito cõsensu cũ cõcursu dicti tpis.xxx.vel.xl.annoꝝ.† q2 cõsuetu-
do tacito cõsensu cũ cõcursu dicti tpis introducit ꝛ ligat oẽs hoies ꝓsentes ꝓte
ritos ꝛ futuros.vt plene per Jo.fa.in.d.§.ex nõ scripto.ꝛ per Bart. in.l.de con-
trahen.ff.de legi.ꝛ per doc.in.l.ij.C.que sit longa consuetudo.

¶ Ad quintũ quesitum si dicti delati offenderint piscari in dicta ripparia vt pene in dictis cridis ꝛ inhibitionibꝰ eis imposite ꝫ eos declarari debeãt ꝛ dicto dño clarimõtis adiudicari.

6 ¶ † Dico qḋ sic.per.l.j.ff.si quis ius dicẽti nõ obtẽperauerit:qꝛ in dubio dꝫ pareri iudici ꝓpter eiꝰ auctoritatẽ.l.seruo inuito.§.cũ p̄toꝛ.ff.ad treb.ꝛ.l.si p̄toꝛ.in p̄n.ꝛ.§.marcellus.ff.de iudicijs.ꝛ qui nõ paret p̄sumitur in dolo ꝛ mala fide.l.nõ põt videri.ff.de reg.iur.vbi etiã notatur qũo ille qui nõ paret iudici puniri dꝫ.ita etiã dicit Dy.in.c.qḋ quis mãdato.eo.tit.de reg.iur.lib.vj.Rõne cuiꝰ doli p̄sumpti nõ obtemperans inquestari põt.l.j.C.ad leg.coꝛ.de sicarijs.ac etiã potest mulctari. vt dicta l.j.ff.si qs ius dicẽti nõ obtẽperauerit.facit etiã pro hoc qḋ dicit Spe.in tit.de iuris.om.iud.in.§.fi.in fi.vbi dicit qḋ si mãdatum vel inhibitio iudicis conīenit ad eiꝰ spectat officium hoc punire.vt dicta.l.j.ff.si qs ius dicẽti nõ obtẽperauerit.ꝛ in.c.j.extra de matri.ꝫ interdictũ ecclesie cõtracto.Quia p̄ceptũ qḋ fit a iudice etiã sine cause cognitione[a] de his q̃ ad eiꝰ spectant officiũ valet.vt dicit Inn.in.c.cũ venissent.extra de resti.in integ.sup verbo inhibitionẽ.ibi dum dꝫ.Itẽ p̄ceptũ de his.ꝛc.ꝛ.al legat.vj.q.c.qꝛ ꝛ nota.in.c.ad aures.extra de tẽpo.oꝛdinãdoꝝ.

[a] ¶ Sine cause cognitiõe.de p̄ceptis iudicũ q̃ fiunt sine cause cognitiõe.de quo vide l decisio.parla.q.ccclix.

¶ Ad sextum quesitũ si dicti hoies delati aliquid in dicta causa ꝓposuerint ꝛ ꝓbauerint qḋ elidere habeat intẽtionem dicte partis fiscalis dñi clarimontis.ꝛ dicendũ est qḋ nõ. Nã in eo qḋ ipsi hoies p̄tendũt se esse in possessione ibi piscãdi hoc nõ probant:qꝛ maioꝛ pars testiũ ꝓ parte dictoꝝ holm delatoꝝ examinati sunt de dicto mãdamento sancti geoꝛgij:ꝛ deponẽdo qḋ ipsi hoies dicti mãdamenti sunt in possessione ibi piscãdi deponũt in coꝝ fauoꝛem ꝛ in cã coꝝ ꝓpria saltim per indirectũ:ideo eisdem nõ est fides adhibenda.per ea q̃ dicit Bart. in.l.deferre.§.idem decreuerũt.ff.de iure fisci.¶ Alia etiam ratione nõ possunt dici dicti hoies sancti geoꝛgij fuisse aut esse in possessione ibi piscãdi saltim pacifice duabꝰ cõsiderationibꝰ.

¶ Pꝛima est qꝛ plures ex dictis hoibus dudum circa decemseptem anni sunt elapsi fuerũt cõdemnati in assisijs dicti loci ad causãꝫ dicte piscature erga dictũ dñm clarimontis in diuersis pecuniarũ summis ꝫ inhibitiones eisdẽ factas ibi piscauerũt vt pꝫ ex actis que sn̄ie in rem transiuerunt iudicatã nulla appellatione suspẽse:ideo faciũt ius ꝓ dicto dño clarimontis.iuxta.l.ingeniũ.ff.de sta.ho.cũ multis si.¶ Scḋa cõsideratio est quare nõ possunt dici dicti hoies fuisse in pacifica possessione ibi piscandi:qꝛ per acta cõstat de inhibitionibꝰ eisdem holbꝰ voce p̄conia factis ne haberent ibi piscari ꝛ sub pena ꝓ quolibet cõtrariũ faciẽte decem francoꝝ auri dicto dño clarimontis applicãda.Quibꝰ inhibitionibꝰ ꝛ ꝯdemnationibꝰ ꝫ dictos hoies dudum factis ipsi hoies nõ possunt dici veri possessoꝛes: qꝛ qui patitur cõtrouersiam in sua p̄tensa possessione non dꝫ nec censeri dꝫ possessoꝛ.iuxta no.per glo.in.c.cõmissa. sup verbo pacificam.de elec.lib.vj.ꝛ ibi plene per docto.ꝛ probat tex. in.l.nemo.C.de acqui.pos.Et ad interrũpendum talem p̄tensam possessionem partis aduerse nõ solum requiritur iudicia

lis cons

lis controuersia:imo etiam sufficit extraiudicialis vt per Paulum de leazaris in cle.gratie.de rescrip.quem ibi sequitur de zabarellis.𝔷 per Bar.in.l.ampli⁹ non peti.ff.rem ra.habe.𝔷 in.l.mentius.§.tres heredes.ff.ad trebellia.

¶Summarium.

1 ☞Casus omissus remanet in dispositione iuris communis.

2 Renunciatio que 𝔷 quando preiudicet renunciante.

¶Consilium.clxxij.

Frater Hugo fornerij prior sancti Juliani dictū prioratum corā notario 𝔷 testib⁹ simpl'r 𝔷 pure resignauit 𝔷 illi renūciauit:𝔷 inde superuixit.xxiiij.dieb⁹:queritur an dictus prioratus vacauerit p mortē dicti fratris Hugonis vel per resignationē attenta regula cācellarie q̄ vult q̄d si q̄s in infirmitate constitutus resignauerit aliquod beneficiū 𝔷 postea infra.xx.dies decesserit beneficiū per obitum vacare censeatur. ¶Dico q̄d illa regula cancellarie nihil facit ad casum istū:q: dicta regula loquitur qñ resignans beneficiū moritur post resignationē ante.xx.dies:s3 dict⁹ frater Hugo nō est mortu⁹ ante.xx.dies.q: superuixit per.xxiiij.dies.vñ cessant verba 𝔷 dispositio dicte regule:𝔷 per ɔ̄ns dispositio eiusdē. vt in.l.si vo.§.de viro.ff.so.ma.𝔷.l.iiij.§.ait pror.vbi.totiēs.ff.de dā.ifec.𝔷.l.j.§.si is qui nauem.ff.de exerci.𝔷.c.ex parte.de cōcess.pben.Ideo dubiū de quo q̄ri-

1 tur nō deciditur p dictam regulā.†Sed est casus omissus a dicta regula:ideo remanet dispositioni iuris cōis.l.cōmodissime.ff.de libe.𝔷 posthu.l.si cū dotē. ff.sol.mat.𝔷.l.si extraneus.ff.de cōdi.ob causam.An aūt de iure cōi vacet p resignationē vel per mortem tota vis stat in hoc.An resignatio facta corā notario et testib⁹ valeat 𝔷 inducat vacationē beneficij.Et diceret aliq̄s prima frōte q̄d nō inducat vacationē:q: renūciatio beneficij d3 fieri coram superiore q̄ possit renūciantē etiā inuitū destituere.vt in.c.admonet.𝔷.c.q̄d in dubijs.de renūciatione.𝔷 q̄d no.glo.𝔷 Jo.an.in.c.ad aures.q̄d metus cā.Sed hoc nō obstante cōtrarium est veritas q̄d in casu de quo agitur valeat renūciatio facta corā notario 𝔷 testib⁹.Nam si renūciatio h3 ius ad rem in beneficio nō est dubiū q̄d valet renūciatio coram notario 𝔷 testib⁹ vt vult decisio rote.cclxxij.q̄ incipit.itē si aliquis psentatus.ad hoc.c.si electio.extra de elec.lib.vj.𝔷 q̄d no.Inno.in.c.cū venissent.de in integ.resti.q̄ in ea licet loquatur de renūciatione iuris ad rem que facilius perditur.vt in cle.gratie.de rescrip.tñ in renūciatione beneficij loquūtur:𝔷 in admissione renūciationis facte in manib⁹ nō habentiū potestatē

2 destituēdi.†𝔷 ideo in preiudiciū renūciantis valet renūciatio facta coram notario 𝔷 testib⁹ siue renūcians habebat ius ad rem siue in re:licet nō fiat in manib⁹ superioris sed alteri⁹.vt voluit glo.Inno.Jo.an.Ant.de but.𝔷 cōiter oēs in.d.c.q̄d in dubijs de renūciatione.Notarius tñ vt publica psona recipit renūciationē noīe superioris 𝔷 p superiore.vt.l.ij.ff.rē pu.sal.fore.𝔷.l.eū pro quo. ff.de in ius vo.Inno.in.c.dudū.de cōuersione cōiu.𝔷 ideo v3 renunciatio et per ipsam inducitur vacatio pfertim q: narrata fuit pape:𝔷 pa pa cōfert seu cōferri mādat dictū prioratū vt vacantē per dictā resignationē siue alio mō vacet. iuxta ea q̄ habentur in tex.𝔷 glo.𝔷 per docto.in.c.susceptū.de rescrip.lib.vj.

¶Nec obstat collatio ante facta per ordinariū qui cōtulit vt prioratū vacantē per mortē:q: nullā fecit mentionē de renūciatione:q: si sciuisset renūciationē factā coram notario 𝔷 testib⁹:𝔷 dixisset illā nolle habere ratam tūc aliud esset dicendū.Et licet postea producantur alie collationes de antidata illis non est stādum ɔ̄ prouisionē per papā q: presumūtur facte in fraudem maxime si sint sine notario 𝔷 testibus per id q̄d no.dñi de rota decisione.xxj.que incipit: item fuit dubitatū vtrum credatur. Nec predicte cōclusioni obstat tex.in.c.si abbas

tem. de elec. lib. vj. q2 tex. nõ loquitur in resignatione beneficij: sed loquitur in volente deferri monasterium vt trãseat ad episcopatum.

¶ Summarium.

1 ¶ Dominiũ transferri potest absq3 possessionis apphẽsione.
2 Donatio inter patrem ⁊ filium facta est inualida.

¶ Consilium. clxxiij.

Honesta mulier beatrix robondi actrix in hac causa eius intentionem ⁊ deducta in suo libello cõcludente in rei vendicatione contra petrum robondi reum plene iustificauit.

1 ¶ † Primo per testũ petri robondi ei9 quondaz patris in pcessu productũ in quo dictus ei9 quõdam pr̃ eidem actrici dedit ⁊ legauit sestariatã prati in scdo articulo sui libelli designatã: q2 ex ipso legato fuit in ipsam actricem dñium translatũ absq3 apprehẽsione possessionis. in. l. a ticio. ff. de furtis. cũ si. ⁊ iste est vn9 casus specialis inter ceteros in quo transit dñium sine apprehẽsione possessionis. de quib9 casib9 specialib9 hr̃ per glo. in. l. si ager. ff. de rei ven. ⁊ sic dicta actrix pbauit primũ extremũ qd requiritur in agẽte rei vẽdicatione. vt in. l. in rem. ff. de rei ven. ¶ Probauit etiam ipsa actrix aliud extremũ qd requiritur ex parte rei cõuenti vez qd dictus reus dictã sestariatam prati possideat: q2 ipse reus ita cõfessus fuit rñdendo quarto articulo4 dicte actricis. pro quo. l. officiũ. et. l. fi. ff. de rei vendi. cũ si. ¶ Ex quib9 infertur vera cõclusio qd cũ dicta actrix pbauerit suã intentionẽ in dicto suo libello deductã ipsa obtinere d3: ⁊ dictus reus cõdẽnari iuxta cõclusa et petita in dicto suo libello. ¶ Nec eliditur intẽtio dicte actricis pretextu donationis per dictum reum in causa pducta causis et rationibus subscriptis.

2 ¶ † Primo quia dicta donatio omnium bono4 dicitur facta inter patrem ⁊ filium in potestate constitutam ⁊ sic non valuit et est nulla ⁊ inualida. l. donationes. la. j. C. de dona. inter virũ et vxo. ¶ Nec confirmatur iuramento vt dicit do. hen. de bouenco in auten. sacramenta puberum. in sua repetitione. Et licet ibi dicat de bouenco qd licet non cõfirmetur iuramento qd

a tamen iurans potest compelli ad obseruandum iuramentũ.[a] In hoc tamen casu non potest ipse pater iurans compelli ad seruandum iuramentum quia mortuus est: ⁊ dicta actrix non est heres ipsius iurantis sed legatoria: ⁊ ideo non potest cõpelli ad obseruandum ipsum iuramentum. ¶ Scdo quia et si valuisset dicta donatio non tamen fuisset ex ea translatum dominium rerum donatarum in dictum donatarium. Quia per tenorem instrumẽti dicte donationis apparet qd dicta bona donata mouentur de emphiteosi quorundam dominorum directorum vt narrat dictum instrumentum: a quib9 tamen dominis directis ipse filius reus donatarius nõ fuit de ipsis bonis laudatus neq3 retentus: ⁊ sic dominium nunq3 fuit nec est penes dictũ reum donatariũ vel ẽptorẽ sine cõsensu domini directi. cũ ipso iure cadat in cõmissu3 res alienata sine cõsensu dñi

a ¶ Ad; obseruandũ iuramẽtũ. vid in deci. gla. q. clxvj. ⁊. 3. cõsi. xxiij. nu. 5. vbi. ⁊ si forte diceres. ⁊ cõsi. ciiij. nu. 3. versi. si qd de donatione.

directi p.l.fi.C.de iure ẽphi.ibi cadat.Jõ hoc casu:nihil operant̃ cõstitutio p̃cari & retentio vsufructus & plene scripsi in decisionibus curie parlamenti. qõ.xlvi. Ideo dominium dicte rei legate potuit transferri & fuit translatum in dictam actricem vigore dicti legati:& cum ipsa actrix p:lo habuerit dñiũ: dz ipsa actrix p̃ferri.iuxta.l.quoties duob⁹.C.de rei vẽdi. ¶Tertio q: in dicto instrumẽto donatiõis dicit̃ ꝙ nisi dictus petr⁹ reus donatari⁹ subueniret dicto suo patri donatori in suis necessitatib⁹ ꝙ dicta donatio esset nulla. Sed testes dicte actricis examinati sup suis articulis incipientib⁹ addẽdo &c. vcꝫ secũdus terti⁹/quart⁹/& quint⁹ testes.super tertio dictorũ articulorũ deponũt ꝙ dict⁹ petr⁹ re⁹ donatari⁹ nõ subuenit dicto suo patri in suis necessitatib⁹ igitur &c. ¶Quarto quia p testamentum patris in processu productum apparet quod ipse petrus reus est heres patris scriptus pro medietate pro qua contra eum agitur.Et qui reus ipso patre mortuo eum fecit sepeliri et solui eius funeraria vt fatetur ipse reus respondendo quinto articulorum dicte actricis incipientium vt vobis &c. ex quibus se:gessit pro herede dicti sui patris.vt in.l.pro herede.in prin.ff.de acquirenda.heredi.Ideo cõtra legatũ factũ dicte actrici per dictũ eius patrẽ in dicto suo testamẽto venire non põt:per ea que legunt̃ & no. in.l.cum a matre.C.de rei ven. Q: ipse pater testator nõ solũ rẽ suã:imo etiã rẽ heredis potuit dicte actrici legare.vt in.§.nõ solũ.in princ.insti. de legatis cũ si.Et tenet̃ ipse re⁹ heres sui patris expedire dicte actrici legatarie dictũ legatũ de quo in dicto libello agit̃: ex quo adita fuit hereditas ex testõ iuxta.l.eũ quẽ.C.de fideicõ. posito etiã ꝙ dicta res legata fuisset de bonis sibi donatis. Maxime q: ipse heres adiuit hereditatẽ paternã absq beneficio inuẽtarij: ex qua additione fuerũt ppterea cõfuse actiones si quas habebat dict⁹ re⁹ heres in dictis bonis.iuxta.l.fi.C.de iure delib. ¶Nec obstat ad premissa ꝙ dictus reus respondẽdo dicto quinto articulorũ dicit ꝙ ipse fecit dicta funeraria vt donatari⁹: q: in instrumẽto dicte donatiõis nõ legit̃ ꝙ ipse donatari⁹ teneret̃ vigore dicte donationis dicta funeraria fieri facere ideo vt heres sui patris ipsa funeraria fecisse dici : debet maxime q: ipse filius in illis funerarijs non fuit protestat⁹ ꝙ faciebat nõ vt heres patris:imo vt donatari⁹ per.d.l.pro herede.in prin.ibi.ideo solent testari liberi &c.ff.de acqui.here.

¶Summarium.

1 ☞Jurisditio vnius iudicis non potest per non subditum prorogari.
2 Uasallus iurisditionem alterius sine domini consensu prorogare nequit.
3 Potestas iudicis in quẽ prorogata est iurisditio: finitur lata per eũ sententia.
4 Sententia lata ex causa erronea retractari potest.
5 Consensus absentis non presumitur.
6 Torqueri potest quis ob presumptiones et indicia.

¶Consilium.clxxiiij.

CIrca pcessum vẽtilatũ de p̃senti in curia plamẽti inter dñm procuratorẽ fiscalẽ generalẽ dalphinat⁹ p iure & interesse dñi nostri dalphini:& ioãnẽ filiũ pauli de layn mercatorẽ de buxo quondã ex vna pte:& iacobũ frãcisci ex altera ad cãm mortis dicti pauli p dictũ iacobũ interfecti vident̃ in iure examinãda pũcta subscripta p declaratiõe iuris & intentionis dicte partis fiscalis & dicti Joãnis filij dicti pauli.¶ Pzlo q: dictũ dlictũ nõ fuit ppetratũ p dictũ Jacobũ de chãberiaco:sꝫ in mãdamẽto chathonaysij terre & baronie dñi sale noue.an dict⁹ fili⁹ pauli Jacob⁹ delat⁹ potuerit iurisditionẽ prograre corã p̃posito marescalorꝫ sabaudie & ꝯsequẽter corã ꝯsilio chãberiaci sine ꝯsensu dñi nr̃i dalphini cui⁹ sunt subditi & iurisditionales dicte ambe ptes: aut saltim sine cõsensu

dicti dñi ꝓcura.fiscalis.¶Scđo si cõsiliũ sabaudie l quẽ dicta
iurisditio pretẽdiť ꝓrogata suã sniam sup morte dicti pauli la
tã in qua fuit ipse iacobus absolutus ⁊ dict⁹ iohãnes in expẽ
sis ⁊ interesse dicti iacobi cõdẽnatus executioni dẽmãdari fa=
cere possit.¶Tertio si dicta snia consiliũ chãberiaci manifeste
inique lata possit reuocari nõ obstãte exceptione rei iudicate
p dictũ iacobũ delatũ opposita.¶Quarto si tacitus cõsensus
dñi nostri regis dalphini vel suorũ officiariorũ fecerit valid iri
dictã ꝓrogationẽ iurisditionis:vel si requirebať expressus cõ=
sensus.¶Quinto que indicia appareant contra dictum iaco=
bum per que possit dici dictum iacobum fore questionandũ.
1 ¶Ad primũ dico q iurisditio corã dicto marescallo ⁊ cõsequen
ter corã dicto cõsilio chãberiaci nõ potuit p dictũ subditũ dal=
a phino ꝓrogari[a].Primo q: dictus iohãnes est minor.xvij.an=
norum vt dicit Bal.in.l j.C.de iuris.om.iu.itẽ.etiã non potuit
ibi fieri ꝓrogatio sine cõsensu dñi nostri regis dalphi. vt tenet
expresse Bar.in.l.j.in.§.⁊ post operis.ff.de no.ope.nun . ⁊ in.l.
j.ff.de iudicijs.Idẽ etiã tз an.de butri.in.c.ex transmissa.circa
2 prin.extra de fo.cõpe.post Inno.in.c.ceterũ.extra d iu.¶†Si=
cut etiã videmus qđ vasallus nõ põt iurisditionẽ alterius pro
rogare sine cõsensu dñi sui:vt no.glo.in.d.l.j.ff.de iudi.⁊ Inn.
in.c.inter quatuor.de ma.⁊ obe.Et hoc verũ nõ solũ in ciuilib⁹
causis immo etiã in criminalib⁹ criminaliter intẽtatis nõ põt
fieri ꝓrogatio sine cõsensu dñi partiũ:⁊ expresse dicit ⁊ tз pau=
lus de castro in.d.l.j.ff.de iudi.in sua repetitiõe circa fi.ibi:con
cludo ergo ⁊c.Nec obstat glo.in.d.l j.ff.de iudi.in gloss.fi.que
videtur velle quod etiam in criminalibus possit fieri ꝓroga=
tio:q: intelligiť vbi consensus domini interueniret per ea que
s.prime dixi post Bart.⁊ doc.Itẽ dictus ioannes de layno est
clericus solutus:ideo nõ potuit cõsentire in iudices sabaudie
sine cõsensu sui episcopi.p tex.in.c.significasti.de foro compe.
immo nec etiã in iudicẽ ecclesiasticũ vt not.Inno.in.c.duo . in
fi.extra de offi.ordi.⁊ per glo.in.c.P.⁊ G.extra de offi.delegati
in.glo.j.in fi.⁊ per pe.ia.in titu.de ꝓrogatione.Idẽ in vasallo
p cap.primo.si de feudo ꝯtrouersia fuerit apđ quẽ agi debeat.
3 ¶†Ad fin si dictũ ꝯsiliũ chãberiaci possit dictã suã sniaз exeq
quo ad expẽsas dãna interesse ⁊ iniuriã.credo qđ nõ: q: ptãs
iudicis in quẽ est ꝓrogata iurisditio finitur lata p eã snia.vt di
cit glo.in.l.ij.ff.si quis in ius vocat⁹ non ierit.⁊ facit.l.cpale.C.
de epi.audi.nec tenebiť curie p lamẽti requisita dictã sniaз exe
qui nisi de vrbanitate:q: fuit lata in alio territorio qđ nõ subest
dño dalphino.ita tз bar.in.l.extra territoriũ.in sua repetitiõe
4 ff.de iur.om.iu.¶†Ad tertiũ si dicta snia ex rationabili causa
reperiať erronea ⁊ cõtra ius partis dicti de layno lata poterit
retractari:⁊ videť qđ sic p.c.cũ inter.in fi.extra.de re iu.in anti
quis.qđ sic tenere videť spe.in tit.de snia.in.§.fi.in versi.vel si
sit lata cõtra ius litigatorũ ⁊c.Facit.l.plane.circa mediũ.ff.de
peti.here.⁊ qđ no.Bar.in.l.j.§.hoc interdictum.ff.quod vi aut
clam.⁊ vide que dicit Bart.in.l.illicitas.ff.de offi.presidis.
5 ¶†Ad quartũ respõdendo nõ põt dici tacitus cõsensus dñi no

a ¶Prorogari. de hac materia circa ꝓrogationẽ iurisditionis vide in deci. gra. q.lxxvij. et q.ccccl xy.

stri dalphi.nec suorũ officiariorũ interuenisse in dicta pretensa prorogatione
cum essent absentes a patria sabaudie vbi causa litigabatur: ꝛ illam litẽ mo
tã ignorãtes ita qḋ nõ põt dici locũ hr̃e.l.sepe.ff.de re iudi.Tũ qꝛ in progatiõe
iurisditionis in aliũ iudicẽ nõ sufficit gñale mãdatũ:sꝫ requirit̃ spãle mãdatuꝫ
ꝛ expressus cõsensus progãtis: vt in.c.olim abbas.extra de offi.delega.vel fm
inno.nisi habeat gñale mãdatũ cũ libera:qꝛ tũc posset progari de tpe ad tps:ꝛ
de re ad rẽ.vt no.p eundẽ Inno.in.c.de causis.extra ḋ offi.dele.idẽ ẽt dicit bar.
in.l.extra territoriũ in fine sue repetitionis.ff.de iur.om.iu.¶Ad primũ q̃sitũ
dicẽdũ est sufficiẽtia esse indicia ad q̃stionãdũ dictũ iacobũ. Primo qꝛ constat de
morte dicti pauli put añ oĩa cõstare dꝫ.l.j.§.itẽ illud.ff.ad sille.ꝛ.l.si is qui §.si
tu titiũ.ff.de fur.q̃ fuit visus mortu⁹ ꝛ ei⁹ vulnera vt p bar.in.l.fi.ff.de quest.iõ
erat pcedẽdũ cõtra aliquẽ spãliter vt ibi dicit Bart.Scḋo qꝛ dictus iacob⁹ fuit
repert⁹ sol⁹ cũ dicto paulo ĩ camera:iõ vehemẽtissime p̃sumit̃ delictũ cõmisisse.
l.raptores.ꝛ ibi no.gl.C.de epi.audi.ꝛ.l.capite q̃nto cũ ibi no.p doc.ff. de adul.
ꝛ facit.l.excipiunt̃.ff.ad sille.ꝛ arg.illi⁹ tex.dicit ibi bal.qḋ mulier si silet de ne-
ce mariti ĩ domo iterfecti p̃sumit̃ cõscia.ꝛ facit.l.defensores ciuitatũ.la.ij.C.de
defen.ciui.in rõne sui.Tertio qꝛ.d.iacob⁹ est cõtrari⁹ sibiĩpi:iõ resultat contra
eũ suspitio.ꝛ ex illa varietate sequi dꝫ tortura.l.ex libero.in prin.ff.de quest.ꝛ.l.
vni⁹.§.testes.eo.ti.ꝛ in.c.lr̃as extra de p̃sump.diuersi eñ sunt mõi pbandi veꝫ
p testes:instrã:p cõfessiões:p facti euidẽtiã:vt in.c.cũ ad sedẽ.extra de rest.spo:
ꝛ p violẽtã p̃sumptionẽ vt ibi dicit glo.ꝛ q̃nq; p indicia.l.indicia.C.de rei ven.
quãdoq; p famã q̃ aliquãdo pbat sola:aliquãdo cũ aliĳs iũcta vt no.in.l.pprie
tatis.C.de pba.ꝛ.l.iij.§.eiusdẽ.ff.de testi hr̃.p ang.in.l.at q̃ natura.§.cũ me ab-
sente.ff.de nego.gest.q̃nq; pbatur p cõiecturas ꝛ adminicula ꝛ p̃sumptiões.c.
p̃terea cũ q̃s.extra de test.ꝛ i.d.c.littera.de p̃sum.ꝛ.c.tertio loco.q̃nq; pbatur p
solã violẽtã p̃sumptionẽ q̃ habetur loco pbatiõis.xxxij.q j.dicit dñs argu. ad
6 hoc.extra de accu.c.repellantur.ꝛ.c.afferte mihi gladiũ.de p̃sum.¶†Et cũ per
pcessum appareãt q̃plures p̃sumptiones ꝛ indicia:sequit̃ ppterea q dict⁹ ia
cobus venit torquẽdus.ꝛ debuit ip̃e Iacob⁹ manere incarceratus donec de me
ritis pcessus fuisset cognitũ.aut saltim donec fuisset cognitũ sup tortura.iux-
ta.l.diuus.ꝛ.l.si ꝯfessus.ff.de custo.reo.ꝛ ponit bar.in.l.j.ff.de custo.reo.ꝛ facit
text.in.l.lege cornelia.ff.ad sille.ibi:vt ex vinculis causa dicatur: ꝛ ita ibi not.
bar.idẽ etiã tenet in.l.iij.C.de exhi.reis.vbi ꝯclusiue dicit qḋ pro delicto atroci
licet quis non sit adhuc conuictus vel confessus debet mitti ad carceres.alleg.
l.j.C.de custo.reo.nec debeat cum fideiussoribus relaxari.per.l. diuus.ff.de cu
stodia reorum.Ita etiam dicit Bald.in.l.ij.de exhi.reis.

¶Summarium.

1 ☞Represalie laxari nõ debẽt vbi recursus haberi potest ad superiorem.
2 Omissum secundum ius commune est regulandum.
3 Obligatio facta per metum non preiudicat.
4 Iuramentum metu extortum non ligat,

¶Consilium.clxxv.

Represalie concesse in villa mõtilliĳ per dñm ioffredũ de ecclesia
cõmissariũ dalphinalẽ cõtra bartholomeũ de villariĳs ꝛ quosdã
alios mercatores ꝛ ciues ciutatis auinionis ad importunã in-
stantiã iohãnis ministralis ꝛ consortũ suorũ fuerunt nulliter ꝛ
1 indebite laxate.¶†Primo qꝛ fm sententiam vbi p iusticia põt ha
beri recursus ad superiorem iudicẽ requisitei nõ debẽt represalie
laxari.ita dicit io.an.recitando archi.in.c.nõ debet aliquis.de regu.iuris li.vj.
ꝛ Bar.in suo tractatu represaliarũ in.§.q̃õne ꝛ Bal.in aut.ꝛ omnino.C. ne vxor

ꝑ marito.in.iij.oppositione.sed dñs iudex ciuitatis auinionis habet superiorē
qui nō fuit aditus per dictū dominū ioffredū:igitur ⁊c.Scḋo q2 cū littere dicti
dñi cōmissarij nō derogarētur vocato de quercu seruiēti dalphinali sed officia
rijs auinionis:iō ei9 relatiōi stare non debuit dictus dñs cōmissarius dalphi-
nalis iuxta not.ꝑ glo.⁊ docto.in.c.qm̄ cōtra falsam.de ꝓbatio.⁊ spe.in titu.de
citatiōe.§.sequit.v̄si.sed nūquid.⁊ ibi io.an.in addi.⁊ bar.⁊ imo.l.l.si finita.§.
iulian9.ff.de dā.infec.⁊ bar.in extrana.ad rep2i.in gl.sup v̄bo ꝑ nūciū.in fin.⁊
Saly.in.l.tres denunciātes.C.quō ⁊ qñ iudex.Tertio q2 nō debuit ipse dñs cō
missarius ad laxationē dicte marche ꝓcedere: nisi pri9 ꝑemptorio edicto p2e-
cedente vt venirēt partes ⁊ audirētur dicture cur ipa marcha laxari nō debe-
ret vt dicit bar.i dicto suo tractatu rep2esaliarū.in.iiij.q.⁊ bal.i dicta autē.⁊ solo
versi.sequit videre ⁊c.q2 aliter tolleret defensiōis facultas qḋ fieri ideo debet i
cle.pastoralis.c.ceterū.de re iu.⁊ no.in.l.fi.C.de legib9.Quarto q2 nulla subest
iusta cā quare ipse dñs cōmissari9 laxare debuerit dictā marchā q2 etiā si inin
ste ipse dñs iudex auinionis denegasset exequi litteras dicti dñi cōmissarij nō
est sufficiēs causa laxādi marchā:qm̄ vt dicūt doct.in tractatibus rep2esaliarū
debet esse magna cā ⁊ magna lesio ꝑ quā totale ius ꝑtis tollat: nā ista laxatio
marche est remediū extraordinariū subsidiariū ⁊ odiosuz ⁊ ɔtra ius cōe vt in.c.
si pignoratas.de iniurijs ⁊ dā.dato.lib.vj.ideo ꝓ modico nō datur.l.scio.ff.de
resti.in integrū ⁊.l.si oleū.§.fi.ff.de dolo.cū si.Sed in casu isto si ciues auiniōis
qui petebant citari vt redderēt cōputa ⁊ rationē in loco montillij nō fuerint ci
tati nō ꝑꝑ hoc tollit totale ius dictorū ministralis ⁊ cōsortū:q2 illi de auinione
semꝑ obtulerūt se paratos reddere rationē i loco geste administratiōis qḋ iuri
cōsonat in.l.j.⁊.ij.C.vbi de ratiōe agi oporteat.Et si dicat qḋ vnus iudex debet
alteri suffragari:vt in.c.j.de offi.iudi.vbi plene ꝑ ymo.⁊ in.l.obseruare.ff.de offi
cio ꝓcōsulis ⁊ legati ꝑ bal.q2 ꝑꝑ hoc qḋ iudex requisit9 noluit suffragari alteri nō
est loc9 laxatiōi marche ſm qḋ no.Jo.an.in nouel.in.c.romana.§.cōtrahētes.de
foro cōpe.li.vj.⁊ Hērī.boic.in.c.j.de ap.¶ Nec obstat submissio ad curiā cabeo
li: q2 submissio illa fuit ad obseruātiā cōtētorū in instrumētis ɔtractuū:sed in
illis nō d2 qḋ teneant reddere rōnē in loco mōtillij nec alibi vbi sūt submissi:s3
solū mādabant ꝑ litteras cabeoli ɔpelli ad reddēdū rōnē qḋ d3 intelligi ſ3 for
2 mā iuris cōis:postq̄ est omissum de loco:† q2 id qḋ est omissum:regulari d3 ſm
dispositionē iuris cōis.l.si extrane9.ff.de cōdi.ob cām.l.si cū dotē.in p2in.ff.sol.
ma.⁊.l.cōmodissimū.ff.de liberis ⁊ posth.¶ Nō obstat etiā eis arrestū factū in
ꝑlamēto ex cōsensu petri de suellis ꝓcuratoris substituti ꝑ dñm ꝓcuratorē pa-
palē ⁊ frācīscū marcillie:q2 ad illḋ nō habebāt mādatū neq3 potestatē cōsentiē
di:nec intelligit cōcessa nisi quatenus cōstaret.l.mādata.cū ibi not.ff.de ꝓcu.
3 ⁊.l.si ꝓcur.cū ibi no.ff.de cōdi.indebi.¶ † Nō d3 ēt eis nocere obligatio nouissi
me facta i palatio apostolico auinionis de comparēdo in loco mōtillij q2 dicta
obligatio fuit ꝑ minas ⁊ metū extorta q2 ibi erāt in arresto ꝑsonali:iō licet me
tus mortis vel corporū cruciatus nō interuenerit de quo loquit.l.interpositas
C.de transac.Tñ vt ibi dicūt Cy.Bart.⁊ Salyce.qñ aliquid fit ꝑꝑ metum po-
testatis officialis rescindi d3 ꝑ.l.si ꝑ impressionē.C.de his q̄ vi metusve cā fiūt.
Solus eñ visus vult9 potētis inducit iustū metū no.Bart.in feu.in ti.de pace
iura.fir.in.§.si q̄s.v̄si.temerario.⁊ idē Bal.in.l.q̄ in aliena.§.celsus.ff.de acqui.
4 here.dicit qḋ verba magistratuū inducūt iustū metū.¶ † Nec obstat iuramētū
q2 mero iure ciuili nō obligat iuramētū metu extortū vt no.in feu.in ti.de pace
iura.fir.in.§.itē sacramēta.⁊ ibi gl.⁊ Bal.Uel si dicamus qḋ iure canonico tale
iuramētū obliget tñ ſm cōem doct.sententiā in.c.ad aures: qḋ metus causa.et
in.c.cū cōtingat.de iureiu.pōt obtineri absolutio.Immo etiā ꝑ dños ꝑlamēti

poterit cõpelli ps aduersa ad laxationẽ dicti iurã vt no. fre. de señ. ꝯsi. cclxiiij. in fi. quẽ sequit̃ panoz. in. c. ij. de iureiur. ¶ Sicut em̃ iudex secularis põt cõpellere iurãtẽ ad obseruãtiã iuramẽti licite prestiti vt no. in. c. ij. de iureiur. lib. vj. et ibi per doc. ⁊ no. Jo. an. in. c. cũ laycus. de foro cõpe. ita etiã põt cõpellere ad laxationẽ illũ cui prestitũ est. vbi est relaxationi locus fm̃ dictos doc.

¶ Summarium.

1 Legimatio quando valeat.
2 Datio in feudũ facta quando valeat.
3 Legitimatio an possit in feudũ dari.
4 Auus filium ex filio instituere tenetur.
5 Filio nascituro in sui cõmodũ stipulari potest.
6 Legitimatus transit in potestatem patris.
7 Petitio inepta dicitur si executio sententie preponatur.

¶ Consilium. clxxvj.

Pro diffinitione pcessus vertẽtis in hac venerabili curia plamẽti iter magnificũ dñz clarimõtis agẽtẽ ex vna pte: ⁊ dñz de crolardo administratorio noĩe nobilis Claudij de claromõte ei⁹ filij ⁊ lit ad cãz castri bastide de deneysino se defendẽtẽ ex altera vñr l iur examinãda q̃sita subscripta. ¶ Pmo si legitimatio dñi ioãnis bastardi d claromõte fuerit ⁊ sit valida. ¶ Scdo si dcã legitiatio fuerit valida an valuerit datio i feudũ d dcõ castro fcã p dñz quõdã clarimõtis dicto dño ioãni de claromõte ei⁹ filio naturali legitiato. ¶ Tertio ⁊ si dcã datio i feudũ fctã p dcm̃ quõdã dñz clarimõtis dcõ suo filio naturali ñ valuisset respectu ipsi⁹ filij naturalis an saltẽ valuerit respectu Jacobi filij naturalis ⁊ lti dcĩ bastardi ⁊ liberoꝝ suoꝝ ex dcõ iacobo ei⁹ filio descẽdẽtiũ. ¶ Quarto si dict⁹ claudi⁹ de claromõte nepos dcĩ dñi ioãnis bastardi legitiati dẽat l dcõ castro basti de succedere ⁊ sibi de iur ptineat. ¶ Quito si testm̃ dcĩ dñi ioãnis bastardi legitimati valuerit ⁊ valeat cũ fuerit fcm̃ viuẽte adhuc dcõ quõdã dñi clarimõtis ei⁹ pre. ¶ Sexto si petitio clarimõtis sup qua p̃ñs pcessus fuit exordit⁹ sit inepta.

1 ¶ Ad pm̃ q̃sitũ si dcã legitiatio fcã p dcm̃ dñz quõdã dalphinũ valuerit ⁊ valeat; egregij ⁊ famosi vtriusq; iur doctores vltramõtani actu legẽtes i vniuersitate taurinẽsi satis declarauerũt dictã legitiationẽ valere p iura ⁊ rões plene p eos tactas i eoꝝ iuris allegatiõib⁹ q̃ si pls videant: p quoꝝ opinionũ fortificatiõe adduco vlra eos rões sequẽtes. ¶ Pmo q2 in lra patẽti dcẽ legitiatiõis fit mẽtio qd ipe dñs dalphin⁹ dcm̃ dñz ioãnẽ bastardũ legitimauit nõ obstãtib⁹ ꝯstõib⁹ ⁊c. que ĝnalis cla tñ operat̃ sicut si fctã fuisset mẽtio de oĩb⁹ legib⁹ sine ꝯstõnib⁹ in ꝯtrariũ faciẽtib⁹ p. l. q̃dã vlpian⁹. §. fi. ⁊ ibi vr̃ casus fm̃ Bar. ff. de excu. tut. facit. ff. de re iudi. l. q̃dã ꝯsulebãt in. §. fi. ⁊. C. si ꝯ ius vel vti. pub. vt l. l. fi. ⁊ ibi hoc no. Jo. de are. pe. ⁊ cy. l. j. q. Jdẽ ẽt ibi tz Bar. idẽ ẽt ibi tz bal. in aut. oẽs pegrini. C. cõia de successio. idẽ ẽt dr ⁊ tz Paulus de leazaris dicẽs qd vba ĝnalia derogatoria vel ꝯfirmatoria actuũ pcedẽtiũ plata ab eo q̃ ptãtẽ hz ꝯfirmãdi vl derogãdi: dũmõ ꝯstet de ei⁹ volũtate: vt i casu nr̃o sufficiut: siue loquunt de pũilegijs, rescriptis ꝯstõnib⁹ ꝯsuetudinib⁹ vel ꝯctib⁹. vt cle. j. i fi. d sepul. Jdẽ ẽt dr Jnn. vcz qd vbi ꝯcedit rescriptũ vel pũilegiũ ꝯ iusiciõe sufficit ĝnalr dicere nõ obstãte aliq̃ lege vt in. c. q̃ in eccliarũ ex de cõstõnib⁹. Jdẽ dr ⁊ tz Jo. an. in c. j. de excess. prela. lib. vj. in versi. breuiter dici põt ⁊c. ita qd in oĩ materia in qua vba derogatoria sunt plata lz ĝnalr ab eo q̃ derogare põt ⁊ appet ei⁹ volũtas vt in casu de quo agit qd ĝnalr oĩb⁹ derogare voluit illi ei⁹ volũtati ẽ stãdũ. Et tz idẽ Jo. an. in. d. c. j. de exces. pla. qui ibi allegat. xxiiij. c. tex. tã in iure canonico q̃ ciuili: in quib⁹ priuilegia ⁊ iura cõia tollũtur per ĝnales non obstãtias.

¶ Scdo qz in dicta legitimatiõe ɔtinet cla de plenitudine ptãtis τ de grã spã-li: per q̃ verba tollunt oĩa substãtialia iuris vt in. c. pposuit cuz sua materia. de ɔces. prebẽ. ¶ Et vz dicta legitimatio qz in ea fit mẽtio de duplici adulterio ex parte patris τ ex pte matris dicti dñi Joãnis q̃ ibi legitimat: put erat necesse ibi mẽtionẽ facere vt dicit Jo. an. in addi. ad Spe. in ti. q̃ filij sint legitimi. ideo in hoc pũcto dicti dñi vltramõtani q̃ sup hoc allegauerũt errauerũt I facto pre-supponẽdo qd non fuerat facta mẽtio in dicta legitimatiõe de duplici adulte-rio: qz imo facta fuit mẽtio. ¶ Plus dico qd valuit dicta legitimatio: qz viuẽte patre τ ipso ɔsentiẽte vt pz in pcessu facta fuit: nec fuit necesse fieri mẽtionẽ de alijs legitimis τ naturalib9 liberis dicti quõdã dñi clarimõtis. ita dicit τ tenet Bar. in l. gallus. in. §. τ qd si tm̃. ibi induco ad qõnẽ ⁊c. in fi. ff. de libe. τ posthu. ¶ Itẽ etiã in dicta legitimatiõe fit mẽtio qd dict9 dñs Joãnes legitimat etiaz ad bona nobilia vt sunt feudalia. ideo expresse tollit dispõ dicti. §. naturales. vsus. p gl. τ doc. in. d. §. naturales. idẽ tz Jo. ferrarij in ti. forma libelli quo agit ad reuocationẽ feudi in gl. super verbo nec superstitib9 ex eo liberis ⁊c. Qz di-cta legitimatio maxime facta de cõsensu dicti sui patris tm̃ operat τ fuit opata ac si ipse dñs Jo. bastardus fuisset legitime nat9. l. j. ff. de na. resti. τ ɔsecut9 fuit ipse dñs Joãnes plenũ ius succedẽdi ac si illegitime nat9 fuisset. vt in aut. qb9 modis natu. effi. sui. in. §. illud. col. vij. τ remotũ fuit obstaculum qd tũc erat in psona dicti dñi Joãnis. τ est reduct9 ipse dñs Joãnes ad ius naturale vt pro-bãt dicta iura. τ faciũt no. in simili. in. l. manumissiões. ff. de insti. τ iure. ¶ Et lz in dicta legitimatione nõ fiat mẽtio de reb9 feudalib9 sed in genere de bonis nobilib9: attamẽ idẽ sunt feudalia τ nobilia sm cõez intellectũ vt fatet ps ad-uersa respõdẽdo primo articulo articulorũ dicti rei incipientium addendo ⁊c.

2 ¶ † Ad scdm questitũ si valuerit datio in feudũ facta per dictũ quondã dñm cla-rimõtis dicto dño Joãni eius filio legitimato. Et videtur primo qd non. qz in hac patria Dalphinali vasalli dalphinales de quorũ numero erat dictus quõ-dã dñs clarimõtis etiã respectu dicti castri bastide de quo agit nõ pñt dare in feudũ alteri sine ɔsensu dñi nostri Dalphi. vt pz in. xxij. c. libertatũ generaliuz pñtis patrie dalphinat9. Scdo qz filij naturales ẽt legitimati nõ sunt capaces rerũ feudaliũ de iure feudoꝝ. iuxta dictũ. §. naturales. ¶ Sed his nõ obstãtib9 veritas est qd valuit dicta datio in feudũ non obstãte dicta libertate: qz postea dñs noster Dalphinus de dicta datiõe in feudũ informat9 ipsam ratã habuit τ eã ɔfirmauit vt ptz litera patẽti sua dicto dño dalphino ɔcessa in hoc processu inserta que propterea fuit cõualidata ex superueniẽti consensu dicti dñi nostri Dalphini per ea que dicit Bar. in. l. si quis mihi. §. iussum in fi. ff. de acq. here. et per eundẽ Bar. in. l. si expressim. ff. de appel. qz actus nullus defectu ɔsensus alterius si ille ɔsensus superueniat cõualidat actus vt ibi ple. p Bar. ¶ Ad di-ctũ vero. §. naturales pro contrario allegatum satis fuit responsum: per ea que dixi supra circa finẽ primi quesiti dũ dixi qd princeps dispẽsauit cũ dicto dño Joãne bastardo in sua legitimatione posse tenere τ habere bona nobilia: quia appellatiõe bonorũ nobiliũ continent feudalia τ sunt verba equipollẽtia τ ad paria debet iudicari ar. l. mulier. in prin. ff. ad trebel. τ in. l. si mater. C. de insti. τ substi. sub ɔdi. factis. Et qd illa verba nobilia τ feudalia idem sonẽt fatet pars aduersa vt. s. dixi I fi. primi quesiti. ¶ Uel aliter τ scdo põt rñderi ad dictũ. §. na-turales qd hodie de ɔsuetudine gñali pñtis patrie Dalphinat9 feudalia sunt redacta ad instar patrimonialiũ siue allodialiũ q̃ ad ius successionis vt ponit Jo. an. in pꝛhemio isti. τ de emp. τ vẽd. circa prin. τ de legitima patro. tutela. cir-ca fi. τ de re. diuisiõe in prin. τ idẽ Jo. fa. in aut. ingressi. C. de sac. san. ec. Idẽ di-cit Pe. ia. in materia feudoꝝ. Et nõ solũ quo ad ius succedẽdi sunt redacta feu-

dalia ad instar allodialiũ de cõsuetudine patrie.imo etiã quo ad ius alienãdi: vt dicit Bal.in feu.in.c.porro.qualr feud.olim poterat alienari;: q̃ ↄsuetudo lȝ nõ foret ꝓbãda cũ de ea attestãtur tãti famosi doctores vt dicit Bar.i.l.de qb⁹. de legibus.tñ ex abũdãti dictus dñs de crolardo in hac cã.ꝓbauit per testes dictã cõsuetudinẽ. Etiã aliũde ꝓbaẽ q: in trãslatiõe pñtis patrie in domũ frãcie dñs Hũbert⁹ dalphin⁹ qui dictã trãslationẽ fecit voluit ꝛ ↄcessit qd oẽs ꝛ q̃cũq; ẽt mulieres ꝛ descẽdẽtes ex eisdẽ:succedãt ẽt in feudalib⁹ vt pȝ ex ꝓductis i hac
3 cã. ¶ Ad tertiũ q̃sitũ si dicta datio feud.facta dicto dño Joãni naturali legitimato quouismõ posset ĩpugnari siue de inualiditate redargui respectu dicti dñi Joãnis bastardi:an saltim voluerit respectu Jacobi ei⁹ filij ꝛ liberoꝝ suoꝝ quibus cẽseẽ facta donatio de dicto castro per illa verba dicto domino Joãni pñti et stipulãti ꝓ se ꝛ suis heredib⁹ ꝛc.dico qd sic.qd sic ꝓbaẽ q: lȝ vitiũ patris vcȝ dicti dñi Joãnis nocere potuisset dicto Jacobo eius filio naturali ꝛ legitimo ꝛ suis liberis in his q̃ ex persona patris descẽdũt nõ tñ in his que aliũde veniũt vcȝ ab auo vt in.l.iij.ff.de interdictis ꝛ relega. Sed dictus nepos vcȝ Jacobus nõ habuit dictũ castrũ ex persona patris sui:sed ex ꝑsona ei⁹ aui vcȝ dñm quõdã clarimõtis donatoris.igiẽ ꝛc. ¶ Preterea sicut spuri⁹ nõ põt capere ita nec etiã deportatus.C.de here.insti.l.j.sed deportatio filij nõ nocet nepoti q̃n ipse possit capere.vt.ff.de bonoꝝ pos.cõtra tabulas.l.j.§. si filiũ. ꝛ de bonis libe.l.si necẽ.§.deportatus.ergo idẽ in proposito qd persona filij vcȝ dicti dñi Joannis bastardi nõ debuerit nocere Jacobo eius filio. ¶ Preterea ingratitudo filij nõ nocet nepoti quin ipse habeat querelã ex persona sua.l.iij.§.si emãcipat⁹.ff.de bo.pos.cõtra tabulas.ꝛ.C.de inoffi.test.l.si quis filiũ.ꝛ qd ibi no.per gl.ꝛ doc. et per Dy.in.c.nõ dȝ aliqua.de regu.iur.lib.vj. ¶ Preterea videmus qd si fili⁹ est hereticus ꝛ infidelis nõ nocet nepoti quin succedat auo vt in.l.cognouim⁹. C.de hereti.ꝛ hãc partẽ tȝ Bar.in quodã suo ↄsilio ꝑ dictã.l.cognouim⁹.ꝛ multas alias rõnes.idẽ ẽt tenuit Bar.in.l.gallus.§.quid si is.ff.de liber.ꝛ posthu. Ita qd si nõ valuisset dicta donatio facta dicto dño Joãni per dictũ quondam dñm clarimõtis de dicto castro bastide:valuit tñ respectu dicti Jacobi ei⁹ filij ꝛ liberoꝝ suorum:q: dictũ verbũ heredibus ꝛc.in stipulatione adiectum intelligitur de liberis per tex.in.l.ex facto.§.fi.ꝛ ibi glo.ꝛ Bar.ff.ad treb. ¶ Ad quartũ quesitũ si dictus nobilis claudius de claromõte nepos dicti dñi Joãnis legitimati debeat in dicto castro succedere ꝛ sibi pertineat. Et credo in veritate qd sic:primo per dictã donationẽ factã per dictũ quondã dñȝ clarimõtis dicto Joãni legitimato in processu productũ per verba ibi:dicto dño Joãni presenti recipiẽti ꝛ stipulãti pro se ꝛ suis heredibus masculis ꝛc.q: ipse dñs Joannes donatari⁹ habuit dictũ Jacobũ eius filiũ naturalẽ ꝛ legitimũ qui fuit quãdiu vixit dñs ꝛ possessor dicti castri. Et qui Jacob⁹ decessit superstite sibi dicto claudio de claromonte eius nepote ex filia sua vxore dicti dñi de crolardo suscepto: qui claudius propterea dicitur de liberis masculis ipsius Jacobi iuxta.l.j.C. de condi.insertis. Et vt ibi dicit Bal.dict⁹ Claudius dicitur ex proprio corpore dicti Jacobi eius aui materni procreatus propter cõtinuationẽ sanguinis.ita
4 dicit Bal.in.d.l.j.C.de ↄdi.insertis. Ideo alibi dicũt doc.qd auus filiũ ex filia tenetur instituere aliter testamẽtũ eius est nullũ.ita dicit post doc.Joã.ferrarij in ti.forma libelli in quo petiẽ hereditas ex testamẽto.in gl.super verbo ac realiter ꝛ actualiter introductis.ibi:sed quid si filius ꝛc. Et maxime admitti debet dictus claudius ad successionẽ dicti castri:q: ipse claudius est de cognomine cognationeq; ꝛ armis dicti dñi clarimõtis agẽtis vt ipse dñs clarimõtis fateẽ rñdẽdo articulis dicti dñi de crolardo.ita qd dictus dñs clarimontis actor nõ põt pretendere qd dictũ castrũ trãsportetur extra ei⁹ familiã sine agnatione ipsorũ

de claromõte: sed remanebit in sua agnatione cognomineq̃ armis ⁊ ipsoꝝ de
claromõte. Et ideo dictus dñs quondã claromõtis donator videt̃ sensisse etiã
de liberis masculis ex filiabus nascituris: qꝛ posthumus qui rerũ natura non-
dũ est põt heres institui. l. placet. cum. l. se. ff. de libe. ⁊ posthu. ⁊ ei legari põt. l.
qui quartã. §. fi. ⁊. l. qui filiabus. ff. de leg. ij. Ita etiã ⁊ ei donari põt cũ legatum
sit quedã donatio. l. legatũ. ff. de leg. ij. põt etiã stipulari filio nascituro in suũ cõ
modũ. l. si quis operas. ff. de operis libertoꝝ. ⁊ pro his faciũt que dicit Bar. in
l. paulus. §. pe. ff. de bo. libertoꝝ. ⁊ in l. ꝙ dicit̃ la. ij. ff. de verb. obli. ¶ Maxime
premissa sibi locũ vẽdicant in personam dicti claudij: qꝛ ipse q̃ est de eius agna
tiõe cognoĩe ⁊ armis quẽ ꝓpterea pferre voluit dict⁹ dñs donator pro ɔserua-
tione sue agnationis vt dicit Saly. in. d. l. j. C. de condi. inser. in prin. ibi: sed ab
extra quero ⁊c. nam constat ex processu ꝙ dictus nobilis Jacobus in suo vlti-
mo testamẽto heredẽ particularẽ sibi instituit nobilẽ claudiũ de claromõte ei⁹
nepotẽ: ⁊ sic verificant̃ illa verba in dicta donatione subiũcta: ibi dum dr̃ ꝙ di
cta donatio fuit facta dicto dño Joãni legitimato recipienti pro se ⁊ suis here-
dib⁹ masculis. Et si dicat̃ ꝙ in materia feudali verbũ heres intelligit̃ de filio
masculo ⁊ filius ex filia nõ admittit̃ ad feudũ. ad hoc rñdeo ꝙ feudalia hodie
sunt redacta ad istar p̃rimonialiũ ⁊ allodialiũ: vt plene declaraui. §. circa scd̃ꝫ
quesitũ. ita ꝙ hodie de ɔsuetudine succedũt mulieres ⁊ liberi mulierũ et femi
nini sexus. ideo cessat hec obiectio. ¶ Et si dicat̃ ꝙ dicta lr̃a laude cõis ⁊ ratifi-
catiõis dicte donatiõis ɔcessa per dñm quondã dalphinũ subiũgunt̃ sequẽtia
verba. Et tñ nihilominus idẽ vicecomes qui dictã donationẽ tñmodo trãsfe
sit in dictũ Joãnẽ ⁊ eius prolẽ masculinã ad ipsum hõmagiũ: iuxta pactiones
predecessoꝝ suoꝝ cessante prole legitima ipsi⁹ Joãnis. Quo accedẽte in futurũ
cessaret de nouo vt supra remaneat obligat⁹ dũmõ idẽ fortaliciũ redibile per-
maneat ⁊c. Qm̃ ad hoc respõdeo primo ad primã partẽ dicte clausule ibi dũ dr̃
iuxta pactiões predecessorũ suoꝝ cessante prole masculina ipsi⁹ Joãnis: quia
hoc nõ est verũ ꝙ ſm pactiões predecessorũ dicti dñi quõdã clarimõtis dictũ
castrũ cessante prole masculina redire debeat ad ipꝫ dñm clarimõtis. Nã si at-
tẽdat̃ ad infeudationẽ dudũ de anno dñi. M cccxl. ⁊ die. xx. mẽsis Junij factaꝫ
de dicto castro per dñꝫ Humbertũ dalphinũ eynardo dño tũc clarimõtis ⁊ ad pa
cta ibi subiũcta dictus dñs Humbertus dalphin⁹ dictũ castrũ infeudauit dicto
eynardo tũc dño clarimõtis pro se ⁊ suis heredib⁹ / nullã mẽtionẽ faciẽdo de li
nea masculina vt pꝫ in instrumẽto in processu pro parte dicti dñi de crolardo
producto. Et sic illa verba mentionẽ faciẽtia de prole masculina in dicto rescri
pto dñi nostri quondã dalphi. adiecta referẽtia se ad dictas pretẽsas pactiões
ibi fuerũt erronee ⁊ ɔtra tenorẽ dictarũ pactionũ apposita ⁊ pro nõ adiectis ha
beri debẽt qꝛ ɔtra veritatẽ fuerũt in ipso rescripto descripta. Imo plus dici pos
set ꝙ dictũ rescriptũ regiũ ⁊ dalphinale in quo est dicta falsa causa adiecta est
nullũ ⁊ subreptitiũ respectu dicte clausule sicut in simili videm⁹ ꝙ decretũ iu
dicis interpositũ ex falsa causa est nullũ ipso iure. l. j. §. hec verba. ff. ne vis fiat
ei qui. ⁊ no. Bal. super rubrica qui admitti ad bonorũ posses. possunt. ¶ Et si di-
catur ꝙ dictum rescriptum operatur alium effectum qꝛ ratificat infeudatio-
nem factã per dictũ quondã dñm clarimontis dicto domino Joanni de dicto
castro: sed ad hoc potest responderi ꝙ dictum rescriptũ continet plura ⁊ diuer
sa capitula ⁊ separata: ideo potest valere quo ad cõfirmationẽ dicte donatiõis
in feudũ: ⁊ nõ quo ad alia capit̃a ibi ex falsa cã adiecta ꝑ ea q̃ leg. ⁊ no. in. l. si ex
falsis. C. de trãsac. ¶ Et si ibi fuissent adiecta illa ṽba de ꝓle masculina mẽtionẽ
faciẽtia: iuxta dictas p̃tẽsas pactiões de qb⁹ pactiõib⁹ tñ nõ ɔstat: adhuc cõpete-
ret dicto nobili Claudio de claromõte / ius in dicto castro de quo agit̃: qꝛ semꝑ

sexus masculinus sexū femininuz continet. tex. est in. l. cōtra duos inulos. in fi. ff. de leg. iij. Nec obstāt in hoc iura feudorum que repellunt mulieres z eorum liberos masculos a successione feudi cuz hodie feud. alia sint redacta ad instar patrimonialium siue allodialium: vt supra plene dixi circa secundum quesitū. ¶ Et alio etiam capite spectat dictum castrum dicto nobili Claudio vigore emancipationis in processu producte per quaz apparet quod dictus dominus ioannes de claromonte de consensu z voluntate dicti domini quondam clarimontis bona que ipse dederat dicto iacobo in contractu sui matrimonij confirmauit z de nouo eisdem iacobo z suis heredibus z successoribus dedit z donauit: inter que bona donata in dicto contractu matrimonij continetur dictuz castrum bastide vt legitur in instrumento dicti matrimonij in processu producto. ¶ Et nota dicta verba de nouo donat zc. ¶ Quia si non valuisset dicta prima donatio que tamen valuit: vt supra circa quartum quesitum declaraui: ista tamen donatio facta postea in emancipatione valuit. In qua donatione non fit mentio de liberis masculis nec etiam in dicto contractu matrimonij. ¶ Et sic dicatur in materia feudali illa verba pro se z suis heredibus intelliguntur de liberis masculis: quia vt supra sepe dixi hodie in hoc cessant iura feudorum ex consuetudine generali presentis patrie: que consuetudo dominatur et in iudicando attendi debet vt dicit text. in. c. Obertus de orto. cum ibi not. de feudi cognitione z not. glos. in. l. de quibus super verbo vtimur. ff. de legi. item etiam quia ita voluit dictus dominus humbertus dalphinus quando dalphinatum transtulit in domum francie vt etiam. S. dixi circa fi. sebi quesiti. ¶ Non obstat etiam si dicatur quod si donatio primo facta dicto domino iohanni de claromonte non valuerit: nec etiam secunda donatio facta de dicto castro per dictum dominum iohannem dicto iacobo valuit quia vbi non valet principale nec accessoriuz. ¶ Quia ad hoc respondeo quod dicta secunda donatio facta in dicta emancipatione fuit facta iubente presente volente z expresse consentiente dicto domino quondaz clarimontis primo donatore. Ideo dominus modernus actor in hac causa eius heres non potest venire contra factum defuncti eius patris cuius est heres: sed debet gesta per eum attendere z complere. l. cum a matre. C. de rei vendica. cū simi. ¶ Sed adhuc obstat quia dictus iacobus erat in potestate dicti domini quondā clarimontis eius aui paterni. insti. de patria potestate. in fin. ideo non videtur potuisse donare dicto iacobo eius nepoti. Sed ad hoc respondetur quod per dictam mancipationem fuit soluta patria potestas: vt in. l. iubemus. in fin. C. de eman. lib. Uel secundo potest responderi quod iuramentum confirmauit non obstante patria potestate: vt plene dixi in deci. parla. q. cxlix. ¶

6 † Ad quintū quesitū respōdeo quod cū pars aduersa in pcessu presenti fateatur qd dictus quōdā dñs clarimontis superuixit dictū dñm ioānē eius filiū naturalē legitimatū: iō ex hoc apparet qd ipse dñs ioannes tēpore sui testamēti ex aduerso producti erat in potestate dicti dñi clarimōtis eius patris: q: legitimat⁹ trāsit in ptāte patris: vt sentit bar. in. l. gall⁹. §. z qd si tātū. ff. de lib. z posthu. ¶ Et tales naturales legitimati succedūt equaliter patri cū alijs liberis naturalib⁹ z legitimis: vt tenēt bal. z imo. vt refert dñs ia co. de puteo. in. l. Ex facto. in pn. in. vj. col. ff. de vul. z pu. idē etiā tz Goffre. vt refert spe. qui idē tz in tit. de successiōe ab intestato. in. §. j. vñ. sed ex facto queritur. Et tales legitimati faciūt etiā deficere fideicōmissuz: vt plene p Jo. ferrarij. in ti. forma libelli quo agit ex substitutiōe. in gl. sup vbo, ex suo corpe: iō nō valuit neqz valet dictū testamentū etiā si fuisset confectū de voluntate patris. insti. quib⁹ nō est pmissum facere testamētū. in princi. cū multis simi. ¶ Et si dicatur qd dictus nobilis iacobus se gessit p herede dicti dñi ioannis eius quondam

patris agendo coram iudice montis ferrati ꝯ quendã a quo ipse petebat quē-dam cẽsum de bonis dicti dñi Joannis ei⁹ quondã patris. ¶ Ad hoc rñdeo q dictus ꝓcessus si de eo legitime appareat fuit factus in alio iudicio ⁊ inter alias personas ideo nõ preiudicat dicto nobili iacobo neq; suis heredibus. l. j. C. res inter alios acta. cũ si. ¶ Tum q: ipse iacobus ibi nõ agebat et testõ sed ab intestato: q: etiã ipse ignorabat testm̃ patris: ideo nõ põt dici testm̃ ratificasse cau-sante dicta ignorãtia. ⁊ per hoc tollitur. l. nõ dubiũ. C. de testa. q̃ loquitur in illo qui sciẽter ⁊ sponte approbat volũtatẽ defuncti: nõ em̃ potest dici spõtanea volũtas fuisse in dicto iacobo cũ ipse ignoraret dictũ testm̃ paternum. ¶ Vel aliter potest rñderi qđ qñ aliquis actus est nullus ⁊ inualidus q: factus ꝯ le-ges vel cõstitutiones vt in casu nostro quia testm̃ fuit factũ per filiũfamilias q nõ potest de iure testari: tũc tale testm̃ nõ potest validari per cõsensum heredis superuenientẽ: secus si ille actus esset nullus ⁊ inualidus defectu cõsensus par-tis volentis actum nullũ validare. ita dicit Bar. in. l. si expressum. ff. de appel. ⁊ in. l. si quis mihi bona. §. iussum. in fi. de acqui. here. Sed dictũ testm̃ factũ per dictũ dñm Joannẽ filiũfamilias nõ est nullum defectu consensus dicti iacobi heredis instituti: sed q: ꝯ leges ⁊ cõstitutiones que vetãt ne filiusfamilias te-
7 stetur. igitur ⁊c. ¶ † Ad sextũ ⁊ vltimũ quesitũ si petitio dicti dñi clarimõtis sit inepta. dicẽdum est qđ sic cũ in ea cõcludatur qđ dictus dñs clarimontis ponatur in possessione dicti castri anteq̃ fuerit sibi adiudicatũ: q: ipse ꝓponit executionẽ ante sniam ꝯ iuris scripti determinationẽ: vt in. l. j. C. de executiõe rei iudi. Et ideo alibi dicit Bar. qđ similes petitiones sic inepte cõcludentes prepo-nendo executionem ante rem iudicatam rui facit ⁊ processus nullos pronũcta-ri. ita dicit ipse Bar. in. l. si cum nulla. ff. de re iudi.

¶ Summarium.

1 ¶ Dominium directum ad aliquem pertinere qualiter probetur.
2 Notario si singularis sit testis creditur.
3 Venditio que commissum causare dicatur.
4 Testis singularis non probat.
5 Juramentum non est suspecto deferendum.

¶ Consilium. clxxvij.

Nobilis petrus franconis actor eius intentionem super cõmisso per eum in suo libello intentato plene probauit in causa quam ipse habet contra petrum grauerij reum pro victoria ⁊ sententia obtinenda causis et rationibus subscriptis.
1 ¶ † Primo quia ipse nobilis petrus actor probat directum dominium rei petite in dicto suo libello per instrumentũ recognitiõis pro eius parte productum in processu. fo. lxxiiij. verso. in quo instrumento apparet qđ Joannes granerij medietatem prati de qua agitur recognouit tene-re de emphyteosi et directo dominio nobilis Joannis franconis patris dicti actoris: qui Joannes grauerij tempore dicte recognitionis erat dominus ⁊ pos-sessor dicte medietatis prati de qua agitur vt deponunt quartus testis dicti actoris folio. cij. et quintus testis folio. ciij. super septimo articulorum dicti actoris incipientium prolatiori ⁊c. insertorum folio. lxxxij. ideo dominium di-rectum ex tali recognitione facta per dictum dominum et possessorem rei reco-gnite fuit quesitum ipsi nobili Joanni Franconis patri dicti actoris iuxta. l. censualis cum ibi not. per docto. C. de donati. Et consequenter dictum dire-ctum dominium fuit translatum in dictos nobilem petrum actorem tanquam filium et heredem dicti quondam nobilis Joannis Franconis in quem fa-cta fuit dicta recognitio iuxta. l. vnicam. C. vt acti. ab hered. et contra hered.

transeant: quia omnia iura et actiones transeunt in heredem ipso iure etiam
absque reali apprehensione vt.l.cū heredes.in prin.ff.de acqui.pos. Qr ipse petrus
actor probat heres dicti nobilis Joānis frācomis eius patris per mediā per-
sonā Jacobi eius quondā fratris per depositiones.vj.et.vij.testiū dicti acto
ris insertorū.fo.l.et fo.lj.examinatorū sup quarto et quinto articulorū dicti acto
ris incipientiū vt appareat cōclusa etc.insertorū in processu.fo.xxix. Etiā agēdo
ipse nobilis petrus actor ex contractu patris per mediā personā dicti Jacobi
eius fratris quōdā adiuit hereditatē paternā et fraternā.l.pro heredi.in prin.
ff.de acqui.here.cum si. Ex quib9 sic remissis clare constat dictum nobilem pe-
trum actorē probasse primū extremum pro obtinēdo cōmissum de quo agitur.
2 ¶ Aliud etiam et secundū extremū ex quo causatur cōmissum iustificauit dict9
nobilis petrus actor ex diuersis capitibus et medijs subscriptis. ¶ Primo per
depositionē raymūdi lamberti notarij qui dicit recepisse instrumentū insertū
in processu.fo.lxxj.versō.cuius notarij depositio est inserta in processu. fo.xlix.
qui examinato super.j.arti. additionaliū dicti actoris deponit q dictus reus
dictū pratū de quo agitur vēdidit guidoni amaberti sub modo vēditionis ca-
sualis: vt dicit cōstare dicto instrumēto. ¶ Nec soluerent dño directo laudes ex
vēde de dicto prato et sic in fraudē dicti actoris dñi directi ipsius prati fuit fa-
cta dicta vēditio casualis. Et sic fuit ipse re9 versat9 circa dictā rē emphyteoti
cariā in fraudem domini directi aliter q̄ a iure esset sibi pmissum: idō ex hoc ca
pite fuit res cōmissa et aperta dicto actori.iuxta.l.fi.C.de iure emphi. ¶ Et licet
dictus lāberti notarius sit vnicus testis: tñ eius depositioni stādū: cū ipse at-
testetur de his que ipse sciuit a partib9 occasione dicti sui officij notariatus re
cipiēdo dictū instrumentū arg.l.j.ff.si mensor falsum mo.dixerit.et in pemio.ff.
ibi quid amplius: qr cuilibet deponenti pretextu sue artis est standum vt ibi.
3 ¶ Ex alio etiam et secundo capite pratū de quo agitur fuit commissum in-
specto tenore dicti instrumenti inserti in processu.fo.lxxj.verso.
¶ Qr ibi dicit q lapsis quatuor annis dictū pratū esset vēditū. Sed per pro-
cessum apparet q guigo amaberti: al's bacart emptor dictū pratū tenuit et pos
sedit quatuor annis pfectus percipiēdo: vt ipsemet guigo deponit sup.xiij.ar
ti.cuius depositio est.fo.lxix. Et idē deponit Joānes desiderij super.vj.articu-
additionaliū: cuius depositio est inserta fo.xlv.verso.ideo sequit: q dicta vēdi
tio locū habuit per lapsum dictorū quatuor annorū: iuxta pactū in dicto in-
strumēto adiectum. Que vēditio iūcta reali traditione dicti prati dicto guigo
ni per dictū reū facta causauit commissum respectu dicti Guigonis emptoris
qui emit et possessionem adeptus fuit sine laude dicti actoris dñi directi iuxta
l.fi.C.de iure emphi. ¶ Causat etiā cōmissum dicti prati ex persona petri rei.
Quia lapsis dictis quatuor annis ipse reus rehabuit dictū pratū sibi restitu-
tum per dictū guigonem mediāte restitutione.xx.floreñ. quib9 fuerat vendi-
tum et de presenti possidet: et sic ex hoc alio capite dictū pratū fuit apertū et cō-
missum dicto actori. ¶ Et si dicat q dicti.xx.floreñ.fuerūt restituti infra dictos
quatuor annos, dicto guigoni amaberti: vt ipse guigo videtur deponere.folio
lxix.examinat9 sup.xj.et.xij.arti.partis ree. Ad hoc respōdetur multis medijs.
4 ¶ Primo q ipse guigo in hoc est sol9 in dicta sua depositione: idō nō probat.l.vt
iurisiurādi in fi.C.de testa.cū si. ¶ Scdo q ipse guigo deponit p indirectū incō-
modū suū: qr si dicti.xx.flore.nō fuissent soluti.infra dictos quatuor annos ipse
guigo teneret soluere laudimia: et vēditiōes dictorū actori cū vēditio fuisset pfe-
cta lapsis dictis quatuor annis: idō nō pbat ei9 depositio volēdo se exonerare a
solutiōe dictorū laudimiorū p ea q̄ dicit Bart.in.l.deferre.§.idē decreuerūt.ff.
de iure fis. ¶ Tertio rñdet q depositio dicti guigonis nō est verisimilis: quia si

ipse petrus grancerij reꝰ dictos.xx. flore. soluisset infra dictos quatuor annos ꝑut deponit ipse guigo/ipse petrꝰ reꝰ nō permisisset ꝙ ipse guigo possedisset quatuor annis integris dictū pratum presias percipiēdo prout tū ipse guigo deponit percepisse: q2 non presumitur reꝰ voluisse perdere presiā prati post solutionē dictorū.xx.flore.arg.l.cū de indebito.in.§.j.de proba.cum si.ideo depositio dicti guigonis est suspecta ⁊ non probatoria.

5 ¶ Nec est eidē reo iuramētū in supplemētū ꝓbationis deferēdū preterea depositionis dicti guigonis cū eiꝰ depositio nō sit etiā semiplene ꝓbatoria sed suspecta causis supra ꝓxime declaratis: ⁊ anteq̄ depositio vniꝰ testis semiplene ꝓbet vt deferat̄ parti iuramentū opꝫ ꝙ sit omni exceptione maior. vt dicūt doc.in.l.in bonefidei.C.de inreiu.⁊ in.l.admonēdi.ff.eo.titu.

¶ Etiam q2 ex alio capite fuit dictum pratū apertū ⁊ cōmissum dicto actori q2 tā ipse guigo emptor q̄ dictꝰ petrꝰ reꝰ cessauerūt in solutiōe canonis tribꝰ annis ⁊ vltra añ inchoationē p̄sentis ꝓcessus. ⁊ hoc probat̄.in.l.ij.C.de iure emphi. ¶ Nec obstat si dicat̄ ꝙ cōmissum in dicto libello nō causat̄ ex cessatiōe solutionis canonis sed ex reuēditione dicti prati facta per dictum guigonē dicto reo. Q2 ad hoc respondet̄ ꝙ dictꝰ libellꝰ nō tm̄modo causat̄ ex dicta reuenditione: imo etiā ex alijs causis in ꝓcessu declarādis.vt pꝫ in dicto libello circa finē.ibi ex causis p̄missis.Et sequit̄ ⁊ alijs loco ⁊ tp̄e declarādis ⁊c.que causa cessionis canonis fuit in discursu processu deducta ⁊ declarata in articulis dicti actoris incipiētibꝰ ꝑ latiori ⁊c.insertis.fo.lxxxij.in.xiij.ipsorum articulorum. Ex quibus propterea clare patet petita per dictum actorem in dicto suo libello fieri ⁊ adiudicari debere.

¶ Summarium.

1 Processus quā ob causam possit dici nullus.
2 Litere date ad expeditionem aliquorum bonorum quādo possint dici nulle.
3 Processus que requirat vt possit dici validus.
4 Iudex ad quem nō cognoscit de nullitate interlocutorie a qua appellatuꝫ est.
5 Appellationē promittēs deserere cēsetur eius prosecutioni renūtiasse.
6 Clausula motu proprio oēm tollit subreptionem.
7 Executio sententie die feriato fieri pōt.
8 Cōfessio facta in figura iudicij valet die ob honorē dei feriato.
9 Citatio pōt fieri die feriato ad non feriatum.
10 Donatio pōt insinuari die feriato.
11 Cessio facta in potentiorē est inualida.
12 Missio in possessionē bonorum qñ per modū attētari possit.
13 Reuocari iudicis officio nil debet donec de meritis cause constet.

¶ Consilium.clxxviij.

Circa processum ventilatum in curia parlamēti inter dominum grenihani temere appellantem ex vna parte ⁊ dominum guidonem pape legū doctorem appellatum ex altera est aduertēdum per spectabiles dominos ipsius curie parlamenti ius dicturos ꝙ in ipsa causa appellationis nō agitur inter dictas partes nisi de iurisditione molēdinis paratorijs: ⁊ bāno vini loci ⁊ mandamenti sancti albani. ¶ Quia alia bona ⁊ iura que ipse dominus guido habet de iuribus ⁊ pertinentijs dictorum loci ⁊ mandamenti sancti Albani videlicet vintenum tachie formagium ⁊ decem grossi annuales super dictis paratorijs tenuit ⁊ possedit ipse dominus Guido.xxxv.annis ⁊ vltra adhucq̄ tenet ⁊ possidet pacifice absq̄ aliquali controuersia: quia de his ipse dominus grenihani nunq̄ aliquam litem mouit contra dictum dominum guidonem neq̄

cõtra nobilem lancellotũ bastardũ valeñ. a quo ipse dñs guido cãm hz ideo circa hec bona nihil inferi⁹ tangeẽ. Sed tantũmodo tãgetur infra de materia hu⁹ius pcessus cause appellationis respectu iurisdictiõis molendinoꝝ paratoriorum ⁊ banni vini dictoꝝ loci ⁊ mãdamẽti scti albani de quib⁹ inter dictas partes agit ⁊ nõ de alijs. ¶ Pro cui⁹ materie enucleatione videñ in iure examinãda qũita subscripta p declaratiõe iuris ⁊ intẽtionis dicti dñi guidonis appellati. ¶ Primo si pcessus actoꝝ principaliũ insertus in pcessu cause appellatiõis. fo. xx. factus corã iudice dalphi. buxi seu ei⁹ locũtenentẽ a quo possit dici null⁹ ex aliquo capite. ¶ Scdo si dicta ordinatio iudicis buxi q̃ pcessit dicto dño guidoni literas expeditiõis dictoꝝ bonoꝝ inquantatoꝝ possit dici nulliter fctã. ¶ Tertio si ordinatio dicti dñi locũtenentis curie buxi inserta in dicto pcessu cause appellationis. fo. xl. qui concessit dicto dño guidoni literas expeditionis dictoꝝ bonoꝝ inquãtatoꝝ a qua dictus dñs grenihani appellasse dr sit diffinitiua vel interlocutoria. ¶ Quarto si ex eo qd pignoratió dictoꝝ bonoꝝ inquãtatorum pretenditur ex aduerso fuisse facta die. vj. mensis maij q̃ p̃tenditur feriata possit dici inualida. ¶ Quinto ⁊ si que nullitates possent dici interuenisse in expletis in hac causa pro parte dicti domini guidonis pductis. An ipse dñs guido fuerit releuatus ab eisdẽ per rescriptum dalph. in pcessu pro parte dicti dñi guidonis pductũ ⁊ insertũ in pcessu fo. ccxcij. verso. ¶ Sexto si per presentem processum appareat q dictus dñs grenihani teneretur dicto lancelloto in cccl. floreñ. auri pro quib⁹ dicta bona de quibus agitur fuerũt inquãtata ⁊ dicto dño guidoni cessionario librata. ¶ Septimo si missio in possessionẽ dictorũ bonoꝝ inquãtatoꝝ debeat per modũ attentati reuocari put p̃tẽdit ip̃e dñs grenihani. ¶ Ad primũ quesitũ si pcessus actoꝝ principaliũ curie buxi possit dici nullus. Et clarũ est qd non. Primo q: in ipso processu cõstat de locumtenentis dñi Antonij bucheti coram quo fuit ipse pcessus formatus ⁊ qui ptulit ordinationem a qua. Tũ quia in ipsis actis principalib⁹ cõstat de potestate Joannis boni hois procuratoris substituti dicti dñi grenihani qui dictã causam cõduxit vt procurator substitutus dicti dñi grenihani ⁊ in processu cause appellationis circa principiũ cõstat de potestate bernardi barasti q̃ substituit dictũ Joannem boni hois. Item etiã in ipsis actis principalib⁹ curie buxi cõstat de mãdato philippi durotti qui dictã causam cõduxit in dicta curia buxi p dicto lancelloto. Item de potestate dicti dñi guidonis in dicta causa interuẽti satis cõstat: quia ipse dñs guido ibi personaliter cõparuit: ⁊ sic ex nullo capite potest dici dictus processus curie buxi nullus sed validus: ⁊ hoc de primo quesito.

2 ¶ † Ad scdm quesitum si ordinatio dicti dñi locũtenentis curie buxi inserta in processu appellationis. fo. xl. qui concessit dicto domino guidoni literas expeditionis dictorum bonorum de quibus agitur: a qua ordinatione dictus dñs grenihani appellasse dicitur: possit dici nulliter facta. Ad istud quesitum patet clara responsio qd non possit dici nulla. Non primo ex illo capite vt pretendit dictus dñs grenihani qd hec curia parlamenti que cõcesserat literas precisas debiti principalis cognoscere debebat de facto inquantnũ ⁊ nõ iudex curie buxi. Quia dictus dñs grenihani fuit primus in cã quare materia dictoꝝ inquantuum fuit tractata in dicta curia buxi: quia dictus dñs grenihani factis dictis inquantib⁹ fecit citari dictũ lancellotum coram dicto iudice buxi visurum estimari dicta bona inquantata per probos eligẽdos per iudicem dicte curie Buxi vt constat literis citatorijs ⁊ iudicialibus insertis in processu buxi. fol. xxvij. verso. Et sic ipse dominus grenihani adeundo dictum iudicem buxi eius iurisditionem prorogauit iuxta. l. ij. in princip. ff. de iudi. quam iurisditionem de persona ad personam: videlicet a dominis de parlamento ad dictum iudicem

valphinalem buxi prorogare potuit dictus dñs grenihani.iuxta.l.j.ff. de iudi.
maxime cū ipse iudex buxi al's haberet ordinariā iurisditionē.vt est notoriū.
iuxta.l.priuatoꝝ cōsensus.C.de iuris.om.iud.⁊ in.c.p.⁊.G.extra de offi. dele.⁊
in.l.si qui ex cōsensu.C.de epi.aud.Et sic dictus iudex buxi fuit iudex compe-
tens cōsensu oīm partiū debitoris creditoris:⁊ interuenti:qui nō recusauerūt
dictū iudicem:sed corā eo litigādo saltim tacite cōsenserūt ⁊ iurisditionē ipsi⁹
iudicis buxi prorogauerūt.iuxta.l.si cōuenerit.cū ibi no.ff.de iuris.om.iudi. et
in.d.l.si qui ex cōsensu.C.de epis.audi.¶Et si dicat̄ qd ipse dñs grenihani pro-
gauit iurisditionē dicti dñi iudicis buxi respectu estimationis fiende dictorū
bonoꝝ inquantatoꝝ ⁊ nō respectu expeditionis ipsoꝝ bonoꝝ inquantatorū vt
pretēdit pars aduersa.ad hoc rñdetur qd imo etiā respectu expeditiōis bonoꝝ
inquantatoꝝ ipse iudex buxi fuit iudex cōpetens:q: cū aliquid cōceditur eius
accessoriū ⁊ cōnexum etiā cōcessum esse videtur in.c.ij.requiris.cū ibi no.p glo.
extra de appel.¶Hinc est qd dñs Archi.dicit qd si cā appellationis cōmittatur
simplr alicui auditori ipse auditor etiā de nullitate sñie tanq̄ accessoria pote-
rit cognoscere:vt dicit ipse dñs Archi.in.c.cordi.de app.lib.vj.sup ṽbo de par
tium ⁊c.⁊ ꝓ hoc facit.l.j.⁊ ibi doc.C.qñ prouo.nō est necesse.Dicit etiā de zaba
rellis post doc.in.c.si laic⁹ iudex.de sen.excō.li.vj.qd lz tex.ibi nō loquat̄ nisi de
titulo clericali:tñ ipse iudex ecclesiasticus dz de habitu etiā cognoscere cum sit
accessoriū ad titulū.¶Ad ꝓpositū ergo cū expeditio dictoꝝ bonoꝝ fuerit acces
soria ad estimam:q: facta estimatione cōsueuerūt de stilo ⁊ cōsuetudine curia-
rum bona expediri creditori seu emptori vel cessionario ipsoꝝ bonoꝝ inquan
tatoꝝ iuxta estimam:ideo ipse iudex buxi de dicta expeditione bonoꝝ factis di
cto dño guidoni cessionaria tanq̄ accessoria cognoscere potuit ⁊ literas expedi
tionis ipsoꝝ bonoꝝ cōcedere:iuxta estimā factā/etiā q: accessoriū cōsueuit seq̄
naturā sui principalis:vt in.c.accessoriū.de reg.iur.Et ꝓ hoc bene facit in simi
li qd dicit ⁊ tenet Pe.Ja.in tit.de cōdi.ex lege q̄ oritur ex literarum obligatione
circa fi.ibi.Item est notādū qd si iudex superior ꝓximus ad quē appellat̄. vbi
dicit qd iudex appellatiōis corā q̄ agit̄ de nullitate sñie tm̄modo pōt ēt de ne-
gocio pncipali cognoscere ⁊ iudicare.Idē ēt tz ipse Pe.Ja.i tit.de ꝯsti. pecu.in
materia libelli appellatiōis:ibi:⁊ no.qd nedū ille idē iudex q̄ sñiaz ⁊c.q: ad offi
ciū iudicis ptinet lites dirimere:vt ibi dt ipse pe.ia.Preterea dict⁹ dñs greni-
hani i sua cōparitiōe icipiēte ꝓtestatio ⁊c.tradita i dicta curia buxi.fo.xxx. ver
so.in fi.ipsi⁹ cōparitionis.ibi:tūc ⁊ in eum casum se offert ⁊c.se obtulit ipe dñs
grenihani plurisualētiam estime fiende recipere facta estimatione per ꝓbos p
dictū dñm iudicē buxi eligēdos.¶Ex quo ꝓpterea sequitur qd ipse dñs greni-
hani ex hoc alio capite prorogauit iurisditionē dicti dñi iudicis buxi etiā respe
ctu dictoꝝ bonoꝝ inquātatoꝝ:q: nō poterat dicto dño grenihani plurisualētia
solui nisi ipsa bona expedirent̄ dicto dño guidoni cessionario emptori ipsorum
bonoꝝ inquātatoꝝ:qñ eñ aliquid alicui cōceditur oīa ei videtur concessa/sine
quib⁹ res cōcessa expediri nō pōt.arg.ad.l.legatū.⁊ in.l.ad rem mobilē.ff.de p-
cu.Ideo dictus iudex buxi debuit cōcedere literas expeditiōis dictoꝝ bonorū
dicto dño guidoni.Quia aliter asserta plurisualentia nō poterat dicto dño gre-
nihani solui.¶Et ad hāc p̄tensam plurisualentiā si dictus dñs guido debue-
rit soluere seu restituere dicto dño grenihani est aduertendū qd debitū princi-
pale ꝓ quo dicta bona de quib⁹ agitur fuerūt de pignore capta ascēdit a.ccclx.
florēñ.auri.vt supra fuit declaratū in sexto q̄sito q̄.ccclx.florēñ.auri/ad rationē
xv.grossoꝝ bone monete valent.cccccl.florēñ.bone monete:⁊ sic detracta quinta
parte quingētoꝝ florēñ.monete ad quos dicta bona fuerūt estimata: vt ptz in
processu.fo.clxxxvj.verso.deberet adhuc reficere dict⁹ dñs grenihani.dicto dño
guidoni

guidoni quinquaginta floreñ.monete.⁊ sic non dꝫ ipse dñs grenihani cõqueri
de aliqua ꝑtcla plurisvalẽtia.¶Et plꝰ dici põt qḋ dictꝰ dñs grenihani se offerẽ
do recipe plurisvalẽtiã ꝯfessus fuit debitũ principale ⁊ ꝯseñsit saltim tacite ꝯvẽ
ditioni dictoꝝ pignoꝝ ⁊ nõ dꝫ vlteriꝰ ꝓpterea circa hec audiri.ar. eoꝝ q̃ leg.et
5 no.in.l.ad solutionẽ.C.de re iudi.cũ si.¶†Et si dicat qḋ in dicta oblatiõe quã
fecit dictꝰ dñs grenihani dꝫ ⁊ eo casu quo iudicaret dictꝰ ꝓcessus curie buxi bo
nus ⁊ nõ nullus.Qꝛ istud nõ obstat:nã dictus ꝓcessus buxi fuit validus vt sa=
tis declaratũ fuit circa primũ q̃sitũ.Tũ qꝛ ipse iudex buxi ꝯcedendo dicto dño
guidoni literas expeditiõis bonoꝝ inquãtatoꝝ estime ꝓboꝝ satis iudicauit ⁊
declarauit ipm ꝓcessuꝫ bonũ ⁊ validũ.Sicut in simili videmꝰ qḋ si epũs inuestiat
aliquẽ de beneficio videt eũ instituisse gl.in.c.auctoritate.ex̃ de insti.in antiqs.
et Hen.boyc.in.c.ex transmissa.de elec.Et facit etiã qḋ dicũt doctores qḋ iudex
post recusationẽ ꝓcedẽdo in cã videt ⁊ ꝑsumit sup cõpetẽtia iudicis ꝓnũciasse:
et se esse iudicẽ cõpetentẽ.vt dicit Jo.fer.in tit.forma opponẽdi ꝯ iudicẽ suspe=
ctum.in gl.sup verbis nec fuisse iudicẽ cõpetentẽ in.ij.col.⁊ hꝛ in.c.si a iudice.
de appel.lib.vj.⁊ in.c.ex parte.lo.ij.de app.in antiqs.⁊ no.Bal.in.l.j.C.de ord.
iudi.idẽ tenet gl.in.l.sed si dubitet.sup verbo teneri.ff.de iudi.⁊ videt casus in
l.qḋ in diẽ.§.si rõnem.ff.de cõpensa.opꝫ ergo necessario dicere qḋ dictus iudex
buxi cõcedendo literas expeditionis dictoꝝ bonoꝝ inquantatoꝝ videt ꝑsup=
posuisse ⁊ ꝓnũciasse dictũ ꝓcessum bonũ ⁊ validũ qꝛ qui vult vnũ vult eiꝰ ꝑpa
ratoriũ.l.vbi.ff.ad treb.no.ꝑ Cy.in.l.q̃uis.C.de fideicõmis.Et alibi dꝛ qḋ quĩ
vult ꝯñs vult ⁊ omne id qḋ antecedit sine quo ꝯñs esse nõ potest.l.ꝓ herede.§.
pe.ff.de acqui.here.Et ecõtra cõcesso antecedẽti cõcedit ⁊ ꝯñs.l.illud.ff.de ac=
qui.here.⁊.l.oino.ff.de spõ.⁊ no.dñs Jaco.de puteo.in.l.qui totũ.in fi.ff.de ac=
qui.here.¶Nõ etiã põt dici dicta ordinatio iudicis buxi nulla ex eo qḋ in pri=
ma dieta in qua dictus dñs guido in dicta cã coram dicto iudice interuenit et
cõparuit ipse iudex buxi ꝓcessit ad suã ordinationẽ ordinãdo de bonis inquã=
tatis ad estimam proboꝝ expediri dicto dño guidoni cessionario.Quia dictus
dñs iudex visis ꝓductis per dictũ dñm Guidonem vcꝫ inquantibꝰ et cessione
facta ꝑ emptoreꝫ dicto dño guidoni ita ꝓcedere potuit prout ꝓcessit ſm formã
statutoꝝ dalphinaliũ in ꝓcessu ꝑsenti ꝓductoꝝ ⁊ insertoꝝ.fo.ccxxj.verso.Que
statuta disponũt qḋ summarie simplr ⁊ de plano ꝓcedant iudices omissis etiã
iudicioꝝ strepitibꝰ sola facti veritate inspecta breuẽ ⁊ expeditam iusticiã par=
tibꝰ ministrãdo ⁊c.ꝓ quo etiã facit cle.sepe.de verb.sig.ibi amputet dilationũ
materiã litem quãto poterit faciat breuiorem ⁊c.¶Preterea etiaꝫ qꝛ ꝓcurator
dñi grenihani nõ se opposuit aduersus petita per dictũ dñm guidonẽ nec pe=
tijt copiam productoꝝ ꝑ ipsum dñm guidonẽ corã dicto iudice buxi.Neqꝫ ter=
minũ ad dicendũ ꝯ.Sed petijt dicẽdo peto prout cõtinetur in meis literis que
sunt inserte in ꝓcessu curie buxi.fo.xxvij.verso.ibi:⁊ ita ordinari.Jdeo cũ am=
be partes peterent sup petitis ordinari dictus iudex buxi licite potuit ꝓcede=
re ad eiꝰ ordinationẽ cũ nulle partes iudicis essent tũc nisi in pronũciãdo ⁊ or=
dinando super hincinde per partes petitis.vt per Innocentium in.c.pastora=
lis.de accusationibus.

4 ¶†Et posito quod dicte pretense nullitates subessent in dicta ordinatione
prout tamen non subsunt per supradicta.Adhuc non obstarent dicto domino
Guidoni in hac causa appellationis.Quia quando appellatur ab interlocuto
ria prout in casu isto iudex ad quem non debet cognoscere de nullitate interlo
cutorie vt dicit et tenet Innocen.in.c.dilecto filio.extra de appella.circa fineꝫ.
ibi:si autem ante sententiam ⁊c.¶Et qḋ dicta ordinatio a qua appellauit di=
ctus dominus grenihani sit interlocutoria declaratur plene.ꝫ.in scḋo quesito.

Et vltra illa patet: quia omnis pronunciatio aut ordinatio fa-
cta in executione sententie diffinitiue/ vt in casu nostro est in-
terlocutoria[a] vt dicit Pe. Ja. in tit. de actione in factum ex re iu
dicata. in. §. sed quid erit preses vel alter iudex mixtum ꝛc. ibi:
licet secus sit cum appellatur a diffinitiua ꝛc. Facit etiam qd
dicit Bar. in. l. si cum exceptione. §. hec autem actio. in glo. su-
per verbo datam. ff. quod metus causa. dum ibi dicit Bar. qd li
cet ab executore non appelletur. Tamen ab interlocutoria de
exequendo bene pōt appellari. ꝛ ibi ordinationem de exequen
do appellat interlocutoriā. ¶ Plus alibi dicit Bart. qd qñ ap-
pellatur ab executione sententie causa est in appellatione infe-
renda. ita dicit ipse Bar. in. l. ab executore. in. j. col. ff. de appel.
vult ergo dicere qd est interlocutoria: qꝛ in interlocutorijs infe
rūtur cause grauaminis. vt in. c. cordi. de appel. lib. vj. ¶ Et qd
pronūciatio siue ordinatio que fit in executionē sententie dif-
finitiue sit interlocutoria tenet Bal. in. l. ab executore. C. quoꝝ
appellatio. nō recipiūtur. Idem etiam dicit Jo. fer. in tit. forma
appellationis ab interlocutoria. in glo. peñ. in fi. ibi: iuxta et hoc
fieri cōtingit ꝛc. Et est bona ratio: quia qd sententia exequatur
per missionem in possessionem bonoꝝ inquantatorum in exe-
quutionem sententie diffinitiue: vt in casu de quo hic agitur
nō diffinitur principale negociū. Sed fit eius executio: ideo or-
dinatio dicti iudicis buri nō potest dici diffinitiua per ea que
etiam dicit Spe. in tit. de sententia. §. species. in versi. primo. et
versi. diffinitiua. vbi dicit qd diffinitiua est q̄ diffinit principa
lem questionem que dꝫ continere absolutionem vel cōdemna-
tionem. Idem etiam dicit glo. in clemen. j. de causa possessio. ꝛ
proprieta. ¶ Et facit etiam qd in simili videmus qd sententia
super missione in possessionem ex scdo decreto lata est interlo-
cutoria licet tribuat ius vt tenet Bar. in. l. ij. ff. de appel. recipiē
dis. ꝛ in. l. si finita. §. iulianus. ꝛ. §. si forte. ff. de dā. infec. idem te
net odofre. in aut. qua in ꝓuincia. C. vbi de crimine agi oport-
teat. ¶ Qꝛ in ol negocio nō est nisi vna sñia diffinitiua. Et ꝓnū
ciationes ꝛ ordinationes q̄ fiunt ante vel post sñiam diffiniti-
uam oēs sunt interlocutorie ꝑ ea q̄ dicit Bar. in. d. l. ij. ff. de ap-
pel. recipi. ꝛ doc. in locis preallegatis. ¶ Ideo dictus dñs gre-
nihani in quodam suo rescripto inserto in ꝓcessu. fo. cccvj. ver-
so. dictā ordinationem de qua agitur nō appellat diffinitiuā:
sed eam appellat ordinationem: fatendo qd est interlocutoria
ſm cōem etiam vsum loquēdi ſm quem vsum loquēdi ꝛ intel-
ligentiā cōem tales ordinationes interlocutorie reputantur ꝛ
nūcupantur: qui cōis vsus loquendi ꝛ intelligendi attendi dꝫ.
Et ipse dñs greinhani produxit acta principalia in hac causa
tanꝗ appellans ab interlocutoria iuxta stilū presentis curie
parlamēti fatendo dictam ordinationē a qua esse interlocuto-
riam qꝛ si fuisset diffinitiua dictus dñs guido produxisset acta
principalia. ¶ Preterea dicta appellatio dñi grenihani est de-
serta vt plene declarat in. xvij. xviij. xix. ꝛ. xx. articuloꝝ dicti dñi
Guidonis incipientiū ꝓcedēdo ꝛc. in hac cā traditoꝝ de anno
dñi. M. cccclxiiij. ꝛ de die vltima mēsis aprilis insertis circa fi.

a ¶ Est iter- locutoria. h(oc) qd ordinatio neq(ue) fiūt in executōe sen tētiarū diffi nitiuaꝝ sunt interlocuto rie de quo vi de et. s. cons. lxxxiij. et. j. cons. cxcvij.

ꝓcessus f.cccc:xlv.¶Et sup qua desertiōe appellatiōis dn̄s nr̄ tūc dalphin⁹ ⁊
nūc rex vobis dn̄is meis hui⁹ venerabilis curie parlamēti tenore sui rescripti
in hoc ꝓcessu ꝓducti ⁊ inserti fo.ccclvij.verso.Mādat ꝙ sup dicta desertiōe ap
pellationis ꝓnuntietis obseruātiam statutorū dalphinaliū in eodē rescripto
mentionatorū.¶Cum ergo dicta appellatio sit deserta:sequit̃ ꝙ hec venerabi
5 lis curia parlamēti de dictis ꝑtensis nullitatib⁹ cognoscere nō debet.† Qꝛ ipe
dn̄s grenihani appellās permittēdo deserere ei⁹ appellationē videt̃ renūtiaſ-
se prosecutioni pretensarū nullitatū dicte ordinationis a qua si que forēt ꝓut
nō sunt. Cū ipse pretense nullitates veniēt accessorie ad causam appellatiōis
vt.d.l.j.in fi.C.qn̄ prouo.nō est necesse. sublata eīn appellatione q̄ est principa
lis sunt sublate pretensē nullitates vt accessorie.l.cum principalis.ff.de regu.
iur.⁊ in.c.accessoriū.de reg.iur.libꝛ.vj. ¶Ista sunt ꝟba dn̄i frācisci de zabarel-
lis.q̄ ita expꝛsse dicit ⁊ tenet in cle.si appellationē.dea ppellationib⁹.in q̄one fi.
⁊ hec videntur sufficere circa declarationem secundi quesiti.
¶Ad quintū quesitū in quo querit̃ si que pretēse nullitates in ꝓcessu interue-
nisse dici possent prout tn̄ dici nō possunt interuenisse an ipse dn̄s guido fue-
rit releuat⁹ ab eisdē per rescriptū dalphinale ꝓ parte dicti dn̄i Guidonis: in
causa productū ⁊ insertū.fo.ccxcij. verso. Et indubitāter dicēdū est ꝙ ipse dn̄s
Guido fuit releuat⁹ per dictū dn̄m nostrū dalphinū ab oībus ⁊ quibuscunqꝫ
ex aduerso pretēsis nullitatib⁹:per verba dicti rescripti circa fi.ibi: ad diffini-
tionē dictorū processuū procedatis:sola facti veritate inspectis iuris solēnita-
tibus ⁊ subtilitatib⁹ quibuscūqꝫ ex aduerso oppositis.reiectis/ipsūꝫ supplicā
tē a dictis pretēsis defectib⁹ iuris solēnitatū ⁊ nullitatib⁹ quibuscūqꝫ ex pleni
tudine nostrarū potestatis ⁊ maiestatis releuātes ex nostra certa sciētia ⁊ mo
tu ꝓprio dicto dn̄o Guidoni cōcedimus iure scripto stilo curiarū statutis/ or-
dinationib⁹/cōstitutionib⁹/literisqꝫ si que ex aduerso impetrant̃ nō obstanti-
bus ⁊c.Et qđ releuamentū ipse dn̄s noster dalphinus cōcedere potuit cū ipse
dn̄s noster dalphinus potuerit iuri positiuo derogare vt dicit tex.in.c.propo-
suit.extra de cōcessione prebē.⁊ not. Inno.in.c.pastoralis.de offi.dele. Iō non
debet vlteri⁹ ipse dn̄s grenihani in contrariū audiri: sed debet repelli ⁊ silen-
tium sibi imponi:cū nullus debeat audiri aduersus illud qđ princeps facit ex
sua certa sciētia.vt dicit Bald.in glo.quam ipse fecit super lege facta pro pace
cōstantie que incipit imperialis clementie mansuet⁹.in.§.si quis antē. ibi:nō
admittemus. Et dicit Jo.an.in.c. venerabilis.extra de cōfirmatione vtili vel
inutili ꝙ illa ꝟba ex certa sciētia sunt tāte virtutis ꝙ validāt gratiā siue rescri
ptū aut priuilegiū qđtal̃s nō valeret.ad qđ facit c.j.in fi.vt lite penden.in cle:
Plus dicit Bal.ꝙ illa verba ex certa sciētia in rescripto principis apposita idē
operantur qđ clausula non obstante tali lege idē dicit Bal.in proemio feudo-
rum circa fi.prime diuisionis.in q̄one que incipit. an reus possit filiū suū regē
cōstituere ⁊c.qui allegat.l. idem vlpianus.ff.de excu.tut.⁊.l.quidā.ff.de re iu-
6. di.⁊.l.imperialis.C.de nup.idem etiam dixit archi.xxij.q.ij.in fi.†Et talia ver
ba motu ꝓprio in dicto rescripto adiecto tollūt etiā oēm subreptionē: vt.in.c.
si motu ꝓprio.de prebē.lib.vj.¶Et licet in dicto rescripto fiat mētio de die.vj.
mēsis maij.qua die fuit facta pignoratio dictorū bonorū:⁊ ex hoc ꝑtēdat pars
aduersa pignorationē nulliter fuisse factā nō fuit necesse quo ad hoc releua-
mentū obtinere a domino nostro dalphino ⁊ nunc rege. ¶Primo quia posito
⁊ non cōcesso ꝙ tunc clerus coleret dictū pretēsum festo sancti Agricole: tamē
⁊ alij mechanici nō cōsueuerunt ipsum pretensum festū colere: vt deponit pri-
mus.ij.iiij.vj.⁊.vij.testes examinati sup tertio ar.dicti dn̄i guidonis incipien-
7. tiū:vt appareat vobis insertorū in ꝓcessu.fo.ccxvij. ¶†Scđo qꝛ executio sen-

a ¶ Die feriato. hec si fieri possit executio sententie die feriato d quo vide in decisionib⁹ gla. q.cccxv.

a tentie potest fieri etiam, die feriato ª ob honorē dei ⁊ sanctorum
vt tenet Uincētius in.c.fi.extra de iudi.quē sequit̄ arch. i suo
rosario in.c.sicut.ij.q.j. ¶ Maxime pignoratio cū in ea nō inter
ueniat cause cognitio nec vox p̄conis: vt deponūt testes super
iiij.v.vj.⁊.vij.dictorū artic.dn̄i guidonis incipientiū vt appa-
reat vobis ⁊c. Sic etiā die feriato ob honorē dei ⁊ sanctorū pōt
corā iudice appellatio interponi p tex.cū gl.in.l.j.C. de ferijs.
8 ¶ † Itē etiā cōfessio in figura iudicij valet die feriato ob hono
rē dei sm Inno.in.c.vltra tertiā.extra de testibus. ¶ Sic etiā
ea q̄ ptinēt ad voluntariā iurisditionē vt adoptio: emācipatio:
excōmunicatio: absolutio: ⁊ alia que nō requirūt cause cogni-
tionē possunt etiā die feriato ob honorē dei introducta fieri et
expediri vt dicit Host.in summa in titu.de ferijs.§.qualiter di
9 stinguatur. ¶ † Sic etiā pōt fieri citatio p exequutorē: ⁊ valet
die feriato ad honorē dei ad diē nō feriatū vt dicit Jo.an.in.c.
fi.de fer.⁊ glo.⁊ archi.in.c.placita.xv.q.iiij.⁊ glo.in cle.j.de fo-
ro cōpetenti. Idē tenēt Dy.⁊ cy.⁊ cōiter doctores in.l.fin.C.de
ferijs. ¶ Sic etiā die feriato ob honorē dei potest fieri delega-
tio seu cōmissio cause: vt dicit Saly.in.d.l.fi.C.de ferijs. ¶ Silr
examinatio testiū pōt fieri die feriato ob honorē dei ⁊ sanctorum
vt no.glo.in cle.j.de offi.dele.q: examinatio est potius facti q̄
10 iuris dūmodo testes iurauerint die non feriato. ¶ † Silr etiā
insinuatio donationis pōt fieri corā iudice die feriato ob ho-
norē dei. Ratio q: in ea nō requirit̄ cause cognitio. Ita tz Joā.
and.in addi.spe.in titu.de instrumentorū edi.in.§.porro.circa
fi. vbi ipse tractat materiā insinuationis: ideo premissis cau-
santibus valuit de iure dicta pignoratio: nec requirebatur re-
leuamētū a principe: q: frustra a principe impetrat̄ qd̄ iure cōi
cōceditur iurib⁹ vulgatis. ¶ Nec releuatur in alio dictus dn̄s
grenihani p rescriptū suū datū insertū in pcessu.fo.cccvij.verso.
Quia dictū rescriptū fuit dicto dn̄o grenihani per inaduerten
tiā cōcessum: vt ipsemet dn̄s noster dalphinus attestat̄: ⁊ aīm
suū declarauit in suo alio rescripto postea dicto dn̄o Guidoni
cōcesso ⁊ in pcessu pducto ⁊ inserto fo.ccclxx.verso. Et sic cū di-
ctū aliud rescriptū dn̄i grenihani nō processerit ex certa sciētia
principis sed erronee per inaduertentiā. Sequitur propterea
dictū aliud rescriptū dicto dn̄o grenihani nō esse obseruandū:
q: in eo abest cōsensus ipsius dn̄i nostri dalphini. ¶ Preterea
dictus dn̄s grenihani in sua appellatiōe nō expressit illā cām
qd̄ pignoratio eēt inualida: q: facta fuisse d: dicta p̄tēsa die feria
ta: iō illā pseq̄ nō pōt in hac cā appellatiōis p tex.i cle. appel-
lanti.in princ.de appella.q: dicta appellatio fuit emanata ab
interlocutoria vt declaratur late supra scdo questio. Itē nō est
curandū de dicta pignoratione qūo fuerit nec qua die facta:
quia videmus de stilo curiarum: etiā huius venerabilis curie
parlamenti qd̄ fiunt incātus bonorū absq̄ aliqua pignoratiōe
sed incātantur bona ad electionē creditorū. ita seruat stilus et
cōsuetudo curiarū. ¶ Ad sextū quesitū sup presentē processum
cōstet ⁊ appareat qd̄ dictus dn̄s grenihani teneretur dicto lan
celloto ad dictos.ccc.⁊.lx.florenos auri p quibus dicta bona

de quibus agitur fuerūt de pignore capta. Et dicendū est indubitanter qđ sic
Primo quia dictus dñs grenihani pro bonis paternis nobilis dalphine eius
sororis ⁊ vxoris dicti lācelloti soluere ꝓmisit ⁊ iurauit dicto lancelloto quinqꝫ
milia florenorū auri ꝑ solutiones annuales sex viginti florenoꝝ auri vt cōstat
instrumēto inserto in ꝓcessu fo. lxxxviij. verso. Et ex illa promissione competit
ipsi lācelloco actio ad ipsos. ccclx. florenorū auri petendū ⁊ exigendū qꝛ antea
ipsa nobilis dalphina fecerat procuratorē vt in rē suā dictū lancellotū eius vi-
rū ad exigendū petendū ⁊ recuperandū iura sibi cōpetentia in dictis suis bo-
nis paternis vt cōstat instrumento inserto in processu folio. cclxxxv. ¶ Ex alio
etiā capite cōpetebat dicto lancelloto actio quia nobilis dalphina dicto lancel
loto cōstituerat in dote oia bona sua iuraꝫ actiōes sibi cōpetētes in dictis suis
bonis paternis. Et sic ex hoc alio capite dicta quinqꝫ milia florenorū auri ve-
niebāt soluēda dicto lancelloto iuxta. l. si pro te pater. C. de dotis promissione.
¶ Constat etiā tenore presentis processus cause appellatiōis de condēnatiōe
cōtra dictū dñm grenihani qui fuit condēnatus ad soluēdū dicto lancelloto
cxx. floreñ. auri ꝓ vna solutione dictorū quinqꝫ miliū florenorū auri per instru-
mentū sententie insertū folio. lxxx. que sententia inde fuit cōfirmata per hanc
curiā parlamēti cōstante alio instrumēto sentētie inserto. fo. liiij. ¶ Itē etiā di
ctus lancellotus obtinuit a p̄senti curia parlamēti alias litteras cōpulsorias
⁊ precisas cōtra dictū dñm grenihani de summa aliorū sex viginti florenoꝝ au
ri pro alia solutione tūc effluxa dictorū quinqꝫ miliū florenorū cū expēsis vt cō
stat litteris insertis in hoc ꝓcessu cause appellationis fo. lxvj. verso. ¶ Ulteri⁹
etiā ⁊ tertio dictus lācellotus obtinuit alias cōpulsorias ⁊ precisas cōtra di-
ctum dñm grenihani de alia summa. cxx. floreñ. auri pro alia solutiōe dictoꝝ
quinqꝫ milia floreñ. vt cōstat litteris in hoc ꝓcessu insertis. fo. lxiiij. A quibus
sentētijs ⁊ p̄cisis nō fuit appellatū neqꝫ supplicatū ꝑ dictū dñm grenihani qđ
appꝫ in hoc ꝓcessu ita qđ transiuerūt in rē iudicatā. Idō dict⁹ dñs iudex curie
Buxi a quo iuste ⁊ sancte cōcessit dicto dño guidonis cessionario litteras expe
ditionis dictoꝝ bonoꝝ inq̄statorū estime ꝓborū vt latius p̄missa fuerūt dedu-
cta ⁊ declarata in articulis dicti dñi guidonis incipiētibus ꝓcedendo in qua-
dā causa ⁊c. ꝓ pte dicti dñi guidonis circa finē ⁊ ꝓcessus ꝓductis ⁊ insertis fo.
545. ¶ Nec obstat oppositio ꝑtis aduerse asserētis nō potuisse dictā cessionē
fieri dicto dño guidoni. Qꝛ immo fieri potuit ⁊ valuit maxime de stilo ⁊ cōsue-
tudine curiarū qñ cessio fit ꝑ emptorē in vltimo inq̄stu vt in casu de quo agitur
vt deponūt quinqꝫ testes examinati ꝓ pte dicti dñi guidonis sup septimo ar-
culorū dicti dñi guidōis incipiētiū vt appareat vobis venerabili consilio dal-
11 phinali ⁊c. traditorū ⁊ insertorū. fo. cccxvij. ¶ † Nō obstat etiā qđ pars aduer-
sa pretēdit dictā cessionē fuisse factā in potētiorē: qꝛ hoc nō est verū cū reueren
tia loquēdo: qꝛ immo dictus dñs grenihani est potēs vt fatetur ipse dñs gre-
nihani in ꝓhemio articulorū suorū incipientiū ꝓ declaratiōe ⁊c. in causa tradi
torū ⁊ insertoꝝ fo. clviij. vbi se appellat dñs potēs: ⁊ in alijs suis articulis inser
tis. fo. ccviij. ⁊ in multis alijs passibus hui⁹ ꝓcessus: ideo ei⁹ aduocati temera-
rie p̄tendūt dictā cessionē fuisse factā in potentiorē. Qꝛ immo ip̄e dñs greniha
ni est potēs dñs vt ibi in locis preallegatis fatetur: etiā qꝛ hꝫ in castris ⁊ valo-
ribus annuis vltra valorē annuū duorū miliū florenorū vt est notoriū: ⁊ dict⁹
dñs guido nō hꝫ in valore vicesimā partē: ideo ip̄e dñs grenihani de pretensa
potētia opponere nō pōt cōtra dictū dñm guidonem: qꝛ ipse dñs grenihani est
potēs contra dictum dñm guidonē: ⁊ nō ipse dñs guido contra dictū dñm gre
nihani. ¶ Preterea illa p̄tēsa potētia nō fuit expressa in appellatiōe dicti dñi
grenihani: idō de hoc se iuuare nō pōt iuxta dictā cle. appellāti. in princ. de ap-

pel.cū fuerit appellatū ab interlocutoria vt.s.late declarat in
12 tertio quesito.¶†Ad septimū questiū si missio in possessionez
dictorū bonorū intestatorū de quib⁹ agitur reuocari debeat p
modū attentati:qz facta fuit vt pretēdit pars aduersa infra.x.
dies post ordinationē a qua dicitur appellatū.Et indubitāter
dicēdū est qđ nō debet reuocari dicta missio in possessionē per
modū attētati:quia.c.nō solū in princ.de appel.li.vj.in quo fit
mētio de attētatis infra.x.dies qui dātur ad appellādū:loquit
in snia diffinitiua vt ibi clare aperit text.in.d.c.in sui prin. et
nō est idē interlocutoria quia facta infra.x.dies qui dātur ad
appellādū ab interlocutoria nō possunt dici attētata: vt expres
se dicit ⁊ tenet Jo.an.in nouella in.d.c.nō solū.in prin.sup ver
bo ab eadē:qz nō tenet interloquēs differre eius exequutionē
post.x.dies sicut diffiniēs vt ibi dicit ipse Jo.an.Sed dicta or-
dinatio a qua dicitur ex aduerso appellatū non est diffinitiua
sed interlocutoria vt plene supra in scdo quesito declaratur p
plures ratiões ibi deductas q̄ hic habeātur pro repetitis cau-
sa breuitatis:igitur ipsa missio in possessionē nō est reuocāda
ex illo capite:qz facta fuit infra dictos.x.dies.Si em̄ papa vo-
luisset idē disponere in interlocutoria sicut in diffinitiua bene
expressisset.iuxta.c.ad audientiā.extra de decimis.Et cū papa
idē nō disposuerit in interlocutoria nō dz reuocari dicta missio
in possessionē que processit ab interlocutoria: qz facta fuit ipsa
missio in possessionē ante aliqualē inhibitionē qđ patet:qz mis
sio in possessionē in executionē dicte ordinatiōis facta fuit die
xiiij.mēsis octobris:⁊ nō fuerūt cōcesse littere ihibitorie donec
die septima mēsis nouēbris tūc sequētis.⁊ qđ plus est non fuit
inhibitū nisi dilatione pēdēte: nec p pcessum apparet qđ fue-
rit postea inhibitū ad plenū in causa:iō nihil est reuocādū per
modū attentati.iuxta dictū.c.nō solū.in.§.illa.Cū etiaz cause
ppter quas ipse.dñs grenihani dicit appellasse non sint vere
nec iuste sed iniuste ⁊ minus vere vt.s.in.j.ij.iij.iiij.v.⁊.vj.que-
stiis latissime declarat:ideo nō dz dicta missio in possessionez
reuocari p modū attētati vt satis aperit tex.in.d.§.illa vero,in
sui prin.¶Preterea posito ⁊ nō cōcesso qđ fuisset appellatuz a
diffinitiua adhuc nō deberent illa pretensa attētata[a] reuocari
p viā attentati cū ex actis appareat dictā appellationē dñi gre
nihani esse iniustā ⁊ a nullo grauamine interiectā vt late.s.de
claratur in precedētibus q̄sitis.p quo facit qđ ponit Inn.in.c.
pastoralis.sup verbo suspendat.ibi.sed si nō est dubiū sed cer-
tā appellationē iniustā exequant snia3 iudices ⁊c.ex de off.de-
le. hoc idē ēt no.ff.nil no.app.pēdēte.l gl.itē si patēter appeat
⁊c.quā gl.ibi sequit bar.Idē ēt dīr tz Jo.mo.dicēs qđ qn̄ est ap
pellatū a diffinitiua ⁊ nō est inhibitū vt in casu de quo hic agi
tur qđ executio sententie nō reuocatur p iudicē appellationuz
quādo constat appellationē nullā vel iniustā vt in casu nostro
ita dicit ipse Joan.mo.in.c.cupiētes.in.§.penul.de elec.li. vj.
¶Et si dicatur qđ licet nō fuerit inhibitū per hāc curiā parla-
menti:attamē iudex a quo detulit appellationi dicti dñi greni
hani:ideo nō potuit ipse iudex a quo procedere ad executionē

[a] ¶Pretensa attētata. De materia attētatoris et d materia huius ɔsilij vide.s.consilio.69.

dicte ordinationis: quia iudex deferẽdo appellationi abdicat a se iurisditionem vt voluerunt dicere aliqui. Sed ad hoc patet clara responsio: quia executio dicte ordinationis videlicet missio in possessionem dictorum bonorum de quibus agitur fuit facta ante aliqualem appellationem ⁊ sic anteꝙ iudex a quo detulisset dicte appellationi: quia dicta executio fuit facta.xiiij.octobris.⁊ appellatio solum fuit interposita coraȝ iudice a quo die.xvij.eiusdem mensis octobris.⁊ non fuit delatum dicte appellationi donec die.xx.eiusdẽ mensis Octobris, et sic ipse dominus Guido fuit missus in possessionem dictorum bonoruȝ per sex dies anteꝙ fuisset dicte appellationi delatum.ideo valuit dicta missio in possessionem: quia iudex interloquens non debet eius executionem differre post.x. dies: vt dicit Jo.an.in nouella in dicto.c.non solum.super verbo ab eadem: ⁊ qd ordinatio a qua est appellatũ fuerit interloquutoria et non diffinitiua declaratur plane.s. in secundo quesito,

¶ Preterea si bene attẽdatur in hac materia de qua agitur nõ habet locuȝ via attentati ex alio capite. Quia dictus dñs grenihani durante dicto processu cause appellationis non petijt dicta pretensa attentata reuocari. Sed tantummodo in causa appellationis suam petitionem fecit petendo pronũciari male iudicatum: ⁊ per eum bene fuisse appellatum super qua petitione dictus dñs Guido fuit litẽ contestatus. ⁊ in ipsa causa fuit processum vsqꝫ ad conclusionem ⁊ renunciationem ⁊ assignationem et ad diffiniendũ inclusiue.vt patet ex actis ipsius cause appellationis. Ex quo infertur quod cum ipse dñs grenihani elegerit viam ordinariam petendo cognosci de principali negocio de quo extitit appellatum non potest modo post litem contestatam ⁊ assignationem ad diffiniendum recurrere ad viam extraordinariam [a] † nec aliquid debet reuocari ex officio iudicis donec de meritis cause principalis fuerit cognitum. et ita se obtinuisse dicit Specula. in titul. de appella.§. penultimo. versicu. sed pone petij ⁊c. quem sequitur archi.in dicto.c.non solum.ibi: ⁊ nota quod si facta est petitio: qua petitur sententia tanꝙ iniusta reuocari. ideȝ tenet expresse Bar.in.l.vna.ff.nil no.appel.pendente ⁊c.ideo dictus dñs grenihani circa dicta pretensa attentata non debet audiri,

a 13

¶ Nec releuatur in aliquo dictus dñs grenihani pretextu cuiusdam sui rescripti dalphinalis dati ferri prope cathalanum in pcessu pducti in quo mãdat p̃tẽsa attẽtata añ oĩa reuocari, Qꝛ ipse dñs grenihani i dicto suo rescripto de alio ꝯrio rescripto dicti dñi guidonis inserto in dicta cã appellatiõis.f.cxlij. in quo vobis dñis meis mãdat qd de cã appellatiõis vna cuȝ negocio pncipali cognoscatis ⁊ diffiniatis: ⁊ sic simul ⁊ semel de vtroqꝫ debetis cognoscere ⁊ nõ sepatim: vt satagit dict⁹ dñs grenihani: imo carere dȝ ipse dñs grenihani ipetratis cũ in dicto suo rescripto nõ fecerit mẽtionẽ ipse dñs grenihani de alio rescripto dicti dñi guidõis: qd nõ ignorabat: qꝛ fuerat lõge diu añ in pcessu p̃ti pductũ.ideo est subrepticiũ dictũ rescriptũ p̃ni grenihani.vt no.Host.in summa de rescriptis.i rubricella

a ¶ Ad viaȝ extraordinariã. vide de hoc i consi. cxxiiij.⁊ i tracta. meo de app.ibi.xiij. quero ⁊c.

qualiter obijciaꝛ ꝯtra rescriptū.in versi.xcj.ꝛ facit.c.ceterū. extra de rescript.in
antiquis.Alia etiā rōne carere dz ipetratis ipse dn̄s grenihani: qꝛ in dicto suo
rescripto tacuit seriē facti iuxta processum tūc inter dictas ptes agitatū:vcꝫ qd
ipse elegisset viā ordinariā.qua electiōe vie ordinarie fuit ipse pclusus de iure
a via extraordinaria attētatoris fm oēs doc.vt.s.prime declaraꝛ.Et idē ex hoc
alio capite:qꝛ tacuit ipse dn̄s grenihani seriē facti ei9 rescriptū est subrepticiū.
et eo gaudere nō dꝫ.vt in.c.super eo.extra de coha.cle.ꝛ mulierū.ꝛ no.Host.in
sum.in ti.pallegato.in ver.qnqgesimo. Alia ēt rōne ꝛ potissime nō dꝫ ipse dn̄s
grenihani vti nec gaudere dicto suo rescripto:qꝛ dn̄s nr̄ Dalph.dictū suū rescri
ptū ꝯcessit dicto dn̄o grenihani per inaduertentiā:ꝛ ita ipse dn̄s nr̄ ei9 aim de-
clarauit in quodā alio rescripto dicto dn̄o Guidoni postea ꝯcesso in pcessu pdu
cto ꝛ inserto.fo.ccclxx.verso.vobis dn̄is meis ēt madādo quaten9 rescripta an-
tea dicto dn̄o guidoni obseruetis nō obstātib9 rescriptis dicti dn̄i grenihani.
Ideo cū dictū rescriptū dicto dn̄o grenihani cōcessum nō pcesserit ex certa sciē-
tia principis dn̄i nostri Dalphini sꝫ erronee per inaduertētiā.Sequiꝛ ppterea
dictū rescriptū dn̄o grenihani nō esse eidē obseruādū:qꝛ rescripta principū in-
terpretanꝛ ꝛ debēt intelligi fm volūtatē cōcedētis.vt dicit glo.in.c.dilecti filij.
extra de decimis.sed volūtas principis nō apparet in rescriptis dn̄i grenihani
cū fuerit ei concessum per inaduertentiā vt.s.declaraꝛ.pro quo.l. si p errorē.ff.
de iuris.om.iudi.cū si.igiꝛ ꝛc.Ex quib9 ēt sequiꝛ dicta p̄tēsa attētata nō cē reuo
cāda.Sed dictā cām appellationis an̄ ola fore terminādā ꝛ diffiniendā ꝛ pro-
nunciandā bene processum per dictū iudicē Brixi:ꝛ per dictū dn̄m grenihani
male ꝛ temerarie fuisse appellatum.

Summarium.

1 Mater filijs tutorem petere debet.
2 Mater ad scd̄a vota trāsiēs non petito filijs tutore punitur.
3 Mater quibus casibus nō petito tutore filijs ad scd̄a vota trāsire possit.

Consilium.clxxix.

Omissa facti narratione causa breuitatis venio ad quesitum eli-
citum ex facti narratione videlicet si mater perdiderit successio-
nem liberorum suorum ex illo capite:quia non petijt de tutore
liberis suis prouideri anteq̄ conuolasset ad secunda vota neq̄
rationem reddidit.
1 Ad istud dico qd regulare est tā de lege greca,xij.tabularū q̄
interpretatione latina qd ad sollicitudinē matris pertinet petere tutores filijs
suis.l.ij.ꝛ.iij.ff.qui petāt tutores.Et istud est officium maternum et ex pietate
materna:al's mater facit contra officium charitatis ꝛ sanguinis,vt.l.cū a ma-
tribus.C.qui petant tutores.ꝛ.l.fina.ff.eo.ti.et non solum istud officiuꝫ et ista
sollicitudo petendi tutores est de pietate et voluntate materna:imo etiam
de necessitate mater habet petere tutores: quod si non fecerit repellitur quasi
indigna a legitima successione filiorum.l.ij.§.sunt autem.et.§.mater.ff.qui pe.
tutores.et in.l.iij.in prin.al's est.l.diuus.ff.eo.titu.ꝛ.ff.ad tertullianuꝫ.l.ij.§.si
mater.vbi amplissime habetur.Et hoc etiam statuit imperator in suis consti-
tutionibus addendo qd si mater suscepta tutela contra sacramentuꝫ anteq̄ā
tutorem petierit ad secunda vota conuolauerit tam ab intestato q̄ iure substi-
tutionis perdit omnem successionem liberorum in pupillari etate morientiū.
2 l.omnem.C.ad tertul.ꝛ.l.ij.C.quando mulier tutele offi.fungi potest.Et pro-
pterea in nouellis constitutionibus hoc reuocauit,addens punitur mater que
non petito tutore nec reddita ratione contra sacramentum ad secūda vota mi-
grauerit quibus,subditur quando infra annū luctus nupsit.l.femine.in prin.

cip.et in aut.eisdem penis.C.de secun.nupt.& in corpore vnde sumitur in autenti.de nuptijs.§.si autem tutelam.colla.quarta.& insti.de tutellis.§.fi.tamen hodie remittitur matri illud iuramentum de non conuolando ad secũdas nuptias.vt in autenti.sacramentum.C.quando mulier tutele offi. Ex quibus omnibus patet quod mater de necessitate habet petere tutores filijs impuberibus anteꝗ̄ conuolet ad secunda vota. Quod si non fecerit repellitur ab hereditate liberorum.vt.§.dictum est. Et hoc propter impietatem maternam que tribus neglectis conuolauit ad secunda vota:videlicet deo cui propter iurisiurãdum erat obligata:et defuncti memoria ac charitate filiorum vt in dicto.§.finauté.in autenti.de nuptijs.&ita per ista dicendum est quod mater que non petijt tutorem perdat successionem liberorum impuberum. ¶Sed nunquid predicta iura procedant indistincte.dic quod non:imo recipiunt moderationẽ:quia mater excusatur in multis casibus in quibus non est necesse quod mater petat tutores nec incurrit penas iuris si non petat tutores.

3 ¶Primo casu quando fuit impedita puta propter casum fortuitum vel als: quia fuit a latronibus detenta vel ab inimicis prohibita et tunc non incurrit penas iuris nec facit contra officium maternum.l.cum a matribus.C.qui pet. tutores. ¶Secundo casu quando habuit iustam causam non petendi tutores. verbi gratia quia filij habent alium tutorem vel testamentarium vel datiuum vt est casus.C.qui petant tutores.l.cum iure.

¶Tertio casu quando habet tutorem legitimum.vt est gloss.notabi. in.l.matres.C.ad tertulianũ.que exemplificat in tutore legitimo.quod probatur per dictam.l.cũ iure.que loquitur indistincte.ergo indistincte est intelligenda de quocunꝗ̄ tutore siue testamentario siue legitimo vel datiuo. argu.l.de precio.ff.de publi.cum simi.Et quia auus maternus dictorum liberorum tempore quo mater transiuit ad secunda vota viuebat qui erat legitimus tutor ipsorum liberorum.vt.l.prima.ff.de legiti.tutoribus. Sed Barto. in dicta.l.matres.reprobat illam gloss.dum ponit exemplum in tutore legitimo.quia mater prefertur in tutela omnibus legitimis.oportet ergo quod mater suscipiat tutelam aut renunciet coram iudice aut petat dari tutorem per dictã.l.ij.§.si mater.ff.qui pe.tutores.Et ista opinio Barto.est verior vt dicunt Bald. et Albertus ibidem. Et ideo in casu de quo hic in hoc processu agitur de coram domino officiali vasionem si quod cum Antonieta mater liberorum suorum non pe tierit de tutore prouideri liberis suis antequam conuolauerit ad secunda vota quod ipsa fuit priuata successione dictorum suorum liberorum: licet datus esset dictis liberis tutor testamentarius cum dicta matre:quia testator pater liberorum ordinauit quod vnus sine alio nihil posset alienare etiam pro negocijs liberorum.Ideo dicta mater debebat petere prouideri de alio tutore loco sui vt ipse tutor creandus loco sui: cum alio tutore testamentario de bonis patris testatoris alienare possent pro negocijs liberorum:ideo dicta mater nõ fuit excusata a pena iuris:quia ipse tutor testamentarius non erat tutor insolidum etiam quia ipse Petrus tutor testamentarius erat minor.xxv.annorũ. ideo non legitimus tutor.vt in.§.furiosus.insti.qui tutores dari possunt.

¶Non obstat etiam quod dicti liberi habeant tutorem legitimum videlicet auum maternum: quia dicta mater debebat facere prouideri de dicto legitimo tutore:quia ipsa preferebatur dicto auo materno:ideo debuit primo declarasse se nolle assumere onus tutele & prouideri petere de tutore de dicto auo secundum veriorem opinio.Bartol.Bald.et Alberti.vt supra tetigi.

¶Priuata etiam fuit dicta Antonieta mater proprietate bonorum dictorum suorum liberorum quia ipsa conuolauit ad secunda vota etiam post annum

luctus. vt in autenti. de nupt. in. §. hinc nos. et no. per glo. C. et doc. in. d. l. mater. C. ad tertullianum. ꝛ ibi etiam tex. et in autenti. ex testamento. C. de secun. nup. ꝛ de hoc plene habet per Jo. ferrarij in ti. forma agendi ad rationē tutele. in glos. super verbo in suo testamento ꝛc.

¶ Summarium.

1 Contractus quis possit censeri vsurarius.
2 Contractum vsurarium quis rescindere possit.
3 Juramentum testatoris quando obstet heredi.
4 Usure reprobantur omni iure.
5 Juramentum personale non potest ad alium transmitti.

¶ Consilium. clxxx.

Circa processum declarationis bonorum liberorum et heredum cum beneficio inuentarij Joā. oudenodi al's roybat quondam ciuis Grationopolis inter creditores ꝛ ius habere pretendentes in bonis et hereditate que quondam fuerūt dicti Joānis oudenodi inchoata in curia cōmuni presentis ciuitatis ꝛ diffinienda in venerabili curia perlamenti videntur cōsideranda ꝛ in iure examināda quesita subscripta respectu libelli in dicta causa declarationis pro parte Claudij bonis traditi pro declaratione iuris et intētionis dictorum liberorum Joannis oudenodi. ¶ Primo si contractus pretense venditionis centum solidorum pensionaliu; de quo fit mentio in dicto libello Claudij bonis facta per Claudinū oudenodi patrem dicti quondam Joannis hugoni dardeii dici possit vsurarius contractus. ¶ Secundo an dicta curia temporalis parlamenti cognoscere possit si dictus contractus sit vsurarius al's ne ꝛ qualiter ꝛ quomodo. ¶ Tertio si in his obstet dictis liberis Joannis oudenodi iuramentum prestitum per dictum Claudinū auum ipsorum liberorum in dicto contractu asserte venditionis. ¶ Antequam tamen deueniam ad declarationem dictorum quesitorum sine dubiorū. ¶ Premitto primo quod dicti centum solidi valent quinqꝫ libras turonenses ad rationem. xvj. grossorum bone monete pro singula libra siue franco currībili in hac patria Dalphinatus vt fatetur dictus Claudius respondēdo quinto articulorū exceptionalium dictorum liberorū. fo. ccxix. ¶ Secūdo premitto qꝺ in dicta pretensa venditione facta precio centum floreñ. monete non interuenit iustum precium.[a] dictorum quinqꝫ francorum pensionalium quod iustū preciū tēpore dicte venditionis erat et adhuc est hodie centū francis bone monete. Et pro quinqꝫ francis pensionalibus solui consueuerunt centum franci pro iusto precio iuxta communem cursum presentis patrie Dalphinatus tam inter laycos ꝙ ecclesiasticos. ita deponunt primus/ secundus/ quartus/ sextus/ octauus/ decimus. xiij. xiiij. et. xv. testes examinati pro parte dictorum liberorum super sexto et septimo dictorum suorum articulorum exceptionalium: quorum testium depositiones sunt inserte fo. cclxxv.

¶ Tertio premitto qꝺ circa dictum contractum venditionis

[a] ¶ Justum preciū. qꝺ dicat iustū precium. vide in singu. meis fol. cclxiij. guido papē.

asserte dictus hugo dardeti vēditor cōcessit dicto quondā claudio oudenodi qd ipse claudius posset dictos centū solidos reemere qñcunqz vt cōstat instrumento inserto in pcessu.fo.cccxlviij. ¶ Quarto premitto qd dictus dardeti erat diffamatus qd cōtractus vsurarios facere cōsueuerat ob qd fuit intitulatus vt cōstat in processu.fo.ccccxlij. Et cōposuit. ¶ Quinto premitto qd dicti liberi opponūt in processu de dicto cōtractu vsurario per modū exceptiōis vt patet in dictis eorū articulis exceptio

1 nalib⁹ maxime in cōclusione ipsorū articulorum. ¶ † Et his sic psuppositis veniēdo ad declarationē primi dubij si dictus cōtractus possit dici vsurarius. r dicendū est indubitāter qd sic: cū in ipo cōtractu asserte vēditionis nō interuenerit iustū preciū centū frācoꝝ bone monete vt supra i scdo preeuidētiali fuit declaratū: qr modicitas dicti pcij centū floreꝝ. cū reachato facit presumere cōtractū vsurariū: secus aūt si iustum pcium cū reachato interuenisset. ita expresse tenet gl. cū qua pertrāseūt Jo. an. r doct. in. c. cōquestus. de vsuris. Idē tenet dñs frāci. de zabarellis cardinalis florētinus i cle. vnica. de vsu. Idē etiā dicit r tenet frater raymūdus in sua sum. de casib⁹. in ti. d vsuris. in §. itē quid si vēdidi. ec. ad hoc aūt vt dicat iustū preciū in pensionib⁹. collecta. xx. annorū nō dz excedere sorte vt dicit glo. in aut. perpetua. C. de sacrosan. ecc. qd secus est in casu de quo hic agit qr facta calculatiōe dicte pēsiōis. xx. annoꝝ. solutio. xx. annoꝝ. excedit dictū pciū. ¶ Et cū dict⁹ ɔct⁹ psumat r sit vsurari⁹ dictus dardeti: r per cōsequens dictus claudius bonis ei⁹ heres nō fecerūt fructus suos etiam ante reuenditionem vt dicit gl. in. c. illo vos. sup verbo presumit. in fi. de pignorib⁹. ideo male r indebite petit dictus bonis in dicto suo libello arreragia dicte pensionis: venitqz ipse contractus tanquā vsurarius rescindendus. iuxta petita per dictos liberos in dictis eorum exceptionibus.

2 ¶ Ad scdm q̄situ si vos dñi iudices tpales in hac curia plamēti possitis r debetis de hac materia dicti cōtract⁹ vsurarij cognoscere r eū rescindere. ad qd dico insequēdo cōem opi. doctorū: legistarū r canonistarū qd in casu de quo agit cū opponat pro pte dictorū liberoꝝ dictus cōtractus esse vsurari⁹ incidenter p modū exceptionis qd dictū ɔctū tanqȝ vsurariū annullare r re

a scindere debetis[a]. ita dicit r cōcludit archi. xiiij. q. iij. c. qd dicā r Jo. an. in cle. dispēdiosam. de iudi. r per Bart. in. l. titia. ff. so. ma. Idē etiā tenet Host. vt refert Joā. ferrarij. qui idē tenet in ti. oppositionis cōtra iudicē suspectū in glos. iij. Idē etiā tenet

b salycetus[b] in. l. eos. §. j. C. de vsuris. Idē etiā tenet bal. in feu. in tit. de cōtrouersia inuestiture. c. j. §. siir. r ista est cōis opinio doctorū. ¶ Et cōtractus ille cōiecturat vsurari⁹ ex hoc alio capite qr ipse dardeti cōsueuerat cōtract⁹ vsurarios facere vt. s. i quarto preeuidētiali dixi iuxta. c. ad nostrā. de emp. r ven. ideo vos dñi de plamēto fm petita r cōclusa p dictos liberos i dictis eorū exceptiōib⁹ cognoscere r pnūciare debetis dictū ɔtractū eē vsurariū sec⁹ aūt eēt vbi pncipalit ageret sup reuocatiōe talis ɔtract⁹: tūc eñ iudex ecclesiastic⁹ esset sol⁹ iudex cōpetēs: vt in

a ¶ Rescindere dbetis. s'iudex secularis cognoscat de. l. ferijs.

b ¶ Tenet salycet⁹. vid eundem salycetū. l. l. j. C d senten. q̄ sine certa ɔtitate rc.

c.cū in.ex̃ de vsuris.cū si.Sz hic agit̃ principal'r p modū exce-
3 ptiōis.vt supra dixi.igit̃ ₰c.¶†Ad tertiū quesitū si iur̃m dicti
Claudij aut pr̃ni dictoꝶ liberoꝶ quoꝶ ipsi sunt hr̃des.p mediā
psonā dicti Joānis coꝶ pr̃is obstet in aliquo dictis liberis qḋ
videat̃ p.c.debitores.ex̃ de iureiur. Sed dictū.c.debitores non
hz locū in casu de quo hic agit̃, Primo qꝛ loquit̃ dictū.c.debito
res.in iurāte:sed in casu de quo hic agit dict⁹ Claudi⁹ q̃ iurave
rat soluere dictā vsurā est mortu⁹ ₰ agit̃ de p̃senti ꝯ liberos he
redes cū bñficio inuētarij dicti Claudij iurātisqḋ iuramētū nō
trāsit cū effectu ad hr̃des cū sit oīno psonale vt dicit ₰ tz Guil-
lelmus de mōte lauduno in cle.vna.de iureiurando:q̃ allegat
ad hoc.l.heredi.ff.de pac.quē sequit̃ Jo.an.in.c.veritatis.cir-
4 ca fi.ex̃ de iureiur.¶†Scḋo qꝛ ꝯctus vsurari⁹ est de iure cano
nico reprobat⁹ vt in.c.j.₰.c.cōquestus ₰.c.ꝯsuluit.cū multis si-
mi.ex̃ de vsuris.₰ pbat̃ in.d.c.debitores.in prin.Et sil'r etiā iu
re ciuili est reprobat⁹ ꝯctus vsurari⁹ vt dicit dictus frater ray-
mūdus in dicta sua sum.in ti.de vsuris in.§.itē q̃d de legib⁹₰c.
vbi pbat rōne ₰ auctoritate vsuras etiā iure ciuili esse phibi-
tas vt ibi plene p eū.Et q̃ diceret ptinaciter qḋ recipere vsuraꝫ
nō esset pctm̄ mortale esset hereticꝰ vt in.d.cle.vnica.de vsuris.
circa fi.Jō cū dictus ꝯctus sit vtroqꝫ iure reprobat⁹ dicti liberi
lz heredes pñt venire ꝯ dictū ꝯctū iuratū p defunctū vt exp̃sse
dicit ₰ tz in sim̃ hen.de bouenco in aut̃.sacra puberū.C.si aduer
sus ven.in sua repe.vbi inq̀t formal'r in hec v̄ba. Et ex hoc qḋ
pactū in hoc casu in se nō ꝯfirmat̃. Notabil'r infert̃ qḋ mortuo
principali paciscēte q̃ iurauit heres ei⁹ veniēs ꝯ pactū nullate
nus repelli pōt.Primo nō vi exceptiōis pacti cū de se nullum
fuerit pactū ₰ nō fuerit in se iur̃o cōfirmatū ₰ nullā pduxit ex-
ceptionē pacti que transeat in heredes eius.Scḋo nō vi iura-
menti quia cū persona extinctum est cum sit personale ex par-
te iurātis,extra de arbi.c.per tuas. ₰ no.Jnnoc.in.c.veritatis.
extra de iureiurando,Jsta sunt verba hen.de bouenco.in dicta
sua repetitione in causa materiali in secūdo membro principa
li.in fi.ibi ₰ ex hoc qḋ pactum ₰c.que verba hen.de bouēco be-
ne possunt adaptari ad casum nostrū de quo in hac causa agi-
tur cum contractus vsurarius sit a iure reprobatus nec firme-
tur iuramēto vt probatur in.d.c.debitores.dūz ibi disponitur
qḋ vsura soluta repetatur quia si ille cōtractus reprobatus iu-
ramento confirmaretur non repeteretur solutum.
5 ¶†Plus dicit Bal.vnū qḋ est fortius qḋ in cōtractibus inua-
lidis qui de iure iuramēto possunt conualidari de quib⁹plene
per Bar.in.l.si quis pro eo.ff.de fideiussoribus.licet robur ₰ cō
ualidatio cōtractus transeat ad heredes:nō tñ transit iuramē-
tum ꝯ heredes vt teneant̃ seruare cū sit psonale. ita dicit ipse
Bal.in.l.nō dubiū.C.de legib⁹.Jdē ēt d̃t Jo.an.in.d.c.verita-
tis.circa fi.d̃ iureiur.Et qḋ iur̃m sit psonale pbat tex.i.l.gñal'r.
circa p̃n.ibi:multū discrepat iur̃m hereditariū a psonali ₰c. C.
de reb⁹ cred.₰ iureiurādo.hinc est qḋ lz iurās sortiatur foꝶ spi
rituale rōne iuramēti vt in.c.fi.de fo.cōpe.lib.vj.heres tamen
a iurātis nō sortitur forū ex iuramento defuncti[a] nec ecclesiastu

a ¶Ex iura mēto defuncti.dē hoc vide in decisi. gla.q.413.

ea censura potest compelli: ita dicit Innocen. in dicto.c.veritatis. Ita etiã tenet Anto.de butrio.in.c.cum sit. de foro cõpetenti.in.v.colum.ibi inquantum dixi. Idem etiam tenet Joan.and.in dicto.c.fi.de foro competenti. Nec obstat si dicatur quod heres non potest venire contra factum defuncti.vt in.l.cum a matre.C.de rei vendi.quia illa regula patitur multas fallentias.vt in.l.si pater.C.de inoffi.dona.z in.l.fina.C.de euictionibus.z in alijs casibus inter ceteros quando contractus est per legem improbatus. ex quo propterea nullus obligat.vt.l.si quis inquilinos.§.fi.ff.de leg.j.nec aliqua trãsit obligatio in heredẽ tũc heres põt venire cõtra factũ defuncti.l.quẽadmodũ.C.de agri.z cẽsi. li.xj. ita etiã ponit Bal.in.d.l.cũ a matre. Sed ad hoc obstat autẽ.qd obtinet. C.de pba. sed vide responsionẽ in singularib⁹ meis.fo.lxxiiij. ¶ Plus dico qd dictus cõtractus qui est vsurarius fuit simulat⁹:qz de cõtractu vsurario fuit facta vẽditio.ideo ille cõtractus simulatus nõ fuit iuramento cõfirmatus:nec ligauit iurantẽ.vt dicit glos.ordinaria in.l.iij.C.plus valere qd agit:quã ibi sequitur Bal.z Sali.qz in simulãte nõ est cõsensus.igitur zc. Idẽ etiã dicit z tenet henri. de boneco in dicta sua repetitione in causa efficiẽti immediate in quarta illatione. Idẽ etiã tenet Bart.in.l.si quis p̄o eo.ff. de fideiussorib⁹. in quarta cõbinatione. Idem etiã tenet; Francis.de zabarellis in.c.ad nostrã.de empt.z ven. ¶ Et procedunt p̄missa in personis dictorum liberorũ: maxime qz dicti liberi confecerũt inuentariũ in forma iuris de eorũ bonis paternis z auitis:vt cõstat in processu:qua cõfectione inuẽtarij causante oĩa iura dictorũ liberorũ z heredum remanent ipsis salua z illesa ac si nõ essent heredes.iuxta l.fi.C.de iure deli.ex quib⁹ propterea patet nõ obstare dictũ.c.debitores. ¶ Est etiã aduertẽdũ in diffinitione dicti processus circa petitiões dicti bonis in dicto suo libello factis cõtra dictos liberos. Qz multe ex ipsis petitionib⁹ nõ iustificant per apodipas per dictũ bonis in dicto p̄cessu productas cũ nõ fuerit recognite per dictos liberos:nec p̄bate scripte aut signate:per patrẽ dictorum liberorũ. ¶ Item etiã nõ probat quedã mẽbrana.xx.floreno. in fine p̄cessus p̄ parte bonis producta:qz ibi nõ est descriptus locus neq3 locus loci in quo pretenditur dicta mẽbrana scripta siue recitata:ĩõ nõ probatoria.iura sunt vulgata. ¶ Est etiã aduertendũ q per discursum dicti processus nõ apparet de p̄tẽsis potestatibus illorũ qui dictũ p̄cessum declarationis pro partibus hinc inde conduxerunt. ideo si ipse processus diffiniretur sententia esset ipso iure nulla.iura sunt vulgata.

¶ Summarium.

1 ☞ Translatio iuris rei in alium vendite impeditur quando emptor vel venditor sibi in ea aliquod ius reale reseruauit.

2 Differre equiparatur ei quod est detractare.

¶ Consilium.clxxxj.

Ex facti narratione mihi tradita pro parte Joannis dayne alias drenon contra Joannem de fornetis emptorem reachati de quo infra fiet mentio elicitur dubia subscripta. ¶ Primo si pactum adiectum et factum inter contrahentes quod si venditor vellet dictum reachatum vendere quod dictus Joannes dayne emptor terre preferretur et haberet pro eodem pretio quo alibi reperiretur valeat vt non potuerit vẽdi dicto de fornetis nisi in

a casum[a] in quē dictus Joānes dayne nollet emere pro eodē pre tio quo reperiretur. ¶Scdo ꝛ si valuerit dictū pactū an potue rit vēdi dictū reachatū ex eo ꝙ Joānes filius dicti Joānis day ne emptoris presens in vēditione dicti reachati facta dicto de fornetis dixit ꝙ nolebat emere nisi prius habita conferentia cum dicto suo patre emptore dicte terre.

a ¶Adsi in casū de hac materia vide.S.consil. xlix.

¶Ad primū dubiū dico ꝙ illud pactū de quo.S. in primo du bio fit mētio valu it:ꝛ ex illo pacto vēditor dicte terre fuit astri ctus vendere dictū reachatū dicto Joāni dayne emptori dicte terre pre ceteris: ꝛ impedita fuit dicta alienatio fieri dicto de

1 fornetis ꝛ nō debet sortiri effectū†q: qñ vēditor vel emptor sibi reseruat aliqd ius reale:vt in casu isto ex dicto pacto tūc impe ditur in aliū emptorē trāslatio iuris rei in aliū vēdite cōtra for mā dicti pacti,per ea que dicit Bar.in.l. si ita quis promiserit §.ea lege.ff.de verb.obli. ꝛ in.l.filiusfamilias.§.diui.ff. de leg. j.ꝛ dictū pactū valuisse vt nō possit alteri vēditio fieri cōtra for mā dicti pacti fuit iudicatū alias in curia parlamenti vt plene scripsi in decisionib[9] ipsius curie.q.ccccclxix.

2 ¶Ad scdm dubiū respōdendo videtur ꝙ recusatio dicti Joan nis filij dicti Joānis dayne excuset matonis vēditores: q: dif ferre ꝛ detractare equiparant.vt in.l. presenti ibi:sed si hoc fa cere detractet ꝛc.C.de his qui ad eccle.cōfugi.Contrariū tñ est veritas:q: pater dicti recusantis non fuit presens nec sibi noti ficata dicta vēditio que expost facta fuit dicto de fornetis.iō fa ctū filij nō nocuit patri absenti ꝛ ignorāti. iura sunt vulgata.

¶Summarium.

1 ☞Tempus ad prosequendum appellationem quādo curre re incipiat.

2 Uia extraordinaria non succurritur ei cui potest via ordinaria subueniri.

3 Restitutio in integrū qñ nulliter fieri dicatur.

¶Consilium.clxxxij.

Nobilis guigo de sezerino nō tenetur de iure resti tuere petro mazeti pignora sibi nobili guigoni de sezerino in causam iudicati expedita per lite ras a dño vice iudice visilie causis ꝛ rationibus

1 subscriptis. ¶†Primo q: lꝫ ipe mazeti obtinuisse dicat a vobis magnifico dalphinali parlamēto restitutione in integrū aduersus omissionē appellādi a senten tia cōtra eū lata de qua in sua supplicatione fit mentio:ipse tñ mazeti post dictā restitutionē in integrū infra.x.dies. nec post appellauit a dicta sentētia:iō illa snia cōtra eū lata ad op[9] dicti de sezerino remanet rata ꝛ firma cū exe cutione eiusdē vt in.c. quo.ad cōsultationē.extra de re iudi.ꝛ in.l.fi.C.de sen.q̄ sine cer ta qntitate pfe.ꝛ no.in.l.ad solutionē.C.de re.iudi.q̄.x.dies cō putant a die restitutiōis obtēte vt dꝫ ꝛ tenet pe. ia.in ti.de cō stituta pec.libellus vbi plene tractat materiam appellationis ideo dicta pignora in causa dicti iudicati capta non debent di cto mazeti restitui.¶Scdo q: i dicta cā diffinita cōtra dictū ma zeti ipse mazeti habebat pcuratorē vꝫ Joannem faucherem

tūc debuisset a dicta sententia appellasse si grauatus fuisset licet nō eam ꝓsequi. iuxta ea q̄ le. ꝛ no. in. l. inuitus. C. de procur. et plene per Bar. in. l. cū procurator. ff. de no. ope. nun. Et licet dictus procurator nō appellauerit nō debuit propterea cōcedi dicto mazeti in integrū restitutio aduersus dictam omissionē.

2 †Quia eidem mazeti subueniebatur ꝛ adhuc subuenitur via ordinaria[a] agēdi ꝯ dictū ei⁹ ꝓcuratorē q̄ est soluēdo: p ea q̄ leguntur ꝛ no. l. l. ꝓperādū. §. fi. C. de iudi. Ideo nō potuit nec debuit dicto mazeti succurri via extraordinaria restōnis in integrū vbi via ordinaria ꝛ iure cōi ꝯ dictū suum procuratorez vt supra dixi dicto mazeti subueniri poterat. Et q᷒ nō potuerit dicto mazeti subueniri via restitutionis in integrū in casu nostro quia alio remedio iuris cōis sibi subueniri poterat. ita dicit expresse tex. in. l. in cause. la. ij. in prin. ff. de minoribus.

a ¶ Uia ordiaria. Ubi auxiliū ordinariū hꝫ locū cessat extraordiariū de quo vide ꝫ. ꝯsi. cxvij.

3 ¶†Tertio q2 dicta restitutio in integrū dicto mazeti fuit nulliter facta quia nō vocato dicto de sizerino cui⁹ intererat et interest: ꝛ de cuius preiudicio agebat. vt dicit tex. in. l. in cause. la j. in. §. causa cognita. ff. de mino. ideo dicta restitutio in integrū haberi dꝫ pro non facta: q2 nulliter facta fuit. Et debetis vos dñi mei de parlamēto ius dicturi in hac causa ꝓcedere ac si dicta in integrū restitutio nunq̄ fuisset facta. Quia nullū esse vel nō esse seu esse insufficiēter ad paria iudicātur. ita no. Albe. in propria materia in. l. si curator. cum. circa prin. C. de in integ. resti. ꝓ quo inducitur. l. j. §. fi. ff. q᷒ cuiusq; vniuersitatis. ꝛ. l. quotiens. qui satisd. cogantur. facit. c. j. q᷒ ibi no. Pet. de ancha. in quarto notabili. extra de his que fiunt a prela. ꝛc. vbi dicit q᷒ q̄n contractus super aliqua re initus est nullus: potest statim super eadem re alius cōtractus validus celebrari per eandem personam: qui primo nulliter contraxerat. ꝛ de sancto gemi. in c. is qui. de procur. lib. vj. ibi: sed pone q᷒ substitutio procuratoris non valuit ꝛc. Et facit regula iuris non prestat impedimentum: quod de iure non sortitur effectum: ideo dicta pignora non veniunt restituenda dicto mazeti: sed debet differri ordinatio super dictis pignoribus ex aduerso vt dicitur fieri petita donec in diffinitione presentis cause: ꝛ tūc omnibus visis ꝯstabit de iurib⁹ partiū. ¶Et si diceret q᷒ de incēdio in supplicatione dicti mazeti mentionato cōstat notorie tamen non cōstat notorie nec al's q᷒ tempore dicte late sententie contra dictum mazeti per dictū vicejudicem visilie contigisset dictum incendium: nec q᷒ ibi vigeret dicto tempore mortalitas prout nec etiam viguit de tribus mensibus post dictā latam sententiam. vt. j. in articulis deducitur: quo medio tpe dictus mazeti aut dictus eius procurator poterat a dicta snia appellare ꝛ cū non fuerit appellatū dicta snia rata manet cuz executionibus eiusdem per ea que le. ꝛ no. in. d. l. ad solutionem. cū multis simi. ¶Uerū quia aliqua ex premissis in facto consistunt tradit dictus de sizerino proposita infra scripta quibus petit per dictum mazeti debite responderi ꝛ si negentur se ad probandum admitti circa onus superflue ꝓbatiōis. ¶In primis q᷒ dict⁹ Joannes Fauchereney procurator in dicta alta cā diffinita di-

cti mazeti est soluendo vsq; ad summam mille floren. vel circa vt est notorium) ¶ Item q̄d mortalitas de qua in supplicatione dicti mazeti fit mentio nō vigebat tempore dicte late sententie nec viguit in dicto loco visibile per tres menses post vt est notorium. ¶ Item quod premissa sunt vera notoria et manifesta et de ipsis est publica vox et fama. ¶ Ideo petit dictus de sizerino supplicatus p vos magnificum dalphinale parlamentum ordinari dicta pignora non esse dicto mazeti restituenda: supplicataq; per dictum mazeti fieri non debere et dictum de sizerino licentiari cum repositione expensarū ⁊ alīs sibi debitam iusticiam ministrari officium vestrum implorando.

¶ Consilium.clxxxiij.

In curia parlamenti dalphinalis ventilatur quedam causa inter dominum priorem alemonis egentem ex vna parte ⁊ dominum ventaoni reum ex altera. In qua causa dictus dominus prior agit interdicto retinēde possessionis ad causam iurisditionis dicti prioratus in qua iurisditione dictus dominus ventaoni turbat dictum dominum priorem in qua causa et ante litis contestā. dictus dominus ventaoni tradidit libellum reconuentionalem contra dictum dominum priorem super commisso cuiusdam vinee quā possidet dictus dominus prior: quam dictus dominus ventaoni pretendit ab antiquo moreti de directo dominio eiusdem aduersus quem libellum reconuentionalem opponit dictus dominus prior q̄d ipse qui est ecclesiasticus non potest reconueniri coram iudice laico. Et q̄d ipse dominus prior non possit in dicta curia parlamenti reconueniri tenent Pet. de bella pertica. in aut. ⁊ consequenter. C. quomodo ⁊ quando iudex. idem Archi. in. c. vno. de cle. coniuga. lib. vj. idem tenet Iaco. de butrio. ⁊ Mar. salimanti. in dicta auten. ⁊ consequenter. idem Anto. de butrio in. c. ⁊ si clerici. de iud. Sed contrarium tenent gl. in. c. at si clerici. de iudi. Inno. in. c. ij. de foro compe. Calderi. ⁊ Ioan. and. in. c. j. de mu. peti. ⁊ Bart. in dicta auten. ⁊ consequenter. ⁊ idem Io. and. in. c. at si clerici. de iudicijs. idem tenet Spe. in tit. de reconuentione. §. sed an clericus. idem tenet Hosti. in sum. in tit. de mutu. petitionibus. ⁊ pro hac parte inducunt aliqui Doc. l. ij. §. sed et si ageret. ff. de iudi. ⁊ pro hoc videtur tex. in aut. de sancti s. episcopis. in. §. reuerentissimi. ⁊ ponunt aliqui in. c. nullus. de foro competenti ⁊ in. c. fi. de exceptioni. lib. vj. et pro ista vltima parte q̄d clericus possit reconueniri coram iudice seculari domini de parlamento pronunciauerunt de anno domini .M.cccclxxij. de mense maij et ordinauerunt quod dictus prior respondeat dicto libello reconuentionali.

¶ Summarium.

1 ☞ Tempus an possit prorogari quod solet ad appellandum dari.
2 Cognoscere quis possit de sententia nulliter lata.

¶ Consilium.clxxxiiij.

In causa de presenti vertente in curia parlamēti inter Ioannem bauili et heredes petri et philippi dauidis appellantes et odonem attenulphi ⁊ heredem Guigonis bertheodi appellatos inter cetera fuit dubitatum inter aduocatos dicte partis appellātis super desertione appellationis dictorum appellantiū ex eo quod ipsi non appellauerunt infra decem dies a sententia contra eos lata: sed pendentibus dictis decem diebus ipse ambe partes prorogauerunt terminum appellandi vsq; post omnes sanctos et interim deberēt ipse partes concordare: ⁊ si non possent concordare quod dictus bauili ⁊ consortes possent appellare.

¶ Si dictum

1 ¶ † Si dictū appūctuamentum prorogare potuerit dictos. x.
a dies[a] qui dant ad appellādū. Ego dixi qd nō: ēt si dictū appū-
ctuamentū factū fuisset per modū cōpromissi qz licet cōpromis-
sum ꝛ ꝯsensus partiū possint prorogare fatalia vt est in iure no-
toriū nō tñ possunt partes prorogare dictos. x. dies q̄ dant̄ ad
appellandū: vt tenet dñs frāciscus de zaba. post paulū de lea-
zariis in clem. quādiu. de appellationibꝰ. Et ita etiā fuit iudi-
catū vt scripsi in decisionibꝰ curie parlamēti. q. cxv.

a ¶ Dies. Si decē dies q̄ dāt ad appellādū p̄tiuz cōsensu possint prorogari.

2 ¶ † Sed qz dicta snīa lata ꝯ dictū bauili ꝛ cōsortes ex multis ca-
pitibꝰ reperitur nulliter fuisse lata. ¶ An dicta curia parlamē-
ti poterit de nullitate ipsiꝰ snīe cognoscere credo qd non: quia
ipse bauili ꝛ cōsortes egerūt tam sup nullitate snīe q̄ iniquita-
te: ꝛ quia appellatio p̄dicta interposita p dictū bauili ꝛ ꝯsortes
suos est deserta causis supra in prin. declaratis fuit etiā deser-
b ta nullitas[b] vt alias cōsului ꝛ plene scripsi supra in. x. cōsilio-
rum meorum: ꝛ ibi sufficiat remissio.

b ¶ Deserta nullitas. si deserta appellatiōe deserat̄ nullitas snīe vide. s. cōsil. x. et consil. sequenti.

¶ Summarium.

1 Appellatio qñ deserta dici possit.
2 Jurisditio expirat lapsu fatalium.
3 Nullitas an possit dici deserta appellatione deserta existente.

¶ Consilium. clxxxv.

Circa diffinitionem p̄cessus cause appellatio. ver-
tentis coram dño viceballiuo viennesij ꝛ terre tur-
ris inter Joannē colūbi appellantē ꝛ dñam anto-
niam de talarij appellatā vident̄ pūcta subscripta
in iure examināda p declaratione iuris ꝛ intētio-
nis dicte dñe appellate. ¶ Primo si appellatio di-
cti colūbi dici ꝛ pronūciari debeat deserta. ¶ Scđo qz dictꝰ co-
lūbi p̄tendit in p̄cessu qd snīa iudicis a quo sit nulla an illa p̄-
1 tensa nullitas dici possit etiam deserta. ¶ † Ad primā qd appel-
latio dicti colūbi dici ꝛ pronūciari debeat deserta dicēdū: videt̄
indubitāter dictā appellationē fore desertaz: qz vt ex actis cāe
appel dicta cā appellatiōis nō fuit terminata siue diffinita īfra
p̄mū fatale: nec ēt īfra s̄z fatale: imo qd plꝰ est ipse colūbi appel-
lās nō petijt s̄m fatale sibi decerni. Et si petijsset nō debuisset
sibi decerni cū nō alleget nec iustificet de aliquo p̄tēso impedi-
mēto: ideo fuit ꝛ est ipsa appellatio deserta ꝛ talis p̄nūcianda
per tex. ꝛ ibi doc. in aut. ei qui appellat. C. de tēpo. app. ꝛ si vos
dñe iudex cause appellationis ferretis snīam in cā appel. pro
quacunq3 parte ipsa snīa esset nulla tanq̄ lata a nō habēte iu-
2 risditionem causante lapsu dictoꝝ fatalium: qz † lapsu fataliū
c expirat[c] iurisditio iudicis cause appellatiōis. ita expresse dicit
Bal. in tit. quo tpe miles inuestituram petere debeat. in. §. fin.
idem etiā tenet de zabarel. post Host. in cle. si appellationē. de
appel. in. ij. q. Nec prorogat̄ iurisditio iudicis ad quē ex eo qd
ambe partes p̄cesserunt in causa appellatiōis: imo processus
qui fit post lapsum fataliū est nullus per dictam cle. si appella-
tionem. ꝛ est ratio s̄m glo. post Host. qz lapsus fataliū ratificat
primā snīam ac si nō fuisset appellatū: ita qd si snīa de facto p-
ferretur per quā infirmaretur prima snīa: scđa snīa esset nulla

c ¶ Expirat lapsu fataliū. expirat iurisditio iudicis appellatiōis de q̄ vide supra consi. x.

tanq̃ a non suo iudice lata vt.§.dixi.ꝛ tanq̃ contra rem iudica tam.vt per glo.ꝛ doc.in.d.cle.si appellationem. Nec valet talis sententia post desertionem lata etiam ad excipiẽdum vt dicit Bal.in.d.aut.ei qui appellat. Accedant no. per canonistas in.c.ex ratione.extra de app.vbi dicit collectarius qꝺ licet Jo. an.in dicta cle.tenuerit qꝺ hoc casu potest appellatꝰ petere appellationem desertam pronũciari per iudicem ad quẽ: ipse tñ collec.de hoc dubitat. Nisi inquit diceretur qꝺ iudex ad quem iurisditionẽ hꝫ vt possit appellationẽ ꝑnũciare desertã ꝛ partem appellantem in expẽsis cõdẽnare: vt ibi dicit collecta.

3 ¶†Ad scꝺm si ex eo qꝺ dicta appellatio est deserta cẽseri etiã debeat nullitas deserta[a] ꝛ credo qꝺ sic cũ simul de ipsa nullitate cũ iniquitate fuerit actũ coram iudice ad quẽ vt tenet Franci.de zabarel.in dicta cle.si appellationem. ꝛ Jo.fer.in titu.forma appellationis ab interlocutoria.vt in gl. super vbo in his scriptis prouocare ꝛc. ¶Nec obstat si sup̃ nullitate possit agi vsq; ad.xxx.annos: vt dicit Bar.in.l.si oppressim.ff. de appel.ꝛ Saly.in.l.p̃ses.C.quõ ꝛ qñ iudex.ꝛ faciũt no.in.l. sicut.C. de p̃script.xxx.vel.xl. annorum. Quia hoc verum si de dicta pretensa nullitate nõ fuisset actum coram iudice superiore: sed coram iudice ordinario vt fieri poterit iuxta.l.iiij.cũ ibi no. C. de acc. ¶Sed quia dicta nullitas fuit deuoluta ad superiorem ꝑ appellationem illa nullitas fuit deserta cũ appellatione: vt dicũt de zabarellis.ꝛ ferrarij.vbi.§.ꝛ hoc de secũdo ꝛ vltimo pũcto.

[a] ¶ Nullitas deserta. deserta appellatiõe deserit nullitas qñ sit intẽtat cũ iniquitate. de q̃ etiam vide §.consi.x.

¶Summarium.

1 ¶Legatum quod debeatur ꝛ qꝺ non.

2 Inclusio vnius est exclusio alterius.

3 Legata pia que dicantur.

4 Actus agentium ex conuentione partium legem accipiunt.

5 Notarius qualiter quis probetur.

¶Consilium.clxxxvj.

Pro declaratione ꝓcessus diffiniẽdi in hac curia parlamẽti inter nobilẽ iordanam armuete actricem ex vna parte ꝛ nobilẽ Joannẽ pilati reum ex altera videtur in iure examinãda dubia subscripta pro declaratione iuris ꝛ intentionis dicti nobilis Joãnis pilati. ¶Primo si dicta nobilis iordana potuerit petere.ccc.florẽ.auri de quibꝰ in hac causa agitur sibi legatos per nobilem Claudium garcini. cum dictum legatum pretendatur factum propter quedam asserta merita de quibus pretensis meritis non constat per processum. ¶Secundo si dictus garcini testator dictum legatum postea adimerit tenore instrumenti in processu producti ꝛ inserti.fo.lxi. ¶Tertio si dictum legatum reperiatur ademptum tenore alterius instrumenti in processu producti ꝛ inserti.fo.liij.

1 ¶†Ad primum dubium pro decisione ipsius premitto primo quod licet in testamento garcini testatoris ex aduerso producto non fiat mentio quod ipse testator dictos.ccc.florẽ.leganerit dicte iordane ꝓpter aliq̃ bñficia vt p̃tendit accepta ꝑ dictũ testatorem a dicta iordana legataria: ipsa tamẽ iordana preten-

dit dictũ legatũ sibi factũ fuisse propter quedã pretensa bñficia per dictũ testa-
torẽ a dicta iordana vt ipsa pretedit accepta vt ptz in rñsione per dictã iorda-
nã facta.xj.arti.dicti Joãnis pilati incipientiũ duplicando ꝛc.Scdo premitto
ꝙ per totũ dictũ processum nõ cõstat de aliquibus meritis per dictã iordanã
pretensis.Quibus sic presuppositis dicendũ ꝛ cõcludendũ est dictũ legatũ nõ
deberi cũ non cõstat de dictis pretensis meritis per dictã legatariã expressa-
tis.argu.eorũ que legunt ꝛ no.per Bar.ꝛ doct.in.l.si forte.ff.de castrẽ.peculio.
ꝛ facit quod dicit Bal.in.l.illud.C.de sacro.san.eccle.vbi dicit ꝙ si quis dona-
uit causa pietatis ꝙ illi assertioni nõ statur:ꝛ habẽt locũ p̃missa non solũ in do-
nationibus imo etiã in legatis cũ legatio sit quedã donatio.l.legatũ.ff.de le-
ga.ij.cũ simi.Et cũ in casu isto nulla interuenerint merita:nec de eis cõstet: qꝛ
de his que non sunt ꝛ nõ apparent idẽ est iudiciũ.l.in lege.ff.de cõtrahẽ.emp.
ꝛ ven.cũ simi.sequit propterea ꝙ dictũ legatũ non debetur:qꝛ cessante causa
ꝑpter quã dicit dictũ legatũ factũ fuisse:cessare dꝫ effect⁹ ipsius legati vtroqꝫ
iure testãte vt in.l.cũ principalis.ff.de regu.iur.ꝛ in.c.cũ cessante.extra de ap-
pel.ꝛ in.c.ꝛ si xp̃s.extra de iurein.cũ simi.ꝛ hoc de primo dubio.

¶ Ad scdm dubiũ si dictum legatũ probetur fuisse ademptũ. per dictũ testato-
rẽ tenore instrumẽti per dictũ pilati ꝓducti ꝛ in processu inserti. fo.lxj.Et dicẽ
dum est indubitãter ꝙ sic:qꝛ cũ in donatione quorũdã suorũ bonoꝝ.ibi postea
facta per dictũ testatorẽ ipse testator ꝛ donator ordinauerit per dictũ pilati he-
redẽ solui legata per eũ in dicto suo testamẽto pro eius anima ꝛ ad pias cau-
2 sas facta videtur alia legata ademisse† qꝛ inclusio vnius est exclusio alteri⁹.ff.
de leg.j.l.qd in rerum.§.si quid post.ꝛ pro hoc est gl.notabilis dicẽs ꝙ testator
nominãdo masculos excludit filias a successione in.c.raynaldus super verbo
3 masculis.extra de testamẽ.† Nam legata pia dicunt que relinquuntur eccle-
sijs ꝛ pauperib⁹ sec⁹ si alijs personis puta vxori amicis vel vicinis vt dicit Jo.
an.in addit.Spe.in ti.de instru.edi.in.§.nũc vero aliqua.§.ad pias causas. iõ
legatũ ex aduerso petitũ fuit adẽptũ.p dictũ testatorẽ saltim tacite. Et valuit
talis tacita adẽptio cũ nõ fuerit facta ad pias causas:qꝛ legata nõ solũ possunt
adimi expresse imo etiam tacite: ꝛ valet ademptio legati facta etiam ex tacita
mente testatoris per text.cum glos.notab.super verbo nuda volũtate.ibi: sed
dicta legata reuocantur tacita voluntate presumpta priori voluntati cõtra-
ria ꝛc.vt in.l.iij.in.§.finali.ff.de adimendis legatis. Et hoc de secundo dubio.

¶ Ad tertium dubiũ si per aliud instrumentũ insertum fol.liiij. fuerit etiã di-
ctum legatum ademptũ.circa hoc dicendum est ꝙ sic.Et non solum tacite:imo
expresse ibi et si que alia legata in dicto testamento quouismodo fecerit ꝛc.

¶ Et sequitur ipse reuocat ꝛ annullat in quo quidem instrumento ipse testa-
tor tantummodo sibi reseruauit legata pia alia reuocando prout de iure face-
re potuit p totũ illũ tit.ff.de adimẽ.legatis. ¶ Nec vacillat fides dicti instru-
menti p quasdam depositiões quorũdam testiũ.fo.xxxiiij.ꝛ.xxxv. examinatoꝝ
p certos arbitratores: qꝛ illi asserti arbitratores nullã potestatẽ habebãt exa-
minãdi ipsos testes tpe eorum examinationis. Jmo expirauerat eorum pote-
stas quia in compromisso ex aduerso producto folio.xxvij. verso. fuerat inter
dictas partes expresse actum ꝛ conuentum quod dominus Joãnes moteri de-
beret facere dictum compromissum ratificari per dictam nobilem iordanam
eius matrem durante compromisso quod nõ fecit:sed diu post p duos annos
ꝛ vltra vt patet in ꝓcessu.ideo gesta p eos nõ valuerũt qꝛ ipsi asserti arbitrato-
res debuissent seruasse qd inter dictas ptes fuerat actũ.l.semp in stipulationi-
4 bus ꝛ ceteris cõtractib⁹.ff.de re.iur. † qꝛ ex cõuẽtione partiũ actus agentium
legem accipiunt ꝛ regulant:vt in.l.ij.C.de actio.ꝛ obli.cum simi.ꝛ qꝛ ipi arbi-

tratores formā dicti cōpromissi nō seruauerūt: ideo gesta per eos vitio nullitatis subiacēt iuxta. l. diligēter. in prin. ff. mādati. et faciunt nota. in. c. quo ad consultationē. extra de re iudi. Nec obstat si fuerit factū aliud cōpromissum insertū. fo. xxx. qꝛ illud scdm cōpromissum fuit factū cū clausulis et pmissionibus in primo cōpromisso expressatis. Ideo dicta examinatio dictorū testiū vitio nullitatis subiacet p iura pallegata.: ideo plena fides est adhibēda dicto instrumēto inserto in presenti pcessu. fo. liij. ¶ Est etiā attēdēdū ad maliciā dñi ioānis moteri qui cernēdo velle inualidare fidē dicti instrumenti subornauit corā dictis arbitratorib9 Guigonā appellātē: vt deponeret se nō fuisse pñtez in dicto instrumēto vt ipsa guigona postea cōfessa fuit vt de ipsa subornatiōe deponit nobilis petrus de sizerino: in hac cā postea iudicialiter examinatus. fo. lxxj.

5 ¶ Est etiā attēdēdū qꝺ claudi9 de vinea notarius qui dictū instrm̄ adēptiōis dicti legati recepit erat bonus pbus et notari9 legalis: qui tpe eius vite instra vt notarius recipiebat et ad eū tanq̄ ad verū notariū recurrebat publice vt deponunt testes dicti nobilis Joānis pilati examinati sup. xxj. suorū articulorum incipientiū duplicādo et c. et que depositiones testiū sunt sufficiētēs et valide ad pbandū ipm Claudiū de vinea fuisse notariū tēporibus ei9 vite et mortis absq̄ exhibitiōe sui tituli notariatus vt ponūt doc. in. c. si scripturā. extra de fi. instr. vt dicūt qꝺ si cōtra notariū opponat qꝺ nō est notari9 si viuat dꝫ pducere titulū suū: ipso vero mortuo sufficit pbatio fame et reputatiōis. ¶ Et posito et nō cōcesso qꝺ dictū instrumētū receptū p dictū claudiū de vinea nō esset pbatorium adhuc remanet aliud instrumētum receptum per valētinum bacquelerij notariū quondā insertū in pcessu. fo. liij. in quo prio fuit dictū legatū adēptum: vt plene dixi supra circa scdm q̄situm: ideo quoquomodo dicta pars aduersa vertat mātellum clare apparet et constat dictū legatū ex aduerso petitū fuisse per dictū testatorē adēptum: et ppterea peti nō posse virtute dicti instrumēti recepti p dictum Claudium de vinea notarium quondam inserti in processu. fol. lxj. aut saltim vigore alterius instrumēti recepti p dictū quondā valentinum bacquellerij inserti in processu. fo. liij.

¶ Consilium. clxxxvij.

CRedo sententiā esse proferendā p parte francesse relicte ioannis meysonerij ree in hac cā. Quia licet in testamēto ex aduerso producto cōtineant verba qꝺ de vno ad alium hereditas testatricis deueniat: attamē ipa rea nō tenet dictā hereditatē restituere parti agenti ex vi alicuius substitutiōis cōprehense in dictis verbis. Nā dicta substitutio dicitur breuiloqua seu reciproca. l. j. lucius. ff. de vulga. vbi Bar. scda questio dicit qꝺ si quis institutis heredibus dicat si quis eorū decesserit volo bona mea ad aliū puenire qꝺ hec substitutio ē breuiloqua. Nā verbū veniat est cōe vt no. Bar. in. l. cēturio. ff. eo. ti. et in dicta. l. luci9 substitutio cuius breuiloqua facta imparib9 psonis nō cōtinet fideicōmissariā substitutionē sed dūtaxat vulgares: cōtinet aūt et dūtaxat fideicōmissoriā quādo breuiloqua est facta in codicillis: vt in. l. sceuola. ff. ad tebellia. vel qñ cū ipa substitutione breuiloqua facta est mixta cōpendiosa: vt qꝛ positum fuit verbum qñcumq̄ vt tenet Bar. in dicta. l. lucius. in. iij. q̄ōne principali. iō in verbis substitutionis cōtente in testamēto dicte testatricis nō fuit. cōprēhēsa fideicōmissoria virtute cuius agit iohāna actrix ad restitutionē dictorū bonorū et hereditatū: vt dicit Bar. in dicta. l. luci9. ibi: vtrū substitutio breuiloqua facta per hec verba vos inuicem substituo. et c. ¶ Et quod substitutio breuiloqua contineat tantummodo vulgarem secundum numerum personarum probatur in. l. nam hoc iure. ibi: et si. et c. ff. de vulga. ideo male agit dicta actrix.

¶ Summarium.

1 ¶ Possessio in beneficialibus absq[ue] noua apprehensione in successorem continuatur.
2 Reus non condemnatur nisi probetur id q[uo]d per actorẽ petit[ur].
3 Juramentum defertur semiplene probanti.

¶ Consilium. clxxxviij.

In materia reintegrande possessionis de qua in hac causa agitur obtinere debet īdubitãter d[omi]n[u]s ioãnes eymerij rector capelle sancti antonij in p[ro]cessu mẽtionate. Sup[er] annua prestatione. xv. sestariorũ tã frumẽti q[uam] auene in libello dicti actoris declaratorũ q[uia] ipse actor probauit duo extrema in materia dicti interdicti necessaria videlicet possessionẽ seu quasi ex parte sui & spoliationẽ ex parte p[ar]tis ree. probauit nãq[ue] ipse actor fuisse in possessione seu quasi dictã annuã prestationẽ p[er]cipiendi a dictis reis tam p[er] se q[uam] eius p[re]decessores vt p[ro]bat ipse actor depositionibus suor[um] testiũ. videlicet. ij. iij. iiij. v. vj. vij. & viij. Et p[ro]dest dicto actori possessio d[omi]ni ioãnis iories & alior[um] p[re]decessorũ rectorũ dicte capelle etiã si ipse actor nũq[uam]
1 fuisset in dicta possessione† quia in b[e]n[e]ficialibus continuatur
a possessio[a] in successorẽ etiã absq[ue] noua apprehẽsione: vt plene per Bar. in. l. cũ heredes. in prin. ff. de acqui. here. & in. l. j. §. fi. ff. eo. titu. qui Barto. allegat Inno. in. c. in officijs. de testa.

¶ Sed restat vidẽdũ si dicti testes videlicet. ij. iij. iiij. v. vj. & vij. qui nõ deponunt de certa summa siue quantitate bladi soluta tã dicto actori q[uam] eius p[re]decessorib[us] sufficiẽter deponãt p[ro] s[e]n[tent]ia ferẽda p[ro] dicto actore. Pro cui[us] quesiti decisiõe hic recito questionẽ aureã d[omi]ni Bar. qui q[ue]rit aliquis agit ex mutuo c[on]tra titiũ petẽdo titiũ reũ cõdẽnari ad sibi soluendũ. c. quos ipse mutuauit ipsi reo: testes actoris deponũt de numeratiõe pecunie reo
2 facta: sed nõ deponũt de quantitate. ipse do. Bar. dicit† q[uo]d re[us] nõ venit cõdẽnandus q[uia] nõ p[ro]batur certa quãtitas petita per actorẽ. Sed ipse d[omi]n[u]s Bar. ibi subiungit aliũ casũ sufficiẽs ad materiã de qua in hac causa agit[ur]. Et dicit q[uo]d si per p[ro]cessum appareat aliqua cõiectura de certa quãtitate quod iudex debebit sup[er] quãtitate siue summa deferre actori iuramẽtũ: ita dicit ip[s]e d[omi]n[u]s bar. in. l. admonẽdi. ff. de iurein. in sua repetitiõe. & allegat ip[s]e bar. pro hoc. c. ex literis. extra de iurein. vbi hoc reprobat[ur]. Et cũ de certa quantitate dicte annue p[re]stationis appareat depositione septimi dicti testiũ actoris qui deponit de certa quãtitate solui cõsueta dicto actori & ei[us] predecessoribus sequitur p[ro]pterea iuramẽtũ in supplementũ p[ro]bationis dicto actori esse deferendũ & s[ente]n[t]iam inde ferendã iuxta in suo libello petita insequẽdo opi. Bar. que cõprobat[ur] in. d. c. ex literis. etiã q[uia] iuramentũ succedit in locũ p[ro]bationis testium & instrumentorum:
3 in. l. in contractibus. §. illo. C. de fide instrumentorum.† Et facit regula communis q[uo]d semiplene probanti: vt in casu isto defertur iuramentum. in. l. bonefidei. C. de iureiurando.

¶ Cum etiã per actorẽ p[ro]betur spoliatio: quia ipsi rei in litis cõtestatione negauerunt narrata in dicto libello: ex qua dene-

a ¶ Possessio cõtinuat[ur] in successorẽ de quo in decisio. parla. q. ccclvj.

gatione causatur spoliatio: vt in.c.querelam.de elec. Ad idem etiã ꝓbatur turbatio possessionis ꝑ contradictionẽ in iudicio factã[a] vt voluit bar.post dy.in.l.si prius.in.v.oppositiõe.ff.de noui ope.nun.⁊ spe.in ti.de actione ⁊ petitione in .§.superest. versi.quare sequitur ꝓpterea sniam fore pro dicto actore proferendam: cum ipse probauerit duo extrema ad obtinendum in hac materia possessoriũ reintegrande possessionis.

a ¶ In iudicio factã.vide de hoc in sing.meis. fo.cclxxiij. verso.

¶ Summarium.

1 ¶ Generi per speciem derogatur.
2 Princeps cõtra ius positiuum dispensare potest.
5 Princeps non presumitur velle iuri tertij derogare.

¶ Consilium.clxxxix.

Circa questionẽ de pñti vertẽtẽ in curia parlamẽti dalphi.inter dñm guillelmũ feysani ex vna pte ⁊ petrũ poytier ex altera ad cãm capellanie sancti vincẽtij i ecclesia beate marie grationopolis fundate cui⁹ collatio ⁊ oĩmoda dispositio dicitur ptinere dño nostro regi dalphino ex idulto apostolico vel ex longissima possessiõe seu quasi tãq̃ȝ patrono ipi⁹ capelle. ¶ Videt primo qd collatio facta per vicarios spũales regios videlicet per dñm officialem grationo.⁊ dñm claudiuȝ de sizerio canonicũ dicte ecclesie: quia dñs noster rex dalphinus in eorum vicariatu mãdauit dictã capellaniã ꝑ dictos vicarios conferri dicto petro poytier dũ vacaret per mortem dñi Joãnis fabri.⁊ sic fuit illius vicariatus captatorius inducẽs votũ captãde mortis: ideo collatio per eos facta dicto poytier fuit nulliter ⁊ indebite fctã.iuxta.c.ij.de cõces.prebẽ.⁊.c. ne captande.de prebẽ.li.vj.cũ si. ¶ Itẽ etiã nõ valuit collatio de dicta capellania facta dicto feysani per dñȝ gubernatorẽ dalphinalẽ noie dalphini duobus respectibus. Primo q: dñs noster rex añ mortẽ dicti dñi Joãnis fa.mãdauerat dicto dño gubernatori quatenus dictã capellaniã cõferret dicto feysani dũ vacaret vt attestat in processu dictus dñs gubernator. Unde non valuit etiã collatio facta dicto dño feysani cũ eodeȝ morbo laboret sicut alia collatio facta per dictos vicarios. Secundo q: licet ipse dñs gubernator vt gerens vices dñi nostri dalphini in hac patria dalphinali potuisset conferre dictã capellaniam nomine dalphini: tamẽ ex speciali vicariatu cõcesso dictis duobus vicarijs derogatũ fuit respectu huius collationis potestati dicti dñi gubernatoris per text.in.c.dudũ.de preben.li.vj.et
1 facit regula iuris† qd generi per speciem derogatur ideo videtur per premissa neutri dictarum partiũ ius competere in dicta capellania: etiã quia in collatiõe beneficiorũ requiritur speciale mandatũ. Considero tamen circa hoc qd dictus poytier post collationẽ sibi factã ꝑ dictos duos vicarios obtinuit a dño nostro rege dalphino nouam prouisionem: in qua noua prouisione dñs noster rex ratificat collationẽ dicto poytier factam ⁊ de nouo sibi contulit ex qua noua prouisione fuit ius
2 quesitum dicto poytier in dicta capellania: †q: pñceps potest dispensare ⁊ prouidere cõtra ius positiuum. vt dicit tex.in ca. proposuit.de concessione preben.⁊ no. Inno.in.c. pastoralis.

de offi.deleg. Et si dicat̄ qḋ postea ipse feysani obtinuit alias lr̄as a dn̄o nr̄o rege derogatorias noue ꝓuisiōi dicti poytier.
5 istud non videtur obstare iuri iam quesito dicto poytier.† cui iuri tertij princeps nō presumitur velle derogare vt in.c. dudū.de priuilegijs.ꝛ de ꝯsuetudine.c.cū dilectus.ꝛ habet̄ in decisiōib⁹ rote.q.cccxxxvij. Ideo credo qḋ possessio dicte capellanie dz adiudicari per hanc curiā dicto poytier. Alia ēt rōne qꝛ quasi vnū bn̄ficiū cōfertur duobus eadē die vt in casu isto ille prefert̄ qui primo habuit possessionē ꝓut habuit dict⁹ poytier vt probat tex.in.c.duobus.in.§.fi.de rescrip.lib.vj.vel ille qui hȝ collationē a superiore vcȝ papa vel eius legato:ꝛ non ille q̄ hȝ ab inferiore vcȝ ab ordinario in.c.si ab apostolica sede. de ꝑb.li.vj.qḋ facit pro dicto poytier qui habuit dictā nouā ꝓuisionē a dn̄o nr̄o rege.ꝛ ita fuit lata sn̄ia i ꝑlamēto ꝓ dcō poytier ꝛ sibi adiudicata possessio dcē capellanie de mēse april̄.1473.

¶Consilium.cxc.

Pasqueta filia Petri charbonelli filij predefuncti Petri charbonelli testatoris obtinet primū gradū suitatis dicti testatoris eius aui paterni. Nā nepos seu neptis ex filio predefuncto sunt in numero suoꝝ heredū.inst.de succes.ab intestato.in.§.ita demū. Et idem censendū est in eis qḋ in filio.vt no.gl.in.l.si pater.C.de insti. ꝛ substi. sub condi. factis. ¶Et talibus nepotibus debet̄ legitima sicut deberet̄ filijs.vt in aut̄.de triēte ꝛ semisse.in.§.ꝓhibem⁹.in fi.et.§.neq̄ꝫ. coll̄.iij. ideo dicte pasquete debet̄ legitima in bonis dicti Petri eius aui pr̄ni:qꝛ priuari nō potuit.l.omodo.ꝛ.l.qm̄ in priorib⁹.ꝛ.l. sancimus.§.cū aūt.C.de inoffi.test. Imo plus dicit Ioā.fer. qḋ testm̄ aui erit nullū nisi ipē in aliquo instituat filiū ex filia.ita dicit ipse ferrarij in tit.forma libelli in quo petit̄ hereditas ex testō.in gl.sup verbo actualr̄ ꝛc. ¶Et legitima dicte pasquete est triēs oiȝ bonoꝝ dicti ei⁹ aui paterni attēto qḋ dicta pasqueta est sola nec est alius nepos vel fili⁹.vt in aut̄.nouissima. C. de inoffi.testō.ꝛ hoc inclusis tribus florēn.per dictū auū eius pasquete in suo testamēto relictis.

¶Summarium.

1 ☞ Dominium directum prescribi non potest.
2 Prescriptio currit aliquando contra ignorantem.
3 Ignorantia est iusta causa restitutionis concedende.

¶Consilium.cxcj.

Posset dici p̄ria facte qḋ libelli cōmissi delat⁹ per dn̄m mote ꝯtra petrū villaris posset sustineri ꝛ locū hr̄e dictū cōmissuȝ [a] qꝛ dn̄o de alerijs q̄ bona in dicto libello declarata ꝛ petita abergauit Ioāni carrerij recepit maiora introgia respectu cēsus annui ꝑ eū retēti:q̄ cēsus annu⁹ est multū exigu⁹ ꝛ itrogia nimis excessiua.iō ille Ieā⁹ poti⁹ ſaꝑe videret̄ vēditionē q̄ꝫ abergamētū:iō carere dn̄t del dn̄s ꝺ alerijs ꝛ carrerij dictis bonis ꝛ dn̄t ipā bōa reuerti ad dcm̄ dn̄ȝ de mota dn̄m directū.per tex.in.§.calidis.de ꝓhi.feudi aliena.ꝑ fred.in feu.

a ¶Dictuȝ cōmissuȝ.de materia.§. calidis de q̄ materia etiā vide.s. cōsi. cxxiij.in primo dubio.

¶Sed circa hoc querendum est si dictus Petrus villarũ reus posset tueri exceptione prescriptionis aduersus dictũ dñm de mota actorẽ considerato qd dicti carrerij ꝛ villaris dicta bona i. dicto libello petita tenuerũt ꝛ possederũt.xxxvij. annis vt colligit ex processu pñte vidẽte ꝛ sciẽte dicto dño de mote.ꝛ vr̃ qd non habeat locũ prescriptũ per ea que habent ꝛ no.ꝛ ibi: Cy.C.de pscrip.xxx.vel.xl.
1 annoꝝ: †qꝛ directum dñium nõ videt posse prescribi.per tex.in.l.cũ notissimi. in fi.C.de prescrip.xxx.vel.xl.annoꝝ. ¶Sed cõtrariũ puto qd imo locũ habeat dicta prescriptio cõtra dictũ dñm mote cũ dñs de alerijs tradendo dicta bona dicto carrerij de suo ptẽso directo dñio interuerterit possessionẽ dicti dñi mote dñi directi. Et cũ ipsi carrerij ꝛ villaris successiue vnus post alium dicta bona tenuerint.xxx.annis.ꝛ vltra ipsi legitime prescripserũt: ꝛ.l.sicut.ꝛ in.l.cũ notissimi.C.de pscriptiõe.xxx.vel.xl.annoꝝ.ꝛ ita tꝫ gl.i.d.l.cũ notissimi.i.§.fi. i gl.fi.
2 ¶†Et si dicat qd dictus dñs mote ignorauit dictã alienationẽ siue dationẽ in emphytheosim factã per dictũ dñm de alerijs dicto carrerij/ istud non obstat. ¶Primo qꝛ dictus dñs mote semper fuit pñs ꝛ semp vidit dicta bona possideri per dictũ carrerij ꝛ villaris. Tum etiã qꝛ cõtra ignorantẽ currit pscriptio.l.fi.
3 C.de pscrip.longi tpis. ¶†Et si dicat qd ignorãtia est iusta cã ꝯcedẽdi in integrũ restitutionẽ aduersus lapsum tpis etiã in maiore vt plene per Angeluꝫ de are.q̃ ita dicit ꝛ tꝫ insti.de act.in.§.si quis agẽs.in.xiij.col.ibi.põt etiã dictũ beneficiũ ꝛc.ꝛ est gl.in.l. si sit cõstituta.ꝛ in.l.si partẽ.ff.quẽadmodũ seruitꝰ amittatur.ꝛ Cy.in.l.j.C.de bonis maternis. Sed ad hoc respõdet primo qd dictus dñs mote nõ ignorauit qd dicti carrerij ꝛ villaris possiderẽt dicta bona ꝛ presumitur sciuisse cũ semper fuerit in patria pñs. Tũ qꝛ dictus dñs mote nõ ignorabat quin dicta bona mouerent de suo directo dño qꝛ dñs de alerijs eidẽ met dño mote actori recognouerat: ideo nullo mõ põt allegare ignorantiã quin locũ habeat dicta prescriptio. Nec aduersus eã põt petere restitutionẽ in integrũ per premissa. Etiã qꝛ post cõpletã prescriptionẽ lapsi sunt quatuor anni post quoꝝ lapsum etiã maior nõ põt petere restitutionẽ in integrũ iuxta ea que le.ꝛ no.in.l.fi.C.de tẽporibus in integ.rest.petẽ. Et si ita esset qd dicta bona vendicarentur a dicto villaris reo dictus dñs de alerijs teneretur dicto reo ad interesse vt dicit glo.in dicto.§.calidis.

¶Summarium.

1 ☞Emphyteota rem vendens emphyteoticam ꝛ reemens illam an incidat in commissum.
2 Alienans rem emphyteoticariam quare non possit purgare morã.
3 Nullitas contractus excusat a cõmisso.
4 Alienatio non dicitur nisi traditio sequatur.

¶Consilium.cxcij.

Ex facti narratione mihi tradita duo dubia eliciuntur in iure examinanda. Primo si emphyteota vendat rem emphyteoticariam irrequisito dño ꝛ postea eam reemat ꝛ repetat excusetur a cõmisso. Secũdo si res emphyteoticaria alienetur: an ipse contractus ex aliquo casu nullꝰ excuset a cõmisso causante nullitate ꝯtractꝰ.
1 ¶†Ad pmũ dubiũ pceptor meꝰ dñs Joãnes de grassis istã qõnẽ mouet in.c.si qs psbyteroꝝ de re.eccl.nõ alie,ꝛ ibi dt aꝛs ꝯsuluisse et obtinuisse qd hoc casu emphyteota excuseba cõmisso.ꝛ idẽ dicere vr̃ Spe.iti.de locato.§.nũc aliqua.p hac opi.põt adduci iuxta l.c.potuit de locato.p verba ibi: nisi celeri satisfactione ꝛc. Et lꝫ ista opi.pcedat de equitate tñ de rigore iuris videret dicẽdũ ꝯriũ qd imo res sit cõmissa ꝛ apta.ꝛ in hac opi.fuit Albe.de rosa.i.l. pre statutoꝝ.q.lxxxvij.idẽ ẽt tenuit Py.vt refert ipse Albe.vbi.s.ꝛ Jo.fab.insti.de

emp.ꝛ vẽdi.in pͥn.ibi suppositis dictis ꝯsuetudinibꝰ per modũ quẽ dixi ꝛc.er-
go eis cessantibus secus est.ꝛ facit glo.in.c.imperialem.in.§.j.de ꝓhi.feu.alie-
na.per frede.idẽ ẽt tꝫ Bar.in.l.sequit̃.§.itẽ labeo.in fi.apparatꝰ.ff.de vsucap.ꝛ
idẽ Bar.in.l.si q̃s libellos.C.de appel.idẽ tꝫ gl.in.c.q̃ sicut de elect.q̃ ẽt rñdet
ꝯtrarijs.ꝛ bñ facit.l.q̃dã testõ ꝛ.l.rappa.la.ij.ff.de fideicõmis.libe.ꝛ ista est cõis
opi.vt dicit Jmo.in.d.c.potuit.in sua repetitiõe.Et istud vr̃ expressuꝫ in re feu
dali in.c.j.de ꝯtrouersia feudi inter dñꝫ ꝛ emptorẽ.ꝛ in.c.j.q̃d iuris si vasallus
2 post aliena.recuparit feud.facit ẽt tex.in rõne sui.in.l.j.§.si reꝫ.ff.depositi.†Et
ꝓ hac pte adduco duas rões ꝑ quas alienãs nõ possit purgare culpã in re em
phyteoticaria:q2 illa culpa fuit facta in faciẽdo ergo impurgabilis est.l.si ser-
uũ.§.sequit̃.ꝛ ibi no.doc.ff.de vb.obli.Nisi culpa esset successiua.l.si in lege.§.
colonus.ff.locati.vel nisi ex tali culpa actio sit solũ prodita ad interesse:q2 tũc
ex purgatione desinit interesse merito ergo admittit̃:ꝛ iste est casus in.l.ex hoc
edicto.§.j.ff.de ali.iud.mu.cã facta.fallit ẽt in alijs casibꝰ q̃ videant̃ per Bar.in
l.ꝯtra ea mẽte.ff.de fur.ꝛ in casu dicti.c.si q̃s ꝑsbyterorꝫ.Scd̃a rõ q2 quotiẽscũq̃
pena imponit̃ ipso iure q2 tũc lex ꝺ2 statim cõmissa culpa fecisse executionẽ nõ
põt purgari.l.si is cui.ff.de leg.ij.ꝛ no.Bar.in.l.si insulã.ff.de verb.obli.in.iiij.
et.v.q̃onibꝰ.ideo in.l.si q̃s maior.C.de trãsac.vbi ĩponit̃ pena ipso iure nõ ad-
mittit̃ purgatio:de quo ẽt tetigi in tractatu quẽ feci in materia dicte.l.si quis
maior.¶Etiã alia rõne q2 iurꝫ ĩpedit purgationẽ ſm Bar.in.d.l.si insulã.ꝛ dixi
ĩ dicto meo tractatu.Cũ ergo pena cõmissiõis ĩponit̃ ipso iure vt no.in.d.l.fi.ĩ
fi.C.de iure emphy.merito nõ admittit̃.purgatio.¶Sed q̃d rñdebit̃ ad.c.po-
tuit de locato:vbi nõ soluẽs canonẽ potest morã purgare lꝫ ſm cõeꝫ opi.cadat
ipso iure.sed põt dici q̃ ibi loquit̃ in nõ soluẽte canonẽ:ꝛ sic culpa est in nõ fa-
ciẽdo hic aũt loquimur in alienãte ꝛ sic in faciẽte vbi est maior culpa vel aliter
posset dici q̃ per testationẽ solutiõis lex nõ facit executionẽ anteq̃ dñs decla-
rauerit volũtatẽ suã ꝛ interim põt mora purgari.Sed aduertendũ q̃ Saly.in
d.l.fi.C.de iure emphy.tꝫ idẽ in alienante vt nõ cadat nisi dño volẽte.ideo ipse
Saly.ibi distinguit an ante declarationẽ volũtatis recuperet rem emphyteoti
3 cariã alienatio vel post ꝛ hoc de primo.¶†Ad scd̃m quesitũ videtur dicenduꝫ
q̃ nullitas ꝯtractꝰ excuset a cõmisso vt determinat Bar.in.l.ij.C.de epis.aud.
q2 verbũ vẽditiõis absolute prolatũ nõ cõprehẽdit vẽditionẽ nullã ar.no.in.l.
quarta.§.cõdẽnationẽ.ff.de re iudi.facit.l.alienationẽ.ff.de verb.sig.ꝛ pro hac
opi.facit.l.ea quidẽ.C.si mãcipiũ ita fuerit alie.ꝛ.l.ꝯtinuus.§.q2.ff.de ver.ob.ꝛ
l.filiũ.§.si q̃s bonorꝫ.ff.de leg.ꝑstã.cũ ibi no.per Bar.dicẽtẽ q̃ si statuto caueat̃
q̃ si quis fecerit cessionẽ nobili puniat̃ in.x.ꝛ si quis fecerit cessionẽ inutilẽ nõ
punit̃ vt ibi dicit Bar.¶Sed aduertendũ est circa hoc q2 vr̃ casus in ꝯtrariuꝫ
in.l.si quis legatũ in prin.ff.ad le.cor.de fal.vbi dicit̃ in penaꝫ falsi incidere ẽt
eũ qui ascribit legatũ q̃ est inutile vel factũ in testõ inutili.Jtẽ facit tex.forti-
ter in.c.q̃ in dubijs extra de renũcia.facit etiã q̃ dicũt Bar.ꝛ doc.in.l.vbi pa
ctũ.C.de trãsac.vbi dicũt q̃ pena legis cõmittit̃ ex sola ꝯtrauẽtiõe facti lꝫ non
tenuerit factũ.idẽ etiã voluit gl.in.l.nemo martyres.C.de sac.san.ecc.Jdeo pe
na dicte.l.fi.C.de iure emphy.videt̃ debere habere locũ ex sola facti alienatiõe
posito q̃ alienatio sit nulla:de quo etiã tetigi in decisio.parlamẽti.q.cccccxc.
4 ¶†Et premissa dico ꝓcedere si realis traditio interuenerit rei vẽdite q2 aliter
nõ cõmitteret̃ vt dicit Spec.in ti.de locato in.§.nũc aliqua versi.xxv.ꝛ.xxvj.et
hoc probat̃ in dicta.l.fi.ibi dum ꝺ2 in aliũ trãsferre,etiã q2 ante traditionẽ non
est vẽditio perfecta.iuxta.l.traditionibus.C.de pac.nã verba cum effectu sunt
accipiẽda.l.iij.§.hec aũt verba.ff.q̃ quisq̃ iuris.ꝛ hoc tꝫ de Butrio in.c.potuit
de locato.¶Sed q2 in instrumẽto vẽditionis est ꝯstitutũ siue precariũ videtur

qđ illud operetur verā traditionē per.c.literas.extra de tēpo.ordinādo. qr con stitutum vel precarium transferunt dñium ꝛ possessionem absq; alia reali traditione iuxta.l.qđ meo.ff.de acqui.pos.Et no.Spe.in ti.de emp.ꝛ vēdi.§.j.ver. Sed quid si i͂n instrumēto.Aliū etiā effectū operaṫ ꝯstitutū:qꝛ per ꝯstitutū siue precariū tolliṫ actio ex empto vt dicit ꝛ tenet gl.in.l.ab emptiōe.ff. de pac. vel actio ex alio contractu descēdens.vñ male agit actiōe ex cōtractu sublata:quia imo talis agens debet agere rei vendicatione.de ista materia precarij etiā tetigi in decisionibus parlamenti.q.cj.

¶Summarium.

1 ☞Contradictor legitimus debet audiri vbi missio in possessionem bonorum petitur.

2 Iudex grauiter procedere debet contradictore apparente,

3 Testes fortuiti in quibus sufficiāt testamētis.

4 Testes an presumātur rogati.

5 Notarius ꝛ testes eadem ratione presumuntur rogati.

¶Consilium.cxcij.

In causa missionis in possessionem petite per nobilē amedeū de aurilliaco cōtra nobiles Petrum ꝛ Philippum pōthonis de bonis ꝛ hereditate nobilis Antonij de lyano.

1 ¶†Dicendum est quod vbi petitur missio in possessionē bonorum ꝛ hereditatis alicuius defuncti qđ legitimus contradictor debet audiri ꝛ cause contradictionis examinari per iudicem: vt dicit tex.in.l.fi.in.§.finautem contradictor.C.de edic.diui adri.tol.Et dicit ibi

2 Bal.in versi.vij.no.qđ † vbi apparet contradictor iudex debet grauiter procedere examinata ratione vtriusq;.Nec debet sperni contradictor quia alꝭ processus esset irritus.Cause autem legitime contradictionis impedientes missionem sunt multe:vt traditur per Bald.in.d.l.fin.versi.quinto queritur ꝛc.et inter alia legitimus contradictor fuit et est fideicommissarius vniuersalis qui reperitur in possessione sine vitio contra heredem petentis se mitti in possessionem:ꝛ ita tenent glo.et Barto.in.l.filium fratribus.ff.ad trebel.ita etiā Saly.ꝛ Bal.in.d.l.fina.ꝛ maxime quando fideicommissarius est paratus in promptu probare fideicōmissum ꝛ de illo docez vt in dictis iuribus: et facit quia in possessorijs adipiscende possessionis admittitur dolo facit si excipiens paratus est incontinenti probare.l.ij.ꝛ ibi no.C.de edicto diui adri.tol.per.l. si is a quo.ff.vt in pos.lega.ꝛ ita tenent Salyce.ꝛ Bald.in dicta.l.fina. de edicto diui adri.tol.ꝛ maxime in casu presenti:quia dicti nobilis Petrus ꝛ Philippus iustificauerunt de fideicommisso in suis articulis allegato quodam testamento nobilis Iane filie Petri symeonis:alꝭ pōthon matris nobilis Antonij de lyano per fideicommissarium ad hoc deputatum grossatum.Cui instrumento debet fides adhiberi.l.cum precibus.C.de proba.Etiam si sit per commissarium expeditum.c.cum.p.tabellio.de fide instru.

3 ¶†Nec obstat qđ pretendi posset ꝯtra dictū testamētū:vcz qđ testes ibi nō reperiunṫ vitiati nec rogati:qꝛ in testō facto a parētibꝰ vtrinsq; sexus inter liberos sufficiūt testes fortuiti etiā nō rogati.vt no.in.l.fi.C.de codicil.ꝛ no.Bal.ꝛ Saly.in auṫ.qđ sine.C.de testa.sed istud testamentū est factū per Ioanā matrē

4 in fauorē sui filij.ergo ꝛc.Tū qꝛ in dicto instrumēto dꝫ pñtibus testibus:qꝛ†lz sit qō an testes presumuntur rogati.in qua questione Bar.fuit dubius:th Bal. in.l.hac cōsultissima.C.de testa.in prin.tenet qđ si testis passus est se scribi per notariū in instrumēto qđ presumitur rogatus.l.cū ostendimus.§.fi.ff.de fideicō.tut.ꝛ idē dicit Saly.in auṫ.rogati.C.de testa.dicens qđ solēnitas intrinseca

que sequitur necessario: q2 sine rogatu testiũ nõ potest fieri instrumentũ. Et q2 tabellio attestatur de presentia testiũ presumendũ est qđ fuerint rogati argu.
5 not. in.l.:.C.de vsuris 2 † qua ratione notarius presumitur rogatus vt in aut. de tabellio.§.nos aũt.co.iiij.eadẽ ratione testes testamẽti presumi debẽt fuisse rogati: cũ notarius cõnumeretur in numero testiũ.l.domicius.ff.de testamen. vt latius habetur in aut. rogati.p Saly.q̃ opi.est insequẽda q2 p testamẽto qñ opi. sunt diuerse.l.si pars.ff.de inoffi.testamẽto: vt testamẽtũ potius valeat q̃ pereat.l.quotiẽs.ff.de re.dub. Et presumi debẽt dicti testes fuisse rogati q2 dictũ testamẽtũ erat solũ prothocollatũ. Et tñ certũ est qđ notari⁹ intelligitur eẽ rogatus qđ ponat clausulas necessarias ad validitatẽ cõtractus 2 sui instrũ.l. huiusmodi.in prin.ff.de leg.j.2 illa q̃ cõsueuerũt exprimi in aliquo instrumẽto habẽtur p expressis.l.qđ si nolit.§. q̃ assidua.ff.đ edi.edicto.2 ita tenet Panor. in.c.qđ trãslationẽ.de offi.delega. ¶ Sed in instrumẽtis extẽsis semp ponitur p̃ntibus testibus vocatis 2 rogatis. Ideo dicta clausula dz subintelligi q2 notarius intelligit esse rogatus de faciẽdo instrumentũ cũ clausulis assuetis vt no. Bal.in.l.gñaliter.C.de fideius. Ideo notarius põt ponere in instrumẽto renunciatiões 2 alias clausulas assuetas ex tacito mãdato etiã nõ rogat⁹ vt no. Bal.in rub.C.de his q̃ in fraudẽ credi.2 in.l.impator.ff.de sta.ho.2 in.l.cũ de ꝯsuetudine.ff.de legi.2 oĩa debẽt in instrõ apponi p cõmissariũ q̃ de cõsuetudine cõsueuerũt apponi: vt dicit bar.in.l.si pri⁹.§.placuit.ff.de aqua plu.arcẽda.

¶ Summarium.

1 ¶ Donatio an valeat inter patrem 2 filium.
2 Pater an possit libere de donatis filio disponere.

¶ Consilium .cxciiij.

Iacobus de molena in cõtractu matrimonij ioãnis ei⁹ filij 2 marie de ambello ei⁹ vxoris dedit 2 donauit dicto Joanni eius filio cõtẽplatione dicti matrimonij pp̃ter nuptias p se 2 suis centũ libras annuales donatiõe pura 2 irreuocabili inter viuos. ¶ Postea dictus iacob⁹ pater in suo vltimo testamento sibi heredẽ instituit dictũ Joãnem eius filiũ in certis suis bonis 2 inter cetera bona ip̃m eius filiũ instituit in dictis centũ libris sibi vt p̃mittit donatis cõtẽplatiõe dicti m̃rimonij. ¶ Et in eodẽ testõ ip̃e iacob⁹ p̃r testator i dictis bonis in q̃bus instituerat dictũ Joãnẽ ei⁹ filiũ substituit Antoniũ de molena eiusdẽ testatoris filiũ si dictus Joannes moreret̃ put 2 decessit sine liberis masculis: de iure mortuo dicto patre testatore dictus Joannes ei⁹ hereditatẽ audiuit et pro herede se gessit absq3 beneficio inuentarij. ¶ Ex quib⁹ videndũ est de dubijs sequẽtibus. Primo si dicta donatio centũ librarũ contemplatione matrimonij facta de patre in filium in eius potestate constitutum valuerit. ¶ Scđo 2 si valuerit dicta donatio an dictus Jacobus pater potuerit in dicto suo testamento de dictis bonis donatis disponere: prout disposuit vt dicte centum libre cum alijs bonis in quibus dictus Joannes fuerat institutus heres veniãt
1 restituende dicto Antonio in dictis bonis substituto. ¶ Ad primũ dubiũ dicẽdum est dictam donationẽ centum librarum factam dicto Joãni contemplatione dicti sui matrimonij valuisse 2 validã fuisse nõ obstante dicta patria potestate. Ita dicunt glo.2 doct.in.l.ij.C.de inof.dona. Immo qđ plus est etiã donatio simplex valet inter patrẽ 2 filiũ in potestate constitutũ si interuenerit iuramentũ: prout in casu de quo agitur interuenit: 2 istam partem tenet expresse Bal.in.l.fi.C.de vsucap.pro do.2 de hoc plenius scripsi in deci.parla,q.cclvj.
2 ¶ † Ad scđm quesitũ dico qđ licet dicta donatio valuerit potuit nihilominus dictus Jacob⁹ pater đ dictis cẽtũ libris disponere prout disposuit eũ instituẽdo

heredez/prout instituit per tex. in §. nō solū. institutua. de lega. l. fideicōmissa. §. si rē. ff. de leg. iij. alias. l. vnū ex familia. z. l. imperator. ff. de leg. ij. cū si. z veniūt dicte centū libre cū alijs bonis restituēdis dicto antonio substituto cū ipse Joannes fuerit heres institut⁹ p dictū testatorē. p tex. in. l. ex facto. §. j. q̄ incipit in lianus quoq;. ff. ad treb. Nec obstat. l. sequēs qđ. de leg. ij. qz hoc esset verū: nisi Joannes fuisset expsse grauatus in reb⁹ donatis prout in casu nr̄o: qz in illis fuit institut⁹ z grauat⁹ p substitutionē. d. l. imperator. §. sed et eū. Et maxime qz dictus Joannes adiuit hereditatē paternā sine cōfectione inuentarij per. l. fi. in §. in cōputatione. z. §. si vero. C. de iure deli. sed filie heredes dicti Joānis detrahūt legitimā z trebellianicā q̄ nō pōt phiberi in liberis primi grad⁹: ita mihi videt salua determinatione cuiuslibet alterius melius sentientis.

¶ Summarium.

1 ¶ Contractus qn̄ z per quem rescindi possit.
2 Rescriptum est inualidum ius tertij eneruans.
3 Rescripta contra ius commune concessa non valent.
4 Princeps qn̄ ius tertij licite possit auferre.
5 Rescriptum principis est inualidum parte non vocata concessum.
6 Princeps sine debita cause cognitione non potest feudum a vasallo auferre.
7 Princeps rectus esse presumitur.

¶ Consilium. cxcv.

IN cā vertente in curia parlamēti dalphinalis inter dn̄m cassenatici agentem ex vna parte z liberos z heredes nobilis Claudij cocti quōdā thesaurarij dalphinalis ad causaz castri bucuyronis. Uidendū est z in iure examinādū si dn̄s noster rex dalphinus per suū rescriptū cōcessum dicto dn̄o cassenatici potuerit infringere z rescindi mādare dn̄is de parlamēto venditionē per dictum dn̄m cassenatici dudū factā dicto claudio cocti de dicto castro. Ad qđ dicendū est qđ non: sed est dictū rescriptū incitule z ꝯ iuris scripti dispositionem concessum.

1 ¶ † Primo per. l. ratas. C. de rescin. vē. vbi tex. inquit ratas remanere semp iure pfectas venditiones vestra etiā interest. Nā si oblato precio rescindere venditionem facile permittatur eueniet: vt et si quid vos de laboribus vestris a fisco nostro vel a priuato comparaueritis: eadem. l. conueniamini quam vobis tribui postulastis. Item formaliter inquit ibi tex. vbi glo. super verbo permittatur ab omnibus doct. approbata. dicit etiam per rescriptum principis: et ex hoc sequitur ibi esse casum: quod nec rescripto principis talis rescissio contractus permittitur etiam militibus qui in seruitio principis sunt z fuerūt: qz in illa. l. ratas. imperator loquitur militibus seruientibus principi secundū etiā glossam. ibi: et qui milites volebant sibi tribui et concedi de gratia propter seruitium principis: imperator ibi et legislator id negat posse fieri etiam per rescriptum. Et de hoc est etiam. l. magis expressa vt in eodem titulo. C. de rescin. vendi. in. l. de contractu. vbi inquit text. de contractu venditionis et emptionis iure perfecto altero inuito nullo cōcedi tempore bona fides patitur. Nec ex rescripto nostro quo iure fiscum nostrum vti sepe constitutum est: vbi apparet quod nec rescripto principis potest fieri talis rescissio cōtractus altera parte inuita. Ad idem est lex instituta vt rescripto etiam principis non possit fieri talis rescissio contractus venditionis. in. l. incitule atq; inusitatū. C. de reiuendi. vbi tex. negat rescisionem fieri etiam ex rescripto principis. Nec dominium quod habitum est ex tali venditione retransferri in venditorem emptore inuito.

2 ¶ † Rōnib⁹ etiā pbatur: qz rescriptū p qđ ius alteri⁹ imperpetuū eneruari quez

ritur ꝛ a parte tolli est inualidū ꝛ non valet. iuxta. l. quoties. C. de precib⁹ impera. offe. Sed in casu dicti rescripti dñi cassenatici si vēdicaret sibi locū absorberet in totū ius alteri⁹: ꝛ dominiū a dictis cocti auferret qđ id non licet etiā oblato pretio. vt d. l. inciuile. ꝛ. d. l. ratas. ibi: si oblato pretio. ¶ Secūdo qꝛ rescripta contra ius impetrata vt in casu nostro per dicta iura lex p̄ oēs iudices precipit refutari tanq̄ inciuilia verba originaliter in. d. l. rescripta. ꝛ in. l. nec dānosa. C. de preci. impera. offe.
3 Et ibi Jo. fa. dicit q̄ †rescripta principis cōtra ius etiā ex certa scientia[a] cōcessa non valent q̄tum ad dominia auferēda: lꝫ forte quātū ad actiones. id dicit glo. solēnis approbata in. l. fi. in prin. C. de diuersis rescriptis. q̄ si princeps cōtra ius humanū naturale vel gentiū rescribat nō valet rescriptū: vt si petāt q̄ res alterius mihi tradatur ꝛ auferat altero inuito cuius est nā dominia sunt de iure gentiū. l. ex hoc iure. ff. de iusti. ꝛ iure. Et illa iura ꝛ talia sunt immutabilia. insti. de iure naturali. §.
4 pe. ꝛ ibi gl. †excipit aliquos casus speciales in quib⁹ princeps ex iusta ꝛ rationabili causa pōt auferre dñiū alicui vt qñ princeps haberet rē/cōem cū aliquo: qꝛ pōt totū vendere ꝛ cōsocio soluere suam partē pretij: qꝛ meli⁹ vendit tota q̄ pars separatim. l. j. C. de vendi. rerū fiscaliū. ¶ Etiam pōt auferre dñium rōne delictorū sententia secuta forma iustitie ꝛ añ snlam nō. l. j. C. vbi cause fi. ꝛ. c. cū s̄m leges. de here. lib. vj. ¶ Itē rōne publice vtilitatis vt detur via ad sepulcrū per fundū alteri⁹ cessantib⁹ fōtibus predictus ꝛ similib⁹ a iure iñ approbatis: vt in vsucapione ꝛ p̄scriptione qđ fit intuitu reipublice. ¶ Et dicit Sali. in. l. fi. C. de diuersis rescrip. q̄ princeps nō vult q̄ iudices seruēt tale rescriptū cōtra ius impetratū. Et in dubio presumitur esse impetratū ad importunā instantiā partis in cuius fauorē est cōcessumvt no. in. c. si motu p̄prio. de prebē. lib. vj. ꝛ facit qđ nō. Jo. an. in. c. j. de cōsti. lib. vj. Etiā secunda iussio ꝛ mot⁹ proprius equiparant s̄m Bal. in. d. l. nec dānosa nō importāt scientiam in principe si id qđ fit nō est solitū fieri. l. fideicōmissa. §. fi. ff. de leg. iij. Et in casu de quo hic agit res est insolita fieri etiā per rescriptū principis vt dicit. tex. in. d. l. inciuile. Et in dubio mot⁹ proprius vel secunda iussio nō operant in preiudiciū al-
5 terius vt dicit Bal. in. c. ad aures. de rescri. †Et facit etiā quia rescriptū principis parte cuius interest non vocata cōcessum nō est validū. c. inter quatuor. de maio. ꝛ obe. Et vtētes talibus rescriptis presertim que auferūt dñiumvel possessionē incidūt in penas dequib⁹ habet in. l. meminerint. C. vnde vi. Non eñi presumitur q̄ princeps velit iura presertim humana subuertere ꝛ rē alterius auferre. c. licet de offi. ordi. l. si quādo. C. de inoffesta. l. nec anus. de emācipa. libe. qꝛ princeps etiā non habet dñium rerū priuatarū. l. bene a zenone. C. de quadri. p̄scri. ꝛ dicit Pan. in. c. que in ecclesiarū. de cōstitu. Quia etiam princeps sine causa rationabili ꝛ iusta nō potest auferre bona infidelibus. ꝛ allegat. d. Inn. in. c. qđ super his. extra de voto. subdit idem Panor. in dicto. c. que in ecclesiarū. q̄ princeps est obligatus in his que sunt de iure naturali: itaq̄ illa tollere nō pos

a ¶ Ex certa scientia. de certa sciētia principis & quo vide in sing. meis. fo. ij. ꝛ i tractatu meorē scriptorum.

test nisi ex cã rõnabili ꝛ iusta a iure approbata aꝛs de facili posset auferre oẽs substantiã subditoꝝ ꝛ cõtractus alienos infirmare cõtra.l.cesar.ff.de publi.et
6 contra.c.j.de proba.†Et subdit idẽ Pan.ꝙ princeps non potest tollere vasallo feudũ sine debita cause cognitiõe:q2 ex illo cõtractu nascitur citro vltroq3 obligatio.c.de forma.xxij.q.v.iuxta.l.lator.ff.de verb.signi. Et de natura feudi est ꝙ nõ aufertur sine cause cognitione. Bal.in.c.j.q̃ feu.dare pos. potẽtiꝰ videt ꝛ anterior ius naturale ꝙ̃ sit principatꝰ. Nec debet princeps beneficiũ reuocare presertim in obligatiõe citro vltroq3 fundata.c.q2 delicto.extra de cõsan.ꝛ affini.ꝛ.d.c.j.de proba.cũ ibi no.per Inno.Hosti.ꝛ Butriũ. Et in ore principis sit maior suadet veritas. Princeps eñ dicitur ligari iuregentiũ cuiꝰ est conuẽtio ꝛ cõtractus per supra dicta:vt dicit etiam btũs Tho.de aquino.ij.ij.q.j.xvj.arti. Et facit vulgare de quo in.c.cũ oẽs.de consti.patere legẽ ꝛc. Etiã licet pricepo posset cõtra ius ciuile rescribere peccaret illud violãdo q2 debet procedere ex rectitudine rationabili vt no. Pan.post beatũ Tho.de aquino in.c.de multa.
7 de prebẽ.†Et iõ q2 in principe presumitur rectitudo ꝛ ꝙ certioratus de meritis nollet cuiq3 iniustitiã facere nec tollere iura naturalia,aut gẽtiũ:aut iusã cõ scientiã ledere statuit decretalis si qñ.de rescrip. ꝙ vbi iudices vidẽt rescripta iniusta debẽt illa refutare ꝛ nõ exequi.d.l.rescripta.ꝛ.l. nec dãnosa.sed potius rescribendũ est principi quare nõ venit interminandũ. vt.d.c.si quãdo. Cõsiderato etiã ꝙ dictus dñs cassenatici renũtiauit omnibꝰ gratijs cõcessis ꝛ cõcedendis prout de iure facere potuit:q2 se obligare potuisset sub pena amissiõis cause: vt dicit Jo.an.in nouella.in.c.p̃sentiũ. extra de testi. multo ergo magis potuit literis gratie renunctiare.vt in auẽ.multo magis ꝛc.

¶Consilium.cxcvj.

Arbitri qui cõcordauerant Bartholomeum de villarijs ꝛ Joannẽ mistralis super facto salis sibi reseruauerũt de consensu dictarũ partiũ ꝛ cũ iuramẽto ꝙ si aliqua dubietas inter dictas partes oriretur ex dicta ordinatiõe arbitrali ꝙ ipse partes nõ deberẽt recurrere ad aliũ iudicẽ nisi ad ipsos arbitros.inõ querit si post tẽpus cõpromissit potuerit dictꝰ mistralis recurrere ad iudicẽ cabeoli.
¶Credo ꝙ sic:q2 priuatorũ cõsensus nõ potuit dictis arbitratoribꝰ attribuere iurisditionẽ.iuxta.l.priuatorũ cõsensus.de iurisdi.om.iud. ¶Nec aliquid operatur dictũ iuramentũ: q2 in alterius detrimentũ videlicet iudicis ordinarij dictarũ partium iuxta.c.q̃uis pactũ.in fi.ibi.nec redũdat in alterius detrimẽtum.de pactis.lib.vj. Et ꝙ iuramentũ de nullo in hoc casu operetur tenet expresse Hen.de bouenco. in auẽ.sacramẽta C.si aduersus ven. in sua repetitione.in causa finali circa prin.in prima illatione. qui allegat Bal.ita etiã tenere in.l.fina.ff.qui satisda.coguntur. vbi dicũt ꝙ nõ valet iuramẽtũ prestitũ su per prorogatione alieni iudicis facta sine consensu iudicis cuiꝰ iurisditio prorogatur. Et ꝙ prorogatio in alium iudicẽ facta non valeat:quia in preiudiciũ iudicis ordinarij:t3 Bar.in.l.j.§.ꝛ post operis.ff.de no.ope.nũ.ꝛ in.l.j.ff. de iudi.Idẽ Ant.de butri.in.c.ex transmissa.circa princip.de foro competenti. post Inno.in.c.ceterum.de iudi. ¶Sicut etiã videmus ꝙ vasallus non põt iurisditionẽ dñi in aliũ prorogare sine consensu dñi:vt dicit glo.in.d.l.j.de iudicijs.et Inno.in.c.interquatuor.de maio.ꝛ obe.

¶Summarium.

1 Sentẽtie interlocutorie dicunt que in executione diffinitiue proferuntur.
2 Cause preteẽsi grauaminis debent in appellatione inseri.
3 Sententia diffinitiua dicit per quẽ principale negotium diffinitur.

¶Consilium.cxcvij.

Si litere p:ecise per iudicem concesse expeditionis bono:um inq̃
quantatoꝝ ꝑ aliquo debito parti adiudicato possint dici obtine
re vim snie diffinitiue vel interloquutorie:⁊ hoc scire ꝓdest: q: si
nõ appelletur a tali cõcessione literarũ p:ecisarũ missiõis in pos-
sessionem bonoꝝ inquãtatoꝝ in scriptis cũ exp:essione causarũ
pretensi grauaminis appellatio erit inualida ⁊ deserta.

1 ¶ † Et circa hoc semp cõsului qđ sit quedã interloquuto:ia ⁊ nõ diffinitiua: q:
de iure oẽs snie q̃ p:oferũtur in exequutionẽ snie diffinitiue sunt interloquuto
rie.ita sentit Pe.Jac.in tit.de actione in factũ ex re iudi.in.§.sed q̃d erit preses
vel alter iudex mixtum ⁊c.ibi:licet secus sit cũ appellatur a diffinitiua ⁊c. facit
etiã qđ dicit Bar.in.l.si cũ exceptione.§.hec aũt actio.in gl.super ỽbo dataꝫ.ff.
qđ met⁹cã.dũ ibi dt Bar.qđ lꝫ ab exequuto:e nõ appellet:tñ ab iterloquuto:ia
de exequẽdo bñ põt appellari:⁊ibi o:dinationẽ de exequẽdo appellat iterloquu
2 to:iã.¶ † pl⁹ alibi dicit Bar.qđ qñ appellat ab exequutiõe snie cã ptẽsi graua-
minis est in appellatiõe inserẽda.ita dicit ipse Bar.in.l.ab exequuto:e.in.j.co-
lum.ff.de appel.vult ergo dicere ipse Bar.qđ est interloquuto:ia:q: in interlo-
quuto:ijs debent cause pretẽsi grauaminis inseri.vt in.c.co:di.de app. lib:.vj.
¶ Et qđ p:onũciatio siue o:dinatio q̃ fit in exequutione snie diffinitiue sit in-
terloquuto:ia:tenet Bal.in.l.ab exequuto:e.C.quoꝝ appel.nõ recipiũtur. Jdẽ
etiã dicit Jo.fer.in tit.fo:ma appellatõis ab interloquuto:ia. in gl.pe.in fi.ibi.
nã ⁊ hoc fieri cõtingit⁊c.Et facit rõ q: qđ snia exequat per missionẽ in possessio
nẽ bonoꝝ inquãtatoꝝ in executionẽ snie diffinitiue nõ diffinit p:incipale ne-
gociũ sed fit ei⁹ exequutio:iõ dr interloquuto:ia:ꝑ quo etiã facit qđ dicit Spe.
3 in tit.de snia.§.spẽs.in versi.j.⁊ in versi.diffinitiua.† vbi dicit qđ snia diffiniti-
ua est q̃ diffinit principalẽ qõnẽ que dꝫ cõtinere cõdẽnationẽ vel absolutionẽ:
Jdẽ etiã dicit glo.in cle.j.de cã possef.⁊ ꝓp:ie. ¶ Facit etiã qđ in sitũ videm⁹ qđ
snia sup missione in possessionẽ ex scđo decreto lata est interloquuto:ia:licet tri
buat ius q̃ nõ diffinit principalẽ qõnẽ:vt tꝫ Bar.in.l.ij.ff.de app.recipiẽ.⁊ in.l.
si finita.§.iulianus:⁊.§.si fo:te.ff.de dam.infect.Jdẽ tꝫ Odofredus in auc. qua
in ꝓuincia.C.vbi de crimine agi opo:teat.Quia in oi negocio non est nisi vna
snia diffinitiua:⁊ alie ꝓnũciationes vel o:dinationes q̃ per iudicẽ fuerũt ante
vel post sniam diffinitiuã oẽs sunt interlocuto:ie ꝑ ea q̃ dicit Bart.in.d.l.ij. ff.
de appel.recipi.⁊ doc.in locis sup:a allegatis.Jõ si nõ appelletur in scriptis a
tali cõcessione literarũ p:ecisarũ missionis in possessionẽ bonoꝝ inquãtato:uꝫ
cũ exp:essione cause appellatio est inualida ⁊ deserta ꝑ ea q̃ legũtur ⁊ notãtur
in.d.c.co:di.licet talis interloquuto:ia posset dici habere vim diffinitiue:quia
etiã ab interloquuto:ia habẽte vim diffinitiue dꝫ in scriptis appellari al's nõ
valet appellatio ⁊ est deserta vt dicit ⁊ tꝫ Jo.mona.in.c.cupiẽtes.in.§.⁊ si ꝑ.xx.
dies.in glo.fi.in fi.de quo etiã dixi.s.in.lxix.cõsilio:um meo:um.

¶ Summarium.

1 ☞ Appellatio co:am quo iudice fieri debeat.
2 Appellari quando possit co:am persona autentica.
3 Appellari non potest ab interlocuto:ia que potest reparari in diffinitiua.
4 Uia attentati locum non habet appellatione nulla existente.

¶ Consilium.cxcviij.

1 Attẽtata ꝑ nobilẽ Joãnẽ de castro i cã appellatiõis raymoneti iu
ueneti reuocari nõ debẽt ꝑ viã attẽtati causis subscriptj. ¶ † P:imo
qz nõ valet appellatio dicti raymoneti cum non appellauerit ab
interloquuto:ia de qua agitur co:am iudice qui p:etenditur gra
uamen intulisse p:out debuisset vt in.c.fina.de appel.Jta etiam

no. Guillelmus de monte laudano in cle. causaz electionis. de elec. vbi ipse no
tat qd in iudicialib⁹ dz appellari corã iudice. ¶ Et si dicatur qd pōt appellari
coram autētica psona vt nota. p doc. in. d. cle. cām. ꝛ in. c. vt certa. de elec. lib. vj.
2 ¶ † Istud nō obstat qꝛ verū est qd pōt appellari coram autētica persona vbi iu
dex adiri nō potest vel copia eiusdē aliter haberi vt dicūt doc. vbi supra. Jd nō
releuat dict⁹ raymonetus si appellauerit corã autētica psona asserendo in sua
appellatiōe nō potuisse apprehēdere personã iudicis a quo qꝛ illa p̄tensa im=
potētia nō cōstat. Ideo ei⁹ appellatio est inualida. arg. iij. c. cū causa. et ibi per
doc. extra de offi. deleg. Et ex hoc primo capite dicta appellatio est inualida et
3 deserta. ¶ † Ex alio ꝛ scdo capite dicta appellatio est inualida: quia ſm statuta
dalphinalia nō potest appellari ab interlocutoria q̄ pōt in diffinitiua reparari:
ita statuit ꝛ ordinauit dn̄s noster rex dalphinus tpe quo ipse residebat in hac
patria dalphinali die scda maij. M. cccc. xlix. Et lz in dicto statuto subiūgantur
vba sequētia ad nos vel ad supremū cōsistorium ꝛc. Idē intelligi dz in alijs ap
pellationib⁹ ab interlocutorijs q̄ emittūtur ab inferiorib⁹ iudicib⁹ ad quoscū=
qꝫ alios iudices appellationū: vt dicit Jo. an. in. c. cordi. de appellationib⁹. sup
vbo ad nos. Etiã stil⁹ omniū curiarū seruat dispositionē dicti. c. cordi. siue ap=
pelletur ad papā vel ad aliū qui stilus declarat dictū statutū dalphinale. iuxta
4 l. si interpretatione. ff. de legib⁹. ¶ † Et cū dicta appellatio sit nulla ꝛ inualida
nō hz locū via attētati vt dicit Jo. mo. in. c. cupiētes. in. §. pen̄. de elec. facit etiã
qd ponit Inno. in. c. pastoralis. in verbo supersedeat: ibi sed si nō est dubiū exe
quētur scietiã iudicis. extra de offi. dele. idem etiã no. gl. ff. nil nouari app. pen.
sup verbo itē si patēter appareat. quã glo. sequit̃ Bar. ibi. ¶ Idē etiã attentata
ante inhibitionē factã in dicta cã principali nō debent reuocari etiã si appella
tio fuisset valida: iuxta. c. nō solū. in fi. de appel. lib. vj. ¶ Quia snia a qua est ap
pellatū est interlocutoria: qꝛ nō diffinit principalē qōnē siue negociū principa
le de quo inter partes principalr cōtenditur: sed. solū amotionē penūcellorꝫ:
etiã qꝛ snia diffinitiua dz cōtinere absolutionē vel cōdēnationē vt dicit Spec.
in tit. de snia. §. spēs. vsi. j. ꝛ versi. diffinitiua. Idē etiã dicit glo. in cle. j. de causa
pos. ꝛ ppie. ¶ Itē etiã attētata post inhibitionē nō debēt reuocari cū dicta ap=
pellatio sit inualida causis. s. declaratis. Etiã qꝛ nō appellauit infra decē dies
a tpe late snie iuxta. aut. hodie. C. de appella. ꝛ si appellauit a tpe scientie infra
decē dies vt ipse appellãs asserit nō potuit appellare cū ei⁹ pcurator fuerit p̄=
sens in snia qui debuit appellare ꝛ nō dz succurri dicto appellãti cū nō constet
ipm pcuratorez nō esse soluēdo vt dicit glo. in. d. aut. hodie qd pbare debuisset
dictus appellans vcꝫ eius pcuratorem nō esse soluēdo cū sit fundamētū eius
intētionis: imo qd plus est cōstat p acta qd dictus ei⁹ procurator est soluēdo: iō
nō valuit dicta appellatio qꝛ debuisset ipse appellans regressum habuisse ad
damna ꝛ interesse contra ipsum procuratorem. arg. l. procurandum. §. fi. C. de
indi. ꝛ sentit glo. in dicta auten. hodie.

¶ Summarium.

1 ☞ Ignorantia quando excuset a pena.
2 Ignorantia presumitur vbi scientia non probatur.

¶ Consilium. cxcix.

Dominus noster rex dalphi. sex annis citra vel circa pro augmen=
tatione nundinarū Lugdun̄. fecit edictū in hac patria dalphina=
li in diuersis ꝛ plurib⁹ locis publicatū voce preconia qd null⁹ ac
cedat ad nūdinas gebennarꝫ patrie sabaudie. Et qd ad dictas
nūdinas gebennarum nullus audeat vel p̄sumat conduci facere
mercātias trãseundo per hãc patriam sub pena cōfiscatiōis mer=
cantiarum

cantiarum. Contingit qd de hoc anno currēte. M.cccclxxiiij. et de mēse maij quidā mercatores extranei & alienigene trāsportari & cōduci faciebāt certas eorum mercātias p hāc patriā ad dictas nūdinas gebēnarū: q mercatores fuerunt pp̄terea in hac patria decreti cū eorum mercātijs: q mercatores pro eorum defensione dicūt se ignorasse dictas cridas & edictū regiū & dalphi. & ita
1 iurauerūt in p̄sentia dn̄orum de parlamēto: & mō querit si debeāt pretextu dicte ignorātie excusari a cōmissione siue perditione dictarū suarū mercantiarū: & credo qd sic: licet hec cā pp̄ter penam fisco applicādā videatur criminalis vt dicūt gl. & Bar. in l.iij.ff.de sepul.viola. Idē dt Inn.in.c.qr.lo.ij. de acc. q: ignorātia ēt i delictis excusat a pena cū ibi cesset dol'. l.l.si putator. ff.ad.l.aql. & §.itē si putator. insti.eodē. facit.c.ex lris.fo.ij.eē de
2 homicidio.cū si. & Et p̄sumit ignorātia vbi sciētia nō pbatur maxime p̄textu dicti iuramēti p dictos mercatores p̄stiti iuxta c.fi.de elec.lib.vi. Si em̄ pbaretur ɔ ipsos mercatores scientia dicti edicti cōprehēderentur in ipso edicto licet sint alienige-
a ne[a] per ea que dicit Bal.in.l.cunctos populos.C.de sum. tri. ni. & fide catho.

a ¶ Alienigene. Si statutum liget alienigenas minores vt clericos vid Cy.in.l.i.C. de sum.tri.& fi.catho.& di xi in apparatu meo sta tu. si quis.& glo.fi.

¶ Summarium.

1 ☞ Interrogatoria in quotuplici sint differentia.
2 Interrogationes sunt fiende possessori proposito libello petitionis hereditatis.

¶ Consilium.cc.

Interrogatoria numero quinq tradita coram vobis magnifico dalphi.parla.p parte dn̄orum de valle & de lers & fechiline ɔ nobiles Hūbertū alamādi & clandiā cōinges sunt totaliter impertinētia et nō debēt dicti cōinges cōpelli eisdē rn̄dere per modū p quē facta & tradita fuerūt causis subscriptis. ¶ Pro dicēdorum in euidentia p̄mitto ea q̄ dicit Iac. de bu
1 tri.in.l.cogi.C.de peti.here. qd & quedam sunt interrogatoria litis p̄paratoria & de istis loquit titul' de interrogatorijs actionib'.&.d.l.cogi.&.l.ij.&.iij.ff.de interro.acti.& de istis interrogatorijs late hr̄ per gl.in.c.cū causam.extra de iura.calū. Alia vero sunt interrogatoria litis decisoria: & de istis loquitur titulus de cōfessis.& glo.magna in.l.ij.§.qd obseruari. C. de iura. calū. ita dicit ipse do. Ja.de butri.in.d.l.cogi.& Bar. in.j.ff.de inter. act. ¶ Modo ergo p̄missa reducendo ad propositū p̄sentis materie dicendū est qd tria prima interrogatoria dictorum dnq interrogatoriorum licet videant future litis p̄paratoria: eisdem tn̄ trib' primis interrogatorijs nō tenentur rn̄dere dicti cōinges citati cū ipsi nobiles instantes nōdum declarauerint in hac cā nec tradiderint petitionē declaratam qua actione agere interdum ɔ dictos cōinges prout facere tenebātur ante traditionē dictorum interrogatoriorum vt pbatur in.l.i.§. qd antē.ff. quorū legatorum.& in.l.j.& ibi glo.& doc.ff.de interrog.act. Idem etiā dicit et tenet Azolinba veritatis in sum.in titu.de peti.heredi. circa
2 prin. & vbi dicit hic est notandū qd demū petitionis hereditatis pposito libello fiende sunt interrogationes possessori quia

liter possideat vt.ff.de interro.acti.l.j.in prin.et.l.de etate.§.ij.eo.tit. Ista sunt verba dicti domini Azonis. Idem etiam vult glo. magna in.d.l.cogi. dum dicit qd cõuentus petitione hereditatis cogitur respondere an possideat pro herede vel pro possessore. Idem etiam dicit glo.interlinearis in.d.l.cogi.sup verbis preter eum: dicit dicta glo.interlin. sed petitione hereditatis conueniuntur: sed dicti domini instantes agere volentes vt dicunt nondum eorũ petitionem in petitione hereditatis obtinuerunt: ideo non tenentur dicti coniuges respondere dictis tribus primis interrogatorijs litis preparatorijs per iura predicta et auctoritates.d.doc.videlicet Azo.glo.et Jac.de bu.ideo boni practici ad tollendum difficultatem consueuerunt offerre libellum et in pede libelli ponere interrogatoria litis preparatoria. Sunt etiam impertinentia alia duo interrogatoria videlicet quartum et quintum cum non sint litis preparatoria: sed decisoria future litis vt patet ex lectura ipsorum. Ideo pro nunc nõ sunt admissibilia donec lite contestata vt dicit Jac.de but.in.d.l.cogi.

¶ Summarium.

1 ¶ Actio preponitur anteq̃ reus interrogatorio respondere cogatur.

2 Actor actionem suam proponere debet anteq̃ reum respondere cogat.

¶ Consilium.ccj.

Mirandum qd pars domini de valle et consortum allegat pro se dominum Azonem: quia ipse dominus azo qui dicitur tuba veritatis dicit et tenet totaliter cõtrarium in sua summa in propria materia vbi tenet qd imo sit preponenda actio.C.de peti.here.circa prin.vbi inquit formaliter,in hec verba. Hic tamen est notãdum qd demum petitionis hereditatis preposito libello fiende sunt interrogationes possessori qualiter possideat vt.ff.de inter. act.l.j.in princ.et.l.de etate.§.ij.eo.ti. Ista sunt verba formalia dicti domini Azonis vbi supra. Et hoc probat tex.in simili in.l.j.§.quod autem.ff.quorum lega.in prin. vbi hereditatis petitionem instituendam etc. Idem etiam voluit glo.in.l.cogi.C. de peti.here.et latius de hoc tetigi in alia cedula incipiente interrogatoria etc.in hac causa iam tradita ad que ibi deducta attendant si placet vestre dominationes.

¶ Nec obstat.l.j.in prin.ff.de interro.acti.de qua pars aduersa facit fundamen-
1 tum et male.quia ille tex.cum glo.super verbo actio vult † qd preponatur actio anteq̃ reus cogetur respondere interrogatorio vt patet in dicta glo.ibi primo qd actio proponenda sit personalis etc.vult ergo illa glos. qd preponatur actio qd non facit pars aduersa in dictis suis interrogatorijs.igitur etc. ¶ Nõ obstat etiam glo.de qua pars aduersa facit fundamentum in.d l.j.de interro.act.que enumerat.xj.casus in quibus possunt interrogatoria ante litis cõtest. fieri: quia dicta glo.etiam vult qd actio preponatur.ibi: quarta an seruum noxium possideat qñ conuenitur noxaliter etc.vult ergo ibi glo.qd primo conueniatur reus noxaliter anteq̃ ipse reus cogatur respondere an possideat seruum.

2 ¶ † Est ergo verum de iure qd dñi instãtes intentare debuissent aut saltim declarasse q̃ actiõe agere intẽdũt ꝯ dictos reos anteq̃ ipsi rei rñdere teneant dictis iterrogatorijs si dicta bõa teneãt p hr̃de vel possessore: q2 posset eẽ qd fctã rñsiõe ad dicta iterrogatoria ipsi istãtes alia actiõe experirent et sic frustrarẽt rei rñdẽdo inutilr et supflue qd pati nõ d3.vt dt bar.i ppria materia.i.l.j.vbicũq3.ff.sua repetitiõe.ff.de iterro.act. Jõ petũt dicti ꝯiuges citati vt alias p magnificũ dñl phi.plamẽtũ declarari et iterloq dictis iterrogatorijs ptis aduerse nõ esse rñdẽdũ p modũ p quẽ ita simplr tradita fuerũt nõ obstãtibus ex aduerso allegatis q̃ de iure nõ militẽt per premissa officiũ vestrũ in opportunis implorando. ¶ Et premissa videntur sufficere respectu dictoꝝ triuz interrogatorioꝝ litis pre-

paratoriarũ. Quo vero ad alia duo vltima interrogatoria litio decisoria, clarum; est qđ non, debent admitti donec oblata petitione per dictos instãtes vt allegatum fuit in alia prima cedula dictorũ reorũ. & ibi sufficiat remissio causa breuitatis etiã quia pars aduersa nihil in contrarium opposuit.

¶ Summarium.

1 Filia quando possit ad supplementum legitime patris agere.

2 Substitutio non valens iure directo valere potest iure fideicommissi.

¶ Consilium.ccij.

Supra cõsil.cciiij. tetigi de aliquib⁹ dubijs cõcernentibus testamentũ Jacobi de molena ad causam litigij qđ vẽtilat inter filias Joãnis de molena filij dicti Jacobi ex vna parte: & antonium de molena fratrẽ dicti Joãnis & alterũ ex liberis dicti Jacobi testatoris. Sed vltra ibi allegata in-

1 surgũt alia dubia declarãda. ¶ Primo si dicte filie dicti Joãnis possint agere ad supplemẽtũ legitime dicti Joãnis eorum patris que cõpetebat dicto eorũ patri in bonis dicti Jacobi testatoris eorũ aui paterni. Et indubitãter credo q non possint agere ad supplementum dicte legitime eorum patris: qz dict⁹ Joãnes eorũ pater acceptauit & agnouit dispositionẽ dicti Jacobi ei⁹ patris sciẽs, adiectã fuisse in ei⁹ testamẽto illã clausulã q pro bonis in quib⁹ ipsum Joãnẽ instituerat deberet esse cõtent⁹ & nihil ampli⁹ in ei⁹ bonis petere posset. hoc pbat tex. in.c.officij.extra de testa. Nã licet in min⁹ legitima nõ potuerit grauari nec grauamẽ apponi.l.qm in priorib⁹.C.de inoff.test. tamẽ ex quo ipse agnouit & est cõtent⁹ vlteri⁹ petere nõ põt: qz lz grauamẽ subire non tenebat: qz tñ agnouit post mortẽ Jacobi patris sibi pĩudicauit iuxta.l.si qñ.§.fi.C.de inoff.test. ex hoc etiã q dict⁹ Jacob⁹ pater testator dicit dictũ Joannẽ ei⁹ filium esse cõtentũ videt rogat⁹ residuũ remittere p fideicõmissum. vt l.peto.in prin.ff.de lega.ij. nõ obstãte.d.l.si quãdo.in.§.fi. qz ibi non posuerat testator q filius vel filia esset contenta: ideo nõ

2 preiudicat. Ista sunt verba Petri helie.in.l.si vnq̃ [a].C.de reuo.dona.in sua repetitione in questione finali qui tenet istam partem quod illo casu si filius sciens dictam clausulam acceptet relictum paternum est exclusus. Postea superuenit Bal. qui hanc questionem mouet in dicta.l. si quando.§. fina.C.de inofficio. testamen. et tenet quod filius per illa verba non est exclusus quin possit agere ad supplemẽtum legitime: sed pro concordia istarum opinionum crederem sic distinguendum: quia aut filius sciebat dictam clausulam in testamento paterno fuisse appositam quod nihil amplius petere posset: & tunc procedit opi. Petri helie: aut nesciuit filius vel filia illã clausulã in testõ fuisse adiectã. & tũc capiẽdo relictũ min⁹ legitime factũ nõ pĩudicat in supplemẽto. & ita dz itelligi opi. Bal. vt.s. qz ipe Bal. i sua qõne nõ psupponit q fili⁹ vl filia sciuisset talẽ clausulã in testõ paterno fuisse adiectã: qz scientia illius clau-

[a] ¶ L. si vnq̃. materiã hui⁹.l. si vnq̃ tractat. Bar.in.l.titia.la.ij.l.§. imperator. ff.de lega.iij.

sule preiudicat per dictũ.c.officij.allegatũ per pe. helie. Et ꝓpterea cũ dictus Joannes de molena pater dictarum filiarum dictã clausulã sciuisset ⁊ legisset vt fuit in causa deductũ per dictũ antoniuz de molena ei⁹ fratrẽ sequit̃ ꝓpterea qd dicte filie heredes dicti Joã.de molena nõ pñt agere ad supplemẽtũ legitime etiã ſm opi.Bar.ꝗ voluit qd ius agẽdi ad supplemẽtũ legitime prescribat̃ quinquẽnio.vt in.l.ſi qs filiũ.C.de inoffi.testa.⁊ Guil.de cũgno.in.l.q̃uis.eo.tit.lz curia ꝑlamẽti seruet qd immo duret vsqz ad.xxx.annos:vt scripſi in decisiõib⁹ dicte curie.q.lxxxij.¶Et ſi premissa cessarẽt prout nõ cessant adhuc nõ põt dici qd dicte filie nullũ ius habẽt in bõis ꝑ eas petitis: qꝛ licet filius non possit grauari per fideicommissuz a patre in legitima nec in bonis ꝓprijs filij.l.coheredi.§.cũ filie.⁊ ibi no.ff.de vul.⁊ pu.succederes tñ ab intestato filio possunt grauari ⁊ in legitima filij:⁊ in alijs suis bonis proprijs vt tenet Bar.in l.j.in prin.ff.de vulg.⁊ pu.⁊ in.d.§.cũ filie.⁊ in.l.ex tribus.C.de inoffi.testa.⁊ ideo dicta substitutio fideicõmissaria ꝺ qua infra ſit mentio cõprehendit oia dicta bona Joãnis filij vt dicte filie eidẽ ab intestato succedẽtes teneantur restituere iure dicti fideicõmissi legitima ⁊ alia bona ꝓpria ipsius Joãnis eoruz patris ꝑ iura ꝑdicta:maxime quantũ ipse Joãnes recepit a patre vt.d.§.cũ filie.ſ;ꝺi ei⁹ Joãnes habuit a dicto Jacobo ei⁹ patre de bonis suis plus q̃ valerẽt bona bona donata neqz eius legitima igit̃.⁊c. ¶Aliud etiã dubiũ subest in dicto processu: qꝛ dicte filie ꝑtendũt in.xj.suorũ articuloꝝ incipiẽtium.Tã reconueniendo ⁊c.qd dictus Jacobus testator directe substituit dicto Joanni eius filio puberi ꝑ verba in dicto testõ adiecta dũ ipse testator dicit bona mea pleno iure ⁊ sine diminutione ꝑtineãt ⁊ deuoluant̃ dicto Antonio de molena ⁊c.vt videt̃ etiã dicere bar.lz ꝑ verbũ forte.in.l.cẽturio.ff.de vul.⁊ pu. cuius tñ opi.in hoc a multis reprobat̃.qd facere nõ potuit post ipa pubertatis cũ nõ esset miles dict⁹ testõr iuxta.l.verbis ciuilib⁹.iuncta.l.cẽturio.ff.de vul.⁊ pu.Nã illa substitutio ſi foret directa traheret̃ ad fideicõmissum in ꝑsonã dicti Joãnis puberis. Et ꝓ determinatiõe hui⁹ dubij hic adduco vnã regulã.positã per

2 doc.in.d.l.verbis ciuilib⁹.in glo.fi.qd † qñ substitutio ab initio iure directo valere nõ põt:puta ꝓpter defectũ solennitatis: qꝛ facta ſit in codicillis vel ꝓpter cõditionẽ ꝑsone:puta qꝛ ſit fctã nõ existẽti ĩ ptãte testatoris:qꝛ filio ꝑ iufeni:vel qꝛ ſit fctã a pagano post pubertatẽ vt in casu de quo in dicta cã agit̃ vz talis substitutio iure fideicõmissi:posito qd esset facta dicta substitutio ꝑ verba mere directa.ita expresse dicit ⁊ lz glo.fi.circa prin. ibi.institutus qñqz admittit̃ vt fideicõmissari⁹ qd est scz cũ ꝑ solẽnitatẽ.⁊c.in.d.l.verbis ciuilib⁹.ff.de vulg.⁊ pu.quã glo. sequunt̃ Bar.Bal.Ang.Imo.⁊ oẽs doc.in iure scribẽtes.de hoc est etiã gl.nota.in.§.fi.in gl.j.insti.de pupillari. Et maxime in casu de quo in dicta causa agit̃ valet ⁊ habet locũ dicta substitutio cõpendiosa iure fideicõmissi ꝓpter etiã clausulam codicillarem[a] in dicto testamẽto Jacobi de molena subuertere que operatur fideicõmissum vt no.per glo.in.l.ſi iure.in fi.glo.C.de

b ¶Clausulã codicillarez.ꝺ hac clausula codicillari vid in deci.parla.questiõe. a cccxxiij.

testa.manu.et in.l.ex testamento.C.de fideicommissis.

Summarium.

1 Pertinere verbum quid importet.
2 Substitutio directa per que verba fieri possit.
3 Substitutio facta per verba directa an possit ad fideicommissum trahi.
4 Clausula codicillaris in testamento adiecta quid operatur.
5 Testator an possit disponere de bonis que ipse dedit filio in contractu matrimonij.
6 Filie quando possint agere ad supplementum legitime paterne.
7 Testator quando possit filijs suorum bonorum alienationem prohibere.
8 Bona donata filio in contractu matrimonij an possint ad filias dotatarij venire.
9 Filius hypothecans bona paterna contra prohibitionem patris an incidat in penam.
10 Verba in testamentis apposita aliquid operari debent.

Consilium.cciij.

Sequuntur undecim quesita in iure examinanda et declaranda pro institutione iuris et intentionis Antonij de molena secretarij dalphinalis in causa quam ipse habet contra filias et heredes ab intestato Joannis de molena eius quondam fratris. Primo in eo quod Jacobus de molena pater dictorum Joannis et Antonij voluit in suo testamento bona sua in casu non existentium liberorum masculorum dicti Joannis de molena pleno iure et sine diminutione pertinere et devolui debere dicto Antonio. Si per illa verba pleno iure et sine diminutione ipse testator voluerit directe substituere dicto Joanni. Secundo si dicta substitutio per illa verba que ex adverso pretenduntur directa fieri potuerit per dictum testatorem dicto Joanni puberi. Tertio si dicta substitutio facta fuisset per verba directa an trahatur ad fideicommissum. Quarto quid operetur clausula codicillaris adiecta in testamento dicti Jacobi. Quinto si dictus testator potuerit disponere de bonis donatis dicto Joanni contemplatione matrimonij. Sexto si dicte filie Joannis possint agere ad supplementum legitime dicti Joannis eorum patris. Septimo si dictus testator potuerit prohibere suis heredibus alienationem suorum bonorum et quis effectus sequatur ex tali prohibitione. Octavo si bona donata dicto Joanni in contractu matrimonij pertineant iure proprio dictis filiabus: cum ipse Joannes stipulatus fuerit pro se et suis heredibus. Nono si dictus Antonius hypothecando bona sua paterna penam commiserit adiectam per dictum testatorem contra alienantem. Decimo si verba in dicto testamento adiecta ibi dum dicitur cum pactis ibidem adiectis prosint de aliquo dictis filiabus. Undecimo si dicte filie bene agant contra dictum Antonium insolidum ad supplementum dicte legitime cum sint alij coheredes. Ad primum

1 quesitum dico quod de verbo pertineat expresse habetur in.l.verbum illud pertinere.ff. de verbo.sig.et in.l.lucius.§.filiam.ff.de le.ij.ibi dum dicit tex. pertinere.et ibi est tex. qui dicit quod importat substitutionem fideicommissariam que est obliqua: et de isto verbo expresse loquitur Bar.in.l.centurio.in versi.secundo dubitatur. de verbo pertinet.ff.de vul.et pu.substi. Ubi tenet Bar.quod est verbum commune et non mere directum nec mere obliquum: ideo importat substitutionem fideicommissariam factam compendiose. Idem dico de verbo devolvatur.de quo verbo expresse habetur in.l. ij.ff.de ali.et cibarijs legatis.et per Bar.in dicta.l.centurio.in versi.septimo dubitatur.de verbo devolvatur.ubi dicit Barto.quod est verbum commune. Idem dicit Bald.in.l.fi.C.de sacrosan.eccle. Et licet glos.voluerit in.l.j.C.de pactis inter empto.et ven.quod pactum legis commissorie non possit fieri per verbum pertineat: ex eo quia non est verbum directum sed obliquum: et sic non esset commune verbum prout vult bar.in dicta.l.centurio.in casu presenti nihil refert quia si est mere obliquum tunc

absq; dubio valet substitutio fideicōmissaria tanq̄ facta ꝑ verba obliqua. Si
vero est cōe in vltimis voluntatib⁹: tunc etiā indubitāter adaptatur ad fidei-
cōmissariā substitutionē q̄ñ nō pōt operari directo modo ꝑ theoꝛicā doc. in. l.
pꝛecibus. C. de impube. ⁊ aliis substi. ⁊ in. l. cēturio. ⁊ istud est indubitatū in ca
su de quo hic agitur ꝓpter verbū deuoluatur adiectū verbo pertineat: qđ verbū
deuoluatur est cōe ſm Bar. ⁊ Bal. in locis supꝛa allegatis. ⁊ trahūtur illa ver-
ba ad fideicōmissum: vt de hoc etiā tangā infra in secundo ⁊ tertio questtis.
2 ¶¶ Ad scđm questtū si dictus Jacobus testatoꝛ directo substituere potuerit di
cto Joāni maioꝛi. si illa verba pertineāt ⁊ deuoluant͛ essent mere directa. ⁊ videt͛
qđ nō per. l. verbis ciuilib⁹. ff. de vulg. ⁊ pup. secus aūt in milite qui pōt substi-
tuere cōpendiose verbis directis vltra ipa pubertatis: vt in. l. cēturio eo. tit. tñ
in casu nostro q: dictus testatoꝛ vsus est verbis ꝑtineāt ⁊ deuoluātur q̄ sunt verba
cōia vt supꝛa dixi circa pꝛimū q̄situ: trahi pōt dicta substō đ qua agit͛ ad fideicō
missuz vt. s. circa pꝛmū q̄situ dixi. Etiā q: ex mēte testatoꝛis ita appet dū voluit
dicta bōa ꝑtinere ⁊ deuolui ad dictū Antoniū. ꝓ quo. l. cū virū. C. de fideicōmis.
3 ¶† Ad tertiū quesitū si dicta substitutio facta fuisset ꝑ verba mere directa ꝓut
nō fuit vt. s. circa pꝛmū q̄situ dixi an deberet trahi illa dispositio ad fideicōmis-
sum. ꝓ cuius q̄siti determinatione hic adduco vnā regulā positā ꝑ doc. in. d. l.
verbis ciuilib⁹ in gl. fi. qđ q̄ñ substitutio ab initio iure directo valere nō pōt pu
ta ꝓpter defectū solēnitatis: q: facta sit in codicillis vel ꝓpter cōditionē ꝑsone
puta q: sit facta nō existēti i potestate testatoꝛis: q: filio ꝑ matrē vel q: sit facta
a pagano. post pubertatē vt in casu nr̄o talis substitutio valet iure fideicōmis
si posito qđ substitutio sit facta ꝑ verba mere directa ita etiā sentit glo. fi. circa
pꝛinci. in dicta. l. verbis ciuilib⁹ quā gl. sequunt͛ Bar. Bal. Ange. ymo. ⁊ sequa
ces ⁊ de hoc est etiā glo. in. §. qua rōne. in gl. magna. insti. de pupil. substi. ¶ Et
qđ substitutio cōpendiosa facta maioꝛi etiā si esset facta ꝑ verba mere directa
trahat͛ ad fideicōmissuz ponit ⁊ tenet expꝛesse Jo. ferrarii. in titulo foꝛma libel
li quo agit͛ ex substitutiōe in glo. super verbo cōpendiose. Et ꝓbatur istud in. c.
raynutius. extra de testamētis. vbi verbū succedat qđ est cōe post puberratem
etiā trahitur ad fideicōmissum: q: natura verbi hoc h₃ cū sit cōe vt infra pupil-
larē etatē valeat iure directo: ⁊ postea trahatur ad fideicōmissum: vt ꝓbat tex.
in. d. c. raynucius. de quo etiam scripsi in decisionibus parlamenti. q. ccccccxxi.
4 ¶† Ad quartū quesitū dico qđ illa clausula codicillaris operat͛ fideicōmissum
⁊ vigoꝛe illius clausule venientes etiā ab intestato cēsentur rogari hereditatez
restituere substituto vt no. ꝑ glo. ⁊ doc. in. l. si iure. in fi. glo. C. de test. manumis.
⁊ in. l. ex testamēto. C. de fideicōmissis. ita etiā Cyñ. Dy. ⁊ Bar. in aut. ex causa.
C. de liberis p̄teritis vel exheredatis. Etiā inter liberos illa clausula codicilla-
ris operat͛ effectū volūtatis minus solēnis ⁊ minus ꝑfecte. vt in. l. fin. C. familie
herciscūde: ⁊ in. l. hac consultissima. §. ex imperfecto. C. de testa. ita ponit Bart.
in. l. j. circa fi. de iure codi. ¶ Alia etiā consideratione dicta bona de quib⁹ agit͛
spectāt dicto Antonio vigoꝛe ꝓhibitionis de qua infra in septimo q̄sito fit mē
tio. Quia quādo ꝑ testatoꝛē ꝓhibet͛ alienatio heredi in fauoꝛē aliquoꝛū illi ad-
mittūtur ad bona vigoꝛe taciti fideicōmissi in cuius fauoꝛez est facta ꝓhibitio
5 ita dicit dominus Jacobus de puteo post docto. in. l. si fundum. §. fina. ff. de le-
gatis pꝛimo. ¶† Ad quintum quesitum dico qđ dictus Jacobus testatoꝛ po-
tuit disponere de bonis per eum donatis dicto Joanni eius filio in contractu
sui matrimonii instituēdo dictū Joānē in dictis bonis donatis sicut in aliis bo
nis. Et eidē substituendo in eisdem bonis dictū Antoniū eius fratrē: quia te-
statoꝛ potest legare ⁊ disponere etiā de bonis ꝓpꝛiis heredis per tex. in. §. non
solum. institu. de legatis. et. l. vnum ex familia. §. si rem. ff. de lega. ij. ⁊. l. impe-

tatoꝛ.ff.de leg.ij. ¶ Maxime quia dictus Jacobus testatoꝛ instituit dictum Joannem in alijs bonis equipollētibus bonis donatis in dicto cōtractu matrimonij q: testatoꝛ potest honoratū grauare quantū sibi relinquit vt legitur ꝛ not.in.l.ab eo. C.de fideicōmis.ꝛ pꝛo hoc facit tex.in.l.vnum ex familia. in.§. sed ꝛ si fundū.ff.de leg.ij.ꝛ no.per gl.in.l.sequens questio. eo. tit.ꝛ per Bal.Saly.ꝛ doc.in.l.cum virum.ꝛ in dicta.l.ab eo C. de fideicōmis. ¶ Et posito qꝺ alia bona in quibus dictus Jacobus testatoꝛ instituit dictum Joannē non equipollerēt bonis donatis in contractu dicti matrimonij: istud adhuc nō obstaret dicto Antonio cū ipse Joannes agnouerit iudiciū defuncti [a] absqꝫ beneficio inuentarij ideo sunt confuse actiones si q̄ competebant eidem Joanni ad causam pꝛemissoꝛū iuxta l.fi. §.in cōputatiōe.ꝛ.§.si vero.C.de iure delib. ¶ Non obstat etiā si dicatur qꝺ donatio pꝛopter nuptias non venit in fideicommisso generali.iuxta dictā.l.sequēs questio.cū si. quia hoc verū nisi testatoꝛ contrariū deposuerit vt in fine dicte.l. sequens questio pꝛout ꝛ disposuit dictus Jacobus testatoꝛ. Ex eo quia dictus Jacobus testatoꝛ expꝛesse substituit dictū Antonium etiam in dictis bonis donatis qꝺ facere potuit iuxta.l.sequēs questio.s.alleg.in fi. Et qꝺ ipse testatoꝛ expꝛesse substituerit dictū Antonium in dictis bonis donatis patet in dicto testamēto ibi qꝺ dicta bona in quibus ego testatoꝛ eundem Joannē filium meū heredē institui ad dictū Antoniū pertineant ꝛ deuoluātur ꝛc. quia paria sunt aliquid nomiatim ꝛ specifice per se expꝛimi vel per relationem ad aliud.l.refert largit.C.de fal. causa adiecta legato.ꝛ.l.demonstratio.ff.de cōdi.ꝛ demon.cū si.ꝛ alibi dicitur qꝺ nō refert an erroꝛ sit in sententia expꝛessus vel possit constare ex actis vt vide in singularibus meis.fo.xx. verso.

b ¶ † Ad sextum queситū si dicte filie Joānis de molena possint agere ad supplementum legitime dicti Joānis eoꝝ quondā patris. Et credo indubitanter qꝺ nō pꝛout nec dictus Joānes eoꝛum pater eo viuente agere non poterat obstante clausula in dicto testamēto Jacobi apposita vꝫ qꝺ pꝛo bonis in quibus dictum Joannem instituerat debet esse ipse Joannes contentus ꝛ nihil amplius in ipsis bonis petere posset ꝛc. per tex.in c.officij.de testamētis in simili. Et cuius.c.officij dispositio est seruanda in hac causa cum dictus testatoꝛ voluerit dictū suū testamentū valere etiā ſm canonicas sanctiones vt in ipso testamēto legitur. Nā licet in minus legitima non potuerit grauari ipse Joānes nec grauamē apponi.l.qm̄ in pꝛioꝛibus.C.de inoffi.testamento.tamen ex quo ipse Joānes agnouit iudiciū et voluntatem defuncti vlterius petere non potest: quia licet grauamen subire non tenebatur tamē quia agnouit post moꝛtem patris sibi facto suo pꝛeiudicauit. Sicut in simili videmus quod licet filio pꝛeterito non possit pupillariter substitui si tamen appꝛobat testamentum valet talis substitutio ei facta: ita dicit ꝛ tenet Bar.post Jaco.de are.in.l.moꝛibus.in versi.septimo dixi ꝛc.ff.de vulg.ꝛ pup.ꝛ in.l.j.§.fi.ff.e.ti. Ex hoc etiā qꝺ

a ¶ Iudiciū defuncti. de hoc vide in singu.meis. fo. cclxxxvij. verso.

dictus Jacobus testator voluit dictū Joānē eius filiū esse cōtentū 7 nihil am-
plius in ipsis bonis petere posse: videt ipse Joānes rogatus residuū remitte-
re per fideicōmissum. vt. l. peto. in prin. ff. de leg. ij. Nō obstāte. l. si qñ. §. fi. C. de
inoffic. testa. Qz ibi nō posuerat testator qd filius vel filia nihil amplius pete-
re posset: ideo nō preiudicat in illo casu. Ista sunt verba formalia dñi petri he-
lie in. l. si vnqz. C. de reuo. dona. in sua repetitione. in qōne si qui tenet expresse
istā partē qd si fili⁹ sciēs dictā clāz acceptet relictū est exclusus ab agēdo ad sup
plementū legitime. Et qd dictus Joānes fili⁹ sciret dictā clāz fuit plene dictū
in articulis dicti Antonij. ¶ Alia etiā rōne nō vr qd dicte filie pñt agere ad sup
plemētū dicte legitime dicti eoꝝ quondā patris cū dictū ius agēdi ad supple-
mētū viuēte dicto Joāne eoꝝ patre fuerit quinquēnio sublatū siue prescriptū:
vt tz Bar. in. l. si qs filiū. C. de inoffi. testa. 7 Guillelmus de cugno in. l. quāuis.
eo. ti. ¶ Sed hodie ſm cōem opinionē doctoꝝ nouissimoꝝ nō prescribitur nisi
xxx. annis vt plene scripsi in decisionibus parlamenti. q. lxxxij.

7 ¶ † Ad septimū quesitū clara pz rñsio qd valuit dicta ꝓhibitio alienatiōis cū
ipse testator dictā ꝓhibitionē nō fecerit nude szeā causauerit qz voluit oīa bo-
na sua semꝑ remanere penes suos heredes 7 nullaten⁹ d esalcari extra ei⁹ fa-
miliā ideo valuit dicta ꝓhibitio vt ꝯcludit Bar. in. l. filiusfamilias. §. diuinis.
ff. de leg. j. quē sequit dict⁹ dñs Jacob⁹ de pu. in. l. pater filiū. ff. ad. l. fal. Et cuz
dictus Joānes alienauerit de bonis que fuerūt dicti Jacobi testatoris / fuit 7
est priuatus oibus bonis dicti Jacobi ei⁹ patris testatoris. ¶ Et debēt restitui
dicto Antonio ꝓut disposuit dict⁹ testator cū ipse Joānes nō paruerit volūta
ti dicti testatoris per. l. ij. de insti. 7 subst. sub condi. factis. 7 no. Bar. in. l. j. ff. de
vulga. 7 pu. substi. in. xvij. col. qz dicta prohibitio alienatiōis hz vim legis vt in
aut. de nup. §. disponat. 7 facit etiā qd supra dixi i quarto quesito in fi. qz qñ per
testatorē ꝓhibet alienatio in fauorē aliquorū illi admittunt ad bona vigore ta
citi fideicōmissi in quorū fauorē facta est talis prohibitio vt ibi dixi.

8 ¶ † Ad octauū quesitū si dicta bona donata in cōtractu dicti matrimonij perti
neāt dictis filiabus iure proprio vigore stipulationis paterne. ad hoc dico qd
non primo qz dictus Jacobus dicta bona nō donauit liberis dicti Joānis sed
tantūmodo dicto Joāni eius filio. ¶ Et lz dictus Joānes fuerit stipulat⁹ pro
se 7 suis heredibus ex hoc tñ non videntur dicta bona pertinere liberis dicti
Joannis qd demōstratur ex prescripta volūtate dicti Jacobi donatoris qui nō
obstāte dicta stipulatione voluit qd ipse ioānes fili⁹ donatari⁹ posset dicta bo
na donata vēdere 7 alienare. Si eñ voluisset dicta bona donata peruenire de-
bere ad liberos dicti Joānis iure proprio non concessisset facultatē dicto Joā-
ni ipsa bona posse vendere et alienare quia aliter dicere vt vult pars aduersa
de nullo operentur illa verba qd ipse Joannes donatarius posset vēdere 7 alie
nare: qd non est dicendum: qz imo operari debent. arg. l. si quando. ff. de lega. j.
¶ Plus dico quod si dicta bona fuissent etiā liberis dicti Joānis donata: ꝓut
non fuerūt per supra declarata dicte filie succedentes ab intestato dicto Joāni
eorū patri censentur grauate de ipsis bonis restituendis dicto Antonio substi
tuto vniuersaliter / etiā in dictis donatis. ¶ Primo causante alienatione de di
ctis bonis per dictū Joānē facta de qua alienatiōe tetigit. s. in. vij. qōsito qz qñ
per testatorē ꝓhibet alienatio heredi in fauorē aliquorū illi admittunt ad bo-
na vigore taciti fideicōmissi in cui⁹ fauorē est facta ꝓhibitio vt dicit dñs Jaco
bus de puteo in. l. si fundū. §. fi. ff. de le. j. de quo etiā tetigi. s. in. iiij. qōsito i fine.
¶ Scdo qz nō solū dicte filie sunt grauate dicta bona ēt donata restituere dicto
Antonio tacite: imo expresse: vt pz ex verbis dicti testamenti vt. voluit dictus
testator dicta bona restitui dicto antonio qz illud verbū restitui dz intelligi vez

per heredes Joānis iuxta ea que leg.& no.in.l.conficiunt.ff.de iure codi.& in.l. ex testamento.C.de.fideicōmis.ideo dicta bona etiā donata restituere debēt dicte filie Joānis dicto Antonio.Qr posito casu qđ dict⁹ Joānes nō potuisset grauari in dictis bonis donatis attamē ei⁹ heredes potuerūt grauari & eis substitui dictus Antonius in olb⁹ bonis dicti Joānis.vt dicit Bar.in.l.j.§.fi. in fi.ff. de vulg.Qr etiā in legitima filij pōt substitui per fideicōmissum iuxta no.in.l. ex tribus.& ibi Cy.C.de inoffi.test.si eñ possit substitui per fideicōmissuz in legitima filij multomagis in alijs bonis donatis filio:per partē.arg.a maiori:qđ est fortissimum in iure vt in ribus vulg.

9 ¶†Ad nonū quesitū rñdēdo vr qđ dictus Antonius non potuit hypothecare sicut nec vendere iuxta.l.sed & qui in fine.ff.de pigno.& no.Bar.in.l.si is q̄ bo- ni.§.an vsufructus.& in.l.in quorū finibus.ff.eo.tit.ideo vr qđ dictus Antoni⁹ cōmiserit penā sicut dictus Joānes eius frater.Sed ad hoc rñdet qđ et si ipse Anonius penā ↄtra alienātes in dicto testō appositā cōmisisset prout dicte filie perdēdūt atth̄ dicte filie nullū cōmodū sentirent:qr in illo casu alienationis filie non sunt vocate ad portionē filij alienātis:sed tantūmodo filij masculi heredes instituti qr dictus testator stantibus filijs masculis voluit & disposuit filias a bonis suis exclusas.vt legit in dicto testō.¶Preterea ex quo dict⁹ Joānes primo cōmisit penā alienādo de dictis bonis:nō potuit postea dicta pena cōmitti per dictū Antoniū vt dicit Ang.de are.inst.de exceptio.§.idem si in iudicio.in fi.qui refert idē tenere Bal.in.l.cū proponas.C.de pactis.

10 ¶†Ad decimū quesitū dico qđ lz in dicto testō ipse Jacobus testator instituerit dictū Joānē eius filiū in dictis bonis donatis sub pactis & ↄditionibus in dicta donatione adiectis.in qua donatiōe inter cetera pacta fuit actū qđ dict⁹ Joānes de dictis bonis donatis posset alienare & disponere inuita & in morte pro libito sue volūtatis &c.Dico qđ illud pactū nō prodest dictis filiabus obstāte substōne de ipsis bonis facta in personā dicti Antonij qr aliter dicta substitutio nullū effectū haberet nec de aliquo operaret prout th̄ opari deberet:qr verba in testamētis de aliquo opari debēt iuxta dictā.l.si qñ.ff.de leg.ij.& in cōtractibus etiā de aliquo opari debēt verba in.l.si stipulatus.ff. de vsur. Et sic in priuilegijs debent verba de aliquo operari.ff.ad municipales.l.j. et in.c.in his.& in.c.si papa.eo.ti.lib.vj.maxime cū dicta substitutio in dictis bonis donatis valuerit vt plene dixi supra in primo quesito.

¶Ad vndecimū qsitū si actio dictis filiab⁹ Joānis cōpeteret agēdi ad supplemētū ꝓut nō facit vt.S.in sexto q̄sito.dixi an illo casu dicte filie bene agāt ad dictū supplemētū legitime insolidū ↄtra dictū Antoniū cū ipse nō sit heres insolidū:sed sunt quatuor heredes:circa hoc sunt varie opiniones.Qr Bar.in.l.in quartā.ff.ad legē falci.dicit ab olb⁹ tā heredib⁹ q̄ a legatarijs esse petēdū. Sz dicta.l.oimodo.C.de inoff.test.probat ↄtrariū fm Rapha.fulgosiū vcz qđ a solis heredib⁹.Et hoc videtur probabilius per.l.j.§.si heres institutus.ff. ad trebel.& istā partē sequit dñs meus dñs Joānes de grossis.in.d.l.oimodo.in glo. super verbo licebit.in fine.

¶Summarium.

1 ¶Exceptionē non numerate dotis quis & qñ opponere possit.
2 Querela non numerate dotis post decenniū non admittitur.
3 Confessio cū promissione de restituendo inducit tacitā donationē.
4 Donatio inter virū & vxorē non est in omni casu prohibita.
5 Dominium rei non queritur ex diuersis causis.
6 Appellatio in scriptis fieri debet.

¶Consilium.cciiij.

In causa nobilis margarete de marolis appellā
te contra Joannē martelli al's brondelli de voy
rone et eius consortes appellantes videtur in-
dubitanter per dñm iudicē a quo bene fuisse iu
dicatū ꝛ per dictos appellantes male fuisse ap-
pellatum causis ꝛ rationibus subscriptis. ¶ Pri
mo qꝛ post instrumentū dotale contractus matrimonij Joan-
nete ꝛ michaelis pellerij coniugum in qua dicta Joāneta con
stituit in dotē dicto michaeli eius marito .xc. flore. auri dictus
michael maritus confessus fuit habuisse de dote dicte Joāne-
te eius vxoris primo .lx. floreñ. auri. item plus in eodem instrꝫ
mēto .xxv. floreñ. auri ex causa mutui. item plus in alio instrꝫ
mento dictus michael maritus ꝛ Frāciscus peleti eius pater
de dicta dote confessi fuerunt se habuisse nouē floreñ. auri. Et
licet dictus michael marit⁹ in donatione quā ipse post dictas
confessiones fecit de oibus bonis suis Joannete eius sorori ꝛ
Joanni brondelli eius nepoti ipse michael cum iuramēto as-
seruerit ꝛ affirmauerit de dicta dote eius vxoris non recepisse
nisi .xij. flore. cum dimidio auri opponēdo dictus Joānes brō
delli exceptionē nō numerate dotis: ipse tñ brondelli illā ex-
ceptionē opponere non pōt de iure ꝛ tenetur proterea ipse brō
delli ad solutionē dictarū summarum confessatarum habuisse
per dictum michaelem maritum quondam dicte Joannete.

1 ¶ † Et quod non debeat ipse brondelli audiri opponendo di-
ctam exceptionem non numerate dotis causante duplici con
tractu vꝫ constitutionis dotis ꝛ confessionum per dictum mi
chaelem factarum de exceptione dicte dotis. tex. est ad literā [a]
in .l. in contractibus. §. j. C. de non numerata pec. ita dicit ꝛ te-
net in istis terminis Jo. an. in addi. spec. in rub. de dona. inter
vi. ꝛ vxo. ¶ Nec de aliquo operaṫ dictū iuramentū in dicto cō-
tractu donationis per dictū michaelē prestitū: qꝛ illud iuramē
tū quo ad hoc est ꝯtra primū iuramentū in dictis cōtractibus
cōfessionū receptionis dotis prestitū: ꝛ propterea nō valet di-
ctum scdm iuramentū cōtra primū prestitū. vt in. c. veniens. in
fi. de iureiu. ꝛ no. gl. Jo. an. in. c. licet. eo. ti. lib. vj. ¶ Maxime qꝛ
dictū primū iuramentū erat licitū ꝛ poterat seruari sine interi
tu salutis eterne: ideo seruandū iuxta. c. cū contingat. de iure-
iur. ideo non valet scdm iuramentum per dictum. c. veniens.

a ¶ Tex. est a ad lrā. ꝫ vid sup hoc Jaco. de put. ff. sol. ma. in. l. his. §. si vir. ꝛ vide l sing. meis. fo. ccl. verso.

2 ¶ † Scdo qꝛ vt pbaṫ in pcessu matrimoniū inter dictū michae
lē ꝛ Joānetā cōiuges durauit non solū decē annis. imo ꝛ .xxx.
annis ꝛ vltra vt fatenṫ dicti brōdelli ꝛ durādi in eoꝝ articulis
quo mrīmonio durāte dict⁹ michael marit⁹ nō querelauit nec
opposuit exceptionē nō numerate dotis ꝯstāte mrīmonio. Jō
lapsu dicti tpis ꝛ minoris vꝫ .x. annoꝝ dictus michael ꝛ eius
heredes sunt exclusi ab illa querela nō numerate dotis. p tex.
in aut. qd locū circa mediū: ibi si decēnium trāsierit. C. de dote
cau. ꝛ nō numera. ꝛ idē ibi dicit do. Azo tuba veritatis. ¶ Nec
obstat si dicaṫ qd dictus Michael maritus in donatione oim
bonoꝝ suoꝝ facta dicto Joāni brondelli ꝛ Joannete matris
dicti brondelli ipse michael marit⁹ cū iuramēto dixit qd de. dꝫ

etiã summis dotalib⁹ p eū cõfessatis habuisse: ipe n̄ habuit nisi. xij. flore n̄. auri cū dimidio. ¶ Quia ad hoc patet duplex respõsio. P͂mo qd̄ dictus michael illa verba dicit post decez annos a tpo͛e cõtractus eo͛ꝝ matrimonij: quo lapsu decem anno͛ꝝ fuit ipse michael maritus exclusus a dicta querela sine exceptione nō numerate dotis vt dicit tex. in dicta autē. qd̄ locū. Uel secūdo potest dici ꝛ responderi qd̄ illa verba extraiudicialiter dicta non fuerunt in iudicio postea deducta siue opposita per dictum michaelem dicta eius vxo͛e vocata ꝛ quo͛ꝝ intererat. ¶ Ideo per illa verba extra iudicium p͛olata non videtur ipse michael querelasse de dicta nō numeratione ex aduerso p͛etensa. arg. eo͛ꝝ q̄ legunt̄ in. l. amplius nō peti. circa fi. ff. rē ratā habe. Restat ergo verū qd̄ cum ipse michael maritus nō opposuerit dotē nō fuisse sibi in totū numeratā infra x. annos a tpe sui cõtractus matrimonij. qd̄ ei⁹ heredes nō potuerūt postea opponere illam exceptionē nō numerate dotis per dictam autēn. quod locū. C. de dote cau. ꝛ non numerata.
5 ¶ † Tertio quia posito ꝛ non concesso qd̄ ipse michael querelasset iudicialiter infra tempus iuris sup͛a declaratuz adhuc sibi nō p͛ofuisset: q͛ si pecunia nō fuisset numerata p͛out ipse michael seu ei⁹ heredes p͛etēdūt cõfessus fuit nihilominus ipse michael dictas pecuniarū sūmas sup dicta dote recuperasse ꝛ p͛misit cū iuramēto illas restituere dicte Joannete ei⁹ vxo͛i casu restitutiõis dotis adueniēte q̄ p͛tensa indebita cõfessio cū p͛missione de restituēdo inducit saltim p̄sumptā ꝛ tacitā donationē. arg. l. cāpanus ff. de operis liberto͛ꝝ. Et q̄ donatio licet in virū ꝛ vxorē iuris cõis dispositione esset imp͛obata fuit tñ iuramēto ꝯfirmata ꝛ valuit. Ita dicit ꝛ tz bar. in. l. si qs p͛ eo. ff. de fideiusso͛ib⁹: ꝛ in. l. seruus augeri⁹. ff. ad. l. fal. Idē tz hēri. de bouēco i aut. sacra. C. si aduersus vēditionē in sua repetitiõe: ꝛ sequunt̄ cõiter doct. ꝛ habēt necesse stare ipsi b͛ondelli ꝛ eius mater iuramēto dicti michaelis: ꝛ dictas summas dotales restituere dicte Joãnete vxo͛i dicti michaelis seu dicte margarite de marolis cām hñti a dicta Joãneta relicta dicti michaelis iuxta iura ta p dictū michaelē p aut. qd̄ obtinet. C. de p͛ba. ꝛ p̄cise debēt ad hec cogi vigo͛re dicti iuramēti vt dicit gl. in. l. si pecuniā. ð cõdi. ob cām. cū dicti b͛ōdelli ꝛ ei⁹ mater se p͛tēdāt heredes ab intestato dicti quondā michaelis i eo͛ꝝ cõparitiõe circa finē p͛cessus tradita incipiēte: q͛ nobilis margarita ꝛc. ¶ Nec obstat. l. q̄ testamētū. ff. de p͛batiõib⁹ ex aduerso allegata: q͛ loquit̄ in personis incapacibus ꝛ totaliter p͛hibitis.
4 ¶ † Sed in casu isto donatio inter virū ꝛ vxorē nō est oĩno p͛hibita: q͛ in multis casib⁹ est de iure p͛missa: ꝛ iter ceteros casus est permissa ꝛ valida cū iuramēto vt tenet Bartol⁹ expresse in locis sup͛a allegatis. quē sequit̄ hēri. de bouēco in dicta sua repetitiõe. ꝛ sequunt̄ cõiter doc. ¶ Itē et morte donātis ꝯfirmat̄ donatio iter virū ꝛ vxo͛ē. l. papi. ff. de dona. iter virū et vxo͛ē. cū simi. q̄ ab initio nō valuit iuxta. l. donatiões. la. j. C. de do. inter virū et vxo. Ideo nō est oĩno p͛hibita. ꝛ nō debet dici talis cõtract⁹ donatiõis fact⁹ fuisse inter p̄sonas oĩno incapaces: ideo nō habet locū hoc casu dicta. l. qui tēstamētum. ff. de p͛ba. ꝛ ista est vna solutio quā recitat glo. in. l. nō dubiū. C. de legib⁹ sup verbo p͛o infectis. in p͛in. ¶ Sed contra opinionē Bart. ꝛ sequacium. qd̄ donatio nō confirmatur iuramento. facit dicta. l. nō dubiū. C. de legib⁹. vbi iuramentum contra dispositionē legis p͛estitum non valet nec est seruandum. Sed dic quod illa. l. nō dubium loquitur quando lex p͛ohibet cõtractum fieri p͛ocedendo vlterius factum annullando: tunc iuramentum de nullo operat̄ ita dicit ꝛ concludit glo. magna super verbo p͛o infectis. ¶ Sed imperato͛ in dicta. l. donationes licet p͛ohibeat donationes inter coniuges fieri: nō tamen p͛ogreditur vlterius factas annullando: ideo tales donationes facte valent vt ibi vult glo. etiā de iure canonico. per. c. cū cõtingat. de iureiur. cum simi. et

5 hoc tenēt Bar. de bon. ⁊ cōiter docto. ¶ † Quarto qr dictus brondelli nullū ius nullūq; dñiū hꝫ in dicta domo: nō prio vigore dctē dōatōis sibi facte p dictū michaelē: nō ēt scdo tāq; heres ab itestato dicti michaelis vt ipse brōdelli ptēdit in sua cōparatiōe circa finē pcessus icipiēte qr nobilis margarita ⁊c. Qr dñium vni° rei nō pōt q̄ri seu acq̄ri ex diuersis causis sine titulis. iij. §. ex plurib° causis circa fi. ff. de acq. pos. ¶ † Quinto est

6 aduertēdū qđ snīa a qua ex aduerso ptēdit appellatū fuit lata sup possessorio reintegrāde ⁊ a qua ppterea erat in scriptis appellādū ⁊ cause ptēsi grauaminis declarāde: cū illa snīa super momētanea possessiōe lata cēseri debeat interlocutoria vt plene p Bar. in. l. ij. ff. de appel. recipiē. ⁊ tetigi sup statuto dalphinali si qs. in gl. sup v̄bo cessante appellatiōe: ⁊ cū non fuerit in scriptis appellatū dicta appellatio partis aduerse est inualida et deserta. iuxta. c. cordi. de appellatio. lib. vj. ¶ Et si posset dici hr̄e vim diffinitiue causante hypothecaria[a] actiōe ibi declarata: erat nihilomin° in scriptis appellādū ab illa interlocutoria etiā si habuisset vim diffinitiue. vt dicit ⁊ tꝫ expsse Joannes monach° in. c. cupiētes. in. §. qđ si p. xx. dies. de elec. lib. vj. circa fi. ibi: sed pone appellatū est ab interlocutoria q̄ hꝫ vim diffinitiue ⁊c. in gl. sup v̄bo priuatos. Idē tꝫ Frācis. de zaba. in cle. appellāti. de appel. ¶ Quo aūt ad operatoriū ꝯstat indubitāter ipm operatoriū spectare iure dñij seu q̄si dicte margarite causis deductis ⁊ pbatis in processu: ⁊ maxime in cōparatione articulata dicte margarite incipiente ad demonstrandum ⁊c. et ibi sufficiat remissio: res est clara.

[a] ¶ Hypothecaria. de a hoc vide in lxix. ꝯsi. meorū circa q̄ntū quesitum.

¶ Summarium.

1 ☞ Processus actorum principalium q̄n possit dici nullus.
2 Ordinatio facta per locūtenentem iudicis q̄n nulla dici possit.
3 Accessorium sequitur suum principale.
4 Concesso aliquo conceduntur omnia sine quibus illud expediri nequit.
5 Iudex recusatus in causa procedens videtur se competentem pronunciasse.
6 Consequenti in esse posito ponitur omne eius necessariū antecedens.
7 Pronunciatio seu ordinatio quelibet facta in executione diffinitiue interlocutoria censeri debet.
8 Appellans ab executione sententie causam appellandi debet appellationi inserere.
9 Pignoratio facta die feriata an dicatur nulla.
10 Executio sententie fieri potest feriato die.
11 Appellatio coram iudice potest interponi feriato die.
12 Confessio que fit in figura iudicij die feriato potest fieri.
13 Citatio die feriato ad diem non feriatam fieri potest.
14 Feriato die que fieri possint. ⁊ nu. seq.
19 Appellatio quando deserta dicatur.
20 Nullitas deseri censetur si appellatio deseratur.
21 Clausula ex certa scientia ⁊ motu proprio quid operetur.
22 Missio in possessionē q̄n per modū attentati possit reuocari.

23 Rescripta principũ debẽt intelligi scd̃m intentionẽ eorum.
24 Dispensatio nõ valet, facta non, vocatis, his quatuor interest.
25 Iuramentũ validat pacta al's inualida.

¶ Consilium.ccv.

Circa ꝓcessum vẽtilatũ in curia parlamẽti inter dñm grenihani temere appellantẽ ex vna parte. Et dñm guidonẽ pape legũ doctorẽ appellatũ ex altera: est aduertendũ ꝑ spectabiles dños ipsi⁹ curie parlamẽti ius dicturos ꝙ in ipsa causa appellationis non agit̃ inter dictas partes in dicto ꝓcessu nisi de iurisditione molẽdinis paratorijs ꝛ bãno vini loci ꝛ mandamẽti sancti albani.

¶ Quia alia bona ꝛ iura que ipse dñs guido habet de iuribus ꝛ pertinentijs dictorũ loci ꝛ mandamẽti sancti albani vꝫ vintenum formagiũ ꝛ decẽ grossi annuales super dictis paratorijs tenuit et possedit dictus dominus Guido. xxxvj. annis proxime lapsis ꝛ vltra.

¶ Adhucq̃ꝫ tenet ꝛ possidet pacifice ꝛ quiete absq̃ꝫ aliquali controuersia.

¶ Qꝛ de his dict⁹ dñs grenihani nunq̃ꝫ aliquã litẽ mouit cõtra dñm Guidonẽ neq̃ꝫ cõtra bastardũ valentineñ. a quo causam hꝫ ipse dñs guido vt etiã declarauit ipse dñs Guido in ꝓcessu dicte cause appellationis. fol. cclvij. ꝛ in ꝓcessu bastardi. fo. xxviij. in. j. ar. exceptionũ dicti dñi Guidonis. Ideo circa illa bona supra ꝓxime mẽtionata nihil inferius tanget̃ respectu dñi grenihani: sed tm̃modo infra tanget̃ de materia hui⁹ ꝓcessus cause appellationis dñi grenihani q̃incipit. fo. ccxxxix. videlicet respectu iurisditionis molẽdinorũ paratoriorꝫ ꝛ bãni dicti loci sc̃ti albani: de quib⁹ in dicta causa appellatiõis agitur: ꝛ non de alijs bonis de quib⁹ nõ agit̃. ¶ Pro cui⁹ materie ꝓcessus dicte cause appellationis declaratione ꝛ iuris dicti dñi guidonis viderent̃ in iure examinãda quesita subscripta: vt etiã appareat dictũ dñm grenihani temerarie ꝛ sine grauamine appellasse. ¶ Primo si processus actorũ principaliũ insertus in processu dicte cause appellationis. fo. xx. factus corã iudice dalphi. buxi seu ei⁹ locũ teneñ. a quo fuit appellatũ possit de nullitate redargui ex aliquo capite.

¶ Scd̃o si ordinatio iudicis buxi q̃ cõcessit domino guidoni literas expeditionis dictorũ bonorũ inquantatorũ possit dici nulliter facta.

¶ Tertio si ordinatio dicti dñi iudicis buxi seu eius locũteñ. inserta in dicto ꝓcessu cause appellationis. fo. xl. qui cõcessit dicto dño guidoni literas expeditionis dictorũ bonorũ inquantatorũ a quo dictus dñs. grenihani dicitur appellasse sit interlocutoria vel diffinitiua. ¶ Quarto si ex eo ꝙ pignoratio dictorũ bonorꝫ inquãtatorꝫ facta die. vj. mẽsis maij: que dies pretendit̃ feriata possit dici inualida. ¶ Quinto si dicta appellatio dñi grenihani fuerit ꝛ dici possit deserta. ¶ Sexto ꝛ si que nullitates possent dici interuenisse in expletis in hac causa ꝑ parte dicti dñi Guidonis ꝓductis an ip̃e dñs guido fuerit releuatus ab eisdẽ per rescriptũ dalphi. in ꝓcessu ꝑ parte dicti dñi Guidonis productũ ꝛ insertũ in ꝓcessu. f. ccxcij. verso. ¶ Septimo si ꝑ p̄sentẽ ꝓcessum appareat ꝙ dict⁹ dñs grenihani teneret̃ dicto lãcelloto bastardo a quo ip̃e dñs Guido causam habet in. ccclx. flore. auri ꝑ quib⁹ dicta bona de qb⁹ agit̃ fuerãt inquãtata. ¶ Octauo si missio in possessionẽ dictorũ bonorũ inquãtatorꝫ debeat per modũ attẽtati reuocari vt p̄tẽdit ip̃e dñs grenihanij. ¶ Nono si ꝓcessus dicti bastardi valeñ. huic ꝓcessui appellatiõis adiũct⁹ in aliquo p̄iudicet dicto domino Guidoni. ¶ Ad p̄mũ q̃situ si ꝓcessus actorũ p̄ncipaliũ curie buxi insert⁹
1 in ꝓcessu dicte cause appellatiõis dñi grenihani fo. xx. dici possit null⁹. Et clarũ est ꝙ nõ. Primo qꝛ in ipso ꝓcessu ꝯstat de locũtenẽtia dñi antonij bucheti corã quo fuit ip̃e ꝓcessus format⁹: ꝛ q̃ ꝓtulit ordinationẽ a qua dꝛ appellatũ. Tũ

q: in ipsis actis principalib⁹ cōstat de potestate Joannis boni hois pcurato-
ris substituti dicti dñi grenihani in pcessu buxi.fo.xxiij.verso.q dictā causam
cōduxit vt pcurator substitut⁹ dicti dñi grenihani. Et in pcessu cause appella
tiōis circa principiū fo.xj. verso.cōstat de potestate bernardi barasti q substi-
tuit dictū Joānē boni hois.itē etiā in ipsis actis principalib⁹ curie buxi cōstat
de mādato philippi durati q dictā causam cōduxit in dicta curia buxi p dicto
lācceloto bastardo valētinēsi.Jtē de potestate dicti dñi Guidonis in dicta cau-
sa in curia buxi interuenti satis cōstat q: ipse dñs in causa ibi psonaliter cōpa
ratiōis ex nullo capite pōt dici dict⁹ pcessus curie buxi null⁹ sed est validus:ꝛ
2 hoc de primo quesito.¶†Ad secundū quesitū si ordinatio dicti dñi locūteñ.cu-
rie buxi inserta in causa appellatiōis fo.xl. qui cōcessit dicto dño Guidoni lite
ras p̄cisas expeditionis dictorū bonorū inquantatorū de quib⁹ agitur a qua
ordinatione dict⁹ dñs grenihani dicit appellasse possit dici nullite racta.ꝛ Ad
istud q̄sitū patet clara respōsio q nō possit dici nulla. Nō p̄mo ex illo capite vt
p̄tēdit dict⁹ dñs grenihani q hec curia parlamēti que cōcessit literas precisas
debiti principalis cognoscere debebat de facto inquātū ꝛ nō iudex curie buxi.
Q: dict⁹ dñs grenihani fuit prim⁹ in causa quare materia dictorū inquātuū
fuit tractata in dicta curia buxi. Nā dict⁹ dñs grenihani factis inquātib⁹ fe-
cit citari dictū lancellotū corā dicto iudice buxi visurū extimari dicta bona in-
quātata p probos eligēdos:p iudicē dicte curie buxi vt cōstati iteris citatorijs
insertis in pcessu buxi. fo.xxvij.verso.ꝛ sic ip̄e dñs grenihani ad eūdo dictum
iudicē buxi ei⁹ iurisditionē prorogauit.l.ij.in principio.ff.de iudicijs.quā iuris
ditionē de psona ad personā vcʒ a dñis de parlamēto ad dictū iudicē dalphi-
nalē buxi prогare potuit dict⁹ dñs grenihani iuxta.l.j.ff.de iudi. ¶Maxime
cū ip̄e iudex buxi al's haberet iurisditionē ordinariā vt est notoriū iuxta.l.p̄ua
torū cōsensus.C.de iuris.om.iudi. ꝛ in.c.p.ꝛ.g.extra de offi. ꝛ in.l.si qs ex con-
sensu.C.de epi.audi.Jō dict⁹ iudex buxi fuit iudex cōpetens cōsensu olim par-
tiū debitorū ꝛ creditorū ꝛ dicti dñi Guidonis interuēti qui,nō,recusauerūt di-
ciū iudicē sed corā eo litigādo saltim tacite cōsenserunt in eū ꝛ iurisditionem
in eū prorogauerūt.iuxta.l.si cōuenit.ff.de iuris.om.iudi.cum ibi not.ꝛ in.d.l.
si quis ex cōsensu.¶Et si dicat q dict⁹ dñs grenihani progauit iurisditionē
dicti iudicis buxi respectu estimationis fiēde dictorū bonorū inquantatorū ꝛ
nō respectu ipsorū bonorū inquātatorū vt p̄tēdit dict⁹ dñs grenihani.Ad hoc
respōdet.q imo etiā respectu expeditionis dictorū bonorū inquantatorū ipse
iudex buxi fuit iudex cōpetēs vigore dicte progationis iurisditionis.Q: cum
aliquid cōcedit eius accessoriū ꝛ connexū etiā cōcessum esse videtur. vt in.c.ij.
requiris.cū ibi no.per glos.de appella.¶Hinc est q dñs archi.dicit q si causa
appellatiōis cōmittatur simpliciter alicui auditori ipse auditor etiā de nulli-
tate sentētie tanq̄ accessoria poterit cognoscere vt dicit ipse archi.in.c.cordi.
de appel.lib.vj.super verbo de partiū ꝛc. ꝛ p hoc facit.l.j.ꝛ ibi doct.C. quando
prouo.non est necesse. ¶Dicit etiā de zabarellis post doc. in.c.si laicus iudex
de sentē.excō.lib.vj.q licet tex.ibi non loquat nisi de titulo clericali tñ ipse iu-
dex ecclesiastic⁹ debet etiā de habitu cognoscere cū sit accessorius ad titulū.Ad
propositū ergo cū expeditiōe dictorū bonorū fuerit accessoria ad dictā estimā
q: facta estimatiōe cōsueuerūt de stilo curiarū bona expediri creditori seu em-
ptori vel cessionario ipsoꝝ bonoꝝ inquātatorū iuxta estimā.Jō ipse iudex bu-
xi de dicta expeditiōe dictorū bonorū facta dicto dño guidoni cessionario tāq̄
accessoriis cognoscere de iure potuit ꝛ literas expeditionis ipsorū bonorū cōce
5 dere iuxta estimā factā.†Etiā q: accessoriū cōsuenit sequi naturā sui principa
lis vt in.c.accessoriū de re.iu.cū multis simi,¶Et p hoc bñ facit in simili qd di

rit Pet.Jac.in tit.de cõdi.ex lege q̃ oritur ex literarum obli.circa fi.ibi.Item est notandũ q̃d si iudex superior ꝓrimus ad quẽ appellatur ꝛc.vbi dicit q̃d iudex appellationis corã quo agitur de nullitate sñie tantũmodo põt etiã de negocio principali cognoscere:ꝛ iudicare.idem etiã tenet ipse Pe.Jac.in tit.de cõstituta pec.in materia libelli appellatiõis.ibi:ꝛ no.q̃d nedũ ille idẽ iudex q̃ sententiã ꝛc.q: ad officium iuditis spectat lites dirimere.vt ibi dicit ipse Pe.Jac. ❡Preterea dict⁹ dñs grenihani in sua cedula incipiẽte ꝑstato ꝛc.tradita in dicta curia buri.fo.xxx.verso.in fine ipsi⁹ cõparitionis.ibi:tũc ꝛ in eũ casum se offert ꝛc.se obtulit ipse dñs grenihani plurisvalentiã estime fiẽde recipere fcã estimatiõe ꝑ probos.Ex quo ꝑpterea sequit̃ q̃d ipse dñs grenihani ex hoc alio capite prorogauit iurisditionẽ dicti iudicis buri etiã respectu expeditionis dictoꝝ bonoꝝ inquãtatoꝝ.Quia nõ poterat dicto dño grenihani plurisvalentia solui nisi ipsa bona expedirẽtur dicto dño guidoni cessionario emptoris dictorum bonoꝝ inquãtatoꝝ.

4 †Quia q̃n alicui aliq̃d cõceditur oĩa videtur ei ꝯcessa sine quib⁹ res cõcessa expediri nõ potest.arg.l.ad legatũ.ꝛ in.l.ad rẽ mobilem.ff.de procu.Ideo dictus dñs iudex buri debuit ꝯcedere dictas literas precisas expeditionis dictoꝝ bonoꝝ dicto dño Guidoni prout fecit ipse iudex:q: aliter asserta plurisvalentia nõ poterat dicto dño grenihani solui. ❡Respectu aũt dicte pretense plurisvalẽtie est aduertẽdũ q̃d nõ reperit̃ aliq̃ plurisvalentia.Sed dz adhuc ipse dñs grenihani dicto dño guidoni quinquaginta florenos monete pape.Ratio q: dicta bona fuerũt capta ꝛ inquãtata ꝑ debito.ccclx.floreñ.auri:vt infra declarabit̃ circa sextũ quesitũ qui floreni sunt papales auri boniq̧ legis ꝛ põderis cugni ꝛ signi dñi nostri pape valoris currẽtis tpe trãsactionis facte.M.cccccxxiiij.inserte in processu.fo.ccccviij.❡Quo tpe quilibet dictoꝝ florenoꝝ auri valebat.xv.grossos monete pape tũc currẽtis.Et detractis centũ floreñ.pro q̃nta parte in vtilitatẽ dicti dñi guidonis iuxta stilũ curiarũ ꝛ formã dictarũ literarũ iudicis buri dz dictus dñs grenihani reficere dicto dño Guidoni vez quinquaginta floreñ.monete pape.❡Plus dici põt q̃d dictus dñs grenihani petendo in dicta sua cedula in ꝑcessu curie buri inserta in ꝑcessu ipsi⁹ curie.fo.xxx.verso.dicta bona estimari.Se offerẽdo etiã recipere plurisvalentiam cõsensit saltim tacite vẽditioni dictoꝝ bonoꝝ ꝛ pignorationi ac inquãtibus et expletis in cã pro parte dicti dñi Guidonis productis arg.eoꝝ que legũtur et no.in.l.ad solutionẽ.C.de re iudica.❡Et si dicat̃ q̃d in obligatione quam fecit dictus dñs grenihani volẽdo recipere plurisvalentiã fuerũt adiecta verba sequẽtia vez.Et eo casu quo iudicaret̃ dictus ꝑcessus curie buri bonus ꝛ nõ nullus ꝛc.❡Istud nõ obstat.Nam dictus processus buri nõ fuit iudicatus null⁹:fuitq̧ ꝛ est validus vt declaratũ fuit supra circa primũ quesitum. ❡Tũ quia ipse iudex buri cõcedendo dicto dño Guidoni literas precisas expeditionis dictorum bonoꝝ inquantatoꝝ satis iudicauit ꝛ declarauit ipsum processum bonum ꝛ validũ.Sicut in simili videmus q̃d si epũs inuestiat aliquem de beneficio videtur eum instituisse.per glo.in.c.austeritate.de institutionibus in antiquis.ꝛ Henri.boyc in.c.ex transmissa.de elec.

5 ❡†Facit etiam q̃d dicũt doc.q̃d iudex post recusationem procedendo in causa videtur super competentia iudicis pronunciasse et se esse iudicem competentem in causa:in qua fuerat vt suspectus recusatus vt dicit Joan.ferrarij.in tit.forma opponendi contra iudicem suspectum in glo.super verbis.Nec fuisse iudicem competentem.in.ij.cõl.ꝛ habetur in.c.si a iudice.de appella.lib.vj.et in c.ex parte.lo.ij.de appella.in antiquis.ꝛ no.Bal.in.l.j.C.de ordi.iudi.idem tenet glo.in.l.ij.in.§.sed si dubitetur super verbo tueri.ff.de iudi.ꝛ videtur casus scdm doc.in.l.quod in diem.§.si rationem.ff.de compensa.

¶Oportet ergo necessario dicere qđ dictus iudex buxi cōcedendo literas expe
ditiōis dictoꝝ bonoꝝ inquātatoꝝ dicto dño Guidoni videt̃ ꝓposuisse ꝛ decla-
rasse dictū suū processum bonū ꝛ validū. Qꝛ qui vult vnū vult eius preparato-
rium. l. vbi. ff. ad trebel. ꝛ no. per Cy. in. l. ꝗuis. C. de fideicommis.

6 ¶†Et alibi dꝛ qđ qui vult ꝯñs vult et oē id qđ antecedit sine quo antecedens
esse nō pōt. l. ꝑ herede. §. pe. ff. de acqui. here. Et ecōuerso ꝯcesso antecedēti vide
tur ꝛ ꝯñs ꝯcessum. l. illud. ff. de acqui. here. ꝛ no. ꝓceptor meꝰ do. Jac. de puteo.
in. l. qui totā. in fi. ff. de acqui. here. ¶Non etiā pōt dici dicta ordinatio iudicis
buxi nulla: ex eo qđ in pr̄la dieta in qua dictꝰ dñs Guido corā dicto iudice bu-
xi interuenit ꝛ cōparuit ipse iudex buxi ꝓcessit ad dictā suā ordinationē ordi-
nādo de dictis bonis inquantatis ad estimā ꝓboꝝ expediri dicto dño Guido-
ni cessionario. Qꝛ dictus dñs iudex visis ꝓductis ꝑ dictū dñm Guidonem vcꝫ
inquātibꝰ ꝛ cessione facta per dictū emptorē dicto dño ꝛ aliȷ́s suis iuribꝰ ante
dictā ordinationē ꝓductis corā eo ita ꝓcedere potuit ipse iudex buxi ꝓut pro-
cessit ſm formā ꝛ mentē statutoꝝ dalphinaliū. in ꝓcessu cause appellatiōis ꝓ-
ductoꝝ ꝛ insertoꝝ. fo. ccxxi. verso. q̄ statuta disponūt qđ summarie simpl'r et de
plano ꝓcedāt iudicis omissis etiā iudicioꝝ strepitibꝰ sola facti veritate inspe
cta breuē ꝛ expeditā iustitiā partibꝰ ministrādo ꝛc. ꝑ quo etiā facit cle. sepe. de
verbo. sig. ibi amputat dilationū materiā latā quāto poterit faciat breuiorē ꝛc.
¶Preterea etiā qꝛ ꝓcurator dñi grenihani nō se opposuit aduersus petita per
dictū dñm Guidonē nec petȷ́t copiā ꝓductoꝝ ꝑ dictū dñm Guidonē neqꝫ ter-
minū ad dicendū ꝯ sed petȷ́t in v̄ba sequētia peto prout cōtinet̃ in meis lite-
ris ꝛc. Que litere sunt inserte in dicto ꝓcessu appellationis dñi grenihani. fol.
xxvȷ́. verso. petēdo etiā ita ordinari: iō cū ambe partes peterent suꝑ petitis or-
dinari dictꝰ dñs iudex buxi seu eiꝰ locūten. licite et iuridice potuit ꝓcedere ad
eiꝰ ordinationē cū nulle partes iudicis tūc essent nisi in ꝓnunciādo ꝛ ordinā-
do suꝑ hincinde petitis ꝑ partes: vt ꝑ Inno. in. c. pastoralis. de accu. ¶Et posi
to ꝛ nō cōcesso qđ aliq̄ ꝓtense nullitates subessent ꝓut nō sunt ꝑ supradicta,
¶Adhuc non obstarent dicto dño Guidoni in hac cā appellationis: qꝛ qñ ap-
pellatur ab interlocutoria ꝓut in casu isto iudex ad quē nō potest nec dꝫ cogno
scere de nullitate interlocutorie: vt dicit Inno. in. c. dilecto filio. ex̄ de app. circa
fi. ibi: si aūt ante ꝛc. ¶Et qđ dicta ordinatio a qua appellauit dictus dñs Gre-
nihani sit interlocutoria declarabo plene. j. in tertio quesito. Tū etiā quia ꝛ si
que nullitates subessent fuit ipse dñs Guido releuatꝰ a quibuscūqꝫ ex aduer-
so nullitatibꝰ per rescriptū dalphinale insertū in ꝓcessu appellatiōis insertū.
fo. ccxcȷ́. verso. vt plene infra declarabo circa sextum quesitū. Tum qꝛ dicta ap
pellatio dñi grenihani est deserta vt infra declarabo circa quintū quesituꝫ. Iō
nullitates si q̄ essent sunt deserte tanq̄ accessorie. Ita expresse dicit ꝛ tꝫ Frācis.
de zabarel. in cle. si appellationē. de appellationibꝰ. in qō. fi. ꝛ hoc de scđo q̄sito.
¶Ad tertiū quesitū si dicta ordinatio iudicis buxi inserta in ꝓcessu appellatio
nis. fo. xl. q̄ ꝯcessit dicto dño guidoni literas expeditiōis dictoꝝ bonoꝝ inquā-
tatoꝝ a qua dictus dñs grenihani appellasse dꝛ sit interlocutoria. Ad qđ dicen

7 dum est qđ illa ordinatio est interlocutoria ꝛ nō diffinitiua ꝓtꝫ: † qꝛ ois ꝓnun-
ciatio aut ordinatio facta in executione snīe diffinitiue: vt in casu nr̄o est inter-
locutoria: vt dicit Pe. Jac. in tit. de actio. in factū ex re iudicata. in. §. sed q̄d erit
preses vel alter iudex mixtū ꝛc. ibi. licet secus sit qñ appellat̃ a diffinitiua ꝛc. fa
cit etiā qđ dixit Bar. in. l. si cū exceptione. §. hec aūt actio. in glo. super v̄bo da-
tam. ff. qđ metus cā. ibi dū dicit Bar. qđ licet ab executore nō appelletur: tñ ab
interlocutoria de exequendo bene potest appellari. Et ibi ordinationē de exe-
quendo appellat interlocutoriam.

¶†Plus

8 ¶ † Plus alibi dicit ipse Bar. qd qñ appellatur ab executione snie cã est in appellatiõe inserẽda. ita dicit ipse Bar. in. l. ab executore. in. j. col. ff. de app. vult ergo dicere qd est interlocutoria. Qr in interlocutorijs inserunt cause grauaminis: vt in. c. cordi. de appel. ¶ Et qd pnunciatio siue ordinatio q̃ fit in executionẽ snie diffinitiue sit interlocutoria. tz Bal. in. l. ab executore. C. quoꝝ appel. nõ recipiũtur. ¶ Idẽ etiã dicit Io. fer. in ti. forma appellatiõis ab interlocutoria in glo. pe. in fi. ibi. nã ꝛ hoc fieri cõtingit ꝛc. Et est bona ratio: qꝛ qd snia exequatur p missionẽ in possessionẽ bonoꝝ inquãtatoꝝ in executionẽ snie diffinitiue: vt in casu de quo hic agitur nõ diffinit negociũ principale: sed fit ei9 executio. Ideo ordinatio dicti iudicis buxi nõ põt dici diffinitiua p ea q̃ dicit Spe. in ti. de sentẽ. §. spẽs. in ver. j. ꝛ versi. diffinita. vbi dicit qd diffinitiua est q̃ diffinit principalez qõnẽ q̃ dz ɔtinere absolutionẽ vel cõdẽnationẽ. Idẽ dicit gl. in cle. j. de cã posses. ꝛ ppꝛie. ¶ Et facit etiã qd in simili videmus qd snia super missiõe in possessionẽ ex scđo decreto lata est interlocutoria: lz tribuat ius: vt tenet Bar. in. l. ij. ff. de app. recip. et in. l. si finita. §. iulianus. ꝛ. §. si forte. ff. de dã. infec. ¶ Idem tenet Odofredus in aut. qua in prouincia. C. vbi de crimine agi opoꝛ. Quia in oĩ negocio nõ est nisi vna snia diffinitiua. Et pnũciationes ꝛ ordinationes q̃ pcedunt ꝛ sequunt ante vel post sniam diffinitiuã oẽs sunt interlocutorie p ea q̃ dicit Bar. in. d. l. ij. ff. de app. recipi. ꝛ doc. in locis pꝛealleg. Maxime glo. in. d. cle. j. Ideo dñs grenihani in quodã suo rescripto inserto in pcessu. fo. cccvj. verso. dictã ordinationẽ de qua hic agitur nõ appellat diffinitionẽ: sed eã appellat ordinationẽ fatendo qd est interlocutoria sm etiã cõem vsum loquẽdi: sm quẽ vsuz loquẽdi tales ordinationes interlocutorie appellãtur ꝛ reputãtur. ¶ Et est aduertendũ: qd dictus dñs grenihani tanq̃ appellãs ab interlocutoria scđm stilũ psentis curie parlamẽti pducit in hac cã acta principalia curie dalphinalis buxi: qꝛ si ordinatio a qua ipse dñs grenihani appellauit fuisset diffinitiua ipe dñs Guido tenebatur illa acta principalia pducere. ¶ Sed ad quẽ finem hũc articulũ in iure examinãdi: declarabo ꝛ dicam infra
9 circa octauũ quesitũ: ꝛ hoc de tertio quesito. ¶ † Ad quartũ q̃sitũ si ex eo qd pignoratio dictoꝝ bonoꝝ inquantatoꝝ facta die mẽsis maij q̃ ex aduerso ptenditur feriata possit dici nulliter facta dicta pignoratio. Ad qd dicendũ est dictã pignorationẽ nõ fuisse pter hoc nulliter factã causis ꝛ rationib9 subscriptis. ¶ Primo q: posito ꝛ nõ ɔcesso qd clerus coleret dictũ festũ dicta die sexta maij: agricole tñ ꝛ alij mechanici nõ cõsueuerũt dictũ festũ colere vt deponũt prim9: scđs: quart9: sextus: et septimus testes examinati sup tertio articulo dicti dñi Guidonis incipientiũ vt appareat vobis ꝛc. insertoꝝ in pcessu. fo. cccxvij.

a ¶ Executio sentẽtie si possit fieri executio sentẽtie die feriato. de quo etiã scripsi l decisio. pla. q. ccxv.

10 ¶ † Scđo q: executio snie9 põt fieri etiã die feriato ob honorẽ
8 dei ꝛ sanctoꝝ vt tenet Vincẽ. in. c. fi. extra de iudi. quẽ sequitur Archi. in suo rosario. in. c. sicut. q. q. j. Maxime pignoratio cum in ea nõ interueniat cause cognitio: nec vox preconis vt deponunt testes sup quarto quinto sexto ꝛ septimo dictoꝝ articulo=

rum domini Guidonis.fo.cccxvij.¶ Nec obstat ꝙ videtur voluisse Bar.in.l.ſi.
§.nunciatio.ff.de ope.no.nun.qui vt videt̃ ibi voluisse ꝙ executio ſnīe possit
fieri die feriato ob necessitatē hominū:ſed non ferijs introductis ob honorem
dei.Sed pro cōcordia istorum doctorum considero tres actus qui cōsueuerunt
fieri in executione ſententie.primo pignoratio.ſcd̃o inquātus. tertio missio in
possessionem bonoꝝ inquātatorum.quo ad primū vez pignorationem.⁊ tertiū
quo ad missionem bonorum inquātatorum dico ꝙ illi possunt valide fieri die
feriato ob honorem dei cū in eis non interueniat vox preconis nec actus iudi
ciarius per ea que dicūt Ant.de but.Panor.⁊ Fred.de ſenis in.c.fi.extra de iu
dicijs.Quo ad ſcd̃m vez inquātus dico ꝙ fieri non possunt tali die introducto
in honorem dei:q2 ibi interuenit vox preconis:vt ista latius sunt declarata in
decisionib⁹ curie parlamēti dalphinalis.q.cccv.vbi ſufficiat remissio cā breui-
11 tatis.¶†Tertio q2 die feriato ob honorē dei ⁊ sanctoꝝ pōt appellatio interpo
12 ni corā iudice.tex.cum glo.in.l.j.C.de ferijs.¶†Quarto quia etiā die feriato
ob honorem dei ⁊ sanctoꝝ valet confessio facta in figura iudicij ſm Inno.in.c.
vltra tertiā.de testib⁹.¶Quinto q2 ea q̄ pertinēt ad volūtariam iurisditionē:
vt adoptio:emācipatio:excōicatio:absolutio:⁊ alia que nō requirunt cause co-
gnitionē possunt etiā die feriato ob honorem dei ⁊ sanctoꝝ fieri ⁊ expediri co-
ram iudice ⁊ ꝑ iudicē vt dicit Host.in ſum.in tit.de ferijs.§.qualiter distingua
13 tur.¶†Sexto q2 pōt fieri citatio ꝑ executorem die feriato ob honorem dei ad
diem nō feriatā:vt dicit Jo.an.in.c.fi.de ferijs.⁊ gl.⁊ Archi.c.placita.xv.q.iiij.
et glo.in cle.j.de fo.cōpe.Idem tenent Dy.⁊ Cy.⁊ cōiter doc.in.l.fi.C.de ferijs.
ſi em̄ valeat citatio facta die feriato eadē ratiōne d3 valere pignoratio in qua
14 non interuenit cause cognitio nec vox preconis.¶†Septimo quia die feriato
ob honorem dei potest fieri delegatio ſeu cōmissio cause per iudicē:vt dicit Sa
15 ly.in.d.l.fi.C.de ferijs.¶†Octauo q2 examinatio testiū fieri potest die feriato
ob honorē dei ſi iurauerint die nō feriata:vt no.glo.in cle.j.de offi.delega.
16 ¶†Nono q2 insinuatio donationis pōt corā iudice fieri die feriato ob hono-
rem dei:q2 in ea nō requirit̃ cause cognitio.Ita tenet Jo.an.in addi.Spe.in ti.
de instru.edi.in.§.porro.circa fi.vbi ipse tractat materiā insinuationis.Iō pre-
missis cōsideratis a simili pōt dici ꝙ dicta pignoratio de qua agitur valuerit.
17 ¶†Decimo q2 debitor die feriata ob honorem dei pōt interpellari vt cōstituat̃
in mora q2 nō est actus iudiciari⁹:secus ſi interpellatio fieri deberet iudiciali-
ter.vt dicit Saly.in.l.ſi ex legati cā.ff.de verb.obli.in sua repetitione.⁊ ſi pos-
18 ſit interpellari ꝗ ⁊ pignorari.¶†Undecimo q2 Ant.de butrio in d.c.fi.de iudi.
d̃t ꝙ executio ſnīe pōt fieri ēt die feriato ob honorē dei vel ſctōꝝ vbi fit executio
i re adiudicata:sec⁹ d̃t ipse ſi alie res caperēt̃ ī executiōe iudicat ī qb⁹ reqreret̃
cāe cognitio.⁊ d̃t idē tenere Fre.de ſen.i suis cōsilijs.S3 in pignoratiōe nō req
ritur cause cognitio.igit̃ ⁊c.¶Nec releuat̃ in aliquo dictus dn̄s grenihani per
rescriptū suū dalphinale in ꝓcessu insertū.fo.cccvij.q2 dictū rescriptum fuit di
cto dn̄o grenihani per inaduertentiam concessum vt ipse dn̄s noster tunc dal-
phinus ⁊ nunc rex francie attestatur ⁊ animum suū declarauit in suo alio re-
scripto postea dicto dn̄o guidoni concesso ⁊ in processu producto.fo.ccclxx. ver
so.Et ideo cum dictum aliud rescriptum domini grenihani non processerit ex
certa scientia principis ſed erronee per inaduertentiam sequitur dictū aliud
rescriptum dicto dn̄o grenihani non esse obseruandum:q2 in eo abest consen-
sus ipsi⁹ domini dalphini.pro quo facit.l.ſi procurator meus.in fi.ff.de acqui.
rer.do.cum multis simi.¶Preterea dictus dominus grenihani in dicta sua ap
pellatione in scriptis facta non expressit illam causam ꝙ dicta pignoratio es-
set inualida causante dicta die feriata:ideo illā pretēsam causam in hac causa

appellationis ꝓsequi non potest per tex.in cle.appellanti.de appel. Nã dicta
appellatio fuit emissa ab interlocutoria: vt plene declaraui supra in tertio que-
sito. ¶ Itē nō est curandū qua die fuerit facta dicta pignoratio qꝛ videmus de
stilo curiarū ꝙ fiūt inquantus bonorū absq aliqua pignoratione vt plurimū:
sed inquātanť bona absq alia solēnitate ad electionē creditorū: vt fuit dedu-
ctum in.xxij.arti.dñi guidonis insertorū in processū.fo.cccccxlv.hec de quarto
19 quesito. ¶ †Ad quintū quesitū si dicta appellatio dicti dñi grenihani fuerit ꝛ
dici possit deserta. Ad qđ dicēdū est ꝙ dicta appellatio est deserta vt plene de-
claratur in.xvij.xviij.xix.ꝛ.xx.articu.dicti dñi guidonis incipientiū proceden-
do ꝛc.insertorū in ꝓcessu.fo.cccccxlv. Et super qua desertiōe appellationis do-
min⁹ noster tūc dalphin⁹ ꝛ nunc rex vobis dñis meis hui⁹ venerabilis curie
parlamēti mādat tenore sui rescripti inserti in ꝓcessu. fo.ccclvij.verso.ꝙ super
dicta desertiōe appellationis ꝓnūcietis in obseruātiā statutorū dalphinaliū
insertorum in processu.fo.ccclxij.
¶ Et postq̄ ipse dñs noster Ludouic⁹ fuit rex frācorū iteratovobis mādauit ꝑ
suos parētes literas datas rothomagi die.viij.mēsis Junij.M.cccclxij.ꝙ cau-
se appellationū ꝓsequanť infra iuris tpa.alr̄s eas ꝓnuncietis desertas in ob-
seruantiā dictorū.statutorū que litere regie noue declaratiōis dñi nostri regis
sunt inserte in ꝓcessu fo.iō indubitāter dicta appellatio dñi grenihani debet
20 deserta ꝓnunciari. Et nō solū respectu negotij ꝑncipalis: imo etiā respectu ꝓ-
tensarū ex aduerso nullitatū. †Qꝛ deserta appellatiōe deserit̄ nullitas ſm Frā-
ci.de zabarellis.vt dixi supra circa secundū quesitū.in fi.ꝛ hec de quinto q̄sito.
¶ Ad sextū quesitū in quo querit̄ si que pretēse nullitates in ꝓcessu interuenis-
se dici possent prout tamē nō interuenerūt: an ipse dñs guido fuerit releuat⁹
ab eisdē.ꝛ indubitāter dicendū est ꝙ sic per rescriptū dalphinale pro parte di-
cti dñi guidonis in ꝓcessu productū ꝛ insertū.fo.ccxcij.verso.vt patet ex verbis
dicti rescripti circa fi. ibi ad diffinitionē dictorū processuū procedatis sola fa-
cti veritate inspecta iuris solēnitatib⁹ ꝛ subtilitatib⁹ quibuscunq ex aduerso
oppositis reiectis ipsum supplicantē a dictis pretēsis defectib⁹ iuris solēnita-
tū ex nullitatib⁹ quibuscūq ex plenitudine nostrarū potestatis ꝛ maiestatis
releuātes ex nostra certa sciētia ꝛ motu ꝓprio dicto dño Guidoni cōcedim⁹ in
re scripto stilo curiarū statutis ordinationib⁹: cōstitutionib⁹: literisq si que ex
aduerso impetrenť non obstantib⁹ ꝛc. Et qđ releuamentū ipse dñs noster dal-
phin⁹ ꝯcedere potuit: cū ipē dñs nr̄ dalphin⁹ potuerit iuri positiuo derogare ꝑ
tex.l.c.ꝓposuit.đ ꝯces.ꝑbē.ꝛ no.Jnn.l.c.pastoralis.đ off.dele. Jō nō dꝫ ipē dñs
grenihani vlteri⁹ audiri in ꝯtrariū: sꝫ dꝫ repelli ꝛ silētiū sibi imponi aduersus
illud quod princeps fecit ex sua certa scientia vt in casu nostro. vt dicit Bald.
in glos.sua.quam ipse fecit super lege seu extrauaganti de pace constantie que
incipit imperialis clementie mansuetus ꝛc.in §. si quis autem. ibi admitte-
mus ꝛc. Et dicit Joan.andr.in capitulo venerabiles.de confir.vtili vel inutili
21 †quod illa verba ex certa scientia sunt tante virtutis quod validant gratiam
siue rescriptum aut priuilegium quod alias non valeret. ad quod facit cap̄.j.
in fin.vt lit.penden.
¶ Plus dicit Bald.quod illa verba ex certa scientia in rescriptis principum
adiecta idem operantur quod clausula non obstante tali lege. Jta dicit Bald.
in proemio feudorum circa finem prime diuisionis in questione que incipit.
An rex possit filium suum regem constituere ꝛc.qui allegat.l.idem vlpianus.
ff.de excusa.tutorum.et.l.quidam.ff. de re iudica. Jdem etiam dicit archi.xxij.
questione.ij.in fine.
¶ Et illa verba motu ꝓprio in dicto rescripto adiecta tollūt etiam oēm subreꝑ

ptionē:vt in.c.si motu ꝓprio.de pbē.li.vi.¶Et istis cōsideratis p̄tēsa nullitas dicte pignorationis p̄textu dicte diei feriate.Et oēs alie p̄tense nullitates si q̄ essent sunt euacuate.Licet quo ad dictā diē feriatā nō fuisset necesse obtinere releuamentū cū iure cōi valuisset dicta pignoratio facta dicta die sexta maij: vt plene fuit supra declaratū per nouē rōnes circa quartū quesitū:q: frustra a principe impetraṫ qđ iure cōi cōceditur:⁊ hoc de sexto quesito.¶ Ad septimuz quesitū si per presentē ꝓcessum appareat qđ dict⁹ dñs grenihani tenereṫ dicto lācelloto bastardo i dictis.ccc.⁊.lx.floreñ.auri ꝓ quib⁹ dicta bōa de quib⁹ agiṫ fuerūt capta de pignore ⁊ inꝗ̄tata.Ad quod dicendum est qđ sic vt sequitur.

¶Primo q: dictus dñs grenihani ꝓ bonis paternis.nobilis dalphine ei⁹ sororis ⁊ vxoris dicti bastardi soluere ꝓmisit ⁊ iurauit dicto bastardo quinq̄ milia floreñ.auri papaliū ꝑ solutiones annuales:cxx.floreñ.auri vt constat in instrumento ꝓducto in ꝓcessu cause appellatiōis.fo.lxxxviij.verso.¶Et ex illa ꝓmissione dicto badardo cōpetit actio ad dictos.ccc.⁊.lx.floreñ.auri petēdos et exigēdos:q: antea ip̄a dalphina cōstituerat dictū bastardū ei⁹ virū ꝓcuratorē suū vt in rē suā ad exigendū ⁊ recuperandū iura sibi cōpetentia in dictis suis bonis paternis vt cōstat instrumēto in ꝓcessu inserto.fo.cclxxxv.¶Etiā ex alio capite cōpetebat actio dicto bastardo ad exigendū premissa ⁊ de eisdez disponendi:q: dicta dalphina eidē bastardo eius viro constituerat in dotem omnia bona sua iura ⁊ actiones sibi competentes in dictis suis bonis paternis vt legitur in dicto instrumento.folio.cclxxxv.pro quo.l.si pater.C.de dotis promissione.¶Constat etiam tenore presentis processus de condēnatione contra dictū dñm grenihani q̄ fuit cōdēnat⁹ ad soluēdū dicto lācelloto bastardo.cxx. floreñ. ꝓ vna solutione dictorū quinq̄ miliū florenorū auri ꝑ instrumētū snie insertū in ꝓcessu cause appellatiōis dicti grenihani.fo.lxxx.Que snia inde fuit cōfirmata cōstāte alio instrumēto snie iserto i dicta causa appellatiōis fo.liiij.
¶Itē etiā dictus lācellotus bastardus obtinuit alias literas cōpulsorias et ꝑcisas a pñti curia plamenti cōtra dictū dñm grenihani de summa aliorū.cxx. floreñ.auri ꝓ alia solutiōe tūc efflux̄a dictoꝝ q̄nq̄ miliū florēn.expēsis vt ꝯstat alijs lr̄is in hoc ꝓcessu appellatōis dñi grenihani insertis.fo.lxvj.v̄so.¶Ulterius etiā ⁊ tertio dict⁹ lācellotus bastard⁹ obtinuit alias literas cōpulsorias ⁊ precisas cōtra dictū dñm grenihani ꝓ alia solutione.cxx.floreñ.auri dictoruz quinq̄ miliū florenoꝝ vt cōstat litteris in dicto ꝓcessu cause appellatiōis insertis.fo.lxiij.A quib⁹ snis ⁊ ꝑcisis nō fuit appellatū neq̄ supplicatū ꝑ dictuz dñm grenihani ita qđ trāsierūt i rē iudicatā:ideo dictus dñs iudex bxri a quo eꝫ appellatū iuste ⁊ sancte cōcessit dicto dño Guidoni cessionario litteras expeditionis dictorū bonorū inꝗ̄tatorū eximie proborū vt latius promissa fuerūt deducta ⁊ declarata in articulis dicti dñi Guidonis incipientib⁹ ꝓcedendo in quadam causa ⁊c.insertis in ꝓcessu fo.cccccxlv.Maxime q: dictus dñs Guido dictos.ccc.⁊.lx.florenos auri ꝓ quib⁹ dicta bona erāt inꝗ̄tata soluit dicto bastardo vt cōstat in ꝓcessu dicte cause appellatiōis inserto.fo.lxvj.Et de cōsensu dicte dalphine eius vxoris de cui⁹ cōsensu cōstat in quadā cedula dicte dalphine inserta in dicto processu appellationis.fol.cc.⁊.xx.¶ Nec obstat oppositio partis aduerse dicētis nō potuisse dictā cessionē fieri dicto dño guidoni.Quia immo fieri potuit ⁊ valuit Maxime de stilo ⁊ cōsuetudine curiarū qñ cessio fit ꝑ emptorē i vltimo inꝗ̄tu:vt in casu de quo agiṫ de quib⁹ stylo ⁊ cōsuetudine deponūt q̄nq̄ testes examinati ꝓ parte dicti dñi guidonis sup.xvij.articulorū suoꝝ insertorū in ꝓcessu.fo.cccxvij.Et attestationes dictoꝝ q̄nq̄ testiū vide.fo. cccxxxv. ¶Nō obstat etiā qđ dicta pars aduersa pretēdit dictā cessionē fuisse factā in potētiorē.Q: ꝯtrariū est veritas: q: imo ipse dñs grenihani est potens

dñs vt etiã fatetur ipse dñs grenihani in ꝓhemio suoꝝ̃ articu
loꝝ̃ inserto in processu cause appellationis fol. clviij. vbi ap-
pellat̃ poteñs dñs. Et silr in suis alijs articulis insertis in dicto
ꝓcessu cause appellatiõis. fo. ccviij. ꝛ in multis alijs passib⁹ di
cti ꝓcessus imo etiã est potẽtior ꝙ̃ ipe dñs guido: q: hȝ ipe dñs
grenihani i castris ꝛ alijs ãnuis reuenut ultra. ij. milia florẽn.
vt ẽ notoriũ. Et dict⁹ dñs guido nõ hȝ vicesimã ptẽ vt ẽt ẽ noto
riũ. iõ in hoc casu nõ hȝ locũ rõ ꝓhibitiua q̃re cessiões fieri ꝓhi
beãt̃ i potẽtiorẽ. Alia ẽt rõne valuit dicta cessio causante stilo ꝛ
ꝯsuetudine de quib⁹ deponũt dicti q̃nq̧ testes. fo. cccxxxv. Et
2 hec vident̃ sufficere ꝓ rẽspõsione dicti septimi quesiti. ¶ † Ad
octauũ q̃situ si missio in possessionẽ dictoꝝ bonoꝝ inquãtatoꝝ
de q̃b⁹ in hac causa agit̃ reuocari de iure possit ꝑ modũ attẽta
ti. Q: fuit facta infra. x. dies qui dant̃ ad appellãdũ. qõ videret̃
prima fronte esse ẽfiendũ ꝑ. c. nõ solum. in principio. de appel. li
bro sexto. ¶ Sed contrariũ est veritas q: dictũ. c. nõ solũ in sui
p̃ncipio loquit̃ in snĩa diffinitiua: vt ibi aperit text. Sed aliud
est in interlocutoria. Que põt exequi etiã infra. x. dies qui dãt̃
ad appellãdũ dũmodo nõ fuerit inhibitũ vt in. d. c. nõ solũ. §.
illa vero. ¶ Q: nõ tenet̃ interloquens differre eius executionẽ
post. x. dies sicut diffiniens vt dĩt Jo. an. in nouella. in dicto ca.
nõ solũ. in prin. sup verbo ab eadẽ. ¶ Sȝ ordinatio iudicis bu
xi qui cõcessit dicto dño guidoni literas expeditiõis dictorum
bonoꝝ̃ inq̃tatoꝝ̃ extime ꝓboꝝ̃ nõ est diffinitiua sed interlo-
cutoria. ¶ Q: oẽs ordinationes q̃ fiũt in executionẽ diffinitiue
snĩe sunt interlocutorie cũ in oĩ negocio nõ sit nisi vna snĩa dif
finitiua vt plene hũc passum in iure declaraui supra in tertio
q̃sito. Et nulla fuit facta inhibitio pti neq̧ iudici a quo añ di-
ctã missionẽ in possessionẽ. ¶ Qõ patet q: missio in possessionẽ
dictoꝝ̃ bonoꝝ̃ facta in executionẽ dicte ordinationis fuit fa-
cta die. xiiij. mẽsis octobris. M. cccclxxix. vt cõstat in ꝓcessu ap
pellationis dñi grenihani instrumẽto inserto. fo. lxxvj. Sed nõ
fuerũt cõcesse littere inhibitorie ꝑ parlamẽtũ donec die. vij. no
uẽbris tũc sequẽtis vt patet i dicto ꝓcessu appellatiõis literis
insertis. fo. xiiij. vso. Que nõ fuerũt execute cõtra iudicẽ a quo
donec die. xiiij. eiusdẽ mẽsis nouẽbris vt patet in dicto ꝓcessu
appellatiõis. fo. xvij. nec etiã ꝯtra dictũ dñz guidonẽ donec die
x. dicti mẽsis nouẽbris vt ptȝ in dicto ꝓcessu appellatiõis. fol.
xvj. verso. Et qõ plus est nõ fuit inhibitũ ꝑ dictas literas pla-
menti nisi prima dilatione pẽdẽte. Nec ex post fuit inhibitũ ꝑ
ꝑlamẽtũ ad plenũ i ipa cã appellatõis. Jõ nihil est reuocãdũ ꝑ
modũ attẽtati: cũ nihil fuerit attẽtatũ post ĩhibitiõez iuxta dcm
c. nõ solũ. in §. illa vero. Sed debet differri in euentũ litis vt si
cognoscat̃ male fuisse appellatũ nõ fiet aliqua reuocatio al's se
cus. Cũ fuerit appellatũ ab interlocutoria vt late declaraui in
iure supra in tertio q̃sito. ¶ Et si dicat̃ qõ licet nõ fuerit inhibi
tũ ꝑ hãc curiã ꝑlamenti: attamẽ dictus iudex a quo detulit ap-
pellationi dicti dñi grenihani ex qua delatione iudex a quo vi
a detur a se abdicasse iurisditionem vt dicere voluerũt aliqui.[a]
¶ Sed ad hoc patet clara respõsio. Quia executio dicte ordi-

a ¶ Voluerũt aliqui vt gl. in. d. c. nõ solũ. sup verbo nisi iudex. ꝛ vide ꝺ hoc i ꝯsilijs meis consilio. xlvij.

nationis videlicet missio in possessionē dictorū bonorū de quibus agitur fuit facta ante aliqualē appellationē et sic anteq̄ iudex a quo detulisset dicte appellationi. Qd: ptz qr dicta missio in possessionē fuit facta die .xiiij. octobris. Et dicta appellatio fuit solū interposita coraz iudice a quo die .xvij. eiusdez mensis octobris. ¶ Et nō fuit delatū dicte appellatōis donec die .xx. eiusdē mēsis octobris. ideo dictus dn̄s guido fuit missus in possessionē dictorꝝ bonorꝝ p sex dies anteq̄ fuisset dicte appellationi delatū. Ideo valuit dicta missio in possessionē: et iuridice fieri potuit. Cū dicta ordinatio a qua fuerit interlocutoria vt plene declarani supra in tertio q̄sito. ¶ Preterea posito et nō cōcesso qd fuisset appellatuz a diffinitiua adhuc nō deberēt illa p̄tensa attētata reuocari p viā attētati causis subscriptis. ¶ Primo qr ex actis appet. d. appellationē dn̄i grenihani esse iniustā et a nullo grauamine interpositā fuisse: ideo nō hz locū via attentati vt dicit Inno. in. c. pastoralis. sup verbo suspēdatur. ibi sed si nō est dubiū sed certe appellationē iniustā exequant̄ sniam iudices &c. extra de offi. deleg: hoc idem etiā no. ff. nil no. appel. pen. in glo. itē si patēter appareat quā glo. ibi sequunt̄ Bar. docto. Idē etiā dicit et tenet Ioā. mo. dicēs qd qn̄ est appellatū a diffinitiua et nō est inhibitū qd executio snie nō reuocatur per iudicē appellationis qn̄ cōstat appellationē nullā, vel iniustā. ita dicit ipse Io. mo. in. c. cupientes. in § penultimo. de electione. lib. vj. ¶ Sed dicta appellatio domini grenihani est nulla et iniusta vt. s. late in iure fuit declaratū in precedentibus q̄sitis igit̄ &c. ¶ Secūdo qr si bene attēdatur in materia de qua agitur nō habet locū via attentati. Ex alio capite qr dictus dn̄s grenihani in principio p̄sentis pcessus cause appellationis nō petijt p̄tensa attētata reuocari: sed tantūmodo in ipsa causa appellationis suā petitionē fecit petendo pnunciari male fuisse iudicatū et bene appellatū: vt patet in pcessu appellationis. fo. lij. Sup q̄ petitiōe fuit lis cōtest. per dictū dn̄m guidonē in sua cōparitione inserta in pcessu appellationis. fo. lxxxviij. Et in ipsa causa appellatiōis fuit pcessum vsq̄ ad cōclusionē et renunciationē et assignationē ad diffiniēdū inclusiue vt patet in ipso pcessu cause appellatiōis. fo. cxviij. verso. ¶ Ex quibus infertur qd cū dictus dn̄s grenihani elegerit viā ordinariā petēdo primo cognosci d negocio principali: nō pōt postea post litez ɔtest. et assignationē ad diffiniendum ipse dn̄s grenihani recurrere ad viā extraordinariā: nec aliq̄d debet reuocari ex officio iudicis per modū attētati donec de meritis cause principalis fuerit cognitū. ita dicit et tz Spec. qui dicit se ita in iudicādo obtinuisse in titulo de appella. § penultimo. in versi. sed pone petij. quē sequitur archi. in dicto. c. non solū. de appella. li. vj. ibi: et nota qd si facta est petitio qua petitur snia tāq̄ iniusta reuocari &c. Idē tz expresse bar. in. l. vna. ff. nil. no. appel. pen. Ideo dictus dn̄s grenihani circa dicta pretensa attentata nō est audiēdus. ¶ Nec releuatur in aliquo dictus dn̄s p̄textu cuiusdā sui rescripti i pcessu pducti et inserti. fo. cccvj. vso. i q̄ mandant̄ p̄tēsa attētata reuocari causis subscriptis. Primo qr dictū rescriptū fuit impetratū longe p duos annos et vltra post dictā assignationē factā ad diffiniendū in dicta causa appellationis: de qua assignatione ad diffiniendum constat in dicto processu cause appellationis. folio. cxviij. verso. Ideo tarde: qr reuocatio attētatoris nō pōt peti post lit. cōtest. Et minus post assignationē ad diffiniendū: vt volūt spe. archi. et Bar. in locis. s. proxime allegatis. ¶ Tum qr ipse dn̄s grenihani in dicto suo rescripto tacuit de alio cōtrario rescripto dicti dn̄i guidonis inserto in dicta cā appellationis. fo. cxiij. in quo vobis dn̄is meis mandatur qd in dicta causa appellationis vna cū negocio principali cognoscatis et diffiniatis: ideo simul et semel de vtroq̄ debetis cognoscere et nō separatim: et carere dz ipse dn̄s grenihani impetratis cum in dicto suo rescripto non fecerit

mentionem de alio rescripto dñi Guidonis qđ nō ignorabat ipse dñs greniha
ni:q: fuerat diu longe ante in processu presenti productū. Ideo patet de euidē
ti subreptione rescripti dicti dñi grenihani. per ea que dicit Host. in summa: in
ti. de rescrip. in rubricella qualiter obijciaꝛ cōtra rescriptū. in versi. xcj. ⁊ facit. c.
ceterū. de rescriptis. ¶ Tū etiā q: dictus dñs grenihani in dicto suo rescripto
tacuit qđ ipse elegisset viā ordinariā: qua electione causante fuit ipse exclusus
a via extraordinaria attētatoris. vt. §. fuit declaratū ⁊ allegatū. ideo carere dꝫ
impetratis vt in c. super eo. de coha. clericoꝝ ⁊ mulierū. ⁊ faciūt que dicit Host.
vbi. §. in versi. liij. ¶ Tum q: dñs noster Dalphinꝰ ; dictū rescriptū cōcessit di-
cto dño grenihani per inaduertentiā. ⁊ ita ipse dñs noster Dalph. eius animū
postea declarauit in quodā alio suo rescripto dicto dño Guidoni concesso in-
serto in processu. fo. ccclxx. verso. ¶ Mādādo etiā vobis dñis meis de parlamē
to Dalphinali in eodē rescripto quatenus rescripta ante ea dicto dño Guido-
ni concessa obseruētis: nō obstantibus rescriptis dicto dño grenihani ꝯcessis.
Ideo vti non debet dictꝰ dñs grenihani nec gaudere dicto suo rescripto.

23 ¶ † Quia rescripta principū debent intelligi ꝑm volūtatē principis ꝯcedentis
vt dicit glo. in. c. dilecti filij. extra de decimis. ¶ Sed nulla voluntas principis
apparet respectu rescriptoꝝ dicti dñi grenihani cū ea cōcesserit per inaduertē-
tiā vt. §. proxime declaraꝛ. Ideo vti nec gaudere dꝫ ipse dñs grenihani dicto
suo rescripto ꝯtra volūtatē principis obreptitie ⁊ subreptitie concesso. pro quo
l. si per errorē. C. de iuris ⁊ facti igno. ⁊. l. si ꝓcurator meus. in fi. ff. de acq. re. do.
¶ Ex quibꝰ propterea etiā pꝫ clare dicta pretēsa attētata nō fore reuocāda: sed
dictā cām appellationis cū processibus postea adiunctis cōcernētibus dictos
dños Guidonē ⁊ grenihani, añ oia fore terminādos ⁊ diffiniēdos: ⁊ pronūciā-
dū male appellatū ⁊ bene per iudicē fuisse processum. ¶ Et ꝓpterea dicta pre-
tēsa attenta non fore reuocāda causis etiā ⁊ rōnibus plene declaratis supra in
presenti octauo quesito. ¶ Ideo oibus dicte pēsatis ⁊ cōsideratis ꝓnunciari et
sentētiari dꝫ per dictā curiā parlamēti male: nulliter ⁊ indebite per dictū dñm
grenihani fuisse appellatū: ⁊ propterea petita per eū fieri non debere.

¶ Quo vero ad aliū processum bastardi Valeñ. adiunctum huic processui ap-
pellationis dñi grenihani ⁊ nūc subintro nonū quesitū quo queriꝛ si dictꝰ pro-
cessus bastardi Valeñ. inchoatus cōtra dictū dñm Guidonē in aliquo preiudi
cet dicto dño Guidoni. ¶ Ad qđ dicendū est qđ dictus processus bastardi Va-
leñ. inchoatus contra dictū dñm Guidonē: ⁊ huic ꝓcessui appellatiōis adiun-
ctus nec aliqua in eo deducta nullo mō preiudicaꝛ dicto dño Guidoni respe-
ctu dicti bastardi: nec respectu dicti dñi grenihani cāis ⁊ rōnibus subscriptis.
¶ Primo q: ipse bastardꝰ deducta ⁊ narrata in suo rescripto Dalphinali inser-
to in ꝓcessu. fo. ij. verso. nō iustificauit ꝓut nec iustificare poterat cū fuerit sub-
reptitie ⁊ obreptitie impetratū ⁊ obtentū per dictū bastardū tacita veritate et
expressa falsitate: vt plene fuit declaratū in articulis dicti dñi Guidonis inci-
piētibꝰ exceptiones ⁊c. insertis in dicto ꝓcessu bastardi. fo. xxviij. q̄ articuli ple
ne probanꝛ tā per quinqꝫ literas ⁊ instrumēta per dictū dñm Guidonē ꝓducta
in dicto processu bastardi inserta. fo. lxiij. vsqꝫ fo. xcvj. qđ etiā depositionibꝰ te-
stiū dicti dñi Guidonis insertoꝝ. in processu dicti bastardi. fo. ccccx. ⁊ fo. ccccv.
¶ Scđo q: dictū rescriptū dicto bastardo fuit cōcessum cōditiōaliter per verba
circa finē dicti rescripti descripta ibi. pour veu q̄ lesdictez foy ⁊ sermēt sur ce dō-
nees par le dict lācelot/il soit dispēse par son prelat ⁊c. q: illa verba prouiso ⁊c.
ablatiui absoluti reddunt ibi mandata conditionalia. iuxta. l. a testatore. ff. de
condi. ⁊ demonstra. cum multis simili. qua conditione deficiente prout defecit
deficere dꝫ ⁊ cessare effectus ipsius rescripti. argu. l. que sub ꝯditiōe. ⁊ in. l. fi. ff.

24 de cōdi.insti.cū multis si. ¶ † Sed dictus bastardus non obtinuit cū effectu dispensationē dicti sui iuramēti: qꝛ si fuerit sibi dispensatū vt pretenditur contineri in processu dicti bastardi.fo.ccxxxiij.verso. Nō valuit illa pretensa dispēsatio: qꝛ facta fuit nō vocato dicto dño Guidone cui⁹ intererat. Ideo postea dicto bastardo vocato fuit iudicialiter per sniam diffinitiuam per iudicem cōpetentē annullata ꝛ reuocata vt pꝫ in instrumēto snie inserto in processu.fo.cccccxxxiij.ꝛ de hoc etiā tangā.s. in sexta rōne circa finē. ¶ Tertio qꝛ tpe impetrationis dicti rescripti ipse bastardus erat excōicatus vt pꝫ literis in processu bastardi insertis.fo.cc.ꝛ.vj.ideo non valuit dicta impetratio rescripti.nec eodem gaudere debet iuxta.c.j.de rescrip. lib.vj. ¶ Quarto qꝛ lꝫ dictus bastardus in suis libello et replicationibus pretendat precia bonoꝝ de quibus agit nō habuisse a dicto dño guidone: de contrario tamē apparet per processum. ꝑmo per instrm vēditiōis isertū in ꝓcessu bastardi.f.lxiij.ꝟso. Itē per aliud instrumentū insertū in dicto ꝓcessu.fo.lxxxix.in quib⁹ instrumētis dictus bastard⁹ cōfessus fuit precia dictoꝝ bonoꝝ habuisse a dicto dño Guidone. Et de ipsis precijs dictū dñm Guidonē quittauit cū pacto de vlterius nō petēdo. Ideo nō debuit nec dꝫ audiri dict⁹ bastardus volēdo opponere sine dicere dicta precia sibi non fuisse soluta maxime post biēniū. iuxta.l.in cōtractibus.in prin.C.de non nume.pecu.etiā quia dict⁹ bastardus renūciauit cū iuramēto exceptioni nō numerate pecunie.vt legit in dictis duobus instris. Ideo etiā infra biēniū nō potuisset illā exceptionē nō numerate pecunie opponere vt dicit Jo.fab.insti.de literarum obli.in.§.j.circa fi.in versi.sed querit vltimo ꝛc. ¶ Quinto qꝛ tenore dictoꝝ duoꝝ instrumētoꝝ proxime mentionatoꝝ satis colligit qꝺ a pactis per dictū bastardū in suo libello pretēsis fuit postea per ipsas ptes discussum ꝛ eis renunciatū ꝛ innouatū vt etiā plene fuit deductū ꝛ declaratū in articulis dicti dñi Guidonis isertis in ꝓcessu dicti bastardi.fo.xxviij. ¶ Sexto qꝛ lꝫ nō fuisset innouatum ꝛ discussum a dictis pactionib⁹ prout tñ fuit vt.s.ꝓxime declarat adhuc habuisset iustā cām dictus dñs Guido: qꝛ licitū est aduocato pacisci cū cliētulo de lite ꝓsequēda vsqꝫ ad finē litis.pro quo facit.l.fi.C.de cōdi.ob cām. Etiā sumptib⁹ aduocati ꝛ valet pactū.l.sumpt⁹.in prin.ff.de pac.ꝛ si cliētul⁹ pro ipsa lite ꝓsequenda aliqd aduocato dederit aut dare ꝓmiserit aduocatus illud dꝫ habere siue cā finē accipiat per sniaꝫ siue per amicabilē concordiā per gl.ᵃ in.l.fi.sup verbo ad eū.ff.mādati. Sed dicta cā finē accepit per amicabilē cōcordiā ꝑ dictū bastardū factā cū dicto dño scti Ualerij.ꝑ quā ꝯcordiā et appa ret qꝺ ipse bastardus renūciauit liti ꝛ cāe ꝛ ꝓcessui ꝑ dictū dñꝫ Guidonē ꝯtra dictū dñm scti Ualerij inchoatis ad cām castri noui Dalmaceni vt cōstat in instrumēto in ꝓcessu dicti bastardi producto ꝛ inserto.fo.ccxxv. Ideo si dictus dñs Guido non potuerit dictā cāꝫ castri noui ad finē perducere ꝯtra dictū dñꝫ sancti Ualerij hoc fuit culpa dicti bastardi qui pēdente ꝓcessu inchoato per dictū dñm Guidonē renūciauit ipsi ꝓcessui litiqꝫ

a ¶ Per gl.l a l.fi.ꝺ materia hui⁹ glo. vide ꝑ Spe. in ti. de salarijs ꝟsi. nūc seqꝗt ꝺ aduocatoꝝ salarijs.

et cause. Sequitur propterea qḋ dicta bona de quib⁹ agit̄ pertineāt iusto titulo dicto dño Guidoni per tex.etiam.ꝛ ibi Bar.in.l.j.ꝛ.§.diuus.ff.eo.titu. de varijs et extraordinarijs cog.

¶ Et non obstaret etiā dictis pactionibus si eisdem non fuisset innouatum.l. prima in.§.in honorarijs.ꝛ in.§.si cui.ff.de va.ꝛ extraordi.cog. vbi fit mentio de centum aureis. Quia ad illa iura respōdet̄ tripliciter primo qḋ illa iura loquūtur in taxatione patrocinij per iudicē fienda vbi aliter de conuentione certa salarij non constaret. † Scḋo respondetur qḋ hic operatur iuramentū ad validationem pactorū vbi al's non valerent vt plene tāgitur in decisiōibus parlamēti.q.ccc.et ibi sufficiat remissio cā breuitatis: quia dicta questio continet circa hunc passum sex colūnas papiri magne forme. Et si fuerit super hoc dicto bastardo super iuramento dispensatum illa dispensatio fuit reuocata vt patet in processu instrumento sententie inserto.fo.ccccccxxxij.ꝛ de hoc pleni⁹ tetigi.S.in scḋa rōne vbi de hoc videatur. ¶ Tertio pōt respōderi qḋ in casu de quo in hoc processu agitur non fuit simplex pactū de patrocinio prestādo pro dicto bastardo cōtra dictū dñm sancti Ualerij ad causam repetitiōis dicti castri noui Dalmaceni imo ibi fuit factū aliud pactū vz qḋ ipse dñs Guido dictā causam cōducere debet vsq̄ ad finem sumptibus ꝛ expēsis proprijs dicti dñi Guidonis: vt ibi legit̄. qui dñs Guido in dicto pacto se posuit in periculo exponēdi mille florenos in psecutione dicte cause attenta materia de qua ibi agebat̄ ꝛ attenta potētia dicti dñi sancti Ualerij. Et domini nostri Dalphini qui causaz inchoauerat lz in alio processu separato petendo dictū castrū sibi restitui per dictum dñm sancti Ualerij pro processu pendente inter partem fiscalem ꝛ dictū dñm sancti Ualerij non potuit dictus processus bastardi prosequi: eo q: ipse bastardus renunciauerat suo processui per dictū dñz Guidonem pro ꝛ nōmine dicti bastardi contra dictum dñm sancti Ualerij inchoato vt cōstat dicto instrumēto inserto in processu.fo.ccxxv. ideo non habent locū in casu presentis processus bastardi iura de quibus in.d.§.in honorarijs ꝛ in.c.si cui. ex aduerso allegata: q: casus sunt diuersi ꝛ non aduersi. ¶ Septimo quia dictus bastardus ꝛ Dalphina eius vxor ꝛ eorū liberi ab humanis.xx.annis sunt elapsi decesserūt: et sit̄r petr⁹ berlionis qui processum dicti bastardi prosequebatur. Nec fuit ille processus cōclusus neq̄ in eodē assignatū ad diffiniendum ꝛ nullus est qui dictū processum pro dicto bastardo prosequatur. ¶ Octauo q: dictus dñs grenihani in dicto processu bastardi nunq̄ fecit partem. Et non sine causa quia ibi deducta et producta per dictum dñm Guidonē faciunt ꝯtra intentionē ipsius domini grenihant.

¶ Summarium.

1 Sepultura prelati non requiritur ad validationē electionis successoris.

2 Electio facta ilico prelato mortuo est valida.

¶ Consilium.ccvj.

Circa processum vertentē in curia parlamenti ad cām cure subscripto Hugonis ꝛ Joānis in materia possessorij orta fuit questio si ex eo qḋ habentes gratias expectatiuas a dño nr̄o papa Sixto: ꝛ qui acceptauerunt dictā curā ꝛ se mitti fecerūt in possessionē ipsius cure anteq̄ curatus vltimo defunctus fuisset sepultus si illi habeāt canonicū titulū saltim coloratū vt obtineri possint in materia possessorij. ¶ † Circa hoc repio Panor.l.c.bone.lo.ij.de electio. dicēs hoc mō in gl.ij.dicti.c.nota singulr̄ istā gl.ꝛ nō tradas eā obliuiōi qḋ ad validitatē electiōis necessario nō requirit̄ qḋ pcedat sepultura plati. vñ cadauere adhuc supra terrā manēte pōt pcedi ad electionē futuri pōtificis. in hoc

tn fuerũt diuersitates inter doc.nam Host.ꝛ Uin.ꝛ quidam alij tenuerũt cõtra
istam gl.dicẽtes qđ illud qđ hic dicit papa fuit statutũ in fauorẽ mortui ꝛ pro-
pter honestatẽ.vnde nõ possunt canonici huic iuri renũciare.Sed Inno.Ber.
cõpost Jo.an.Panor.ꝛ cõiter doc.tenent opi.gl.qđ licet sit honestũ vt expectet
prius sepultura prelati.vt in.c.obediẽtibus.lx.di.ꝛ in.c.postq̃.l dist. vbi glos.
dicit qđ a die mortis currit tẽpus eligẽdi.ꝛ dicit Jo.and. qđ melius dixisset ab
hora mortis non excluditur.Ideo debet cõputari in tẽpus triũ mensiũ ab illa
hora mortis:qđ nota bñ.vñ absurdũ esset dicere qđ tẽpus mortis incipiat cur-
rere statim ab hora mortis ꝛ qđ capitulũ non possit eligere nisi post exequias
prelati.nam tp̃s non currit non valẽti agere als eligere in.c. qꝛ diuersitatẽ.de
cõces.pbẽ.ꝛ hec opi.plꝫ dicto dño Panor.vt ipse dicit in.d.c.bone.pro qua opi-
niõe ipse dñs Panor.adducit bonũ tex.in.c.ij.viij.q.j.in fi.vbi dꝛ qđ post obitũ
quiescẽtis clerici hñt ptãtẽ eligẽdi ꝛ ad.c.nullus.xxxix.dist. rñdet qđ de hone-
state.Et eodẽ mõ põt rñderi ad tex.dicti.c.bone qđ in.d.c.bone fuerũt due cãe
cassationis vna.s propter contẽptũ canonici ꝛ alia fuit qꝛ nõ fuerat corp⁹ sepul
ture traditũ:qꝛ honestũ fuisset aliter facere: sed hoc solũ nõ sufficit ad cassatio-
nem electionis vt in simili videmus in vxore que mortuo viro nõ est honestũ
qđ nubat infra annũ luctus:hoc tñ non est necessariũ vt in.c.peñ.ꝛ vlt.de secũ.
nup.Et qñq3 est vtile vt statim post mortẽ puta si canonici timeãt impressionẽ
2 principis.† Cõcludit ergo dñs Panor.vbi.s.qđ valet electio facta statim pre-
lato mortuo etiã nondũ tradito sepulture.¶ Sed si verũ esset prout pars ad-
uersa pretendit qđ dñs Joãnes forestij acceptasset dictam curã vigore sue gra-
tie expectatiue ante mortẽ curati vltimi rectoris nõ valuisset eius acceptatio
iuxta.c.j.de institutionibus.ꝛ facit.c.eũ qui.de prebẽ.lib.vj.Nec per scđam ac-
ceptionẽ potuisset recõualidari gratia sine noua acceptatio vt tenent doc.

¶ Summarium.

1 Uasallus cui fidelitatem prestare debeat mortuo domino pluribus reli-
ctis heredibus.
2 Tenor contractus seruari debet.
3 Obligatio specialis ꝛ limitata extendi non debet.

¶ Consilium.ccvij.

Dominus saornoni diẽsis diocesis decessit pluribus heredibus
relictis si vasalli ipsius dñi saornoni teneant facere homagium ꝛ
fidelitatis sacrm oibus eius heredibus vel vni tãtũmodo. Bal.
monet istã qõnẽ in feu.in ti.si de feudo defuncti militis contro-
1 uersia fuerit inter dñm ꝛ agnatos vasalli.in.c.oẽs filij.† vbi q̃rit
si oibus sit fiẽda fidelitas.an nulli rõne incertitudinis an vero sit
loc⁹ gratificatiõi.iuxta id qđ dꝛ in alia materia.ff.ad silleia.l.si qs in graui.§.si
cũ oẽs.ꝛ.ff.de leg.ij.l.si seruũ.§.si inter.ꝛ dicit ibi ipse dñs Bald. qđ ista qõ fuit
disputata per Py.qui solẽniter allegauit pro ꝛ ↄtra.Et inter cetera assignauit
2 tres rõnes pro parte negatiua.† Prima qꝛ non est recedendũ a tenore ↄtract⁹.
ff.de fideiussorib⁹.l.fideiussores magistratuũ.§.j.ꝛ l.stipulatio ei⁹.Scđa qꝛ nõ
3 dꝫ duri⁹ obligari re⁹ ꝓpter cãꝫ ↄtingẽtẽ in personã creditoris.† Tertia qꝛ spe-
cialis ꝛ limitata obligatio nõ dꝫ extẽdi.Ecõtra ad partẽ affirmatiuã: qꝛ tacite
videt actũ de heredibus ꝛ qꝛ ista obligatio est trãsmissibilis ꝛ trãsmittit tanq̃
indiuiduũ ergo ad oẽs.ꝛ qꝛ ↄtract⁹ dꝫ plene iterpretari.ff.loca.l.q̃ro.ꝛ no.ff.de
eo qđ certo loco.l.centuꝫ capue.Sed quicquid scripserit Py hec questio videt
determinari dicit Bal.vbi.s.per.c imperialẽ.§.preterea ducatus vbi dꝛ qđ rõ-
ne vnius feudi non dꝫ fieri fidelitas nisi vni ꝛ in hoc residet gl.idẽ tꝫ Jaco. de
bello visu.ꝛ adde qđ no.ff.cõi diuidũdo in prin.ibi:ad vnũ nota quod feudum

per diuisionē bonoꝝ pōt ad vnū insolidū peruenire. idē no. C. fa. her. l. familie. idē tenet spec. in ti. de feu. in. §. j. versi. xxix. queritur. licet Bal. nō alleget.

¶ Summarium.

1 ☞ Prioritas temporis attendi debet in beneficialibus.
2 Institutus iniuste ei proderit si possessorio egerit.
3 Inualiditas tituli pretensam infirmat possessionem.

¶ Consilium. ccviij.

In hac causa vertēte corā vobis magnifico dalphinali plamento in materia possessorij retinēde possessionis canonicatus ꝛ prebēde ac sacristie ecclesie beate marie grationopolis olim vacantiū per mortē dn̄i rodulphi de bardonēchia reperiūtur quattuor competitores videlicet dn̄s Joānes buxerie. dn̄s Laurēti⁹ alamādi. dn̄s Guillelm⁹ de briauerone ꝛ dn̄s Guigo boni paris. id querēdum ꝛ in iure examinandū videt̄ quis ipsorū potius ius habeat in petitorio dictorū canonicatus ꝛ eius prebēde ac dicte sacristie: quia potius ius habens in petitorio obtinere debet in dicto possessorio retinēde iuxta. ca. licet. extra de proba. cū ibi no. Et siłr in rebus prophanis vt plene per Cy. ꝛ doc. in. l. vna. C. vti possidetis. ꝛ in. l. si duo. ff. eodē titulo. ¶ Et indubitāter dicendum est qđ dictus dn̄s Joannes buxerie potius ius hꝫ in titulo dictorū canonicatus. ꝛ eius prebēde ac dicte sacristie q: per presentē ꝓcessum reperit̄ qđ de ipsis canonicatu ꝛ eius prebēda ꝛ dicta sacristia primo fuit eidē dn̄o Joāni buxerie facta ꝓuisio ꝛ collatio auctoritate apostolica ꝛ ꝑ executorē apostolicū ad hoc specialiter deputatū videlicet die quinta mēsis ianuarij ꝓxime lapsi vt cōstat supra i processu fo. xxxj. ꝛ folijs sequenti. vsq3. fo. xlij. Alij vero competitores prenominati pretēdūtur titulū habuisse referēdo singula singulis de data posteriori videlicet diei vndecime eiusdē mēsis. Et ideo ipse dn̄s Joānes buxerie habēs ꝓ so titulū per dictā collationē auctoritate apostolica dicta die. v. ianuarij sibi factū fuit ꝛ est potior in iure tanq̄ prior tpe iuxta. c. tibi qui gratiā. de rescrip. lib.
1 vj. † q: prioritas tp̄is etiā in beneficialibus attendit̄ ꝛ attēdi dꝫ iuxta reg. qui prior est tpe. de reg. iur. li. vj. Et siłr in rebus ꝓphanis vt in. l. quotiēs duobus. de rei vēdi. Et tituli p̄tēsi dictoꝝ alioꝝ cōpetitoꝝ postea secuti fuerūt ꝛ sunt inualidi ꝛ nō debēt sortiri effectū ꝑ iura preallegata. Cōsiderato etiā decreto irritante in gratia papali dicti dn̄i Joānis buxerie subiuncto iuxta. c. j. in fi. vt lite pēden. lib. vj. ꝛ vt in dicta gratia facta dicto dn̄o Joanni buxerie legit̄: ipse dn̄s nr̄ papa voluit ip̄m dn̄m Joānē buxerie anteferri. Nec valuit p̄tensa gr̄a papalis dicto dn̄o hugoni bōi paris postea ꝯcessa cū in ea nō fiat specialis mētio de dc̄tā gr̄a dicto dn̄o Joāni buxerie facta ꝑ v̄ba gr̄e dicti dn̄i buxerie ibi. Nulli valet ꝓuideri ꝑ lr̄as apostolicas nō faciētes plenā ꝛ exp̄ssam ac de verbo ad v̄bū de indulto hm̄ōi mētionē ꝛc. Per q̄ v̄ba derogatoria cetere gr̄e nō facientes mētionē exp̄ssam de indulto apostolico dicti dn̄i Joānis buxerie nō valent ꝛ nullū sortiri debēt effectū: iuxta ea q̄ legunt̄ l. j. si quis in ꝓncipio testamēti. ff. de leg. iij. ¶ Etiā respectu dicte sacristie q̄ nō cōsueuit gubernari nec obtineri nisi ꝑ canōicos dicte eccl'ie vt deponūt testes i hac cā examiati. ¶ Et cū ꝑ p̄misa dict⁹ dn̄s Joānes buxerie poti⁹ ius hn̄s i petitorio dictoꝝ canōicat⁹ ꝛ ei⁹ p̄bēde ac dicte sacristie pre ceteris obtinere dꝫ in hac materia possessorij retinēde. iuxta ea q̄ legunt̄ ꝛ notant̄ in. d. c. licet. d' ꝓba. Etiā q: tenore expletorū hinc inde ꝓductorū apparet qđ dictus dn̄s Joānes buxerie primo fuit missus in possessionē realē ꝛ corpalē dictorū canonicat⁹ ꝛ sacristie ꝛ iuriū eorundē: vꝫ dicta die quinta mensis Januarij. Alij vero cōpetitores p̄nominati p̄tendunt̄ fuisse missi in possessionē predictorū. postea die vndecima eiusdē mēsis: q̄ prioritas

adepte possessionis attendi & suffragari dz dicto dño Joanni burerie: & dz tueri & defendi in dicta sua possessione per ea q dicit Host. in sum. in tit. de institu.
2 tis. in. §. fi. ibi caue &c. vbi inquit ipse dñs Host. in hec verba. †Caue tñ qd licet quis iniuste institutus sit: si tñ agit possessorio: bene tuetur ipm possessorio: sz in petitorio hoc nō pdesset. Ista sunt vba dñi Host. Et hoc corroboratur per ea que legūtur & notātur in. c. cū nostris. extra de cōces. preben. vbi licet qs nō habeat verū titulū: sed tm̄modo coloratū dz in sua possessione tueri: licet in casu de quo in hac cā agitur dictus dñs Joannes burerie hābeat verū titulū. vt. s. in prin. psentis cōparitionis fuit declaratū. Et tituli alioꝝ cōpetitoꝝ sint inua
3 lidi p supra declarata. †Et q̄ inualiditas tituli partis aduerse inficit eoꝝ ptensam possessionē & facit eam inualidā iuxta no. per Inno. in. c. ex parte. de resti. spo. quia beneficiū ecclesiasticū nō potest possideri sine canonica institutiōe in c. j. de reg. iur. lib. vj. Et dicti alij cōpetitores nō habentes verū titulū neqꝫ veram possessionē nō debent dici possessores: sed verius intrusi. vt in. c. tanta. de exces. prela. cū ibi no. Et ponit Arch. in. c. vno. circa fi. de eo qui mittitur in possessionē causa rei seruādē. lib. vj. quia vt dictū est beneficiū ecclesiasticū nō potest obtineri sine canonica institutione. Et pōt dici qd pretēsa possessio dictoꝝ aduersarioꝝ q̄ apparet posterior dz dici clādestina & vitiosa iuris. l. clam possidere. in prin. & ibi plene p doc. ff. de acqui. pos. ¶ Et nō debuit dictus dñs Lauren. in ordinatiōe vltimo hac cā facta manuteneri in possessione dicte sacristie: cū ex illa manutētione fuerit dat⁹ eidē vitiosus ingressus: cū nō hz nec habuerit verū titulū iuxta supra declarata: qꝛ in beneficialib⁹ nō dz dari viciosus ingressus iuxta dictū. c. vnū. de eo q̄ mit. in pos. cā rei ser. Et credēdū est qd illa ordinatio facta in fauorē dicti dñi Laurentij nō fuerit precisa: cū in fine dicte ordinatiōis fuerit cōcessa copia articuloꝝ dicti dñi Guillelmi de brianerone dicto dño Joanni burerie & alijs dñis cōpetitorib⁹ & ad rñdendum vel dicendū. Et si precise dicētur fuisse facta: illa fuisset & esset indebite facta respectu domini Joannis burerie qui potius ius habet in petitorio et possessorio dicte sacristie vt supra fuit declaratum. Et causante inualiditate tituli dicti domini Laurentij: illa ordinatio respectu dicti domini Joannis burerie fuit nulliter facta: iuxta ea que dicit Joan. andr. in. c. a. relatum. de preben. in antiquis. Et venit propterea illa ordinatio: de cuius nullitate ex actis apparet nulla et inualida pronuncianda iuxta ea que dicit Barto. in. l. quarta. in. §. condemnatum. ff. de re iudic. Nec prodest dicto domino Laurentio si habuerit titulum coloratum quia ille color euacuatur et non debet pro eo presumi cum appareat ex actis dictum dominum Joannem burerie habere validum titulum per ea que dicunt docto. in dicto. c. cum erimus. et facit ratio quia in certis et non certis locus est coniecturis. l. continuus. §. cum ita. ff. de verborum obliga. ideo apparente de alio valido titulo nihil est coniecturandum neqꝫ iudicandum pro colorato.

¶ Summarium.

1 ¶ Represalie non debent' laxari vbi iusticia potest haberi per superiorem iudicis requisiti.
2 Represalie non debent laxari nisi citatione precedente.
3 Defensio cuilibet de iure gentium conceditur.
4 Iudex vnus an & qñ alteri iudici debeat suffragari.
5 Omissum si quid sit regulari debet secundum dispositionem iuris cōmunis.
6 Facta metu potestatis officialis rescindi debent.

¶ Consilium. ccix.

a Repꝛesalie concesse [a] seu laxate per dn̄m Joffredū de ecclesia cōmissariū dalphinalē contra ciues Auinionis ad instantiā peregrini de martineria ⁊ Joānis ministralis nulliter ⁊ indebite fuerunt laxate causis subscriptis.

1 ¶†Pꝛimo qꝛ vt dicūt doc. in hac materia repꝛesaliarū vbi iustitia pōt haberi per superioꝛē iudicis requisiti nō debēt repꝛesalie laxari. Ita notauit Jo. an. recitās Archi. in. c. nō debet aliquis. de reg. iur. lib. vj. ⁊ Bar. in. ij. q. tractat⁹ sui repꝛesaliarū. ⁊ Bal. in aut. ⁊ oino. C. ne vxoꝛ ꝓ marito in tertia oppositione. quod non fecit dictus dominus commissarius.

2 ¶Scd̄o qꝛ pꝛocessit ad dictā laxationē repꝛesaliarū nulla citatione pꝛecedēte ad istud faciendū sed tm̄modo ꝓcessit habita relatione a quodā seruiente dalphinali referente ꝙ iudex auinionis sibi respondit ꝙ certis de causis ab executione literarū suarū supersedebat absq̄ alio ꝓcessu ⁊ absq̄ alia citatione dictas repꝛesalias laxauit ⁊ sic nulliter: qꝛ ipse dn̄s cōmissarius cōsiderare debuisset ꝙ dicto seruiēti dalphinali litere que petebātur exequi non dirigerētur eidē seruiēti sed officiarijs auinionis: iō relationi dicti seruiētis stare nō debuisset ꝯm glos. et doc. in. c. qm̄ cōtra falsam. de ꝓba. ⁊ Spe. in titu. de citatione. §. sequit. versi. sed nūquid. ⁊ ibi Jo. an. in addi. Spe. ⁊ Bar. in. l. si finita. §. iulian⁹. ff. de dā. infe. ⁊ Bar. in extrauagāti ad repꝛimēdum. in glo. super verbo nuntiū. ⁊ Sali. in. l. tres denuntiationes. C. quomodo ⁊ quando iudex.

¶Tertio qꝛ ipse dn̄s commissarius in tā graui dāno non debuit ꝓcedere sine citatione ad videndū repꝛesalias laxari vt dicūt doct. ⁊ maxime Barto. in dicto suo tractatu repꝛesaliarū in. iiij. q. pꝛin. ⁊ Bald. in. d. aut. ⁊ omnino. ver. sequitur videre.

3 ¶†Quarto qꝛ in hac materia requirit peremptoꝛia citatio vt sit illis cōtra quos cōcedi petunt defensionis facultas q̄ est de iure gentiū ⁊ non pōt auferri: vt in cle. pastoꝛalis. §. ceterum. de re iudi. no. in. l. fi. C. de legi. ¶Quinto qꝛ in hac materia anteq̄ repꝛesalie laxant debet esse magna lesio ⁊ magna causa per quā totale ius vel pars tollat: qꝛ laxatio repꝛesaliarū est remedium extraoꝛdinariū subsidiariū ⁊ odiosum ⁊ cōtra ius commune: iō ꝓ modico nō datur. l. scio. ff. de rest. in integ. ⁊. l. si oleum. §. fi. ff. de dolo. cū simi. Sed ciues auinionis qui petebantur citari vt redderent cōputa ⁊ rōnē in montillio nō fuerunt citati non ꝓpter hoc tollitur totale ius dictoꝛū peregrini ⁊ ministralis qm̄ dicti de auinione semper obtulerūt se paratos reddere computum seu rōnē in loco geste administrationis qđ iuri consonat: vt in. l. j. ⁊. C. vbi de ratioci. agi opoꝛ.

4 ¶†Et si dicat ꝙ vnus iudex debet alteri suffragari. vt in. c. j. de offi. iudi. vbi per Imo. ⁊ in. l. obseruare. ff. de offi. pꝛoconsul. ⁊ leg. Certe propter hoc qđ iudex requisitus potuit suffragari alteri non est locus cōcedendi repꝛesalias ꝯm qđ notauit Jo. and. in nouella post dominum Cardi. in. c. romana. §. contrahentes. de foꝛo competen. lib. vj. ⁊ ibi tenet Joan. and. in dicta clemen. pastoꝛalis.

a Repꝛesalie ꝯcesse de repꝛsalijs vide Jo. ferra. I forma libelli in actione reali gl. nisi a lege. ⁊ l decisione parlam. q. xxxij. cū duab⁹ ibi sequētib⁹. et Bar. in suo trac. de rep̄salijs. ꝯ hoc vide. s. cōsi. clxxv.

5 ¶ Nõ obstat submissio ad curiã cabeoli qꝛ submissio illa fuit ad obseruantiã cõtētoꝝ in instrumētis cõtractuũ sed in illis nõ dicitur ꝙ teneant reddere rõnem in loco cabeoli aut alibi vbi submissi sunt sed tantũmodo ꝓmissa est redditio rõnis: qḋ dꝫ intelligi ẜm formã iuris cõis postq̃ est obmissum de loco: qꝛ id qḋ est omissuꝫ iregulari dꝫ ẜm dispositionẽ iuris cõis. l. si extrane⁹. ff. de cõdi. ob causam. ⁊ l. si cũ dotem. in prin. ff. sol. mat. ⁊ l. cõmodissime. ff. de libe. ⁊ posthu. cum ibi no.

¶ Ulterius nõ debet eis nocere obligatio quã fecerũt nouissime per modũ trãsactionis in palatio apostolico auinionis de cõputãdo in loco montilliũ ⁊ ibi reddendo cõputũ ⁊c. qꝛ dicta obligatio metu ⁊ minis fuit extorta erãt enim ibi presentialiter arrestati ⁊ corporaliter detẽti autoritate dñi vice gubernatoris qui personaliter eos arrestauit ⁊ ad alia ꝓcedere cõminabat nisi eo modo trãsigerent ïdlicet met⁹ mortis vel corporis cruciatus non interuenerit. de quo loquit. l. interpositas. C. de

6 trãsac. vt tñ ibi dicunt Bar. Bald. ⁊ Sali. ⁊ qñ aliquid fit ꝓpter metũ potestatis officialis rescindi dꝫ per. l. si per impressionẽ. C. de his que vi metusve causa fiũt. vultus enim solus potẽtis inducit metum iustũ. vt no. Bal. in tit. de pace iura. firmata. §. siquis. versi. temerario. dicit etiã Bal. in. l. qui in aliena. §. celsus. ff. de acquir. here. ꝙ verba magistratuũ[a] inferũt iustũ me

a tũ. ¶ Et licet interuenerit iuramentũ in dicta transactione posset dici ꝙ ẜm ius ciuile mero iure nõ obligat. vt no. in dicto titulo de pace iura. fir. §. ita sacramenta. per glos. et Bald. in aut. sacramenta puberum. C. si aduersus ven. et ista exceptione se possunt tueri. vt no. Bald. in dicta. l. interpositas facit. l. metũ. §. sed quod pretor ait. ff. quod metus cau. Uel si dicamus qḋ ẜm iura canonica mero iure obligat propter iuramentum. Tamen ẜm communem docto. sententiam in capitulo ad aures. quod metus causa. ⁊ in capitulo cum contingat. de iureiuran. faciliter potest peti et retineri absolutio a iuramento.

¶ Imo etiam per dominos parlamenti poterunt compelli dicti de martineria et ministralis ad laxationem dicti incarcerati vt not. Fredericus de senis consilio. cclxiij. in fi. quem sequitur Panormita. in capitulo secundo de iureiuran. sicut enim iudex secularis potest compellere iurantem ad obseruantiam iuramenti liciti: vt not. in dicto capitulo secundo, de iureiurã. libro sexto et ibi per docto. et nota. Joan. andr. in capitulo cum laicus. de foro competenti. Ita etiam potest compellere ad la-

b xationem illum cui est prestitum[b] cum sit relaxationi locus ẜm predictos docto.

a ¶ Uerba magistratũ. De hoc vide Bar. ff. ad leġ iul. maie. l. l. famosi. §. fi. in fi.

b Illũ cui est ꝓstitũ iudex secularis pt cõpellere ad laxãdũ iura mẽtũ illicite prestitum. De hoc vid. s. cõsi. cxxxij. ⁊ cõsil. cclxiij.

¶ Summarium.

1 ¶ Heredes substituti quando virtute substitutionis possint petere bona testatoris.

2 Hereditas per fideicommissum delata potest transmitti non agnita.

¶ Consilium. ccx.

SEmpronius condidit eius testamentum in quo sibi heredem vniuersalem instituit eius vxorem et si dicta eius vxor decederet sine liberis substituit titiam ipsi testatori ⁊ dicte eius vxori extraneam: cōtingit qđ dicta vxor mortuo dicto ei⁹ viro adiuit hereditatem dicti sui mariti: ⁊ deinde dicta vxor heres decessit sine liberis superstite dicta titia: et sic in ipsam titiam locum habuit dicta substitutio: postea dicta titia substituta decessit absq; eo qđ ipsa titia dictam substitutionem agnouerit: quia ignorauit dictum testamentum ⁊ substitutionem in eo adiectam. Modo queritur si liberi ⁊ heredes dicte titie substitute possint petere bona dicti testatoris vĩtute dicte substitutionis que locū habuit in personam dicte titie corꝫ matris. Dubium facit: quia post mortē dicte vxoris ipsa titia in vita sua non agnouit dictā substitutionem. Ideo dicit pars aduersa qđ ipsa titia nō transmisit ad suos heredes.

1 ¶ † Dico circa casum premissū: qđ dicta titia substituta in cuius personam substitutio locum habuit licet mortua fuerit antequā hereditatem sibi restitui peteret transmisit ius ⁊ actionem petendi fideicōmissum seu hereditatem per fideicōmissum relictaȝ.[a] ⁊ de hoc sunt tex. expressi hoc decidentes in. l. cū scđm et in. l. si in personā. C. de fideicōmissis. ⁊ ita hoc ibi expresse dicunt ⁊ tenent Bar. Bal. ⁊ Saly. Idem tenet Jac. de are. ⁊ Bar. in. l. cū filio. ff. de le. j. ⁊ in. l. a testatore. ff. de cōdi. ⁊ demon. licet in. d. l. cū filio ⁊. l. a testatore gl. dicant cōtrarium qꝛ ille glosse ꝑ Jac. de are. Dyn. Bar. Bal. ⁊ Saly. reprobantur. Preterea sunt etiam contra glo. ⁊ Azo. qui tenent cum glo. text. in. l. apud iulianum. in. § an titia aīa est virum. ⁊ in. l. postulante. in prin. ⁊ in. l. cogi. § Idem neratius. ff. ad trebel.

2 ¶ † Nec obstat qđ dicta titia substituta in vita sua non agnouit fideicommissum: quia respondetur qđ licet hereditas non agnita regulariter non transmittatur: tamen secus est in hereditate per fideicommissum dilata per rationem quaȝ assignat Bal. in. d. l. cū scđm, et Bar. ⁊ in. d. l. cū filio. qꝛ dicta substō fuit fideicōmissoria ⁊ nō directa ꝑ ea q̄ dicūt gl. Bar. ⁊ doc. in. l. centurio. ff. de vul. ⁊ pu. ⁊ in. l. precib⁹. Cōclusio est ĝl qđ liberi ⁊ heredes dicte titie possunt petere dicta bona testatoris predicti.

a ¶ Relictā h si fideicōmissum nō agit eūs ad hrdes trāsmittat. de q vide; in singularibus meis. f. xxxvi. ⁊ pleni⁹. s. ꝯsi. cxxij. ⁊ l decisiōib⁹ plamēti qōne. ccxxxij. ⁊ in singularibus meis. f. cxxij. ⁊. j. ꝯsi. ccxiij.

¶ Summarium.

1 ¶ Monopoliū qđ sit ⁊ q̄ ei⁹ pena ⁊ in quib⁹ possit fieri casib⁹.

2 Celans verum incidit in falsum.

3 Uim priuatā cōmittit q̄ malefactorē liberat de manu ptātis.

¶ Consilium. ccxj.

Urta materiā ꝑcessus inq̄sitionalis vertētis corā egregio dño iudice ville arbency mādamenti castri noui ꝯ delatos in ipo ꝑcessu noiatos ⁊ descriptos colligit qđ ipsi delati ꝯplurima delicta cōmiserūt ex qb⁹ veniūt ꝑ dictū dñm iudicē ꝯdēnandi ⁊ puniendi penis iuris inferius declaratis.

1 ¶ † Primo enim cōmiserunt monopolium congregati inter se cōspirādo impedire ne aliqs dictoꝝ hoim arbency deponerēt

in cã q̃ cõcernit dñm dicti loci de qua in tertio articulo℞ inquisitionaliũ fit mẽtio cui⁹ monopolij pena est spoliatio bono℞ ⁊ ꝑpetui exilij. per. l. vnicam. C. de monopolijs. ⁊ ibi ꝑ Azonem. Et nõ solũ dr̃ fieri monopoliũ in casib⁹ in. d. l. declaratis. Imo etiã in qualibet alia illicita cõgregatione vt in casu de quo agit̃ per ea q̃ dicit Archi. in. c. cõstitutionem. de verb. sig. lib. vj. ⁊ per Inno. in. c. ij. de scismaticis. Uel posset dici qḋ hoc casu ipsi cõmiserunt vim priuatã quia ille dr̃ vim priuatam cõmittere qui facit coadiunare gẽtem vt ne aliquis ꝓducatur in iudicium per tex. ⁊ ibi hoc no. Bar. in. l. legis iulie. ff. de vi priuata.

2 ¶ †Scḋo dicti delati inciderũt in crimẽ falsi ꝓhibẽdo alijs hoib⁹ dicti loci ne deponerẽt in dicta cã rõ q: nõ solũ ille q̃ falsum deponit cõmittit falsum. Imo etiã ille q̃ celat verũ vt no. per glo. ⁊ Bar. in. l. ꝑsbyteri. C. de epi. ⁊ cle. et facit. l. eũ qui celauit. C. de fal. hinc est qḋ dr̃ qḋ dictũ testis reprobat̃ si taceat veritatẽ quia nõ minus falsitatẽ cõmittit ꝙ qui falsitatẽ exprimit: peccãt eñ mortal̃r si in testimonio vocati taceãt vel celant veritatẽ. vt. vj. q. j. c. ille q̃. ⁊. xij. q. j. ꝑdicandi. ⁊ maxime peccãt q̃ metu alteri⁹ veritatẽ occultant irã dei sup se reuocãt q̃ magis timẽt hoiem ꝙ deũ. Et ꝑstantes opem vt veritas ꝑ aliũ celetur etiam dici debẽt falsum cõmisisse: ⁊ eadẽ pena puniri debent. insti. de oblig. q̃ ex delicto nascũtur. in. §. interdũ. ⁊ in. l. is qui opẽ. ff. de furtis. cũ si. q: falsitatẽ qs non solũ ꝑ se cõmittit imo etiã ex ꝑsona alteri⁹ iuxta. c. ad falsario℞. extra de crimine falsi. ille eñ dr̃ etiã falsum cõmittere q̃ facit actũ ne veritas habeat̃. vt dicit Azo. C. de fal. circa prin. in sua summa. ⁊ Host. in summa de crimine falsi. ꝑut ⁊ ita fecerunt aliqui ex dictis delatis qui prohibuerunt alijs omnibus dicti loci ne deponant in dicta causa qua prohibitione causante nõ fuerunt reperti aliqui testes qui in dicta causa deponere voluerũt: ⁊ cuius pena falsi est deportatio ⁊ olim bono℞ publicatio in libero hoie ⁊ in seruo vltimũ suppliciũ vt in. l. j. §. fi. ff. ad. l. corne. de fal. ⁊ ponit glo. in. d. c. ad falsario℞.

3 ¶ †Tertio dicti delati q̃ vi ⁊ de facto a manu vice castellani dicti dñi castri noui abstulerũt ⁊ euadi fecerũt petrũ pcti ⁊ petrũ roserij qui ducebant̃ ad carceres dicti castri noui causantib⁹ dictis delictis ꝑ eos cõmissis dicunt̃ cõmisisse vi3 priuatã si sine armis. l. legis iulie. in ꝑn. ff. de vi priuata. ⁊ pena est publicatio tertie ꝑtis bono℞. l. j. ff. de vi priuata. ⁊ in. §. si ṽo sine armis. insti. de pub. iudi. Si ṽo cũ armis dictã vim cõmiserint pena est deportatio in libero hoie vt insti. eo. §. s3 si q̃dã. et in. l. seruos. C. ad. l. iul. de vi pub. siue priuata. cũ si. Et circa hãc materiã qual̃r puniat̃ eripiẽs hoiem a manu officiario℞. dic aũt eripit̃ hõ ꝯdẽnatus vel ꝯdẽnandus cũ esset confessus de crimine ⁊ tũc talis eripiẽs incidit in crimẽ legis iulie maie. ꝑ tex. ⁊ ibi Bar. in. l. cuiusq3. ff. ad. l. iul. ma. ⁊ idẽ Bart. in. l. legis iulie. ff. de vi priuata. Si ṽo eripiat̃ aliqs nõ ꝯdẽnatus vel ꝯfessus tũc talis eripiẽs cõdẽnari d3 ad mortẽ. l. fiñ. C. de male. ⁊ math. ⁊ ponit Bar. in. d. l. cuiusq3. in alijs aũt casib⁹ qual̃r puniat̃ talis eripiẽs captiuatũ a manu officiario℞. h̃r in auẽ. vt oẽs obe. iudi. ꝑui. in. §. eripiat. colla. v. ⁊ ibi vr̃ statui pena. x. librarũ auri. in fi. dicti. §. hoc etiã tangit Bar. in. d. l. cuius q3. sed quia dicti petrus peccati ⁊ petrus roserij pro delicto ducebantur ad carceres eos eripientes commiserunt vim priuatam: quia sine armis cuius pena est publicatio tertie partis bono℞ per iura. s. allegata.

¶ Summarium.

1 ¶ Mora seu culpa vnius conrei qñ noceat conreo.

2 Sententia lata contra vnum ex conreis an noceat alteri conreo.

3 Factum vnius conrei nocet alteri.

4 Sententia que contra principalem fertur contra fideiussorem executionem sortitur.

¶ Consilium.

¶ Consilium.ccxij.

Circa dubia mihi transmissa p magnificū dalphinale parlamentū p diffinitione pcessus ioannete iulle actricis contra Aymonem daloy videtur mihi dicendum vt sequitur.
1 ¶ † Et primo ad primū dubiū si mora vel culpa
a vnius conrei[a] debēdi noceat alteri conreo debēdi ad qd dicēdū est qd sic siue sit culpa vel mora in faciēdo vel obmittēdo vt hr̄ & nota.in.l. mora.& in.l.si seruū.§.nūc videamus.ff.de verb.obl.pbatur etiā in.l.si a colono.in §.fi.in fi.ibi si moram &c.ff.de fideiusso.Et hoc pbatur in.l.pe.ff.de duobus reis. Sed hic obstare videt̄.l.mora.in.§.si duo rei.ff.de vsuris: sz ad dictū.§.si duo rei rn̄deo post gl.& Bar.qd ibi nō erāt socij vbi vero conrei essent socij vt in casu nostro tūc mora vnius nocet alteri p dictā.l.pe.ff.de duobus reis.ita soluit gl.quā sequit̄ Bar.in.d.§.si duo rei.in glo.sup verbo nō nocet.idē sentit Bar.in.d.l.peñ.ff.de duobus reis.Sed dicti dn̄s Joannica perrerij & aymo daloy conrei debēdi erāt socij duarū hereditatū vz dn̄i Joānis iulli: et dn̄i Antonij Andrici ex cessione eis facta p executores testamētarios dicti dn̄i Joannis iulli vt cōstat ex narratis p dictos perrerij & daloy in instrō trāsactiōis inserto in pcessu.fo.xxxij. qui duo daloy & perrerij dictas duas hereditates emerūt & simul acquisierūt vt legitur in dicto instrō & eas tāq̄ socij tenuerunt & promiserūt cū iuramēto debita de quibus de p̄senti agit̄ soluere:ideo ptz vera cōclusio qd mora vnius conrei debēdi nocet in casu de quo agitur:qz sunt socij p iura p hac parte supra allegata:nā societas nō soluz expresse imo tacite etiā respectu vnius negociationis inter duos vel plures cōtrahi dz vt plene per doc.in.l.si patruus.C.cōia vtriusq̄ iudicij.& in.l.filie.C.fami.hercisc. ¶ Facit etiam qd alibi dz qd si pena fuerit cōmissa ppter moram debitoris principalis qd fideiussor pōt cōueniri tam p sorte q̄ pro pena.p quo facit.l.si quis pro eo in.§.si nūmos.in fi.ff.de fideiussoribus.& l.pe.ff.vt lega.siue fideicō.seruādorum causa nomine caueatur.& hec de primo quesito.

a ¶ Unius cōrei.vide Jo.fer.in ti.forma libelli ꝯ plures reos debēdi vide Bar.in.l.ex duobus.ff.de duobus reis.

2 ¶ † Ad scdm dubiū si sententia lata ꝯ vnū ex conreis[b] noceat
b alteri.& puto dicendū qd sic:qz facta ꝯ vnum ex conreis debendi porrigūtur ad alium vt no.per glo.& Cy.in.l.fi.C.de duobus
3 reis. ¶ † Et factū vnius conreorū debēdi nocet alteri.text.in.l.peñ.ff.de duobus reis.Et sententia lata pro vno conreorum debendi prodest alteri.vt dicit Bar.in.l.peñ.ff.de duobus reis.alle.l.si duo.ff.de arbitriis.Et si prosit alteri ex conreis: ergo & nocere debet alteri conreorum debendi:quia cōtrariorum eadem est disciplina:iura sunt vulgata:item etiam cum cōmodum habeat & incōmoduz habere dz vt dicit Bar.in.d.l.peñ.ff.de duo
4 bus reis.in fi. ¶ † Preterea qz sententia lata ꝯ principalē mādatur executioni ꝯ fideiussorem sine nouo pcessu maxime contra fideiussorem acceptū in iudicio de iudicato soluendo. vt dicit Bar.in.l.j.ff.iudi.solui.& probat tex.in.d.l.si quis pro eo.§.peñ.ibi:in omnem enim causam accepius videtur.ff.de fideiussoribus.quia tex.loquitur indistincte:& ideo indistincte est

b ¶ Contra vnū ex conreis.Bar.in l.ex duobus.ff.de duobus reis.i.v.col.dt qd s̄nia lata ꝯ vnū ex conreis nō nocet alteri cōreo debēdi.vide tn̄ q̄s.prime dixi.

intelligendus:vel non solum in fideiussore de iudicato soluendo imo etiam in fideiussore cõtractus extra iudiciũ facti:q: gñaliter dictum gñaliter dz intelligi.l.j.§.z gñaliter.ff.de leg.prestan.cũ si.Et in hac opinione qd etiam snia mãdetur executioni ꝯ fideiussorem ꝯctus extra iudiciũ initi sine nouo ꝑcessu fuit do.Oldradus in.l.fi.§.adijcientes.C.de his qui ad eccle.cõfugiũt:q: dicit ipse snia lata ꝯ debitorem meũ mandatur executioni in bonis mei debitoris.l.ij.C.qñ fiscus vel priuatus.ergo idem in fideiussore.q: que statuuntur in bonis debitoris mei videntur esse statuta in bonis fideiussoris:vt in.d.§.adijcientes. Jta ibi dicit ipse dñs Oldradus.z hoc de secundo quesito submittendo tamen supradicta correctioni z determinationi dñorum meorum iura dicturorum.

¶Summarium.

1 ¶Copia signata non vocatis his quorum interest fidem non facit.
2 Jnstrumentum sine nomine notarij fidem non facit.
3 Jnstrumento sigillato non creditur si alia substantialia in eo nõ reperiantur.
4 Homagium ligium non potest ab eodem duobus fieri.
5 Laudimium non debetur pro re que in feudum datur.

¶Consilium.ccxiij.

Equuntur rationes propter quas Re.in christo pater dominus olim archiepũs vieñeñ.nõ teneẽ ad aliquã prestationem hõmagij neqꝫ solutionẽ laudimioꝝ bonoꝝ eidẽ cũ reachato venditoꝝ per nobiles dñm michaelem thomã Joannem z stephanũ chapusij fratres in loco z mandamento sancti clari.

1 ¶†Primo q: pretensa copia loco pretensi vidimus signata per quendã guillelmum integri nullaꝫ fidem facit per tex.in aut.si quis in aliquo documento.C.de eden.maxime quia nõ fuit facta dicta pretensa copia vocatis dictis chapusijs quorum intererat. vt in.c.significauit. extra de testi.ij.q.ix.c.quarte.z de cõfir.vti.vel inutili.c.cum dilecta.Tum quia illud pretensum vidimus detegitur ex lectura ipsius false fabricatum:q: dñs Joannes nicolay tũc assertus officialis vienne attestatur legisse z vidisse literã in dicta pretensa copia insertam z factũ fuisse ad requisitionẽ cuiusdam alienandi gilberti:z tñ vt ibi legitur facta fuit ad requisitionem cuiusdam aymari gilberti cuius nõ in-

2 tererat:igitur zc.¶†Alia etiã ratione nõ probat dictũ vidim⁹:q: litera ibi descripta est defectuosa in substãtialibus:quia ibi nullus describitur notarius q̃ attestetur instrumentũ ibi insertũ recepisse: pro quo allegãt docto.C. de no.C. cõponendo.in.§.fi.ibi ipso etiã textu codicis zc.z in aut.in princ.colla.vj.et in aut.ad hec.C.de fide instru.ideo nõ est probatorium.ꝑ quo doct.allegant in arg.ff.de iure fisci.l.in fraudem.§.quotiens.z not.in.d.l.generali.C. de tabula. lib.x.¶Jtẽ etiã nõ probat dictũ vidimus:q: in instrõ ibi copiato nõ est locus in dicta membrana:ideo non probatoria.iuxta no.per glo.z docto.in.d.l. generali.C.de tabu.lib.j.facit.l.contractus.C.de fide instru.

3 ¶†Nec obstat si in dicto instrumento dicatur sine pretendatur dictum instrumentum exemplum fuisse sigillatum:quia per hoc nõ debet maior fides adhiberi cum careat alijs substantialibus:quia hoc non reperitur iure cautum nisi in literis pape vel principis:vt plene per andream de ysarnia.in feu.de prohibita feudi alienatione per lotharium in.viij.col.z de literis sigillatis si fidem faciant.vide in decisionibus parlamenti.q.clxxv.¶Non etiam probat intentionem domini obedientiarij recognitio facta per durandum chapusij:q: dicti fratres venditores non sunt heredes dicti durandi:licet dicti fratres vendiderint dño archiepiscopo vieñ.de feudo dicti domini obedientiarij: quia ibi est subiuncta clausula.si de eius feudo reperiatur moueri.

4 ¶ Preterea dict⁹ obedietiarius ptendit dicta bona vedita moueri de feudo suo sub homagio ligio: ideo non teneretur recognoscere sub dicto homagio ligio: quia homagiū ligium non
a pōt fieri duob⁹ etiā pro diuersis rebus: vt dicit Spe. in ti. de fide et hom. in versi. x. queritur. et Bal. in proemio feudorū in. vi. distin. in fi. et ratio q: homagiū ligiū dicitur qd fit nullius alterius fidelitate salua: vt in feu. de prohi. feudi alie. per f. re. in. §. fi. et dicit ligius hō quasi ligat⁹ dño vel quasi legalitatē continēs ab ethymologia vocabuli qd est fortissimū argumentū in iure. isti. de test. i prin. insti. de tutelis. §. tutores. et quā legalitatē nō possunt facere dictus dñs archiepiscopus et chapusij fratres: quia sunt homines ligij domini dalphini.
5 ¶ Non debet etiā dictus dñs obediētiari⁹ sancti clari petere laudimia a dicto dño archiepiscopo vt a dictis chapusij venditorib⁹ q: pro re feudali non debetur laudimium vt dicit Pe. Ja. in ti. de acti. in rem que pro re feudali competit: quia dicit ipse de hoc non requiritur lex.
¶ Alia etiam rōne non debetur laudimium: quia dicti chapusij fratres non solū. xl. annis. imo. lxxx. annis dicta bona tanq̄ frāca a dicto onere laudimiorū tenuerūt quo tēpore prescripta
b fuerūt⁹ et sunt immunes a dicta solutione pentext. in. l. omnes cū glos. sup verbo liber. C. de rescri. xxx. vel. xl. annorum etiam sine titulo q: bona fide tenuerūt pro quo. l. ij. C. de prescri. lōg. tēpo. que pro libertate competit.
¶ Non obstat etiam quod dicit dictus dominus obedientiarius quod dicta bona sunt in suo mandamento sancti clari et quod propterea presumuntur moueri de suo feudo primo: q: omnia que sunt in regno non presumuntur esse etiam quantum ad iurisditionem vt dicit Andreas de ysarnia. in titu. de prohibita feudi alienatione per Frede. in princip.: Tum quia obstat dicta prescriptio. Tum quia ille mēbrane non probant. Tum quia non probant dicta bona fuisse recognoscentium. Tum quia dictum pretensum feudum allodiale non debet cognosci per dictum dominum archiepiscopuз et fratres causis supra declaratis.

a ¶ Duob⁹ si homagiū ligiū possit fieri duob⁹: vide in deci. q. cccx. et qd sit homagiū ligiū vide i deci. par la. q. cccix.

b ¶ Prescripta fuerūt ꝯ pscriptione iuris nō solnendi laudimia vide in deci. par la. q. cccxvi.

¶ Summarium.

1 ¶ Filius fratris mei non potest meum querelare testamentum.
2 Fratres fratri succedunt equaliter.
3 Donatio omnium bonorum presentium an valeat.
4 Feudalia non veniunt in obligatione generali.
5 Juramento non firmatur quod contra bonos mores esse reperitur.
6 Uenditio rerum feudalium prohibetur p imperatorē: et si alienetur ad dominum reuertitur.
7 Feudalia ad instar patrimonialium esse redacta qualiter intelligatur.

¶ Consilium. ccxiiij.

Circa materiã de qua supra scripsi cõsi.clxv.pro nobili Jacobo re/ noyrie vltra p me ibi allegata dicẽdũ vr qð dñs romagniaci mo- dernus filius berliati nõ fuit vocat⁹ ad bona petri eius aui testa toris p illa verba si sine liberis ⁊c. in testõ dicti petri adiecta iux ta.l.luci⁹.ij.⁊ ibi hoc.ff.de heredib⁹ insti.⁊ plene scripsi in decis. parlamẽti.q.xxxix. Nec etiã ex vi trãsmissionis: qꝛ dict⁹ berliatus ei⁹ pater substitutus decessit añ cõditionis euẽtũ: vcꝫ ante mortẽ guillermi ⁊ nõ trãsmisit,ꝓpterea fideicõmissũ ad dictũ berliatũ ei⁹ filiũ etiã heredẽ.iuxta l.heredes mei.in.§.cũ ita.ff.ad trebel.quẽ.§.etiã allegaui in dicto meo alio cõ silio.facit.l.in causẽ.§.põponi⁹:ibi:⁊ hoc defũcto herede heredi ei⁹ ⁊c.ff.de mi noribus.vbi exp̃sse dꝛ qð fideicõmissũ vni factũ si vn⁹ ali⁹ decesserit sine liberis nõ trãsmittit̃ ad heredẽ etiã filiũ substituti si ipse substitutus premoriat̃ ante euentũ cõditionis.⁊ p hac decisione etiã facit tex.in.l.cũ p̃r.§.hereditatẽ.ff. de leg.ij.⁊ in.l.vnũ.§.rogo.ff.eo.ti.ita etiã determinat ⁊ tenet gloss.in.l.vna.C.de his q̃ ante apertas tabu.⁊ ibi idẽ tenet Cyn.Bal.⁊ Saly.idẽ Bal.in.l.vnica.§. sin autẽ.C.de cadu.tol.⁊ Bar.in.d.l.heredes mei.§.cũ ita.vbi idẽ tenet glo. Licet gl.videat̃ aliter sentire in.l.si in p̃sonã in vltimis ṽbis.C.de fideicõmissis. ⁊ in.l.is cui.ff.de act.⁊ obliga.vbi p Bar.cõtradicit glosse tenẽdo ⁊ adherendo opinioni supra scripte.quam opiñ.etiam tenet ⁊ sequitur Joan.de imo.in.d.l. heredes mei.§.j.ff.ad trebel.⁊ Bal.in.d.l.si in p̃sonã.⁊ ista videt̃ veritas matie: qꝛ dict⁹ Jacob⁹ est de liberis petri testatoris vt dixi.s.in alio meo cõsilio: p quo etiã faciũt q̃ habent̃ p gl.⁊ doc.in.l.fi.C.de impu.⁊ aliis substi.⁊ in.d.l.heredes

1 mei.§.j.in illa q̃stione vtrũ substitutus preferat̃ instituto. ¶ † Nec põt dictus berliatus filius querelare testamẽtũ dicti guillermi eius patrui: qꝛ filij fratrũ nõ habẽt querelã.l.fratris vel sororis.C.de inoff.test. imo nec frater vterini.l. fratres.in p̃n.eo.ti.q̃nimo ipsi fr̃es cõsanguinei nõ habẽt querelã nisi turpi p̃ sona instituta:vt.d.l.fratres.⁊ ꝗꝗ ab itestato nõ aũt facto testamẽto.no.in.d. l.fratres.dict⁹ aũt guillerm⁹ nõ instituit turpẽ p̃sonã sed dictũ Jacobũ ei⁹ fra

2 tre:igitur ⁊c. ¶ † Quo aũt ad dictũ castrũ brisolij de quo agit̃ de p̃senti inter di ctos Jacobũ ⁊ Berliatũ eius nepotẽ dicẽdũ videt̃ qð dicti Guillermus ⁊ ber liatus fratres equalr̃ successerũt ab intestato dicto guidoni eorũ fratri i dicto castro in quo ille guido ⁊ guillermus fratres fuerãt pticulariter istituti i testõ petri eorũ p̃ris:ideo medietas medietatis dicti castri ptinere videt̃ dicto ber liato ex successione berliati eius patris:⁊ alia medietas medietatis ptinuit di cto guillermo:⁊ sic dicto iacobo spectãt tres ptes dicti castri videlicet medietas ex p̃sona guillermi q̃ eũ fecit heredẽ:⁊ alia medietas medietatis ex successione ab intestato dicti guidonis. ¶ Quo aũt ad acta facta inter dictũ guidonẽ guil lermũ;ex mutua donatiõe inter viuos hoc acto qð si cõtingeret ipos ambos si ne liberis decedere eo casu oĩa eorũ bona pleno iure ptinerẽt dicto berliato eo rũ fratri ⁊ heredib⁹ sine donatione qua supra.cũ ergo decesserint dicti guido ⁊ guillerm⁹ sine liberis videt̃ qð berliatus fili⁹ ⁊ heres dicti berliati debeat suc

3 cedere in solũ in dicto castro.pro cui⁹ declaratione vidẽdum est † si dicta dona tio sit valida.⁊ videt̃ qð sic:qꝛ quis põt oĩa bona sua p̃sentia donare.l.oẽs.§.lu cius.ff.de his q̃ in fraudẽ credi.⁊ põt oĩa bona sua dare in dotẽ.l.j.ff.de vsuca. pro dote.igit̃ sic etiã futura. Itẽ põt quis donare hereditatẽ suã: vt voluerunt pe.Cy.Bart.⁊ Bal.in.l.q̃situ si fili⁹.§.si cui seruus.ff.de leg.j.ergo ⁊ bona sua presentia ⁊ futura. ¶ Itẽ põt quis oĩa bona sua p̃sentia ⁊ futura vendere.l.si in emptione.§.j.ff.de cõtrahenda emptio.⁊ venditione. ¶ Iteꝫ hoc non reperitur prohibitum:ergo concessum.l.necnon.§.sed qð eis.ff.ex qui.causis maio.per mittitur.ergo cuilibet disponere de bonis suis.l.in re mandata.C.mandati.

¶Et si dicat qd talis donatio tollit liberã testamenti factionẽ. dicit Angel. de perusio in. l. stipulatio hoc modo cõcepta. ff. de ver. obli. & hoc nõ est verũ: qz directo nõ tẽdit ad tollẽdã testamẽti factionẽ: & si ad hoc tẽderet p indirectũ hoc nõ esset attẽdendũ vt vult gl. in simili. in. l. quidã cũ filiũ. ff. de vb. obli. Ulterius nõ est verũ qd donãs oia bona sua psentia & futura cõstituat se in extrema potestate qm poterit et donari. ¶Itẽ licet qz per talem donationẽ etiã futurorum efficiatur pauperior: actu habitu nõ põt habere bona in quibus heredes habebit. Et ad testãdum nõ requirit qd quis sit dñs rerum: nã paup qui nõ hz bona põt testari. l. qui soluẽdo. ff. de here. instit. maxime qz dñium & possessio bonorũ futurorum nõ trãseunt ipso iure etiã per cõstitutum in donatariũ. allegat Angel. ad hoc glossam singularẽ in. l. i. ff. de vsurpa. pro dote. ¶Item si esset vera illa ratio dicentiũ contrariũ: & volentiũ hmõi donationẽ nõ valere: qz nõ reperiret talis donãs heredẽ &c. sequeretur vt dicit Angelus qd constitutus in senio & decrepitu vel summa infirmitate de quo nõ est spes qd vnqz aliquid acquirere posset nõ posset donare bona sua: sed qña est falsa: qz talis homo sane mẽtis vl nimia antiquitas vel egritudo nõ aufert donãdi oia bona sua potentiã. l. seruũ. C. qui testamẽtũ facere possunt: sed hãc opinionẽ tenuit Angelus in. d. l. stipulatio & eã cõprobat dñs Raphael cumanus: qz in tali donatione presentiũ & futurorũ nõ veniunt ea que verisimiliter in specie quis nõ esset donaturus. l. obligatione generali. ff. de pig. cũ similibus. Addo aliã rationẽ: qz in tali donatione nõ cõprehẽduntur nola siue debita: vt plene scripsi in singularibus meis. fo. cix. verso: ideo valere debet talis donatio psentium & futurorum: qz de debitis pote-
4 rit testari. ¶†Itẽ feudalia nõ veniunt in generali obligatione: vt p Jo. ferrarijs in ti. de forma libelli in actiõe hypo. in gl. sup verbo & ex memoratis causis. in fi. & alibi dicit Bal. in materia feudorũ. in ti. qualiter poterat olim fieri alienatio in. §. donare. ¶Tamẽ cõis opinio doctorum est in cõtrariũ qd nõ valeat talis donatio psentiuz & futurorum: & est fundamentũ ipsorum: qz tollit liberã testamenti factionẽ & ademptio libere facultatis testandi inducit votuz captande mortis. p. d. l. stipulatio hoc mõ cõcepta iuncta. l. fi. C. de pactis. sic ergo pactũ & stipulatio & donatio nõ valent per quẽ tollit testandi facultas siue directo auferatur: vt in. l. ex eo. C. de inuti. stipu. & l. hereditas. C. de pac. conuen. l. cuz donatione. C. de transac. siue p indirectum: vt. d. l. stipulatio hoc modo concepta. Nõ enim inueniet talis pauper qui donauit bona presentia et futura heredẽ. argu. in. l. qd de bonis. ff. ad leg. fal. & insti. eo. ti. in pri. & hãc opinionẽ tenue-
5 runt pe. Cy. Bar. Bal. & Saly. in. d. l. fi. ¶†Et quia est cõtra bonos mores non firmatur iuramẽto p regulam iuris non est obligatoriũ. de reg. iur. li. vj. Ita tenent cõiter docto. ¶Et vitiatur in totũ dicta donatio etiã quo ad presentia fm Bald. in. d. l. hereditas: quia dicit Bal. si diceremus qd valeret in bonis presentibus pari ratione diceremus qd valeret in bonis futuris pterqz in vno donatorio de quo posset testari: qd esset ridiculũ dicendo. Cõis opi. est vt dicit bal. qd talis donatio omniũ bonorũ presentium & futurorum facta eodẽ contextu in totũ sit inutilis: quia videtur facta in fraudẽ legis ad impediendũ liberam testamẽti factionẽ. ¶Sed cõtra dictã cõmunẽ opi. doctorũ qd imo valeat quo ad bona presentia & in totũ nõ vitietur facit ratio qz videmus qd donatio que excedit summã quingẽtorũ aureorũ lz nõ valeat vltra illã summã sine insinuatione: tamen valet infra illã summã. iuxta ea que leguntur & notant in. l. si quis argẽtum. §. sed in oibus his. C. de dona. ideo a. simili videt qd talis donatio quo ad presentia valeat: ea etiã ratione quia vtile per inutile nõ vitiatur p regulam iuris. de re. iudi. li. vj. cũ si. Hanc etiã partem videtur tenere Saly. in l. fi. C. de pac. versi. secunda dubitatio est &c. vbi dicit qd si quis specifice dona-

uerit bona presentia ⁊ futura tenet donatio. in presentibus non in futuris.
Sed in casu dicti castri de quo presentialiter agitur inter dictũ Jacobũ ⁊ berliatũ
filiũ dicti berliati. quondã dico qđ in dictis pacto ⁊ donatione factis inter di-
ctos guidonez ⁊ guillermũ fratres nõ venit nec fuit cõprehensum dictũ castrũ
brisoliJ: cum moueatur de feudo nobili antiquo ⁊ ligio dñi ducis sabaudie vt
fatentur ambe partes quia in generali donatione omniũ bonorũ non compre
henduntur feudalia q: non possunt quouismodo donari nec alienari sine con
sensu dñi. Et si contrarium fiat ipsa res feudalis cõmittitur ⁊ perdunt feudũ
⁊ alienans ⁊ ille in quẽ alienatur ⁊ reuertitur feudum ad dñm vt in feudis de
prohibita feudi alienatione per Fre. ideo non est verisimile qđ donans bona
sua voluerit dictum feudum in dicta donatione cõprehendi: q: ipsum feuduz
perdidisset. ¶ Et non solũ in donatione generali videtur res feudalis compre
hendi: imo nec etiã in generali hypotheca vt dicit Jo. de ferrarijs in titulo for
ma libelli in hypothecaria. in gl. super verbis ex memoratis causis. circa finez
ibi: ⁊ ideo bona feudalia non includuntur in tali obligatione ⁊c. cũ etiam res
feudalis prohibeatur etiam hypothecari vt in dicta cõstitutione imperatoris
frederici. Et pro hoc facit quod dicit Bar. in feud. in titu. qualiter poterat oliz
feud. alienari. in § donare autez. vbi dicit. ⁊ firmat pedẽ. qđ auten. res que. C.
communia de legatis non habet locum in re feudali. De quo etiam tetigit. s.
consilio. cxl. in. vj. quesito. ¶ Preterea post mortem guidonis ⁊ berliati domini
romaginaci patris dicti moderni berliati guillelmus tenuit ⁊ possedit dictũ
castruz brisolij circa. xv. annis. qui guillelmus prescripsit: ideo submoueri põt
berliatus modernus hac exceptione prescriptionis respectu triũ partium di-
cti castri: maxime quia ipse berliatus est heres dicti berliati eius patris: cuius
factum aut negligentia nocere debet eidez berliato. iuxta. l. cum a matre. C. de
rei vendi. posito ⁊ non cõcesso qđ ipse berliatus modernus ius sibi habuisset.
¶ Ulterius videtur qđ non valuit pactũ inter ipsos guidonẽ ⁊ guillelmum qđ
vnus alteri succederet. iuxta. l. licet. C. de pactis. que non est alibi vt ibi dicunt
doct. ¶ Et si non valuerit dictum primum pactũ qđ alter ipsoruz guidonis et
guillelmi alteri succederet nõ valuit: per consequens vltimũ pactum qđ ipsis
ambobus mortuis sine liberis qđ bona ipsorum deueniant ad dominum ro-
maginaci ⁊ suos cum illud pactum ibi interuenerit accessorie ad primum pa-
ctũ: et si non valuerit principale: nec per consequens accessorium. vt in. c. cum
principalis. de re. iur. cum simi. Et si dicatur qđ dicta. l. licet loquitur in nudo
pacto. sed si interueniat stipulatio valet tale pactum vt plene dixi. s. consilio.
xxxj. et per consequens valet aliud vltimum pactum possessorium. ¶ Quia ad
hoc respondetur qđ dictus dominus romaginaci ⁊ dictus berliatus eius filius
ibi non erant presentes: et notarius non fuit stipulatus pro ipsis absenti-
bus vt patebit in nota ⁊ in prima copia ipsius note igitur ⁊c. Sed istud non
videtur obstare si non interuenerit stipulatio: quia illud vltimũ pactum etiaz
si foret nudum fuit vestitum coherentia precedentis cõtractus facti cum stipu
latione. iuxta. l. iurisgẽtium § quinimmo. cum simi. ff. de pac. quia que inconti
nenti fiunt inesse videntur. l. lecta. ff. si certum petatur. cum simi. Immo qđ plus
est in vltimo pacto interuenit stipulatio vt legitur in prima copia note. ibi so
lemniqꝫ ⁊ valida stipulatione vallato ⁊c. Et licet notarius falsificauerit notaz
in diuersis capitulis: tamẽ quo ad alia valet cõtractus. l. si ex falsis. C. de trãsac.
¶ Sed restat aliud fundamentum pro dicto Jacobo: quia in dicta generali do
natione omniũ bonorũ suorum facta per dictum guidonem et guillelmũ non
veniunt nec cõprehenduntur feudalia: videlicet dictũ castrum brisolij de quo
agitur cũ sit feudale mouens de feudo dñi ducis sabaudie: ⁊ quod propterea

donari non potuit sine speciali licentia dicti domini directi: et si fecisset contrarium fuisset commissum domino duci Sabaudie et reuersum ad ipsum dominum et ambo perdidissent et donans et donatarius vt patet in feud. de prohibita feu. aliena. per Frederi. vbi duo enim sibi donant adinuicem bona sua potius dicitur venditio quam donatio. vt tenet Joan. fab. in
6 l. prima. questio. fina. C. de inofficio. donatio. † que venditio est prohibita in re feudali per dictam constitutionem Frederici imperatoris. et si fiat reuertitur ad dominum ipso iure: vt ibi. Ideo non verisimile quod ipsi contrahentes voluerint cõprehendi in dicta generali donatione omnium bonorum suorum: quia etiam in generali concessione non veniunt ea que quis verisimiliter non fuisset in specie concessurus vt no. glo. in l. prima. C. que res oblig. non possunt. et tetigit in decisionibus parlamenti questione. ccccj. Ideo non est verisimile qđ fuerit comprehensum in dicta donatione. Idem etiam in generali hypotheca non veniunt feudalia eadem ratione qua supra: quia etiam sunt prohibita hypothecari vt in dicta constitutione Frederici. Ideo non comprehenduntur in generali hypotheca vt expresse tenet Joan. ferrarij in titu. forma libelli in hypothecaria in glos. super verbis ex memoratis causis &c. circa fi. vbi cum res feudalis etiam prohibeatur hypothecari vt in dicta constitutione Frederici. Et alibi dicit Baldus quod autent. res que. C. communia de legatis. que dispo nit quod res subijcientes restitutioni alienari possint pro dote filie non habet locum in re feudali vt in titu. qualiter poterat olim feudum alienari in §. donare autem.

a ¶ Et non mirum si feudalia in tali donatione non comprehẽdantur quia nec etiam nomina siue debita[a] comprehenduntur in tali donatione generali omnium bonorum vt plene scripsi in singularibus meis. fo. cix. verso.

7 ¶ † Et si dicatur quod hodie de consuetudine feudalia sunt redacta ad instar patrimonialium vt dicit Joan. fab. institu. de rerum diuisione. in princip. et in autenti. ingressi. C. de sacrosanct. eccles. que consuetudo in feudalibus dominatur vt scripsi in singularibus meis. folio. cxlix. Istud non obstat dicto Jacobo: quia hoc verum in modum succedendi: sed secus est in modo vendendi vel alienãdi. quia in hac parte Dalphinatus in istis alienationibus seruantur iura feudorum: ita quod feuda committuntur etiam respectu domini nostri regis Dalphini quando vasalli aliter circa ipsa feudalia versantur quam a iure feudorum sit ordinatum et statutum: & de hoc constat sententia lata de hoc anno millesimo quadringentesimo septuagesimo quinto. de mense Julij in curia parlamenti contra roserũ de Arbenco in fauorem fisci ad causam cuiusdam prati feudalis dudum abergati per dñm quondam vrtiatici dicto roserij contra dispositionem §. callidis. in dicta constitutio. Frederici: quia dictus dominus quondam vrtiatici abergauerat dictum pratum dicto roserij cum magnis introgijs & peruio censu annuo: ita quod videtur sapere poti9 vẽditionem

a ¶ Sine debita. si in donatiõe oim bonorũ comprehẽdãtur noia debitorũ vide plenius. J. cõsil. sequenti.

per dictũ.§.calidis.& Joã.fa.qui vt.s.dixi/scripsit:qd feudalia sunt redacta ad instar parrimonialiũ loquebatur de loco sui originis & nõ de hac patria Dalphinali in qua forte nunq̃ fuit:& illa pretensa consuetudo vnius patrie nõ dz extẽdi ad aliã diuersam patriã.vt plene per doc.in.l.de quibus.ff.de legib⁹ et dz attẽdi cõsuetudo loci cõtractus in decisorijs:vt per Cy.in.l.j.C.que sit lõga cõsuetudo.¶ Nõ etiã admittit dictus berliatus ad dictũ castrũ ex dispõne testamẽtaria eius aui per verba sine liberis:qꝛ illa verba nõ inducũt dispositionẽ lz potuissent facere deficere fideicõmissum:iuxta.l.lucius.la.ij.& ibi glos. et doc.ff.de here.insti.q̃ opi.seruat in iudicãdo vt plene scripsi in decisi.plamẽti.q.xxxix. Sed spectant dicta bona & hereditas dicti Petri testatoris ei⁹ aui dicto Jacobo filio dicti testatoris ex dispõne testamẽtaria in vltimo gradu substitutionũ:qꝛ ipse Jacobus non est ingressus religionẽ & oẽs alij liberi dicti testatoris ingressi fuerũt religionẽ.¶ Nec obstat qd pars aduersa ptendit qd defecit cõditio: qꝛ berliatus non decessit sine liberis:qꝛ habuit berliatũ: ideo dicit qd nõ habuit locũ vltimus gradus substitutiõis in personã dicti Jacobi:quia imo habuit locũ dicta substitutio in personã dicti Jacobi:lz berliat⁹ nõ decesserit sine liberis.pro quo adduco tex.ad literã in.l.heredes mei.§.cũ ita.ff. ad trebellianũ.maxime qꝛ dictus Jacobus est de liberis petri testatoris. Secus autẽ si fuisset extraneus ipsi testatori.ita dicit & declarat Bar.in.d.§.cũ ita.in fine sui cõmẽti qui dicit dictũ.§.ita esse intelligendũ. Preterea dictus berliatus decessit añ mortẽ dicti Guilelmi ante euentũ cõditiõis:iõ ad dictũ ei⁹ filiũ nõ trãsmisit dictũ fideicomissũ vt probat in.d.l.heredes mei.§.cũ ita. ff. ad treb. facit.l.in cause.lo.ij.§.põponius ibi & hoc defuncto herede heredi eius &c.ff. de minoribus.vbi expresse d: qd fideicõmissum vni factũ si vnus alius decesserit sine liberis nõ trãsmittitur ad filiũ etiã heredẽ substituti si ipse substitut⁹ premoriat añ euẽtũ cõditionis.& pro hoc facit etiã tex.in.l.cũ pater.§.hereditatẽ.ff.de leg.ij.&.l.vnũ.§.rogo.ff.eo.ti.ita etiã tenet glo.in.l.vna.C.de his qui ante apertas tabulas.& ibi idẽ tenẽt Cy.Bal.Saly.& Bar.in.d.l.heredes mei.§.cũ ita.idẽ etiã tenet Jo.de imo.in.d.§.cũ ita.lz gl.videat aliter dicere in.l.si in pso nã.C.de fideicõmissis.& in.l.is cui.ff.de act.& oblig.que glo.ibi reprobãtur per Bar.& pro hac parte qd dictus berliatus nõ trasmiserit dictã substitutionẽ ad dictũ eius filiũ facit tex.ad literã in.l.substitutio.ff.de acqui.rerũ do. vbi dicit qd substitutio que nondũ venenit est extra bona nostra.¶ Sed quia dictũ castrũ brisolij fuit dictis Guidoni & Guillermo fratribus prelegatũ per dictũ Petrũ testatorẽ eoꝝ patrẽ,an dictũ castrũ veniat in restitutiõe fideicõmissi vniuersalis fiendi dicto Jacobo de bonis & hereditate dicti Petri testatoris videt qd sic per.l.marcellus.§.quidã.ff. ad treb. facit.l.cũ verũ.in prin.C.de fideicõmissis; et qd dictũ castrũ etiã veniat in restitutione fideicõmissi vniuersalis hoc fuit de volũtate dicti testatoris q̃ dictũ castrũ in defectu oim liberorũ suorũ substituit in dicto castro dñi gerbaysij:voluit ergo ipse testator qd sui liberi in ipso castro succederẽt vigore dicte substitutionis in ipsoꝝ liberorũ personas facte & poti⁹ q̃ dño Gerbaysij sibi extraneus:que volũtas testatoris est attendẽda & scdm eã iudicandũ per dictã.l.cũ verũ cũ multis si.¶ Nec obstat dicto Jacobo donatio facta inter dictũ Guidonẽ & Guillelmũ fratres de oibus eoꝝ bonis:qꝛ per illã donationem nullũ fuit generatũ preiudiciũ dicto Jacobo in dicto fideicõmisso per ea que dicit Bar.in.l.qui rome.§.duo fratres in quinta.q.ff.de verb.obl. posito qd dictum castrũ fuisset cõprehensum in dicta donatione prout nõ fuit vt supra plene declaraui. Tñm qꝛ dictũ castrum de quo agitur subiacebat restitutioni vigore testamenti dicti Petri patris dicti Jacobi: ideo nõ potuit alienari.aut.res que.C.cõia de legatis.

Summarium.

1 Feudum non venit in generali omnium bonorum donatione.
2 Nomina debitorum non veniunt in donatione omnium bonorum.
3 Feuda ad dominum revertuntur si vasalli circa feudalia indebite versentur.
4 Verba sine liberis dispositionem non inducunt.
5 Prelegatum quando veniat in restitutione fideicomissi.
6 Ius fideicommissi universalis non interrumpitur per mutuam donationem.

Consilium .ccxv.

Vertitur questio sup facto castri brisolij in pedemōtiū inter nobilē Jacobū revoyrie ex vna pte: et nobilē berliatū dñm romagniaci ex altera ad quē pertineat dictū castrū: qz dictus berliatus pretēdit sibi pertinere dictū castrū pretextu cuiusdā mutue donationis pridē inter Guidonē et Guillermū revoyrie fratres facte. Dict⁹ vero Jacob⁹ dicit dictū castrū sibi ptinere pretextu testamēti nobilis petri reyvorie patris dicti Jacobi et avi dicti berliati: q̄ritur ad quē pertineat.

1 Et psupposito pro vero qd dictū castrū moveat de feudo dñi ducis Sabaudie vr mihi indubitāter qd ptineat dicto Jacobo: qz et si dicta donatio valeret, pūt nō vz dictū castrū feudale nō fuit cōprehēsum in dicta donatiōe gñali bonoꝝ dictoꝝ fratrū: qz p alienationē feudi cōmittit ipso iure ipz feudū et revertitur ad dñz feudi vbi fit sine licētia dñi talis alienātis: vt in feu. de phibi. alie. feudi p Frede. Etiā qz talis mutua donatio sapit potius vēditionē q̄ donationē: vt dicit Jo. fa. in .l. j. in fi. C. de inoffi. dona. l. donatio. vēditio et deniq3 ali⁹ ptract⁹ alienationis sit phibit⁹ p dictā ꝯstitutionē Frederici impatoris imo nec pōt trāsigere fm An. de ysernia in tit. de successione feudi agnatoꝝ. l fi. Ideo nō est verisile qd ipsi ꝯtrahētes voluerint cōprehēdere dictū feudū in dicta gñali donatiōe olm bonoꝝ volēdo ponere dictū castrū feudale in piculo perdēdi: qz i gñali ꝯcessiōe nō veniūt ea q̄ q̄s verisilr nō esset ꝯcessurus: vt leg. et no. in .l. j. C. q̄ res pig. oblig. pos. Idez etiā in gñali hypotheca nō veniūt feudalia eadē rōne qua supra: qz etiā feudalia sunt phibita hypothecari: vt in dicta ꝯstitutiōe Frederici: ideo nō cōprehēdunt sub gñali hypotheca: vt expresse tenet Jo. ferra. l ti. forma libelli in hypothecaria in gl. sup verbis ex memoratis causis circa fi. ibi cū res feudalis etiā phibeat hypothecari &c. Et alibi dicit Bal. in aut. res que. C. cō. de legatis. qd illa aut. nō hz locū in re feudali. l ti. qualr olim poterat feudū alienari in .§. donare. aut. vt res subiacētes restōni nō possint alienari pro dote vel donatione ppter nuptias. Et non mirū si in donatione olm bonoꝝ nō cōprehendunt feudalia. a Nomina debitoꝝ in donatione oīz bonoꝝ nō cōprehēdūtur nomia. vide plenī⁹. s. cōsilio. lij.

2 Quia etiam nec cōprehendūtur nola debitoꝝ a cū nola debitoꝝ sint tertiū genus bonoꝝ diversum a bonis mobilib⁹ vel immobilibus, ideo nō cōprehendunt nisi dicatur. ita dicit

expresse Bar.in.l.j.C.si aduersus trāsac.⁊ in.l.cēturio.in.iij.q. princi.ff.de vulga.⁊ Spe.in tit.de fruc.⁊ interesse.§.j.versi.sed pone.⁊ Pe.ia.in tit.de actione ex testa.Idem tenet An.de arectio.ff.ad trebel.l.si legatū.§.si quis bona. Et hoc est expeditū qđ non veniāt feudalia in generali alienatione nisi dicat.vt in c.j.de capitaneo qui curiā vendidit.an intelligatur ⁊c. ⁊ in.c. in generali.si de feudo ꝯtrouersia fuerit:facit etiā: q̄ lz ius patronatus ecclesie trāseat cū vniuersitate:hoc est verū si dicat inter partes.ita dicit An.de yſernia.in feu.in.d.c.in generali. si de feudo cōtrouersia fuerit circa medium. ¶Et si dicatur qđ hodie de consuetudine feudalia sunt redacta ad instar patrimonialiū vt dicit Jo.fa.insti.de rerū diuisiōe.in prin.⁊ in aut. ingressi.C.de sacrosan.eccle.que consuetudo etiā in feudalib⁹ dominatur:vt in.c.obertus de ordo.cum ibi no.de feudi cognitione.Istud non obstat dicto nobi. Jacobo:quia hoc verum in modum succedendi titulo vniuersali pro herede.

3 ¶†Sed secus ⁊ in modo alienādi:quia in hac patria Dalphinatus in qua fuit factus dictus cōtractus donationis in istis alienationibus seruantur iura feudorū:ita qđ feuda committuntur quando vasalli aliter circa ipsa feudalia versantur q̄ a iure feudorum sit ordinatum ⁊ statutū:⁊ super hoc fuerūt late plures sententie in curia parlamenti Dalphinalis.⁊ maxime de hoc anno currente.M.cccclxxv.et die penultima mēsis Julij.contra roserij. a de arbenco in fauorem fisci domini nostri Dalphini ad causam cuiusdam prati feudalis dictum abergati per dominum quondam vuatici dicto roserij contra dispositionem.§.calidis.in dicta constitutione Frederici.

a ¶Contra roserij. vide ꝯsiliū qđ tūc feci ꝯtra istū roserij super materia dicti §.calidis s.iij.pte ꝯs. meorū. cōsi. cxxxiij.

¶Et Joan.fab.qui dicit quod feudalia sunt redacta ad instar patrimonialium de consuetudine debet intelligi quod volunt loqui de patria de qua est oriundus que non extenditur ad hanc patriam:vt plene per doctores in.l.de quibus.ff. de legi.et consuetudo loci contractus debet attendi in decisorijs:vt plene per Cyn.in.l.prima.C.que sit longa consuetudo.

4 ¶†Non etiam admittitur dictus berliatus ad dictum castrū brisolij ex dispositione testatoris nobilis Petri ei⁹ aui per verba sine liberis: quia illa verba sine liberis non inducūt dispositionem iuxta.l.lucius.la secunda.et ibi glos.et docto.ff.de heredi.instituen.que opiū.seruatur in iudicando:vt plene scripsi in decisionibus parlamenti.questione.xxix. Sed spectant bona et hereditas dicti Petri testatoris dicto Jacobo filio dicti testatoris ex dispositione testamentaria in vltimo gradu substitutionum:quia ipse Jacobus non est ingressus religionem:et omnes alij liberi dicti Petri testatoris fuerunt ingressi religionem.

¶Nec obstat quod pars aduersa pretendit quod defecit conditio: quia berliatus pater dicti berliati non decessit sine liberis: quia habuit dictum berliatum aduersarium dicti Jacobi:quia imo habuit locum dicta dispositio siue substitutio in personam dicti Jacobi per text.in.l.heredes mei

a .§.cum ita [a] .ff.ad trebel.maxime q: dictus Jacobus est de libe ris primi gradus dicti petri testatoris.et ideo est proximior te statoris: q̃ dictus berliatus qui est eius nepos videlicet filius filij ꝛ hoc ex tacita mente dicti testatoris:vt ibi dicit Bar.in di cto.§.cu͂ ita.in fine.¶ Preterea dictus berliatus pater.d.ber liati decessit ante mortē dicti guillelmi eius fratris ꝛ sic ante euentu͂ cōditionis:ideo ad dictū berliatū eius filiū ꝛ heredē nō transmisit dictū fideicōmissum vt ꝑbatur in.d.§.cū ita.fa cit lex in causę.l.ij.§.pomponius.ff.de minoribus.vbi expresse dicitur qḋ fideicōmissum factum vni si alius decesserit sine li beris nō transmittitur ad filium etiam heredem substituti si substitutus premoriatur ante conditionis euentum.Et potest esse ratio:q: substitutio q̄ nondū euenit.est extra bona nostra:

5 vt in.l.substitutio.ff.de acqui.re.do.¶ † Sed q: dictū castrum fuit dicto quondā guidoni ꝛ guillelmo ꝓlegatū videndū est si dictū ꝓlegatū veniat i restōne fideicōmissi vtr:ꝛ dicendū:est qḋ sic p.l.marcell9.§.qdā.ff.ad treb.facit.l.cū vir.C.de fideic.ꝛ istḋ fuit devoluntate dicti petri testatoris qui in defectu omniū li berorū suorū substituit vnū extraneū in dicto castro vꝫ dn͂m gerbaisij in vltimo gradu substitutionum:voluit ergo potius ipse testator qḋ dictus Jacobus eius filius substitutus in pe nultimo gradu in ipso castro succederet vigore dicte substitu tionis: q: in fideicōmissis est poti9 volūtas testatoris seruāda per dictā.l.cū virū.ꝛ p dictū.§.cū ita.cū multis similib9. est er go dicēdū qḋ cū dictū venerit in restitutiōe fideicōmissi vniuer salis qḋ dictū castrū ꝑtinet insolidū dicto Jacobo in dicto pe

6 nultimo gradu substituto.¶ † Nec obstat dicta mutua dona tio facta inter dictos duos fratres:q: p illā donationē nō fuit interruptū ius fideicōmissi vniuersalis p ea que dicit bar.in.l. qui rome.§.duo fratres.in.v.q.ff.de vbo.obli.posito qḋ dictuꝫ castrū fuisset cōprehēsum in dicta donatiōe ꝑut nō fit p supra deducta etiā q: dictū castrū subiacebat restitutioni dicto Jaco bo fiēde vigore dicti testamēti paterni:vt supra fuit declaratū.

¶ Summarium.

1 Substitutus non admittitur q̄diu aliquis de filijs insti tuti reperitur.
2 Liberi liberorum institutorum an excludant substitutum.
3 Filius ex nepote filium testatoris excludit substitutum.
4 Voluntas tacita testatoris attendi debet in fideicommissis.
5 Cōditio adiecta in institutiōe nō cēset repetita i substitutiōe.
6 Uerba si sine liberis conditionē sed nō dispositionē inducūt.

¶ Consilium.ccxvj.

Latius extendendo ꝛ declarando casum nobilis Jacobi renoyrie de quo al's scripsi supra cōsilio. clxv.ꝛ cōsilio.ccxv.in illo quesito si dictus nobi lis Jacobus substitutus in testamēto petri eius patris admitti debeat ad bona ꝛ hereditatē di cti testatoris tanq̄ ibi substitutus excluso ber liato nepote dicti testatoris dubium facit :quia dictus pe trus testator in penultimo gradu substitutionum per eum

a ¶.§.cum ita. d hoc'ēt tetigi.s.cō̄s. clxv. ꝛ vide plene.j. cōs̄ lio.ccxvj.

factarū subiunrit talem clausulā cōditionalem vez si oēs dicti tres liberi here-
des instituti vez guido: berliatus: et Guillelmus decederēt sine liberis substi-
tuebant dictū iacobū qui nō fuerat ingressus religionē. Sed oēs dicti tres li-
beri nō decesserunt sine liberis: qr dict9 berliatus habuit filiū vez berliatū cō-
petitorem dicti Jacobi: ideo nō videbatur esse locus substitutioni respectu di-
cti iacobi: cū illa cōditio nō fuerit verificata in psonas oim dictorū triū liberorū
institutorū prout verificari debebat: qr opz cōditionē in totū impleri. ff. de cōdi.
et demon. l. cui fundus. Et nihil videtur actum cū de agēdis aliquid restat ad
agendū. C. ad sillea. l. cū silleya. in fi. itē qr plurale saltim duo requirit. ff. de te-
stib9. vbi numerus. Et hoc videt etiā expressum. ff. de cōdi. et demon. l. pr sene-
rinā. et C. de cōdi. insertis. l. j. et C. ad treb. l. iubem9. §. sin aūt. et ff. de vulga. l. qui
duos. in quibus legibus natiuitas liberorum vel nepotuz facit deficere fidei-
1 commissum propter non existentiam conditionis. † Item quia non est verisi-
mile quod donec aliquis de filijs superest: non voluit testator substitutos ad-
mitti. C. de fideicommissis. l. cum acutissimi. et C. de insti. et substit. sub condi.
factis. l. gnāliter. §. cum aūt. et hāc partem p dictas satis debiles rōnes: substi-
tuit disputādo quidā doctor: vt refert Jo. an. in nouella in. c. si pater. de testamē
tis. lib. vj. in prin. Sed dicit ipse Jo. an. qd ille doctor q hāc qōnē disputauit nō
rūdet ad. l. heredes mei. §. cū ita. ff. ad treb. Nec ad. l. lucius. §. gaio. eo. tit. ideo
dictum est veritas qd imo dictus Jacobus renoyrie admittatur ad dictā substi-
tutionē excluso dicto berliato nepote ex filio dicti testatoris: qr de hoc est casus
in. d. §. cū ita. in fi. vbi neptis testatoris excludit nepotē ipsi9 testatoris susceptū
ex altero liberorū testatoris. q tex. nō potest cauillari: qr clare loquit. et hoc proce
dit ex tacita mēte testatoris vt declarat tex. in. d. §. cū ita. in fi. que tacita mens
testatoris sic subintellecta ht pro expressa. l. fideicōmissa. §. si filio. ff. de leg. iij.
¶ Nec obstat. l. penul. C. de impu. et alijs substi. nec. l. gnāliter. in. §. cum autez.
C. de insti. et substi. sub cōdi. factis. nec. l. cū acutissimi. C. de fideicōmissis q vidē
2 tur velle † qd liberi liberorū institutorū excludant substitutum. Quia ille tres le
ges et similes bene intellecte loquūtur vt dicūt doct. in substituto extraneo: qd
patet dū in eisdem legib9 d: qd testator nō videt velle extraneam prolē sue po
steritati pponere voluisse: et qd debeāt intelligi in extraneo substituto dicit Jo.
de imo. in. d. §. cū ita. circa fi. sui apparatus, et Bar. in. l. cū auus. ff. de cōdi. et de-
mon. qui ita intelligit dictas leges: qn extraneus est substitut9. et salicetus in. l.
peñ. C. de impu. et alijs substi. circa fi. ibi: nō repugnat aūt qn substitutus pari-
ter de liberis testatoris vt fuit in casu dicte, l. heredes mei. §. cū ita &c. Nec est
incōueniens qd vna lex p aliam limitetur et intelligatur vt ibi dicit Imo. Sed
in casu nostro dictus Jacobus nō est extraneus: sed filius primi gradus testa-
toris qui propterea dz excludere nepotem filiū. dicti berliati coheredis institu
ti ex tacita mēte ipsius testatoris: vt. dicūt et tenent dicti doctores: qr si neptis
testatoris in casu dicti. §. cū ita. excludat ex presumpta volūtate patris testato-
ris filiū alteri9 coheredis: multo magis fili9 testatoris substitutus debet exclu-
dere filium alterius filij coheredis vniuersalis: videlicet nepotem testatoris:
quia vbi minus inest maius inesse videt. ar. aut. multo magis. §. de epi. et cle. et
no. in. c. cū in cūctis. p glo. de elec. Et filius testatoris est in primiori gradu ipsi
testatori q nepos ex filio et presumitur predilexisse propriū filiū ex suo proprio
corpore natū q filiū filij sui q proprie nō est ex suo pprio corpore natus vt ple-
ne per doc. in. d. l. j. C. de condi. insertis. Et iste est verus intellectus dicti. §. cum
ita. qd proprius filius testatoris substitutus excludat nepotem ex filio ex pre-
sumpta voluntate testatoris: sicut etiam neptis excludit filium filij. ita intelli-
git dictū. §. cū ita Bar. vt ipse Bar. ibi dixit in fi. sui apparat9. dū ibi tāgit de fi-

deicōmissaria substitutione. Et similiter intelligit pet.de ancha.dictū.§.cum ita.in.c.si pater.de test.li.vi.ad idē etiā Paul⁹ de leazaris in.d.c.si pater.idem etiā Ang.de are.in.l.luci⁹.§.gaio.ff.ad trebel.ꝛ Sali.vbi.s.iii.d.l.pe.C. de impu.ꝛ aliis substi.ꝛ Bal.idē dicit in.d.l.peū.in.ii.oppositiō.in solutione dicti.§.cū ita. Licet illa dispositio testatoris de qua agit facta fuerit sub verbo collectio.vez ante oēs:qꝛ licet fm propriā significationē dictorū verborū si oēs debuissent primo oēs dicti tres liberi instituti decessisse sine liberis ad verificationē cōditionis.vt in prin.dicti.§.cū ita.qꝛ cōditio debet in totum impleri vt voluit dicere disputando ille doctor. ¶ Tū ex psumpta volūtate testātis dict⁹ Jacob⁹ fili⁹ dicti testatoris substitut⁹ qui est fili⁹ testatoris:ꝛ sibi in proximiori gradu excludere debet dictū berliatū filiū filii testatoris.vt in.d.§.cū ita.in fine.q.§.ita intelligi dz vt dicūt dicti doc.supra nominati ex psumpta volūtate testātis:q psumpta volūtas i fideicōmissis dñat ꝛ seruari dz.l.i.cū verū.C.de fideicōmissis. cū ii.qꝛ volūtas testatoris regulat ꝛ regit substōnes.l.i cōditiōib⁹ pmū locū.ff.de cōdi.ꝛ demō.ꝛ ex his satis ē respōsum ad friuola argumēta illi⁹ doctoris qui in disputādo tenuisse videtur contrarium; vt refert Jo.an.vbi.s. licet forte ille doctor in iudicādo tenuisset cōtrariū per dictū.§.cū ita cui .§.cū ita.ipse doctor nō respōdit in dicta sua disputatiōe vt refert Jo.an.vbi supra.

5 ¶ Nec obstat ad premissa.l.cū auus.ff.de condi.ꝛ demon: vbi videtur q filius ex nepote excludat filiū testatoris substitutū cōtra dispositionem dicti.§.cū ita. Sed pōt responderi ad.d.l.cū auus:pluribus modis:primo q in.d.l.cū auus.testator ita expresse dixerat ꝛ disposuerat vt patet in fine ibi q minus scriptum q dictū fuerit inueniretur. vel aliter ex secundo q dictus.§.cum ita: cum sit posterior in ordine corrigat.d.l.cum auus. ¶ Et si dicatur q legis correctio est euitanda.l.precipim⁹.in fi.C.de appella. Alia ratio reformat pactuz videlicet quia nihil in corpore iuris debet reperiri contrariū neqꝫ superfluum vt dicit imperator in prima cōstitutione codicis. Ideo nō ēst inconueniēs: vt vna.l.per aliam limitetur ꝛ intelligatur vt dicit Jo.de imo.iii.d.§.cum ita. vt videlicet filius substitutus excludat per natiuitatē pronepotis si per testatorem fuerit expresse dictum sic vt ibi in.d.l.cum auus aperit text. in fine aliter nō per.d.§.cum ita ꝛ si dicat q glo.in.d.l.cum auus. sup verbo defecisse intelligat.d.l.cū auus q excludat filius testatoris substitut⁹ ex tacita mēte testatoris qui ita presumit voluisse allegando.l.cum acutissimi.C.de fideicōmissis ꝛ alias similes leges credo q glo.ibi male dicit qꝛ illa lex cū acutissimi ꝛ similes per glo.ibi allegate loquunt in extraneo substituto vt etiā dicūt doctores supra nominati:ideo ille leges loquētes in extraneo nō debent extēdi ad filium testatoris substituū vt in casu dicti nobilis Jacobi per.d.§.cum ita qꝛ non est verisimile q ipse testator voluerit preferri eius nepotem videlicet dictū berliatum dicto Jacobo suo proprio filio substituto vt predixi.

¶ Sed quo ad castrū brisolii de quo principaliter inter dictas partes contēditur in cōcordia facta inter eos in loco sancti genisii fuit dictū ꝛ apunctuatū q dict⁹ berliat⁹ possideret quartā partē indiuisam dicti castri reseruato iure petitorii ipsis partib⁹ quādo vellent experiri vidēdū restat si dict⁹ berliat⁹ in materia petitorii habere debeat pleno iure dictā quartā partē dicti castri ad hoc indubitāter dico q dicto berliaco nullum ius competit in dicto castro etiā in dicta quarta parte:qꝛ licet ipsum castrū fuisset in dicto testamēto prelegatū dictis Guidoni et guillermo fratrib⁹ liberis dicti petri testatoris illud tamen prelegatū cadit ꝛ venit in restitutione fideicōmissi vniuersalis vt probat in.l.marcellus.§.quidam.ff.ad trebel. facit dicta.l.cum virum.C.de fideicommis.et istud fuit etiam de voluntate saltim tacita dicti testatoris qui

in vltimo gradu substitutionũ in defectu oĩm liberorũ suorũ voluit in dicto
castro esse substitutũ vnũ extraneũ videlicet dominum gerbaysij. voluit ergo
poti⁹ in eo succedere ei⁹ propriũ filiũ vꝫ dictũ Jacobũ vigore dicte substitu
4 tionis in pe. gradu adiecto† qꝛ in fideicõmissis volũtas testatoris etiã tacita
dominatur ⁊ regit substitutiones iuxta. d. l. cum virũ ⁊. d. §. cũ ita ⁊ in. l. in cõ-
ditionib⁹ primũ locũ. ff. de cõdi. ⁊ demõ. cũ si. Et pro decisione hui⁹ dubij ad-
duco. l. sequẽtes qõ. ff. de leg. ij. vbi licet in fideicõmisso generali nõ veniat de
sui natura donatio ꝓpter nuptias. hoc verũ nisi testator cõtrariũ disposuerit
vt in. d. l. sequens questio in fi. ¶ Preterea illa verba cõditionalia si sine libe-
ris nõ reperiũtur fuisse repetita ꝑ testatorẽ in penultimo gradu substitutio-
nis in quo dict⁹ Jacob⁹ reperit substitut⁹ nec etiã in ꝓcedẽti gradu ideo nõ
debẽt censeri repetita illa verba cõditionalia in vltimo gradu iuxta. l. sub con
5 ditione. ff. de heredib⁹ insti.† vbi cõditio adiecta in institutiõe nõ videt repeti-
ta in substitutiõe nisi dicat qꝛ si testator voluisset illã conditionẽ esse adiectã
in substitutiõe sicut in institutiõe ipse testator bñ expressisset argu. C. de cadu.
tollen. in. l. vna. §. nã si cõtrariũ voluisset. ⁊ facit. c. ad audientiã extra de deci-
mis vbi si papa voluisset ibñ expressisset. Et nõ videt repetita illa ꝯditio ꝑ quã
res posset deduci ad causam intestati qꝛ nõ est credendũ ꝙ testator voluerit in
oẽm euentũ velle intestatum decedere vt dicit Bal. in. d. l. sub cõditione in fi-
ne sui apparatus. ¶ Et posito ꝙ illa verba si sine liberis censerent fuisse repe
tita in vltimo gradu substitutionis per illa tamẽ verba liberi liberorũ nõ cen
6 serent fuisse substituti in bonis dicti petri testatoris.† Quia licet illa verba si
sine liberis ⁊c. inducãt ⁊ faciãt cõditionẽ non tñ inducunt dispositionẽ vt vi-
deãtur substituti fuisse dicto Petro testatori liberi liberorũ licet possent veni-
re ab intestato bona aui testatoris. ita dicit ⁊ tenet expresse Bart. in. l. luci⁹. la.
ij. ff. de heredi. instituend. ⁊ in. l. centurio. ff. de vulga. idem tenet Bal. in. d. l. lu
cius. idem tenent Cyñ. ⁊ Ja. de are. in. d. l. j. C. de condi. insertis. Et pe. de An-
cha. in. d. c. si pater. Et ista est communis opiñ. vt dicit Joanñ. de Jmol. in. d. l.
luci⁹ in prin. ẽm quã cõem opi. curia parlamẽti dalphinalis cõsueuit iudica-
re vt plene scripsi in decisionib⁹ parlamẽti. q. xxxix. vbi recitaui oẽs alias opi-
niones doctorũ qui supra hac qõne scripserũt pro ⁊ cõtra. Nõ põt ergo dictus
berliat⁹ nepos ex filio dicti Petri testatoris venire ad bona ⁊ hereditatẽ dicti
Petri testatoris ex dispositione testamẽtaria dicti testatoris ꝑ premissa etiã qꝛ
illa q̃ sunt in cõditione nõ sunt in dispositiõe. l. si qs sub cõditiõe. ff. de iniusto
rupto ⁊ irrito testamẽto. ⁊ in. l. ex facto. ff. ad trebel. cũ multis simi. Nec etiam
põt dict⁹ berliat⁹ nepos dicti testatoris venire ad dicta bona ab intestato. qꝛ
dict⁹ Jacob⁹ admittit ad dicta bona ⁊ hereditatẽ ex testamẽto dicti sui pr̃is vi
gore dicte substitutiõis ex eiusdẽ patris testatoris ex illius ꝓsumpta volũtate
ꝑ iura ⁊ autoritates doctorum supra declaratas. Et quoties est loc⁹ institutiõi
siue substitutiõi: qꝛ substitutio est scḋa institutio licet cõditionalis nõ est locus
successioni ab intestato. l. q̃diu. ff. de acqui. here. Crederẽ tamẽ ꝙ si substitut⁹
nõ deberet admitti ex mẽte testatoris vel al's ꝙ tales liberi liberorũ deberent
admitti ad bona et hereditateꝫ testatoris ab intestato ex mente dictorũ docto
rum dicentiũ ꝙ licet tales liberi liberoꝝ nõ admittunt ex testõ veniunt tñ ab
intestato. qḋ secus est in casu de quo hic agit vbi dict⁹ Jacob⁹ admittit ad di-
ctã substitutionẽ via testati ꝑ supra dicta. quo casu nõ habet locũ via intestati
vt supra dixi per. d. l. si quis sub cõditione. ⁊ ibi Bal. Maxime qꝛ dict⁹ berliat⁹
nepos dicti petri testatoris adiuit hereditatem dicti testatoris ⁊ tenet castruꝫ
romaginaci vigore testamenti dicti petri eius aui per mediam personam di-
cti berliati eius patris. ideo non potest redire ad viam intestati.

¶ Non etiam admitti debet berliatus filius dicti berliatij ad bona et hereditatem dicti petri testatoris ex verbis secundi gradus substitutionum in dicto testamento adiectis.ibi.Et contigerit dictum Guidonem et Guillelmum decedere sine liberis masculis naturalibus et legitimis eis substituit vulgariter et per fideicommissum dictum berliatum:ratio quia dictus berliatus coheres testamentarius decessit ante dictum guillelmū eius fratrem et sic ante.euentum conditionis.Ideo dictum fideicommissum non transmitit ad berliatum eius filium etiam heredem vt probatur in.d.§.cum ita.facit.l.in causę.la.ij.§. pomponius.ff.de minoribus.vbi expresse habetur qd̄ fideicōmissum alicui factum si alius decesserit sine liberis non transmittitur ad filium etiam heredem substituti si substitutus decedat ante conditionis euentum:et pro hac parte etiam facit tex.in.l.cum pater.§.hereditatem.ff.de leg.ij.et in.l.vnum.§.rogo.ff.eo.ti. ita etiam tenet glo.in.l.vna.C.de his que ante apertas tabulas.et ibi idem tenet Cy.Bal.et Saly.idem Bal.in.l.vnica.§.sinautem.C.de cadu.tol.et glo. et Bar.in.d.§.cum ita.Idem etiam tenet Bar.in.l.si in personam.C.de fideicommissis.hancetiam opinionem tenent Joan.de imo.in.d.§.cum ita.et Bald.in d.l.si in personam.

¶ Summarium.

1 ☞ Nobilitas ex diuitijs et virtutibus predecessorum procedit.
2 Nobilitas per que exercitia perdi possit.
3 Clericus abstinens a negotijs secularibus gaudet priuilegio clericali.
4 Collectam soluere nemo tenetur nisi in loco in quo moratur.
5 Uxor ignobilis gaudet viri nobilitate.
6 Uxor forum viri sequitur.

¶ Consilium.ccxvij.

O Missa facti narratione causa breuitatis venio ad decisionē quesitorum ex processu elicitorum.¶ Et primo ad primum quesitum respondeo qd̄ dictus nobilis Joannes petinoti actor in hac causa probauit se nobilem vt deponunt de vera scientia et communi reputantia testes dicti petinoti super primo articulorum suorum inferiorum in processu.fo.xiiij.qui deponunt dictum articulum fore verum:quorum depositiones sunt sufficientes ad probationem nobilitatis:†qz cōiter nobilitas pcedit ex antiqs diuitijs et vtutib' antiqs pdecessoꝝ.vt indicat phs in.iij.politicoꝝ.i fi.vt refert barbati'in.l.si certis annis.C.de pac.Et ppterea cū causante antiquitate sit difficilis pbatio:sufficit pbatio de voce et fama et communi reputantia vt dicit Bar.in.l.si vt proponis.C.de dig.lib.xij.in sua repe.Et idem Bar.alibi dicit qd̄ per famam probatur nobilitas.in.l.prouidendum.C.de postulando.ideo quia nobilis non debet contribuere in subsidijs dalphiñ.iuxta.l.iij.§.i.ff.de mune.et hono.

2 ¶ † Ad scdm et tertium quesita dico qd̄ licet dictus petinoti exercuerit officium notariatus et hostalariam et tabernam in loco vigniatici:ex hoc non perdidit nobilitatem:cum per acta cause appareat qd̄ ipse ab exercitijs predictorum se abstinuerit pluribus annis retro et viuat nobiliter in loco iseronis.

3 ¶ † Arg.eorum que dicimus de clerico in.c.fi.extra de vita et hone.cleri.vbi licet clericus se immiscendo in similibus negociationibus secularibus nō gaudeat priuilegio clericali:si tamen abstineat a talibus secularibus negociationibus gaudet priuilegio clericali.vt in dicto.c.fina.et in cle.j.eodem titu.et de

4 hoc etiam scripsi in decisionibus parlamenti.q.cccxci.¶ † Ad quartum quesitum si dictus petinoti qui non trahit moram continuam in loco vigniatici

sed in loco iseronis cũ sua vxore liberis et familia an deberet cōpelli cōtribuere in loco vigniatici:si ita esset qd deberet cōtribuere in subsidijs dalphinalib⁹ prout non dʒ per supra dicta dicendū est qd nō nisi in loco domicilij.ita dicit ꝛ tenet Bart.in.l.j.C.de mu.ꝛ in quo loco.in sua repetitione.in.q.que incipit sed cui possit imponi hec collecta ꝛc.Sed hoc casu dʒ haberi respectus in perequatione quoie ad alia bona vbicunqꝫ existentia.vt dicit dñs iacobus rebuffi.in.l.j.C.de muneribus patrimoniorum.libro.x.

5 ¶†Ad quintū ꝛ vltimū quesitū si vxor dicti nobilis Joannis petinoti qui ortū habuit a plebeio gñe:debeat contribuere in dictis subsidijs dalphi.cum hoibus vigniatici vbi bona dicte vxoris existūt.ad hoc dico qd dicta vxor gaudere dʒ nobilitate et prerogatiuis nobilitatis dicti ei⁹ viri:ꝛ ꝓpterea nō debeat cōtribuere in dictis subsidijs sicut nec ei⁹ maritus vt probat tex.in.l.femine.ff.de sena.facit.l.cū te.C.de nup.ꝛ.l.mulieres.C.de dig.lib.xij.ꝛ.l.fi.C.de incolis.l.x.ꝛ ita alias fuit cōclusum in reuisione gñali.M.cccc.lx.vt scripsi in decisionib⁹ dicte curie parlamēti.q.ccclxxix.maxime qꝛ dicta vxor nō trahit morā in loco vigniatici:sed in loco iseronis cū dicto eius viro:ideo si pro dictis bonis dotalib⁹ existentibus in loco vigniatici deberet cōtribuere dictus maritus nō cōtribueret in loco vigniatici:sed in loco iseronis vbi ipse maritus fouet cū vxore eius cōtinuam mansionē vt tenent glo.ꝛ Bart.in.d.l.j.C.de mu.et in quo loco.lꝫ nō appareat in ꝓcessu dicta bona vxoris esse dotalia:qꝛ non fuit ꝓductum instrm̄ matrimonij:tñ qꝛ cōstat de matrimonio inter eos cōtracto illa bona vxoris existentib⁹ in loco vigniatici presumūtur dotalia.l.mulier bona.ff.de iure dotium.cū ibi no.Et pro ipsis bonis dotalib⁹ nō deberet ipse maritus cōpelli cōtribuere nisi in loco sui domicilij per dictā.l.j.si cōtribuere deberet ipse maritus pro dictis bonis dotalib⁹.put non dʒ ꝺm glo.ꝛ Barto.vbi.s.¶Nec obstat si aliqñ dicti vir ꝛ vxor simul vel separatim aliqñ vadant in loco vigniatici moraturi aliquibus diebus pro fructibus dictorum bonorum recolligendis ꝛ ipsis cultiuari faciendis:et de ipsis disponēdis anno quolibet.Quia per hoc non desinunt esse incole[a] iseronis cū habeant animū ibi statim redeundi argumento.§.pauonum.circa fi.insti.de rerum diuisione.

6 ¶†Etiam pro rebus parafernalibus vxor si contribuere deberet nō teneretur contribuere nisi in loco domicilij viri: qꝛ vxor sequitur forum ꝛ domicilium viri vt.d.l.j.in prin.C.de mu.ꝛ in quo loco. facit etiam.l.fi.ibi item rescripserunt mulierem ꝛc.ff.ad municipales. ¶Nec obstat ad premissa si per processū appareat qd dictus nobilis Joannes petinoti nomine dicte ei⁹ vxoris aut alias cōtribuerit temporibus retro lapsis in dictis subsidijs dalphinalibus cū hominibus vigniatici: quia non probatur talis solutio spacio.xl.annorum:ideo nō videtur renunciasse dicto suo priuilegio nobilitatis nō cōtribuendi iuxta.c.accedentibus.extra de priuilegijs.in antiquis.ideo pronunciandum ꝛ declarandum est dictos maritū ꝛ vxorem non teneri

a ¶ Incole. de hoc vide in.l. mutio. in.§.fidꝫ ita ff.de codi.et demon.

teneri contribuere in dictis subsidijs dalphinalibus.

Summarium.

1 Verba si sine liberis &c.que in primis gradibus substitutionum apponun tur an in penultimo gradu earundem repetantur.
2 Verba si sine liberis &c.dispositionem non inducunt.
3 Successioni ab intestato locus non est q̃diu institutioni locus est.
4 Fideicommissum quando ad heredem transmittatur.
5 Plurale ad minus duo requirit.
6 Liberi liberorum institutorum excludunt substitutum.
7 Lex vna potest per aliam limitari & declarari.
8 Donatio propter nuptias qñ veniat in fideicommisso vniuersali.
9 Pactum a iure reprobatur qd alteri per alterum succedatur.
10 Feudum alienatum reuertitur ad dominum.
11 Feudalia non veniunt in generali hypotheca.
12 Mulieres quo titulo possint in feudo succedere.

Consilium.ccxviij.

Indubitãter castrũ brisolij situm in patria pedemontium ditionis sabaudie insolidũ spectat & ptinet cũ iurib⁹ & pertinentijs in pleno dñio nobili & potẽti viro iacobo renoyrie. Et in illo castro nullũ ius nullãq portionem hz nec habere dz nobilis berliatus renoyrie dñs modernus romaginaci causis & rationib⁹ inferius declaratis. Et pro dicẽdorũ euidentia premitto qd dudũ nobilis petrus renoyrie pater dicti Jacobi & auus paternus dicti Berliati habẽs plures liberos eis cõdidit testamentum de anno dñi.M.cccc.xxvij.& die.xxviij.mẽsis Augusti. In quo testamẽto ipse nobilis petrus testator inter cetera instituit Guidonẽ & berliatum eius liberos in dicto castro brisolij. In omnib⁹ autem suis alijs bonis sibi heredes vniuersales instituit berliatũ Guidonem et Guillelmũ eius liberos equis portionib⁹. Et si cõtingeret dictũ berliatũ decedere sine liberis masculis eis substituit vulgariter & p fideicõmissum dictuz berliatũ. Et si alter ipsorũ Guidonis & Guillelmi decederet tñmodo tũc ipsi ita sic decedẽti substituit vulgariter & p fideicõmissum dictũ berliatum & aliuz superstitem dictorũ Guidonis & Guillelmi. Et si oẽs pdicti tres decederẽt: vt s.scriptũ est & vnus vel plures quos ordinat vt.s.esse religiosos nollẽt esse religiosi tũc eo casu substituit vulgariter & per fideicõmissum ipsum vnũ vel plures equis portionibus. Et casu quo oẽs essent religiosi eis substituit vulgariter & per fideicõmissum Sybuetum dñm domeysini in romaginaco. Et aliuz Sybuetũ dñm gerbasij in brisolio. Deinde dictus petrus testator in eadem permanẽs volũtate ab humanis decessit superstitib⁹ sibi dictis suis liberis q̃ fuerũt eius heredes particulares & vniuersales referendo singula singulis.

Cõtingit postea qd oẽs liberi dicti testatoris quos ipse ordinauerat in dicto suo testõ esse ecclesiasticos & de religione fuerũt ecclesiastici & de religione excepto dicto Jacobo q̃ noluit esse de religione: & iste Jacob⁹ est ille qui de psenti tenet dictũ castrũ brisolij de quo cõtendit̃ inter dictũ berliatũ filiũ dicti berliati ex vna parte & dictũ Jacobũ alterũ ex dictis liberis testatoris q̃ noluit esse de religione. Cõtingit etiã qd dictus berliatus filius dicti testatoris decessit ab humanis superstite sibi alio berliato eius filio cõpetitore dicti castri brisolij.

Postea de anno dñi.M.cccc.l.& die.xxi.mẽsis Februarij dicti Guido & Guillelmus fratres fecerũt inter se quedã pacta & quasdã cõuentiones inter viuos de oĩbus eorũ bonis vt cõstat instrõ recepto per stephanũ de leysino notariũ vt sequitur. Ita vez qd si ɔtingeret in futurũ alterũ ex ipsis Guidone & Guillel-

mo ab humanis decedere sine liberis qḋ in eū casum oīa bona mobilia et im- mobilia iuraq̄ ⁊ actiones p̄sentia ⁊ futura alteri superuiuēti:⁊ suis pleno iure deueniāt ⁊ pertineāt ex inter ꝓut ex tunc donatione irreuocabili inter viuos. ¶ Et si cōtingeret dictos ambos Guidonē ⁊ Guillelmū fratres decedere sine liberis oīa dicta eoꝝ bona remaneāt dn̄o romaginaci eoꝝ fratri et suis dona- tione qua supra inter viuos saluis ⁊ reseruatis eisdem donatorib⁹ ea q̄ sibi vi- debūtur reseruari ꝓ ipsoꝝ anima cuius cōstantiā onerant scḋm ipsoꝝ dn̄orum statum ⁊ facultatē: que premissa fecerūt dicti Guido ⁊ Guillelmus stipulatio- ne interueniente ⁊ iurauerunt non ꝯ venire ⁊c. vt cōstat dicto instr̄o latius rece pto per dictū de leysino notarium. ¶ Et in facto presupponitur pro vero qḋ di cti Guido ⁊ Guillelmus decesserūt absq̄ liberis superstitib⁹ dicto Jacobo he- rede testatoris dicti Guillelmi:⁊ dicto berliato nepote ex filio dicti testatoris. ¶ Item etiā in facto presupponitur qḋ dictū castrū brisoly mouetur de feudo nobili dn̄i ducis sabaudie. ¶ Ex quib⁹ sic p̄missis respectu dictoꝝ testamēti pe- tiri:⁊ pactoꝝ initoꝝ inter dictos Guidonem ⁊ Guillelmū eliciuntur dubia siue quesita subscripta examināda in iure pro declaratione iuris cōpetentis dicto Jacobo in dicto castro brisoly de quo principaliter inter dictos Jacobū ⁊ ber- liatum cōtenditur. ¶ Primo si illa verba si sine liberis ⁊c. adiecta in primis gra- dib⁹ substitutionū videātur repetita in penultimo gradu dictarū substitutio- num in quo de illis verbis si sine liberis non sit expressa mentio. ¶ Scḋo et si repetita cēserentur. An dict⁹ berliatus nepos dicti testatoris videat̄ substitu- tus in bonis dicti testatoris per illa verba si sine liberis. ¶ Tertio ⁊ si ipse ber- liatus nepos ex filio dicti testatoris nō videatur substitut⁹ an saltim possit ipe berliatus nepos venire ad dicta bona testatoris ei⁹ aui paterni vt ab intestato. ¶ Quarto si dict⁹ berliatus nepos testatoris saltim admitti debeat ad bona ⁊ hereditatem dicti testatoris ex verbis scḋi gradus dictarū substitutionū ibi et si contigerit dictū Guidonem et Guillelmū decedere sine liberis masculis eis substituit dictū berliatum eius filiū. ¶ Quinto si dictus Jacobus fili⁹ dicti te- statoris q̄ nō intrauit religionē debeat admitti ad bona dicti testatoris ⁊ sic vo- catus vigore substitutionis adiecte in penultimo gradu dictarū substitutionū ibi dū dr̄. Et si oēs p̄dicti tres ⁊c. qr oēs dicti tres liberi nō decesserunt sine libe ris: qr berliatus fili⁹ testatoris habuit berliatū eius filium cōpetitorem dicti iacobi. ¶ Sexto si dictū castrum brisoly prelegatum in dicto testamento dictis Guidoni et Guillelmo veniat in restitutione dicti fideicommissi vniuersalis fienda dicto Jacobo. ¶ Septimo si aliquod ius cōpetat dicto berliato filio di- cti quondam berliati in dicto castro brisoly ⁊ alijs bonis dictoꝝ quondā Gui- donis ⁊ Guillelmi vigore pactoꝝ ⁊ donationum vt premittitur factarū inter ipsos Guidonem ⁊ Guillelmum fratres: qḋ vnus deberet alteri succedere. Et ipsis mortuis sine liberis qḋ eorum bona deuenire deberent dicto berliato do mino romaginaci eoꝝ fratre ⁊ suis. ¶ Octauo si donatio in dictis pactionib⁹ facta locum habuisset, si in ipsa donatione veniret dictū castrum brisoly ⁊ alia bona feudalia que habebant dicti fratres donatores.

1 ¶ † Ad primum quesitum. Si illa verba si sine liberis ⁊c. adiecta in primis gra dibus dictarum substitutionū videantur repetita in penultimo gradu dicta- rum substitutionū. Ad qḋ dicendum videretur prima facie qḋ nō videntur re- petita fuisse. Cū etiam in precedenti gradu illa verba nō fuerint repetita. Ideo illa verba cōditionalia si sine liberis nō cēsentur fuisse repetita in dicto penul timo gradu dictarū substitutionum. arg. l. sub cōditione. ff. de heredi. insti. qr si testator voluisset illam conditionem esse adiectam in substitutiōe bene expres- sisset. arg. eorum que habentur. l. vna. in § nam si contrarium voluisset. C. de ca-

du.tol.⁊ facit.c.ad audienuā. extra de decimis. vbi si papa voluisset bene di= xisset. Sed credo ꝙ illa verba si sine liberis videnť fuisse repetita in dicto pe= nultimo gradu substitutionū per alia verba adiecta ibi vt supra scriptū est:q: paria sunt aliquid nolatim exprimi vel per relationē ad aliquid.l.refert largi= ter.C.de falsa cau.adie.legato.⁊.l.demōstratio.ff.de cōdi.⁊ demō. ⁊ in talibus sufficit tacita mens testatoris etiā cōiecturata.l.quia.⁊ ibi Bal.ff.de cōdi.⁊ de= mon.⁊ videť ipse testator illud expressisse ex quo ita est subintelligendū argu. l.fideicōmissa.§.si filio.ff.de leg.iij. ¶Ad scōm questū si illa verba si sine libe= ris censerenť fuisse repetita in substitutione: an dictus berliatus nepos dicti testatoris videať fuisse substitut⁹ in bonis dicti testatoris ꝑ illa verba si sine li

2 beris.†Ad qð r̄ndeť ꝙ nō q: lʒ illa verba si sine liberis inducāt ⁊ faciāt condi tionem non tñ inducunt dispositionē vt videanť substituti liberi liberoꝝ te= statoris in bonis dicti testatoris ita dicit ⁊ tenet expresse Bal.in.l.lucius.la.ij. ff.de here.insti.⁊.l.centurio.ff.de vulg. idē tenet Bal.in.d.l.lucius. idē tenent Cy.⁊ Ja.de are.in.l.j.C.de cōdi.insertis ⁊ Pe.de anch.in.c. si pater.de testa.li. vj.idē tenet Jo.de imo.in.d.l.lucius.in prin. qui de imola dicit ꝙ ista est cōmu nis opi.sm̄ quā cōem opi.curia parlamenti dalphinalis cōsueuit iudicare.vt plene scripsi in decisionibus dicte curie.q.xxxix. vbi recitaui oēs alias opinio nes doctoꝝ qui super hac materia pro ⁊ contra scripserunt.

Non pōt ergo dictus berliatus nepos dicti testatoris venire ad bona ⁊ here= ditatem dicti petri testatoris ex dispositione testamentaria dicti testatoris per premissa. Etiam quia illa que sunt in conditione non sunt in dispositione.l.si quis sub conditione.ff.de inius.testa.⁊ in.l.ex falso.ff. ad treb.cum simi. ¶Ad tertium questum si ipse berliatus nepos ex filio dicti testatoris non videa= tur substitutus.an saltim possit ipse berliatus nepos venire ad dicta bona te statoris eius aui paterni via intestati. Ad hoc respondetur ꝙ dictus berliat⁹ nepos ad bona dicti testatoris venire nō pōt etiam via intestati. Quia dictus Jacobus admittiť ⁊ censeť vocatus ex dicto testō ad bona ⁊ hereditatem dicti petri testatoris eius patris vt plene infra declarabo circa quintū questum.

3 ¶†Et quoties est loc⁹ institutioni vel substitutioni ex testō:q: substitutio est scda institutio licet cōditionalis nō est loc⁹ successiōi ab intestato.l.q̄diu.ff.de acqui.heredi. Maxime q: dictus berliatus se gerit pro herede dicti quondam petri eius aui testatoris per mediā ꝑsonā dicti berliati eius quondā patris vt ipse declarat in libello per eum super facto dicti castri noniter oblato in dicta curia parlamēti.ideo non pōt ipse berliatus redire ad viam intestati.l.fi.C.de codicillis: et non potest modo desinere esse heres nisi ꝓbata aliqua pretēsa lesione ipse berliatus peteret se in integrum restitui aduersus aditionē cū sit minor.xxv.annoꝝ quod factū non est:ideo non deberet modo audiri volēdo venire ꝑ viam intestati. iuxta per iuris principia. ¶Et posito ꝙ ipse berliat⁹ esset in integrū restitutus aduersus dictam aditionem. Adhuc nihil sibi pro= desset quia presupposito quod posset redire ad viam intestati prout non potest adhuc esset vocatus ipse berliatus ad hereditatem dicti petri testatoris eius aui paterni. ¶Nec ad eū pertineret dictum castrū bulolij.de quo agiť sʒ veri⁹ veri⁹ dicto nobili Jacobo causis ⁊ rōnibus infra plene declaratis circa quartū quintū sextum septimum ⁊ octauum dubia prout infra proxime declaratur. ¶Ad quartū questum si dictus berliatus nepos dicti testatoris admitti de= beat saltim ad hereditatem dicti testatoris ex verbis secundi gradus dictarū substitutionū ibi:et si contigerit dictū guidonē ⁊ guillelmū decedere sine libe ris masculis eis substituit dictū berliatū ei⁹ filiū. Ad hoc respōdeť qð nō rō q: dict⁹ berliat⁹ decessit añ dictū guillelmū ei⁹ fratrē ⁊ sic ante euētū cōditionis.

Ideo dictū fideicōmissum nō trāsmisit ipse berliatus ad dictū berliatū eius filiū etiā heredē vt pbatur in.l.heredes mei.§.cum ita.ff.ad trebel.facit.l.cause la.ij.§.pōponius.ff.de minoribus.vbi habet qd fideicōmissum alicui factū si ali⁹ decesserit sine liberis nō trāsmittitur ad filiū etiā heredē substituti: si substitutus decedat ante cōditiōnis euentū:⁊ pro hac parte etiā facit text.in.l.cū pater.§.hereditatē.ff.de leg.ij.⁊.l.vnū.§.rogo.ff.eo.titu.ita etiā tenet glos.in.l.vnica.C.de his qui ante apertas tabu.⁊ ibi etiā ita tenet Cy.Bal.⁊ Saly. Idem etiā tenet Bal.in.l.vnica.§.finantē.C.de cadu.tollen.⁊ glo bart.Imo.in dicto.§.cū ita.idē etiā ⁊ tenet Bar.Bal.in.l.si in personā.C.de fideicōmissis.Et pro ista parte qd fideicōmissum nō trāsmittatur etiā ad heredē adduco rationem vltra doc.qz substitutio q̄ nondū euenit est extra bona nostra.l.substitutio.ff.de acqui.rerū domi.¶Ad q̄ntū quesitū si dict⁹ Jacobus filius dicti testatoris qui fuerat particulariter institutus p dictū testatorē ⁊ nō intrauit religionem debeat admitti ad bona ⁊ hereditatem dicti sui patris testatoris vigore substitutionis adiecte in penultimo gradu dictarū substitutionū ibi dum dicit.Et si omnes predicti tres decederēt:⁊c.⁊ videbatur qd nō:qz oēs dicti tres liberi nō decesserūt sine liberis:qz berliatus filius testatoris habuit berliatū eius filiū cōpetitorē dicti Jacobi:cū illa cōditio nō fuerit verificata in psonas omniū dictorū triū liberorū institutorū prout verificari debebat:qz oportet conditionez in totū impleri in.l.cui fundus.ff.de conditio.⁊ de.⁊ nihil videtur actū cum de

5 agēdis restat aliquid ad agendū.C.ad silleyanū.l.cū silleyanū.in fi.itē.†qz plurale saltim duo requirit.ff.de testi.l.vbi numerus.⁊ hoc videt etiā expressiuz.ff.de condi.⁊ demon.l.pater seuerinā.⁊ in.l.j.C.de cōdi.insertis.⁊ in.l.iubem⁹.§.finantē.C.ad trebel.⁊.ff.de vulg.l.qui duos.in quib⁹legib⁹ natiuitas liberorū vel nepotū facit deficere fideicōmissum pter nō existentiā cōditionis:item qz nō est verisimile qd donec aliquis de filijs voluerit testator substitutus admitti.C.de fideicōmissis.l.cū acutissimi.⁊ de institu.⁊substi. sub condi.factis.l.generaliter.§.cū aūt.Et hāc partē p dictas satis debiles rōnes disputando sustinuit quidā doctor vt refert Io.an.in nouella.in.d.c.si pr.de testa.li.vj.in princ. Sed dicit ipse Io.an.qd ille doctor q̄ hāc q̄stionē disputauit nō respōdet ad.l.heredes mei.§.cū ita.ff.ad trebel.Nec ad.l.lucius.§.gaio.eo.titu.Ideo dico qd cōtrariū est veritas qd immo dictus Jacobus renoyre admitti debet ad dictā substitutionez excluso dicto berliato nepote ex filio dicti petri testatoris: qz de hoc est casus in.d.§.cū ita.in fine vbi neptis testatoris excludit nepotē ipsius testatoris susceptū ex altero liberorū ipsi⁹ testatoris:q̄ text.nō pōt cauillari qz clare loquit.Et hoc pcedit ex tacita mente testatoris:vt ibi declarat tex.in fi.q̄ tacita mens testatoris subintellecta habet pro expressa.l.fideicōmissa.§.si filio ff.de leg.iij.Nec obstat.l.penul.C.de impu.⁊ alijs substi.nec dicta.l.generaliter.§.cū autem.C.de insti.⁊ substi.sub condi.factis. nec.l.cū acutissimi.C.de fi-

6 deicōmissis in contrariū supra allegate:que vidētur velle† qd liberi liberorū institutorū excludāt substitutū:qz ille tres leges ⁊ similes bn̄ intellecte loquuntur vt dicūt oēs doctores in substituto extraneo:qd patet dū in eisdez legibus dicitur qd testator nō videtur velle extraneā prolem sue posteritati preponere voluisse.Et qd debeant dicte leges intelligi in extraneo substituto: dicit Ioā.de Imo.in.d.§.cum ita. circa finē sui apparatus. ⁊ Bart.in.l.cū auus.ff.de cōdi.⁊ demon.⁊.Salyce.in dicta.l.penul.C.de impube.⁊ alijs substi.circa finē ibi nō repugnat quando substitutus est pariter de liberis testatoris:vt fuit in casu dicti.§.cum ita:quia nō est inconueniens quod vna lex per aliam limitetur ⁊ intelligatur vt ibi dicit dn̄s Ioan.de imola.Sed in casu nostro dictus Jacobus non est extraneus sed filius primi gradus testatoris qui propterea debet

excludere nepotem videlicet filiũ dicti berliati saltim ex tacita mente testato-
ris vt dicunt, ⁊ tenent dicti doctores. Quia si neptis testatoris in casu dicti.§.
cum ita excludat ex presumpta voluntate patris testatoris filiũ alterius cohe
redis. Multo magis filius testatoris substitutus debet excludere filium alte-
rius filij coheredis vniuersalis videlicet nepotem ipsius testatoris: quia vbi
minus inest maius inesse videtur. argu. auten. multo magis. C. de episco. ⁊ cle.
⁊ not. glo. in. c. cum in cunctis. extra de electio. Et filius testatoris est in proxi-
miori gradu ipsi testatori ꝙ nepos ex filio. Et presumitur predilexisse suum
propriũ filium ex suo proprio corpore natum ꝙ filium filij sui. vt plene per do-
cto. in dicta. l. j. C. de condi. insertis. Et iste est verus intellectus dicti. §. cuz ita.
qd ppri9 filius testatoris substitutus excludat nepotem ex filio: ex presumpta
voluntate testatoris sicut etiã neptis excludit filium filij. ita intelligit. §. cum
ita. Bar. vt ipse dixit in fi. sui apparatus dñi ibi tangit de fideicõmissaria sub-
stitutione. Et similiter etiam intelligit petrus de ancharano dictum. §. cuz ita
in. c. si pater. de testa. lib. vj. Ad idem etiam Paulus de leazaris intelligit di-
ctum. §. cum ita. in. d. c. si pater. in sua repetitione. Et similiter Ange. de aretio
in. l. lucius. §. gaio. ff. ad trebel. ⁊ Salyce. vbi supra in. d. l. penul. C. de impub. et
alijs substi. ⁊ Bal. idem dicit in dicta. l. penul. in secunda oppositione. in solu-
tione dicti. §. cum ita. Licet illa dispositio testatoris de qua agitur facta fuerit
sub verbo collectio: videlicet si omnes. ⁊c. qꝛ licet scdm propriã significationẽ di-
ctorum verborũ si omnes. debuissent primo omnes dicti tres liberi instituti de
cessisse sine liberis ad verificationem dicte conditionis vt in. d. §. cum ita. in
prin. quia conditio debet in totum impleri vt voluit disputando dictus doctor
de quo Joan. and. vbi supra facit mẽtionem. Tamen ex presumpta voluntate
testantis dictus Jacobus filius dicti testatoris substitutus: qꝛ est filius ipsius
testatoris: ⁊ sibi in proximiori gradu excludere debet dictum berliatum filiuz
filij testatoris vt in dicto. §. cum ita. in fine. qui. §. ita intelligi debet vt dicunt
dicti doctores supra particulariter nominati ex presumpta voluntate testãtis
que presumpta voluntas in fideicõmissis dominatur ⁊ seruatur in dicta. l. cuz
virum. C. de fideicõmissis cum similibus: quia voluntas testatoris regulat et
regit substitutiones. l. in cõditionibus primuz locum. ff. de conditio. ⁊ demon.
etiam quia discedi debet a propria significatione verborum: vt mens testato-
ris seruetur. l. ij. C. de liberis preteri. vel exhered. ⁊. l. sed ⁊ si lege. §. de eo. ff. de
petitio. heredi. ¶ Et ex istis satis est responsum ad friuola argumenta illius
doctoris qui in disputando tenuisse videtur contrarium vt recitat Joan. and.
vbi. s. licet forte ille doctor in iudicando tenuisset contrariuz per. d. §. cum ita.
Cui. §. cum ita ipse doctor non respondit in dicta sua disputatione vt refert Jo.
and. vbi supra. ¶ Nec obstat ad premissa. l. cum auus. ff. de condi. ⁊ demon. vbi
videtur tex. qd filius ex nepote excludat proprium filium testatoris substitutũ
contra dispositionem dicti. §. cum ita. in fi. ¶ Sed potest responderi quod in di
cta. l. cum auus testator ita eius animum declarauerat ⁊ disposuerat licet non
fuisset scriptum: vt patet in fi. d. l. cum auus. ibi quod minus scriptum ꝙ dictũ
fuerat inueniretur. ¶ Sed in dicto. §. cum ita. testator nõ ita disposuerat qd ne-
ptis testatoris substituta excluderetur per natiuitatem nepotis testatoris. igi
7 tur ⁊c. ¶ Ita debet intelligi dicta. l. cum auus. qꝛ non est incõueniens vt vna
lex per aliã limitetur ⁊ intelligatur vt dicit Joã. de imo. in. d. §. cum ita. Et licet
glo. in. d. l. cum auus super verbo defecisse videatur qd in. d. l. cum auus. filius
testatoris excludatur ex tacita mẽte testatoris qui presumitur ita voluisse ⁊ fuis
se dictũ licet non scriptum allegando dictã. l. cũ acutissimi. que tamẽ. l. cũ acu-
tissimi non disponit in filio substituto: qꝛ scdm omnes docto. d. l. cũ acutissimi

et alie p gl.alleg loquunt in extraneo substituto:vt supra late declaraui.Ideo nõ obstat.l.d.cũ auus:q: loquitur in alio casu de quo hic agitur inter dictũ Jacobũ & berliatũ. ¶Ad sextum quesitũ si dictũ castrũ insolidũ de quo presentialiter inter dictos Jacobũ & berliatũ cõtendit venire debeat insolidũ in restitutione dicti fideicõmissi vniuersalis. Ad hoc rñdeo indubitãter qd sic vt pbatur in.l.marcellus.§.quidã.ff.ad trebel.facit.l.cũ virũ C.de fideicõmissis.Et istud etiã pcedit de voluntate saltim tacita dicti petri testatoris qui in vltimo gradu substitutionũ in defectu olm liberorũ suorum voluit in dicto castro esse substitutuz vnũ extraneũ videlicet dñm gerbaysiũ:voluit ergo potius ipse testator in eodẽ castro succedere eius filiũ videlicet dictũ Jacobũ vigore dicte substitutionis in penultimo gradu adiecte:q: videt preposuisse ei⁹ filiũ cuicũq extraneo iuxta di ctã.l.cũ acutissimis.& p decisione huius questii adduco textuz
8 in.l.sequẽs questio.ff.de leg.ij.†vbi licet in fideicõmisso gñali nõ veniat de sui natura donatio pp̃ter nuptias: hoc verũ nisi testator cõtrariũ disposuerit:vt in.d.l.sequẽs qõ.in fine.Sed testator expresse disposuit dictũ castrũ venire in fideicõmisso:p pdicta:ideo insolidũ ptinet dicto Jacobo filio dicti testatoris. ¶Ad septimũ qsitũ si aliqd ius cõpetat dicto berliato in dicto castro & aliis bõis dictorũ guidonis & guillelmi;vigore pactorũ in ipso septimo qsito mẽtionatorũ:cũ dicti guido & guillelmus fratres ab humanis decesserint sine liberis: & videt qd nullũ ius cõpetat dicto berliato in dictis bonis in dictis pactis & donatione cõprehẽsis:licet ipe berliatus fuerit filius berliati dñi romaginaci.¶Primo respectu dicti castri cũ sit feudale & propterea nõ fuerit cõprehensum in dictis pactis & donatione:vt infra in octauo quesito late declarabo.¶Scdo:q: dictũ castruz & alia bona in dictis pactis & donatiõe mẽtionata subiacebãt restitutioni fiende dicto Jacobo:vt.s.late declaraui in quinto quesito.Ideo in aliũ nõ potuerũt irreuocabiliter alienari neq trãsportari vt in auł.res q̃.C.cõia.de leg.cũ simi. Et p talia pacta qd vnus succederet alteri nõ potuit dictũ fideicõmissuz interrũpi per ea q̃ dicit Bar.in.l.qui rome.§.duo fratres.in.v.q.

a ¶Pactuz de succedendo.de materia hui⁹ pacti de succedẽdo vn⁹ alteri vide plene p Jo.ferra.in tit. forma libelli i causa societatis tetigi. s.cõsi.xxxi.i pmo qsito.

a ff.de verbo.oblig.¶†Tertio q: dictũ pactũ de succedẽdo [a] vn⁹ alteri est a iure reprobatũ in.l.licet.C.de pactis.licet aliquis voluerit dicere qd stipulatione vallet.¶Quarto qd dictus notarius qui dicta pacta recepit:falsificauit notã in multis passib⁹ in eo qd ibi postea addidit qd quilibet dictorũ duorũ fratrum cõtrahẽtiũ sibi retinuerũt ducentũ florenos de quib⁹ possent testari:& in multis aliis passib⁹ declaratis in pcessu inquisitionali cõtra dictũ notariũ formato in dicta curia parlamẽti dalphinatus:que curia parlamẽti die xxvij.septẽbris.1475.cõstantibus indiciis dicte falsitatis ordinauit dictũ notariũ subiiciendum fore torture: vt veritas dicte falsitatis ab ore suo eruat iuxta in ipsa cã inquisitionali petita p pte fiscali q dicti Jacobi.ideo nõ est fides adhibẽda instrõ inde p dictũ notariũ sup dicta falsa nota grossato & dicto berliato expedita p ea q̃ leguntur & habent p doc.in.l.si ex falsis instrĩs.C.de trãsa.Et qd

plus est dictus berliatus producendo dictum instrumentum in curia parlamenti in dicta causa inquisitionali ibi se de eo iuuare volendo perdidit ius si quod in dictis bonis donatis habuisset iuxta ea que le.et no.per Bar.in.l.in fraudem.§.quotiens. ff. de iure fisci.et in.l.j.et ibi Bar.ff.de his que in test.delentur.

10 ¶ †Ad octauum quesitum si dicte pactiones et donationes valuissent et fidem facerent an in eisdem fuisset comprehensum dictum castrum bulsolij et alia bona feudalia dictorum duorum fratrum pacifcentium .ad hoc respondeo quod dicta bona feudalia in dicta mutua donatione non potuerunt de iure comprehendi: quia per alienationem feudi committitur ipso iure feudum et reuertitur ad dominum feudi: quando fit talis alienatio sine licentia domini feudi vt in feudis de prohibita alienatione feudi per fredericum . Etiam quia talis mutua donatio inter dictos duos fratres facta sapit potius venditionem quam donationem vt dicit Io.fab.in.l.j.q.fi.C.de inoffi.dona. licet donatio et venditio et quilibet alius contractus alienationis sit fieri prohibitus per dictam constitutionem Frederici.Imo nec potest transigi de re feudali secundum And.de ysernia.de successione feudi agnatorum.in fi.Ideo non est verisimile quod dicti duo fratres pacifcentes voluerint comprehendere dicta bona feudalia in dictis pactis et donatione olim bonorum volendo ponere dicta eorum bona feudalia in periculo perdendi:quia in generali concessione non veniunt ea que quis verisimiliter non esset concessurus.vt legitur et

11 no.in.l.j.C.que res pig.obli.pos.†Idem etiam in generali hypotheca non veniunt feudalia eadem ratione qua supra: quia etiam feudalia sunt prohibita hypothecari. vt in dicta constitutione frederici.Ideo non comprehenduntur sub generali hypotheca.vt expresse tenet Io.ferrarij.in tit.forma libelli in hypothecaria.in gl.super verbis ex memoratis causis.circa fi.ibi:cum res feudales etiam prohibeantur hypothecari etc.Et alibi dicit Bal.quod dicta auten.res que.C. communia de legatis non habet locum in re feudali.in ii.qualiter olim poterat feu.alienari.in.§.donare autem . vt res subiacentes restitutioni non possint alienari pro dote vel donatione propter nuptias. [a] Et non mirum si in donatione omnium bonorum non comprehendantur nomina debitorum nisi dicatur . ita dicit et tenet Bar, in.l.j.C.si aduersus transac.et in.l.centurio.in.iij.questione principa.ff.de vulga.et Spe.in tit.de fruct.et interesse.§.j.versi. sed pone.et Pe.Ia.in ti.de actione ex testamento.

¶ Idem tenet Angelus de aretio in.l.si legatum.§.si quis bona ff.ad treb.Nec etiam in legato generali continentur nomina debitorum.Ita summat Imo.l.gayus seyus.ff.de lega.ij.

¶ Et quod non veniant feudalia in generali alienatione nisi dicatur est expeditum in.c.j.de capitaneo qui curiam vendidit ac intelligatur etc.et in.cap.in generali.si de feudo controuersia fuerit.Et pro hoc facit etiam quia licet ius patronatus eccle.non possit alienari separatim:per se tamen potest cum vniuersitate: et transit cum vniuersitate si dicatur inter partes aliter non.ita dicit An.de ysernia.in.d.c.in generali. ¶ Et licet aliqui dicant quod feudalia in aliquibus partibus sunt redacta de consuetudi-

[a] ¶ Propter nuptias.vide super hoc si res feudalis possit dari in dotem vel donationem propter nuptias.vide Andr. de yser.in feu.in tit.de fendo guardie.i.x. col.

ne ad instar patrimonialiũ. vt Jo.fab.voluit.insti.de rerũ diuisione.in prin.⁊ in aut.ingressi.C.de sacrosan.eccle.¶ Istud nõ obstat dicto nobili Jacobo:quia illa pretensa consuetudo põt esse localis in loco originis Joan.fa.vel vbi ipse degebat. Que
a pretẽsa ꝯsuetudo nõ dꝫ extẽdi [a] ad hãc patriã Dalphinat⁹ nec ad alia diuersa loca.vt plene p doctores I.l.de qb⁹.ff.de legib⁹.
12 ¶ †Et si dicatur qđ etiã in hac patria Dalphina.de ꝯsuetudine mulieres succedunt in feudalibus titulo vniuersali pro herede cõtra naturã feudorũ.Jstud etiã nõ obstat qꝛ illa pretẽsa cõsuetudo licet habeat locũ in hac patria Dalphinat⁹ in modũ succedẽdi titulo pro herede:qꝛ femine succedũt parẽtibus etiã in rebus feudalib⁹.Nõ tñ succedũt mulieres nec ceteri in hac patria Dalphiñ.in rebus feudalib⁹ titulo particulari pro donato nec pro vẽdito sine licẽtia dñi . Et si vasalli aliter versentur circa res feudales qꝫ a iure feudorũ sit ordinatũ ⁊ statutũ: res feudales cadũt in cõmissum:⁊ super hoc fuerunt dudũ in curia parlamenti plures late sñie maxime de hoc anno currente.M.cccclxxv.⁊ die peñ.mensis iulij:proxime lapsi contra roserij de arbenco in fauorem fisci dñi nostri Dalphi . ad causam cuiusdam prati feudalis dudum abergati per dñm quon
b dam vriatici dicti roserij contra dispositionem §.calidis. [b] in dicta constitutione frederici.Et in camera computorum Dalphinalium reperiũtur sententie late super cõmisso:ad causam castroꝝ scti Laurẽtij de ponte ⁊ moysiaci: qꝛ emptor dictoꝝ castroꝝ circa.lxx.anni sunt elapsi intrauerat possessionẽ dictorũ locorũ sine inuestitura et consensu dñi nostri tunc regis Dalphini.Et que ꝯsuetudo hui⁹ patrie Dalphi.l casu de quo agit attẽdi dꝫ qꝛ dict⁹ ꝯtractus donatiõis ⁊ dictoꝝ pactoꝝ fuit factus in hac patria Dalphinatus ⁊ ꝯsuetudo loci ꝯtract⁹ in decisorijs iudicij dꝫ attẽdi et nõ locus iudicij.vt plene p Cy.in.l.j.C.que sit lõga ꝯsue.⁊ no.Spe.in ti.de sentẽtia.§.qualiter.vsi.dꝫ etiã fieri.⁊ tetigi in decisio.parlamẽ.q.cclxxij.

a ¶ Non dꝫ extẽdi.si feudalia sint redacta ad instar pr̃imonialiũ. vide in deci. plamen.q.lix.

b ¶ §.calidis.ð materia isti⁹.§.calidũ scripsi.s.ꝯsi.cxcj. et ꝯsi.cxxiij.

¶ Summarium.

1 ☞ Testi singulari quantacunqꝫ dignitate prefulgenti non creditur.
2 Reuocatio attentatoꝝ locũ non habet si appellationẽ iniustam esse cõstet.
3 Principali submoto censetur submotum accessorium.

¶ Consilium.ccxix.

MAle ⁊ temerarie istat Joãnes de plastro temerarius appellans circa reuocationẽ quorũdã pre
c tẽsoꝝ attẽtatoꝝ [c] corã vobis venerabili ⁊ egregio viro dño officiali metropolitani Viẽne cãis et rõnibus subscriptis. ¶ Primo qꝛ nõ ꝯstat legitime de dictis pretensis attẽtatis.Et si ꝯstaret qđ dictus de plastro fuerit excõicatus ad instantiã dñi Guidonis pape appellati hoc nõ est ex cã hmõi appellatiõis:sꝫ ex alia de cã put fuit ꝓpositũ in quadam cedula dicti dñi Guidonis in cã producta.¶ Quia ipse de plastro tenetur in multis ⁊ diuersis casib⁹ annuis dicto dño Guidoni pape:vt est notũ pro qbꝫ

c ¶ Attẽtatorũ. de materia attẽtatoꝝ l pendẽtiũ appellationis vide s.ꝯsi.lxix.et ꝯsi.cxcviij.

ipse de plastro q: rustic⁹ ⁊ rebellis recusat soluere est excōicat⁹ si de aliqua excōicatione appareat. ¶ Et si ↄstat in hoc ꝓcessu appellationis qđ quidā̄ assert⁹ vicari⁹ curati sctī Uincētij retulerit in dorso quarūdā literarū citatoriarū de ꝑtēsis attētatis. ¶ Nō est eidē asserto vicario curati credēdū cū se ingesserit ita referre absq̄ mādato iudiciario: sed solū ad requisitionē dicti de plastro: q: qui se
1 ingerit suspectus est vt iuribus vulgatis. † Itē q: e st solus ideo nō probat ei⁹ falsa attestatio quia vnico testi nō creditur quacūq̄ dignitate prefulgeat: vt in l. iurisiurandi. in fi. C. de testi.
2 ¶ † Scđo q: vt cōcludūt oēs doctores in iure scribētes vbi cōstat appellationē iniustā ⁊ temerariā non hȝ locū vbi reuocationis attētatoꝝ. vt ponit Inn. in c. pastoralis. super verbo suspēdatur. ibi: sed si nō est dubiū sed certū appellationem iniustā exequanᷓ sententiā iudices ⁊c. extra de offi. dele. hoc idem etiā no. ff. nil no. appel. pendēte. in gl. item si patēter appareat ⁊c. quā gl. ibi sequiᷓ Bar. idē etiā dicit ⁊ tenet Jo. mo. dicēs qđ qñ est appellatū a diffinitiua qđ executio snīe nō reuocaᷓ per iudicē appellationis. qñ cōstat appellationē iniustā. ita dicit ipse Jo. mo. in. c. cupientes. §. pe. de elec. lib. vj. Sed constat vobis dñe officiali metropolitano Uiēne appellationē dicti de plastro fuisse ⁊ esse iniustā q: precessor vester in officio hui⁹ curie metropolitane cognouit ⁊ iudicauit appellationē dicti de plastro fuisse iniustā cōfirmādo snīam dñi officialis Gratianopolis primi iudicis. Nec obstat si ipse de plastro appellauerit ad curiā primacie, q: nihilomin⁹ apparet appellationē dicti de plastro esse iniustā cū semper ꝓsumaᷓ pro snīa maxime in casu isto in quo ipse dñs Guido obtinuit duas snīas cōformes. ideo nō hȝ locū via attētati vt volūt doct. supra nolati.
3 ¶ † Tertio q: dicta causa appellatiōis est diffinita pro dicto dño Guidone: iō nō est amplius querendū de pretēsis attētatis maxime corā vobis in hac curia q: sublato principali submotū esse cēseᷓ eius accessoriū in. c. cū principalis. de reg. iur. lib. vj. cum si. Et pronūciādo dñs precessor vester male appellatū ⁊ bene iudicatū satis videᷓ iudicasse nulla attētata fore reuocāda: q: concesso antecedēti ↄ̄ns accessoriū ⁊ oē id qđ sequiᷓ ex antecedēti cēseᷓ ↄcessuȝ. l. illud. ff. de acti. heredi. ⁊. l. olno. ff. de spō. ⁊ no. doc. in. l. qui totā. in fi. ff. de acquirē. heredi. ¶ Quarto q: per diffinitionē dicte cause principalis appellationis in vtilitatē dicti dñi Guidonis estis functus officio vestro: ⁊ nec vos imo nec etiā dñs precessor vester si adhuc in officio existēret posset ꝓnūciare sup dictis pretēsis attētatis maxime post dictā snīaȝ. Et si vos egregie dñe officialis super illis pretēsis attētatis pronūciaretis snīa vestra esset nulla defectu iurisditionis: q: functus estis officio iudicādi etiā in casu de quo agiᷓ. iuxta ea que leg. ⁊ not. in. l. iudex. ff. de re iudi. Et lȝ sit finitū officiū dñi vestri predecessoris attñ de presenti fungimini vice dicti dñi vestri precessoris: ⁊ gesta per eū cōtinuātur in vestri personā iuxta ea q̄ leg. ⁊ no. in. l. mortuo. ff. de iudi. ⁊ sicut ipse fuit functus officio proferēdo dictā snīam ⁊ vos similiter; q: vnū ⁊ idē est iudiciū ⁊ idē tribunal ideo vlterius vos intromittere nō potestis de depēdētijs vel cōnexis dicte snīe iam late. iuxta ea que leg. ⁊ no. in. d. l. iudex. ¶ Quinto q: precessor vester iudex dicte cāe appellationis pronūciādo sup principali negocio appellatiōis declarādo male appellatū ⁊ bene iudicatū videᷓ pronūciasse attētata nō fore reuocāda ad ea qđ sup illis vlteri⁹ ꝓcedi nō pōt p ea q̄ leg. ⁊ no. in. l. terminato. C. de fructi. ⁊ litiū expēsis. vbi iudex sentētiādo super principali tacito de expēs. vel fructibus ⁊ interesse vr̄ sup illis ꝓnūciasse ⁊ tacite illa remisisse ita qđ amplius peti nō pñt vt ibi tex. ⁊ doc. ¶ Sexto q: ⁊ si ꝑmissa cessarēt prout nō cessant: vos dñe officialis nō estis iudex cōpetēs in hac materia pretēsoꝝ attētatoꝝ: q: dñs precessor vester deferēdo appellatiōi dicti de plastro a se abdicauit et similiter

a vobis in cuius locū successitis oēm iurisditionē.vt dicit glo. in.c.non solū.super verbo nisi iudex.de appel.lib.vi.Ideo debet dictus dūs Guido a vestro examine relaxari ⁊ licētiari et dictus de plastro in expēsis dicti dñi guidonis corā vobis factis ad causam dictoꝝ p̄tēsoꝝ condēnari:qꝛ si ipse.de plastro ius habuisset prosequēdi dicta p̄tēsa attētata debuisset prosecutus fuisse corā dño iudice p̄matie coraȝ quo cā appellationis supeꝝ negocio principali dicitur ventilari.

¶Summarium.

1 Excōicatus repellitur de iure ciuili in foro temporali.

2 Actor inuitus excōicatus a iudicio est repellendus.

3 Exceptionē excōicationis quis admittere debeat.

¶Consilium.cclxx.

Iohannes de plastro mandamenti curuilionis impetrando a vobis venerabili et egregio dño officiali Grationopolis literas per quas citatus est egregius dñs Guido pape exhibitur⁹ quasdā literas excōicatorias per dictū dñȝ Guidonē vt p̄tendit ipse de plastro cōtra ipsum de plastro impetratas:⁊ visur⁹ renocationē ipsarū dicitur ipse de plastro actor ⁊ vicē.actoris obtinere:vt dicit ⁊ tenet Bart.in.l.de pupillo.§.si procurator.lo.ij.ff.de no.ope.nun.idem etiā tenet Ant.de bu.in.c.cū inter.de exceptionibus.in.iij.col.ibi:ex hoc deciditur ⁊c.Idē etiā tenēt Host.Spe.⁊ Jo.an.vt ibi refert dictus do.Anto.de Butr.ideo cum dictus de plastro sit notorie et publice excommunicatus vt constat litera excommunicatoria,que iudicialiter producitur non debet ipse de plastro qꝛ excommunicatus audiri ad petita per eum in hac causa sed repelli debet ab huiusmodi iudicio.iuxta.c.decernim⁹.de sen.

1 excom.lib.vj.cum simi.†quia etiam de iure ciuili in foro temporali excōicatus repellit̄ vt dicunt Cy.⁊ doc.in.l.placet.C.de sacrosan.eccle.

¶Et obstāte dicta excōmunicatione nō potuit etiā ipse de plastro iuridice dictas literas citatorias a vobis ꝯtra dictū dñm Guidonem impetrare iuxta.c.j.de rescrip.lib.vj.Quia sibi obstat exceptio de alia excōicatione supra producta:vt ibi aperit tex.in.d.c.j.de rescri.faciūtetiā ea que leg.⁊ not.in.c.per tuas.de senten.excommu.

¶Nec potest ipse de plastro se p̄tēdare actorē inuitū:qꝛ hoc nō est verū qꝺ sit actor inuitus in casu de quo hic agit̄: sed est voluntarius ⁊ temerarius actor.ideo ex hoc nō posset releua-

2 ti.†Etiam quia actor inuitus excōicatus repellitur a iudicio ⁊ non debet audiri:vt videmus in reo excōicato qui non pōt opponere cōpensationē [a] contra actorē vt tenet Bar.post Oldr. et Jaco.de are.in.l.amplius non peti.ff.rem ratā haberi. ideȝ tenet Albe.de rosa.in.l.cum alter.ff.de compensa.

¶Et tñ videtur actor inuitus:qꝛ iudicium confertur in inuitum.l.inter stipulantem.§.si stichum.ff.de verb.obli.⁊ nihilominus audiri non dꝫ reus excōicatus opponēdo cōpēsationē vt cōcludūt dicti doctores.¶Et idē est etiā in recōuētiōe:qꝛ reꝫ

a ¶Cōpēsationē.si excōmunicatus possit opponere cōpēsationē vide ēt i sing.meis. f.cclxiij.verso.

ercōmunicatus non pōt actorē reconuenire: vt pbatur in.c.cū inter priores.de exceptionibus: qz licet sit licitū excōi- ato excipere ⁊ se defendere ⁊ appellare: qz appellatio oī defensio vt in.d.c.cū inter. Tamē nō est excōmunicato pmissum
5 reconuenire vel cōpensare: vt ibi tex.cū gl. ¶ † Et nō solū iudices ordinarij debent exceptionē excōmunicationis admittere imo etiam merus executor: si in executione sententie corā eo opponat̄ cōtra petentē executionē sententie exceptio excōicationis: vt pbat̄ in.c.pia.in fi.de excep.lib.vj.⁊ ibi no. Joan.mona.
¶ Ideo cōparendo corā vobis dn̄o officiali prouidus Joannes de achardis procuratorio nomine dicti domini guidonis citati: petit dictū de plastro excōmunicatū repelli ⁊ petita per eū fieri nō debere pnunciari p vos dn̄m officialē ⁊ dictū dn̄m guidonē licētiari a pn̄ti examine cū reportatiōe expēsarū in q̄bus petit dictū de plastro pdēnari: ⁊ al's sibi debitā iustitiā ministrari ⁊ infm calūnie in hac cā prestari officiū vestrum in premissis ⁊ alijs opportu.implorando.

¶ Summarium.

1 ¶ Clericus cōiugat⁹ cū vnica virgine ea mortua gaudet pͥuilegio clericali.
2 Clericus coram iudice seculari non potest conueniri.
3 Clerici non ligantur statuto laicorum.
4 Exceptio incompetentie opponi potest quandoqz non obstante statuto omnē exceptionem nullitatis tollente.
5 Peccatum committit qui contra legem facit.
6 Consuetudines ⁊ statuta loci debet attendi.
7 Extensio fieri non debet in odiosis.

¶ Consilium.ccxxi.

Spectabiles, dn̄i mei, hui⁹ venerabilis curie plamēti si placet attēdere dignemini ad sequētia circa diffinitionē pcess⁹ appellatiōis nobilis Georgij tegrini ciuis auinionēsis appellātis ex vna pte. Et nobilis Joānes sextoris appellati ex altera. Qz oib⁹ recte pēsatis apparet ex actis p dn̄s iudicē appellationū male fuisse pcessum ⁊ iudicatū causis ⁊ rōnib⁹ subscriptis. ¶ Pmo qz pcessus cabeoli q̄ vr̄ inchoat⁹. M.cccclx. fuit nulliter agitat⁹ a pncipio ipi⁹ pcessus cabeoli vcz a fo.cxxi. vbi inchoat̄ ipe pcessus cabeoli vsqz fo.cccxlij. Ifo q̄ pcessus medio tpe nulliter agitat⁹ cōtinet.xcij.folia: qz chābonis qui occupauit cās pro dicto georgio in dicta curia cabeoli in dictis.xcij.folijs nō erat pcurator: nec fuit donec.M.cccclxviij.die.xxi.mēsis februarij: vt pz i pcessu.fo.clxxvi. Et q̄ agitata ⁊ facta illo medio tpe vcz impetratio compulsoriarum dicti sextoris: ⁊ productio ipsarum compulsoriarum: et pretensa iustificatio ipsarum: et alia ibi medio tpe gesta vitio nullitatis subiacent iuxta.l.licet.C.de procura. cum si. Ideo ex hoc pmo capite male iudicauerūt dn̄i iudices a quib⁹. Et signanter dn̄s iudex appellationū terti⁹ iudex qui debuisset reparauisse errores aliorū iudicū. ¶ Plus dicit pnunciari debet qō dict⁹ pcessus cabeoli fuit false fabricatus: qz ipse pcess⁹ legit̄ fuisse inchoat⁹ i curia cabeoli de āno dn̄i.M.cccclx. ⁊ die.xxvij. februarij: vt pz i pcessu cabeoli.fo.clxj Attn̄ dicte litere cōpulsorie dicti sextoris inserte in ipo pcessu pducte fo.clxvij. q̄ legunt̄ pducte die pria inchoatiōis pcessus cabeoli nōdū erāt facte nec cōcesse nec fuerūt de sex annis post: qz solū fuerūt ɔcesse ipse cōpulsorie solū.M.cccclxvj. vt colligit̄ ex lectura ipsaꝝ cōpulsoriarū insertaꝝ fo.clxvij. Jō false describit̄ i actis cabeoli qō dicte litere cōpulsorie die pria inchoationis pcessus cabeoli fuerint pducte. Cū nōdū essent cōcesse: sz p sex annos post isto vitio nullitatis subiacēt sn̄le late p iudices a qb⁹: qz sup falsis actis repit̄ iudicatū.iuxta.l.j.⁊.ij.C.si ex fal.istru.vel testi.iudi.fu.⁊ l.diu⁹.ff.de re iu.⁊.c.cū venerabilis.extra de excep.⁊ no.i.c.ad falsa.de crimine

falsi. Et ipse sextoris vtendo dictis falsis actis dici et pronunciari dz ius si qd
habebat in centu scutis in dictis copulsorum peritis pdidisse. iuxta ea que legu
tar et notantur in. l. in fraudem. §. quotiens. et ibi Bar. ff. de iure fis. et idē Bart. in. l.
j. ff. de his q̄ in testa. delentur. ¶ Uel si quispiam dicere vellet qd per pmissa acta
cabeoli nō debēt censeri falsificata saltim dici deberet et iudicari illa acta conti
nere repugnantiā: qr nō possunt dici dicte litere cōpulsorie fuisse producte in
prima dieta processus cabeoli: lz ibi contrariū scribatur. Cū nōdum essent con
cesse neq scripte: sed per sex annos post inchoationē pcessus cabeoli: vt supra
declaravi. Quia repugnātia causante dicta acta cabeoli et dicte litere cōpulso
rie: et inde secuta vitio nullitatis subiacēt. iuxta. l. vbi repugnātia. ff. de reg. iur.
¶ Ex alio etiā capite dicta acta cabeoli et alia acta inde secuta in curia sancti
marcellini: et in curia appellationū totius dalphinatus vitio nullitatis subia
cent: qr licet dictus Georgius fuit semel vxoratus: eius tn̄ vxor decessit ab hu
manis: et erat mortua tpe date dictarū literarū cōpulsoriarū vcz. M. cccclxvj. vt
deponūt testes dicti sextoris examinati ex cōmissione dhi iudicis appellatio
num. fo. ccclxxxij. Et cū ipse Georgius esset clericus solutus prime tonsure: vt
constat litera sui privilegij producta. fo. cccciiij. omnia expleta cōtra eum facta
in dictis tribus curijs cabeoli: sancti marcellini: et appellationum totius dal
phinatus vitio subiacent nullitatis.

1 ¶ † Quia clericus coniugatus cum vnica virgine mortua vxore gaudet privi
legio clericali. etiam in civilibus causis vt ponit genzelinus, in. c. vnico. §. in
ceteris. in. iij. q. de clericis cōiugatis. lib. vj. qui allegat Jo. an. et doc. ita tenere
reddens rationem: quia dictū. c. vnicum. qd privilegiat clericos cōiugatos so
lum loquitur quando ambo coniuges vivunt: vnde mortua vxore amplius nō
dicitur coniugatus: sed dicitur solutus: ideo gaudere debet omni privilegio cle
ricali: vt in. c. nullus iudicum. de foro compe. facit quod voluit Jo. an. in rubri
ca. de clericis cōiugatis. in antiquis. vbi dicit qd mortua vxore clericus potest
promoveri ad sacros ordines: quia caracter impressus remanet: vt ibi dicit Jo.
an. Et que exceptio declinatoria fori fuit opposita in dicta curia cabeoli in ce
dula dicti Georgij inserta. fo. ccxij.

2 ¶ † Qr veritas et determinatio vtriusq iuris canonici et civilis se hz qd cleric⁹
cōveniri nō pōt corā iudice seculari: nec pōt clericus etiā prime tonsure se sub
mittere curie tpali: nec privilegio clericali quovismodo expresse nec tacite pōt
suo privilegio clericali renūciare: cū tale privilegiū fuerit cōcessum nō solū in
favorē clerici renūciātis: imo etiā in favorē toti⁹ cleri: vt hec legunt et no. in. c.
significasti. et in. c. si diligēti. extra de fo. cōpe. Etiā iure civili, per. aut. statuim⁹.
C. de episcopis et cle. vbi dicit text. qd etiā in cā civili nullus presumat trahere
clericum ad iudicem secularē: quod si fecerit a suo iudice cadat: et iudicatū non
teneat vt ibi dicit tex. Et vltra talis trahēs clericū ad forū seculare. et iudex qui
non remittit clericū iudici suo ecclesiastico sed retinet sibi cognitionem cause
vsurpans iurisditionem ecclesiasticā incurrit sententiam excommunicationis
ipso facto: a qua non potest absolui nisi satisfaciat parti lese et iudici ecclesiasti
co cuius iurisditio est vsurpata: ita dicit et determinat expresse papa in. c. pen.
de immu. eccle. lib. vj. Ideo caveant dicti tres primi iudices qui in hac cā cōtra
dictū Georgiū clericū solutū iudicaverūt de eorū consciētijs.
¶ Nec obstat ad premissa pretēsus stilus curie cabeoli. Primo quia de illo pre
tēso stilo non constat in toto isto processu qui tamen pretensus stilus debeat iu
stificari si quis esset cum sit exorbitans a iure communi: et consistat in facto. et
illa que in facto consistunt non presumuntur nisi de ipsis constet vt sunt iura
3 in aperto. † Tum quia ille pretensus stilus sive pretensum statutum dicte

curie cabeoli nõ ligat clericos in aut.cassa.C.de sacrosan.eccle.& in.c.que in ec
clesiarum.& in.c.ecclesia sancte marie.extra de consti.& per Inno.in.c.postula-
sti sententiam.circa fi.de fo.cõpe. Et facit tex.in.c.j.de iureiur.lib.vj.vbi cõsue
tudo vel statutum speciale nõ ligat clericos. Sic ergo pretensum statutũ spe-
ciale dicte curie cabeoli etiam si de eo constaret non ligat clericos qꝛ etiam sta
tutum vel stilus generaliter loquens recipit interpretationem a iure commu-
ni.per tex.cum glo.super verbo legitimã.in.l.j.in princi.ff. de no.ope.nũtia.et
ibi etiã no.Ange.de are. ¶ Nec obstat si dicatur ꝙ sm dictũ pretensum stilum
dicte curie nõ admittunt nisi tres exceptiones:quia & si de illo constaret prout
non constat in toto processu:ille pretẽsus stilus nõ precluderet illã exceptionẽ
incõpetentie iudicis per dictum georgium clericum solutum in dicta cabeoli
opposita:quia ille pretẽsus stilus posset solũ cõprehẽdere exceptiones cõcernẽ
tes materiam cõtentã in instrumento:ita notat in.l.ita pudor.C.de adulte. et
4 per Cy.Iaco.de bu.& Bal.in.l.gñaliter.C.de nõ nu.pecu. ¶ †Imo si per statu-
tũ tollatur õis exceptio nullitatis:nihilominus poterit opponi exceptio incõ
petentie:videlicet ꝙ sententia fuerit lata a nõ suo iudice per glo.in cle. vnica.
de sequestra.posses.& fruc.Imo nec posset papa declarare ꝙ ille stilus compre
henderet clericus:quia priuilegiũ clericale est de iure diuino: vt dicit dos Pa
normitanus in.c.literas.de resti.spo.& in.c.proposuit.de conces.preben.
¶ Ex quibus propterea concludit & euidenter apparet dictos processus fuis-
se contra dictum Georgium nulliter factos & ꝓpterea nullum effectum sortiri
debere:dictasqꝫ sententias per dictos a quibus prolatas:reuocandas & annul
lãdas:quia quod nullum est:nullum debet producere effectum:vt iura sunt in
aperto.Et que nullitates nõ trãsiuerũt in rem iudicatã vt est in iure notoriũ.
¶ Propterea veniendo ad negotium principale cõstat dictam obligationem
ducẽtorũ & quinquaginta scutorum auri pro quibus dict⁹ Georgi⁹ se obliga-
uit dicto sextoris ex causa pretẽsi mutui de quibus agit fuisse indebite facta:
cũ ipse georgi⁹ ꝓbauerit se esse filiũ familias tẽpore dicte obligatiõis vt depo-
nunt testes dicti georgij quorum attestationes fuerunt inserte.fo.cccxxiij. Iu
uatur ipse georgius etiam post mortem patris macedoniano & denegatur
actio.de sextoris volenti agere ad solutionem dicti mutui. Ita dicit text.insti.
quod cum eo qui in alie.po.est.ibi & qui crediderit denegatur actio &c. et pro-
batur in.l.j.ff.ad macedo. Et non mirandum si dictus dominus noster papa
pius in dicto suo rescripto prohibuerit ꝯtractus mutui fieri per filiosfamilias
qꝛ imo ante mortẽ christi senatores Romani instituerãt contractus fieri sub
dicta rubrica.ff.ad senatusconsultũ macedo. Et consequẽter imperator xpia-
nissimus in dicto titu.insti.quod cum eo.Ideo conueniens est illas leges ser-
uare Aliter iudex contrarium faciens litem suã faceret & in penas iuris inci-
5 deret.†Et iõ ꝑcauẽdũ etiã qꝛ q̃ facit cõtra legẽ cõmittit peccatũ:qꝛ q̃ nõ obedie
rit principi morte moriat.de maio.& obe.in.c.j. ¶ Et nõ potuit ipse georgi⁹ fi-
liussfamilias dictũ bñficiũ macedoniani etiã cũ iuramento renũtiare: qꝛ illud
bñficiũ macedoniani est cõcessum & introductũ ab imperatorib⁹ & ei⁹ senatus-
cõsultũ in odiũ mutuãtiũ pecunias filijsfamilias.Iõ renũtiari nõ põt. Nec va
let iuramẽtũ.ita dicit & firmat Bart.vbi plene tractat materiã iuramẽti in.l.q̃
ꝓ eo.ff.de fideiuss. quẽ ibi sequit raphael cuman⁹. Idẽ etiã tꝫ Hen.de bouẽ-
co in aut.sacra.puberũ.C.si aduersus vẽdi.in sua repetitione.Idem etiã tenet
Io.fa.in dicto.§.penulti. insti.qõ cũ eo. Maxime qꝛ dictus sextoris originali-
ter actor nõ ꝓbauit dictũ georgiũ se gerere tpe cõtract⁹ pro patrefamilias & ꝓ
tali haberi.Et licet aliqui testes dicti sextoris deponãt ꝙ dict⁹ georgi⁹ mora-
tus fuerit aliquo tẽpore seorsum a patre: hoc fuit quia vxor dicti georgij in-

ferebat rixas patri dicti georgij. Et ipse pater providebat dicto georgio eius
filio de victualib⁹ ⁊ sue familie in alia domo: vt dicit aliqui testes dicti sexto
ris. Ideo non obstat dicto georgio. l. iij. ff. ad macedo. Et quam exceptionē ma
cedoniani propterea opposuit dict⁹ georgius. Et fuit admissus ad illam pro
ben. ⁊ eius articulus illā exceptionē continētes per dictū dominū iudicē ap-
pellationis. Et fuit deputatus cōmissarius ad ipsos testes examinandū Joā
nes cabodi eius grapharius qui ipsos testes examinavit.
¶ Est etiā attendendū ꝙ non solū iure cōmuni imo etiam ex edicto ⁊ statuto
facta in auinione per dominū cardinalem de furo tunc legatū de latere quod
facere potuit ipse domin⁹ legat⁹ vt in. c. fi. de offi. legati. cōfirmatū per domi-
nū nostrū papā: dictus cōtractus fuit prohibitus fieri ⁊ improbatus ⁊ annul-
latus. Cū adiectione ꝙ nō detur actio ex tali cōtractu asserti mutui. qđ statu-
tum dñi cardinalis est insertū in processu. fol. ccccvj. qđ fuit publicatum voce
preconia vt patet in processu. fo. ccx. Quod statutū inde fuit confirmatum per
papā pium vt cōstat in processu. fol. ccccxj. verso. Et qđ statutum est etiam ser-
uandū quo ad dictū sextoris originaliter actorē: q2 ille pretensus cōtractus de
6 quo agiť fuit celebratus in auinione. Ideo est seruādus in hoc iudicio † q2 cō-
suetudines ⁊ statuta loci cōtractus attendi debent in decisorijs ⁊ nō loc⁹ vbi
iudiciū agitur vt dicit Cy. in. l. j. C. que sit longa consue. ⁊ no. per Spe. in ti. de
sen. §. qualiter. versi. debet etiā fieri. ¶ Sic etiam debet attendi cōsuetudo loci
cōtractus ⁊ non cōsuetudo loci vbi solutio est fienda in. l. si fundus. ff. de euic.
¶ Attendatis etiam dñi mei ꝙ de hac materia fuit litigatum in auinione in-
ter dictū Joannē sextoris actorem originarium ⁊ georgium tegrini tenui sup
annullatiōe ⁊ revocatione dicti contract⁹ de quo in hac materia agitur. Et di
ctis partibus auditis fuit dictus cōtract⁹ annullat⁹ ⁊ revocat⁹ per sententiā
diffinitiuā per dñm officialem auinioneñ. latā vt cōstat processu ⁊ sententia in
hoc processu productis ⁊ insertis. fo. ccccxxij. q̄ processus ⁊ sentētia idē lata du
rāt vsq3 fo. ccccxlj. Et q̄ ꝓcessus fuit trāsmissus ꝑ dñm officialē auiniōis māda
to dicti dñi iudicis appellationū. In qua sentētia fuit etiā ordinatū dictū in-
strumentum cum nota eiusdē cācellandū fore. Eos cancellādo ipse dñs officia
lis tenore dicte sue sentētie. ¶ Que cācellatura sic fieri ordinata ꝑ sententiam
habuit tollere dispositionē ⁊ effectū dicti instrumēti per. l. si p̄fes. in versi. si cir
cūduxit. i. cācellauerit dicit Bar. C. quomodo ⁊ quando iudex.
¶ Et licet dict⁹ sextoris a dicta sentētia pretendatur appellasse ad officialem
arelateñ. vt cōstat in hoc processu. fo. ccccl. ibi sunt multi defectus ex parte di-
cti sextoris: q2 corā domino officiali arelateñ. nō ꝓduxit ei⁹ p̄tensam appella-
tionē nisi verbo. Item q2 nō cōstat de potestate illi⁹ qui diciť dictā appellatio-
nē introduxisse corā dicto officiali. Tū q2 illa appellatio est deserta nō solū la-
psu primi ⁊ scđi fataliū imo lapsu sex annorū proxime lapsorū ⁊ vltra: quo tem
pore dictus sextoris dictā eius appellationē non fuit prosecut⁹. Jō sententia
dñi officialis auinionis remanet rata ⁊ firma iux. aut. ei qui. C. de tempo. ap-
pel. cum si. Et dicit Juno. in. c. ex ratione de appella. ꝙ quando appellatio est
deserta ꝙ iudex a quo potest eius sententiā exequi licet non fuerit super deser
tione pronuntiatū per iudicem cause appellationis.
¶ Jō iudices prime scđe ⁊ tertie instantiarū debuerunt admittere exceptiōes
dicti georgij coram eis oppositas videlicet macedoniani renuntiationisq3 et
annullationis dicti instrumenti. cū etiā vigore dicti statuti auinioneñ. ex tali
cōtractu non fuerit natā actio causante dicta invaliditate cōtract⁹. ¶ Scđo q2
⁊ si de ipso pretēso stilo cabcoli cōstaret ex eo nō fuit sublata exceptio nullita-
tis ⁊ invaliditatis dicti cōtractus opposita cōtra dictum instrumentum iuxta

ea quę dicit Bar.in.l.diuus.ff.de testa.mili.Idem tenet Jo.an.in. d.clemen. si de seqnest.pos.& fruc.& Bar.in.l.j.§.j.ff.qd vi aut clā.vt refert & tenet Jo.fer. in ti.forma snie diffinitiue in.iij.col.ibi:nec intelligit p statutū nullitas esse remo
7 ta &c.Et qz in odiosis nō fit extēsio:sz interp̄tatio vt ius cōe ledat:sed ad ius commune reducātur per ea q̄ leg.& no.in.l.ex facto.ff.de vulga.& debēt odia restringi & nō trahi ad cōnam etiam in casu vbi est eadem ratio iuxta.l. qd nō ratione. ff.de legib⁹.& ibi per glo.in aut.quas actiones.de sacrosan.eccle.pro quo.l.p̄cipimus.in fi.C.de appel.¶Etiā quia sublata appellatione ex cōuentione partium nō est sublata nullitas quin pars renuncians appellationi possit sententiam de nullitate impugnare.& dicit & tenet Ang.de are.in.l.j.§.j.ff.a quib⁹ appella.nō licet.& Saly.in.l.cū antiquioribus.in fi.C.de tempo.appel.& Bart.in l.diuus.ff.de mili.testamento.¶Est etiā attendēdum qd in simili materia als in hac curia parlamenti respectu statuti sancti marcellini in quo nō admittuntur cōtra instrumentū nisi tres exceptiones:fuit declaratū illum stilum nō habere locū in casu in quo ex instrumento nō oritur obligatio & actio:vt patet in decisionib⁹ dicte curie parlamenti.q.xv.sed ex instrumento per dictū sextoris p̄ducto apparet ipsum instrm̄ non esse obligatorium nec ex eo oriri actionem vigore dicti statuti auinioñ.per papam cōfirmati etiam vigore dicte sentētie late p officialem auinionensem vt supra satis declaraui:igitur dicendum est per dictos iudices a quibus extitit appellatum male interlocutum et sententiatum fuisse.¶Alia etiā ratione quia licet p statutū curie reus sit destitut⁹ omni exceptione si tamen ipsi reo competat de iure aliqua exceptio admissibilis subuenitur ipsi reo per implorationē officij iudicis:vt est casus notabilis per doctores allegatus in.l.plane ibi.& ad ipsum officiū iudicis continebitur &c.ff.de pēti.here.& in.l.fi.in fi.eo.ti.& in.l.iij.ibi.vel officio iudicis &c.Sed dicto georgio reo competit de iure exceptio macedoniani & annullationi & inualiditatis dicti instrumenti asserti obligatorij vt supra late fuit declaratum. Igitur eidem georgio reo est subueniendū officio iudicis vt nō soluat in dicto instrumēto cōtentam.Et quid officiū iudicis dictus georgius in diuersis passibus triuz instantiarū implorauit & impartiri sibi postulauit ad effectū absolutionis petitionis dicti sextoris obtinende.¶Et de nouo iterato implorauit in hac quarta instātia in.xxxiij.xxxiiij.articulorum & in conclusione libelli sui appellatorij inserti in processu.fo.xxv.¶Nec potest excusari sententia lata super principali per dn̄m iudicem appellationū a vitio iniquitatis qui insecutus est pretensum stilum cabeoli vigore literarum dominicalium per dictum sextoris impētratarum a domino gubernatore insertarum in processu.fo.cccclxxj.et fol. seq. causis subscriptis.¶Primo quia nō constito dicto dño iudici de p̄tenso stilo curie Cabeoli.¶Scdo qz ipse sextoris tacuit de falsitate actoris cabeoli:vt supra plene circa prin.fuit declaratū.Etiā tacuit qd processus cabeoli fuerit nulliter factus defectu cābonis q̄ nō habuit ptātem vt supra in principio declaraui. Iō non pōt dici cā fuisse inchoata in dicta curia cabeoli prout ipse sextoris expressit dño gubernatori.¶Tū etiā qz tacuit ipse sextoris de dicto statuto auinionis per dn̄m nr̄m papam cōfirmato.Et qd ei⁹ instrm̄ ad vires cabeoli cōfectum esset anullatū & reuocatū prout fuit.Et qd ex eo nulla actio eidez sextoris cōpetebat p̄ut supra plene fuit declaratū: qz si p̄missa expressisset dño gubernatori dictū rescriptū verisimiliter nō obtinuisset : iō ex eo nulla iurisditio neqz potestas fuit attributa dicto dño iudici appellationuz:ideo male iudicauit nō admittēdo dictas exceptiōes de iure dicto georgio cōpetentes.Etiaz qz non fuit licitum dicto sextoris lite pendente principi supplicare vt in iure est notoriū.in.l.ij.C.vt lite pēdē.in prin.ideo dicta snia lata sup negocio princi

pali per dictum dominum iudicem appellationum vigore dicti rescripti fabre
pticij vitio nullitatis subiacet no. Panor. in. c. constitutus. de rescrip. in fi.
¶ Est etiam aduertendum domini mei quod hec venerabilis curia parlamenti dal
phi. fo. xxi. admisit dictum georgium ad prosequendum suam appellationem
in curia parlamenti interpositam a sententia dicti domini iudicis appellatio-
num non obstante lapsu temporis fuit releuatus ipse georgius appellans: li-
cet non videretur necesse cum sententia dicti domini iudicis appellationum con-
tineat apertam iniquitatem per supra declarata super negocio principali la-
ta. Ideo non poterant dicti transiuisse in rem iudicatam: quia sententia que con-
tinet apertam iniquitatem non transit in rem iudicatam. Ista sunt verba do-
mini Antonij de butrio in. c. super. de penis.
¶ Et respectu dicti pretensi stili cabeoli: est sciendum domini mei quod tempore
meo a. xxx. annis citra dominus Claudius peyroni in legibus bacalarius de
ebreduno tunc iudex seu locumten. castellani cabeoli redegit in scriptis modum
procedendi in dicta curia cabeoli et apportauit in presenti ciuitate grationo-
polis dominis tunc curiam parlamenti tenentibus pro auctorizando et appro-
bando ad instigationem tunc summariorum ipsius curie. Sed domini tunc de
parlamento cognito quod dictus dominus Claudius erat nouus adinuentor in
multis punctis et passibus noluerunt propterea auctorizare neque approbare,
ita vidi. ideo de ipso stilo cabeoli non est fienda extimatio. Ideo et non imme-
rito dictus sextoris dictum pretensum stilum dubitauit in dicto processu pro-
ducere. ¶ Stilus autem curie sancti marcellini bene reperitur quod ipse fuit au-
ctorizatus et approbatus per dominos olim dalphinos et reges Francorum prout
ibi legi. Ideo ille stilus sancti marcellini pro lege seruatur.

¶ Consilium. ccxxij.

In his que acquiruntur per filium familias etiam ex labore suo
pater habet vsumfructum. l. cum oportet. §. j. ibi: ex laboribus: et
ibi: suis laboribus &c. C. de bonis que liberis. nec potest filius con-
trahere super his in quibus pater habet vsumfructum sine licen-
tia patris. l. fi. §. filius autem familias. C. eo. titu. Et ex premissis
petrus vialis filius petri vialis dicit se non teneri respondere li-
bello contra eum oblato per symondum larchier super operibus dicti filij di-
cto larchier locatis ad vnum annum. Sed credo dictum filium teneri respon-
dere dicto libello contra legitime oblato cum in eo concludatur quod prestet ope-
ras per eum promissas aut interesse prestet iuxta legem theoricam positam per
glo. magnam in. l. j. ff. de acti. empti. quod interesse debetur et peti potest posi-
to quod dictus contractus lite communis operum fuisset nullus: sicut in si-
mili videmus quod licet actus non valeat: tamen pena committitur et peti
potest. l. ij. cum sua glo. de episco. audien. Similiter si quis sibi inscribat in te-
stamento inualido legatum est inutile: tamen incidit in penam falsi.
¶ Item quia ex alienatione fieri prohibita non transit dominium: quia non va-
let prohibitio quo ad translationem dominij: tamen agitur ad interesse. per glo.
in. l. peto. §. fratre. ff. de leg. ij. super verbo extero. Idem voluit Salycetus in. l.
ea lege. C. de condi. ob causam.

¶ Summarium.

1 ¶ Agens actione iniuriarum qualiter procedere debeat.
2 Animus iniuriandi requiritur. vt actione iniuriarum agi possit.
3 Animus iniuriandi qualiter probetur.
4 Iuramento solo probantur que in conscientia esse perhibentur.
5 Purgatio canonica per iuramentum fieri potest.

¶ Consilium

¶ Consilium.ccxxiij.

Fuit lata sententia in curia officialatus grationopolis ꝑ sempronio ꝯ titiū pro quadā summa pecunie dictus titius cōdēnatus appellauit ad curiam metropolitanam viēne: qua causa appellationis pēdente dict⁹ sempronius obtinuit literas excōicatorias ꝯ dictū titiū appellantē ꝓ summa in qua ipse titius fuerat ꝯdēnatus: ipse vero titius corā dicto dño officiali metropolitano obtulit libellū ꝯ dictū sempronium in quo agit ꝯ dictū semproniū ad dānū interesse et iniuriam petendo pro ꝓmissis mille scuta auri ꝓtendens non potuisse excōicari lite pēdente in preiudiciū dicte cause appellationis: qua pēdente nihil erat innouandū: attēta etiā inhibitione in causa facta modo queritur si dictus titius bene agat ad iniuriam.

1 ¶ † Et videtur qḋ nō duob⁹ respectib⁹. Primo q: non intentauit actionē iniuriarū infra annū a die impetrationis ⁊ executionis dictarū literarū excōicatoriarū. Ideo prescripta est dicta actio iniuriarū lapsu dicti anni. iuxta. l. si nō conuicij. in fi. C. de iniurijs. ¶ Et ille annus est cōtinuus ⁊ nō vtilis: vt dicūt ⁊ tenent gl. ⁊ Cy. in suis additionib⁹. ⁊ Saly. in. d. l. si nō conuicij. item etiam actio iniuriarū dissimulatione tollit̄ si passus iniuriam statim ad animū suū nō reuocauerit vt in casu de quo hic agitur. l. non solum. §. ij. ff. de iniurijs.

2 ¶ † Scḋo q: dictus sempronius ei⁹ animū declarauit in causa dicti libelli qḋ ipse nō impetrauit dictas literas excōicatorias animo iniuriādi: sed ꝯsequēdi suū iudicatū: quia in actione iniuriarū[a] animus iniuriādi requirit̄ anteꝙ̄ possit agi actiōe iniuriarū: licet factū aut dictū sit de se iniuriosum: vt ꝓbatur in d. l. si nō cōuicij. in prin. Facit etiā q: licet quis vocet aliū debitorum suū qui nō est teneat̄ actione iniuriarū requiritur tñ qḋ interueniat animus iniuriādi: vt declarat tex. in. l. apud labeonem. in. §. si quis nō debitorem. ibi: iniurie faciendi causa ⁊c. ff. de iniurijs. Tñ ad euitādū actionē iniuriarū requiritur qḋ ꝓferens verba cōtumeliosa ꝓbet se animo iniuriādi dixisse vel fecisse: vt no. in. d. l. si non cōuicij. per glos. Cy. ⁊ docto. Et qḋ non fuerit dictū vel factū animo iniuriādi ꝓbat̄ ꝑ coniecturas vbi aliter ꝓbari nō pōt: vt dicūt glo. Cy. ⁊ doc. in. d. l. si nō conuicij. Et ꝓ hoc facit qḋ d: de homicidio si homicida ꝓbet per aliquā cōiecturā se holem occidisse nō animo occidēdi nō tenet̄ de homicidio. l. j. cū sua glo. ⁊ ibi per doc. C. ad. l. cor. de sica.

[a] ¶ In actione iniuriarū. de actiōe iniuriarū. vid in deci. ipla: q. cccxxiij. ⁊ q. ccxciij.

3 ¶ † Sed qualiter probabit dictus sempronius qḋ nō impetrauit dictas literas nō animo iniuriādi: sed titius iudicatū suū ꝯsequēdi. credo qḋ per iuramentū dicti sempronij ꝓbabitur: quia illa que cōsistunt in animo ꝓbātur cōiecturatiue etiā per iuramentū ⁊ voluit Inno. in. c. querelā. super ꝟbo subtractam. in. q. pe. extra de elec. vbi dicit qḋ si q̇s dicat denegasse annuā prestationē nō animo spoliādi: sed alia de cā qḋ statur iuramēto suo. ⁊ facit rō: q: in his que dependent ex animo statur iuramento. l. inter oēs. §. recte. ff. de furtis. ⁊ no. per doc. in. l. j. §. ter-

tio.ff.de aqua plu.arcen.vñ cũ animus neq; videri neq; tãgi possit neq; pcipi.l. reprehẽdenda.C.de insti.ꝛ substi.sub cõdi.facius.ꝛ.l.i.§.qui honorãde.ff.quarũ re.actio nõ datur.ꝛ cũ liquido ꝓbari nõ possit animus põt ꝑ cõiecturas ꝓbari. l.nõ oẽs.§.a barbaris.ff.de re mili.ꝛ faciũt ea que lẽ.ꝛ no.per glo.ꝛ doc. C.ad.l. cor.de sic.in.l.i.ꝛ no.Cy.in.d.l.si nõ cõuicij.in prin.in.j.oppositione.Sic etiaz ꝑ arrestãtia solo iuramẽto partis ꝓbatur.vt in.c.statutũ.de rescrip.li.vj.Sic etiã ignorãtia vel scientia possunt ꝓbari ꝑ iuramentũ partis ita assercẽtis: vt in.c. nulla.in fi.de elec.lib.vj.faciũt etiã no.in.l.ꝓsenti.§.sed sic vbi.C.de his qui ad eccle.confu.no.etiã per glo.in.c.cos.extra de temp.ordi.lib.vj. ꝛ in.c. innotuit. de elec.Itẽ etiã videm⁹ qꝺ si ego dicam inistra de nouo reperisse:vt de ipsis ine possim iurare statur iuramento meo:vt põnit Bar.in.l.admonendi.in prin.ff. de iureiur.vel si ego dicã qꝺ reperi ꝓbationes de nouo stari dꝫ iuramẽto meo: vt dicit Spe.in tit.de exceptionib⁹.in.§.nũc dicendũ.versi.qualiter aũt formabitur.ibi:exigo iuramentũ de malitia ꝛc.vel si dicã.fui ꝓtestatus vel denũciaui aduersario meo si nõ possim ꝓbare per testes probabo iuramẽto meo.per ea que dicit Bar.in.l.si quis vel pecunias.C.de posthu.Sic etiam perditio instrũ ꝓbatur per iuramentũ asserẽtis se perdidisse.l.fi.C.de fide instru.ꝛ no.ꝑ Spe. in ti.de instru.edi.§.postq̃.Nũc illud quoq; notandũ.Item statur iuramẽto executoris testamẽti asserentis oĩa pauperib⁹ distribuisse iuxta voluntatem testatoris ſm Bar.in.l.si quis pro redemptione.C.de dona.

4 ¶†Item qꝺ quis vsus fuerit iure seruitutis aliquo itinere probatur per iuramẽtum:q2 illa que sunt in cõscientia per solum iuramentũ possunt ꝓbari not. in.c.presentiũ.extra de testib⁹.ꝛ in.c.iiij.in glo.solu.de sen.excõ.Et circa hoc dicit Jo.ferra.vnum bonũ dictum:vez qꝺ si quis turbet aliquem in sua possessione ꝛ nõ faciat animo turbãdi:sed ius suum conseruãdi nõ tenetur interdicto vti possidetis:ita dicit ipse ferrarij in titulo forma libelli super turbatis possessione.in glo.super verbis animo ꝛ intentione turbandi:ex quo apparet qꝺ etiã in his que de se importãt delictũ attenditur animus:vt si absit animus delinquẽdi nõ debeat sequi pena:vt in.l.si putator.ff.ad.l. acqui.cũ3 si. quis iniuris nõ cõmittitur sine animo iniuriãdi.l.sed ꝛ si quãdocunq;.in fi. ff.ad.l. aquil. et in.l.illud.ff.de iniurijs.ꝛ in.l.sancimus.C.de penis.

¶Et ille animus nõ delinquendi probatur ex declaratione animi cũ iuramento delinquentis per iura allegata.

5 ¶†Item etiam videmus qꝺ purgatio canonica fit etiam per iuramentũ petẽtis purgationem fieri.vt in.c.quotiẽs.extra de purgatione canonica.¶Itẽ videmus qꝺ intentans actionẽ iniuriarũ qui non potest alias probare circũstantias iniurie statur iuramẽto actoris super illis circũstãtijs.ita concludit Cy.in d.l.si nõ conuicij.C.de iniurijs.in.xiij.q.videm⁹ etiã qꝺ si quis aliũ percusserit ex qua pcussione mortuus fuerit nõ tenet̃ de homicidio si nõ habuerit animuz occidẽdi:ꝛ ille animus ꝓbatur per iuramentũ purgatiõis.Ita dicit gl. sup verbo nõ habuerit animũ.in.l.ij.C.ad.l.cor.de sic.q2 iurm tollit oẽm malã presumptionẽ:cũ nemo ꝓsumat eẽ immemor sue salutis.l.fi.C.ad.l.iul.repe.cum si.iõ in actiõe iniuriarũ defert̃ reo iurm.in.l.lex cornelia.in.§.hac lege.ff.de iniurijs.

¶Consilium.cclxxiij.

Peroneta dominice obtulit libellũ iniuriarũ ꝯ Joannẽ de plastro: quia ipse de plastro in domo Joannis truellij ꝛ in ꝓsentia honestarũ personarũ appellauit eã truenda paillarda sibi dicendo qꝺ ipsa peroneta q̃ erat vidua fecerat vnũ puerũ ꝛ eã pcussit subtus mẽtonẽ de manu sibi dicẽdo qꝺ sibi bñ pl⁹ daret:ꝛ eã põeret l aq̃. premissa fuerũt ꝓbata tã ꝑ ꝯfessionẽ dicti de plastro responden-

do libello articulari dicte peronete ꝙ per testes ex quibus officialis grationopolis condēnauit dictum de plastro in iniuria dicte peronete: a qua sententia appellauit dictus de plastro ad officialē metropolitanum viēne: corā quo officiali dict⁹ de plastro dedit articulos super quibus articulis suis ipse de plastro probauit per testes ꝙ dicta peroneta est ribalda: q: fecit vnū puerū in sua viduitate. Modo querit̄ si ex dictis probationib⁹ ipse de plastro debeat releuari ab actione iniuriarum contra eum per dictam peronetā intemptata.

¶Jo.fa.insti.de iniurijs.in.§.j.in.j.colū.ibi doc iuris canonici dicunt ꝙ dict⁹ de plastro tenet̄ actione iniuriarū: lz pposita per dictum de plastro essent va: quia dict⁹ de plastro habuit animū diffamandi maxime quia dictas iniurias ptulit extra iudicium ꝛ non ad aliquā sui iuris cōseruationē: vt tenent etiam Hosti.ꝛ docto.in.c.si culpa.extra de iniurijs. Ista sunt verba Jo.fa.vbi supra. et pro hac parte facit.l.penul.ff.de iniurijs: quia iniuria ex affectu facientis cōsistit.l.illud relatū.ff.de iniurijs. Et alibi dicit̄ ꝙ ille qui vocat aliū bastardū: licet sit verū tenetur actione iniuriarū nisi dicat ex cā: q: vult promoueri: vel q: tenet hereditatem quam dicit sibi pertinere: quia tunc nō teneret̄ actione iniuriarū. Ita dicit Hosti.i sum.de iniurijs.in.§.cōtra quē.vs.qd si voces.ibi ꝛc. Sed constat tenore pcessus ꝙ dictus de plastro predicta verba protulit cōtra dictam peronetam iniuriose: ipsam etiam maliciose percutiendo: vt fatet̄ ipse de plastro respōdēdo articulis libelli dicte peronete in prima instātia oblati.

¶Et ita etiā constat depositionib⁹ testium super dicto libello pro parte dicte peronete examinatorum pro secreta examinatione repetitorum parte vocata per cōmissarium a domino officiali grationopolis iudice prime instantie deputato et rei examinatorum. quia iniuria nō solum dicto: immo etiā facto cōmittitur.l.j.§.j.ff.de iniurijs.ꝛ in.l.lex cornelia.§.penul.cum.l.sequēti. eodem titulo.

¶Facto etiam commisit iniuriam dicte peronete eam percutiendo vt confessus fuit ipse de plastro respondēdo articulis dicte peronete in prima instātia traditis. Ideo dictus de plastro appellans non potest excusari quin intulerit iniuriam dicte peronete etiam atrocem eam percutiendo maliciose in vultu: vt in.§.atrox.insti.de iniurijs.cum similibus.

¶Summarium.

1 Possessio naturalis ꝛ ciuilis spoliatione perditur.
2 Spoliatio raro et fere nūꝙ fit sine dolo.

¶Consilium.ccxxv.

Non possunt se excusare Joannes ꝛ Claudius berrodi: qn male intentauerint remedium statuti si quis causis subscriptis.

¶Primo quia dicti berrodi in eorum literis expositorijs in processu productis asseruerunt se esse in possessione transit⁹ de quo inter dictas partes conceditur: ideo nulliter fuerunt reintegrati dicti instantes; petendo quod se habere dicebant: quia frustra petit q̄ petit qđ intus hȝ.l.siquis ex argētarijs.§.prohibet.ff.de edē.ꝛ in.c.examinata.extra de iudi. ideo non habuit locum reintegratio: quia etiam plenuȝ non recipit magis plenum.l.si te solum.ff.de heredi.insti. Et adiectione non indiget plenitudo.vj.q.j.c.si omnia.et not.guillelmus de monte laudu.in cle. causam.super verbo nisi plena.de elec.

¶ Nec obstant colores ex adverso traditi: quia clarum est quod dicti berrodi fratres dixerunt se esse in possessione dicti transitus: et si erant in possessione seu quasi dicti transitus tempore impetrationis suarum literarum expositariarum male dixerunt se esse spoliatos: quia in hoc est repugnantia evidens que processum et reintegrationem reddit nullos et invalidos. iuxta. l. ubi repu
1 gnantia. ff. de reg. iuris † quia spoliatione non solum perditur possessio naturalis: immo etiam et civilis ut probat text. in. l. clam possidere. §. que ad nundinas. ff. de acquirend. pos. male ergo coloratur intentio partis adverse in penultimo suorum articulorum quia spoliatio etiam includit possessionem civilem fictione iuris introductam per dictum. §. qui ad nundinas.
2 ¶ Preterea nulliter et indebite processit dicta reintegratio quia ut fuit deductum in. xiiij. articulorum dictorum reorum dicti rei non clauserunt dictum passagium de quo agitur dolose animo spoliandi: sed dictum ansepie ibi posuerunt pro claudendo ne animalia fructus terre consumerent et devastarent. Ideo non potuit pretendi spoliatio. ut dicit Inno. in. c. querelam. de elec. quia in spoliatione requiritur dolus ut ibi dicit Inno. et quod dicti rei non clauserunt dictum passagium dolose animo spoliandi: sed ad conservationem fructuum dicte terre: iste
a animus probari potest per iuramentum [a] dictorum reorum ut dicit Inno. in dicto. c. querelam. ¶ Alia etiam ratione non habuit locum dictum statutum si quis in materia de qua agitur quia illa clausula de qua contenditur non inducit spoliationem sed verius turbationem per text. in. l. vim facit. cum sua glo. et ibi Barto. ff. de vi et vi ar. Maxime quia non constat per processum quod dicti rei prohibuerint parti adverse ibi transire: quia tunc illa prohibitio induxisset spoliationem per dictum. §. qui ad nundinas: ut de hoc plenius scripsi in dicto statuto si quis. in. vj. columna. ibi ulterius quero ultra doctores.

a ¶ Per iuramentum. animus non spoliandi probatur iuramento. de quo vide plenius in statuto si quis. et glo. super verbo vel quasi. et super verbo clandestine. in xiiij. columna.

¶ Summarium.

1 ¶ Actio confusa dicitur si sine inventario hereditas adeatur.
3 Quesita fratri quando sint alijs fratribus communicanda.
2 Onus probandi incumbit agenti.

¶ Consilium. ccxxvj.

AD primum quesitum videtur respondendum quod licet dictus petrus grassi potuisset habere precipuos dictos centum florenos pro iocalibus: † tamen quia petrus grassi se gessit pro herede patris debitoris confusa est actio: quia sine inven-
b tario [b] adivit hereditatem iuxta. l. debitori. in prin. C. de pac. et hoc respectu medietatis dictorum iocalium. pro qua medietate ipse petrus pretendit heredem patris. iuxta. l. lucius. ff. de leg. j. Ideo dictus petrus non poterit petere nisi l. florenos pro medietate dictorum iocalium. ¶ Ad secundum quesitum dicendum est quod si dictus petrus grassi velit esse heres pro medietate patris ab intestato cum dicto eius fratre: ipse petrus debebit conferre dicta bona donata in premium emancipationis cum pater non prohibuerit collationem fieri de bonis do-

b ¶ Sine inventario. de confusione actionis defectu inventarij de confusione actionis etiam vide in singu. meis fo. cclxxxviij verso.

a natis in premium emancipationis[a] per auten. ex testamento. C. de colla. et ibi per azo. in summa qui tenet expresse in hoc casu collationem esse fiendam. Idem tenet no. Cy. in auten. ex testamento. Idem etiam tenet Jo. ferrarij post cy. dy. et bar. in titu. forma libelli pro hereditate vel re singulari diuidenda. in glo. super verbis communiter pro indiuiso. in quinta colsina. ¶ Etiã quia videtur obstare dicto petro grassi non confectio inuentarij. iuxta dictam. l. debitori. C. de pactis. cum ibi nota.
2 per glo. et doct. ¶ † Ad tertium quesitum si bona per dictum petrum grassi acquisita durante cõmunione sibi remaneant salua vt non veniant in diuisione bonorum paternorum si inter ipsos fiat diuisio. ¶ Ad hoc respondetur quod acquisita per fratres aut alterum ipsorum durante etiaz communione sunt acquirentis cuius nomine sunt quesita nec veniunt in cõmunione. iuxta. l. si patruus. C. cõmunia vtriusq; iudicij. ¶ Sed si ex pecunia cõmuni sunt quesita vnus contra alium acquiren-
3 tem habet actionem ad partem pecunie. † Sed agenti incumbit onus probandi illam pecuniam fuisse quesitam ex cõibus bonis per. l. multum interest. C. si quis alteri vel sibi, cum ibi not. per docto. facit. ff. de furtis. l. qui vas. §. fin. faciunt not. per Bar. ff. de admini. tuto. l. titium et meuiuz. §. altero. et ibi plene per eum. ¶ Etiam quia dictus grassi est notarius et pretendit bona acquisiuisse de lucris in arte notariat[b]: que lucra in arte notariatus quesita dicuntur quasi castrensia et nõ veniunt in collatione. vt voluit azo. in summa. vbi. s. Et hoc verum quod bona acquisita per dictum petrum grassi remanent sibi salua nisi ex diuturnitate temporis quo ipsi fratres tenuerunt eorũ bona in communi vel ex alijs coniecturis posset dici et coniecturari contracta fuisse inter eos societas: quo casu non fieret ratio dicto petro grassi de dictis bonis acquisitis per eum durante dicta communione: sed remanẽt communia per ea que dicunt bar. et bal. in dicta. l. si patruus.

b ¶ In premiũ emãcipatiõis. donata filio in pmiũ emãcipationis cõferuntur. de hoc vide in singu. meis fo. ccviij.

¶ Summarium.

1 ¶ Mens testatoris in materia institutionum attendi debet.
2 Substitutio reciproca quibus verbis fiat.
3 Portio repudiantis accrescit adeunti.

¶ Consilium. ccxxvij.

Falcona meysonerie in suo vltimo testamento instituit tres heredes: videlicet Joannem meysonerij eius nepotem: raymundam et Joannẽ sancte martine sorores equis portionibus et ipsorum liberos si haberent: et qd de vno veniat ad alium. Qua testatrice mortua dicta raymunda et Joãna hereditatem dicte falcone non adiuerunt. Sed dictus Joannes meysonerij dictam hereditatem adiuit solus et insolidum postea dicta raymunda predecessit dicta hereditate nõ adita: et superuixit dicta Joanna que adhuc est in humanis; dictus Joannes meysonerij decessit sine liberis superstite dicta Joanna: que Joanna nunc venit que vt substituta per illa verba qd de vno veniat ad aliũ petit ab herede dicti Joãnis meysonerij

sibi restitui iure fideicōmissi detractis detrahendis. modo queritur si bene pe tat dicta Joāna. ¶ Et videtur φ nō: qꝛ de mente dicte falcone testatricis fuit φ illi fuissent substituti: qui instituti adiuissent hereditatē per.l. qui plures. cum.l.fi.ff.de vulga.ꝛ pupillari.ꝛ illa videtur fuisse mens dicte falcone testatri
1 cis †que mens debet attēdi maxime in hac materia institutionū ꝛ substitutionū.l.in cōditionibus.ff.de condi.ꝛ demon. cum si. Ideo Bal.in.l. voluntatis C.de fideicommissis.qui allegat.l.ex his verbis.C.de do. inter virū ꝛ vxorem.dicit φ mēs verborū debet intelligi ꝓm mentē disponentis.facit.l. labeo. ff.de supellec.le.ꝛ.c.intelligētia.iuncto.c.preterea extra de verbo.signi.iuncta l.non aliter.ff.de leg.iij.volnit em̄ dicta testatrix dictos tres nominatos fore suos heredes inter se inuicem substitutos. Nam idem est dicere in effectu qꝺ de vno ad alium deueniat hereditas ꝛ φ eos inuicem substituit.
2 ¶ † Per hec aūt verba vos inuicē substituo fit reciproca substitutio.l.iam hoc iure.l.ꝗ cū plures.ꝛ.l.si plures.ꝛ.l.luci⁹.in prin.ff.de vulg.ꝛ pupil.l.hereditatē.C.de impu.et aliis substi. Et quia dictus Joannes meysonerij hereditatem adiuit aliis duab⁹ repudiātib⁹ seu abstinētibus ꝛ tā longo tꝑe certū est quod portio illarū quā habiture erāt si adiuissent hꝛditatē accreuit dicto Joāni mey
3 sonerij adeūti. † Qꝛ regulariter.siue ex testō siue ab intestato hereditas cōpetat repudiantiū siue abstinētiū ps accrescit adeūti.l.si ex plurib⁹.ff.de suis ꝛ le.he red.l.j.§.si nēo.ff.ad oꝛficia.l.vnica.§.his ita.C.de ca.tollē.l.j.C.qñ nō petētiū ꝑtes pe.crescūt. Preterea sicut institut⁹ ex plurib⁹ ꝑtib⁹ l eodē testō nō pōt vnā ꝑtē acceptare ꝛ aliā repudiare.l.ij.ꝛ.l.si solus.ff.de acqui.here. Nec eandē rē re lictā ꝑ ꝑte agnoscere ꝛ ꝑ ꝑte repudiare.l.neminē cū.l.seq.ff.de leg.ij.sic nec institutus repudiās acceptare ex institutione nō pōt venire ex substitutiōe dicta l.ꝗ plures.in fi.ff.de vulga.ꝛ pupil. ¶ Aliis etiā rationib⁹ ꝛ fundamētis dicta Joāna nil pōt petere in dicta hereditate dicte falcone. Qꝛ aut dicemus qꝺ illa verba ꝛ qꝺ de vno veniat ad aliū.ꝗ sunt verba cōia vt per Bar.in.l.centurio.ff. de vul.ꝛ pu.ꝛ l.l.luci⁹.e.ti. ¶ Impoꝛtāt substōnē recipꝛocā vulgarem aut' fideicommissoriā aut vtrāqꝫ.s.recipꝛocā ꝛ fideicommissoriā: si vulgarē recipꝛocā certū est dictā Joānā nō posse venire qꝛ cū nō sunt hꝛdes dicte falcone nō dꝫ admitti ex substōne recipꝛoca ēt si Joānes meysonerij nō fuisset hꝛs: casus est l.ꝗ plures hꝛdes.cū.l.seq.ff.de vulga. Itē qꝛ cū dictus Joānes meysonerij fuerit heres ꝛ hereditatē adiuerit dicta Joanneta ex substitutione vulgari venire nō poterit.l. post aditā.C.de impu.ꝛ aliis substi. Aut dicem⁹ illa ꝟba impoꝛtare fideicōmissoriā substitutionem. ¶ Et ex hoc capite etiā admitti nō dꝫ dicta Joanna quia quādo plures sunt instituti equalibus poꝛtionibus vt factū fuit in dicto testamento falcone ꝛ inuicē grauantur per fideicōmissum pure vt in casu nostro in quo nō fuit adiecta aliqua cōditio nec subintelligi potest cum instituti nō fuerint de liberis nō tenet fideicōmissum recipꝛocū vt per bar.ꝛ doct.in.l.ab olb⁹. §.si a ticio.ff.de leg.j.ꝛ in.l.si qs seruū.ff.de ꝯd.ꝛ demō. Aut dicem⁹ ꝟba illa impoꝛtare vtrāqꝫ substōnē scꝫ recipꝛocā vulgarem ꝛ fideicommissoriam recipꝛocā: ꝛ quamcūqꝫ dicemus eam impoꝛtare sequitur quod dictū est qꝺ ex nullo ipsoꝛum venit dicta Joanna admittēda: nō ex vulgari recipꝛoca quia non fuit heres sed exclusa tempoꝛe per not.in.l.licet C.de iure deli. Nec ex recipꝛoca fidei commissoria quia non valuit: vt dictum est.

¶ Summarium.

1 Excommunicato notoꝛio fides non adhibetur,
2 Periurus est a testimonio repellendus,
3 Periurus est infamis reputandus.

¶ Consilium.cccxxviij.

In hac cā dñi Guidonis pape contra Joannē de plastro respondet dictus dñs Guido articulis dicti de plastro post publicationem testium ꝛ didicita testificata incipientibus vt [illegible] ꝛc. salno iure impertinentiū ꝛ non admittendoꝝ prout in fine cuiuslibet ipsorum continetur. ¶Sed dicit dictus dñs Guido qḋ dicti articuli dicti de plastro non debent admitti ad probandū per testes qḋ veritas est qḋ dictus de plastro in operatorio graffariꝫ huius cause in quo sepissime conuersaẗ: vidēdo ꝛ legēdo in processibus causarū suarū vidit ꝛ legit attestationes dicti dñi Guidonis que erāt publicate ꝛ huic processui adiuncte ante natale dñi proxime preteritū vt legiẗ in processu. Et qḋ hoc sit verum satis denotant verba dicti de plastro in.xviij.dictoꝝ suoꝝ articulorum ibi nec probauit eius intētionē nisi per testes ꝛc. non potuit eñ scire dictus de plastro si dictus dñs Guido probasset eius intentionē vel ne nisi dicta testiuꝫ vidisset ꝛ legisset. ¶Maxime ipse de plastro qui est notarius publicus ꝛ bene intelligens vt est notoriū etiā q: de iure vbi pars habuit facultatē vidēdi attestationes ipse presumiẗ didicisse ꝛ legisse ita dicit Anto.de but.post.g.de monte lauduno.in.c.fraternitatis.de test.in.xv.col.

2 ¶†Nec per iuramentū per dictū de plastro die.xxvj.mēsis Martij prime lapsi pstitū pbaẗ qḋ dict⁹ de plastro nō didicerit dicta testificata cuꝫ eidē de plastro: qi publice excōicato non est fides adhibēda nec debuit admitti siue recipi per vos dñm officialē ad prestationē dicti iuramēti q: nullū iuramentū excōicato est deferendū: ꝛ si iuret in sui cōmodū vel ad sui defensionē non est eidē credendū vt dicit gl.notabi.doc.approbata in.c.cū inter.extra de excep. Et qḋ ipse de plastro tēpore dicti prescripti iuramēti esset publice excōicatus ꝛ diu ante per annuꝫ ꝛ vltra ante inchoationē presentis processus ꝯstat litera excōicatoria q̄

3 pducit ꝛ in hoc pcessu inseri petiẗ. ¶†Alia ēt rō ne nō est credēdū iuro dicti de plastro cū ipse sit periur⁹ ꝛ de piurio dudū p vos dñm officialē ꝯdēnat⁹ p snīaꝫ die.xxiij.mēsis augusti.M.cccclxxiiij.latā ꝛ receptā per notariū siue graffariū eāe presentis per cuius man⁹ pducit ꝛ in hoc pcessu inseri petiẗ. Et qḋ periurus repellaẗ a testimonio est gl.in.l.ij §.miles.ff.de his qui no.infa.sup verbo sacro. ꝛ hoc probaẗ in.c.testimoniū.§.j.extra de testi. ꝛ plene per Hostie.in summa in ti.de test.§.j.ver.excipiẗ qḋ periurus ꝛc. ¶Alia etiam consideratione: q: causante dicto periurio ipse de plastro fuit ꝛ est infamis.iuxta.l.si qs maior.C.de trāsac.iō hac alia rōne nō est eidē fides adhibēda.iuxta.c.lꝫ ex quadā.ꝛ.c.testimoniū.ꝛ.c.ex pte.eū de testib⁹. ¶Etiā respectu ei⁹ qḋ iurauit ipse de plastro nō ꝓposuisse siue tradidisse dictos suos articulos calūniose nō ē eidē credēdū per iura ꝛ rōnes pdeclaratas. ¶Jō cōpetēdo corā vobis egregio viro dño officiali gronopolis ꝓuidus Joannes de achardi pcuratorio noīe dicti dñi Guidonis petit pmissis causantib⁹ ꝛ alijs ex psenti pcessu apparentib⁹ p vos dñm officialē pnūciari ꝛ declarari dicto iuro per dictū de plastro dicta die.xxvj. mēsis martij prime pterito prestito fidē non esse adhibendā dictosq̧ articulos dicti de plastro non esse ad pbandū per testes admittēdos dictā delationē iuramenti quo ad hoc ꝯrio imperio quatenus opus fuerit reuocando.

4 ¶†Qḋ si secus feceritis qḋ nō crediẗ iuribus pallegatis causantib⁹ ex nūc pout ex tūc ꝛ ecōtra in his scriptis appellat dictus dñs guido a vobis ꝛ audientia vestra ad dñm officialē metropolitanū viēne ꝛ petit aplos ꝛ literas dimissorias instāter ꝛ instātissime sibi cōcedi inhibēs ꝓtestās se submittēs ꝛ alia agēs put in talib⁹ est fieri cōsuetū de quib⁹ vna cū responsione p vos eidē fiēda petit instrumētū p notariū hui⁹ cause sibi fieri astātis p testib⁹ innocendo cū ꝓtestatione qḋ pmissa nō ꝓponit aio iniuriandi sed solū pro conseruatione sui iuris.

¶ Summarium.

1 Modus agendi in iudicio qualis attendi debeat.

2 Actor debet sequi forū rei.

3 Antecedenti concesso conceditur omne id quod necessario sequitur.

4 Appellatione iniusta existente non habet locum via attentati.

¶ Consilium .ccxxix.

Non est responsalis libellus Joānis de plastro corā vobis venerabili & egregio viro dño officiali Metropolitano Uienne oblatus contra spectabilē virū dñm Guidonē pape legū doctorē ciuē Grationopolis causis & rationibus subscriptis.

1 ¶ Primo q2 lȝ in narratione dicti libelli fiat mentio de pretēsis attentatis in ipso tñ libello nō ↄcludit super reuocatiōe aliquorū pretēsorū attētatoꝝ. Sed cōcludit in dicto libello tāmodo sup noua actiōe pretēsorū iniurie dānoꝝ & interesse: qui modus agēdi dȝ in iudicādo attendi vt per Inn. in .c. super literas. de rescrip. & per Bal. in .l. edita. C. de edē. q2 que narrātur in libello nō ampliāt cōclusionē vt no. Panor. in .c. ex parte .g. eo. ti. de rescrip. in .j. col. de quo in singu. meis. fo. ciiij. verso. & fo. cclxix. verso. & .cclxxxxvij. Et ideo vos dñe officialis nō estis iudex cōpetēs in hac noua actione seu nouo modo agēdi ideo cognitio huius noue actionis spectat iudici tpali ciuitatis Grationopolis de cuius foro existit ipse dñs Guido vt est notoriū si qua actione dicto de plastro cōpeteret prout nō cōpetit q2 actor indubitāter sequi debet forū rei .l. iuris ordinē. C. de iurisdi. om. iudi. & in .c. si clericus. de foro cō petenti. cum si. ¶ Scḋo q2 & si dictus libellus conclusisset super reuocatiōe pretēsoꝝ attētatoꝝ adhuc non essetis iudex cōpetēs: q2 cā appellationis in ipso libello narrata fuit dudū in curia vestra diffinita per dñm precēssorē vestrū circa duo anni sunt elapsi: & pronunciatū per dñm officialē Grationopolis a quo bene fuisse pronūciatū & sententiatū & per dictū de plastro male appellatum. & que snia ex post per dñm iudicē primacie Uiēne fuit cōfirmata die .v. aprilis. M.cccclxxvj. ita qḋ dictus dñs guido obtinuit tres snias conformes. ideo amplius de dictis pretēsis attentatis nō est corā vobis querēdi nec insistēdi: quia functus estis officio vestro & si pronūciaretis super dictis attētatis snia vestra esset nulla defectu iurisditiōis: q2 estis functus officio vestro iuxta ea que leg. & no. l. iudex. ff. de re iudicata. nā tribunal vestrū: & vestri dñi pcessoris est vna eadem res siue idem tribunal & iurisditio. et oēs instātie corā vestro precessore inchoate ↄtinuant in vestra persona iuxta ea que habent in .l. fi. C. vbi et apud quem. & faciūt que dicit Bar. in .l. plebiscita. ff. de offi. presidis. & per ea que leg. & not. in .l. mortue. ff. de iudicijs. Et est vnū idē tribunal iuxta .c. romana. § prin cip. de appel. lib. vj. ¶ Immo qḋ plus est dictā sniam in qua pronūciatū est bñ iudicatū vr etiā pronūciatū fuisse pretēsa attētata nō esse reuocāda: q2 cōcesso antecedēti accessoriū & omne id qḋ sequit ex antecedēti censeṫ cōcessum ȝ .l. illud. ff. de acq. here. & .l. oīno. ff. de spon. & no. doc. in .l. qui totā. in fi. ff. de acqui. here. ¶ Alia etiā rōne: q2 pronūciādo bene iudicatū videṫ pronūciatū attētata si que essent nō esse reuocāda nullūqȝ pretensum interesse nullāqȝ pretensam iniuriā peti posse per ea q̄ le. & no. in .l. terminato. C. de fruct. & lit. expē. vbi iudex pronūciādo sup principali accessoria de quibꝰ est tacitū videnṫ remissa. ita qḋ amplius peti non pñt. vt ibi tex. & doc. ¶ Et alibi dȝ qḋ facta ↄdēnatiōe sup principali qḋ vsure que veniebant accessorię pēdēte officio iudicis nō pñt postea peti. vt in .l. deposita pecunia. C. depositi. & ibi Odofredus & doc. ¶ Quinto q2 dñs precessor vester qui snīaȝ in negocio pncipali protulit deferēdo appellatiōi dicti de plastro: a se abdicauit omnē iurisditionē vt dicit gl. in .c. nō solū. sup vers

bo nisi iudex. de appel. lib. vi. ideo non estis iudex competens in hac causa.
4 ¶ Sexto q: qn cōstat appellationē iniustā per temerariam vt in casu dicti de plastro cuius appellatio fuit pronūciata iniusta ⁊ inualida per tres snias ɔfor mes nō hȝ locū ꝑpterea via p̄cisarū attentatorū vt ponit Inno. in. c. pastoralis. super verbo inspēdat. ibi: sed si nō est dubiū. sed certū appellationē iniustā ere quanſ sentētiā iudices. hoc idē etiā no. ff. nil no. appel. pēdēte in gl. item si patenter appareat ⁊c. quā gl. ibi sequiſ Bar. idē etiā tenet Jo. mona. in. c. cupientes. §. pe. de elect. lib. vj. que tres snie cōformes: nō possunt amplius de p̄tētsa iniquitate redargui per appellationē dicti de plastro si quā interponeret quia nō pōt tertio prouocare iuxta. l. vnicā. C. ne liceat in vna eadēq3 cā tertio ꝓuocare. Ideo cōparēdo corā vobis dño officiali metropolitano Uiēne Jacobꝰ garneyronis ꝓcuratorio noie dicti dñi Guidonis citra tn̄ ɔsensuȝ indebitū ⁊ iurisditiōis prorogationē petit dictū libellū reijci ⁊ repelli ⁊ per vos dñm officialeȝ pronunciari ⁊ declarari vos non esse iudicē cōpetentē in materia noua de qua in dicto libello cōcluditur. Et dictū dñm Guidonem remitti corā suo iudice cōpetenti: ⁊ dictū de plastro in expēsis occasione dicti libelli factis ⁊ fiēdis cōdēnari ⁊ alꝰ sibi debitā iusticiā ministrari officiū vestrū implorando.

¶ Summarium.

1 ¶ Oblatio seu presentatio quando valeat.
2 Emphyteota dño directo causam in persona propria offerre debet.
3 Actum non dicitur aliquid qn̄ superest quid ad agendum.
4 Juramentum non deferſ excōicato in probationis supplementum.

¶ Consilium. ccxxx.

Joannes de plastro reus in hac causa dȝ condēnari per vos egregiū dñm officialē Grationopolis ad soluendū dño guidoni pape actori cēsus per dictū dñm Guidonē a dicto de plastro petitos in conclusione sui libelli articulati: quia ipse de plastro ɔfessus fuit se ad illos census teneri: ⁊ dicit se velle soluere vt legitur in pcessu q: in cōfessis nulle sunt partes iudicij nisi in cōdēnādo. l. j. C. de cōfes. cum si. ¶ Nec releuatur ipse de plastro reus in eo qḋ ipse reus postea ꝓposuit in causa presentasse dictos census dicto dño Guidoni: q: ipse illud propositum non probauit per testes pro eius parte examinatos.

¶ Primo q: non deponit qḋ presentauit dicto dño Guidoni sed cuidā ancille dicti dñi Guidonis que vocaſ alisia que est prima testis ex aduerso examinata que non fuerat onerata a dicto dño Guidone de recipiēdo ⁊ ignorabat quantitatem debitam ideo noluit recipere.

¶ Secundo quia ipse dñs guido nō erat in loco fontanilli vbi dicitur fuisse facta dicta asserta presentatio sed erat in presenti ciuitate Grationopolis vbi cōsueuit moram trahere ⁊ non in domo quam habet in loco fontanilij.

¶ Tertio quia dicte alisie ancille non fuit monstratum aliquod bladum.

¶ Et lȝ Antonius chartrosati tertius testis deponat qḋ portabat in sacco tres bichetos frumēti nullū tamen bladum fuit ostensum dicte alisie ancille domini Guidonis vt ipsa ancilla deponit: ⁊ licet dictus chartrosati deponat qḋ ipse in sacco portabat tres bichetos frumenti ipse est solus testis ideo non est eidē fides adhibenda iurisiurandi. in fi. C. de testi. quia Joanna ancilla dicti de plastro cum sit domestica et continua vniuersalis dicti de plastro. vt ɔstat in processu ex confessione dicte eius ancille: ideo non facit fidem pro dicto de plastro eius magistro. l. idonei non videntur. ⁊ ibi glo. ff. de testi. ⁊. l. etiā. C. eo. titu.

¶ Quarto quia dicta ancilla domini Guidonis nullū vinum fuit presentatum neq3 pecunie alique eidē ancille exhibite: que tamen debentur cū blado et nu-

cleis vt in dicto libello dñi Guidonis declarat. Ideo illa p̄: et ē
1 sa presentatio est nullius effectus † quia ad hoc vt oblatio si-
ue pñtatio valeat requirit de substātia actus qđ totū debitū
offerat: aliter nō valeat nec inducit liberatio offerēdo partem
debiti: vt in .l. tutor. §. lucius. ff. de vsuris. ⁊ .l. obsignatione. C.
de solu. ⁊ in .l. iulianus. §. offerri. ff. de act. emp. maxime quia di
ctus de plastro indifferenter omnes census petitos in dicto li
bello confessus fuit se debere ⁊ se velle soluere vt p̄z in p̄cessu.
2 ¶ † Preterea a ⁊ quinto est attendendū qđ ⁊ si dictus de plastro
fecisset presentari oēs dictos cēsus per eum debitos dicte an-
cille vt non fecit vt supra plene declarat adhuc nō fuisset ipse
de plastro liberatus. Quia emphyteota qualis est dict⁹ de pla
stro dꝫ offerre causam dño directo in propria sua persona: et si
a dñs directus nolit recipere dꝫ emphyteota a cōsignare ⁊ de-
positare aliter non liberatur per tex. in .l. §. fina. C. de iure em-
phi. et habetur per doc. in .c. potuit. extra de locato.
¶ Sed dictus de plastro non pñtauit sine obtulit dictos cen-
sus dicto dño Guidoni dño directo: neq̄ consignauit neq̄ de-
positauit ꝑm iuris formā in .d. l. ij. §. fina. C. de iure emphy. igi-
tur nō fuit ipse de plastro liberatus considerato qđ dicta alisia
ancilla dicti dñi Guidonis non habebat potestatē neq̄ man-
datū recipiēdi. Etiā q̄ totus census non fuit eidē ancille pre-
3 sentatus idem non fuit liberatus dictus de plastro † q̄ nihil
videt actū cū de agēdis restat aliquid ad agendū: ⁊ quis non
videt rem habere singulis partibus. non habitis. ff. de verb.
obli. l. qui vsumfructū. ⁊ ff. de excep. rei iudi. l. si quis. cū imo ni
hil fuit sibi presentatū cum assertū bladū qđ deferebat vt di-
cebat in sacco dictus chartrosati alter dictoꝝ testium non fuit
mensuratū neq̄ exhibitū dicte ancille dñi Guidonis vt ipsa
deponit: ⁊ nesciuit ipsa ancilla si erat frumentū vel siligo vel
auena: etiam vxor dicti de plastro nullas pecunias exhibuit
neq̄ presentauit dicte ancille. Etiā nō est fides adhibēda an-
cille dicti de plastro que deposuit qđ portabat vnū cartale nu
cleorū: q̄ sola ⁊ singularis etiā q̄ non deponit qđ fuerit men-
surată corā ipsa alisia dicta ancilla dñi Guidonis.
4 ¶ † Nec est dicto de plastro reo iuramētum per eum sibi defer
ri petitum deferendum in supplementū probationis. Primo
q̄ ipse de plastro in processu probatur excōicatus: ⁊ excōicato
non defertur aliqđ iuramentuꝫ in sui commodum nec ad sui
defensionē: vt est glo. in .c. cum inter. de exceptionibus. Scdo
quia ipse de plastro reus non fuit presens tempore quo dicta
pretensa oblatio pretēdit fuisse facta dicte alisie. ideo non dꝫ
nec pōt iurare super eo qđ non vidit: per ea que leg. ⁊ not. in .l.
marcellus. ff. rerū amo. ⁊ in .l. maritus. ff. de questio. ⁊ no. Bal.
et doc. in .l. in bonefidei. C. de iureiurando. Tertio q̄ per pro-
cessum cōstat ipsum de plastro esse periurū et talē pronūciatū
in hac curia per dñm officialē: ideo nō est fides sibi adhibēda
nec credēdū iuramēto suo vt probat in .c. testimoniū. §. j. extra
de testi. ⁊ plene per Host. in summa in ti. de testi. §. j. versi. exci-
pitur qđ periurus ⁊c.

a ¶ Emphiteota. qđ de obitore si de beat portare ad domū creditoris: vide q̄ dixi. s. ɔsi. cvj. ⁊ vid Panor. i. c. si gnificante. extra de pig.

¶Summarium.

1 ¶Hypothecaria qñ cõtra tertios possessores possit intẽtari.
2 Lis non dicitur cõtestari per responsionem ad positiones.
3 Testes ante litis contestationem deponentes nõ faciunt fidẽ.

¶Consilium.ccxxxj.

Absolui debent Joãneta vacherie Claudi⁹ mar-
tini ⁊ consortes ab impetitione maroni ⁊ Clau-
dij romani causis subscriptis. ¶†Primo quia
anteq̃ possit intentari in hypothecaria ꝯ tertios
possessores requiritur qḋ precedat īterlocutoria
per quã iudex pronũciet bona debitoꝝ fuisse dis-
cussa. ita tenet Bart. post Jaco. de bu. in. l. exitus. ff. de acquirẽ.
posses. ⁊ idem Bar. in. l. stipulatio. §. habet. ff. de no. ope. nũ. idẽ
etiam tenet Ange. de perusio in aut. de fideiusso. §. j. ⁊ ibi refert
idem tenere Jaco. de are. quia nõ sufficit constare nisi pronun
cietur in. c. iudex in fi. de offi. delega. ¶ Sic etiam in simili vi-
demus qḋ iudex debet primo interloqui testes esse valitudina
rios vel absfuturos anteq̃ examinet testes ad perpetuam rei
memoriã. ita tenet glos. quam sequuntur bar. ⁊ docto. in. l. in le
2 ge aquilia in glo. magna in fi. ad leg. aquil. ¶†Ulterius lis nõ
reperitur legitime fuisse contestata: quia per responsi. ad posi-
tiones lis non contestatur: ideo processus nullus in. c. vno. de
3 litis cõtesta. in antiquis. ¶ †Ex quo etiam infertur quod de-
positiones testium partis attentis non faciunt fidem quia li-
te nõ cõtestata fuerunt examinati iuxta. c. qm̃ frequẽter. extra
vt lite non contesta. ¶Item actores non probauerunt dictum
debitorem principalem. fuisse dominum [a] bonorum petitorũ
tẽpore obligationis qꝛ nõ sufficit in hypothecaria probari qḋ
debitor bona tenebat tanq̃ sua etiam si testes deponerent de.
xxx. anni ⁊. ita dicit Jo. fa. insti. de actio. item seruiana.

a ¶ Fuisse dominum. de modo ꝓbandi dñm i hypotheca ria actiõe de quo etiã te tigi in sing. meis. folio. cxcv. verso. ⁊ fol. cxxix.

¶Summarium.

1 Rescriptũ quando valeat ⁊ quando non.
2 Sententia diffinitiua censetur que super possessorio fertur.
3 Jus idem non potest queri ex titulis diuersis.
4 Exceptio ꝯcernẽs petitoriũ nõ admittit in materia possessorij.

¶Consilium.ccxxxij.

In hac cã remissionis audiri nõ dꝫ reymũd⁹ cha
berti causis supscriptꝭ. ¶ Primo q̃ppe dñs reymũ
dus a snia plamẽti sup reitegratiõe sacristie scti
pauli tricastreñ. diocesis nõ supplicauit nec q̃re-
lauit donec post q̃tuor mẽses iõ facto suo nõ ap-
pellãdo infra decẽ dies fuit exclusus a ꝓsequuta
dicte cause remissiõis ⁊ sniam saltẽ tacite ꝯfirmauit. c. qḋ ad cõ
sultationẽ. ⁊ in. c. cũ iter. de re iu. ⁊ dicta snia ꝓ veritate habet.
l. j. ff. de re iudi. ⁊. l. res iudicata. ff. de reg. iu. ⁊ accedit dicte snie
nõ appellando infra terminũ iuris. l. iij. C. de appellationib⁹.
1 ¶†Et rescriptũ a domino gubernatore per dictum dñm rey-
mundum obtentum super reuisione dicte sententie tacito de
premissis est subrepticium ⁊ non seruandum: vt in capitu. su-
per literis. de rescriptis. ⁊. l. prescriptione. C. si contra ius

vel vti.pub. ¶ Et processus si quis fieret super dicto rescripto subreptitio esset
nulli⁹ valoris vt dicit Pan̄.in c.cū ab eo.ꝛ in.c.cōstitutis.de rescriptis.in fi.
2 ¶ † Ulterius etiam qꝛ non depositauit.cxx.libras iuxta statutū dalphinale qđ
loquit̄ de sententijs ꝛ ordinationib⁹:qꝛ sn̄ia sup possessorio lata maxime in hoc
casu est diffinitiua maxime in possessione beneficij vbi opꝫ qđ allegeť titulus.
ita dicit Bal.:in.l.j.C.:si de momētanea pos.fu. appellatū ibi dū dicit et maxi-
me in possessiōe bn̄ficij ꝛc.idē tenet indistincte qđ sit diffinitiua sn̄ia sup posses
sorio lata.Saly.in.l.post sn̄iam.in prin.C.de sententijs ꝛ inr. omniū iudicum.
¶ Alia etiā rōne qꝛ ipse dn̄s raymūdus allegat duas p̄tēsas collatiōes dictorū
canonicatus ꝛ sacristie:vnam vt asserit sibi factam die tertia mensis augusti.
M.cccclxxiiij.p dn̄m administratorē ep̄atus tricastren̄.aliā ṽo sibi factā p dn̄m
cōmēdatorē administratoris tricastren̄.die.v.mēsis septēbris eiusdeꝫ anni. Jō
etiā in materia petitorij vbi ageret corā ordinario deberet ipse dn̄s raymūdus
5 succūbere:† qꝛ ex duob⁹ titulis nō potuit sibi ius acquiri in dicto beneficio iux-
xta.c.si ꝙs duas.de elec.lib.vj. Et faciūt q̄ dicit Dy.in regula iuris possessor.de
reg.iur.li.vj.ꝛ habet p Ant.de bu.in.c.inter debitos.in § porro.de fide instru.
¶ Etiam in materia possessorij dꝫ succūbere dictus dn̄s raymūdus:qꝛ dn̄s phi
lippus roberti p̄bauit de anteriori possessiōe cū titulo:ideo alia p̄tensa sequēs
possessio dicti dn̄i raymūdi qꝛ posterior censetur iniusta ꝛ clādestina : vt dicūt
Bar.ꝛ de are.in.l.clam possidere.ff.de acqui.pos.
4 ¶ † Etiā qꝛ in materia possessorij exceptio cōcernens petitoriū nō dꝫ admitti:
vt dicit gl.in.c.cū ad sedem.extra de resti.spo.su p ṽbo testes:qꝛ etiā ꝯ agenteꝫ
interdicto recuperāde vel retinende nō obstat negatoria:nec de ea pōt recōue-
niri per ea q̄ dicit Host.in summa l ti.de mutuis peti.in fi. ꝛ faciūt que dicit de
aretio.insti.de actionib⁹.in § quadrupli. ¶ Itē in bulla gratie expectatiue di-
cti dn̄i philippi est clausula irritans:que inficit non solum titu. imo etiam
possessionē dicti dn̄i raymundi vt dicunt dn̄i de rota decisione quadragesima.

¶ Consilium.ccxxxij.

In causa appellationis Joannis ruffi al's rustellon ex vna parte
et dn̄m Jacobū basterij rectorē capelle fundate in ecclesia cathe-
drali vapinci per quōdam dn̄m Guillelmū rodulphi presbyterū.
¶ Credo qđ iudex appellationum bene iudicauerit:quia dictus
dominus Guillelm⁹ fundator dicte capelle in testamento in quo
dictam capellam fundauit et eam dotauit donauit dicte capelle
seu rectori eiusdem inter cetera. cc.et. xx. ducatos de quibus in dicto processu
agitur quos tunc dicto fundatori debebat dictus Joannes ruffi:qđ testamen-
tum et in eo contenta:et disposita promisit et iurauit rata perpetuo habere et
attendere volens dictam dispositionem et donationem ac ipsam capellam lo-
cum habere post eius mortem:quia licet ipse dominus Guillelmus ipso viuen
te dictum debitum recuperauerit a dicto Joanne ruffi:vt constat in processu il
lud facere non potuit:quia dictum debitum pleno iure spectabat dicte capel-
lanie absq3 alia traditione ipso iure iuxta.l.fina.C.de sacrosan.eccle. et licet vo
luerit ipse dominus Guillelmus valere dictā donationem post mortem suam
attamen quia promisit et iurauit non reuocare non habuit effectum donatuꝫ
causa mortis:sed donatio irreuocabilis inter viuos iuxta.l. vbi ita donatur.ff.
de dona.causa mortis.
¶ Que donatio potuit fieri in dicto testamento vt dicit Barto. post gloss. in.l.
heredes palam.in § fi.in fine.ff.de testa. Jmo nec reuocato dicto testamento si
reuocatum fuisset:prout non fuit non fuisset dicta donatio reuocata.l. fina. ff.
de rebus eorum que sub tute.

Summarium.

1 Hereditas non defertur pacto vel conuentione.
2 Fideicommissum non valet testamento annullato.
3 Pactum de futura successione est in iure reprobatum.
4 Juramentum contra leges prestitum est inualidum.
5 Juri solennitatem inducenti non potest renuntiari.
6 Juramentum est quid personale quod ad heredes non potest transire.
7 Testamentum imperfectū inter liberos factū an sit validum.

Consilium .ccxxxiiij.

Non valuit nec valet pretēsum testamentū nobilis bonifacij curti iure testamēti nec iure codicillorū licet fuerit scriptū viuente ipso nobili bonifacio cū nō fuerit recitatū corā testib⁹: vt dicit glo. ordinaria p doc. approbata in. l. fideicōmissa .§. j. ff. de le. iij. de hoc scripsi etiā l. decisio. parla. qōne. cccccxxvij.

1 † Nec potuerūt de iure ei⁹ liberi dictū testamētū approbare vt possit dici q ipsi liberi succedāt dicto eo⁊ pri ex illo testō: qr hereditas nō defertur pacto ⁊ cōuētione: sed lege ex testamēto vel ab intestato. l. licet. C. de pac. l. obuenire. ff. de verbō. sig. ⁊ l. hereditas. cū ibi no. C. de pac. cōuētis. ⁊ l. fi. ff. de suis ⁊ legi. here. ⁊ faciūt que dicit Jo. ferra. in ti. forma libelli in causa societatis. in. iij. col. ibi: qd autē si in hac gnāli ⁊c. qui ibi dicta in

2 ra allegat. † Et cū dictū testm̄ nō valuerit nec potuerit per liberos approbari pacto inter eas habito per predicta: sequit̄ ppterea q nō valuit pretēsum fideicōmissum cui⁹ vigore nobilis katerinus alter ex dictis liberis agit in suo libello in parlamēto oblato vt dicit glo. in. d. l. fideicōmissa .§. j. in fi. ibi etiā si fideicōmissum sit ibi relictū: ⁊ facit ratio: q: cū principale videlicet testm̄ nō valuerit nec valere debet accessoriū vez dictum fideicōmissum. l. cum principale. ff. de reg. iur. ⁊ in. c. accessoriū. de regu. iur. lib. vj. Et si diceret q lz valeret dicta ratificatio quo ad alia ordinata saltim in vim pacti: non tamen valeret etiā in vim pacti dispositio in qua dicit̄ fuisse ordinatum quod vnus alteri succedat per. d. l. licet. ⁊ iura. s. allega.

3 † Nec et valuit pactū de quo fit mētio in. xij. arti. dicti libelli factū in quodā instrumēto affrareychiamēti facti inter ipsos katerinū ⁊ hugonē fratres: q: illud pactū q superuiuēs ipso-

a rū succedat premorīēti est in iure reprobatū^a in pagano secus in milite. vt in. d. l. licet. C. de pact. ita etiā tenet Jo. ferra. in ti. forma libelli in causa societatis. in. iij. col. ibi: quid aūt si in hac generali ⁊c. Alia etiā rōne non valuit dictum pactū de quo in. d. xij. arti. dicti libelli fit mentio: q: postea dicti duo fratres katerinus ⁊ hugo illi pacto ⁊ toto dicto affrareychiamento ⁊ societati inter eos cōtracte postea renūtiauerūt ⁊ pro nō factis haberi voluerunt de anno dñi. Mcccclvij. ⁊ die. vj. mēsis iulij: vt cōstat latius instrō recepto per Joannē de porta notarium

4 quondam. † Nec obstat iuramentū per dictos tres fratres prestitum in dictis cōtractib⁹ inter eos factis cū dicta iuramē-

a Reprobatū. nō valet pactū q superuiuēs succedat premorīēti. de quo vide. s. cōsi. ccxviij. in vij. dubio.

ta prestita fuerint cōtra leges.§.allega. per.l.nō dubium.C.de legi. vbi iuramentū cōtra leges prestitū:non valet iure ciuili sed iure canonico valuit:q2 poterat seruari sine interitu salutis eterne. iuxta.c.si vero.2.c.cum cōtingat. ex
5 tra de iureiurando. ¶ † Sed in casu nostro de quo hic agit dicta iuramēta in nullo obstāt vxori nobilis Joānis de murinaysio filij dicti nobilis Hugonis curti:q2 iuri inducenti solennitatē non pōt renuntiari etiā cum iuramēto vt dicit Bar.in.l.nemo.ff.de leg.j.2 Bart.in.l.illud.C.de sac.san.eccle.sed leges inducūt solēnitatē q2 testm̄ recitetur corā testibus.in.l.hac consultissima.C.de te
6 sta.2 in.l.heredes palam.ff.eo.tit. ¶ † Preterea 2 ista rō est inconuincibilis: q2 mortui sunt iurantes: ideo dicta vxor nobilis Joānis de murinasia heres ab intestato dictorū suorū patris 2 aui,nō tenet̄ seruare iurm̄ defuncti:q2 iurm̄ est psonale 2 nō trāsit ad heredes:2 heres non seruādo iuramētū defuncti nō est periurus etiā veniendo contra tale iuramentū sine dispēsatione: ita dicunt et tenēt Hosti.2 Inno.in.c.veniens.2 in.c.veritatis.extra de iureiurando.Idem etiam tenet Henri.de bouenco.in aut.sacramēta.C.si aduer.ven.in sua repetitione circa prin.2 probat̄ hoc in.c.vlt.de foro compe.lib2.vj.vbi heres ratione iuramenti defuncti non sortitur forum.
7 ¶ † Nec obstat ad premissa si dicatur q2 testm̄ imperfectū inter liberos valet iuxta.d.l.hac consultissima. in.§.ex imperfecto.C.de testa. Quia verum est qd testamentū imperfectum nō valet inter liberos quando est imperfectū ratione solennitatis: q2 nō fuit factū nisi corā duobus vel tribus testibus etiā non rogatis.Sed qn̄ est imperfectū defectu voluntatis vt in casu isto.tunc testamētum etiā inter liberos nō valet:vt dicit Bar.in.l.si is qui. circa prin.ff.de test. qui sic intelligit dictū.§.ex imperfecto.Et non pōt tale testm̄ postea cōualidari vt dicit Bar.in.l.filio preterito. in fi.sui apparatus.ff.de iniust.rup.2 irrito test.2 in.l.j.§.si filiusfamilias.ff.de leg.iij.
¶ Sed de voluntate dicti bonifacij non constat: q2 illa scriptura priuata non fuit saltim subscripta manu dicti bonifacij patris: q2 sec9 fuisset si subscripta fuisset manu dicti bonifacij patris maxime iter liberos vt videtur sentire Cy. in.d.l.hac cōsultissima.in prima autentica ibi posita.
¶ Ex his ergo cōcludit̄ q2 dicta vxor dicti nobilis Joānis de minuinesio filia dicti hugonis curti successit ab intestato dicto bonifacio in bonis de quibus agit̄ per mediam personā dicti hugonis eius quondā patris: ideo petita per dictā katherinā in dicto suo libello fieri non debent.Et ita pronunciari debet per dominos arbitratores a dictis partibus super his electis.

¶ Consilium.cccxxv.

Presupposito prout in facto mihi tradito presupponitur quod ecclesia parochialis acceptata vigore gratie expectatiue que gratia expectatiua non se extendebat ad dictam curam. Dicendum est quod beneficium acceptatum postea vigore eiusdem gratie expectatiue cadens in dicta gratia expectatiua valuit ipsa secūda acceptatio etiam non precedente sentētia declaratoria dictā primam acceptationem non valuisse.Ita expresse dicit 2 tenet Joan. andr. in nouella in.c.cum in multis.super verbo non poterit.de rescrip.lib2.vj.ibi ego credo quod etiam sine sententia.pro cuius determinatione facit lex.ij.ff.de offi.leg.etiam quia non debet prestare impedimentum quod de iure non sortitur effectum in regula iuris non prestat.de regu.iur.libro.vj.2 facit quod not. in capitulo ne captando.de concel.prebend.2.c.quia cunctis.eodem titulo.libro.vj. ¶ Et alibi dicit Innocen. quod beneficium primo acceptatum potest relinqui et aliud acceptari cum causa tamen : vt dicit ipse Innocen. in.c.quia

a cunctis.[a] super verbo volūtatibus: et etiam in fi. in vltima gl. Innocētij. e de cōcef.pbē.facit etiā pro hac parte: quia si appellatio sit deserta snīa pōt mādari executioni etiā si appellatio per sententiam nō fuerit pronūciata deserta. vt vide in tractatu meo de appellationibus.q.xviij.e.q.cx.quia illud non debet expectari ex cuius euentu nullus sequeretur effectus.

a Quia cunctis.al'incipit cū l multis.

Consilium.ccxxxvj.

In casu mihi trāsmisso per dñm iūs dicturū de casu subscripto puto rūdendū qđ ille primus contra quē fuit facta reintegratio ex forma statuti si quis debuit appellasse a snīa reintegrationis et nō reuerti ad eūdem iudicem qui snīam sup reintegratione ptulerat cū esset functus suo officio.l.iudex.ff. de re iudi.cū multis si. et ppterea de ea se intromittere non poterat eam reuocādo nec aliter etiā eadem die.l. cū quereb̄atur.ff. eo.tit.ideo reuocatio dicte snīe reintegrationis facta contra primā snīam suam vitio nullitatis subiacet tanq̄ facta contra primā sententiam q̄ in rem transiuit iudicatā.iuxta.l.j.C.qñ pro.non est necesse.licet ipse idem iudex potuisset de nullitate sue sentētie reintegrationis cognoscere si corā eo fuisset de nullitate actū. vt per Inno.in.c.dilecto.de appel. et per Saly.in.l. si vt pponis. C. quo et qñ iudex.cū nō trāseat nullitas in rem iudicatā vsq; ad xxx. annos.vt per Bar.in.l.si expressim.ff.de app. Et non debuit idē iudex partē violētam audire circa iniquitatē dicte pn̄le snīe reintegrationis. Licet dictū statutū disponat violentū postea facta reintegratione audiēdi: quia vba illa statuti debēt ciuiliter intelligi vt per Bar.in.l.diuus.ff.de mili.testamen. vez purgata violentia qua purgata etiam non debet violētus audiri circa iniquitatē dicte prime snīe reintegrationis: sed super nullitate et super alijs suis exceptionib[9] preterq̄ iniquitatis. de quo etiam tetigi in apparatu meo dicti statuti in glo. super verbis appellatione cessante.in.q.si.

Summarium.

1 Sententia super possessorio lata censētur diffinitiua.

2 Interlocutoria super reintegratione sententie an habeat vim diffinitiue.

3 Interlocutoria vim habens diffinitiue non potest contrario reuocari imperio.

Consilium.ccxxxvij.

Aliter spectando et cogitando in materia consilij supra proxime descripti credo qđ licet Ioā.fer.in tit. libellus in causa spoliate posses. super verbis per vestram diffinitiuam sententiam dicatur qđ 1 sententia super possessorio lata sit diffinitiua[b] et ita b etiam communiter dicunt docto. hoc verum quando possessorium est via ordinaria parte vocata intentatum lite contestata et alijs iuris solennitatibus seruatis: quia tunc dicitur diffinitiua.

Sz qñ intētat remediū dicti statuti si quis in quo ordo iuris nō seruat: et snīa fertur pte nō vocatā vt in materia dicti statuti

b Sit diffinitiua. snīa sup possessorio lata sit diffinitiua: vide etiā in singula. meis.f.cclix vso.e.z. col. ccxxij.

ti tunc dicitur interlocutoria per ea que dicit Panor.in.c.fi. extra de iudi.col.vj.⁊ de hoc etiā tetigi in apparatu dicti statuti si quis in gl.sup verbis appellatione cessante.in.vij.col. ibi:sʒ qualiter procedet iudex appellationū ⁊c.ideo dubito ne errauerim in precedenti cōsilio vbi dixi qđ reuocatio reintegrationis facta fuit nulliter facta:q: ꝯ sententiam que in rē trāsiuit iudicatā. ¶ Quia imo illa reintegratio per eūdem iudicem potuit reuocari sicut quelibet alia īterlocutoria iuxta.l. qđ iussit.
2 ff.de re iudi.cū si.† Nisi diceremus qđ illa interlocutoria super reintegratione lata haberet vim diffinitiue qđ videtur: cū contineat aliquid fieri vcʒ partem in pristinā possessiōe reponi vt videt velle gl.in.d.l.qđ iussit.;sup verbo pretor. Ideo cū contineat aliqđ fieri non pōt ꝯtrio imperio reuocari: vt dicit Innoc. in.c.sacro.de sen.excom.super verbo reuocare.
3 ¶ † Et Dyn.in.d.l.qđ iussit.dicit qđ interlocutoria que hʒ vim diffinitiue reuocari nō pōt ꝯtrio imperio a sed opus est appellatione.alleg.l.creditor.§.iussus.ff.de appel.⁊.l.si pecunia.C. de re iudi.⁊.ff.de mino.l.ait pretor.§.permittitur.Ideo forte in precedenti cōsilio non erraui:q: reintegratio de qua ibi fit mentio nō potuit per eūdem iudicem contrario imperio reuocari:sed opus erat appellatione per supra proxime dicta ſm Innoc. et Dy.⁊ glo.in.d.l.quod iussit.

a ¶ Cōtrario iperio. si in interlocutoria q̄ hʒ vim diffinitiue potest ɔtrario iperio reuocari. Et vide in singu. meis.s.cclx.

¶ Summarium.

1 ꝯ Donationes sunt nullē contra dispositionē statutoꝝ facte.
2 Donatio inter virum et vxorem non firmatur iuramento.
3 Contractus iuramento non firmatur qui inter personas prohibitas contrahitur.

¶ Consilium.cccxxxviij.

Spectabiles dn̄i attēdatis qđ donationes dudū facte per nobilem Alesiam pīne Claudio ⁊ Antonio eius liberis cōiūctiʒ ⁊ diuisim de bonis suis nō fuerunt facte seruata forma statuti dalphi̅n. facti circa donatiōes factas ⁊ fiēdas: iō nō valuerunt dicte donatiōes: vt disponit dictū statutuʒ.
1 ¶ † Nec validate fuerūt iuramēto cū dictū statutū ꝓhibeat psonas donare volētes q̄ nō donent nisi seruata forma dicti statuti ⁊ vlterius procedat dictū statutū tales donationes in contrarium factas nō valere iuxta ea que leg.⁊ not.per glo. Bal. ⁊ docto.in.l.non dubiū.C.de legi. Et ex dictis donationibꝰ factis non seruata forma dicti statuti non nascitur obligatio ēt naturalis per ea que dicit Bar.in.l.cū lex.ff.de fideiussoribus. dū ibi dicit bar.q̄ siue lex resistat cōtractui seu statutū dirigendo pceptū ꝓhibitionū in personas siue simpliciter ꝓhibeat cōtractū siue certa solēnitate puta sine cōsensu duoꝝ ppinquorū q̄ nō possit vēdere q: videt etiā eis fuisse factū preceptū ne vēdas ideo non nascit ciuilis neq̄ naturalis obligatio ex tali cōtractu q: ex tali ꝯctu ex q̄ nascit naturalis obligatio ē de iure gētiū q̄ iure debemꝰ obedire maioribꝰ nr̄is.l.veluti.ff.de iusti. ⁊ iur.⁊ ꝯfaciēs facit ꝯ dcm̄ ius gētiū iō nō tribuit naturalē obligationē vt pbat in.l.antiq.§.fi.C.ad velleyanū.⁊ no.i.l.sʒ ⁊ si seruum

a seruum.ff.de fideiussoribus. Et p hoc etiã facit qd dicit Bar.a in
2 l.si qs p eo.ff.de fideiusso.et in.l.seius augeri9.ff.ad.l.fal.† vbi
tz donationẽ inter vi.et vxo.nõ firmari iur̃o:qr lex phibet pso-
nas ɔhentiũ:ideo ɔueniẽs peccat mortaliter:iõ tale iur̃m in-
ductiuũ peccati nõ obligat. ¶Hinc est ppterea qd Barto.i.d.
l.si qs p eo.dicit qd cõtractus illi9 cui est p iudicẽ bonis inter-
dictis nõ firmat iuramẽto:qr ɔ superioris pceptũ ɔhendo pec
cat ppter qd ipsum iur̃m nõ obligat:qr sup obseruatione pecca
ti mortalis est appositũ:qr ɔ ius et auctoritatem superioris ex-
presse cõtrahere phabentis:ideo nõ obligat iur̃m.ff.ad munici
pales.l.fi.in prin.et in.c.veniẽs.de iureiu.ita etiã notauit bar.
in.l.is cui bonis.ff.de verb.obli.idẽ etiã dicit et tz Hen.de bo-
uẽco in auẽ.sacra.C.si aduersus ven.in sua repe.in materia cau
5 se efficiẽtis immediate vbi expresse dicit qd † cõtractus fact9 p
psonas dispositiõe cõtrahere prohibitas p statuta municipa-
lia ciuitatis prout in casu nostro nõ firmãtur iuramẽto:et alle-
gat ipse de bouenco pro auctore Bartolũ vbi supra in.d.l.si qs
pro eo. ¶Nec obstat qd in scda parte dicti statuti dalphinalis
ibi de donationib9 ipsis factis et fiendis forma etiã seruata etc.
dũ disponit illo casu obtinendã fore dispensationẽ iuramenti.
Quia loquit illa scda pars dicti statuti in alio diuerso casu vcz
vbi est facta donatio seruata forma dicti statuti et donans vult
querelare et donationẽ reuocare asserẽtes donationẽ fuisse in-
discrete factã:vel nõ seruatis cõuẽtis:qr illo casu forte teneret
iur̃m et requireret dispẽsatio iuramẽti.Sed nos nõ sum9 de pñ-
ti in illo casu:sed in alio casu vbi donatio est facta non seruata
forma et solẽnitate dicti statuti:ideo iur̃m nõ ligat per iura su-
pra allegata:et cum non tenuerit iuramentum non est necessa
ria dispensatio in casu de quo hic agitur.

a ¶Qd di-
cit bar.i hoc
passu ab an
gelo repro-
bat vt refert
raphael cu-
ma.i.l.si qs
p eo.qui ra
phael ẽt seq
tur opi.

¶Summarium.

1 ¶Mens disponentis est preferenda verbis.
2 Promissio simplex sicut et traditio donationem causat.

¶Consilium.ccxxxix.

Claudius cocti thesaurarius dalphi.per tres vel
quatuor mẽses ante ei9 mortẽ misit p certũ nun-
cium ducẽtũ scuta auri thome chapuysij de con-
driaco ei9 genero marito marie filie ipsi9 claudij
cocti:et nõ fuit nũcius portator onerat9 p dictum
Claudiuz cocti de dicẽdo dicto thome chapuysij
qua de cã nec qua intẽtione sibi mittebat.Etiã nuncius porti-
tor nullã causam expressit dicto thome ipe quo sibi tradidit d i
cta.cc.scuta ante nec post:sz simplr nulla cã expssa eidẽ thome
realr tradidit,iuxta mãdatũ dicti claudij cocti.Et est circa hoc
aduertendũ p determinatione hui9 dubij qd tpe traditiõis di-
ctorum ducentoꝝ scutoꝝ dicto thome nihil debebat dict9 clau
dius cocti mãdãs dicto thome de dote dicte sue filie nec alias.
¶Modo cõtingit casus qd heredes dicti Claudij cocti petunt
dicta ducentũ scuta a dicto Thoma chapuysij : aut als petunt
eis cõpensari sup his que dictus thomas a dictis heredibus
Claudij cocti petit.Modo queritur si dict9 thomas chapuysij

teneatur dicta.cc.scuta restituere dictis heredibus Claudij cocti vel allocari seu compensari debeant super his que dictus Thomas petit a dictis heredibus Claudij cocti vel possit pretendere sibi donata fuisse ex tacita mente dicti Claudij cocti.

1 ¶ Pro cuius questi determinatione premitto ea que dicit Barto.in.l.cũ quid. ibi pro huius autem declaratione ₢c.ff.si certũ petatur.videlicet quod in tali casu dubio primo debent inspici verba que precesserunt si que precesserint. Et si ex illis prefationibus potest aliquid apparere de mente mandantis: illis est standum.l.tertia.§.idem respondit.ff.de verborum obligatio. Item etiam debent inspici verba que tempore traditionis fuerunt dicta: quia si tradens dixisset dicto nobili Thome accipienti: tradantur vobis illa ducẽtum scuta mutuo.tunc dicerent tradita fuisse ex causa mutui.sed si simpliciter dicat tradens accipienti tolle vel recipe.nec ex verbis precedentibus nec per sequentia potest aliquid apparere.vt in casu preposito tunc reuertendum est ad alias coniecturas. Et inter ceteras coniecturas per Bar.vbi supra declaratas dicit Bartol.quod si recipiens forte fuisset sibi coniunctus videretur factum animo donandi.argu.secundum ipsum Barto.in.l.sed ₢ si susceperit.§.j.ff.de iudic.₢.ff.de dona.inter virum et vxo.l.vnum.et.l.si seruus communis.et.ff. de proba.l.procula.₢.l.si vero non remunerandi.§.papinianus.ff.mã.ista sunt verba Barto.in.d.l.cum quid.

¶ Ex quibus verbis Barto.sequitur quod cum in traditione dictorum.cc. scutorum non interuenerint aliqua verba per que possit apponere quod ipse nobilis Claudius cocti habuerit animum repetendi quod presumi debet voluisse dare dicta.cc.scuta dicto nobili Thome eius genero sibi coniuncto. Et propterea non possunt repeti a dicto nobili thoma. Secus autem fuisset si dictus nobilis thomas non fuisset sibi coniunctus ex matrimonio dicte filie sue: sed totaliter sibi extraneus vt ibi voluit Bar.

2 ¶ † Et non mirandum si illa simplex traditio causat donationem: quia imo et simplex promissio etiam sine causa facta causat donationem inter patronum et libertum in.l.campanus.in fine.ff.de operis libertorum.

¶ Et illa presumptio donandi que de iure facit pro dicto thoma que est liquidissima probatio glo.in.l.si tutor petitus.C.de periculo tutorum. et no. Jaco. de puteo in.l.ex facto.ff.de heredi.insti.transfert eius dictorum heredibus nobilis Claudij cocti probandi quod animo repetendi dicta.cc.scuta mandauerit tradi dicto nobili thome vt dicit Bartol.in.l.fina.ff.de separationibus. et plene per Azo.in summa.C.de probatio. in prima columna. quod si non probauerint dicti heredes nobiles Claudij cocti succumberent in contradictorio iudicio.

¶ Consilium.ccxl.

SI valeant litere a papa impetrate ad beneficia obtinẽda in quibus impetrãs tacuit beneficium incompatibile quod per prius obtinebat.₢ breuiter credo quod non valeant tales litere: quia quantuncunque modicum sit illud beneficium quod ante ea obtinebat impetrans de illa facere tenebatur mentionem in sua impetratione vt sunt iura vulgata in.c.cum adeo.et in.c.ad audiẽtiam.lo secundo. in capitu.postulasti.et cap.si proponente.extra de rescriptis. cum ibi no.facit etiam gl.in.c.super literas.eo.tit.facit pro hac parte.c.si motu proprio.de preben.libro.vj.

¶ Consilium.ccxlj.

Quadraginta anni sunt elapsi q quidã dñi arbitratores ꝓtulerũt quasdã ordinatiões inter partes: q̃ ipsos arbitratores elegerũt: opponit mõ in foro cõtentioso q dicti arbitratores, nõ habebãt potestatẽ arbitrãdi ad effectũ anullandi ꝓnũciationẽ defectu potestatis de qua nõ cõstat de presenti. Modo querit si verba narratiua in instrumẽto ibi dũ dicit q dicti arbitri ⁊ arbitratores ad dictã pronũtiationẽ arbitralẽ processerũt vigore potestatis eis a dictis partib⁹ attribute faciãt fidẽ ex illis verbis narratiuis ꝓbet ptãs arbitrorum. Et credo q sic per ea que dicũt Hosti. ⁊ Ant. de but. in. c. qm̃ cõtra falsam extra de ꝓba. ⁊ Inn. Jo. an. ⁊ Ant. de bu. in. c. alberic⁹. extra de testi. ⁊ Pañ. in. d. c. qm̃ cõtra falsam. Cy. ⁊ Bal. in aut. si q̃s in aliquo documẽto. C. de edẽ. ⁊ idẽ Bal. in cõparationis. C. de fide instru. ⁊ in. l. cũ q̃s dicit iure delibe. ⁊ imo. in. l. sciendũ ff. de verbo. obli. ꝓ quo facit. l. qui in aliena. §. j. ff. de acq̃. here. ⁊ in. l. si filius. ff. de acqui. here. ¶ Et dicit de antiquo per lapsum bienny: vt dicũt Hosti. ⁊ Jo. an. in. c. cũ inter. de re iudi. vel p lapsum. xx. anno. ſm Jo. an. in. c. ij. de sepul. li. vj. Et q d̃r in snia q presumit ꝓ eadẽ ⁊ p narratis in ea habẽt etiã locũ in sententia arbitri vel arbitrorũ. vt dicit Jo. an. in addi. Spe. in ti. de cog. §. sequitur. versi. q̃d si actum fuit. ⁊ in. d. c. qm̃ cõtra falsam. ver. sed nũquid. ⁊ in. c. nonnulli. de rescri. per doc. vide Jo. fa. insti. de fideiuſ. §. fi. in fi.

¶ Summarium.

1 ¶ Executio ante sententiam nõ est fienda.
2 Actio ad exhibendum quando competat.

¶ Consilium. ccxliij.

Circa diffinitionẽ ꝓcessus cause appellationis vertẽtis corã vobis venerabili ⁊ egregio viro domino Karolo de reuoſtra legũ doctore officiali curie Metropolitane viẽne inter spectabilẽ virũ dominũ guidonẽ pape legũ doctorẽ dñm sancti albani ⁊ mõtis clari appellantem ex vna parte ⁊ Joannem de plastro appellatum ex altera: videndum est in iure circa quesita subscripta pro declaratione iuris ⁊ intentionis dicti domini guidonis pape. ¶ Primo si petitio dicti de plastro in prima instantia facta: sit apta vel inepta. ¶ Secundo et si dicta petitio non fuisset inepta si dominus officialis a quo male ⁊ inique iudicauerit. ¶ Tertio ⁊ si dicta sententia a quo non posset dici iniqua an possit dici nulliter fuisse facta. ¶ Quarto si processus actorũ principalium subiaceat vitio nullitatis. ¶ Quinto si ordinatio per officialẽ a quo facta die sabbati nono decẽbris post appellationẽ in qua reuocauit dictas literas cũ expẽn. debeat reuocari via attentati tanq̃ facta in preiudicium appellationis.

1 ¶ Ad primũ quesitũ dicẽdũ est petitionẽ dicti de plastro fuisse ineptã ⁊ inciuilẽ cũ in ea cõtineat executio fieri ante snĩam: q2 ibi petunt quedã lr̃e exhiberi p dictũ dñm guidonẽ anteq̃ ipse dñs guido. fuerit ad illud cõdẽnatus: q2 ipse de plastro debuisset pri⁹ petijsse ipsum dominum guidonem ad exhibendũ condemnari: ⁊ quia peruersus est ordo iuris illa petitio est inepta. per. l. primã. C. de excusa. rei iudica. et plene declarat et determinat Barto. in. l. si cum nulla. ff. de re iudica.

¶ Ad scd̃m quesitũ si dñs officialis a quo inique processerit ⁊ ordinauerit dictas lr̃as exhiberi p dictũ dñm guidonẽ si quas haberet alias q reuocarent. Ad qd̃ dicẽdũ est dictũ dñm officialẽ a quo inique ⁊ indebite ordinasse ⁊ sentẽtiasse: q2 in dicta petitione nulla obligatio presupponit per quã appareat dictũ dñm Guidonẽ fuisse obligatũ illas si quas habuisset exhibere: io cum non

precesserit aliqua obligatio nulla actio ꝯpetit dicto de plastro: qꝛ obligatio est mater actiōis.⁊ obligatiōe nō subsistēte: nullū ius agēdi cōpetit ipsi de plastro actori.vt plene p Cy.in.l.edita.C.de edē.⁊ in.l.exhibitionis vbi etiā per Cy.C.ad exhiben.

b ❡†Secundo qꝛ actio ad exhibendū nō cōpetit nisi prius constet rē exhiberi petitā esse penes reū a quo exhiberi petitur: ⁊ illa actio ad exhibendū est preparatoria actionis proponēde: q̄ actio ꝓponēda nulla cōpetit dicto de plastro saltim nullam cām nullāq; actionē sibi cōpetere declarauit i aliq̄ pte ꝓcessus actoris prime instantie:ideo dn̄s officialis a quo male ⁊ indebite ordinauit qd̓ dictus dn̄s guidō dictas lr̄as exhiberet cum nō ꝯstet dictas literas esse penes dictū dn̄m guidonē. nec ipse actor declarauerit qua de causa exhiberi petijt: vt plene per Cy.⁊ doct.in.d.l.exhibitionis.C.ad exhibendū Maxime: quia dictus dn̄s guido in sua cōparitiōe in scda instātia tradita incipiente.in hac causa appella.⁊c.paratū se obtulit:⁊ adhuc offert iurare nullas literas ex aduerso exhiberi petitas penes se nunq̄ habuisse:ideo male ⁊ temerarie ordinauit dict⁹ offi.a quo. ❡Tertio qꝛ etiā dictus officialis a quo grauauit dictum dn̄m guidonem in eo:qꝛ licet ipse dn̄s guido petierit in prima dieta copiā petitionis dicti de plastro cū termino ad deliberādū:ipe tn̄ officialis a quo noluit cōcedere cōtra iuris formā: qꝛ libell⁹ erat offerēdus siue summaria petitio ⁊ copia ptī ree ꝯcedenda anteq̄ ad vlteriora fuisset ꝓcedendū.iuxta ea q̄ le.⁊ no. per cy.⁊ doct.in aut.offeratur.C.de litis cōtesta.] ❡Ad tertiū ⁊ quartū q̄sita dicendum est,ꝓcessum prime ⁊ instantie ⁊ sententiā inde secutā vitio nullitatis subiacere. ❡Primo qꝛ in dicta sentētia siue ordinatione a qua subiungunt̄ verba cōditionalia.vcꝫ si quas habeat.⁊c.q̄ sentētia propterea vitio nullitatis subiacet:qꝛ interea obscura ⁊ dubia cū nō cōstat pacta dictas literas excōmunicatorias ex aduerso exhiberi petitas esse aut fuisse penes dictū dn̄ꝫ guidonē.iuxta.§.curare.ibi.de act.cū si. ❡Scdo qꝛ illa ordinatio a qua est appellatum facta fuit in tertia dieta ⁊ sic precipitanter non habita copia petitionis dicti actoris licet petita:⁊ q̄ precipitatio reddit ipsam sententiā nullam.l.ij.C.de sen.ex peri.reci.ibi:subitas⁊c. ❡Tertio qꝛ ipe officialis a quo processit ad dictā sententiaꝫ lite non contestata: ideo nulliter peregit.iuxta.c.j.de lit.contesta.in antiquis.

❡Quarto quia dicta ordinatio a qua est appellatum fuit causata ex falsa causa [a] ibi dū dicitur:⁊ qꝛ de beneficio absolutiōis agitur ⁊c.qꝛ per totū processum prime instantie nō apparet qd̓ dictus de plastro actor petierit dictas literas excōmunicatorias exhiberi:vt obtineret beneficium absolutionis. Ideo dicta,ordinatio fctā ex dicta falsa causa ibi expressa reddit ipsaꝫ ordinationē nullam:sicut decretum iudicis ex falsa causa interpositam reddit decretum nullū ipso iure.l.j.§.hec verba.ff. ne vis fiat ei qui.⁊ no.bal super rubrica qui admitti:ad bonorum possessionē possunt. ❡Ad quintum quesitum si ordinatio facta post appellationē die.ix.decēbris per modum attentati in preiudiciuꝫ dicte appellationis reuocari debeat.Ad qd̓ di-

a ❡Ex falsa causa. de falsa causa vide.S.cōsi.lxj.⁊ in fin. meis.f.xliij. in §.qn̄ falsa causa. et bar.ff.de ac q̄ here.in.l. si is ad quē.

cendum est qd sic per.c. non solum.de appel.li.vi.q: dicta ordinatio in qua officialis a quo dictas literas si que essent reuocauit habet vim diffinitiue per ea que dicit Bar.in.l.quod iussit.ff.de re iudi.ideo seruari debent que sunt statuta fieri in diffinitiua.vt in.d.c.non solū.de app.lib.vi.Et que attentata propterea dictus dominus guido petiit per vos reuocari in dicta sua cōparitione in hac secunda instantia tradita incipiente.in hac causa appellationis ⁊c.

¶Consilium.ccxliii.

Circa pcessum cause appellationis Joānis de plastro temere appellātis ex vna parte:⁊ Joānis riuallii appellati ex altera.i quo pendet ad diffiniendū per vos nobilem ⁊ egregium virum dn̄m iudicē appellationum.Attendatis si placet: quia dictus de plastro fouet malaz causam tam respectu negocii principalis q̄ desertionis sue appellationis.¶Pmo respectu negocii principalis: quia dictus de plastro fecit pignorari dictum riuallii ⁊ quandam suam vineaz inquantari ⁊ se mitti in possessionem dicte vinee pro vndecim florenis vt patet in processu .fo.xxxiiii.Et tamē ipse de plastro non obtinuerat in contumacia pretensam dicti riuallii literas precisas nisi de sex florenis ⁊ vno grosso ex vna parte:que sunt inserte in processu.fo.xxx.verso.Alievero de.xi.grossis sunt inserte folio.xxxi.verso. Alie vero de tribus flor.cum dimidio sunt inserte. folio.xxxii.verso. et folio.xxxiii. que summe non ascendunt nisi ad.x.floreñ.cum dimidio:ideo ex hoc primo capite male processerunt dicti inquantus ⁊ bene reuocati fuerunt.Nec iustificatur dicta summa.xi.floreñ.pro quibus dicta bona fuerunt inq̄stata per quandā membranā in secunda instantia pductā per dictum de plastro de summa.xi.floreñ.⁊ vnius grossi insertam fo.ccxxiiii.qz in illis.xi.floreñ.⁊ vno grosso sunt inclusi quinq floreñ de quib⁹ fit mentio in confessione inserta in processu.fo.xxviii.verso.pro quibus.v.floreñ. fuerūt cōcesse dicto de plastro precise inserte.fo.xxx.verso.⁊ ex his propterea nō iustificantur dicti inq̄stus.¶Itē etiā dicti inq̄stus nō iustificātur ꝓtextu precisarū cōcessarū dicto de plastro de dictis tribus floreñ.cum dimidio inserte.fol.xxxii.verso.qz nō iustificant dicti tres floreñ.cū dimidio:cū pretendantur deberi in diminutionē maioris summe.vii.floreñ.de quo debito.vii.floreñ.nō cōstat p processuz: ¶Itē etiam litere precise.xii.grossorum nō iustificant dictos inq̄stus:quia nō sunt probatorie cum in eis deficiat dies: quia pretenduntur concesse vt patet fo.xxxii.verso.Item etiam dicte litere precise de summa quinq flore.non iustificant dictos inq̄stus cū non fuerint concesse die assignationis:sed alia vt patet.fol.xxxiii.verso,quia dictus riuallii pretendebatur fuisse citatus ad diem. xxviii.maii.vt patet.fo.xxxii.verso.⁊ tamen fuerunt concesse dicte precise die. xxix.dicti mensis;ideo dictus dominus iudex a quo bene processit reuocando dictos inq̄stus cum literis missioñ.in possessionem vinee inq̄state . Etiam qz in nihilo tenebatur dictus riuallii dicto de plastro:quia ipse riuallii sibi soluerat.xiii.floreñ.cum dimidio:⁊ sic plus q̄ ascendat summa pro qua dicta vinea fuerat de pignore capta prout cōfessus fuit dictus de plastro i prima instātia. fo.xlvi.verso.¶Nec releuant dictum de plastro testes pro parte sua examinati in hac secunda instantia ⁊ inserti fo.cxcix.causis declaratis per dictuz riuallii in sua comparitione inserta fo.ccxvii.que comparitio si placeat videatur:qz rationes ibi deductas hic omitto recitare causa breuitatis.Nō etiam releuāt dictum de plastro diu membrane per eum producte inserte.fol.ccxxiiii.causis declaratis in quadam cedula dicti riuallii inserta in processu . fol.ccxxx.quam cedulam si placet videatis:quam hic omitto recitare causa breuitatis.

¶Attendatis etiam si placet egregie dn̄e iudex qd lapsi sunt.xiiii. anni quod

hec causa appellationis coram vobis fuit ventilata: ⁊ sic lapsu primi ⁊ secūdi fataliū ipsa appellatio fuit deserta ⁊ remanet prima sentētia a qua rata ⁊ firma tex. est ad literā in aut. ei qui appellat. C. de tēp. appel. ij. q. vj. si quis appellat. Et que fatalia dñs noster rex dalphinus inter quedam sua statuta in hac patria facta, voluit ⁊ statuit dicta fatalia obseruari als appellatiões desertas pnunciari. que statuta sunt inserta in hoc processu secūde instantie. fo. clxxviij. Etiā per rescriptū regiū insertū. fo. clxxxiij. Ideo debetis sup dicta desertione appellationis pronunciare: ⁊ illa via presentē causam terminare ⁊ diffinire in obseruantiā iuris scripti ⁊ statutorū dalphinalium: qr amplius nō estis iudex cōpetens nisi in pnunciando appellationē desertā: ⁊ dictū de plastro in expēsis cause cōdēnando: vt pene in iure declaraui i quadā cedula dicti riuallij in pcessu inserta. fo. ccxxx. in fine dicte cōparitionis: ad quā si placet attendatis.

¶ Summarium.

1 ☞ Consuetudo probabilis est seruanda.
2 Consuetudo qualiter probetur.
3 Probatio presumptiua sufficit in his que sunt difficilis probationis.
4 Manus mortua dispositionem testantis excludit.
5 Princeps potest iuri positiuo derogare.

¶ Consilium. cclxiiij.

Pro decisione presentis processus vertētis corā vobis magnifico dalphinali plamento inter partē fiscalē dalphinalē p iure ⁊ interesse dalphinalib⁹ ex vna parte. Et quosdā viros ecclesiasticos ius habere pretendētes in bonis ⁊ hereditate nobilis Joannis lyatardi nuper ab intestato sine liberis masculis defuncti ex parte altera videnł quesita subscripta in iure examinanda. pro declaratione iuris intentionis dicte partis fiscalis. ¶ Primo si valeat consuetudo man⁹ mortue qđ dñs hoie suo defuncto sine liberis masculis bōa sua accipiat ⁊ sit seruanda talis consuetudo. ¶ Scđo si cōstet illā cōsuetudinē manus mortue esse in hac patria dalphinali. ¶ Tertio si iaquemetus clusselli in secundo articulorum partis fiscalis incip. proposita ec. nolaius in quem dicitur fuisse visus manu mortua pbetur fuisse homo dicti quondā nobilis Joānis lyatardi aui et nobilis guillelmi patris dicti nobilis Joannis lyatardi vltimo defuncti. ¶ Quarto si per testes probetur quod predecessores dicti Joannis lyatardi vltimo defuncti: maxime Joānis lyatardi auus dicti Joānis lyatardi vltimo defuncti vsus fuerit manu mortua in psona ⁊ bonis dicti Jaquemeti clusselli ⁊ aliorū suorū hoim aut alterius ipsorum. ¶ Quinto ⁊ si non probeł qđ dicti lyatardi vsi fuissent manu mortua in dictū Jaquemetū clusselli eorum hominē: an nihilominus dñs noster dalphin⁹ vti debeat dicta manu mortua in ipsum Joānē lyatardi vltimo defunctū cū Joānes auus nec alter Joānes vltimo defunctus tpibus eorū vite dictā manū mortuā nō quittauerit ⁊ remiserit eorū hoibus. vt videnł sonare libertates generales dalphin. in. l. capitulo dictarū libertatū. ¶ Sexto quia non constat qđ dictus quondā Joānes vltimo defunctus vsus fuerit dicta manu mortua si possit in eum ⁊ eius bona vti per dominum nostrum regem dalphinum manu mortua. ¶ Septimo si per processum constat quod manus mortua locū habeat quando homo decedit sine liberis masculis superstite filia. ¶ Octauo si dictus dominus guillelmus aduersarius canonicus ecclesie vien. aliqua proposuerit ⁊ probauerit in causa que possint elidere intentionem dicte partis fiscalis.
¶ Nono si dominus noster dalphinus potuerit iuridice concordare rescripta
1 in processu producta. ¶ † Ad primum questium respondetur quod valet dicta consuetudo ⁊ est seruanda: vti dicit frater Joannes in summa confessorū in ti-

tulo. de succes. ab intest. in. xxxj. q. insequendo opinionem Host. in summa in ti tu. de natis ex libe. ven. in versi. fi. qui similiter ibi tenet dictam talem cõsue- tudinem valere ⁊ esse seruandam per rationes ibi per eũ tactas. idem tȝ Cyn. post Ja. de are. in aut. sed epalis dignitas. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ idem Cy. qui etiam loquitur de manu mortua in. l. volũtarie. C. de excu. tut. in. q. fi. idem Innoc. in c. accedentibus. extra de priuil. ⁊ Spe. in ti. de feu. in. §. sed nunquid hõ mens. idem etiã tenet Jo. fab. in sti. quib⁹ mo. ius patrie potestatis soluitur. in princ. vbi videtur velle ibi Jo. fab. qđ si homo decedat relicto filio presbytero qđ ille filius presbyter excludit dñm a manu mortua: cũ presbyter nõ eximatur a pa- terna potestate: qđ secus esset in epõ vt ibi plene per Jo. fa. ⁊ per Cyn. etiam in dicta aut. sed epalis dignitas. sed dictus Joannes lyatardi vltimo defunctus de cuius successione agitur nõ habuit aliquos liberos masculos tpe sue mor- tis presbyteros nec alios: igitur non excluditur dñs noster dalphinus a dicta manu mortua. Et si dicatur qđ guillelmus lyatardi pater dicti Joannis vlti- mo defuncti habuit guillelmũ lyatardi eius filium aduersarium in hac causa. Ad hoc rñdetur qđ non agitur in hac causa de dicta manu mortua respectu di cti guillelmi quondam patris dicti Joannis vltimo defuncti: sed solum respe- ctu dicti Joannis vltimo sine liberis masculis defuncti. Et hoc de primo que- sito.

2 ¶ † Ad scdm questitum si constet dictam cõsuetudinẽ manus mortue esse in hac patria dalphinali. ad hoc dicendũ est qđ sic tenore quinquagesimi capi- tuli libertatũ gñalium presentis patrie cui⁹ tenor de verbo. ad verbũ hic infra inseritur in quo dñs Humbertus tũc dalphinus vien. inter ceteras libertates suis subditis cõcessas de anno dñi. M. ccc. xlix. ⁊ die. xiiij. mensis martij remisit baronibus bannaretis ⁊ ceteris nobilib⁹ presentis patrie dictam manũ mor- tuam sub ea modificatione siue cõditione qđ similiter nobiles patrie suis ho- minib⁹ remitterent alˀs qđ nõ remittentes nõ gauderent dicta cõcessione vt in dicto. l. cap. dictarũ libertatũ latius describitur q̃ libertates gñales in hac pa- tria seruãtur pro lege ⁊ ad requisitionẽ presentis patrie dñs nr̃ rex modernus cõfirmauit ⁊ sir ei⁹ pdecessores ⁊ quã libertatẽ pars aduersa etiam allegat in xij. articulorũ suorũ incip. supplicata pretẽdendo per dictã libertatẽ dicti dñi hũ berti dalphini dictas manus mortuas remisisse: qđ tñ non fecit ita indistincte nisi cũ illa cõditione qđ hoĩes sui etiã eã remittant eorũ hoĩbus. Et per quã li- bertatẽ cõtinẽtem remissionẽ dicte manus mortue cũ illa cõditione constat di- ctam cõsuetudinem esse in hac patria dalph. q2 priuatio pṡupponit habitũ. l. decem. cũ multis si. ff. de ver. ob. Cui⁹ libertatis tenor sequitur de vbo ad vbũ.

¶ Item ipse dñs dalphinus p se ⁊ successores suos remisit quittauit ⁊ totaliter reliquit vbicũq3 terrarũ ⁊ locorũ dalphinatus ⁊ terrarũ suarũ perpetuo oẽm ma- num mortuã ⁊ oẽ ius actionẽ ⁊ requisitionẽ qđ ⁊ q̃ sibi cõpetebant aut cõpete- re poterũt in barones bãnaretos nobiles valuasores ⁊ alios quoslibet subdi- tos dalphi. ⁊ terrarũ suarũ quarũcũq3 seu in eorũ bonis ⁊ hereditatib⁹ quibus- cunq3 vbicunq3 sint occasione manus mortue volens ⁊ ordinãs qđ eodẽ modo barones bannareti nobiles valuasores: ⁊ alij subditi dalphinatus ⁊ aliarũ ter rarum suarum quittent ⁊ remittant ac remittere debeãt ⁊ teneantur perpetuo hoĩbus ⁊ subditis eorũdem manũ mortuã quancũq3. Et omne ius sibi compe tens ⁊ cõpetiturũ occasione manus mortue aduersus eorũ hoĩes seu subditos seu bona eorũ alias nisi predictã quittationem ⁊ remissionẽ facerent aut si vlte rius dicta manu mortua vterẽtur illi sic vtentes ⁊ nolentes quittare dictã ma num mortuam nequaq3 gaudeãt nec gaudere possint pṡenti priuilegio remis- sionum manus mortue: sed ab eo totaliter sint exempti. Si ⁊ quandocunq3 ca- sus forsan contingeret in eosdem aut successores eorum.

¶ Ad tertiũ quesitũ si dictus iaquemetus clgselli probetur tenore pṡentis pro-

cessus fuisse homo talliabilis Joannis lyatardi aut dicti Joannis vltimo de-
functi. Ad qd dicendum est qd sic per ea que deponũt Jacobus clusselli Joãnes
perneti et Joannes colũbeti testes pro parte fiscali examinati: quorum deposi-
tiones corroborantur per depositionem petri michaelis pro parte fiscali etiam
examinati. Item etiam qd dictus iaquemetus clusselli fuisset homo dictorum lya-
tardorum corroboratur probatio per deducta in .xviij. dictorum articulorũ partis
aduerse dum dicit qd adhuc sunt in villagio de leyssino de eisdẽ clusellis qua-
tuor vel quinque domus innuendo qd dictus iaquemetus cluselli erat de illis
clusellis qui de presenti supersunt: et qui cluselli omnes sunt hoies talliabiles
dictorum lyatardorum vt deponit dictus iacobus clusselli qui est de illa progenie seu
agnatione vt declarat in sua depositione cui propterea potius est credendum.
¶ Ad quartũ questũ sic cõstat per processum qd predecessores Jo. lyatardi vlti-
mo defuncti maxime Joannes lyatardi auus et guillelmus lyatardi pater dicti
Joãnis vltimo defuncti vsi fuerint dicta manu mortua in persona et bonis ia-
quemeti clusselli vel aliorum suorum hominũ. Ad qd dicendum est qd sic vt depo-
nunt testes partis fiscalis videlicet Joannes ponceti super .ix. et .xv. articulorũ
incipien. proposita etc. Idem benedicta de ruppis super .ix. et .xviij. dictorum arti-
culorum. Idem Jacobus clusselli super .vj. vij. ix. xv. et .xviij. dictorum articulo-
rum. Idem Joannes guier. alias magnini super .iij. iiij. v. vj. vij. et .xv. dictorũ ar-
ticulorum. Idem etiam deponit Joannes perneti sup. iij. v. ix. x. xv. xvj. et .xviij.
dictorum articulorum. Idem etiam deponit petrus Laurentij super .iij. articulo. v.
vj. et .vij. articulorum. viij. ix. x. xv. Idem Joannes seignioreti super .ij. et .iij. arti. Idẽ
Joannes rasonis. Idem deponit Joannes colũbeti super .v. xvj. articu. Idẽ pe-
trus michaelis super .iij. articu. Idem Franciscus phisicati super .xvj. articulo-
rum incipieñ. proposita etc. qui testes deponũt voce et fama publice referẽtibus:
et ex auditu dici ab eorum patre et predecessoribus antiquis: et aliqui ipsorũ illud
viderũt qd dicti quondã lyatardi auus et pater dicti Joannis vltimo defuncti
vsi fuerunt dicta manu mortua in hoies suos et eorum bona: que probatiões sunt
valide et necessario cõcludeñ. quia de factis antiquis statur relationi deponẽtiũ:
ita dicit audiuisse ab eorum patre et matre et predecessoribus eorum: quia talia facta an-
tiqua que nõ possunt directe probari multũ operatur fama: vt dicit Inno. in c.
veniẽtes. de ver. sig. et in c. causam. de iura. calum. facit. l. si mater. C. ne de stat.
5 defunc. †quia ratione difficilis probationis probatio sufficit presumptiua. vt not.
in. l. qui ex liberis. in prin. ff. de vulga. et facit qd no. per Cy. in. l. j. in fi. col. C. de
sen. que sine certa quanti. profer. ideo alibi dicit Bal. qd in instrumentis anti-
quis non expedit probare qd notarius fuisset notarius: quia ex illo facto anti-
qua oritur presumptio pro ipso facto vt ponit Innoc. in d. c. venientes. Dicit
etiam Bal. qd in materia testium vt in casu de quo agitur sufficit in factis an-
tiquis qd testis reddat rationem sue cause siue dicti ex qua presumitur sensus
corporeus. Ita etiam tenet Barto. in. l. j. ff. si certum peta. in sua repetitione. et
Bal. in auten. quas actiones. C. de sacrosan. eccle. Alibi etiam dicitur qd facta
antiqua probantur per communem antiquorum relationem: et per libros anti-
quos et hystorias antiquas. Ita dicit Joan. fab. C. de sum. tri. et fide catho.
5 ¶ †Ad quintum quesitũ respondetur qd licet ipse Joannes vltimo defunctus
non reperiatur vsus fuisse manu mortua in homines suos: attamen cõstat per
processum qd Joannes eius auus ea vsus est in homines suos vt latius decla-
ratur supra in quarto quesito.
¶ Ideo cum ipse Joannes eius auus illa manu mortua vsus fuerit vti eadem
manu mortua dominus noster rex dalphiñ. contra ipsum Joannem eius suc-
cessorem vltimo defunctum vt sonant verba dicte libertatis generalis presen-

tis patrie in.d.c.quinquagesimo.ibi in eos aut successores eorum ꝛc.que libertates in hac patria dalphi.pro lege seruantur. Et dicta pars aduersa etiam de ipsa libertate se iuuare videtur in.xij.suorum articu. incipien. supplicata. Licet faciat contra ipsam partem aduersam vt inferius late declaratur. Tuz etiā secundum dictam libertatem ad hoc vt dominus liberetur a manu mortua respectu fisci duo requiruntur.primo quod dominus cessauerit ab vsu dicte manus mortue in homines suos. Secundo qđ ipse quittauerit et remiserit hominibus suis talem manum mortuā:vt sonant verba dicte libertatis.ibi:volens et ordinans qđ eodem modo barones.ꝛc. Et ideo posito qđ dictus Joannes vltimo defunctus non fuisset vsus dicta manu mortua in homines suos. Non tamen constat qđ Joannes vltimo defunctus aut dicti eius predecessores dictā manum mortuam dictis suis hominibus quittauerit et remiserit iuxta formā dicte libertatis. ¶ Nec obstant verba dicte libertatis.ibi. Aut si vlterius. ꝛc. Per que verba prima fronte videretur qđ alterum sufficeret videlicet non vti manu mortua. Sed contrarium est veritas quod imo ambo requiruntur videlicet non vti:et quittare et remittere manum mortuam hominibus suis. Per alia verba sequentia. ibi: illi sic vtentes et nolentes quittare dictam manum mortuam nequaq̄ gaudeant ꝛc.quia illa verba geminata plus de aliquo operari debent ad declarationem intentionis domini dalphini concedentis vt voluerit ambo requiri videlicet non vti et quittare et remittere argu.eorum que leguntur et notantur in.l.balista.super verbo fructus.ff.ad trebel. Et alibi dicitur qđ ex pluribus verbis prolatis nullum frustra vt sine operatione remanere debet. gl.notabi.in.l.locationis.ff.locati.pro hoc.l.si quando.ff. de lega.ij.cum simi. Et cum non appareat dictum Joannem vltimo defunctum et dictos eius predecessores dictam manum mortuam dictis suis hoibus quittasse et remisisse secundum dictam libertatem:ipse Joannes vltimo defunctus vti non debet propterea ipsa libertate:posito qđ vsus non fuisset dicta manu mortua. Cum non adimpleuerit omnia in dicta libertate disposita.argu.l.fina. in fi.C.de his quibus vt indig.

¶ Ad sextum questium:quia non cōstat qđ dictus Joannes vltimo defunctus vsus fuerit dicta manu mortua in homines suos:si in eum seu eius bona dñs noster dalphiñ.possit nihilominus vti dicta manu mortua. Pro cuius decisione premitto quod bona dicti Joannis lyatardi sunt feudalia vt satis fatetur pars aduersa in.xij.suorum articu.incipien.supplicata.ꝛc. Et cum ipse Joannes vltimo defunctus non quittauerit et remiserit dictam manum mortuā dictis suis hominibus iuxta mentem et tenorem dicte libertatis: dominus noster rex dalphinus propterea dicta manu mortua vti potest in bonis dicti Joannis lyatardi vltimo defuncti ex dispositione dictarum libertatum vt plene de hoc casu scripsi supra circa quintum questium. Et ibi sufficiat remissio posito etiam quod dicta bona de quibus agitur:non fuissent feudalia: quia dicta libertas indistincte loquitur de bonis subditorum non distinguēdo si sint feudalia vel non. Ideo indistincte et generaliter est intelligenda dicta libertas.l.j.§.generaliter.ff.de lega.prestan.et.l.si vero §.de viro.ff. soluto matrimo.et.l.de precio.ff.de publi. Quia si princeps voluisset distinguere de bonis feudalibus vel non feudalibus bene expressisset.argu.c.ad audientiam.extra de decimis. Sed quia non distinguit: sed generaliter loquitur de bonis subditorum debet ipsa libertas generaliter et indistincte intelligi. Non faciendo differentiam de bonis feudalibus vel non feudalibus per iura predicta. Et hoc de sexto questio.

6 ¶ Et ad septimum questium si dicta manus mortua habeat locum stantibus

sillabus. Ad quod dicendum est quod & quando homo decedit sine masculis: vt probāt testes pro parte fiscali examinati videlicet Antonius de la g castellanus fabricarum Joannes ponceti super.xix.arti. Petrus lamentū super.iiij.arti. Joānes seignoreti super.xv.et.xix.articu. Joannes rasonis super.xviij. arti. Joannes perneti super.iiij.ar.& super alijs articulis incipientibus. Non precedunt &c. videlicet super.xvj.arti. Joannes columbeti super.ij.iij.&.xix.arti. petrus michaelis super.xviij.arti. Joannes godini super.iij.benedictus de rippis super.iiij.&.vj.arti.incipien. Nō precedunt. Franciscus physicati super.iij. et.xix.arti.incipientiū preposita &c. Guillelmus bosonis al's de molario super ij.&.iij.dictorū prepositorū primo loco traditorū: qui deponūt ita dici audiuisse ab eorum parentibus & alijs suis predecessoribus & ita teneri & reputari sciuisse: quorum depositiones q2 de re antiqua agitur probant: & eorū rationes sunt sufficiētes: vt probatur in iuribus & auctoritatibus doctorū supra proxime in sexto quesito declaratorū vbi sufficiat remissio. Etiā quia aliqui ex dictis testibus deponūt de vera scientia: quia ita videant vti & reputari quod filie nō excludunt manū mortuā voce & fama etiam laborantibus.

¶ Ad octauum quesitum si pars rea aliquid proposuerit & probauerit qđ elidere habeat intentionē partis fiscalis. ad qđ dicēdū est qđ nihil proposuit qđ elidere habeat intētionē partis fiscalis. Non primo deducta ex aduersa in primo vsq3 ad.ix.artic.partis aduerse incip. supplicata &c. in quibus deducitur dispositio testamentaria nobilis Guillelmi lyatardi patris Joannis vltimi defuncti: quia manus mortua excludit dispositionē testantis. Secundo quia in hac causa non agitur de successione dicti Guillelmi: sed de successione Joānis eius filij vltimo sine liberis masculis defuncti in quem locū habet manus mortua quia dicti eius predecessores non quittauerūt dictā manū mortuā eorū hoibus: sed ea vsi sunt vt.s.in.iij.iiij.&.v.quesitis declaratur.

¶ Item etiam non excludit dictam manum mortuam si dictus Joānes vltimo defunctus decesserit relicta filia: quia filie non excludunt fiscū: vt supra in precedentibus quesitis declaratur.

¶ Item etiam quia filie et ab eis descendentes non succedunt in feudalibus: sed bene reuertuntur ad dominum feudi: vt in.c.j. circa princip. de gradibus succeden. in feu. et qui feudum dare possunt. §. hoc autem notandum est: & plene recitat Hostien. in summa in tit. de feu. §. in quibus casibus. Et si appareat de aliqua consuetudine contraria vt pretendit pars aduersa fiscus in ea non comprehenderetur per Joan. fab. institu. de iure naturali. Item si fuerit vsus dicta pretensa consuetudine: hoc fuit in casibus in quibus non habuit locum manus mortua. vt in hominibus non existentibus conditionis manus mortue. Cuius contrarium est hic. Item etiam non obstat quod asserit pars aduersa videlicet quod dominus Guillelmus lyatardi canonicus & dominus Lancellotus lyatardi substituti in dictis bonis de quibus de quibus agitur tenuerunt dicta bona.xiiij.annis. quia si ita esset tenuerunt sine titu. quia nulla eis prius facta restitutione pretensi fideicommissi. iuxta.l. facta in princi. ff. ad trebel. et cum ipsi lyatardi se intruserint in possessione dictorum bonorū de quibus agitur perdiderant ius si quod eisdem competebat. argu. eorū que dicit in simili Inn. in.c. cum nostris. extra de conces. preben. & in eis deficiat titulus videnē fuisse in mala fide. Et ideo ad prescribendū ꝯtra fiscū nō sufficiūt.xiiij. annis: imo.xxx. anni requirerentur vt dicit Bar. in.l. in omnibus. in fi. ff. de diuersis & temporalibus prescriptionibus maxime quia illa ex aduerso pretēsa possessio non debet nocere dño nostro regi Dalphino qui dicto tpe & per ante fuerit absens a p̄senti patria Dalphinali vt est no. ignorauit dictā manū mortuā

locū habuisse donec tpe impetrationis rescripti ꝑ ipsum dnm nrm regē cōcessit.
5 ¶ † Ad nonum quesitum certū est ꝙ dns noster rex dalphi. potuit iuridice di-
cta rescripta concedere: qz princeps pōt iuri positiuo derogare vt dicit tex. in. c.
proposuit. extra de cōces. preb. ⁊ not. Inno. in. c. pastoralis. de offi. delega. imo
plus facere pōt princeps qz per suū rescriptū potest tollere filio quartā debitā
iure nature. ita dicit Io. fab. post Dy. inst. de iure personarū. §. sz naturalis iu
ra. circa fi. Idō non procedunt ex aduerso opposita cōtra dicta rescripta. Et hoc
de nono ⁊ vltimo quesito.

¶ Consilium. ccxlv.

Mistralis et abercassiū concordauerūt ⁊ transegerūt de quibusdā
corū questionib⁹ ad octo mille flore. in qua trāsactione inter ce-
tera ipe abercassiū cōuenit soluere primo tria milia florenoꝝ: ⁊ su
per hoc dare fideiussores ꝓut factū fuit: ⁊ residuū fuit positū ad
terminos ⁊ solutiōes: ⁊ fuit actū ꝙ si dict⁹ abercassiū deficiat in so
lutionib⁹ dicti residui ꝙ in quolibet termino quo deficiet solu-
tio laxetur marcha que tunc iam erat declarata cōtra auinionēses: mō fideiussor
qui interuenit pro solutione dictorū triū miliū florenorum est paratus illa sol-
uere dūmodo dictus mistralis creditor cedat eidē fideiussori actiōes suas ꝯ di-
ctū abercassiū: ⁊ sup hoc aliq̄ dixerūt ꝙ dict⁹ mistralis creditor nō tenet actio-
nes suas dicto fideiussori soluēti cedere cū ꝓ residuo dicti debiti octo mille flo
renorū ipe mistralis habeat suas actiōes personales ⁊ hypothecarias que di
ctum debitorem principalem ⁊ si cederet actiones suas dicto fideiussori pre-
iudicaret creditori in dicto residuo cum fideiussor non soluat totum dictum
debitum octo milium florenorū ⁊ pro hac parte allegatur. l. creditori in fi. ibi.
omne debitum exoluatur. C. de fideiussoribus. ista materia est de apicibus iu-
1 ris vt dicit azo in sum. C. de fideiussori. ¶ † Et credo qḋ ratio decidendi in. d. l.
creditori fuit quia cedendo indistincte actiones suas fideiussori: frustraretur
creditor residuo debiti sui: ideo ibi disponitur quod non fiat cessio fideiussori
nisi totum debituz creditori soluatur: sed in casu preposito posset dici contra-
rium quia hoc casu subuenitur creditori pro dicto residuo debiti per laxatio-
nem marche: ideo casus noster est diuersus. a casu dicte legis imo plus dici
posset quod dictus creditor prouidendo sibi super laxatione marche pro solu-
tione residui videtur discessum fuisse a dispositione iuris quia prouisio homi
nis vt plurimum tollit prouisionem legis. ¶ Preterea quid incommodi affer-
tur dicto mistrali creditori si cedat suas actiones dicto fideiussori volenti sol-
uere tria milia florenoruz non video: maxime si in dicta cessione dicatur quod
fiat cessio respectu tantummodo dictorum trium miliuz florenorum: quia pro
residuo dicti debiti etiam si non diceretur remanerent hypothece salue di-
cto mistrali creditori per ea que leg. et not. in. l. iubemus. C. ad velleyanum.
⁊ ponit Io. ferrarū in titu. forma libelli in hypo. sup verbis exceptionem excus
sionis circa fi. ibi: in contrarium dico ⁊c. facit pro hac. l. si de certa. C. de trāsac.
¶ Alia etiam consideratione quia si debitor deficiat in solutionibus dicti resi-
dui laxata est marcha contra ciues auinionis de consensu ipsorum ciuium: vt
legitur in transactione super hoc facta inter dictas partes: ⁊ hoc alio modo
subuenitur dicto creditori.

¶ Nec potest ipse debitor cedere bonis obstante iuramento. Nec posset obti-
nere dispensationem iuramenti nisi creditore vocato ⁊ qui creditor vocatus se
opponat dispensationi: quo medio tēpore dispēsationis iuramenti curret mar
cha predicta. ¶ Preterea etiam si debitor cederet bonis adhuc nō esset sublata

marcha:q: cives predicti se ad hoc astrinxerant: z voluerũt qđ dicta marcha locum habeat si debitor deficeret in solutiõe dicti residui super quo videantur verba dicte trãsactionis.

¶ Summarium.

1 Donatio causa mortis que dicatur.
2 Bona paterna differunt ab uxoreis z fraternis.
3 Spurius non succedit in bonis paternis.

¶ Consilium.cclvj.

Dico quod donatio facta per Stephanetã uxorem Petri grossi spurio dicti Petri eius viri de medietate bonorum suorum ipsius stephanete valuit z valet de iure: quia licet dictus pater naturalis eidem suo spurio donare nõ potuisset: dicta tñ Stephaneta que eidẽ spurio dicitur extranea [a] donare potuit quia a donãdo spurio non prohibent extranei. vt per gl. z doc. in aut. quibus modis naturales effi. sui §. vlti. ¶ Nec potest dici quod dicta Stephaneta aliquid dederit dicto spurio de bonis dicti eius quondã mariti. Sed tãtũmodo donauit de suis bonis propriis donando sibi medietatem bonorum suorum. q: dictus eius maritus. xl. anni sunt lapsi in contractu eorum matrimonij oĩa eius bona donauerat dicte eius stephane: eius uxori: que donatio in ɔtractu matrimonij facta valuit et ex ea fuit dicte Stephane ius q̃sitũ in dictis bonis sibi donatis iuxta ea q̃ leg. z no. l. c. si. extra de donatio. inter virũ z uxo. z in. l. j. iuncta auť. ibi posita. C. de pac. conuentis.

a ¶ Extranea. dõatio facta per extraneũ spurio vz: del q ẽt vide. s. cõ si. xvij. z l decis. plamẽ. q. ccccccxxxij.

3 ¶ † Nec põt dici dicta donatio fuisse cã mortis lz ibi mẽtio de morte dum si dicta Stephaneta uxor superuiuat dicto ei[9] viro q: ipse marit[9] dictã donationẽ ꝑmisit z iurauit habere ꝑpetuo gratã z nunq̃ contra eã facere dicere vel venire ideo non fuit reuocabilis exp: esse nec tacite eã instituẽdo eius heredem in suo vltimo testamento. iuxta. l. vbi ita donatur. ff. de dona. causa mortis. Ex quo dñiũ fuit trãslatũ l dictã Stephanetã etiã per retentionẽ vsufructus iuxta. l. quisq̃s. C. de dona. non põt dici qđ dicta stephana aliquid donauerit dicto spurio đ bonis dicti sui viri: sed tantummodo de bonis suis ipsius stephanẽ propriis: ideo vz donatio de medietate bonorũ suorum dicto spurio: quia licet dicta bona tempore contractus dicti matrimonij z donationis facte per dictum petrum grossi essent bona paterna expost effecta fuerunt dicte stephane eius uxori et mutuauerunt cõditionem z naturam bonoꝝ paternoꝝ. Sicut in simili videmus qđ bona paterna efficiuntur fraterna p mortem patris: ita qđ si filius quittauerit bona paterna tñ succedit fratri in illis bonis: quia nõ sunt amplius paterna: sed fraterna vt per Bar. in. l. ij. §. illud. ff. de heredi. vel acti. vendi.

¶ Dico ergo qđ dicta donatio facta per dictã uxorem dicto spurio valet quo ad bona que ad dictam uxorem a principio peruenerant ex dicta donatione in ɔtractu matrimonij sibi facta

2 q: † alia sunt bona pñia alia uxorea alia fraterna: z sic de sing[9] per ea que dicit Bar. in dicto §. illud. z pro hoc facit. l. si titius.

ex parte.ff.de leg.iij. Non autē valet quo ad alia bona que ad dictã vxorē peruenerūt ex institutione heredis sibi facta per patrem naturalē dicti spurij qꝛ
5 illa videtur facta in fraudē legis.† Cum ex quacūꝗ causa bona patris naturalis non possunt ad spurium peruenire vt in § pen.in aut.quibus mod.nat.effi.sui.ꝛ not.Bar.in.l.si gener.ff.de his quibꝰ vt indignis. Qꝛ imo iure ciuili denegãtur eis alimenta.vt in aut.ex cõplexu.C.de incestis nuptijs. Licet iure canonico aliter disponatur propter equitatē naturalē:vt in.c.cum haberet.extra de eo qui duxit in ma.quã pol.per adulteriū.per glo. ꝛ doc.hoc etiam sentit Bar.in.d.aut. ex complexu vbi dicit parētes filijs spurijs posse legare ratione alimentorū ꝛ in hoc statur hodie iuri canonico vt dicit Pan. in.d.c.cum haberet.¶ Sed que sunt illa bona que peruenerunt ad dictã vxorem ex testamēto dicti eiꝰ viri patris naturalis dicti spurij dico ꝙ sunt de illis bonis que ipse pater naturalis acquisiuit post contractū matrimonij nondonauit vxori bona futura licet indistincte donauerit medietatē bonorum suorū:qꝛ per illa nõ veniunt bona futura si que postea acquisiuerat per ea que no. glos.in.l.fi.C.que res pigno.obli.possit.ꝛ per Bar.in.l.si ita.ff.de auro ꝛ argen.lega.ꝛ in.l.stipulatio hoc modo concepta.ff.de verbo.obliga.

¶ Finiunt singularia ꝛ quotidie in practica cõtingentia cõsilia prestantissimi viri Domini Guidonis pape.ll.quondã Doctoris celeberrimi ꝛ senatꝰ Dalphinalis Consiliarij clarissimi Additionibꝰ non paucis:et Summarijs ipsis Consilijs nuperrime prefixis illustrata:que ad amussim castigata ꝛ Lugduni excusa fuere in officina calcographica honesti viri Joãnis Crespin al's du carre anno a virgineo partu millesimo quingētesimo.xxiij. mēsis februarij die.xi.

¶ Regestum huius operis.

Aa Bb Cc.a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z.
A B C D E F G H I K L M N O.Oēs sunt
quaterniones.

precesserit aliqua obligatio nulla actio competit dicto de plastro: qr obligatio est mater actionis. et obligatione non subsistente: nullum ius agendi competit ipsi de plastro actori. vt plene per Cy. in l. edita. C. de edē. et in l. exhibitionis vbi etiā per Cy. C. ad exhiben.
a ¶ Secundo qr actio ad exhibendū nō competit nisi prius constet rē exhiberi petitā esse penes reū a quo exhiberi petitur: et illa actio ad exhibendū est preparatoria actionis proponende: q actio proponēda nulla cōpetit dicto de plastro saltim nullam cām nullāq actionē sibi cōpetere declarauit i aliq pte processus actoris prime instantie: ideo dñs officialis a quo male et indebite ordinauit qd dictus dñs guido dictas lrās exhiberet cum nō cōstet dictas literas esse penes dictū dñm guidonē. nec ipse actor declarauerit qua de causa exhiberi petijt: vt plene per Cy. et doct. in d. l. exhibitionis. C. ad exhibendū Maxime: quia dictus dñs guido in sua cōparitiōe in scda instātia tradita incipiente. in hac causa appella. etc. paratū se obtulit: et adhuc offert iurare nullas literas ex aduerso exhiberi petitas penes se nunq habuisse: ideo male et temerarie ordinauit dict⁹ offi. a quo. ¶ Tertio qr etiā dictus officialis a quo grauauit dictum dñm guidonem in eo: qr licet ipse dñs guido petierit in prima dieta copiā petitionis dicti de plastro cū termino ad deliberādū: ipē tñ officialis a quo noluit cōcedere cōtra iuris formā: qr libell⁹ erat offerēdus siue summaria petitio et copia pti ree cōcedenda anteq ad vlteriora fuisset procedendū. iuxta ea q le. et no. per cy. et doct. in auth. offeratur. C. de litis cōtesta. ¶ Ad tertiū et quartū qsita dicendum est processum prime et instantie et sententiā inde secutaz vitio nullitatis subiacere. ¶ Primo qr in dicta sentētia siue ordinatione a qua subiungunt verba cōditionalia. vcȝ si quas habeat. etc. q sentētia propterea vitio nullitatis subiacet: qr interea obscura et dubia cū nō cōstet pacta dictas literas excōmunicatorias ex aduerso exhiberi petitas esse aut fuisse penes dictū dñz guidonē. iuxta §. curare. iūi. de act. cū si. ¶ Scdo qr illa ordinatio a qua est appellatum facta fuit in tertia dieta et sic precipitanter non habita copia petitionis dicti actoris licet petita: et q precipitatio reddit ipsam sententiā nullam. l. ij. C. de sen. ex peri. reci. ibi: subitas etc. ¶ Tertio qr ipē officialis a quo processit ad dictā sententiaȝ lite non contestata: ideo nulliter peregit. iuxta. c. j. de lit. contesta. in antiquis.
¶ Quarto quia dicta ordinatio a qua est appellatum fuit causata ex falsa causa [a] ibi dū dicitur: et qr de beneficio absolutionis agitur etc. qr per totū processum prime instantie nō apparet qd dictus de plastro actor petierit dictas literas excōmunicatorias exhiberi: vt obtineret beneficium absolutionis. Ideo dicta ordinatio fctā ex dicta falsa causa ibi expressa reddit ipsaȝ ordinationē nullam: sicut decretum iudicis ex falsa causa interpositam reddit decretum nullū ipso iure. l. j §. hec verba. ff. ne vis fiat ei qui. et no. bal super rubrica qui admitti: ad bonorum possessionē possunt. ¶ Ad quintum quesitum si ordinatio facta post appellationē die. ix. decēbris per modum attentati in preiudiciuȝ dicte appellationis reuocari debeat. Ad qd di-

a ¶ Ex falsa causa. de falsa causa vide. s. cōsl. lxj. et in fin. meis. f. xliij. in §. qñ falsa causa. et bar. ff. de ac q here. in l. si is ad quē.

cendum est q̄d sic per.c. non solum.de appel.li.vj.q: dicta ordinatio in qua of-ficialis a quo dictas literas si que essent reuocauit habet vim diffinitiue per ea que dicit Bar.in.l.quod iussit.ff.de re iudi.ideo seruari debent que sunt sta-tuta fieri in diffinitiua.vt in.d.c.non solū.de app.lib.vj.Et que attentata pro-pterea dictus dominus guido petijt per vos reuocari in dicta sua cōparitione in hac secunda instantia tradita incipiente.in hac causa appellationis ⁊c.

¶Consilium.ccxliij.

CIrca ꝓcessum cause appellationis Joānis de plastro temere ap-pellātis ex vna parte:⁊ Joānis riuallij appellati ex altera.i quo pendet ad diffiniendū per vos nobilem ⁊ egregium virum dn̄m iudicē appellationum.Attendatis si placet: quia dictus de pla-stro fouet malā causam tam respectu negocij principalis q̄ de-sertionis sue appellationis.¶Primo respectu negocij principalis: quia dictus de plastro fecit pignorari dictum riuallij ⁊ quandam suam vineā inquantari ⁊ se mitti in possessionem dicte vinee pro vndecim florenis vt pa-tet in processu.fo.xxxiiij.Et tamē ipse de plastro non obtinuerat in contuma-cia pretensam dicti riuallij literas precisas nisi de sex florenis ⁊ vno grosso ex vna parte:que sunt inserte in processu.fo.xxx.verso.Alievero de.xl.grossis sunt inserte folio.xxxj.verso. Alie vero de tribus flor.cum dimidio sunt inserte. fo-lio.xxxij.verso. et folio.xxxiij. que summe non ascendunt nisi ad.x.floren̄.cum dimidio:ideo ex hoc primo capite male processerunt dicti inquantus ⁊ bene re-uocati fuerunt.Nec iustificatur dicta summa.xj.floren̄.pro quibus dicta bona fuerunt inq̄stata per quandā membranā in secunda instantia ꝓductā per di-ctum de plastro de summa.xj.floren̄.⁊ vnius grossij insertam fo.ccxxiiij.q: in il-lis.xj.floren̄.⁊ vno grosso sunt inclusi quinq̄ floren̄ de quib⁹ fit mentio in con-fessione inserta in processu.fo.xxviij.verso.pro quibus.v.floren̄. fuerūt cōcesse dicto de plastro precise inserte.fo.xxx.verso.⁊ ex his propterea nō iustificantur dicti inq̄stus.¶Itē etiā dicti inq̄stus nō iustificātur ꝑtextu precisarū cōcessarū dicto de plastro de dictis tribus floren̄.cum dimidio inserte.fol.xxxij.verso.q: nō iustificant̄ dicti tres floren̄.cū dimidio:cū pretendantur deberi in diminu-tionē maioris summe.vij.floren̄.de quo debito.vij.floren̄.nō cōstat p processum: ¶Itē etiam litere precise.xlj.grossorum nō iustificant dictos inq̄stus:quia nō sunt probatorie cum in eis deficiat dies: quia pretenduntur concesse vt patet fo.xxxij.verso.Item etiam dicte litere precise de summa quinq̄ flore.non iusti-ficant dictos inq̄stus cū non fuerint concesse die assignationis:sed alia vt pa-tet.fol.xxxiij.verso.quia dictus riuallij pretendebatur fuisse citatus ad diem. xxviij.maij.vt patet.fo.xxxij.verso.⁊ tamen fuerunt concesse dicte precise die. xxix.dicti mensis:ideo dictus dominus iudex a quo bene processit reuocando dictos inq̄stus cum literis missiō.in possessionem vinee inq̄state. Etiam q: in nihilo tenebatur dictus riuallij dicto de plastro:quia ipse riuallij sibi solue-rat.xiij.floren̄.cum dimidio:⁊ sic plus q̄ ascendat summa pro qua dicta vinea fuerat de pignore capta prout cōfessus fuit dictus de plastro i prima instātia. fo.xlvi.verso.¶Nec releuant dictum de plastro testes pro parte sua examina-ti in hac secunda instantia ⁊ inserti fo.cxcix.causis declaratis per dictū riual-lij in sua comparitione inserta fo.ccxvij.que comparitio si placeat videatur:q: rationes ibi deductas hic omitto recitare causa breuitatis.Nō etiam releuāt dictum de plastro diu membrane per eum producte inserte.fol.ccxxiij.causis declaratis in quadam cedula dicti riuallij inserta in processu. fol.ccxxx.quam cedulam si placet videatis:quam hic omitto recitare causa breuitatis.

¶Attendatis etiam si placet egregie dn̄e iudex q̄d lapsi sunt.xiiij. anni quod

hec causa appellationis coram vobis fuit ventilata: ꝛ sic lapsu primi ꝛ secūd
fatalium ipsa appellatio fuit deserta ꝛ remanet prima sentētia a qua rata ꝛ firma
tex. est ad literā in aut. ei qui appellat. C. de tēp. appel. ij. q. vj. si quis appellat.
Et que fatalia dñs noster rex dalphinus inter quedam sua statuta in hac pa-
tria facta, voluit ꝛ statuit dicta fatalia obseruari alias appellatiōes desertas p-
nunciari. que statuta sunt inserta in hoc processu secūde instantie. fo. clxxviij.
Etiā per rescriptū regiū insertū. fo. clxxxiij. Ideo debetis sup dicta desertione
appellationis pronunciare: ꝛ illa via presentē causam terminare ꝛ diffinire in
obseruantiā iuris scripti ꝛ statutorū dalphinalium: q2 amplius nō estis iudex
cōpetens nisi in pnunciando appellationē desertā: ꝛ dictū de plastro in expē-
sis cause cōdēnando: vt pene in iure declaraui i quadā cedula dicti riuallij in
pcessu inserta. fo. ccxxx. in fine dicte cōparitionis: ad quā si placet attendatis.

¶Summarium.

1 ¶Consuetudo probabilis est seruanda.
2 Consuetudo qualiter probetur.
3 Probatio presumptiua sufficit in his que sunt difficilis probationis.
4 Manus mortua dispositionem testantis excludit.
5 Princeps potest iuri positiuo derogare.

¶Consilium. ccxliiij.

Pro decisione presentis processus vertētis corā vobis magnifico
dalphinali plamento inter partē fiscalē dalphinalē p iure ꝛ in-
teresse dalphinalib' ex vna parte. Et quosdā viros ecclesiasticos
ius habere pretendētes in bonis ꝛ hereditate nobilis Joannis
lyatardi nuper ab intestato sine liberis masculis defuncti ex pte
altera videnł quesita subscripta in iure examinanda. pro decla-
ratione iuris intentionis dicte partis fiscalis. ¶Primo si valeat consuetudo
man' mortue qđ dñs hōie suo defuncto sine liberis masculis bōa sua accipiat
ꝛ sit seruanda talis consuetudo. ¶Scđo si cōstet illā cōsuetudinē manus mor-
tue esse in hac patria dalphinali. ¶Tertio si iaquemetus cluselli in secundo
articulorum partis fiscalis incip. proposita ꝛc. nolatus in quem dicitur fuisse
vsus manu mortua pbetur fuisse homo dicti quondā nobilis Joānis lyatar-
di aui et nobilis guillelmi patris dicti nobilis Joannis lyatardi vltimo de-
functi. ¶Quarto si per testes probetur quod predecessores dicti Joannis
lyatardi vltimo defuncti: maxime Joānis lyatardi auus dicti Joānis lyatar-
di vltimo defuncti vsus fuerit manu mortua in psona ꝛ bonis dicti Jaqueme
ti cluselli ꝛ aliorū suorū hoīm aut alterius ipsorum. ¶Quinto ꝛ si non probet
qđ dicti lyatardi vsi fuissent manu mortua in dictū Jaquemetū clusselli eorum
hominē: an nihilominus dñs noster dalphin' vti debeat dicta manu mortua
in ipsum Joānē lyatardi vltimo defunctū cū Joānes auus nec sitr Joānes vl
timo defunctus tpibus eorū vite dictā manū mortuā nō quittauerit ꝛ remise-
rit eorū hoībus. vt videnł sonare libertates generales dalphiñ. in. l. capitulo
dictarū libertatū. ¶Sexto quia non constat qđ dictus quondā Joānes vltimo
defunctus vsus fuerit dicta manu mortua si possit in eum ꝛ eius bona vti per
dominum nostrum regem dalphinum manu mortua. ¶Septimo si per pro-
cessum constat quod manus mortua locū habeat quando homo decedit sine li
beris masculis superstite filia. ¶Octauo si dictus dominus guillelmus ad-
uersarius canonicus ecclesie vieñ. aliqua proposuerit ꝛ probauerit in causa
que possint elidere intentionem dicte partis fiscalis.
¶Nono si dominus noster dalphinus potuerit iuridice concordare rescripta
1 in processu producta. ¶†Ad primum questitum respondetur quod valet dicta
consuetudo ꝛ est seruanda: vt̄ dicit frater Joannes in summa confessorū in ti-

tulo. de succes. ab intest. in. cxxj. q. insequendo opinionem Host. in summa in ti tu. de natis ex libe. ven. in versi. fi. qui similiter ibi tenet dictam talem cõsuetudinem valere ꝛ esse servandam per rationes ibi per eũ tactas. idem tꝫ Cyn. post Ja. de are. in aut. sed epalis dignitas. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ idem Cy. qui etiam loquitur de manu mortua in. l. volũtarie. C. de excu. tut. in. q. fi. idem Innoc. in c. accedentibus. extra de privil. ꝛ Spe. in ti. de feu. in. §. sed nunquid hõ mens. idem etiã tenet Jo. fab. insti. quib⁹ mo. ius patrie potestatis solvitur. in princ. vbi videtur velle ibi Jo. fab. ꝙ si homo decedat relicto filio presbytero ꝙ ille filius presbyter excludit dñm a manu mortua: cũ presbyter nõ eximatur a paterna potestate: ꝙ secus esset in epo vt ibi plene per Jo. fa. ꝛ per Cyn. etiam in dicta aut. sed epalis dignitas. sed dictus Joannes lyatardi vltimo defunctus de cuius successione agitur nõ habuit aliquos liberos masculos tpe sue mortis presbyteros nec alios: igitur non excluditur dñs noster dalphinus a dicta manu mortua. Et si dicatur ꝙ guillelmus lyatardi pater dicti Joannis vltimo defuncti habuit guillelmũ lyatardi eius filium adversarium in hac causa. Ad hoc rñdetur ꝙ non agitur in hac causa de dicta manu mortua respectu dicti guillelmi quondam patris dicti Joannis vltimo defuncti: sed solum respectu dicti Joannis vltimo sine liberis masculis defuncti. Et hoc de primo quesito.

b ¶ † Ad scdm quesitum si constet dictam cõsuetudinẽ manus mortue esse in hac patria dalphinali. ad hoc dicendũ est ꝙ sic tenore quinquagesimi capituli libertatũ gñalium presentis patrie cui⁹ tenor de verbo. ad verbũ hic infra inseritur in quo dñs Humbertus tũc dalphinus vien. inter ceteras libertates suis subditis cõcessas de anno dñi. M. ccclix. ꝛ die. xiiij. mensis martij remisit baronibus bannaretis ꝛ ceteris nobilib⁹ presentis patrie dictam manũ mortuam sub ea modificatione sive cõditione ꝙ similiter nobiles patrie suis hominib⁹ remitterent alꝛs ꝙ nõ remittentes nõ gauderent dicta cõcessione vt in dicto. l. cap. dictarũ libertatũ latius describitur ꝙ libertates gñales in hac patria servãtur pro lege ꝛ ad requisitionẽ presentis patrie dñs nr rex modernus cõfirmavit ꝛ sitr ei⁹ pdecessores ꝛ quã libertatẽ pars adversa etiam allegat in xij. articulorum suorum incip. supplicata pretẽdendo per dictã libertatẽ dicti dñi hũberti dalphini dictas manus mortuas remisisse: ꝙ tñ non fecit ita indistincte nisi cũ illa cõditione ꝙ homines sui etiã eis remittant eorum hoibus. Et per quã libertatẽ cõtinẽtem remissionẽ dicte manus mortue cũ illa cõditione constat dictam cõsuetudinem esse in hac patria dalph. q: privatio psupponit habitũ. l. decem. cũ multis si. ff. de ver. ob. Cui⁹ libertatis tenor sequitur de vbo ad vbũ.

¶ Item ipse dñs dalphinus p se ꝛ successores suos remisit quittavit ꝛ totaliter reliquit vbicũq terrarũ ꝛ locorum dalphinatus ꝛ terrarũ suarũ perpetuo oẽm manum mortuã ꝛ oẽ ius actionẽ ꝛ requisitionẽ ꝙ ꝛ ꝙ sibi cõpetebant aut cõpetere poterũt in barones bãnaretos nobiles valvasores ꝛ alios quoslibet subditos dalphi. ꝛ terrarũ suarũ quarũcũq seu in eorum bonis ꝛ hereditatib⁹ quibuscunq vbicunq sint occasione manus mortue volens ꝛ ordinãs ꝙ eodẽ modo barones bannareti nobiles valvasores: ꝛ alij subditi dalphinatus ꝛ aliarũ terrarum suarum quittent ꝛ remittant ac remittere debeãt ꝛ teneantur perpetuo hoibus ꝛ subditis eorũdem manũ mortuã quancũq. Et omne ius sibi competens ꝛ cõpetiturũ occasione manus mortue adversus eorum hoies seu subditos seu bona eorum alias nisi predictã quittationem ꝛ remissionẽ facerent aut si vlterius dicta manu mortua vterẽtur illi sic vtentes ꝛ nolentes quittare dictã manum mortuam nequaq gaudeãt nec gaudere possint psenti privilegio remissionum manus mortue: sed ab eo totaliter sint exempti. Si ꝛ quandocunq casus forsan contingeret in eosdem aut successores eorum.

¶ Ad tertiũ quesitũ si dictus iaquemetus clasellt probetur tenore psentis pro:

cessus fuisse homo talliabilis Joannis lyatardi aut dicti Joannis vltimo defuncti. Ad qd dicendum est qd sic per ea que deponūt Jacobus clusselli Joānes perneti et Joannes colūbeti testes pro parte fiscali examinati: quorum depositiones corroborantur per depositionem petri michaelis pro parte fiscali etiam examinati. Item etiam qd dictus iaquemetus clusselli fuisset homo dictorum lyatardorum corroboratur probatio per deducta in. xvij. dictorum articulorū partis aduerse dum dicit qd adhuc sunt in villagio de leyssino de eisdē clusellis quatuor vel quinque domus innuendo qd dictus iaquemetus cluselli erat de illis clusellis qui de presenti supersunt: et qui cluselli omnes sunt hoies talliabiles dictorum lyatardorum vt deponit dictus iacobus clusselli qui est de illa progenie seu agnatione vt declarat in sua depositione cui propterea potius est credendum.

¶ Ad quartū quesitū si cōstat per processum qd predecessores Jo. lyatardi vltimo defuncti maxime Joannes lyatardi auus et guillelmus lyatardi pater dicti Joānis vltimo defuncti vsi fuerint dicta manu mortua in persona et bonis iaquemeti clusselli vel aliorum suorum hominū. Ad qd dicendum est qd sic vt deponunt testes partis fiscalis videlicet Joannes ponceti super. ix. et. xv. articulorū incipien. proposita etc. Idem benedicta de ruppis super. ix. et. xviij. dictorum articulorum. Idem Jacobus clusselli super. vj. vij. ix. xv. et. xviij. dictorum articulorum. Idem Joannes guier. al's magnini. super. iij. iiij. v. vj. vij. et. xv. dictorū articulorum. Idem etiam deponit Joannes perneti sup. iij. v. ix. x. xv. xvj. et. xviij. dictorum articulorum. Idem etiam deponit petrus Laurentij super. iij. articulo. v. vj. et. vij. articulorum. viij. ix. x. xv. Idem Joannes seignioreti super. ij. et. iij. arti. Idē Joannes rasonis. Idem deponit Joannes colūbeti super. v. xvj. articu. Idē petrus michaelis super. iij. articu. Idem Franciscus phisicati super. xvj. articulorum incipieñ. proposita etc. qui testes deponūt voce et fama publice referētibus: et ex auditu dici ab eorum patre et predecessoribus antiquis: et aliqui ipsorū illud viderūt qd dicti quondā lyatardi auus et pater dicti Joannis vltimo defuncti vsi fuerunt dicta manu mortua in hoies suos et eorum bona: que probatiōes sunt valide et necessario cōcludeñ. quia de factis antiquis statur relationi deponētiū: ita dicit audiuisse ab eorum patre et matre et pdecessoribus eorum: quia talia facta antiqua que nō possunt directe probari multū operatur fama: vt dicit Inno. in. c. veniētes. de ver. sig. et in. c. causam. de iura. calum. facit. l. si mater. C. ne de stat. defunc. † quia ratione difficilis probationis pbatio sufficit psumptiua. vt not. in. l. qui ex libertis. in prin. ff. de vulga. et facit qd no. per Cy. in. l. j. in fi. col. C. de sen. que sine certa quanti. profer. ideo alibi dicit Bal. qd in instrumentis antiquis non expedit probare qd notarius fuisset notarius: quia ex illo facto antiqua oritur presumptio pro ipso facto vt ponit Innoc. in. d. c. venientes. Dicit etiam Bal. qd in materia testium vt in casu de quo agitur sufficit in factis antiquis qd testis reddat rationem sue cause siue dicti ex qua presumitur sensus corporeus. Ita etiam tenet Barto. in. l. j. ff. si certum peta. in sua repetitione. et Bal. in auten. quas actiones. C. de sacrosan. eccle. Alibi etiam dicitur qd facta antiqua probantur per communem antiquorum relationem: et per libros antiquos et hystorias antiquas. Ita dicit Joan. fab. C. de sum. tri. et fide catho.

¶ † Ad quintum quesitū respondetur qd licet ipse Joannes vltimo defunctus non reperiatur vsus fuisse manu mortua in homines suos: attamen cōstat per processum qd Joannes eius auus ea vsus est in homines suos vt latius declaratur supra in quarto quesito.

¶ Ideo cum ipse Joannes eius auus illa manu mortua vsus fuerit vti eadem manu mortua dominus noster rex dalphiñ. contra ipsum Joannem eius successorem vltimo defunctum vt sonant verba dicte libertatis generalis presen-

tis patrie in.d.c.quinquagesimo.ibi in eos aut successores eorum ₰c.que libertates in hac patria dalphi.pro lege servantur.Et dicta pars adversa etiam de ipsa libertate se iuvare videtur in.xij.suorum articu. incipien. supplicata. Licet faciat contra ipsam partem adversam vt inferius late declaratur.Tuz etiā secundum dictam libertatem ad hoc vt dominus liberetur a manu mortua respectu fisci duo requiruntur.primo quod dominus cessaverit ab vsu dicte manus mortue in homines suos.Secundo qđ ipse quittaverit et remiserit hominibus suis talem manum mortuā:vt sonant verba dicte libertatis.ibi:volens et ordinans qđ eodem modo barones.₰c.Et ideo posito qđ dictus Joannes vltimo defunctus non fuisset vsus dicta manu mortua in homines suos.Non tamen constat qđ Joannes vltimo defunctus aut dicti eius predecessores dictā manum mortuam dictis suis hominibus quittaverit et remiserit iuxta formā dicte libertatis. ¶ Nec obstant verba dicte libertatis.ibi. Aut si vlterius. ₰c. Per que verba prima fronte videretur qđ alterum sufficeret videlicet non vti manu mortua.Sed contrarium est veritas quod imo ambo requiruntur videlicet non vti:et quittare et remittere manum mortuam hominibus suis. Per alia verba sequentia. ibi : illi sic vtentes et nolentes quittare dictam manum mortuam nequaꝗ̄ gaudeant ₰c.quia illa verba geminata plus de aliquo operari debent ad declarationem intentionis domini dalphini concedentis vi voluerit ambo requiri videlicet non vti et quittare et remittere argu.eorum que leguntur et notantur in.l.balista.super verbo fructus.ff.ad trebel. Et alibi dicitur qđ ex pluribus verbis prolatis nullum frustra vt sine operatione remanere debet. gl.notabi.in.l.locationis.ff.locati.pro hoc.l.si quando.ff. de lega. ij.cum simi.Et cum non appareat dictum Joannem vltimo defunctum et dictos eius predecessores dictam manum mortuam dictis suis hoibus quittasse et remisisse secundum dictam libertatem:ipse Joannes.vltimo defunctus vti non debet propterea ipsa libertate:posito qđ vsus non fuisset dicta manu mortua.Cum non adimpleverit omnia in dicta libertate disposita.argu.l.fina. in fi.C.de his quibus vt indig.

¶ Ad sextum quesitum:quia non cōstat qđ dictus Joannes vltimo defunctus vsus fuerit dicta manu mortua in homines suos:si in eum seu eius bona dñs noster dalphiñ.possit nihilominus vti dicta manu mortua. Pro cuius decisione premitto quod,bona dicti Joannis lyatardi sunt feudalia vt satis fatetur pars adversa,in.xij.suorum articu.incipien.supplicata.₰c. Et cum ipse Joannes vltimo defunctus non quittaverit et remiserit dictam manum mortuā dictis suis hominibus iuxta mentem et tenorem dicte libertatis: dominus noster rex dalphinus propterea dicta manu mortua vti potest in bonis dicti Joannis lyatardi vltimo defuncti ex dispositione dictarum libertatum vt plene de hoc casu scripsi supra circa quintum quesitum.Et ibi sufficiat remissio posito etiam quod dicta bona de quibus agitur:non fuissent feudalia : quia dicta libertas indistincte loquitur de bonis subditorum non distinguēdo si sint feudalia vel non.Ideo indistincte et generaliter est intelligenda dicta libertas.l. j.§.generaliter.ff.de lega.prestan.et.l.si vero §.de viro.ff. soluto matrimo.et. l. de precio.ff.de publi.Quia si princeps voluisset distinguere de bonis feudalibus vel non feudalibus bene expressisset.argu.c.ad audientiam.extra de decimis.Sed quia non distinguit : sed generaliter loquitur de bonis subditorum debet ipsa libertas generaliter et indistincte intelligi. Non faciendo differentiam de bonis feudalibus vel non feudalibus per iura predicta.Et hoc de sexto quesito.

¶ Et Ad septimum quesitum si dicta manus mortua habeat locum stantibus

fillabus. Ad quod dicendum est quod et quando homo decedit sine masculis: vt probant testes pro parte fiscali examinati videlicet Antonius de lax castellanus fabricarum Joannes ponceti super .xix. arti. Petrus lamentij super .iij. arti. Joannes seignoreti super .xv. et .xix. articu. Joannes rasonis super .xviij. arti. Joannes perneti super .iij. ar. et super alijs articulis incipientibus. Non precedunt etc. videlicet super .xvj. arti. Joannes columbeti super .ij. iij. et .xix. arti. petrus michaelis super .xviij. arti. Joannes godini super .iij. benedictus de ripis super .iiij. et .vj. arti. incipien. Nō precedunt. Franciscus physicati super .iij. et .xix. arti. incipientiū prepofita etc. Guillelmus bosonis al's de molario super ij. et .iij. dictorum prepositorum primo loco, traditorū: qui deponūt ita dici audiuisse ab eorum parentibus et alijs suis predecessoribus et ita teneri et reputari sciuisse: quorum depositiones qz de re antiqua agitur probant: et eorū rationes sunt sufficiētes: vt probatur in iuribus et auctoritatibus doctorum supra proxime in sexto quesito declaratorū vbi sufficiat remissio. Etiā quia aliqui ex dictis testibus deponūt de vera scientia: quia ita videant vti et reputari quod filie nō excludunt manū mortuā voce et fama etiam laborantibus.

¶ Ad octauum quesitum si pars rea aliquid proposuerit et probauerit qd elidere habeat intentionē partis fiscalis. ad qd dicēdū est qd nihil proposuit qd elidere habeat intētionē partis fiscalis. Non primo deducta ex aduersa in primo vsq ad .ix. artic. partis aduerse incip. supplicata etc. in quibus deducitur dispositio testamentaria nobilis Guillelmi lyatardi patris Joannis vltimi defuncti quia manus mortua excludit dispositionē testantis. Secundo quia in hac causa non agitur de successione dicti Guillelmi: sed de successione Joānis eius filij vltimo sine liberis masculis defuncti in quem locū habet manus mortua quia dicti eius predecessores non quittauerūt dictā manū mortuā eorum hoib': sed ea vsi sunt vt .§. in .iij. iiij. et .v. quesitis declaratur.

¶ Item etiam non excludit dictam manum mortuam si dictus Joānes vltimo defunctus decesserit relicta filia: quia filie non excludunt fiscū: vt supra in precedentibus quesitis declaratur.

¶ Item etiam quia filie et ab eis descendentes non succedunt in feudalibus: sed bene reuertuntur ad dominum feudi: vt in .c. j. circa princip. de gradibus succeden. in feu. et qui feudum dare possunt .§. hoc autem notandum est: et plene recitat hostien. in summa in tit. de feu. § in quibus casibus. Et si appareat de aliqua consuetudine contraria vt pretendit pars aduersa fiscus in ea non comprehenderetur per Joan. fab. instit. de iure naturali. Item si fuerit vsus dicta pretensa consuetudine: hoc fuit in casibus in quibus non habuit locum manus mortua. vt in hominibus non existentibus conditionis manus mortue. Cuius contrarium est hic. Item etiam non obstat quod asserit pars aduersa videlicet quod dominus Guillelmus lyatardi canonicus et dominus Lancellotus lyatardi substituti in dictis bonis de quibus de quibus agitur tenuerunt dicta bona .xiiij. annis. quia si ita esset tenuerunt sine titu. quia nulla eis prius facta restitutione pretensi fideicommissi. iuxta .l. facta in princi. ff. ad trebel. et cum ipsi lyatardi se intruserint in possessione dictorum bonorū de quibus agitur perdiderant ius si quod eisdem competebat. argu. eorum que dicit in simili Inn. in .c. cum nostris. extra de concess. preben. et in eis deficiat titulus videntur fuisse in mala fide. Et ideo ad prescribendū ɔtra fiscū nō sufficiūt .xiiij. anni: imo .xxx. anni requirerentur vt dicit Bar. in .l. in omnibus. in fi. ff. de diuersis et temporalibus prescriptionibus maxime quia illa ex aduerso pretēsa possessio non debet nocere dño nostro regi Dalphino qui dicto tpe et per ante fuerit absens a p̄senti patria Dalphinali vnde est no. ignorauit dictā manū mortuā

locũ habuisse donec tp̃e impetrationis rescripti p ipsum dñm nr̃m regẽ cõcessit.
z ¶ † Ad nonum questium certũ est q dñs noster rex dalphi. potuit iuridice dicta rescripta concedere: qꝛ princeps põt iuri positiuo derogare vt dicit tex. in. c. proposuit. extra de cõces. p̃ebẽ. ⁊ not. Inno. in. c. pastoralis. de offi. delega. imo plus facere põt princeps qꝛ per suũ rescriptũ potest tollere filio quartã debitã iure nature. ita dicit Io. fab. post Dy. insti. de iure personarũ. §. sꝫ naturalia iura. circa fi. Iõ non p̃cedunt ex aduerso opposita cõtra dicta rescripta. Et hoc de nono ⁊ vltimo questito.

¶ Consilium. ccxlv.

Mistralis et abercassij concordauerũt ⁊ transegerũt de quibusdã eorũ questionib᷑ ad octo mille flore. in qua trãsactione inter cetera ip̃e abercassiũ cõuenit soluere primo tria milia florenorũ: ⁊ super hoc dare fideiussores put factũ fuit: ⁊ residuũ fuit positũ ad terminos ⁊ solutiões: ⁊ fuit actũ q si dict᷑ abercassiũ deficiat in solutionib᷑ dicti residui q in quolibet termino quo deficiet solutio laxet marcha que tunc iam erat declarata cõtra auinionẽses: mõ fideiussor qui interuenit pro solutione dictorũ triũ miliũ florenorum est paratus illa soluere dũmodo dictus mistralis creditor cedat eidẽ fideiussori actiões suas ꝯ dictũ abercassiũ: ⁊ sup hoc aliq dixerũt q dict᷑ mistralis creditor nõ tenet actiones suas dicto fideiussori soluẽti cedere cũ p residuo dicti debiti octo mille florenorũ ip̃e mistralis habeat suas actiões personales ⁊ hypothecarias que dictum debitorem principalem ⁊ si cederet actiones suas dicto fideiussori preiudicaret creditori in dicto residuo cum fideiussor non soluat totum dictum debitum octo milium florenorũ ⁊ pro hac parte allegatur. l. creditori in fi. ibi. omne debitum exoluatur. C. de fideiussoribus. ista materia est de apicibus iu-
a ris vt dicit azo in sum. C. de fideiussori. ¶ † Et credo qꝺ ratio decidendi in. d. l. creditori fuit quia cedendo indistincte actiones suas fideiussori: frustraretur creditor residuo debiti sui: ideo ibi disponitur quod non fiat cessio fideiussori nisi totum debitũ creditori soluatur: sed in casu preposito posset dici contrarium quia hoc casu subuenitur creditori pro dicto residuo debiti per laxationem marche: ideo casus noster est diuersus. a casu dicte legis imo plus dici posset quod dictus creditor prouidendo sibi super laxatione marche pro solutione residui videtur discussum fuisse a dispositione iuris quia prouisio hominis vt plurimum tollit prouisionem legis. ¶ Preterea quid incommodi affertur dicto mistrali creditori si cedat suas actiones dicto fideiussori volenti soluere tria milia florenorũ non video: maxime si in dicta cessione dicatur quod fiat cessio respectu tantummodo dictorum trium miliũ florenorum: quia pro residuo dicti debiti etiam si non diceretur remanerent hypothece salue dicto mistrali creditori per ea que leg. et not. in. l. iubemus. C. ad velleyanum. ⁊ ponit Io. ferrarij in titu. forma libelli in hypo. sup verbis exceptionem excussionis circa fi. ibi: in contrarium dico ⁊c. facit pro hac. l. si de certa. C. de trãsac. ¶ Alia etiam consideratione quia si debitor deficiat in solutionibus dicti residui laxata est marcha contra ciues auinionis de consensu ipsorum ciuium: vt legitur in transactione super hoc facta inter dictas partes: ⁊ hoc alio modo subuenitur dicto creditori.

¶ Nec potest ipse debitor cedere bonis obstante iuramento. Nec posset obtinere dispensationem iuramenti nisi creditore vocato ⁊ qui creditor vocatus se opponat dispensationi: quo medio tẽpore dispẽsationis iuramenti curret marcha predicta. ¶ Preterea etiam si debitor cederet bonis adhuc nõ esset sublata

marcha: q: cives predicti se ad hoc astrinxerant: ꝛ voluerūt qđ
dicta marcha locum habeat si debitor deficeret in solutiōe di-
cti residui super quo videantur verba dicte trāsactionis.

¶ Summarium.

1 ☞ Donatio causa mortis que dicatur.
2 Bona paterna differunt ab vxoreis ꝛ fraternis.
3 Spurius non succedit in bonis paternis.

¶ Consilium. ccxlvi.

O Jco quod donatio facta per Stephanetā vxo-
rem Petri grossi spurio dicti Petri eius viri de
medietate bonorum suorum ipsius stephanet
valuit ꝛ valet de iure: quia licet dictus pater na-
turalis eidem suo spurio donare nō potuisset: d
cta tn̄ Stephaneta que eidē spurio dicitur extr
a nea [a] donare potuit quia a donādo spurio non prohibent ex
tranei. vt per gl. ꝛ doc. in aut. quibus modis naturales effi. su
.§. vlti. ¶ Nec potest dici quod dicta Stephaneta aliquid de
derit dicto spurio de bonis dicti eius quondā mariti. Sed tā
tūmodo donauit de suis bonis proprijs donando sibi medie
tatem bonorum suorum. q: dictus eius maritus. xl. anni sun
lapsi in contractu eorum matrimonij oīa eius bona donaue
rat dicte eius stephane: eius vxori: que donatio in ɔtractu m
trimonij facta valuit et ex ea fuit dicte Stephane ius q̄situ̅ i
dictis bonis sibi donatis iuxta ea q̄ leg. ꝛ no. l. c. si. extra de do
natio. inter virū ꝛ vxo. ꝛ in. l. j. iuncta aut. ibi posita. C. de pa
conuentis.
3 ¶ † Nec pōt dici dicta donatio fuisse cā mortis lʒ ibi mētio d
morte dum si dicta Stephaneta vxor superuiuat dicto ei⁹ vi
q: ipse marit⁹ dictā donationē pmisit ꝛ iurauit habere ppetu
gratā ꝛ nunq̄ contra eā facere dicere vel venire ideo non fu
reuocabilis expresse nec tacite eā instituēdo eius heredem
suo vltimo testamento iuxta. l. vbi ita donatur. ff. de dona. ca
sa mortis. Ex quo dn̄iū fuit trāslatū i dictā Stephanetā et
per retentionē vsufructus iuxta. l. quisq̄s. C. de dona. non p
dici qđ dicta stephana aliquid donauerit dicto spurio đ bon
dicti sui viri: sed tantummodo de bonis suis ipsius stepha
proprijs: ideo vʒ donatio de medietate bonorū suorum dic
spurio: quia licet dicta bona tempore contractus dicti mat
monij ꝛ donationis facte per dictum petrum grossi essent b
na paterna expost effecta fuerunt dicte stephane eius vxori
mutuauerunt cōditionem ꝛ naturam bonoꝝ paternoꝝ. Si
in simili videmus qđ bona paterna efficiuntur fraterna p m
tem patris: ita qđ si filius quittauerit bona paterna tn̄ suc
dit fratri in illis bonis: quia nō sunt amplius paterna: sed
terna vt per Bar. in. l. ij. §. illud. ff. de heredi. vel acti. vendi.
¶ Dico ergo qđ dicta donatio facta per dictā vxorem dicto s
rio valet quo ad bona que ad dictam vxorem a principio p
uenerant ex dicta donatione in ɔtractu matrimonij sibi fa
2 q: † alia sunt bona pr̄na alia vxorea alia fraterna: ꝛ sic de sin
per ea que dicit Bar. in dicto §. illud. ꝛ pro hoc facit. l. si titi

a ¶ Extra-
nea. dōatio
facta per ex-
traneū spu-
rio vʒ: de iq̄
ēt vide. s. co
si. xvij. ꝛ i de-
cis. plamē. q.
cccccxxxij.

ex parte.ff.de leg.iij. Non autē valet quo ad alia bona que ad dictā vxorē peruenerūt ex institutione heredis sibi facta per patrem naturalē dicti spurij qꝛ
5 illa videtur facta in fraudē legis.†Cum ex quacūqꝫ causa bona patris naturalis non possunt ad spurium peruenire vt in §.pen.in aut.quibus mod.nat.effi.sui.ꝛ not.Bar.in.l.si gener.ff.de his quibꝰ vt indignis. Qꝛ imo iure ciuili denegātur eis alimenta.vt in aut.ex cōplexu.C.de incestis nuptijs. Licet iure canonico aliter disponatur propter equitatē naturalē:vt in.c.cum haberet.extra de eo qui duxit in ma.quā pol.per adulteriū.per glo. ꝛ doc.hoc etiam sentit Bar.in.d.aut. ex complexu vbi dicit parētes filijs spurijs posse legare ratione alimentorū ꝛ in hoc statur hodie iuri canonico vt dicit Pan. in.d.c.cum haberet.¶Sed que sunt illa bona que puenerunt ad dictā vxorem ex testamēto dicti eiꝰ viri patris naturalis dicti spurij dico ꝙ sunt de illis bonis que ipse pater naturalis acquisiuit post contractū matrimonij nondonauit vxori bona futura licet indistincte donauerit medietatē bonorum suorū:qꝛ per illa nō veniunt bona futura si que postea acquisiuerat per ea que no. glos.in.l.fi.C.que res pigno.obli.possit.ꝛ per Bar.in.l.si ita.ff.de auro ꝛ argen.lega.ꝛ in.l.stipulatio hoc modo concepta.ff.de verbo.obliga.

¶Finiunt singularia ꝛ quotidie in practica cōtingentia cōsilia prestantissimi viri Domini Guidonis pape.ll.quondā Doctoris celeberrimi ꝛ senatꝰ Dalphinalis Consiliarij clarissimi Additionibꝰ non paucis:et Summarijs ipsis Consilijs nuperrime prefixis illustrata:que ad amussim castigata ꝛ Lugduni excusa fuere in officina calcographica honest iviri Joānis Crespin al's du carre anno a ꝟgineo partu millesimo quingētesimo.xxxij. mēsis februarij die.xj.

¶Regestum huius operis.

Aa Bb Cc.a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z.
A B C D E F G H J K L M N O.Oēs sunt
quaterniones.